

VALTIOPÄIVÄT

1954

PÖYTÄKIRJAT

I

ISTUNNOT 1—40

VALTIOPÄIVIEN ALUSTA LOKAKUUN
22 PÄIVÄÄN

HELSINKI 1955
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

Pöytäkirjat

vuoden 1954 varsinaisilla valtiopäivillä.

Maaliskuun 7 ja 8 päivänä 1954 valittu Suomen Eduskunta kokoontui torstaina huhtikuun 1 päivänä vuoden 1954 varsinaisille valtiopäiville maan pääkaupunkiin Helsinkiin. Edellisenä päivänä esittivät eduskunnan jäsenet valtakirjansa tarkastettaviksi Oikeuskansleri C. G. Möllerille, jolle valtiopäiväjärjestyksen 23 §:ssä säädetty tehtävä oli uskottu.

Pöytäkirja, joka tehtiin maaliskuun 7 ja 8 päivänä 1954 toimitetuissa edustajanvaaleissa Suomen Eduskuntaan valittujen, saman vuoden varsinaisia valtiopäiviä varten kokoontuneiden kansanedustajain valtakirjain tarkastamistilaisuudessa Helsingissä, eduskuntatalossa, maaliskuun 31 päivänä 1954.

Sitten kun Oikeuskansleri C. G. Möller, jonka Tasavallan Presidentti oli määrännyt tarkastamaan valtiopäiville huhtikuun 1 päivänä 1954 kokoontuvien kansanedustajain valtakirjat, oli yllämainittuna maaliskuun 31 päivänä saapunut eduskuntataloon ja allekirjoittanut Eduskunnan notaari kutsusta ryhtynyt pitämään pöytäkirjaa, merkittiin, että Oikeuskansleri Möller oli pääkaupungin aamulehdissä julkaistulla sekä eduskuntatalon pääovelle ja ilmoitustauluille julkipannulla ilmoituksella kutsunut kaikki edustajat saapumaan maaliskuun 31 päivänä 1954

eduskuntatalossa olevaan suuren valiokunnan huoneeseen, Helsingin kaupungin sekä Uudenmaan, Turun, Hämeen ja Kymen läänien ja Ahvenanmaan maakunnan vaalipiireistä valitut kello kaksitoista ja muut edustajat kello kolmetoista, esittääkseen valtakirjansa tarkastettaviksi.

Tämän jälkeen jättivät tähän pöytäkirjaan liitettyssä luettelossa mainitut edustajat, kukin henkilökohtaisesti, edustajanvaltakirjansa Oikeuskansleri Möllerille tarkastettaviksi.

Jätetyt valtakirjat, yhteensä 197, hyväksyttiin; ja oli niistä edustajista, jotka näin olivat näyttäneet olevansa oikein valtuutetut, säädetty luettelo kirjelmän ohella Eduskunnalle lähetettävä, jota paitsi valtakirjat oli Eduskunnan sihteerin kautta edustajille toimitettava.

Vakuudeksi:

Aku Kostia.

Luettelo

niistä edustajista vuoden 1954 varsinaisilla valtiopäivillä, jotka valtiopäiväjärjestyksen 23 §:n 1 momentin mukaisesti toimitetussa valtakirjain tarkastuksessa ovat näyttäneet olevansa oikein valtuutetut.

Aaltonen, Aimo Anselm, kirvesmies.
 Ahonen, Arvo, kansanedustaja.
 Aitio, Paavo Johannes, konttoristi.
 Aittoniemi, S. S., fil.maisteri, maanviljelijä.
 Alanko, Kustaa Adolf, kansanedustaja.
 Antikainen, Eero, SAK:n II puheenjohtaja.
 Antila, Toivo Mikael, maanviljelijä.

Brander-Wallin, Laura, ompelija.

Enne, Yrjö Emil, insinööri.
 Erkkilä, Eeli Johannes, pienviljelijä, kansanedustaja.
 Eskola, Kustaa Oskari, pienviljelijä, kansanedustaja.

Fagerholm, Karl-August, direktör.
 Flinck, Anna Maria, toimistonhoitaja.
 Friman, Toivo Axel, pienviljelijä, kansanedustaja.
 Forsberg, John, pastor.
 Forsius, Saara, agronomi, pankinjohtaja.

Haapanen, Kaino Mainio, toimitsija, kansanedustaja.
 Haapasalo, Kalervo Felix, kansanedustaja.
 Hakala, Jaakko, pastori.
 Hakkila, Väinö Pietari, pormestari.
 Halinen, Sylvi, agronomi, maanviljelijä.
 Hallberg, Raino, pankinjohtaja.
 Hamara, Irma, kansanedustaja, agronomi.
 Hautala, Yrjö Daavid, kansanedustaja, maanviljelijä.
 Heikura, Eino Emil, kunnallisneuvos, kansanedustaja, maanviljelijä.
 Heinonen, Vappu, lastenhoidontarkastaja.
 Heljas, Lennart, rovasti.
 Helle, Veikko Kullervo, kansanedustaja, puuseppä.
 Henriksson, Gunnar Vilhelm, riksdagsman, redaktör.
 Hetemäki, Päiviö, ministeri, kansanedustaja, varatuomari.
 Hietanen, Esa, päätoimittaja.
 Hiilelä, Amanda Katariina, taloudenhoitaja.

Hiltunen, Onni, kansanedustaja.
 Honkala, Niilo, filosofianmaisteri.
 Hosia, Armi, filosofianmaisteri.
 Hult, Mikko Olavi, pienviljelijä.
 Huttunen, Martti Johannes, pastori.
 Hykkäälä, Heikki Kalervo, taksoitussihteeri.
 Häppölä, Leo Kustaa, maanviljelijä.
 Högström, Sven, borgmästare.

Ikonen, Arvi, maatalousneuvoja.
 Innala, Aune Inkeri, ylitarkastaja, varatuomari.

Jaakkola, Juho Einari, maanviljelijä.
 Jokinen, Kalle, työmies.
 Junnila, Tuure, filosofiantohtori, ministeri, kansanedustaja.
 Jussila, Mauno, pienviljelijä.
 Jämsén, Artturi, pienviljelijä, toiminnanjohtaja.
 Järvi, Lauri, kansakoulunopettaja.

Kaasalainen, Nestor Johannes, kansanedustaja, pienviljelijä.
 Kaasalainen, Väinö Viljami, kansanedustaja, nuorisopoistonjohtaja.
 Kaitila, Esa, professori.
 Kajala, Olavi, kaupunginjohtaja.
 Kajatsalo, Kaarlo Viljam, rehtori.
 Kalavainen, Meeri Sirkka, opintosihteeri.
 Kalliokoski, Viljami, maanviljelysneuvos.
 Karjalainen, Eetu, varastonhoitaja.
 Karvikko, Irma, filosofianmaisteri.
 Karvonen, Juho, metsätyömies.
 Kauhanen, Kalle, toimitsija.
 Kekkonen, Urho Kaleva, lakitieteen tohtori.
 Kelovesi, Tauno Martti, piirisihteeri.
 Kilpeläinen, Yrjö Kaarlo, filosofianmaisteri.
 Kinnunen, Antti Aukusti, maanviljelijä, kansanedustaja.
 Kinnunen, Toivo Henrik, maanviljelijä, kansanedustaja.
 Kiviaho, Aleks, pienviljelijä.
 Kleemola, Kauno Antero, agronomi, maamieskoulun johtaja.
 Koivisto, Erkki, kirkkoherra.
 Koivunen, Paavo Matias, kirvesmies, kansanedustaja.
 Kokkola, Veikko Johan, kaupunginkamreeri.
 Korsbäck, Verner Valentin, agronomi, småbrukare.
 Koskinen, Artturi, pienviljelijä.
 Kosola, Niilo, maanviljelijä, agronomi.

Kuittinen, Juho, kunnallisneuvos, talonomistaja.

Kujala, Toivo, sähköasentaja.

Kukkonen, Antti, maanviljelijä, pastori.

Kulovaara, Urho, kansakoulunopettaja.

Kuusinen, Hertta Elina, kansanedustaja, toimittaja.

Kyttä, Harras, hovioikeudenasesessori.

Kähönen, Urho, agronomi.

Käkelä, Valto Edvard, liikkeenhoitaja.

Kämäräinen, Kalle Fredrik, maanviljelijä.

Lahtela, Matti Oskari, maanviljelijä, kunnallisneuvos.

Lahti, Marja, emäntä.

Laine, Lauri, pienviljelijä, maatalousteknikko.

Lampinen, Juho Emil, kansanedustaja, maanviljelijä.

Larson, Arthur, bonde, riksdagsman.

Lehto, Lempi, toimitsija.

Leikola, Aare Victor, dipl.insinööri.

Leikola, Erkki, professori.

Leinonen, Armas, kansanedustaja, opettaja.

Leivo-Larsson, Tyyne, työväensuojelunäyttelyn hoitaja.

Lepistö, Leevi Matti, pienviljelijä, kansanedustaja.

Leskinen, Martti, pienviljelijä.

Leskinen, Väinö Olavi, puoluesihtööri.

Liedes, Pentti Paavali, piirisihtööri, pienviljelijä.

Lindblom, Olavi, SAK:n pääsihtööri.

Lindh, Bertel, jordbrukare.

Lindqvist, Juho Hemming, ent. piirisihtööri, kansanedustaja.

Lukkarinen, Impi, toimittaja.

Luukka, Eemil, kunnallisneuvos, maanviljelijä.

Malkamäki, Aino, kansakoulunopettaja.

Manninen, Hugo Teofilus, myymälänhoitaja.

Mattila, Leo Ilmari, kauppias.

Meinander, Nils, professor, fil.dr.

Miettinen, Unto Olavi, radiotoimittaja.

Miettunen, Helge, filosofiantohtori.

Miettunen, Martti Juhani, pienviljelijä, kansanedustaja.

Miikki, Matti Nikolai, maanviljelijä.

Mohell, Erkki, tuomari.

Muikku, Otto, rakennustyömies.

Murto, Yrjö Aleksanteri, toimitsija, kansanedustaja.

Murtomaa, Lauri, kansanedustaja, pienviljelijä.

Mustonen, Johannes, metsätyömies, kansanedustaja.

Myllymäki, Lauri Rikhard, sähköasentaja, kansanedustaja.

Nederström-Lundén, Judit Amanda, kirjanpitäjä.

Nieminen, Niilo Lauri, pienviljelijä, kansanedustaja.

Niiranen, Toivo, pienviljelijä.

Niskala, Markus, maanviljelijä.

Niukkanen, Juho, maanviljelijä.

Nordfors, Kurt, redaktör.

Nordström, Torsten, distriktsingenjör.

Nurminen, Elli Helena, toiminnanjohtaja.

Nurminen, Nestori Matias, kirvesmies, kansanedustaja.

Paasio, Rafael, päätoimittaja.

Paasivuori, Tyyne, sosionomi.

Pakkanen, Atte, agronomi.

Palovesi, Eino, maanviljelijä, kansanedustaja.

Partanen, Juho Eemil, maatalousteknikko.

Pasanen, Aukusti, kansanedustaja, varatuomari.

Peltonen, Onni, veturinkuljettaja.

Pesonen, Edvard, kansanedustaja, toiminnanjohtaja.

Pessi, Ville, pääsihtööri.

Pohjala, Kyllikki, sairaanhoitaja, kansanedustaja.

Puhakka, Pauli Antero, metsätyömies.

Pöykkö, Juho Ferdinand, maanviljelijä, kunnanjohtaja.

Raipala, Matti, maanviljelijä, agronomi.

Rankila, Väinö Johannes, maanviljelijä, kansanedustaja.

Rantala, Viljo, pienviljelijä.

Rantamaa, Antti J., pastori.

Rapio, Pertti Arvid, tilallisen poika.

Raunio, Eino, toimistonhoitaja.

Roine, Eino Olavi, putkiasentaja.

Rosenberg, Gösta Mauritz, riksdagsman, redaktör.

Rosnell, Irma Maria, valtiotieteenmaisteri.

Ryhtä, Niilo, rajaseutukonsulentti.

Rytinki, Eino Jaakko, pienviljelijä.

Rytkönen, Juho Fredrik, metsätyömies.

Ryömä, Mauri, päätoimittaja, lääkäri.

Rönkkö, Tahvo Heikki, pienviljelijä.

Saalasti, Kerttu, agronomi, kansanedustaja.

Saari, Eero, maanviljelijä, kansanedustaja.

Saari, Eino Armas, professori.
 Saariaho, Urho, osastopäällikkö, kansanedustaja.
 Salmela-Järvinen, Martta, toiminnanjohtaja, kansanedustaja.
 Salminen, Arvo Ilmari, opetusministeri.
 Saloranta, Toivo, maanviljelijä.
 Sarjala, Wiljam, maatalousteknikko, kansanedustaja.
 Saura, Kalervo, maanviljelijä.
 Seppi, Usko Edvard, pienviljelijä, kansanedustaja.
 Seppä, Mauri, agronomi.
 Seppälä, Felix, kansanedustaja, lehtori.
 Simonen, Aarre E., varatuomari.
 Simonen, Vieno, maanviljelijä, emäntä.
 Sinkkonen, Yrjö, maanviljelijä.
 Soininen, Heikki, maanviljelijä, kunnallisuusneuvos.
 Stenberg, Elli Aleksandra, vaatetustyöläinen, kansanedustaja.
 Sukselainen, V. J., professori.
 Sundman, Bruno Johannes, riksdagsman.
 Suominen, Unto Ilmari, kansanedustaja, kauppalanjohtaja.
 Suonpää, Leo Evald, piirisihteeri.
 Sävelä, Arvo, pienviljelijä.
 Tainio, Eino Alfred, kirvesmies, kansanedustaja.
 Tauriainen, Hannes, pienviljelijä, kansanedustaja.
 Teir, Grels, vicehäradshövding.

Tenhiälä, Juho, kansanedustaja, pastori.
 Tervo, Penna, päätoimittaja.
 Tieksö-Isaksson, Anna-Liisa, lainopin ylioppilas, kansanedustaja.
 Tienari, Artturi, sosiaalipäällikkö, filosofianmaisteri.
 Tiitu, Kustaa Emil, maanviljelijä, kunnallisuusneuvos.
 Tikkaola, Väinö Iisakki, vakuutusasiamies.
 Tunkka, Arvi, toimittaja.
 Turunen, Varma Kosto, apulaisosastopäällikkö.
 Tuuli, Erkki, varatuomari, kauppalanjohtaja.
 Tuurna, Arno, kansanedustaja, kaupunginjohtaja, majuri evp.
 Törngren, Ralf, minister.
 Vennamo, Veikko, ylijohtaja.
 Wickman, Albin, predikant.
 Wiherheimo, Toivo Antero, fil.maisteri.
 Virolainen, Johannes, maatalous- ja metsätieteiden tohtori.
 Wirtanen, Johannes, pastori.
 Virtanen, Kaarlo Rainer, kaavaaja.
 Virtanen, Viljo Artturi, kansanedustaja.
 Väyrynen, Vilho F. V., varatuomari, kansanedustaja.
 Väänänen, Hilja Maria, emäntä.
 Åsvik, Toivo Aleksanteri, sekatyömies.
 Öhman, Carl Arne, jur.lie.
 Österholm, John, skolråd.

Eduskunnan jäsenet

vaalipiireittäin lueteltuina

vuoden 1954 varsinaisilla valtiopäivillä.

Helsingin kaupungin vaalipiiri.

Enne, Yrjö Emil, insinööri, Helsingin kaupungista. S. 1898.

Fagerholm, Karl-August, generaldirektör, Helsingfors. F. 1901. (Puhemies.)

Hosia, Armi, filosofianmaisteri, Helsingin kaupungista. S. 1909.

Innala, Aune Inkeri, varatuomari, Helsingin kaupungista. S. 1906.

Kaitila, Esa Heikki, professori, Helsingin kaupungista. S. 1909.

Kilpeläinen, Yrjö Kaarlo, filosofianmaisteri, Helsingin kaupungista. S. 1907.

Kilpi, Sylvi-Kyllikki, filosofianmaisteri Helsingin kaupungista. S. 1899.

Lehto, Lempi, toimitsija, Helsingin kaupungista. S. 1896.

Leikola, Erkki, professori, Helsingin kaupungista. S. 1900.

Leivo-Larsson, Tyyne Lilja, työväensuojelunäyttelyn hoitaja, Helsingin kaupungista. S. 1902.

Leskinen, Väinö Olavi, puoluesihtööri, Helsingin kaupungista. S. 1917.

Mattila, Leo Ilmari, kauppias, Helsingin kaupungista. S. 1923.

Meinander, Nils, professor, filosofiedoktor, Helsingfors. F. 1910.

Miettinen, Unto Olavi, radiotoimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1915.

Paasivuori, Tyyne, sosionomi, Helsingin kaupungista. S. 1907.

Pessi, Ville, pääsihtööri, Helsingin kaupungista. S. 1902.

Salminen, Arvo Ilmari, hallitusneuvos, pastori, varatuomari, Helsingin kaupungista. S. 1896.

Öhman, Carl Arne, jurislicenciat, Helsingfors. F. 1882.

Österholm, John, skolråd, Helsingfors. F. 1882.

Uudenmaan läänin vaalipiiri.

Forsius, Saara, pankinjohtaja, agronomi, Vihdin kunnasta. S. 1902.

Helle, Veikko Kullervo, puuseppä, Vihdin kunnasta. S. 1911.

Henriksson, Gunnar Vilhelm, redaktör, Järvenpää köping. F. 1905.

Högström, Sven, borgmästare, Eknäs. F. 1908.

Kuusinen, Hertta Elina, toimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1904.

Lampinen, Juho Emil, maanviljelysneuvos, Porvoon maalaiskunnasta. S. 1882.

Lidh, Bertel, jordbrukare, Sibbo kommun. F. 1908.

Niukkanen, Juho, maanviljelijä, Tuusulan kunnasta. S. 1888.

Nordfors, Kurt, redaktör, Helsingfors. F. 1898.

Rosenberg, Gösta Mauritz, redaktör, Helsingfors. F. 1911.

Saari, Eino Armas, professori, Helsingin kaupungista. S. 1894.

Salmela-Järvinen, Martta, toiminnanjohtaja, Helsingin kaupungista. S. 1892.
Sundman, Bruno Johannes, redaktör, Helsingfors. F. 1920.
Suominen, Unto Ilmari, kauppalanjohtaja, Keravan kauppala. S. 1911.
Virtanen, Kaarlo Rainer, kaavaaja, Karkkilan kauppala. S. 1920.

Turun läänin eteläinen
vaalipiiri.

Aaltonen, Aimo Anselm, kirvesmies, Helsingin kaupungista. S. 1906.
Aitio, Paavo Johannes, konttoristi, Turun kaupungista. S. 1918.
Heinonen, Vappu, lastenhoidontarkastaja, Turun kaupungista. S. 1905.
Honkala, Niilo, filosofianmaisteri, Turun kaupungista. S. 1906.
Jokinen, Kalle, työmies, Perniön kunnasta. S. 1900.
Jussila, Mauno, pienviljelijä, Maarian kunnasta. S. 1908.
Karvikko, Irma, filosofianmaisteri, Turun kaupungista. S. 1909.
Kulovaara, Urho, kansakoulunopettaja, Turun kaupungista. S. 1889.
Kyttä, Harras, hovioikeudenassessori, Turun kaupungista. S. 1912.
Kähönen, Urho, agronomi, Karjalohjan kunnasta. S. 1910.
Nederström-Lundén, Judit Amanda, kirjantähtäjä, Turun kaupungista. S. 1898.
Paasio, Rafael, päätoimittaja, Turun kaupungista. S. 1903.
Roine, Eino Olavi, putkiasentaja, Turun kaupungista. S. 1905.
Saura, Kalervo, maanviljelijä, Pöytyän kunnasta. S. 1896.
Sukselainen, V. J., professori, Helsingin kaupungista. S. 1906.
Törngren, Ralf, generaldirektör, Helsingfors. F. 1899.

Turun läänin pohjoinen
vaalipiiri.

Brander-Wallin, Laura, ompelija, Porin kaupungista. S. 1909.
Heikura, Eino Emil, kunnallisneuvos, maanviljelijä, Karvian kunnasta. S. 1893.

Jaakkola, Juho Einari, maanviljelijä, Eura-joen kunnasta. S. 1900.
Junnila, Tuure, filosofiantohtori, Helsingin kaupungista. S. 1910.
Kaasalainen, Nestor Johannes, pienviljelijä, Tyrvään kunnasta. S. 1915.
Lindblom, Olavi, SAK:n pääsihteeri, Helsingin kaupungista. S. 1911.
Murtomaa, Lauri, pienviljelysneuvoja, Kokemäen kunnasta. S. 1899.
Pohjala, Kyllikki, sairaanhoitaja, Nakkilan kunnasta. S. 1894.
Raipala, Matti, agronomi, maanviljelijä, Hämeenkyrön kunnasta. S. 1912.
Rantala, Viljo, pienviljelijä, Punkalaitumen kunnasta. S. 1892.
Rapio, Pertti Arvid, tilallisen poika, Hämeenkyrön kunnasta. S. 1902.
Rosnell, Irma Maria, valtiotieteenmaisteri, Helsingin kaupungista. S. 1927.
Ryömä, Mauri, lääketieteenlisensiaatti, päätoimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1911.
Sävelä, Arvo, pienviljelijä, Kankaanpään kunnasta. S. 1908.

Ahvenanmaan maakunnan
vaalipiiri.

Larson, Arthur, bonde, Hammarlands kommun. F. 1897.

Hämeen läänin eteläinen
vaalipiiri.

Antikainen, Eero, SAK:n toinen puheenjohtaja, Helsingin kaupungista. S. 1906.
Haapanen, Kaino Mainio, toimitsija, Humpilan kunnasta. S. 1911.
Häppölä, Leo Kustaa, maanviljelijä, Tuuloksen kunnasta. S. 1911.
Kajala, Olavi, kaupunginjohtaja, Lahden kaupungista. S. 1905.
Kilpi, Eino, sanomalehdentoimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1889.
Laine, Lauri, maatalousteknikko, pienviljelijä, Jokioisten kunnasta. S. 1895.
Lindqvist, Juho Hemming, ent. piirishteeri, Lahden kaupungista. S. 1895.
Luukka, Eemil, kunnallisneuvos, maanviljelijä, Sääksmäen kunnasta. S. 1892.
Malkamäki, Aino, kansakoulunopettaja, Jannakkalan kunnasta. S. 1895.

Mohell, Erkki, lainopinkandidaatti, pastori, Hämeenlinnan kaupungista. S. 1917.
Raunio, Eino, toimistonhoitaja, Forssan kauppalaista. S. 1909.
Seppälä, Felix, lehtori, Hämeenlinnan kaupungista. S. 1895.
Tenhiälä, Juho Jalmari, pastori, Hämeenlinnan kaupungista. S. 1912.
Tuurna, Arno, kaupunginjohtaja, majuri evp., Helsingin kaupungista. S. 1894.

Hämeen läänin pohjoinen vaalipiiri.

Alanko, Kustaa Adolf, toimitsija, Tampereen kaupungista. S. 1905.
Flinck, Anna Maria, toimistonhoitaja, Tampereen kaupungista. S. 1915.
Hakala, Jaakko, pastori, Tampereen kaupungista. S. 1912.
Hakkila, Väinö Pietari, pormestari, Tampereen kaupungista. S. 1882.
Hiilelä, Amanda Katariina, taloudenhoitaja, Tampereen kaupungista. S. 1891.
Myllymäki, Lauri Rikhard, sähköasentaja, Helsingin kaupungista. S. 1897.
Pakkanen, Atte, agronomi, Helsingin kaupungista. S. 1912.
Seppi, Usko Edvard, pienviljelijä, Ruoveden kunnasta. S. 1908.
Simonen, Aarre E., varatuomari, Helsingin kaupungista. S. 1913.
Stenberg, Elli, vaatetustyöläinen, Tampereen kaupungista. S. 1903.
Suonpää, Leo Evald, piirisihiteeri, Tampereen kaupungista. S. 1911.
Tienari, Artturi, filosofianmaisteri, sosiaalipäällikkö, Tampereen kaupungista. S. 1907.
Wiherheimo, Toivo Antero, filosofianmaisteri, Helsingin kaupungista. S. 1898.

Kymen läänin vaalipiiri.

Hykkäälä, Heikki Kalervo, taksoitussihiteeri, Kuusankosken kunnasta. S. 1914.
Kajatsalo, Kaarlo Viljam, rehtori, Lappeenrannan kaupungista. S. 1909.
Kalavainen, Meeri Sirkka, opintosihiteeri, Helsingin kaupungista. S. 1918.
Kelovesi, Tauno Martti, piirisihiteeri, Lauritsalan kauppalaista. S. 1923.

Kokkola, Veikko Johan, kaupunginkamreeri, Kotkan kaupungista. S. 1911.
Kuittinen, Juho, kunnallisneuvos, talonomistaja, Imatran kauppalaista. S. 1889.
Kujala, Toivo Edvard, sähköasentaja, Kotkan kaupungista. S. 1894. (Toinen varapuhemies.)
Käkelä, Valde Edvard, liikkeenhoitaja, Lappeenrannan kaupungista. S. 1908.
Lahti, Marja, emäntä, Virolahden kunnasta. S. 1901.
Miikki, Matti Nikolai, maanviljelijä, Imatran kauppalaista. S. 1889.
Saariaho, Urho, osastopäällikkö, Sippolan kunnasta. S. 1911.
Sinkkonen, Yrjö, maanviljelijä, Parikkalan kunnasta. S. 1909.
Tervo, Penna, päätoimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1901.
Tuuli, Erkki, varatuomari, kauppalanjohtaja, Kouvolan kauppalaista. S. 1914.
Virolainen, Johannes, maatalous- ja metsätieteiden tohtori, Lohjan maalauskunnasta. S. 1914.

Mikkelin läänin vaalipiiri.

Haapasalo, Kalervo Felix, päätoimittaja, Mikkelin maalauskunnasta. S. 1912.
Halinen, Sylvi, agronomi, maanviljelijä, Mikkelin maalauskunnasta. S. 1908.
Hamara, Irma, agronomi, Säämingin kunnasta. S. 1904.
Hiltunen, Onni Alfred, johtaja, Helsingin kaupungista. S. 1895.
Kaasalainen, Väinö Viljami, filosofianmaisteri, Mikkelin kaupungista. S. 1902.
Kinnunen, Toivo Henrik, maanviljelijä, Pieksämäen kunnasta. S. 1905.
Nieminen, Niilo Lauri, pienviljelijä, Heinolan maalauskunnasta. S. 1907.
Pasanen, Aukusti, varatuomari, Mikkelin kaupungista. S. 1902.
Pesonen, Edvard, toiminnanjohtaja, Sysmän kunnasta. S. 1904.
Rantamaa, Antti J., pastori, Joroisten kunnasta. S. 1904.
Sarjala, Wiljam, maatalousteknikko, Kangasniemen kunnasta. S. 1901.
Virtanen, Viljo Artturi, kaupallinen johtaja, Savonlinnan kaupungista. S. 1912.

**Kuopion läänin läntinen
vaalipiiri.**

- Heljas, Lennart, Albert**, rovasti, Kuopion kaupungista. S. 1896.
Hietanen, Esa, päätoimittaja, Kuopion kaupungista. S. 1896.
Hult, Mikko Olavi, pienviljelijä, Rautalammin kunnasta. S. 1915.
Huttunen, Martti Johannes, pastori, Kuopion kaupungista. S. 1911.
Kämäräinen, Kalle Fredrik, maanviljelijä, Kiuruveden kunnasta. S. 1892.
Leskinen, Martti, pienviljelijä, Kuopion maalaiskunnasta. S. 1899.
Manninen, Hugo Teofilus, myymälänhoitaja, Varkauden kauppala. S. 1902.
Miettunen, Helge Leonard, filosofiantohortori, Kuopion kaupungista. S. 1916.
Nurminen, Elli Helena, toiminnanjohtaja, Helsingin kaupungista. S. 1899.
Rytkönen, Juho Fredrik, metsätyömies, Kiuruveden kunnasta. S. 1917.
Rönkkö, Tahvo Heikki, pienviljelijä, Sonkajärven kunnasta. S. 1905.
Vennamo, Veikko, ylijohdaja, Helsingin kaupungista. S. 1913.
Väänänen, Hilja Maria, emäntä, Muuruveden kunnasta. S. 1896.

**Kuopion läänin itäinen
vaalipiiri.**

- Hallberg, Raino S. Kalervo**, pankinjohtaja, Joensuun kaupungista. S. 1890.
Ikonen, Arvi, maatalousneuvoja, Nurmeksen maalaiskunnasta. S. 1912.
Karvonen, Juho, metsätyömies, Enon kunnasta. S. 1888.
Kauhanen, Kalle, toimitsija, Kuusjärven kunnasta. S. 1900.
Kukkonen, Antti, pastori, maanviljelijä, Joensuun kaupungista. S. 1889.
Muikku, Otto, rakennustyömies, Lieksan kauppala. S. 1901.
Niiranen, Toivo, pienviljelijä, Joensuun kaupungista. S. 1919.
Puhakka, Pauli Antero, metsätyömies, Joensuun kaupungista. S. 1926.
Simonen, Vieno, maanviljelijä, emäntä, Pyhäselän kunnasta. S. 1898.
Soininen, Heikki, kunnallisneuvos, maanviljelijä, Polvijärven kunnasta. S. 1891.

Turunen, Varma Kosto, apulaisosastopäällikkö, Helsingin kaupungista. S. 1913.

**Vaasan läänin itäinen
vaalipiiri.**

- Ahonen, Arvo**, piirisihteeri, Jyväskylän maalaiskunnasta. S. 1918.
Hetemäki, Päiviö, varatuomari, Helsingin kaupungista. S. 1913.
Jämsén, Artturi, pienviljelijä, toiminnanjohtaja, Konginkankaan kunnasta. S. 1925.
Kiviaho, Aleksi, pienviljelijä, Evijärven kunnasta. S. 1913.
Koivunen, Paavo Matias, kirvesmies, Jyväskylän kaupungista. S. 1919.
Koskinen, Artturi, pienviljelijä, Karstulan kunnasta. S. 1904.
Leikola, Aare Victor, dipl.insinööri, Helsingin kaupungista. S. 1893.
Lukkarinen, Impi, toimittaja, Jyväskylän kaupungista. S. 1918.
Palovesi, Eino, maanviljelijä, Karstulan kunnasta. S. 1904.
Peltonen, Onni Evert, veturinkuljettaja, Jyväskylän kaupungista. S. 1894.
Rankila, Väinö Johannes, maanviljelijä, Vimpelin kunnasta. S. 1911.
Saari, Eero Teodor, maanviljelijä, Alavuden kunnasta. S. 1907.

**Vaasan läänin eteläinen
vaalipiiri.**

- Aittoniemi, S. S.**, filosofianmaisteri, maanviljelijä, Jalasjärven kunnasta. S. 1892.
Antila, Toivo Mikael, maanviljelijä, Kurikan kunnasta. S. 1910.
Forsberg, John, pastor, Vasa. F. 1917.
Korsbäck, Verner Valentin, agronom, småbrukare, Övermarks kommun. F. 1910.
Nordström, Torsten Edvin, diplomingenjör, Vasa. F. 1897.
Saloranta, Toivo, maanviljelijä, Kauhajoen pitäjältä. S. 1913.
Seppä, Mauri, agronomi, Teuvan kunnasta. S. 1916.
Tikkaoja, Väinö Isakki, vakuutusasiamies, Ilmajoen kunnasta. S. 1909.
Wirtanen, Johannes, pastori, Vaasan kaupungista. S. 1898.

Asvik, Toivo Aleksanteri, sekatyömies, Vaasan kaupungista. S. 1917.

Vaasan läänin pohjoinen
vaalipiiri.

Kalliokoski, Viljami, maanviljelysneuvos, Halsuan kunnasta. S. 1894. (Ensimmäinen varapuhemies.)

Kleemola, Kauno, agronomi, maamieskoulun johtaja, Kannuksen kunnasta. S. 1906.

Kosola, Niilo, agronomi, maanviljelijä, Lapuan kunnasta. S. 1911.

Lepistö, Leevi Matti, pienviljelijä, Toholammen kunnasta. S. 1901.

Nurminen, Nestori Matias, kirvesmies, Kokkolan kaupungista. S. 1907.

Teir, Grels, vicehäradshövding, Gamla Karleby. F. 1916.

Tiitu, Kustaa Emil, maanviljelijä, Lapuan kunnasta. S. 1896.

Wickman, Albin, predikant, Terjärvs kommun. F. 1896.

Oulun läänin vaalipiiri.

Erkkilä, Eeli Johannes, pienviljelijä, Oulaisten kunnasta. S. 1909.

Eskola, Kustaa Oskari, pienviljelijä, Sievin kunnasta. S. 1911.

Hautala, Yrjö Daavid, maanviljelijä, Nivalan kunnasta. S. 1903.

Järvi, Lauri, kansakoulunopettaja, Helsingin kaupungista. S. 1901.

Karjalainen, Eetu, varastonhoitaja, Kajaanin kaupungista. S. 1895.

Kekkonen, Urho Kaleva, lakitieteentohtori, Helsingin kaupungista. S. 1900.

Kinnunen, Antti Aukusti, maanviljelijä, Saloisten kunnasta. S. 1903.

Leinonen, Armas, kansakoulunopettaja, Oulun kaupungista. S. 1900.

Liedes, Pentti Paavali, piirisihteeri, pienviljelijä, Iin kunnasta. S. 1921.

Murto, Yrjö Aleksanteri, toimitsija, Helsingin kaupungista. S. 1899.

Mustonen, Johannes, metsätyömies, Kajaanin kaupungista. S. 1901.

Partanen, Juho Eemil, maatalousteknikko, Sotkamon kunnasta. S. 1906.

Ryhtä, Niilo, rajakonsulentti, Kuusamon kunnasta. S. 1906.

Rytinki, Eino Jaakko, pienviljelijä, Pudasjärven kunnasta. S. 1903.

Saalasti, Kerttu, agronomi, Nivalan kunnasta. S. 1907.

Tauriainen, Hannes, pienviljelijä, Suomusalmen kunnasta. S. 1909.

Torvi, Irma Mirjam, opintosihteeri, Oulun kaupungista. S. 1913.

Turkka, Arvi, toimittaja, Oulun kaupungista. S. 1894.

Lapin läänin vaalipiiri.

Friman, Toivo Axel, pienviljelijä, Kittilän kunnasta. S. 1910.

Koivisto, Erkki, kirkkoherra, Sallan kunnasta. S. 1908.

Lahtela, Matti Oskari, kunnallisneuvos, maanviljelijä, Kemijärven kunnasta. S. 1881.

Miettunen, Martti Juhani, pienviljelijä, Simon kunnasta. S. 1907.

Niskala, Markus, maanviljelijä, Karungin kunnasta. S. 1890.

Pöykkö, Juho Ferdinand, kunnanjohtaja, maanviljelijä. S. 1901.

Tainio, Eino Alfred, kirvesmies, Kemin kaupungista. S. 1905.

Tiekso-Isaksson, Anna-Liisa, lainopin ylioppilas, Kemin maalaiskunnasta. S. 1929.

Väyrynen, Vilho F. V., varatuomari, Rovaniemen kauppalasta. S. 1912.

1. Torstaina 1 p. huhtikuuta 1954

kello 12.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

1) Puhemiehen ja kahden varapuhemiehen vaali	11
2) Kansliatoimikunnan neljän jäsenen vaali	13

Ikäpuhemies alkajais sanat.

Puhemiehen paikalle asetuttuaan ikäpuhemies, kansanedustaja **Matti Lahtela** julistaa täysistunnon alkaneeksi.

Tämän jälkeen lausuu

Ikäpuhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 25 §:n mukaan tulee minun iältäni vanhimpana eduskunnan jäsenenä johtaa tässä täysistunnossa puhetta, kunnes eduskunta on keskuudestaan valinnut puhemiehen ja kaksi varapuhemiestä ja nämä ovat eduskunnan edessä antaneet säädetyn juhlallisen vakuutuksen. Tämän vuoksi olen eduskunnan työjärjestyksen 2 §:n 1 momentin mukaisesti asettunut puhemiehen paikalle.

Pyydän eduskunnan sihteerii tulkitsemaan lausuntoni ruotsiksi.

Nimenhuuto.

Ikäpuhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 23 §:ssä säädetty edustajain valtakirjain tarkastus on sanotun pykälän mukaisesti toimitettu eilen, ja on oikeuskansleri C. G. Möller, jolle tasavallan presidentti on valtakirjain tarkastuksen uskonut, eduskunnalle antanut aakkosellisen luettelon niistä edustajista, jotka ovat näyttäneet olevansa oikein valtuutetut. Valtiopäiväjärjes-

Siv.

tyksen 25 §:n 1 momentin ja työjärjestyksen 3 §:n 1 momentin mukaisesti on nyt toimitettava nimenhuuto tämän luettelon mukaan.

Ikäpuhemies: Nimenhuuto toimitetaan.

Sihteeri toimittaa nimenhuudon.

Tämän jälkeen lausuu

Ikäpuhemies: Totean, että kaikki muut luettelossa mainitut edustajat, paitsi edustaja Mohell, ovat läsnä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Puhemiehen ja kahden varapuhemiehen vaali.

Ikäpuhemies: Nyt seuraa puhemiehen vaali, joka, kuten varapuhemiestenkin vaali, on toimitettava umpilipuun ja noudattamalla työjärjestyksen 2 §:n 2 momentin ja 45 §:n 2 momentin säännöksiä. Edustajat panevat vaalilippunsa uurnaan nimenhuudon mukaan, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Avustajiksi vaalissa pyydän seuraavat edustajat: Raunio, Palovesi, Tainio ja Hakala.

Vaalitoimitus alkaa.

Ikäpuhemies: Vaalin tulos julistetaan.

Sihteeri lukee:

Äänestyksessä ovat saaneet ääniä ed. Fagerholm 188 ääntä, ed. Kalliokoski 3, ed.

Tuurna 2 ja ed. Hakkila 1 äänen, minkä lisäksi on jätetty yksi äänestyslippu, jossa on ainoastaan sukunimi Leskinen ilman etunimimerkintää, ja koska eduskunnassa on kaksi edustaja Leskistä, on tämä lippu hylätty.

Ikäpuhemies: Kun äänestyksessä ed. Fagerholm on saanut ehdottoman enemmistön annetuista hyväksytyistä äänistä, on eduskunnan puhemieheksi vuoden 1954 valtiopäiville siis valittu pääjohtaja K.-A. Fagerholm.

Ikäpuhemies: Nyt seuraa ensimmäisen varapuhemiehen vaali.

Avustajiksi vaalissa pyydän seuraavat edustajat: Väyrynen, Virolainen, Koivunen ja Teir.

Vaalitoimitukseen ryhdytään.

Ikäpuhemies: Vaalin tulos julistetaan.

Sihteeri lukee:

Äänestyksessä ovat saaneet ääniä ed. Kalliokoski 191 ääntä ja ed. Sukselainen yhden äänen, minkä lisäksi on jätetty yksi tyhjä lippu.

Ikäpuhemies: Kun äänestyksessä ed. Kalliokoski on saanut ehdottoman enemmistön annetuista hyväksytyistä äänistä, on eduskunnan ensimmäiseksi varapuhemieheksi vuoden 1954 valtiopäivillä siis valittu maanviljelysneuvos Viljami Kalliokoski.

Ikäpuhemies: Nyt seuraa toisen varapuhemiehen vaali.

Avustajiksi vaalissa pyydän seuraavat edustajat: Helle, Kleemola, Haapanen ja Kyttä.

Vaalitoimitus alkaa.

Ikäpuhemies: Vaalin tulos julistetaan.

Sihteeri lukee:

Äänestyksessä ovat saaneet ääniä ed. Kujala 143, ed. Tuurna 40, ed. Kuittinen 3, edustajat Raipala ja Rosnell kumpikin 2 ääntä sekä edustajat Pohjala, Myllymäki, Kaitila ja Kuusinen kukin yhden äänen, jota paitsi on jätetty yksi tyhjä äänestyslippu.

Ikäpuhemies: Kun äänestyksessä ed. Kujala on saanut ehdottoman enemmistön annetuista hyväksytyistä äänistä, on eduskunnan toiseksi varapuhemieheksi vuoden 1954 valtiopäivillä valittu kansanedustaja Toivo Kujala.

Puhemiehen ja varapuhemiesten juhlalliset vakuutukset.

Ikäpuhemies: Kehoitän puhemiestä ja varapuhemiehiä kutakin vuoronsa mukaan antamaan eduskunnan edessä valtiopäiväjärjestyksen 25 §:ssä säädetyn juhlallisen vakuutuksen.

Puhujakorokkeelle asettuen lausuvat

Puhemies Fagerholm: Minä Karl-August Fagerholm vakuutan, että minä puhemiestoisessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Jag Karl-August Fagerholm försäkrar, att jag vill i utövningen av talmansbefattningen efter all min förmåga upprätthålla finska folkets, riksdagens och regeringens rätt i enlighet med grundlagarna.

Ensimmäinen varapuhemies Kalliokoski: Minä Viljami Kalliokoski vakuutan, että minä puhemiestoisessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Toinen varapuhemies Kujala: Minä Toivo Edvard Kujala vakuutan, että minä puhemiestoisessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Ikäpuhemies: Pyydän herra puhemiestä ottamaan paikkansa eduskunnassa ja ryhtymään toimeensa.

Puhemiehen puhe.

Noustuaan puhemiehen paikalle lausuu

Puhemies Fagerholm: Arvoisat edustajat! Kiitän omasta ja varapuhemiesten puolesta eduskuntaa meille juuri toimitetuissa vaaleissa osoitetusta luottamuksesta. Koe-tamme parhaan kykymme mukaan ja tehtävän edellyttämällä puolueettomuudella joh-taa eduskunnan työtä. Pyydämme jo etukä-teen eduskuntaa myötämielisesti suhtautu-maan inhimillisiin virheisiin ja puutteisiin.

Riksdagen är nu efter valet i medbor-garintressesets brännpunkt. Våra göranden och låtanden ägnas kritisk uppmärksamhet. Må envar av oss vid utövande av riks-dagsmannens viktiga värv besinna sitt an-svar. Ju bättre och samvetsgrannare vi fyl-ler våra uppgifter, desto fastare förankras demokratin i folkmedvetandet.

Eduskunta on nyt vaalien jälkeen kansan mielenkiinnon polttopisteessä. Edesottamuk-siamme seurataan arvostelevin mielin. Tun-tekaamme jokainen vastuamme kansanedus-tajan tärkeässä toimessa. Kuta paremmin ja tunnollisemmin suoritamme tehtävämme, sitä enemmän lujittuu demokratia kansamme tie-toisuudessa.

Näillä sanoilla pyydän saada kiittää osak-seni tulleesta luottamuksesta ja toivottaa tei-dät kaikki tervetulleiksi nyt alkavan työme-ääreen.

Puhemiehen puhetta kuuntelevat edustajat seisoltaan.

Yleistulkin tehtävien hoito.

Puhemies: Ilmoitan, että olen pyytä-nyt maisteri Aimo P. Virtasen hoitamaan yleistulkin tehtäviä, kunnes toimi tulee täy-tytyksi.

2) Kansliatoimikunnan neljän jäsenen vaali.

Puhemies: Päiväjärjestyksen toisena asiana on neljän jäsenen valitseminen kans-

liatoimikuntaan. Pyydän tekemään ehdotuk-sia.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat:

Ed. V. Leskinen: Herra puhemies Ehdotan kansliatoimikunnan jäseneksi ed. Käkelän.

Ed. Kekkonen: Herra puhemies! Yh-deksi jäseneksi kansliatoimikuntaan pyydän ehdottaa ed. Rantamaan.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Yh-deksi kansliatoimikunnan jäseneksi pyydän ehdottaa ed. Pohjalan.

Ed. Kuusinen: Herra puhemies! Eh-dotan yhdeksi kansliatoimikunnan jäseneksi ed. Myllymäen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa ovat jäseniksi kansliatoimikuntaan ehdottaneet ed. V. Leskinen ed. Käkelän, ed. Kekkonen ed. Rantamaan, ed. Seppälä ed. Pohjalan ja ed. Kuusinen ed. Myllymäen.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun useampia kuin neljä ehdokasta ei ole esitetty, on eduskunnan kat-sottava yhtyneen heistä ja siis kansliatoimi-kuntaan valinneen edustajat Käkelän, Rantamaan, Pohjalan ja Mylly-mäen.

Ilmoitus valtiopäivien avajaisista.

Puhemies: Valtiopäivien juhlamenojen ohjaajalta on saapunut kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Valtiopäivien juhlamenojen ohjaaja.

Helsingissä 29 päivänä maaliskuuta 1954.

Eduskunnan Puhemiehelle.

Tasavallan Presidentin ilmoitettua, että vuoden 1954 varsinaiset Valtiopäivät juhlallisesti avataan lauantaina 3 päivänä huhtikuuta, Tasavallan Presidentti tulee mainittuna päivänä, sen jälkeen kun Suurkirkossa on pidetty valtiopäiväjumalanpalvelus, Eduskunnan istuntosalissa julistamaan Valtiopäivät avatuiksi.

Juhlamiesten ohjaajaksi määrättyä ja Tasavallan Presidentin toimeksiannosta kutsun kunnioittavasti Teidät, Herra Puhemies, sekä Eduskunnan Varapuhemiehet ja Edustajat jumalanpalvelukseen Suurkirkkoon, ilmoittaen samalla, että jumalanpalvelus alkaa kello 12 ja että juhlamiehet Eduskunnan istuntosalissa tapahtuvat heti kirkonmiesten päätyttyä.

Eino Wälikangas.

Riksdagens
Ceremonimästare.

Helsingfors den 29 mars 1954.

Till Riksdagens Talman.

Sedan Republikens President meddelat, att 1954 års lagtima Riksdag skall högtidligen öppnas lördagen den 3 april, kommer Republikens President sagda dag, efter det riksdagsgudstjänst i Storkyrkan förrättats, att i riksdagens sessionssal förklara Riksdagen öppnad.

I egenskap av tillförordnad ceremonimästare och på uppdrag av Republikens President har jag äran härmed inbjuda Eder, Herr Talman, och Riksdagens Vicetalman och Riksdagsmän till gudstjänsten i Storkyrkan samt tillika anmäla, att densamma vidtager klockan 12 och att ceremonin i Riksdagens sessionssal äger rum omedelbart efter gudstjänstens slut.

Eino Wälikangas."

Ilmoitus puhemiehen ja varapuhemiesten vaalista.

Puhemies: Tarkistamista varten esitellään äsken toimitettuja eduskunnan puhemiehen ja varapuhemiesten vaaleja kos-

keva Tasavallan Presidentille osoitettu kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Tasavallan Presidentille.

Eduskunta ilmoittaa kunnioittavimmin, että eduskunta on voimassa olevan valtiopäiväjärjestyksen 25 §:n mukaisesti tänä päivänä toimittanut puhemiehen ja kahden varapuhemiehen vaalit vuoden 1954 varsinaisten valtiopäivien ajaksi ja että täten on valittu:

puhemieheksi pääjohtaja K.-A. Fagerholm;

ensimmäiseksi varapuhemieheksi maanviljelysneuvos Viljami Kallioikoski; sekä

toiseksi varapuhemieheksi sähköasentaja Toivo Kujala.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1954.

Till Republikens President.

Riksdagen har härmed äran anmäla, att Riksdagen jämlikt 25 § riksdagsordningen denna dag förrättat val av talman och tvenne vicetalman för 1954 års lagtima riksdag och att därvid utsetts:

till talman generaldirektören K.-A. Fagerholm;

till förste vicetalman lantbruksrådet Viljami Kallioikoski; samt

till andre vicetalman elektriske montören Toivo Kujala.

Helsingfors den 1 april 1954."

Puhemies: Kirjelmä hyväksyttäneen.

Hyväksytään.

Puhemies: Huomautan, että työjärjestyksen mukaan edustajien tulee täysistunnoissa noudattaa aakkosellista istumajärjestystä, kunnes eduskunta kansliatoimikunnan ehdotuksesta toisin päättää.

P u h e m i e s: Kehoitän eduskunnan jäseniä kokoontumaan ylihuomenna lauantaina kello 11,50 Yliopiston kirjaston edustalle mennäksemme sieltä kulkueessa jumalanpalvelukseen Suurkirkkoon. Kirkosta edustajat saapuvat tänne Eduskuntataloon, jossa valtiopäivien avajaiset tapahtuvat.

Sitten kun avajaiset ovat päättyneet, kokoontuu eduskunta täysistuntoon kello 15.

P u h e m i e s: Pyydän kansliatoimikuntaa kokoontumaan tämän täysistunnon päätyttyä.

Täysistunto lopetetaan kello 13,22.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

Valtiopäiväjumalanpalvelus

lauantaina 3 päivänä huhtikuuta 1954

kello 12.

Kokoonnuttuaan yliopiston kirjaston edustalle lähtivät eduskunnan jäsenet kulkueena, puhemies ja varapuhemiehet ensimmäisinä, valtiopäiväjumalanpalvelukseen Suurkirkkoon, jonne myöskin korkeinta sotilaspäällystää, korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden presidentit ja jäseniä sekä muut kutsuvieraat ja yleisöä oli saapunut.

Kun tämän jälkeen valtioneuvoston jäsenet ja apulaisoikeuskansleri olivat tulleet kirkkoon ja kaikki asettuneet paikoilleen, saapui kirkkoon tasavallan presidentti jumalanpalveluksen toimittavan papiston vastaanottamana.

Sen jälkeen alkaneessa valtiopäiväjumalanpalveluksessa avustivat Suomen Laulu maist. Martti Turusen johdolla, liturgeina toimivat rovasti V. I. Forsman ja teol. lis. Aaro Siljamäki sekä urkujen soitosta huolehti dir. mus. John Sundberg.

Valtiopäiväsaarnan piti arkkipiispa Ilmari Salomies. Saarna kuului seuraavasti:

Toisen Korinttolaiskirjeen 4. luvun ja-keessa 8 ovat kirjoitettuna sanat:

„Me olemme kaikin tavoin ahdingossa, mutta emme umpikujassa.”

Puhuessaan ahdingosta apostoli lähestyy lukijoitaan asiassa, joka on meille ihmisille mitä suurimmassa määrin yhteinen. Vaikeudet ovat eroittamaton ja samalla erittäin merkittävä osa sitä elämää, mikä meillä ihmislapsilla täällä maailmassa on eletävänä. „Kun se paras on ollut, on se tuska ja vaiva ollut”, sanoo Raamattu, ja tämä on niitä

sanoja, joiden kaiku kautta vuosituhansien vääjäämättömminkin on pyhältä alkulähteeltään kantautunut kaikkialle, missä ihmiset elävät.

Miten moninaisia ovatkaan vaikeudet, jotka eri tahoilta saartavat ihmiselämää. On aineellisia vaikeuksia ja on henkisiä. On niitä, jotka ovat monille yhteisiä, on toisia, joiden painon tuntee vain omassa ahdingossaan kamppaileva, yksinäinen ihmissydän. On kotien ulkonaisia ja sisäisiä vaikeuksia — tuntuu kuin ne tätä nykyä olisivat jatkuvasti lisääntymässä — ja ne säteilevät painostavia vaikutuksiaan sekä laajalle nykyisyyteen että myös varttumassa olevan polven vastaiseen elämään.

Yksityiselämän vaikeuksia raskaasti kehystämässä ovat julkisen elämän vaikeudet, taloudellisiin, aatteellisiin ja valtiollisiin ristiriitoihin pohjautuvat kansojen sisäiset ja ulkonaiset ahdinkotilat.

Lukemassamme Raamatun kohdassa apostoli Paavali ei kuitenkaan puhu vain vaikeuksistaan, vaan hän tuo ilmi vakaumuksensa, että vaikeudet voitetaan. „Olemme ahdaalla, mutta emme umpikujassa”, hän kirjoittaa.

Lukiessamme toista Korinttolaiskirjettä, josta nämä apostolin sanat on otettu ja joka rikkaammin ja havainnollisemmin kuin kenties ainoakaan toinen hänen kirjoituksistaan tuo näkyviin hänen oman elämänsä taistelut — me havaitsemme, ettei hänen voitollinen luottamuksensa perustu hyväuskoisiin kuviteluihin tilanteen helppoudesta. Vaikeudet ovat karu todellisuus ja ne tulevat jatkumaan, evankeliumin sanansaattajan tie tulee pysyvästi kulkemaan semmoisessa vastatuulessa, että Kristuksen kuoleman julistaja saa

tuntee tämän kuoleman kivut omassa ruumiissaan. Apostolin luottamus ei perustu keveyeseen toivehikkouteen, vaan siihen vakaukseen, että tehtävä, jolle hän on vihkiytynyt, on taistelun ja uhrien arvoinen, ja ennen kaikkea tietoon, että ulkonaisia menetyksiä ja onnen vaiheita tärkeämpää on se, mitä tapahtuu sisäisessä elämässä. Mutta sisäisen elämän suuri, kaikkea hallitseva tapahtuma Paavalille oli siinä, mitä Kristus hänelle oli tehnyt ottamalla häneltä pois hänen entisyytensä taakan, vapauttamalla hänet Jumalan lasten suureen vapauteen ja kutsumalla hänet, syntisistä suurimman ja apostoleista huonoimman, yli maanpiirin vastustamattomasti levittäytyvän valtakunnan palvelukseen.

Tämän hallitsevan tapahtuman luomassa valossa Paavali vaikeimmissakin kokemuksissaan kulki voitollisena tietään, sydämessään vapautunut ilo ja sielussaan turvallinen luottamus siihen, että esteet voitetaan ja että siitäkin, mikä näyttää umpikujalta, uusi ura aukeaa silloin ja siinä järjestyksessä kuin Jumalan hyvä ja armollinen tahto on.

Puhuessamme sisäisten voittojen arvosta emme saa unohtaa, että myös ulkoiset toimenpiteet inhimillisen ahdingon auttamiseksi ovat tarpeelliset ja Jumalan tahdon mukaiset. Kukkuraisesti on keskelläämme elämän ahtautta, onnettomuutta ja hätää, jonka lieventämiseksi ja poistamiseksi olemme kutsutut tekemään sen, mikä on tehtävissä. Mutta on varmaa, että umpikujien syntyminen ja niiden aukeneminen kaikissa oloissa erittäin ratkaisevasti riippuu siitä, päättääkö ihminen ahdingon paikassa mielensä lannistumaan, kenties katkeroitumaan, vai antaako hänen sydämelleen voimaa luottamus ja toivo. Tämän luottamuksen ja toivon tahtoo Jeesus Kristus antaa kaikille, jotka ovat elämän ahdistuksien ja kiusojen painon alla. Hänen voimaansa, siunaustansa ja armoansa anomaan sille kansaneduskunnalle, jonka toimikausi tänään juhlallisesti aloitetaan, olemme tulleet tänne temppeleihin.

Suomen kansan, joka onnellisesti varjeltuna on läpäissyt monet raskaat vaiheet, ei sovi liioitella tämänhetkisiä vaikeuksia. Tunnettua kuitenkin on, että valtiollisessa elämässämme viime aikoina on oltu ahtaalla ja että monen hyvän ja elintärkeän asian kohdalla on ollut vaikeata päästä eteenpäin. Nyt kokoontuneelta eduskunnalta odotetaan

otteita, joiden avulla umpikuja avautuu ja maan asioiden hoitamisessa päästään terveille pohjalle. Tämän toiveen toteuttaminen vaatii viisautta ja voimaa, mutta erittäin paljon riippuu siitä mielen laadusta, joka kansamme valitsemissa luottamushenkilöitä sisäisesti hallitsee. Parhainta mitä tältä paikalta heille samoin kuin itsellemme ja koko kansallemme voimme toivottaa, on Jumalan armon vapauttava voima, joka päästää ihmisen hänen omien pyyteittensä kahleista palvelemaan hänelle uskottua asiaa. Käsityksensä siitä, mitkä voimat elämää kannattavat ja sitä rakentavat, Paavali on kiteyttänyt kuuluisaan lauseeseensa: „Niin pysyvät nyt usko, toivo ja rakkaus, nämä kolme, mutta suurin niistä on rakkaus”. Miten hyvin tämä lause soveltuksikaan johtotähdeksi niille miehille ja naisille, joiden hartioille on asetettu kansanedustajan kunnia ja sisältörikas, mutta samalla vastuunalainen tehtävä. Siinä määrin kuin tämä pääsee tapahtumaan, siinä määrin me nyt — samoin kuin vaikeuksissamme ennenkin — voimme elää tekstisanojemme ilmaisemassa luottamuksessa: ahtaalla, mutta emme umpikujassa.

När en romersk slav, den berömde filosofen Epiktetos mottagit friheten av sin herre, yttrade han vid avskedet: „Du som nyss gav din slav fri — är du själv fri?”

På ett gripande sätt har i dessa ord uttalats den sanningen, att människans verkliga frihet inte är beroende av yttre förhållanden, utan att den har sin grund i hennes inre liv och att människans inre nöd är svårare än alla yttre trångmål.

Bibeln visar oss, att den inre nödens djupaste orsak är den makt som den kallar synd och som till sitt innersta väsen är människans upproriska frigörelse från hennes Skapare och hennes själviska inkräkthet i sig själv.

Jesus har sagt: „Var och en som gör synd, är syndens träl”. Livets verklighet bekräftar varje dag denna sanning. När människan gör synd, tänker hon gärna, att hon är herre över sina gärningar. När hon gör ont, tror hon sig kunna en annan gång fatta ett annat avgörande och göra gott. Men en sådan tanke om människans frihet är en illusion. Människan är inte syndens herre, utan synden är människans herre. Gamle Johan Arndt — älskad av vårt folk

— har en gång sagt: „Det finns många krigsmän som erövrat städer men som icke kunnat besägra sig själv”. Huru många finns det icke på vilka den tanken har sin tillämpning!

I den mån synden får makt över människan, skapar den oordning och ångest i hennes inre. Ofta inträffar det att en människa som till det yttre äger utomordentliga möjligheter att leva ett lyckligt och fruktbart liv, hindras och hämmas därav, att hon till det inre är bunden.

Vi har inte skäl att tänka blott på dem som brutna av olyckliga böjelser lidit nederlag i livets strid och råkat i ett tillstånd, ur vilket de mänskligt sett inte finner någon utväg. Även när människan undgår ett yttre skeppsbrott, kan det hända att hon, bunden av sina begärelser och sliten av sin inre disharmoni, icke kan vara det som en till det inre fri människa kan vara. Hon förmår inte ge sin omgivning och sin livsuppgift allt det, som hon kunde ge, om hon skulle äga ett frigjort och glatt hjärta, frid och inre jämnvikt.

Till att äga denna dyrbara gåva kallar Gud oss alla. Därtill vill Kristus hjälpa

oss genom sin förlåtande, allt förnyande nåd. Kristi kärlek — den lidande kärleken — har inför livets hårda verklighet visat sin makt att bryta bojar som ingen mänsklig kraft förmått bryta.

„Om nu Sonen gör eder fria, så bliven I verkligen fria”. Så talar Människosonen även denna dag då vårt folks valda representanter kort förrän kristenhetens största högtid går in, har samlats för att i Guds hus begynna sitt arbete.

Uppböjt vare Hans namn nu och i evighet.

Mutta Hännelle, joka voi tehdä enemmän, monin verroin enemmän, kuin kaikki mitä me anomme tai ymmärrämme, hänelle olkoon kunnia ja ylistys iankaikkisesta iankaikkiseen. — Aamen.

Jumalanpalveluksen päätyttyä poistuivat kirkosta tasavallan presidentti ja valtioneuvoston jäsenet, eduskunnan puhemiehet ja jäsenet sekä muut kutsuvieraat ja lähtivät eduskuntatalolle, missä valtiopäiväin avajaiset tapahtuivat.

Valtiopäiväin avajaiset

Eduskunnan istuntosalissa

huhtikuun 3 p:nä 1954.

Pöytäkirja, joka laadittiin vuoden 1954 varsinaisten valtiopäivien avajaisissa Eduskunnan istuntosalissa lauantaina 3 p. huhtikuuta 1954.

Oltuaan läsnä Suurkirkossa pidetyssä, kello 12 alkaneessa valtiopäiväjumalanpalveluksessa saapuivat tasavallan presidentti J. K. Paasikivi sekä eduskunnan puhemiehet ja jäsenet eduskuntataloon. Eduskunnan jäsenet ja eduskunnan oikeusasiamies asetuivat paikoilleen eduskunnan istuntosalissa. Valtioneuvoston jäsenet ja oikeuskansleri saapuivat heille varatuille paikoille puhemieskorokkeen vasemmalla puolella. Tämän jälkeen tuli paikalleen eduskunnan puhemies, johtaja K.-A. Fagerholm seurassaan allekirjoittanut eduskunnan sihteeri.

Kun kaikki olivat asettuneet paikoilleen, saapui varapuhemiesten ja juhlamenojen ohjaajan saattamana istuntosaliin Tasavallan Presidentti asettuen korokkeelle puhemiehen viereen.

Tasavallan presidentti tervehti Eduskuntaa ja julisti valtiopäivät avatuiksi seuraavin sanoin:

Herra Puhemies!

Suomen kansan edustajat!

Perustuslakien mukaan valittu Eduskunta ryhtyy nyt suorittamaan tehtävänsä Suomen kansan edustajana ja kansalle kuuluvan valtiovallan käyttäjänä. Osanotto äsken toimitettuihin vaaleihin oli vilkkaampi kuin edellisissä vuoden 1951 vaaleissa. Tämä tosiasia, joka osoittaa kansalaisten suurem-

paa harrastusta maan ja kansan yhteisiin asioihin, on tyydytyksellä todettava.

Kysymys maamme taloudellisten olojen järjestämisestä on useiden vuosien aikana ollut huolen esineenä. Yksimielisyys on vallinnut päämäärästä, tasapainotilan aikaansaamisesta taloudellisissa oloissamme ja maan tuotantoelämän saattamisesta kilpailukykyiseksi maailman markkinoilla. Mutta keinoista päämäärän saavuttamiseksi ei ole voitu sopia. Nyt työnsä alkavan Eduskunnan ja sen luottamusta nauttivan hallituksen tehtävä on viedä tämä maalle ja kansalle tärkeä asia suotuisaan päätökseen. Kansanvaltainen valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen vapauteen perustuva järjestelmämme edellyttää vaikeuksien selvittelyssä ja ongelman ratkaisemisessa sovittelua ja yhteistoimintaa sekä alistumista siihen, mitä maan menestys vaatii. Uudistan, mitä olen useamman kerran eduskunnan edessä lausunut. On tärkeätä, ettei otetta tämä päämäärän saavuttamiseksi hellitetä. Uudistan myös lausumani toivomuksen, että hallitus saa Eduskunnalta riittävää tukea tässä elintärkeässä asiassa ja että kansalaiset ymmärtävät puheena olevan tehtävän merkityksen ja kukin kohdaltaan alistuvat niihin ohime-neviin hankaluuksiin, joita koko kansan ja maan kannalta välttämättömän tuloksen saavuttaminen vaatii.

Viime eduskunnassa jäi useita esityksiä käsittelemättä. Eräitä näistä on päätetty uudestaan antaa nyt työnsä alkavalle Eduskunnalle. Hallituksen asia on harkita kysymystä muiden keskenjääneiden asioiden antamisesta Eduskunnalle.

Maamme ulkopolitiikassa on noudatettu samoja periaatteita, mitkä koko sodan jälkei-

senä aikana ovat olleet määräävinä. Suheteita itäiseen naapuriimme Neuvostoliittoon on hoidettu ystävyyden, hyvän naapuruuden ja molemminpuolisen kunnioituksen hengessä, niinkuin rauhansopimus ja ystävyyssovimus edellyttää. Sekä taloudellinen että sivistyksellinen vuorovaikutus maidemme välillä ovat edelleen kehittyneet. Tyydytyksellä on mainittava Neuvostoliiton kanssa äsken tehtyt taloudellisten suhteiden kehittämistä tarkoittavat sopimukset, jotka koskevat kauppavaihdosta johtuvien suoritusten helpottamista sekä Neuvostoliiton meille myöntämää lainaa. Neuvottelut uudesta pitkäaikaisesta kauppasopimuksesta ovat äsken alkaneet. Suhteemme läntiseen naapuriimme Ruotsiin sekä toisiin pohjoismaihin samoin kuin muihin maihin ovat jatkuneet häiriintymättä. Sopimuksia vuoden 1954 aikana tapahtuvaa kauppavaihtoa silmälläpitäen on tehty useiden maiden kanssa. Eräiden maiden kohdalla sopimusvuosi jatkuu ja uusista sopimuksista neuvotellaan vielä tämän kevään kuluessa.

Lausuen Eduskunnan tervetulleeksi edesvastuulliseen tehtäväänsä ja toivoen sen työstä pysyviä hedelmiä maan ja kansan hyväksi julistan vuoden 1954 valtiopäivät avatuiksi.

Herr Talman!

Representanter för Finlands folk!

Riksdagen, vald enligt grundlag, går nu att fullgöra sin uppgift som företrädare för Finlands folk och utövare av dess statsmakt.

Deltagandet i de nyss slutförda valen var livligare än vid föregående val år 1951. Detta faktum visar ett större intresse hos medborgarna för landets och folkets gemensamma angelägenheter och bör konstateras med tillfredsställelse.

Frågan om ordnandet av vårt lands ekonomiska förhållanden har under flere år varit föremål för omsorg. Enighet har rått beträffande målet: att åstadkomma jämvikt i våra ekonomiska förhållanden och att göra landets produktionsliv konkurrenskraftigt på världsmarknaden. Om medlen för att nå målet har man däremot icke kunnat enas. Uppgiften att bringa denna för landet och folket viktiga sak till ett gynnsamt avgörande faller på denna nya riksdag och på den dess förtroende åtnjutande re-

gering. Vårt statsskick bygger på demokrati, politisk och social frihet. Det förutsätter att uppkommande svårigheter och problem bemästras genom anpassning och samarbete och att man fogar sig i vad landets väl kräver. Jag upprepar vad jag redan flere gånger yttrat inför riksdagen: Det är viktigt att greppet för att nå detta mål icke slappnar. Likaså uttalar jag ånyo förhoppningen att riksdagen måtte skänka regeringen tillräckligt stöd i denna livsviktiga sak samt att medborgarna måtte inse den ifrågavarande uppgiftens betydelse och envar för sin del underkasta sig de svårigheter, uppnåendet av den för hela folket och landet oundgängliga lösningen kräver.

Vid senaste riksdag blevo flere propositioner obehandlade. Beträffande vissa av dem har beslut fattats att ånyo överlämna dem till den riksdag som nu börjar sitt värv. Det ankommer på regeringen att överväga frågan om de övriga oavslutade ärendenas överlämnande till riksdagen.

Beträffande vårt lands utrikespolitik ha samma riktlinjer varit gällande som under hela tiden efter kriget. Förbindelserna med vår granne i öster, Sovjetunionen, ha skötts i en anda av vänskap, gott grannelag och ömsesidig aktning, såsom freds- och vänskapsfördragen förutsätta. Både den ekonomiska och kulturella växelverkan mellan våra länder har yttermera utvecklats. Med tillfredsställelse böra nämnas de nyss ingångna avtalen med Sovjetunionen, vilkas syfte är en utveckling av de ekonomiska relationerna och vilka gälla underlättandet av likviderna vid handelsutbytet samt det lån Sovjetunionen beviljat oss. Underhandlingar om ett nytt långfristigt handelsfördrag ha nyss påbörjats.

Våra förbindelser med vår granne i väster, Sverige, och med de övriga nordiska länderna ävensom med andra länder ha fortgått utan störningar.

Med flera länder ha vi ingått avtal beträffande handelsutbyte under år 1954. I fråga om vissa länder pågår fördragstiden fortfarande och underhandlingar om nya avtal skola äga rum ännu denna vår.

I det jag hälsar Riksdagen välkommen till fullgörandet av dess ansvarsfyllda värv och uttalar förhoppningen att dess arbete måtte bära bestående frukter till gagn för land

och folk, förklarar jag 1954 års riksdag öppnad.

Avauspuheeseen vastasi eduskunnan puolesta puhemies Fagerholm lausuen:

Korkeasti kunnioitettu Herra Tasavallan Presidentti!

Edellisiltä valtiopäiviltä, jotka Te, Herra Tasavallan Presidentti, tunnetuista syistä olitte pakotettu hajoittamaan, jäi paljon keskeneräisiä asioita, joista useimmat tulevat näillä valtiopäivillä esille. Tästä johtuu, että uudella eduskunnalla on alusta lähtien runsaasti töitä. Niihin kuuluvat Teidän, Herra Tasavallan Presidentti, juuri koskettelemanne taloudelliset kysymykset. Voimme olla vakuuttuneita siitä, että eduskunta tulee myötävaikuttamaan niiden ratkaisemiseen Teidän, Herra Tasavallan Presidentti, mainitsemassanne hengessä. Kansalaiset ovat varmasti valmiit uhrauksiin, jos ne ovat välttämättömiä ja jos voidaan osoittaa, että kuormat jaetaan eri kansalaisryhmien kantokyvyn mukaan. Ja ennen kaikkea vaaditaan kaikilta sovittelu- ja yhteistoimintahalua.

Riksdagen delar den tillfredsställelse Ni, Herr Republikens President, gav uttryck åt med anledning av den gynnsamma utvecklingen av förhållandet mellan Finland och Sovjetunionen, en utveckling som i hög

grad är ett resultat av strävanden, som bär Eder, Herr Republikens President, personliga signatur. Då vårt förhållande också till andra makter, främst våra nordiska grannländer, är gott ser vi med förtröstan framtiden an.

Eduskunta yhtyy Teidän, Herra Tasavallan Presidentti, julkituomaanne tyytyväisyyteen siitä, että Suomen ja Neuvostoliiton väliset suhteet ovat kehittyneet suotuisaan suuntaan. Tämä kehitys on suuressa määrin tuloksena pyrkimyksistä, joilla on Teidän, Herra Tasavallan Presidentti, antamanne henkilökohtainen leima. Kun suhteemme myöskin muihin valtoihin, lähinnä pohjoismaisiin veljesmaihin, on hyvä, voimme luottavaisin mielin ajatella tulevaisuuttamme.

Eduskunnan puolesta pyydän esittää Teille, Herra Tasavallan Presidentti, eduskunnan kunnioittavan tervehdyksen.

Kun tämä oli tapahtunut, poistui tasavallan presidentti juhlamenojen ohjaajan ja varapuhemiesten saattamana istuntosalista, minkä jälkeen valtioneuvoston jäsenet ja oikeuskansleri sekä eduskunnan puhemies ja jäsenet, oikeusasiamies ynnä muut kutsuvieraat lähtivät salista.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio

2. Lauantaina 3 p. huhtikuuta 1954

kello 15.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahonen, Aitio, Hakala, Hietanen, Honkala, Huttunen, Jokinen, Karvikko, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivunen, Koskinen, Kosola, Miettinen, Mohell, Mustonen, Nieminen, Niiranen, Nordfors, Nordström, N. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Raipala, Rankila, Raunio, Roine, Ryhtä, Rytinki, Saariaho, A. Simonen, Tenhiälä, Tiitu, Turku ja Turunen.

Ilmoitusasiat:

Yksityistulkin asettaminen.

Puhemies: Kansliatoimikunta ehdottaa, että eduskunta niiden virkamiesten lisäksi, jotka mainitaan työjärjestyksen 8 §:ssä, päättäisi asettaa yksityistulkin ruotsalaisia kansanmiehiä varten.

Kansliatoimikunnan ehdotus hyväksytään.

Eduskunnan yleistulkki ja yksityistulkki.

Puhemies: Ilmoitetaan, että kansliatoimikunta on tänä vaalikaudeksi päättänyt ottaa yleistulkiksi toimittajan, filosofianmaisteri Aimo P. Virtasen ja yksityis-

tulkiksi ruotsalaisia kansanmiehiä varten lakitieteenkandidaatti Lars Dufholmin, joka samalla toimii ruotsalaisen kanslian notaarina.

Edustajain istumajärjestys.

Puhemies: Kansliatoimikunta, jonka työjärjestyksen 7 §:n mukaan tulee antaa lausunto edustajain istumajärjestyksestä, ehdottaa eduskunnan päätettäväksi, että edustajat istuisivat täysistunnoissa eduskuntaryhmittäin siten, että puhemiehen paikalta katsottuna äärimmäisenä oikealla on ruotsalaisen kansanpuolueen eduskuntaryhmä sekä siitä lähtien muut eduskuntaryhmät seuraavassa järjestyksessä: kansallisen kokoomuspuolueen eduskuntaryhmä, Suomen kansanpuolueen eduskuntaryhmä, maalaisliiton eduskuntaryhmä, sosialidemokraattisen puolueen eduskuntaryhmä ja Suomen kansan demokraattisen liiton eduskuntaryhmä, kukin ryhmä kansliatoimikunnan määräämien rajojen puitteissa.

Kansliatoimikunnan ehdotus hyväksytään.

Nimenhuuto lippuäänestyksissä ja vaaleissa.

Puhemies: Puhemiehistö ehdottaa, että eduskunta työjärjestyksen 46 §:n sääntökseen nojautuen päättäisi nimenhuudon lippuäänestyksissä ja vaaleissa toimitettavaksi yhtä aikaa kahdessa paikassa istuntosalissa siten, että puhemiehestä vasemmalla olevalla uurnalla äänestävät ne edustajat, joilla on paikkansa istuntosalin keskikäytävän vasemmalla puolella, ja oikeanpuoleisella uurnalla keskikäytävän oikealla puolella istuvat edustajat.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään..

Lakimääräisten valiokuntien jäsenluku.

Puhemies: Työjärjestyksen 10 §:n 2 momentin nojalla puhemiehistö ehdottaa, että lakimääräisten valiokuntien jäsenluku määrättäisiin olemaan seuraava: valtiovarainvaliokunnan 21, pankkivaliokunnan 13 sekä muiden, nimittäin perustuslakivaliokunnan, lakivaliokunnan ja ulkoasiainvaliokunnan, 17 kunkin.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään.

Ylimääräisten valiokuntien asettaminen.

Puhemies: Nojautuen työjärjestyksen 10 §:n 3 momenttiin puhemiehistö ehdottaa, että eduskunta lakimääräisten valiokuntien lisäksi päättäisi asetettavaksi seuraavat ylimääräiset valiokunnat: talousvaliokunnan, laki- ja talousvaliokunnan, sivistysvaliokunnan, maatalousvaliokunnan, työväenasiaivaliokunnan, kulkulaitosvaliokunnan ja puolustusasiainvaliokunnan, sekä että jäsenluku näissä kussakin määrättäisiin 17:ksi.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään.

Valitsijamiesten lukumäärä.

Puhemies: Nojautuen työjärjestyksen 10 §:n 1 momenttiin puhemiehistö ehdottaa, että eduskunta määräisi valitsijamiesten luvun 45:ksi.

Ehdotus hyväksytään.

Suuren valiokunnan jäsenluku.

Puhemies: Niinikään puhemiehistö työjärjestyksen 10 §:n 2 momentin nojalla

ehdottaa, että suuren valiokunnan jäsenluku määrättäisiin 45:ksi.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään.

Valitsijamiesten vaalin toimittaminen.

Puhemies: Ilmoitetaan, että valitsijamiesten vaali toimitetaan ensi tiistaina pidettävässä täysistunnossa, joten ehdokaslistat tätä vaalia varten on jätettävä eduskunnan sihteerille viimeistään ensi maanantaina kello 12.

Suuren valiokunnan jäsenten vaalin toimittaminen.

Puhemies: Edelleen ilmoitetaan, että suuren valiokunnan jäsenten vaali toimitetaan ensi tiistaina pidettävässä istunnossa, ja on ehdokaslistat tätä vaalia varten jätettävä sihteerille viimeistään kello 12 ensi maanantaina.

Tarkistajien ja heidän varamiestensä vaalin toimittaminen.

Puhemies: Ilmoitan, että valtiopäiväjärjestyksen 85 §:ssä mainittujen viiden tarkistajan ja heidän varamiestensä vaali toimitetaan ensi tiistaina pidettävässä täysistunnossa.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,11.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

3. Tiistaina 6 p. huhtikuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

Ilmoituksia:

1) Valitsijamiesten vaali	27
2) Suuren valiokunnan vaali	"
3) Eduskunnan tarkistajain ja heidän varamiestensä vaali	"

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään läsnäoleviksi kaikki edustajat.

Ilmoitusasiat:

Ilmoittantuneita edustajia.

Puhemies: Ilmoitetaan, että edustajat Sylvi-Kyllikki Kilpi ja Irma Torvi ovat, edellinen eilen ja jälkimmäinen tänään, esittäneet minulle asianmukaisesti tarkastetut ja hyväksytyt valtakirjansa ja siis tulleet työjärjestyksen 3 §:n 3 momentin mukaan oikeutetuiksi ryhtymään edustajantointaan hoitamaan.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime maaliskuun 31 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 1—19, jotka nyt on edustajille jaettu.

Siv.

1) Valitsijamiesten vaali.

Puhemies: Päiväjärjestyksen 1) asiana on valitsijamiesten vaali. Vaalia varten on jätetty kaksi ehdokaslistaa ja ne on yhdistetty vaalilipuksi, joka on painettuna jaettu edustajille. Asiantuntijaksi vaalitoimittukseen olen pyytänyt apulaisprofessori V. Paateron.

Pyydän edustajia Manninen, Haapasalo, Rönkkö ja Honkala avustamaan vaalitoimittuksessa.

Sitten kun vaaliliput on annettu ja avattu, jatketaan täysistuntoa.

Vaali toimitetaan kahdella uurnalla. Huomautan, että vaaliliput on kokoon taitettuina jätettävä uurna.

Vaaliin ryhdytään.

2) Suuren valiokunnan vaali.

Puhemies: Päiväjärjestyksen 2) asiana on suuren valiokunnan jäsenten vaali. Vaalia varten on jätetty kaksi ehdokaslistaa ja on ne yhdistetty vaalilipuksi, joka on edustajille jaettu. Asiantuntijana tässäkin vaalissa toimii apulaisprofessori V. Paatero.

Pyydän edustajia Turunen, Eskola, Mustonen ja H. Miettunen avustamaan vaalitoimituksessa.

Sitten kun vaaliliput on annettu ja avattu, jatketaan istuntoa.

Vaaliin ryhdytään.

3) Eduskunnan tarkistajain ja heidän varamiestensä vaali.

Puhemies: Työjärjestyksen 12 §:n mukaan eduskunnan on nyt valittava valtio-

päiväjärjestyksen 85 §:ssä mainitut viisi tarkistajaa sekä niiden varamiehet. Jollei eduskunta voi vaalista yhtyä, on vaali lykättävä ja toimitettava suhteellista vaalitapaa koskevien määräysten mukaan.

Kehoitän esittämään ehdokkaita ja huomautan, että kun ehdotetaan tarkistaja, on samalla ehdotettava hänelle varamies.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. V. Leskinen: Herra puhemies! Ehdotan tarkistajaksi ed. Malkamäen, varalle ed. Henrikssonin.

Ed. Kalliokoski: Herra puhemies! Yhdessä tarkistajaksi ehdotan ed. V. Kaasalaisen ja varalle ed. Heljaksen.

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Ehdotan yhdessä tarkistajaksi ed. Tieksö-Isakssonin ja hänen varalleen ed. Rosnellin.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Yhdessä vakinaiseksi tarkistajaksi ehdotan ed. Hakalan ja varalle ed. Hosian.

Ed. Österholm: Jag ber, herr talman, att till justeringsman få föreslå rdm. Nordfors och till hans suppleant rdm. Ohman.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. V. Leskinen ehdottanut tarkistajaksi ed. Malkamäen, varalle ed. Henrikssonin, ed. Kalliokoski on ehdottanut tarkistajaksi ed. V. Kaasalaisen, varalle ed. Heljaksen, ed. Hietanen on ehdottanut tarkistajaksi ed. Tieksö-Isakssonin, varalle ed. Rosnellin, ed. Seppälä on ehdottanut tarkistajaksi ed. Hakalan, varalle ed. Hosian, ja ed. Österholm on ehdottanut tarkistajaksi ed. Nordforsin, varalle ed. Ohmanin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska useampia kuin viisi tarkistajaa ja heidän varamiehensä ei ole ehdotettu, on eduskunnan katsottava yhtyneen heistä ja siis valinneen tarkistajiksi ed. Malkamäen, varalle ed. Henrikssonin, ed. V. Kaasalaisen, varalle ed. Heljaksen, ed. Tieksö-Isakssonin, varalle

ed. Rosnellin, ed. Hakalan, varalle ed. Hosian, sekä ed. Nordforsin, varalle ed. Ohmanin.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 15,15, jolloin julistetaan valitsijamiesten ja suuren valiokunnan vaalin tulokset.

Täysistunto keskeytetään kello 14,42.

Täysistuntoa jatketaan

kello 15,15.

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Kalliokoski.

Valitsijamiesten vaalin tulos.

Ensimmäinen varapuhemies: Julistetaan valitsijamiesten vaalin tulos lukemalla vaalista tehty pöytäkirja.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiesten vaalissa 6 päivänä huhtikuuta 1954, jota vaalia varten oli annettu kaksi ehdokaslistaa, on eri ehdokaslistojen hyväksi antanut äänensä

listan n:o 1 hyväksi 95 edustajaa,

” ” 2 ” 103 ”

eli yhteensä 198 äänestäjää.

Vaalijärjestyksen 7 §:n mukaan osamäärä järjestettäessä huomataan, että ehdokaslistojen ehdokkaista on valittu

listasta n:o 1 22 jäsentä,

” ” 2 23 ”

Vaalijärjestyksen 11 §:n mukaan on näin ollen eri ehdokaslistoista valittu seuraava määrä varajäseniä:

listasta n:o 1 8 varajäsentä,

” ” 2 8 ”

Ylläolevan nojalla on tullut valituksi:

Ehdokaslistasta n:o 1

jäseniksi edustajat:

Rantala,
Manninen,
Hiilelä,
Nieminen,
Kulovaara,
Mustonen,
Pesonen,
Åsvik,
Karvonen,
Rytkönen,
Muikku,
Lindqvist,
Henriksson,
Rosenberg,
Nurminen, E.,
Tunkka,
Rapio,
Kalavainen,
Heinonen,
Kelovesi,
Lukkarinen,
Väyrynen;

varajäseniksi edustajat:

Kiviaho,
Leivo-Larsson,
Liedes,
Alanko,
Puhakka,
Ahonen,
Virtanen, R.,
Kokkola.

Ehdokaslistasta n:o 2

jäseniksi edustajat:

Palovesi,
Halinen,
Hakala,
Ranckila,
Saari, E.,
Österholm,
Kyttä,
Wirtanen, J.
Erkkilä,
Heikura,
Seppä,
Sinkkonen,
Leikola, A.,

Wickman,
Kaasalainen, N.,
Forsius,
Väänänen,
Sarjala,
Simonen, V.,
Raipala,
Jämsén,
Meinander,
Tenhiälä;

varajäseniksi edustajat:

Jaakkola,
Hallberg,
Häppölä,
Kämäräinen,
Järvi,
Pöykkö,
Leinonen,
Högström.

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 1954.

V. Paatero."

Ensimmäinen varapuhemies:
Valitsijamiesten kokoontumista varten annan
puheenvuoron ed. Österholmille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Österholm: Eduskunnan valitsijamiehet kokoontuvat heti tämän täysistunnon keskeydyttyä.

Riksdagens elektoror sammanträder omedelbart efter det detta plenum avbrutits.

Suuren valiokunnan vaalin tulos.

Ensimmäinen varapuhemies:
Julistetaan suuren valiokunnan vaalin tulos
lukemalla vaalista tehty pöytäkirja.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan suuren valiokunnan vaalissa 6 päivänä huhtikuuta 1954, jota vaalia varten oli jätetty kaksi ehdokaslistaa, on eri ehdokaslistojen hyväksi antanut äänensä

listan n:o 1 hyväksi 95 edustajaa,
 „ „ 2 „ 103 „

eli yhteensä 198 äänestäjää.

Vaalijärjestyksen 7 §:n mukaan osamäärä järjestettäessä huomataan, että ehdokaslistojen ehdokkaista on valittu

listasta n:o 1 22 jäsentä,
 „ „ 2 23 „

Vaalijärjestyksen 11 §:n mukaan on näin ollen eri ehdokaslistoista valittu seuraava määrä varajäseniä:

listasta n:o 1 8 varajäsentä,
 „ „ 2 8 „

Ylläolevan nojalla on tullut valituksi:

Ehdokaslistasta n:o 1

jäseniksi edustajat:

Kulovaara,
 Nurminen, N.,
 Paasio,
 Roine,
 Käkelä,
 Stenberg,
 Koskinen,
 Lindqvist,
 Alanko,
 Kinnunen, A.,
 Mohell,
 Heinonen,
 Manninen,
 Kajala,
 Seppi,
 Brander-Wallin,
 Helle,
 Tauriainen,
 Lehto,
 Koivunen,
 Flinck,
 Lindblom;

varajäseniksi kaikki muut listalla olleet edustajat:

Rosnell,
 Sävelä,
 Hietanen,

Virtanen, V.,
 Nederström-Lundén,
 Paasivuori,
 Lukkarinen.

Ehdokaslistasta n:o 2

jäseniksi edustajat:

Miettunen, M.,
 Kalliokoski,
 Seppälä,
 Tiitu,
 Vennamo,
 Wickman,
 Pasanen,
 Hamara,
 Rytinki,
 Kähönen,
 Tuurna,
 Antila,
 Mattila,
 Meinander,
 Erkkilä,
 Leikola, E.,
 Rönkkö,
 Lahtela,
 Sinkkonen,
 Saura,
 Saalasti,
 Teir,
 Saari, E. A.;

varajäseniksi edustajat:

Ikonen,
 Honkala,
 Väänänen,
 Kaasalainen, N.,
 Huttunen,
 Heikura,
 Hosia,
 Korsbäck.

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 1954.

V. Paatero.”

Ensimmäinen varapuhemies:
 Suuren valiokunnan koolle kutsumista varten annan puheenvuoron ed. Lahtelalle.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Lahtela: Herra puhemies! Ilmoitan, että suuren valiokunnan kokous pidetään suuren valiokunnan kokoushuoneessa huomenna kello 11. Kokouksessa valitaan suuren valiokunnan puheenjohtajat.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan istunto keskeytetään nyt ja sitä jatketaan kello 15,45.

Täysistunto keskeytetään kello 15,22.

Täysistuntoa jatketaan

kello 15,45.

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Kallio Koski.

Valitsijamiesten puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että valitsijamiehet ovat valin-

neet puheenjohtajakseen ed. Paloveden ja varapuheenjohtajakseen ed. Mannisen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Palovesi: Eduskunnan valitsijamiesten kokous pidetään huomenna keskiviikkona tämän kuun 7 päivänä kello 18. Tässä kokouksessa toimitetaan eduskunnan lakimääräisten ja ylimääräisten valiokuntien varsinaisten ja varajäsenten vaali.

Ehdokaslistat näitä vaaleja varten on jätettävä allekirjoittaneelle valitsijamiesten puheenjohtajalle viimeistään huomenna vaalipäivänä kello 14:ään mennessä. Ehdokaslistoja otan vastaan huomenna keskiviikkona tämän kuun 7 päivänä kello 13,30—14,00 edustajain työhuoneessa n:o 18.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi torstaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,52.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

4. Torstaina 8 p. huhtikuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Kekkonen, S.-K. Kilpi, Kähönen, Lindblom, Meinander, Mohell, Nordström, A. Simonen, Torvi ja Turunen.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Mohell, virallisen tehtävän vuoksi ed. Lindblom ja yksityisasiain vuoksi ed. Kähönen, huhtikuun 13 päivään saakka sairauden vuoksi ed. Torvi sekä tämän ja seuraavan viikon istunnoista ulkomaanmatkan vuoksi ed. S.-K. Kilpi.

Suuren valiokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että suuri valiokunta on valinnut puheenjohtajakseen ed. Vennamon ja varapuheenjohtajakseen ed. Kulovaaran.

Tarkistajien puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tarkistajat ovat valinneet puheenjohtajakseen ed. Hakalan ja varapuheenjohtajakseen ed. Malkamäen.

Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1952.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on saapunut viime maaliskuun 13 päivälle päivätty valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1952.

Tämä kertomus on nyt jaettu edustajille.

Erikoisvaliokuntien jäsenet ja varajäsenet.

Puhemies: Luetaan eduskunnan valitsijamiehiltä saapunut erikoisvaliokuntien vaaleja koskeva kirjelmä eiliseltä päivältä.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä
7 p:nä huhtikuuta 1954.
N:o 2.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he saamansa kehoituksen mukaisesti ovat valinneet jäsenet ja varajäsenet niihin näillä valtiopäivillä asetettaviksi päätettyihin valiokuntiin, joiden vaalit on jätetty valitsijamiesten suoritettaviksi.

Valituiksi ovat tulleet:

Perustuslakivaliokuntaan

jäseniksi:

Palovesi	ehdokaslistalta n:o 1
Kleemola	” ” ”
Honkala	” ” ”
Heljas	” ” ”

Kukkonen	”	”	”	Koivunen	”	”	2
Österholm	”	”	”	Simonen, A.	”	”	”
Tienari	”	”	”	Tiekso-Isaksson	”	”	”
Kosola	”	”	”	Tikkaoja	”	”	”
Meinander	”	”	”				
Salmela-Järvinen	”	”	2				
Lindqvist	”	”	”	Ulkoasiainvaliokuntaan			
Jokinen	”	”	”	jäseniksi:			
Tainio	”	”	”				
Henriksson	”	”	”	Niukkanen	ehdokaslistalta n:o 1		
Kilpi, S.-K.	”	”	”	Soininen	”	”	”
Hykkäälä	”	”	”	Pohjala	”	”	”
Lindblom	”	”	”	Sukselainen	”	”	”
				Heljas	”	”	”
varajäseniksi:				Österholm	”	”	”
				Saari, E. A.	”	”	”
Hautala	ehdokaslistalta n:o 1			Hakala	”	”	”
Innala	”	”	”	Nordfors	”	”	”
Rankila	”	”	”	Paasio	”	”	2
Kyttä	”	”	”	Ryömä	”	”	”
Paasio	”	”	2	Henriksson	”	”	”
Niiranen	”	”	”	Leskinen, V.	”	”	”
Hiilelä	”	”	”	Kuusinen	”	”	”
Virtanen, R.	”	”	”	Leivo-Larsson	”	”	”
				Pessi	”	”	”
				Kilpeläinen	”	”	”
				Lakivaliokuntaan			
				varajäseniksi:			
Ohman	ehdokaslistalta n:o 1			Luukka	ehdokaslistalta n:o 1		
Kämäräinen	”	”	”	Wirtanen, J.	”	”	”
Kaasalainen, N.	”	”	”	Miettunen, H.	”	”	”
Innala	”	”	”	Kukkonen	”	”	”
Jaakkola	”	”	”	Aaltonen	”	”	2
Saloranta	”	”	”	Hakkila	”	”	”
Pasanen	”	”	”	Koivunen	”	”	”
Seppä	”	”	”	Lukkarinen	”	”	”
Pöykkö	”	”	”				
Kujala	”	”	2	Valtiovarainvaliokuntaan			
Hakkila	”	”	”				
Åsvik	”	”	”	jäseniksi:			
Alanko	”	”	”				
Brander-Wallin	”	”	”	Eskola	ehdokaslistalta n:o 1		
Tauriainen	”	”	”	Aittoniemi	”	”	”
Sundman	”	”	”	Seppälä	”	”	”
Mohell	”	”	”	Niskala	”	”	”
				Miikki	”	”	”
varajäseniksi:				Kyttä	”	”	”
				Nordström	”	”	”
Saari, E.	ehdokaslistalta n:o 1			Saura	”	”	”
Leikola, E.	”	”	”	Sarjala	”	”	”
Jussila	”	”	”	Vennamo	”	”	”
Kajatsalo	”	”	”	Hakala	”	”	”

Rantala	”	3	Talousvaliokuntaan	
Hiltunen	”	”		
Malkamäki	”	”	jäseniksi:	
Peltonen	”	”		
Käkelä	”	”	Murtomaa	ehdokaslistalta n:o 1
Väyrynen	”	”	Wirtanen. J.	” ” ”
Hietanen	”	4	Rönkkö	” ” ”
Haapanen	”	”	Jämsén	” ” ”
Aitio	”	”	Hosia	” ” ”
Leskinen, M.	”	”	Högström	” ” ”
			Tuuli	” ” ”
			Lahti	” ” ”
varajäseniksi:			Halinen	” ” ”
			Stenberg	” ” 2
Jussila	ehdokaslistalta n:o 1		Nurminen, E.	” ” ”
Lindh	” ” ”		Flinck	” ” ”
Tenhiälä	” ” ”		Liedes	” ” ”
Laine	” ” ”		Kuittinen	” ” ”
Koivisto	” ” ”		Virtanen, R.	” ” ”
Simonen, V.	” ” ”		Heinonen	” ” ”
Karvonen	” ” 3		Helle	” ” ”
Lepistö	” ” ”			
Virtanen, V.	” ” ”		varajäseniksi:	
Karjalainen	” ” ”			
Suonpää	” ” 4		Väänänen	ehdokaslistalta n:o 1
Nederström-Lundén	” ” ”		Innala	” ” ”
			Leikola, A.	” ” ”
			Häppölä	” ” ”
			Ryömä	” ” 2
			Paasivuori	” ” ”
			Rapio	” ” ”
			Brander-Wallin	” ” ”
Pankkivaliokuntaan				
jäseniksi:				
Niukkanen	ehdokaslistalta n:o 1			
Kekkonen	” ” ”			
Hallberg	” ” ”		Laki- ja talousvaliokuntaan	
Pakkanen	” ” ”			
Mattila	” ” ”		jäseniksi:	
Öhman	” ” ”			
Miettunen, H.	” ” ”		Tuurna	ehdokaslistalta n:o 1
Tervo	” ” 2		Rytinki	” ” ”
Myllymäki	” ” ”		Ikonen	” ” ”
Karjalainen	” ” ”		Heikura	” ” ”
Murto	” ” ”		Luukka	” ” ”
Kajala	” ” ”		Kajatsalo	” ” ”
Kelovesi	” ” ”		Larson	” ” ”
			Koivisto	” ” ”
			Saari, E.	” ” ”
varajäseniksi:			Kulovaara	” ” 2
			Seppi	” ” ”
Erkkilä	ehdokaslistalta n:o 1		Simonen, A.	” ” ”
Larson	” ” ”		Suominen	” ” ”
Forsius	” ” ”		Friman	” ” ”
Nurminen, E.	” ” 2		Kajala	” ” ”
Manninen	” ” ”		Enne	” ” ”
Kuittinen	” ” ”		Lukkarinen	” ” ”

varajäseniksi:

	ehdokaslistalta n:o 1
Jaakkola	
Tuuli	" " "
Teir	" " "
Hämäläinen	" " "
Tauriainen	" " 2
Jokinen	" " "
Kiviaho	" " "
Ahonen	" " "

Korsbäck	"	"	"
Pasanen	"	"	"
Raipala	"	"	"
Kinnunen, T.	"	"	"
Lepistö	"	"	2
Nieminen	"	"	"
Koskinen	"	"	"
Sävelä	"	"	"
Kiviaho	"	"	"
Tikkaaja	"	"	"
Rapio	"	"	"
Hult	"	"	"

Sivistysvaliokuntaan

jäseniksi:

	ehdokaslistalta n:o 1
Saalisti	
Rankila	" " "
Järvi	" " "
Kaasalainen, N.	" " "
Rantamaa	" " "
Miettunen, H.	" " "
Forsberg	" " "
Forsius	" " "
Leinonen	" " "
Ryömä	" " 2
Kalavainen	" " "
Turunen	" " "
Miettinen	" " "
Kauhanen	" " "
Lehto	" " "
Rosnell	" " "
Paasivuori	" " "

varajäseniksi:

	ehdokaslistalta n:o 1
Kukkonen	
Hamara	" " "
Nordfors	" " "
Jämsén	" " "
Torvi	" " 2
Flinck	" " "
Enne	" " "
Mohell	" " "

Maatalousvaliokuntaan

jäseniksi:

	ehdokaslistalta n:o 1
Virolainen	
Hautala	" " "
Kosola	" " "
Lampinen	" " "
Miettunen, M.	" " "

varajäseniksi:

	ehdokaslistalta n:o 1
Tiitu	
Seppä	" " "
Lindh	" " "
Saalisti	" " "
Kinnunen, A.	" " 2
Pesonen	" " "
Liedes	" " "
Kauhanen	" " "

Työväenasiainvaliokuntaan

jäseniksi:

	ehdokaslistalta n:o 1
Pakkanen	
Partanen	" " "
Huttunen	" " "
Sinkkonen	" " "
Väänänen	" " "
Saariaho	" " "
Tenhiälä	" " "
Wickman	" " "
Tienari	" " "
Turkka	" " 2
Roine	" " "
Hiilelä	" " "
Mustonen	" " "
Leivo-Larsson	" " "
Antikainen	" " "
Torvi	" " "
Muikku	" " "

varajäseniksi:

	ehdokaslistalta n:o 1
Erkkilä	
Saura	" " "
Forsberg	" " "
Jaakkola	" " "
Stenberg	" " 2
Lindblom	" " "
Puhakka	" " "
Kauhanen	" " "

Kulkulaitosvaliokuntaan**jäseniksi:**

Kaasalainen, V.	ehdokaslistalta n:o 1
Kalliokoski	" " "
Hallberg	" " "
Lahtela	" " "
Soininen	" " "
Leikola, A.	" " "
Teir	" " "
Raipala	" " "
Ryhtä	" " "
Manninen	" " 2
Raunio	" " "
Pesonen	" " "
Rytkönen	" " "
Ahonen	" " "
Puhakka	" " "
Karjalainen	" " "
Kokkola	" " "

varajäseniksi:

Antila	ehdokaslistalta n:o 1
Saariaho	" " "
Korsbäck	" " "
Rönkkö	" " "
Kulovaara	" " 2
Friman	" " "
Turkka	" " "
Nurminen, N.	" " "

Puolustusasiainvaliokuntaan**jäseniksi:**

Pasanen	ehdokaslistalta n:o 1
Tiitu	" " "
Kleemola	" " "
Honkala	" " "
Kähönen	" " "
Häppölä	" " "
Saariaho	" " "
Högström	" " "
Järvi	" " "
Raunio	" " 2
Nurminen, N.	" " "
Tervo	" " "
Kilpeläinen	" " "
Niiranen	" " "
Sundman	" " "
Aaltonen	" " "
Muikku	" " "

varajäseniksi:

Palovesi	ehdokaslistalta n:o 1
Raipala	" " "
Kajatsalo	" " "
Kinnunen, T.	" " "
Äsvik	" " 2
Hykkäälä	" " "
Rosenberg	" " "
Helle	" " "

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi

Meeri Kalavainen."

Toinen varapuhemies: Valiokuntien järjestäytymistä varten annan puheenvuoron valiokuntien vanhimille jäsenille.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. Österholm: Herra puhemies! Perustuslakivaliokunnan jäsenet kokoontuvat heti tämän täysistunnon päätyttyä.

Grundlagsutskottets medlemmar sammanträder omedelbart efter detta plenum.

Ed. Hakki: Pyydän lakivaliokunnan jäseniä kokoontumaan valiokunnan huoneeseen heti tämän täysistunnon keskeydyttyä valitsemaan puheenjohtajat itselleen.

Ed. Österholm: Ulkoasiainvaliokunnan jäsenet kokoontuvat tänään kello 14,30.

Utskottets för utrikesärenden medlemmar sammanträder kl. 14,30.

Ed. Miikki: Valtiovarainvaliokunnan jäseniä pyydän kokoontumaan valiokunnan huoneeseen tänään kello 14,30.

Ed. Öhman: Herra puhemies! Pankkivaliokunta kokoontuu kello 14,40.

Bankutskottet sammanträder kl. 14,40.

Ed. Kuittinen: Talousvaliokunta kokoontuu kello 14,35 valiokunnan huoneeseen valitsemaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Ed. Kulovaara: Laki- ja talousvaliokunta kokoontuu heti täysistunnon keskeydyttyä valitsemaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Ed. Lehto: Herra puhemies! Sivistysvaliokunta kokoontuu kello 14,30 valiokunnan huoneeseen.

Ed. Lampinen: Maatalousvaliokunnan jäseniä pyydän kokoontumaan valiokunnan huoneistossa kello 14,25.

Ed. Hiilelä: Herra puhemies! Pyydän työväenasiainvaliokunnan jäseniä kokoontumaan 10 minuutin kuluttua tämän täysistunnon keskeyttämisestä tai päättymisestä lukien valitsemaan itselleen puheenjohtajia.

Ed. Lahtela: Herra puhemies! Pyydän kulkulaitosvaliokunnan jäseniä kokoontumaan valiokunnan kokoushuoneeseen 15 minuuttia sen jälkeen, kun tämä täysistunto on keskeytetty.

Ed. Tiitu: Herra puhemies! Pyydän puolustusasiainvaliokunnan jäseniä kokoontumaan valiokunnan huoneeseen heti tämän täysistunnon keskeydyttyä valitsemaan itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

 Toinen varapuhemies: Täysistunto keskeytetään ja jatketaan sitä kello 15.

 Täysistunto keskeytetään kello 14,18.

Täysistuntoa jatketaan

kello 15.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Valiokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat.

Puhemies: Ilmoitetaan, että valiokuntien puheenjohtajiksi ja varapuheenjohtajiksi on valittu:

Perustuslakivaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Honkala ja varapuheenjohtajaksi ed. Jokinen;

Lakivaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Öhman ja varapuheenjohtajaksi ed. Hakikila;

Ulkoasiainvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Paasio ja varapuheenjohtajaksi ed. Pohjala;

Valtiovarainvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Rantala ja varapuheenjohtajaksi ed. Aittoniemi;

Pankkivaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Myllymäki ja varapuheenjohtajaksi ed. Hallberg;

Talousvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Murtomaa ja varapuheenjohtajaksi ed. E. Nurminen;

Laki- ja talousvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Tuurna ja varapuheenjohtajaksi ed. Luukka;

Sivistysvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Ryömä ja varapuheenjohtajaksi ed. Kalavainen;

Maatalousvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Virolainen ja varapuheenjohtajaksi ed. Lepistö;

Työväenasiainvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Turkka ja varapuheenjohtajaksi ed. Pakkanen;

Kulkulaitosvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. V. Kaasalainen ja varapuheenjohtajaksi ed. Raunio; ja

Puolustusasiainvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Pasanen ja varapuheenjohtajaksi ed. Tiitu.

 Puhemies: Edustajille jaettu valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1952 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1952 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

 Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna kello 14.

 Täysistunto lopetetaan kello 15,04.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

5. Perjantaina 9 p. huhtikuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Esitellään:

- 1) Hallituksen esitys n:o 1 maksu-
tonta oikeudenkäyntiä koskevaksi lain-
säädännöksi
- 2) Hallituksen esitys n:o 2 laiksi
eräistä yhteisomistussuhteista
- 3) Hallituksen esitys n:o 3 muutok-
senhakua korkeimmassa oikeudessa kos-
kevan lainsäädännön uudistamisesta ..
- 4) Hallituksen esitys n:o 4 laeiksi
tapaturmavakuutuslain ja sotilasvamma-
lain muuttamisesta
- 5) Hallituksen esitys n:o 5 laeiksi
lisäyksestä kiinnityksestä kiinteään
omaisuuteen annettuun asetukseen sekä
metsäkiinnityslain muuttamisesta
- 6) Hallituksen esitys n:o 6 maksa-
mismääräyslaiksi
- 7) Hallituksen esitys n:o 7 laiksi
rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttami-
sesta
- 8) Hallituksen esitys n:o 8 laiksi
rangaistusten täytäntöönpanosta an-
netun asetuksen muuttamisesta
- 9) Hallituksen esitys n:o 9 laiksi
moottoriajoneuvojen polttoaineverosta .
- 10) Hallituksen esitys n:o 10 laiksi
eräiden talletusten, obligatioiden ja
osuustodistusten omistajille sekä eräiden
velkasitoumusten saajille myönnettä-
västä veronhuojennuksesta
- 11) Hallituksen esitys n:o 11 laiksi
tullilain muuttamisesta
- 12) Hallituksen esitys n:o 12 laiksi
vuonna 1954 kannettaviksi säädettyjen
tullien muuttamisesta
- 13) Hallituksen esitys n:o 13 määrä-
rahan myöntämisestä Pellonraivaus Osa-

		keyhtiön osakkeiden merkitsemistä var- ten	Siv. 41
Siv.	40	14) Hallituksen esitys n:o 14 laiksi eräiden puutarhantuotteiden markki- noimismaksusta	”
		15) Hallituksen esitys n:o 15 sairaus- ja äitiysvakuutusta koskeviksi laeiksi ..	”
	”	16) Hallituksen esitys n:o 16 laiksi vanhuusavustuslain muuttamisesta ja laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muutta- misesta	”
	”	17) Hallituksen esitys n:o 17 laiksi työaikalain muuttamisesta	”
	”	18) Hallituksen esitys n:o 18 laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta	”
	”	19) Hallituksen esitys n:o 19 laiksi eräistä lääkintölaitoksen maksujen, kor- vausten ja palkkioiden yleisistä perus- teista	42
	”	—	
	41	Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.	
	”	—	
	”	Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahonen, Alanko, Antikainen, Flinck, Hakala, Hallberg, Hiltunen, Hon- kala, Huttunen, Jokinen, Junnila, Kajala, Karvikko, S.-K. Kilpi, Koivisto, A. Leikola, Leivo-Larsson, Lukkarinen, Mohell, Pohjala, Raipala, Rankila, Rantamaa, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Sundman, Tervo, Torvi, Turunen, Tuuli, Tuurna, Wiherheimo ja Virolainen.	
	”	—	

Ilmoitusasiat:**Lomanpyynnöt.**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän päivän istunnosta sairauden vuoksi ed. A. Leikola sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Hallberg, Koivisto, Lukkarinen, Rantamaa, Tuuli, Tuurna ja Virolainen.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime maaliskuun 31 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 20—23, jotka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1951.

Puhemies: Vuoden 1953 valtiopäivillä eduskunnalle annettu eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1951 lähetettiin perustuslakivaliokuntaan, joka ei kuitenkaan ehtinyt asiaa käsitellä. Tämän johdosta puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta uudestaan ottaen asian käsiteltäväkseen lähettäisi sanotun kertomuksen valmistelevalle käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Ruotsalaisen kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnan toimintakertomus vuodelta 1953.

Puhemies: Vuoden 1953 valtiopäivillä eduskunnalle annettu kertomus Ruotsalaisen kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnan toiminnasta vuonna 1953 lähetettiin sivistysvaliokuntaan, jossa asiaa ei vielä käsitelty. Tämän vuoksi puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia uudelleen otettaisiin käsiteltäväksi ja lähetettäisiin sivistysvaliokuntaan.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

Valiokuntaan lähettämistä varten esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

lakivaliokuntaan:

- 1) Ehdotuksen maksutonta oikeudenkäyntiä koskevaksi lainsäädännöksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 1;

- 2) Ehdotuksen laiksi eräistä yhteisösuhteista

sisältävä hallituksen esitys n:o 2; ja

- 3) Muutoksenhakua korkeimmassa oikeudessa koskevan lainsäädännön uudistamista

tarkoittava hallituksen esitys n:o 3;

työväenasiainvaliokuntaan:

- 4) Ehdotukset laeiksi tapaturmavakuutuslain ja sotilasvammalain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 4;

lakivaliokuntaan:

- 5) Ehdotukset laeiksi lisäyksestä kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annettuun asetukseen sekä metsäkiinnityslain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 5;

- 6) Ehdotuksen maksamismääräyslaiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 6;

- 7) Ehdotuksen laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 7; ja

- 8) Ehdotuksen laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 8;

valtiovarainvaliokuntaan:

- 9) Ehdotuksen laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta

sisältävä hallituksen esitys n:o 9;

- 10) Ehdotuksen laiksi eräiden talletusten, obligatioiden ja osuustodistusten omistajille sekä eräiden velkasitoumusten saajille myönnettävästä veronhuojennuksesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 10;

- 11) Ehdotuksen laiksi tullilain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 11;

- 12) Ehdotuksen laiksi vuonna 1954 kannettaviksi säädettyjen tullien muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 12; ja

- 13) Määrärahan myöntämistä Pellonraivaus Osakeyhtiön osakkeiden merkitsemistä varten

tarkoittava hallituksen esitys n:o 13;

maatalousvaliokuntaan:

- 14) Ehdotuksen laiksi eräiden puutarhantuotteiden markkinoimismaksusta

sisältävä hallituksen esitys n:o 14;

työväenasiainvaliokuntaan:

- 15) Ehdotukset sairaus- ja äitiysvakuutusta koskeviksi laeiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 15;

- 16) Ehdotukset laiksi vanhuusavustuslain muuttamisesta ja laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 16; ja

- 17) Ehdotuksen laiksi työaikalain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 17.

- 18) Ehdotuksen laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 18 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Hallitus esittää leimaverolakia niin muutettavaksi, että osakeyhtiöiden osakepääomiin sijoitetut varat vapautuisivat kokonaan leimaverosta. Samalla ehdotetaan alennettavaksi yhtiön omilla varoilla tapahtuvan osakepääoman korotuksen leimaveroa, joka nykyisin on 6 %. Uuden ehdotuksen mukaan se olisi 2 %.

Tämä hallituksen esitys on rengas niiden toimenpiteiden sarjassa, joilla nykyinen hallitus on myöntänyt etuja suurpääomalle ja suurille yhtiöille. On todella outoa, että nykyinen vähemmistöhallitus on lähtenyt tämän luontoisia esityksiä antamaan. Kysymys ei ole suinkaan mistään vähäisestä lahjoituksesta. Yhtiöiden osakepääomat olivat vuoden 1950 alussa 40 miljardia markkaa, mutta nykyisin ne ovat jo 100 miljardia. Vuorineuvokset lienevät suunnitelleet, että kuluva vuonna korotettaisiin osakepääomia 20 miljardilla markalla. Valtio menettäisi tämän esityksen mukaan noin 700 milj. mk verotuloja ja yhtiöt hyötyisivät vastaavan määrän. Esimerkin vuoksi on syytä mainita, että Pohjoismaiden Yhdyspankki aikoo korottaa osakepääomaansa omilla varoillaan 1400 milj. mk. Täten tämä pankki hyötyisi 56 milj. mk mainitusta esityksestä. Paljonko Serlachius Oy tai muut nykyisten ministerien omistamat firmat aikovat osakepääomiaan korottaa, olisi mielenkiintoista kuulla. Meillä on sellaisia väestöpiirejä, jotka ovat kipeämmin verohelpotusten tarpeessa kuin tässä esitetyt varakkaat suuryhtiöt, joten olisi toivottavaa, että valtiovarainvaliokunta hylkäisi tämän hallituksen esityksen.

Ed. Öhman: Den föregående talaren sade, att Nordiska Föreningsbanken ger ut en gratisemission. Det är ett misstag; det är en vanlig betalningsemission.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

19) Ehdotuksen laiksi eräistä lääkintölaitoksen maksujen, korvausten ja palkkioiden yleisistä perusteista

sisältävä hallituksen esitys n:o 19 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti talousvaliokuntaan.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 20—23 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon

sisältävä hallituksen esitys n:o 20;

Ehdotuksen lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon

sisältävä hallituksen esitys n:o 21;

Ehdotuksen laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 22; ja

Ehdotuksen laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä

sisältävä hallituksen esitys n:o 23.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,11.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

6. Tiistaina 13 p. huhtikuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Esitellään:

- 1) Puhemiesneuvoston laatima luettelo tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1954 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista 43
- 2) Ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 1 laiksi eräiden talletusten, obligatioiden ja osuustodistusten omistajille sekä eräiden velkasitoumusten saajille myönnettävästä veronhuojennuksesta 44

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Erkkilä, Forsberg, Hallberg, Hautala, Heljas, Huttunen, Kajatsalo, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, S.-K. Kilpi, Kleemola, Koivisto, Koskinen, Kosola, Kulovaara, Lindh, Luukka, Muikku, Niskala, Nordfors, N. Nurminen, Pohjala, Pöykkö, Rankila, Ryhti, Rytinki, Rönkkö, Sarjala, Seppä, Soininen, Tauriainen, Torvi ja J. Wirtanen.

Ilmoitusasiat:

Kertomus Suomalaisen kirjallisuuden edistämisvarojen valtuuskunnan toiminnasta vuonna 1953.

Puhemies: Ilmoitetaan, että Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjelmän ohella viime maaliskuun 17 päivästä on eduskun-

nalle saapunut kertomus Suomalaisen kirjallisuuden edistämisvarojen valtuuskunnan toiminnasta vuonna 1953. Tämä kertomus on nyt jaettu edustajille.

Siv.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Puhemiesneuvoston laatima luettelo tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1954 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on puhemiesneuvoston laatima luettelo.

Esitellään luettelon a) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi maanhankintalain muuttamisesta.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että lakiehdotus, kun eduskunta on päättänyt asiasta undet lakiehdotukset, katsotaan valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan rauenneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Esitellään luettelon b) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten,

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokuntaan.

Esitellään luettelon c) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi kunnallisista kodinhoitajista annetun lain muuttamisesta,

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten talousvaliokuntaan.

Esitellään luettelon d) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus asuntotuotantolaiksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus, että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi, hyväksytään.

Esitellään luettelon e) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi asuntorakennustoiminnan kehittämiseksi myönnettävistä tutkimus- ja julkaisumäärärahoista annetun lain muuttamisesta,

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten työväenasiainvaliokuntaan.

2) Ehdotuksen laiksi eräiden talletusten, obligatioiden ja osuustodistusten omistajille sekä eräiden velkasitoumusten saajille myönnettävästä veronhuojennuksesta

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 1 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Puhemies: Edustajille jaettu kertomus Suomalaisen kirjallisuuden edistämis-

varojen valtuuskunnan toiminnasta vuonna 1953 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Kertomus Suomalaisen kirjallisuuden edistämisvarojen valtuuskunnan toiminnasta vuonna 1953

esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sivistysvaliokuntaan.

Eduskunnan pankkivaltuusmiesten kertomus vuodelta 1953.

Puhemies: Esitellään edustajille jaettu eduskunnan pankkivaltuusmiesten kertomus vuodelta 1953. Tämä kertomus on annettu pankkivaliokunnalle, jonka valtiopäiväjärjestyksen 50 §:n mukaan tulee tutkia Suomen Pankin hallintoa ja tilaa.

Eduskunta päättäneen tehdä asiasta ilmoituksen pankkivaliokunnalle.

Hyväksytään.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto pidetään keskiviikkona 21 päivänä huhtikuuta kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,08.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

7. Keskiyö 21 p. huhtikuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Uusia hallituksen esityksiä.

Ilmoituksia:

Esitellään:

- 1) Ed. Paloveden ym. lak. al. n:o 2
laiksi eräiden talletusten, obligatioiden
ja osuustodistusten omistajille sekä
eräiden velkasitoumusten saajille myön-
nettävästä veronhuojennuksesta 46
- 2) Ed. Leivo-Larssonin ym. lak. al.
n:o 3 laiksi yleisestä sairausvakuu-
tuksesta ”

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi
edustajat Friman, Kajala, S.-K. Kilpi, Koi-
vunen, Kyttä, Leivo-Larsson, Mattila, Mur-
tomaa, Nordfors, Pohjala, Puhakka, Rytinki,
Saalasti, Sävelä, Turunen ja Österholm.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä
istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat
Koiunen, Kyttä, Mattila, Murtomaa, Pu-
hakka ja Sävelä, tämän viikon ajaksi sai-
rauden vuoksi ed. Friman, huhtikuun 30
päivään saakka virallisen tehtävän vuoksi
ed. Pohjala sekä toukokuun 5 päivään saakka
sairaudesta vuoksi lääkärin todistuksen no-
jalla ed. Nordfors.

Siv.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasaval-
lan presidentin kirjelmän ohella viime maa-
liskuun 31 päivästä ja huhtikuun 9 päivästä
ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esi-
tykset n:o 24, 26, 29 ja 30, jotka nyt on
edustajille jaettu.

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1951.

Puhemies: Ilmoitetaan, että hallituk-
sen kirjelmän ohella kuluva huhtikuun 9
päivästä on eduskunnalle uudelleen annettu
kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1951,
joka kertomusta ei ehditty vuoden 1953 val-
tiopäivillä loppuun käsitellä. Tämä kertomus
on nyt jaettu uusille edustajille.

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1952.

Puhemies: Samoin ilmoitetaan, että
eduskunnalle on hallituksen kirjelmän ohella
huhtikuun 9 päivästä uudelleen annettu ker-
tomus valtiovarain tilasta vuonna 1952, joka
kertomus niinkään jäi käsittelemättä vuoden
1953 valtiopäivillä. Kertomus on nyt jaettu
uusille edustajille.

Valtiontilintarkastajan kertomuksen vuodelta 1951 käsitteleminen.

Puhemies: Vuoden 1953 valtiopäivillä
eduskunnalle annetun valtiontilintarkasta-
jan kertomuksen vuodelta 1951 lähetti edus-
kunta valtiovarainvaliokuntaan, joka ei eh-
tinyt asiaa käsitellä. Tämän johdosta puhe-
miesneuvosto ehdottaa, että sanottu kerto-
mus lähetettäisiin uudelleen valtiovarainva-
liokuntaan.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Eduskunnan tietoon saatettuja valtioneuvoston päätöksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä taroituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet seuraavat mainitun lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset:

Valtioneuvoston päätös 12 päivästä helmikuuta 1954 toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi;

Valtioneuvoston päätös 26 päivästä maaliskuuta 1954 rajakaupasta;

Valtioneuvoston päätös 26 päivästä maaliskuuta 1954 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta; ja

Valtioneuvoston päätös 1 päivästä huhtikuuta 1954 koksien ja eräiden polttoainelajien säännöstelemisestä annettujen valtioneuvoston päätösten alueellisesta soveltamisesta.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Pankkivaltuusmiesten valitseminen.

Puhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 4 momentin mukaan on pankkivaltuusmiehet valittava eduskuntavaalien jälkeen alkavilla ensimmäisillä varsinaisilla valtiopäivillä. Tämän johdosta puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi kehoittaa valitsijamiehiä toimittamaan sanotun vaalin.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Suomen Pankin tilintarkastajain valitseminen.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi toimittaa valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 5 momentin mukaisesti vuotta 1954 varten Suomen Pankin viiden tilintarkastajan ja näiden varamiesten vaalin.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen ja heidän varamiestensä valitseminen.

Puhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 83 a §:n mukaan on eduskunnan valitsijamiesten valittava eduskuntavaalien jälkeen alkavilla ensimmäisillä varsinaisilla valtiopäivillä 12 kansaneläkelaitoksen valtuutettua ja kutakin valtuutettua kohden 2 varamiestä. Tämän johdosta puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi kehoittaa valitsijamiehiä toimittamaan sanotun vaalin.

Ehdotus hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

Valiokuntaan lähettämistä varten esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

1) Ehdotuksen laiksi eräiden talletusten, obligatioiden ja osuustodistusten omistajille sekä eräiden velkasitoumusten saajille myönnettävästä veronhuojennuksesta

sisältävä ed. Paloveden ym. lak.al. n:o 2; ja

työväenasiainvaliokuntaan:

2) Ehdotuksen laiksi yleisestä sairausvakuutuksesta

sisältävä ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 3.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 24, 26, 29 ja 30 sekä kertomukset valtiovaraintilasta vuonna 1951 ja 1952 sekä neljä valtioneuvoston päätöstä voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

talousvaliokuntaan:

Ehdotukset laiksi kunnan kättilöistä ja kunnallisista terveyssisarista annettujen lakien muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 24;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto perustuslakivaliokunnalta,

Ehdotuksen laiksi valtion tulo- ja menoarviosta sekä tilinpäätöksestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 26;

valtiovarainvaliokuntaan:

Selvityksen kauppa- ja teollisuusrahaston toiminnasta vuoden 1953 neljännellä neljänneksellä

sisältävä hallituksen esitys n:o 29;

Selvityksen hinnantasausrahaston toiminnasta vuoden 1953 neljännellä neljänneksellä

sisältävä hallituksen esitys n:o 30;

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1951;
ja

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1952;
perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 12 päivältä helmikuuta 1954 toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi;

Valtioneuvoston päätös 26 päivältä maaliskuuta 1954 rajakaupasta;

Valtioneuvoston päätös 26 päivältä maaliskuuta 1954 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta;

sekä

Valtioneuvoston päätös 1 päivältä huhtikuuta 1954 koksen ja eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä annettujen valtioneuvoston päätöksiä alueellisesta soveltamisesta.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,14.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

8. Perjantaina 23 p. huhtikuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Esitellään:

- 1) Puhemiesneuvoston laatima luetelo lepäämässä olevista, vuoden 1954 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista 56
- 2) Ed. Salmela-Järvisen ym. lak.al. n:o 4 laiksi vaalin toimittamisesta sairaaloissa 59
- 3) Ed. Hakalan ym. lak.al. n:o 5 laiksi viran ja toimen haltijain oikeuksista ja velvollisuuksista, kun virka tai toimi lakkautetaan, annetun lain muuttamisesta ”
- 4) Ed. Paloveden ym. lak.al. n:o 6 laiksi läänien luvuista ”
- 5) Ed. A. Leikolan lak.al. n:o 7 laiksi Keski-Suomen läänin perustamisesta ”
- 6) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 8 laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain muuttamisesta ”
- 7) Ed. Väyrysen ym. lak.al. n:o 9 laiksi vesivoimalähteiden ja voimalaitosten sekä voimajohtojen omistusoikeuden siirrosta ja pakkolunastuksesta .. ”
- 8) Ed. Kytän ym. lak.al. n:o 10 laiksi muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta ”
- 9) Ed. Heinosen ym. lak.al. n:o 11 laiksi avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetun lain 36 §:n muuttamisesta ”

Siv.

- 10) Ed. Niemisen ym. lak.al. n:o 12 laiksi eräiden maanhankintalain nojalla annettujen lainvoiman saaneiden päätösten purkamisen rajoittamisesta annetun lain muuttamisesta 60
- 11) Ed. Kuusisen ym. lak.al. n:o 13 laiksi rauhan turvaamisesta ”
- 12) Ed. Ryömän ym. lak.al. n:o 14 laiksi Kansainvälistä valuuttarahastoa ja Kansainvälistä jälleenrakennuspankkia koskevien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta 61
- 13) Ed. Väyrysen ym. lak.al. n:o 15 laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta ”
- 14) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 16 verolaiksi ”
- 15) Ed. Kytän ym. lak.al. n:o 17 verolaiksi ”
- 16) Ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 18 laiksi ennakkoperintälain muuttamisesta ”
- 17) Ed. Öhmanin lak.al. n:o 19 laiksi ennakkoperintälain muuttamisesta ”
- 18) Ed. Soinisen ym. lak.al. n:o 20 laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta ”
- 19) Ed. Lindqvistin ym. lak.al. n:o 21 laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta 62
- 20) Ed. Öhmanin ym. lak.al. n:o 22 laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta ”
- 21) Ed. Teirin lak.al. n:o 23 laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta ”

Siv.

22) Ed. Niukkasan ym. lak.al. n:o 24
laiksi tulo- ja omaisuusverolain 43 ja
49 §:n muuttamisesta
23) Ed. Honkalan lak.al. n:o 25
laiksi tulo- ja omaisuusverolain muutta-
misesta
24) Ed. Salmela-Järvisen ym. lak.al.
n:o 26 laiksi tulo- ja omaisuusverolain
muuttamisesta
25) Ed. Haapasen ym. lak.al. n:o 27
laiksi tulo- ja omaisuusverolain muutta-
misesta
26) Ed. Sauran ym. lak.al. n:o 28
laiksi tulo- ja omaisuusverolain 49 §:n
väliaikaisesta muuttamisesta
27) Ed. Mustosen ym. lak.al. n:o 29
laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliai-
kaisesta muuttamisesta annetun lain
muuttamisesta
28) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. lak.al.
n:o 30 laiksi tulo- ja omaisuusverolain
väliaikaisesta muuttamisesta annetun
lain muuttamisesta
29) Ed. Sepin ym. lak.al. n:o 31
laeiksi maalaiskuntain kunnallishallin-
nosta annetun asetuksen sekä tulo- ja
omaisuusverolain muuttamisesta
30) Ed. A. Leikolan ym. lak.al. n:o
32 laeiksi tulo- ja omaisuusverolain sekä
kunnallishallituksesta kaupungissa ja
maalaiskuntain kunnallishallinnosta an-
nettujen asetusten muuttamisesta
31) Ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 33
laiksi leimaverolain muuttamisesta
32) Ed. M. Miettusen ym. lak.al.
n:o 34 laiksi leimaverolain muuttami-
sesta
33) Ed. Kytän lak.al. n:o 35 laiksi
leimaverolain 13 §:n kumoamisesta
34) Ed. Mattilan ym. lak.al. n:o 36
laiksi leimaverolain muuttamisesta
35) Ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o
37 laiksi asuinrakennusten tuotantoon
käytetyistä rakennustarvikkeista suori-
tetun liikevaihtoveron palauttamisesta
36) Ed. Nordforsin ym. lak.al. n:o 38
laiksi asuinrakennusten tuotantoon käy-
tetyistä rakennustarvikkeista suoritettun
liikevaihtoveron palauttamisesta
37) Ed. Honkalan ym. lak.al. n:o 39
laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta
38) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 40
laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

Siv.

62

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

63

39) Ed. Jussilan ym. lak.al. n:o 41
laiksi liikevaihtoverolain 4 §:n muutta-
misesta
40) Ed. Lepistön ym. lak.al. n:o 42
laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta
41) Ed. Tienarin ym. lak.al. n:o 43
laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta
42) Ed. Honkalan ym. lak.al. n:o 44
muuttamisesta
43) Ed. Innalan ym. lak.al. n:o 45
laiksi valtion viran tai toimen haltijain
perhe-eläkevakuutuksesta annetun lain
muuttamisesta
44) Ed. Larsonin ym. lak.al. n:o 46
laiksi valtion viran tai toimen haltijain
perhe-eläkevakuutuksesta annetun lain
muuttamisesta
45) Ed. Niukkasan ym. lak.al. n:o 47
lisäkorvauslaiksi
46) Ed. Kuittisen ym. lak.al. n:o 48
lisäkorvauslaiksi
47) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 49
laiksi toisen korvauslain 9 §:n muutta-
misesta
48) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 50
laiksi toisen korvauslain 27 §:n muut-
tamisesta
49) Ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 51
laiksi elokuun 13 päivänä 1942 annetun
korvauslain mukaan korvaukseen oikeu-
tetuista eräissä tapauksissa
50) Ed. Ryhdän ym. lak.al. n:o 52
laiksi lisäkorvauksen myöntämisestä
eräille korvauslain nojalla korvausta
saaneille henkilöille
51) Ed. Paloveden ym. lak.al. n:o 53
laiksi eräiden talletusten, obligatioiden
ja osuustodistusten omistajille sekä eräi-
den velkasitoumusten saajille myönnet-
tävästä veronhuojennuksesta annetun
lain muuttamisesta
52) Ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 54
laiksi eräiden sodasta aiheutuneiden
porovahinkojen korvaamisesta
53) Ed. Rytkösen ym. lak.al. n:o 55
laiksi maaseudun vähävaraisten talouk-
sien sähköistyksen turvaamiseksi myön-
nettävistä avustuksista ja lainoista ..
54) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 56
laiksi varojen varaamisesta vähävarai-
sille myönnettäviä sähköistämislainoja
varten
55) Ed. Kajatsalon ym. lak.al. n:o

Siv.

63

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

Siv.	Siv.
57 laiksi valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden toiminnan tarkastuksesta annetun lain muuttamisesta	69) Ed. Virolaisen ym. lak.al. n:o 71 laiksi kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta
56) Ed. Tervon ym. lak.al. n:o 58 laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osakeyhtiölle valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omistamia vesivoima- oikeuksia annetun lain muuttamisesta ..	70) Ed. Ryhdän lak.al. n:o 72 laiksi isojaosta Kuusamon kunnassa annetun lain 21 §:n muuttamisesta
57) Ed. Pohjalan ym. lak.al. n:o 59 laiksi kunnallisista terveyssisarista annetun lain muuttamisesta	71) Ed. Kähösen ym. lak.al. n:o 73 laiksi metsästyslain muuttamisesta
58) Ed. Hosian ym. lak.al. n:o 60 laiksi kunnan kätilöistä annetun lain muuttamisesta	72) Ed. Raipalan ym. lak.al. n:o 74 laiksi metsästyslain muuttamisesta
59) Ed. A. Simosen lak.al. n:o 61 laiksi Jyväskylän entisen yleisen sairaalan rakennusten ottamisesta valtion invalidisairaalaaksi	73) Ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 75 laiksi metsästyslain muuttamisesta
60) Ed. E. Leikolan ym. lak.al. n:o 62 laiksi apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta	74) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 76 laiksi kalastuslain muuttamisesta
61) Ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 63 laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta	64 75) Ed. Österholmin ym. lak.al. n:o 77 laiksi kalastuslain 4 §:n muuttamisesta
62) Ed. Tervon ym. lak.al. n:o 64 laiksi talouselämässä esiintyvien kilpailurajoitusten valvonnasta ja kiellosta ..	76) Ed. Haapasalon ym. lak.al. n:o 78 laiksi kalastuslain muuttamisesta ..
63) Ed. Högströmin ym. lak.al. n:o 65 laiksi kunnalliswaalilain 15 §:n 2 momentin muuttamisesta	77) Ed. Aition ym. lak.al. n:o 79 laiksi kalastuslain muuttamisesta
64) Ed. Liedeksen ym. lak.al. n:o 66 laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta ..	78) Ed. Järven ym. lak.al. n:o 80 laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta
65) Ed. Myllymäen ym. lak.al. n:o 67 laeiksi kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta	65 79) Ed. Leinosen ym. lak.al. n:o 81 laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta
66) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. lak.al. n:o 68 laeiksi kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta	80) Ed. Rantamaan ym. lak.al. n:o 82 laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta
67) Ed. Sepin ym. lak.al. n:o 69 laeiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta ja kunnallishallituksesta kaupungissa annettujen asetusten muuttamisesta	81) Ed. Malkamäen ym. lak.al. n:o 83 laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta
68) Ed. Tauriaisen ym. lak.al. n:o 70 laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta ..	82) Ed. Rantamaan ym. lak.al. n:o 84 laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta
	83) Ed. Rantamaan ym. lak.al. n:o 85 laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta ..
	84) Ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 86 laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta
	85) Ed. Frimanin ym. lak.al. n:o 87 laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta
	86) Ed. Järven ym. lak.al. n:o 88 laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta
	87) Ed. Kulovaaran ym. lak.al. n:o 89 laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta ..
	88) Ed. Leinosen ym. lak.al. n:o 90 laiksi kansakoululaitoksen kustannuk-

	Siv.		Siv.
sista annetun lain 31 §:n muuttamisesta		104) Ed. M. Leskisen ym. lak.al. n:o	
89) Ed. Leinosen ym. lak.al. n:o 91	65	106 laiksi maataloustuotannon kannat-	
laiksi kansakoululaitoksen kustannuk-		tavuuden turvaamisesta	67
sista annetun lain 32 §:n muuttami-		105) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o	
sesta	"	107 laiksi maatalouden perusparannus-	
90) Ed. Ryhdän ym. lak.al. n:o 92		luotosta	"
laiksi kansakouluun kuuluvasta keski-		106) Ed. Eskolan ym. lak.al. n:o 108	
koulusta ja ammatillisesta jatkakou-		laiksi maatalousluottorahastosta	"
lusta	"	107) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o	
91) Ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 93		109 laiksi metsänhoitoyhdistyksistä an-	
laiksi kansakouluun kuuluvan keski-		netun lain muuttamisesta	68
koulun ja ammatillisen jatkokoulun		108) Ed. Kauhasen ym. lak.al. n:o	
perustamisesta kokeilutarkoituksessa an-		110 laiksi metsänhoitoyhdistyksistä an-	
netun lain muuttamisesta	"	netun lain muuttamisesta	"
92) Ed. Kulovaaran ym. lak.al. n:o		109) Ed. Haapasen ym. lak.al. n:o	
94 laiksi kansakoululaitoksen viranhalti-		111 laiksi metsänhoitoyhdistyksistä an-	
tijain palkkauksesta ja eläkkeistä	"	netun lain muuttamisesta	"
93) Ed. Järven ym. lak.al. n:o 95		110) Ed. Rantamaan ym. lak.al. n:o	
laiksi kansakoululaitoksen viranhalti-		112 laiksi metsänhoitoyhdistyksistä an-	
jain palkkauksesta ja eläkkeistä	"	netun lain muuttamisesta	"
94) Ed. E. Leikolan ym. lak.al. n:o		111) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o	
96 laiksi Suomen Akatemiasta annetun		113 laiksi metsänparannuslain muutta-	
lain muuttamisesta	"	misesta	"
95) Ed. Kilpeläisen ym. lak.al. n:o		112) Ed. Forsbergin ym. lak.al. n:o	
97 laiksi korkeakoulustipendeistä anne-		114 laiksi metsänparannuslain muutta-	
tun lain muuttamisesta	"	misesta	"
96) Ed. Tervon ym. lak.al. n:o 98		113) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o	
laiksi ammattioppilaitoksista	"	115 laiksi yksityismetsälain muuttami-	
97) Ed. Rosnellin ym. lak.al. n:o 99		sesta	"
laiksi ammattiopintojen avustuslain		114) Ed. M. Mieltusen ym. lak.al.	
muuttamisesta	66	n:o 116 laiksi kotimaisen kasviöljyn	
98) Ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al.		hintatakuusta	"
n:o 100 laiksi Helsingin kotitalousopet-		115) Ed. M. Mieltusen ym. lak.al.	
tajaopiston ja Helsingin käsityönopetta-		n:o 117 laiksi kotimaisen sokerintuotan-	
jaopiston valtionavustuksesta annetun		non edistämisestä ja sokerin hinnan-	
lain muuttamisesta	"	tasausrahastosta	"
99) Ed. Hamaran ym. lak.al. n:o 101		116) Ed. Myllymäen ym. lak.al. n:o	
laiksi Helsingin käsityönopettajaopiston		118 laiksi laidunalueista annetun lain	
ottamisesta valtuun haltuun	"	muuttamisesta	"
100) Ed. M. Mieltusen ym. lak.al.		117) Ed. Hautalan ym. lak.al. n:o	
n:o 102 maankäyttölaiaksi ja siihen liit-		119 laiksi Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan	
tyväksi lainsäädännöksi	"	peruskuivatusohjelman toimeenpanosta	
101) Ed. Niemisen ym. lak.al. n:o 103		ja rahoittamisesta	"
laiksi maankäytön perusteista ja siihen		118) Ed. A. Kinnusen ym. lak.al. n:o	
liittyviksi laeiksi	"	120 laiksi maanhankintalain muuttami-	
102) Ed. Virolaisen ym. lak.al. n:o		sesta	"
104 laiksi maataloustuotannon kannat-		119) Ed. Sepän ym. lak.al. n:o 121	
tavuuden turvaamisesta	67	laiksi maanhankintalain 110 §:n muut-	
103) Ed. Korsbäckin ym. lak.al. n:o		tamisesta	"
105 laiksi maataloustuotannon kannat-		120) Ed. Tuurnan ym. lak.al. n:o	
tavuuden turvaamisesta	"	122 laiksi maanhankintalain 157 a §:n	
		muuttamisesta	"

Siv.		Siv.
	121) Ed. M. Miettusen ym. lak.al. n:o 123 laiksi asutustoiminnan väliaikaisesta järjestämisestä valtion metsämailla	
	122) Ed. Tervon ym. lak.al. n:o 124 laiksi siirtoväen ja rintamasotilaiden asuttamisen rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta	
	123) Ed. Korsbäckin ym. lak.al. n:o 125 laiksi silakkakaupan järjestämisestä	
	124) Ed. Aition ym. lak.al. n:o 126 laiksi varojen varaamisesta ammattikalastajille kalastusvälineiden hankintoja varten	
	125) Ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 127 laiksi synnytyslomasta	
	126) Ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 128 laiksi synnytyslomakorvauksesta	
	127) Ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 129 laiksi työneuvostosta annetun lain muuttamisesta	
	128) Ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 130 laiksi työ sopimuslain muuttamisesta	
	129) Ed. Torven ym. lak.al. n:o 131 synnytyslomalaisiksi	
	130) Ed. Torven ym. lak.al. n:o 132 laiksi synnytyslomakorvauksesta	
	131) Ed. Antikaisen ym. lak.al. n:o 133 maatalouden työaikalaiksi	
	132) Ed. Erkkilän ym. lak.al. n:o 134 maatalouden työaikalaiksi	
	133) Ed. Aition ym. lak.al. n:o 135 maatalouden työaikalaiksi	
	134) Ed. Pakkasen ym. lak.al. n:o 136 laiksi työajasta metsä- ja uittotoissa	
	135) Ed. Karvosen ym. lak.al. n:o 137 laiksi työajasta metsä- ja uittotoissa	
	136) Ed. Mustosen ym. lak.al. n:o 138 laiksi metsä- ja uittotyöläisten työajasta	
	137) Ed. Turkan ym. lak.al. n:o 139 merityöaikalaiksi ja laiksi merimieslain 51 §:n muuttamisesta	
	138) Ed. Kalavaisen ym. lak.al. n:o 140 laiksi työntekijäin vuosilomalain muuttamisesta	
	139) Ed. Mattilan ym. lak.al. n:o 141 kansaneläkelaisiksi	
	140) Ed. Myllymäen ym. lak.al. n:o 142 laiksi kansaneläkelain muuttamisesta	69
68	141) Ed. Nederström-Lundénin ym. lak.al. n:o 143 laiksi kansaneläkelain muuttamisesta	"
"	142) Ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 144 laiksi kansaneläkelain mukaisen lisäeläkkeen väliaikaisesta korottamisesta annetun lain muuttamisesta	"
"	143) Ed. Torven ym. lak.al. n:o 145 laiksi kansaneläkelain mukaisen lisäeläkkeen väliaikaisesta korottamisesta annetun lain muuttamisesta	"
"	144) Ed. Tenhiälän ym. lak.al. n:o 146 laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta	"
69	145) Ed. Nederström-Lundénin ym. lak.al. n:o 147 laiksi vanhuusavustuslain muuttamisesta	70
"	146) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 148 laiksi lapsilisälain muuttamisesta ..	"
"	147) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 149 laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain muuttamisesta	"
"	148) Ed. Pakkasen ym. lak.al. n:o 150 laiksi työnvälityslain muuttamisesta	"
"	149) Ed. Ryömän ym. lak.al. n:o 151 laiksi sairausvakuutuksesta	"
"	150) Ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 152 laiksi sotilasvammalain muuttamisesta	71
"	151) Ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 153 laiksi sotilasvammalain soveltamisesta eräisiin vahingoittuneisiin ja sairastuneisiin sekä heidän omaisiinsa annetun lain muuttamisesta	"
"	152) Ed. Roineen ym. lak.al. n:o 154 laiksi invaliidirahalain muuttamisesta ..	"
"	153) Ed. Kujalan ym. lak.al. n:o 155 laiksi ammattitautilain muuttamisesta ..	"
"	154) Ed. Brander-Wallinin ym. lak.al. n:o 156 laiksi vanhusten asuntorakennusten korjauslainsäädännöstä	"
"	155) Ed. Brander-Wallinin ym. lak.al. n:o 157 laiksi yksityisille vanhainkodeille valtion varoista annettavista avustuksista ja lainoista	"
"	156) Ed. Murron ym. lak.al. n:o 158 laiksi yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien työntekijäin vähimmäispalkkojen turvaamisesta	"

	Siv.		Siv.
157) Ed. Roineen ym. lak.al. n:o 159 laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta	73	176) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 1 määrärahan osoittamisesta Lapin Sivi- tysseura r.y:lle	75
158) Ed. Mattilan ym. lak.al. n:o 160 laiksi asuntotuotantolain 4 ja 5 §:n muuttamisesta	„	177) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 2 määrärahan osoittamisesta Lapin kes- kusammattikoulun ensimmäistä raken- nusvaihetta varten	„
159) Ed. Seppälän ym. lak.al. n:o 161 laiksi asuntotuotantolain muuttami- sesta	„	178) Ed. Käkälän ym. rah.al. n:o 3 määrärahan osoittamisesta Lappeenran- nan teknillisen koulun piirustusten val- mistamista ja rakennustöiden aloitta- mista varten	„
160) Ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 162 laiksi asuntotuotantolain muuttami- sesta	„	179) Ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 4 määrärahan osoittamisesta Tyrvään yhti- teiskoulun ottamiseksi valtion haltuun	„
161) Ed. Tenhiälän ym. lak.al. n:o 163 laiksi asuntotuotantolain muuttami- sesta	„	180) Ed. Ikosen ym. rah.al. n:o 5 määrärahan osoittamisesta Nurmeksen yhteislyseon koulutalon rakennustöiden aloittamista varten	„
162) Ed. Lindblomin ym. lak.al. n:o 164 laiksi asuntotuotantolain muuttami- sesta	„	181) Ed. Soinisen ym. rah.al. n:o 6 määrärahan osoittamisesta kokeilukeski- koulun perustamiseksi Kaavin kunnan kirkonkylään	„
163) Ed. Tenhiälän ym. lak.al. n:o 165 laiksi asuntotuotantolain muuttami- sesta	„	182) Ed. Hamaran ym. rah.al. n:o 7 määrärahan osoittamisesta korottomaksi rakennuslainaksi Helsingin käsityön- opettajaopistolle	„
164) Ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 166 laiksi asuntorakennustoiminnan ke- hittämiseksi myönnettävistä tutkimus- ja julkaisumäärärahoista	„	183) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 8 määrärahan osoittamisesta kansakou- lunopettajain leski- ja orpokassaa var- ten	76
165) Ed. Enteen ym. lak.al. n:o 167 laiksi häädettyjen ja vähävaraisten asuntopulan lieventämisestä	„	184) Ed. Lahden ym. rah.al. n:o 9 määrärahan osoittamisesta kuoletuslai- naksi Kymenlaakson kotiteollisuusyh- distykselle	„
166) Ed. Kiviahon ym. lak.al. n:o 168 maaseudun asunto-olojen paranta- mista koskevaksi lainsäädännöksi	„	185) Ed. Soinisen ym. rah.al. n:o 10 määrärahan osoittamisesta koneiden ja kaluston hankkimista varten Kiteen mieskotiteollisuuskoululle	„
167) Ed. Antikaisen ym. lak.al. n:o 169 työttömyysvakuutuslaiksi	74	186) Ed. Saariahon ym. rah.al. n:o 11 määrärahan osoittamisesta rakennus- lainaksi Kymenlaakson maamieskoulun verstassuunnitelman toteuttamista var- ten	„
168) Ed. Pessin ym. lak.al. n:o 170 laiksi työttömyysvakuutuksesta	„	187) Ed. Seppälän ym. rah.al. n:o 12 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Hämeenlinnan meijerikoulun rakennus- velkojen lyhentämiseen	„
169) Ed. Hiltusen ym. lak.al. n:o 171 työkyvyttömyysavustuslaiksi	75	188) Ed. Leinosen ym. rah.al. n:o 13 määrärahan osoittamisesta lainoiksi maataloustraktoreihin metsätoissa tar- vittavien lisälaitteiden hankkimista varten	„
170) Ed. Tenhiälän ym. lak.al. n:o 172 työkyvyttömyysavustuslaiksi	„		
171) Ed. Hietasen ym. lak.al. n:o 173 laiksi työttömyystöiden järjestä- misestä	„		
172) Ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 174 laiksi syrjäseutujen tieolojen kehit- tämisestä	„		
173) Ed. Åsvikin ym. lak.al. n:o 175 laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta	„		
174) Ed. N. Nurmisen ym. lak.al. n:o 176 laiksi asevelvollisuuslain muut- tamisesta	„		
175) Ed. R. Virtasen ym. lak.al. n:o 177 laiksi asevelvollisuuslain muuttami- sesta	„		

Siv.	Siv.
189) Ed. Leinosen ym. rah.al. n:o 14 määrärahan osoittamisesta tutkimuksen suorittamiseksi koneellisen metsäojituksen soveltamisesta	ten ja Muuramen keskuksen välisen tien rakentamiseen 77
190) Ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o 15 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi ammattikalastajille kalastusvälineiden hankkimista varten ..	202) Ed. Koskisen ym. rah.al. n:o 27 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Kinnulan kirkonkylästä Jääjoen kylän kautta Alvajärvelle
191) Ed. Käkelän ym. rah.al. n:o 16 määrärahan osoittamisesta Kaislasen—Kyynelmysjärven alueen kuivattamiseen	203) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 28 määrärahan osoittamisesta Haukiputaalla olevan Kiiminginjoen siltatyön loppuun saattamiseksi
192) Ed. Antilan ym. rah.al. n:o 17 määrärahan osoittamisesta Jurvanjärven kuivattamiseen	Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.
193) Ed. Wickmanin ym. rah.al. n:o 18 määrärahan osoittamisesta Vöyrinjoen perkaamiseen	Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahonen, Friman, Hakala, S.-K. Kilpi, M. Leskinen, Lukkarinen, Mattila, Miettinen, Muikku, Nordfors, Pohjala, Tikka ja Turunen.
194) Ed. M. Miettusen ym. rah.al. n:o 19 määrärahan osoittamisesta lainoiksi Pohjois-Suomen hävitetyn maaseudun sähköistämistä varten	Ilmoitusasiat:
195) Ed. Tuurnan ym. rah.al. n:o 20 määrärahan osoittamisesta maaseudun pienteollisuuden rationalisointityötä varten	Lomanpyynnöt.
196) Ed. V. Leskisen ym. rah.al. n:o 21 määrärahan osoittamisesta tehokkaan tarkastusjärjestelmän aikaansaamiseksi alusten lastaus- ja purkaustyössä työskentelevien työntekijöiden suojelemiseksi tapaturmilta	Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta ulkomaanmatkan vuoksi ed. Mattila sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Ahonen, M. Leskinen, Lukkarinen, Miettinen, Tikka ja Turunen, tämän kuun 30 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. Leivo-Larsson ja 15 päivään toukokuuta asti ulkomaanmatkan vuoksi ed. Salminen.
197) Ed. Jaakkolan ym. rah.al. n:o 22 määrärahan osoittamisesta Rauman—Lauttakylän tien tiepohjan lunastamiseen	Puheenvuoron saatuaan lausuu
198) Ed. Jaakkolan ym. rah.al. n:o 23 määrärahan osoittamisesta Porin—Lauttakylän tien tiepohjan lunastamiseen	Ed. Palovesi: Eduskunnan valitsijamiesten kokous pidetään ensi tiistaina tämän kuun 27 päivänä kello 18. Tässä kokouksessa toimitetaan Suomen Pankin tilintarkastajien ja heidän varamiestensä vaali. Samoin toimitetaan tässä kokouksessa kansaneläkelaitoksen valtuutettujen ja heidän varamiestensä vaali.
199) Ed. Jaakkolan ym. rah.al. n:o 24 määrärahan osoittamisesta Porin—Mäntyluodon—Reposaaren tien tiepohjan lunastamiseen	Ehdokaslistat näitä vaaleja varten on jätettävä valitsijamiesten puheenjohtajalle viimeistään vaalipäivänä kello 14. Ehdokas-
200) Ed. Rantamaan ym. rah.al. n:o 25 määrärahan osoittamisesta tutkimuksen toimittamiseksi maantien rakentamista varten Ruokolahden kunnan rajalta Säamingin Särkilahden kautta Hirvaslahteen	
201) Ed. Myllymäen ym. rah.al. n:o 26 määrärahan osoittamisesta Kuhmois-	

listoja otan vastaan tiistaina tämän kuun 27 päivänä kello 13,30—14,00 edustajain työhuoneessa n:o 18.

Suomen Pankin pankkivaltuusmiehet.

Puhemies: Luetaan eduskunnan valitsijamiehiltä saapunut kirjelmä.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
22 päivänä huhtikuuta 1954
N:o 3.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat saamansa kehoituksen mukaisesti toimittaneet valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 4 momentissa mainittujen Suomen Pankin pankkivaltuusmiesten vaalin ja että valituiksi ovat tulleet:

Niukkanen, Juho, maanviljelijä, Tanner, Väinö, toimitusjohtaja, Leikola, Erkki, professori, Aaltonen, Aimo, kansanedustaja, Eskola, Kusti, maanviljelijä, Peltonen, Onni, veturinkuljettaja, Korsimo, Arvo, toiminnanjohtaja, Söderhjelm, Johan Otto, lakit. tohtori ja Murto, Yrjö, kansanedustaja.

Suppeampaan pankkivaltuustoon kuuluvat kolme ensiksi mainittua eli pankkivaltuusmiehet Niukkanen, Tanner ja Leikola.

Valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 3 momentissa mainitussa tapauksessa astuu suppeampaan pankkivaltuustoon Niukkanen tilalle ensiksi Eskola ja toiseksi Korsimo, Tannerin tilalle ensiksi Peltonen ja toiseksi Aaltonen, Leikolan tilalle ensiksi Söderhjelm ja toiseksi Murto.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi

Meeri Kalavainen.”

Eduskunnan tietoon saatettu asetus.

Puhemies: Ilmoitetaan, että hallituksen oikeuttamisesta antamaan tarpeen vaatimia säännöksiä Suomen vientikaupan turvaamiseksi 28 päivänä joulukuuta 1945 annetun lain 2 §:ssä mainitussa tarkoituksessa on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut sanotun lain nojalla annettu

Asetus 31 päivästä maaliskuuta 1954 Bulgarian kanssa tehdyn maksusopimuksen muutosten voimaansaattamisesta.

Tämä asetus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Puhemiesneuvoston laatima luettelo lepäämässä olevista, vuoden 1954 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on puhemiesneuvoston laatima luettelo.

Esitellään luettelon a) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi eräiden maanhankintalain nojalla annettujen lainvoiman saaneiden päätösten purkamisen rajoittamisesta (16. 12. 1952).

Puhemies: Koska asiasta on annettu laki, puhemiesneuvosto ehdottaa valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan, että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Esitellään luettelon b) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi eräiden maanhankintalain nojalla annettujen lainvoiman saaneiden päätösten purkamisen rajoittamisesta (16. 6. 1953).

Puhemies: Koska asiasta on annettu laki, puhemiesneuvosto ehdottaa valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan, että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

Keskustelu:

Ed. Vennamo: Herra puhemies! On valittu todettava, että esillä oleva purku-

jen estämistä koskeva laki perustuslain mukaan nyt raukeaa ja näin ollen eduskunta ei tässä vaiheessa voi tälle laille enempää. On vain toivottavaa, että se purkuja estävä laki, jonka eduskunta hyväksyi ennen vaaleja, olisi riittävän tehokas ja että korkein oikeus soveltaessaan tätä lakia voisi estää ne kohtuuttomat purut, joita ennen vaaleja ja ennen tätä lakia valitettavasti jo liiankin paljon pääsi käytännössä esiintymään. Sikäli kuin asiaa tunnetaan, näyttääkin siltä, että voimassa oleva laki pystyy estämään purut tästä lähtien.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Esitellään luettelon c) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi maanhankintalain muuttamisesta.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lausunnon antamista varten lähetetään maatalousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Esillä oleva asia koskee tunnettua ns. lisämaalakia, jonka eduskunnan pieni vähemmistö, oikeisto, äänesti viime valtiopäivillä yli vaalien vastoin maaseutuväestön ja nimenomaan lisämaan tarvitsijoiden yksimielistä toivomusta.

Kun nyt tämä asia lähetetään maatalousvaliokuntaan käsiteltäväksi, olisi toivottavaa, että se voitaisiin siellä käsitellä mahdollisimman kiireellisesti ja myönteisesti, niin että asia saataisiin ratkaisuun nyt vielä keväällä, ennen kuin eduskunta lähtee kesälomalle, jotta lakia voitaisiin kesän aikana soveltaa ja näin tämä asia saattaa pois päiväjärjestyksestä myönteisessä mielessä. Eräät merkit kuitenkin viittaavat siihen, että ne piirit, jotka ovat sitkeästi ja epäoikeudenmukaisesti vastustaneet lisämaitten antamista valtion ja yhtiöiden maista, eivät ole mitään oppineet, vaan että ne päinvastoin jälleen koettavat virheellisellä, jopa väärällä propagandalla vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen, niin että tätä lisämaalakia ei saataisi aikaan.

Tästä on kuvaavana esimerkkinä toissa päivänä, vai oliko se eilen, Suomen Sosialidemokraatissa ja nimenomaan Helsingin Sanomissa tästä lisämaa-asiasta julkisuuteen saatetut tiedot. On hyvin toivottavaa, että sosialidemokraattinen ryhmä, jonka käsissä tämä asia on, pysyisi niissä lupauksissaan, joita tämä ryhmä on tehnyt vaalien edellä pienviljelijäväestölle, ja myöskin siinä kannanotossaan, jonka sosialidemokraattinen ryhmä tästä toisesta lisämaalakiesityksestä, joka valitettavasti on huonompi kuin ensimmäinen, otti, so. myönteisellä kannalla.

En tiedä, miltä taholta on taas saatettu julkisuuteen lisämaalakia vastustavia virheellisiä ja harhaanjohtavia tietoja. Sen verran olen kuitenkin voinut kontrolloida ja todeta, että jälleen ns. Hetemäen komitea on ollut liikkeellä. Niitä tietoja, joita tämä komitea ja kuuluisaksi tullut insinööri Seppälä on kentällä hankkinut, näyttää jälleen vuotaneen komiteasta julkisuuteen, jopa ennen kuin komitea on ehtinyt asiaa käsitellä ja edes kontrolloida, ovatko nämä tiedot oikeita (Oikealta: Hetemäen haamu!). Moraaliselta kannalta tällainen jatkuva menettely valtion arvovaltaiselta komitealta on ainutlaatuista. Näyttääkin siltä, että tämän komitean tehtävänä ei ole suinkaan totuuden etsiminen, vaan vain propagandan ja politiikan harjoittaminen, tietojen hankkiminen, jotta ne voitaisiin sitten määrättyjä kanavia myöten virheellisinä saattaa julkisuuteen. Toivoisin, että tämä oikeiston lempilapsikomitea noudattaisi edes alkeellisimpia asian käsittelyn ja moraalien sääntöjä ja huolehtisi siitä, että asiassa lopulta päästäisiin järjestykseen.

Vaikka ei vielä ole ehditty tarkemmin tutkia niiden tietojen paikkansa pitämistä, joita esim. on julkaistu Helsingin Sanomissa, voidaan kuitenkin sanoa, että julkisuuteen annetuissa huippuesimerkkitiedoissa on metsälisämaiden osalta puut yleensä myyty korkeakonjunktuurin aikana, ja näin ollen nämä tiedot ovat yksipuolisia ja harhaanjohtavia, tilapäisestä korkeakonjunktuurista johtuvia. Kun vielä mainitaan, että tällöinkin lisämetsämaista saadut metsänmyyntitulot ovat keskimäärin vain hieman yli 100 000 mk, voidaan havaita, kuinka harhaanjohtavia nämä määrättyssä tarkoituksessa annetut tiedot todellisuudessa ovat.

Kysymyksessä olevilla alueilla on lisäksi

useissa tapauksissa ollut erikoipuusto, jotenka nämä julkisuudessa esitetyt tapaukset ovat vain tilapäisiä, äärimmäisiä poikkeuksia eivätkä suinkaan suuntaa antavia. Vielä on muistettava, että asukkaat saavat metsänmyyntivaroja käyttöönsä vain viranomaisten luvalla alueen arvoa kohottaviin parannuksiin. Näin nämä varat tulevat tilan rakentamiseen ja raivaamiseen, ja varojen arvo riippuu loppujen lopuksi siitä, kannattaako tilalla elää, onko maatilataloudella mahdollisuuksia antaa kohtuullinen toimeentulo.

Suoranaisia virheellisyyksiä on jo ehditty havaita mm. vastikemaiden pinta-aloissa, kun vastikemaa pinta-ala on mainittu todellisuutta suuremmaksi. Muutenkin on vastikemaa-asia propagandistisessa tarkoituksessa sekoitettu tähän lisämaakysymykseen. Sillä ei ole mitään tekemistä lisämaan tarpeen kanssa, se on päinvastoin maanluovuttajalle annettu korvaus vastikemaan muodossa tapahtuneesta luovutuksesta. Ei kai tällä perusteella voida väittää, että joku lisämaansaaja olisi päässyt kohtuuttomasti hyötymään, sillä todellisuushan on aivan päinvastainen. Maanhankintalain 57 §:n mukaan on uusien tilojen muodostamiseksi hankittu nimittäin tarpeellisia maatalous- ja maatalouskelpoisia maita, joita ei lain mukaan ilman mainittua vastikemenettelyä muuten olisi saatu. Tästä on ollut usein seurauksena myös, että vastikealueiksi on jouduttu antamaan metsämaata. Se, miten paljon vastikemaata on annettu, ilmenee myös korkeimman oikeuden antamista tuomioista, joiden mukaan pakkolunastetun ja vastikealueen maapohjan tuototarvo on määräävä tekijä. Niinpä julkisuudessa asutustoimintaa vastaan on esitetty eräs Viitasaaren vastikemaatapaus, josta esim. ASO on hakenut purkua, niinkuin eräitä muita, ja korkein oikeus on hylännyt tämän purkuhakemuksen. Eiköhän juuri sillä taholla, jossa vedotaan laillisuuteen ja tuomioistuihin, pitäisi luottaa korkeimpaan oikeuteen, että asia on tapahtunut oikein, eikä yrittää korkeimman oikeuden kannanottojen jälkeenkin julkisuudessa antaa asiasta virheellistä ja väärää kuvaa? Korkein oikeus on nimittäin omaksunut sen kannan, että vastikealuetta määrättäessä ei puuston määrällä saa eikä voi olla merkitystä, vaan vastiketilusvaihto tapahtuu muitten perusteitten mukaan. Kun kuitenkin juuri näistä asiaan vaikuttamattomista seikoista on an-

nettu julkisuuteen joitakin huippuesimerkitietoja, käy tästäkin seikasta ilmi kirjoittelujen propagandistinen tarkoitus.

On toivottava ja uskottava, että maatalousvaliokunta ei anna tällaisen yleiseen mielipiteeseen kohdistuvan propagandan vaikuttaa kannanottoonsa, vaan ottaa kantansa asiallisiin syihin perustuen ja myöskin haluaa tämän asian, niin kuin mainitsin, nopeasti käsitellä, jotta tämä ikäväksi muodostunut kysymys saataisiin pois päiväjärjestyksestä ja näin myöskin tämä yhteiskuntaamme hajoitava kysymys hoidetuksi toivottavasti, niin kuin uskon ja niin kuin maalaisliitto haluaa, lisämaan saajille, pientilallisille, myönteiseen kiireelliseen ratkaisuun.

Ed. J. Wirtanen: Minä en ymmärrä, kenelle ed. Vennamo täällä puhui. Hän mainitsi kai 25 kertaa sanan „propaganda”, ja tämä hänen puheensa oli aivan kolmannen luokan propagandaa, ja hän katsoi vihasesti tänne meihin päinkin. Minä vain annan edelleenkin ed. Vennamolle läksyksi sen katekismuksen sanan, jonka jo hänelle kerran annoin: „Älä sano väärää todistusta lähimmäisestäs!” (Eduskunnasta: Oikein!).

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lausunnon antamista varten maatalousvaliokuntaan.

Esitellään luettelon d) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta,

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten perustuslakivaliokuntaan.

Esitellään luettelon e) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi eräiden valtionavustusten ja muiden valtion velvoitusten väliaikaisesta järjestelystä.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lausunnon antamista varten lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Tauriainen: Tämä laki valtion velvoitusten väliaikaisesta supistamisesta on aiheuttanut paljon keskustelua ja arvostelua sen vuoksi, että tällä laillahan, jos tämä hyväksyttäisiin, supistettaisiin valtionavustuksia kunnille terveydenhoito-, sosiaali- ja koulutoimen hoitoon. Koska viime syksynä, jolloin tätä eduskunnassa käsiteltiin, ei asian käsittelyssä pyydetty lausuntoa niiltä ammattivaliokunnilta, jotka käsittelevät niitä aloja koskevia kysymyksiä, joita tässä laissa on, niin olisi aiheellista, että nyt, kun asia tulee uudestaan valtiovarainvaliokunnassa käsiteltäväksi, pyydetäisiin lausunto eri ammattivaliokunnilta. Mm. kuntien avustusten supistamista koskevilta kohdilta olisi lausunto mielestäni pyydetävä laki- ja talousvaliokunnalta, joten esitän tämän harkittavaksi valtiovarainvaliokunnan jäsenille.

Tämä lakihan supistaisi myöskin opintoavustuksia, samoin maataloudellisille osuuskunnille tulevia valtionavustuksia, jotka olisivat pääasiassa menetyksiä pienviljelijäväestölle. Tämän vuoksi kokonaisuudessaan tätä lakia olisi hyvin perusteellisesti harkittava. Mm. kuntien kohdalta tässä on sellainen näköala, että jos tämä nyt hyväksyttäisiin, niin kuntien menoarviot menisivät sekaisin, sillä kunnathan viime syksynä laativat menoarvionsa voimassa olevien säännösten mukaan ottaen tulona huomioon valtionavustukset sellaisina kuin ne voimassa olevassa laissa ovat. Aikaa on jo kulunut puoli vuotta ja jos tämä nyt hyväksyttäisiin ja astuisi voimaan tämän vuoden alusta, niin silloinhan se merkitsisi kuntien menoarvioille sellaista iskuja, että olisi hyvin vaikeaa kunnissa selviytyä. Olisi toivottavaa, että laki hylättäisiin ja että valiokunta antaisi senluontoisen lausunnon.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokuntaan.

Puhemies: Ilmoitetaan, että edustajien tekemät laki- ja raha-asia-aloitteet ovat esillä keskuskansliassa.

Valiokuntaan lähettämistä varten esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

perustuslakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto laki- ja talousvaliokunnalta,

2) Ehdotuksen laiksi vaalin toimittamisesta sairaaloissa

sisältävä ed. Salmela-Järvisen ym. lak.al. n:o 4;

perustuslakivaliokuntaan:

3) Ehdotuksen laiksi viran ja toimen haltijain oikeuksista ja velvollisuuksista, kun virka tai toimi lakkautetaan, annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Hakalan ym. lak.al. n:o 5;

4) Ehdotuksen laiksi läänien luvusta

sisältävä ed. Paloveden ym. lak.al. n:o 6;

5) Ehdotuksen laiksi Keski-Suomen läänin perustamisesta

sisältävä ed. A. Leikolan lak.al. n:o 7;

6) Ehdotuksen laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 8; ja

7) Ehdotuksen laiksi vesivoimalähteiden ja voimalaitosten sekä voimajohtojen omistusoikeuden siirrosta ja pakkolunastuksesta

sisältävä ed. Väyrysen ym. lak.al. n:o 9;

lakivaliokuntaan:

8) Ehdotuksen laiksi muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kytän ym. lak.al. n:o 10; ja

9) Ehdotuksen laiksi avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetun lain 36 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Heinosen ym. lak.al. n:o 11;

lakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto maatalousvaliokunnalta,

10) Ehdotuksen laiksi eräiden maanhankintalainojalla annettujen lainvoiman saaneiden päätösten purkamisen rajoittamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Niemisen ym. lak.al. n:o 12.

11) Ehdotuksen laiksi rauhan turvaamisesta

sisältävä ed. Kuusisen ym. lak.al. n:o 13 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Kuusinen: Herra puhemies! Kansamme ehdoton enemmistö antoi äskeisissä eduskuntavaaleissa selvän vastauksen kysymykseen, mitä tietä valtiolaivamme on ohjattava, sodan vai rauhan. Rauhanomaista kehitystä, rauhan tilaa tukevien valtiosopimustemme täyttämistä ja yhteiskunnallista turvallisuutta puoltavat tunnukset saivat entistä laajemman, voisi sanoa, suorastaan yksimielisen kannatuksen, kun on kysymys tavallisista kansalaisista eikä seikkailupoliittikan propagandisteista ja organisaattoreista. Avoinnasti sotaisin tunnuksin esiintyneet ehdokkaat porvarillisissa vaaliliitoissa jäivät kokonaan valitsematta. Että kuitenkin ilmeistä seikkailupoliittikkaa puoltavia edustajia on tullut tähänkin eduskuntaan, se johtuu siitä, että he ovat piiloutuneet sosiaalisten ja taloudellisten tunnusten taakse ja siten veronneet todelliset kasvonsa kansalta.

Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö Suomen kansa haluaisi elää sovussa ja yhteisymmärryksessä naapuriensa kanssa, kaikkien kansojen kanssa, ja säilyttää riippumattomuutensa sekä kehittää olojaan ilmapiiressä, jota eivät sumenna sodan uhka, sotavarustelut ja sotapropaganda. Tätä tosiasiaa ei kansandemokraattisen ryhmän käsityksen mukaan ole unohtettava, vaan sitä on pidettävä tärkeimpänä ohjenuorana myös hallitusta muodostettaessa. Mutta ei vain hallituksen, vaan myös eduskunnan on nähdäk-

semme pidettävä huoli siitä, ettei kansamme tärkeimpiä elinetoja, rauhaa ja turvallisuutta, saateta vaaralle alttiiksi.

Kansainvälisessä tilanteessa on osittaisesta jännityksen laukeamisesta huolimatta ilmennyt myös erittäin hälyttäviä ilmiöitä. Yhdysvaltain suorittamat viimeaikaiset vetypommikokeilut ovat kuohuttaneet koko rauhantahtoista maailmaa. Eräiden kapitalistienkin valtioiden huomattavat poliitikot, parlamentaarikot esim. Englannissa ja Ruotsissa, samoin Intian pääministeri Nehru, Kanadan ulkoministeri Pearson, lukuisat maailmankuulut tiedemiehet ja yhteiskunnallisen elämän edustajat ovat esittäneet vastalauseensa joukkotuhoaseiden käyttöä, kolmannen maailmansodan lietsontaa ja myös varustelujen kiihdyttämistä sekä hyökkäysluontoisten liittoutumien muodostamista vastaan. Maailman lehdistökin on tällä kertaa entistä laajemmasta määrin antanut palstojaan näille vastalauseille. Sama koskee myös meidän maamme lehdistöä. Mutta samaan aikaan osa tuota lehdistöä, jopa puolivirallinen Suomen Tietotoimisto ja yleisradiokin, välittävät jatkuvasti mitä ilmeisintä ja raakalaismaisinta sodan ylistelyä. Eräs tunnettu oikeistolehti, „Karjalainen” nimeltään, kirjoitti äskettäin omasta puolestaan kommentteja niiden „hauskojen vekottimien” käytön puolesta, joiksi se nimittää vetypommeja. Se kirjoitti: „Luulisimme, että Indokiinassa syntyisi rauha, jos vetypommi tätä viimeistä laatua pudotettaisiin taistelutantereelle”. Se kuolemanrauha, jota täten suositellaan kansainvälisten kiistakysymysten ratkaisuksi, voi yhtä hyvin kohdata omaakin kansaamme, jos tämän laatuiset menettelytavat otetaan käytäntöön.

Genèven kokouksen lähestyessä kylmän sodan myrkkypilvet ovat jälleen levinneet yhä inhoittavammissa muodoissa ns. läntisen maailman taivaalle. Ne, jotka haluavat jo edeltäkään torpedoida neuvottelut rauhan aikaansaamiseksi kaukoidässä, keksivät yhä uusia provokatiosepitelemiä. Niin selvästi kuin ne ovatkin tähdätyt juuri Neuvostoliittoa, meidän maamme lähintä naapurivaltakuntaa ja sopimuskumppaniamme kohtaan, niitä julkaistaan levein otsikoin ja levitetään radion välityksellä päivästä toiseen. Jokainen selväjäkin ihminen ymmärtää, ettei sellaisesta ole hyötyä kansallemme, vaan että se ainoastaan vahingoittaa maamme ase-

maa ja mainetta. Jokainen sodanjälkeinen hallitus on katsonut olevan syytä korostaa hyvien suhteiden kehittämistä Neuvostoliittoon maallemme elintärkeänä asiana. Käytäntö on myös vahvistanut sen, että näin on asian laita. Näin ollen ei voi muuta kuin ihmetellä valtiovallan menettelyä, kun se ei kiinnitä huomiota mitä ilmeisimpään maamme etujen vahingoittamiseen. Suomen valtiovallan olisi syytä entistä selvemmin osoittaa, että kahden erilaisen järjestelmän rauhanomainen kanssakäyminen on eduksi molemmille osapuolille ja että se on ollut onneksi ja eduksi erikoisesti meidän kansallemme.

Suomen rauhanpuolustajain järjestö on kääntynyt sekä valtiovallan että kansandustajain puoleen esittäen rauhan turvaamista ja sotapropagandan kieltämistä tarkoittavan lain hyväksymistä. Me kansandemokraatit olemme sitä mieltä, että tällaisen koko kansamme kannalta ensiarvoisen asian ajaminen ei voi eikä saa olla yksinomaan kommunistien ja muiden kansandemokraattien tehtävä. Koska kuitenkin hallitukselta ei vastaavaa esitystä ole tämän rauhanpuolustajain toivomuksen mukaisesti tullut, olen ottanut jälleen jättääkseni eduskunnalle mainitunlaatuisen lakialoitteen. Samansuuntainen edelliselle eduskunnalle jätetty lakiesitys jäi valitettavasti ulkoasiainvaliokunnan vihreän veran alle. Olisi häpeäksi nykyiselle eduskunnalle, jos se suhtautuisi yhtä kylmäkiskoisesti tähän esitykseen kuin edellinen. Onhan viime vuosien ja kuukausien kehitys antanut uusia todistuksia rauhan-tilaa vahvistavien ja rauhaa turvaavien sopimusten mukaisten sopimusten täyttämistä edistävien toimenpiteiden välttämättömyydestä. Jos maamme haluaa käydä rauhantah- toisesta valtiosta, olisi sen otettava lain- säädännössään käytäntöön kansainvälisessä oikeudessa omaksutun kannan mukainen periaate, että myös yksityinen henkilö on vastuussa niin laajakantoiseen rikokseen ylly- tyksestä ja sellaisen ylistelystä kuin hyök- käyssota ja sen valmistelu ovat. Maamme oikeuslaitos on yksisilmäinen, mutta tällai- sen lain olemassaolo velvoittaisi kuitenkin se- kä valtiovaltaa että oikeudenvallvoja nykyis- tä paremmin huolehtimaan siitä, ettei kan- samme elinetauja vaarannettaisi.

Suomen kansa seuraa entistä kiinteämmin edustajainsa toimintaa. Onkin niin ollen

toivottavaa, että lakivaliokunta ja ulkoasiain- valiokunta, johon tämä lakiesitys arvatta- vasti myös tulee käsiteltäväksi, ottaa asian entistä vastuuntuntoisemmin ja siten kohot- taa eduskunnan arvovaltaa kansan silmissä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvos- ton ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan

12) Ehdotuksen laiksi Kansainvälistä valuutta- rahastoa ja Kansainvälistä jälleenrakennuspankkia koskevien sopimusten eräiden määräysten hyväksy- misestä annetun lain kumoamisesta

sisältävä ed. Ryömän ym. lak.al. n:o 14;

valtiovarainvaliokuntaan:

13) Ehdotuksen laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Väyrysen ym. lak.al. n:o 15;

14) Ehdotuksen verolaiksi

sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 16;

15) Ehdotuksen verolaiksi

sisältävä ed. Kytän ym. lak.al. n:o 17;

16) Ehdotuksen laiksi ennakoperintälain muuttamisesta

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 18;

17) Ehdotuksen laiksi ennakoperintälain muuttamisesta

sisältävä ed. Öhmanin lak.al. n:o 19;

18) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Soinisen ym. lak.al. n:o 20;

- 19) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Lindqvistin ym. lak.al. n:o 21;

- 20) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Öhmanin ym. lak.al. n:o 22;

- 21) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Teirin lak.al. n:o 23;

- 22) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain 43 ja 49 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Niukkasen ym. lak.al. n:o 24;

- 23) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Honkalan lak.al. n:o 25;

- 24) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Salmela-Järvisen ym. lak.al. n:o 26;

- 25) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Haapasen ym. lak.al. n:o 27;

- 26) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain 49 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä ed. Sauran ym. lak.al. n:o 28;

- 27) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Mustosen ym. lak.al. n:o 29; ja

- 28) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Tiekso-Isakssonin ym. lak.al. n:o 30;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto laki- ja talousvaliokunnalta:

- 29) Ehdotukset laeiksi maalauskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen sekä tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Sepin ym. lak.al. n:o 31; ja

- 30) Ehdotukset laeiksi tulo- ja omaisuusverolain sekä kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalauskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta

sisältävä ed. A. Leikolan ym. lak.al. n:o 32;

valtiovarainvaliokuntaan:

- 31) Ehdotuksen laiksi leimaverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 33;

- 32) Ehdotuksen laiksi leimaverolain muuttamisesta

sisältävä ed. M. Miettusen ym. lak.al. n:o 34;

- 33) Ehdotuksen laiksi leimaverolain 13 §:n kumoamisesta

sisältävä ed. Kytän lak.al. n:o 35;

- 34) Ehdotuksen laiksi leimaverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Mattilan ym. lak.al. n:o 36;

- 35) Ehdotuksen laiksi asuinrakennusten tuotantoon käytetyistä rakennustarvikkeista suoritettun liikevaihtoveron palauttamisesta

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 37;

- 36) Ehdotuksen laiksi asuinrakennusten tuotantoon käytetyistä rakennustarvikkeista suoritettun liikevaihtoveron palauttamisesta

sisältävä ed. Nordforsin ym. lak.al. n:o 38;

- 37) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Honkalan ym. lak.al. n:o 39;

- 38) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta
sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 40;
- 39) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain 4 §:n muuttamisesta
sisältävä ed. Jussilan ym. lak.al. n:o 41;
- 40) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta
sisältävä ed. Lepistön ym. lak.al. n:o 42;
- 41) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta
sisältävä ed. Tienarin ym. lak.al. n:o 43;
- 42) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta
sisältävä ed. Honkalan ym. lak.al. n:o 44;
- 43) Ehdotuksen laiksi valtion viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta annetun lain muuttamisesta
sisältävä ed. Innalan ym. lak.al. n:o 45;
- 44) Ehdotuksen laiksi valtion viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta annetun lain muuttamisesta
sisältävä ed. Larsonin ym. lak.al. n:o 46;
- 45) Ehdotuksen lisäkorvauslaiksi
sisältävä ed. Niukkasan ym. lak.al. n:o 47;
- 46) Ehdotuksen lisäkorvauslaiksi
sisältävä ed. Kuittisen ym. lak.al. n:o 48;
- 47) Ehdotuksen laiksi toisen korvauslain 9 §:n muuttamisesta
sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 49;
- 48) Ehdotuksen laiksi toisen korvauslain 27 §:n muuttamisesta
sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 50;
- 49) Ehdotuksen laiksi elokuun 13 päivänä 1942 annetun korvauslain mukaan korvaukseen oikeutetuista eräissä tapauksissa
sisältävä ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 51;
- 50) Ehdotuksen laiksi lisäkorvauksen myöntämisestä eräille korvauslain nojalla korvausta saaneille henkilöille
sisältävä ed. Ryhdän ym. lak.al. n:o 52;
- 51) Ehdotuksen laiksi eräiden talletusten, obligatioiden ja osuustodistusten omistajille sekä eräiden velkasitoumusten saajille myönnettävästä veronhuojennuksesta annetun lain muuttamisesta
sisältävä ed. Paloveden ym. lak.al. n:o 53;
- 52) Ehdotuksen laiksi eräiden sodasta aiheutuneiden porovahinkojen korvaamisesta
sisältävä ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 54;
- 53) Ehdotuksen laiksi maaseudun vähävaraisten talouksien sähköistyksen turvaamiseksi myönnettävistä avustuksista ja lainoista
sisältävä ed. Rytkösen ym. lak.al. n:o 55;
- 54) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten
sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 56;
- 55) Ehdotuksen laiksi valtioneuvaluottoisten osakeyhtiöiden toiminnan tarkastuksesta annetun lain muuttamisesta
sisältävä ed. Kajatsalon ym. lak.al. n:o 57;
ja
- 56) Ehdotuksen laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osakeyhtiölle valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omistamia vesivoimaoikeuksia annetun lain muuttamisesta
sisältävä ed. Tervon ym. lak.al. n:o 58;
talousvaliokuntaan:
- 57) Ehdotuksen laiksi kunnallisista terveyssisarista annetun lain muuttamisesta
sisältävä ed. Pohjalan ym. lak.al. n:o 59;

58) Ehdotuksen laiksi kunnan kättilöistä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Hosian ym. lak.al. n:o 60;

59) Ehdotuksen laiksi Jyväskylän entisen yleisen sairaalan rakennusten ottamisesta valtion invalidi-sairaalaksi

sisältävä ed. A. Simosen lak.al. n:o 61;

60) Ehdotuksen laiksi apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. E. Leikolan ym. lak.al. n:o 62;

61) Ehdotuksen laiksi väkijoumayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 63;
ja

62) Ehdotuksen laiksi talouselämässä esiintyvien kilpailurajoitusten valvonnasta ja kiellosta

sisältävä ed. Tervon ym. lak.al. n:o 64;

laki- ja talousvaliokuntaan:

63) Ehdotuksen laiksi kunnallisvaalilain 15 §:n 2 momentin muuttamisesta

sisältävä ed. Högströmin ym. lak.al. n:o 65;

64) Ehdotuksen laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta

sisältävä ed. Liedeksen ym. lak.al. n:o 66;

65) Ehdotukset laeiksi kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta

sisältävä ed. Myllymäen ym. lak.al. n:o 67;

66) Ehdotukset laeiksi kunnallishallituksesta kaupungissa ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annettujen asetusten muuttamisesta

sisältävä ed. Tiekso-Isakssonin ym. lak.al. n:o 68;

67) Ehdotukset laeiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta ja kunnallishallituksesta kaupungissa annettujen asetusten muuttamisesta

sisältävä ed. Sepin ym. lak.al. n:o 69;

68) Ehdotuksen laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta

sisältävä ed. Tauriaisen ym. lak.al. n:o 70;

69) Ehdotuksen laiksi kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Virolaisen ym. lak.al. n:o 71;

70) Ehdotuksen laiksi isojaosta Kuusamon kunnassa annetun lain 21 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Ryhdän lak.al. n:o 72;

71) Ehdotuksen laiksi metsästyslain muuttamisesta

sisältävä ed. Kähösen ym. lak.al. n:o 73;

72) Ehdotuksen laiksi metsästyslain muuttamisesta

sisältävä ed. Raipalan ym. lak.al. n:o 74;

73) Ehdotuksen laiksi metsästyslain muuttamisesta

sisältävä ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 75;

74) Ehdotuksen laiksi kalastuslain muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 76;

75) Ehdotuksen laiksi kalastuslain 4 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Österholmin ym. lak.al. n:o 77;

76) Ehdotuksen laiksi kalastuslain muuttamisesta

sisältävä ed. Haapasalon ym. lak.al. n:o 78;
ja

77) Ehdotuksen laiksi kalastuslain muuttamisesta

sisältävä ed. Aition ym. lak.al. n:o 79;

sivistysvaliokuntaan:

78) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Järven ym. lak.al. n:o 80;

79) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Leinosen ym. lak.al. n:o 81;

80) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Rantamaan ym. lak.al. n:o 82;

81) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Malkamäen ym. lak.al. n:o 83 ja

82) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Rantamaan ym. lak.al. n:o 84;

sivistysvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto valtiovarainvaliokunnalta:

83) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Rantamaan ym. lak.al. n:o 85;

84) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 86;

85) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Frimanin ym. lak.al. n:o 87;

86) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Järven ym. lak.al. n:o 88;

87) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kulovaaran ym. lak.al. n:o 89;

88) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain 31 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Leinosen ym. lak.al. n:o 90; ja

89) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain 32 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Leinosen ym. lak.al. n:o 91;

sivistysvaliokuntaan:

90) Ehdotuksen laiksi kansakouluun kuuluvasta keskikoulusta ja ammatillisesta jatkokoulusta

sisältävä ed. Ryhdän ym. lak.al. n:o 92; ja

91) Ehdotuksen laiksi kansakouluun kuuluvan keskikoulun ja ammatillisen jatkokoulun perustamisesta kokeilutarkoituksessa annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Koiviston ym. lak.al. n:o 93;

sivistysvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto valtiovarainvaliokunnalta:

92) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä

sisältävä ed. Kulovaaran ym. lak.al. n:o 94; ja

93) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä.

sisältävä ed. Järven ym. lak.al. n:o 95;

sivistysvaliokuntaan:

94) Ehdotuksen laiksi Suomen Akatemiasta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. E. Leikolan ym. lak.al. n:o 96;

95) Ehdotuksen laiksi korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kilpeläisen ym. lak.al. n:o 97;

96) Ehdotuksen laiksi ammattioppilaitoksista

sisältävä ed. Tervon ym. lak.al. n:o 98;

97) Ehdotuksen laiksi ammattiopintojen avustuslain muuttamisesta

sisältävä ed. Rosnellin ym. lak.al. n:o 99;

98) Ehdotuksen laiksi Helsingin kotitalousopettajaopiston ja Helsingin käsityöopettajaopiston valtionavustuksesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 100; ja

99) Ehdotuksen laiksi Helsingin käsityöopettajaopiston ottamisesta valtion haltuun

sisältävä ed. Hamaran ym. lak.al. n:o 101; sekä

maatalousvaliokuntaan:

100) Ehdotuksen maankäyttölaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi

sisältävä ed. M. Miettusen ym. lak.al. n:o 102.

101) Ehdotuksen laiksi maankäytön perusteista ja siihen liittyväksi laeiksi

sisältävä ed. Niemisen ym. lak.al. n:o 103 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi maatalousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Nieminen: Herra puhemies! Maal-tapako, maaseututyöttömyys ja pienviljeli-jän talouksissa tapahtuvat pakkohuutokau-pat ovat muodostuneet yleisiksi ilmiöiksi maassamme. Niihin ovat osaltaan vaikutta-massa maataloudessa käytettävän työvoiman huomattava supistuminen, metsätöiden epä-vakaisuus ja jatkuvasti lisääntyvät verot. Mutta näiden lisäksi ja ratkaisevasti vaikut-taa edellä mainittujen ilmiöiden lisääntymis-seen maan omistusolojen nurinkurisuus. Kaikkialla maassamme on valtavia alueita maata sellaisten omistajien hallinnassa, jotka eivät harjoita maatilataloutta, vaan imevät suuria tuloja luonnon kasvattaman metsän myynneillä. Erikoisesti on merkille panta-vaa, että juuri tällaisilla omistajilla ovat

parhaat alueet maapohjasta, ja maatilatalo-utta harjoittavat pienviljelijät saavat muo-kata ja viljellä karuimpia ja heikkotuottoi-simpia alueita. Vieläpä hyviä, kivettömiä ja paksumultaisia viljelysalueita ja valmiita peltojakin on kylvetty puunkasvulle tai jä-tetty kokonaan oman onnensa nojaan arvo-tonta roskapuuta kasvamaan. Näin tapahtu-nut omaisuuden jakaantuminen ei ole oikeu-denmukaista eikä hyväksyttävää sellaisen-kaan kansan keskuudessa, missä maatilata-louden harjoittaminen ei ole välttämätöntä osallekaan kansasta. Mutta meidän maassam-me se on sitä suuremmalla syyllä tuomitta-vaa, kun maatilatalouden harjoittaminen on ehdoton toimenpide suurimmalle osalle maa-seutuväestöstämme sen toimeentulon ylläpi-tämiseksi. Meidän maassamme ei teollistu-minen ole vielä niin pitkälle kehittynyt eikä vielä vuosikymmeniin kehitykään, että sen kautta voitaisiin turvata maamme väestölle työtä ja toimeentulo. Meidän maassamme on suuren osan kansastamme pakko harjoit-taa maataloutta, tuottaa tärkeitä hyödykkeitä yleiseen kulutukseen ja saada samalla tyy-dyttävä toimeentulo itselleen. Mutta mitä nurinkurisemmat maanomistussuhteet ovat, sitä vaikeammaksi käy tuottavan maatila-talouden harjoittaminen, ja meidän maas-samme on asiantila tässä suhteessa erittäin valitettava.

Ei voida myöskään puhua siitä, etteikö halukkaita ja pystyviä ihmisiä löytyisi maa-talouden alalle maassamme. Päinvastoin on todettavissa, että maaseutuväen keskuudessa maan tarve on suorastaan huutava. Sen asiallinen tyydyttäminen on mielestäni vasta-valitun eduskunnan tärkeimpiä tehtäviä. Vaikka maassamme on suoritettu asutustoi-mintaa jo vuosikymmeniä ja ajoittain refor-miluontoisestikin, kuten torpparien itsenäis-täminen ja maanhankintalain kautta tapah-tunut asuttaminen osoittaa, niin kuitenkin maanomistusoloissa vallitsevat epäkohdat ovat suuret, eikä maaseutuväestön maan tar-vetta ole kokonaan tyydytetty. Päinvastoin sitä on vain lisäty muodostamalla liian pie-niä tiloja, jolloinka lisämaan tarve on käy-nyt välttämättömäksi. Uuden, asiallisen ja maaseutuväestön tarvetta tyydyttävän asu-tuslainsäädännön kiireellinen aikaansaaminen on maaseutuväestön ehdoton vaatimus, jonka toteuttamista nyt eduskunnalta odotetaan.

Viime valtiopäivillä oli käsiteltävänä hal-

lituksen esitys maankäyttölainsäädännön lisälakeineen. Tämä lakiesitys ei kuitenkaan sisältänyt sellaisia säännöksiä, jotka olisivat turvanneet elinkelvottomille pienviljelystiloille lisämaan saannin ja antaneet muille maan tarpeessa oleville edellytykset maan saantiin. Tämä lakiesitys ilmeisesti olikin tarkoitettu vain rauhoittamaan maaseutuväestön yhä lisääntyvää asutuslainsäädännön uudistamista vaativaa liikehtimistä ja antamaan edellytyksiä propagandalle vaalikamppailussa. Sitä todistaa sekin, että porvarilliset ryhmät puhuivat maakunnissa ja kirjoittivat lehdistään lakiesityksen hyväksymisen puolesta, mutta täällä eduskunnassa kynsin hampain jarruttivat sen käsittelyä. Me kansandemokraatit pyrimme rehellisesti asiallisen asutuslainsäädännön aikaansaamiseen ja maaseutuväestön vaatimusten tyydyttämiseen, vieläpä niinkin, että kun hallituksen esitys maankäyttölainsäädännön lisälakeineen ei vastannut näitä vaatimuksia, me teimme oman lakialoitteemme maankäytön puitteissa ja kiirehdimme asian käsittelyä maatalousvaliokunnassa. Eduskunnan hajaantuessa näiden lakien käsittely kuitenkin jäi kesken, jolloinkin ne raukesivat.

Nyt uuden eduskunnan kokoonnuttua piti SKDL:n eduskuntaryhmä edelleenkin tärkeänä asutuslainsäädännön uudistamista. Löytääkseen mahdollisen yhteisen pohjan sellaisen maankäyttölain aikaansaamiseksi, joka asiallisesti vastaisi tarkoitustaan ja antaisi edellytykset lisämaan saantiin elinkelvottomille pienviljelystiloille, vuokra-alueitten lunastamiseen ja uusien viljelystilojen muodostamiseen maan tarpeessa oleville, teki ryhmämme esityksen maalaisliiton ja sosialidemokraattien eduskuntaryhmille yhteisten neuvottelujen aloittamiseksi. Näistä neuvotteluista ei kuitenkaan tullut mitään, sillä mainitut ryhmät eivät edes suvainneet vastata tekemäämme yhteistyötarjoukseen. Nähtävästi heidän mielestään uuden maankäyttölain aikaansaaminen ei ole niin tärkeätä, että siitä kannattaisi edes neuvotella, puhumattakaan yhteisen aloitteen aikaansaamisesta.

Me kansandemokraatit emme kuitenkaan voineet jäädä toimeettomiksi asiassa, vaan katsoimme tarpeelliseksi tehdä eduskunnalle oman lakialoitteemme maankäytön perusteista siihen liittyvine lisälakeineen. Nyt kun tämä lakialoite lähetetään valiokuntaan käsiteltäväksi, odotan, että ainakin ne edus-

tajat, jotka todella haluavat asutuslainsäädännön asiallista uudistamista, tukevat aloittemme hyväksymistä, sillä aloitteemme mukaisen maankäyttölain kiireellinen aikaansaaminen on vähimmäisvaatimus maaseutuväen toimeentulon turvaamiseksi.

Ed. Soininen: Tästä kysymyksestä on tosin maalaisliiton ryhmä saanut ilmoituksen SKDL:ltä, ja heille tulee kirjallinen vastaus, jossa SKDL:n ryhmää kehoitetaan kannattamaan maalaisliiton tekemää aloitetta tästä samasta asiasta, josta edellinen puhuja puhui.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään maatalousvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

maatalousvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto valtiovarainvaliokunnalta:

102) Ehdotuksen laiksi maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta

sisältävä ed. Virolaisen ym. lak.al. n:o 104;

103) Ehdotuksen laiksi maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta

sisältävä ed. Korsbäckin ym. lak.al. n:o 105;

104) Ehdotuksen laiksi maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta

sisältävä ed. M. Leskisen ym. lak.al. n:o 106;

105) Ehdotuksen laiksi maatalouden perusparannusluotosta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 107; ja

106) Ehdotuksen laiksi maatalousluottorahastosta

sisältävä ed. Eskolan ym. lak.al. n:o 108;

maatalousvaliokuntaan:

- 107) Ehdotuksen laiksi metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 109;

- 108) Ehdotuksen laiksi metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kauhasen ym. lak.al. n:o 110;

- 109) Ehdotuksen laiksi metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Haapasen ym. lak.al. n:o 111;

- 110) Ehdotuksen laiksi metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Rantamaan ym. lak.al. n:o 112;

- 111) Ehdotuksen laiksi metsänparannuslain muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 113;

- 112) Ehdotuksen laiksi metsänparannuslain muuttamisesta

sisältävä ed. Forsbergin ym. lak.al. n:o 114;

- 113) Ehdotuksen laiksi yksityismetsälain muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 115; ja

- 114) Ehdotuksen laiksi kotimaisen kasviöljyn hintatakuusta

sisältävä ed. M. Mieltusen ym. lak.al. n:o 116;

maatalousvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto valtiovarainvaliokunnalta,

- 115) Ehdotuksen laiksi kotimaisen sokerintuotannon edistämisestä ja sokerin hinnantasausrahastosta

sisältävä ed. M. Mieltusen ym. lak.al. n:o 117;

maatalousvaliokuntaan:

- 116) Ehdotuksen laiksi laidunalueista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Myllymäen ym. lak.al. n:o 118;

- 117) Ehdotuksen laiksi Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan peruskuivatusohjelman toimeenpanosta ja rahoittamisesta

sisältävä ed. Hautalan ym. lak.al. n:o 119;

- 118) Ehdotuksen laiksi maanhankintalain muuttamisesta

sisältävä ed. A. Kinnusen ym. lak.al. n:o 120;

- 119) Ehdotuksen laiksi maanhankintalain 110 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Sepän ym. lak.al. n:o 121;

- 120) Ehdotuksen laiksi maanhankintalain 157 a §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Tuurnan ym. lak.al. n:o 122;

- 121) Ehdotuksen laiksi asutustoiminnan väliaikaisesta järjestämisestä valtion metsämailla

sisältävä ed. M. Mieltusen ym. lak.al. n:o 123;

- 122) Ehdotuksen laiksi siirtoväen ja rintamasotilaiden asuttamisen rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Tervon ym. lak.al. n:o 124;

- 123) Ehdotuksen laiksi silakkakaupan järjestämisestä

sisältävä ed. Korsbäckin ym. lak. al. n:o 125; ja

- 124) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta ammattikalastajille kalastusvälineiden hankintoja varten

sisältävä ed. Aition ym. lak. al. n:o 126;

työväenasiainvaliokuntaan:

125) Ehdotuksen laiksi synnytyslomasta

sisältävä ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 127;

126) Ehdotuksen laiksi synnytyslomakorvauksesta

sisältävä ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 128;

127) Ehdotuksen laiksi työneuvostosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Leivo-Larssonin ym. lak. al. n:o 129;

128) Ehdotuksen laiksi työsopimuslain muuttamisesta

sisältävä ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 130; ja

129) Ehdotuksen synnytyslomalaiksi

sisältävä ed. Torven ym. lak.al. n:o 131;

130) Ehdotuksen laiksi synnytyslomakorvauksesta

sisältävä ed. Torven ym. lak.al. n:o 132;

työväenasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto maatalousvaliokunnalta:

131) Ehdotuksen maatalouden työaikalaiksi

sisältävä ed. Antikaisen ym. lak.al. n:o 133;

132) Ehdotuksen maatalouden työaikalaiksi

sisältävä ed. Erkkilän ym. lak.al. n:o 134;

133) Ehdotuksen maatalouden työaikalaiksi

sisältävä ed. Aition ym. lak.al. n:o 135;

134) Ehdotuksen laiksi työajasta metsä- ja uittotöissä

sisältävä ed. Pakkasen ym. lak.al. n:o 136;

135) Ehdotuksen laiksi työajasta metsä- ja uittotöissä

sisältävä ed. Karvosen ym. lak.al. n:o 137; ja

136) Ehdotuksen laiksi metsä- ja uittotyöläisten työajasta

sisältävä ed. Mustosen m. lak.al. n:o 138;

työväenasiainvaliokuntaan:

137) Ehdotuksen merityöaikalaiksi ja laiksi merimieslain 51 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Turkan ym. lak.al. n:o 139;

138) Ehdotuksen laiksi työntekijäin vuosilomalain muuttamisesta

sisältävä ed. Kalavaisen ym. lak.al. n:o 140;

139) Ehdotuksen kansaneläkeliksi

sisältävä ed. Mattilan ym. lak.al. n:o 141;

140) Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain muuttamisesta

sisältävä ed. Myllymäen ym. lak.al. n:o 142:

141) Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain muuttamisesta

sisältävä ed. Nederström-Lundénin ym. lak. al. n:o 143;

142) Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain mukaisen lisäeläkkeen väliaikaisesta korottamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 144;

143) Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain mukaisen lisäeläkkeen väliaikaisesta korottamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Torven ym. lak.al. n:o 145;

144) Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Tenhiälän ym. lak.al. n:o 146;

145) Ehdotuksen laiksi vanhuusavustuslain muuttamisesta

sisältävä ed. Nederström-Lundénin ym. lak. al. n:o 147;

146) Ehdotuksen laiksi lapsilisälain muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 148;

147) Ehdotuksen laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 149; sekä

148) Ehdotuksen laiksi työnvälityslain muuttamisesta

sisältävä ed. Pakkasen ym. lak.al. n:o 150.

149) Ehdotuksen laiksi sairausvakuutuksesta

sisältävä ed. Ryömän ym. lak.al. n:o 151 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi työväenasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Ryömä: Herra puhemies! Eduskunnan käsiteltäväksi on nyt tullut samanaikaisesti kolme erilaista lakiehdotusta sairausvakuutuksesta, nimittäin hallituksen esitys sekä kansandemokraattien ja sosialidemokraattien aloitteet. Nämä eri ehdotukset on nähtävä määrättyssä yhteydessä eduskunnan helmikuun 12 päivänä 1952 hyväksymään toivomukseen, „että hallitus ottaisi harkittavakseen esityksen antamisen eduskunnalle laiksi kansan terveystalouden edistämiseksi niin, että jokaiselle kansalaiselle varautuisi mahdollisuus ilmaisen lääkärinavun, lääkkeiden ja sairaalahuollon saantiin”. On ilahduttavaa, että nyt yleisesti näytään tultavan sille kannalle, jota me kansandemokraatit jo silloin edustimme, että eduskunnan toivomuksessa ilmaistu päämäärä olisi parhaiten toteutettavissa yleisen sairausvakuutuksen avulla.

Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuksesta ei kuitenkaan likimainkaan vastaa eduskunnan mainittua toivomusta, ensiksikin siitä syystä, että sen vaikutuspiiri on tarkoitettu varsin suppeaksi. Vakuutettujen lukumäärä tulisi olemaan arviolta 200 000—250 000, sanotaan hallituksen esityksen perusteluissa. Tämä merkitsee sitä, että vakuutuksen ja sen tarjoamien etujen ulkopuolelle jäisivät sekä maataviljelevä väestö kokonaisuudessaan että myöskin palkannauttijoiden suurin osa. Hallituksen esityksellä ja ed. Leivo-Larssonin aloitteella taas on se yhteinen heikkous, että kumpikin aiheuttaisi vakuutetuille tuntuva veron luontoisia taloudellisia rasituksia. Niiden avulla ei siis voitaisi saavuttaa eduskunnan toivomukseen sisältyvää päämäärää ilmaisesta lääkärinavusta jne. Sitä paitsi ed. Leivo-Larssonin aloite asettaa pienviljelijä- ja talonpoikaisväestölle vielä suuremmat taloudelliset rasitukset kuin palkannauttijoilta. On syytä pelätä, että tällainen tasa-arvoisuuden puute aiheuttaisi edellisten keskuudessa tyytymättömyyttä sekä oleellisesti vaikeuttaisi ja vaarantaisi sairausvakuutuksen toteuttamista.

Esillä oleva kansandemokraattien lakialoite sairausvakuutuksesta ei sisällä mainittuja heikkouksia. Aloitteemme mukaan vakuutuksen piiriin tulisivat kaikki niin asutuskeskusten kuin maaseudunkin asukkaat, jotka suinkin ovat sen tarpeessa. Vakuutetuille ei koituisi taloudellisia rasituksia, vaan kustannuksista vastaisivat ensi sijassa suurtyöntekijät ja valtio. Eduskunnan vuonna 1952 hyväksymä toivomus tulisi täten suurin piirtein toteutetuksi. Näistä syistä on toivotavaa, että valiokunta ryhtyessään käsittelemään sairausvakuutusta ottaisi käsittelyn pohjaksi kansandemokraattien aloitteen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään työväenasiainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

työväenasiainvaliokuntaan:

150) Ehdotuksen laiksi sotilasvammalain muuttamisesta

sisältävä ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 152;

151) Ehdotuksen laiksi sotilasvammalain soveltamisesta eräisiin vahingoittuneisiin ja sairastuneisiin sekä heidän omaisiinsa annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Leivo-Larssonin ym. lak.al. n:o 153;

152) Ehdotuksen laiksi invalidirahalain muuttamisesta

sisältävä ed. Roineen ym. lak.al. n:o 154;

153) Ehdotuksen laiksi ammattitaitilain muuttamisesta

sisältävä ed. Kujalan ym. lak.al. n:o 155;

154) Ehdotuksen laiksi vanhusten asuntorakennusten korjauslainoista

sisältävä ed. Brander-Wallinin ym. lak.al. n:o 156; sekä

155) Ehdotuksen laiksi yksityisille vanhainkodeille valtion varoista annettavista avustuksista ja lainoista

sisältävä ed. Brander-Wallinin ym. lak.al. n:o 157.

156) Ehdotuksen laiksi yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien työntekijäin vähimmäispalkkojen turvaamisesta

sisältävä ed. Murron ym. lak.al. n:o 158
esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi työväenasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Murto: Herra puhemies! Hallituksen harjoittama palkkapolitiikka on siitä lähtien, kun kansandemokraatit ovat olleet poissa hallituksesta, ollut selvästi työnanta-

jien pussiin pelaamista. Palkat ovat olleet jatkuvasti säännöstelyn alaisina. Säännöstely on käytännössä merkinnyt sitä, että sellaisissa tapauksissa, joissa työnantajat eivät omin voiminsa olisi kyenneet estämään palkkojen korotusvaatimuksien toteuttamista, on hallitus rientänyt avuksi selittämällä, kuinka muka palkkojen korotus sisältää hirvittävän vaaran koko kansantaloudelle. Sellaisissa tapauksissa, joissa työnantajat kykenevät alentamaan työläisten palkkoja, ei hallitus ole ollut tietäkkeenkään, vaan päinvastoin se on näissäkin tapauksissa tukenut ainakin vaitiollon työnantajia. Esim. metallialan palkkausjärjestelmän muuttaminen ns. Asopimuksen pohjalle on huomattavassa määrin hallituksen aikaansaannosta. Tämän järjestelmän pohjalla käy palkkojen alennus päinsä joutumatta ristiriitaan palkkasäännöstelypäätöksen kanssa.

Tässä yhteydessä on syytä esittää eräitä esimerkkejä siitä, millä tavalla palkkoja on esim. viime vuoden aikana alennettu. Otan esimerkiksi vain yhden firman, nimittäin Kajaani Oy:n. Kajaani Oy on viime vuoden aikana alentanut selluloosatehtaan koneenhoitajien palkkaa 10.3 %. Samassa tehtaassa työskentelevien toisten osastojen koneenhoitajien palkkoja on alennettu 17.7 %. Selluloosatehtaan kuorimossa työskentelevien palkkoja on alennettu 6.9 % ja toisella osastolla samanlaisessa tehtävässä työskentelevien palkkoja 9.9 %. Kalkkikivitornissa työskentelevien palkkoja on alennettu 13.9 %, siivoojien palkkoja 10.6 % ja paperipuiden vastaanottajien 4.9 %. Rakennusosalalla on sekatyöläisten palkkoja mainittu yhtiö alentanut 21.3 %. Eräillä toisilla rakennuksilla sama yhtiö on alentanut palkkoja 14.2 %. Betonialan erikoismiesten palkkoja on alennettu 25.3 %, kirvesmiesten 11.3 %. Korjauspajalla peltiseppän palkkaa on alennettu 7.6 %, levyseppän 16.2 % ja levyseppän apulaisen 20.5 %. Viilajaan oppilaan palkkaa on alennettu 10.8 % ja viilajaan palkkaa 27.1 %. Autokorjaamon asentajan palkkaa on alennettu 4.4 %, mutta sen sijaan työnjohtajien ja insinöörien palkkoja on korotettu, työnjohtajien palkkoja vuoromestarien kohdalla 4 %:lla, työnjohtajien 2.5 %, insinöörin 10.3 %, ekonomien 7 % jne.

Näistä esimerkeistä näkyy, että työläisten palkkojen alentaminen on ollut varsin tuntuvaa ja se on merkinnyt Kajaani-yhtiölle

kymmenien miljoonien markkojen lisävoittoa sen mukaan, kun se vuonna 1952 käytti palkkoihin kaikkiaan 788 milj. mk. Yhtiön asema ei suinkaan ole ollut huono, mutta voitot ovat olleet varsin suuria. Sen näkee vuoden 1952 tilinpäätöksestä, jonka mukaan omaisuuden kasvu on sen jälkeen, kun osingot on maksettu, lisääntynyt 578 milj. mk. Tämä määrä ei ole paljonkaan pienempi, kun siihen lisätään osinkojen summa, kuin on käytetty työläisten palkkoihin koko vuoden aikana.

Kun nyt eletään talouspulan kynnyksellä ja osittain jo pulaolosuhteissa, niin kapitalistipiirit suunnittelevat palkkasäännöstelystä luopumista. Silloin kun on kysymyksessä suuremman palkkojen alentamissuunnitelman toteuttaminen, saattaa eräissä tapauksissa palkkasäännöstely olla haitaksi, erikoisesti silloin, kun sosialidemokraatit ovat hallituksessa. Herrat ajattelevat, että jatkuva suuri työttömyys antaa heille tarpeellisen tuen. He laskevat niin, että työläiset joutuvat valitsemaan joko nälkäkuoleman tai työskentelyn hyvin alhaisilla palkoilla; tähän käy kaikki vapauden ja demokratian periaatteen nimessä ja mukaisesti.

Kun tilanne palkkarintamalla on työläisten kannalta erittäin vakava, on kansandemokraattinen eduskuntaryhmä katsonut tarpeelliseksi ryhtyä kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin estääkseen kapitalistipiirien häikäilemättömien suunnitelmien toteutumisen. Tässä tarkoituksessa olemme jättäneet eduskunnalle työläisten elinehtojen turvaamisesta lakiesityksen, joka nyt on täällä esillä valiokuntaan lähettämistä varten. Tässä yhteydessä en ryhdy lakiesityksen lähempään käsitteelyyn, sen sijaan kiinnitän eduskunnan huomiota eräisiin perusnäkökohtiin, jotka esityksemme sisältävät. Kun perustuslaissa sanotaan, että työvoima on valtakunnan suojeluksessa, niin nyt pitäisi säätää laki, joka turvaisi työläisten vähimmäisoikeudet, siis vähimmäispalkat. Lakiesityksemme edellyttää, että nykyisiä palkkoja korotettaisiin 15 %, mutta vähintään 20 mk tunnille. Näin muodostuneet palkat määrättäisiin vähimmäispalkoiksi, joita eivät työnantajat saisi alentaa.

Nykyisten palkkojen korottaminen on täysin perusteltua. Työläisten palkat ovat niin alhaiset, ettei niillä tule kunnollisesti toimeen. Lisäksi on otettava huomioon, että

vuonna 1951 jätettiin maksamatta työehtosopimuksien mukaan maksettavaksi langenneet indeksikorotukset. Tämä toimenpide oli erittäin häikäilemätön, se merkitsi kymmenien miljardien markkojen suoranaista työläisiltä ryöstämistä. Mutta se sai tapahtua, vieläpä niin, että SAK, jonka pitäisi edustaa palkkatyöläisiä, hyväksyi työläisten sellän takana moisen toimenpiteen.

Lakiesityksemme sisältyviin ratkaisuihin kuuluu tärkeimpänä indeksikysymys. Asian tilahan on ollut jatkuvasti se, että hallitukset ovat käyttäneet indeksiä palkkapolitiikkansa välikappaleena. Milloin palkat on irroitettu indeksistä, milloin ne on siihen sidottu, aina sen mukaan, miten työnantajien edut ovat vaatineet. Useita kertoja on indeksilaskennan perusteita muutettu, tietenkin työläisille ja yleensä palkannauttijoille epäedulliseen suuntaan. Lakiesityksessämme esitetään, että vähimmäispalkat sidottaisiin ns. vanhaan elinkustannusindeksiin siihen saakka, kunnes ammatilliset järjestöt ovat voineet ratkaista indeksikysymyksen työläisille nykyistä edullisemmalla tavalla. Niinkään sisältyy lakiesityksemme kohta, jonka mukaan työläisille voidaan maksaa alimmais-palkkoja korkeampia palkkoja. Tärkeä esitys on myöskin se, että sellaisia työehtosopimuksia, jotka antavat työnantajille rajattomat mahdollisuudet kiristää työvauhtia maksamatta lisääntyneestä työstä työläisille mitään korvauksia, ei saisi lainkaan tehdä. Yhtenä kiristyssopimuksena voidaan pitää ns. A-sopimusta, kuten edellä olen jo osoittanut.

Tässä yhteydessä on syytä lausua toivomus, että eduskunta suhtautuisi esityksemme kaikella vakavuudella, että vihdoinkin tehtäisiin palkkapolitiikassa sellainen käänne, joka merkitsisi työläisten elinehtojen turvaamista eikä niiden kiristämistä, kuten tähän saakka on ollut asianlaita. Tämän lain käsittelyn yhteydessä on sosialidemokraateilla erittäin hyvät mahdollisuudet lunastaa ne lupaukset, jotka työläisille vaalien aikana annoitte. Jos missään, niin tässä kysymyksessä on erittäin tärkeätä, että kaikki työläisten äänillä eduskuntaan valitut edustajat suostuvat yhteistyöhön, koska vain se takaa työläisille välttämättömän turvan aikaansaamisen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään työväenasiainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

työväenasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto valtiovarainvaliokunnalta,

157) Ehdotuksen laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta

sisältävä ed. Roineen ym. lak.al. n:o 159;

työväenasiainvaliokuntaan:

158) Ehdotuksen laiksi asuntotuotantolain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Mattilan ym. lak.al. n:o 160;

159) Ehdotuksen laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta

sisältävä ed. Seppälän ym. lak.al. n:o 161;

160) Ehdotuksen laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 162;

161) Ehdotuksen laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta

sisältävä ed. Tenhiälän ym. lak.al. n:o 163;

162) Ehdotuksen laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta

sisältävä ed. Lindblomin ym. lak.al. n:o 164;

163) Ehdotuksen laiksi asuntotuotantolain muuttamisesta

sisältävä ed. Tenhiälän ym. lak.al. n:o 165;

164) Ehdotuksen laiksi asuntorakennustoiminnan kehittämiseksi myönnettävistä tutkimus- ja julkaisumäärärahoista

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 166; ja

165) Ehdotuksen laiksi häädettyjen ja vähävaraisten asuntopulan lieventämisestä

sisältävä ed. Enteen ym. lak.al. n:o 167;

166) Ehdotuksen maaseudun asunto-olojen parantamista koskevaksi lainsäädännöksi

tarkoittava ed. Kiviahon ym. lak.al. n:o 168 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin työväenasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Kiviaho: Maaseudun tärkeimpiä kysymyksiä on asuntokysymys. Tämän on eduskuntakin todennut lausueessaan vuoden 1949 valtiopäivillä toivomuksen, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin sellaisen asuntorakennussuunnitelman aikaansaamiseksi varsinaista maaseutua varten, joka vastaa Arava-rakennustoimintaa kaupungeissa, kauppaloissa ja asutuskeskuksissa. Hallitus asetti v. 1950 komitean tutkimaan maaseudun asunto-oloja ja tekemään ehdotuksen niiden johdosta. Valtioneuvostolle jättämässään mietinnössä arvioi komitea maaseudun asuntokurjuuden poistamiseen tarvittavan 34 miljardia markkaa, jotka komitea ehdotti käytettäväksi 7 vuoden aikana. Komitea katsoi tarpeelliseksi hyväksyttäväksi erityisen lain keskityksen aikaansaamiseksi maaseudun rakennuslainoitus toimintaan. Komitean eri puolueisiin lukeutuvat kansanedustajat jättivät tällaisen lakiehdotuksen vuoden 1951 valtiopäivillä. Mutta eräiden piirien jarrituksen takia esitys jäi raukeamaan.

Maaseutuväen yksimielinen vaatimus on puolueisiin katsomatta, että kaupunkien Arava-lainoitusta vastaava laki on hyväksyttävä myöskin maaseutua varten. Tästä on maaseutuväelle annettu eri puolueiden taholta lupauksia valaitistelun aikana ja niistä maaseutuväestö tulee pitämään kiinni. Nyt esittelyssä oleva lakiehdotus on askel maaseudun asuntokurjuuden poistamiseksi. Lain valiokuntakäsittely olisi saatava joutuisasti tapahtuvaksi eikä haudattava sitä vuosiksi valiokuntaan. Uskon, että maaseudun väestö tulee seuraamaan eri puolueisiin

kuuluvien edustajien suhdetta asiaan ja tekemään siitä johtopäätöksensä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään työväenasiainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

työväenasiainvaliokuntaan:

167) Ehdotuksen työttömyysvakuutuslaiksi

sisältävä ed. Antikaisen ym. lak.al. n:o 169.

168) Ehdotuksen laiksi työttömyysvakuutuksesta

sisältävä ed. Pessin ym. lak.al. n:o 170 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin työväenasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Pessi: Herra puhemies! Äsken työnsä päättäneelle eduskunnalle jätettiin ryhmämme taholta lakialoite työttömyysvakuutuksesta. Kun sen käsittely jäi viime eduskunnalta kesken, oli syytä tehdä asiasta uusi aloite tälle eduskunnalle. Siihen on ollut syytä ennen kaikkea siksi, että lakialoite on saanut jakamattoman kannatuksen työväestön sekä työttömyydestä kärsimään joutuneen maaseudun pienviljelijäväestön ja henkisen työn tekijäin keskuudessa.

Työttömyys ja työttömyyden uhka painaa raskaana palkkatyöansion tarpeessa olevaa väestöä. Siksi sellaisen lain aikaansaaminen, joka antaisi taloudellisen turvan työttömyyden kohdatessa, on otettu suopeasti vastaan. Eri puolilla maata pidetyissä lukuissa työläisten kokouksissa on yksimielisesti vaadittu työttömyysvakuutuslain aikaansaamista. Sen tarpeellisuutta ovat korostaneet lukemattomat eduskuntaryhmien puheilla käyneet lähetystöt. Eduskuntaryhmille on saapunut joukko kirjeitä, joissa esitetään työttömyys-

vakuutuslain säätämisen välttämättömyys. Myös viime eduskuntavaalikamppailun aikana useissa tilaisuuksissa valitsijat esittivät, että eduskuntaan valittavien edustajien on annettava kannatuksensa työttömyysvakuutuslain aikaansaamiseksi. Kysymys työttömyysvakuutuslaista on siis yhdistänyt eduskunnan ulkopuolella eri poliittisiin puolueisiin lukeutuvia laajoja kansalaisryhmiä. He toivovat, että tämä kysymys yhdistäisi myös heidän valitsemansa kansanedustajat täällä eduskunnassa. Muutenhan ei asiaa saada myönteiseen ratkaisuun.

Viime valtiopäivillä, jolloin tämä asia oli eduskunnan käsiteltävänä, suhtautuivat sekä porvarilliset että sosialidemokraattiset edustajat asiaan kielteisesti. Niinpä työväenasiainvaliokunnan porvarien ja sosialidemokraattien enemmistö antoi lakialoitteesta hylkäävän lausunnon. Nyt on päästy niin pitkälle, että sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän taholta on jätetty myös lakialoite työttömyysvakuutuksesta. Mutta sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ei ole nyt, enempää kuin aikaisemminkaan, suostunut yhteistyöhön tässä asiassa. Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän johto harrastaa täällä eduskunnassa yhteistyötä kokoomuspuolueen eduskuntaryhmän kanssa. On selvää, että siltä taholta ei saada tukea työläisille edullisen työttömyysvakuutuslain aikaansaamisessa eikä muissakaan työläisille myönteisissä asioissa. Sen sijaan kokoomus antaa tukensa sellaisille taloudellisille ja poliittisille suunnitelmille ja toimenpiteille, jotka suuntautuvat työväestöä ja koko työtekevää väestöä vastaan.

Nyt eduskunnalle jättämämme työttömyysvakuutusta koskevan aloitteen perussisältö on samanlainen kuin vuoden 1952 valtiopäiville jätetyssä lakialoitteessakin. Sen mukaan vakuutettaisiin työttömyyden varalta jokainen palkkatyössä tai sen tarpeessa oleva Suomen kansalainen. Työttömyyskorvauksen suuruus olisi lakialoitteen mukaan 75 % asianomaisen viimeksi saamasta päiväpalkasta laskettuna kolmen edellisen kuukauden keskiarvon mukaan. Oleellinen merkityksensä on sillä, kuka maksaa työttömyysvakuutuksesta johtuvat kustannukset. Sellainen menetelmä ei ole mielestämme oikein, että työläisiltä ryhdyttäisiin monien verojen, kansaneläke- ym. maksujen lisäksi vielä perimään työttömyysvakuutusmaksuja. Siksi

lakialoitteessa esitämme, että yksityiset työnantajat suorittaisivat työttömyysvakuutusrahastoon 4/5 ja valtio 1/5. Sosialidemokraattisen ryhmän taholta jätetyssä lakialoitteessa esitetään sitä vastoin, että myös työväestö osallistuisi työttömyysvakuutuksesta johtuviin kustannuksiin.

Eräitä muitakin eroavaisuuksia esiintyy näissä lakialoitteissa. Niitten käsittelyyn ei ole kuitenkaan aihetta vielä tässä yhteydessä. Toivon, että työväenasiainvaliokunta, jonka käsiteltäväksi lakialoite nyt menee, asettuu sen hyväksymisen kannalle.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään työväenasiainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

työväenasiainvaliokuntaan:

169) Ehdotuksen työkyvyttömyysavustuslaiksi

sisältävä ed. Hiltusen ym. lak.al. n:o 171;

170) Ehdotuksen työkyvyttömyysavustuslaiksi

sisältävä ed. Tenhiälän ym. lak.al. n:o 172; ja

171) Ehdotuksen laiksi työttömyystöiden järjestämisestä

sisältävä ed. Hietasen ym. lak.al. n:o 173;

kulkulaitosvaliokuntaan

172) Ehdotuksen laiksi syrjäseutujen tieolojen kehittämisestä

sisältävä ed. Vennamon ym. lak.al. n:o 174;

puolustusasiainvaliokuntaan:

173) Ehdotuksen laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta

sisältävä ed. Äsvikin ym. lak.al. n:o 175;

174) Ehdotuksen laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta

sisältävä ed. N. Nurmisen ym. lak.al. n:o 176; ja

175) Ehdotuksen laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta

sisältävä ed. R. Virtasen ym. lak.al. n:o 177;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto sivistysvaliokunnalta:

176) Määrärahan osoittamista Lapin Sivistysseuralle

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 1;

177) Määrärahan osoittamista Lapin kesku-ammattikoulun ensimmäistä rakennusvaihetta varten

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 2;

178) Määrärahan osoittamista Lappeenrannan teknillisen koulun piirustusten valmistamista ja rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Käkelän ym. rah.al. n:o 3;

179) Määrärahan osoittamista Tyrvään yhteiskoulun ottamiseksi valtion haltuun

tarkoittava ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 4;

180) Määrärahan osoittamista Nurmeksen yhteislyseon koulutalon rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Ikosen ym. rah.al. n:o 5;

181) Määrärahan osoittamista kokeilukeskikoulun perustamiseksi Kaavin kunnan kirkonkylään

tarkoittava ed. Soinisen ym. rah.al. n:o 6;

182) Määrärahan osoittamista korottomaksi rakennuslainaksi Helsingin käsityönopeettajaopistolle

tarkoittava ed. Hamaran ym. rah.al. n:o 7; ja

183) Määrärahan osoittamista kansakoulunopettajain leski- ja orpokassaa varten

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 8;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto maatalousvaliokunnalta:

184) Määrärahan osoittamista kuoletuslainaksi Kymenlaakson kotiteollisuusyhdistykselle

tarkoittava ed. Lahden ym. rah.al. n:o 9;

185) Määrärahan osoittamista koneiden ja kaluston hankkimista varten Kiteen mieskotiteollisuuskoululle

tarkoittava ed. Soinisen ym. rah.al. n:o 10;

186) Määrärahan osoittamista rakennuslainaksi Kymenlaakson maamieskoulun verstaasuunnitelman toteuttamista varten

tarkoittava ed. Saariahon ym. rah.al. n:o 11;

187) Määrärahan osoittamista avustukseksi Hämeenlinnan meijerikoulun rakennusvelkojen lyhentämiseen

tarkoittava ed. Seppälän ym. rah.al. n:o 12;

188) Määrärahan osoittamista lainoiksi maataloustraktoreihin metsätöissä tarvittavien lisälaitteiden hankkimista varten

tarkoittava ed. Leinosen ym. rah.al. n:o 13;

189) Määrärahan osoittamista tutkimuksen suorittamiseksi koneellisen metsäojituksen soveltamisesta

tarkoittava ed. Leinosen ym. rah.al. n:o 14;

190) Määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi ammattikalastajille kalastusvälineiden hankkimista varten

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o 15;

191) Määrärahan osoittamista Kaislasen—Kyynelmysjärven alueen kuivattamiseen

tarkoittava ed. Käkelän ym. rah.al. n:o 16;

192) Määrärahan osoittamista Jurvanjärven kuivattamiseen

tarkoittava ed. Antilan ym. rah.al. n:o 17; ja

193) Määrärahan osoittamista Vöyrinjoen perkaamiseen

tarkoittava ed. Wickmanin ym. rah.al. n:o 18;

valtiovarainvaliokuntaan:

194) Määrärahan osoittamista lainoiksi Pohjois-Suomen hävitetyn maaseudun sähköistämistä varten

tarkoittava ed. M. Miettusen ym. rah.al. n:o 19; ja

195) Määrärahan osoittamista maaseudun pien-teollisuuden rationalisointia varten

tarkoittava ed. Tuurnan ym. rah.al. n:o 20;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto työväenasiainvaliokunnalta:

196) Määrärahan osoittamista tehokkaan tarkastusjärjestelmän aikaansaamiseksi alusten lastaus- ja purkaustyössä työskentelevien työntekijöiden suojelemiseksi tapaturmilta

tarkoittava ed. V. Leskisen ym. rah.al. n:o 21;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto kulkulaitosvaliokunnalta:

197) Määrärahan osoittamista Rauhan—Lauttakylän tien tiepohjan lunastamiseen

tarkoittava ed. Jaakkolan ym. rah.al. n:o 22;

198) Määrärahan osoittamista Porin—Lauttakylän tien tiepohjan lunastamiseen

tarkoittava ed. Jaakkolan ym. rah.al. n:o 23;

199) Määrärahan osoittamista Porin—Mäntyluodon—Reposaaren tien tiepohjan lunastamiseen

tarkoittava ed. Jaakkolan ym. rah.al. n:o 24;

200) Määrärahan osoittamista tutkimuksen toimittamiseksi maantien rakentamista varten Ruokolahden kunnan rajalta Säämingin Särkilahden kautta Hirvaslahteen

tarkoittava ed. Rantamaan ym. rah.al. n:o 25;

201) Määrärahan osoittamista Kuhmoisten ja Muuramen keskuksen välisen tien rakentamiseen

tarkoittava ed. Myllymäen ym. rah.al. n:o 26;

202) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kinnulan kirkonkylästä Jääjoen kylän kautta Alvajärvelle

tarkoittava ed. Koskisen ym. rah.al. n:o 27; sekä

203) Määrärahan osoittamista Haukiputaalla olevan Klömminginjoen siltatyön loppuun saattamiseksi

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 28.

Toinen varapuhemies: Edustajille jaettu asetukset voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan:

Asetus 31 päivästä maaliskuuta 1954 Bulgarian kanssa tehdyn maksusopimuksen muutosten voimaansaattamisesta.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,15.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio:

9. Tiistaina 27 p. huhtikuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Esitellään:

- 1) Ed. Österholmin ym. toiv.al. n:o 1 eduskuntavaalijärjestelmän parantamisesta
- 2) Ed. Öhmanin toiv.al. n:o 2 valtiovarainvaliokunnan tehtävien jakamisesta kahdelle valiokunnalle
- 3) Ed. Karjalaisen toiv.al. n:o 3 Kai-
nuun läänin perustamisesta
- 4) Ed. Meinanderin ym. toiv.al.
n:o 4 valtion omistamien yhtiöiden joh-
don ja valvonnan järjestelyn selvittä-
misestä
- 5) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 5
yksinäisten asunnontarvitsijain oikeut-
tamisesta erinäisin ehdoin saamaan yk-
siöt itsenäisinä asuntoina käyttöönsä
- 6) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 6
toimenpiteistä 65. vuotta täyttäneen
henkilön oikeuttamiseksi saamaan asun-
to-osakehuoneistonsa omaan käyttöönsä
- 7) Ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 7
liikehuoneiston vuokralaisen oikeuksien
turvaamisesta vuokrasuhteen irtisano-
misen varalta
- 8) Ed. Laineen ym. toiv.al. n:o 8
voin ja juuston hintojen alentamisesta
annetun valtioneuvoston päätöksen
muuttamisesta
- 9) Ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 9
määrärahasta Kankaanpään tuomiokun-
nan perustamiseksi
- 10) Ed. Öhmanin toiv.al. n:o 10
maa- ja kaupunkialioikeuksien välisen
jaoituksen muuttamisesta
- 11) Ed. Nordforsin toiv.al. n:o 11
toimenpiteistä vähävaraisille annetta-

		van maksuttoman oikeusavun kehittä- miseksi	Siv. 100
Siv.	99	12) Ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 12 toimenpiteistä kiinteistön kaupassa ra- hassa suoritettaviksi sovittujen eläkkei- den korottamiseksi sopimuksen teon jäl- keen tapahtunutta rahanarvon alene- mistä vastaavaksi	”
	”	13) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 13 tekijänoikeussuojan menettä- neiden tuotteiden julkaisemisesta tai esittämisestä suoritettavan korvauksen järjestämisestä	”
	”	14) Ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 14 esityksen antamisesta autonkuljetta- jien murhaajien ja ryöstömurhaajien rangaistusten koventamisesta	”
	100	15) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 15 pahoituspitelyrikoksia koskevien säännös- ten koventamisesta eräissä tapauksissa ..	”
	”	16) Ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 16 esityksen antamisesta lastenraiskaa- jien rangaistusten koventamisesta	”
	”	17) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 17 toimenpiteistä maamme yleisen tun- netuksi tekemisen ja erityisesti ulko- maankauppamme edistämiseksi	101
	”	18) Ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 18 finassikontrollin tehostamisesta	”
	”	19) Ed. Soinisen ym. toiv.al. n:o 19 erityisen rahaston perustamisesta luot- tonantoa varten maalaiskunnille	”
	”	20) Ed. Mattilan ym. toiv.al. n:o 20 valtion hankintakeskuksesta annetun asetuksen muuttamisesta	”
	”	21) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 21 taloudellisten tilastojen kehittämi- sestä	”
	”	22) Ed. H. Mieltusen ym. toiv.al. n:o 22 virkamiesten palkkaus- ja eläke-	

asiain osaston perustamisesta valtio-
varainministeriöön

23) Ed. Karvosen ym. toiv.al. n:o 23
määrärahasta kartoittajien lisäämiseksi
maanmittauslaitoksessa

24) Ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 24
toimenpiteistä verohallinnon alalla toi-
mivien virkamiesten aseman järjestämi-
seksi

25) Ed. Malkamäen ym. toiv.al. n:o 25
verotusvirkailijain aseman vakinais-
tamisesta

26) Ed. Kilpeläisen ym. toiv.al. n:o 26
toimenpiteistä valtion teknillisen vir-
kamieskunnan palkkauksen korottami-
seksi

27) Ed. Pohjolan ym. toiv.al. n:o 27
toimenpiteistä valtion tilapäisten vaki-
naisluontoisten viran tai toimen halti-
jain toimien vakinaistamiseksi

28) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 28
Salpausselän lastenparantolan henkilö-
kunnan oikeuttamisesta lukemaan vir-
kavuosiin Suomen Tuberkuloosin
Vastustamisyhdistyksessä palvelemaan
aika

29) Ed. Raipalan ym. toiv.al. n:o 29
määrärahasta vankeinhoitolaitoksen ti-
lojen maatalousvirkailijoitten palkkojen
korottamista varten

30) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 30
lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja meno-
arvioon rajavartiolaitoksen eräiden vir-
kojen peruspalkan korottamiseksi yh-
dellä palkkausluokalla

31) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 31
työlainsäädännön säännöksiä vastaavan
korvauksen suorittamisesta valtion vi-
ran tai toimen haltijoille ylityöstä ..

32) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 32
valtion viran tai toimen haltijan ikä-
lisan laskemisesta annettujen säännös-
ten muuttamisesta

33) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 33
valtion viran tai toimen haltijan oikeu-
desta lukea ikälisan saamista varten hy-
väkseen se aika, minkä hän on ollut
kunnan palveluksessa

34) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 34
virkamieseläkkeistä annetun asetuksen
muuttamisesta

Siv.

101

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

35) Ed. Myllymäen ym. toiv.al. n:o 35
esityksen antamisesta virkamieselä-
kelain muuttamisesta

36) Ed. Pasasen ym. toiv.al. n:o 36
määrärahasta nimismiesten ja maalais-
poliisikonstaapelien virkamattojen kor-
vaamiseen

37) Ed. Pasasen ym. toiv.al. n:o 37
lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja meno-
arvioon viranhoidosta aiheutuvien kans-
liakustannusten korvaamiseksi maaseu-
dun poliisikonstaapeleille

38) Ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 38
toimenpiteistä muuttokorvauksen mak-
samiseksi niille valtion virkamiehille,
jotka virastonsa tai laitoksensa Kouvo-
laan siirtämisen takia joutuvat muutta-
maan sanotulle paikkakunnalle

39) Ed. Kajalan ym. toiv.al. n:o 39
toimenpiteistä eri veronmaksajaryhmien
saattamiseksi ennakkoerojen suoritus-
sen suhteen tasaveroiseen asemaan

40) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 40
tulo- ja omaisuusverolain veroluokituk-
sen muuttamisesta

41) Ed. Forsiuksen ym. toiv.al. n:o 41
aviopuolisoiden verottamisesta erik-
seen heidän ansiotulostaan

42) Ed. Lindhin ym. toiv.al. n:o 42
maatalouskiinteistöjen veroilmoitusten
jättämisaajan pidentämisestä

43) Ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 43
isännän ja perheenjäsenten työn arvon
verotusperusteiden muuttamisesta

44) Ed. Jokisen ym. toiv.al. n:o 44
isännän palkan poistamisesta maata-
loustulojen verotuksessa

45) Ed. Kosolan ym. toiv.al. n:o 45
tonttiarvon määrittämisestä maatalous-
kiinteistöjen omaisuusverotuksessa

46) Ed. Lindhin ym. toiv.al. n:o 46
maatalouskiinteistöjen verotusperusteita
koskevien määräysten selventämisestä
tonttiarvon osalta

47) Ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 47
metsänmyyntitulojen verotuksen uudis-
tamisesta

48) Ed. Lehdon ym. toiv.al. n:o 48
pienien eläkkeiden verovapaudesta

49) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 49
esityksen antamisesta eläkkeensaajien

Siv.

101

102

Siv.

Siv.

verohelpotuksista tulo- ja omaisuus- sekä kunnallisverotuksessa	102
50) Ed. Öhmanin toiv.al. n:o 50 hel- potuksista osakkeisiin sijoitettujen va- rojen verotuksessa	"
51) Ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 51 verohelpotuksen myöntämisestä uusille teollisuusyrityksille	"
52) Ed. M. Miettusen ym. toiv.al. n:o 52 pienyrityksille myönnettävistä ve- ronhuojennuksista	"
53) Ed. Korsbäckin ym. toiv.al. n:o 53 esityksen antamisesta laiksi pien- teollisuuden veronhuojennuksista	"
54) Ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 54 siirtoväkeen kuuluvan yrittäjän vapa- uttamisesta tuloverosta liiketoimiensa vaatimien investointien osalta	"
55) Ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 55 verohelpotuksista metsä- ja uittotyö- väen palkkatulojen verotuksessa	"
56) Ed. Ryttingin ym. toiv.al. n:o 56 veronhuojennuksista metsä- ja uitto- toissa saatujen tulojen tulo- ja omai- suus- sekä kunnallisverotuksessa	103
57) Ed. Hallbergin ym. toiv.al. n:o 57 metsä- ja uittotyöväen oikeuttamisesta vähentämään 25 % palkkatulonsa koko- naismäärästä valtionverotuksessa	"
58) Ed. Sukselaisen ym. toiv.al. n:o 58 verohelpotusten myöntämisestä eräille pientuloisille heidän asunnon- hankintatoimintansa edistämiseksi	"
59) Ed. Teirin toiv.al. n:o 59 asuin- huoneiden rakentajien oikeuttamisesta vähentämään todelliset rakennuskustan- nukset veroilmoituksessaan	"
60) Ed. A. Simosen ym. toiv.al. n:o 60 vaikeavammaisten hankkimien kulku- neuvojen vapauttamisesta eräistä ve- roista	"
61) Ed. E. Leikolan ym. toiv.al. n:o 61 esityksen antamisesta opintokustan- nusten vähentämisestä verovelvollisen palkka- tai ammattituloista	"
62) Ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 62 ammattimaisen ajokortin uusimisen va- pauttamisesta leimaverosta	"
63) Ed. Kosolan ym. toiv.al. n:o 63 kustannuskoteollisuusyritysten vapaut- tamisesta liikevaihtoverosta	"

64) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 64 vaatetusalan tilaus- ja korjausliik- keitten liikevaihtoveron poistamisesta ..	103
65) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 65 liikevaihtoveron poistamisesta tärkeim- miltä rakennustarvikkeilta ja rakennus- osilta	"
66) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 66 traktoreihin metsätöitä varten tarvitta- vien lisälaitteiden vapauttamisesta liike- vaihtoverosta	"
67) Ed. Högströmin ym. toiv.al. n:o 67 kalastusvenemoottorien vapautami- sesta liikevaihtoverosta	"
68) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 68 määrärahasta valtion virastotalon ra- kentamiseksi Äänekosken kauppalaan ..	"
69) Ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 69 esityksen antamisesta laiksi valtion lii- keyritysten hoidon ja käytön yleisistä perusteista	"
70) Ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 70 valtion teollisuuslaitosten hoidon ja käytön yleisistä perusteista annetun lain soveltamismääräysten antamisesta ..	"
71) Ed. Mattilan ym. toiv.al. n:o 71 vapaakirjeoikeuden poistamisesta val- tion teollisuus- ja liikelaitoksilta sekä postisäästöpankilta	"
72) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 72 kansalaisten oman yritteliäisyyden turvaamisesta	"
73) Ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 73 komitean asettamisesta käsi- ja pien- teollisuuden luotontarpeen ja luoton- antomuotojen selvittämiseksi	"
74) Ed. Antilan ym. toiv.al. n:o 74 halpakorkoisten lainojen myöntämisestä pienteollisuudelle	"
75) Ed. Helteen ym. toiv.al. n:o 75 toimenpiteistä maaseudun pienteollisuu- den edistämiseksi	104
76) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 76 toimenpiteistä teollisen toiminnan edistämiseksi Kuopion läänissä	"
77) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 77 toimenpiteistä turvevoimalaitosten aikaansaamiseksi	"
78) Ed. Murrön toiv.al. n:o 78 ja- lostuslaitoksen rakentamisesta Otan- mäen kaivoksen yhteyteen	"
79) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 79 toimenpiteistä Otanmäen malmiesiin-	"

tymän raudan jalostamiseksi mm. levyvalssaustuotteiksi			
80) Ed. Niemisen toiv.al. n:o 80 toimenpiteistä Hevossaaren teollisuusalueen teollistamiseksi			
81) Ed. Pasasen ym. toiv.al. n:o 81 Etelä-Savon puunjalostusteollisuuden edistämisestä			
82) Ed. Ryhdän toiv.al. n:o 82 toimenpiteistä Koillis-Pohjanmaan puunjalostustehtaan rakentamiseksi Taivalkoskelle			
83) Ed. Rytingin ym. toiv.al. n:o 83 puunjalostustehtaan rakentamisesta Taivalkoskelle			
84) Ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 84 toimenpiteistä selluloosa- ja paperitehtaan perustamiseksi Närpiön kuntaan			
85) Ed. Lampisen ym. toiv.al. n:o 85 toimenpiteistä pienpuuta raaka-aineena käyttävän teollisuuden tuotannon lisäämiseksi			
86) Ed. T. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 86 pienpuutavaran käyttömahdollisuuksien lisäämisestä			
87) Ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 87 Hangon kaupungin teollistamissuunnitelman laatimisesta			
88) Ed. Lampisen ym. toiv.al. n:o 88 talletusten, lainain, eläkkeiden ja henkivakuutusten sitomisesta elinkustannusindeksiin			
89) Ed. Ryhdän ym. toiv.al. n:o 89 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Pohjois-Suomen jälleenrakentajien indeksikorotuksen järjestelyä varten			
90) Ed. Pöykön ym. toiv.al. n:o 90 menetetyn indeksikorotuksen korvaamisesta Pohjois-Suomen jälleenrakentajille			
91) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 91 tutkimuksen toimittamisesta pääomanmuodostuksen lisäämis- ja pienäästäjien aseman turvaamismahdollisuuksista osakesijoitustoimintaa kehittämällä			
92) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 92 säästäjien inflatiotappioiden selvittämisestä ja korvaamisesta			
93) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 93 toimenpiteistä inflation kautta sää-			
Siv.	tönsä menettäneiden henkilöiden toimeentulon turvaamiseksi	104	
104	94) Ed. Lindqvistin ym. toiv.al. n:o 94 lisäkorvauksen suorittamisesta talvisodan johdosta menetyksiä kärsineille ..		
	95) Ed. Kokkolan ym. toiv.al. n:o 95 määrärahasta sodan aikana internoitujen merimiesten menetysten korvaamiseksi		
	96) Ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 96 lainojen myöntämisestä maaseudun pientalouksien sähköistämisen rahoittamiseen	105	
	97) Ed. Ryhdän ym. toiv.al. n:o 97 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon sähköistämislainoiksi syrjäseutujen pienviljelijöille		
	98) Ed. M. Miettusen ym. toiv.al. n:o 98 sähkövoiman hinnoittelusta Pohjois-Suomessa		
	99) Ed. Heljaksen ym. toiv.al. n:o 99 toimenpiteistä kivihiilen, koksen ja nestemäisten polttoaineiden tuonnin vähentämiseksi		
	100) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 100 ulkolaisten polttoaineiden maahan tuonnin rajoittamisesta		
	101) Ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 101 toimenpiteistä polttopuun menekin ja hinnan turvaamiseksi		
	102) Ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 102 toimenpiteistä kotimaisen polttopuun menekin lisäämiseksi yksityismetsistä ..		
	103) Ed. Lampisen ym. toiv.al. n:o 103 toimenpiteistä polttopuun käytön turvaamiseksi		
	104) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 104 toimenpiteistä halkojen kuljetuksesta rautateillä perittävien kuljetusmaksujen alentamiseksi		
	105) Ed. Leivo-Larssonin ym. toiv.al. n:o 105 kansanedustajien lentoteitse tapahtuvien matkojen korvaamisesta ..		
	106) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 106 toimenpiteistä lainakoron alentamiseksi		
	107) Ed. Ryömän ym. toiv.al. n:o 107 terveydenhoitoministeriön perustamisesta		
	108) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 108 ennakolta ehkäisevän sairaanhoidon kehittämistä		
	109) Ed. Nederström-Lundénin ym. toiv.al. n:o 109 terveydenhuollon tehos-		

	Siv.		Siv.
tamisesta oppikouluissa ja muissa oppi-		123) Ed. Kilpeläisen ym. toiv.al. n:o	
laitoksissa	105	123 määrärahasta hierojien koulutuksen	106
110) Ed. Jaakkolan ym. toiv.al. n:o		järjestämiseksi	
110 keskussairaalapiiirijaon tarkistami-	"	124) Ed. Nederström-Lundénin ym.	
sesta	"	toiv.al. n:o 124 hinkuyskän ja tuhka-	
111) Ed. Mustosen ym. toiv.al. n:o	"	rokon sisällyttämisestä yleisvaarallisiin	
111 valtion sairaaloihin pääsyn esteenä	"	tarttuviin tauteihin terveydenhoitolain-	
olevan ennakkomaksu- tai maksusitou-	"	säädännössä	"
musehdon poistamisesta	"	125) Ed. Kuittisen toiv.al. n:o 125	
112) Ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o	"	toimenpiteistä kuntia koskevan sairaa-	
112 Suomen Syöpäyhdistyksen tukemi-	"	lalin aikaansaamiseksi.	"
sesta	"	126) Ed. R. Virtasen ym. toiv.al. n:o	
113) Ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o	"	126 sairaalan aikaansaamisesta aivo-	
113 toimenpiteistä syöpätautien tutki-	"	vammaisille sotainvaliideille	"
mus- ja hoitolaitosten perustamiseksi	"	127) Ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o	
lääniin keskuksiin	"	127 toimenpiteistä Jyväskylän invaliidi-	
114) Ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o	"	sairaalan perustamiseksi	"
114 määrärahasta uusien sairaanhoita-	"	128) Ed. Rytingin ym. toiv.al. n:o	
jan toimien perustamisesta valtion sai-	"	128 toimenpiteistä toisen reumaparan-	
raaloihin	"	tolan aikaansaamiseksi	"
115) Ed. Salmela-Järvisen ym. toiv.-		129) Ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o	
al. n:o 115 määrärahasta 30 lakkaute-		129 määrärahasta Jyväskylän yleiseltä	
tun sairaala-apulaisen toimen palautta-	"	sairaalaalta vapautuneiden rakennusten	
miseksi Helsingin yleisiin sairaaloihin	"	käyttämiseksi Jyväskylään perustetta-	
116) Ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o	"	vaa ortopediasairaalaan varten	"
116 määrärahasta kahden sairaanhoita-		130) Ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o	
jan ja yhden kanslistin toimen perus-	106	130 Helsingin kirurgisen sairaalan en-	
tamiseksi Helsingin keskusvankilan sai-		simmäisen kirurgisen klinikan määrää-	
raalaan		misestä rintakirurgian erikoisosastoksi	"
117) Ed. Wickmanin ym. toiv.al. n:o	"	131) Ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o	
117 määrärahasta ilmaisen insuliinin	"	131 rintakirurgian klinikan perustami-	
varaamiseksi vähävaraisille sokeritauti-	"	sesta Helsingin uuteen sisätautikirurgi-	
sille	"	seen sairaalaan	"
118) Ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o	"	132) Ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o	
118 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja	"	132 neurokirurgisen osaston sijoittami-	
menoarvioon vaatetustarvikkeiden hank-	"	sesta Suomen Punaisen Ristin sairaa-	
kimiseksi valtion sairaaloille	"	laan suunniteltuun lisärakennukseen ..	"
119) Ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o	"	133) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv.-	
119 määrärahasta eräiden toimien pe-	"	al. n:o 133 synnytyslaitosten järjestä-	
rustamiseksi Sairaanhoidtajien jatko-	"	misestä erityisesti maaseudun syrjäseu-	
opistoon	"	duille	"
120) Ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o	"	134) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o	
120 määrärahasta uusien opettajan toi-	"	134 synnytys- ja lastensairaalan ai-	
mien perustamiseksi valtion sairaanhoi-	"	kaansaamisesta Hämeenlinnan läänin-	
tajakouluihin	"	sairaalaan	"
121) Ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o	"	135) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o	
121 toimenpiteistä sairaanhoitajakou-	"	135 röntgenlääkärinterviran perustami-	
lun perustamiseksi Keski-Suomen kes-	"	sesta Hämeenlinnan lääninsairaalaan ..	"
kussairaalan yhteyteen	"	136) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o	
122) Ed. Lukkarisen ym. toiv.al. n:o	"	136 röntgenhoitokoneen hankkimisesta	
122 määrärahasta ylimääräisen sairaan-	"	Hämeenlinnan lääninsairaalaan	107
hoitajakurssin järjestämistä varten Jy-	"		
väskylässä	"		

	Siv.		Siv.
137) Ed. E. Leikolan toiv.al. n:o 137 Helsingin yleisen sairaalan rakennustöiden jatkamisesta	107	kiinnitettyjen velkain korkojen vähentämisestä verotettavista tuloista kunnallisverotuksessa	107
138) Ed. N. Nurmisen ym. toiv.al. n:o 138 toimenpiteistä Kokkolaan sijoitettavan Keski-Pohjanmaan keskussairaalan rakentamiseksi	„	154) Ed. Sauran ym. toiv.al. n:o 154 maanviljelijäin oikeuttamisesta vähentämään työnantajana suorittamansa lapsilisämaksut kunnallisverotuksessa ..	„
139) Ed. Kujalan ym. toiv.al. n:o 139 määrärahasta Kotkan keskussairaalan rakennustöiden aloittamiseksi	„	155) Ed. Suomisen ym. toiv.al. n:o 155 tutkimuksen toimittamisesta liikevaihtoveron vaikutuksesta kunnalliseen verorasitukseen	„
140) Ed. E. Nurmisen ym. toiv.al. n:o 140 lisäyksestä vuoden 1954 tuloja menoarvioon Kuopion keskussairaalan rakennustöitä varten	„	156) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 156 muutoksenhaun yksinkertaistamisesta tilusteistä annetun lain 10 §:ssä tarkoitettusta toimitusmiesten päätöksestä	„
141) Ed. Pohjolan ym. toiv.al. n:o 141 määrärahasta Porin sairaanhoitajaterveyssisäkköiden rakennustöiden alkuunsaattamiseksi	„	157) Ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 157 esityksen antamisesta laiksi vuokra-alueiden itsenäistämiseksi	108
142) Ed. Väänänen ym. toiv.al. n:o 142 Muuruveden kotitalouskoulun muuttamisesta kodinhoitajakouluksi	„	158) Ed. Haapasalon ym. toiv.al. n:o 158 vuokra-alueiden haltijain lunastamisoikeuden turvaamisesta	„
143) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 143 parturi- ja kampaamoalan ammattitason kohottamisesta	„	159) Ed. Rönkön ym. toiv.al. n:o 159 valtiolle ja yhtiöille kuuluvien ranta-alueiden lunastamisesta niihin rajoittuvien maiden viljelijöille	„
144) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 144 toimenpiteistä vesistöjen likaamisen torjumiseksi	„	160) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 160 esityksen antamisesta laiksi metsämaiden antamisesta luovutetulta alueelta siirtyneitä kreikkalaiskatolisen kirkkokunnan jäseniä varten nyky-Suomen alueelle muodostetuille uusille seurakunnille menetettyjen metsämaiden tilalle	„
145) Ed. Honkalan ym. toiv.al. n:o 145 toimenpiteistä valtakunnan alueellisen jaoituksen yhtenäistämiseksi	„	161) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 161 toimenpiteistä asuntotonttien vuokrien kohtuuttoman kohoamisen estämiseksi indeksiehdon soveltamisen takia ..	„
146) Ed. Meinanderin ym. toiv.al. n:o 146 ylempienasteisten kunnallisten itsehallintoelinten järjestämisestä	„	162) Ed. Tiitun ym. toiv.al. n:o 162 kuivatuskustannusten jakamisesta nykyistä oikeudenmukaisemmin	„
147) Ed. Laineen ym. toiv.al. n:o 147 kuntien varallisuusluokituksen tarkistamisesta	„	163) Ed. Käkälän ym. toiv.al. n:o 163 sisävesikalastuksessa sallittujen rysien suuruudesta annettujen säännösten muuttamisesta	„
148) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 148 kuntien valtionapujärjestelmän uudistamisesta	„	164) Ed. Raipalan ym. toiv.al. n:o 164 vuosittain myönnettävien hirvenmetsästyslupien lisäämisestä	„
149) Ed. Salorannan ym. toiv.al. n:o 149 esityksen antamisesta jakolain muuttamisesta	„	165) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 165 määrärahasta Vaaajakosken poliisiaseman rakentamiseen	„
150) Ed. Tiitun ym. toiv.al. n:o 150 kunnallisvaalien toimittamisesta samanaikaisesti kansanedustajain vaalien kanssa	„	166) Ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 166 röntgendiagnostiikan professorinvi-	
151) Ed. Rapien ym. toiv.al. n:o 151 manttaalikuntalaitoksen lakkauttamisesta	„		
152) Ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 152 manttaalikuntalaitoksen lakkauttamisesta	„		
153) Ed. Sauran ym. toiv.al. n:o 153			

	Siv.		Siv.
ran perustamisesta Helsingin yliopiston lääketieteelliseen tiedekuntaan	108	182) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 182 yksityisoppikoulujen palveluskunnan rinnastamisesta palkkaukseen ja eläkkeeseen nähden valtion oppilaitosten vastaaviin työntekijöihin	109
167) Ed. Hakkilan toiv.al. n:o 167 määrärahasta narkoosilääkärin viran perustamiseksi Helsingin lastenklinikan kirurgiselle osastolle	„	183) Ed. Korsbäckin ym. toiv.al. n:o 183 toimenpiteistä valtion koulujen vahtimestarien palkkauksen korottamiseksi kahdella palkkausluokalla	„
168) Ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 168 toimenpiteistä rakennusteknillisen tutkimuksen ja alan korkeimman opetuksen lisäämiseksi ja tehostamiseksi	„	184) Ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 184 teknillisen koulun perustamisesta Jyväskylään	„
169) Ed. Suomisen ym. toiv.al. n:o 169 arkkitehtien ja rakennusinsinöörien kouluttamisesta Teknillisessä korkeakoulussa	„	185) Ed. A. Leikolan toiv.al. n:o 185 arkkitehtioppisuunnan järjestämisestä teknillisiin opistoihin	„
170) Ed. A. Leikolan toiv.al. n:o 170 valtion teknillisen tutkimuslaitoksen toimien vakinaistamisesta	„	186) Ed. Kalliokosken ym. toiv.al. n:o 186 toimenpiteistä yllälahjakkaiden nuorten kouluopetuksen järjestämiseksi ..	„
171) Ed. Järven ym. toiv.al. n:o 171 koulutoimen hallinnon yhdistämisestä .	„	187) Ed. Malkamäen ym. toiv.al. n:o 187 määrärahasta kunnallisten keskikoulujen perustamiseen	„
172) Ed. S.-K. Kilven ym. toiv.al. n:o 172 dosenttistipendien korottamisesta	„	188) Ed. Helteen ym. toiv.al. n:o 188 Lohjan yhteiskoulun ottamisesta valtion haltuun	„
173) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv.al. n:o 173 korkeakoulustipendien lukumäärän korottamisesta	„	189) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 189 Vaajakosken yhteiskoulun ottamisesta valtion haltuun	„
174) Ed. Österholmin ym. toiv.al. n:o 174 opintolainoista lahjakkaille, varattomille ylioppilaille	„	190) Ed. Järven ym. toiv.al. n:o 190 Oulun keskikoulun laajentamisesta asteittain yliopistoon johtavaksi linjajakoiseksi lyseoksi	„
175) Ed. Turkan ym. toiv.al. n:o 175 toimenpiteistä Oulun väliaikaisen opettajakorkeakoulun vakinaistamiseksi ..	„	191) Ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 191 toimenpiteistä Savonlinnan yleiseltä sairaalalta vapautuvien rakennusten luovuttamiseksi Savonlinnan tyttölyseon käyttöön	„
176) Ed. Kalliokosken ym. toiv.al. n:o 176 toimenpiteistä miesseminaarin perustamiseksi Keski-Pohjanmaalle ...	„	192) Ed. Ryhdän toiv.al. n:o 192 määrärahasta kunnallisen keskikoulun perustamiseksi Taivalkosken kuntaan ..	„
177) Ed. Järven ym. toiv.al. n:o 177 eräiden opettajainvalmistuslaitosten harjoitusaineiden lehtorien palkkauksen korottamisesta	„	193) Ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o 193 toimenpiteistä Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun laajennustöiden loppuun saattamiseksi	„
178) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 178 määrärahasta valtion oppikoulujen lehtorien ja opettajien palkkauksen korottamiseen	109	194) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 194 määrärahasta tyttönormaalilyseon rakennuksen laajentamiseksi	„
179) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 179 valtion oppilaitosten tuntiopettajain aseman järjestämisestä	„	195) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 195 Kemijärven yhteislyseon koulurakennuksen laajentamisesta	„
180) Ed. Seppälän ym. toiv.al. n:o 180 valtion oppilaitosten tuntiopettajain aseman järjestämisestä	„	196) Ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 196 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kittilän yhteiskoulun rakentamiseksi	„
181) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 181 valtion oppikoulujen opettajien ylityntikortuvauksista annettujen säännösten tarkistamisesta	„		

	Siv.		Siv.
197) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 197 määrärahaista avustukseksi ja lainaksi Parkanon yhteiskoulun rakennushanketta varten	109	käinkoulun oppilasasuntolan rakentamista varten	110
198) Ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 198 määrärahaista Porin lyseon lisärakennusta varten	”	211) Ed. V. Simosen ym. toiv.al. n:o 211 toimenpiteistä seitsemän luokan poistamiseksi kansakoulukurssista	”
199) Ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 199 määrärahaista Porin tyttölyseon lisärakennusta varten	110	212) Ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 212 kansakoululaitoksesta kunnille aiheutuvan rasituksen tasoittamisesta ..	”
200) Ed. Hautalan ym. toiv.al. n:o 200 toimenpiteistä keskusammattikouluverkoston perustamissuunnitelman aikaansaamiseksi	”	213) Ed. Tauriaisen ym. toiv.al. n:o 213 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maalaiskansakoulujen oppilasasuntoloiden ylläpitämiseen	”
201) Ed. Raunion ym. toiv.al. n:o 201 toimenpiteistä ammattikoulujen opettajaopiston perustamiseksi Hämeenlinnaan	”	214) Ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 214 toimenpiteistä lastentarhanopettajaseminaarin perustamiseksi Tampereelle	”
202) Ed. Peltosen ym. toiv.al. n:o 202 toimenpiteistä ammattikoulujen opettajaopiston perustamiseksi Keski-Suomen keskusammattikoulun yhteyteen	”	215) Ed. Hiilelän ym. toiv.al. n:o 215 lastentarhanopettajaseminaarin perustamisesta	”
203) Ed. Kilpeläisen ym. toiv.al. n:o 203 ammattioppilaitosten rakennustöiden ottamisesta ensisijaisiksi työttömyystöiksi	”	216) Ed. Teirin ym. toiv.al. n:o 216 ruotsinkielisen lastentarhanopettajaseminaarin perustamisesta	”
204) Ed. Korsbäckin ym. toiv.al. n:o 204 ammattiopintojen avustuksen saannin perusteiden muuttamisesta	”	217) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 217 hoito- ja kasvatusmaksun määräämisestä lastentarhoille	”
205) Ed. E. Nurmisen ym. toiv.al. n:o 205 ompeluopettajien valmistuksen järjestämisestä Etelä-Hämeen keskusammattikouluun	”	218) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 218 toimenpiteistä ajanmukaisen teknillisen kirjallisuuspalvelun aikaansaamiseksi	”
206) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 206 ylioppilastutkinnon poistamisesta pätevyyssehtona eräissä tapauksissa ..	”	219) Ed. Kalavaisen ym. toiv.al. n:o 219 esityksen antamisesta kirjastolaiksi	111
207) Ed. Forsbergin ym. toiv.al. n:o 207 keskikoulutodistuksen poistamisesta pääsyyvaatimuksena eräisiin ammattikouluihin	”	220) Ed. S.-K. Kilven ym. toiv.al. n:o 220 kirjastolainsäädännön uudistamisesta	”
208) Ed. Kukkosen ym. toiv.al. n:o 208 määrärahaista oppilasasuntolan rakentamiseksi Pohjois-Karjalan keskusammattikouluun	”	221) Ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 221 esityksen antamisesta kansankirjastolain muuttamisesta	”
209) Ed. Brander-Wallinin ym. toiv.al. n:o 209 kotitalousopetusta koskevien asiain keskittämisestä yhdelle ministeriölle	”	222) Ed. Raunion ym. toiv.al. n:o 222 valtion ja kuntien oikeuttamisesta suorittamaan vapaasti kirjaostonsa ..	”
210) Ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 210 määrärahaista Mikkelin kuuromyk-	”	223) Ed. Rosnellin ym. toiv.al. n:o 223 toimenpiteistä elokuvien laadun parantamiseksi	”
		224) Ed. Teirin ym. toiv.al. n:o 224 elokuva-arkiston aikaansaamisesta	”
		225) Ed. Teirin toiv.al. n:o 225 elokuvapalkintojen tai -apurahojen jakamisesta näyttelijöille, ohjaajille, kirjailijoille ja valokuvaajille	”
		226) Ed. V. Virtasen ym. toiv.al. n:o 226 toimenpiteistä kaikkien nuorisjärjestöjen saattamiseksi kuntien	

	Siv.		Siv.
toimesta jaettavien avustuksien suhteen tasavertaiseen asemaan	111	240) Ed. Muikun ym. toiv.al. n:o 240 maanhankintalain mukaisten lisäma-alueiden muodostamisen jättämisestä paikallisten asutuslautakuntain tehtäväksi maanlunastuslautakunnan valvonnan alaisena	„
227) Ed. Saalastin ym. toiv.al. n:o 227 avustusten myöntämisestä maaseudun musiikkiharrastuksiin veikkau- svaroista	„	241) Ed. Rapion ym. toiv.al. n:o 241 maanhankintalain mukaisen rahoituksen uudelleen järjestämisestä uudistilan perustamis- ja raivauspalkkioiden sekä rakennus- ja raivauslainojen osalta ..	„
228) Ed. Teirin ym. toiv.al. n:o 228 kansan laulu- ja musiikkitoiminnan tukemisesta	„	242) Ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o 242 maanhankintalain 102 §:n mukaisen rakennus- ja raivauslainojen lainamäärien korottamisesta	„
229) Ed. Österholmin ym. toiv.al. n:o 229 sanomalehtien ulkomaisen kuva-aineiston hankkimisen helpottamisesta	„	243) Ed. Lahtelan toiv.al. n:o 243 viljelystilojen muodostamisesta valtion metsämaille	„
230) Ed. Saalastin ym. toiv.al. n:o 230 moraalia höllentävän julkaisu- toiminnan estämisestä	„	244) Ed. Hallbergin ym. toiv.al. n:o 244 asutuslainojen myöntämisestä maanhankintalain ulkopuolelle jääneelle siirtoväelle	„
231) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 231 toimenpiteistä kirjoituskoneiden näppäimistön yhtenäistämiseksi	„	245) Ed. Sauran ym. toiv.al. n:o 245 toimenpiteistä sisärosuuslainoituksen tehostamiseksi	„
232) Ed. Erkkilän ym. toiv.al. n:o 232 määrärahasta Raittiuden Ystävät r.y:lle Joutsenon kansanopiston rakentamista varten	„	246) Ed. Kämäräisen ym. toiv.al. n:o 246 asuttamis-, asutuskassa- ja MAP-lainojen sekä kerrostalojen aravalainojen lainaehtojen yhdenmukaistamisesta korkoihin ja laina-aikaan nähden	„
233) Ed. Jaakkolan ym. toiv.al. n:o 233 toimenpiteistä Ulvilan kunnan Ravannin kylässä sijaitsevien valtion omistamien kahden tilan myymiseksi Satakunnan maanviljelysseuralle	„	247) Ed. Sauran ym. toiv.al. n:o 247 toimenpiteistä maanluovuttajia kohdanneiden menetysten korvaamiseksi	„
234) Ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 234 isännänpalkkaa koskevien määräysten tarkistamisesta leskiemäntien osalta	„	248) Ed. Lepistön ym. toiv.al. n:o 248 esityksen antamisesta maankäyttö- laiksi ja siihen liittyväksi lainsäädän- nöksi	„
235) Ed. V. Kaasalaisen ym. toiv.al. n:o 235 toimenpiteistä Mikkelin maanviljelysinsinööriin perustamiseksi ..	„	249) Ed. Soinisen ym. toiv.al. n:o 249 esityksen antamisesta valtion ja puutavarayhtiöiden maiden lunastamisesta viljelys- ja asutustarkoituksiin sekä lisämaiksi pienille tonteille varsinaisella maaseudulla	„
236) Ed. Kuittisen ym. toiv.al. n:o 236 maanmittausinsinöörien lisäämisestä	„	250) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 250 toimenpiteistä asutusteiden kunnostamiseksi ja rakentamiseksi	„
237) Ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 237 uusien maanmittausinsinöörin ja kar- toittajan virkojen perustamisesta maanmittauslaitokseen	„	251) Ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 251 tutkimuksen toimittamisesta Itä- ja Pohjois-Suomen maataloudellisesta asemasta	„
238) Ed. Saalastin toiv.al. n:o 238 määrärahasta agronomin palkkaamiseksi suunnitelmallisen aluetoiminnan toteuttamiseksi Pulkkilan — Kestilän aluetta varten	„	252) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 252 viljaomavaraisuuden lisäämisestä ..	„
239) Ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 239 esityksen antamisesta maareformista elinkelpoisten viljelystilojen muodostamiseksi ruotsin- ja kaksikieli- siin kuntiin	„		

	Siv.		Siv.
253) Ed. Sarjalan ym. toiv.al. n:o 253 määrärahasta viljavuustutkimusta varten	112	267) Ed. E. Saaren ym. toiv.al. n:o 267 määrärahasta Alavuden maamieskoulun toiminnan aloittamista varten	113
254) Ed. Hautalan ym. toiv.al. n:o 254 kotimaisen siemenperunan vientimahdollisuuksien selvittämisestä	„	268) Ed. Kämäräisen ym. toiv.al. n:o 268 määrärahasta kiertävän maamieskoulun perustamiseksi Ylä-Savoon	„
255) Ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 255 vakuutusperiaatteen varaan rakentuvan satovahinkojen korvausjärjestelmän edellytysten tutkimisesta	„	269) Ed. Forsiuksen ym. toiv.al. n:o 269 toimenpiteistä koneopetuksen tehostamiseksi maatalouskouluissa	„
256) Ed. Aaltosen ym. toiv.al. n:o 256 toimenpiteistä yhteiskäyttöön tarkoitettujen maatalouskoneiden ja -työvälineiden hankinnan edistämiseksi ..	„	270) Ed. Sauran ym. toiv.al. n:o 270 määrärahasta konehallin rakentamista varten Loimaan maamieskoulun yhteyteen	„
257) Ed. Niemisen ym. toiv.al. n:o 257 pienviljelmätalouksien maatalouskoneiden hankinnan edistämiseksi myönnettävien avustussummien korottamisesta	„	271) Ed. Antikaisen ym. toiv.al. n:o 271 maatalouskoneiden koneopetuksen ja korjaajakoulutuksen järjestämisestä ..	„
258) Ed. V. Kaasalaisen ym. toiv.al. n:o 258 lisäyksestä vuoden 1954 tuloja menoarvioon kivenraivauspalkkioita varten	„	272) Ed. Pakkasen ym. toiv.al. n:o 272 toimenpiteistä yksityisten maaja kotitalous- sekä kotiteollisuusoppilaitosten opetusvälineistön täydentämiseksi	„
259) Ed. Erkkilän ym. toiv.al. n:o 259 karjatalouden tukemisesta Pohjois-Suomessa	„	273) Ed. Lampisen ym. toiv.al. n:o 273 toimenpiteistä maaseutunuorison ammattikoulun perustamiseksi Askolan kunnan Tiilään kylässä olevan valtion kotiteollisuuskoulun yhteyteen	„
260) Ed. Koskisen ym. toiv.al. n:o 260 yhteislaitumien perustamisesta pienviljelijäin ja tilattomien karjanomistajain laiduntamismahdollisuuksien parantamiseksi	113	274) Ed. Jussilan ym. toiv.al. n:o 274 salaojitusammattikoulutuksen järjestämisestä maanviljelijöille	„
261) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 261 kotivoin valmistajain aseman parantamisesta	„	275) Ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 275 maataloushallituksen alaisten kotitalousoppilaitosten opettajien opetusvelvollisuuden yhdenmukaistamisesta	„
262) Ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 262 toimenpiteistä kotivoin markkinoinnin järjestämiseksi	„	276) Ed. Hamaran toiv.al. n:o 276 maataloudellisten kotitalousoppilaitosten opettajien työ- ja palkkaolosuhteissa vallitsevien epäkohtien poistamisesta ..	„
263) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 263 halpakorkoisten lainojen myöntämisestä meijeritoiminnan kehittämiseksi Pohjois-Karjalan, Savon ja Keski-Suomen alueilla	„	277) Ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 277 kotitalouskoulujen opettajien palkkaus- ja eläke-etujen korjaamisesta ..	„
264) Ed. E. Saaren ym. toiv.al. n:o 264 määrärahasta osuusmeijereiden korkomenojen alentamiseksi	„	278) Ed. Leinosen ym. toiv.al. n:o 278 maataloudellisten koulujen käsityönopeettajan toimien vakinaistamisesta	„
265) Ed. Lepistön ym. toiv.al. n:o 265 esityksen antamisesta maatalousneuvonnan kehittämiseksi	„	279) Ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 279 määrärahasta avustukseksi ja lainaksi Kuopion talouskoulun uudisrakennuksen rakentamista varten	„
266) Ed. N. Kaasalaisen ym. toiv.al. n:o 266 toimenpiteistä maatalousopetuksen saattamiseksi nykyajan vaatimuksia vastaavalle tasolle	„	280) Ed. Rytingin ym. toiv.al. n:o 280 toimenpiteistä pienviljelijäneuvojaopiston perustamiseksi Koivikon koulutilalle	114

	Siv.		Siv.
281) Ed. Tiitun ym. toiv.al. n:o 281 pienviljelijäkoulun perustamisesta Ylis- taron pitäjässä sijaitsevalle Ruuskalan koulutilalle	114	varaston rakentamiseksi Etelä-Pohjan- maalle	114
282) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 282 määrärahasta Siikaisten pienvil- jelijäkoulua varten	”	296) Ed. Lepistön ym. toiv.al. n:o 296 esityksen antamisesta vientimaksu- rahastosta kotieläintuotteiden viennistä aiheutuvien tappioiden korvaamista varten	”
283) Ed. Niskalan ym. toiv.al. n:o 283 toimenpiteistä emäntäkoulun perus- tamiseksi Alatornion kuntaan	”	297) Ed. Kähösen ym. toiv.al. n:o 297 rusakkojänisten hedelmäpuiden omistajille aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta	”
284) Ed. Peltosen ym. toiv.al. n:o 284 emäntäkoulun rakentamisesta Kes- ki-Suomen kotitalousopiston yhteyteen ..	”	298) Ed. Murtomaan ym. toiv.al. n:o 298 toimenpiteistä hirvikannan vähen- tämiseksi	”
285) Ed. Häppölän ym. toiv.al. n:o 285 toimenpiteistä emäntäkoulun pe- rustamiseksi Lepaan koulutilalle	”	299) Ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 299 toimenpiteistä kalakaupan järjes- tämiseksi	”
286) Ed. Väänäsen ym. toiv.al. n:o 286 määrärahasta Runnin tilalle perus- tettavaa emäntäkoulua varten	”	300) Ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 300 toimenpiteistä pienten kalastustilo- jen kalastusmahdollisuuksien turvaami- seksi	”
287) Ed. Väänäsen ym. toiv.al. n:o 287 määrärahasta Suonenjoen emäntä- koululla toimivan ylimääräisen kotita- lousneuvojakurssin muuttamiseksi vaki- naisiksi kotitalousopistoksi	”	301) Ed. Niskalan ym. toiv.al. n:o 301 toimenpiteistä kalanviljelyslaitok- sen perustamiseksi Keräsjoen Hirvas- koskelle	115
288) Ed. Väänäsen ym. toiv.al. n:o 288 määrärahasta lainaksi Tri Ingma- nin säätiön naiskoteollisuuskoululle oppilasasuntolan rakentamista varten ..	”	302) Ed. A. Kinnusen ym. toiv.al. 302 kalanjalostuslaitoksen perustami- sesta Oulun seudulle	”
289) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 289 määrärahasta kiinteän naiskoti- teollisuuskoulun perustamiseksi Kar- vian kuntaan	”	303) Ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 303 luonnonvoimien tuhoamien kalas- tus- ja pyyntivälineiden korvaami- sesta ammattikalastajille ja hylkeen- pyytäjille	”
290) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 290 määrärahasta mieskäsateollisuus- koulun perustamiseksi Kihniön kun- taan	”	304) Ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 304 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon avustuksiksi luonnonvoi- main takia veneensä tai pyydyksensä menettäneille ammattikalastajille	”
291) Ed. Laineen ym. toiv.al. n:o 291 Toijalan karjanhoitokoulun uuden sijoituspaikan määräämisestä	”	305) Ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 305 kalastusvenemoottoreissa käy- tettävän nestemäisen polttoaineen hin- tojen alentamisesta	”
292) Ed. T. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 292 toimenpiteistä Itä-Suomen metsäkoulun perustamiseksi Heinäve- delle	”	306) Ed. Leinosen ym. toiv.al. n:o 306 tutkimuksen toimittamisesta Taka- Lapin metsien hyväksi käyttämisestä puunjalostusteollisuudessa	”
293) Ed. Hallbergin ym. toiv.al. n:o 293 toimenpiteistä metsäkoulun perus- tamiseksi Pohjois-Karjalaan	”	307) Ed. Murtomaan ym. toiv.al. n:o 307 toimenpiteistä turveteollisuuden tukemiseksi	”
294) Ed. Jussilan ym. toiv.al. n:o 294 toimenpiteistä puutarhaviljelyn suotuisaa kehitystä haittaavien epäkoh- tien poistamiseksi	”	308) Ed. Kähösen toiv.al. n:o 308 pienehkön tiiliputkitehdastyypin ra- kennussuunnitelman kehittämisestä ..	”
295) Ed. Antilan ym. toiv.al. n:o 295 määrärahasta kanataloustuotteiden			

Siv.	Siv.
309) Ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 309 Inarin kunnassa olevan puutavaran sahauksen ja kuljetuksen järjestämisestä metsähallituksen toimesta	323) Ed. Miikin ym. toiv.al. n:o 323 Ruokolahden pitäjässä olevan Suursuon kuivattamisesta
310) Ed. Leinosen ym. toiv.al. n:o 310 toimenpiteistä kotimaisten poltto-aineiden kulutuksen lisäämiseksi	324) Ed. Kämäräisen ym. toiv.al. n:o 324 määrärahasta Ylä-Savon kuntien alueen vesiperäisten soiden kuivattamiseen
311) Ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 311 kuivatustöiden suunnitteluun ja johtoon kykenevän henkilöstön lisäämisestä insinööripiireihin	325) Ed. Mannisen ym. toiv.al. n:o 325 Konnekosken perkaamisesta
312) Ed. Kauhasen ym. toiv.al. n:o 312 yhtenäisen suunnitelman laatimisesta viljelyskelpoisten soiden kuivattamisesta ja raivaamisesta viljelystarkoituksiin	326) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 326 Virtain pitäjässä olevan Koronjoen perkaustyön suorittamisesta
313) Ed. Leinosen ym. toiv.al. n:o 313 määrärahasta peruskuivatustutkimuksen suorittamiseksi Kiimingin- ja Iijoen välisellä alueella	327) Ed. Liedeksen ym. toiv.al. n:o 327 Kuivajoen perkaustöiden aloittamisesta
314) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 314 peruskuivatussuunnitelman valmistamisesta Pohjois-Satakunnan vesiperäisten maitten kuivattamiseksi	328) Ed. Liedeksen ym. toiv.al. n:o 328 Olhavajoen perkaustöiden aloittamisesta
315) Ed. J. Wirtasen ym. toiv.al. n:o 315 toimenpiteistä peruskuivatustöiden loppuunsaattamiseksi Vaasan maanviljelysinsinööripiirin alueella	329) Ed. Rytkösen ym. toiv.al. n:o 329 Pölhöjoen perkaamisesta
316) Ed. Tikkaon ym. toiv.al. n:o 316 kuivatussuunnitelman valmistamisesta Ilmajoen, Seinäjoen, Ylistaron ja Nurmon kutain tulva-alueita varten	330) Ed. Rosenbergin toiv.al. n:o 330 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Porvoon kunnassa olevan Rödkärrinjoen perkaamiseen
317) Ed. Aittoniemen ym. toiv.al. n:o 317 kuivatussuunnitelman laatimisesta Jalasjärven ja Kauhajoen pitäjissä oleville polttoturvesoille	331) Ed. Virolaisen ym. toiv.al. n:o 331 Valkealan pitäjässä sijaitsevan Torasjoen perkaamisesta
318) Ed. T. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 318 toimenpiteistä Maaveden vesistöalueen vedenpinnan laskemiseksi ..	332) Ed. A. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 332 Vääräjoen perkaamisesta
319) Ed. Keloveden ym. toiv.al. n:o 319 Lappeen kunnassa sijaitsevien Kyy-nelmysjärven ja siihen liittyvien järvien vedenpinnan alentamisesta	333) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 333 toimenpiteistä Tenojoen rantojen sortumisen estämiseksi Utsjoen kunnan alueella
320) Ed. T. Kinnusen toiv.al. n:o 320 Naarajärven vedenpinnan laskemisesta	334) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 334 valtion viran tai toimen haltijoille maksettavaa sunnuntaityökorvausta koskevien määräysten muuttamisesta
321) Ed. Aition ym. toiv.al. n:o 321 toimenpiteistä Alasjärven vesijättöalueen kuivattamiseksi	335) Ed. Sukselaisen ym. toiv.al. n:o 335 esityksen antamisesta kansaneläkejärjestelmän muuttamisesta pääasiallisesti huoltoperiaatteelle rakentuvaksi ..
322) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 322 toimenpiteistä ns. Isonkeitaan neva-alueen kuivattamiseksi	336) Ed. Seppälän ym. toiv.al. n:o 336 toimenpiteistä kansaneläkelaisissa säädetyn rahoitusjärjestelmän muuttamiseksi
	337) Ed. Kuusisen ym. toiv.al. n:o 337 kansaneläkelain mukaisten peruseläkkeiden korottamisesta
	338) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 338 kansaneläkelain mukaisten vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeiden saattamisesta tarkoitustaan vastaavaksi

	Siv.		Siv.
339) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 339 kansaneläkelain vakuutusmaksujen palautusta koskevien säännösten muuttamisesta	116	353) Ed. Stenbergin ym. toiv.al. n:o 353 sairausinvalidien huollon järjestämisestä	117
340) Ed. Saalastin ym. toiv.al. n:o 340 kansaneläkemaksujen suorittamatta jäämisestä aiheutuneiden eläkeoikeuden menetysten selvittämisestä	"	354) Ed. Miettisen ym. toiv.al. n:o 354 lisäkorvauksen myöntämisestä erälle sotainvaliideille	"
341) Ed. Haapasen ym. toiv.al. n:o 341 pienviljelijäin ja itsenäisten ammatinharjoittajain kansaneläkevakuutusmaksujen alentamisesta	117	355) Ed. Saariahon ym. toiv.al. n:o 355 lisäkorvauksen myöntämisestä erälle sotainvaliideille	"
342) Ed. Wickmanin ym. toiv.al. n:o 342 kansaneläkelain muuttamisesta oikeamman suhteen saamiseksi suoritettujen kansaneläkemaksujen ja suoritettujen eläkkeiden välille	"	356) Ed. Miettisen ym. toiv.al. n:o 356 toimenpiteistä aivovammaisten toimeentulon turvaamiseksi	"
343) Ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 343 luottojen myöntämisestä kansaneläkelaitoksen varoista kunnalliskotien ja kunnallissairaalan rakentamiseen ..	"	357) Ed. Aition ym. toiv.al. n:o 357 esityksen antamisesta laiksi invalidien työhön sijoittamisen turvaamisesta määräo- suusjärjestelmän muodossa	"
344) Ed. Aaltosen ym. toiv.al. n:o 344 toimenpiteistä yhtenäisen sosiaalivakuutuksen aikaansaamiseksi	"	358) Ed. Brander-Wallinin ym. toiv.al. n:o 358 osatyökykyisten työnsaantimahdollisuuksien järjestämisestä	"
345) Ed. Nederström-Lundénin ym. toiv.al. n:o 345 esityksen antamisesta vanhuusavustuslain muuttamisesta	"	359) Ed. Salmela-Järvisen ym. toiv.al. n:o 359 koulutuksen järjestämisestä kroonista nivelreumaa sairastaville ..	"
346) Ed. Leivo-Larssonin ym. toiv.al. n:o 346 vanhuusavustuslain muuttamisesta kansaneläkelain mukaisen lisäeläkkeen väliaikaisesta korottamisesta annetun lain muutosta vastaavaksi	"	360) Ed. Mannisen ym. toiv.al. n:o 360 toimenpiteistä alle 30-prosenttisten invalidien työtapaturmakorvauksien korottamiseksi	"
347) Ed. Nederström-Lundénin ym. toiv.al. n:o 347 vanhuusavustuslain mukaisten eläkkeitten maksamisesta vähentämättöminä	"	361) Ed. A. Simosen ym. toiv.al. n:o 361 esityksen antamisesta nykyistä laajemman verovapauden myöntämiseksi sodasta tai työtapaturmista aiheutuneille korvauksille	118
348) Ed. Wickmanin ym. toiv.al. n:o 348 vanhusten eläkekodin aikaansaamisesta	"	362) Ed. A. Simosen ym. toiv.al. n:o 362 invalidien erikoisammattilaitoksissa olevien invalidien viikkorahan korottamisesta	"
349) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 349 yksityisessä työsuhteessa olevien eläkekysymyksen järjestämisestä	"	363) Ed. A. Simosen ym. toiv.al. n:o 363 invalidien huolto- ja ammattioppilaitosten henkilökunnan eläkkeiden maksamisesta valtion varoista	"
350) Ed. Nordforsin toiv.al. n:o 350 esityksen antamisesta laiksi yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevain pakkolisesta eläkevakuutuksesta	"	364) Ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 364 rakennusalan tutkimustoiminnan taloudellisten edellytysten tutkimisesta	"
351) Ed. Hakalan ym. toiv.al. n:o 351 toimenpiteistä alle 18-vuotiaitten täysorpojen eläkkeiden järjestämiseksi ..	"	365) Ed. Soinisen toiv.al. n:o 365 suunnitelman laatimisesta rakennuskustannusten alentamiseksi	"
352) Ed. A. Simosen ym. toiv.al. n:o 352 esityksen antamisesta invalidihuoltolaissa ilmenneiden puutteellisuuksien korjaamiseksi	"	366) Ed. Honkalan ym. toiv.al. n:o 366 kokonaisohjelman laatimisesta asuntopulan poistamiseksi	"
		367) Ed. E. Leikolan ym. toiv.al. n:o 367 esityksen antamisesta asuntotuotantolain muuttamisesta	"

	Siv.		Siv.
368) Ed. V. Virtasen ym. toiv.al. n:o 368 nuorten asuntokysymyksen selvittämisestä	118	383) Ed. Alangon ym. toiv.al. n:o 383 vapunpäivän määräämisestä pal-	119
369) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 369 aravalainojen koron korottamisesta ..	„	384) Ed. Pasasen ym. toiv.al. n:o 384 toimenpiteistä metsätyöväen am-	„
370) Ed. Lukkarisen ym. toiv.al. n:o 370 kodinperustamislainan käyttämisestä asunnon hankinnasta aiheutuviin	„	385) Ed. Mustosen ym. toiv.al. n:o 385 esityksen antamisesta metsä- ja	„
kustannuksiin	„	lauttaustyöväen yhteisasunnoista an-	„
371) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 371 maaseudun pienteollisuuden ja	„	386) Ed. Rytingin ym. toiv.al. n:o 386 toimenpiteistä metsä- ja uittotöissä	„
pienyritteliäisyyden edistämisestä	„	maksettavien palkkojen korottamiseksi ..	„
372) Ed. Antikaisen ym. toiv.al. n:o 372 toimenpiteistä teollisuuden sijoitta-	„	387) Ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 387 toimenpiteistä metsä- ja uittotyöpalk-	„
miseksi maaseudulle	„	kojen korottamiseksi	„
373) Ed. E. Leikolan ym. toiv.al. n:o 373 toimenpiteistä työmarkkinatutki-	„	388) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 388 toimenpiteistä metsä- ja uittotyö-	120
muksen järjestämiseksi	„	miesten palkkojen korottamiseksi	„
374) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 374 valtion kiinteän työmarkkinatutki-	„	389) Ed. Muikun ym. toiv.al. n:o 389 esityksen antamisesta laiksi metsä- ja	„
muskeskuksen perustamisesta	„	uittotyöläisille työnhausta aiheutuvien	„
375) Ed. Tikkaon ym. toiv.al. n:o 375 ammattientarkastusta koskevan	„	työajan menetys- ja matkakustannus-	„
lainsäädännön uudistamisesta	„	ten korvaamisesta	„
376) Ed. Pakkasen ym. toiv.al. n:o 376 keskuselimen perustamisesta työn-	„	390) Ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 390 vapaaehtoisen työttömyysvakuutuk-	„
välitystä ja ammatinvalinnanohjausta	„	sen kehittämistä tehostamalla työttö-	„
valvovaan ministeriöön	„	myyskassatoimintaa	„
377) Ed. Torven ym. toiv.al. n:o 377 naisten ja miesten tasa-arvoisuuden to-	„	391) Ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 391 pientyönantajain työssä perheen-	„
teuttamisesta työsuhteessa	„	jäsenille sattuneiden tapaturmien kor-	„
378) Ed. Turkan ym. toiv.al. n:o 378 työntekijäin vuosilomalain muut-	„	vaamisesta	„
tamisesta siten, että työntekijän hy-	„	392) Ed. Murtomaan ym. toiv.al. n:o 392 tutkimuksen toimittamisesta työttö-	„
väksi luettaisiin vuosilomaa laskettaessa	„	myystyömaille tapahtuneiksi väitetty-	„
koko se aika, jonka hän on ollut eri	„	jen väärinkäytösten todenperäisyydestä ..	„
aikoina työsuhteessa samaan työnanta-	„	393) Ed. Hakalan ym. toiv.al. n:o 393 tutkimuksen toimittamisesta sosiaa-	„
jaan	„	lipoliittisten etuisuuksien ja niistä ai-	„
379) Ed. Seppälän ym. toiv.al. n:o 379 tutkimuksen toimittamisesta yksi-	„	heutuvien rasitusten jakaantumisesta	„
työsuhteellisissa työsuhteissa olevien	„	eri yhteiskuntaryhmiin ja erilaisten tu-	„
alempien henkisen työn tekijäin palkka-	„	lojen saajiin kuuluvien kansalaisten	„
tasosta	„	kesken	„
380) Ed. Puhakan ym. toiv.al. n:o 380 oppilaiden työpalkkojen parantami-	„	394) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv.-	„
sesta	„	al. n:o 394 toimenpiteistä taloudellisen	„
381) Ed. Niirasen ym. toiv.al. n:o 381 työajan lyhentämisestä kaivosteolli-	119	tuen järjestämiseksi nuorisotalojen ra-	„
suudessa	„	kentäjille	„
382) Ed. Kokkolan ym. toiv.al. n:o 382 satamatyöntekijäin työsuhteiden	„	395) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 395 yhteiskunnallista hyvinvointia ja	„
korjaamisesta	„	viihtyisyyttä lisäävien yhteistilojen,	„
		-laitteiden ja -palvelusmuotojen aikaan-	„
		saamisesta	„

	Siv.		Siv.
396) Ed. Puhakan ym. toiv.al. n:o 396 havupuun työmittauksen muuttamisesta	120	412) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 412 määrärahasta Satakunnan tie- ja vesirakennuspiirin perustamiseksi	121
397) Ed. Rönkön ym. toiv.al. n:o 397 esityksen antamisesta puutavaran mitauslaiksi	„	413) Ed. Hautalan ym. toiv.al. n:o 413 Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiirin perustamisesta	„
398) Ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 398 elatusvelvollisuuden täyttämisen turvaamisesta	„	414) Ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 414 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvion tie- ja vesirakennushallituksen kanavaosaston johtajan palkkauksen korottamiseksi	„
399) Ed. Salmela-Järvisen ym. toiv.al. n:o 399 lasten aseman parantamisesta	„	415) Ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 415 määrärahasta Rauman virastotaloa varten	„
400) Ed. Stenbergin ym. toiv.al. n:o 400 äitiys- ja lastenneuvoloiden aikaansaamisesta syrjäseuduille	„	416) Ed. E. Saaren ym. toiv.al. n:o 416 puhelinliittymismaksujen alentamisesta	„
401) Ed. Hiilelän ym. toiv.al. n:o 401 esityksen antamisesta perhelomalaiksi	„	417) Ed. Hosian ym. toiv.al. n:o 417 määrärahasta posti- ja lennätinlaitoksen linjahallinnon puhelinvalvojen, -välittäjien ja -apulaisten palkkojen korottamista varten	„
402) Ed. Pasasen ym. toiv.al. n:o 402 puolustusneuvoston asettamisesta	„	418) Ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 418 määrärahasta Kokemäen lennätin- ja puhelintalon laajentamista varten	„
403) Ed. Helteen ym. toiv.al. n:o 403 asevelvollisuuttaan suorittamaan kutsutun työsuhteen turvaamisesta ..	„	419) Ed. Käkelän ym. toiv.al. n:o 419 toimenpiteistä posti- ja lennätintalon rakentamiseksi Lappeenrantaan ..	„
404) Ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 404 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvion puolustuslaitoksen kapteenin ja yliluutnantin virkojen peruspalkan korottamiseksi yhdellä palkkausluokalla	„	420) Ed. Äsvikin ym. toiv.al. n:o 420 Isojoen perkaustöiden jatkamisesta ..	„
405) Ed. Saariahon ym. toiv.al. n:o 405 puolustusvoimien kantahenkilökunnan palkkauksen järjestämisestä	„	421) Ed. Rosenbergin toiv.al. n:o 421 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvion Vöyrinjoen alajuoksun perkaamiseen	„
406) Ed. Tiitun ym. toiv.al. n:o 406 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvion kertausharjoituksia varten ..	„	422) Ed. Kiviahon ym. toiv.al. n:o 422 Lappajärven ja Evijärven vedensäännöstelytyön jatkamisesta	„
407) Ed. Raipalan ym. toiv.al. n:o 407 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvion reservin kertausharjoituksia varten	„	423) Ed. Rankilan ym. toiv.al. n:o 423 määrärahasta Välijoen perkaustöiden loppuun suorittamista varten	„
408) Ed. Kilpeläisen ym. toiv.al. n:o 408 määrärahasta vuosien 1941—45 sodan muistomitalia varten	„	424) Ed. Larsonin ym. toiv.al. n:o 424 kiitoradan rakentamisesta Maarianhaminan lentokentälle	„
409) Ed. Honkalan ym. toiv.al. n:o 409 rahtitasausjärjestelmän muuttamisesta	121	425) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 425 määrärahasta merijäänsärkijän rakennustyön aloittamista varten	„
410) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 410 toimenpiteistä kaukukuljetuskustannusten alentamiseksi Savon osalta ..	„	426) Ed. Aition ym. toiv.al. n:o 426 määrärahasta luotsivartiorakennuksen rakentamiseksi Utön luotsiasemalle ..	„
411) Ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 411 maahan tuotavien auto- ja traktorimerkkien lukumäärän rajoittamisesta	„	427) Ed. Wickmanin ym. toiv.al. n:o 427 määrärahasta Mässkarin luotsiaseman venevalkaman töiden loppuun saattamiseksi	„

	Siv.		Siv.
428) Ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 428 Kotkan ja Haminan satamien auki- pitämisestä	121	445) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 445 sillan rakentamisesta Hännilänsalmen lossipaikalle	122
429) Ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 429 määrärahasta Merikarvian satamaan johtavan nk. Halluskerin väylän syven- tämiseksi	„	446) Ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 446 sillan rakentamisesta Hännilänsal- men lossipaikalle	„
430) Ed. Korsbäckin ym. toiv.al. n:o 430 talvisataman rakentamisesta Kas- kisiin	122	447) Ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 447 sillan rakentamisesta Hännilänsal- men lossipaikalle	„
431) Ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 431 Ajoksen syväsataman rakentamisesta työttömyystyönä	„	448) Ed. Mannisen ym. toiv.al. n:o 448 toimenpiteistä Puutossalmen sillan rakentamiseksi	„
432) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 432 toimenpiteistä sisävesiliikenteen edistämiseksi ja tukemiseksi	„	449) Ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 449 Maaningan pitäjässä olevan Mustanvir- ran lossiliikenteen uudelleen järjestä- misestä	„
433) Ed. Luukan ym. toiv.al. n:o 433 määrärahasta Vanajaveden ja Pyhäjär- ven säännöstelyhankkeen toteuttamista varten	„	450) Ed. Partasen ym. toiv.al. n:o 450 määrärahasta Sirviölänsalmen sil- lan rakentamiseen	„
434) Ed. Mannisen ym. toiv.al. n:o 434 uittokanavan rakentamisesta Tai- paleen kanavalle	„	451) Ed. Rytingin ym. toiv.al. n:o 451 sillan rakentamisesta Siuruanjo- keen Tannilan lossipaikalle	„
435) Ed. Virolaisen ym. toiv.al. n:o 435 maantiesillan rakentamisesta Kymi- joen yli Hirvikosken lossin kohdalle ..	„	452) Ed. Peltosen ym. toiv.al. n:o 452 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja meno- arvioon makuu- ja tavaravaunujen hankkimista varten	123
436) Ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 436 määrärahasta sillan rakentamiseksi Lam- min lossipaikalle	„	453) Ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 453 valtionrautateiden viran ja toimen haltijain yötyön korvaamisesta työaika- hyvityksellä	„
437) Ed. Hykkäälän ym. toiv.al. n:o 437 määrärahasta sillan rakentamiseksi Lammin lossipaikalle	„	454) Ed. Honkalan ym. toiv.al. n:o 454 kokonaissuunnitelman laatimisesta Lounais-Suomen rautatieverkoston ke- hittämistä varten	„
438) Ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 438 maantiesillan rakentamisesta Puu- malansalmeen	„	455) Ed. Sarjalan ym. toiv.al. n:o 455 täyskoneellisen tutkimuksen suorit- tamisesta ratasuunnalla Naarajärvi— Heinola	„
439) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 439 määrärahasta Suolahden—Koiviston maantien siltatöiden suorittamiseen ..	„	456) Ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 456 täyskoneellisen tutkimuksen suorit- tamisesta ratasuunnalla Saarijärvi— Uurainen—Jyväskylä	„
440) Ed. Hietasen ym. toiv.al. n:o 440 sillan rakentamisesta Kivisalmeeen ..	„	457) Ed. Hallbergin ym. toiv.al. n:o 457 määrärahasta Onkamon—Parikka- lan ratasuunnan tutkimista varten ..	„
441) Ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 441 sillan rakentamisesta Kivisalmeeen	„	458) Ed. Roineen ym. toiv.al. n:o 458 määrärahasta Turun sataman ratapihan laajentamiseksi	„
442) Ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 442 suunnitelman laatimisesta sillan raken- tamiseksi Rautalammin pitäjässä ole- vaan Tallivirtaan	„	459) Ed. Henrikssonin ym. toiv.al. n:o 459 määrärahasta Hangon liikenne- tunnelin rakentamiseen	„
443) Ed. Koskisen ym. toiv.al. n:o 443 määrärahasta Löytänänsalmen sil- lan rakentamista varten	„	460) Ed. Nederström-Lundénin ym. toiv.al. n:o 460 toimenpiteistä ns. Salon	

	Siv.		Siv.
Tottolan rataoikaisutöiden loppuunsaattamiseksi		477) Ed. Kämäräisen ym. toiv.al. n:o	
461) Ed. Virolaisen ym. toiv.al. n:o	123	477 rautatien rakentamisesta Pohjan-	
461 Huopalahden—Ojakkalan yhdysra-		maan radalta Siilinjärvelle	124
dan rakentamisen aloittamiseksi	„	478) Ed. Turkan toiv.al. n:o 478	
462) Ed. Suomisen ym. toiv.al. n:o		määrärahasta rautatien rakentamiseksi	
462 rautatien rakentamisesta Savion	„	Ylivieskan asemalta Ryöppään merisa-	
pysäkiltä Nordsjön niemelle	„	tamaan	„
463) Ed. Lampisen ym. toiv.al. n:o		479) Ed. Niirasen ym. toiv.al. n:o	
463 toimenpiteistä Loviisan—Lahden	„	479 Joensuun—Koveron rautatien rak-	
rautatien lunastamiseksi valtiolle	„	kennustöiden loppuun saattamisesta ..	„
464) Ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 464		480) Ed. Hallbergin ym. toiv.al. n:o	
määrärahasta rataosaston työ- ja varas-	„	480 määrärahasta Joensuun—Koveron	
torakennuksen rakentamiseksi Kouvo-		—Ilomantsin rautatien rakentamiseen	„
laan	„	481) Ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 481	
465) Ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 465		määrärahasta Porokylän ylikäytäväsil-	
määrärahasta Kouvolan—Utin rataosan	„	lan rakentamiseksi Joensuun—Kontio-	
rakentamiseksi kaksiraiteiseksi	„	mäen rataosalla	„
466) Ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 466		482) Ed. Partasen ym. toiv.al. n:o	
määrärahasta Lappeenrannan—Luumä-	„	482 rautatien rakentamisesta Kontio-	
mäen radan oikaisemiseksi	„	mäen asemalta Kuhmoon	„
467) Ed. Kuittisen ym. toiv.al. n:o		483) Ed. Leinosen toiv.al. n:o	
467 Lappeenrannan—Luumäen—Hami-	„	483 töiden aloittamisesta rautatielin-	
nan—Kotkan rautatien rakentamisesta	„	jalla Oulu—Pudasjärvi	„
468) Ed. Haapasalon ym. toiv.al. n:o		484) Ed. Soinisen ym. toiv.al. n:o	
468 rautatien rakentamisesta Heinolan	„	484 toimenpiteistä Maanselän metsära-	
kaupungista Hietaseen	„	dan rakentamiseksi	„
469) Ed. Pesosen ym. toiv.al. n:o 469		485) Ed. Raipalan ym. toiv.al. n:o	
rautatien rakentamisesta Heinolasta	„	485 pikateitten rakentamisesta toisar-	
Naarajärvelle	„	voisille maille	„
470) Ed. Mohellin ym. toiv.al. n:o		486) Ed. Tauriaisen ym. toiv.al. n:o	
470 Riihimäen ja Toijalan välisen rata-	„	486 harvaanasuttujen ja syrjäisten seu-	
osan rakentamisesta kaksiraiteiseksi ..	„	tujen tieolojen kehittämistä	„
471) Ed. Sinkkosen ym. toiv.al. n:o		487) Ed. Honkalan ym. toiv.al. n:o	
471 Parikkalan—Onkamon radan rak-	„	487 tieosuuden Turku—Salo kestopääl-	
entamisesta	„	lystämisestä	„
472) Ed. Haapasalon ym. toiv.al. n:o		488) Ed. Henrikssonin ym. toiv.al.	
472 Mikkelin ratapihan laajentamisesta	„	n:o 488 Lillgårdista Sannäsuddiin joh-	
473) Ed. Myllymäen ym. toiv.al. n:o		tavan tien rakentamisesta varatyönä ..	„
473 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja	„	489) Ed. Kujalan ym. toiv.al. n:o	
menoarvioon rautatien rakentamiseksi		489 maantien rakentamisesta Kymin-	
Jyväskylästä Jämsänkoskelle	124	joen itäpuolitse Inkeröisistä Karhulan	
474) Ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o		kauppalaan	„
474 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja	„	490) Ed. Miikin ym. toiv.al. n:o 490	
menoarvioon Äänekosken—Saarijärven		maantien rakentamisesta Pulsan ase-	
ja Haapajärven—Pihtiputaan rataosien	„	malta Lappeenrannan—Kouvolan maan-	
kiskotus- ym. töitä varten	„	tielle	„
475) Ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o		491) Ed. Käkelän ym. toiv.al. n:o 491	
475 Suolahden—Haapajärven radan rak-	„	Lappeenrannan—Lauritsalan ohitustien	
entamisen jouduttamisesta	„	rakentamisesta	„
476) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 476		492) Ed. Käkelän ym. toiv.al. n:o	
alikäytävän rakentamisesta Alavuden	„	492 toimenpiteistä Lappeenrantaan tu-	
asemalle	„	levan tien ja siihen liittyvän alikäytä-	
		vän rakentamiseksi	„

	Siv.		Siv.
493) Ed. Miikin ym. toiv.al. n:o 493 maantien rakentamisesta Imatran kaup- palasta Ruokolahden pitäjän Salo-Äit- saaren kylätielle	124	507) Ed. Kajatsalon toiv.al. n:o 507 toimenpiteistä uuden rajan katkaise- mien teiden yhdistämiseksi kaakkoisella rajaseudulla	125
494) Ed. Jaakkolan ym. toiv.al. n:o 494 määrärahasta Porin—Rauman maantien tienpohjan lunastamista var- ten	125	508) Ed. Leinosen ym. toiv.al. n:o 508 valtakunnanrajan katkomien tie- yhteyksien korjaamisesta	”
495) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 495 Myöntään yhdystien ottamisesta valtion haltuun	”	509) Ed. Salorannan ym. toiv.al. n:o 509 Kaskisista Joensuuhun johtavan maantien kunnostamisesta raskainta pika-autoliikennettä palvelevaksi runko- tieksi	”
496) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 496 määrärahasta Ikaalisten—Karvian välisen maantien tienparannustyön jat- kamiseen	”	510) Ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 510 Härkmerin—Skaftungin—Merikar- vian tien ottamisesta valtion haltuun ..	”
497) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 497 määrärahasta maantien rakentami- seksi Kihniöltä Pohjois-Parkanon kautta Karviaan	”	511) Ed. Kiviahon ym. toiv.al. n:o 511 Saukon—Sippolan maantien raken- tamisesta Alajärven ja Kuortaneen kunnissa	”
498) Ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 498 maantien rakentamisesta Haapa- mäen—Ruoveden maantieltä Yltiän rautatieasemalle	”	512) Ed. Antilan ym. toiv.al. n:o 512 maantien rakentamisesta Kauhajoen Hangaskylästä Peräkylän—Orismalan maantielle	”
499) Ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 499 maantieoikaisun toimittamisesta lin- jalla Kymen läänin raja—Puumalan- salmi	”	513) Ed. Antilan ym. toiv.al. n:o 513 maantiesuunnan tutkimisesta Kurikan pitäjästä Kauhajoen kirkolle ja Hyy- pän asutusalueelle	”
500) Ed. Sinkkosen ym. toiv.al. n:o 500 Parikkalan asemalle johtavan tien ottamisesta valtion haltuun	”	514) Ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 514 maantien rakentamisesta Karstu- lan—Kivijärven maantieltä Kannon- kosken Kannonsahalle	126
501) Ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 501 maantien rakentamisesta Puumalan kirkonkylästä Viljakansaareen ja Lie- viskään	”	515) Ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 515 maantien rakentamisesta Pihlajave- den rajalta ns. linjatien päästä Ahtaan sillalle Pihlajaveden—Virtain maan- tiellä	”
502) Ed. Sinkkosen ym. toiv.al. n:o 502 toimenpiteistä Parikkalan kunnassa olevan Kirjolan—Pitkäpohjan kunnan- tien ottamisesta valtion haltuun	”	516) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 516 maantien rakentamisesta Ähtärin pitä- jän rajalta Pihlajaveden—Virtain maantielle	”
503) Ed. Miikin ym. toiv.al. n:o 503 Ruokolahden pitäjän Eräjärveltä Tor- santaan kautta Säamingin pitäjän Sär- kilahdelle johtavan kylätien ottamisesta valtion haltuun	”	517) Ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 517 Saarijärven kunnan Kolkanlahden ja Pylkönmäen välisen paikallistien ot- tamisesta valtion haltuun	”
504) Ed. Miikin toiv.al. n:o 504 Vir- matjoen—Vertalansalmen tien ottami- sesta valtion haltuun	”	518) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 518 määrärahasta Mämmensalmen kiertotien rakennustöiden loppuunsaattamista var- ten	”
505) Ed. Miikin toiv.al. n:o 505 Pur- nujärven—Rautjärven kunnantien otta- misesta valtion haltuun	”	519) Ed. Mannisen ym. toiv.al. n:o 519 maantien rakentamisesta Viitasaa- ren pitäjän Suovanlahden kylästä Rau- talammin pitäjän Kerkonkosken kylään ..	”
506) Ed. Käkelän ym. toiv.al. n:o 506 määrärahasta Kymen tie- ja vesiraken- nuspiirissä olevien tutkittujen ja alul- lepantujen teiden rakentamiseen	”		

	Siv.		Siv.
520) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 520 Kanavuoren—Kelkkamäen maantien rakentamisesta	126	534) Ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 534 Kivijärven—Harjun—Hautian tien ottamisesta valtion haltuun	127
521) Ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o 521 määrärahasta Kanavuoren—Kelkkamäen maantien rakentamiseen	”	535) Ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 535 maantien rakentamisesta Vesannon—Viitasaaren maantieltä Pihtiputaan asemalle	”
522) Ed. Koskisen ym. toiv.al. n:o 522 määrärahasta Uuraisten—Saarijärven—Karstulan—Kyyjärven alueella olevan valtatie peruskorjausta varten	”	536) Ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 536 maantien rakentamisesta Kinnulan pitäjältä Alvajärven asemalle	”
523) Ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 523 Jyväskylän—Petäjäveden maantien oikaisemisesta	”	537) Ed. Rytkösen ym. toiv.al. n:o 537 Viinamäen—Siikajärven maantien rakentamisesta	”
524) Ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o 524 maantien rakentamisesta Lievestuorelta Jyväskylän—Kuopion maantielle	”	538) Ed. Rytkösen ym. toiv.al. n:o 538 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Syvärinteen—Olkimäen maantien rakentamiseen	”
525) Ed. Rönkön ym. toiv.al. n:o 525 yhdystien rakentamisesta Piesämäen—Hankasalmen maantieltä Rautalammin—Hankasalmen maantielle	”	539) Ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 539 Kolin—Herajoen—Ahvenisen maantien rakentamisesta	”
526) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 526 maantien rakentamisesta Suonenjoen—Hankasalmen maantieltä Paltaasen asemalle	”	540) Ed. Soinisen ym. toiv.al. n:o 540 Lipasvaaran—Otravaaran tiesuunnan tutkimisesta	”
527) Ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 527 maantien rakentamisesta Suonenjoen—Hankasalmen maantieltä Piesämäen—Suonenjoen maantielle	”	541) Ed. Erkkilän ym. toiv.al. n:o 541 maantien rakentamisesta Pyhäjoen eteläpuolitse Oulaisista Kärsämäen Venetpalon kylään	”
528) Ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 528 Rautalammin—Hankasalmen maantien kuntoon saattamisesta	”	542) Ed. Ryttingin ym. toiv.al. n:o 542 maantien rakentamisesta Potkun ja Naaman kylien välille Utajärven kunnassa	”
529) Ed. T. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 529 Piesämäen kunnassa olevan Mataramäen kylätien kunnostamisesta ja tien jatkamisesta Rautalammin—Hankasalmen maantielle	”	543) Ed. A. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 543 maantien rakentamisesta Muhosperän maantieltä Muhoksen kunnan Hirsijärven kylään	”
530) Ed. T. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 530 maantien rakentamisesta Piesämäen—Hankasalmen maantieltä Vanajan kylätien kautta Rautalammin—Hankasalmen maantielle	”	544) Ed. Rönkön ym. toiv.al. n:o 544 maantien rakentamisesta Vieremän Karankamäestä Otanmäkeen	”
531) Ed. Soinisen ym. toiv.al. n:o 531 Onnivaaran maantien ottamisesta valtion haltuun	”	545) Ed. Partasen ym. toiv.al. n:o 545 maantien rakentamisesta Kuhmon—Suomussalmen maantieltä Kuhmon Vartiuskylän Kiimavaaraan	”
532) Ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 532 maantien rakentamisesta Kiteen Valkeavaarasta Korkeakankaan kautta Uuden-Wärtsilän asemalle	”	546) Ed. Partasen ym. toiv.al. n:o 546 maantien rakentamisesta Kuhmon—Hyrnsalmen maantieltä Iivantiiran tielle	”
533) Ed. Kämäräisen ym. toiv.al. n:o 533 maantien rakentamisesta Kiuruveden pitäjän Koivujärven kylästä Pyhäsalmen—Pielaveden maantielle	”	547) Ed. M. Miettusen ym. toiv.al. n:o 547 peruskorjausten suorittamisesta Simon—Ranuan maantiellä	”
	”	548) Ed. Ryhdän toiv.al. n:o 548 oikaisujen suorittamisesta Oulun—Kuusamon valtatiellä	”

	Siv.		Siv.
549) Ed. Tauriaisen toiv.al. n:o 549 maantien rakentamisesta Pudasjärven Puhokselta Kurkikylän kautta Suomus- salmen Leinosenvaaraan	127	563) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 563 maantien rakentamisesta Posion— Kuusamon maantiestä Ylikitkajärven luoteispuolitse Kemijärven—Kuusamon maantielle	128
550) Ed. Ryttingin ym. toiv.al. n:o 550 maantien rakentamisesta Pudasjär- ven Puhoskylän Myllykankaalta Suo- mussalmen Näljängälle	„	564) Ed. Ryhdän toiv.al. n:o 564 maantien rakentamisesta Kuusamon kunnan Kuolion kylästä Penttilänvaa- ran kautta Murtovaaralle	„
551) Ed. Liedeksen ym. toiv.al. n:o 551 maantien rakentamisesta Iin ase- malta Pudasjärven kunnan Kipinän- kylään	„	565) Ed. Niskalan ym. toiv.al. n:o 565 Äkäslompolon—Muotkavaaran tien rakentamisesta	„
552) Ed. Tauriaisen toiv.al. n:o 552 maantien rakentamisesta Pesionlah- delta Heinijärvelle	„	566) Ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 566 maantien rakentamisesta Tornion— Muonion maantiestä Orankivuoman asu- tusalueelle	„
553) Ed. Tauriaisen toiv.al. n:o 553 maantien rakentamisesta Suomussal- mella Kiannan vesistön itäpuolitse Jun- tusrantaan	„	567) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 567 maantien rakentamisesta Sodan- kylän—Ivalon maantiestä Pikku-Poi- kelan kohdalta Kittilän kunnan Pokan kylään	„
554) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv.- al. n:o 554 yhdistysten rakentamisesta Alatornion Näätsaaresta Tornion— Röytän maatiehen	128	568) Ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 568 maantien rakentamisesta Sodan- kylän kunnan Korvasen—Lokan tieltä Rieston kylään	„
555) Ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 555 Kemin—Rovaniemen ja Ylitornion —Ounasjokivarren maanteiden yhdyk- sien tietöiden loppuun saattamisesta ..	„	569) Ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 569 maantien rakentamisesta Sodan- kylän Kieringin kylästä Kittilän Molko- järven kylään	„
556) Ed. Niskalan ym. toiv.al. n:o 556 tutkimuksen toimittamisesta Poh- jois-Suomen valtateille sopivasta pääl- lysrakenteesta	„	570) Ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 570 maantien rakentamisesta Sodan- kylän kunnan Kelujärven kylästä Sa- vukosken kunnan Tanhuan kylään ..	„
557) Ed. M. Mieltusen ym. toiv.al. n:o 557 Kemijoen itäpuolen maantien rakentamisesta	„	571) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 571 maantien rakentamisesta Savukos- ken kunnan Värriön kylästä Sodan- kylän kunnan Kelujärven kylään	„
558) Ed. Pöykön ym. toiv.al. n:o 558 maantien rakentamisesta Ounas- joen itäpuolitse Saaren kylästä Markka- suvannon sillalle	„	572) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 572 Javaruksen—Vuojärven maantien rakentamisesta	„
559) Ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 559 lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maantien rakentamiseksi Rovaniemen Saarenkylästä Markkasu- vannon sillalle	„	573) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 573 Javarusvastuun asutusalueelle ra- kennetun tien jatkamisesta Pelkosenni- men kirkonkylään	„
560) Ed. Pöykön ym. toiv.al. n:o 560 maantien rakentamisesta Rovaniemen kauppalasta Kuusamon—Posion maan- tielle	„	574) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 574 maantien rakentamisesta Kemijär- ven kunnan Soppelasta saman kunnan Räisälän kylään	129
561) Ed. Pöykön ym. toiv.al. n:o 561 Vanttausjärven asutustien jatkamisesta Vian asemalle	„	575) Ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 575 Javaruksen—Vuojärven maantien rakentamisesta	„
562) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 562 Posion kunnassa olevan Aholan— Mourujärven maantien rakentamisesta	„	576) Ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 576 maantien rakentamisesta Sallan	

	Siv.
kunnan Ahvenselästä Savukosken kunnan Lunkkauksen tielle	129
577) Ed. Niskalan ym. toiv.al. n:o 577 Enontekiön Leppäjärvellä johtavan maantiesuunnan tutkimisesta	"
578) Ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 578 maantien rakentamisesta Enontekiön kirkonkylästä Leppäjärven ja Palojärven kylään	"
579) Ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 579 maantien rakentamisesta Peltovuoman kylästä Nunnasen kylään	"
580) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 580 maantien rakentamisesta Kittilän kunnan Tepaston kylästä Puljujärven kylään	"
581) Ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 581 maantien rakentamisesta Kittilän pitäjän Tepaston kylästä Enontekiön kirkonkylään	"
582) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 582 maantien rakentamisesta Inarin Syysjärveltä Utsjoen kirkonkylän kautta Tenojoen rantaan	"
583) Ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 583 yhdyntien rakentamisesta Utsjoen sillan sekä sen etelä- ja pohjoispuolella olevien maanteiden välille	"

**Pöydällepanoa varten
esitellään:**

584) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi tullilain muuttamisesta ..

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies
Kalliokoski.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Friman, Hakala, Kajatsalo, Lampinen, Leivo-Larsson, Miettinen, Nordfors, Pohjala, Salminen, A. Simonen, Tervo, Tiekso-Isaksson ja Turunen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi edustajat Friman ja Kajatsalo, yksityisasiain vuoksi ed. Tiekso-Isaksson, ensi torstain istunnosta yksityisasiain takia ed. Pasanen ja toukokuun 11 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. Miettinen.

Ilmoittautunut edustaja.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että sanomalehdentoimittaja Eino Kilpi on puhemiehelle esittänyt asianmukaisesti tarkastetun ja hyväksytyn valtakirjansa ja on siis tullut työjärjestyksen 3 §:n 3 momentin mukaan oikeutetuksi ryhtymään edustajantointaan hoitamaan.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että edustajain tekemät toivomusaloitteet ovat esillä keskuskansliassa.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

Valiokuntaan lähettämistä varten esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

perustuslakivaliokuntaan:

1) Eduskuntavaalijärjestelmän parantamista

tarkoitava ed. Österholmin ym. toiv.al. n:o 1;

2) Valtiovarainvaliokunnan tehtävien jakamista kahdelle valiokunnalle

tarkoitava ed. Öhmanin toiv.al. n:o 2; ja

3) Kainuun läänin perustamista

tarkoitava ed. Karjalaisen toiv.al. n:o 3;

perustuslakivaliokuntaan, jonne tulee pyytää lausunto valtiovarainvaliokunnalta,

- 4) Valtion omistamien yhtiöiden johdon ja valvonnan järjestelyn selvittämistä

tarkoittava ed. Meinanderin ym. toiv.al. n:o 4;

perustuslakivaliokuntaan:

- 5) Yksinäisten asunontarvitsijain oikeuttamista erinäisin ehdoin saamaan yksiot itsenäisinä asuintoina käyttöönsä

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 5;

- 6) Toimenpiteitä 65 vuotta täyttäneen henkilön oikeuttamiseksi saamaan asunto-osakehuoneistonsa omaan käyttöönsä

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 6; ja

- 7) Liikehuoneiston vuokralaisen oikeuksien turvaamista vuokrasuhteen irtisanomisen varalta

tarkoittava ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 7;

- 8) Voin ja juuston hintojen alentamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamista

tarkoittava ed. Laineen ym. toiv.al. n:o 8
esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi perustuslakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto maatalousvaliokunnalta.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Kyseinen toivomusaloite n:o 8 on tarkoitettu käsiteltäväksi perustuslakivaliokunnassa samanaikaisesti kuin vielä käsittelemätön valtioneuvoston päätös 12 päivästä joulukuuta 1953 voin ja juuston hintojen alentamisesta käsitellään. Korostan täten tämän uuden aloitteen kiireellisyyttä ja toivon, että se käsiteltäisiin samanaikaisesti kyseisen päätöksen kanssa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto maatalousvaliokunnalta.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

lakivaliokuntaan:

- 9) Määrärahaa Kankaanpään tuomiokunnan perustamiseksi

koskeva ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 9;

- 10) Maa- ja kaupunkialioikeuksien välisen jaoituksen muuttamista

tarkoittava ed. Ohmanin toiv.al. n:o 10;

- 11) Toimenpiteitä vähävaraisille annettavan maksuttoman oikeusavun kehittämiseksi

tarkoittava ed. Nordforsin toiv.al. n:o 11;

- 12) Toimenpiteitä kiinteistön kaupassa rahassa suoritettaviksi sovittujen eläkkeiden korottamiseksi sopimuksen teon jälkeen tapahtunutta rahavarvon alenemista vastaaviksi

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 12;

- 13) Tekijänoikeussuojan menettäneiden tuotteiden julkaisemisesta tai esittämisestä suoritettavan korvauksen järjestämistä

tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 13;

- 14) Esityksen antamista autonkuljettajien murhaajien ja ryöstömurhaajien rangaistusten koventamisesta

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 14;

- 15) Pahoinpitelyrikoksia koskevien säännösten koventamista eräissä tapauksissa

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 15; ja

- 16) Esityksen antamista lastenraiskaajien rangaistusten koventamisesta

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 16;

ulkoasiainvaliokuntaan

- 17) Toimenpiteitä maamme yleisen tunnetuksi tekemisen ja erityisesti ulkomaankauppamme edistämiseksi

tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 17;

valtiovarainvaliokuntaan:

- 18) Finanssikontrollin tehostamista

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 18;

- 19) Erityisen rahaston perustamista luotonantoa varten maalaiskunnille

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv.al. n:o 19;

- 20) Valtion hankintakeskuksesta annetun asetuksen muuttamista

tarkoittava ed. Mattilan ym. toiv.al. n:o 20;

- 21) Taloudellisten tilastojen kehittämistä

tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 21;

- 22) Virkamiesten palkkaus- ja eläkeasiain osaston perustamista valtiovarainministeriöön

tarkoittava ed. H. Miettusen ym. toiv.al. n:o 22;

- 23) Määrärahaa kartoittajien lisäämiseksi maanmittauslaitoksessa

koskeva ed. Karvosen ym. toiv.al. n:o 23;

- 24) Toimenpiteitä verohallinnon alalla toimivien virkamiesten aseman järjestämiseksi

tarkoittava ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 24;

- 25) Verotusvirkaillain aseman vakinaistamista

tarkoittava ed. Malkamäen ym. toiv.al. n:o 25;

- 26) Toimenpiteitä valtion teknillisen virkamieskunnan palkkauksen korottamiseksi

tarkoittava ed. Kilpeläisen ym. toiv.al. n:o 26;

- 27) Toimenpiteitä valtion tilapäisten vakinaisluontoisten viran tai toimen haltijain toimien vakinaistamiseksi

tarkoittava ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 27;

- 28) Salpausselän lastenparantolan henkilökunnan oikeuttamista lukemaan virkavuosiin Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistyksessä palvelemaansa aika

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 28;

- 29) Määrärahaa vankeinhoitolaitoksen tilojen maatalousvirkaillijoiden palkkojen korottamista varten

koskeva ed. Raipalan ym. toiv.al. n:o 29;

- 30) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon rajavartiolaitoksen eräiden virkojen peruspalkan korottamiseksi yhdellä palkkausluokalla

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 30;

- 31) Työlainsäädännön säännöksiä vastaavan korvauksen suorittamista valtion viran tai toimen haltijoille ylityöstä

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 31;

- 32) Valtion viran tai toimen haltijan ikälisän laskemisesta annettujen säännösten muuttamista

tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 32;

- 33) Valtion viran tai toimen haltijan oikeutta lukea ikälisän saamista varten hyväkseen se aika, minkä hän on ollut kunnan palveluksessa,

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 33;

- 34) Virkamieseläkkeistä annetun asetuksen muuttamista

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 34;

- 35) Esityksen antamista virkamieseläkelain muuttamisesta

tarkoittava ed. Myllymäen ym. toiv.al. n:o 35;

- 36) Määrärahaa nimismiesten ja maalaispoliisikonstaapelien virkamatkojen korvaamiseen

koskeva ed. Pasasen ym. toiv.al. n:o 36;

37) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon viranhoidosta aiheutuvien kansliakustannusten korvaamiseksi maaseudun poliisikonstaapeleille

tarkoittava ed. Pasasen ym. toiv.al. n:o 37;

38) Toimenpiteitä muuttokorvauksen maksamiseksi niille valtion virkamiehille, jotka virastonsa tai laitoksensa Kouvolaan siirtämisen takia joutuvat muuttamaan sanotulle paikkakunnalle

tarkoittava ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 38;

39) Toimenpiteitä eri veronmaksajaryhmien saatamiseksi ennakoverojen suorituksen suhteen tasaveroiseen asemaan

tarkoittava ed. Kajalan ym. toiv.al. n:o 39;

40) Tulo- ja omaisuusverolain veroluokituksen muuttamista

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 40; ja

41) Aviopuolisoiden verottamista erikseen heidän ansiotuloistaan

tarkoittava ed. Forsiuksen ym. toiv.al. n:o 41;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto laki- ja talousvaliokunnalta,

42) Maatalouskiinteistöjen veroilmoitusten jättämisenajan pidentämistä

tarkoittava ed. Lindhin ym. toiv.al. n:o 42;

valtiovarainvaliokuntaan:

43) Isännän ja perheen jäsenten työn arvon verotusperusteiden muuttamista

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 43;

44) Isännän palkan poistamista maataloustulojen verotuksessa

tarkoittava ed. Jokisen ym. toiv.al. n:o 44;

45) Tonttiarvon määrittämistä maatalouskiinteistöjen omaisuusverotuksessa

tarkoittava ed. Kosolan ym. toiv.al. n:o 45;

46) Maatalouskiinteistöjen verotusperusteita koskevien määräysten selventämistä tonttiarvon osalta

tarkoittava ed. Lindhin ym. toiv.al. n:o 46;

47) Metsänmyyntitulojen verotuksen uudistamista

tarkoittava ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 47; ja

48) Pienten eläkkeiden verovapautta

tarkoittava ed. Lehdon ym. toiv.al. n:o 48;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto laki- ja talousvaliokunnalta,

49) Esityksen antamista eläkkeensaajien verohelpotuksista tulo- ja omaisuus- sekä kunnallisverotuksessa

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 49;

valtiovarainvaliokuntaan:

50) Helpotuksia osakkeisiin sijoitettujen varojen verotuksessa

tarkoittava ed. Öhmanin toiv.al. n:o 50;

51) Verohelpotuksen myöntämistä uusille teollisuusyrityksille

tarkoittava ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 51;

52) Pienyrityksille myönnettäviä veronhuojennuksia

tarkoittava ed. M. Miettusen ym. toiv.al. n:o 52;

53) Esityksen antamista laiksi pienteollisuuden veronhuojennuksista

tarkoittava ed. Korsbäckin ym. toiv.al. n:o 53;

54) Siirtoväkeen kuuluvan yrittäjän vapauttamista tuloverosta liiketoimiensa vaatimien investointien osalta

tarkoittava ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 54; ja

55) Verohelpotuksia metsä- ja uittotyöväen palkkatulojen verotuksessa

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 55;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto laki- ja talousvaliokunnalta,

56) Veronhuojennuksia metsä- ja uittotöissä saatujen tulojen tulo- ja omaisuus- sekä kunnallisverotuksessa

tarkoittava ed. Rytingin ym. toiv.al. n:o 56;

valtiovarainvaliokuntaan:

57) Metsä- ja uittotyöväen oikeuttamista vähentämään 25 % palkkatulonsa kokonaismäärästä valtionverotuksessa

tarkoittava ed. Hallbergin ym. toiv.al. n:o 57;

58) Verohelpotusten myöntämistä erälle pienituloisille heidän asunnonhankintatoimintansa edistämiseksi

tarkoittava ed. Sukselaisen ym. toiv.al. n:o 58;

59) Asuinhuoneiden rakentajien oikeuttamista vähentämään todelliset rakennuskustannukset veroilmoituksessaan

tarkoittava ed. Teirin toiv.al. n:o 59;

60) Vaikeavammaisten hankkimien kulkuneuvojen vapauttamista eräistä veroista

tarkoittava ed. A. Simosen ym. toiv.al. n:o 60;

61) Esityksen antamista opintokustannusten vähentämisestä verovelvollisen palkka- tai ammattituloista

tarkoittava ed. E. Leikolan ym. toiv.al. n:o 61;

62) Ammattimaisen ajokortin uusimisen vapauttamista leimaverosta

tarkoittava ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 62;

63) Kustannuskotiteollisuusyritysten vapauttamista liikevaihtoverosta

tarkoittava ed. Kosolan ym. toiv.al. n:o 63;

64) Vaatetusalan tilaus- ja korjausliikkeitten liikevaihtoveron poistamista

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 64;

65) Liikevaihtoveron poistamista tärkeimmiltä rakennustarvikkeilta ja rakennusosilta

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 65;

66) Traktoreihin metsätöitä varten tarvittavien lisälaitteiden vapauttamista liikevaihtoverosta

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 66;

67) Kalastusvenemoottorien vapauttamista liikevaihtoverosta

tarkoittava ed. Högströmin ym. toiv.al. n:o 67;

68) Määrärahaa valtion virastotalon rakentamiseksi Äänekosken kauppalaan

koskeva ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 68;

69) Esityksen antamista laiksi valtion likeyritysten hoidon ja käytön yleisistä perusteista

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 69;

70) Valtion teollisuuslaitosten hoidon ja käytön yleisistä perusteista annetun lain soveltamismääräysten antamista

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 70;

71) Vapaakirjeoikeuden poistamista valtion teollisuus- ja liikelaitoksilta sekä postisäästöpankilta

tarkoittava ed. Mattilan ym. toiv.al. n:o 71;

72) Kansalaisten oman yritteliäisyyden turvaamista

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 72;

73) Komitean asettamista käsi- ja pienteollisuuden luotontarpeen ja luotonantomuotojen selvittämiseksi

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 73;

74) Halpakorkoisten lainojen myöntämistä pienteollisuudelle

tarkoittava ed. Antilan ym. toiv.al. n:o 74;

- 75) Toimenpiteitä maaseudun pienteollisuuden edistämiseksi
tarkoittava ed. Helteen ym. toiv.al. n:o 75;
- 76) Toimenpiteitä teollisen toiminnan edistämiseksi Kuopion läänissä
tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 76;
- 77) Toimenpiteitä turvevoimalaitosten aikaansaamiseksi
tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 77;
- 78) Jalostuslaitoksen rakentamista Otanmäen kaivoksen yhteyteen
tarkoittava ed. Murron toiv.al. n:o 78;
- 79) Toimenpiteitä Otanmäen malmiesiintymän raudan jalostamiseksi mm. levyvalssaustuotteiksi
tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 79;
- 80) Toimenpiteitä Hevossaaren teollisuusalueen teollistamiseksi
tarkoittava ed. Niemisen toiv.al. n:o 80;
- 81) Etelä-Savon puunjalostusteollisuuden edistämistä
tarkoittava ed. Pasasen ym. toiv.al. n:o 81;
- 82) Toimenpiteitä Koillis-Pohjanmaan puunjalostustehtaan rakentamiseksi Taivalkoskelle
tarkoittava ed. Ryhdän toiv.al. n:o 82;
- 83) Puunjalostustehtaan rakentamista Taivalkoskelle
tarkoittava ed. Rytingin ym. toiv.al. n:o 83;
- 84) Toimenpiteitä selluloosa- ja paperitehtaan perustamiseksi Närpiön kuntaan
tarkoittava ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 84;
- 85) Toimenpiteitä pienpuuta raaka-aineena käyttävän teollisuuden tuotannon lisäämiseksi
tarkoittava ed. Lampisen ym. toiv.al. n:o 85;
- 86) Pienpuutavaran käyttömahdollisuuksien lisäämistä
tarkoittava ed. T. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 86;
- 87) Hangon kaupungin teollistamissuunnitelman laatimista
tarkoittava ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 87;
- 88) Talletusten, lainain, eläkkeiden ja henkivakuutusten sitomista elinkustannusindeksiin
tarkoittava ed. Lampisen ym. toiv.al. n:o 88;
- 89) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Pohjois-Suomen jälleenrakentajien indeksikorotuksen järjestelyä varten
tarkoittava ed. Ryhdän ym. toiv.al. n:o 89;
- 90) Menetetyn indeksikorotuksen korvaamista Pohjois-Suomen jälleenrakentajille
tarkoittava ed. Pöykön ym. toiv.al. n:o 90;
- 91) Tutkimuksen toimittamista pääomanmuodotuksen lisäämis- ja piensäästäjien aseman turvaamismahdollisuuksista osakesijoitustoimintaa kehittämällä
tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 91;
- 92) Säästäjien inflatiotappioiden selvittämistä ja korvaamista
tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 92;
- 93) Toimenpiteitä inflation kautta säästönsä menettäneiden henkilöiden toimeentulon turvaamiseksi
tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 93;
- 94) Lisäkorvauksen suorittamista talvisodan johdosta menetyksiä kärsineille
tarkoittava ed. Lindqvistin ym. toiv.al. n:o 94;
- 95) Määrärahaa sodan aikana internoitujen merimiesten menetysten korvaamiseksi
koskeva ed. Kokkolan ym. toiv.al. n:o 95;

96) Lainojen myöntämistä maaseudun pientalouksien sähköistämisen rahoittamiseen

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 96;

97) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon sähköistämislainoiksi syrjäseutujen pienviljelijöille

tarkoittava ed. Ryhdän ym. toiv.al. n:o 97;

98) Sähkövoiman hinnoittelua Pohjois-Suomessa

tarkoittava ed. M. Miettusen ym. toiv.al. n:o 98;

99) Toimenpiteitä kivihiilen, koksen ja nestemäisten polttoaineiden tuonnin vähentämiseksi

tarkoittava ed. Heljaksen ym. toiv.al. n:o 99;

100) Ulkolaisten polttoaineiden maahan tuonnin rajoittamista

tarkoittava ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 100;

101) Toimenpiteitä polttopuun menekin ja hinnan turvaamiseksi

tarkoittava ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 101;

102) Toimenpiteitä kotimaisen polttopuun menekin lisäämiseksi yksityismetsistä

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 102;

103) Toimenpiteitä polttopuun käytön turvaamiseksi

tarkoittava ed. Lampisen ym. toiv.al. n:o 103;

104) Toimenpiteitä halkojen kuljetuksesta rautateillä perittävien kuljetusmaksujen alentamiseksi

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 104;

105) Kansanedustajien lentoteitse tapahtuvien matkojen korvaamista

tarkoittava ed. Leivo-Larssonin ym. toiv.al. n:o 105;

pankkivaliokuntaan

106) Toimenpiteitä lainakoron alentamiseksi

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 106;

talousvaliokuntaan:

107) Terveystieteiden ministeriön perustamista

tarkoittava ed. Ryömän ym. toiv.al. n:o 107;

108) Ennakolta ehkäisevän sairaanhoidon kehittämistä

tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 108;

109) Terveystieteiden tutkimuskeskusten oppikouluissa ja muissa oppilaitoksissa

tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. toiv.al. n:o 109;

110) Keskussairaalaopirijon tarkistamista

tarkoittava ed. Jaakkolan ym. toiv.al. n:o 110;

111) Valtion sairaaloihin pääsyn esteenä olevan ennakkomaksu- tai maksusitoumusehdon poistamista

tarkoittava ed. Mustosen ym. toiv.al. n:o 111;

112) Suomen Syöpäyhdistyksen tukemista

tarkoittava ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 112;

113) Toimenpiteitä syöpätautien tutkimus- ja hoitolaitosten perustamiseksi läänien keskuksiin

tarkoittava ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 113;

114) Määrärahaa uusien sairaanhoitajan toimien perustamisesta valtion sairaaloihin

koskeva ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 114;

115) Määrärahaa 30 lakkautetun sairaala-apulaisen toimien palauttamiseksi Helsingin yleisiin sairaaloihin

koskeva ed. Salmela-Järvisen ym. toiv.al. n:o 115;

- 116) Määrärahaa kahden sairaanhoitajan ja yhden kanslistin toimen perustamiseksi Helsingin keskuskankilan sairaalaan
koskeva ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 116;
- 117) Määrärahaa ilmaisen insuliinin varaamiseksi vähävaraisille sokeritautisille
koskeva ed. Wickmanin ym. toiv.al. n:o 117;
- 118) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon vaatetustarvikkeiden hankkimiseksi valtion sairaaloille
tarkoittava ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 118;
- 119) Määrärahaa eräiden toimien perustamiseksi Sairaanhoitajien jatko-opistoon
koskeva ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 119;
- 120) Määrärahaa uusien opettajan toimien perustamiseksi valtion sairaanhoitajakouluihin
koskeva ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 120;
- 121) Toimenpiteitä sairaanhoitajakoulun perustamiseksi Keski-Suomen keskussairaalan yhteyteen
tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 121;
- 122) Määrärahaa ylimääräisen sairaanhoitajakursin järjestämistä varten Jyväskylässä
koskeva ed. Lukkarisen ym. toiv.al. n:o 122;
- 123) Määrärahaa hierojien koulutuksen järjestämiseksi
koskeva ed. Kilpeläisen ym. toiv.al. n:o 123;
- 124) Hinkuyskän ja tuhkarokon sisällyttämistä yleisvaarallisiin tarttuviin tauteihin terveydenhoitolainsäädännössä
tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. toiv.al. n:o 124;
- 125) Toimenpiteitä kuntia koskevan sairaalalain aikaansaamiseksi
tarkoittava ed. Kuittisen toiv.al. n:o 125;
- 126) Sairaalan aikaansaamista aivovammaisille sotainvalideille
tarkoittava ed. R. Virtasen ym. toiv.al. n:o 126;
- 127) Toimenpiteitä Jyväskylän invalidisairaalan perustamiseksi
tarkoittava ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o 127;
- 128) Toimenpiteitä toisen reumaparantolan aikaansaamiseksi
tarkoittava ed. Ryttingin ym. toiv.al. n:o 128;
- 129) Määrärahaa Jyväskylän yleiseltä sairaalalta vapautuneiden rakennusten käyttämiseksi Jyväskylään perustettavaa ortopediasairaala varten
koskeva ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 129;
- 130) Helsingin kirurgisen sairaalan ensimmäisen kirurgisen klinikan määräämistä rintakirurgian erikoisosastoksi
tarkoittava ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 130;
- 131) Rintakirurgian klinikan perustamista Helsingin uuteen sisätautikirurgiseen sairaalaan
tarkoittava ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 131;
- 132) Neurokirurgisen osaston sijoittamista Suomen Punaisen Ristin sairaalaan suunniteltuun lisärakennukseen
tarkoittava ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 132;
- 133) Synnytyslaitosten järjestämistä erityisesti maaseudun syrjäseuduille
tarkoittava ed. Tieksö-Isakssonin ym. toiv.al. n:o 133;
- 134) Synnytys- ja lastensairaalan aikaansaamista Hämeenlinnan lääninsairaalaan
tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 134;
- 135) Röntgenlääkärinterviran perustamista Hämeenlinnan lääninsairaalaan
tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 135;

- 136) Röntgenhoitokoneen hankkimista Hämeenlinnan lääninsairaalaan
tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 136;
- 137) Helsingin yleisen sairaalan rakennustöiden jatkamista
tarkoittava ed. E. Leikolan toiv.al. n:o 137;
- 138) Toimenpiteitä Kokkolaan sijoitettavan Keski-Pohjanmaan keskussairaalan rakentamiseksi
tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. toiv.al. n:o 138;
- 139) Määrärahaa Kotkan keskussairaalan rakennustöiden aloittamiseksi
koskeva ed. Kujalan ym. toiv.al. n:o 139;
- 140) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kuopion keskussairaalan rakennustöitä varten
tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. toiv.al. n:o 140;
- 141) Määrärahaa Porin sairaanhoitaja-terveyskeskoulun rakennustöiden alkuunsaattamiseksi
koskeva ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 141;
- 142) Muuruveden kotitalouskoulun muuttamista kodinhoitajakouluksi
tarkoittava ed. Väänäsen ym. toiv.al. n:o 142;
- 143) Parturi- ja kampaamoalan ammattitason kohottamista
tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 143;
- 144) Toimenpiteitä vesistöjen likaamisen torjumiseksi
tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 144;
- laki- ja talousvaliokuntaan:
- 145) Toimenpiteitä valtakunnan alueellisen jaotuksen yhtenäistämiseksi
tarkoittava ed. Honkalan ym. toiv.al. n:o 145;
- 146) Ylemmänasteisten kunnallisten itsehallintoelinten järjestämistä
tarkoittava ed. Meinanderin ym. toiv.al. n:o 146;
- 147) Kuntien varallisuusluokituksen tarkistamista
tarkoittava ed. Laineen ym. toiv.al. n:o 147;
- 148) Kuntien valtionapujärjestelmän uudistamista
tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 148;
- 149) Esityksen antamista jakolain muuttamisesta
tarkoittava ed. Salorannan ym. toiv.al. n:o 149;
- 150) Kunnallisvaalien toimittamista samanaikaisesti kansanedustajain vaalien kanssa
tarkoittava ed. Tiitun ym. toiv.al. n:o 150;
- 151) Manttaalikuntalaitoksen lakkauttamista
tarkoittava ed. Rapion ym. toiv.al. n:o 151;
- 152) Manttaalikuntalaitoksen lakkauttamista
tarkoittava ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 152;
- 153) Kiinnitettyjen velkain korkojen vähentämistä verotettavista tuloista kunnallisverotuksessa
tarkoittava ed. Sauran ym. toiv.al. n:o 153;
- 154) Maanviljelijäin oikeuttamista vähentämään työnantajana suorittamansa lapsilisämaksut kunnallisverotuksessa
tarkoittava ed. Sauran ym. toiv.al. n:o 154;
- 155) Tutkimuksen toimittamista liikevaihtoveron vaikutuksesta kunnalliseen verorasitukseen
koskeva ed. Suomisen ym. toiv.al. n:o 155;
- 156) Muutoksenhaun yksinkertaistamista tilusteistä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetusta toimitusmiesten päätöksestä
koskeva ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 156;

157) Esityksen antamista laiksi vuokra-alueiden itsenäistämisestä

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 157;

158) Vuokra-alueiden haltijain lunastamisoikeuden turvaamista

tarkoittava ed. Haapasalon ym. toiv.al. n:o 158;

159) Valtiolle ja yhtiöille kuuluvien ranta-alueiden lunastamista niihin rajoittuvien maiden viljelijöille

tarkoittava ed. Rönkön ym. toiv.al. n:o 159;

160) Esityksen antamista laiksi metsämaiden antamisesta luovutetulta alueelta siirtyneitä kreikkalaiskatolisen kirkkokunnan jäseniä varten nyky-Suomen alueelle muodostetuille uusille seurakunnille menetettyjen metsämaiden tilalle

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 160;

161) Toimenpiteitä asuntotonttien vuokrien kohuttoman kohoamisen estämiseksi indeksiehdon soveltamisen takia

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 161;

162) Kuivatuskustannusten jakamista nykyistä oikeudenmukaisemmin

tarkoittava ed. Tiitun ym. toiv.al. n:o 162;

163) Sisävesikalastuksessa sallittujen rysien suuruudesta annettujen säännösten muuttamista

tarkoittava ed. Käkelän ym. toiv.al. 163;

164) Vuosittain myönnettävien hirvenmetsästyslupien lisäämistä

tarkoittava ed. Raipalan ym. toiv.al. n:o 164;

165) Määrärahaa Vaajakosken poliisiaseman rakentamiseen

koskeva ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 165;

sivistysvaliokuntaan:

166) Röntgendiagnostiikan professorinviran perustamista Helsingin yliopiston lääketieteelliseen tiedekuntaan

tarkoittava ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 166;

167) Määrärahaa narkoosilääkärin viran perustamiseksi Helsingin lastenklinikan kirurgiselle osastolle

tarkoittava ed. Hakkilan toiv.al. n:o 167;

168) Toimenpiteitä rakennusteknillisen tutkimuksen ja alan korkeimman opetuksen lisäämiseksi ja tehostamiseksi

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 168;

169) Arkkitehtien ja rakennusinsinöörien koulutamista Teknillisessä korkeakoulussa

tarkoittava ed. Suomisen ym. toiv.al. n:o 169;

170) Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen toimien vakinaistamista

tarkoittava ed. A. Leikolan toiv.al. n:o 170;

171) Koulutoimen hallinnon yhdistämistä

tarkoittava ed. Järven ym. toiv.al. n:o 171;

172) Dosenttistipendien korottamista

tarkoittava ed. S.-K. Kilven ym. toiv.al. n:o 172;

173) Korkeakoulustipendien lukumäärän korottamista

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv.al. n:o 173;

174) Opintolainoja lahjakkaille, varattomille ylioppilaille

tarkoittava ed. Österholmin ym. toiv.al. n:o 174;

175) Toimenpiteitä Oulun väliaikaisen opettajakorkeakoulun vakinaistamiseksi

tarkoittava ed. Turkan ym. toiv.al. n:o 175;

176) Toimenpiteitä miesseminaarin perustamiseksi Keski-Pohjanmaalle

tarkoittava ed. Kalliokosken ym. toiv.al. n:o 176;

177) Eräiden opettajainvalmistuslaitosten harjoitusaineiden lehtorien palkkauksen korottamista

tarkoittava ed. Järven ym. toiv.al. n:o 177;

- 178) Määrärahaa valtion oppikoulujen lehtorien ja opettajien palkkauksen korottamiseen
tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 178;
- 179) Valtion oppilaitosten tuntiopettajain aseman järjestämistä
tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 179;
- 180) Valtion oppilaitosten tuntiopettajain aseman järjestämistä
tarkoittava ed. Seppälän ym. toiv.al. n:o 180;
- 181) Valtion oppikoulujen opettajain ylityöntekijäkorvauksista annettujen säännösten tarkistamista
tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 181;
- 182) Yksityisoppikoulujen palveluskunnan rinnastamista palkkaukseen ja eläkkeeseen nähden valtion oppilaitosten vastaaviin työntekijöihin
tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 182;
- 183) Toimenpiteitä valtion koulujen vahtimestarien palkkauksen korottamiseksi kahdella palkkausluokalla
tarkoittava ed. Korsbäckin ym. toiv.al. n:o 183;
- 184) Teknillisen koulun perustamista Jyväskylään
tarkoittava ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 184;
- 185) Arkkitehtioppisuunnan järjestämistä teknillisiin opistoihin
tarkoittava ed. A. Leikolan toiv.al. n:o 185;
- 186) Toimenpiteitä ylläajakkaiden nuorten koulutuksen järjestämiseksi
tarkoittava ed. Kalliokosken ym. toiv.al. n:o 186;
- 187) Määrärahaa kunnallisten keskikoulujen perustamiseen
koskeva ed. Malkamäen ym. toiv.al. n:o 187;
- 188) Lohjan yhteiskoulun ottamista valtion haltuun
tarkoittava ed. Helteen ym. toiv.al. n:o 188;
- 189) Vaajakosken yhteiskoulun ottamista valtion haltuun
tarkoittava ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 189;
- 190) Oulun keskikoulun laajentamista asteittain yliopistoon johtavaksi linjakokoiseksi lyseoksi
tarkoittava ed. Järven ym. toiv.al. n:o 190;
- 191) Toimenpiteitä Savonlinnan yleiseltä sairaalalta vapautuvien rakennusten luovuttamiseksi Savonlinnan tyttölyseon käyttöön
tarkoittava ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 191;
- 192) Määrärahaa kunnallisen keskikoulun perustamiseksi Taivalkosken kuntaan
tarkoittava ed. Ryhdän toiv.al. n:o 192;
- 193) Toimenpiteitä Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun laajennustöiden loppuunsaattamiseksi
tarkoittava ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o 193;
- 194) Määrärahaa tyttönormaalilyseon rakennusten laajentamiseksi
tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 194;
- 195) Kemijärven yhteislyseon koulurakennuksen laajentamista
tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 195;
- 196) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kittilän yhteiskoulun rakentamiseksi
tarkoittava ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 196;
- 197) Määrärahaa avustukseksi ja lainaksi Parkanon yhteiskoulun rakennushanketta varten
tarkoittava ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 197;
- 198) Määrärahaa Porin lyseon lisärakennusta varten
koskeva ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 198;

199) Määrärahaa Porin tyttölyseon lisärakennusta varten

koskeva ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 199;

200) Toimenpiteitä keskusammattikouluverkoston perustamissuunnitelman aikaansaamiseksi

tarkoittava ed. Hautalan ym. toiv.al. n:o 200;

201) Toimenpiteitä ammattikoulujen opettajaopiston perustamiseksi Hämeenlinnaan

tarkoittava ed. Raunion ym. toiv.al. n:o 201;

202) Toimenpiteitä ammattikoulujen opettajaopiston perustamiseksi Keski-Suomen keskusammattikoulun yhteyteen

tarkoittava ed. Peltosen ym. toiv.al. n:o 202;

203) Ammattioppilaitosten rakennustöiden ottamista ensisijaisiksi työttömyystöiksi

tarkoittava ed. Kilpeläisen ym. toiv.al. n:o 203;

204) Ammattiopintojen avustuksen saannin perusteiden muuttamista

tarkoittava ed. Korsbäckin ym. toiv.al. n:o 204;

205) Ompeluopettajien valmistuksen järjestämistä Etelä-Hämeen keskusammattikouluun

tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. toiv.al. n:o 205;

206) Ylioppilastutkinnon poistamista pätevyys-ehtona eräissä tapauksissa

tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 206;

207) Keskikoulutodistuksen poistamista pääsy-vaatimuksena eräisiin ammattikouluihin

tarkoittava ed. Forsbergin ym. toiv.al. n:o 207;

208) Määrärahaa oppilasasuntolan rakentamiseksi Pohjois-Karjalan keskusammattikouluun

koskeva ed. Kukkosen ym. toiv.al. n:o 208;

209) Kotitalousopetusta koskevain asiain keskittämistä yhdelle ministeriölle

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. toiv.al. n:o 209;

210) Määrärahaa Mikkelin kuuromyökkäinkoulun oppilasasuntolan rakentamista varten

koskeva ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 210;

211) Toimenpiteitä seitsemännen luokan poistamiseksi kansakoulukurssista

tarkoittava ed. V. Simosen ym. toiv.al. n:o 211;

212) Kansakoululaitoksesta kunnille aiheutuvan rasituksen tasoittamista

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 212;

213) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maalaiskansakoulujen oppilasasuntoloiden ylläpitämiseen

tarkoittava ed. Tauriaisen ym. toiv.al. n:o 213;

214) Toimenpiteitä lastentarhanopettajaseminaarin perustamiseksi Tampereelle

tarkoittava ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 214;

215) Lastentarhanopettajaseminaarin perustamista

tarkoittava ed. Hiilelän ym. toiv.al. n:o 215;

216) Ruotsinkielisen lastentarhanopettajaseminaarin perustamista

tarkoittava ed. Teirin ym. toiv.al. n:o 216;

217) Hoito- ja kasvatusmaksun määrittämistä lastentarhoille

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 217;

218) Toimenpiteitä ajanmukaisen teknillisen kirjallisuuspalvelun aikaansaamiseksi

tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 218;

219) Esityksen antamista kirjastolaiksi

tarkoittava ed. Kalavaisen ym. toiv.al. n:o 219;

220) Kirjastolainsäädännön uudistamista

tarkoittava ed. S.-K. Kilven ym. toiv.al. n:o 220;

221) Esityksen antamista kansankirjastolain muuttamisesta

tarkoittava ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 221;

222) Valtion ja kuntien oikeuttamista suorittamaan vapaasti kirjaostonsa

tarkoittava ed. Raunion ym. toiv.al. n:o 222;

223) Toimenpiteitä elokuvien laadun parantamiseksi

tarkoittava ed. Rosnellin ym. toiv.al. n:o 223;

224) Elokuva-arkiston aikaansaamista

tarkoittava ed. Teirin ym. toiv.al. n:o 224;

225) Elokuvapalkintojen tai -apurahojen jakamista näyttelijöille, ohjaajille, kirjailijoille ja valokuvaajille

tarkoittava ed. Teirin toiv.al. n:o 225;

226) Toimenpiteitä kaikkien nuorisjärjestöjen saattamiseksi kuntien toimesta jaettavien avustuksien suhteen tasavertaiseen asemaan

tarkoittava ed. V. Virtasen ym. toiv.al. n:o 226;

227) Avustusten myöntämistä maaseudun musiikkiharrastuksiin veikkausvaroista

tarkoittava ed. Saalastin ym. toiv.al. n:o 227;

228) Kansan laulu- ja musiikkitoiminnan tukemista

tarkoittava ed. Teirin ym. toiv.al. n:o 228;

229) Sanomalehtien ulkomaisen kuva-aineiston hankkimisen helpottamista

tarkoittava ed. Österholmin ym. toiv.al. n:o 229;

230) Moraalia höllentävän julkaisutoiminnan estämistä

tarkoittava ed. Saalastin ym. toiv.al. n:o 230;

231) Toimenpiteitä kirjoituskoneiden näppäimistöjen yhtenäistämiseksi

tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. 231; ja

232) Määrärahaa Raittinden Ystävät r.y:lle Joutsenon kansanopiston rakentamista varten

koskeva ed. Erkkilän ym. toiv.al. n:o 232;

maatalousvaliokuntaan:

233) Toimenpiteitä Ulvilan kunnan Ravannin kylässä sijaitsevien valtion omistamien kahden tilan myymiseksi Satakunnan maanviljelysseuralle

tarkoittava ed. Jaakkolan ym. toiv.al. n:o 233;

234) Isännänpalkkaa koskevien määräysten tarkistamista leskiemäntien osalta

tarkoittava ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 234;

235) Toimenpiteitä Mikkelin maanviljelysinsinööriin perustamiseksi

tarkoittava ed. V. Kaasalaisen ym. toiv.al. n:o 235;

236) Maanmittausinsinöörien lisäämistä

tarkoittava ed. Kuittisen ym. toiv.al. n:o 236;

237) Uusien maanmittausinsinöörien ja kartoittajan virkojen perustamista maanmittauslaitokseen

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 237;

238) Määrärahaa agronomin palkkaamiseksi suunnitelmallisen aluetoiminnan toteuttamiseksi Pulkilan-Kestilän aluetta varten

tarkoittava ed. Saalastin toiv.al. n:o 238;

239) Esityksen antamista maareformista elinkelpoisten viljelystilojen muodostamiseksi ruotsin- ja kaksikielisiin kuntiin

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 239;

240) Maanhankintalain mukaisten lisämaa-alueiden muodostamisen jättämistä paikallisten asutuslautakuntain tehtäväksi maanlunastuslautakunnan valvonnan alaisena

tarkoittava ed. Muikun ym. toiv.al. n:o 240;

241) Maanhankintalain mukaisen rahoituksen uudelleen järjestämistä uudistilan perustamis- ja raivauspalkkioiden sekä rakennus- ja raivauslainojen osalta

tarkoittava ed. Rapion ym. toival. n:o 241;

242) Maanhankintalain 102 §:n mukaisten rakennus- ja raivauslainojen lainamäärien korottamista

tarkoittava ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o 242;

243) Viljelystilojen muodostamista valtion metsämaille

tarkoittava ed. Lahtelan toiv.al. n:o 243;

244) Asutuslainojen myöntämistä maanhankintalain ulkopuolelle jääneelle siirtoväelle

tarkoittava ed. Hallbergin ym. toiv.al. n:o 244;

245) Toimenpiteitä sisäsuuslainoituksen tehostamiseksi

tarkoittava ed. Sauran ym. toiv.al. n:o 245;

246) Asuttamis-, asutuskassa- ja MAP-lainojen sekä kerrostalojen aravalainojen lainahtojen yhdenmukaistamista korkoihin ja laina-aikaan nähden

tarkoittava ed. Kämäräisen ym. toiv.al. n:o 246;

247) Toimenpiteitä maanluovuttajia kohdanneiden menetysten korvaamiseksi

tarkoittava ed. Sauran ym. toiv.al. n:o 247;

248) Esityksen antamista maankäyttölainsäädännön liittyväksi lainsäädännöksi

tarkoittava ed. Lepistön ym. toiv.al. n:o 248;

249) Esityksen antamista valtion ja puutavara-yhtiöiden maiden lunastamisesta viljelys- ja asutustarkoituksiin sekä lisämaiksi pienille tonteille varsinaisella maaseudulla

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv.al. n:o 249;

250) Toimenpiteitä asutusteiden kunnostamiseksi ja rakentamiseksi

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 250;

251) Tutkimuksen toimittamista Itä- ja Pohjois-Suomen maataloudellisesta asemasta

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 251;

252) Viljaomavaraisuuden lisäämistä

tarkoittava ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 252;

253) Määrärahaa viljavuustutkimusta varten

koskeva ed. Sarjalan ym. toiv.al. n:o 253;

254) Kotimaisen siemenperunan vientimahdollisuuksien selvittämistä

tarkoittava ed. Hautalan ym. toiv.al. n:o 254;

255) Vakuutusperiaatteen varaan rakentuvan sato-vahinkojen korvausjärjestelmän edellytysten tutkimista

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 255;

256) Toimenpiteitä yhteiskäyttöön tarkoitettujen maatalouskoneiden ja -työvälineiden hankinnan edistämiseksi

tarkoittava ed. Aaltosen ym. toiv.al. n:o 256;

257) Pienviljelmätalouksien maatalouskoneiden hankinnan edistämiseksi myönnettävien avustuksien määrän korottamista

tarkoittava ed. Niemisen ym. toiv.al. n:o 257;

258) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon kivenraivauspalkkioita varten

tarkoittava ed. V. Kaasalaisen ym. toiv.al. n:o 258;

259) Karjatalouden tukemista Pohjois-Suomessa

tarkoittava ed. Erkkilän ym. toiv.al. n:o 259;

260) Yhteislaitumien perustamista pienviljelijäin ja tilattomien karjanomistajain laiduntamismahdollisuuksien parantamiseksi

tarkoittava ed. Koskisen ym. toiv.al. n:o 260;

261) Kotivoin valmistajain aseman parantamista

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 261;

262) Toimenpiteitä kotivoin markkinoinnin järjestämiseksi

tarkoittava ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 262;

263) Halpakorkoisten lainojen myöntämistä meijeritoiminnan kehittämiseksi Pohjois-Karjalan, Savon ja Keski-Suomen alueilla

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 263;

264) Määrärahaa osuusmeijereiden korkomenojen alentamiseksi

koskeva ed. E. Saaren ym. toiv.al. n:o 264;

265) Esityksen antamista maatalousneuvonnan keskittämisestä

tarkoittava ed. Lepistön ym. toiv.al. n:o 265;

266) Toimenpiteitä maatalousopetuksen saattamiseksi nykyajan vaatimuksia vastaavalle tasolle

tarkoittava ed. N. Kaasalaisen ym. toiv.al. n:o 266;

267) Määrärahaa Alavuden maamieskoulun toiminnan aloittamista varten

koskeva ed. E. Saaren ym. toiv.al. n:o 267;

268) Määrärahaa kiertävän maamieskoulun perustamiseksi Ylä-Savoon

koskeva ed. Kämäräisen ym. toiv.al. n:o 268;

269) Toimenpiteitä koneopetuksen tehostamiseksi maatalouskouluissa

tarkoittava ed. Forsiuksen ym. toiv.al. n:o 269;

270) Määrärahaa konehallin rakentamista varten Loimaan maamieskoulun yhteyteen

koskeva ed. Sauran ym. toiv.al. n:o 270;

271) Maatalouskoneiden koneopetuksen ja korjaajakoulutuksen järjestämistä

tarkoittava ed. Antikaisen ym. toiv.al. n:o 271;

272) Toimenpiteitä yksityisten maa- ja kotitalous- sekä kotiteollisuusoppilaitosten opetusvälineistön täydentämiseksi

tarkoittava ed. Pakkasen ym. toiv.al. n:o 272;

273) Toimenpiteitä maaseutunurison ammattikoulun perustamiseksi Askolan kunnan Tiilään kylässä olevan valtion kotiteollisuuskoulun yhteyteen

tarkoittava ed. Lampisen ym. toiv.al. n:o 273;

274) Salaojitusammattikoulutuksen järjestämistä maanviljelijöille

tarkoittava ed. Jussilan ym. toiv.al. n:o 274;

275) Maataloushallituksen alaisten kotitalousoppilaitosten opettajien opetusvelvollisuuden yhdenmukaistamista

tarkoittava ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 275;

276) Maataloudellisten kotitalousoppilaitosten opettajien työ- ja palkkaolosuhteissa vallitsevien epäkohtien poistamista

tarkoittava ed. Hamaran toiv.al. n:o 276;

277) Kotitalouskoulujen opettajien palkkaus- ja eläke-etujen korjaamista

tarkoittava ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 277;

278) Maataloudellisten koulujen käsityöopettajan toimien vakinaistamista

tarkoittava ed. Leinosen ym. toiv.al. n:o 278;

279) Määrärahaa avustukseksi ja lainaksi Kuopion talouskoulun uudisrakennuksen rakentamista varten

koskeva ed. Hamaran ym. toiv.al. n:o 279;

- 280) Toimenpiteitä pienviljelijäneuvojaopiston perustamiseksi Koivikon koulutilalle
tarkoittava ed. Rytingin ym. toiv.al. n:o 280;
- 281) Pienviljelijäkoulun perustamista Ylistaron pitäjässä sijaitsevalle Ruuskalan koulutilalle
tarkoittava ed. Tiitun ym. toiv.al. n:o 281;
- 282) Määrärahaa Siikaisten pienviljelijäkoulua varten
koskeva ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 282;
- 283) Toimenpiteitä emäntäkoulun perustamiseksi Alatornion kuntaan
tarkoittava ed. Niskalan ym. toiv.al. n:o 283;
- 284) Emäntäkoulun rakentamista Keski-Suomen kotitalousopiston yhteyteen
tarkoittava ed. Peltosen ym. toiv.al. n:o 284;
- 285) Toimenpiteitä emäntäkoulun perustamiseksi Lepaan koulutilalle
tarkoittava ed. Häppölän ym. toiv.al. n:o 285;
- 286) Määrärahaa Runnin tilalle perustettavaa emäntäkoulua varten
koskeva ed. Väänäsen ym. toiv.al. n:o 286;
- 287) Määrärahaa Suonenjoen emäntäkoululla toimivan ylimääräisen kotitalousneuvojakurssin muuttamiseksi vakinaiseksi kotitalousopistoksi
koskeva ed. Väänäsen ym. toiv.al. n:o 287;
- 288) Määrärahaa lainaksi Tri Ingmanin säätiön naiskotiteollisuuskoululle oppilasasuntolan rakentamista varten
tarkoittava ed. Väänäsen ym. toiv.al. n:o 288;
- 289) Määrärahaa kiinteän naiskotiteollisuuskoulun perustamiseksi Karvian kuntaan
koskeva ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 289;
- 290) Määrärahaa mieskäsateollisuuskoulun perustamiseksi Kihniön kuntaan
koskeva ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 290;
- 291) Toijalan karjanhoitokoulun uuden sijoituspaikan määräämistä
tarkoittava ed. Laineen ym. toiv.al. n:o 291;
- 292) Toimenpiteitä Itä-Suomen metsäkoulun perustamiseksi Heinävedelle
tarkoittava ed. T. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 292;
- 293) Toimenpiteitä metsäkoulun perustamiseksi Pohjois-Karjalaan
tarkoittava ed. Hallbergin ym. toiv.al. n:o 293;
- 294) Toimenpiteitä puutarhaviljelyn suotuisaa kehitystä haittaavien epäkohtien poistamiseksi
tarkoittava ed. Jussilan ym. toiv.al. n:o 294;
- 295) Määrärahaa kanataloustuotteiden varaston rakentamiseksi Etelä-Pohjanmaalle
koskeva ed. Antilan ym. toiv.al. n:o 295;
maatalousvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto valtiovarainvaliokunnalta,
- 296) Esityksen antamista vientimaksurahastosta kotieläintuotteiden viennistä aiheutuvien tappioiden korvaamista varten
tarkoittava ed. Lepistön ym. toiv.al. n:o 296;
maatalousvaliokuntaan:
- 297) Eusakkojärjestysten hedelmäpuiden omistajille aiheuttamien vahinkojen korvaamista
tarkoittava ed. Kähösen ym. toiv.al. n:o 297;
- 298) Toimenpiteitä hirvikannan vähentämiseksi
tarkoittava ed. Murtomaan ym. toiv.al. n:o 298;
- 299) Toimenpiteitä kalakaupan järjestämiseksi
tarkoittava ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 299;
- 300) Toimenpiteitä pienten kalastustilojen kalastusmahdollisuuksien turvaamiseksi
tarkoittava ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 300;

301) Toimenpiteitä kalanviljelylaitoksen perustamiseksi Keräsjoen Hirvaskoskelle

tarkoittava ed. Niskalan ym. toiv.al. n:o 301;

302) Kalanjalostuslaitoksen perustamista Oulun seudulle

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 302;

303) Luonnonvoimien tuhoamien kalastus- ja pyyntivälineiden korvaamista ammattikalastajille ja hylkeenpyytäjille

tarkoittava ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 303;

304) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon avustuksiksi luonnonvoimain takia veneensä tai pyydyksensä menettäneille ammattikalastajille

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 304;

305) Kalastusvenemoottoreissa käytettävän nestemäisen polttoaineen hintojen alentamista

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 305;

306) Tutkimuksen toimittamista Taka-Lapin metsien hyväksi käyttämisestä puunjalostusteollisuudessa

tarkoittava ed. Leinosen ym. toiv.al. n:o 306;

307) Toimenpiteitä turveteollisuuden tukemiseksi

tarkoittava ed. Murtomaan ym. toiv.al. n:o 307;

308) Pienehkön tiliputkitechdastyypin rakennussuunnitelman kehittämistä

tarkoittava ed. Kähösen toiv.al. n:o 308;

309) Inarin kunnassa olevan puutavaran sahauksen ja kuljetuksen järjestämistä metsähallituksen toimesta

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 309;

310) Toimenpiteitä kotimaisten polttoaineiden kulutuksen lisäämiseksi

tarkoittava ed. Leinosen ym. toiv.al. n:o 310;

311) Kuivatustöiden suunnitteluun ja johtoon kykenevän henkilöstön lisäämistä insinööripiireihin

tarkoittava ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 311;

312) Yhtenäisen suunnitelman laatimista viljelyskelpoisten soiden kuivattamisesta ja raivaamisesta viljelystarkoituksiin

tarkoittava ed. Kauhasen ym. toiv.al. n:o 312;

313) Määrärahaa peruskuivatustutkimuksen suorittamiseksi Kiimingin- ja Iijoen välisellä alueella

koskeva ed. Leinosen ym. toiv.al. n:o 313;

314) Peruskuivatussuunnitelman valmistamista Pohjois-Satakunnan vesiperäisten maitten kuivattamiseksi

tarkoittava ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 314;

315) Toimenpiteitä peruskuivatustöiden loppuunsaattamiseksi Vaasan maanviljelysinsinööripiirin alueella

tarkoittava ed. J. Wirtasen ym. toiv.al. n:o 315;

316) Kuivatussuunnitelman valmistamista Ilmajoen, Seinäjoen, Ylistaron ja Nurmon kuntain tulva-alueita varten

tarkoittava ed. Tikkaajan ym. toiv.al. n:o 316;

317) Kuivatussuunnitelman laatimista Jalasjärven ja Kauhajoen pitäjissä oleville polttoturvesoille

tarkoittava ed. Aittoniemen ym. toiv.al. n:o 317;

318) Toimenpiteitä Maaveden vesistöalueen vedenpinnan laskemiseksi

tarkoittava ed. T. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 318;

319) Lappeen kunnassa sijaitsevien Kyynelmysjärven ja siihen liittyvien järvien vedenpinnan alentamista

tarkoittava ed. Keloveden ym. toiv.al. n:o 319;

- 320) Naarajärven vedenpinnan laskemista
tarkoittava ed. T. Kinnusen toiv.al. n:o 320;
- 321) Toimenpiteitä Alasjärven vesijätöalueen
kuivattamiseksi
tarkoittava ed. Aition ym. toiv.al. n:o 321;
- 322) Toimenpiteitä ns. Isonkeitaan neva-alueen
kuivattamiseksi
tarkoittava ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 322;
- 323) Ruokolahden pitäjässä olevan Suursuon
kuivattamista
tarkoittava ed. Miikin ym. toiv.al. n:o 323;
- 324) Määrärahaa Ylä-Savon kuntien alueen vesi-
peräisten soiden kuivattamiseen
tarkoittava ed. Kämäräisen ym. toiv.al. n:o 324;
- 325) Konnekosken perkaamista
tarkoittava ed. Mannisen ym. toiv.al. n:o 325;
- 326) Virtain pitäjässä olevan Koronjoen perkaus-
työn suorittamista
tarkoittava ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 326;
- 327) Kuivajoen perkaustöiden aloittamista
tarkoittava ed. Liedeksen ym. toiv.al. n:o 327;
- 328) Olhavajoen perkaustöiden aloittamista
tarkoittava ed. Liedeksen ym. toiv.al. n:o 328;
- 329) Pöhlönjoen perkaamista
tarkoittava ed. Rytkösen ym. toiv.al. n:o 329;
- 330) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon
Porvoon kunnassa olevan Rödskärrinojan perkaami-
seen
tarkoittava ed. Rosenbergin toiv.al. n:o 330;
- 331) Valkealan pitäjässä sijaitsevan Torasjoen
perkaamista
tarkoittava ed. Virolaisen ym. toiv.al. n:o 331;
- 332) Vääräjoen perkaamista
tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 332; ja
- 333) Toimenpiteitä Tenojoen rantojen sortumisen
estämiseksi Utsjoen kunnan alueella
tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 333;
- työväenasiainvaliokuntaan:
- 334) Valtion viran tai toimen haltijoille maksetta-
vaa sunnuntaityökorvausta koskevien määräysten
muuttamista
tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 334;
- 335) Esityksen antamista kansaneläkejärjestelmän
muuttamisesta pääasiallisesti huoltoperiaatteelle
rakentuvaksi
tarkoittava ed. Sukselaisen ym. toiv.al. n:o 335;
- 336) Toimenpiteitä kansaneläkelaisissa säädetyn
rahoitusjärjestelmän muuttamiseksi
tarkoittava ed. Seppälän ym. toiv.al. n:o 336;
- 337) Kansaneläkelain mukaisten peruseläkkeiden
korottamista
tarkoittava ed. Kuusisen ym. toiv.al. n:o 337;
- 338) Kansaneläkelain mukaisten vanhuus- ja työ-
kyvyttömyyseläkkeiden saattamista tarkoitustaan
vastaaviksi
tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 338;
- 339) Kansaneläkelain vakuutusmaksujen palautusta
koskevien säännösten muuttamista
tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 339;
- 340) Kansaneläkemaksujen suorittamatta jäämi-
sistä aiheutuneiden eläkeoikeuden menetysten
selvittämistä
tarkoittava ed. Saalastin ym. toiv.al. n:o 340;

341) Pienviljelijäin ja itsenäisten ammatinharjoittajain kansaneläkevakuutusmaksujen alentamista

tarkoittava ed. Haapasen ym. toiv.al. n:o 341;

342) Kansaneläkelain muuttamista oikeamman suhteen saamiseksi suoritettujen kansaneläkemaksujen ja suoritettujen eläkkeiden välille

tarkoittava ed. Wickmanin ym. toiv.al. n:o 342;

343) Luottojen myöntämistä kansaneläkelaitoksen varoista kunnalliskotien ja kunnallissairaalan rakentamiseen

tarkoittava ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 343;

344) Toimenpiteitä yhtenäisen sosiaalivakuutuksen aikaansaamiseksi

tarkoittava ed. Aaltosen ym. toiv.al. n:o 344;

345) Esityksen antamista vanhuusavustuslain muuttamisesta

tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. toiv.al. n:o 345;

346) Vanhuusavustuslain muuttamista kansaneläkelain mukaisen lisäeläkkeen väliaikaisesta korottamisesta annetun lain muutosta vastaavaksi

tarkoittava ed. Leivo-Larssonin ym. toiv.al. 346;

347) Vanhuusavustuslain mukaisten eläkkeitten maksamista vähentämättöminä

tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. toiv.al. n:o 347;

348) Vanhusten eläkekodin aikaansaamista

tarkoittava ed. Wickmanin ym. toiv.al. n:o 348;

349) Yksityisessä työsuhteessa olevien eläkekysymysten järjestämistä

tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 349;

350) Esityksen antamista laiksi yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevain pakollisesta eläkevakuutuksesta

tarkoittava ed. Nordforsin toiv.al. n:o 350;

351) Toimenpiteitä alle 18-vuotiaitten täysorpojen eläkkeiden järjestämiseksi

tarkoittava ed. Hakalan ym. toiv.al. n:o 351;

352) Esityksen antamista invalidihuoltolaissa ilmenneiden puutteellisuuden korjaamiseksi

tarkoittava ed. A. Simosen ym. toiv.al. n:o 352;

353) Sairausinvalidien huollon järjestämistä

tarkoittava ed. Stenbergin ym. toiv.al. n:o 353;

354) Lisäkorvauksen myöntämistä erälle sota-invalidiille

tarkoittava ed. Miettisen ym. toiv.al. n:o 354;

355) Lisäkorvauksen myöntämistä erälle sota-invalidiille

tarkoittava ed. Saariahon ym. toiv.al. n:o 355;

356) Toimenpiteitä aivovammaisten toimeentulon turvaamiseksi

tarkoittava ed. Miettisen ym. toiv.al. n:o 356;

357) Esityksen antamista laiksi invalidien työhön sijoittamisen turvaamisesta määräsuusjärjestelmän muodossa

tarkoittava ed. Aition ym. toiv.al. n:o 357;

358) Osatyökykyisten työnsaantimahdollisuuksien järjestämistä

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. toiv.al. n:o 358;

359) Koulutuksen järjestämistä kroonista nivelreumaa sairastaville

tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. toiv.al. n:o 359;

360) Toimenpiteitä alle 30-prosenttisten invalidien työtaturmakorvauksien korottamiseksi

tarkoittava ed. Mannisen ym. toiv.al. n:o 360;

361) Esityksen antamista nykyistä laajemman verovapauden myöntämiseksi sodasta tai työtapa-turmista aiheutuneille korvauksille

tarkoittava ed. A. Simosen ym. toiv.al. n:o 361;

362) Invaliidien erikoisammattilaitoksissa olevien invaliidien viikkorahan korottamista

tarkoittava ed. A. Simosen ym. toiv.al. n:o 362;

363) Invaliidien huolto- ja ammattioppilaitosten henkilökunnan eläkkeiden maksamista valtion varoista

tarkoittava ed. A. Simosen ym. toiv.al. n:o 363;

364) Rakennusalan tutkimustoiminnan taloudellisten edellytysten tutkimista

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv.al. n:o 364;

365) Suunnitelman laatimista rakennuskustannusten alentamiseksi

tarkoittava ed. Soinisen toiv.al. n:o 365;

366) Kokonaisuohjelman laatimista asuntopulan poistamiseksi

tarkoittava ed. Honkalan ym. toiv.al. n:o 366;

367) Esityksen antamista asuntotuotantolain muuttamisesta

tarkoittava ed. E. Leikolan ym. toiv.al. n:o 367;

368) Nuorten asuntokysymyksen selvittämistä

tarkoittava ed. V. Virtasen ym. toiv.al. n:o 368;

369) Aravalainojen koron korottamista

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 369;

370) Kodinperustamislainan käyttämistä asunnon hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin

tarkoittava ed. Lukkarisen ym. toiv.al. n:o 370;

371) Maaseudun pienteollisuuden ja pienyritysläisyyden edistämistä

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 371;

372) Toimenpiteitä teollisuuden sijoittamiseksi maaseudulle

tarkoittava ed. Antikaisen ym. toiv.al. n:o 372;

373) Toimenpiteitä työmarkkinatutkimuksen järjestämiseksi

tarkoittava ed. E. Leikolan ym. toiv.al. n:o 373;

374) Valtion kiinteän työmarkkinatutkimuskeskuksen perustamista

tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 374;

375) Ammattientarkastusta koskevan lainsäädännön uudistamista

tarkoittava ed. Tikkaon ym. toiv.al. n:o 375;

376) Keskuselimen perustamista työnvälitystä ja ammatinvalinnanohjausta valvovaan ministeriöön

tarkoittava ed. Pakkasen ym. toiv.al. n:o 376;

377) Naisten ja miesten tasa-arvoisuuden toteuttamista työsuhteessa

tarkoittava ed. Torven ym. toiv.al. n:o 377;

378) Työntekijäin vuosilomalain muuttamista siten, että työntekijän hyväksi luettaisiin vuosilomaa laskettaessa koko se aika, jonka hän on ollut eri aikoina työsuhteessa samaan työnantajaan,

tarkoittava ed. Turkan ym. toiv.al. n:o 378;

379) Tutkimuksen toimittamista yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien alempien henkisen työn tekijäin palkkatasosta

tarkoittava ed. Seppälän ym. toiv.al. n:o 379;

380) Oppilaiden työpalkkojen parantamista

tarkoittava ed. Puhakan ym. toiv.al. n:o 380;

381) Työajan lyhentämistä kaivosteollisuudessa

tarkoittava ed. Niirasen ym. toiv.al. n:o 381;
ja

382) Satamatyöntekijäin työsuhteiden korjaamista

tarkoittava ed. Kokkolan ym. toiv.al. n:o 382.

383) Vapunpäivän määräämistä palkalliseksi vapaapäiväksi

tarkoittava ed. Alangon ym. toiv.al. n:o 383
esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Ensimmäinen varapuhemies:
Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi työväenasiainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Alanko: Herra puhemies! Toivomusaloite 383 tähtää lakiesityksen hyväksymiseen palkallisesta vapunpäivästä (Vasemalta: Hyvä aloite!). Tämä asiahan on ollut kaksi kertaa eduskunnassa aikaisemmin käsiteltävänä, vuonna 1949 hallituksen esityksenä sekä vuonna 1952 samanlainen lakiesitys edustajien allekirjoittamana. Viimeksi kun tätä asiaa käsiteltiin, hyväksyi eduskunta asian toisessa käsittelyssään, joskin se sitten muutti kantaansa asian ratkaisevassa jatkutussa toisessa käsittelyssä, joten tuli selvästi näkyviin, että meidän parlamentissamme on hyvin voimakas panos tämän asian saattamiseksi samalla tavalla päätökseen kuin on esim. Norjassa asian laita ollut jo vuosikymmeniä.

Kun lähdemme lyhyesti katselemaan, miksi tähän pyritään, on meidän päädyttävä kahteen näkökohtaan. Ensinnäkin meidän on muistettava, että nykyisin voimassa olevien työehtosopimuksien ja vapaiden markkinoiden aloilla saavat kaikki viran ja toimen haltijat palkan myöskin vapunpäivältä. Sitä vastoin varsinaiset känsäkourat, metsätyömiehet, uittotyömiehet, kaikki teollisuustyömiehet, rakennusalan ja kaiken alan työntekijät, he jäävät vaille tätä. Jo oikeudenmukaisuuden pitäisi velvoittaa siihen, että kaikki tämän maan työntekijät, olkoot ne henkisen tai ruumiillisen työn tekijöitä, olisivat samassa asemassa käytännössä esim. vapunpäivään nähden.

Ennen kaikkea pitäisi meidän maamme huomioida se, että meillä ei ole mitään sellaista erikoista työväen päivää, joka valtiollaan taholta huomioitaisiin, kuten on eräissä muissa maissa. Käsitykseni mukaan meidän maassamme pitäisi työväki arvostaa niin korkealle, että myönnetään tämä tunnustettu työväen suuri juhlapäivä palkalliseksi vapaapäiväksi kaikille työntekijöille eikä vain osalle, kuten se tällä hetkellä käytännössä on.

Kun asia menee työväenasiainvaliokuntaan ja palaa sieltä takaisin eduskuntaan, olisi toivottavaa, että eduskunta nyt tällä kerralla hyväksyisi tämän toivomusaloitteen. Onkin katsottu, että tämän hyväksyminen menisi eduskunnassa helpommin lävitse kuin varsinaisen monia kymmeniä lakipykälää käsittävän lakiesityksen. Me tämän esityksen takana olevat edustajat toivomme, että työväenasiainvaliokunta, johon asia nyt täältä lähetetään, vakavasti pysähtyisi tämän toivomusaloitteen eteen ja antaisi siitä myönteisen lausunnon eduskunnalle.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään työväenasiainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

työväenasiainvaliokuntaan:

384) Toimenpiteitä metsätyöväen ammattikasvatusohjelman laatimiseksi

tarkoittava ed. Pasasen ym. toiv.al. n:o 384;

385) Esityksen antamista metsä- ja lauttaustyöväen yhteisasunnoista annetun lain muuttamisesta

tarkoittava ed. Mustosen ym. toiv.al. n:o 385;

386) Toimenpiteitä metsä- ja uittotöissä maksettavien palkkojen korottamiseksi

tarkoittava ed. Ryttingin ym. toiv.al. n:o 386;

387) Toimenpiteitä metsä- ja uittotyöpalkkojen korottamiseksi

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 387;

- 388) Toimenpiteitä metsä- ja uittotyömiesten palkkojen korottamiseksi
tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 388;
- 389) Esityksen antamista laiksi metsä- ja uittotyöläisille työnhausta aiheutuvien työajan menetys- ja matkakustannusten korvaamisesta
tarkoittava ed. Muikun ym. toiv.al. n:o 389;
- 390) Vapaaehtoisen työttömyysvakuutuksen kehittämistä tehostamalla työttömyyskassatoimintaa
tarkoittava ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 390;
- 391) Pientyönantajain työssä perheenjäsenille sattuneiden tapaturmien korvaamista
tarkoittava ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 391;
- 392) Tutkimuksen toimittamista työttömyystyömailla tapahtuneiksi väitettyjen väärinkäytösten todenperäisyydestä
tarkoittava ed. Murtomaan ym. toiv.al. n:o 392;
- 393) Tutkimuksen toimittamista sosiaalipoliittisten etuuksien ja niistä aiheutuvien rasitusten ja kaantumisesta eri yhteiskuntaryhmiin ja erilaisten tulojen saajiin kuuluvien kansalaisten kesken
tarkoittava ed. Hakalan ym. toiv.al. n:o 393;
- 394) Toimenpiteitä taloudellisen tuen järjestämiseksi nuorisotalojen rakentajille
tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv.al. n:o 394;
- 395) Yhteiskunnallista hyvinvointia ja viihtyisyyttä lisäävien yhteistilojen, -laitteiden ja palvelumuotojen aikaansaamista
tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 395;
- 396) Havupuun työmittauksen muuttamista
tarkoittava ed. Puhakan ym. toiv.al. n:o 396;
- 397) Esityksen antamista puutavaran mittauslaiksi
tarkoittava ed. Rönkön ym. toiv.al. n:o 397;
- 398) Elatusvelvollisuuden täyttämisen turvaamista
tarkoittava ed. Tienarin ym. toiv.al. n:o 398;
- 399) Lasten aseman parantamista
tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. toiv.al. n:o 399;
- 400) Äitiys- ja lastenneuvoloiden aikaansaamista syrjäseuduille
tarkoittava ed. Stenbergin ym. toiv.al. n:o 400; ja
- 401) Esityksen antamista perhelomalaiksi
tarkoittava ed. Hiilelän ym. toiv.al. n:o 401;
puolustusvaliokuntaan:
- 402) Puolustusneuvoston asettamista
tarkoittava ed. Pasasen ym. toiv.al. n:o 402;
- 403) Asevelvollisuuttaan suorittamaan kutsutun työsuhteen turvaamista
tarkoittava ed. Helteen ym. toiv.al. n:o 403;
- 404) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon puolustuslaitoksen kapteenin ja ylläluutnantin virkojen peruspalkan korottamiseksi yhdellä palkkausluokalla
tarkoittava ed. Innalan ym. toiv.al. n:o 404;
- 405) Puolustusvoimien kantahenkilökunnan palkkauksen järjestämisestä
tarkoittava ed. Saariahon ym. toiv.al. n:o 405;
- 406) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon kertausharjoituksia varten
tarkoittava ed. Tiitun ym. toiv.al. n:o 406;
- 407) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon reservin kertausharjoituksia varten
tarkoittava ed. Raipalan ym. toiv.al. n:o 407; ja
- 408) Määrärahaa vuosien 1941—1945 sodan muistomitalia varten
koskeva ed. Kilpeläisen ym. toiv.al. n:o 408;

kulkulaitosvaliokuntaan:

409) Rahtitasausjärjestelmän muuttamista

tarkoittava ed. Honkalan ym. toiv.al. n:o 409;

410) Toimenpiteitä kaukokuljetuskustannusten alentamiseksi Savon osalta

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 410;

411) Maahan tuotavien auto- ja traktorimerkkien lukumäärän rajoittamista

tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 411;

412) Määrärahaa Satakunnan tie- ja vesirakennuspiiriin perustamiseksi

koskeva ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 412;

413) Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiriin perustamista

tarkoittava ed. Hautalan ym. toiv.al. n:o 413;

414) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon tie- ja vesirakennushallituksen kanavaosaston johtajan palkkauksen korottamiseksi

tarkoittava ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 414;

415) Määrärahaa Rauman virastotaloa varten

koskeva ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 415;

416) Puhelinliittymismaksujen alentamista

tarkoittava ed. Saaren ym. toiv.al. n:o 416;

417) Määrärahaa posti- ja lennätinlaitoksen linjahallinnon puhelinvalvojen, -välittäjien ja -apulaisien palkkojen korottamista varten

koskeva ed. Hosian ym. toiv.al. n:o 417;

418) Määrärahaa Kokemäen lennätin- ja puhelin-talon laajentamista varten

koskeva ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 418;

419) Toimenpiteitä posti- ja lennätintalon rakentamiseksi Lappeenrantaan

tarkoittava ed. Käkälän ym. toiv.al. n:o 419;

420) Isojoen perkaustöiden jatkamista

tarkoittava ed. Äsviskin ym. toiv.al. n:o 420;

421) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Vöyrinjoen alajuoksun perkaamiseen

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 421;

422) Lappajärven ja Evijärven vedensäätöstelytyön jatkamista

tarkoittava ed. Kiviahon ym. toiv.al. n:o 422;

423) Määrärahaa Välijoen perkaustöiden loppuun suorittamista varten

koskeva ed. Rankilan ym. toiv.al. n:o 423;

424) Kiitoradan rakentamista Maarianhaminan lentokentälle

tarkoittava ed. Larsonin ym. toiv.al. n:o 424;

425) Määrärahaa merijäänsärkiön rakennustyön aloittamista varten

koskeva ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 425;

426) Määrärahaa luotsivartiorakennuksen rakentamiseksi Utön luotsiasemalle

koskeva ed. Aition ym. toiv.al. n:o 426;

427) Määrärahaa Mässkarin luotsiaseman venevalkaman töiden loppuun saattamiseksi

koskeva ed. Wickmanin ym. toiv.al. n:o 427;

428) Kotkan ja Haminan satamien aukipitämistä

tarkoittava ed. Kajatsalon ym. toiv.al. n:o 428;

429) Määrärahaa Merikarvian satamaan johtavan nk. Halluskerin väylän syventämiseksi

koskeva ed. Sävelän ym. toiv.al. n:o 429;

430) Talvisataman rakentamista Kaskisiin

tarkoittava ed. Korsbäckin ym. toiv.al. n:o 430;

431) Ajoksen syväsataman rakentamista työttömyystyönä

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 431;

432) Toimenpiteitä sisävesiliikenteen edistämiseksi ja tukemiseksi

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 432;

433) Määrärahaa Vanajaveden ja Pyhäjärven säännöstelyhankkeen toteuttamista varten

koskeva ed. Luukan ym. toiv.al. n:o 433;

434) Uittokanavan rakentamista Taipaleen kanavalle

tarkoittava ed. Mannisen ym. toiv.al. n:o 434;

435) Maantiesillan rakentamista Kymijoen yli Hirvikosken lossin kohdalle

tarkoittava ed. Virolaisen ym. toiv.al. n:o 435;

436) Määrärahaa sillan rakentamiseksi Lammin lossin paikalle

koskeva ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 436;

437) Määrärahaa sillan rakentamiseksi Lammin lossipaikalle

koskeva ed. Hykkäälän ym. toiv.al. n:o 437;

438) Maantiesillan rakentamista Puumalansalmeen

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 438;

439) Määrärahaa Suolahden—Koiviston maantien siltatöiden suorittamiseen

koskeva ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 439;

440) Sillan rakentamista Kivisalmeen

tarkoittava ed. Hietasen ym. toiv.al. n:o 440;

441) Sillan rakentamista Kivisalmeen

tarkoittava ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 441;

442) Suunnitelman laatimista sillan rakentamiseksi Rautalammin pitäjässä olevaan Tallivirtaan

tarkoittava ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 442;

443) Määrärahaa Löytänänsalmen sillan rakentamista varten

koskeva ed. Koskisen ym. toiv.al. n:o 443;

444) Sillan rakentamista Hännilänsalmen lossipaikalle

tarkoittava ed. A. Leikolan ym. toiv.al. n:o 444;

445) Sillan rakentamista Hännilänsalmen lossipaikalle

tarkoittava ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 445;

446) Sillan rakentamista Hännilänsalmen lossipaikalle

tarkoittava ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 446;

447) Sillan rakentamista Hännilänsalmen lossipaikalle

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 447;

448) Toimenpiteitä Puutossalmen sillan rakentamiseksi

tarkoittava ed. Mannisen ym. toiv.al. n:o 448;

449) Maaningan pitäjässä olevan Mustanvirran lossiliikenteen uudelleen järjestämistä

tarkoittava ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 449;

450) Määrärahaa Sirviölänsalmen sillan rakentamiseen

koskeva ed. Partasen ym. toiv.al. n:o 450;

451) Sillan rakentamista Siuruanjokeen Tannilan lossipaikalle

tarkoittava ed. Ryttingin ym. toiv.al. n:o 451;

452) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon makuu- ja tavaravaunujen hankkimista varten

tarkoittava ed. Peltosen ym. toiv.al. n:o 452;

453) Valtiorautateiden viran ja toimen haltijain yötyön korvaamista työaikahyvityksellä

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv.al. n:o 453;

454) Kokonaissuunnitelman laatimista Lounais-Suomen rautatieverkoston kehittämistä varten

tarkoittava ed. Honkalan ym. toiv.al. n:o 454;

455) Täyskoneellisen tutkimuksen suorittamista ratasuunnalla Naarajärvi—Heinola

tarkoittava ed. Sarjalan ym. toiv.al. n:o 455;

456) Täyskoneellisen tutkimuksen suorittamista ratasuunnalla Saarijärvi—Urainen—Jyväskylä

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 456;

457) Määrärahaa Onkamon—Parikkalan ratasuunnan tutkimista varten

koskeva ed. Hallbergin ym. toiv.al. n:o 457;

458) Määrärahaa Turun sataman ratapihan laajentamiseksi

koskeva ed. Roineen ym. toiv.al. n:o 458;

459) Määrärahaa Hangon liikennetunnelin rakentamiseen

koskeva ed. Henrikssonin ym. toiv.al. n:o 459;

460) Toimenpiteitä ns. Salon Tottolan rataoikaisutöiden loppuunsaattamiseksi

tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. toiv.al. n:o 460;

461) Huopalahden—Ojakkalan yhdysradan rakentamisen aloittamista

tarkoittava ed. Virolaisen ym. toiv.al. n:o 461;

462) Rautatien rakentamista Savion pysäkillä Nordsjön niemelle

tarkoittava ed. Suomisen ym. toiv.al. n:o 462;

463) Toimenpiteitä Loviisan—Lahden rautatien lunastamiseksi valtiolle

tarkoittava ed. Lampisen ym. toiv.al. n:o 463;

464) Määrärahaa rataosaston työ- ja varastorakennuksen rakentamiseksi Kouvolaan

koskeva ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 464;

465) Määrärahaa Kouvolan—Utin rataosan rakentamiseksi kaksiraiteiseksi

koskeva ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 465;

466) Määrärahaa Lappeenrannan—Luumäen radan oikaisemiseksi

koskeva ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 466;

467) Lappeenrannan—Luumäen—Haminan—Kotkan rautatien rakentamista

tarkoittava ed. Kuittisen ym. toiv.al. n:o 467;

468) Rautatien rakentamista Heinolan kaupungista Hietaseen

tarkoittava ed. Haapasalon ym. toiv.al. n:o 468;

469) Rautatien rakentamista Heinolasta Naarajärvelle

tarkoittava ed. Pesosen ym. toiv.al. n:o 469;

470) Riihimäen ja Toijalan välisen rataosan rakentamista kaksiraiteiseksi

tarkoittava ed. Mohellin ym. toiv.al. n:o 470;

471) Parikkalan—Onkamon radan rakentamista

tarkoittava ed. Sinkkosen ym. toiv.al. n:o 471;

472) Mikkelin ratapihan laajentamista

tarkoittava ed. Haapasalon ym. toiv.al. n:o 472;

473) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon rautatien rakentamiseksi Jyväskylästä Jämsänkoskelle

tarkoittava ed. Myllymäen ym. toiv.al. n:o 473;

474) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Äänekosken—Saarijärven ja Haapajärven—Pihtiputaan rataosien kiskotus- ym. töitä varten

tarkoittava ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o 474;

475) Suolahden—Haapajärven radan rakentamisen jouduttamista

tarkoittava ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 475;

476) Alikäytävän rakentamista Alavuden asemalle

tarkoittava ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 476;

477) Rautatien rakentamista Pohjanmaan radalta Siilinjärvelle

tarkoittava ed. Kämäräisen ym. toiv.al. n:o 477;

478) Määrärahaa rautatien rakentamiseksi Ylivieskan asemalta Ryöppään merisatamaan

koskeva ed. Turkan toiv.al. n:o 478;

479) Joensuun—Koveron rautatien rakennustöiden loppuun saattamista

tarkoittava ed. Niirasen ym. toiv.al. n:o 479;

480) Määrärahaa Joensuun—Koveron—Ilomantsin rautatien rakentamiseen

koskeva ed. Hallbergin ym. toiv.al. n:o 480;

481) Määrärahaa Porokylän ylikäytäväsillan rakentamiseksi Joensuun—Kontiomäen rataosalla

koskeva ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 481;

482) Rautatien rakentamista Kontiomäen asemalta Kuhmoon

tarkoittava ed. Partasen ym. toiv.al. n:o 482;

483) Töiden aloittamista rautatielinjalla Oulu—Pudasjärvi

tarkoittava ed. Leinosen toiv.al. n:o 483;

484) Toimenpiteitä Maanselän metsäradan rakentamiseksi

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv.al. n:o 484;

485) Pikateitten rakentamista toisarvoisille maille

tarkoittava ed. Raipalan ym. toiv.al. n:o 485;

486) Harvaanasuttujen ja syrjäisten seutujen tieolojen kehittämistä

tarkoittava ed. Tauriaisen ym. toiv.al. n:o 486;

487) Tieosuuden Turku—Salo kestopäällystämistä

tarkoittava ed. Honkalan ym. toiv.al. n:o 487;

488) Liljgårdista Sannäsuddiin johtavan tien rakentamista varatyönä

tarkoittava ed. Henrikssonin ym. toiv.al. n:o 488;

489) Maantien rakentamista Kyminjoen itäpuolitse Inkeroisista Karhulan kauppalaan

tarkoittava ed. Kujalan ym. toiv.al. n:o 489;

490) Maantien rakentamista Pulsan asemalta Lappeenrannan—Kouvolaan maantielle

tarkoittava ed. Miikin ym. toiv.al. n:o 490;

491) Lappeenrannan—Lauritsalan ohitustien rakentamista

tarkoittava ed. Käkälän ym. toiv.al. n:o 491;

492) Toimenpiteitä Lappeenrantaan tulevan tien ja siihen liittyvän alikäytävän rakentamiseksi

tarkoittava ed. Käkälän ym. toiv.al. n:o 492;

493) Maantien rakentamista Imatran kauppalaasta Ruokolahden pitäjän Salo-Aitsaaren kylätielle

tarkoittava ed. Miikin ym. toiv.al. n:o 493;

494) Määrärahaa Porin—Rauman maantien tienpohjan lunastamista varten

koskeva ed. Jaakkolan ym. toiv.al. n:o 494;

495) Myöntään yhdyntien ottamista valtion haltuun

tarkoittava ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 495;

496) Määrärahaa Ikaalisten—Karvian välisen maantien tienparannustyön jatkamiseen

koskeva ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 496;

497) Määrärahaa maantien rakentamiseksi Kihniöltä Pohjois-Parkanon kautta Karviaan

koskeva ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 497;

498) Maantien rakentamista Haapamäen—Ruoveden maantieltä Yltiän rautatieasemalle

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 498;

499) Maantieoikaisun toimittamista linjalla Kymen läänin raja—Puumalansalmi

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 499;

500) Parikkalan asemalle johtavan tien ottamista valtion haltuun

tarkoittava ed. Sinkkosen ym. toiv.al. n:o 500;

501) Maantien rakentamista Puumalan kirkonkylästä Viljakansaareen ja Lieviskään

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv.al. n:o 501;

502) Toimenpiteitä Parikkalan kunnassa olevan Kirjolan—Pitkäpohjan kunnantien ottamiseksi valtion haltuun

tarkoittava ed. Sinkkosen ym. toiv.al. n:o 502;

503) Ruokolahden pitäjän Eräjärveltä Torsantaan kautta Säamingin pitäjän Särkilahdelle johtavan kylätien ottamista valtion haltuun

tarkoittava ed. Miikin ym. toiv.al. n:o 503;

504) Virtatien—Vertalansalmen tien ottamista valtion haltuun

tarkoittava ed. Miikin toiv.al. n:o 504;

505) Purnujärven—Rautjärven kunnantien ottamista valtion haltuun

tarkoittava ed. Miikin toiv.al. n:o 505;

506) Määrärahaa Kymen tie- ja vesirakennuspiirissä olevien tutkittujen ja alullepantujen teiden rakentamiseen

koskeva ed. Käkelän ym. toiv.al. n:o 506;

507) Toimenpiteitä uuden rajan katkaisemien teiden yhdistämiseksi kaakkoisella rajaseudulla

tarkoittava ed. Kajatsalon toiv.al. n:o 507;

508) Valtakunnanrajan katkomien tieyhteyksien korjaamista

tarkoittava ed. Leinosen ym. toiv.al. n:o 508;

509) Kaskisista Joensuuun johtavan maantien kunnostamista raskainta pika-autoliikennettä palvelevaksi runkotieksi

tarkoittava ed. Salorannan ym. toiv.al. n:o 509;

510) Härkmerin—Skafungin—Merikarvian tien ottamista valtion haltuun

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. toiv.al. n:o 510;

511) Saukon—Sippolan maantien rakentamista Alajärven ja Kuortaneen kunnissa

tarkoittava ed. Kiviahon ym. toiv.al. n:o 511;

512) Maantien rakentamista Kauhajoen Hangaskylästä Peräkylän Orismalan maantielle

tarkoittava ed. Antilan ym. toiv.al. n:o 512;

513) Maantiesuunnan tutkimista Kurikan pitäjästä Kauhajoen kirkolle ja Hyypän asutusalueelle

tarkoittava ed. Antilan ym. toiv.al. n:o 513;

514) Maantien rakentamista Karstulan—Kivijärven maantieltä Kannonkosken Kannonkahalle

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 514;

515) Maantien rakentamista Pihlajaveden rajalta ns. linjatien päästä Ahtaan sillalle Pihlajaveden—Virtain maantiellä

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 515;

516) Maantien rakentamista Ahtärin pitäjän rajalta Pihlajaveden—Virtain maantielle

tarkoittava ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 516;

517) Saarijärven kunnan Kolkanlahden ja Pylkönmäen välisen paikallistien ottamista valtion haltuun

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv.al. n:o 517;

518) Määrärahaa Mämmensalmen kiertotien rakennustöiden loppuunsaattamista varten

koskeva ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 518;

519) Maantien rakentamista Viitasaaren pitäjän Suovanlahden kylästä Rautalammin pitäjän Kerkonkosken kylään

tarkoittava ed. Mannisen ym. toiv.al. n:o 519;

520) Kanavuoren—Kelkkamäen maantien rakentamista

tarkoittava ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 520;

521) Määrärahaa Kanavuoren—Kelkkamäen maantien rakentamiseen

koskeva ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o 521;

522) Määrärahaa Uuraisten—Saarijärven—Karstulan—Kyyjärven alueella olevan valtatie peruskorjausta varten

koskeva ed. Koskisen ym. toiv.al. n:o 522;

523) Jyväskylän—Petäjäveden maantien oikaisemista

tarkoittava ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 523;

524) Maantien rakentamista Lievestuoreelta Jyväskylän—Kuopion maantielle

tarkoittava ed. Koivusen ym. toiv.al. n:o 524;

525) Yhdystien rakentamista Pieksämäen—Hankasalmen maantieltä Rautalammin—Hankasalmen maantielle

tarkoittava ed. Rönkön ym. toiv.al. n:o 525;

526) Maantien rakentamista Suonenjoen—Hankasalmen maantieltä Paltasen asemalle

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 526;

527) Maantien rakentamista Suonenjoen—Hankasalmen maantieltä Pieksämäen—Suonenjoen maantielle

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 527;

528) Rautalammin—Hankasalmen maantien kuntoon saattamista

tarkoittava ed. Hultin ym. toiv.al. n:o 528;

529) Pieksämäen kunnassa olevan Mataramäen kylätien kunnostamista ja tien jatkamista Rautalammin—Hankasalmen maantielle

tarkoittava ed. T. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 529;

530) Maantien rakentamista Pieksämäen—Hankasalmen maantieltä Vanajan kylätien kautta Rautalammin—Hankasalmen maantielle

tarkoittava ed. T. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 530;

531) Onnivaaran maantien ottamista valtion haltuun

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv.al. n:o 531;

532) Maantien rakentamista Kiteen Valkeavaarasta Korkeakankaan kautta Uuden-Wärtsilän asemalle

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 532;

533) Maantien rakentamista Kiuruveden pitäjän Koivujärven kylästä Pyhäsalmen—Pielaveden maantielle

tarkoittava ed. Kämäräisen ym. toiv.al. n:o 533;

- 534) Kivijärven—Harjun—Hautian tien ottamista valtion haltuun

tarkoittava ed. Heikuran ym. toiv.al. n:o 534;

- 535) Maantien rakentamista Vesannon—Viitasaaren maantieltä Pihtiputaan asemalle

tarkoittava ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 535;

- 536) Maantien rakentamista Kinnulan pitäjältä Alvajärven asemalle

tarkoittava ed. Jämsénin ym. toiv.al. n:o 536;

- 537) Viinamäen—Siikajärven maantien rakentamista

tarkoittava ed. Rytkösen ym. toiv.al. n:o 537;

- 538) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Syvärinpään—Oikimäen maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Rytkösen ym. toiv.al. n:o 538;

- 539) Kolin—Herajoen—Ahvenisen maantien rakentamista

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv.al. n:o 539;

- 540) Lipasvaaran—Otravaaran tiesuunnan tutkimista

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv.al. n:o 540;

- 541) Maantien rakentamista Pyhäjoen eteläpuolitse Oulaisista Käsämäen Venetpalon kylään

tarkoittava ed. Erkkilän ym. toiv.al. n:o 541;

- 542) Maantien rakentamista Potkun ja Naaman kylien välille Utajärven kunnassa

tarkoittava ed. Rytingin ym. toiv.al. n:o 542;

- 543) Maantien rakentamista Muhosperän maantiestä Muhoksen kunnan Hirsijärven kylään

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. toiv.al. n:o 543;

- 544) Maantien rakentamista Vieremän Karankmäestä Otanmäkeen

tarkoittava ed. Rönkön ym. toiv.al. n:o 544;

- 545) Maantien rakentamista Kuhmon—Suomussalmen maantieltä Kuhmon Vartiuskylän Kiimaavaaraan

tarkoittava ed. Partasen ym. toiv.al. n:o 545;

- 546) Maantien rakentamista Kuhmon—Hyrynsalmen maantieltä Iivantiiran tielle

tarkoittava ed. Partasen ym. toiv.al. n:o 546;

- 547) Peruskorjausten suorittamista Simon—Ranuan maantiellä

tarkoittava ed. M. Miettusen ym. toiv.al. n:o 547;

- 548) Oikaisujen suorittamista Oulun—Kuusamon valtatiellä

tarkoittava ed. Ryhdän toiv.al. n:o 548;

- 549) Maantien rakentamista Pudasjärven Puhokselta Kurkikylän kautta Suomussalmen Leinosenvaaraan

tarkoittava ed. Tauriaisen toiv.al. n:o 549;

- 550) Maantien rakentamista Pudasjärven Puhoskylän Myllykankaalta Suomussalmen Näljängälle

tarkoittava ed. Rytingin ym. toiv.al. n:o 550;

- 551) Maantien rakentamista Iin asemalta Pudasjärven kunnan Kipinäkylään

tarkoittava ed. Liedeksen ym. toiv.al. n:o 551;

- 552) Maantien rakentamista Pesiönlahdelta Heinijärvelle

tarkoittava ed. Tauriaisen toiv.al. n:o 552;

- 553) Maantien rakentamista Suomussalmella Kianan vesistön itäpuolitse Juntusrantaan

tarkoittava ed. Tauriaisen toiv.al. n:o 553;

554) Yhdystien rakentamista Alatornion Näätsaaresta Tornion—Röytän maantiehen

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv.al. n:o 554;

555) Kemin—Rovaniemen ja Ylitornion—Ounasjokivarren maanteiden yhdistien tietöiden loppuun saattamista

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 555;

556) Tutkimuksen toimittamista Pohjois-Suomen valtateille sopivasta päällysrakenteesta

tarkoittava ed. Niskalan ym. toiv.al. n:o 556;

557) Kemijoen itäpuolen maantien rakentamista

tarkoittava ed. M. Miettusen ym. toiv.al. n:o 557;

558) Maantien rakentamista Ounasjoen itäpuolitse Saaren kylästä Markkasuvannon sillalle

tarkoittava ed. Pöykön ym. toiv.al. n:o 558;

559) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maantien rakentamiseksi Rovaniemen Saarenkylästä Markkasuvannon sillalle

tarkoittava ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 559;

560) Maantien rakentamista Rovaniemen kauppala-
lasta Kuusamon—Posion maantielle

tarkoittava ed. Pöykön ym. toiv.al. n:o 560;

561) Vanttausjärven asutustien jatkamista Vian asemalle

tarkoittava ed. Pöykön ym. toiv.al. n:o 561;

562) Posion kunnassa olevan Aholan—Mourujärven maantien rakentamista

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 562;

563) Maantien rakentamista Posion—Kuusamon maantiestä Ylikitkajärven luoteispuolitse Kemi-
järven—Kuusamon maantielle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 563;

564) Maantien rakentamista Kuusamon kunnan Kuolion kylästä Penttilänvaaran kautta Murto-
vaaralle

tarkoittava ed. Ryhdän toiv.al. n:o 564;

565) Äkäslompolon—Muotkavaaran tien rakentamista

tarkoittava ed. Niskalan ym. toiv.al. n:o 565;

566) Maantien rakentamista Tornion—Muonion maantiestä Orankivuoman asutusalueelle

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 566;

567) Maantien rakentamista Sodankylän—Ivalon maantiestä Pikku-Poikelan kohdalta Kittilän kunnan Pokan kylään

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 567;

568) Maantien rakentamista Sodankylän kunnan Korvasen—Lokan tieltä Rieston kylään

tarkoittava ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 568;

569) Maantien rakentamista Sodankylän Kieringin kylästä Kittilän Molkojärven kylään

tarkoittava ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 569;

570) Maantien rakentamista Sodankylän kunnan Kelujärven kylästä Savukosken kunnan Tanhuan kylään

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv.al. n:o 570;

571) Maantien rakentamista Savukosken kunnan Värriön kylästä Sodankylän kunnan Kelujärven kylään

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 571;

572) Javaruksen—Vuojärven maantien rakentamista

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 572;

573) Javarusvastuun asutusalueelle rakennetun tien jatkamista Pelkosenniemen kirkonkylään

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 573;

574) Maantien rakentamista Kemijärven kunnan Soppelasta saman kunnan Räisälän kylään

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 574;

575) Javaruksen—Vuojärven maantien rakentamista

tarkoittava ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 575;

576) Maantien rakentamista Sallan kunnan Ahvenelästä Savukosken kunnan Lunkkauksen tielle

tarkoittava ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 576;

577) Enontekiön Leppäjärvellä johtavan maantiesuunnan tutkimista

tarkoittava ed. Niskalan ym. toiv.al. n:o 577;

578) Maantien rakentamista Enontekiön kirkonkylästä Leppäjärven ja Palojärven kylään

tarkoittava ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 578;

579) Maantien rakentamista Peltovuoman kylästä Nunnasen kylään

tarkoittava ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 579;

580) Maantien rakentamista Kittilän kunnan Tepaston kylästä Puljujärven kylään

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 580;

581) Maantien rakentamista Kittilän pitäjän Tepaston kylästä Enontekiön kirkonkylään

tarkoittava ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 581;

582) Maantien rakentamista Inarin Syysjärveltä Utsjoen kirkonkylän kautta Tenojoen rantaan

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 582; ja

583) Yhdystien rakentamista Utsjoen sillan sekä sen etelä- ja pohjoispuolella olevien maanteiden välille

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv.al. n:o 583.

Pöydällepano.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

584) Ehdotuksen laiksi tullilain muuttamisesta sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi torstaina kello 11.

Täysistunto lopetetaan kello 14,38.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

10. Torstaina 29 p. huhtikuuta 1954

kello 11.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Ensimmäinen käsittely:

Ehdotus laiksi tullilain muuttamisesta 132
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 11.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahonen, Antila, Erkkilä, Friman, Hallberg, Heikura, Huttunen, Jokinen, Jusila, N. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kelo-
vesi, Kilpeläinen, S.-K. Kilpi, Koivunen, Kukkonen, Käkälä, Lampinen, A. Leikola, Leivo-Larsson, Manninen, Miettinen, Niiranen, Niskala, Nordfors, Pakkanen, Pasanen, Pohjala, Rantala, Rytinki, Rytönen, Salminen, Suonpää, Sävelä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Turunen ja Wiherheimo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Lampinen sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Ahonen, Antila, Hallberg, Heikura, Huttunen, Jusila, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kelo-
vesi, Kilpeläinen, Kukkonen, Käkälä, Manninen, Niiranen, Niskala, Rantala, Rytönen, ja Sävelä sekä toukokuun 1 päivästä saman

kuun 10 päivään ulkomaanmatkan vuoksi ed. Sukselainen.

Siv.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluva huhtikuun 27 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 25 sekä 32—36, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1953.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluva huhtikuun 9 päivästä on eduskunnalle saapunut kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1953.

Tämä kertomus on nyt jaettu edustajille.

Puhemies: Luetaan eduskunnan valitsijamiehiltä saapuneet kaksi kirjelmää.

Kansaneläkelaitoksen valtuutetut ja näiden varamiehet.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä
27 p:nä huhtikuuta 1954
N:o 4.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat Eduskunnan antaman kehoi-

tuksen mukaisesti toimittaneet valtiopäiväjärjestyksen 83 a §:n edellyttämän kansaneläkelaitoksen valtuutettujen ja näiden varamiesten vaalin ja että valituiksi ovat tulleet:

Pasanen, Aukusti, varatuomari, ja hänen varamiehikseen Tenhiälä, Juhon, pastori, ja Kyttä, Harras, varatuomari; Turkkala, Arvi, toimittaja, ja hänen varamiehikseen Jokinen, Kalle, toimitusjohtaja, ja Kulovaara, Urho, kansakoulunopettaja; Palovesi, Eino, maanviljelijä, ja hänen varamiehikseen Okko, Väinö, maanviljelijä, ja Saalasti, Kerttu, agronomi; Tuominen, Tyyne, pääsihteeri, ja hänen varamiehikseen Friman, Toivo, pienviljelijä, ja Lindqvist, Hemming, piirisihteeri; Kinnunen, Toivo, maanviljelijä, ja hänen varamiehikseen Saukkonen, Tauno, maanviljelijä, ja Rönkkö, Tahvo, maanviljelijä; Hiilelä, Kaisa, rahastonhoitaja, ja hänen varamiehikseen Kokkola, Veikko, kamreeri, ja Muikku, Otto, metsätyömiehen; Wirtanen, Johannes, pastori, ja hänen varamiehikseen Wiherheimio, T. A., filosofian maisteri, ja Forsius, Saara, pankinjohtaja; Jern, Johan Levi, kunnallisneuvos, ja hänen varamiehikseen Wickman, Albin, saarnaaja, ja Hollsten, Tuure, maanviljelijä; Tuominen, Erkki, lainopin kandidaatti, ja hänen varamiehikseen Seppi, Usko, pienviljelijä, ja Torvi, Irma, opintosihteeri; Malkamäki, Aino, kansakoulunopettaja, ja hänen varamiehikseen Brander-Wallin, Laura, ompelija, ja Sundman, Bruno, liittosihteeri; Simonen, Vieno, maanviljelijä, ja hänen varamiehikseen Sarjala, William, maatalousteknikko, ja Saari, Eero, maanviljelijä; Koivisto, Erkki, kirkkoherra, ja hänen varamiehikseen Saurala, Kalervo, maanviljelijä, ja Huttunen, Martti, pastori.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi

Meeri Kalavainen.”

Suomen Pankin tilintarkastajat ja näiden varamiehet vuodeksi 1954.

„Eduskunnan valitsijamiehet

Helsingissä

27. p:nä huhtikuuta 1954

N:o 5.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat saamansa kehoituksen mukaisesti toimittaneet valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 5 momentin edellyttämän Suomen Pankin tilintarkastajain ja näiden varamiesten vaalin vuodeksi 1954 ja että valituiksi ovat tulleet:

Soininen, Heikki, maanviljelijä, ja hänen varamiehekseen Laine, Lauri, maatalousteknikko; Hiilelä, Kaisa, rahastonhoitaja, ja hänen varamiehekseen Bryggari, Tuomas, kivityömiehen; Tuurna, Arno, kaupunginjohtaja, ja hänen varamiehekseen Ohman, C. A., lakitieteen lisensiaatti; Jauhunen, Matti, toimittaja, ja hänen varamiehekseen Kulo, Kustaa, apulaishuoltopäällikkö; ja Kannisto, H. A., kunnallispormestari, ja hänen varamiehekseen Leikola, Aare, dipl.insinööri.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi

Meeri Kalavainen.”

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Valiokuntapaikkojen järjestelyn vuoksi pyytää ed. Ryömä vapautusta sivistysvaliokunnan jäsenyydestä.

Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Eduskunta jättäneen valitsijamiesten tehtäväksi uuden jäsenen valittamisen vapautuksen saaneen sijaan.

Hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä oleva asia:

Ehdotus laiksi tullilain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsi-

telty hallituksen esitys n:o 11, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 25 ja 32—36 sekä kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1953 voitaneen esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Ehdotuksen laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 25 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Oikeusministeri **Kuuskooski:** Herra puhemies! Yhtenä vaikean inflation seurauksena on ollut, että palkkasuhteet maassamme ovat joutuneet epäjärjestykseen. Niin valtion virkamiesten kuin muidenkin palkkannauttajain palkkausta on viime vuosina jouduttu tämän tästä tarkistamaan ja korjaamaan. Siinä tarkoituksessa on näillekin valtiopäiville annettu esitys viran ja toimen haltijain ns. kuoppakorotuksista.

Tähänastisissa palkkauksen tarkistuksissa ovat valtion johtavassa asemassa olevat toimihenkilöt verrattuna yleiseen palkkatasoon jääneet perin huonoon asemaan. Tämä koskee kaikkia niitä ryhmiä, joilla on erityisen vastuunalainen ja edustava asema valtion hallinnon johdossa. Ensimmäisenä ryhmänä ovat kansanedustajat, joiden palkkaus, niin kuin käsiteltävänä olevan esityksen peruste-

luista yksityiskohtaisesti käy ilmi, on jäänyt paljon jälkeen siitä suhteesta virkamiesten palkkoihin, mikä määriteltiin vuonna 1947 siirryttäessä vuosipalkkiojärjestelmään. Toisen ryhmän muodostavat valtioneuvoston jäsenet, jotka myös ovat jääneet osattomiksi eräistä yleisistä palkankorotuksista ja siten nykyään ovat usein huomattavastikin alhaisemmalla palkkatasolla kuin heidän alaisensa virkamiehet. Mainittakoon, että ensimmäisessä veroluokassa oleva valtioneuvoston jäsen saa kuukaudessa nostaa palkkanaan 68 575 markkaa. Kolmannessa tähän kuuluvassa ryhmässä ovat suurten virastojen päälliköt ja muut korkeimmat virkamiehet, joiden palkkaus niinkään on räikeässä epäsuhteessa siihen, mitä vastaavanlaisista tehtävistä maksetaan palkkaa yksityisissä yrityksissä taikka eräissä valtionkin laitoksissa tai valtioenemmistöisissä yhtiöissä.

On esitetty sellainen ajatus, että näiden kolmen valtion vastuunalaisimman toimihenkilöryhmän palkkausten tarkistus olisi suoritettava samanaikaisesti, rinta rinnan toistensa kanssa, jotta niiden keskinäiset palkkaussuhteet olisivat havainnollisimmin määriteltävissä. Yhteisvastuullisesti, niin on väitetty, voitaisiin tämä arkaluontoinen kysymys ratkaista kivuttomimmin ilman, että ensiksi tavoitteeseen päässet menettäisivät mielenkiintoaan toisten palkkauskysymykseen.

Hallitus on kuitenkin omaksunut toisen käsityksen. Kun kansanedustajain palkkauksen ilmeiset epäkohdat ovat erikseen korjattavissa, ei tämän epäkohdan poistamista ole tahdottu jättää riippumaan edellä selostamistani toisista palkkauksellisista epäkohdista, joiden korjaamiseksi tarpeellisia valmisteluja ei ole vielä saatu päätökseen. Perusteettomana on pidettävä sellaista ajatusta, että yhtä epäkohtaa ei saisi korjata, jollei samalla kertaan poisteta muitakin epäkohtia. Tällaiseen ketjuratkaisuun on sitäkin vähemmän aihetta, kun siihen sisältyisi eräänlainen vihje siitä, ettei luoteta eduskunnan oikeamieliseen suhtautumiseen myöhemmin ratkaistavaksi tulevien epäkohtien korjaamisessa.

Näillä perusteilla hallitus on antanut edustajain palkkauksen korjaamisesta erillisen esityksen. Tähän on katsottu olevan sitäkin enemmän perustetta, kun hallituksessa kansanedustajat ovat vähemmistönä ja esitys

niin ollen on annettu lähinnä muiden kuin kansanedustajina toimivien hallituksen jäsenten vastuulla.

Esityksen perusteluista käy ilmi, millä perusteilla ehdotetaan korotuksia edustajain vuosipalkkioon ja päivärahoihin. Vuosipalkkio ehdotetaan suunnilleen 32 palkkausluokan tasolle, mikä verovapauden huomioon ottaen vastaa 35 - 36 palkkausluokan peruspalkkaa, ja päiväraha lähelle toisen matkustusluokan päivärahaa ilman paikalliskorotusta, Lapin ja syrjäseutujen osalta vastaavasti ensimmäisen luokan päivärahaa.

On ajateltu uudistuksen toteuttamista myös siten, että edustajanpalkkiosta annetussa laissa vuosipalkkion ja päivärahan kohdalla suoraan viitattaisiin johonkin palkkausluokkaan, lähinnä 32 palkkausluokan palkkaukseen, sekä II ja I matkustusluokan päivärahaan. Kun kuitenkin valtiopäiväjärjestyksen 16 §:n mukaan edustajanpalkkiosta ja matkakustannusten korvauksesta on säädettyä lailla ja matkustusluokkien päiväraha nykyään vahvistetaan valtioneuvoston päätöksellä, ei tällainen viittaussäännös lakiteknisesti ole mahdollista. Myöskään vuosipalkkion osalta ei ole tahdottu mennä viittaussäännökseen, kun palkkausluokkien tarkistus on vielä kesken. Tähän on vaikuttanut myöskin se, että tässä yhteydessä ei voida ottaa ratkaistavaksi kysymystä verovapauden poistamisesta jäljellä olevaltakin osalta edustajan palkkauksesta. Tämä kysymys ilmeisesti tulee vielä erikseen verolainsäädännön uudistamisen yhteydessä vireille.

Lakiesitykseen on vielä — lähinnä etäisimmiltä seuduilta olevien kansanedustajien matkahankaluuksien tasoittamiseksi — sisällytetty mahdollisuus saada korvaus lentokone-, laiva- ja linja-automaksuista, niinkuin esityksestä tarkemmin käy selville.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

laki- ja talousvaliokuntaan:

Eräitä muutoksia Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

koskeva hallituksen esitys n:o 32;

Eräitä muutoksia ja lisäyksiä Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

koskeva hallituksen esitys n:o 33;

Eräitä muutoksia ja lisäyksiä Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

koskeva hallituksen esitys n:o 34;

Evankelisluterilaisten seurakuntien virkataloista annetun lain muuttamista

tarkoittava hallituksen esitys n:o 35; sekä

Evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttoriurkurien palkkauksesta annetun lain muuttamista

tarkoittava hallituksen esitys n:o 36;

perustuslakivaliokuntaan, ja suhteita ulkovaltoihin koskevalta osalta ulkoasiainvaliokuntaan

Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1953.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 11,17.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

11. Tiistaina 4 p. toukokuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Pöydällepanoa varten
esitellään:

Talousvaliokunnan mietintö n:o 1
hallituksen esityksen johdosta kunnan
kättilöistä ja kunnallisista terveyssi-
sarista annettujen lakien muuttami-
sesta 135

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi
edustajat Hakala, V. Kaasalainen, S.-K.
Kilpi, Lampinen, Lindh, Miettinen, Nordfors,
Rytinki, Salminen, Sukselainen ja Turunen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä
istunnosta sairauden vuoksi ed. S.-K. Kilpi
ja yksityisasiain vuoksi ed. Rytinki sekä tou-
kokuun 20 päivään saakka sairauden vuoksi
lääkärintodistuksen nojalla ed. Lampinen.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan
presidentin kirjelmän ohella viime huhtikuun
27 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hal-

lituksen esitykset n:ot 27, 28 ja 31, jotka
nyt on edustajille jaettu.

Siv.

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 1953.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskun-
nalle on saapunut viime maaliskuun 30 päi-
välle päivätty eduskunnan kirjaston kerto-
mus vuodelta 1953.

Tämä kertomus on nyt jaettu edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan ko-
kous on huomenna keskiviikkona kello 13.

Päiväjärjestyksessä oleva asia:

Pöydällepano.

Ehdotukset laiksi kunnan kättilöistä ja kunnalli-
sista terveyssisarista annettujen lakien
muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laa-
dittu talousvaliokunnan mietintö n:o 1 esitel-
lään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston
ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraa-
vaan istuntoon.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituk-
sen esitykset n:ot 27, 28 ja 31 sekä eduskun-
nan kirjaston kertomus vuodelta 1953 voi-
taneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä
varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston
ehdotuksen mukaisesti

lakivaliokuntaan

**Ehdotuksen laiksi rangaistusmääräyksestä annetun
lain muuttamisesta**

sisältävä hallituksen esitys n:o 27;

sivistysvaliokuntaan, jonka tulee
pyytää lausunto valtiovarainvalio-
kunnalta:

Ehdotuksen kansakoululaiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 28; ja

**Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen viranhalti-
jain palkkauksesta ja eläkkeistä**

sisältävä hallituksen esitys n:o 31; sekä

sivistysvaliokuntaan

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 1953.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täys-
istunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,08.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

12. Perjantaina 7 p. toukokuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi tullilain muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 1; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 11.

Ensimmäinen käsittely:

2) Ehdotukset laeiksi kunnan kättilöistä ja kunnallisista terveyssisarista annettujen lakien muuttamisesta

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 24; ed. Pohjalan ym. lak.al. n:o 59; ed. Hosian ym. lak.al. n:o 60.

Pöydällepanoa varten esitellään:

3) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1 vuoden 1953 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laiksi valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta

4) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös rajakaupasta

5) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös koksien ja eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä annettujen valtioneuvoston päätösten alueellisesta soveltamisesta

Siv.

6) Lakivaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta. 145

7) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Bulgarian kanssa tehdyn maksusopimuksen muutosten voimaansaattamisesta

8) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1 vuoden 1953 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi maanhankintalain muuttamisesta

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Eskola, Huttunen, Kleemola, Kähönen, Lampinen, Miettinen, Nordfors, Palovesi, Pöykkö, Salminen, Sukselainen, Tiitu ja Turunen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Huttunen, Kleemola, Pöykkö ja Tiitu, ensi viikon ajaksi ulkomaanmatkan vuoksi ed. E. Leikola sekä toukokuun 19 päivään saakka sairauden vuoksi lääkarintodistuksen nojalla ed. Nordfors.

Ensimmäisen varapuhemiehen vapautuspyyntö.

Puhemies: Eduskunnan ensimmäinen varapuhemies on osoittanut eduskunnalle kirjelmän, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnalle.

Sen johdosta, että minut on nimitetty valtioneuvoston jäseneksi, pyydän kunnioittaen, että minulle myönnettäisiin vapautus ensimmäisen varapuhemiehen toimesta.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1954.

Viljami Kalliokoski.”

Puhemies: Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Ilmoitetaan, että ensimmäisen varapuhemiehen vaali toimitetaan ensi tiistain täysistunnossa.

Vahvistamatta jätetty laki.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime huhtikuun 27 päivästä on eduskunnalle saapunut samalle päivälle päivätty hallituksen kirjelmä sen johdosta, että eduskunnan 16 päivänä joulukuuta 1953 päivättyyn vastaukseen sisältyvä laki työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain muuttamisesta on jätetty vahvistamatta.

Hallituksen kirjelmä on nyt jaettu painettuna edustajille.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmien ohella viime huhtikuun 27 ja 30 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 37—41, jotka nyt on edustajille jaettu.

Ed. Sepän ym. kysymys, joka koskee tulvavahinkojen huomioonottamista maatalouden verotuksessa, ja valtiovarainministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiehelle osoitettuna, saapunut valtiovarainministeri Junnilan vastaus ed. Sepän ym. kysymykseen, joka koskee tulvavahinkojen huomioonottamista maatalouden verotuksessa.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kesällä 1953 Etelä-Pohjanmaalla ja Satakunnassa sattuneet laajat ja pitkäaikaiset tulvat aiheuttivat maanviljelijöille suuria vahinkoja ja raskaita tappioita. Runsaiden sateiden ja ahtaiden vesiväylien johdosta vesi nousi useampaan eri otteeseen viljelyksille tuhoten sadon useimmissa tapauksissa sataprosenttisesti. Vahinkojen suuruuden selvittämiseksi kussakin yksityisessä tapauksessa ja yleensä koko maassa kuntien kotalautakunnat suorittivat paikan päällä tapahtuneissa katselmuksissa arvioimistoimituksen. Tällainen selvitys suoritettiin Etelä-Pohjanmaalla 19 eri kunnassa ja Satakunnassa 27 kunnassa. Yhteensä suoritettiin katselmuksia 2 237 tilalla käsittäen pinta-alaltaan 4 694 so ha peltoa vahinkojen suuruuden noustessa yhteensä 86 401 974 mk:aan. Jo nämä luvut osoittavat, että kysymyksessä oli maatalousväestölle erittäin raskas tappio. Lähempi tarkastelu osoittaa kuitenkin vielä, että useissa yksityisissä tapauksissa tulvat ovat aiheuttaneet niin suuria menetyksiä, että tilan talous on täydellisesti järkkynyt koko sadon tuhoutuessa.

Kun kesän 1953 tulvien aiheuttamat vahingot muodostuivat näin suuriksi ja useissa tapauksissa erittäin raskaiksi, olisi ollut luonnollista, että valtiovalta olisi huolehtinut luonnonvoimien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta. Erityisesti velvoittaa yhteiskuntaa tällaiseen tukemiseen seikka, että laa-

jojen kuivatussuunnitelmien toteuttamisessa ei ole noudatettu valtion toimesta mitään kokonaisohjelmaa, mistä johtuu, että joet eivät nyt kykene purkamaan laajoilta kuivatusalueilta kokoontuvia vesiä kyllin tehokkaasti. Jokien alajuoksujen perkaushankkeet ovat odottaneet vuosikymmeniä toteuttamistaan. Eduskunta ei ole kuitenkaan myöntänyt määrärahaa vahinkojen korvaamiseen missään muodossa.

Kun valtiovalta on suhtautunut korvausasiaan näin välinpitämättömästi, olisi odottanut, että viime vuoden maataloustuloja verotettaessa olisi nämä tulvien aiheuttamat rakkaat tappiot huomioitu niin, ettei tulisi tapahtumaan sellaisen tulon verottamista, jota ei vähimmässäkään määrin ole ollut. Maatalouden veroperusteita määrättäessä ei ole kuitenkaan laisinkaan huomioitu tulvavahinkoja. Verolautakunnille lähetetyissä ohjeissa tänä vuonna on määrätty viljelijäperheen työn verotusarvoa määrättäessä tiloilla, joilla tulvavahinkoja on sattunut, tekemään korkeintaan 10 %:n vähennys keskimääräisiin arvoihin. Tämä on ainoa ohje verolautakunnille tulvavahinkojen huomioimisesta. Vaikka laskettaisiinkin korkeimman sallitun 10 %:n mukaan, niin veronhuojennus on aivan mitätön ja käytännöllistä merkitystä vailla. Kun verolaeissa tulvavahingoista annetut määräykset ovat niin epämääräiset, että käytännössä niitä noudatettaessa veronhuojennuksia joko ei lainkaan tehdä tai aivan merkitysettömässä muodossa, olisi kiireellisesti verolautakunnille annettava täsmälliset ohjeet.

Edellä lausutun nojalla ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus viipymättä antaa asianomaisille verolautakunnille sellaiset täsmälliset ohjeet kuluvaan vuonna suoritettavaa verotusta varten, että Etelä-Pohjanmaalla ja Satakunnassa sattuneet tulvavahingot tulevat maatalouden verotuksessa riittävästi huomioonotetuksi?

Helsingissä 8 päivänä huhtikuuta 1954.

Mauri Seppä.	Nestori Kaasalainen.
Matti Raipala.	Johannes Wirtanen.
N. Kosola.	Toivo Antila.
Väinö Tikkaaja.	Verner Korsbäck.
Eino E. Heikura.	T. Saloranta.
Toivo Äsvik.	

Eduskunnan Herra Puhemiesille.

Teille, Herra Puhemies, osoittamassaan, 8 päivänä kuluva huhtikuuta päivätyssä kysymyksessä ovat kansanedustaja Seppä ym. esittäneet valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Aikooko Hallitus viipymättä antaa asianomaisille verolautakunnille sellaiset täsmälliset ohjeet kuluvaan vuonna suoritettavaa verotusta varten, että Etelä-Pohjanmaalla ja Satakunnassa sattuneet tulvavahingot tulevat maatalouden verotuksessa riittävästi huomioonotetuksi?“

Vastauksena tähän kysymykseen saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Kysymyksen perusteluissa valitetaan sitä, ettei kesällä 1953 Etelä-Pohjanmaalla ja Satakunnassa sattuneiden tulvien aiheuttamia vahinkoja ole otettu huomioon vuodelta 1953 toimitettavassa verotuksessa noudatettavia maatalouden verotusperusteita vahvistettaessa. Tämä ei kuitenkaan ole ollut lain mukaan mahdollista, koska verotusperusteet on vahvistettava verovuonna päättyneen ja kahden sitä edeltäneen talousvuoden keskimääräisen puhtaan tuoton mukaan. Tulvavahingot, mikäli ne ovat olleet niin yleisiä, että ne koskevat koko kunnan aluetta, voidaan näin ollen ottaa huomioon aikaisintaan vasta verotusperusteita kuluvalle vuodelle vahvistettaessa.

Sellaisinakin vuosina, joina maassa yleensä saadaan täysin normaali sato, sattuu usein, että maatalouden tulos paikallisen hallan, tulvaveden tai raesateen vuoksi joillakin tiloilla tai jollakin rajoitetulla alueella jää heikommaksi kuin paikkakunnalla yleensä. Kun verotusperusteita vahvistettaessa vain sellainen kato, joka on kohdannut yleisesti koko kuntaa, voidaan ottaa huomioon, on tulo- ja omaisuusverolain 18 §:ssä nimenomaan säädetty, että tällainen paikallinen maataloustulon väheneminen on kunkin tilan kohdalla itse verotuksessa otettava kohtuullisessa määrässä huomioon. Tällaisen vahingon huomioonottaminen verotuksessa riippuu suuresta määrin paikallisista olosuhteista ja siitä selvityksestä, mikä vahingon laadusta ja laajuudesta verolautakunnalle esitetään. Kun vahingot lisäksi saattavat johtua monesta eri syystä ja olla monen eri asteisia,

ei valtiovarainministeriö ole katsonut voivansa antaa yleisiä ohjeita tällaisten esimerkiksi paikallisista tulvista johtuvien vahinkojen huomioonottamisesta verotuksessa. Verolautakunnilla on lain mukaan riittävä liikuma-ala maatalouden veronalaista tuloa tällaisessa tapauksessa arvioidessaan. Milloin maatalouden kärsimät vahingot ovat jollakin paikkakunnalla olleet yleisempiä, ovat valtiovarainministeriön alaiset verotarkastajat neuvoteltuaan tarvittaessa ministeriön kanssa antaneet verolautakunnille lähempiä ohjeita lain soveltamisesta.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1954.

Valtiovarainministeri *T. Junnila*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I ett till Eder, Herr Talman, riktat spörsmål, dagtecknat den 8 april 1954, har riksdagsman Seppä m. fl. till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar riktat följande fråga:

„Har Regeringen för avsikt att för vederbörande skattenämnder utfärda sådana exakta föreskrifter för beskattningen under innevarande år, att översvämningsskadorna i södra Österbotten och Satakunda komma att tillräckligt beaktas vid beskattningen?”

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamst anföra följande:

I motiveringen till spörsmålet klagas över att de av översvämningarna under sommaren 1953 i södra Österbotten och Satakunda vållade skadorna icke beaktades vid fastställandet av lantbrukets beskattningsgrunder för beskattningen för år 1953. Detta var likväl icke enligt lag möjligt, enär beskattningsgrunderna skola fastställas under skatteåret enligt den genomsnittliga nettoavkastningen av det gångna och de två föregående hushållningsåren. Översvämningsskadorna, såvida de ha varit så allmänna, att de hänföra sig till en kommuns hela område, kunna sålunda beaktas tidigast först vid fastställandet av beskattningsgrunderna för innevarande år.

Även under sådana år, då skörden i allmänhet är fullt normal i landet, inträffar det ofta, att lantbrukets resultat till följd av lokal frost, översvämning eller hagelskur på vissa lägenheter eller vissa begränsade områden blir svagare än i allmänhet på orten. Då vid fastställandet av beskattningsgrunderna endast sådan missväxt, som allmänt har drabbat en hel kommun, kan beaktas, har i 18 § lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgats, att sådan lokal minskning av inkomsten av lantbruk i fråga om varje lantbruk i skälighetsgrad bör beaktas vid själva beskattningen. Beaktandet av sådan skada vid beskattningen är i hög grad beroende av lokala förhållanden och den utredning, som i fråga om skadans beskaffenhet och omfång företes för skattenämnden. Då skadorna dessutom kunna ha många olika orsaker och vara av mycket olika grader, har finansministeriet icke ansett sig kunna utfärda allmänna föreskrifter för beaktande av sådana exempelvis av lokala översvämningar föranledda skador vid beskattningen. Skattenämnden har enligt lag tillräcklig rörelsefrihet vid uppskattningen av lantbrukets skattbara inkomst i sådant fall. Då de lantbruket åsamkade skadorna på någon ort ha varit allmänna, ha finansministeriets skatteinspektörer efter att vid behov ha konsulterat ministeriet utfärdat närmare föreskrifter i fråga om lagens tillämpning för skattenämnderna.

Helsingfors den 29 april 1954.

Finansminister *T. Junnila*.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi jättää valitsijamiesten tehtäväksi valita valtioneuvoston jäseniksi kutsuttujen edustajien sijaan ulkoasiainvaliokuntaan jäsenet edustajien V. Leskisen, Sukselaisen ja Leivo-Larssonin sijaan, valtiovarainvaliokuntaan varajäsenen ed. V. Simosen sijaan, pankkivaliokuntaan jäsenet edustajien Kekkosen ja Tervon sijaan, maatalousvaliokuntaan jäsenet edustajien ed. Virolaisen ja M. Miettusen sijaan, työväenasiainvaliokuntaan jäsenen ed. Leivo-Larssonin.

nin sijaan, kulkulaitosvaliokuntaan jäsenen ed. Kalliokosken sijaan ja puolustusasiainvaliokuntaan jäsenen ed. Tervon sijaan.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Puhemies: Ilmoitetaan, että suhteellisia vaaleja koskevien määräysten 13 §:n mukaan suuren valiokunnan jäseniksi tulevat valtioneuvoston jäseniksi nimitettyjen ed. M. Miettusen sijaan ed. Ikonen ja ed. Kalliokosken sijaan ed. Honkala.

Puhemies: Valiokuntapaikkojen järjestelyn vuoksi pyytävät vapautusta perustuslakivaliokunnan jäsenyydestä ed. Honkala, ulkoasiainvaliokunnan jäsenyydestä ed. Hakala ja varajäsenyydestä ed. J. Wirtanen, valtiovarainvaliokunnan jäsenyydestä ed. Hakala, pankkivaliokunnan jäsenyydestä ed. Hallberg, laki- ja talousvaliokunnan jäsenyydestä ed. Ikonen ja työväenasiaainvaliokunnan varajäsenyydestä ed. Saura.

Puhemiesneuvosto puoltaa anomuksia.

Anomuksiin suostutaan.

Puhemies: Eduskunta jättäneen valitsijamiesten tehtäväksi vaalien toimittamisen jäsenten valitsemiseksi vapautuksen saaneiden sijaan.

Hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi tullilain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 11, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 1. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 103 §, voimaantulo- ja soveltamissäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättäneeksi.

2) Ehdotukset laeiksi kunnan kättilöistä ja kunnallisista terveyssisarista annettujen lakien muuttamisesta.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 24, ed. Pohjalan ym. lak.al. n:o 59 ja ed. Hosian ym. lak.al. n:o 60, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. Pohjala: Herra puhemies! Kun nyt tämä kauan vireillä ollut kysymys kättilöitten ja terveyssisariden palkkauksesta siirtyy suureen valiokuntaan, niin toivoisin hartaasti, että suuri valiokunta korjaisi sen epäonnistumisen, mikä on sattunut talousvaliokunnassa. Asia on näet sillä tavalla, että talousvaliokunnassa tietäakseni ei ole käytetty asiantuntija-apua kysymyksessä oleviin lakeihin nähden, ja siitä johtuu, kun valiokunnassa on ollut niin paljon uusia jäseniä, että asia ei mielestäni ole siellä saanut asiantuntijakäsittelyä. Näin ollen toivoisin, että suuri valiokunta kuulisi asiantuntijoita ja tällä tavalla palauttaisi tämän lain sen oikeudelliselle pohjalle. Tässä on nimittäin kysymys terveyssisariden ja kättilöiden palkkojen tarkistamisesta, jonka periaatteen eduskunta itse asiassa on jo aikaisemmin hyväksynyt. Kun nykyisin voimassa oleva laki kunnallisista terveyssisarista annettiin vuonna 1944, hyväksyi eduskunta lain perusteissa periaatteen, jonka mukaan terveyssisarit ja kättilöt heille asetettuihin vaatimuksiin nähden rinnastettaisiin valtion saarialoiden osastonhoitajiin. Tätä periaatetta eduskunta on jo soveltanut vuonna 1947. On hyvin valitettavaa, että tämä terveyssisariden ja kättilöitten palkkausasia on viipynyt tässä

kamarissa niin äärettömän pitkän aikaa. Jo tällä aikaa on tälle työlle saatettu hyvin suuria vaikeuksia.

Nyt on sillä tavalla, että näitten lakien yhteydessä ei ole kysymys yksinomaan siitä, että nämä työntekijät saavat sen palkan, mikä heille kuuluu. Olen aivan varma, että nämä työntekijät voisivat siirtyä toisille paljon paremmin palkatuille työaloille. Siis ei ole ainoastaan kysymys näitten työntekijöitten palkoista, vaan myös siitä, saavatko Suomen maalaiskuntien asukkaat, vaikeissa oloissa elävien maalaiskuntien asukkaat, sairaanhoitoa vaikeina päivinä. Kyllä ymmärän, että jos täällä Helsingissä ihminen sairastuu, niin hänellä on mahdollisuus päästä edes sairaalan kylpyhuoneeseen paareille makaamaan, mutta siellä maalaiskunnissa on toisin. Puhun jonkinlaisena asiantuntijana, sillä olen aikoinani itsekkin kaksi vuotta ollut kiertävänä sairaanhoitajana maalaiskunnissa. Tällä hetkellä on juuri kysymys näitten pienten maalaiskuntien pikkuasuntojen sairaanhoidosta ja terveydenhuollosta, saavatko ihmiset siellä apua. Sanon vielä, että juuri nyt ollaan siirtymässä siihen, että mahdollisimman paljon potilaita voitaisiin hoitaa kotihoidossa. Esim. täällä Helsingin kaupungissa on nyt olemassa suunnitelma Kivelän sairaalaan nähdessä, jossa on ajateltu tällaista kotihoitoa, jotta voitaisiin sairaalapaikkoja sairaaloissa vähentää. Tuntuu oudolta, että eduskunta tahtoo ottaa pois juuri nämä työntekijät, jotka näissä kodeissa auttavat sairautensa päivinä ihmisiä. Tässä kamarissa, jossa myönnetään miljoonia ja miljoonia markkoja uusien sairaaloitten rakentamiseen, on outoa, että juuri tätä tietä esitetään työntekijöitten pääsy niihin pikkuasuntoihin maaseudulla, missä ihmiset ovat aivan yhtä suuressa avun tarpeessa, ehkä vielä suuremmassa, kuin suurissa kaupungeissa.

Terveyssisarilla ja kättilöillä on näkemys juuri tähän työhön. Olen aivan varma, että tämä työ ei olisi heille niin äärettömän tärkeätä, jos he eivät tässä näkisi todella sitä, että he tahtovat auttaa maaseudun asukkaita sellaisissa paikoissa, jonne ei edes talviaikoina ole polkua ja jossa kurkkua myöten saa kulkea lumessa. Näitä asukkaita he tahtovat auttaa, ja siksi he tahtovat, että työntekijöitä näille seuduille saataisiin. Nythän on, niinkuin tiedämme, työntekijäin kato jo

valtavan suuri, ja monet maalaiskunnat ovat jääneet ilman työntekijöitä. Jos tätä suuntausta jatketaan, rakennettakoon sitten vain jokaiseen maalaiskuntaan suuret sairaalat, niin saatte nähdä, että se loppujen lopuksi tulee monta kertaa kalliimmaksi, kuin jos pyritäisiin tätä tietä hoitamaan maaseudun sairaanhoitoa.

Huomautan vielä siitä, että esim. useimmat kulkutaudit nykyään hoidetaan kodeissa. Ei ole enää kulkutautisairaaloita, ja siksi juuri tämä kotisairaanhoito on tällä kerralla erikoisen tärkeä. Toivoisin, että suuri valtiokunta kiinnittäisi huomiota näihin seikkoihin ja koettaisi järjestää tämän palkkauskysymyksen sillä tavalla, että nämä työntekijät voitaisiin pitää jatkuvasti näillä vaikeilla työkentillä maalaiskunnissa.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Yhtyen kaikkeen siihen, mitä ed. Pohjala täällä mainitsi, ihmettelen, että hallitus antaessaan tämän palkkausesityksen ei esittänyt suorastaan kahta palkkausluokkaa ja mennyt sille periaatteelle, jonka aikaisemmat hallitukset ja eduskunta ovat periaatteessa, niinkuin mainittiin, hyväksyneet, nimittäin että terveyssisarret ja osastonhoitajat kuuluvat samaan palkkausluokkaan. Mainitsen vain, että kehitys on ollut sellainen, että vuonna 1947 terveyssisarret ja osastonhoitajat olivat samassa palkkausluokassa. Vuonna 1948 osastonhoitajat ylennettiin 10. palkkausluokkaan ja 1949 11. palkkausluokkaan ja sitten vuonna 1953 osastonhoitajat 13. palkkausluokkaan terveyssisararten jäädessä 11. palkkausluokkaan.

Nämä osastonhoitajienkin ja sairaanhoitajattarien palkat ovat yleensä Suomen maassa niin huonot, että missään muussa sivistysmaassa koko maailmassa eivät sairaanhoitajattarien palkat ja olot ole niin huonot kuin meillä Suomen maassa.

Tilanne terveyssisarrintamalla on nyt sellainen, että 209 paikkaa on täyttämättä, siis noin 20 % — kun ei ole ollut hakijoita. Tästä tulee maalaiskuntien osalle 211 ja kaupunkien osalle 23. Tämä osoittaa sen, mitä ed. Pohjala täällä sanoi, että kyllä kaupunkilaiset saavat näitä terveyssisaria; mutta sinne, missä nimenomaan olosuhteet ovat pahat, lääkärit ovat kaukana ja matkat ovat pitkät ja missä sairautta on myöskin pal-

jon, eivät hakeudu terveyssisarret, kun heidät on palkallisesti näin aliarvioitu.

Sitten on merkillistä, ettei ole otettu huomioon sitä seikkaa, että sen, joka valmistuu terveyssisariksi, täytyy käydä tavallinen sairaanhoitajattaren kurssi. Mutta hän ei ole pätevä terveyssisariksi, vaan hänen täytyy vielä suorittaa lain määräämä yhden vuoden kurssi. Pätevyysvaatimus on suurempi, mutta kuitenkin palkka on asetettu pienemmäksi. Ja nyt täytyy huomata, että terveyssisar joutuu vielä omatoimisesti maaseudulla hoitamaan sairauden- ja terveydenhoitoa kaukana lääkärin antamasta tuesta ja neuvoista.

Toivoisin, että suuri valiokunta käyttäisi nyt enemmän asiantuntemusta kuin me edhimme käyttämään, kun asiaa viimeksi käsiteltiin tämän eduskunnan aikana.

Sama on asia myöskin kättilöiden kohdalla. Kyllä meidän täytyy myöntää, että nämä Luojan säättämät tapaukset tapahtuvat täällä kaupungissa ja rintailla varmemmissa ja mukavammissa olosuhteissa kuin tuolla kaukana ja syrjäseuduilla. Olisi kai korkea aika myöskin kättilöiden palkka korottaa tuohon 13:nteen palkkausluokkaan. — Luimme juuri sanomalehdistä, että jo täällä Helsingissäkin itse Naistenklinikalla täytyy sulkea osastoja kättilöiden puutteen takia. Jos niitä nyt jo kaupungissa puuttuu, niin Luoja paratkoon, mitenkä sitten tuolla kaukana maaseudulla. Luotan suureen valiokuntaan, että se tutkii tämän asian selkiästi ja selvästi eikä tee vain vanhurskasta ja oikeamielistä päätöstä, vaan tekee järjellisen päätöksen.

Ed. Hosia: Herra puhemies! Kun se talousvaliokunnan mietintö, joka annettiin hallituksen esityksen johdosta kunnankättilöistä ja kunnallisista terveyssisarista annetun lain muuttamisesta, ja sen yhteydessä esitetyn aloitteet käsiteltiin valiokunnassa, niin valiokunnan päätös tuli hallituksen esityksen mukaiseksi yhden äänen enemmistöllä. Kunnan kättilöitä koskevasta lakialoitteesta ehdotettiin siis ylemmän palkkausluokan kättilöiden palkaksi 13 palkkausluokkaa ja alemman palkkausluokan kättilöiden palkkausluokaksi kahdeksattaista.

Täällä on jo mainittu ne seikat, joihin tämä ehdotus perustettiin, siis tuo aikaisemmin eduskunnassa hyväksytty rinnastus: osastonhoitajat, terveyssisarret ja ylemmän palkkausluokan kättilöt, ja sen soveltaminen

aikaisemmin, jolloin siis nämä kaikki olivat samassa palkkaluokassa. Tämä periaatehan sitten on kahteen kertaan unohtunut ja seuraus on ollut, että mm. kunnan kättilöt ovat jääneet kaksi palkkaluokkaa jälkeen. Tämän kehityssuunnan käytännölliset seuraukset alkavat nyt näkyä. Ehkä näkyvin merkki mielialoista kättilöiden piirissä on Suomen Kättilöliiton 3. 4. 1954 julistama hakukielto, johon sisältyvät myös kunnan kättilöiden toimet, vaikka se myöskin tarkoittaa valtion sairaaloissa toimivien kättilöiden palkkojen korottamisen edistämistä.

Mutta vaikka täällä ei haluttaisikaan kiinnittää erikoista huomiota hakukieltoon johdosta syntyneeseen tilanteeseen, on kättilöiden saannissa kuitenkin todettava olevan vaikeuksia ilman tätä hakukieltoakin. Palkkausolojen kehitys, joka kättilöiden ja tälle alalle aikovien keskuudessa katsotaan eräänlaiseksi työn arvostuksen puutteeksi, ei, kun sairaanhoitoalalla ei yleensä ole paikkojen puutetta, suinkaan kehoita ajan mittaan tälle alalle uusia pyrkijöitä. Valmiiden kättilöiden piirissä on selvästi havaittavissa siirtymistä muille aloille. Vuodesta 1950 lähtien on noin 200 kättilöä muuttanut alaa. Tämän vuoden tammikuun alussa oli toimia kaikkiaan täyttämättä 124, niistä kunnan kättilöitä 82, näistä, siis kunnan kättilöistä, maaseudulla 75.

Kun rinnastus ylemmän palkkaluokan kättilöiden ja osastonhoitajan palkkauksen välillä on aikoinaan tehty, on siinä otettu huomioon aivan oikein perustein ensinnäkin koulutus, joka ylemmissä palkkaluokissa olevilla kättilöillä on jopa pitempi kuin osastonhoitajilla, edellisillä kun on täydellinen sairaanhoitokoulutus ja lisäksi kättilökoulutus, joka heidän kohdallaan nykyään on 13 kuukautta. Toiseksi on tehtävien ja työolosuhteiden laatuun nähden sanottava, että kättilöt kentällä toimivat, niinkuin täällä myöskin terveyssisarista on mainittu, itsenäisesti ja tekevät vastuunalaista työtä ilman sairaalan tukea ja usein varsin vaikeissa olosuhteissa. He joutuvat myöskin itsenäisesti käyttämään lääkkeitä, joten vastuu tälläkin kohdalla on suuri. Se, että kunnan kättilöt eivät ole työaikalain alaisia ja heidän työnsä tilastojen mukaan on suurelta osalta, määrätystä luonnollisista syistä, yötyötä, asettaa heidät myöskin huonompaan asemaan kuin säännöllisissä työoloissa toimivan sairaan-

hoitohenkilökunnan. Sunnuntaityökorvausta saavat nimittäin osastonhoitajat 14 tunnulta kuukaudessa à 134 markkaa, joka on siis säännöllinen lisä heidän kuukausipalkkaansa. Lisäksi noin 60 % osastonhoitajista pääsee osalliseksi ylityö- ja yötyökorvauksista. Tämä ei tietysti osastonhoitajillekaan ole liikaa, mutta se osoittaa, että kunnan kätilöiden työolosuhteet ovat jättäneet heidät tässä kohen huonompaan asemaan.

Jos kunnan kätilöiden palkkausta katselee heidän työnsä merkityksen kannalta, on ensinnäkin todettava, että synnytyksistä tapahtuu vielä noin 35—40 % kotona, ja kunnan kätilöhän on velvollinen hoitamaan kaksi kuukautta synnyttäjää ja kaksi viikkoa vastasyntyntä. Synnyttäjät joutuvat nykyään laitospaikkapuutteen takia lähtemään useinkin jo kolmantena vuorokautena laitoksesta, joten näistäkin potilaista siis kätilöillä on vastuu. Kunnan kätilöiden työala on myöskin jatkuvasti laajentunut niiden tehtävien mukana, mitä heille on tullut äitiys-huollon, neuvolatoiminnan, sukupuolitautilien vastustuksen, yksinäisten äitien huollon, aborttilain ja yleisen kansanterveystyön piirissä.

Kun sekä synnyttäjien että vastasyntyneiden kuolleisuus meillä on ilahduttavassa määrin alentunut, on tunnustus tästä annettava myöskin maamme kätilökunnalle ja tämän ammatin tason kohoamiselle. Ei olisi varaa palkkapolitiikalla asettua ikäänkuin väheksymään tämän ammatin arvoa. Kun kätilöiden ja terveyssisarjen palkkaus ehdotetaan näissä jätetyissä aloitteissa järjestettäväksi siten, että ylemmän palkkausluokan kätilöt ja terveyssisarjet tulisivat 13 palkkausluokkaan ja alemman palkkausluokan kätilöt 12 palkkausluokkaan — tämä johtuu heidän vähemmästä koulutuksestaan, vaikka työ usein on sama —, niin on kai sanottava, ettei tämä palkkataso yleensä ole mikään korkea koulutuksen pituuteen ja työn vastuullisuuteen nähden. Kuten täällä jo edellä äsken mainittiin, niin tämä kaksi palkkausluokkaa eivät siis myöskään sinänsä merkitse mitään palkankorotusta, vaan eduskunnan aikaisemmin hyväksymän periaatteen noudattamista. Kun tilanne näiden ammattien kohdalla on yleensä vaikea, olisi eduskunnan mielestäni korjattava nyt syntynyt palkkaus-epäkohta ja siten osaltaan osoitettava ym-

märtävänsä sen työn arvon, mikä kentällä tehdään kansan terveystyön hyväksi.

Viime aikoina on aivan selvästi ollut havaittavissa, että sairaalaverkostoamme ei saada suurillakaan ponnistuksilla niin laajaksi, ettei samanaikaisesti olisi kehitettävä ns. kenttätöitä. Tämä kenttätöiden tarkeyshän on sairaanhoitoaloilla nyt eräänlainen uusi oivallus ja siihen monella tavalla on pyrittävä. Selvien epäkohtien korjaaminen palkkauksessa lienee vähin, mitä tähän suuntaan voidaan tehdä.

Siis suositteaisin suurelle valiokunnalle, että se katselisi asioita näiden aloitteiden pohjalla ja todellakin käyttäisi asiantuntijoita avukseen.

Ed. Murtomaa: Pitää paikkansa, mitä ed. Pohjala täällä sanoi, että tämän asian tämänkertaisessa käsittelyssä, jolloin on ollut käsittelyn pohjana hallituksen esitys n:o 24, talousvaliokunta ei ole kuullut asiantuntijoita sen vuoksi, että nämä samat asiat olivat viime eduskunnan viimeisellä istuntokaudella talousvaliokunnan käsiteltävänä ed. Pohjalan lakialoitteiden perusteella.

Silloinhan me kuulimme erittäin suuren määrän asiantuntijoita sekä näiden järjestöjen että myöskin valtion palkkauslautakunnan ja sisäasiainministeriön sekä lääkintöhallituksen taholta. Se mietintö, mikä talousvaliokunnasta silloin tuli ed. Pohjalan lakialoitteiden pohjalla, on aivan sama kuin nykyinen hallituksen esitys. Myönnämme kyllä sen, että monilla aloilla, mm. kätilöiden ja terveyssisarjen kohdalla, palkat ovat alhaiset. Mutta niiden lausuntojen perusteella, mitä asiantuntijat valiokunnassa antoivat, jos nämä korotetaan siihen määrään, mikä on näiden liittojen vaatimuksena, toisin sanoen ed. Pohjalan lakialoitteissa ehdotettu korotus merkitsisi palkkakuoppien syntymistä muualla ja se aiheuttaisi taasen ketjureaktion, niinkuin on monta kertaa nähty palkkamarkkinoilla, uusia palkankorotusvaatimuksia. Näin ollen talousvaliokunta tuli kaikesta huolimatta siihen mihin tuli ja on myöskin tässä käsittelyssä asettunut sille kannalle, jolle se jo asettui silloin edellisen eduskunnan aikana käsiteltäessä ed. Pohjalan lakialoitetta. Minulla ei ole mitään sitä vastaan, että suuri valiokunta kuulee näitä

asiantuntijoita, kunhan kuullaan sitten asian molemmilta puolilta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 37—41 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta luovuttamaan eräs Porin maalaiskunnassa sijaitseva valtionrautateiden omistama haarakata yksityiselle

sisältävä hallituksen esitys n:o 37;

sivistysvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi ammattioppilaitoksista

sisältävä hallituksen esitys n:o 38;

ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto työväenasiainvaliokunnalta,

Tiedonannon niistä sopimuksista ja suosituksista, mitkä Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi 35. istutokaudellaan vuonna 1952,

sisältävä hallituksen esitys n:o 39; sekä

lakivaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi eräiden hallintoriita-asiain oikeuspalkasta

sisältävä hallituksen esitys n:o 40; ja

Ehdotuksen laiksi lääninoikeudesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 41.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

3) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta

sisältävän, vuoden 1953 valtiopäiviltä lepäämässä olevan ehdotuksen johdosta laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1;

4) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös rajakaupasta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2;

5) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös koksien ja eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä annettujen valtioneuvoston päätösten alueellisesta soveltamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3;

6) Ehdotuksen laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 1;

7) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Bulgarian kanssa tehdyn maksusopimuksen muutosten voimaansaattamisesta,

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; ja

8) Ehdotuksen laiksi maanhankintalain muuttamisesta

sisältävän, vuoden 1953 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen

johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1.

Täysistunto lopetetaan kello 14,35.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

E. H. I. Tammio.

13. Tiistaina 11 p. toukokuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

- 1) Ensimmäisen varapuhemiehen
vaali 148

Kolmas käsittely:

- 2) Ehdotus laiksi tullilain muuttami-
sesta 149
Asiakirjat: Suuren valiokunnan
mietintö n:o 1; valtiovarainvaliokunnan
mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 11.

Ensimmäinen käsittely:

- 3) Ehdotus laiksi rikoslain 3 luvun
11 §:n muuttamisesta
Asiakirjat: Lakivaliokunnan
mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 7.

Ainoa käsittely:

- 4) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjes-
tyksen 3 §:n muuttamisesta
Asiakirjat: Perustuslakivalio-
kunnan mietintö n:o 1; vuoden 1953
vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu
lakiehdotus.

- 5) Ehdotus laiksi maanhankintalain
muuttamisesta 159
Asiakirjat: Maatalousvaliokun-
nan mietintö n:o 1; vuoden 1953 vp:ltä
lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdo-
tus.

- 6) Asetus 31 päivältä maaliskuuta
1954 Bulgarian kanssa tehdyn maksu-
sopimuksen muutosten voimaansaatta-
misesta 160

- Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokun-
nan mietintö n:o 1; mainittu asetus.

Siv.

- 7) Valtioneuvoston päätös 26 päi-
vältä maaliskuuta 1954 rajakaupasta .. 160
Asiakirjat: Perustuslakivalio-
kunnan mietintö n:o 2; mainittu pää-
tös.

- 8) Valtioneuvoston päätös 1 päivältä
huhtikuuta 1954 koksien ja eräiden polt-
toaineiden säännöstelemisestä annettu-
jen valtioneuvoston päätösten alueelli-
sesta soveltamisesta 161
Asiakirjat: Perustuslakivalio-
kunnan mietintö n:o 3; mainittu pää-
tös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

- 9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 2 hallituksen esityksen johdosta
laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikai-
sesta muuttamisesta 175

- 10) Laki- ja talousvaliokunnan mie-
tintö n:o 1 hallituksen esityksen joh-
dosta eräistä muutoksista Suomen evan-
gelisluterilaiselle kirkolle annettuun
kirkkolakiin ”

- 11) Laki- ja talousvaliokunnan mie-
tintö n:o 2 hallituksen esityksen joh-
dosta eräistä muutoksista ja lisäyksistä
Suomen evangelisluterilaiselle kirkolle
annettuun kirkkolakiin ”

- 12) Laki- ja talousvaliokunnan mie-
tintö n:o 3 hallituksen esityksen joh-
dosta eräistä muutoksista ja lisäyksistä
Suomen evangelisluterilaiselle kirkolle
annettuun kirkkolakiin 176

- 13) Laki- ja talousvaliokunnan mie-
tintö n:o 4 hallituksen esityksen joh-
dosta evangelisluterilaisten seurakun-
tien virkataloista annetun lain muutta-
misesta ”

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan kokous on huomenna, keskiviikkona kello 13.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Junnila, Lampinen, Miettinen, Nordfors, N. Nurminen, Paasivuori, E. A. Saari, Salminen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Turunen ja Virolainen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat ulkomaanmatkan vuoksi 13 päivään saakka ed. Paasivuori, 11 päivästä 21 päivään ed. Tervo ja viikon ajaksi 11 päivästä lukien ed. Tiekso-Isaksson.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Valiokuntapaikkojen järjestelyn vuoksi pyytävät vapautusta perustuslakivaliokunnan jäsenyydestä ed. Tienari ja varajäsenyydestä ed. Kyttä, lakivaliokunnan jäsenyydestä ed. Pasanen, ulkoasiainvaliokunnan varajäsenyydestä ed. Lukkarinen, valtiovarainvaliokunnan jäsenyydestä ed. Kyttä, pankkivaliokunnan jäsenyydestä edustajat Karjalainen ja H. Miettinen sekä kulkulaitosvaliokunnan jäsenyydestä ed. Karjalainen.

Puhemiesneuvosto puoltaa anomuksia.

Anomuksiin suostutaan.

Puhemies: Eduskunta jättäneen valitsijamiesten tehtäväksi tarpeellisten vaalien toimittamisen.

Hyväksytään.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. Palovesi: Eduskunnan valitsijamiesten kokous eräiden valiokuntapaikkojen järjestelyä varten pidetään huomenna, keskiviikkona kello 17,30.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ensimmäisen varapuhemiehen vaali.

Puhemies: Päiväjärjestyksen ensimmäisenä asiana on eduskunnan ensimmäisen varapuhemiehen valitseminen vuoden 1954 valtiopäivien jäljellä olevaksi ajaksi. Vaali toimitetaan umpilipuvin noudattamalla työjärjestyksen 2 §:n 2 momentin ja 45 §:n 2 momentin säännöksiä.

Pyydän edustajia V. Virtanen, Ryhtä, Mustonen ja Forsberg avustamaan vaalin toimittamisessa.

Vaaliin ryhdytään.

Puhemies: Vaalin tulos julistetaan.

Sihteeri lukee:

Äänestyksessä ovat saaneet ääniä ed. Heljas 177, edustajat Kukkonen ja Tuurna kumpikin 2 ääntä sekä yhden äänen seuraavat edustajat: Aittoniemi, Kuittinen, Lahela, Mohell, Niukkanen ja Pohjala.

Puhemies: Kun ed. Heljas on saanut ehdottoman enemmistön annetuista hyväksytyistä äänistä, on hänet valittu eduskunnan ensimmäiseksi varapuhemieheksi vuoden 1954 valtiopäivien jäljelläolevaksi ajaksi.

Ensimmäisen varapuhemiehen juhlallinen vakuutus.

Puhemies: Kehoitän nyt valittua ensimmäistä varapuhemiestä antamaan valtiopäiväjärjestyksen 25 §:ssä säädetyn vakuutuksen.

Puhujakorokkeelle asettuen lausuu

Ensimmäinen varapuhemies Heljas: Minä Lennart Heljas vakuutan, että minä puhemiestoimessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Jag Lennart Heljas försäkrar, att jag vill i utövningen av talmansbefattningen efter all min förmåga upprätthålla finska folkets, riksdagens och regeringens rätt i enlighet med grundlagarna.

Ilmoitus ensimmäisen varapuhemiehen vaalista.

Puhemies: Tarkistamista varten esitellään ensimmäisen varapuhemiehen vaalista laadittu kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Tasavallan Presidentille.

Sitten kun maanviljelysneuvos Viljami Kalliokoski, joka vuoden 1954 varsinaisten valtiopäivien alussa valittiin eduskunnan ensimmäiseksi varapuhemieheksi, pyynnöstä on vapautettu mainitusta toimesta, on eduskunta tänä päivänä toimittanut uuden vaalin, ja on täten valittu ensimmäiseksi varapuhemieheksi vuoden 1954 valtiopäivien jäljellä olevaksi ajaksi rovasti Lennart Heljas.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1954.

Till Republikens President.

Sedan lantbruksrådet Viljami Kalliokoski, som i början av 1954 års lagtima riksdag utsetts till riksdagens förste vicetalman, på begäran befriats från nämnda värv, har riksdagen denna dag förrättat nytt val, och har därvid till förste vicetalman för återstående tiden av 1954 års riksdag utsett prosten Lennart Heljas.

Helsingfors den 11 maj 1954.”

Kirjelmä hyväksytään.

2) Ehdotus laiksi tullilain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 11, jota on valmistele-
vasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mie-

tinnössä n:o 1, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 7, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 1.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1953 valtiopäiviltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan keskustelu asiasta ja sen jälkeen päätetään lakiehdotuksesta, joka valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan nyt muuttamattomana hyväksyä tai hylätä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin. Jos vähintään 2/3 annetuista äänistä kannattaa lakiehdotuk-

sen hyväksymistä, on se hyväksytty, mutta muussa tapauksessa on lakiehdotus hylätty.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Lindqvist: Herra puhemies! Kun hallituksen esitys valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamiseksi siten, että eduskunnan vaalikausi pidennettäisiin 3 vuodesta 4 vuoteen, oli joulukuun 8 ja 11 päivänä 1953 toisessa ja kolmannessa käsittelyssä, esitettiin meidän kansandemokraattien taholta painavia perusteita tätä kansamme perustuslaillisia oikeuksia supistamaan pyrkivää lakiesitystä vastaan. Kolmannessa käsittelyssä esitimme lakiesityksen hylättäväksi, tai ellei sitä hylätä, sen jättämistä lepäämään yli vaalien, kuten sitten tapahtuikin. Lakiesityksen nyt vaalien jälkeen ollessa jälleen ratkaisuvaiheessa on syytä korostaa lakiesityksen käsittelyvaiheita, koska ne ovat leimaa antavia porvarillisten kansanvaltaisten oikeuksien supistamispyrkimyksissä.

Ryhmämme taholta jo joulukuun käsittelyssä osoitettiin, että aina silloin, kun kokoomuslaisten johtama taantumusrintama ei pääse muuta tietä tarkoituksiensa perille, se turvautuu lainmuutoksiin ja ajaa muut porvarilliset ja vieläpä sosialidemokraattisetkin edustajat mustia pyrkimyksiä tukemaan. Näin tapahtui tälläkin kertaa. Viimeisten vuosien aikana harjoitetun, kokoomuksen etuja turvaavan hallitus- ja talouspolitiikan toteuttamisen yhteydessä oikeistolta ei jäänyt huomaamatta kansan laajojen kerrosten yhä kasvava tyytymättömyys noudatettua politiikkaa vastaan. Ettei tämä kasvava tyytymättömyys pääsisi häiritsemään oikeiston riistopyrkimyksiä, on sitä varten jo ajoissa varauduttava. Sitä tarkoitusta varten on syntynyt tämäkin lakiesitys, vaikkakin sen antajana käytettiin hallitusta, jossa oikeistolla oli vain vähäinen edustus, mutta niin paljon kuitenkin, että lakiesitys näki päivänvalon. Tässä tarkoituksessa pantiin toimeen myös ennenaikaiset talvivaalit. Odotettiin kinoksien ja pakkasen pidättävän tavallista kansaa vaaliuurnilta. Uhrattiin kymmeniä miljoonia vaalipropagandaan. Esimerkkinä mainittakoon, että viimeisenä sunnuntaina vaalien edellä kolmessa pääkaupungin lehdessä,

Uudessa Suomessa, Helsingin Sanomissa ja Suomen Sosialidemokraatissa, porvarilliset puolueet puolentoista miljoonan markan ilmoituksilla houkuttelivat kansalaisia äänestämään muka kykypuolueen ehdokkaita aina tulitikkuministereitä myöten. Hätäkelloja soitettiin maan äärestä toiseen porvarienemistöistä eduskuntaa muka uhkaavasta vaarasta ja pantiin käyntiin tutuksi tullut provokatorinen propagandahyökkäys kansandemokraatteja vastaan. Mutta mikään ei autanut. Äärimmäinen oikeisto menetti 6 edustajapaikkaansa, keskustapuolueet lisäsivät edustajiensa lukua ja kansandemokraattien äänestäjälukumäärä lisääntyi yli 42 000 uudella äänestäjällä. Mutta tämä ei ole vähentänyt oikeiston intoa. Pelko poliittisen määräysvaltansa menettämisestä pakottaa sitä porvarillisten kansanvaltaisten oikeuksien supistamisen ja niiden kokonaan poistamisenkin tielle.

Etenkin kriisikausina taantumus aktivisoi hyökkäyksiään porvarillisiakin kansanvaltaisia oikeuksia vastaan. Jo vuonna 1935 ed. Toivola samanlaisella lakialoitteella yritti eduskunnan vaalikautta pidentää viideksi vuodeksi. Perusteet olivat samat kuin nykyin: hallitusten lyhytaikaisuus, tiheät eduskuntavaalit, riittävän lujan hallituksen aikaansaaminen; siinä 19 vuotta sitten jo esillä olleen esityksen perustelut. Mutta 19 vuotta sitten silloisen perustuslakivaliokunnan ja eduskunnan enemmistö asettui esityksen hylkäämisen kannalle, ja se tuli hylätyksi. Vain Eero Rydman kokeili voimiaan vastalauseellaan perustuslakivaliokunnan mietintöä vastaan, jääden silloin „huutavan ääneksi korvessa”. Kansanvallan suojelijoita löytyi silloisesta eduskunnasta enemmän.

Kun 19 vuotta sitten IKL ja kokoomus hyökkäsivät kansanvallan kimppuun, löytyivät kansanvaltaa suojelevien voimien rintamasta maalaisliitto ja sosialidemokraatit. Täytyy ihmetellä, kuinka paljon 19 vuoden aikana saattavat käsitykset muuttua. Viime vuonna ja tänäkin vuonna perustuslakivaliokunnassa porvarillisten kansanvaltaisten oikeuksien raatelijain joukkoon on siirtynyt niin maalaisliitto kuin Leskis-ryhmän valtiikan alle alistettu sos.dem. ryhmäkin, vieläpä niin, että perustuslakivaliokunnassa asiaa käsiteltäessä sosialidemokraattiset edustajat innokkaimmin puolustivat lakiesityksen hyväksymistä. Avoimesti esiinnyttiin kokoo-

muksen kanssa samassa rintamassa siitä huolimatta, vaikka eduskunnan istunnossa joulukuun 8 päivänä 1953 lakiesityksen toisessa käsittelyssä ed. Heljas lausui mm., että „olisi perin vaarallista demokratian kannalta, jos kansan tahto syrjäytyy ja yleisesti vaaditut toimenpiteet jäisivät ajoissa suorittamatta”, sekä toisessa kohdassa puheenvuorossaan, että „toivottavasti ne odotukset, jotka tähän parlamentaariseen uudistukseen kohdistuvat, totentuvat, ja siten valtiolaivamme saisi vähän enemmän vakavuutta. Kuitenkaan ei ole syytä tässä suhteessa liioiteltuun optimismiin, siitä on osoituksena nykyinen sisäpoliittinen kriisimme” jne. Ed. Heikura samassa istunnossa lausui, ettei esillä oleva lain muutos valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta aina käytännössä turvaa vaalikauden jatkamista eikä tuo toivottua turvaa yleispoliittiseen sekä lainsäädäntytöön normaaliin vakavuuteen. Näin puhuttiin, mutta ratkaisussa asetuttiinkin taantumuksen kannalle. Mihin ovatkaan kadonneet maalaisliiton kunniakkaat perinteet? Muistamme, kuinka Suomen hallitusmuodosta taisteltaessa ja kokoomuksen kuningaspuuhien yhteydessä maalaisliitto taisteli kunniakkaasti porvarillisen kansanvallan puolesta. Mihin nämä perinteet nyt ovat joutuneet ja mistä hinnasta? On syytä kysyä, kun maalaisliiton edustajat niin joulukuussa viime vuonna kuin tälläkin kertaa perustuslakivaliokunnassa istahtivat kokoomuksen rekeen vanhan suomalaisen sananlaskun tyyliin: „Vie sinä, minä vikisen, ole vievinäsi väkisin.”

Kuvaavaa lakiesitysten käsittelylle oli tapahtuma perustuslakivaliokunnassa viime vuoden joulukuussa. Ensimmäisessä käsittelyssä sosialidemokraattiset ja muutamat porvarilliset edustajat olivat kansandemokraattien kanssa samalla kannalla, ettei laista tehdä taannehtivaa, kuten hallitus esitti. Hallituksen esityksestä lain voimaantulosäännöstä korjattiin seuraavan sisältöiseksi: „Tätä lakia sovelletaan siitä kansanedustajain vaalista lukien, joka lain antamisen jälkeen ensiksi toimitetaan.” Tämän korjauksen ansiosta vaalikausi olisi tullut neljävuotiseksi vasta vuonna 1957 valitun eduskunnan vaalikaudella. Tämä ei tyydyttänyt kokoomusta. Sen puheenjohtaja Salminen ei ollut saapuvilla valiokunnan ensimmäisessä käsittelyssä, jolloin muutos saatiin aikaan. Toisessa käsit-

telyssä hän oli, ja huomattaessaan muutoksen hän vaati selityksiä valiokunnan vitkasteleluun. Hänelle selitettiin valiokunnan perusteluina, ettei perustuslain muutosta voida toteuttaa taannehtivassa järjestyksessä, että on otettava huomioon valtiopäiväjärjestyksen säännökset vähemmistön oikeudesta äänestää laki lepäämään yli vaalien ja siten uuden eduskunnan lopullisesti ratkaistavaksi.

Mutta viittaukset perustuslakeihin ja parlamentaarisiin tapoihin eivät merkinneet mitään ed. Salmiselle. Hän huomautti, että kun kerran muutosta pidetään tarpeellisena, on sitä muodollisuuksista välittämättä voitava soveltaa heti, sekä neuvot valiokuntaa turhaa häveliäisyyttä tuntematta muuttamaan voimaantulosäännöksen. Ed. Henriksson kiiruhti jo tässä vaiheessa kannattamaan ed. Salmista muiden pysyessä vielä entisessä päätöksessään, ja asia pantiin pöydälle, mikä tapahtui vielä seuraavassa kokouksessa asiaa sen enempää käsittelemättä. Porvaristo, joka aina puhuu lain kunnioittamisen puolesta, on nyt itse ensimmäisenä uhkaamassa vieläpä perustuslakejakin.

Samoihin aikoihin kävivät kaikkien porvarillisten ja sos.dem.ryhmän johtajat neuvotteluja vuoden 1954 talousarviosta, ja seurauksena oli tunnettu sopimus, jonka avulla sopimukseen osallistuneiden ryhmien jäsenten suut nuijittiin tukkoon. He jättivät tekemänsä jo kirjallisetkin esitykset esittämättä. Lieneekö näissä neuvotteluissa sovittu myös tästä asiasta vai tuliko tuo määräys muualta päin? Mutta perustuslakivaliokuntaan, valiokunnan tekemättä asiasta minikäänlaista päätöstä, tuotiin uusi mietintöluonnos, jossa voimaantulosäännös kuuluu näin: „Tätä lakia sovelletaan ensimmäisistä vuoden 1953 jälkeisistä kansanedustajavaaleista lukien.”

Tällaisena lakiesitys sitten porvarien ja sos.dem. edustajain kannattamana hyväksyttiin, kansandemokraattien äänestäessä lain lepäämään yli vaalien. Nyt meillä on suorastaan tragikoomillinen tilanne. Uusi eduskunta valittiin pari kuukautta sitten, mutta silloin kun uusi eduskunta valittiin, ei ollut vielä lakia eduskunnan nelivuotisesta toimikaudesta — eikä ole tälläkään kertaa. Siitä päätetään vasta tänään. Uuden eduskunnan valitsemien perustuslakivaliokunnan enemmistön hyväksymä mietintö osoittaa, että kaikki porvarilliset ja sos.dem. valiokunnan jäse-

net ja luultavasti eduskuntaryhmätkin äänestävät tänään voimaan lain, jonka perusteella ennen lain hyväksymistä valitun eduskunnan toimiaikaa pidennetään yhdellä vuodella eli neljäksi vuodeksi. Toisin sanoen porvarilliset ja sos. dem. edustajat enemmistönä ollen itse jatkavat edustajakauttaan lain voimaantulosäännöksen avulla, välittämättä perustuslain hengestä ja kirjaimesta.

Yhtenä keinona kansanvaltaisten oikeuksien supistamiseksi käytetään maan julkisessa elämässä eduskunnan arvovallan hävittämistä. Lukuisissa porvarillisissa lehdissä tapaa tämän tästä kirjoituksia, joissa eduskuntaa ja sen työtä käsitellään varsin pilkallisesti ja sen arvovaltaa alentavassa sävyssä. Näin pyritään saamaan lakia säättävä laitos kansalaisten halveksimisen alaiseksi, jolloin sitten on helpompi saada porvarillista kansanvaltaa supistavia lakeja ja mahdollisuudet ihannoitujen „lujien” hallitusten toiminnalle.

Vaikka eduskuntaa halventavia kirjoituksia eri sanomalehdissä viliseekin laumoittain, otan tässä esimerkkinä vain yhden. Ilta-Sanomien toukokuun 5 päivän pääartikkelissa kirjoitetaan näin: „Suuren yleisön silmissä on usko ja kunnioitus niitä laitoksia kohtaan valitettavalla tavalla syvästi laskenut. Se on ollut laskussa jo pitemmän aikaa, ja kun maassa ei näy olevan sellaista mahtia, joka arvovallallaan pystyisi tätä kunnioitusta millään tavoin kohentamaan, niin on tultu nykyiseen kurimukseen. Mitä tulee hallitsemisesta silloin, jos maan tärkeimmät hallituselimet joutuvat kansan pilkan ja naurun kohteeksi? Niiden, jotka poliittisessa elämässämme ensi viulua soittelevat, samoin kuin poliittisten puolueittemme, eduskunnan jne., tulisi tarkoin harkita sanansa ja tekonsa sekä olla alati tietoisia siitä, että he eivät pelaa vain keskinäistä peliään, vaan ovat kansan valitsemina aina myöskin kansalle vastuunalaisia ja kansan yhtämittaisen mielenkiinnon ja valvonnan alaisina. Elleivät tärkeimmät hallituselimemme pysty säilyttämään arvovaltaansa ja kansan kunnioitusta, ollaan todella vaarallisella tiellä, ollaan menossa kohti kaaosta.”

Siinä sitä kuultiin. Mutta ketkä sitten pelaavat tätä keskinäistä peliä? Eivätkö juuri tämän vuoden talousarviota käsiteltäessä porvarilliset ja sos. dem. ryhmien johtajat pelaillleet peliä ja tehneet sopimuksia. Edellisen eduskunnan hajoituksen ja äskeis-

ten hallitusneuvottelujen aikana pelattiin peliä, joka ei edistä porvarillisen kansanvallan asiaa. Mutta tätä peliä ovat pelanneet kaikki muut ryhmät eduskunnassa paitsi kansandemokraatit, jotka on suljettu pois kaikista noista keskusteluista. Ja kun porvarilliset ja sos. dem. ryhmät näin osallistuvat tähän keskinäiseen peliin, niin he itse heikentävät eduskunnan ja perustuslakiemme kunnioitusta. He itse saattavat oman rintamansa naurun alaiseksi. Luopukaa tästä pelistä ja siirtykää edes vähän porvarillisen parlamentarismien reilun pelin linjalle! Valtaporvaristo itse menettelee niin, että ollaan menossa kohti kaaosta, josta Ilta-Sanomien kirjoitti.

Se kiireellisyys, jolla tätä lakiesitystä perustuslakivaliokunnassa jouduttiin käsittelemään niin viime vuonna kuin nytkin, osoittaa, kuinka kiire rahavallan herroilla on porvarillisen kansanvallan supistamisen tielle. Kysymystä jouduttiin käsittelemään yhtenä päivänä kolme eri kertaa ja esim. vastalauseen sisään jättämiseen annettiin aikaa vain 15 minuuttia. Asiantuntijain kuulemisesta ei puhuttakaan. Tällainen pikavauhti perustuslain luontoisten lakien muuttamiseksi on osoitus siitä, ettei porvarillisiakaan lakeja kunnioiteta silloin, kun pääoman etu vaatii muutoksia. Silloin on pantava nurkkaan turha häveliäisyys ja painettava lakia eduskunnassa läpi välittämättä lain kunnioittamisesta, josta oikeisto on aina pitänyt suurta ääntä.

Valtaporvaristo apureineen voi tänään äänestää voimaan lain, joka supistaa porvarillisen kansanvallan oikeuksia varsinaiselta kansalta. Mutta vaikka te tänään teettekin niin, kehityksen pyörää ei voida kauan hidastaa. Lähitulevaisuudessa kansa kuitenkin muuttaa eduskunnan kokoonpanon toiseksi kuin nyt ja saattaa porvarillisenkin kansanvallan oikeille raiteilleen.

Kun esillä oleva lakiesitys supistaa kansanvaltaisia oikeuksia ja erikoisesti voimaantulosäännöksen kohdalta perustuslain luontoisena on sen vastainen, me kansandemokraatit emme voi hyväksyä lain muutosta. Edelläolevaan viitaten, herra puhemies, ehdotan, että lakiesitys hylättäisiin.

Ed. Österholm: Den grundlagsändring som riksdagen nu skall besluta om, är av den allmänna betydelse att den förtjänar en

kort kommentar, utgående från de synpunkter som, att döma av vad som har förefallit i saken, företräds av riksdagens majoritet.

När representationsreformen genomfördes genom lantdagsordningen av år 1906 med allmän rösträtt och enkammarssystem, bestämdes valperioden till tre år. Den blev kort och man kan förstå att lagstiftarna den gången liksom i andra hänseenden i detta sammanhang handlade under intryck av en reaktion mot det gamla systemet, under vilket sambandet mellan folkrepresentationen och väljarna var mycket svagt och till sin natur helt annat än i våra dagar. Problemlösningarna blev i flera hänseenden radikala den gången, såsom det brukar vara då en reform fått anstå alltför länge, men över huvud måste man ha stor respekt för lagstiftarna av år 1906 och deras framsynthet, som under årtiondenas gång har visat sig hålla måttet. I frågan om valperiodens längd föreslogs, då lantdagsordningen stiftades, både fyra år och två år. Resultatet blev en kompromiss, tre år.

När valperioden bestämdes till tre år, var den tanken uppenbarligen vägledande att väljarna skulle ha så mycket som möjligt att säga till om och att folkrepresentationens sammansättning kunde tillräckligt ofta förnyas till säkerhet för att den i varje läge skulle återspegla folkopinionen. Under årens lopp har det dock blivit en allt allmänare uppfattning att riksdagsvalen, med allt vad de för med sig av oro i samhället, kommer för tätt på varandra. Samhället skakas alltför ofta av de brytningar som ett allmänt politiskt val i den moderna tidens förhållanden oundvikligt för med sig. Valen har blivit kostsamma för staten och i synnerhet för partierna, som i kampen om mandaten måste företa en dyrbar upprustning i reklamens och opinionsbearbetningens tecken. Tillsammans med de kommunala valen, som under årens lopp alltmera har politiserats och inte ger riksdagsvalen efter i spänning och partipolitiska arrangemang, och med de elektorsvalen för presidentval har de, i synnerhet vid de tidpunkter då alla dessa val infaller nära inpå varandra, gestaltat sig till en påfrestning på väljarkåren och ibland lett till en viss leda med allt upprivande valbestyr.

Ur väljarnas synpunkt bör det därför anses vara en lättnad att valperioden utsträcks

till fyra år utan att det för den skull med skäl kan påstås att deras inflytande därigenom bleve minskat så att man kunde tala om en begränsning av väljarnas kontrollrätt. Genom övergången till fyraårsperioden komme vi även på detta område till samma system som länge har rått i de nordiska grannländerna, vilkas erfarenheter av fyraårsperioden stöder uppfattningen att vi genom denna reform är på rätt väg. Det finns ju för övrigt som känt kulturländer som har ännu längre valperiod.

Valperiodens förlängning bör dock främst ses ur synpunkten av rikspolitikens ändamålsenliga bedrivande. Därigenom kan en regeringspolitik — framför allt med inriktning på ekonomiska mål — läggas upp på något längre sikt utan att störas av alltför ofta återkommande val. Kanske kan valperiodens förlängning också bidra till att öka regeringarnas livslängd och leda till större stadga i samarbetet mellan regeringen och riksdagen. Det hoppas man i alla fall, och det vore i hög grad önskligt, eftersom just regeringarnas i genomsnitt korta livslängd och regeringskrisernas långvarighet är en framträdande brist i våra parlamentariska förhållanden. På den punkten kan det i alla fall vara skäl att inte hemfalla åt optimism, eftersom regeringarnas stabilitet i främsta rummet beror på andra faktorer, framför allt partigrupperingen med allt vad därav följer av motsatser och särgående intressen.

Däremot är det uppenbart att en förlängd valperiod kommer att ha en välgörande inverkan på riksdagen och dess arbete. Det går alltid en rundlig tid efter ett val innan riksdagen i sin nya sammansättning är inkörd för sina arbetsuppgifter. Och så är det ju allmänt känt och erkänt att det följande valet ungefär ett år i förväg kastar sin skugga framför sig och inverkar ofördelaktigt på debatter, ställningstaganden och åtgärder, både med hänsyn till lagstiftningen och budgetbeviljningen. Det är visserligen icke ett högt moraliskt vitsord som inneligger i detta erkännande, men det förhåller sig en gång för alla på det sättet och det tjänar ingenting till att fördölja det, utan tvärtom gäller det att dra de praktiska slutsatserna av detta sakförhållande. Valperiodernas förlängning ger riksdagen mera arbetsro och bidrar till att det

sakliga betraktelsesättet mera kan komma till sin rätt.

Tanken på valperiodens förlängning har vunnit anmärkningsvärt stor anslutning i riksdagen. Detta omdöme gäller den hemställningsmotion, som aktualiserade spörsmålet, och det gäller också den proposition som nu föreligger för slutgiltigt avgörande efter att genom yttersta vänsterns åtgärd ha lagts vilande över valen. Att döma av det som hittills förefallit, både i plenum och utskott, är opinionen i riksdagen enig om att förlänga valperioden till fyra år med undantag för folkdemokraterna, som också i detta fall följer sina speciella syftemål. Det är av gammalt känt att riksdagen är konservativ i allt som rör den själv, dess inre liv och arbetsformer. Framför allt är riksdagen varsam då det är fråga om att röra vid grundlagen. I detta fall är riksdagen dock redo att rucka på ett länge bestående förhållande. Låt oss inte förenkla saken över hövan med att säga att det är begripligt att de nyss valda riksdagsmännen inte har någonting emot att de får sitta ett år längre i orubbat bo. Det avgörande är att mandatperiodens förlängning är en åtgärd i den politiska saneringens och stabiliseringens tecken.

Ed. Tainio: Herra puhemies! Edellisillä valtiopäivillä lepäämään jätetty hallituksen esitys valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta siten, että eduskuntavaalien väliaikaa pidennettäisiin nykyisestä kolmesta vuodesta neljään vuoteen, on ilmaus niistä yleisistä kansalaisten kansanvaltaisen oikeuksien supistamispyrkimyksistä, jotka eri muodoissa ovat viime vuosina jälleen tulleet esille ja voimistuneet.

Ilmiö ei suinkaan ole uusi. Aina aikaisemminkin, kun suurpääoman omistajat apureineen eivät ole suoraviivaisesti saaneet lävitse tahtoaan itsekkäiden luokkaetupyyteitensä toteuttamiseksi, he ovat ryhtyneet vastaavanlaisiin toimenpiteisiin. Samasta syystä he ovat myös pyrkineet kaikin keinoin estämään vähäisimmätkin kansanvaltaiset uudistukset.

Erityisen selvästi tällainen pyrkimys tuli näkyviin jo silloin, kun nykyinen valtiopäiväjärjestyksemme oli muotoutumaisillaan. Silloinkin, 50 vuotta sitten, valtaporvaristomme pyrki kaikin keinoin estämään laajojen kan-

sankerrosten vähäiset kansalaisoikeuksien toteuttamisvaatimukset. Empimättä he jo silloin olivat valmiit turvautumaan vieraan vallan taantumuksellisiin voimiin, Suomen kuten Venäjänkin kansaa sortaneeseen tsarismiin, tukahduttaakseen kansalaisten taistelun äänioikeus- ja eduskuntauudistuksen puolesta, ja kuitenkin nämä uudistukset, joita työväestö silloin vaati, eivät olisi merkinneet muuta kuin porvarillisen demokratian toteuttamista maassamme. Tietenkin niiden toteuttaminen samalla olisi kehittänyt kansanjoukkojen aktiivisuutta taistelussa tsarismiin sortoa vastaan. Luokkaherruutensa menettämisen pelko on kuitenkin aina ajanut valtaporvaristomme epäkansanvaltaisten tekojen tielle. Säätyjen häpeäpäivä äänioikeustaistelun yhteydessä vuonna 1905 liittyy tällaisten porvaristomme suorittamien tekojen sarjaan. Käsiteltävänä oleva valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n huononusesitys liittyy myös tähän sarjaan, eikä se suinkaan ole ainoa ilmiö valtaporvaristomme ja sen apureiden nykyisistä kansanvaltaisten oikeuksien huonontamispyrkimyksistä. Suunnitelmat ovat paljon laajemmat ja kauaskantoisemmat.

Viimeisin ilmiö näistä pyrkimyksistä on nyt koolla oleville valtiopäiville jätetty hallituksen esitys talousarviolain huonontamisesta. Kaikilla näillä esityksillä ja pyrkimyksillä on sama päämäärä: kansalaisten kansanvaltaisten oikeuksien mitätöiminen ja siihen liittyvä eduskunnan päättävällän rajoittaminen sekä sitä tietä hallituksen toimintavallan laajentaminen ja lujittaminen suurpääomistajien luokkaherruuden säilyttämiseksi. Muodot ovat siis hiukan toiset kuin vuonna 1905, mutta sisältö on aivan sama. Pelätään valitsijoita, kansaa, sen tuomion vuoksi, jonka se on lukuisia kertoja antanut suurpääoman ja sen apurien harjoittamasta kansan etujen vastaisesta politiikasta. Osittain myöskin tästä syystä jäi toteuttamatta K-ohjelma siihen liittyvine Niukkas-talous-arvioineen viime valtiopäivillä. Varmaa on, että jos vuonna 1953 vaaleihin olisi ollut aikaa vielä neljä vuotta, K-ohjelma ja siihen liittyvä Niukkas-talousarvio olisivat tulleet hyväksytyiksi.

Hallituksen esityksen perusteluissakin tulee kaikista kierteleistäkin huolimatta edellä esitetty verrattain selvästi sanotuksi. Siinä hän todetaan mm.: „Lyhyin väliajoin toistuvat valtiolliset vaalit saattavat epäilemättä

osaltaan häiritä eduskunnan rauhallista ja vakavaa työskentelyä. Tähän vaikuttaa, paitsi yleinen vaalitaisteluun valmistautuminen, josta tuntuu maininkeja eduskunnassakin varsinkin viimeisellä istuntokaudella ennen vaaleja” jne. K-ohjelman toteuttamispyrkimyksiä, kuten edellä jo osoitettiin, vaalien läheisyys todellakin pahasti häiritsi.

Mutta se ei suinkaan ole ainoa syy, joka saa oikeistoporvaristomme pelkäämään valitsijoita ja kansalaisten kansanvaltaisia oikeuksia. Toisena syynä ovat heidän ulkopoliittiset edesottamuksensa ja niiden mukainen ulkopoliittinen linjansa, joiden avulla he arvelevat kykenevänsä pääsemään niihin päämääriin sisä- ja talouspoliittisella alalla, joiden turvin he aikovat säilyttää luokkaherutensa. Tässäkin suhteessa nykyisen oikeistoporvaristomme teot ovat samat kuin 50 vuotta sitten, turvautuminen vieraiden valtioiden taantumuksellisiin voimiin Suomen kansan enemmistöä vastaan.

50 vuoden kokemus osoittaa Suomen kansalle, että missään valtiopäiväjärjestyksen käsittelyn vaiheessa oikeistoporvaristomme ei ole asettunut vapaehtoisesti sen kansanvaltaisten oikeuksien laajentamisen kannalle. Päinvastoin. Kuten suuren äänioikeustaistelun yhteydessä 1905 ja myöhemminkin, se on aina pyrkinyt estämään tällaiset uudistukset ja huonontamaan kansan taistelun tuloksina saatuja kansanvaltaisia piirteitä valtiopäiväjärjestyksessä. Vieläpä vuonna 1918 taantumusporvaristomme pyrki saattamaan valtiojärjestyksemme saksalaiseen monarkiaan nojautuvaksi kuningasvallaksi.

Toiselta puolen on todettava, että kaikki porvarillisenkin demokratian piirteet valtiopäiväjärjestyksessämme ovat kansamme työtä tekevien, ennen kaikkea järjestyneen työväen, taistelun tulosta. Perusta nykyiselle valtiopäiväjärjestykselle saatiin vuoden 1905 Venäjän ja Suomen työtätekevän kansan vallan vallankumouksellisen liikkeen seurauksena. Myöhemmätkin uudistukset on saatu samalla tavalla. Ilman Venäjän työtätekevän kansan ratkaisevaa taistelua tsarismiin kukistamiseksi ja siihen nojautuvaa Suomen itsenäisyyttä ei olisi ollut mahdollista vuoden 1917 ns. maaliskuun julistuskirjan uudistusten toteuttaminen. Setälän komitean uudistukset valtiopäiväjärjestyksemme olivat mahdollisia vain näiden tapahtuneiden tosiasioiden pohjalla.

Käsiteltävänä olevan valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n säännökset ovat myös tulosta tästä työkansan taistelusta, ja niiden muuttamisesta on vain kerran vuonna 1935 tehty esitys. Silloinen eduskunta verrattain yksimielisesti hylkäsi tämän muutosesityksen. Merkille pantavaa on, niinkuin täällä jo osoitettiin, että sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä silloin yksimielisesti taisteli oikeistoporvariston toimesta tehtyä valtiopäiväjärjestyksen huononnusesitystä vastaan. Myös maalaisliiton eduskuntaryhmä vastusti silloin tätä muutosesitystä. Kun he nyt ovat muuttaneet kantaansa tässä suhteessa, ei voi tulla muuhun tulokseen kuin siihen, että sillälkin taholla pelätään nyt valitsijoita. Erityisesti on syytä todeta, että nykyiset sosialidemokraattiset johtajat ovat siis tässäkin suhteessa luopuneet niistä kunniakkaista perinteistä, joiden toteuttamiseksi vanha Suomen työväenliike kaikella voimalla työskenteli. Vieläpä he ovat menneet pitemmälle. He ovat nyt valmiit hyväksymään oikeistoporvariston esitykset työväenliikkeen taistelun tuloksina saatujen kansanvaltaisten oikeuksien huonontamiseksi. Tämä nykyisten oikeistososialidemokraattisten johtajien luisuminen on todella murheellista, se on järkyttävää. Siitä ei kuitenkaan voi vetää selkeää johtopäätöstä, että Suomen työväestön taistelu valtiopäiväjärjestyksen kansanvaltaisten oikeuksien puolustamiseksi ja laajentamiseksi olisi loppunut. Päinvastoin. Työväenliikkeen vuoden 1905 kunniakas taistelu kansanvaltaisten oikeuksien puolesta jatkuu, ja jos sosialidemokraatit tänä päivänä ratkaisullaan edistävät oikeistoporvaristomme pyrkimyksiä jo saavutettujenkin oikeuksien kaventamiseksi, tulos varmasti tulee jäämään tilapäiseksi. Sen ovat historian kokemukset selvästi osoittaneet. Uskollisina Suomen vanhan työväenliikkeen kansanvaltaisten oikeuksien puolesta käydylle taistelulle ja niille perinteille me kansandemokraatit vastustamme nytkin esillä olevaa huononnusesitystä valtiopäiväjärjestykseen.

Herra puhemies! Kannatankin ed. Lindqvistin tekemää ehdotusta.

Ed. R. Virtanen: Herra puhemies! Tarkastellessa hallituksen perusteluja valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta huomaan, etteivät perusteluissa esitetyt väitteet suinkaan peitä, vaan paljastavat esityksen

luonteen, että on kysymys demokraattisten oikeuksien kaventamisesta, kuten täällä edellä edustajat Tainio ja Lindqvist jo ovat todenneet. Jo se seikka, että perustuslakivaliokunta mietinnössään 4 päivältä toukokuuta 1954 yhtyy hallituksen perusteluihin ja näin ollen hallituksen perustelujen mukaisesti toteaa, että eduskunta on itsenäisyytemme aikana hajoitettu ainoastaan neljä kertaa ja viimeksi vuonna 1930, paljastaa asian tarkoituksen. Perustuslakivaliokunta ei näet ole katsonut tarpeelliseksi mietinnössään edes todeta sitä, että eduskunta hajoitettiin myös vuonna 1953. Ilmeisesti niiden piirien taholta, jotka nyt jälleen puuhaavat vaalikauden pidentämistä ja jotka ennen viime eduskuntavaaleja suuriäänisesti puhuivat kansanvallasta puolustellessaan eduskunnan hajoitamista, ei vaalien jälkeen pidetä tarpeellisenä edes perustuslakivaliokunnan mietinnössä todeta viimeistä eduskunnan hajoitamista.

Edelleen mietinnön perusteluissa väitetään muutoksen olevan niin yleispoliittisesti kuin lainsäädäntötyön vakavuuden ja erikoisesti valtiontalouden järkevän hoidon kannalta välttämätön ja tarpeellinen. Kansalaisten yhteiskunnallisten ja taloudellisten asioiden käsittelyyn sekä vaikkapa vain vaaleissa niiden ratkaisuun osallistuminen nähdään siis haitallisena ja epäedullisena, jopa suorastaan vahingollisena. Tämän haitallisuuden aikaansaa hallituksen esityksen perustelujen mukaisesti, kuten täällä edellä on osoitettu, paitsi yleinen vaalitaisteluun valmistautuminen, myös se, että vaalien vaikutus tuntuu eduskunnassakin varsinkin viimeisellä istuntokaudella. Tiedämme, että edellisessä eduskunnassa teollisuuspiirien enimmäisvoittojen turvaamiseksi ns. kustannuskriisi näytteli huomattavaa osaa, jota kansan painostuksen ansiosta sekä vaalien läheisyydestä johtuen ei uskallettu varsinkaan työläisten äänillä eduskuntaan tulleiden taholta julkisesti puolustaa, mutta joka jälleen on tullut talouspolitiikan keskeiseksi kysymykseksi, vieläpä niin, että vappupuheissa haluttiin kustannuskriisin olemassaolo tunnustaa työläistenkin äänillä eduskuntaan tulleiden henkilöiden taholta ja korostaa ja vaatia työläisiä jälleen uhraamaan muka yhteisen edun nimessä. Tämän vuoksi juuri vaalikautta on pidennettävä, jotta jäisi pitempi aika suorittaa palveluksia teollisuuspiireille. Työätekevien

ihmisten elinehtojen puristamisen kustannuksella tapahtuva kapitalistien enimmäisvoittojen turvaaminen nähdään sitäkin vaikeampana, kuta useammin eduskuntavaalit ovat tai toisin sanoen, kuta laajemmat demokraattiset oikeudet kansalla on. Siinä syy niiden supistamiselle.

Vaalien väliajan pidentämistä puolustellaan myöskin vaalikustannuksissa näin saaduilla säästöillä. Valtiolle vaalit hallituksen esityksen perustelujen mukaan aiheuttavat noin 30 milj. markan menot. Neljännesvuosidassa suoritetaan kahdeksat vaalit, jos vaalien väliaika on 3 vuotta. Jos se pidennetään 4 vuoteen, suoritetaan vaalit samaisessa ajanjaksossa 6 kertaa, joten täten valtiolle saatu säästö olisi 60 milj. mk, eli noin 7.5 milj. mk vaaleja kohden ja 2.4 milj. mk vuodessa. Kuten havaitaan, säästö valtiolle muodostuu mitättömän vähäiseksi. Kun lisäksi tiedämme, että edellinen hallitus oli valmis tukemaan suoranaisilla lahjoituksilla työnantajapiirejä ja tämän lisäksi eduskunta lahjoitti hinnantasausrahastosta samoille piireille 4 000 milj. mk, jolla olisi voinut suorittaa 133 vaalit, tuntuu hallituksen perustelujen tämäkin osa kestävämmältä. Se että hallituksen perusteluissa viitataan puoluejärjestöille aiheutuviin menoihin, on käsitykseni mukaan näiden järjestöjen sisäinen asia eikä näin ollen kuulu perustelujen piiriin.

Hallituksen perusteluissa niinikään todetaan, että lyhyin väliajoin toimitettavat vaalit ovat aiheuttaneet vaaliväsymystä ja ovat omiaan kansalaisten yhteisiin asioihin kohdistuvaa harrastusta heikentämään. Tätä väitettä eivät suinkaan tue edelliset eduskuntavaalit. Siitäkin huolimatta, että ne suoritettiin normaalia aikaisemmin ja talvi-vaaleina, oli osanotto niihin erittäin vilkas, ja mm. meillä Karkkilassa nousi äänestysprosentti 91.7:ään, joten hallituksen perusteluja tarkastellessa ei voi tulla muuhun tulokseen kuin yhtyä siihen, mitä täällä edustajat Tainio ja Lindqvist ovat esittäneet.

Ed. Mattila: Herra puhemies! Täällä eräät kommunistiset kansanedustajat ovat harjoittaneet kommunistien normaaliin tyyliin propagandaa asiassa, jossa käsitykseni mukaan tämänkaltaisen propaganda ei olisi ollut paikallaan. On sängen valitettavaa, että tämän asian yhteydessä ainoastaan kommunistit ovat katsoneet aiheelliseksi puhua.

Olen ihmeissäni, että näissä perusteluissa, joita kommunistiset edustajat puheenvuoroissaan ovat esittäneet, on aivan järjestelmällisesti kaihdettu oikeita perusteluja ja päädytty siitä huolimatta sellaiseen kantaan, jonka minäkin katson oikeaksi.

Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamiseksi on jo ollut esillä edellisessä eduskunnassa. Silloin ei eduskunnassa ole lain hyväksymisen puolelle saatu riittävää määrää edustajia asian ratkaisemiseksi ennen uuden eduskunnan valitsemista. Kun asia on nyt saatettu uuden eduskunnan käsiteltäväksi, on syytä uskoa tai ainakin toivoa, että uusi eduskunta tulee kyseiseen hallituksen esitykseen suhtautumaan vieläkin kriittisemmin kuin edellinen eduskunta.

Hallituksen esityksen perustelut rakentuvat suurelta osalta toteamuksen varaan, ettei eduskuntaa ole jouduttu ennenaikaisesti hajottamaan kuin neljä kertaa itsenäisyytemme aikana. Nämäkin kerrat — todetaan edelleen mainituissa perusteluissa — ovat olleet ennen vuotta 1930. Tästä asiasta saattaisi tehdä sellaisen johtopäätöksen, että mainitut eduskunnan hajottamiset ovat tapahtuneet itsenäisyytemme aamunkoiton aikoihin ja ettei valtiollinen elämämme enää astele sellaisissa lapsenkengissä, joka antaisi aiheita sanotunlaiseen poikkeukselliseen toimenpiteeseen. Kun kuitenkin jo se eduskunta, joka puheena olevaa esitystä ensimmäisenä käsiteli, jouduttiin hajottamaan ennenaikaisesti pääasiassa suurten puolueiden poliittisen pelin ansiosta, ei ole syytä uskoa poliittisen elämämme vieläkään saavuttaneen sellaista miehuusikää, joka antaisi aiheen puoltaa vaalikauden pidentämistä.

Lisäksi on huomattava, ettei ole varmaankaan oikein — tai ei ainakaan korrektia valitsijoita kohtaan — se, että eduskunta, otettuaan käsiteltäväksi oman palkankorotuskysymyksensä, säädettyään eläkelakinsa jne., nyt lähtisi tässä vaiheessa pidentämään omaa työ kauttaan neljänneksellä entisestään (Eduskunnasta: Farisealaisuutta!). Kun kansa on vaaleissa osoittanut luottamustaan valituiksi tulleille edustajille, en pidä oikeana, että he henkilökohtaisesti lähtevät tätä luottamusta väärinkäyttämään vähentämällä samaisten valitsijoiden mahdollisuutta vaikuttaa politiikan hoitoon maassamme. Useissa maissa on tapana, että kansan annetaan sa-

noa suoraan painava sanansa kaikissa tärkeissä asioissa. Jos meidän maassamme, jossa kansanäänestykset ovat peräti harvinaisia, lähdetään kansalaisten asioihin vaikuttamismahdollisuuksia vielä entisestäänkin supistamaan, ollaan varmaankin tiellä, joka ei ole valtiolliselle demokratiallemme eduksi. Mikäli osoittautuu todella painavien syiden perusteella välttämättömäksi eduskunnan vaalikauden pidentäminen, on ratkaisu silloin käsitykseni mukaan asiassa annettava suoraan kansalle kansanäänestyksen muodossa (Eduskunnasta: Vedetään arvalla!). Mikäli kysymys ratkaistaisiin kansanäänestyksellä, voitaisiin se suorittaa joidenkin seuraavien valtiollisten vaalien yhteydessä, joten ei toimenpiteestä aiheutuisi ylimääräisiä kustannuksia (Eduskunnasta: Ei arpa aina onnesta!). Se, että minä olen kolmen vuoden vaalikauden kannalla, tuskin osoittaa sitä, että arvan olisi tarpeen ratkaista seuraavissa vaaleissa muidenkaan edustajien kohdalta.

Kun kunnioitettu entinen presidenttimme Ståhlberg asiaa häneltä kysyttiessä on sanonut, että kansan oikeus valita eduskunta on siksi tärkeä, että sen täytyy jaksaa kerran kolmessa vuodessa käydä äänestämässä, niin katson, että minä en ole oikea henkilö näihin sanoihin mitään lisäämään (Ed. Hakila: Joko Ståhlbergkin kelpaa teille?).

Herra puhemies! Kannatan lakiesityksen hylkäämistä.

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Mitä ensiksi tulee ed. Mattilan puheenvuoroon täällä, niin pyydän huomauttaa, että kansanpuolueen edustajat valiokunnassa olivat tämän lain hyväksymisen kannalla. Näyttää, että ed. Mattila edustaa vielä yhtä puoluetta tässä eduskunnassa — arpapuoluetta tai mikä se on, minä en tiedä — mutta ei ainakaan tämä ole sen kannan mukainen, jonka puolue on ottanut valiokunnassa (Ed. Kaitila: Jokaisella on oikeus määrätä oma kantansa!).

Me sosialidemokraatit olemme aina kansanvallan ja vapauden puolustajia emmekä näe nytkään tämän asian yhteydessä millään tavoin loukattavan kansan vapautta (Ed. Hietanen: Te ette paljon muutakaan näe!). Jos kommunistisissa maissa kansalaisten vapaus olisi parempi kuin meillä, niin käsittäisin varsin hyvin ed. Tainion äsken pitämän puheen kansalaisten vapaudesta. Tämänkin

kysymyksen yhteydessä on siis propaganda mennyt varsin pitkälle, koska se ryhmä, joka tekee kaikkensa kansalaisten vapauden riistämiseksi, esiintyy nyt kansalaisten vapauden esitaistelijana. Ellen aivan väärin muista, niin myöskin Neuvostoliitossa on neljävuotinen vaalikausi. Kun kommunistit ovat väittäneet, että siellä on malliesimerkki kaikissa asioissa, niin eikö tämä malliesimerkki sitten kelpaa teille? Haluan, että te esittäisitte vastalauseen siitä, että Neuvostoliitossa on neljävuotinen vaalikausi.

Ed. Lindqvist mainitsi puheenvuorossaan, että he lausuvat perustuslakivaliokunnassa painavia perusteita tätä lakia vastaan. Totuus on kuitenkin se, ettei kansandemokraattien taholta esitetty mitään perusteluja. Esittivät vain lakiesityksen hylättäväksi ja siinä kaikki (Ed. Hietanen: Siinä sitä onkin!). Kun nyt kuunteli ed. Lindqvistin puhetta, niin lain sisällöstä ei tälläkään kerralla puhuttu paljon, mutta muuta propagandaa se käsitti kyllä huomattavan annoksen. Kansandemokraattien eli suomeksi sanottuna kommunistien pitäisi olla iloisia siitä, että vaalikausi kestää neljä vuotta. Silloin heidänkin ryhmänsä säilyttää nykyisen vahvuutensa tämän ajan, koska se vuoren varmasti seuraavissa vaaleissa vähenee hyvin huomattavasti (Naurua eduskunnassa).

Mitä sitten eduskunnan naurunalaiseksi tulemiseen tulee, josta täällä ed. Tainio mainitsi, niin tuskin kommunistit ovat kelpoisia tämänkään arvostelijoiaksi, koska he jatkuvasti toiminnallaan ovat pyrkineet saattamaan eduskuntatyön naurunalaiseksi. Samalla tavoin he ovat siis esiintyneet nyt tämän asian yhteydessä. Me sosialidemokraatit olemme ottaneet vaalikauden pidentämisen kannan täysin asiallisilla perusteilla ja olemme edelleen sitä mieltä, että se luo mahdollisuuksia asiain asialliselle käsittelylle eduskunnassa paremmin kuin tähän asti (Ed. Hietanen: Esitäpäs ne perustelut!). Sitä kuitenkin loppujen lopuksi tarvitaan, koska rakentavaa työtä ei voida jatkuvasti tehdä propagandatempuilla, mikä muuten näyttää olevan kommunistien ainoa ase koko poliittisessa elämässä (Ed. Murto: Esitäpäs perusteluja! — Puhuja: Esittäkää te ensin omanne!).

Ed. Tiitu: Herra puhemies! Esillä olevaa hallituksen esitystä laiksi valtiopäiväjär-

jestyksen 3 §:n muuttamisesta niin, että edustajain vaalikausi pitenee kolmesta neljäksi vuodeksi, varsinkin äärimmäisen vasemmiston edustajat Tainio ja Lindqvist ovat ankarasti arvostelleet. He ovat arvostelleet myös kansallista kokoomuspuoluetta siitä, että tämä lakiesitys täällä eduskunnassa on esillä. Vakuutan, että kansallisella kokoomuspuolueella tuskin on mitään tekemistä siinä, että tämä lakiesitys täällä eduskunnassa on esillä. Tein muistaakseni vuoden 1952 valtiopäivillä tätä koskevan lakiesityksen, ja samoilla valtiopäivillä oli esillä ed. Österholmin toivomusaloite samasta asiasta.

Kun tämä lakiesitys ja ed. Österholmin toivomusaloite täällä eduskunnassa käsiteltiin, eduskunta lausui muistaakseni yksimielisen toivomuksen siitä, että hallitus antaa kyseellisen lakiesityksen eduskunnalle, joka lakiesitys tänään on täällä jatkettussa toisessa käsittelyssä. Tämä todistaa sitä, että kansallisella kokoomuspuolueella ei ole mitään tekemistä tämän hallituksen lakiesityksen kanssa.

Aivan aiheettomasti ed. Tainio eduskunnan puhujalavalta vakuuttaa, että suurpääoman omistajat muka pyrkivät tällä lailla rajoittamaan kansan valtaa. Tämä ei aluksiakaan pidä paikkaansa. Täällä jo edellä sosialidemokraattien taholta todistettiin, että mm. äärimmäisen vasemmiston mallimaassa on nelivuotinen parlamentin vaalikausi. Lisäksi kaikissa Skandinavian maissa on nelivuotinen parlamentin vaalikausi, ja yleensä näissä maissa ollaan tyytyväisiä nelivuotiseen vaalikauteen.

Mitä muuten tämän kansanpuolueen edustajan Mattilan lausuntoon tulee, niin hänelle täytynee huomauttaa, että kansa on tästä laista jo mielihiteensä sanonut viime vaaleissa. Tämä lakihan siirtyi näille valtiopäiville juuri sellaisena kuin se tällä kertaa on esillä. Me maalaisliittolaiset olemme olleet tämän esityksen takana kaikissa vaiheissa ja me saimme huomattavan vaalimenestyksen näissä vaaleissa. Kansahan on tästä jo mielihiteensä sanonut (Ed. Stenberg: Vaikenitte tästä kovasti!). Ed. Mattila nähtävästi arvosteli tätä lakiesitystä vaalitaistelun aikana ja siitä nähtävästi johtuu, että hän pienellä äänimäärällä ja arvalla tuli valituksi eduskuntaan (Naurua). Kansa käsitykseni mu-

kaan on tästä laista mielipiteensä jo sanonut.

Herra puhemies! Pitänee paikkansa se, että vaalikauden pidentäminen lisää lainsäädäntötyön vakavuutta ja tekee järkeväksi maan hallitsemisen.

Ed. Mattila: Herra puhemies! Äskeisen puheenvuoroni jälkeen eräät edustajat tulivat minulle täällä huomauttamaan, että ei ole terveellistä nuoren johonkin ns. porvarilliseen puolueeseen lukeutuvan edustajan esittää sellaisia kannanottoja, jotka ovat samankaltaisia kuin kommunistien kannanotot (Naurua). Minä totean, että ei ole esitetty minikään näköistä syytä sille, että minun olisi luovuttava jostain käsityksestäni vai sen tähden, että jotkut muutkin ovat samaa mieltä kanssani (Eduskunnasta: Se on epäterveellistä!).

Kun täällä äskeisessä puheenvuorossa mainittiin, että kansa on saanut lausua sanansa myöskin tämän lakiesityksen suhteen viime vaaleissa, minä haluaisin huomauttaa, että kansa ei kuitenkaan ole siitä ollut tietoinen. Rohkenen epäillä, onko edellinen puhuja monessakaan tilaisuudessa todella valitsijoilleen selittänyt, että hänen uudelleen valitsemisensa merkitsee myöskin edustajien vaalikauden pidentämistä.

Ymmärrän erinomaisen hyvin sosialidemokraattien ja kokoomuslaisten kannan heidän pyrkiessään neljän vuoden vaalikauteen. Uskon, että se juuri näille kahdelle puolueelle on puoletaktillisesti erinomaisen edullista (Eduskunnasta: Hyvä!).

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Edelliselle puhujalle haluaisin huomauttaa, että kyllä hän oltuaan tässä talossa kolme vuotta tulee varmasti huomaamaan, että ei ole terveellistä asettaa kommunistien kannalle (Naurua), vaikka asia olisi kuinka hyvä. Kyllä siellä mies loppujen lopuksi tullaan kurissa pitämään. Käy niinkuin ed. Tiitulle, että hän alkaa kiistellä kunniasta kokoomuksen kanssa kaikkein taantumuksellisimpien lakiesitysten esittämisestä, kuten hänen äskenenkin puheenvuoronsa osoitti. Ed. Tiitun puheenvuoro osoitti, että hän on, kuten ed. Tainio väitti, suurpääoman edustaja — joskaan ilmeisesti ei vielä suurpääoman omistaja. Mutta se ei estä häntä silti olemasta tuon ryhmän edustajana.

Mitä tulee sosialidemokraatteihin, täällä ed. Jokinen ei suostunut esittämään ryhmänsä perusteluja tälle lakiesitykselle, vaikka niillä pyydettiin. Perusteluna oli, että kansa muka olisi väsynyt vaaleihin. Sitä ei voida millään tavalla todistella edellisten vuosien ja vuosikymmenien käytännöllä. Päinvastoin, mitä lähemmäksi nykyaikaa tullaan, sitä vilkkaammaksi osanotto vaaleihin on käynyt. Mitä taas tulee vaalien suorittamisen tarpeellisuuteen, mikäli on kysymyksessä porvarien ja sosialidemokraattien kanta, niin viime eduskuntavaalit osoittivat, että te ette malttaneet odottaa kolmeakaan vuotta, kun jo täytyi eduskunta hajottaa, puhumattakaan neljästä vuodesta. Millä tavalla kaiken tämä jälkeen voidaan perustellusti puhua, että vaalikauden pidentäminen olisi välttämätöntä, se olisi hauska kuulla sosialidemokraattien tai vaikkapa jonkun muun porvarin sanomana.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Selonteko ja äänestys taapahtuvat sen jälkeen, kun päiväjärjestyksen muut asiat on käsitelty.

5) Ehdotus laiksi maanhankintalain muuttamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1953 valtiopäiviltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin salitaan keskustelu asiasta ja sen jälkeen päätetään lakiehdotuksesta, joka valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan nyt muuttamattomana hyväksyä tai hylätä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 1 momentissa säädetyn määräenemmistön. Jos vähintään $\frac{2}{3}$ annetuista äänistä kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä, on se hyväksytty, mutta muussa tapauksessa on lakiehdotus hylätty. Lopuksi päätetään maatalousvaliokunnan mietinnön ponnesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Ehdotan, että tämä asia pannaan pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Ed. Pasanen: Kannatan ed. Seppälän tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Seppälä ed. Pasasen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksyy ed. Seppälän ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi tiistain istuntoon.

6) Asetus 31 päivältä maaliskuuta 1954 Bulgarian kanssa tehdyn maksusopimuksen muutosten voimaansaattamisesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu aset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Valtioneuvoston päätös 26 päivältä maaliskuuta 1954 rajakaupasta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsitte-

ly y n siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. Niskala: Herra puhemies! Valtioneuvoston päätös rajakaupan vapauttamisesta on nyt lähellä sitä, millainen tämä asia oli ennen sotia. Tämä on vain osa siitä säännöstelyn purkamisketjusta, johon meillä talouselämän normalisoinnin johdosta on tulut edellytykset. Rajaseudun asukkaille se on huomattava helpotus, mutta sen merkitys valtakunnan kokonaisuuden kannalta ei ole aivan vähäinen.

Rajakauppa on jatkuvasti sodanaikaisten säännösten johdosta ollut tuontivoittoinen. Vietävää meillä ei ole ollut, eikä saanut viedäkään muuta kuin määrätyn määrän markkoja. Sen johdosta on rahamme arvo noteerattu Ruotsin puolella aivan mielivaltaisesti, riippuen tietysti siitä, minkä veran kulloinkin on ollut sanottua valuutan tarjontaa. Viime vuoden loppukuukausina, tarkemmin sanoen joulukuussa, jolloin vakavammin alettiin puhua rajakaupan vapauttamisesta ja sen toteuttaminen alkoi varmistua, kohosi markkamme arvo Ruotsin rajakaupassa noin 20 %:lla, mikä sinänsä oli kokonaisuuden kannalta jo huomattava tekijä. Kun meillä ikivanhan käytännön mukaan rajaseudun väestön kaupankäynti, toisin sanoen tavaroiden vaihdanta oli verrattain vapaata aina ensimmäiseen maailmansotaan asti, on toisen maailmansodan jälkeisiä huomattavasti tiukennettuja säännöksiä ja määräyksiä pidetty voimassa mielestämme liiankin kauan, mikä varmaan on ollut valtakunnalle vahingoksi ja väestölle huomattavaksi rasitukseksi.

Rajaseudun väestö tuntee nyt suurta tyydytystä niiden toimenpiteiden johdosta, joihin valtiolta on vihdoin ryhtynyt vapauttaessaan rajakaupan edes osittain.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Valtioneuvoston päätös 1 päivästä huhtikuuta 1954 koksin ja eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä annettujen valtioneuvoston päätöksiä alueellisesta soveltamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Heljas: Herra puhemies! Maaseutuväestön toimeentulo Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Savossa, Mikkelin läänissä, Keski-Suomessa, Kainuussa, Lapissa ym. on kiinteästi kytketty metsätalouden antamiin ansiomahdollisuuksiin. Näiden alueiden viljelmät ovat pääasiassa pienviljelmiä, jotka hankkivat rahatulonsa lähinnä kantorahoina ja työpalkkoina. Samoin elää näiden seutujen väestö suurelta osalta metsätalouden varassa.

On ymmärrettävää, että väestö näillä alueilla on ollut huolestuneena sen laskukauden johdosta, joka metsätalouden piirissä viime aikoina on vallinnut. Tietysti vähentynyt metsätuotteiden kysyntä on johtunut pääasiassa meistä riippumattomista syistä. Mutta on kuitenkin ala, johon meillä on mahdollisuuksia vaikuttaa silloinkin, kun vientimarkkinat heikkenevät. Polttopuu on metsän tuote, jota käytetään vain kotimaassa ja jolle voimme luoda mahdollisuuksia nykyistä suuremmalle kulutukselle.

Vuosi sitten suoritettujen polttopuuvarastojen inventoinnin mukaan olivat halkovarastot 16.4 milj. m³, mikä merkitsee edelliseen vuoteen verrattuna 1 milj. m³:n lisäystä. Varastot riittänevät 2—3 vuodeksi. Syynä näihin suuriin varastoihin on lisääntynyt ulkomaisten polttoaineiden tuonti. Niinpä vuonna 1952 on tuotu maahamme kivihiiltä 2 241 000 tonnia, koksia 347 000 tonnia ja polttoöljyä 268 000 tonnia, mikä merkitsee noin 30 %:n lisäystä kivihiilen ja 100 %:n lisäystä polttoöljyn kohdalla. Jos tämä tuonti saa vapaasti jatkua, se tulee merkitsemään nykyistä suurempaa vähennystä polttopuiden kysynnässä, mikä vuorostaan tulee vaikeuttamaan metsien hoitoa ja lisäämään maaseudun työttömyyttä.

Asiaa ei voida muuten hoitaa kuin ryhtymällä tehokkaihin toimenpiteisiin halkokulutuksen lisäämiseksi. Polttoaineneuvosto on esittänyt eräitä suuntaviivoja halkokulutuksen lisäämiseksi. Näiden joukossa on epäilemättä hyviäkin, mutta ne eivät ratkaise itse peruskysymystä. Halon hinta ei nykyisellään ole kilpailukykyinen ulkomailta tuotavien polttoaineitten hintojen kanssa. Kun koksin polttotajahinta tulee nyt olemaan 5 000 mk tonnilta, ymmärtää jokainen, ettei polttopuu pysty kilpailemaan. Polttopuu on saatava kilpailukykyiseksi ja tähän voidaan päästä kahta tietä: joko määräämällä ulkolaisille polttoaineille käyttömaksu, jonka varoilla alennettaisiin polttopuun hankintakustannuksia ja rahteja tai, mikäli siihen on kauppasopimusten puitteissa mahdollisuuksia, määräämällä ulkolaisille polttoaineille riittävän korkeat tullit. Jälkimmäinen toimenpide olisi teknillisesti helpompi suorittaa, mutta olisi myös ensimmäinen ehdotus täysin käytökelpoinen. Ei ole kulunut pitkää aikaa siitä, jolloin maksettiin useita miljardeja ulkolaisten polttoaineiden käyttöpalkkiona. Toimenpidettä ei ole pidettävä vääriin osuena, jos se nyt vuorostaan kohdistuisi polttopuihin.

Edellä olevan perusteella olen sitä mieltä, että valtioneuvoston käsiteltävänä oleva päätös ei ole omiaan edistämään halkojen kulutusta, vaan tulee varmasti niiden kysyntää vähentämään. Siksi ehdotan, viittaamalla mietintöön liitettyyn vastalauseeseen, että puheena oleva valtioneuvoston päätös on kumottava.

Ed. Palovesi: Herra puhemies! Valtioneuvoston päätös koksin ja eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä annettujen päätöksiä alueellisesta soveltamisesta on joutunut eduskunnan käsittelyyn, ja on aiheellista perustuslakivaliokunnan mietintöön liittämämme vastalauseeseen lisäksi esille tuoda mielestämme varsin huomion arvoisia näkökohtia.

Perustuslakivaliokunnan jäsenten huomattava enemmistö on ollut valmis hyväksymään tämän edellisen hallituksen antaman päätöksen, jonka seurauksena kotimaisen polttoaineen, halkojen, menekki tulee nykyisestäänkin huomattavasti vaikeutumaan ja heikkenevään. Tosin valiokunnan mietinnössä kiin-

nitetään huomiota siihen, että ulkomailta tuotavien polttoaineiden käytön laajentuminen heikentää polttopuun kysyntää ja tästä johtuvien muiden haittojen ohella saattaa vaikeuttaa työllisyyden ylläpitämistä. Näiden epäkohtien torjumiseksi olisi valtion laitoksissa pyrittävä käyttämään kotimaisia polttoaineita siinä määrin kuin taloudelliselta kannalta voidaan pitää hyväksyttävänä. Valtiovallan olisi myös mahdollisuuksien mukaan vaikuttettava siihen, ettei ulkomaisia polttoaineita käytettäisi eikä rakennuksia varustettaisi niiden käyttöä edellyttävillä lämmityslaitteilla siellä, missä kotimaisten polttoaineiden käyttämistä, mm. kuljetuskustannukset huomioon ottaen, on pidettävä taloudellisesti edullisempänä.

Tämän asian yhteydessä on erikoisen aiheellista korostaa halkojen menekin lisäämistä työllisyyttä ylläpitävänä tekijänä. Jatkuvilla metsän myynneillä ja metsätoilla on nimittäin erittäin suuri merkitys maaseudun väestölle. On laskettu, että parhaimpina talvina voi metsätoissa olla yli 200 000 miestä. Maaseutu voi näin saada kantorahoina sekä ajo- ja hakkuupalkkoina talvisin rahaa 40—50 miljardia markkaa. Jos metsätoissa tulee pahoja pysähdyksiä, tietää se työttömyyttä tai puutetta lukemattomissa vähävaraisissa maaseutukodeissa.

Metsätyöt ovat olleet nyt kahtena peräkkäisenä talvena vähissä. Erityisesti halonhakkuutyöt ovat olleet lamassa, sillä maassamme on nykyisin lähes kolmen vuoden halokovarasto. Tämä johtuu siitä, että maahan on alkanut virrata ulkolaista tuontipolttoainetta, lähinnä kivihiiltä, koksia ja lämmityspolttoöljyä niin suuressa määrin, että halon vuotuinen menekki on yhtäkkiä laskenut noin 3 miljoonalla pinokuutiometrillä. Näin on riistetty metsätyöläisiltä lähes 3 miljoonan työpäivän ansio ja siten lisätty maaseudun työttömyyttä. Lisäksi menetämme suuret määrät valuuttoja ulkolaisten polttoaineitten tuontiin. Suurin syy tähän on siinä, että nämä polttoaineet ovat halvempia kuin halko, joten kuluttajapiirit haluavat niitä käyttää yhä lisääntyvässä määrin, käyköön halon ja maaseutuväestön kuinka tahansa. Vaikka tuontipolttoaineet muutenkin ovat halvempia kuin halot, on niiden hintaa vielä keinotekoisesti alennettu käyttämällä hinnantasausrahaston varoja melkoisia määriä tähän tarkoitukseen. Esimerkkinä mainit-

takoon, että vuonna 1953 käytettiin koksen hinnan alentamiseen noin 500 miljoonaa markkaa hinnantasausrahaston varoja, vuonna 1952 käytettiin tuontipolttoaineiden hinnan alentamiseen pitkästi toistatuhatta miljoonaa markkaa. Tuomiojan hallitus yritti vielä ennen joulua poistaa halon vaarallisuudelta kilpailijalta, polttoöljyltä, liikevaihtoveronkin. Tuontipolttoaineiden käytön lisääntyminen jopa valtion omissa laitoksissa niin suureksi, että se jo ylittää kotoisen halon käytön, on sellainen asia, jonka pitäisi antaa jokaiselle ajattelemisen aihetta. Ulkomaisten polttoaineiden halpuus osoittautuu varmasti ajanoloon vain näennäiseksi. Valtio ja kunnat joutuvat uhraamaan monin verroin varoja työttömyyksiin, kun normaalit metsätyöt tyrehtyvät halon menekin puutteessa. Valtio ja kunnat kärsivät sitä paitsi huomattavaa rahallista tappiota jokaisesta hakkaamatta jätetystä motista. Halkokuutiometrin hintaan sisältyy yli 3/4 verotettavaa työ-ym. tuloa. Ulkomaisesta polttoaineesta ei sen sijaan kerry mitään verotuloja yhteiskunnalle.

Mutta halkojakaan ei voida hakata rajatomiin, ellei niille saada jatkuvaa menekkiä. Nyt kun teollisuuden polttopuun tarve on suuresti vähentynyt ja lämmityksessäkin käytetään paljon ulkomaisia polttoaineita valuuttapulasta huolimatta, on halkojenkin kulutus suuresti supistunut ja halkovarastot ovat paisuneet niin suuriksi, että halkojen hakkuut uhkaavat pysähtyä. Näin ei kuitenkaan saisi tapahtua, sillä takaisku voi helposti muodostua niin suureksi, että nykyistä halkojen runsautta seuraa jälleen halkopula. Tähän ei tarvita muuta, kuin että metsänomistajien keskuuteen leviää niin pessimistinen käsitys halkomarkkinoiden tulevaisuudesta, ettei kukaan enää uskalla hakkauttaa halkoja myyntiä varten. Tämän vuoksi olisi valtiovallan sopivaksi katsomillaan toimenpiteillä ryhdyttävä tehokkaasti, esim. ulkomaisen polttoaineen maahan tuontia rajoittamalla, lisäämään halkojen kulutusta kotimaassa, koska siten säästettäisiin kalliita ulkomaiden valuuttoja ja luotaisiin unsia työtilaisuuksia suomalaisille metsätyömiehille omassa kotimaassaan. Kun nyt myöskin halkojen hinnoissa on keskinäisten sopimusten perusteella tehty pieniä kuluttajille edullisia tarkistuksia, olisi myöskin tästä syystä aihetta suosia enemmän kotimaisia polttoaineita. Ellei näin tehdä, kasvavat työttö-

myysmenot, ja sitä tietä vero- ja valuuttapula jatkuvasti voinee kiristyä.

Valiokunnan mietintöön liittämässämme vastalauseessa olemme huomauttaneet, että koksin vapauttamispäätös on omiaan vähentämään halkojen kulutusta ja heikentämään maaseudun työllisyyttä. Lisäksi päätöksen valvominen tulisi tuottamaan erittäin suuria vaikeuksia. Polttopuun kantohinta on ulkomailta tuotavan halvan polttoaineen takia painunut laajoilla alueilla maassamme alle nollarajan. Kun ulkolainen hiili ja koksi tulee tämän johdosta nykyisistä hinnoista huomattavasti alentumaan, joudutaan pienpuutavaramarkkinoilla vieläkin tukalampaan asemaan. Näyttääkin siltä, että polttopuukomitean ehdottamat toimenpiteet eivät johda tarkoituksenmukaiseen tulokseen, sillä polttopuamme ei ole normaalisesti kilpailukykyinen ulkomaisten polttoaineiden kanssa.

Näin ollen, herra puhemies, edellä mainitsemillani perusteilla kannatan ed. Heljaksen tekemää ehdotusta, että tämä valtioneuvoston päätös kumottaisiin.

Ed. V e n n a m o: Herra puhemies! Esillä olevalla valtioneuvoston päätöksellä tulee olemaan erittäin laajakantoiset seuraukset. On nimittäin huomattava, että tässä yhteydessä on ulkolaisen polttoaineen hankinta ulkomailta saatettu vapaitten valuuttojen listalle. Vaikka meillä on valuuttasäännöstely, niin nykyisin voimassa olevien määräysten mukaan voidaan riippumatta siitä, mistä valuuttasta on kysymys, saada valuuttaa ulkolaisen polttoaineen ostamiseen siihen määrään saakka, mitä viime vuosina on tätä polttoainetta käytetty. Asiantuntijoitten ilmoituksen mukaan tästä tulee olemaan seurauksena esim. se, että koksin hinta putoaa 7 000 markasta ehkäpä noin 4 500 markkaan. Huomiota kiinnittää myöskin se seikka, että kun oikeistolainen hallitus esitti tulleja korotettavaksi 15-kertaiseksi, niin tässä esityksessä tehtiin mm. koksin ja kivihiilen kohdalla poikkeus. Ne olisivat täysin tullivapaita. Minun mielestäni tämä ei ole oikeudenmukaista ajatellen meidän oman maamme raaka-ainetta, metsää ja halkoa, ja täytyy ihmetellä, kuinka oikeisto, joka vaatii teollisuudelle kilpailutullisuoja, voi näin epäoikeudenmukaisesti menetellä esim. tällä kohdalla.

Kun tarkastelee taas vasemmiston kannanottoa tässä asiassa, niin herättää ihmettelyä, että vasemmisto on mennyt tässä kokoomuksen, teollisuuden linjalle, vaikka juuri halkokysymys on ehkäpä eräs tärkeimmistä työllisyyskysymyksistä Suomen maaseudulla. Ei nyt valvota maaseudun työtä, niinkuin SAK valvoo tehdastyömiehen työnsaantietua, ettei saada ulkoa tuoda ulkolaisia koneita ja tarvikkeita, vaan ne on valmistettava kotimaisissa tehtaissa. Mutta kun nyt on kysymys halosta, kotimaisesta polttoaineesta, silloin vasemmiston kanta näyttää olevankin toinen, kun on maaseudun työn tarpeesta ja työn saannista ja ansion saannista kysymys. En voi tällaista kannanottoa ymmärtää, en oikealta enkä vasemmalta. Meidän kansantaloutemme etu olisi se, että valuuttaa säästettäisiin tärkeämpään tuontiin, voitaisiin käyttää kotimaisia polttoaineita ja lisäksi turvata työtä maaseudulle ja myöskin edistävää metsien hoitoa. Tästä syystä, kun käsitykseni mukaan tämä valtioneuvoston päätös edistää epätaloudellista kansantaloudellista käyntiä, yhdyn kannattamaan ed. Heljaksen ja ed. Paloveden ehdotusta tämän valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta.

Ed. J o k i n e n: Tällä on maalaisliiton taholta puhuttu halkojen kulutuksen ja niiden hintojen korottamisen puolesta, mikä loppujen lopuksi kai on asian ydin. Mutta käytännössä näyttää kuitenkin olevan asia maalaisliiton kohdallakin toisenlainen. Tiedän lukuisia maamme maalaiskuntia, joissa on maalaisliittolainen enemmistö, ja he ovat varustaneet kouluja ja kunnantaloja öljylämmityksellä, ja niitä on hyvin paljon tässä maassa. Tämä ei ole tapahtunut yksinomaan Etelä- ja Keski-Suomen kohdalla, vaan vieläpä niinkin pohjoisessa kuin Kemijärvellä, jossa on ainakin neljä kansakoulua öljylämmityksellä, ja myöskin Kuusamossa on taloja, joissa on öljylämmitys (Eduskunnasta: Ei ole yhtään!). On siellä talo, kun minä kävin siellä! Siellä on yksi talo (Hilpeyttä). Kun näin on asia, niin tässä näyttää olevan siis kysymyksessä vain se, että halkojen hinta saataisiin korotetuksi, mutta metsänomistajat itse laittaisivat öljylämmityksen (Naurua).

Ed. H e i k u r a: Herra puhemies! Kysymys ns. ulkolaisten polttoaineiden maahan tuonnin lisäämisestä viime vuosina on niitä

toimenpiteitä, joilla on merkittävästi lisätty maaseudun talouselämän vaikeuksia. On mitä valitettavinta, että nimenomaan maan valtiotavallan käytössä on pyritty tehokkaasti edistämään tätä epävertettä talouspoliittista suuntausta sodan jälkeisinä vuosina käytämällä miljardeja markkoja ulkolaisten polttoaineiden hintojen alentamiseen, mikä on näiden ulkolaisten polttoaineiden tuontimääriä mittavasti lisännyt. Seurauksena on ollut, että ulkolaisten polttoaineiden maahantuonti aiheuttaa nykyisin lähes 20 miljardin markan vuotuisen valuuttamenehtyksen ulkomaille. Tämän seurauksena ovat lisäksi kotimaisen halkopuun vuosittaiset hakkuu- ja kulutusmäärät vähentyneet noin 3 milj. m³:llä, ja siis tätä vähäisemmät ovat myöskin vuotuiset halonhakkuumäärät maaseudulla, mikä olisi antanut noin 20 000:lle maaseudun metsätyömiehelle ansiotyömahdollisuuden ja tulon noin 6 kuukauden aikana vuosittain. Näin siis maaseudun työttömyysnumerot ja myöskin koko maan ja kuntien työttömyysmenot ovat kasvaneet ja näin nämä kaikki yhdessä ovat maan koko talouselämän ja ennen kaikkea maaseudun talouselämän vaikeuksia lisänneet. Maaseudun metsänomistajat ovat menettäneet tuhansien miljoonien markkojen taloudelliset tulot halkopuunmyyntien vähentyessä, ja maaseudun metsätyömiehiltä ne ovat mittavasti ansiotuloja vähentäneet. Näin ollen valtiovalan käytössä olisi pyrittävä kotimaisen halkopuun kulutusta lisäämään ja sitä tietä maaseudun talouselämän kehitykselle varaamaan parempia mahdollisuuksia.

Ed. Anttila: Herra puhemies! Erilaisten polttoaineiden tuonnin osuus maassamme on nykyisin noin 13 % kaikesta tuonnistamme. Rahassa tämä merkitsi esim. vuonna 1952 22.7 miljardia mk. Niiden osuus on myös jatkuvasti lisääntynyt, kuten toisen polttoainekomitean metinnöstä ilmenee. Pelkäämään jo valuuttapoliittisista syistä, mutta myös tuonnin mahdollisen keskeytymisen varalta meidän on pyrittävä tyydyttämään polttoainetarpeemme mahdollisimman suurelta osalta kotimaisilla polttoaineilla. Täällä on jo useaan kertaan todettu, että esim. puhdistushakkaukset metsissä muodostivat viime kesänä milteipä ainoat metsätyömme ja sitä taustaa vastaan näyttelivät erittäin huomattavaa osaa. Meillä on myöskin koko itse-

näisyyden ajan puhuttu siitä, että maaseudulle olisi saatava lisäansioita ja että siellä olevat pienviljelijät ja työväestö saisivat ansiomahdollisuuksia, ja meidän täytyy todeta, että kun pinta-alastamme 33 % on suota, polttoturpeen osuus olisi huomattavan suurena tekijänä juuri työllisyyttä lisäämässä. Meillä on nyt kuitenkin ajautumassa polttoainemarkkinat sellaiseksi, josta täytyy todeta, että vuonna 1952 käytettiin antrasiitin ja koksen hinnanalennuksiin 1 339 762 797 mk ja vuonna 1953 vielä 500 milj. mk. Jo pelkästään polttoainetilanteen kehitystä ajatellen tämä on suorastaan nurinkurista. Niinkuin jo mainitsin, nämä turvetuot peittävät pinta-alastamme kokonaista 33 % ja olisi toivottavaa, että tehtäisiin oikeutta niin halolle kuin polttoturpeellekin, mutta näitten on mahdotonta kilpailla silloin, jos valtion varoilla ja valtion toimesta lähdetään tällaisia toimenpiteitä suorittamaan, kuin nyt tämä esitys edellyttää. Kaikkia näitä ajatellen yhdyin kannattamaan ed. Heljaksen tekemää ehdotusta.

Ed. Jaakkola: Herra puhemies! Kysymyksessä oleva valtioneuvoston päätös koskee ennen kaikkea Länsi- ja Lounais-Suomea, ja haluan tarkastella tilannetta juuri näitten seutujen kohdalta.

Täällä ei ole vielä ollenkaan kajottu siihen asiaan, että tämä ennen kaikkea on myöskin metsänhoitokysymys. Meillä on näillä alueilla Länsi-Suomessa ja juuri niillä alueilla suunnattomasti hehtaareita, jotka on pakkohakkuilla tuottamattomaan kuntoon pilattu ja joitten tuottokuntoon saattamisen yhteydessä tulee myöskin huomattavasti polttopuuta. Jos sitten, niinkuin todennäköistä on, näillä uusilla toimenpiteillä edelleen halvennetaan ulkolaisten polttoaineitten hintaa ja helpotetaan niitten käyttöä, niin silloin myöskin noitten kunnostettavien metsien taloudellinen kunnostamismahdollisuus polttopuun kohdalta kokonaan jätetään sattuman varaan. Lisäksi näillä alueilla on huomattava määrä nuoria metsiköitä, jotka ovat harventamisen tarpeessa ja joissa siis ei tule mitään muuta tuotteita kuin ainoastaan polttopuuta. On esim. selvää, että jos nuori koivikko joutuu jäämään kokonaan harvennusta vaille, niin se menee kokonaan pilalle. Ja jos ei ole kerran sen vertaa halollista hintaa, että siitä saadaan poisotokustannukset

metsästä, niin silloin ei ole muuta mahdollisuutta kuin jättää metsä pystyyn lahoamaan.

Täällä ed. Jokinen epäili, että tässä on kysymys siis halon hinnan nostamisesta. Käsitykseni mukaan tämä on väärä käsitys, sillä ei millään tavalla pyritä sitä nostamaan, vaan ainoastaan varaamaan jonkinlainen kohtuullinen hinta halolle, niin että voitaisiin myöskin metsänhoitotöitä tehdä. Sillä nyt tuntuu siltä, että tällä päätöksellä tuodaan nollaraja polttopuun kohdalla rannikolle asti. Tiedämme, että esim. tukkipuulla on toisina vuosina kysyntää, toisina ei ole, samaten paperipuulla. On paljon varsinkin pienviljelijöitten metsiköitä, joissa ei ole järeää puutavaraa. Siellä on siis saatava ehdottomasti myöskin metsätuloja tuosta pienestä puusta. Ja milläs sitten maksetaan ne suunnattomat metsäverot, jotka ovat rasittamassa tällaisia pienmetsänomistajia, jos ei saa puuta millään tavalla myydyksi? Minun mielestäni siis ed. Jokinen ampui tässä aika paljon yli maalin. Sitten minä myöskin yhdyin siihen, että kun ei ole vielä mitään suunnitelmaa siitä, millä tavalla meidän kotimainen polttoaineemme tehtäisiin kilpailukykyiseksi ulkolaisen kanssa, niin kauan kuin tällaisia suojaamistoimenpiteitä ei myöskään polttopuun kohdalla ole saatu aikaan, ei ole muuta mahdollisuutta kuin lähteä kannattamaan niitä, jotka puoltavat tämän päätöksen kumoamista.

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Kuunnellessa maalaisliittolaisten edustajien puheita ei voi välttyä vaikutelmalta, että sillä taholla pyritään tahallisesti harjoittamaan erittäin karkeata demagogiaa tässä asiassa. On nimittäin muistettava, että kysymys kivihiilen ja koksin tuonnista sisältyy määrättyllä tavalla niihin kauppasopimuksiin, joita Suomi tekee määrättyjen maitten kanssa. Ei myöskään ole mikään salaisuus se, että määrätyn kivihiili- ja koksimäärän tuonnin vastikkeena Suomi voi viedä puutavaraa ulkomaille. On kysyttävä, eikö näillä puutavaramäärillä, joita kivihiilen tuonnin vastikkeena viedään määrättyihin maihin, olekaan mitään tekemistä työllisyyden kanssa. Edelleen on syytä muistaa, että meillä on ollut vuodesta vuoteen melko maalaisliittovaltaisia hallituksia, mutta vuodesta vuoteen on tämä kivihiilen ja koksin tuonti samassa mitassa jatkunut. On

syytä kysyä, minkä takia maalaisliittolaiset ollessaan hallituksessa pääministerin tai jollakin muulla tuolilla eivät ole tätä valtuutta käyttäneet hyväkseen estämällä tai rajoittamalla kivihiilen tuontia. Tälläkin kertaa teillä on verraten voimakas edustus hallituksessa, olkaa hyvä ja hoitakaa tämä asia, jos se teidän mielestänne jollakin tavalla on siten korjattavissa, ettei Suomen kansa siitä kärsi muita tappioita.

Mitä tulee työttömyyteen, se on asia erikseen. Vaikka onkin myönnettävä, että määrättyllä summalla halon hakkuita torjutaan työttömyyttä, niin kuitenkin työttömyyden perussyi ei ole tässä kivihiilen ja koksin tuonnissa, vaan se on valtakunnan yleisessä talouspolitiikassa. Voisin luetella pitkän rimssun asioita, jotka naulaisivat maalaisliittolaiset edustajat talouspolitiikkansa kanssa seinää vasten, mutta en tässä yhteydessä pitemmältä asiaan kajoa. Mainitsen vain eräänä esimerkkinä pyöreän puutavaran säännöstelyn, jonka te ajoitte aikoinaan lävitse. Lisäsikö vai vähensikö se maaseudun työttömyyttä? Kun te tuollaisia päättömiä esitätte, niin on syytä eduskunnan pöytäkirjaa varten lausua jotakin, joka selventää asiaa ja osoittaa harjoittamaanne karkeaa demagogiaa.

Ed. Leinonen: Herra puhemies! Ulkolaisen valuutan puute on maassamme jatkuva. Tästä johtuen ei maahamme voida tuottaa tarpeellisessa määrin sellaisiakaan välttämättömiä raaka-aineita, puolivalmis- teita, koneita ja tarvikkeita, joita omasta maastamme ei voida saada. Useilla tahoilla on herättänyt huomiota, jopa paheksumistakin se, että maahamme tuodaan edelleenkin meille aivan välttämättömien nestemäisten polttoaineiden ohessa suuret määrät kiinteitä polttoaineita, joita käytetään yleisesti paitsi tehtaissa, myös lämmitykseen sellaisissakin talouksissa, joissa voitaisiin yhtä hyvin käyttää kotimaisia polttoaineita. Vieläpä on viime vuosina valtion toimesta ja varoista maksettu hinnantasausrahastoa apuna käyttäen koksin käyttäjille erikoista korvausta, jonka ansiosta myös osaltaan ovat halot käyneet taloudellisesti epäedullisemmiksi poltto- aineiksi kuin koksi.

Metsämme, joista saadaan pääasiallinen kansallistulomme, noin 90 % viennistä, ovat kärsineet sodanjälkeisistä edullisten suhdan-

teiden aiheuttamista voimakkaista vientipuuhakkuista, joten myyntipuuvaramme kartuttamiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Voimakkaasti hakatut ja muutenkin heikossa kasvukunnossa olevat metsäalueet, joita on erityisesti Pohjois- ja Keski-Suomessa, olisi mitä pikimmin saatava metsänhoidollisten puhdistus- ja uudistushakkuiden alaisiksi ja sitä tietä hyvään kasvukuntoon. Näillä metsänhoidollisilla toimenpiteillä saataisiin metsistämme valtaiset määrät polttopuuta. Näin saaduilla kotimaisilla polttoainevarastoilla voitaisiin korvata huomattavan suuri osa ulkomaisten kiinteiden polttoaineiden kulutuksesta. Viime aikoina on usein todettu, että metsänhoidon harrastus on voimakkaassa nousussa meidän maassamme. Mutta järkipäisen metsänhoidon pontimeksi ei jatkuvasti riitä yksinomaan usko paremman ajan koittoon, vaan se edellyttää myös kaikenlaisen ja kaikenkokoisen puun menekkiä kohtuulliseen hintaan. Juuri nyt on tilanne sellainen, että metsien hoidolle on tullut seinä eteen. Luonnollisen kotimaisen polttoaineen, pienikokoisen ja heikkolaatuisen puun, menekki on käynyt melkein pälemtomaksi. Sen sijaan polttopuu korvataan ulkomaisilla polttoaineilla, joiden yhä yltävä virta yrittää hukuttaa alleen metsänhoitoharrastuksen ja metsänomistajien halun metiensä parantamiseen (Eduskunnasta: Oikeaa puhetta!).

Käsissämme olevan tilaston mukaan on tuotu meille vuonna 1952 kivihiiltä 2 241 000 tonnia, koksia 347 000 tonnia ja polttoöljyä 268 000 tonnia. Kivihiilen tuonti oli tällöin 30 % ja polttoöljyn 100 % suurempi kuin keskimäärin vuosina 1950-51. Mainittujen ulkomaisten polttoaineiden tuonnin arvo nousi yhteensä lähes 17 miljardiin markkaan. Nyt kysytään, minkälaisia vahinkoja ja tappioita ylläkuvattu tilanne todellisuudessa on saanut aikaan metsävaroiimme.

Professori Yrjö Ilvessalo on vuosiin 1936-38 kohdistuneen valtakunnan metsien arvioinnin yhteydessä selvittänyt, että silloisen Suomen metsissä oli kuivuvia, tuulen kaatamia ja lumen painamia, palon ja tautien vioittamia yms. puita kokonaista 56 milj. kiinto-kuutiometriä. Se muodostaa valtavan pinon.

Myös siitä, kuinka suuri määrä puita metsissämme vuosittain kuolee ja kuivuu, on tehty arviota ja päädytty pyöreänä lukuna noin 2 milj. m³:iin. Jos tämän ns. luontai-

sen poistuman sisältämä puumäärä voitaisiin hyvän menekin turvin hakata, ennenkuin se kuivuu pystyyn, olisi suuria taloudellisia arvoja voitu pelastaa.

Mutta tässäkin ei ole vielä kaikki. Pienpuun ja erityisesti polttopuun menekkipulan seurauksena harvennushakkuiden pysähtyessä metsiemme puustot pääsevät rappeutumaan, mikä rappio kohdistuu sekä pienikokoiseen että suurempaan puustoon ((Eduskunnasta: Oikeaa puhetta!)).

Kuka pelastaa järkipäisen metsänhoidon ulkomaisten polttoaineiden tulvalta? Pahimmassa vaarassa ovat tietysti syrjäseutujen metsät, eikä vain metsät, vaan ennen kaikkea myös ihmiset, pikkutilalliset sekä tilattomat, jotka elävät suurelta osalta metsätaloudesta saatujen rahatulojen ja -ansioiden varassa. Halkojen hinta on pääasiassa hakkuu- ja ajo-palkkoja, ja mitä enemmän haloiksi liikenevää puuta korvataan ulkomailta tuoduilla polttoaineilla, sitä enemmän kavennetaan pikkutilallisten ja maaseudun tilattoman väestön ansiomahdollisuuksia. Kysymys on siis kansantaloudellinen tässäkin mielessä.

Vaikean työttömyystilanteen takia on meidän ollut pakko myöntää huomattavat summat määrärahoja työttömyyden torjumiseen, mm. kuivatus- ja tietöihin, jotka myös pitkällä tähtäimellä katsoen ovat kansantaloudellisesti arvokkaita. Mutta koska metsiemme kunto, johon edellä on jo viitattu, tarvitsee pikaista korjausta ja antaa myös huomattavasti työmahdollisuuksia, olisi kotimaisten polttoaineiden hakkuuseen ja hankintaan sekä kuluttamisosuuden lisäämiseen mitä nopeimmin kiinnitettävä entistä suurempaa huomiota, jotta vastaavassa määrässä voitaisiin vähentää ulkomaisten kiinteiden polttoaineiden tuontia ja siitä säästyvä valuutta käyttää muihin välttämättömiin tarkoituksiin.

Kannattavuuslaskelmia tehtäessä on siis otettava huomioon, paitsi tämä täten tapahtuva koko kansantaloudellemme ensiluokkaisen tärkeä metsiemme kunnan ja tuoton kohottaminen, työllisyystilanteen sekä samalla maaseudun elinehtojen huomattava parantaminen ja nykyhetkelle tärkeä niukan ulkomaisen valuutan säästymisen muihin tarkoituksiin, myös se, että hinnantasausrahastosta kiinteiden ulkomaisten polttoaineiden kuluttajille aikaisemmin maksettujen tukipalkkioiden asemesta voitaisiin paremmalla syyllä, jos katsotaan tarpeelliseksi, käyttää varoja

metsänhoidollemme välttämättömien pienpuuhakkuiden tehostamiseksi sekä kotimaisten polttoaineiden kulutusosuuden lisäämiseksi ja saattamiseksi kilpailukykyiseksi tuontipolttoaineiden kanssa. Näin saadaan myöskin metsiemme kunto paranemaan, metsien, joissa on meidän maamme kansallisrikkauudet.

Asialla on näin ollen moneltakin kannalta kansantaloudellinen merkitys ja siksi yhdyin täällä tehtyyn ehdotukseen, että valtioneuvoston päätös kumottaisiin (Eduskunnasta: Järkevää puhetta!).

Ed. Lahtela: Herra puhemies! Täällä ed. Kalle Jokinen esitti lausunnossaan kansansa perusteluksi sen, että mm. Kemijärvellä ja Kuusamossa on vaihdettu öljylämmitykselle eräitä kunnan rakennuksia (Ed. Jokinen: Eikö pidä paikkaansa?). Se, että jokin tyhmyys tehdään missä osassa maata hyvänsä, olkoon se kunnan toimessa, valtion toimessa tai yksityisen toimessa, ei kelpaa minkäänlaiseksi todistuskappaleeksi. Se on harvinaisen huono todistuskappale siitä huolimatta, vaikka joku menee vakuuttamaan, että se on viisas päätös ja että sen takia hänkin on samalla kannalla. Minä sanon, että se on maailman tyhmin päätös, että sellaisilla seuduilla kuin esim. Kemijärvellä ja Kuusamossa, jossa polttopuuta on tarjolla kymmenen kertaa enemmän kuin ostajia on, kunnan viranomaiset ovat niin ajattelelmattomia, että laittavat öljylämmitykselle tai koksilämmitykselle talojaan. Jos ed. Kalle Jokinen olisi sellaisella alueella kuin esim. Kemijärvellä ja Kuusamossa, niin olen varma, että hän olisi kanssani aivan samaa mieltä, että se on maailman suurin tyhmyys, että sinnekin öljylämmitystaloja laitetaan (Ed. Hakkila: Kaikki me olemme sitä mieltä, että se on tyhmää!). Se on hyvä, että siellä sosialidemokraattisessa ryhmässäkin on sentään sen verran järkeä, ettei käytä väärää teemoja todistaakseen jotakin huonoa kansaansa.

Jos minun vallassani olisi, niin Suomessa ei käytettäisi ulkolaisia polttoaineita muualla kun meren rannalla olevissa suurkaupungeissa, jolla seuduin metsässä ei ole tarjolla sellaisia puita, mitkä eivät käy muiksi kuin polttoaineeksi. Näyttää siltä, että Suomen kansalla on varaa uhrata 17 miljardia ulko-

lasiin polttoaineisiin ja kärsiä kotimaassa muun tarpeellisen tavaran puutetta ja muuhun parempaan tarkoitukseen myöskin valutan puutetta. Se on käsitykseni mukaan huippu huonosta taloudenhoidosta, että maamme taloutta näin hoidetaan ja että vielä lisäksi maksetaan jonkinlaista tukipalkkiota niille, jotka öljy- tai koksilämmitystä harrastavat, kuten on maksettu hinnantasausrahastosta. Kyllä mainitut markat olisivat menneet paljon parempaan tarkoitukseen, jos ne olisi käytetty niiden seutujen metsänhoidollisiin töihin ja sieltä polttoaineen kuljettamiseen etelämmäksikin, joissa on polttopuita liikaa, kuin että ne menevät ulkomaille, maan rajojen taakse. Jokainen käsittää, kun on kysymys miljardeista, että niillä saataisiin aikaan paljon ei vain työtä ja toimintaa, vaan myöskin tuloja Suomen kansalle. Onhan jokainen markka, joka säästetään menemästä maan rajojen ulkopuolelle, tuloa Suomen kansalle.

Kun yksin Kemijokilaakson vesistöalueella Suomen valtion metsissä metsänhoitaja Järvisen laskelmien mukaan lahoaa joka vuosi 500 000 kiintokuutiometriä puuta, niin metsät näiden lahoavien puiden takia ovat siinä asemassa, että ne kasvavat 760 000 kiintokuutiometriä vähemmän kuin kasvaisivat, jos niitä voitaisiin hoitaa ottamalla polttopuiksi edes kaatuneet ja lahoamassa olevat puut. 1 260 000 kiintokuutiometrin menetys yksin valtion metsissä yhden joen vesistöalueella on niin suuri kansantaloudellinen menetys, että se kannattaisi joka ainoan suomalaisen ottaa huomioon Helsingissäkin, saati sitten maaseudulla.

Kun sillä toimenpiteellä, että metsistä otetaan polttopuiksi kelpaavat puut pois, edistetään metsän lisäkasvua ja myöskin saadaan metsät säilymään lahoamiselta ja kaatumiselta ja siten saadaan tulevaisuutta silmällä pitäen enemmän myyntitavaraa sellaisilla alueilla, joissa ne nyt eivät kasva juuri sen takia, ettei sieltä oteta sitä roskapuuta pois, joka kävisi polttopuiksi, niin minun käsitykseni mukaan sillä toimenpiteellä, että laitetaan öljy-, koksi- ja kivihiililämmitystaloja ja muita laitoksia, estetään tulevilta sukupolvilta se kauppatavara, jota puu nähtävästi tulee silloinkin olemaan, koska sillä estetään metsänhoidolliset menetelmät.

Kenen muiden kuin valtion kannattaa menetellä metsänhoidossa siten, että pannaan

miehet metsään kaatamaan kaikki sellainen roskapuu pois ja jätetään sinne, joka kävisi polttopuiksi. Ei yksityisen kannata niin menetellä, mutta kyllä valtion kannattaa menetellä, kun veronmaksajain kukkarosta rahat voidaan ottaa siihen. Sellainen metsänhoito ei ole oikeata, että puut kaadetaan metsään, jätetään sinne lahoamaan tai kerätään vielä läjiin, jotka sitten poltatetaan palikatulla työväellä. Se ei voi olla kansantaloudellista menettelyä. Olen omin silmin nähnyt, että näin menetellään. Se käy kyllä päinsä valtiolla, mutta se ei käy päinsä yksityisellä. Eikä sellainen ole missään tapauksessa kansantaloudellista menettelyä, vaikka se onkin valtion touhua.

Jos jatketaan ulkolaisen polttoaineen tuontia sellaisille maaseutualueillekin, joissa puuta on liikaa, niin minä olen täysin sitä mieltä, että siinä taloustoiminnassa ei ole järkeä hiventäkään. Eihän tätä maailmaa muuta paremmaksi se, jos kunta saa 100 000 tai 200 000 mk vähemmällä vuodessa ulkolaista lämmitystavaraa ja sadat ja tuhannet asukkaat jäävät työttömiksi ja satojen ja tuhansien asukkaiden metsät jäävät hoitamatta (Ed. Hiltunen: Niinpäs vaan maalaisliittolaiset ovat Kuusamossa laskeneet! — Ed. Hakila: Hölmöjä ne ovat!). — Minun käsitykseni mukaan Kuusamossa samoin kuin muuallakin muualta tulleet kirkonkyläläiset sellaisen viisauden ovat sinne vieneet. Valitettavasti näyttää olevan niin, että sinne ei nykyisin kelpaakaan enää oman paikkakunnan kasvatit useassa paikassa (Eduskunnasta: Oikein!). Täytyy olla muualta tuodut viisaammat ihmiset, ja siksi on sellainenkin hullutus mennyt sinne mukaan. (Ed. Hakila: Täysii hölmöläisiä!). Hyvin läheltä sitä! Olen sitä mieltä, että se ehdotus, joka täällä tehtiin tämän päätöksen kumoamiseksi, on oikea ja toivon, että sitä ehdotusta kannattaa myöskin joka ainoa, varsinkin vasemmistolaiset, olkoot he kaupungeista tai muualta, koska he köyhien maaseutulaisten asiaa sanovat ajavansa, silloin kun ovat kentällä puhumassa ja kirjoittelevat sanomalehdissä. Ne eivät ole tämän maan köyhiä maaseutulaisia, jotka ovat meren takana lähettämässä näitä polttoaineita Suomeen — eivät ne ole ainakaan niitä, joilta ääniä kerätään. Toivoisin, että tässä asiassa käytettäisiin kylmää järkeä eikä tehtäisi vain propagandaa. Ei se ole viisasta talouspolitiikkaa, että omassa

maassa polttoaine lahotetaan metsiin ja ulkolaisia käytetään sen takia, että ne ovat vähän halvempia. Jos niin olisi asia, että se olisi järkevää, niin kaikki Suomen teollisuuslaitokset olisi pantava seisomaan, koska niissä tuottaminen tulee kalliimmaksi kuin millä ulkomailta saisi vastaavia tuotteita. Se kai olisi loogillinen seuraus sellaisesta talouspolitiikasta, että niin olisi meneteltävä. Mutta eihän niitä panna seisomaan, koska se tuotaisi työttömyyttä ja se pääoma, joka niihin teollisuuslaitoksiin on pantu, jäisi „rokuliin”. Se olisi epäviisasta talouspolitiikkaa.

Nythän ovat asiat niin, että vaikka saamme Länsi-Saksasta veturin 5 milj. markalla, niin maksetaan kotimaisille teollisuuslaitoksille samanlaisesta vehkeestä 10 milj. markkaa (Eduskunnasta: Ei niitä niin halvalla saa!) ja vain sen takia, että työtä saataisiin Suomeen. Miksi ei polttoainekysymyksessä pyritä samaan päämäärään, että työtä on saatava Suomeen, vaikka kotimainen polttoaine maksaisikin vähän enemmän kuin ulkolainen! Minusta se olisi loogillista menettelyä silloin kun teollisuuslaitoksilla pidetään huolta työn antamisesta kalliimmillakin kustannuksilla. Eihän polttoaineissa ole kysymys niinkään suuresta hinnanerosta kuin on suomalaisten ja ulkolaisten teollisuustuotteitten hinnoissa. Miksi silloin kun on kysymys polttoaineesta, käytetäänkö kotimaisia vaiko ulkolaisia, menetellään toisin? Sen minä ymmärrän, että esim. Helsingissä ja Turussa, joissa on arvometsät ympärillä ja polttopuunmetsiä vähän, käytetään ulkolaista polttoainetta. Mutta sitä minä en ymmärrä, että sitä käytetään mm. Kemijärvellä ja Kuusamossa. Sitä ei varmaankaan ed. Jokinenkaan ymmärtäisi, jos hän haluaa katsoa, että sielläkin pitäisi saada menekkiä oman maan tuotteille, mm. polttopuillekin. Ed. Jokisella on polttoturvetehdas. Hänelle tietysti on samantekevä, tuodaanko tähän maahan ulkolaisia polttoaineita, koska turveteollisuudelle on taattu ostaja valtio ja sen pitää maksaa sellaiset määrätyn hinnat siitä polttoturpeesta, että se kannattaa. Tällaista takuuta ei ole maaseutulaisilla halkojen hakkaajilla eikä tuottajilla kuin on turvepekkulla (Ed. Hiltunen: Ei pekkulle, vaan turpeelle!) — polttoturpeella.

Toivon, että käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös kumotaan yksimielisesti. Se olisi kunniaksi Suomen eduskunnalle.

Ed. H e t e m ä k i: Herra puhemies! Tämä keskustelu samoin kuin perustuslakivaliokunnan mietintöön liitetty vastalausekin osoittavat, että täällä eduskunnassa vallitsee varsin huomattavia väärinkäsityksiä nyt käsiteltävänä olevan päätöksen luonteeseen nähden. On näet muistettava, että säännöstelyvaltuuslaki antaa valtioneuvostolle vain valtuudet säännöstellä. Jos valtioneuvosto säännöstelyvaltuuslain nojalla päättää jonkin asian säännösteltäväksi, se tulee eduskunnan käsiteltäväksi. Eduskunnalla on sen jälkeen oikeus joko ehdottaa se kumottavaksi tai jättää voimaan. Jos valtioneuvosto luopuu jostakin säännöstelystä, päättää kumota jonkun aikaisemman säännöstelyn, tämä merkitsee sitä, että valtioneuvosto luopuu käytämästä säännöstelyvaltuuslain valtuuksista. Se päätös ei tule eduskunnan käsiteltäväksi lainkaan. Mutta jos valtioneuvosto päättää jonkin asian säännöstellä, niin kysymys siitä, onko tämä säännösteltävä tällä tavalla tai jottenkin muuten, tulee eduskunnan käsiteltäväksi.

Nyt on valtioneuvosto tässä tapauksessa luopunut määrättyyn määrään asti koksen ja eräiden muiden fossiilisten polttoaineitten säännöstelemisestä. Tältä osalta päätös ei ole joutunut eikä tule eduskunnan käsiteltäväksi. Mutta samalla kun valtioneuvosto on luopunut tästä säännöstelystä, se on asettanut kuitenkin eräitä alueellisia rajoituksia tälle säännöstelystä luopumiselle. Se on määrännyt, että tämä fossiilisten polttoaineitten vapaa jakelu saa tapahtua vain määrättyllä alueella.

Jos nyt tämä päätös kumottaisiin, se merkitsisi sitä, että sen jälkeen saisi fossiilisia polttoaineita jakaa vapaasti koko Suomessa koko alueella. Tällainen ei suinkaan supistaisi näitten polttoaineitten käyttöä, vaan päinvastoin lisäisi sitä. Jouduttaisiin siis aivan päinvastaiseen lopputulokseen, kuin mihin tässä vastalauseessa pyritään (Ed. Hakkila: Se on kemijärveläisen vastalause!).

Mitä sitten tulee tähän vapauttamispäätökseen, niin sikäli kuin minä tiedän — allekirjoittanut ei ole ollut sen alan osalta vastaamassa valtioneuvostossa — tämä päätös on tehty eräistä kaupallisista syistä, mikä on merkinnyt sitä, että Suomeen on voitu ostaa huomattavasti vähemmällä valuuttamäärällä, siis huomattavasti halvemmalla, sama määrä koksia kuin tänne on aikaisem-

minkin tuotu. Tässä on siis ollut kysymyksessä huomattava valuutan säästö. Tämä valuutan säästö nyt kyllä on sikäli siirretty kuluttajille, että kuluttajille on päätetty myydä tämä koksi samalla hinnalla, mikä siitä ulkomaille joudutaan maksamaan.

Mitä sitten tulee tässä yhteydessä esille otettuun kotimaisten polttopuitten ja polttoaineitten käyttöön, niin on todettava, että se on todella kipeä ja vakava kysymys. Se on sitä, vaikka ei olisi ryhdyttykään näihin toimenpiteisiin, joista tässä on kysymys. Meillä on tällä hetkellä varastossa enemmän polttopuita kuin tuskin koskaan aikaisemmin. Niitä on niin paljon, että niitä todella uhkaa metsissä lahoaminen. Niitä on niin paljon, että niiden olemassaolo on muodostumassa kipeäksi kansantaloudelliseksi kysymykseksi, joka varmasti on pakko ratkaista läheisessä tulevaisuudessa. Mutta minulla on se käsitys, että tämä päätös — tehdään siinä sitä tai tätä — ei suinkaan pysty tätä kysymystä ratkaisemaan, vaan se on kokonaan suuremman luokan kysymys, jonka hoitaminen vaatii erikoistoimenpiteitä. Mitkä ne ovat, sitä on tietysti tarkkaan kussakin hallituksessa harkittava. Niinkuin sanottu, tällä päätöksellä en usko pystyttävän tätä asiaa hoitamaan, tehdäänpä tässä puoleen tai toiseen. Ainoa käytännöllinen seuraus siitä, jos nyt tämä päätös kumotaan, on se, että fossiilisia polttoaineita voidaan sen jälkeen vapaasti jakaa joka puolella maassa. Se ei ainakaan asiaa paranna.

Ed. P a k k a n e n: Herra puhemies! se politiikka, jota halkoasian tiimoilta on harastettu viime aikoina, on ollut suuressa määrin vahingollista metsänomistajain kannalta. Täällä on jo osoitettu monessa puheenvuorossa, mihinkä on jouduttu, ja on heti alkuun sanottava, että ei ole suinkaan kysymys vain Suomen metsästä ja Suomen metsänomistajista, vaan myöskin mitä suurimmassa määrin koko maaseudun väestöstä ja myöskin metsätyöläisistä. Niiden elämästä on kysymys silloin, kun metsätyöstä halonhakkuun ja metsänperkaus- ja puhdistustoitten tiimoilta puhutaan. Kun hallituksen toimenpiteillä on ryhdytty asioita hoitamaan siihen malliin, että halon kilpailukyky, joka tähän saakka on ollut jo erittäin heikko, jatkuvasti mitä suurimmassa määrin vähenee, niin tämä ei voi olla oikeata poli-

tiikkaa. Kun hallituksen päätöksellä on myöskin hinnat vapautettu ja varataan vapaasti valuuttaa mm. fossiilisten polttoaineiden tuontiin, niin tästä on se seuraus, joka sinänsä on määrättyssä mielessä tietysti oikea, että me saamme samalla valuuttamäärällä, niinkuin äsken ed. Hetemäki mainitsi, entistä suuremmat määrät ulkolaista tuontipolttoainetta. Mutta kun tätä alennettuun hintaan voidaan nyt vapaasti suuressa määrin käyttää, niin tästä on seurauksena — kyllä kai ihmiset osaavat sen verran ynnälaskua, että tiedetään, mitä polttoainetta tämän jälkeen käytetään. Kun esim. Helsingissä tällä hetkellä koivuhalko maksaa syltä kohti laskeen noin 6 000 mk ja kun koki sen jälkeen, kun myöskin nämä hintaan nähden vapautukset on toteutettu, maksaa 6 000 markan paikkeilla tonni, jopa eräiden tietojen mukaan alle siitäkkin, ja kun toisaalta tiedämme, että yksi koksitonni vastaa kuutta halkomottia, niin me tiedämme, että näin laskeen on olemassa noin 3 000 markan ero tässä hintasuhteessa halon tappioksi. Sen vuoksi on ollut onnetonta, että hallitus ei ole käyttänyt tällä kertaa samantapaisia toimenpiteitä kuin joskus ennen siinä, että kun se saa halvemmalla, näin paljon edullisemmin ostaa tuontipolttoainetta, niin olisi edelleenkin käytetty tasausrahastoa ja vedetty varoja sinne, eikä siis tietoisesti painettu tuontipolttoaineen hintaa yhä halvemmaksi. Ei ole siinä paha, että me saamme halvalla ostaa, vaan se on paha, että tietoisesti tämä hintapolitiikka niin hoidetaan, että halko varmin pelataan pois markkinoilta.

Kun toisaalta tiedämme, että nämä polttoainekysymykset ovat siinä mielessä arkoja, että nehan osana kuuluvat esim. laskettuun elinkustannusindeksiin, niin tätä taustaa vastaan on jossain määrin ymmärrettävä toimenpiteet, joilla pyritään indeksiä alentamaan. Mutta ei liene tällä hetkellä indeksilaskentaakaan täysin oikea. Kun halon osuus lasketaan tällä hetkellä punnuksena $\frac{3}{4}$:ksi ja tuontipolttoaineiden osuus vain $\frac{1}{4}$:ksi — $\frac{1}{4}$ on siis tuontipolttoaineiden osuus näistä punnuksista — niin tällä tavalla, mitä enemmän me lisäämme halpojen tuontipolttoaineiden käyttöä, sitä vähemmän se siitä huolimatta vaikuttaa elinkustannusindeksiin. Ja halko, vaikka se siis varsin pienellä osalla on mukana tässä, vaikuttaa kolminkertaisella määrällä. Eihän tämä voine olla oikein? Jos

nyt jollain toimenpiteellä voitaisiin halon markkinakykyä parantaa, niin tämä puolestaan heti välittömästi vaikuttaisi suuressa määrin elinkustannusindeksiin ja tällä tavalla jouduttaisiin vallan nurinkuriseen lopputulokseen.

Jos me voisimme järkevillä toimenpiteillä asioita niin hoitaa, että tuontipolttoaineiden käyttöä voitaisiin nykyisestään vähentää, sanokaamme kolmanneksella, tämä merkitsisi sitä, että me voisimme esim. halon kulutusta lisätä vuosittain noin 3 milj. m³:llä. Ja kun yhden kuutiometrin hakkaaminen, niinkuin metsäasiantuntijat laskevat — professori Saari voinee todistaa asian olevan näin — että yhden halkomotin hakkaaminen ja sen hankkiminen kulutuskeskukseen vaatisi työtä noin yhden työpäivän, niin huomaamme, että tällöin ollaan tekemisissä sellaisen asian kanssa, että me voisimme lisätä 3 milj. työpäivää. Ja mihinkä tämä lisäys tulisi, ed. Hietanen? Se tulisi melkein yksinomaan maaseudulle.

Minä olin äsken huomaavinani ed. Hietasen puheenvuorosta, että ei tämä ole muka työllisyyskysymys. Minä sanoisin, että tämä on mitä suurimmassa määrin myöskin työllisyyskysymys (Ed. Hietanen: Minä sanoin, että osittain työllisyyskysymys!). Se on suuressa määrin työllisyyskysymys, ja ed. Hietanen, eräällä laskuesimerkillä minä osoitan, mitä suuruusluokkaa tämäntapainen työllisyysasia olisi. Jos tuo äsken mainitsemani esimerkki voitaisiin käytännössä toteuttaa, niin me voisimme järjestää puoleksi vuodeksi noin 20 000:lle maaseudun metsätyölläispienviljelijälle halonhakkuita, toisin sanoen, me olisimme voineet tällä hoitaa nyt päättymässä olevan talven työttömyydestä noin puolet. Ed. Hietanen, eikö tämä ole silloin missään tekemisissä työllisyyskysymyksen kanssa ja nimenomaan, kun on kysymys maaseudun metsätyölläispienviljelijästä? (Ed. Hietanen: Miksette huolehtineet kun olitte hallituksessa?). Minun laskelmieni mukaan tämä on lähinnä juuri maaseudun työllisyyskysymyksen hoitamisasiä. Tietysti tähän liittyy kuljetuksia, niinkuin ed. Enne täällä mainitsi, mutta, niinkuin hänkin varmasti tietää, tämä on vain osa ja pieni osa näistä suorituksista, pääosa tapahtuu metsässä sekä hakkuuna että myöskin metsänajona. Maaseudulla on myöskin niitä, jotka kuljettavat pois. Tosiaalta tiedämme myöskin, että jos

me edes tässä suhteessa voisimme saada järkevämpää polttoainepolitiikkaa hoidetuksi, niin se merkitsisi suuressa määrässä myöskin valuuttojen säästöä. Näin tämä kysymys voitaisiin monella linjalla järkevästi viedä eteenpäin.

Kun teollisuustyöväestöä on uhannut silloin tällöin työttömyys, niin on voitu panna merkille, että SAK on silloin voimakkaasti puuttunut näitten asioiden hoitamiseen, ja on varsin usein sattunut niin, että SAK:n taholta on käännytty hallituksen puoleen ja vaadittu, niinkuin eräissäkin tapauksissa, että maahan ei saa tuoda mitään sellaisia teollisuustuotteita, joita tässä maassa pystytään itse valmistamaan. Tämä on ymmärrettävää siinä mielessä, että mitä suuremmassa määrässä oma teollisuus pyörii, sitä enemmän tietenkin voidaan järjestää työtä teollisuustyöläisille, ja tässä mielessä asia on tietenkin aivan oikein. Mutta ei SAK:n taholta ole tiettävästi koskaan tällöin puututtu siihen, onko siinäkin tapauksessa omat tehtaat pantava pyörimään, vaikka se maksaisi paljon enemmän kuin samanaikaisesti vastaava tuote ulkoa tuotuna. Tähän ei ole puututtu, koska työllisyyskysymystä on pidetty näin tärkeänä.

Kun siis tilanne teollisuustyöväen ja vassemiston kannalta on tämäntapainen, niin eikö kaiken järjen mukaan olisii oikein ja kohtuullista myöskin polttopuolitiikassa asioita pyrkiä niin hoitamaan, että siellä ei yksinomaan tuijoteta siihen, onko halko hie-man kalliimpaa kuin tuontipolttoaine, vaan otetaan nämä suuret kansantaloudellisetkin näköalat huomioon samaten kuin myöskin metsänhoidolliset näkökohdat.

Meillä olisi ilmeisesti mahdollisuuksia tätä halkokysymystä samaten kuin yleensäkin pienpuukysymystä hoitaa nykyistä paremmin, kunhan vain kaikki määrävissä asemassa olevat piirit oivaltaisivat, mistä on kysymys, ja haluaisivat sen mukaisesti toimia. Meillähan varmasti tullaan kenties jo verrattain piankin tilanteeseen, jossa joudutaan sähkökysymyksen tiimoilta ratkaisemaan kysymys siitä, millä tavalla varaudutaan esim. sen varalta, jos tulee kuivia vuosia ja mitenkä sähkön huipputehoja voidaan tasoitaa, käyttöä tasoitaa jnp. Ehkäpä joskus aikojen perästä ollaan siinäkin olotilassa, jolloin koskemme ovat valjastetut. Kun meillä ilmeisesti sähkön kulutus jatkuvasti kasvaa,

niin olisi syytä pyrkiä siihen, että tämänkin varalta jo hyvissä ajoin varauduttaisiin, ja tällöin tulee kyseeseen sähkövoimavara-asemien rakentaminen. Näistä asioista puhui jokin aika sitten eräs sähköalan erittäin pätevä asiantuntija — hän käytti tämän puheenvuoronsa radiossa. Hän puhui aivan oikeasta asiasta, mutta puheen lopussa tuli jotain sellaista, jota varsinkin maaseudulla asuvan ja maaseutuväestön on vaikea ymmärtää. Hän nimittäin tuli siihen tulokseen, että kun näitä varavoima-asemia lähiaikoina joudutaan rakentamaan, niin on pidettävä myöskin huoli siitä, että näiden käyttövoimaksi saadaan myöskin riittävästi tuontipolttoainetta. Kun me tiedämme, että tämäntapaaiset voima-asemat voidaan rakentaa, sano-kaamme esim. Pohjois-Karjalaan taikka johonkin muualle vastaavalle seudulle, jossa pienpuukysymys on tällä hetkellä yksi keskeisimpiä metsäpuolen kysymyksiä, niin eikö kaiken järjen mukaan asia olisi alusta lähtien niin hoidettava, että se pienpuu, jota on pakko vuosittain valtavat määrät metsästä hakata, käytettäisiin juuri näitten varavoima-asemien käyttövoimana, eikä suinkaan tällöin taas lähdetä näitä perustamaan ulkolaisen tuontipolttoaineen varaan. Tämä esim. olisi asia, jonka kohdalla voitaisiin jotain tehdä ja mielestäni tämä olisi sellaista pitkän tähtäimen ohjelmaa, jossa jo nyt valtiovalan pitäisi ryhtyä toimenpiteisiin ja tällä tavalla auttaa pysyvästi syrjäseutujen metsänomistajien asiaa ja yleensä syrjäseutujen maaseutuväestön asiaa kokonaisuudessaan.

Kun tämä asian tiimoilla nyt joudutaan ratkaisuja tekemään, täällä ed. Hetemäki selvitteli, että jos nyt esillä oleva päätös kumotaan, niin tilanne entisestään huononee. Luulen, että se ns. hyvä hallitus jota meillä ei enää ole, onkin ratkaisunsa perustanut tämän varaan lähtien siitä, että se on nyt saanut jo Troijan puuhevosta vedetyksi melkoisesti sisään ja siinä mielessä ja toivossa, että kun tämä kumotaan, niin päästään vieläkin enemmän eteenpäin. Ainakin teollisuus siitä olisi hyvillään, jos se saisi varauksettomasti missä osissa maata tahansa tuontipolttoainetta siihen halpaan hintaan, jota sille nyt tarjotaan. Ed. Hetemäki ei tunnu olevan oikein samaa mieltä, mutta kyllä hän tietää teollisuuden edustajana, että näinhän se asia todellisuudessa on. Ei kai teollisuus halua asioita

niin hoitaa, että se tässä maassa maksaisi mahdollisimman hyvää hintaa kotimaisesta halosta ja yleensä kotimaisesta polttoaineesta, vaan tämä jos mikä on pyrkinyt ja pyrkii siihen — ja eräässä mielessä ymmärrettävistä, jopa hyväksyttävistäkin syistä — että kustannuksia sen kohdalla voidaan alentaa. Mutta tämä ei voine eikä saa mennä siihen, että kun tavoitellaan eräissä tapauksissa oikeata asiaa, niin se tapahtuu sillä tavalla, että samanaikaisesti aiheutetaan maalle ja nimenomaan maaseutuväestölle ja metsänomistajille korvaamattomia vahinkoja.

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Tästä asiasta on olemassa jo valmis komitean mietintö, siinä on suurin piirtein asiallisesti selvitetty koko tämä polttopuunkysymys. Näin ollen siis keskustelu tässä yhteydessä näyttää muodostuvan aivan propagandatempuksi, jolla maalaisliitto pyrkii jollakin tavoin parantamaan sitä huonoa mainetta, jota se on hallituksessa oloikanaan hoitanut tässä puujutussa. Täällä on haluttu puhua siitä, että tätä puun kulutusta pitäisi lisätä. Minä jo alussa viittasin siihen, että Kemi-järvellä maalaisliittolainen valtuustoenemmistö teki tällaisen tyhmän päätöksen (Ed. Lahtelan välihuuto). Kuten Lahtela sanoi, niin se ei kuitenkaan suuresti poikennut maalaisliittolaisesta yleisestä linjasta, sillä Somerolla maitopulveritehdas on maalaisliittolaisten hallinnassa, siellä on öljylämmitys. Raisiossa olevassa rypsitehtaassa, joka nauttii valtionapua, on öljylämmitys, ja siellä, jollen minä nyt väärin muista, maalaisliiton päämies Kekkonen on hyvin suuressa asemassa, että kyllä kai pitäisi hoitaa asiat sitten sillä tavalla, että nämä teollisuuslaitokset käyttäisivät polttopuuta. Minkä vuoksi siis maalaisliiton koneisto yleensä kaikissa näissä kysymyksissä on turvautunut öljylämmitykseen? Olisi kai ollut johdonmukaisempaa, että se olisi käyttänyt puuta.

Perustuslakivaliokunnassa tuli myöskin selvitettyksi se kysymys, että maalaisliiton pyrkimyksenä on yksinomaan se, että halon hintaan tulisi huomattava korotus, joka vaikuttaisi yleiseen vuokratasoon huomattavalla tavalla. Mutta siihen ei ainakaan ole tällä kertaa syytä, koska työtä tekevän kansan palkkaolot ovat varsin heikot, kuten maalaisliitonkin pitäisi tietää.

Ed. Kähkönen: Herra puhemies! Täällä on lähinnä maalaisliittolaisten edustajien puheenvuoroissa erittäin pätevästi ja asiallisesti selvitetty niitä vaaroja, jotka perustuslakivaliokunnan enemmistön kannanotosta saattavat olla seurauksena, mikäli asiat ovat niin kuin täällä on pyritty selvittämään. Toisaalta kuitenkin täällä on edellisen hallituksen edustajan, ed. Hetemäen puheenvuorossa koetettu kiistää maalaisliittolaisten edustajien puheenvuoroissaan esittämiä väitteitä. Tämä asia on varmasti monelle ja meille useimmille edustajille, jotka emme ole perustuslakivaliokunnassa voineet tarkemmin perehtyä asiaan, melko lailla vielä epäselvä. Pitäisin tätä asiaa niin tärkeänä ja suuriarvoisena kysymyksenä, että tähän on saatava muittenkin kuin perustuslakivaliokunnan edustajien vielä lisää aikaa perehtyä. Sen takia ehdotan, herra puhemies, että tämä asia pantaisiin pöydälle eduskunnan ensi perjantain täysistuntoon.

Minusta tuntuu, että jos ne vaarat ovat olemassa, mitä tässä maalaisliittolaisten edustajien sekä ed. Leinosen puheenvuorosta on käynyt selville, täytyy tässä kamarissa löytyä muistakin ryhmistä kansanedustajia, jotka ovat valmiita lähtemään samoille linjoille, missä maalaisliitto tällä hetkellä on. Mutta nähtävästi me emme vielä ole tässä asiassa päässeet tarpeeksi selville, mitä etuja ja mitä varjopuolia tällä on, ja sen takia tähän on syytä vielä perehtyä.

Ed. Murtomaa: Herra puhemies! (Eduskunnasta: Kyllä sieltä nyt kuullaan asiaa!). — Kyllä minulla metsäkin on, niin että minulla on valtuus puhua myöskin metsän käytön kannalta asiasta. Kuulin sieltä huudettavan tietystä tarkoituksessa, että minä en olisi oikeutettu tähän asiaan kajoamaan (Ed. Myllymäki: Puhut omassa asiasasi!).

Polttoainekysymys on sitä suuruusluokkaa kansantaloudessa, että sitä ei ole oikeus sivuuttaa, sanoisinko, vain demagogisilla väitteillä. Sanoisin, että ravitsemus-, pukeutumis- ja asumiskysymyksen rinnalla polttoainekysymys täytyy kansantaloudessa asettaa suurin piirtein samanarvoiseksi. Näin ollen ei ole samantekevää, millä tavalla tämä kysymys valtakunnassa hoidetaan. Tiedämme, että silloin kun elettiin enimmäkseen omavaraistalouden aikakautta kaikissa suhteissa,

meidän maassamme polttoainekysymys oli turvattu joka puolelta silloisia olosuhteita silmällä pitäen. Halko oli polttoaineena ja siitä poltettu hiili oli senaikaisen käsityö- versta- ja myöskin tehdasteollisuuden poltto- aineena riittävän hyvää. Olosuhteet kehittyi- vät kuitenkin sen jälkeen, kun ruvettiin käyttämään höyrykoneita ja muita välineitä, jotka kehittivät tänne teollisuuden, ja nyt on päästy siihen mittaani, että teollisuudessa ei enää vastaa tarkoitustaan kotimaisesta puusta valmistettu polttoaine, vaan me jou- dumme sen käynnissä pitämiseksi hankki- maan enemmän taikka vähemmän ulkolaista polttoainetta. Kulkulaitoksemme on myöskin kehittynyt sellaiseksi, ettei sitä tyydytä enää rautatie höyryvetureineen. Eivät edes maa- taloudessa tyydytä enää voiman tarvetta lokomobiilit, jotka ennen käyttivät puima- koneita ja suorittivat erilaisia tehtäviä. Tilalle ovat astuneet nestemäisillä poltto- aineilla käyvät maantiellä liikennöivät väli- neet ja samoin myöskin kaikenmoisen ansio- toiminnan ja tuotantotoiminnan palveluk- sessa käyvät polttomootorit, joten me jou- dumme kyllä tuomaan ulkomailta poltto- ainetta, paitsi sellaisissa tapauksissa kuin meillä sota-aikana tuli, jolloin meidän aivan erikoisesti täytyi ratkaista kysymys esim. autokuljetuksiin nähden ja, ihme kyllä, tek- niikka oli jo sillä tasolla, että kotimainen halko kelpasi autoakin kuljettamaan. Mutta ei suinkaan ole pyrkimys tällä hetkellä päästä tähän, vaan me tunnustamme varsin hyvin sen, että nestemäiset polttoaineet täy- ty tuoda ulkomailta, koska professori Kom- pan ym. ponnistelut kotimaisen raaka-aineen käyttämiseksi kotimaisen nestemäisen poltto- aineen tuottamiseen eivät ole olleet kansan- taloudellisesti sellaiseen tulokseen johtavia, että niitä voitaisiin puolustella.

Mutta mitä tulee sitten tämän hetken polttoainekysymyksen tarkasteluun kokonai- suudessaan, niin täytyy sanoa, että kaikessa siinä, mitä tuotetaan polttoainetta varsinaisi- siin lämmitystarkoituksiin ja varsinkin ohi meidän merenrantakaupunkiemme ja varsi- naiselle maaseudulle, on tarkistamisen varaa hyvin paljon. Nähdäkseen asia on sillä ta- valla, että meidän täytyy nyt pysyä tässä kehitysvaiheessa mukana siinä, mitä kehitys vaatii meiltä helpottaaksemme työtä ja uh- rauksia siihen nähden, mitä oli ennen varsi- naisen halkokulttuurin aikakautta. Kyllä

huonelämmityksessäkin täytyy päästä siihen, ettei meillä kaikissa rakennuksissa enää ole varsinaisia uuneja, joihin halkoja pannaan, vaan siinä pyritään keskuslämmitykseen. Mut- ta tämän asian ratkaisemiseksi meillä on kyllä mahdollisuuksia hoitaa asiat niin, että me tekniikan viimeisten saavutuksien perusteella pärjäämme sittenkin kotimaisella poltto- aineella nimenomaan lämmityskysymyksessä. Niillä seuduilla, joissa ei halkoa kannata käyttää polttoaineena, joissa siis kuljetus- matkojen pituuden vuoksi halon hinta tulee liian korkeaksi, voidaan varsin hyvin käyttää turvetta, kotimaista puristettua turvetta. Jos vielä päästään siihen, että se saadaan puristetuksi briketeiksi, niin se on mitä käyttökelpoisin ja korkeatehoisin lämmitys- aine automaattisissa lämmitysuuneissa. Jos se vielä saadaan turvejauheeksi, niin nyt on keksitty sellaisia retortteja, jotka aivan auto- maattisesti syöttävät polttoturvetta poltto- uniin samalla tavalla, mittaamalla vielä lämmön, kuin näissä öljylämmityskattiloiden öljypolttimoissakin. Siihen päästään varsin helposti, eikä siinä tarvita edes valtion tukea- kaan, kunhan annetaan vain edellytykset tämän toiminnan kehittämiseen. Samalla ta- valla me voimme käyttää kotimaista roska- puuta vaikka hakkeeksi ja käyttää samalla tavalla itsetoimivissa polttouuneissa niin, että se tulee kansantaloudellisesti käytetyksi.

Nämä eivät ole mitenkään vaikeasti ratkais- tavia asioita, kunhan niille vain omistetaan riittävästi asiallista tarkastelua eikä lähdetä siltä kannalta kuin ed. Jokinen täällä pu- heenvuorossaan lähti. Hän mollasi maalais- liittolaisia siitä, että ne ovat rakennuttaneet maaseudulle joihinkin taloihin jopa keskus- lämmityksellä toimivia kattiloitakin. Ei voi vaatia, että meidän yhteiskunnassamme toi- set kansanluokat joutuisivat sellaiseen ase- maan, että ne joutuvat käyttämään paljon rasittavampia menetelmiä saman lämmitys- tehon ylläpitämiseksi. Meidän täytyy tässä kilpailussa olla kaikkien tasaveroisia, ja kyllä maalaisliittolaistenkin täytyy sallia käyttää samoja polttoaineita valtakunnassa kuin muutkin käyttävät.

Tämä kysymys on ratkaistava siis kokonai- suutena huolimatta siitä, kuka polttoainetta käyttää; kaikkien pitää olla tasaveroisia. Jos noudattaisimme ed. Jokisen logiikkaa, niin se sisältäisi sen, etteivät maalaisliitto- laiset saa ostaa sitä kangasta, joka tehdään

nykyaikaisissa tullisuojaava nauttivissa tehtaissa ja on sen tähden halpaa. Maalaisliittolaisten täytyisi käydä edelleen kotipelavasta valmistetusta rohdinkankaasta tehdyissä vaatteissa ja kantaa kaikki ne kustannukset, mitkä sen kankaan tuottamisesta kotiteollisuudessa seuraisivat, ja herrat sosialidemokraatit ja muut kaupunkilaiset kävelisivät fiinisti muissa vaatteissa. Tähän se johtaisi, jos tätä ed. Jokisen logiikkaa seurattaisiin.

Haluan sanoa kaikessa ystävyydessä, että kyllä tämä asia kannattaa harkita tarkoin ja perusteellisesti ja löytää ne menetelmät, jotka tuovat parhaan mahdollisen kansantaloudellisen ratkaisun nimenomaan työllisyyskysymyksiäkin ajatellen. Ei meillä ole varaa heittää muutamaa kymmentä miljardia markkaa ulkomaisen polttoaineen hankkimiseen ja samanaikaisesti heittää joku kymmenen miljardia markkaa työttömyystöihin kotimaassa. Kyllä tässä täytyy löytää joku sellainen ratkaisu, jolla näitä valuuttamenoja ja myöskin työttömyyden hoitamiseksi tarvittavia menoja voidaan vähentää.

Ed. Tiitu: Herra puhemies! Täällä ed. Hetemäki pyrki todistamaan, että esillä oleva valtioneuvoston päätös, jolla ulkolaisten polttoaineiden vapaa maahantuonti huomattaviin polttoaineiden kulutuskeskuksiin tehtiin vapaaksi, ei millään tavalla muka vaikuta halon menekkiin. On vaikeata käsittää tätä ed. Hetemäen, entisen ministerin, antamaa lausuntoa. On kai aivan varmaa, että niillä alueilla, millä nyt tämän valtioneuvoston päätöksen mukaan on vapaa ulkomaisen polttoaineitten saanti huomattavasti alempiin hintoihin kuin kotimaisen polttoaineen, ei kai nyt kotimaista polttoainetta, halkoa ja turvetta, käytetä. Kyllä kai tämä on aivan selvää. Tässä on kysymys maamme kaikkein huomattavimmista polttoaineiden kulutuskeskuksista, mitkä tässä on tehty ulkomaisille polttoaineille vapaiksi.

Tänä aikana vallitsee maaseudulla suuri työttömyys. Tiedän, että esim. Lapualla, joka on puhdas maanviljelijäseutu, tänäkin päivänä on huomattava määrä työttömyyttä, joka osaksi johtuu siitä, että halolla ei ole menekkiä. Siellä on suuret määrät perkaushalkoa odottamassa menekkiä. Kukaan ei halkoa nykyään osta. Siitä tarjotaan metsäteitten varsissa 700 mk m³:ltä, mistä kovinkaan

paljon kantohintaa ei jää. Mutta ostajia ei löydy.

On todella ihme, että hallitus silloin, kun maassa on tällainen työttömyys, lähtee vapauttamaan ulkolaisen polttoaineen maahan tuontia. On aivan paikallansa, että tämän asian käsittely siirretään. Tämä asia tällä kertaa ei ole kypsä päätettäväksi.

Kululaitosministeri Miettunen: Kannatan ed. Kähösen tekemää ehdotusta, että tämä asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Puheenvuoroja ei pyydetä.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Kähönen ed. M. Miettusen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksyy ed. Kähösen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Puhemies: Palataan päiväjärjestyksen 4) asiaan. Keskustelu asiasta julistettiin päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Lindqvist ed. Tainion kannattamana ehdottanut, että lepäämässä oleva lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen sellaisena, kuin se on kolmannessa käsittelyssä hyväksytty lepäämään, äänestää „jaa”; joka ei

sitä hyväksy, äänestää „ei”. Jos vähintään $\frac{2}{3}$ annetuista äänistä on „jaa”-ääniä, on lakiehdotus hyväksytty; muutoin se on hylätty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Erkkilä, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kajala, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauhanen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Koivisto, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuitinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindh, Lukkarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Mohell, Muikku, Murtomaa, Niskala, Niukkanen, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pesonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tikkaola, Turka, Turunen, Tuuli, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hietanen, Kaitila, Kajatsalo, Kelovesi, E. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Mattila, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Peltonen, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Torvi, R. Virtanen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestää edustaja Kokkola.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Brander-Wallin, Kekkonen, S.-K. Kilpi, Kleemola, Kuusinen, Lampinen, Lindblom, Miettinen, Nordfors, N. Nurminen, Paasivuori, Pessi, Ryömä, Salminen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tuurna ja Törngren.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 140 jaa- ja 40 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 18.

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

9) Ehdotuksen laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2;

10) Eräitä muutoksia Suomen evankelisuterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1;

11) Eräitä muutoksia ja lisäyksiä Suomen evankelisuterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2;

12) Eräitä muutoksia ja lisäyksiä Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3; ja

13) Evankelisluterilaisten seurakuntien virkataloista annetun lain muuttamista

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 17,03.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

14. Perjantaina 14 p. toukokuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Siv.

Ilmoituksia:

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 2; lakivaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 7.

Siv.

7) Valtioneuvoston päätös 1 päivästä huhtikuuta 1954 koksen ja eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä annettujen valtioneuvoston päätöksiä alueellisesti soveltamisesta

179

185

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3; mainittu päätös.

8) Puhemiesneuvoston ehdotus täysistuntojen ja valiokuntain sekä tarkistajain työsuunnitelmaksi vuoden 1954 varsinaisilla valtiopäivillä

Ensimmäinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta
 Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 18.

180

3) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

184

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 32.

4) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

„

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 33.

5) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista ja lisäyksistä Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

„

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 34.

6) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisen seurakuntien virkataloista annetun lain muuttamisesta

185

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 35.

Ainoa käsittely:

Esitellään:

9) Lisäys puhemiesneuvoston laatimaan luetteloon tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1954 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista

„

Pöydällepanoa varten esitellään:

10) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4 eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnastaan vuonna 1951 antaman kertomuksen johdosta

„

11) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta

„

12) Lakivaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta laiksi rangaistusmääräyksestä annetun lain muuttamisesta

„

- 13) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 3 hallituksen esityksen johdosta
laiksi moottoriajoneuvojen polttoaine-
verosta 185
- 14) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 4 hallituksen esityksen johdosta
laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain
muuttamisesta 186
- 15) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 5 hallituksen esityksen johdosta
laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain
muuttamisesta „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Alanko, Eskola, Hiltunen, Jokinen, Kalliokoski, T. Kinnunen, Korsbäck, E. Leikola, Lindqvist, Meinander, Miettinen, Mohell, Nordfors, Pessi, Raipala, Ryhtä, Rytönen, Tervo ja Tiekso-Isaksson.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Eskola, Kalliokoski, T. Kinnunen, Korsbäck, Meinander, Mohell ja Ryhtä sekä sairauden vuoksi ed. Lindqvist ja 22 päivään saakka samasta syystä ed. Alanko.

Puhemiehen muistosanat edustaja Lampisesta.

Puhemies: Arvoisat edustajat! Viime yönä kuoli edustajatoverimme, maanviljelysneuvos Juho Emil Lampinen. Surusanoma ei tullut odottamatta, sillä olimme jo kauan tienneet, että edesmennyt toverimme taisteli vaikeaa sairautta vastaan.

Juho Emil Lampinen oli syntynyt Porvoon maalaiskunnassa vuonna 1882 ja pysyi koko elämänsä kotikonnulleen uskollisena. Hän kävi kansa- ja maanviljelyskoulun ja otti jo nuoruudesta saakka innolla osaa ennen kaik-

Siv. kea maatalousjärjestötyöhön ja kunnalliseen elämään viljellen samalla kotitilaansa esimerkillisellä tavalla. Hän tuli edustajaksi vuoden 1930 toisille valtiopäiville ja oli eduskunnassa vuoden 1935 valtiopäivien loppuun. Vuonna 1939 hänet valittiin uudelleen eduskunnan jäseneksi ja hän on sen jälkeen ollut mukana kaikilla valtiopäivillä.

Hän oli, niinkuin kaikki tiedämme, luotettava ja työteliäs edustaja. Kun hän puhui, tuntui siltä, että hän puolusti aitoa vakautusta. Juho Emil Lampisessa eduskunta menetti lyhyen ajan kuluessa jo toisen huomattavan Uudenmaan maatalouden edustajan.

Med aktning och vördnad bevarar riksdagen minnet av vår bortgångne medlem, lantbruksrådet Juho Emil Lampinen, som i natt avled, bruten av en svår sjukdom.

Eduskunta kunnioittaa Juho Emil Lampisen muistoa ja muistelee kiitollisena hänen elämäntyötään.

Puhemiehen sanoja edustajat kuuntelevat seisoallaan.

Hetken hiljaisuus.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan kokous on tänään heti eduskunnan täysistunnon päätyttyä.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Luetaan valitsijamiehiltä saapunut kirjelmä.

Sihtööri lukee:

„Eduskunnan Valitsijamiehet.
Helsingissä

13. p:nä toukokuuta 1954.
N:o 6.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he saamansa kehoituksen mukaisesti ovat toimit-

taneet valiokuntien täydennysvaaleja, ja että valituiksi ovat tulleet:

perustuslakivaliokuntaan jäseniksi ed. Honkalan sijaan ed. Hetemäki ja ed. Tienarin sijaan ed. Kyttä ja varajäseneksi ed. Kytän sijaan ed. Tienari;

lakivaliokuntaan jäseneksi ed. Pasasen sijaan ed. Kyttä.

ulkoasiainvaliokuntaan jäseniksi ed. V. Leskisen sijaan ed. Haapasalo, ed. Sukselaisen sijaan ed. Kämäräinen, ed. Leivo-Larssonin sijaan ed. Lukkarinen ja ed. Hakalan sijaan ed. Salminen, ja varajäseniksi ed. J. Wirtasen sijaan ed. Hakala ja ed. Lukkarisen sijaan ed. E. Nurminen;

valtiovarainvaliokuntaan varajäseneksi ed. V. Simosen sijaan ed. A. Ikonen, jäseniksi ed. Hakalan sijaan ed. Wiherheimon ja ed. Kytän sijaan ed. Karvikko; pankkivaliokuntaan jäseniksi ed. Kekkonen sijaan ed. Erkkilä, ed. Tervon sijaan ed. A. Simonen, ed. Hallbergin sijaan ed. Junnila, ed. Karjalaisen sijaan ed. Kokkola ja ed. H. Miettusen sijaan ed. Kaitila ja varajäseniksi ed. Erkkilän sijaan ed. Lahti;

laki- ja talousvaliokuntaan jäseneksi ed. A. Ikosen sijaan ed. Pöykkö;

sivistysvaliokuntaan jäseneksi ed. Ryömän sijaan ed. E. Kilpi;

maatalousvaliokuntaan jäseniksi ed. Viro-laisen sijaan ed. Kleemola ja ed. M. Miettusen sijaan ed. Kähönen;

työväenasiainvaliokuntaan jäseneksi ed. Leivo-Larssonin sijaan ed. Paasio ja varajäseneksi ed. Sauran sijaan ed. Hetemäki;

kululaitosvaliokuntaan jäseniksi ed. Kallikosken sijaan ed. Palovesi ja ed. Karjalaisen sijaan ed. Tikka-oja; ja

puolustusasiainvaliokuntaan jäseneksi ed. Tervon sijaan ed. Jokinen.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi

Meeri Kalavainen."

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan toiseen käsittelyyn

siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 7, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 2. Ensinnä salitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Eduskunta ryhtyy lakiesityksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

11 §.

Keskustelu:

Ed. Kujala: Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys koskee tutkintavankeuden vähentämistä rangaistuksesta. Siinä on kuitenkin rajoituksena se, että jos tutkintavankeudessa oleva hakee muutosta tuomioonsa ja tuomio pysyy muuttamattomana, niin silloin ei häneltä myöskään vähennetä tutkintavankeutta rangaistuksesta. Hallitus perusteli esitystään tältä kohdalta, samoin kuin valiokuntakin, että tämä on tarpeellista sen vuoksi, että estettäisiin liiallinen valitusten tekeminen. Tämä ei kuitenkaan ole riittävä perusta tämäntapaiseen lainsäädäntöön ja saattaisi johtaa oikeusturvallisuuden vaaranalaiseksi.

Tähän viitaten ehdotan, herra puhemies, käsiteltävänä olevan rikoslain 3 luvun 11 §:n kohdalla valiokunnan mietintöön muutokseen, että pykälän viimeinen lause, joka alkaa sanoilla „Laki on sama”, poistettaisiin.

Ed. Åsvik: Pyydän saada kannattaa ed. Kujalan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Kujala ed. Åsvikin kannattamana ehdottanut, että pykälän viimeinen lause poistettaisiin. Kutsun tätä ed. Kujalan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Kujalan ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Flinck, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Honkala, Hosa, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kekkonen, Kilpeläinen, Koivisto, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindblom, Lindh, Lukkarinen, Malkamäki, Mattila, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Paasi-vuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Pöykkö, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Turkka, Turunen, Tuuli, Tuurna, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Virolainen, J. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hietanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Liedes, Maninen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Torvi, R. Virtanen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Kauhanen ja Paasio.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ahonen, Alanko, Eskola, Hiltunen, Jokinen, Junnila, Kalliokoski, T. Kinnunen, Klemola, Korsbäck, E. Leikola, Lindqvist, Luukka, Meinander, Miettinen, Mohell, Niukkanen, Nordfors, Pessi, Raipala, Ryhtä, Rytönen, Tervo, Tieksö-Isaksson ja Törngren.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 133 jaa- ja 38 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 25.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 18, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Junnila: Herra puhemies! Täytyy valittaa, että valtiovarainvaliokunnan enemmistö on asettunut sille kannalle, että tämä lakiesitys olisi hylättävä. Totta kyllä kysymyksessä ei ole aivan ensimmäisen tärkeysluokan talouspoliittinen lakiesitys, mutta kuitenkin esitys, jolla ohjattaisiin osaltaan niukoja pääomia talouselämän edistämiseksi, ja toiselta puolen esitys, joka ei millään tavalla „astuisi kenenkään varpaille”, ei loukkaisi kenenkään etuja.

Valtiovarainvaliokunnan enemmistön kannanoton ymmärtäisikin vielä, jos kysymyksessä oleva lakiesitys olisi jollakin tavalla esim. laajojen kansankerrosten etujen vas-

tainen, mutta niinhän ei ole asianlaita. Valiokunta on koettanut mietinnössään osoittaa, että esityksen hyväksyminen johtaisi muutamien satojen miljoonien markkojen valtionverotulojen vähenemiseen. Valiokunta ilmeisesti kuitenkin vahvasti liioittelee, ja valiokunnan on ollut pakko itsekkin myöntää, että jos esityksen hyväksyminen joissakin kohdissa johtaisikin verotulojen alentumiseen, toisilla lohkoilla sillä taas olisi valtion verotuloja lisäävä vaikutus.

Negatiivisia vaikutuksia kysymyksessä olevan esityksen hyväksymisestä on siis kerta kaikkiaan hyvin vaikea löytää. Sen positiiviset vaikutukset sen sijaan olisivat ilmeisiä. Meidän pääomaköyhässä maassamme on vaikea saada pääomia taloudellisen yritteliäisyyden palvelukseen, ja tätä täytyisi mm. käytettävissä olevin finanssipoliittisin keinoin edistää. Pääomien saantia nimenomaan osakeyhtiömuotoisiin yrityksiin vaikeuttaa muun lisäksi vielä osakeyhtiöitä perustettaessa tai osakepääomia korotettaessa kannettu aivan liian raskas leimavero. Tämän esityksen tarkoituksena on tämän talouselämän kehityksen erääksi jarruksi osoittautuneen esteen poistaminen tai lieventäminen. Jokainen ymmärtänee pääomien tarpeellisuuden osakeyhtiöitä perustettaessa samoin kuin ehkä nekin tapaukset, jolloin laajentuva osakeyhtiömuotoinen yritys lisää pääomaansa ulkopuolelta yhtiön suoritettavien varoin. Mutta myös ne tapaukset, joissa osakepääomaa korotetaan yhtiön omin varoin, ovat tarpeellisia. Saattaa näyttää siltä, että kysymyksessä on pelkästään kirjanpidollinen järjestely, mutta tällä järjestelyllä on todellista, reaalista merkitystä. Inflation vuoksi ovat osakeyhtiöitten pääomat meillä jääneet liian vähäisiksi verrattuna yhtiöitten liikevaihtoon tai muuhun laajuuteen, ja tällä on havaittu olevan haitallisia vaikutuksia yrityksen toiminnalle esim. silloin, kun yritys hakee luottoa tai koettaa saada ulkolaisia tilauksia jnp.

Valtiovarainvaliokunta myöntääkin mietinnössään, että kysymyksessä olevan esityksen hyväksymisellä ilmeisesti olisi osakeanteja elvyttävä vaikutus, mutta tulee silti kielteiseen lopputulokseen perusteluihin, joita täytyy pitää, luvalla sanoen, jokseenkin köykäisinä. Pelkäänkin, että todellisena motiivina valtiovarainvaliokunnan enemmistöllä on ollut, paitsi halu antaa pieni arvoton aasinpotku

esityksen antaneelle hallitukselle, ennen kaikkea se kaunanomainen epäluulo, jota laajoissa piireissä, valitettavasti myös vaikutusvaltaisissa poliittisissa piireissä, yhä tunnetaan talouselämän yrityksiä kohtaan. Yrityksiä, eikä vähimmin osakeyhtiömuotoisia yrityksiä, pidetään jonkinlaisina pohjattoman rikkauten lähteinä, joita ei missään tapauksessa tule valtiovallan positiivisin toimenpitein tukea, mutta joita sen sijaan voidaan pitää monimuotoisina lypsylehminä. Kaikki on kuitenkin suhteellista tässä katoavaisessa maailmassa. Jos se pääomien keskitys, jonka osakeyhtiömuoto tekee mahdolliseksi ja joka on välttämätön hiukankin suurisuuntaisempien taloudellisten yritysten läpiviemiseksi, saattaakin synnyttää rikkauten kasaantumisen vaikutelman, jos tätä elmiötä katsellaan, sanokaamme joistakin elintasoltaan yhä edelleen valitettavan vaatimattomista pienviljelijä- tai työläiskodeista käsin, niin tähän on sanottava, että juuri nämä karsaasti katsotut yritykset, „firmat”, tekevät näitten piirien elintason nostamiseksi enemmän positiivista työtä kuin ehkä mikään muu instituutio tässä maassa. Ja jos nämä yritykset näyttävät meidän omista pienistä näkökulmistamme katseltuna hyvinkin varakkailta ja pääomavoimaisilta, ne ovat tosiasiallisesti hyvin vaatimattomia ja pääomavoimaltaan aivan liian heikkoja yrityksiä, jos niitä vertaillaan maailmanmarkkinain armottomassa kilpailussa meikälaisten yritysten kanssa kilpaileviin suurten talousmaitten jättiläisyhtiöihin. Me emme tässä kilpailussa selviä, ellemme me saa omia yrityksiämme pääomavoimaisemmiksi, ja siihen tämäkin esitys omalta vähäiseltä osaltaan pyrkii.

Täytyy näin ollen ollen toivoa, että ainakin maalaisliiton ja sosialidemokraattien piirissä tämä karsasmielinen suhtautuminen talouselämän yrityksiin yhä enemmän ja enemmän vähenisi. Järjen puhuminen kommunisteille lienee tässäkin yhteydessä toivoton asia. Täytyy siis toivoa, että eduskunnan kahden suurimman puolueen edustajat, ensin suuressa valiokunnassa ja sitten ratkaisevassa käsittelyssä täällä eduskunnassa, voisivat suhtautua tähän esitykseen hiukan avarammasta näkökulmasta kuin valtiovarainvaliokunnan enemmistö ja asettua siis esityksen hyväksymisen kannalle.

Ed. Kyttä: Herra puhemies! On riidaton tosiasia, että pääomien niukkuus muodostaa maassamme sen pullonkaulan, joka hidastaa tuotannollisen koneistomme laajentamista käytännöllisesti katsoen kaikilla elinkeinoelämämme aloilla. Pääomien niukkuus on myöskin syynä siihen, että teollisuutemme mahdollisuudet uusia koneistojaan ovat rajoitetut ja että sen mahdollisuudet ylläpitää kilpailukykyä muiden maiden kanssa tästä syystä kärsivät. Näissä olosuhteissa onkin liian korkean kustannustason ongelma maassamme oleelliselta osaltaan pääoman puutteen aiheuttama. Kun näin on, olisi kaikin tavoin pyrittävä edistämään toimenpiteitä, jotka helpottavat elinkeinoelämämme pääoman puutetta. Eräs tällainen valtion tulojen muodostumisen kannalta sinänsä suhteellisen vaatimaton, mutta elinkeinoelämällemme kuitenkin merkityksellinen toimenpide sisältyy nyt käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen.

On sinänsä pidettävä merkinä talouselämämme kehittymättömyydestä, että suuri yleisö vain varsin rajoitetussa määrässä on kiinnostunut osakeyhtiöiden osakeanneista ja että se pääasiassa turvautuu talletustoimintaan, mikäli ei suorastaan tyydy säilyttämään säästövarojaan seteleinä. Syy tähän asiointilaan on osittain valtiovallan, joka samanaikaisesti, kuin se suosii talletustoimintaa sinänsä kannatettavalla verovapaudella, pitää yllä tarpeetonta verotusta rajoittaessaan ns. vieraan pääoman hakeutumista osakeyhtiöpohjalla toimiviin yrityksiin. Valtiovarainvaliokunnan mietintö antaa havainnollisen kuvan siitä, mikä merkitys kysymyksessä olevilla toimenpiteillä olisi pyrittäessä ohjaamaan vierasta pääomaa osakeyhtiöihimme. Tosiasioita ei mietinnössä ole voitu salata sen kielteisestä lopputuloksesta huolimatta, ja kuvaa voidaan täydentää virallisista tilastoista saatavissa olevilla luvuilla.

Kun leimavero oli maassamme vieraalla pääomalla tapahtuvien osakepääomien merkitsemisen osalta poistettuna vuoden 1952 huhtikuun alusta saman vuoden loppuun, oli pääasiassa tästä toimenpiteestä se seuraus, että osakeyhtiöiden osakepääomat, jotka vuoden 1950 lopussa olivat olleet 56 603 milj. mk, ja vuoden 1951 lopussa 67 567 milj. mk eli vajaat 10 miljardia markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna, nousivat vuoden 1952 lopussa eli sen jälkeen, kun mainittu veron-

helpotus oli ehtinyt vaikuttaa, yhteensä 89 843 milj. markkaan, joten nousu oli yli 22 miljardia markkaa. Ns. vieraan pääoman osalta nämä korotukset merkitsivät vuonna 1951 8.5 miljardin markan nousua, mutta vuonna 1952 lähes 17 miljardin markan nousua. Lähes samassa suhteessa nousivat uusien puheena olevina vuosina perustettujen osakeyhtiöiden osakepääomat, nimittäin edellisenä vuotena 3 288 milj. mk ja jälkimmäisenä 5 530 milj. mk. Johtopäätöksen tekeminen on siis helppoa.

Tähän liittyy vielä eräs toinen näkökohta. Vuonna 1938 oli maamme osakeyhtiöiden kokonaisosakepääoma 11 022 milj. mk. Viime vuoden päättyessä ne olivat 99 025 milj. mk. Näemme tästä, ettei osakepääomien markkamääräinen kasvu sotien edelliseltä ajalta ole edes 9-kertainen. Selvittääksemme osakepääomien keskimääräisen reaaliarvon muutoksen, on lisäksi todettava, että osakeyhtiöiden lukumäärä on vuosien 1938 ja 1954 välisenä aikana kohonnut 14 400:sta 26 500:aan eli lähes kaksinkertaiseksi ja että toiselta puolen esim. kotimarkkinatavarain tukkuhinta-indeksi samana aikana on kohonnut luvusta 114 lukuun 1 738. Tulos tästä on se, että osakeyhtiöittemme keskimääräinen reaalin osakepääoma on enää runsas neljännes siitä, mikä se oli ennen sotia.

Mitä selostettu kehitys merkitsee maamme talouselämän vakavuudelle, on ilman laajempia selvityksiä havaittavissa. Yhtiöiden, joiden omat varat ovat vähäiset, on luonnollisesti pakko suuremmassa määrin turvautua luottoon, ja niiden mahdollisuudet selviytyä lamakausista ovat vastaavasti rajoitetummat. Kun osakeyhtiöissä vastuu yhtiön sitoumuksista rajoittuu yhtiön omiin varoihin, ovat vastaavasti mahdollisuudet luottotappioiden syntymiselle suuremmat. Täten osakeyhtiöiden osakepääomien kasvun hidastuminen ulottaa vaikutuksensa myös rahalaitosten luottopolitiikkaan ja tuo uuden epävarmuustekijän pääomamarkkinoidemme.

On vielä syytä puuttua valtiovarainvaliokunnan suorittamaan laskelmaan siitä, mitä hallituksen esityksen hyväksyminen merkitsee valtion verotulojen vähennyksenä — kysymykseen, jota ed. Junnila jo täällä kosketeli. Hänen johtopäätöksensä siitä, että laskelma on liioiteltu, on täysin oikea. Jotta näin suuriin lukuihin, 400—600 miljoonaan, verotulojen vähennyksenä päästäisiin, olisi

osakepääomiin tapahtuvan investoinnin nykyisestä huomattavasti lisäännyttävä. Se kyllä lisäytyisi, jos hallituksen esitys hyväksyttäisiin. Mutta niin ei tule tapahtumaan, jos nykyinen leimaverolaki säilytetään. Näyttää kuitenkin siltä, että valtiovarainvaliokunta on ensin tehnyt optimistisen laskelman siitä osakepääoman kasvusta, joka saataisiin aikaan hallituksen esityksen hyväksymisen kautta, sitten laskenut näin kasvaneesta määrästä veroprosentin sekä lopuksi todennut kertyvän leimaveron määrän niin suureksi, ettei ole malttanut siitä luopua.

Jokainen ymmärtäne, että tällaisessa laskelmassa on ilmaa. Kun vero jää entiselleen, investoinnit eivät lisääny eikä veron tuottoakaan nouse ainakaan yli 300 milj. markan siltä osalta kuin se on hallituksen esityksessä ehdotettu poistettavaksi. Näin ollen ei myöskään tapahdu sitä, että valtio pääsisi tuloja omaisuusveron muodossa verottamaan paitsi lisääntyviä pääomia myös laajentuvaa liiketoimintaa.

On myöskin syytä kiinnittää huomiota valtiovarainvaliokunnan mietinnössä ilmeiseen virheeseen, kun siinä todetaan, että puheena oleva verohuojennus, jos siihen mentäisiin, olisi rajoitettava pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Jo siitä, mihinkä alussa viittasin, käy ilmi, että suuretkin yritykset maassamme ovat lisäpääomien tarpeessa. Suurtenkin yritysten laajentaminen merkitsee työtilaisuuksien lisääntymistä, kansantulon kasvua ja siten koko valtakuntamme vaurauden lisääntymistä. On kyllä tärkeitä tehdä kaikki voitava pienteollisuuden edistämiseksi. Mutta ei toki voitane sillä syyllä, että toimenpide koituisi koko elinkeinoelämämme hyväksi, lähteä kaatamaan välttämätöntä ja hyödyllistä verolainsäädäntöämme osittaisuudistusta.

Ed. V e n n a m o: Herra puhemies! Täällä käytettyjen puheenvuorojen ja nimenomaan ed. Junnilan puheenvuoron johdosta on syytä esiintuoda seuraavaa.

Hallituksen esillä oleva esitys sisälsi ehdotuksen myöskin siitä, että jos osakeyhtiöt korottavat omilla varoillaan osakepääomia, niin tällaisen osakepääoman korotuksen verotus, leimaverolaki, alennettaisiin 6 %:sta 2 %:iin. Ei voitane pitää tällaista ehdotusta kohtuullisena eikä oikeana, sillä todellisuudessaan tämä olisi sisältänyt lahjoituksen osakeyhtiöille, sillä mitään uutta pääomaa

yhtiöt eivät olisi saaneet, vaan olisivat vain korottaneet omilla varoillaan osakepääomaa, toisin sanoen saattaneet julkisuuteen sen inflatiovoiton, jonka he reaaliomaisuudessaan menneitten vuosien aikana ovat saaneet. Kansantaloudelliselta kannalta tämä verotuksen helpottaminen, helpotuksen myöntäminen ei siis ole perusteltavissa, vaan niinkuin sanoin, kysymyksessä olisi ollut vain inflatiovoitoille tehty lahjoitus, jota pitäisi sentään verottaa raskaammin kuin muuta ansiota.

Mitä sitten tulee niihin osakepääoman korotuksiin, joissa todella saadaan vierasta lisäpääomaa ja joissa tapauksissa todella onkin tarvetta korottaa osakepääomia, sillä yhtiöitten liikevaihto ja luottosuhteet ovat kasvaneet inflation johdosta väärään suhteeseen yleensä osakepääomaan nähden, niin tältä kohdalta taas on muistettava, että kysymys loppujen lopuksi on pääomien suuntaamisesta, siis erittäin tärkeästä kansantaloudellisesta kysymyksestä. Tämä esitys irrallisena muista talouspoliittisista ratkaisuista olisi ilmeisesti sisältänyt yksipuolisen pääomien ohjauksen, esim. maaseudulta suuryhtiöitten hyväksi. Kun muutoinkin näyttää sellaiselta, että tällä hetkellä tämän lain hyväksyminen ei ole juuri kaikkein kiireellisin eikä sopivin ja kun toisaalta yleinen talouspoliittinen suunnittelu on käynnissä ja tämäkin asia liittyy kaikkiin yleisimpiin talouspoliittisiin ratkaisuihin, niin tällä perusteella valtiovarainvaliokunnan enemmistö päätyi tässä vaiheessa kielteiseen tulokseen, varsinkin kun vielä kysymyksessä lienee valtion kohdalta noin 600 milj. markan tulonmenetys vuodessa.

Ed. J u n n i l a: Herra puhemies! Ed. Vennamo väitti, että osakepääomien korottamisella nimenomaan sellaisissa tapauksissa, joissa se tapahtuu yhtiöitten omin varoin, ei ole mitään kansantaloudellista merkitystä. Mutta pari lausetta myöhemmin hän itse totesi, että osakeyhtiöitten osakepääomat ovat jääneet liian pieniksi verrattuna yhtiöitten liikevaihtoon ja muuhun laajuuteen ja että tällä asiantilalla on haitallisia vaikutuksia mm. yhtiöitten luottonsaannin mahdollisuuksien kannalta jnp.

Juuri näiden haitallisten vaikutusten poistamiseksi olisi tarpeen osakeyhtiöitten osakepääomien korottaminen myös sellaisissa tapauksissa, joissa se voitaisiin tehdä osakeyh-

tiöitten omin varoin. Mistään lahjoituksesta tässä ei olisi suinkaan kysymys. Kokeumus aikaisemmalta ajalta, jolloin tällainen tilapäinen leimaverolain kevennys oli voimassa, osoittaa, että yhtiöt sellaisessa vaiheessa lisäävät niin paljon osakepääomiaan, että valtio ilmeisesti saisi leimaverotuloina yhtä paljon kuin nykyisenkin järjestelyn voimassa ollessa.

Ed. Vennamo väitti, että nykyinen ajan kohta ei ole sopiva tällaisen esityksen hyväksymiselle (Ed. Vennamo: Vähemmästäkin!). Pyytäisin kysyä ed. Vennamolta, mikä sitten on se sopiva ajankohta. Hän vetosi mm. siihen, että talouspoliittinen suunnittelu on kesken, ja se — Herra paratkoon — pitää paikkansa. Talouspoliittista suunnittelua on täällä jatkettu ja tullaan epäilemättä jatkamaan vuosikausia eteenpäin, ja aina se tulee jossain mielessä olemaan kesken. Pyytäisin, kuten sanottu, ed. Vennamolta tiedustella: Mikä on se sovelias ajankohta esityksen toimeenpanemiselle, ja miksei tämä ole sopiva?

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 32, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1. Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelisluterilaiseen uskontunnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa tämän asian käsittelyyn.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään

valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisesti suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 33, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2. Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelisluterilaiseen uskontunnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa tämän asian käsittelyyn.

Puheenvuoroja ei pyydetä.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisesti suureen valiokuntaan.

5) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista ja lisäyksistä Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 34, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3. Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelisluterilaiseen uskontunnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa tämän asian käsittelyyn.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisesti suureen valiokuntaan.

- 6) Ehdotus laiksi evangelisluterilaisten seurakuntien virkataloista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 35, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Ensimmäinen varapuhemies: Päiväjärjestyksen 7) asia poistetaan.

- 8) Puhemiesneuvoston ehdotus täysistuntojen ja valiokuntain sekä tarkistajain työsuunnitelmaksi vuoden 1954 varsinaisilla valtiopäivillä.

Esitellään ainoaan käsittelyyn yllämainittu puhemiesneuvoston ehdotus.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on päiväjärjestyksessä mainittu puhemiesneuvoston ehdotus. Ensin esitellään työsuunnitelman alussa olevat pykälät ja sen jälkeen kutakin valiokuntaa koskeva osa erikseen.

1—4 §, perustuslakivaliokuntaa, lakivaliokuntaa, ulkoasiainvaliokuntaa, valtiovarainvaliokuntaa, pankkivaliokuntaa, talousvaliokuntaa, laki- ja talousvaliokuntaa, sivistysvaliokuntaa, maatalousvaliokuntaa, työväenasiainvaliokuntaa, puolustusasiainvaliokuntaa ja kulkulaitosvaliokuntaa koskevat osat hyväksytään keskustelutta.

Asia on loppuun käsitelty.

- 9) Lisäys puhemiesneuvoston laatimaan luetteloon tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1954 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Ensimmäinen varapuhemies: Esitellään päiväjärjestyksen 9) asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että vahvistamatta jätetty ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain muuttamisesta lähetetään lausunnon antamista varten työväenasiainvaliokuntaan.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään työväenasiainvaliokuntaan.

Pöydällepano.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

- 10) Eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnastaan vuonna 1951 antaman kertomuksen johdosta

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4;

- 11) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5;

- 12) Ehdotuksen laiksi rangaistusmääräyksestä annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 2;

- 13) Ehdotuksen laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3;

**14) Ehdotuksen laiksi virkamieseläkkeistä annetun
lain muuttamisesta**

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4; ja

**15) Ehdotuksen laiksi edustajanpalkkiosta annetun
lain muuttamisesta**

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava istunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,45.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

15. Tiistaina 18 p. toukokuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Kolmas käsittely:

- 1) Ehdotus laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta 189
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 2; lakivaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 7.

Toinen käsittely:

- 2) Ehdotukset laeiksi kunnan kätilöistä ja kunnallisista terveyssisarista annettujen lakien muuttamisesta 190
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 3; talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 24; ed. Pohjalan ym. lak.al. n:o 59; ed. Hosian ym. lak.al. n:o 60.
- 3) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin 194
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 4; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 32.
- 4) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 5; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 33.
- 5) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista ja lisäyksistä Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 6; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 34.

Siv.

- 6) Ehdotus laiksi evankelisluterilais-
 ten seurakuntien virkataloista annetun
 lain muuttamisesta 194
 Asiakirjat: Suuren valiokunnan
 mietintö n:o 7; laki- ja talousvaliokun-
 nan mietintö n:o 4; hallituksen esitys
 n:o 35.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

- 7) Ehdotus laiksi rangaistusmääräyk-
 sestä annetun lain muuttamisesta 195
 Asiakirjat: Lakivaliokunnan mie-
 tintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 27.
- 8) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvo-
 jen polttoaineverosta
 Asiakirjat: Valtiovarainvalio-
 kunnan mietintö n:o 3; hallituksen esi-
 tys n:o 9. „
- 9) Ehdotus laiksi virkamieseläkkeistä
 annetun lain muuttamisesta „
 Asiakirjat: Valtiovarainvalio-
 kunnan mietintö n:o 4; hallituksen esi-
 tys n:o 22.
- 10) Ehdotus laiksi edustajanpalk-
 kiosta annetun lain muuttamisesta „
 Asiakirjat: Valtiovarainvalio-
 kunnan mietintö n:o 5; hallituksen esi-
 tys n:o 25.

Ainoa käsittely:

- 11) Ehdotus laiksi maanhankintalain
 muuttamisesta 196
 Asiakirjat: Maatalousvaliokun-
 nan mietintö n:o 1; vuoden 1953 vp:ltä
 lepäämässä oleva yllämainittu lakiehd-
 otus.
- 12) Valtioneuvoston päätös 1 päivästä
 huhtikuuta 1954 koksien ja eräiden polt-

toaineiden säännöstelemisestä annettujen valtioneuvoston päätöksiä alueellisesti soveltamisesta

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3; mainittu päätös.

13) Valtioneuvoston päätös 26 päivästä maaliskuuta 1954 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5; mainittu päätös.

14) Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1951 ..

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4; mainittu kertomus.

Pöydällepanoa varten esitellään:

15) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttori-urkurien palkkauksesta annetun lain muuttamisesta

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Alanko, Mattila, Miettinen, Nordfors, E. Nurminen, A. Simonen, Tervo, Tiekso-Isaksson ja Törngren.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Törngren, tämän viikon istunnoista yksityisasiain vuoksi ed. E. Nurminen sekä 21 päivään toukokuuta ulkomaanmatkan vuoksi ed. Kajala.

Siv.

Puhemiehen muistosanat ed. Niukkasesta.

Puhemies: Arvoisat edustajat! Surusanomaa tulee eduskunnalle tiheään. Viime istunnossa ilmoitettiin edustaja Lampisen siirtyneen manan majoille, ja eilen Juho Niukkanen jätti piirimme. Tosin tiedettiin, että Juho Niukkanen jo useita vuosia taisteli horjuvaa terveyttä vastaan, mutta hänen rautainen tahdonlujutensa piti häntä yllä, ja sen vuoksi kuolinsanoma tuli yllättäen.

Juho Niukkasessa eduskunta menettää virkavuosiltaan vanhimpia edustajiaan. Jo vuonna 1917 hän tuli kansanedustajaksi ja oli, yhtä vaalikautta lukuun ottamatta, mukana kaikilla sen jälkeisillä valtiopäivillä. Hän kuului eittämättä itsenäisyyden aikamme huomattavimpiin poliitikkoihin. Jo tullessaan nuorena miehenä, alle 30-vuotiaana, eduskuntaan hänellä oli takanaan pitkäaikainen järjestökoulutus. Poliittisessakin elämässä hän tuli nopeasti tunnetuksi: hän on ollut useammissa hallituksissa kuin kukaan muu ja kauemmin kuin yksikään toinen. Hänen ulkonaisessa olemuksessaan ei ollut loistoa, vaan oli se karu, hänen puheensa oli hidasta ja tankkaavaa, mutta hänessä oli jotakin, joka on tärkeämpää: hän oli intelligentti, terävä-älyinen, lujatahtoinen ja peloton. Näistä ominaisuuksista johtui, että hänestä tuli huomattava mies muuallakin kuin vain puolueensa ja ryhmänsä keskuudessa. Nekin, jotka useimmiten ajattelivat asioista toisella tavalla kuin hän, kunnioittivat häntä suuresti.

Med Juho Niukkanen förlorar riksdagen och vårt politiska liv överhuvudtaget en av sina mest prominenta företrädare, en man som det mycket ofta stått strid om, en man som på olika poster i samhället och ibland under mycket svåra förhållanden utfört betydande ting. Hans minne kommer att leva hos dem som lärde känna honom.

Juho Niukkasessa eduskunta ja poliittinen elämämme yleensäkin menettävät erään etevimmistä edustajistaan, miehen, josta usein on kiistelty, miehen, joka eri paikoilla yhteiskunnassamme ja toisinaan hyvinkin vaikeissa olosuhteissa on saanut suuria aikaan. Hänen muistonsa säilyy niiden mielessä, jotka oppivat hänet tuntemaan.

Puhemiehen muistosanoja edustajat kuuntelevat seisoallaan.

Hetken hiljaisuus.

Uusi edustaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että agronomi Matti Mattila, joka on Uudenmaan läänin vaalipiiristä valittu tulemaan edesmenneen ed. Lampisen sijaan, on tänään esittänyt puhemiehelle asiainmukaisesti tarkastetun ja hyväksytyn edustajanvaltakirjansa ja siis tullut oikeutetuksi ryhtymään edustajan-tointaan hoitamaan.

Valiokuntien puheenjohtajat.

Puhemies: Ilmoitetaan, että perustuslakivaliokunta on valinnut puheenjohtajakseen ed. Hetemäen ja maatalousvaliokunta puheenjohtajakseen ed. Kleemolan.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi jättää valitsijamiesten tehtäväksi uuden jäsenen valitsemisen maatalousvaliokuntaan edesmenneen ed. Lampisen sijaan.

Hyväksytään.

Uusi hallituksen esitys.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan toukokuun 14 päivästä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 42, joka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan tietoon saatettuja valtioneuvoston päätöksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä taroituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet seuraavat mainitun lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset, jotka uudelleen on saatettu eduskunnan tietoon:

Valtioneuvoston päätös 12 päivästä joulukuuta 1953 juuston hinnoista;

Valtioneuvoston päätös 21 päivästä tammi-kuuta 1954 huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta; ja

Valtioneuvoston päätös 24 päivästä helmi-kuuta 1954 huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä taroituksessa kuin valtion viljavarastosta 26 päivänä lokakuuta 1951 annetun lain 2 §:n 2 momentissa on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut mainitun lain nojalla annettu

Valtioneuvoston päätös 18 päivästä helmi-kuuta 1954 ulkomaisen viljan ja viljatuotteiden maahantuonnista.

Tämä valtioneuvoston päätös on saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä taroituksessa kuin valuutan säännöstelemisestä 23 päivänä huhtikuuta 1948 annetun lain 6 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut mainitun lain nojalla annettu

Valtioneuvoston päätös 29 päivästä huhtikuuta 1954 valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi rikoslain 3 luvun 11 §:n muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 7, jota on valmistelevalisti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 2, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan kokous on torstaina kello 13.

2) Ehdotukset laeiksi kunnan kättilöistä ja kunnallisista terveyssisarista annettujen lakien muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 24, ed. Pohjalan ym. lak.al. n:o 59 ja ed. Hosian ym. lak.al. n:o 60, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 3. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Nederström-Lundén: Herra puhemies! Talousvaliokunta, kun se käsitteli hallituksen esityksen kunnan kättilöiden ja kunnallisten terveyssisararten palkkauskysymyksestä, päätyi mietinnössään esittämään, että palkkoja nostettaisiin vain yhdellä palkkaluokalla. Suuri valiokunta on kuitenkin päättänyt oikeudenmukaisempaan esitykseen, nimittäin kahteen palkkaluokkaan, mikä esitys on yhdenmukainen kansandemokratien talousvaliokunnan mietintöön jättämän vastalauseen kanssa.

Kunnan kättilöt ja kunnalliset terveyssisararet ovat jo vuodesta 1949 lukien olleet epäoikeutetussa asemassa palkkaukseen nähden verrattuna sairaaloiden osastonhoitajiin. Heidän palkkansa on ollut vuoden 1953 alusta lukien kaksi palkkaluokkaa alhaisempi kuin edellä mainittujen. Kuitenkin on kunnan kättilöiden ja kunnallisten terveyssisararten työ maamme terveyshuollossa perin tärkeä. Sen arvo on selvästi todettavissa tehtyjen tilastojen avulla, joissa osoitetaan, miten äitien ja lasten kohdalla eri taudintapaukset ovat vähentyneet ja pikkulasten kuolleisuus pienentynyt tuntuvasti. Olosuhteet ovat myös muuttuneet sellaisiksi, että edellä mainittuja työntekijöitä tarvitaan entistä runsaammin ja tehokkaammin. Esim. neuvoloita oli vuonna 1945 vain 840, nyt niitä on 3 382. Neuvoloita on vieläkin liian vähän, joten työ tulee lisääntymään. Eri-laisten lääkeaineiden käyttöönotto sekä sairauksien kotona hoitamismahdollisuus on lisännyt varsinkin terveyssisararten työtä. Näin onkin jouduttu siihen, että tavallinen työaika, 8 tuntia, ei riitä, vaan joutuvat he asiantuntijain antamain lausuntojen mukaan tekemään noin 25 % ylityötä, josta ylityöstä ei ole juuri minkäänlaista korvausta. Myöskin se, että asianomaiset joutuvat olemaan jatkuvasti valmiina lähtemään kutsun saatuaan, tekee työn erikoisen raskaaksi. Edellisten lisäksi tulee vielä velvollisuus omien instrumenttien käytöstä ym. Edellä mainituista seikoista johtuukin, että niin kättilöt kuin terveyssisararetkin pyrkivät laitoksiin. Tällöin vaikeutuu kättilöiden ja terveyssisararten saaminen varsinkin maalaiskuntiin, joissa heidän työnsä on ensiluokkaisen arvokasta ja tarpeellista.

Jo edellä esitettyynkin viitaten on toivottavaa, että eduskunta hyväksyy suuren valiokunnan esityksen palkkojen korottamisesta kahdella palkkaluokalla. Talousvaliokunta esitti, että palkankorotus astuisi voimaan tammikuun 1 päivänä 1954. Tämä esitys onkin kohtuuden mukainen. On todella valitettavaa, että suuri valiokunta muutti talousvaliokunnan esitystä ja päätti enemmistöllään, että korotettu palkka tulisi voimaan heinäkuun 1 päivästä 1954. Eduskunnalla on kuitenkin mahdollisuus korjata tämä esitys nyt oikeudenmukaiseksi. Kunnan kättilöt ja terveyssisararet ovat joutuneet odottamaan niin kauan oikeutettua korotusta, että on

syötä hyväksyä se astumaan voimaan tämän vuoden alusta. He saisivat tällöin jonkinlaisen korvauksen niistä taloudellisista menetyksistä, joita he vuosien varrella ovat kärsineet.

Edellä esitetyn palkantarkistuksen jälkeenkin jää kunnan kättilöiden ja kunnallisten terveyssisararten kohdalla edelleen olemaan paljon epäkohtia varsinkin ylityöhön ja sen korvaamiseen nähden, joihin lähitulevaisuudessa olisi syytä puuttua. Olisi kohtuullista, että hekin saisivat turvakseen 8-tuntisen työpäivän. Olisi syytä oikeudenmukaisesti palkita se työ, jota edellä mainitut työntekijäryhmät suorittavat, koska on myönnettävä, että he tekevät työnsä antaumuksella ja harastuksella ja työ koituu kansamme laajan enemmistön hyväksi.

Herra puhemies! Tulen lain yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään edellä mainitut muutosesitykset.

Ed. Leinonen: Herra puhemies! On tyydytyksellä todettava, että suuri valio-kunta on ottanut myönteisen kannan terveys-sisarien ja kättilöiden palkkausta järjestet- täessä eikä tyytynyt vain yhden palkkaluo- kan korotukseen, kuten hallitus ja siihen yh- tyen talousvaliokunta oli ehdottanut. Halli- tuksen esityksen linjalla olisivat terveys- sisaret ja kättilöt jääneet huonompaan ase- maan kuin heidän sairaanhoitajasisarensa.

Terveyssisarien ja kunnan kättilöiden sa- mapalkkaisuutta osastonhoitajiin verrattaessa puoltavat monet tosiperusteet. Työn vastuu kenttätöissä on suurempi kuin sairaala- ja laitostöissä, koska terveyssisarret ja kättilöt joutuvat useassa tapauksessa yksin ilman lääkärin tukea vastaamaan hoidokkiensa koh- talosta. Vallankin harvaan asutuilla seu- duilla sairaalat joko puuttuvat tai ovat pit- kien matkojen takana, jopa puhelin- ja tie- yhteydetkin ovat puutteelliset. Toisena hu- mionarvoisena seikkana on mainittava ainai- sesta lähtövalmiudesta ja työn epäsäännölli- syydestä johtuva työn rasittavuus. Kättilöt ja terveyssisarret eivät ole minkään työaika- lain alaisia. Tästä johtuen pitää olla valmis lähtemään, olkoon pyhä tai arki, yö tai päivä. Vaikka näillekin työntekijöille kuuluisi sun- nuntai- ja juhlapäivävapaus, ei siihen kui- tenkaan käytännössä ole ainaisen lähtöval- miuden takia mahdollisuuksia. Tämä ainai- nen lähtökuoppavalmius on jo yksin siksi

rasittavaa, ettei siihen enää palkkakuoppaa rinnalle tarvita. Matkojen pituuden ja han- kaluuden takia mitä moninaisimpia kulku- välineitä käytettäessä on kaikkien asusteiden kulutus huomattavasti suurempi kuin laitos- töissä. Nämä matkustavat sisaret eivät muistuta läheskään aina vallankaan hanka- lilla matkoillansa „valkeita sisaria” ulko- asusta päätellen.

Kunnan kättilöistä ja terveyssisarista on puute vallankin harvaan asutuissa kunnissa, joissa työ on vaikeampi. Tämä johtuu siitä, että nykyinen palkkaus ei ole houkutellut kenttätöihin. Monet ovatkin siirtyneet edul- lisempaan laitostyöhön tai muille aloille. Toiset ovat avioliittoon mentyään jättäneet virkansa, koska heikon palkkauksen takia talousapulaisen pito ei ole kannattanut. Lä- hes 50 % Oulun läänin terveyssisarista on avioituneita.

Esim. Oulun läänissä toukokuun 1 päivänä 1954 oli 100 terveyssisarta, kun olisi pitänyt olla 124; vajuus siis 24, noin 20 %. Lisäksi useita irtisanoutumisia oli jo tähän päivään mennessä, joten vajuus on kasvamassa. Kun Oulun läänissä on verrattain vähän kuntia, joissa on sairaala — 54 kunnasta puuttuu sai- raala, 15:ssä se vain on — sitä enemmän joudutaan jäämään kotihoitoon, ja sitä enem- män tulee terveyssisarille myös sairaskäyn- tejä. Vuonna 1953 oli Oulun läänissä kai- kista käynneistä 54.6 % sairaskäyntejä. Li- sääntynyt lääkehoito oli mm. tähän vaikutta- massa. Ymmärrämme, miten kohtalokasta on näille kunnille terveyssisarvajuus.

Muutamia esimerkkejä kuntien terveys- sarvajaksesta. Merijärven kunnassa ei ole ollut vielä laisinkaan terveyssisarta. Pulk- kila on ollut monta vuotta ilman. Nivalassa on neljä terveyssisarpiiriä, mutta moneen vuoteen ei ole ollut kuin yksi terveyssisar. Haapavedellä on kolme piiriä, mutta kunta on ollut jo kaksi vuotta ilman terveyssisarta, siis ei yhtään terveyssisarta siellä. Kainuun piirissä on tilanne vielä paljon huonompi. Kun ottaa huomioon terveyssisararten työn moninaisuuden, kotikäynnit neuvonta- ja sairaskäynnteineen, neuvolatyön, tuberkuloosi- työn nykyisin tehostettuine ja tehokkaaksi havaittuine calmette-rokotuksineen, jota annea- taan usealla eri ikäkaudella, sekä terveys- sisarien koulutuksen, joka oppilasmäärän lisään- tyessä on yhä vain kasvamassa, on pidettävä mitä valitettavimpana, että kunnista puuttu-

vat terveyssisarret. Kun nyt annetaan tunnustus suuren valiokunnan ehdottamassa muodossa terveyssisarille ja kättilöille ja kahden palkkaluokan korotuksella saatetaan heidät oikeudenmukaiseen asemaan muihin virkasisariin nähden, silloin on toivoo saada myöskin vajuus kentällä poistetuksi ja täytetyksi kaikki ne paikat, jotka on suunniteltukin. Näin saadaa kohentumaan maamme terveyssisararten työ, joka useimmissa tapauksissa kantaa nousevan polven hyväksi hedelmää, ja se sato kasvaa moninkertaiseksi.

Ed. Hosia: Kun tämä kunnan kättilöitä ja kunnallisia terveyssisaria koskeva lainmuutos oli suuren valiokunnan jaoston käsiteltävänä, kuultiin siellä lukuisia asiantuntijoita. Lääkintöhallituksen edustajien lausunoista kävi kyllin selvästi ilmi, että kahden palkkaluokan korotus on oikeudenmukainen ratkaisu, ja toisaalta taas mm. Maalaiskuntien Liiton ja asianomaisten järjestöjen edustajien lausunnot selvittivät, että tämä ratkaisu on välttämätön, ettei kättilö- ja terveyssisarpula ns. kenttätöyössä pääsisi kasvamaan. Jaoston kanta kahden palkkaluokan puolesta oli jokseenkin yksimielinen vain yhden jäsenen äänestäessä vastaan. Suuren valiokunnan palkkaluokkia koskeva päätös oli yksimielinen.

Kun asiantuntijalausuntojen perusteella on tultu tähän ratkaisuun, olisi eduskunnan mielestäni mentävä samalle linjalle, ja ehdotan siis, että asia hyväksyttäisiin suuren valiokunnan mietinnön mukaisesti.

Puhemies: Tämä on yleiskeskustelua, ehdotukset on tehtävä yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Ensimmäisen lakiehdotuksen 10 § hyväksytään keskustelutta.

Ensimmäisen lakiehdotuksen voimaantulo- ja soveltamissäännös.

Keskustelu:

Ed. Nederström-Lundén: Ehdottaisin, että tässä „heinäkuu” muutettaisiin „tammikuuksi”.

Ed. Kulovaara: Kannatan edellä tehtyä ehdotusta.

Ed. R. Virtanen: Kannatan ed. Nederström-Lundénin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Nederström-Lundén ed. Kulovaaran kannattamana ehdottanut, että voimaantulo- ja soveltamissäännöksen 1 momentin kolmannella rivillä oleva sana „heinäkuu” muutettaisiin „tammikuuksi”. Kutsun tätä ed. Nederström-Lundénin ehdotukseksi.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Nederström-Lundén: Herra puhemies! Tarkoitin, että myöskin 2 momentissa oleva sana „heinäkuu” muutettaisiin „tammikuuksi”. Se on kaksi kertaa esillä.

Puhemies: Ed. Nederström-Lundénin ehdotus on siis, että soveltamissäännöksessä sana „heinäkuu” muutettaisiin „tammikuuksi”.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Nederström-Lundénin ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Hietanen, Hiltunen, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Karvikkö, Kekkonen, T. Kinnunen, Klee-

mola, Koivisto, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Käkälä, Kämä-
räinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A.
Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh,
Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander,
H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Mohell,
Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen,
Palovesi, Partanen, Pasanen, Pöykkö, Rai-
pala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Ryhtä, Ry-
tinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho,
Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä,
Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Sukselainen,
Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Turunen,
Tuuli, Tuurna, Vennamo, Wickman, Wiher-
heimo, Virolainen, Väänänen, Öhman ja Ös-
terholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Antikainen,
Brander-Wallin, Enne, Flinek, Friman, Ha-
apanen, Haapasalo, Hakkila, Heinonen, Helle,
Henriksson, Hiilelä, Hult, Hykkäälä, Innala,
Kajala, Kalavainen, Karvonen, Kauhanen,
Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi,
A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola,
Koskinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen,
Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Leskinen,
V. Leskinen, Liedes, Lindblom, Lindqvist,
Lukkarinen, Malkamäki, Manninen, Muikku,
Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-
Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen,
Paasio, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi,
Pohjala, Puhakka, Rapio, Raunio, Roine,
Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Sal-
mela-Järvinen, Seppi, Soininen, Stenberg,
Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tai-
nio, Tauriainen, Tikkaoja, Torvi, Turkka,
J. Wirtanen, R. Virtanen, V. Virtanen, Väy-
rynen ja Äsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edus-
tajat:

Alanko, Miettinen, Nordfors, E. Nurmi-
nen, E. A. Saari, A. Simonen, Tervo, Tiekso-
Isaksson ja Törngren.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu
104 jaa- ja 85 ei-ääntä; poissa 9.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Ensimmäisen lakiehdotuksen johtolause ja
nimike sekä toisen lakiehdotuksen 10 ja 17
§ hyväksytään keskustelutta.

Toisen lakiehdotuksen voimaantulo- ja so-
veltamissäännös.

Keskustelu:

Ed. Nederström-Lundén: Herra
puhemies! Tekisin tässä saman ehdotuksen,
että „heinäkuu” muutettaisiin kahdessa koh-
dassa „tammikuuksi”.

Ed. Kulovaara: Kannatan tehtyä eh-
dotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Ne-
derström-Lundén ed. Kulovaaran kannatta-
mana ehdottanut, että soveltamissäännöksessä
„heinäkuu” muutettaisiin „tammikuuksi”.
Kutsun tätä ed. Nederström-Lundénin ehdo-
tukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”;
jos „ei” voittaa, on ed. Nederström-Lundénin
ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Pyydän „ei”-äänestäjiä
nousemaan seisolle.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Toisen lakiehdotuksen johtolause ja nimike
hyväksytään.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan
päättäneeksi.

3) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 32, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 4. Katsoen siihen, että käsiteltävänä olevat muutokset kirkkolakiin on sellaisinaan joko hyväksyttävä tai hylättävä, ja koska, suuren valiokunnan yhdyttyä kannattamaan sanottujen muutosten hyväksymistä, ehdotusta niiden hylkäämisestä ei valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 4 momentin mukaan voida nyt asian toisessa käsittelyssä tehdä, voitaneen asian toinen käsittely katsoa päättyneeksi. Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelisluterilaiseen uskonnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa tämän asian käsittelyyn.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 33, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 5. Katsoen siihen, että käsiteltävänä olevat muutokset kirkkolakiin on sellaisinaan joko hyväksyttävä tai hylättävä, ja koska, suuren valiokunnan yhdyttyä kannattamaan sanottujen muutosten hyväksymistä, ehdotusta niiden hylkäämisestä ei valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 4 momentin mukaan voida nyt asian toisessa käsittelyssä

tehdä, voitaneen asian toinen käsittely katsoa päättyneeksi. Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelisluterilaiseen uskonnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa tämän asian käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista ja lisäyksistä Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 34, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 6. Katsoen siihen, että käsiteltävänä olevat muutokset kirkkolakiin on sellaisinaan joko hyväksyttävä tai hylättävä, ja koska, suuren valiokunnan yhdyttyä kannattamaan sanottujen muutosten hyväksymistä, ehdotusta niiden hylkäämisestä ei valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 4 momentin mukaan voida nyt asian toisessa käsittelyssä tehdä, voitaneen asian toinen käsittely katsoa päättyneeksi. Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelisluterilaiseen uskonnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa tämän asian käsittelyyn.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisten seurakuntien virkataloista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty hallituk-

sen esitys n:o 35, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 7. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, 2—6 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi rangaistusmääräyksestä annetun lain muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 27, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

8) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 9, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

9) Ehdotus laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 22, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

10) Ehdotus laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 25, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelu:

Ed. Ö h m a n: Riksdagsmännen torde vara ense om att vi så litet som möjligt bör diskutera denna proposition om riksdagsmänna-arvodet. Jag är av samma uppfattning. Det är inte skäl att tala i egen sak. Propositionen har emellertid ett stort fel. Den ordnar inte frågan om beskattningen av arvodet och löser alltså inte hela spörsmålet. Här till är dock ingenting att göra. Den frågan kan först ordnas då skattelagen kommer till behandling. Men då kan den inte förbigås.

Nu borde propositionen oförändrad godkännas. Retroaktivt få vi inte förbättra våra förmåner. Jag hoppas stora utskottet inser

detta och föreslår förkastande av statsutskottets ändringsförslag.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

11) Ehdotus laiksi maanhankintalain muuttamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1953 valtiopäiviltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan keskustelu asiasta ja sen jälkeen päätetään lakiehdotuksesta, joka valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan nyt muuttamattomana hyväksyä tai hylätä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin. Jos vähintään 2/3 annetuista äänistä kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä, on se hyväksytty, mutta muussa tapauksessa on lakiehdotus hylätty. Lopuksi päätetään maatalousvaliokunnan mietinnön ponnesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Opetusministeri Virolainen: Herra puhemies! Hallituksen esitys lisämaalaiksi hyväksyttiin edellisessä eduskunnassa suurella äänten enemmistöllä. Pieni vähemmistö kuitenkin sai esityksen hyväksymisen siirretyksi yli vaalien. Lepäämään jääneestä esityksestä antoi maatalousvaliokunta lausuntonsa, jota laadittaessa maatalousvaliokunnan puheenjohtajana jouduin seuraamaan asian käsittelyä valiokunnassa. Sen vuoksi katson asialliseksi lyhyesti selostaa niitä tekijöitä, joiden perusteella maatalousvaliokunta esittää eduskunnalle, että esitys hyväksyttäisiin.

Asiaa valiokunnassa käsiteltäessä todettiin ensiksikin se, että kysymyksessä on aikai-

semmin laadittujen suunnitelmien toteuttamisen loppuun saattaminen. Asutusviranomaiset laativat suunnitelmia eräiden alueiden käyttämisestä asutukseen liian pienten tilojen lisämaiksi ja katsoivat tällöin menetteleensä maanhankintalain mukaan. Lain edellyttämä valitustuomioistuin tarkastus-oikeus yhtyi maanlunastuslautakuntien ratkaisuihin. Mutta kun asiat joutuivat purkumenettelyn kautta korkeimman oikeuden ratkaistaviksi, tämän kannanotto muodostui sellaiseksi, että huomattava osa valmiiksi saatuja toimituksia määrättiin purettavaksi ja keskeneräisten suunnitelmien toteuttamisesta olisi ollut luovuttava.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että korkeimman oikeuden kannanoton vastaisesti on pääasiallisesti valtion ja yhtiöiden omistamista maista muodostettu yli 3 000 lisäaluetta, minkä ohessa vireillä olevat, jo kumotut ja puretut lisäaluetoimitukset koskevat arviolta enintään 1 500 etupäässä valtion tai yhtiöiden maista annettavaksi tarkoitettua lisäaluetta. Hallitus katsoi tällöin, että lakia olisi selvennettävä siten, että alunperin laaditut suunnitelmat voitaisiin toteuttaa ja antaa lisämaita niissä tapauksissa, missä asutusviranomaiset katsovat sen antamiselle olevan laissa tarkoitettua edellytykset.

Valiokunnan suuri enemmistö yhtyi tälläkin kertaa hallituksen kantaan ja katsoi, että maanhankintalain tarkoitus olisi myös tältä osin toteutettava. Jos näin ei tehtäisi, otettaisiin niiltä maansaajilta, joille viranomaiset ovat suunnitelleet maata annettavaksi, pois lain heille suoma oikeus. Toisaalta ei myöskään voida pitää oikeudenmukaisena sitä, että lain mukaan ensisijaiset maanluovuttajat, valtio ja yhtiöt, vapautettaisiin luovutusvelvollisuudesta, kun luovutusvelvollisuus on kohdistettu erittäin raskaana myöskin yksityismaahan ja suuressa määrin myöskin varsinaisten maanviljelijöitten omistamaan maahan.

Maanlunastuslautakunnille on lisäksi jätetty vielä käsittelemättä olevia hakemuksia noin 6 500, joiden edellyttämien lisäalueiden antamiseen on arvioitu tarvittavan hallituksen esityksen perustelujen mukaan valtion omistamaa maata n. 90 000 ha, yhtiöiden maata noin 33 000 ha, muiden ensisijaisten luovutusvelvollisten omistamaa maata noin 18 000 ha ja toissijaisten luovutusvelvollisten

maata vajaan 3 000 ha. Maatalousvaliokunta tarkisti tässä kohden esitetyt tiedot ja totesi, että ne pitävät paikkansa. Tosin metsähallituksen taholta esitettiin väite, että kysymyksessä olisi noin 150 000 ha valtion maata. Tämä väite perustui metsähallituksen alaisten viranomaisten suorittamiin arvioihin, joita tehtäessä ei kuitenkaan ole ollut käytettävissä maanlunastuslautakuntien yksityiskohtaisia tietoja siitä, kenelle hakijoista lisämaata on tarkoitus antaa ja kuinka paljon kenellekin voidaan kussakin tapauksessa antaa. Metsähallituksen suorittamat arviot ovat näin ollen suuressa määrin summittaisia eikä niitä voitane pitää todellista tilannetta kuvaavina.

On myönnettävä, että noin 130 000 hehtaarin suuruinen maa-ala on huomattava. Mutta se on varsin vaatimaton, kun muistetaan, että maanhankintalain tarkoituksiin on tähän mennessä käytetty maata yli 2 milj. ha, siitä huomattava määrä yksityisten omistamaa maata.

Tätä lakiesitystä vastaan on esitetty ennen muuta oikeiston taholta voimakasta arvostelua sen vuoksi, että lisämaa annetaan vuoden 1944 hinnalla, joka tällä kertaa vastaa ehkä vain kymmenettä osaa käyvästä hinnasta. Sanotaan, että on väärin antaa lisämaata melkein pä ilmaiseksi henkilöille, jotka eivät ole välittömästi sodasta kärsineet (Ed. Österholm: Aivan oikein!). Samalla on väitetty, että lisämaaksi saatuja maita on hakattu eräissä tapauksissa välittömästi sen jälkeen, kun alueet on saatu haltuun, ja näin hyödytty kohtuuttomasti. Myöskin on viitattu siihen, että lisämaata voidaan antaa vain osalle hakijoista. Viranomaiset eivät — niin väitetään — parhaan harkintansa perusteella kykene määrittelemään, kuka hakijoista olisi oikeutetumpi saamaan maata kuin toiset, mistä aiheutuu suurta tyytymättömyyttä hakijoiden keskuudessa.

Olen valmis myöntämään, että tässä arvostelussa on syytäkin. Mutta se, että hintataso on muuttunut lain toimeenpanon aikana, johtuu syistä, jotka eivät olleet tiedossa lakia laadittaessa. Ei voida myöskään ajatella, että saman lain mukaan meneteltäessä noudatettaisiin eri tapauksissa erilaista hintatasoa. Vuoden 1944 hintatasoa on sen vuoksi noudatettava niin kauan kuin maanhankintalakia yleensä toteutetaan.

Toisaalta ei voida myöskään pitää oikeudenmukaisena sellaista menettelyä, että valtiolle ja yhtiöille maksettaisiin maasta korkeampi hinta kuin yksityisille. Hintaperuste on muutettava, mutta oikeudenmukaisesti se voi tietysti tapahtua vasta silloin, kun ryhdytään toteuttamaan normaaliajan asutuslakia — joka olisikin viipymättä saatava aikaan. Sen vuoksi vuoden 1944 hintaperustetta on noudatettava niin kauan kuin maanhankintalakiakin toteutetaan. Valiokunta onkin mietintönsä perusteluissa kiinnittänyt huomiota siihen, että nyt keskeneräiset toimet olisi saatettava mahdollisimman nopeasti loppuun, jolloin maanhankintalain toimeenpano saataisiin viipymättä päätökseen. Valiokunta on samalla todennut, ettei tämä laki ratkaise lisämaakysymystä kokonaisuudessaan ja että asutuskysymystä ei yleensä voida ratkaista yksinomaan maanhankintalain perusteella. Vain pieni osa lisämaan tarvitsijoista voi saada lisämaata maanhankintalain mukaan, ja maanomistusoloissamme on yleensäkin tämän lain toimeenpanon päättymisen jälkeen paljon korjaamisen varaa. Sitä varten on nopeasti saatava aikaan normaaliajan maankäyttölaki, jonka aikaansaaminen puolestaan edellyttää, että maanhankintalain toimeenpano keskeneneräiseltä osalta saatetaan viipymättä loppuun.

Herra puhemies! Edellä esittämilläni perusteilla ja yhtyen muilta kohdin maatalousvaliokunnan mietinnössä esitettyihin perusteluihin toivon, että eduskunta hyväksyisi nyt käsiteltävänä olevan lisämaalain. Toivon samalla, ettei täällä eduskunnassa lähdetäisi nyt käymään tämän asian yhteydessä kiihkeätä puoluepoliittista keskustelua. Nyt on kysymyksessä vain maanhankintalain suhteellisen vähäinen täydennys ja selvennys. Suuri periaatekeskustelu siitä, tarvitaanko asutustoimintaa ja missä laajuudessa ja minkälainen laki yksityiskohdiltaan säädetään, voidaan jättää siihen ajankohtaan, jolloin ratkaistaan normaaliajan asutuslaki.

Ed. Saura: Herra puhemies! Maatalousvaliokunta on mietinnössään lausunut mm., ettei sen aikaisemmin antaman mietinnön jälkeen ole tapahtunut sellaista, mikä antaisi aiheutta päättää asiasta toisin. Tällöin ei maatalousvaliokunta kuitenkaan ole ottanut

huomioon sitä, että sen jälkeen on annettu ns. purkulaki, jonka perusteella korkein oikeus on hylännyt kaikki lisämaitten antamista koskevat purkuanomukset (Ed. Lahela: Sehän on hyvä asia!). Kun asia edellisellä kerralla äänestettiin lepäämään, ei purkulakia vielä ollut annettu. Sen vuoksi esitettiin lainmuutoksen kannattajien taholta, että oli vaara olemassa, että purkuja huomattavassa määrin ruvettaisiin toimeenpanemaan. Tämä vaara on nyt kuitenkin ohi.

Lisäksi on valiokunta mielipiteenään lausunut, että maanhankintalain täytäntöönpanon loppuvaihe olisi saatettava kiireellisesti päätökseen. Koko Suomen kansa on varmaankin aivan samalla kannalla ja yhtä mieltä valiokunnan kanssa. Valiokunta ei kuitenkaan ole ajatellut sitä, että nyt ehdotetun lainmuutoksen vuoksi, jos se saa vahvistuksensa, maanhankintalain toimeenpano tulee edelleenkin jatkumaan epämääräisen ajan. Näyttää sen vuoksi siltä, että ASO on halunnut keinotekoisesti jatkaa tätä toimintaansa ja paisuttaa sitä mahdollisimman suureksi.

Valiokunta viittaa siihen, että julkisessa sanassa olisi mainittu tapahtuneen väärinkäytöksiä lisämaiden antamisessa johtuen lähinnä hintasuhteitten muuttumisesta. Julkisuuksessa ei kuitenkaan ole puhuttu niinkään varsinaisista väärinkäytöksistä, vaan on yleensä viitattu siihen, että lisämaan saajat ovat hintasuhteitten muutosten vuoksi joutuneet saamaan ansiottomia voittoja maanluovuttajien kustannuksella, mikä on herättänyt varsinkin yksityisissä maanluovuttajissa sangen suurta katkeruutta.

Valiokunta ehdottaa mietinnössään, että viranomaisia olisi kehoitettava tarkoin valvomaan lisäalueitten antamista koskevien maanhankintalain säännösten täytäntöönpanoa. Tässä suhteessa on mainittava, että valvonta tulee nähtävästi olemaan yhtä heikkoa kuin se tähänkin asti on ollut. Toisaalta on sanottava, että vaikka maanhankintalain säännöksiä tarkoin noudatettaisiinkin, epäedulliset hintamuodostukset joka tapauksessa jäivät pysyviksi, joten maaluovuttajat joka tapauksessa tulevat kärsimään tappioita.

Valiokunta mainitsee myöskin, ettei lisämaakysymystä voida hoitaa poikkeuslainsäädäntöön kuuluvan maanhankintalain nojalla. Olen tässä suhteessa valiokunnan kanssa yhtä mieltä. Valiokunta on kuitenkin jättä-

nyt mainitsematta sen, mitä olisin odottanut, että koska lisämaakysymystä ei tällä tavoin voida tyydyttävästi ratkaista, ehdotettua lainmuutosta ei myöskään olisi hyväksyttävä, vaan olisi se jätettävä odottamaan säännölliisiin oloihin soveltuvaa lainsäädäntöä.

Valiokunta myöskin huomauttaa siitä, että asutustoiminta olisi muultakin osalta kokonaan uudistettava. Tämän erittäin terveen näkökannan valiokunta melkein kuin vahingossa tulee lausuneeksi. Eräs huomattava asiantuntija, maataloushallituksen pääjohtaja Ellilä, on useaan otteeseen maininnut, että hänen käsityksensä mukaan maamme asutustoiminta on nykyään kokonaan tarkoitustaan vastaamaton. Kun toimitetun maatalouslaskennan tulokset saatetaan julkisuuteen, ne tulevat osoittamaan, minkälaisia tiloja maassamme nykyään on. Nämä luvut tulevat antamaan aihetta pohtia, millaisia tiloja pitäisi olla ottaen huomioon muuttuneet olosuhteet, joihin tulevat mm. suuresti vaikuttamaan tilojen pirstoutuminen sekä maatilatalouden koneistuminen. Samalla on harkittava, mitkä tilatyypit parhaiten soveltuvat maamme eri osiin, nimenomaan Pohjanmaalle ja Perä-Pohjolaan ja toisaalta Etelä- ja Keski-Suomeen. Ennakkotiedot, jotka olen saanut maatalouslaskennasta, ovat osoittaneet, että lisämaantarpeessa olevia tiloja, joita todennäköisen on pidettävä elinkelvottomina, on toistansataatuhatta. En sen vuoksi huomaa mitään järkeä siinä, että vielä nyt tämän poikkeuslain puitteissa muodostettaisiin lisämaita ja nämä joka tapauksessa suhteellisen harvat maansaatajat pääsisivät osallisiksi lisäalueen saannista sekä siihen liittyvistä ansiottomista voitoista samaan aikaan, kun paljon suurempi joukko ei voi saada mitään lisäaluetta.

Valiokunnan mietintöön on liitetty vastalause, jossa lain muutosehdotus esitetään hylättäväksi, koska se ei vastaa terveen ja tarkoituksenmukaisen asutustoiminnan vaatimuksia. Allekirjoittaut on vastalauseeseen esittäjien kannalla täydellisesti.

Herra puhemies! Ehdotan edellä esittämälläni perusteella lakiehdotuksen hylättäväksi.

Ed. Tuurna: Herra puhemies! Tahdon aluksi avoimesti myöntää, että lepäämässä oleva ehdotus laiksi maanhankintalain muuttamisesta syntyi olosuhteissa, joissa maanhankintalain toteuttamisen tielle oli kasau-

tumassa kasvavia vaikeuksia. Korkeimman oikeuden omaksuttua eräisiin, yksinomaan lisäalueiden muodostamista tarkoittaviin, maanhankintalain mukaisiin katselmustoimiin maanlunastuslautakuntien ja tarkastusoikeuden yleisesti noudattamasta menettelystä poikkeavan kannan, hallitus antoi helmikuussa 1953 eduskunnalle esityksen maanhankintalain 15 ja 73 §:n osittaisesta muuttamisesta. Eduskunta päätti kuitenkin kesäkuussa 1953 hylätä sanotun esityksen.

Mutta minun on myös avoimesti myönnettävä, että ne syyt, joihin perustuen hallitus antoi aikaisemmin esityksensä, ovat oleellisesti muuttuneet. Yhdyn siis tässä suhteessa täysin edellisen puheenvuoron käyttäjään.

Sen jälkeen, kun ns. purkulaki saatiin yhteiseen ja onnelliseen päätökseen, on lähtökohta aivan toinen. Mikäli lisämaalaki katsottaisiin tarpeelliseksi purkutoimenpiteiden takia, on otettava huomioon, että korkeimmassa oikeudessa on joko osittain tai kokonaan purettu kaikkiaan 146 maanhankintatapausta. Viimeisen määräajan sisällä on ilmoitettu vireillepannuksi noin 300 purkihakemusta, mutta tiedossa on, että korkein oikeus ei ole enää antanut purkamispäätöksiä, joten tämä vaihe maanhankinta-asioissa on onnellisesti sivuutettu. Purkuasioilla ei siis uutta lisämaalakia voida puolustella.

Siirtoväen kannalta on erikoisesti korostettu, että maanhankintalain toimeenpanon alkuvaiheessa kehoittivat useat maanlunastuslautakunnat tilojen saantiin oikeutettuja ostamaan vapaaehtoisilla kaupoilla alueita, joita ei sellaisinaan voitu pitää elinkelpoisina, antaen samalla asutettaville lupauksia siitä, että ostetut alueet tultaisiin lisämaata antamalla saattamaan elinkelpoisiksi tiloiksi. On lisäksi korostettu, että kun tähän ei nykyisessä tilanteessa kuitenkaan ole mahdollisuutta ja nämä asutettavat menettivät maanhankintalain mukaisen maansaantioikeutensa, ovat puheena olevat alueet jääneet elinkelvottomiksi. Vaikka tällä ryhmällä hallituksen mielestä ei asutustoiminnan kannalta ole suurempaa merkitystä, olisi syntyneet epäkohdat hallituksen mielestä kohtuussyistä poistettava tekemällä lisäalueen antaminen tällaisissa tapauksissa mahdolliseksi. Hallitus on kuitenkin rajoittanut tämän johdosta lisääntyvän maanluovutusvelvollisuuden koskemaan vain valtion ja yhtiöiden omistamaa maata.

Eikö olisi ollut tarkoituksenmukaisempaa ja tuloksellisempaa hoitaa tämä kysymys aivan erillisenä kysymyksenä, yksinomaan sanotunlaisia tapauksia käsittävänä, kuin kytkä asia tähän kyseessä olevaan lainsäädäntöön, jossa siirtoväen osuus muodostuu kyltiksi, jonka merkitystä hallitus itsekin esityksessään väheksyy, mutta jonka kyltin taakse piiloutuu monen monta epämääräistä tapausta?

Mitä enemmän kysymyksen tätä puolta on selvitetty, sitä ilmeisemmäksi on käynyt, että kysymyksessä oleva lakiesitys varsin vähäisessä määrin tulee hyödyttämään siirtoväkeä. Lisämaan tarve on suurin Etelä-Suomessa, mutta siellä ei ole enää olemassa alueita, joita lakiehdotuksen mukaan voitaisiin lisämaaksi ottaa. Lisämaiden muodostaminen tulee siis kysymykseen Keski-Suomessa ja sitä pohjoisempaan. Näillä alueilla olisi valtion ja yhtiöiden tiloista muodostettava lisämaita sellaisille tiloille, jotka eivät ole muodostuneet kannattaviksi. On hyvin kysymyksenalaista, onko tämä tarkoituksenmukaisin tapa jatkaa maanhankintalain toteuttamista. Olen sitä mieltä — ja tämän näkemykseni jakanevat kaikki —, että milloin siirtoväen asuttamisen tielle syntyy kysymyksiä, jotka muodostuvat kynnyksiksi, ne olisi erillisinä joustavasti hoidettava eikä päästettävä asioita patoutumaan tällaiselle asteelle, jossa pääasiallisen asuttamisen tarve väkisininkin muodostuu piilokuvaksi, jonka oivaltamiseksi tarvitaan ainutlaatuisia edellytyksiä. Ne noin 6 000 asukasta, jotka tulisivat täten saamaan lisämaan, joutuisivat toisia maansaajia etuoikeutetumpaan asemaan, saamaan ylimääräisiä etuja yhteiskunnalta jokaista tilaa kohti. Kun vain harva siirtoväkeen lukeutuva kuuluu heidän joukkoonsa, ei tämän toimenpiteen oikeutusta voida perustella ainakaan siirtoväen asuttamisella.

Lisämaalaki aiheuttaisi luovutuskierron valtion ja yhtiöiden tiloilla, ja kun tuhansien lisämaahakemusten joukossa on hyvin lukuisasti perusteettomia hakemuksia, on pelättävissä, että maata tultaisiin jakamaan lisämaaksi aivan tarpeettomasti. Kokonaan toinen asia on, jos asutuspolitiikka saadaan vähitellen pitkän tähtäimen ohjelmana normaaliajan vaatimuksia vastaavaksi. Silloin tulee tilojen ja lisämaiden muodostaminen perusteellisemman työn kohteeksi eikä suoriteta enää summittaisia massaluovutuksia.

Huolimatta siitä, että lisämaalakiehdotus tarkoittaa luovutuksen ulottamista vain valtion ja yhtiöiden maihin, lain toimeenpanosäännös saamani tiedon mukaan viittaa siihen, että lakia voidaan soveltaa laajemmin. Mikään ei estä maanluovutustaloutta vetämästä maanluovutuksen piiriin aikaisempia avoimeksi jääneitä maanluovutusasioita myös yksityisten tiloilla.

Mitä tulee niihin väitettyihin erehdyksiin ja väärinkäytöksiin, joita maanhankintalain täytäntöönpanossa on syntynyt ja jotka esitetyn lain kautta laillistetaisiin, on syytä korostaa, että jo toimitetut tutkimukset asiassa osoittavat jatkuvain tutkimusten välttämättömyyttä.

Kaiken edellä olevan nojalla päädyn siis seuraavaan näkemykseen. Vaikka siis aikaisemmissa oloissa ennen purkulain hyväksymistä olen asettunut myönteiselle kannalle lepäämässä olevaan ehdotukseen nähden, en nykyoloissa enää pidä sen hyväksymistä oikeana. Syksyn 1953 jälkeen on tapahtunut muutoksia, jotka antavat aiheen päättää asiasta toisin. Siten joudutetaan maanhankintalain täytäntöönpanon loppuvaihetta, siten korjataan hintasuhteiden muuttumisesta johtuen esiintyneet maanhankintalain suomien etujen väärinkäyttöön viittaavat ilmiöt, siten saadaan asutustoiminta säännöllisiin oloihin soveltuvan lainsäädännön pohjalle ja siten saatetaan myös voimaan asialliset syyt jouduttamaan maanhankintalain täytäntöönpanoa ja puhdistamaan koko maanhankinta kaikista niistä enemmän tai vähemmän poliittisista vaikeuksista, jotka ovat nyt olleet vaikuttamassa asutustoimintaan. Käsitykseni mukaan tätä kantaa edustavat kaikki ne, jotka haluavat ennen kaikkea saada siirtovien asutustoiminnan nopeasti päätökseen ja nimenomaan koko asutustoiminnan säännölliselle pohjalle ilman kaikkia niitä poliittisia vaikeuksia, jotka nykyään vallitsevat (Oikealta: Hyvä, hyvä! — Keskustasta: Puhujalla on mielipiteet muuttuneet! — Vaalit ovat takana!).

Ed. E. A. Saari: Herra puhemies! Kun maanhankintalaki aikoinaan säädettiin, elettiin täysin poikkeuksellisia aikoja, ja laki laadittiin eräitä sodasta johtuneita vaikeuksia lieventämään. Käsitykseni jo silloin oli, että tähän lakiin ei olisi ollut otettava muita seikkoja kuin ne, jotka olivat nimenomaan

silloisissa poikkeuksellisissa oloissa syntyneitä ja erikoisin menetelmin nopeasti korjattavia (Keskustasta: Entäs rintamamies-ten maansaanti?). — Minä lukisin niihin, jotka olivat sodasta kärsineet ja joita varten laki oli laadittu, myöskin rintamamiehet. He olivat kärsineet, luulen, sodasta monta kertaa enemmänkin kuin monet muut (Ed. Vennamo: Eivätkös rintamamiehet ole lisämaansaajia myös?). — Minä tulen tähänkin asiaan myöhemmin (Ed. Vennamo: Hyvä!). — Tähän lakiin otettiin kuitenkin syistä, joita on tarpeeton tässä enää käsitellä, myöskin lisämaakysymys tapauksiin, jotka eivät koskeneet sodan seurauksia. Sitä ei ole enää syytä käsitellä, se on laissa, ja sen mukaan tietysti asiat on hoidettava.

Tämä lisämaakysymys on, niinkuin tiedämme, perin juurin toisenlainen kysymys ja ja toista tietä syntynyt kuin ne tapaukset, joita varten maanhankintalaki aluksi säädettiin. Liian pienten tilojen syntyminen on maassamme vakava ja kipeä ongelma sekä sosiaalisesti että taloudellisesti. Mutta se on pitkähkön kehityksen tulos, eikä se ole yhteydessä sodan seurauksiin. Kun tähän ongelmaan käydään käsiksi — siihen on käytävä vakavasti ja pian —, on samalla myöskin tutkittava, mitä mahdollisuuksia on tähän suuntaan menevän sairaan kehityksen hidastamiseksi ja ehkä kokonaan ehkäisemiseksi. Asian parantaminen on yhdistettävä tähän toimenpiteeseen. Muuten toimimme vain asiassa, joka samanaikaisesti jatkuu, kehittyy ja ehkä pahenee.

Ne kansalaispiirit, joiden lisämaan saantia nyt esillä oleva lain laajennus koskee, varmasti ainakin suurimmaksi osaksi tarvitsevat tukea. Mutta tämä tarve ei ole sodan aiheuttama, ei mikään sotavahinko, eikä sitä mielestäni sen takia ole myöskään samalla tavalla käsiteltävä, vaan se on kokonansa toinen ongelma.

Tämän asian yhteydessä on puhuttu paljon maan nälästä. Maan nälkä on kuitenkin vallan toinen asia, kuin mitä tässä puhutaan. Sillä tarkoitetaan ilmiötä, joka syntyy, kun maanviljelijä ei pysty saamaan riittävää maa-alaa, jota hän voisi omalla ja perheensä työllä viljellä, vaan hänet pakotetaan paljon pienemmältä alalta yrittämään epätoivoisesti ja huonolla menestyksellä hankkimaan elatuksensa. Tästä ei tällä kertaa ole kysymys. Tietysti on tapauksia, jolloin lisämaan

tarve syntyy siitä, että halutaan lisää viljelysmaata, mutta nämä ovat poikkeuksia. Tällä kertaa on kysymyksessä vallan toisenlainen nälkä, nimittäin sellainen nälkä, joka on luonnollista kaikille ihmisille. Jos on ilmaiseksi taikka miltei ilmaiseksi saatavissa suuria omaisuuksia, kukapa kieltäytyy sitä vastaanottamasta.

Hallituksen viime vuonna esittämissä perusteluissa on esitetty numeroita siitä, kuinka laajaksi arvellaan lisämaan tarpeen syntyvän. Tämän mukaan arvellaan, että tarvittaisiin toistakymmentätuhatta lisäaluetta. Niiden pinta-aloista on esitetty myöskin tietoja. Viime aikoina on koetettu saada käsitystä, ovatko nämä numerot nykyisten olosuhteitten mukaisia vai ei. On tietysti vaikeaa taikka mahdotontakin varmasti mennä väittämään, mikä on tarvittavien lisämaitten lukumäärä ja pinta-ala, jonka lain laajennus aiheuttaa. Arviot viittaavat hyvin paljon suurempiin lukuihin kuin hallituksen esityksessä. Täällä on eräitä tällaisia numeroita jo esitettykin. Käsitykseni on, että tosiasiaa kysymys on paljon suuremmista luvuista, kuin hallituksen esityksessä mainitaan.

Tämä laki, jos se tulisi hyväksytyksi, johtaisi siihen, että poikkeusajan oloja varten säädetty poikkeuksellinen menetelmä jatkuisi oloissa, joihin sitä ei ole alunperin tarkoitettu. Poikkeusasioista on yleensä mahdollisimman nopeasti päästävä eroon, niin pian kuin ne olosuhteet ja edellytykset ovat lakanneet olemasta, joita varten poikkeus on säädetty. Tämän takia yhdyn niihin, joiden mielestä maanhankintalain alainen toiminta olisi mahdollisimman nopeasti saatava loppuun sen lain puitteissa. Liian pienten tilojen ongelmiin on hyvin nopeasti käytävä käsiksi, mutta tavalla, joka on siihen ongelmaan sovellettu ja käy käsiiksi sen sairauden juuriin. Meillähän on vuodelta 1936 asutuslaki, jonka pohjalla asiaa voidaan hoitaa, ja niinkuin tiedetään, on pian ehkä saatavissa uusi laki, jonka pohjalla tätäkin asiaa voidaan koettaa parantaa. Paljon on puhuttu myöskin niistä toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen liian pienten tilojen syntyminen hidastamiseksi.

En katso voivani suositella menetelmää, jonka mukaan yhden viranomaisen alaisella toiminnalla ja sen harkinnan mukaisesti meidän kaikkien yhteistä eli valtion omaisuutta

ja yksityisluontoista omaisuutta lahjoitetaan eräille harvoille kansalaisille.

Täällä jo viitattiin siihen, että ne maan ja metsän hinnat, joiden perusteella lisämaita annetaan, ovat vallan toiset, kuin nykyiset todelliset hinnat. Täällä on sanottu: vaikka olosuhteet ovat toiset kuin lakia laadittaessa on oletettu, ei olisi syytä olla laajentamatta lakia. Tekisin kuitenkin vallan päinvastaisen päätelmän. Koska edellytykset ovat vallan toiset, ei lakia enää olisi laajennettava.

Niinkuin sanoin, on meillä liian pienissä tiloissa, jotka eivät ole elinkelpoisia, erittäin vaikea ja kipeä yhteiskunnallinen ongelma, mutta siihen on mielestäni käytävä käsiksi toisin menetelmin ja toisia teitä.

Herra puhemies! Tämän nojalla suosittelisin nyt esillä olevan lakiehdotuksen hylkäämistä.

Puhemies: Kannattiko puhuja tehtyä ehdotusta?

Puhuja: Kannatin ehdotusta lain hylkäämisestä.

Ed. Lepistö: Herra puhemies! Kysymys maanhankintalain muuttamisesta ns. lisämaalain kautta on eduskunnassa vaalien yli äänestettynä nyt ratkaistavana. Maanhankintalain 15 §:n mukaan lisäaluetta ja etuuksia voidaan hankkia viljelys-, asunto- ja asuntotilaksi katsottavaan tilaan enintään niin paljon, että tilasta lisäalueen kanssa muodostuu tämän lain säännöksiä vastaava samanlainen tila. Milloin on tarkoituksenmukaista, voidaan viljelystilaa pienemmästä tilasta muodostaa korkeintaan maanhankintalain 1 §:n suuruinen viljelmä. Tämä on maanhankintalaissa ensimmäinen säädos, joka koskee lisämaata. Toinen on maanhankintalain 32 §:ssä. Siinä sanotaan, että lisäaluetta voidaan antaa, milloin se tämän lain mukaan suoritettavalle tilojen muodostamiselle suurempaa haittaa tuottamatta voi tapahtua ja jos se heidän tilojensa viljelystasoon ja muihin seikkoihin nähden on tarkoituksenmukaista. Maanhankintalain 42 § taas edellyttää, että lain toimeenpanon yhteydessä on lisäaluetta antamalla ja tilusten sijoitusten tarkoituksenmukaisella järjestelyllä pyrittävä parantamaan jo olemassa olevien vil-

jelmien edellytyksiä kannattavan maatalouden harjoittamiseen. Maatalousmaaksi tarkoitettua lisämaata on pyrittävä antamaan maatalouskelpoisena maana, ei siis peltona. Tällä tavoin maanhankintalaki antaa viranomaisille mahdollisuuden harkintansa mukaan lisämaan antamiseen. Näissä pykälissä sanotaan: voidaan hankkia, ellei se tuota suurempaa haittaa muiden maanhankintalain mukaisten tilojen muodostamiselle, ja edelleen: jos se katsotaan tilojen viljelystasoon ja muihin seikkoihin nähden tarkoituksenmukaiseksi. Vielä on säännös, että maatalousmaaksi on pyrittävä antamaan viljelyskelpoista maata eikä valmista peltoa. Nämä edellämainitut säännökset ratkaisevat lisämaiten antamismahdollisuuden maanhankintalain puitteissa. Nämä mahdollisuudet ovat olleet lain toimeenpanijoilla.

Huomioon ottaen maanhankintalain perusteella olevan oikeuden on 63 484 tilaa anonut lisämaata. Anomuksista on hylätty 35 784 ja hyväksytty 27 700. Maanhankintalain toimeenpanosta annetun asetuksen 80 §:ssä ja ASO:n ohjeissa maanlunastuslautakunnille lisämaatoimitukset on määrätty suoritettavaksi, paitsi 1) tilojen muodostamista tarkoittavien katselmustoimitusten yhteydessä, 2) myös siten, että sitten kun perustettavat tilat kullakin paikkakunnalla on muodostettu, lisäalueitten antamista tarkoittavat toimitukset suoritetaan erillisinä lisäalueitten muodostamista tarkoittavina toimituksina. Näitten määräysten ja ohjeitten mukaisesti maanlunastuslautakunnat monessa tapauksessa siirsivät lisämaan saamista tarkoittavat hakemukset myöhäisempään ajankohtaan. Kun maanlunastuslautakunnat saivat tilojen muodostamista koskevat tehtävänsä pääasiallisesti suoritetuiksi, ryhtyivät ne muodostamaan siten lisäalueita. Lisäalueitten hankkimiselle ei laissa ole asetettu muuta määräaika, kuin että sen on tapahduttava perustamistoimituksen alkukokouksessa. Myös maanlunastuslautakuntien harkinnassa on ollut, voidaanko myöhemmin tehty lisäalueensaantihakemus toimitusta haittaamatta ottaa käsiteltäväksi. Maanlunastuslautakunnat ovat antaneet lisäalueita myös sellaisten hakemusten perusteella, joissa anomukset on jätetty pelkästään lisäalueitten muodostamista tarkoittavien perustamistoimituksien aikana, ja ovat ne myöskin lisämaan hakijoille antaneet tällaisia tietoja lisämaanhakuohjeiksi.

Korkein oikeus antoi vuonna 1952 periaatteellisesti kaksi tärkeätä lainvoiman saaneen perustamispäätöksen purkamista tarkoittavaa päätöstä. Mainituissa päätöksissä korkein oikeus on katsonut, että maanhankintalain toimeenpanosta annetun asetuksen 57 §:ssä tarkoitettun varauksen nojalla tapahtuvassa, yksinomaan lisäalueitten muodostamista tarkoittavassa perustamistoimituksessa voidaan lisäaluetta antaa vain sellaiselle hakijalle, joka on tehnyt tuon hakemuksen ennen luovutusvelvollisuuden alaista tilaa koskevaa, maanhankintalain mukaista tilojen tai tonttien muodostamista tarkoittavan perustamistoimituksen loppuun saattamista. Toisessa päätöksessä taas ilmenee, ettei lisäaluetta voida antaa yksinomaan tällaisten alueitten muodostamista tarkoittavassa perustamistoimituksessa kiinteistöstä, joka ei ole aikaisemmin käsitelty maanhankintalain mukaisen tilojen tai tonttien muodostamista tarkoittavassa perustamistoimituksessa. Näin ollen korkeimman oikeuden kannanotto poikesi ASO:n ohjeista maanlunastuslautakunnille ja tarkastusoikeuksien aikaisemmin yleisesti noudattamasta käytännöstä, jonka mukaan lisäalueita on voitu antaa myöskin yksinomaan tällaisten alueitten muodostamista tarkoittavassa perustamistoimituksessa ja sellaisten hakemusten perusteella, jotka on jätetty yksinomaan lisäalueitten muodostamiseksi pidetyissä toimituksissa. Tämä korkeimman oikeuden kannanotto merkitsi, että tällaisissa lisäaluetoimituksissa olivat maanlunastuslautakunnat antaneet tai olisivat olleet velvolliset antamaan 5 304 lisäaluetta. Kun purkulaki tuli voimaan, oli 2 117 anojan osalta vireillepano sillensä jätetty, kumottu tai päätös purettu, ja odottamassa oli 3 187 lisäaluetta, jotka olisivat siis olleet juuri samassa asemassa kuin nämä edellä mainitut 2 117, joittenka kohdalta ne oli jätetty jo sillensä. Nyt viimeksimainitut purkulain voimaan tultua saavat pitää lisäalueet, mutta nuo 2 117, joitten kohdalta nuo edellä mainitut toimenpiteet on suoritettu, menettävät lisäalueensa ja jäävät toiseen asemaan kuin naapurinsa. Näin ollen he jäävät lain edessä eri asemaan kuin toiset, heihin nähden muuten samassa asemassa olevat. Tämä on asia, johon erikoisesti olisi odottanut myöskin kokoomuksen edustajien Sauran ja lakimies Tuurnan kiinnittävän huomiota. Esillä oleva lisämaalaki antaisi näille sil-

lensä jätetyille, kumotuille ja puretuille oikeuden tehdä uusi anomus.

Edelleen on muistettava, että maanlunastuslautakunnissa on käsittelemättä 6 516 lisämaa-aluetta. Koska maanlunastuslautakunnat keskeyttivät työnsä maatalousministeriön ohjeitten mukaisesti mainittujen korkeimman oikeuden päätösten antamisen jälkeen, näitten anojien joukossa oli sellaisia, jotka vuonna 1945 ovat tehneet lisämaa-anomuksensa ja joitten naapureille useassa tapauksessa on lisämaa-alueita annettu jo vuosina 1946—1947. Tämä johtuu heidän kohdaltaan siitä, että maanlunastuslautakunnat ovat eri tavoilla toimintansa harkinneet ja eri tavalla eri tapauksissa menelleet.

Nyt nousee eteen kaksi kysymystä: Onko pyrittävä maanhankintalain toimeenpano kaikilta kohdiltaan, myöskin lisämaitten osalta, keinolla millä hyvänsä keskeyttämään ja ottamaan maanhankintalain perusteella saatu maansaantioikeus pois, koska hinta, jolla maa annetaan, on tuo vuoden 1944 hinta? Kysymykseksi jää, ovatko sitten viranomaisten toimenpiteet päteviä jakamaan rintamamiesten maansaantioikeudet ja lisämaantamiset tällaisilla rajoilla. Jos maanhankintalain toimeenpano kaikilta kohdilta tässä vaiheessa keskeytettäisiin, mitä johdonmukainen menettely edellyttäisi, niin maansaantioikeuden saaneista rintamamiehistä, joista on noin 60 000 maata saaneina, Pohjois-Suomessa ja liikekeskuksissa noin 6 000, joilla on tämä oikeus, jäisi ilman maata juuri sen takia, että maanhankintalain toimeenpanoa on siellä ryhdytty suorittamaan huomattavasti myöhemmin kuin maan muissa osissa. Lisämaansaajien kohdalta on kysyttävä, ovatko jokin päivämäärä, jolla korkein oikeus antoi paljon puhutut periaatteelliset purkupäätökset, ja toiselta puolelta ns. purkulain voimaantulo oikeat rajat määrittelemään kahden samanlaisella oikeudella varustetun ihmisen, toisen toiseen asemaan ja toisen taas toiseen. Minä ainakin päädyn siihen, että kansalaisten täytyy olla lain edessä samanarvoisia. Tältä pohjalta minun nähdäkseni kysymystä on nyt esillä olevan lepäämässä olevan lain kohdalta arvosteltava. Ei tällaisia rajoja eikä oikeuksia voida määrittellä jollakin viranomaisten toimenpiteellä ja joillakin häilyvillä päivämääriillä.

Nämä näkökohdat ratkaisevat sen kantani, että lepäämässä oleva lisämaalaki olisi hyväksyttävä.

Ed. R a p i o: Herra puhemies! Maantarvitsijain maansaantikysymys, olkoonpa se sitten joutunut eduskunnan käsittelypiiriin missä muodossa ja missä yhteydessä hyvänsä, on aiheuttanut aina laajan ja monipuolisen keskustelun niiden taholta, jotka eivät halua tätä tärkeätä kysymystä saattaa päätökseen osaksikaan maantarvitsijoita tyydyttävällä tavalla. Näin on tapahtunut varsinkin tämän maanhankintalain muuttamista koskevan esityksen kohdalla.

Ne piirit, jotka äänestivät hyväksytyn ehdotuksen laiksi maanhankintalain muuttamisesta jätettäväksi lepäämään yli vaalien, esiintyivät silloin lainmuutosesityksen käsittelyn eri vaiheissa hyvinkin suurina asiantuntijoina pappia myöten. Mutta nyt samojen piirien edustajat jo valiokunnassa käsiteltäessä lainmuutoksen hyväksymistä vaativat pöydällepanoa sekä kuultavaksi laumoittain asiantuntijoita saadakseen muka aikaa asiaan syventymiseen. Viime tiistaina sitten samalta taholta pyydettiin asia pantavaksi pöydälle vielä kokonaiseksi viikoksi.

Tämä todistaa sitä, että kokoomuksen taholta on pyritty viimeiseen saakka kaikkiin tavoin hidastamaan asian loppuun käsittelyä ja saattamaan koko lisämaalaki loppujen lopuksi hylätyksi. Kun samojen piirien taholta on lisäksi kovin ankarasti arvosteltu maanhankintalain toimeenpanon pitkittymistä, voidaan hyvällä syyllä kysyä, eivätkö samat piirit juuri itse jarrutuksellaan ole pitkittymistä aiheuttaneet, sillä maanhankintalain mukaiset lisämaatoimitukset ovat olleet suorastaan kokonaan pysähdyksissä senkin ajan, kun tätä lisämaalakia monine vaiheineen on käsitelty. Ikävintä vielä olisi se, jos tämä laki, kuten tällä hetkellä näyttää, tulisi hylätyksi, niin puutteellinen ja maantarvitsijain toiveita vastaamaton kuin se onkin. Eikä se vastaa myöskään eduskunnan helmikuussa 1950 esittämää toivomusta, jonka se on lausunut eräiden vuosien 1948 ja 1949 valtiopäivillä tehtyjen laki- ja toivomusaloitteiden johdosta maanhankintalain muuttamisen yhteydessä ja jossa sanotaan; „että hallitus ottaisi kiireellisesti harkittavakseen maanhankintalain mukaisen maan- ja lainansaantioikeuden myöntämismahdollisuuden sellaisille rintamasotilaille, joilla sanotun lain nojalla ei ole oikeutta saada maata”. Edelleen, että „hallitus kiireellisesti valmistuttaisi ja antaisi eduskunnalle esityksen sellaisiksi täydentä-

viksi säännöksi maanhankintalakiin, että sanotussa laissa tarkoitetuilla vapaaehtoisilla kaupoilla hankittujen tilojen suhteen voitaisiin suorittaa tilojen elinkelpoisuuden kannalta tarpeelliset täydennykset ja korjaukset". Nyt esillä oleva, hyväksytty lainmuutos ei suinkaan vielääkään anna mahdollisuutta maansaantiin niille lukuisille rintamamiehille, jotka sen puutteessa ovat ja sitä odottavat ja joita sotaan lähtemään kiihoitettiin maanantolupauksilla. Lupaukset olisikin nyt täytettävä siitakin huolimatta, että niitä tehtäessä tarkoitettiin maananto suoritettavaksi vieraan maan alueista.

Ei suinkaan eduskunta toivomusta lausueksaan myöskään tarkoittanut maansaajain piiriä supistettavaksi niin, että lisäalueita olisi mahdollisuus saada vain sellaisiin tiloihin, jotka on merkitty maarekisteriin ennen 1 päivää tammikuuta 1945. Sillä tämän jälkeenkin on muodostettu paljon elinkelvottomia tiloja, jotka välttämättä tarvitsisivat lisäalueita elinkelpoisuuden parantamiseksi. Nähdäkseni juuri tällaisia tiloja mainitussa lausunnossakin tarkoitetaan.

Lainmuutos antaa mahdollisuuden maansaantiin vain muutamalle tuhannelle lisämaan tarvitsijalle ja tekee jossain määrin oikeutta niille, joiden lisäalueet ovat joutuneet purkupäätösten kohteiksi tai tarkastusoikeuksien kumoamiksi tai maanlunastuslautakuntien silleen jättämiksi korkeimman oikeuden maanhankintalain soveltamiseen nähden ottaman kannan johdosta. Vaikka lainmuutoksella toisaalta selvästi saatettaisiinkin voimaan se alkuperäinen tarkoitus, joka lisämaatoimituksiin nähden on ollut maanhankintalakia säädettäessä kuin myöskin täytäntönpantaessa, niin toisaalta sillä jyrkästi supistetaan maanluovuttajain piiriä eikä suinkaan laajenneta enempää kuin aloiteta mitään uutta maanostokierrosta — kuten kokouksen edustajain maatalousvaliokunnan mietintöön liitettyssä vastalauseessa väitetään.

Mitä taas tulee väittämään, että lisämaansaajat harjoittaisivat keinottelua saamallaan alueilla ja käyttäisivät metsänmyyntituloja mihin tarkoituksiin hyvänsä — mikä ajatus mainitussa vastalauseessa myöskin ilmenee — niin se ei tietenkään pidä paikkaansa. Mikäli näin olisi tapahtunut, asutusviranomaiset olisivat välinpitämättömyydellään syyllistyneet luvattoman toiminnan sallimiseen. On

huomattava, että tällaiset alueet ovat myyntiin ja metsän käyttöön nähden hyvin tiukkojen rajoitusten alaisina kauan aikaa — mikä useassa tapauksessa asettaa asujalle vaikeuksiakin asumisessa. Tuollainen harhakäsitys on luultavasti syntynyt siitä, koska luovutetulla alueella maata omistanut siirtoväki eri asemassa olevana maansaajaryhmänä on voinut myydä saamiaan alueita ja metsää. Se, ettei tämän vuoden kuluessa, jonka purkulaki on ollut voimassa, ole suoritettu purkuja — mihin mietintöön liitettyssä vastalauseessa samoin vedotaan ja katsotaan senkin vuoksi esitetty lainmuutos tarpeettomaksi hyväksyä — johtunee tietenkin siitä, ettei ole ollut esitettävänä sellaisia tapauksia, joihin purkuja olisi saatu, sillä jo sen jälkeen, kun korkein oikeus oli ryhtynyt omaksumansa kannan perusteella purkuja suoritamaan, katsoivat maanhankintalain toimeenpanoviranomaiset hyödyttömäksi suorittaa ja vahvistaa sellaisia toimituksia, joissa purkahakemus olisi johtanut tulokseen. Juuri siksi, että suunnitellut toimenpiteet voidaan saat-taa päätökseen purku-uhrin poistamalla, kaivataankin lainmuutoksen hyväksymistä.

Kaikkien asiallisten syiden puutteessa on tietenkin tartuttu hintakysymykseen ja harjoitettu kiihoitusta sillä, kuinka muka vuoden 1944 hinnoilla edelleenkin suoritetaan maan ja metsien ryöstöä. Maata luovuttamaan joutuvien alueet eivät ole suinkaan vuoden 1945 jälkeen maksettujen hintojen mukaan hankittuja, jollaisessa tapauksessa tällaisen väittämän ymmärtäisi, vaan ne ovat yksityisten kohdalla enimmäkseen sukupolvesta sukupolveen perintönä kulkeutuneina alkuaan yhteiskunnalta ilmaiseksi vallattuja. Yhtiöt taas ovat haltuunsa haalineet alueet etupäässä ilmaiseksi talonpojilta, todellisuudessa ryöstämällä, ja täten voittoja kääri-neet.

Mitä taas tulee valtioon, on asetettava kysymys, kumpi tulee yhteiskunnalle edullisemmaksi, sekö, että pyritään kansalaisten omatoimisuuden pohjalla tapahtuvan toimeentulon mahdollisuutta edistämään, vai työttömien määrätietoinen lisääminen ja monesti yhteiskuntaa hyödyttämättömien työttömyystöiden ylläpitäminen taikka suoranaisten sosiaalisen huollon suorittaminen.

Näitä seikkoja eivät hintakysymyksellä rumpua lyövät halua nähdä, vaan he pyrkivät turvaamaan ensisijaisesti suuromistajain

edut eivätkä puoltamaan oikeusperiaatteita, kuten väittävät tekevänsä.

Tässä yhteydessä on vielä syytä asettaa kysymys, ketkä sodan seurauksista ovat joutuneet raskaimmin kärsimään. Eivätkö ne pienten talletusten ja vakuutuksien ottajat, jotka ennen sotaa vähäisistä tuloistaan yrittivät saada osan säästymään vanhuuden päivien tueksi kieltäytymällä monesti välttämättömistäkin tarpeistaan, ole todella menettäneet kaikkea? Ja mitä on tehty heidän hyväkseen? Ei mitään! Tämä suuri joukko on melkein kokonaan vaieten alistunut kohtalonsa, eikä kukaan ole vaivautunut heidän puolestaan paljonkaan puhumaan. Sitä vastoin suuromistajat eivät ole joutuneet tällaisia menetyksiä kärsimään, koska heidän rahavaransa ovat olleet kiinnitettynä omaisuuksiin, joiden arvojen nousu on tapahtunut inflation mukana. Näin ollen on suurmaanomistajain ja heidän etujensa ajajien hävytöntä puhua heihin yhteiskunnan taholta kohdistuvasta ryöstöstä.

Kymmenettuhannet lisämaan tarpeessa olevat jäävät edelleenkin odottamaan maansaantikysymyksen oikeudenmukaista ratkaisua, samoin kuin muutkin maan tarvitsijat, sillä nyt esillä oleva maanhankintalain muutos hyväksytyksi tultuaankin on pettymys niille, jotka ovat odottaneet tämän lain nojalla maansaantia. Jo se, että lainmuutos supistaa suuresti maanhankintalaissa omaksuttuja alkuperäisiä periaatteita yksityismaahan koskemiseen nähden, sulkee monilta maansaannin kokonaan. Tämän vuoksi onkin välttämätöntä, että samalla, kun eduskunta hyväksyy lepäämässä olevan lain maanhankintalain muuttamisesta, se samalla hyväksyy maatalousvaliokunnan esittämän toivomusponnen. Kaivataan todella sellaisen maankäyttölain nopeata aikaansaamista, jolla voidaan maansaantikysymys ratkaista kokonaisuudessaan eikä ainoastaan osaratkaisuna. Tällaista esitystä on nyt erikoisesti syytä odottaa nykyiseltä hallitukselta.

Herra puhemies! Kannatan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Ed. A. Kinnunen: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva lakiesitys maanhankintalain muuttamiseksi on tärkeä ja välttämätön. Mutta ottaen huomioon ne rajoitukset, jotka lainmuutokseen sisältyvät, vähenee lain arvo ja merkitys käytännössä. Siinä rajoi-

tetaan lisämaan luovuttajain piiri käsittämään vain yhtiöiden ja valtion maita. Samoin lakiesitys sisältää rajoituksia myös maansaajien suhteen, sillä lakiesityksen mukaan voidaan lisämaata pakkolunastuksella hankkia vain sellaiseen kiinteistöön, joka on maarekisteriin merkitty ennen 1 päivää tammikuuta 1954 tai sitä tarkoittava maanmittaustoimitus sitä ennen vireille pantu. Näin ollen suuri maantarvitsijain ryhmä jää kokonaan vaille mahdollisuutta lisämaan saantiin, ennen kaikkea sellaiset pientilojen omistajat, jotka ovat saaneet kiinteistöt maarekisteriin edellä mainitun päivämäärän jälkeen, ja myöskin ne henkilöt, jotka maanhankintalain mukaan ovat saaneet liian pienen tilan hallintasopimuksella haltuunsa. Kun maata lisäksi ei voida ottaa muista kuin valtion ja yhtiöiden maista, merkitse se, että sellaisissa paikoissa asuvat henkilöt, missä ei lähistöllä ole saatavissa valtion eikä yhtiöiden maita, jäävät vaille kaikkia lisämaansaannin mahdollisuuksia. Sitä paitsi lakiesityksessä on maansaantiin nähden sellainenkin rajoitus, että lisämaata on pitänyt hakea ennen 1 päivää heinäkuuta 1953. Kun otetaan huomioon ne tosiasiat, että lisämaatoimitukset ovat viime vuosien aikana olleet kokonaan pysähdyksissä, on selvää, etteivät lisämaan tarvitsijat ole uusia hakemuksia tehneet. Näin ollen lisämaan saanti pysäytetään vain niihin henkilöihin, jotka edellä mainittuun päivämäärään mennessä ovat hakemuksen jättäneet. Tällainen rajoitus on haitallinen, jos katsotaan maantarvitsijain etuja.

Kaiken tämän huomioon ottaen jätettiin SKDL:n ryhmän taholta rinnakkaisaloite silloin, kun hallitus jätti käsiteltävänä olevan lakiesityksen eduskunnalle. SKDL:n lakialoitteessa maansaajien piiriä laajennettiin niin, että jokainen, jonka kiinteistö on maarekisteriin merkitty ennen heinäkuun 1 päivää 1953 tai jonka muodostamista tarkoittava maanmittaustoimitus on sitä ennen vireille pantu, on oikeutettu saamaan lisämaata. Myöskin maanluovuttajien alan katsottiin tarpeelliseksi laajentaa koskemaan myös yksityisten suurviljelijäin maita. Lisämaan saantioikeus laajennettiin koskemaan myös sellaisia maan tarvitsijoita, jotka ovat maanhankintalakiin perustuen saaneet liian pienen tilan hallintasopimuksella haltuunsa.

Emme voineet hyväksyä myöskään edellä

mainitsemani rajoitusta lisämaahakemuksen jättöaikaan nähden. Siksi myös ehdotimme, että hakemus lisämaan saannista voitaisiin jättää maanlunastuslautakunnalle viimeistään uudessa katselmustoimituksessa. Tämä ryhmämme taholta hallituksen lakiesitykseen tehty muutosesitys tuli hylätyksi, ja hylkäämisen puolesta äänestivät niin maalaisliiton kuin sos.dem. eduskuntaryhmäkin. Hallituksen esitys, sellaisena kuin se on nyt täällä esillä, tuli hyväksytyksi.

Ryhmämme esityksen mukana hylättiin kymmenientuhansien lisämaan tarpeessa olevien pienviljelijöiden elämänehtoihin ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin aivan ratkaisevasti vaikuttava lisämaansaantiasia, joka siirtyi tulevaisuuteen. Näin ollen tällä päätöksellä jätettiin voimaan sellaiset olosuhteet, jotka voivat muodostua tulevaisuudessa lisämaan tarpeessa oleville pienviljelijöille hyvin vakaviksi ja kohtalokkaiksi. Monille se voi aiheuttaa jopa tilojen menetyksenkin, koska ansiotyöt ovat loppuneet tai suuresti vähentyneet, eikä tilan pienuuden vuoksi ole mahdollista lisätä maan tuottoa ja sitä tietä lisätä tuloja. Ei ole siis mahdollisuuksia maksaa asetettuja veroja eikä muita maksuja. Näin joutuvat pientilalliset myymään monessakin tapauksessa tilansa, tai jolleivät sitä tee, niin ne voidaan myydä pakkohuuto-kaupalla. Näin saatiin tuon ryhmämme esityksen hylkäämispäätöksellä syntymään olosuhteet, joiden vallitessa voidaan sitten oikeiston kaavailema tilojen yhdistämissuunnitelma soveltaa käytäntöön.

Siitä huolimatta, vaikka lakiesitys sisältää mainitsemani puutteet verrattuna SKDL:n ryhmän tekemään esitykseen eikä se ratkaise lisämaakysymystä kuin osittain, on vakavaa syytä toivoa, että eduskunta vihdoinkin hyväksyisi käsiteltävänä olevan lain muutosesityksen.

Herra puhemies! Kannatan lakiesityksen hyväksymistä.

Ed. Partanen: Herra puhemies! Täällä käytetyissä puheenvuoroissa on kokoomuksen ja kansanpuolueen taholta hyökätty esillä olevaa lakiehdotusta vastaan ja väitetty, että se on käytännössä epätarkoituksenmukainen, ja niin ollen se olisi hylättävä. Kuitenkin asia on niin, että nyt käsiteltävänä oleva ehdotus maanhankintalain muuttamisesta

pyrkii erään merkittävän parannuksen aikaansaamiseen asutuslainsäädännössämme.

Vaikkakaan tämän lakiehdotuksen hyväksyminen ei merkitse lisämaakysymyksen täydellistä ratkaisua, on se kuitenkin nykyoloissa välttämättömyys vallitsevan olotilan korjaamiseksi. Onhan yleisesti tunnettu se kestämaton tilanne, mikä meillä nykyään vallitsee lisäalueiden antamisen linjalla asustoitinnassamme. Eräs huomattavan suuri ryhmä maamme kansalaisia, lisämaan saantiin oikeutetut pientilalliset, on käytännöllisesti katsoen vailla niitä oikeuksia, jotka heille oikeuden ja kohtuuden mukaan tässä maassa kuuluisivat. Osa lisäalueiden saajista on myöskin jo saavutettuihin etuihin nähden vailla riittävää oikeusturvaa. Tämä koskee niitä lisämaata saaneita rintamamiehiä ym. pientilallisia, joiden hallinnassa olevat lisäalueet on muodostettu erillisinä toimituksina ja jotka toimitukset ovat nyt purkuuhan alaisina. Jo yksistään Kajaanissa toimivan maanlunastuslautakunnan alueella on 28 sellaista lisäaluetta, joiden purkuhakemuksiin on pyydetty lausunto sikäläiseltä asustoitinnan johtajalta. Kaikkiaan on purkuhakemuksia tällä alueella huomattavasti enemmän.

Tunnen tapauksia, jolloin lisäalueelle on jo ehditty rakentaa rakennukset ja raivata uutta pelttoa, perheet ovat muuttaneet asumaan tälle lisäalueen puolelle, sillä entisen elinkelvottoman tilan rakennukset ovat olleet korjauskelvottomat ja lisäalue on tarjonnut sopivamman tonttipaikan viljelyskelpoisten maiden sijainti ym. asiaan vaikuttavat seikat huomioon otettuna. Jos nyt esillä oleva lakiehdotus täällä tulisi hylätyksi, kuka takaa, etteivätkö nämä perheet tule hädetyiksi hiellä ja vaivalla rakentamistaan kodeista korpeen ja maantielle, ja kuka korvaa näin aiheutuneet vahingot näille onnettomille perheille.

Maatalousvaliokunnan mietintöön liittämissään vastalauseessa ja täällä käyttämissään puheenvuoroissa lain vastustajat uskottelevat, ettei purkupäätöksiä muka tultais antamaan. Vastalauseijat perustelevat käsitystään sillä, ettei maanlunastustoimitusten purkupäätöksiä ole annettu sen jälkeen, kun ns. purkulaki on tullut voimaan. Tämä perustelu ei kuitenkaan ole riittävä poistamaan purkupäätösten antamisen mahdollisuutta vastaisuudessa. Saattaa olla, että nyt

vallitsee vielä jonkinlainen luova tauko purkurintamalla, mutta jos niin kävisi, että lain vastustajain kanta täällä voittaisi, alkaisi varmasti toiminnan kausi ja purkupäätökset alkaisivat onnellistuttaa lisäalueita saaneita rintamamiehiä ym. pientilallisia. Kaupunkilaisten ja muidenkin niiden seutujen kansanedustajien, joilla alueilla ei esiinny huomattavammin lisämaantarvetta, lienee useimmissa tapauksissa vaikeata käsittää lisäalueiden antamisen merkitystä sen kaikkein tärkeimmiltä osiltaan. Ne, jotka tuntevat olosuhteet kentällä, tietävät, että lisämaakysymys on pienten elinkelvottomien tilojen omistajien, metsätyöläispienviljelijöiden ja heidän perheittensä toimeentulokysymys ennen kaikkea. Elinkelvottoman pientilan omistaja ja hänen perheensä ovat useimmissa tapauksissa yhteiskunnan kaikkein heikoimmin toimeen tulevia jäseniä. Pohjois- ja Itä-Suomessa, ennen kaikkea Kainuussa on valtaisa määrä tällaisia lisämaan tarpeessa olevia pientiloja. Tilojen asukkaat ovat yleensä yritteliästä ja työteliästä väkeä, mutta elämän ankarat olosuhteet painavat elintason toimeentulominimirajalle. Pientilallinen, jolla on hänen perheenjäsentensä määrää vastamaton ala peltoa ja muita maankäyttölajeja, on henkilö, joka ei ole liioin itsenäinen yrittäjä eikä ansiotyöläinen. Hän ei voi työskennellä riittävästi omalla konnullaan, koska se ei kykene antamaan hänelle ja hänen perheelleen välttämätöntä jokapäiväistä toimeentuloa. On lähdettävä hakemaan ansiotyötä metsätoista tai jostain muualta. Työpaikan saaminenkaan ei aina ole helppoa, ja kun työn tarjontaa esiintyy runsaasti, ovat ansiotyötkin heikosti palkattuja. Perheen toimeentulo vaatisi olemaan jatkuvasti, säännöllisesti palkkatyössä, mutta kuka suorittaa kotona välttämättömät työt. On keskeytettävä ansiotyö ja lähdettävä kotitöihin, joista rahaa ei irtoa. Tämä kierto kulku, tämä noidankehä jatkuu vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen, ja tuloksena voidaan nähdä ennen aikojaan vanhentuneita naisia ja miehiä, ankaran elämän, huolten ja murheid uuvuttamia ihmisiä.

Niille, jotka tätä täällä eivät ehkä tajunne ja uskone, sanoisin: menkääpä tutustamaan Pohjois- ja Itä-Suomen, ennen kaikkea Kainuun korpiseutujen ihmisten elämään. Eläkää siellä heidän keskuudessaan vaikkapa yksi vuosi. Jos näin teette, uskon, etette

sen jälkeen enää varmaankaan vastusta toimeentuloturvan lisäämistä näille onnettomille pientilallisille. Valtiolla ja puutavarayhtiöillä on näillä samoilla seuduilla valtavat maa-alueet omistuksessaan. Eikö ole oikein ja kohtuullista, että esim. puutavarayhtiöiden menneinä vuosikymmeninä pilkkahinnalla talonpojilta saamista maista annetaan lisäalueita elinkelvottomien pientilojen omistajille ja vahvistetaan näin heidän toimeentuloturvaansa ja ehkäistään työttömyyden syntymistä, joka on jokavuotinen ilmiö näillä alueilla?

On väitetty, että lisämaan saajat kohtuuttomasti hyötyvät saadessaan haltuunsa metsämaita. Ehkä joku karkea esimerkki voitaneen hakemalla löytää, mutta yleiskuvaksi tilanteesta ne eivät suinkaan kelpaa. Eihän lisäalueiden metsiä saada kohtuuttomasti hakata silloinkaan, jos niitä olisi sattunut jossain määrin aavistushakkauksilta säästymäänkin. Useimmissa tapauksissa ovat lisäalueiksi menevät alueet jo puhtaaksi parturoituja. Asutustoimenpiteiden turvaamistoimenpiteet ovat toteutettuina kylliksi tehokkaat estämään sellaiset hakkuut, joilla ehkä voitaisiin pyrkiä saamaan mahdollisimman paljon rahaa irti lisäaluemetsästä.

Kun lisämaansaajien liiallista hyötymistä korostetaan, voidaan hyvällä syyllä toisaalta kysyä, kuinka suunnattoman paljon ovatkaan puutavarayhtiöt tässä maassa hyötynneet ja rikastuneet menneinä vuosikymmeninä talonpojilta mitättömällä hinnalla ostamista maista ja metsistä. Kyllä nämä voitot suhteellisesti ovat kokonaan toista suuruusluokkaa kuin lisäalueen saajien saamat vähäiset metsätulot.

Esillä olevan lakiehdotuksen mukaan maanluovuttajina olisivat valtio ja yhtiöt ja vain mitättömässä määrin yksityiset maanomistajat. Jos nyt kokoomus kumppaneineen hylkää tämän lakiehdotuksen, saattaa seuraava vastaava laki koskettaa paljon raskaammin myöskin yksityisiä maanomistajia. Tämänkin vuoksi luulisi olevan järkevää hyväksyä nyt esillä oleva lakiehdotus.

Kansantaloudellisestikin asiaa tarkastellessa on selvää, että kun lisäalueiden antamisen kautta saatetaan pientilalliset tuottatavaan työhön omilla tiloillaan, viljelyskelpoisille maille raivatut uudet peltohehtaarit ovat luonnollisesti uutta kansallisuusomaisuutta, uusia rakennuksia nousee ja elämä tulee näin

laajennetulla tilalla varmemmaksi ja toimeentulo turvatummaksi, ja työttömyyden kirouskin tältä osalta vähenee.

Herra puhemies! Kaiken edellä sanotun perusteella yhdyn kannattamaan esillä olevan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Ed. Kosola: Herra puhemies! Tuskin mitään muuta lakia on muutettu useammin kuin maanhankintalakia. Melkein joka kerta, kun eduskunnan työställe on ilmestynyt tämän lain muuttamista koskeva asia, on eduskunnan enemmistö, vaivautumatta asiaan sen enempää perehtymään, ollut valmis muutosesityksen hyväksymään. Tällä kertaa on kuitenkin kysymys todella sen laatuudesta muutosehdotuksesta, että eduskunnan on mielestäni täysi syy luopua kaikesta pintapuolisuudesta, katsella asiaa avoimin silmin ja tehdä itselleen selväksi, mihin ollaan menossa.

Hallituksen esityksen perusteluissa on halettu antaa eduskunnalle sellainen kuva asiasta, että kysymys muka olisi vain jonkinlaisesta maanhankintalain loppusilauksesta, joka suoritettaisiin aivan kuin ohimennen. Näin ei ole laita, vaan lisämaalaki on asiallisesti katsoen kerta kaikkiaan uusi asutuslaki, jonka nojalla aloitettaisiin uusi maanhankintakierros ja jonka toteuttamiseksi olisi pantava pystyyn huomattava määrä uusia maanlunastuslautakuntia jo lakkautettujen tilalle. Viitataan vain siihen, että lain toimeenpanosäännöksen mukaan maanlunastuslautakunnat joutuisivat käsittelemään uudelleen myös sellaisia lisämaahakemuksia, jotka kertaalleen on hylätty sillä perusteella, että tarkoitukseen soveltuvaa maata ei ole ollut tilojen perustamista tarkoittavissa toimituksissa käytettävissä. Tällaisia anomuksia täytyy olla paljon, sillä onhan hylättyjä hakemuksia kaikkiaan lähes 36 000 ja hylkäysperusteet ovat maanlunastuslautakuntien pöytäkirjoissa säännön mukaan aivaan ylimalkaisia.

Jos joku arvelee, että lisämaahakemuksia ei tehtäisi tai uudistettaisi kaikissa mahdollisissa tapauksissa, niin hän erehtyy. Kun maanhankintalaissa omaksuttu hintataso on alhainen, on luonnollista ja inhimillistä, että kaikki kysymykseen tulevat henkilöt anovat lisämaata tietäessään siihen mahdollisuuden avautuvan. Se uusien hakemuksien ruuhka ja vanhojen pöytäkirjojen penkominen, joka

tällöin on edessä, ei voi olla vähäinen työ, vaan vaatisi selvittelyineen, katselmuksineen ja muine toimenpiteineen pakostakin aikaa monia vuosia.

Maanhankintalakia säädettäessä lähdettiin siitä, että lain toimeenpanon yhteydessä annetaan lisämaata etupäässä viljelyskelpoisena maana eikä siis vakinaisena metsämaana. Tästä otettiin nimenomainen maininta hallituksen esityksen perusteluihin. Kuitenkin on käynyt niin, että viime vuoden loppuun mennessä on annettu viljelyskelpoista lisämaata vain noin 22 000 ha, mutta varsinaista metsämaata sen sijaan kokonaista noin 150 000 ha. Lakiesityksen perustelut eivät siis ole vaikuttaneet mitään, eivätkä ne itse pykälien rinnalla vaikuta yleensäkkään eikä varsinkaan silloin, kun ASO on lakia soveltamassa ja toimeenpano-ohjeita antamassa.

Siirtoväkeen kuuluvat ovat eräissä tapauksissa saaneet heikkoja tiloja. Nimenomaan kalastustilat ovat usein osoittautuneet elinkelvottomiksi. Sikäli kuin aihetta ilmenee olisi korvaukseen oikeutettujen taloudellista asemaa parannettava. Tämä ei läheskään aina voi tapahtua asutuspoliittisin toimenpitein, vaan siihen tarvitaan muita talous- ja sosiaalipoliittisia toimenpiteitä. Nämä olisi hoidettava omana erillisenä kokonaisuutenaan kytkemättä sellaiseen mittasuhteitaan toivotomaan hankkeeseen kuin käsiteltävänä oleva lisämaalaki on. Korvaukseen oikeutettuja ei saa jatkuvasti käyttää poliittisena syöttinä huonon asian yhteydessä.

Kun maatalousvaliokunnan mietinnössä todetaan, että maanhankintalain täytäntöönpano olisi saatettava kiireellisesti päätökseen ja että asutustoiminta olisi saatettava säännöllisiin oloihin soveltuvan lainsäädännön pohjalle, niin tässä ollaan käsitykseni mukaan oikeassa. En vain voi ymmärtää, miten valiokunnan enemmistö näillä perusteilla tuli siihen lopputulokseen, että lisämaalaki olisi hyväksyttävä. Johdonmukaisesti ajatellen lopputuloksen olisi tietysti tullut olla juuri päinvastainen eli se, mihin me vastalauseen allekirjoittajat olemme päätyneet. Olemme puolestamme lähteneet siitä, että lisämaakysymyksen hoitoa ei saada oikeille urille, ellei lainsäädäntöä saateta normaalille kannalle ja ennen kaikkea normaalien hintasuhteiden kannalle. Lisämaan tarvetta on maassamme paljon, sanoisin, toi-

vottoman paljon, mutta jaettavia metsiä ja muutakin maata siihen verraten vähän. Tämän vuoksi ei ole mitään järkeä ja kohtuutta siinä, että lisämaan antamista jatkettaisiin tämän uuden lain nojalla vielä vuosikautia suoranaisten lahjoitustoiminnan muodossa. Asiassa ei auta vähääkään se, että sanotaan vain joillekuille lisämaahakijaryhmille annettavan vielä metsiä vuoden 1944 hinnoilla, kun kuitenkin valtaosa yli tuhannesta lisämaan tarpeesta olevasta tilasta jää ilman lisämaata. Jotakin järjestystä ja asialisuutta täytyy jo asutustoimintaan saada.

Herra puhemies! Kannatan ed. Sauran tekemää ehdotusta.

Siltä varalta, että lakiehdotus hylätään, ehdotan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen: „että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle normaaliajan asutustoimintaa varten uuden esityksen sellaiseksi asutuslaiksi, jonka nojalla lisämaakysymystä hoidetaan käyppiä hintoja noudattaen ja muutoinakin terveen asutuspolitiikan vaatimuksia vastaavalla tavalla” (Ed. Pakkanen: Turhaa farisealaisuutta!). — Täyttää asiaa.

Ed. Österholm: Jag ber, herr talman, att få meddela, att svenska riksdagsgruppen motsätter sig det föreliggande lagförslaget och följaktligen kommer att rösta för dess förkastande.

Ed. Kämäräinen: Herra puhemies! Pientilojen lisämaakysymys tuli viime kesänä kansalaisten yleisen mielenkiinnon kohteeksi. Se tuli kansalaisia kiinnostavaksi Kekkonen hallituksen lisämaalakiesitysten eduskuntakäsittelyn vuoksi. Niiden esitysten eduskuntakäsittelyä seurattiin erikoisesti maaseudun pienviljelijäväestön keskuudessa suurella mielenkiinnolla, koska oli kysymys heidän omasta asiastaan. Koko maaseutuväestö ainakin Ylä-Savossa suuresti ihmetteli sitä vastustusta, jota eduskunnassa lisämaa-asiaa kohtaan esiintyi. Nyt sitten on tämä yli vaalien äänestetty lisämaalakiesitys taas täällä käsiteltävänä ja siksi eduskunta joutuu lopultakin tekemään päätöksen tästä pientilallisille ja koko maaseudulle erittäin tärkeästä asiasta.

On tyydytyksellä todettava, että maatalousvaliokunta on antanut asiasta myönteisen mietinnön. Mutta valiokunnan mietintöön lii-

tetyssä oikeiston edustajien vastalauseessa ja siltä taholta täällä esitetyissä puheenvuoroissa esiintyy sama kylmyys pientilallisia kohtaan kuin viime kesän ja syksyn eduskuntakäsittelyssä. Tässä kokoomuspuolueeseen kuuluvien edustajain vastalauseessa sanotaan käsiteltävänä olevan lakiesityksen tarkoituksena olevan muuttaa maanhankintalakia niin, että voitaisiin muodostaa lisämaita erillisinä toimituksina. On myönnettävä, että käsiteltävänä oleva lakiesitys muuttaa maanhankintalain kirjainta, mutta maanhankintalain henkeä se ei muuta. Maanhankintalain mukaan voidaan antaa lisämaita liian pienille tiloille, mutta kyseellisen pykälän sanamuoto valitettavasti on sellainen, että sitä voidaan tulkita, niinkuin korkein oikeus on sitä tulkinnut, että lisämaata voidaan antaa vain tilojen perustamistoimitusten yhteydessä. Tarkastusoikeuden jäsenenä minulla on ollut tilaisuus seurata maanhankintalain toimeenpanoa Kuopion läänissä usean vuoden aikana. Sen perusteella voin todeta, että lisämaiden muodostaminen eräitä poikkeuksia lukuunottamatta jäi ainakin Kuopion läänissä yleensä kaikkien maanlunastuslautakuntien alueella perustamistoimituksen jälkeen erillisiksi toimituksiksi yksinomaan sen vuoksi, että tahdottiin kiirehtiä siirtoväen, perheellisten rintamamiesten, sotaleskien, sotaorpojen ja invalidien maansaatia. Maanlunastuslautakunnissa menettely oli tällainen sen vuoksi, että nämä mainitut maansaaajat elivät niin vaikeissa olosuhteissa, että heidät asetettiin etualalle muihin maansaajiin nähden. Näin lisämaatoimitukset siirtyivät lain toimeenpanon loppupäähän. Mutta lisämaita koskevasta lain tulkinnasta maanlunastuslautakunnissa tietääkseni ei ollut olemassa erimielisyyttä. Maanlunastuslautakunnissa oli sellainen käsitys, että lisämaiden antaminen liian pienille tiloille on aivan selvä asia.

Tämä käsiteltävänä oleva lisämaalakiesitys koskee pääasiassa valtion ja puutavarayhtiöiden maita, ja siinä keskustelussa ja sanomalehtikirjoittelussa, joka tämän lakiesityksen johdosta on käyty, on puhuttu siitä, miten valtio metsämaita menettäessään joutuisi puuston hinnoissa kärsimään suuria tappioita. Aivan niin. Mutta niitä inflation aiheuttamia tappioita ovat kärsineet kaikki toisetkin maanluovuttajat: yksityismaanomistajat, kunnat, seurakunnat ja yleensä kaikki

ne maanomistajat, joilta maata on maanhankintalain tarkoituksiin otettu. Kun toissijaiset maanluovuttajat, yksityiset maanomistajat, ovat luovuttaneet valmista peltoa noin 100 000 ha, niittyä noin 10 000 ha, viljelyskelpoista maata noin 63 000 ha ja 210 000 ha metsämaata useimmissa tapauksissa arvokaine puustoineen, saivat he kaikista näistä menetyksistä korvausta vain ehkä noin 10 % niiden nykyisestä arvosta. Nämä menetykset olivat yksityisille maanomistajille käsittääkseni hyvin paljon raskaammat, kuin mitä valtio ja puutavarayhtiöt nyt tämän lisämaalakiesityksen vuoksi joutuisivat menettämään. Asianlaita on näin, koska maatila peltoineen, niittyineen ja metsineen on jokaiselle viljelijälle ainoa ja välttämätön toimeentulon väline, kun taas valtiolle ja yhtiöille maaomaisuudella on yksityisiin maanomistajiin verrattuna toisarvoinen merkitys.

Lain vastustajat ovat myöskin esittäneet väitteen, että lisämaalain toimeenpanossa saisivat varakkaat maanomistajat korvauksena arvokkaita metsämaita pientilallisille lisämaiksi luovutettuja maa-alueita vastaan. Tämä on puhdasta propagandaa, jolla yritetään lakiesitys saada hylätyksi, sillä tähän esitykseen ei sisälly korvausalueiden antaminen.

Kaikesta huolimatta ainakin Kuopion läänissä yksityismaanomistajat suhtautuivat maanluovutukseen suuremmoisella ymmärryksellä, vaikka monen kohdalla luovutus muodostui erittäin raskaaksi. Valitukset, mitä heidän taholtaan tuli tarkastusoikeuteen, olivat useimmissa tapauksissa varsin oikein ja hyvin perusteltuja. Yksityismaanomistajat käsittivät, että välttämättömyyden edessä on uhrauduttava.

Tämän lakiesityksen vastustajat vastustavat erikoisesti metsämaan luovuttamista pientilallisille. Metsämaa on kuitenkin välttämätön yhtä hyvin pienille kuin kaikille muillekin maataloille. Se on välttämätön siksi, että suuressa osassa maata ei voida maataloutta ajatella ilman metsää ja metsän myyntituloja. Tarvitaan saada tuloja metsästä, koska maatalouden tulot sen tuotteiden alhaisten hintojen vuoksi eivät riitä raskaiden verojen ja muiden välttämättömien menojen suorittamiseen. Toimitettujen tutkimusten mukaan viljelijäväki Sisä-Suomen alueella saa siitä työstä, mitä se pelloilla ja navetoissa suorittaa, nykyisin noin 25

—27 markan tuntipalkan. Tämä osoittaa, että viljelijäväki on ns. palkkakuopassa. Kun ne pienviljelijät, joitten lisämaasta nyt on kysymys, ja yleensä metsätyömiehet saivat esim. Ylä-Savossa viime talvena 600—700 markan päiväansioita raskaasta metsätyöstä, ei näillä maatalous- ja ansiotuloilla pientilojen raha-asioita voida tietysti kunnolla hoitaa. Se pitäisi jokaisen täälläkin käsittää. Jokaisella maatilalla on myöskin sellaisia menoja kuin rakennusten rakentaminen ja koneiden osto, jotka vaativat rahaa suuria summia. Niihin menoihin on saatava ylimääräisiä tuloja. Niihin menoihin tarvitaan tuloja metsänmyynnistä. Siksi pientiloille, joitten lisämaasta on nyt kysymys, olisi välttämättömästi annettava lisämaina viljelyskelpoisen maan ohella myöskin metsämaata. Näin saataisiin useat tuhannet nykyiset aivan liian pienet ja elinkelvottomat tilat sellaisiksi, että viljelijäperhe voisi niissä kunnollisesti elää.

Maanhankintalain mukaan on annettu maata perheellisille rintamamiehille. Se maan antaminen oli niitten monien lupauksen täyttämistä, mitä sota-aikana loistavien taistelujen miehille sinne rintamille annettiin. Mutta niitä rintamamiehiä ovat varmaan myöskin useimmat elinkelvottomien pientilojen omistajista, jotka ovat anoneet lisämaata ja odottavat eduskunnalta asialleen myönteistä ratkaisua.

Yli vaalien äänestettynä oli pientilojen lisämaa-asia talvivaalien keskeinen kysymys, ja vaalit antoivat tähän kysymykseen selvän vastauksen. Vaaleissa talonpoikaiskansa kokosi voimiaan ja sai huomattavan vaalivoiton (Ed. Hiltunen: Kuka sai sen vaalivoiton?), kun taas lisämaalain vastustajat siellä oikealla kärsivät tappion. Kaikki johdonmukaisuus tietysti vaatisi, että kun kansaan vedotaan ja saadaan vastaus, siitä otetaan ohje ja menetellään eduskunnassa sen mukaan. Mutta kaikesta huolimatta täällä on oikeiston taholta puhuttu tätä lisämaaesitystä vastaan ja tehty ehdotus sen hylkäämisestä. Me kuitenkin viimeiseen asti hartaasti toivomme, että eduskunta hyväksyy tämän lisämaalain ja tekee siten oikeutta vaikeissa oloissa kamppaileville pientilallisille.

Herra puhemies! Pyydän kannattaa ministeri Virolaisen täällä tekemää esitystä lakiesityksen hyväksymisestä.

Ed. V e n n a m o: Herra puhemies! Täällä on tämän lisämaalain yhteydessä kiinnitetty huomiota hintakysymykseen ja toistettu se väite, joka on myös julkisuudessa esiintynyt, nimittäin että esillä olevan lisämaalain hyväksyminen tietäisi huomattavaa lahjoitusta pientilallisille. On syytä kosketella tätä kysymystä hieman tarkemmin, varsinkin kun kysymyksessä on nyt lisämaitten antaminen lähinnä valtion maista.

On selvää, että valtion omistamien metsämaiden omaisuusarvo riippuu ennen kaikkea siitä, minkä verran ne valtiovallalle tuottavat vuosittain ja jatkuvasti. Tästä asiasta on käytettävissä erinäistä aineistoa. Tosin on väitetty myöskin täällä eduskunnassa valiokunnassa, että esim. vuonna 1952 valtion metsätalouden taloustulos metsämaahettaaria kohti oli parhaimmassa hoitoalueessa lähes 11 000 mk hehtaarilta ja huonoimmassa 2 143 mk hehtaarilta. On suoraan sanottava, että nämä luvut eivät kuitenkaan pidä todellisuudessa paikkaansa. Niinpä Metsälehdessä maaliskuun 16 päivänä 1954 on esiintuotu, että kun valtion metsien pinta-ala on noin 6.7 milj. ha, niin tekee metsähallituksen valtiolle antama puhdas taloustulos keskimäärin 330 mk ha:lta. Vaikkakin tämä hehtaaritulos on vain noin 1/20 juuri mainituista maatalousvaliokunnassa esitetyistä numeroista, ei kuitenkaan sekään valitettavasti pidä paikkaansa. Tällöin on nimittäin Metsälehdessä lähdetty siitä, että koko valtion metsätalouden vuonna 1953 antama ylijäämä on 2 267 milj. mk, mutta erehdyksestäkö vai muusta syystä on kuitenkin unohdettu pois valtion metsätalouden hyväksi samana vuonna budjetin kautta käytettyjä avustusvaroja 1 067 012 971 mk. Jos tämä menoerä otetaan asianmukaisesti huomioon, pienenee valtion metsätalouden keskimääräinen puhdas taloustulo hehtaaria kohden 179 markkaan. Tältä pohjalta on arvosteltava valtion kannalta sitä omaisuusarvoa, mistä nyt on kysymys. Rohkenenkin väittää, että jos valtion metsämaita käytetään asutustaroituksiin ja vieläpä kun niitä käytetään maanhankintalain mukaisella hinnalla, niin sen jälkeen, kun nämä metsäalueet ovat siirtyneet yksityiseen omistukseen, ne antavat valtiolle paremman tulon kuin metsähallituksen hoidossa. ASO:ssa suoritettujen laskelmien mukaan maanhankintalain tarkoitukseen luovutetut metsäalueet maksavat valtion

veroa keskimäärin 100 mk hehtaarilta. Pakkolunastetun maa-alueen luovutushinta tuottaa taas 3 %:n mukaan korkoa noin 300 mk hehtaarilta. Täten maanhankintalain tarkoitukseen metsämaat tuottavat valtiolle vuosittain noin 400 mk hehtaarilta eli 2 kertaa enemmän kuin ne metsähallituksen hallinnassa valtion tulo- ja menoarvion virallisten lukujen mukaan tuottavat.

On myöskin syytä esiintuoda, että kuluineitten vuosien aikana hankittujen selvitysten mukaan yksityisessä omistuksessa, maanhankintatilallisten omistuksessa, ilman että metsän pääoma on vähentynyt vaan päinvastoin kasvanut, on taloustulos ollut noin 2 000 mk hehtaarilta. Jos vertaamme näitä lukuja, metsähallinnon antamaa taloustulosta keskimäärin 179 mk hehtaarilta, verotuloon ja hinnan korkoon, joka antaa keskimäärin noin 400 mk hehtaarilta eli 2 kertaa enemmän, ja sitten näitä yksityistaloudelliseen tuottoon, saamme todella aivan toisenlaisen kuvan niistä lahjoituksista, joita täällä on esiintuotu. Ja kun vielä muistamme, että siitä metsäpääomasta, mikä näissä metsissä on, saatuja varoja voidaan käyttää vain tilan kunnostamiseen, rakentamiseen ja raivaamiseen eikä muuhun, niin havaitsemme, että näitten pääomien talousarvo loppujen lopuksi riippuu siitä, mikä on maatalouden maatilatalouden kannattavuus. Kaikki nämä pääomat uhrataan tilan hyväksi, ja tilan kannattavuus ratkaisee loppujen lopuksi tämän pääoman arvon. Tämä on asiallinen pohja, ja jos tältä pohjalta asiaa tarkastellaan, havaitaan, että kysymyksessä on asiallinen ja kansantaloudellisesti myös kestävä toimenpide.

Oikeiston taholta on täällä esiintuotu selvä vastustava kanta. Haluaisinkin vain todeta, että oikeisto on aina vastustanut ja tulee edelleenkin ilmeisesti vastustamaan asutus-toimintaa; syitä, perusteita aina löytyy, ja ne ovat erilaisia eri vaiheissa, mutta lopputulos on aina sama, se on kielteinen, vastustava.

Täällä myöskin ed. Saari esiintyi, toivotavasti ei kuitenkaan kansanpuolueen puolesta, ja minä hänen kauniista puheestaan, jossa hän lupaili, mutta kielsi, sanoisin, että hänen politiikkansa tässä maakysymyksessä näyttää olevan sellainen, että potilaan tilaa on tutkittava siksi kunnes potilas kuolee. Silloin tiedämme sitten, mitä on tehtävä:

haudattava. Tämä ei tietysti ole mikään rakentava linja. Toivoisinkin, että sosialidemokraatit, joitten kädessä tämä asia on, eivät antaisi oikeiston seirenilaulujen vaikuttaa kannanottoonsa, vaan asettuisivat muitten mukana hyväksymään tämän lain.

Ed. Innala: Herra puhemies! Vuoden 1945 maanhankintalain, jonka muutoksesta nyt on kysymys, ollessa hallituksen esityksenä eduskunnan maatalousvaliokunnan käsiteltävänä sanottu valiokunta on mietinnössään lausunut, että se näkee maanhankintalain lähimpänä tarkoituksena olevan hankkia maata maataloussiirtoväelle. Samalla valiokunta kuitenkin myönsi taloudellisista ja yhteiskunnallisista syistä perustelluksi sen, että maanhankintalain mukaan tultaisiin samanaikaisesti hankkimaan maata myös sota-invalideille, sotaleskille ja heidän perheilleen, sotaorvoille, rintamasotilaille sekä eräille muille maan tarpeessa oleville. Edellä mainitun tarkoituksensa onkin katsottava olleen ja yhä edelleen olevan nyt käsiteltävänä olevan maanhankintalain päätavoitteena, ja asiantuntijain lausunnon mukaan se on sellaisenaan jo suurimmalta osaltaan toteutettukin.

Kun maan hankkiminen nimenomaan siirtoväelle on ollut, paitsi muuta, korvauskysymys, on täysin ymmärrettävää, että luovutettavan maan hinnoittelu tässä laissa määrättiin tapahtuvaksi vuoden 1944 hintatason mukaan eli sen hintatason mukaan, jonka pohjalta myös toisen korvauslain mukainen korvaus on määrätty. Tätä vastaan ei kyllään liene mitään huomauttamista, enempää kuin sitäkään vastaan, että maatalous- ja sosiaalipoliittiset näkökohdat oli otettava huomioon maanhankintalakia tältä pohjalta toteutettaessa.

Lakia myöhemmissä vaiheissa toteutettaessa näytään kuitenkin tulkitun lakia niin, että mahdollisuus päästä maanhankinnasta osalliseksi vuoden 1944 hinnoilla on voinut koitua sellaistenkin maansaajien hyväksi, joille laki alunperin ei ole tarkoittanut tällaista etua myönnettäväksi. On siis pyritty laajentamaan lain vaikutus-alaa, vaikka sitä poikkeuslakina olisi ollut tulkittava ahtaasti, yleisten tulkintaperiaatteiden mukaisesti. Tällaisena on asiantilan nähnyt mm. eduskunnan maatalousvaliokunta lausuessaan nyt käsiteltävänä olevasta lakiehdotuksesta, että

lisämaakysymystä ei voida jatkuvasti hoitaa poikkeuslainsäädäntöön kuuluvan maanhankintalain nojalla eikä sen avulla voida edes estää lisämaata saaneiden tilojen pirstoutumista uudelleen elinkelvottomiksi.

Viimeksi mainitun kysymyksen hoitamiseksi valiokunta suosittelee hallitukselle kiireellisen esityksen antamista eduskunnalle normaaliajan asutustoimintaa varten. Jotta ne siirtoväkeen kuuluvat, jotka ovat hankkineet itselleen vapaaehtoisin kaupun maata siinä mielessä, että heillä myöhemmin olisi mahdollisuutta hankkia itselleen lisämaata maanhankintalain suomin edellytyksin, eivät jäisi huonompaan asemaan kuin ne siirtoväkeen kuuluvat, jotka ovat saaneet maata tämän lain mukaisesti, olisi heidän asemansa järjestettävä — ja se olisi järjestettävissäkin — erikoislailla, mihin ed. Tuurna jo täällä viittasi, mikäli sitä tarvitaan. Siinä tapauksessa hallituksen olisi kiireellisesti annettava siitä esitys, vaikka asia koskisi vain muutamia harvoja korvaukseen oikeutettuja.

Tällaista toimenpidettä nimenomaan siirtoväen aseman turvaamiseksi edellyttää myös kokoomuksen ryhmä ehdottaessaan nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen hylkäämistä. Esittämistäni syistä en, herra puhemies, voikaan hyväksyä nyt käsiteltävänä olevaa lakiehdotusta, vaan yhdyn niiden mielipiteeseen, jotka ovat ehdottaneet sen hylättäväksi.

Ed. Raipala: Herra puhemies! Suomen maaseudun, maatalouden ja koko kansantalouden kipeimpiä ja vaikeimmin ratkaistavia ongelmia on riittävän työn ja ansion ja siten myös kohtuullisen elintason järjestäminen maamme liian pienten tilojen asukkaille. Eräänä osakeinona näiden tilojen elinkelpoisuuden parantamiseksi on juuri lisämaan antaminen, johon myös pyritään nyt käsiteltävänä olevalla maanhankintalain muutoksella. Vaikka siis lainmuutoksen tarkoitus on täysin kannatettava, on sillä nykyisessä muodossaan niin suuria heikkouksia, että sitä ei voi hyväksyä.

Ensiksikin mainittakoon, että edelleen käytettäisiin vuoden 1944 hintatasoa. Kun maanhankintalaki aikoinaan säädettiin, oli aivan oikein, että karjalaiset saivat maansa vuoden 1944 hinnalla, koska he saivat korvauksen menettämästään omaisuudesta saman hintatason mukaan. Mutta siihen, että

nyt, lähes kymmenen vuoden kuluttua, jolloin markkamme arvo on vain 1/10 silloisesta, noudatetaan samaa hintatasoa, ei ole enää mitään oikeutettua perustetta. Julki-suudessa on esiintynyt sadoittain esimerkkejä siitä, millaiseen lahjoitustoimintaan on jo viime vuosina jouduttu etupäässä valtion järeätä puustoa käsittävän metsän kustannuksella. Lahjojen saajina ovat olleet pääasiassa sekä lisämaiden että ns. vastikemetsien saajat. Esimerkkinä siitä, että viime aikoina maanotto on kohdistunut pääasiassa valtion metsiin, mainittakoon, että puolivuotiskautena 1. 7.—31. 12. 1953 otettiin valtiolta 38 384 ha, mutta pakkolunastettiin muilta maanluovuttajilta vain 2 816 ha (Eduskunnasta: Se on oikea suhde!). Nämä luvut ovat ASO:n julkaisemia (Keskeltä: Sitten ne pitävät paikkansa!). Mainittakoon myös, että metsähallituksen pääjohtajan maatalousvaliokunnassa antamien tietojen mukaan, jotka perustuvat metsähallituksen suorittamiin tutkimuksiin, joutuisi valtio, tämän lisämaalain tultua hyväksytyksi, luovuttamaan lisämaata noin 154 000 ha noin 5 000 tilalle. Tämän metsän hinta vuoden 1944 hintatason mukaan olisi metsähallituksen arvioinnin mukaan 924 miljoonaa ja nykyisen hintatason mukaan 7 000 miljoonaa. Näin ollen lisämaansaajat saisivat keskimäärin 1 350 000 markkaa ylimääräistä lahjaa valtion kukkarosta ja näin sivumennen sanottuna tämä asutustilallisten liiton kunniapuheenjohtaja saisi myös hieman lisää meiriittiä (Hilpeyttä).

Toisena lainmuutoksen heikkoutena on se, että jos tämä lainmuutos hyväksytään, alkaa uusi laaja maanottokierros vuoden 1944 hinnoilla. Ensiksikin esiintyy aivan uutena lisämaansaajain ryhmänä lain 15 §:n 5 momentin perusteella vapaaehtoisilla kauppoilla tilansa saaneet 8 470 viljelystilan ja 6 380 asuntoviljelystilan omistajaa. Toiseksi ilmeni maatalousvaliokunnassa ASO:n edustajilta kysyttäessä se outo seikka, että maanlunastuslautakunnissa onkin tällä hetkellä vielä käsittelemättä noin 13 000 lisämaahakemusta. Kun viimekesäisen hallituksen esityksen perusteluissa mainittiin näitä käsittelemättömiä hakemuksia olevan 6 500, joiden edellyttämien lisäalueiden antamiseen on arvioitu tarvittavan valtion maata noin 90 000 ha, yhtiöiden 33 000, muiden ensisijaisten luovutusvelvollisten 18 000 ja toissijaisten luovut-

tajien 3 000 ha, on ilmeistä, että hallituksen perusteluissa on eduskunnalle annettu harhaan johtavia tietoja ja valtion maankäyttö lisämaiden antamiseen olisikin juuri sitä suuruusluokkaa, kuin metsähallituksen pääjohtaja maatalousvaliokunnassa on ilmoittanut, eli 154 000 ha.

Kolmanneksi ASO:n edustajat ilmoittivat maatalousvaliokunnassa, että aikaisemmin on hylätty 35 784 lisämaa-anomusta, mutta ne voidaan tämän lainmuutoksen jälkeen hakijain vaatimuksesta ottaa uudelleen käsiteltäväksi ja antaa lisäalueita valtion ja yhtiöiden maasta. Kuinka suureksi maanotto tältä kohdalta muodostuisi, siitä eivät ASO:n edustajat uskaltaneet lausua mitään arviota, eikä tästä myöskään hallituksen esityksessä ollut minkäänlaista arviointia.

Mainittakoon tässä yhteydessä myöskin, että ASO:n edustajat myönsivät, että jos yksityistilaa koskeva katselmustoimitus on jätetty sillensä, siis kesken, loppukokousta pitämättä, sitä voidaan tämän lainmuutoksen voimaan tultua jatkaa lisämaatoimituksella. Tämä koskee nähdäkseni vain pienimpiä luovutusvelvollisia maatiloja, joiden luovutusvelvollisuus on ollut niin pieni, että ei ole voitu muodostaa kokonaista viljelystilaa ja tämän vuoksi on asia jätetty siksensä. Tällaisten keskeneräisten toimitusten määrästä ASO:n edustajat eivät myöskään voineet lausua minkäänlaista arviota. Myöskään siitä, paljonko maanlunastuslautakunnat ovat jättäneet katselmustoimitusten loppukokouspöytäkirjoihin varauksia jatkaa tarpeen tullessa maan pakko-ottoa, eivät ASO:n edustajat voineet lausua minkäänlaista arviota. He myönsivät kyllä, että sellaisen varauksen perusteella voidaan jatkaa maanottoa ja että ainakin muutamat maanlunastuslautakunnat ovat tällaisia varauksia tehneet.

Edellä olevien, etupäässä ASO:n ja metsähallituksen, asiantuntijalausuntojen perusteella on siis selviö, että ns. uudella maanottokierroksella jouduttaisiin käsittelemään ensiksikin noin 13 000 kappaletta käsittelemättömiä lisämaansaantihakemuksia. Jouduttaisiin penkomaan uudestaan noin 35 000 aikaisemmin hylättyä lisämaahakemusta sekä 15 §:n 5 momentin perusteella tutkimaan parhaassa tapauksessa 15 000 hakemusta valtion ja yhtiöiden maista. Näin ollen tulisi uusi maanottokierros kestämaan erittäin pitkän ajan nykyisellä työvoimalla, todennäköi-

sesti kymmeniä vuosia, kun otetaan huomioon asutuselinten mitätön työteho. Esim. vuonna 1953 sai 37 maanlunastuslautakuntaa valmiiksi vain 1 811 erilaista aluetta, joista mainittakoon, että niissä oli viljelys-tiloja 236, asuntoviljelys-tiloja 60, tontteja 196, laidunalueita 60, yhteismetsiä 4, muita alueita 365 — näissä ovat nähdäkseni juuri ne vastikealueet — ja lisäalueita 890; yhteensä 1 811. Nämä käsittävät yhteensä 77 557 ha, josta pääosa 64 600 ha on otettu valtion maasta. Kun ASO:n maanhankintamenot vuonna 1953 olivat 1 050 000 000 mk, olivat ne siis muodostettua aluetta kohti 525 000 (Eduskunnasta: Eikö siellä mitään muuta ole tehty!) ja hehtaaria kohti 13 500 mk. Nämä osoittavat, että muodostamiskustannukset ovat olleet suuremmat kuin tilojen hinta.

Tämä huono työteho johtuu melkoiselta osalta tietenkin myöskin siitä, että maanhankintalain mukainen maanlunastusmenettely on tarpeettoman monimutkainen ja aikaa vievä, joten senkään vuoksi ei tällä linjalla enää kannattaisi jatkaa. Sen sijaan olisi kii-reesti hyväksyttävä uusi normaaliajan lain-säädäntö, jossa otetaan huomioon nykyiset muuttuneet olosuhteet maanomistuso-loissamme ja myöskin maataloustekniikan kehitys. Ensiksikin olisi estettävä ositusrajoituksilla jatkuva liian pienten tilojen muodostuminen, annettava lisämaata valtion ja yhtiöiden sekä selvien rappiotilojen maista sekä hankittava maata lisäksi asutustoimintaan ostamalla luon-nollista tietä myyntiin tulevaa maata va-pailta markkinoilta, ja raivaamalla ja kui-vattamalla Pohjois-Suomen laajoja tuotta-mattomassa kunnossa olevia viljelyskelpoisia alueita (Maalaisliiton ryhmästä: Ne ovat aivan uusia keksintöjä!).

Edellä olevan perusteella ehdotan, herra puhemies, että eduskunta hylkäisi kyseessä olevan lakiehdotuksen (Ed. Myllymäki: Ky-rön isännän ääni!).

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Meillä Suomessa on suhteellisesti laskettuna enemmän valtion metsämaita ja yleensä met-sämaita ja valtion maita kuin ehkä missään muussa maassa maailmassa. Minä olen per-sonallisesti sitä mieltä, että näitä valtion maita on käytettävä asutustarkoituksiin niin paljon kuin mahdollista sellaista henkilöiden kohdalla, jotka haluavat jäädä maalle ja vil-

jellä maata eivätkä suinkaan hanki näitä itselleen vain keinottelutarkoituksessa.

Asia on kuitenkin sillä tavalla, että men-neet vuodet osoittavat sen, että hallitus-valta ei ole käyttänyt suinkaan ensi sijassa näitä valtion maita. Mehän muistamme pak-kohakkuiden ajan, jolloinka valtion metsiä säästettiin ja talonpojat pantiin aisoihin pak-kohakkuulle, otettiin niiden metsistä, olivat ne sitten pien- tai suurviljelijöitä. Selitettiin mm., että tässä pakkotilassa ovat valtion metsät liian kaukana. Mutta minun täytyy sanoa, että esim. Etelä-Pohjanmaalla saman valtatie varrella oli pienviljelijäin metsä-löitä ja oli myöskin valtion metsiä. Mutta pienviljelijät samoin kuin suurviljelijät pa-kotettiin alhaisella hinnalla hakkaamaan hal-koja ja kuljettamaan niitä käyttöön, kun sen sijaan valtion metsiä saman valtamaan-tien varrella säästettiin (Ed. Hiltunen: Eihän nyt ole kysymys pakkohakkuista!). — Minä vain tarkoitan, että koko ajan on menty sille linjalle, ettei ole näihin valtion metsiin menty. Sen tähden tämä laki on huono siitä, että sekään ei jätä rauhaan yksityisten talon-poikien maita ja metsiä. Ainakin Etelä-Pohjanmaalla — kyllä täällä olevat eteläpoh-jalaiset sen tietävät — on niin tyystin otettu maita ja metsiä — ja aivan oikein, hyvään tarkoitukseen —, ettei sinne oikeastaan olisi enää asiaa.

Täällä on koetettu selittää, jotta tämä mu-ka ei tarkoittaisi ollenkaan talonpoikien met-siä. Mutta sepä onkin ollut kokonaan vää-rää selitystä.

Seurakunnat ja kunnat ovat myöskin luo-vuttaneet, ja aivan oikein, tarvittavaa maata. Tämä laki koskee myöskin sitä seurakuntien ja kuntien jäännösmetsää. Mutta meidän täytyy nyt muistaa, että heikossa taloudel-lisessä asemassa olevilla kunnilla ja seura-kunnilla ei ole varaa enää antaa, sillä nämä metsät ja maathan ovat ihmisten, kuntalais-ten ja seurakuntalaisten maita. Se on heiltä ottamista, ja kunnat ja seurakunnat niitä loppuja tarvitsevat heikon taloutensa tuke-miseksi.

Ed. Vennamo mainitsi täällä merkillisellä tavalla — ja minä pelkään, että ihan oikein tällä kertaa — kuinka huonosti valtion met-siä on hoidettu ja kuinka vähän niistä on ollut tuloa. Asia lieneekin tällä tavalla. Mutta kuulkaapas, yksityiselle talonpojalle hänen metsänsä, on se nyt pienempi tai

isompi, on jonkinlainen tulolähde, jota hän tarvitsee pitääkseen talouttansa pystyssä. Ainakin näin on Etelä-Pohjanmaalla. Minä en tiedä, miten Savossa ja Karjalassa ja Etelä-Suomessa on. Minä en tunne sikäläisiä asioita. Sen takia minä eteläpohjalaisena puhun vain sitä, minkä tiedän ja minkä oikeaksi tunnen.

Me olemme täällä myöskin kuulleet, että ASO:n tilojen järjestelykustannukset tulevat kalliimmaksi kuin monet tilat, yli puoli miljoonaa. On se nyt laitapeliä, että voide tulee kalliimmaksi kuin kintaat! Ja jos tämä laki vie edelleen tällaiselle humpuukitielle, niin en voi tätä lakia hyväksyä. Minkä takia meillä ei saada aikaan aivan selvää asutuslakia (Ed. Tiitu: Kokoomus vastustaa!), joka esim. antaisi maattomille ja metsättömille valtion maata ja metsää niinkuin esim. isien ja isien isien aikana tehtiin, kun nämä järjestettiin verohelpotuksin ja pitkillä lainoilla eikä harjoitettu tuollaista sanoisinko ilmaiseksi antamista, joka tietysti vaalikentällä on hyvin sopivaa, mutta joka on epävanhurskasta ja on väärää. Mehän olemme täällä hoitamassa valtion taloutta. Eikö tosiaankaan tässä maassa löydy nyt sellaisia neropatteja, jotka voisivat tehdä sellaisen maanhankinta- ja maankäyttö- sekä astutuslain, joka antaisi tilaisuuden niille, jotka haluavat maata viljellä ja jotka todellakin pystyvät siihen, saada lisämaata sellaista tietä, joka olisi sekä valtiolle että myöskin tälle maasaajalle onnelliseksi ratkaisuksi?

Pyydän kannattaa ed. Kosolan täällä tekemää esitystä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Saura ed. E. A. Saaren kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin. Ed. Kosola ed. J. Wirtasen kannattamana ehdottaa siltä varalta, että lakiehdotus hylätään, eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen, „että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle normaali-ajan asutustoimintaa varten uuden esityksen sellaiseksi asutuslaiksi, jonka nojalla lisämaakysymystä hoidetaan käyviä hintoja noudattaen ja muutoinkin terveän asutuspolitiikan vaatimuksia vastaavalla tavalla”. Kutsun tätä ed. Kosolan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Ensin äänestään lakiehdotuksesta, sen jälkeen toivomusponsista. Jos lakiehdotus hyväksytään, raukeaa ed. Kosolan ehdotus; mutta jos lakiehdotus hylätään, on ed. Kosolan ehdotus asetettava vastaehdotukseksi maatalousvaliokunnan mietinnössä ehdotetulle toivomusponnille.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys lakiehdotuksesta.

Joka hyväksyy lakiehdotuksen sellaisena kuin se on kolmannessa käsittelyssä hyväksytty lepäämään, äänestää „jaa”; joka ei sitä hyväksy, äänestää „ei”. Jos vähintään $\frac{2}{3}$ annetuista äänistä on jaa-ääniä, on lakiehdotus hyväksytty, muutoin se on hylätty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Aittoniemi, Anttila, Enne, Erkkilä, Eskola, Friman, Haapanen, Haapasalo, Halinen, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hietanen, Hiltunen, Hult, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kiviaho, Kleemola, Koivunen, Koskinen, Kujala, Kukkonen, Kuusinen, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Lukkarinen, Luukka, Manninen, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Niskala, N. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Ryhtä, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saloranta, Sargala, Seppi, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Stenberg, Sukselainen, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tiitu, Tikka, Torvi, Turkka, Vennamo, Virolainen, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen ja Äsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Antikainen, Flinck, Forsberg, Forsius, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Heinonen, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Honkala, Hosia, Huttunen, Hykkäälä, Högström, Innala, Jokinen, Junnila, Järvi, Kaitila, Kajatsalo, Kalavainen, Karvikko, Kilpeläinen, Koivisto, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kyttä, Käkälä, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Lindblom, Lindh, Malkamäki, L. Mattila, Meinander, H. Miettunen, Mohell, Nordström, Paasivuori, Pasanen, Pohjala, Raipala, Raunio, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, Sundman, Teir, Tenhiälä, Tienari, Turunen, Tuuli, Tuurna, Wickman, Wiherheimo, J. Wirtanen, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Brander-Wallin ja Kulovaara.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Alanko, Kajala, Leinonen, Leivo-Larsson, Miettinen, Nordfors, E. Nurminen, Tervo, Tiekso-Isaksson ja Törngren.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 116 jaa- ja 70 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 10.

Eduskunta on hylännyt lakiehdotuksen.

Äänestys ed. Kosolan toivomusponnesta mietinnössä olevaa toivomusponntta vastaan.

Joka hyväksyy mietinnössä olevan ponsiehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Kosolan ponsiehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Aittoniemi, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Enne, Erkilä, Eskola, Flinck, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Halinen, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Jokinen, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kiviaho, Kleemola, Koivunen, Kok-

kola, Korsbäck, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kukkonen, Kulovaara, Kuusinen, Kähönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Lehto, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindblom, Lindqvist, Lukkarinen, Luukka, Malkamäki, Manninen, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Niskala, N. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Ryhtä, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Salmela-Järvinen, Saloranta, Sarjala, Seppi, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Stenberg, Sukselainen, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tiitu, Tikkaaja, Torvi, Turkka, Turunen, Virolainen, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen ja Äsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Forsberg, Forsius, Hakala, Hallberg, Hamara, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Högström, Innala, Junnila, Järvi, Kaitila, Kajatsalo, Karvikko, Koivisto, Kosola, Kyttä, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Lindh, L. Mattila, Meinander, H. Miettunen, Mohell, Nordström, Pasanen, Pohjala, Raipala, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saura, Seppä, Seppälä, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tuuli, Tuurna, Wickman, Wiherheimo, J. Wirtanen, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Kalliokoski ja Vennamo.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Alanko, Kajala, Leinonen, Leivo-Larsson, Miettinen, Nordfors, E. Nurminen, Tervo, Tiekso-Isaksson ja Törngren.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 139 jaa- ja 47 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 10.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnössä ehdotetun ponn.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Valtioneuvoston päätös 1 päivältä huhtikuuta 1954 koksin ja eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä annettujen valtioneuvoston päätöksen alueellisesta soveltamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsitelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3. Ed. Heljaksen ed. Paloveden kannattamana aikaisemmassa istunnossa tekemä ehdotus, että kysymyksessä oleva valtioneuvoston päätös kumottaisiin, otetaan nyt huomioon.

Keskustelu:

Ed. V. Virtanen: Herra puhemies! Kun tästä asiasta keskusteltiin täällä viikkositten viime tiistaina, puhuttiin varsin paljon asian vierestä. Halkojen menekkipulaa, josta silloin paljon puhuttiin, ei saada poistetuksi tämän lain puitteissa. Asiantuntija eräässä muussa yhteydessä on tuonut selvästi ilmi, niinkuin on muutenkin selvää, että jos tämä valtioneuvoston päätös nyt hylätään tai hyväksytään, niin se ei tule vaikuttamaan halkojen menekkiin. Eri asia on sitten, jos fossiilisten polttoaineiden tuonti kokonaan kielletään, mutta se ei taida olla mahdollista kauppapoliittisista syistä. Siksi olenkin sitä mieltä, että tarpeettomasta säännöstelystä tässäkin kohden on vapauduttava, ja niin ollen olen valmis hyväksymään tämän valtioneuvoston päätöksen. Päinvastoin olisi ollut tarpeellista, että myöskin nämä alueelliset rajat olisi poistettu, mutta siihen ei tällä kertaa liene mahdollisuutta.

Eri asia on sitten kokonaan, jos katselemme täällä paljon puhuttua halkojen menekkipulaa. Se on kokonaan suuri ongelma, johon on puututtava. Tosiasiaan on nimittäin, että halkojen kulutus on vähenemässä, ja se huolestuttaa maaseudun pieneläjiä ja sen täytyy huolestuttaa meitä kaikkiaakin. Fossiiliset polttoaineet valtaavat alaa, ja siellä, missä muita fossiilisia polttoaineita säännöstelyn vuoksi ei voida käyttää, on siirrytty nestemäisen polttoaineen käyttämiseen. Siitäkin huolimatta, että se on ainoa polttoaine, joka edelleenkin on liikevaihtoveron alaista, se on edullisempi. Sähkö valtaa

niinikään hyvin paljon alaa, kotitalouskäytössä käytetään myöskin maatalouden piirissä hyvin paljon sähköä.

Täällä ed. Murtomaa viime kerralla, kun asiasta oli puhetta, mainitsi, kuinka rasittavampia polttoainemenetelmiä halutaan välttää, ja tässähän asian ydin onkin. Emme voi halkojen menekkiä saada lisääntymään sillä, että yrittäisimme tällaisen valtioneuvoston päätöksen kumoamalla tehdä jotakin asian hyväksi. Sen vuoksi olisikin tärkeätä, että halkojen menekin lisäämiseksi etsittäisiin muita keinoja.

Halkojen kuljetuskysymys mm. on sellainen, joka on monet sadat vuodet ollut jo samanlainen. Mitään uutta ei ole keksitty, jotta olisi päästy kuljetusta edes vähän enemmän rationalisoimaan. Sähkön valmistukseen voidaan halkoja käyttää, ja sitäkin suunnitelmaa varmaankin olisi syytä kehittää. Niinikään en usko ollenkaan, etteikö pienpuutavaran teollisuuden palvelukseen käyttämistä voitaisi edistää, kunhan asia vain tutkittaisiin ja nähtäisiin asia siltä kannalta, että halkojen kulutus polttoaineena ei tule enää olemaan ratkaiseva, vaan niille täytyy löytää muita menekkimahdollisuuksia. Näin ollen luulisin, että valtiovallan tehtävänä olisi...

Puhemies (koputtaa): Pyydän puhujaa siirtymään puhujalavalle.

Puhuja (jatkaa puhujalavalta): Herra puhemies! Luulisin siis valtiovallan tehtävänä olevan, niinkuin komitea onkin tutkinut asiaa, etsiä uusia mahdollisuuksia pienpuutavaran kulutukselle. Mutta luulisin myöskin maataloudellisten keskusjärjestöjen tuntevan kiinnostusta tämän tärkeän kysymyksen ratkaisemiseksi.

Minulla oli tilaisuus olla erään kokoomuksellaisen vaalipuhetta kuuntelemassa ja hän nimenomaan mainitsi siitä, kuinka tärkeätä on, että pienpuutavaran kulutus saadaan lisääntymään. Kun täällä maalaisliittolaiset ovat huomattavasti olleet asian puolesta ja kun meillä nyt on olemassa hyvä yhteistyöhallitus, niin luulisihan asian saavan oikean muodon ja todellakin havaittavan, kuinka tärkeästä seikasta on kysymys. Sehän on tärkeä meille täystyöllisyyden kannalta, se on tärkeätä metsänhoidolliselta kannalta, mutta se on tärkeätä myöskin kansantalou-

delliselta kannalta, ja siitä syystä täytyy vain toivoa, että tähän kysymykseen kiireellisesti saataisiin korjaus aikaan.

Perustuslakivaliokunnan mietinnössä on lausuttu se toivomus, että halonkulutusta polttoaineena pyrittäisiin lisäämään. Sekin on tietysti huomion arvoinen seikka, mutta ei ratkaise tätä kysymystä läheskään kokonaisuutena. Sen vuoksi juuri kysymys halokojen kulutuksen lisäämisestä on asia erikseen, johon on muussa yhteydessä palattava.

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! On totta, että esillä oleva asia ei ratkaise halon ja yleensä pienpuun käyttökysymystä, tulkoon eduskunnan päätökseksi mikä tahansa. Siinä suhteessa edellinen puhuja oli kyllä aivan oikeassa. Mutta siihenpä se sitten loppuukin; hänen puheessaan ei kovin paljon muuta oikeata ollutkaan. On nimittäin aivan selvää, että jos meillä esteettömästi sallitaan huomattavasti halvemman ulkolaisen tuontipolttoaineen käyttö halkoon verrattuna, niin totta kai kehitys kaikkialla kulkee siihen suuntaan, että halkoa sen jälkeen entistä vähemmän käytetään, niinkuin jo on käytetty.

Mitä tulee nimenomaan esillä olevaan valtioneuvoston päätökseen ja sen vaikutukseen sillä alueella, jota se välittömästi koskee ja jossa siis kulutussäännöstely tämän mukaisesti poistettaisiin, niin asiantuntijat ovat laskeneet, että sen vaikutus tulisi olemaan halkoon nähden sellainen, että 200 000 — 280 000 m³:iin saakka se vähentäisi halon kulutusta. Asia nimittäin on niin, että tällä alueella ei suinkaan tällä hetkellä ole vielä kaikkialla siellä, missä on välittömiä teknillisiä edellytyksiä, siirretty koksien käyttöön, vaan halkoa edelleenkin käytetään. Mutta me tiedämme, että niissä kulutuskeskuksissa, jotka tämän päätöksen perusteella välittömästi tulisivat kuulumaan vapautettuun alueeseen, tietenkin esim. kuntien puitteissa ryhdyttäisiin asioita niin hoitamaan, että halvempi polttoaine astuisi tilalle. Lisäksi on aivan selvää, että sitä mukaa kuin uutta rakennetaan ja vanhaa korjataan, tultaisiin lämmityskysymystä hoitamaan siihen malliin, että uusiin rakennuksiin kuin myöskin vanhoihin tultaisiin rakentamaan sellaisia katiloita, jotka tehdään juuri tuontipolttoaineen, tässä tapauksessa koksien, varassa lämmitettäväksi. Tällä hetkellä lasketaan, että

Helsingin halonkulutus vielä on noin 0,5 milj. pinokuutiometriä vuodessa. Mutta jos nyt annetaan tällä tavalla esteettömästi kehityksen kulkea, niin on aivan selvää, että vuoden perästä tämä luku on jo huomattavasti pienempi, ja jälleen tapahtuisi pienennys halon kulutuksen kustannuksella. Näin ollen ed. Hetemäki, joka viime kerralla täällä asiasta käytti puheenvuoron ja esiintyi edellisen hallituksen jäsenenä, henkilönä, joka on ollut tietävästi omalta osaltaan vaikuttamassa sen päätöksen syntymiseen, jonka tiimoilta keskustelua nyt käydään, antoi sellaisen kuvan, että jos eduskunta nyt hyväksyisi sen maalaisliittolaisten tekemän ehdotuksen, jonka perusteella valtioneuvoston esillä oleva päätös kumottaisiin, niin tilanne vielä huononisi. Hän ilmeisesti on antanut väärän todistuksen, vaikka olisi odottanut, että hän hallituksen jäsenenä ja juristina tuntee nämä asiat riittävän hyvin. Kun sittemmin on asiantuntijoiden puoleen käännytty, on voitu todeta, että näin ei asianlaita ole. Jos tämä valtioneuvoston päätös kumottaisiin, niin totta kai aikaisemmat valtioneuvoston päätökset olisivat ne, jotka pitäisivät kutinsa, ja silloin tulisi mahdollisuus säännöstelyyn, niinkuin oli asianlaita ennen tämän päätöksen antamista. Näin on asianlaita asiantuntijain käsityksen mukaan, ja tämä käsitys on tietävästi jokseenkin yksimielinen.

Kuitenkin nimenomaan kokoomuslaisella taholla on tästä asiasta annettu julkisuudessa yhtyen ed. Hetemäen virheellisiin tiedonantoihin sellaisia käsityksiä, että todella tehtäisiin karhunpalvelus halolle polttoaineena, jos päätös kumottaisiin. Tällaiseen väärään asian selittelyyn on syylistynyt mm. sellainenkin nimimerkki kuin Kronikoitsija Aamulehdessä. Luulen, että ed. Hakala on varsin lähellä tätä nimimerkkiä ja tietää, kuinka asia on (Ed. J. Wirtanen: Hakala on poissa, mutta kyllä me puolustamme, jos tarvitaan!). Lehdessä sanotaan, että kun koksi ja kivihiili on vapautettu hinnantasausmaksusta, niin tämä on ollut ratkaisevaa sille, että hinta on niin voimakkaasti lähtenyt alenemaan. On totta, että tämäkin omalta osaltaan on vaikuttanut, mutta nimimerkki Kronikoitsija ja kokoomuslaiset jättävät mainitsematta, että tämä ei kuitenkaan ole niin suuressa määrin vaikuttanut kuluttajain koksien hinnan alenemiseen kuin esim. se, että edellinen hallitus niinkään teki pää-

töksen, jonka perusteella riittävästi varataan valuuttaa tuontipolttoaineitten maahan tuotiin ja että tällöin mm. koksin kohdalla tapahtuu välittömästikin 20 %:n hinnan alenus, kun ei enää clearing-valuuttoja, siis kompensatiokauppoja, käytetä, vaan koksin ostokin tulee tapahtumaan tämän jälkeen vapaalla valuutalla, — tähän saakkahan se on tapahtunut 20 %:n kompensatiolla. Tämä on vaikuttanut jo melkoisesti hintaan alentavassa mielessä ja lisäksi se, että nyt sekä länsi että itä näyttävät kilpailevan, mikä sinänsä on tietysti hyvä asia, siinä, että ne myisivät meille entistä halvemmalla näitä tuontipolttoaineita.

Uudistan sen, minkä minä viime kerralla jo sanoin, että ei hallitusta suinkaan siitä voida moittia, jos se pyrkii tähän maahan hankkimaan halvalla tavaraa. Kysymys on vain siitä, että pitäisi tähän maahan hankittu tavara pyrkiä niin käyttämään, että tämän tavaran käyttämisellä ei tehdä suuria kansantaloudellisia vahinkoja, niinkuin nyt on asianlaita. Kun nyt, niinkuin asiantuntijat ovat osoittaneet, hinnanero esim. koksitonnia vastaavan lämpömäärän saavuttamiseksi halolla on niin suuri, että kuluttaja hyötyy siitä noin 3 000 mk, niin on selvää, että tämän tapainen valtava hinnanero raivaa kaikki ne teknilliset esteet, mitä on olemassa, ja vyöryttää ulkolaisen polttoaineen käytön varsin pitkälle sisämaahan ja vähitellen läpi koko maan.

Ei asiaa suinkaan myöskään voida niin hoitaa, kuin ed. Hietanen viime kerralla mainitsi. Hän sanoi sanatarkasti näin, että koksia ja kivihiiltä hänen mielestään voitaisiin maahan tuoda melkoisessa määrin, koska määrätyn määrän kivihiilen ja koksin tuonin vastikkeena Suomi voi viedä muuta puutavaraa ulkomaille. Kun tällä kertaa on nimennomaan kysymys halosta ja yleensä pienpuusta, niin pyytäisin kysyä, minkälaisilla kaupoilla ed. Hietanen tämän asian pystyy järjestämään. Toistaiseksi tietävästi halkoa maasta ei ole viety juuri lainkaan, kenties jossain määrin Torniojokilaaksossa, mutta ei muualla Suomessa, ja tätä tietä varmasti kysymystä ei voida hoitaa (Ed. Myllymäki: Entäs kaivospuita?). — Kaivospuut on luku erikseen, mutta ei ole syytä sotkea kaivospuita silloin, kun on kysymys pienpuusta ja yleensä tämän probleemin ratkaisemisesta.

Ed. Wirtanen mainitsi, että tällä halkokysymyksellä ei pienpuukysymystä ratkaista, ja se on totta, että halkokysymys on vain osa suurempaa probleemia. Mutta on kai asia niin, että vaikka halkokysymyksellä ei koko probleemia ratkaista, niin tälläkin linjalla on kaikki se tehtävä, mikä tehtävissä on. Tämä on omalta osaltaan myöskin suuri ja tärkeä kysymys, ja jos edes tämä kysymys kunnolla voidaan hoitaa, on jo paljon voitettu.

Minulla on kyllä se käsitys, että eduskunta välittömästi tässä yhteydessä ei voi tehdä tämän suuren kysymyksen hoitamiseksi juuri mitään, lausukoon se tällä kertaa mitä tahansa. Tämä on lähinnä hallituksen asia. Toivoisinkin, että Törngrenin hallitus ottaisi vakavasti koko tämän pienpuukysymyksen ja lähtisi hoitamaan sitä yhtenä suurena kysymyksenä. Silloin ei kyllä voida ohittaa myöskään tuontipolttoainekysymystä. Ei voida lähteä siitä, että tämä saa polkea halkomarkkinat minkälaisiksi tahansa, vaan tälläkin linjalla täytyy olla jotain järjestystä. Sen vuoksi, niinkuin sanottu, olisi toivottavaa, että hallitus omassa keskuudessaan voisi lähteä asiaa hoitamaan. Oli valitettavaa, ettei jo nyt, kun asia oli jonkin aikaa pöydällä, hallituksen sisällä löydetty jotain sellaista myönteistä ratkaisua, joka saattaisi asian nopeasti hallituksen piirissä päiväjärjestykseen. Tämä on valuuttamielessä, työllisyysmielessä ja metsänhoidollisessa mielessä sitä suuruusluokkaa oleva kysymys, että sitä ei voida suinkaan muutamilla propagandatempuilla ja eleillä ohittaa, eikä suinkaan voida tyytyä Aamulehden Kronikoitsijan tapaan vain huitaisemaan jotenkin tähän tyyliin, että tilanne on vaikea, kun on pelättävissä, että propagandamielessä tehty ehdotus meneekin läpi ja hallituksen on pakko uudelleen antaa taas sama päätös. Minä olen varma, että jos meillä olisi Tuomiojan hallitus, niin se varmasti antaisi samantapaisen päätöksen, mutta minä en jaksa uskoa, että tämä hallitus lähtisi samoja latuja kulkemaan ja tietoisesti tällä tavalla lisäämään työttömyyttä maaseudulla ja vaikeuttamaan pienpuukysymyksen hoitamista, vaan toivon, että todellakin löydetään joku positiivinen ratkaisu asian hoitamiseksi.

Ed. E. A. S a a r i: Herra puhemies! Tämä nyt esillä oleva valtioneuvoston päätös sisäl-

tää poikkeuksen kahteen aikaisempaan valtioneuvoston päätökseen. Näistä toinen käsittelee koksia ja toinen antrasiittia, ruskohiiltä ja polttobrikettejä. Kummassakin näissä vuonna 1951 annetussa päätöksessä sanotaan, että näitä polttoaineita saa myydä ja muuten toisille luovuttaa ainoastaan ostolupaa vastaan. Tämä päätös, joka nyt on esillä, tietää, että ostolupapakko poistuu tässä tarkemmin määritetyltä rannikkoalueelta. Tämä päätös tällaisenaan ei vaikuta koksien, antrasiitin, ruskohiilen eikä polttobrikettien tuontimääriin. Kysymys siitä, kuinka paljon halkoja saadaan polttoaineena myydyksi, riippuu näistä tuontimääristä. Nyt on kysymys vain siitä tavasta, millä mainittuja jo maassa olevia polttoaineita jaellaan. Kysymys on siis vain jakelusta. Se ryhmä, johon minä kuulun, on aina ollut sillä kannalla, että turhasta säännöstelystä, joka ei vaikuta asiain kulkuun, olisi päästävä, ja siitähän tällä kertaa on kysymys.

Koko polttoainekysymys on hieman toisenlainen. Viime vuonna tuotiin maahan kivihiiltä n. 1 700 000 tonnia, koksia vähän yli 200 000 tonnia, antrasiittia vähän yli 100 000 tonnia, ruskohiilibrikettejä ja eräitä muita siihen kuuluvia vähäisempiä eriä 43 000 tonnia (Ed. Lahtela: Paljonko meni valuuttaa? — Ed. Hakkila: Kuka oli hallituksessa?). — En ainakaan minä! — Sen lisäksi on viime vuonna tuotu maahan huomattava määrä polttoöljyjä, joka määrä on nopeasti kasvamassa. Polttoainekysymyksemme pääpaino, sikäli kuin ulkomaisista polttoaineista on kysymys, ei ole koksissa, antrasiittihilissä eikä ruskohiilibriketeissä. Se on kivihiilessä ja yhä lisääntyvässä polttoöljyjen tuonnissa. Tämä valtioneuvoston päätös koskee vain pientä osaa ja siinäkin ainoastaan jakelua. Koksien, antrasiitin, ruskohiilibrikettien ja nyt mainittujen aineitten tuontimäärät hoidetaan edelleen samalla tavalla kuin tähänkin asti. Niitähän lisenssiviranomaiset, valuuttaviranomaiset ja muut viranomaiset hoitelevat. Se on heistä riippuvainen, ja tätä tuontimäärää voidaan näitä teitä hallita niinkuin tälläkin tavalla.

Se, että muutamien vähässä määrässä esiintyvien ulkomaisten polttoaineitten jakelu osassa maata tulee mukavammaksi ja vapaammaksi kuin ennen, ei vaikuta maamme metsätalouden kehitykseen. Sen sijaan kysymys polttoainetaloudesta yleensä on

metsätaloudenkin kannalta erittäin tärkeä ensiarvoinen kysymys. Yhdyn täydestä niihin, joiden mielestä ei ole järkevää tuoda ulkomailta polttoaineita ja kuljettaa niitä minne tahansa kauaksi sisämaahan sellaisiinkin seutuihin, missä aivan vierellä lahoaa kotimaista polttoainetta. Se olisi järjetöntä. Mutta olen myös sitä mieltä, että ei olisi järkevää meidän koettaa panna sulkua nykyajan teknilliselle kehitykselle kielloilla ja muilla rajoituksilla. Emme siihen kuitenkaan pysty; tekniikka menee meistä riippumatta eteenpäin. Polttoaineneuvosto, joka hiljakkoin on antanut mietintönsä, on tätä asiaa pohtinut varsin perusteellisesti ja laajalti. Mielestäni sen ehdotukset ovat järkeviä ja hyvin perusteltuja. Niihin on viitattu myös perustuslakivaliokunnan mietinnössä. Tämä viittaus minusta on paikallaan.

Suomen metsätalouden täytyy voida kestää ulkomainen kilpailu kaikilla puutekniikan rintamilla, se on minun käsitykseni (Ed. Lahtela: Entä muu teollisuus!). Jos tälläkin alalla ajaudumme siihen, että tätäkin elinkeinoa, joka on meidän kaikkein luontaisin ja vahvin elinkeinomme, täytyy ruveta pönkittelemään kaikennäköisillä keinoitekoisilla tukipaaluilla, niin mikä on sitten se elinkeino, joka tämän pönkityksen maksaa (Ed. Kähönen: Entäs puunjalostusteollisuus!).

Suomi ei ole tosin metsätalouden jättiläisvaltio maailmassa, sellainen kuin Neuvostoliitto, Yhdysvallat, Kanada ja tulevaisuuden Brasilia, mutta me olemme kuitenkin suurvalta. Tämän metsä- ja puutalouden suurvalta-aseman säilyttäminen edellyttää, että koko rintamalla olemme täysin kilpailukykyisiä, että meidän ei tarvitse asettua piiloon keinotekoisien vallin taakse. Eikä tässä riitä, että me pysymme tasalla ainoastaan puutekniikassa. Meidän puutekniikkamme täytyy pystyä kilpailemaan myöskin tekniikan kehityksen kanssa muilla rintamilla, niinkuin tässä tapauksessa puutekniikan täytyy pystyä kilpailemaan maailman muun polttoainetekniikan kanssa.

Polttoaineneuvosto on osoittanut sen tien, jota on kuljettava. Se on teknillisen tutkimuksen ja keksimisen tie. Meidän opetustoimintamme ja tutkimustoimintamme tällä rintamalla on aivan liian heikko, jotta me voisimme säilyttää suurvalta-asemamme. Taistelu on ratkaisevasti teknillistä taistelua. Riittämättömät voimat tuottavat tappion.

Niinkuin tässä on käynyt esille, eräs rintaman osa jo horjuu. Kun tämän seurakunnan edessä ennen pitkää tulevat esille kysymykset pienien summien myöntämisestä niille miehille, joiden toiminnasta tämänkin kysymyksen ratkaisu enemmän riippuu kuin kielloista, toivon, ettei siinä silloin oltaisi pikkumaisen saitoja, niin saitoja, että tekniikan rintama horjuu. Katson, että se asia, jota nyt käsitellään, ei ratkaise tätä kysymystä ollenkaan.

Kannatan perustuslakivaliokunnan mietintöä, ettei tätä valtioneuvoston päätöstä olisi aihetta hylätä.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Ed. Saaren asiantuntijalausunto vahvisti sen, mitä ed. Hetemäki jo viime kerralla mainitsi, ja kansallisen kokoomuspuolueen suhtautuminen oli silloin sen laatuinen, että tämä hallituksen päätös olisi vahvistettava (Eduskunnasta: Oliko puolueen nimissä?). Mutta kun hallitsevat hallituspuolueet ovat asettuneet sille kannalle, että tämä päätös olisi kumottava, menettelisi kokoomuksen ryhmä perin epälojaalisesti hallitusta kohtaan, jos se asettuisi toiselle kannalle. Pidämme aivan luonnollisena, että uusi hallitus hoitaa asioita oman näkemyksensä mukaisesti, ja näin ollen emme tahdo kalikoita viskellä sen pyöriin, ja tulemme olemaan sillä kannalla, että hallitus hoitakoon tämän asian oman harkintansa mukaisesti.

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Ed. Pakkanen on yrittänyt kahdessa puheenvuorossaan epätoivon vimmalla esitellä allekirjoittaneelle kysymyksiä, jotka tavallisella järjellä ajateltuna näyttäisivät kysymättäkin selviltä ja joista asioista minä jo aikaisemmassa puheenvuorossani annoin hänelle selvät ohjeet. Hänen viimeinen puheenvuoronsa kuitenkin osoitti, että hän kaikesta lyhytnäköisyydestään huolimatta osoittaa oppimisen merkkejä, sillä hän tunnusti oikeastaan oikeaksi sen väittämän, jonka minä aikaisemmassa puheenvuorossani tästä asiasta esitin. Minähän nimittäin silloin lausuin, että hallituksen vallassa on eduskunnasta riippumatta järjestää tämä asia sillä tavalla kuin se haluaa. Nyt ovat hallituksessa myöskin maalaisliittolaiset mukana. Mikä estää heitä tätä polttoainekysymystä hoitamasta mielellään tavalla? Ed. Pakkanen yhtyi näihin

minun aikaisemmin esittämiini ajatuksiin, hän nimittäin lausui, että on aivan samantekevää, minkä päätöksen eduskunta nyt tekee, sillä asiahan kuitenkin on hallituksen hoidettavissa. Tätä myöten näyttäisivät asiat olevan kunnossa: minä sekä ed. Pakkanen samoilla linjoilla.

Mitä tulee muuten tähän polttoainekysymykseen ja maalaisliittolaisten kantaan, niin en muilta osilta edelleenkaan jaksa sitä ymmärtää. Jos polttoainekysymys on kustannustasokysymys, jos se on eräs kysymys hallituksen talouspoliittisissa suunnitelmissa, niin minkä takia sitten itsepintaisesti pidetään kiinni siitä, että yritetään estää käyttäystä yllä keinotekoisesti korkeita asumiskustannuksia siellä, missä tämä polttoainekysymys tällä tavalla vaikuttaa? Minusta tuntuu siltä, että viimeinkin pitäisi myöskin maalaisliittolaisten tämä seikka tajuta ja yrittää harkita tämän kysymyksen ratkaisua toisella tavalla.

Edelleen herättää ihmettelyä, että nimenomaan maalaisliittolaiselta taholta tässä kiivaallaan niin kovasti fossiilisten polttoaineiden käyttöä vastaan, ja, mikäli tiedän, maalaisliittolaisten hallinnassa olevat tuotantolaitokset on viimeisten vuosien aikana suurin piirtein pantu kaikki käymään nimenomaan fossiilisilla polttoaineilla. Siis teidän harjoittamanne käytäntö ja esittämänne teoriat ovat jyrkästi tässä suhteessa vastakkaisia toisilleen (Eduskunnasta: Milläs teidän laitoksenne?). — Niin, ei meillä olekaan hallinnassamme mitään teollisuuslaitoksia.

Mitä tulee muuten tämän asian järjestykseen yleisenä talouspoliittisena kysymyksenä, myöskin kustannustasokysymyksenä, niin luulen, että sen avaimet ovat tuonnin ja viennin järjestelykysymyksessä. Kyllä pitää paikkansa, ed. Pakkanen, edelleenkin se, että jos voimme viedä riittävässä määrässä fossiilisten polttoaineiden vastikkeeksi kaivospuuta, puutaloja jne., niin kyllä ne tarjoavat yhtä suuressa määrässä työtä Suomen työläisille ja talonpojille kuin tarjoaa halkeiden hakkuu ja polttoaineena käyttäminen. Yhdyn täydellisesti siihen edellisen puhujan esittämään lausumaan, ettei ole aihetta niillä seuduilla, maan sisäosissa ja myöskin pohjoisimmissa osissa, joissa polttoainetta lahoaa aivan tuotantolaitosten ja asuma-alueiden ääressä, pyrkiä tarkoituksellisesti fossii-

listen polttoaineiden käyttöön. Tämä asia on erikseen. Se on järjestelykysymys eikä sellaisenaan ratkaise yleistä suuntaa. Olen edelleenkin sitä mieltä, kuten ed. Pakkanenkin, että eduskunta voi tällä kertaa joko hyväksyä tai hylätä tämän päätöksen, se ei muuta asioiden lopullista tilaa. Joka tapauksessa loppuratkaisu jää hallituksen käsiin.

Ed. Tainio: Herra puhemies! Käsiteltävänä olevan valtioneuvoston päätöksen — koksin ja eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä annettujen valtioneuvoston päätösten alueellisesta soveltamisesta — merkitystä on pyritty täällä paisuttamaan tavattomasti. Asiasta edellisellä kerralla keskusteltaessa sai käytetyistä lausunnoista sellaisen käsityksen, etteivät lausunnon esittäjät olleet tutustuneet käsiteltävänä olevaan valtioneuvoston päätökseen. Samaa on sanottava varsinkin maalaisliiton sanomalehtien kirjoittelusta asiassa (Ed. Rantamaa: Ei ne puutavarasta mitään ymmärrä!). — Niin, onkin kysymys vain tämän päätöksen ymmärtämisestä (Ed. Rantamaa: Niin juuri!).

Oikeastaan päätöksen nimikin jo sanoo, mistä on kysymys. Siitä selviää ensinnäkin se, että päätöksellä ei kumota aikaisempia samasta asiasta annettuja valtioneuvoston päätöksiä. Näin ollen päätöksen hyväksyminen tai kumoaminen ei merkitse mitään aikaisempien päätösten voimassaoloon, ne jäävät voimaan molemmissa tapauksissa. Näin ollen ed. Hetemäenkin edellisellä kerralla asiasta antama lausunto on sekin täysin virheellinen. Tämä päätöshän vain, niinkuin nimikin sanoo, soveltaa aikaisempia päätöksiä määrättyllä alueella.

Tällä päätöksessä olevalla rannikkoalueella poiketaan noista aikaisemmista päätöksistä, tehdään mahdolliseksi kiinteän polttoaineen myyminen ja toisille luovuttaminen, niin kuin ed. Saari jo täällä mainitsikin, ilman ostolupaa, joka aikaisempien päätösten mukaan olisi tällaisessakin tapauksessa hankittava. Näin ollen väite, että päätös ehdottomasti merkitsisi kiinteän polttoaineen meikin lisääntymistä halkojen kustannuksella, ei ehdottomasti pidä paikkaansa. Sama määrä kiinteää polttoainetta voidaan tietysti käyttää ja hankkia siinäkin tapauksessa, vaikka päätös kumotaan. Silloin vain kaikelle käytetylle kiinteälle polttoaineelle on saatava koksin säännöstelemisestä 31 päivänä touko-

kuuta 1951 ja eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä 19 päivänä heinäkuuta 1951 annettujen valtioneuvoston päätösten edellyttämä ostolupa. Päätös siis vain vapauttaa siinä mainitulla alueella kiinteän polttoaineen käyttäjät mainitun luvan hankkimisesta. Siitä tähän tässä päätöksessä on kysymys eikä mistään muusta. Millä tavalla tällainen vapautus sitten vaikuttaa kiinteän polttoaineen kulutuksen lisääntymiseen, on asia erikseen. Tosiasia kuitenkin on, että ne toimenpiteet, joita on jo suoritettu ja joihin tällä päätöksellä ei ole mitään vaikutusta, nimittäin kiinteän polttoaineen hintaan vaikuttavat toimenpiteet, vaikuttavat varmasti kiinteän polttoaineen kulutukseen paljon enemmän kuin käsiteltävänä oleva päätös. Kaikki, niinkuin ed. Saari jo täällä mainitsikin, selvästi osoittaa, että ne puheet, joita täällä on pidetty tästä päätöksestä ja sen vaikutuksesta halkojen kulutukseen, ovat olleet kokonaan asian vierestä puhumista. Tällä päätöksellä ei siis asiaan sinänsä ole mitään suoranaista vaikutusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Heljas ed. Paloveden kannattamana ehdottanut, että kyseessä oleva valtioneuvoston päätös kumottaisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Heljaksen ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Forsberg, Forsius, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakila, Heinonen, Helle, Henriksen, Hetemäki, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hosia, Hykkälä, Innala, Jokinen, Junnila, Kaitila, Kajatsalo, Kalavainen, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Keloventi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola, Kuittinen, Kujala, Kulo-vaara, Kuusinen, Kyttä, Käkälä, Lehto, A.

Leikola, E. Leikola, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindblom, Lindqvist, Lukkariinen, Malkamäki, Manninen, L. Mattila, Meinander, H. Miettunen, Mohell, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, N. Nurminen, Paasio, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytökön, Ryömä, E. A. Saari, Salmela-Järvinen, Salminen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tenhiälä, Tienari, Tikkaaja, Torvi, Turkka, Turunen, Tuuli, Tuurna, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Äsvik, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, Eskola, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hult, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Jaakkola, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalliokoski, Kekkonen, T. Kinnunen, Klemola, Koivisto, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kukkonen, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Leinonen, Lepistö, Lindh, Luukka, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Murto-maa, Niskala, Pakkanen, Partanen, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Teir, Tiitu, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen ja Väänänen.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Kauhanen, Larson ja Sävelä.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Alanko, Honkala, Kajala, Leivo-Larsson, Miettinen, Nordfors, E. Nurminen, Paasivuori, Palovesi, Seppi, A. Simonen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Törngren ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 107 jaa- ja 73 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 15.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Valtioneuvoston päätös 26 päivältä maaliskuuta 1954 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämai-nittu päätös.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

14) Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1951.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu kertomus.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitys n:o 42 sekä viisi valtioneuvoston päätöstä voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osake-yhtiölle valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omis-tamia vesivoimaoikeuksia annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 42;

perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 12 päivältä joulukuuta 1953 junuston hinnoista;

mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

Valtioneuvoston päätös 21 päivältä tammikuuta 1954 huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta;

15) Evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttori-urkurien palkkauksesta annetun lain muuttamista

Valtioneuvoston päätös 24 päivältä helmikuuta 1954 huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta;

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Valtioneuvoston päätös 18 päivältä helmikuuta 1954 ulkomaisen viljan ja viljatuotteiden maahan-tuonnista; ja

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi perjantaina kello 14.

Valtioneuvoston päätös 29 päivältä huhtikuuta 1954 valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Täysistunto lopetetaan kello 17,42.

Pöydällepano.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

16. Perjantaina 21 p. toukokuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Siv.

Ilmoituksia:

Kolmas käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi kunnan kätilöistä ja kunnallisista terveyssisarista annettujen lakien muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 3; talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 24; ed. Pohjalan ym. lak.al. n:o 59; ed. Hosian ym. lak.al. n:o 60.

2) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 4; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 32.

3) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 5; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 33.

4) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista ja lisäyksistä Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 6; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 34.

5) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisien seurakuntien virkataloista annetun lain muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 7; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 35.

Ensimmäinen käsittely:

Siv.

6) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisien seurakuntien pappien ja kanttoriurkuri-urkuri palkkauksesta annetun lain muuttamisesta

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 36.

Pöydällepanoa varten esitellään:

7) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi

8) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7 vuoden 1953 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi eräiden valtionavustusten ja muiden valtion velvoitusten väliaikaisesta järjestelystä

10) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksen johdosta, joka sisältää selvityksen hinnantasausrahaston toiminnasta vuoden 1953 neljännellä neljänneksellä

11) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksen johdosta, joka sisältää selvityksen kauppa- ja teollisuusrahaston toiminnasta vuoden 1953 neljännellä neljänneksellä

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden talletusten, obligatioiden

ja osuustodistusten omistajille sekä eräiden velkasitoumusten saajille myönnettävästä veronhuojennuksesta 233

13) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden puutarhantuotteiden markkinoimismaksusta „

Siv. väksi valita edesmenneen ed. Niukkasen sijaan jäsenen ulkoasiainvaliokuntaan ja samoin pankkivaliokuntaan.

Hyväksytään.

Aloitteen siirto toiseen valiokuntaan.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Alanko, Häppölä, Kaitila, Kajala, Karvikko, A. Kinnunen, Kosola, Miettinen, Mohell, Nordfors, Salmela-Järvinen, Seppä ja Turunen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Mohell sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Häppölä, Kaitila, A. Kinnunen, Kosola ja Seppä, ensi tiistaihin saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. Salmela-Järvinen, 7 päivään kesäkuuta sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla ed. Nordfors sekä istuntokauden loppuun ulkomaanmatkan vuoksi ed. Karvikko.

Uusi edustaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että Orimattilan kunnassa asuva maanviljelijä Esa Olavi Koivusilta, joka on Uudenmaan läänin vaalipiiristä valittu tulemaan edesmenneen ed. Niukkasen jälkeen eduskunnan jäseneksi, on tänään esittänyt puhemiehelle asianmukaisesti tarkastetun ja hyväksytyn valtakirjansa ja siis tullut oikeutetuksi ryhtymään edustajantointaan hoitamaan.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta jättäisi valitsijamiesten tehtä-

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että ed. Koiviston ym. toiv.al. n:o 7 liikehuoneiston vuokralaisen oikeuksien turvaamisesta vuokrasuhteen irtisanomisen varalta, joka on lähetetty valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan, siirrettäisiin yleiseen huoneenvuokralainsäädäntöön kuuluvana lakivaliokuntaan.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Eduskunnan tietoon saatettuja valtioneuvoston päätöksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä taroituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet uudelleen jätettyinä seuraavat mainitun lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset:

Valtioneuvoston päätös 11 päivältä joulukuuta 1953 voim. hinnoista;

Valtioneuvoston päätös 25 päivältä helmikuuta 1954 vuonna 1954 tuotetun sokerijuurikkaan hinnoista; ja

Valtioneuvoston päätös 5 päivältä maaliskuuta 1954 voim. hinnoista.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan kokous on tämän istunnon päätyttyä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laeiksi kunnan kättilöistä ja kunnallaisista terveysisäristä annettujen lakien muuttamisesta.

Yllämainitut lakiehdotukset sisältävät hallituksen esitys n:o 24, ed. Pohjalan ym. lak.al. n:o 59 ja ed. Hosian ym. lak.al. n:o 60, joita on valmistelevasti käsitelty talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 3, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä hyväksytyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Suominen: Herra puhemies! Kunnan kättilöistä ja kunnallisista terveysisäristä annettujen lakien muuttamista tarkoitavien, parhaillaan kolmannessa käsittelyssä olevien lakiesitysten aikaisempien käsittelyvaiheiden yhteydessä, varsinkin niiden ensimmäisen käsittelyn aikana käytetyissä puheenvuoroissa kiinnitettiin voimaperäistä huomiota siihen, miten tärkeä ja ratkaiseva merkitys on nimenomaan terveysisärlain muuttamista tarkoittavan lain hyväksymisellä maaseudun ja etenkin syrjäseutujen terveysisärsäryölle, koska vain lakiesityksen tarkoitaman palkankorotuksen avulla maaseudulle voidaan saada terveysisäriä.

Allekirjoittanut on mainittujen puheenvuoron käyttäjien kanssa sikäli samaa mieltä, että asian toisessa käsittelyssä hyväksytty kahden palkkaluokan korotus niin terveysisärien kuin kättilöidenkin palkkoihin on ehdottoman välttämätön huomioonottaen terveysisärien samoin kuin kättilöidenkin koulutuksen ja työn laadun.

Sen sijaan olen kuitenkin eri mieltä siinä suhteessa, että nyt tapahtuva terveysisärsarten ja kättilöiden palkkojen korottaminen poistaisi varsinkaan maassamme vallitsevan terveysisärsäpulan tai helpottaisi jollakin tavalla nimenomaan syrjäseutujen vaikeuksia tässä suhteessa.

Olen kunnallisena virkamiehenä joutunut seuraamaan sangen läheisesti kuntien sairaanhoitajien ja terveysisärsarten tarvetta 18

vuoden aikana. Tällöin olen tullut vakuutuneeksi siitä, että maassamme on ollut jatkuvasti suorastaan kroonillinen sairaanhoitaja- ja terveysisärsäpula, jota ei kyetä poistamaan yksistään näiden ammattikuntien palkkausolojen järjestelyllä, vaan syyt ovat paljon syvemmällä. Meidän maassamme ei ole yksinkertaisesti koulutettu riittävästi sairaanhoitajia ja terveysisärsiä. Merkkillisintä asiassa on ollut se, että lääkintöhallituksessa on ollut erityinen toimihenkilö, sairaanhoitajataarkoulutuksen tarkastaja, jonka tehtäviin on kuulunut mm. sairaanhoitajien ja terveysisärsien kysynnän ja tarjonnan seuraaminen. Vaikka tämän kysynnän ja tarjonnan seuraamisen, mikä ainakin ennen sotia tapahtui siten, että kaikkiin kuntiin lähetettiin erityinen tiedustelulomake jokaisesta haettavaksi ilmoitetun sairaanhoitajan ja terveysisärsän viran hakijasta, perusteella olisi pitänyt kyetä jatkuvasti tekemään sellainen diagnoosi, että sairaanhoitajia ja terveysisärsiä on maassamme heidän työnsä määrään nähden aivan liian vähän, niin siitä huolimatta ei ole kuitenkaan ryhdytty riittäviin toimenpiteisiin sairaanhoitajien ja terveysisärsien kouluttamiseksi niin paljon, että näiden alojen työntekijöitä olisi riittävästi saatavissa, varsinkaan syrjäseutujen kunnissa oleviin sairaanhoitajien ja terveysisärsien tehtäviin. Ihmeellisintä asiassa on lisäksi se, että varsinkin viimeisinä vuosina ennen sotia ja taas jälleen nykyisin sairaanhoitajatar- ja terveysisärsäaloille on pyrkinyt henkilöitä monta kertaa enemmän kuin sairaanhoitajataarkouluihin ja nähtävästi myöskin terveysisärsäkurssseille on voitu ottaa. Niinpä esim. tämänpäiväisissä sanomalehdissä olleen uutisen mukaan äskettäin päättyneen hakuajan kuluessa mm. Helsingin sairaanhoitajataarkouluun oli hakenut kaikkiaan 128 hakijaa, kun näistä hakijoista voitiin ottaa sanotun sairaanhoitajataarkoulun oppilaaksi vain 38 henkilöä. Todennäköisesti tilanne on suunnilleen samanlainen muidenkin sairaanhoitajataarkoulujen kohdalla. Tämä osoittaa selvästi, että kun maassamme on edelleen, tekisi mieleni sanoa, suorastaan huutava puute terveysisärsistä ja sairaanhoitajista, samanaikaisesti kuin erällä muilla henkisen työn aloilla väitetään olevan jopa työntekijäin liikatuotantoa, niin samanaikaisesti meillä noudatetaan sairaanhoitajatar-kouluihin pääsyyn nähden niin tiukkaa nu-

merus clausus-periaatetta, että vain etupäässä ylioppilastutkinnon suorittaneilla on mahdollisuus päästä sairaanhoitoalalle siitä huolimatta, että kansakoulun oppimäärä on varsinaisena pätevyysvaatimuksena tälle alalle pyrittäessä. Tällainen olotila on valitettavaa ennen kaikkea niiden kuntien ja näissä kunnissa asuvien asukkaiden kannalta, jonne vallitsevan tilanteen vuoksi ei saada riittävästi sairaanhoitajia ja terveys-sisaria. Samalla tämä olotila on valitettavaa myöskin sen elämänuraa etsivän naisjoukon kannalta katsottuna, joka kenties tuntee kutsumusta sairaanhoitajatar- ja terveyssisaralalle, mutta jolla oppilastilojen niukkuuden vuoksi ei ole mahdollisuuksia päästä näille haluamilleen aloille. Tässä yhteydessä on erikoisesti syytä vielä huomauttaa nimenomaan sairaanhoitajien kohdalta siitä, että uusien keskussairaaloitten aloitettua toimintansa sairaanhoitajien tarve tulee maassamme huomattavasti lisääntymään ja tämän johdosta heidän samoin kuin terveyssisartenkin saanti edelleenkin vaikeutumaan. Vielä on syytä mainita, että kokemus on osoittanut, että sairaanhoitaja- ja terveyssisarammattikunnissa on myöskin avioliittoon meno aiheuttanut suurempaa työvoiman katoa kuin kenties missään muussa ammatissa. Tämäkin seikka on otettava riittävällä tavalla huomioon sairaanhoitajien ja terveyssisarten tarvetta arvioitaessa.

Edellä lausuttu osoittaa, että terveyssisarpulaa ei voida poistaa yksistään heidän palkkauksensa järjestelyn avulla. Tätä pulaa ei poisteta myöskään sillä, että sairaanhoitajatakkoulujen oppilaiksi otetaan vain rajoitettu määrä pääasiassa asutuskeskusten ylioppilaisneitosia. Tilanteeseen saadaan lopullinen parannus vain siten, että sairaanhoitajatakkoulujen lukumäärää lisätään sairaanhoitajien ja terveyssisarten todellista tarvetta vastaavasti ja että näihin kouluihin pääsyyn varataan mahdollisuudet myöskin syrjäseutujen kunnista oleville neitosille, jotka tuntevat kutsumusta tälle alalle ja jotka haluavat mennä myöskin työskentelemään seuduille, joista he ovat lähtöisin ja joiden olosuhteet he myöskin parhaiten tuntevat.

Samalla kun kannatan käsiteltävänä olevien lakiesitysten hyväksymistä tässä kolmannessa käsittelyssä, ehdotan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavan toivomuksen: „että hallitus suorituttaisi tutkimuksen siitä,

kuinka suuri on sairaanhoitajien ja terveys-sisarten tarve maassamme, ja ryhtyisi samalla pikaisiin toimenpiteisiin heidän koulutuksensa lisäämiseksi sairaanhoitajien ja terveyssisarten todellista tarvetta vastaavasti”.

Ed. Heikura: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Suomen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Suomen ed. Heikuran kannattamana ehdottanut hyväksyttäväksi toivomuksen: „että hallitus suorituttaisi tutkimuksen siitä, kuinka suuri on sairaanhoitajien ja terveyssisarten tarve maassamme, ja ryhtyisi samalla pikaisiin toimenpiteisiin heidän koulutuksensa lisäämiseksi sairaanhoitajien ja terveyssisarten todellista tarvetta vastaavasti”.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Ensin on päätettävä lakiehdotuksista.

Eduskunta hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Mitä tulee ed. Suomen ehdottamaan toivomusponteen, niin katson, että ehdotettu tutkimuksen toimittaminen ei ole välittömässä asiallisessa yhteydessä käsiteltävänä olevan palkkausta koskevan lainsäädännön kanssa, joten en katso voivani asettaa sitä äänestettäväksi.

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 32, jota on valmisteluvasti käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan

mietinnössä n:o 4, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Ensimmäinen varapuhemies: Hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Ensin sallitaan keskustelu asiasta.

Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelisluterilaiseen uskontunnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa tämän asian käsittelyyn.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 33, jota on valmisteluvasti käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 2 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 5, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Ensimmäinen varapuhemies: Hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus laiksi eräistä muutoksista Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Ensin sallitaan keskustelu asiasta. Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelisluterilaiseen uskontunnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa tämän asian käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi eräistä muutoksista ja lisäyksistä Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annettuun kirkkolakiin.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 34, jota on valmisteluvasti käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 6, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Ensimmäinen varapuhemies: Lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelisluterilaiseen uskontunnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa tämän asian käsittelyyn.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisten seurakuntien virkataloista annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 35, jota on valmisteluvasti käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 7, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on, mitä tulee toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen julistamiseen kiireelliseksi, suuren valiokunnan mietinnössä siitä esitetty ehdotus. Jos suuren valiokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä, mutta jos ehdotus lakiehdotuksen julistamisesta kiireelliseksi hylätään, on päätös tehtävä lakiehdotuksen hyväksymisestä jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin tai sen hylkäämisestä. Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan ja sen

kuluessa on esitettävä kaikki ehdotukset, jotka halutaan asiassa tehdä.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. E. Kilpi: Herra puhemies! Esillä oleva samaten kuin suurin osa tämän päivän istunnossa olevista asioista on sellaisia, joihin suuri osa eduskuntaa ei voi ollenkaan osallistua. Käsittelyjärjestys on, toisin sanoen lain mukaan, niinkuin herra puhemies on täällä huomauttanut jo useaan kertaan, sellainen, että vain osa eduskuntaa voi käyttää sitä valtaa, minkä valtiopäiväjärjestyksen mukaan tälle kamarille kokonaisuudessaan pitäisi kuulua. Eduskunnalla on muutenkin itse asiassakin, tekee se minkä päätöksen tässä tahansa, oikeus vain joko vahvistaa sellaisenaan taikka vaihtoehtoisesti kokonaan hylätä sellaiset ehdotukset, mitkä kirkolliskokous on tehnyt. Toisin sanoen lainsäädännössämme on se muodottomuus, että eduskunta itse asiassa on näissä asioissa alistettu kirkolliskokouksen tahtoon (Oikealta: Niinkuin oikein on!). Tällainen muodottomuus käsittelyjärjestyksessä olisikin saatava vähitellen muutetuksi. Mitkään asialliset syyt eivät mielestäni puhu nykyisen järjestelyn säilyttämisen puolesta.

Eduskunta on vielä toisessakin suhteessa näiden asioiden kohdalla omituisessa asemassa. Niinkuin jo lausuin, herra puhemies on huomauttanut tässä yhtä mittaa velvollisuutensa mukaisesti siitä lain määräyksestä, että näiden asioiden käsittelyyn saavat osallistua vain evankelisluterilaisen kirkon jäsenet. Tämä säännös on, niinkuin ainakin vanhemmat täällä olivat tietävät, peräisin niiltä ajoilta, jolloin meillä ei vielä ollut uskonnonvapauslakia, ja yleensä kaikki, jotakin yksityistä poikkeusta lukuunottamatta, olivatkin evankelisluterilaisen kirkon jäseniä. Viime vaalien edellä koetti oikeisto kerätä vaaliverkkoihinsa yksinkertaisia sie-luja tiedottamalla, että edellisessä eduskunnassa oli muistaakseni jopa 60, siis enemmän kuin neljäsosa, sellaisia edustajia, jotka eivät olleet kirkon jäseniä (Oikealta: Eihän tämä kuulu asiaan!). Aivan erikoisen kauhistuttavana pidettiin, että tähän joukkoon kuuluvat myöskin eduskunnan herra puhemies ja

toinen varapuhemies. Ilmeisesti tämä peloteltu keskiaikaiseen tapaan ei valitsijoihin kuitenkaan vaikuttanut, koska sillä taholla, missä tätä agitatiota pidettiin, kärsittiin vaalitappio. Mutta tässä väitteessä oli ja on edelleen kuitenkin asiasisältö, joka vaatii vakavaa huomiota, mutta toisella tavalla. Ei ole vain teoreettinen mahdollisuus, vaan saattaa olla varsin reaalinenkin totuus ennen pitkää, että lähivuosina eduskunnan koko puhemiehistö olisi kirkkoon kuulumattomia, ja silloin näitä asioita ei saatettaisi ollenkaan nykyisen lainsäädännön mukaisesti hoitaa (Oikealta: Ei tule sellaista eduskuntaa!).

Mielestäni nämä kohdat ovat kumpikin sellaisia, että ne olisi otettava vakavaan käsittelyyn hallituksessa ja jätettävä niistä asianmukaiset korjausehdotukset aikanaan eduskunnalle. Itse asiaan nähden ei kannata ryhtyä vaihtamaan ajatuksia juuri edellä mainitsemistani syistä. Huomautan vain eräästä epäjohtonmukaisuudesta. Esim. maan hallituksessa meillä on ollut opetusministeriä ja pääministereitäkin, jotka eivät ole kirkon jäseniä, mutta voivat vapaasti käsitellä ja päättää paljon tärkeämmistäkin kirkkoa koskevista asioista kuin mitä eduskunnassa on esillä.

Kummastelua herättää kuitenkin se huomio esillä olevassa asiassa, että pappisvirkojen hoitajille edelleen oikein lain voimalla määrätään varsinaisen palkan ohessa asuntoetu, ns. pappila, vieläpä varsin yksityiskohtaisesti paljon muutakin tavaraa eli suurin osa siitä, mitä me aikoinaan kansankoulussa luimme ns. jokapäiväiseen leipään kuuluvaksi (Vasemmalta: Papin huoneentaulu on suurempi!). Tämä on erikoisesti sikäli omituinen ja poikkeuksellinen ilmiö, että yleensä kaikkien muiden virkojen haltijain kohdalta pyritään ns. kokonaispalkkaukseen, josta asianomaiset itse kustantavat sekä elatuksensa että asuntonsa. Omituisinta on vielä, että hallitus, tosin edellinen hallitus, on lähettänyt tämän tänne juuri tässä muodossa, kun samaan aikaan eduskunnalle on jätetty toinen esitys kansakoulunopettajain palkkauksesta, jossa taas kaikki nämä edut esitetään poistettaviksi (Eduskunnasta: Ei!). — Kyllä! (Eduskunnasta: Kättilöt saavat!). — Hallituskin on rinnan tämän lakiesityksen kanssa jättänyt, niinkuin mainitsin, useitakin tällaisia esityksiä. Oikein sen vuoksi

olisikin ollut ehdottaa tämä esitys hylättäväksi. Mutta en tahdo sitä tässäkään vaiheessa tehdä lähinnä sen vuoksi, että suurin osa eduskuntaa tämän ja tämän tapaisten asiain yhteydessä on estynyt käyttämästä sitä valtaa, jota perustuslaki sinänsä edellyttää, mutta este epäjohdonmukaisesti on tullut lainsäädännön piiriin.

Ed. Wickman: Herr talman! Jag beklagar, att rdm. Kilpi begagnat sig av detta tillfälle att yttra sig på ett sätt, som icke kan tolkas på annat sätt än att rdm. Kilpi icke är någon entusiastisk vän av vår folkkyrka. Det är ett faktum, att kyrkan i vårt land under alla tider har haft en relativt stor självständighet, och under den senaste tiden, när vi har försökt på alla områden utveckla demokratin, har också kyrkan och församlingarna under denna demokratiska era fått en så att säga demokratisk struktur, d.v.s. kyrkan och församlingarna har fått sin inre självstyrelse befast. Ett uttryck för detta finner vi t.ex. i att vi har fått en kyrklig centralstyrelse, som har till uppgift att i vitala frågor bevaka kyrkans inre angelägenheter och också i viss mån kyrkans och församlingarnas ekonomi. Detta att en del frågor ännu kommer från kyrkomötet till riksdagen för behandling här, det torde ändå icke väcka alltför mycken avoghet hos dem som icke hör till kyrkan. Jag för min del skulle icke ha någonting emot att också denna navelsträng mellan staten och kyrkan småningom skulle försvinna. Det skulle betyda att kyrkan, när det gäller dess egna lagstiftningsåtgärder, skulle ha rätt att stifta lagar för sitt eget vidkommande utan att riksdagen skulle behöva befatta sig med dem. Men så länge förhållandena äro såsom de äro, tycker jag, att en som i likhet med rdm. Kilpi ger sig ut för att vara en demokratins målsman, icke på något sätt skulle ge uttryck för åsikter, som går ut på att försöka, när det gäller det kyrkliga och det religiösa arbetet, inskränka demokratin, alltså folkets rätt i detta land att ordna sitt församlingsarbete och sin andliga och religiösa vård såsom medborgarna i landet själva vill.

Ed. Tuurna: Käsitykseni mukaan on nyt esillä 5) asia. Sen mukaan on kaikilla läsnäolevilla oikeus osallistua tämän asian

käsittelyyn. Mitä tulee niihin kysymyksiin, jotka ovat 2)—4) asian kohdalla, niin ne ovat sellaisia kysymyksiä, joihin todellakaan ei ole muilla oikeus osallistua kuin niillä, jotka kuuluvat kirkkoon. 5) asian kohdalla on siis kaikilla oikeus osallistua asian käsittelyyn.

Kun asia oli käsiteltävänä laki- ja talousvaliokunnassa, oli esillä ajatus siitä, ettei määrättyihin kysymyksiin nähden olisi kirkkoon kuulumattomilla oikeus osallistua. Mutta ne hakuteokset, jotka ovat olleet määräävinä sekä käytännössä että myöskin tietoisuudeltaan, nimittäin Esko Hakkilan „Perustuslait” sekä myöskin presidentti Ståhlbergin hallinto-oikeutta koskevat teokset, osoittavat, että tässä suhteessa on käytäntö ja toivottavasti myöskin jatkuva käytäntö sillä kannalla, että kirkkoon kuulumattomillakin on oikeus näiden kysymysten käsittelyyn osallistua.

Kun kaikki asiat on käsitelty mitä parhaimmassa yhteisymmärryksessä ja valiokuntakäsittelyn aikana ei ainakaan näissä kysymyksissä ole ollut minkäänlaista erimielisyyttä, on toivottavaa, että tämäkin kysymys hoidettaisiin kolmannessa käsittelyssä mahdollisimman yksimielisesti. Eräitä kirkollisia kysymyksiä on ollut enemmän tai vähemmän vanhoillisella kannalla. Ne on nyt pyritty perusteellisen valmistelun nojalla saamaan asianmukaiselle kannalle. Eduskunta varmastikin myötävaikuttaa tähän kehitykseen. Toivonkin, että tämä asia saa riittävän tasapuolisen ja asiallisen käsittelyn osaksensa. Samalla toivon, että se pieni välikohtaus, joka tässä nyt on tapahtunut, on omiaan vain viemään asiaa eteenpäin. Määrätty lainsäädäntö myöskin kirkollisen toiminnan alalla on välttämätön.

Ed. E. Kilpi: Ed. Tuurnan lausunto siirsi tämän asian erittäin mielenkiintoiseen vaiheeseen. Tähän asti, niinkuin ed. Tuurna ja kaikki, jotka täällä ovat kauemman aikaa olleet, tietävät, kaikki evankelisuterilaisen kirkon asioita koskevat kysymykset ovat olleet niitä, joihin eivät ne, jotka eivät kuulu kirkkoon, saa osallistua, on sitten kysymys ollut rakennuksista, pappien palkoista tai mistä hyvänsä eduista tai muista järjestelyistä. Varsinaisia teologisia kysymyksiä ei täällä tietysti koskaan ole ollutkaan, eikä niistä nyt ole kysymyskään. Puhemies on

aivan oikein vanhan käytännön mukaan ilmoittanut nimenomaan niin tämän kuin muidenkin kysymysten kohdalla, että ne, jotka eivät kuulu kirkkoon, eivät saa osallistua tämän asian käsittelyyn. Välttämättä olisi jossakin instanssissa selvitettävä kokonaan, miten on nykyisen valtiopäiväjärjestyksen asianomainen pykälä tulkittava. Mutta ed. Tuurnan tulkinta ei kyllä vastaa sitä käytäntöä, mikä täällä tähän asti on ollut.

Mitä ed. Wickmanin mainintaan tulee, että lausunnossani olisi ollut jonkinlainen hyökkäys kirkkoa tai uskontoa vastaan, niin ei minun puheenvuorossani esiintynyt millään tavalla sellaista. Mutta kyllä minä edelleen pidän kiinni sellaisesta demokratiasta, että jos kansa valitsee tänne 200 edustajaa, ne myöskin saavat käsitellä ja päättää kaikista niistä asioista, mitä tänne ratkaistavaksi lähetetään, varsinkin kun maassa saat-
taa olla hallitus, jossa enemmän kuin puolet jäsenistä kirkkoon kuulumatta saa vapaasti puolestaan käsitellä ja ratkaista kirkkoa koskevia asioita.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi yksimielisesti.

Lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttori-urkuriin palkkauksesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 36, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelu:

Ed. Kulovaara: Ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Ed. Lukkarinen: Herra puhemies! Kannatan ed. Kulovaaran ehdotusta.

Ensimmäinen varapuhemies: Koska on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja sitä on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puheenvuoron käyttäjiä lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Koska muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksyy ed. Kulovaaran ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle seuraavaan istuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies: Edustajille jaetut valtioneuvoston päätökset voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 11 päivältä joulukuuta 1953 voimain hinnoista;

Valtioneuvoston päätös 25 päivältä helmikuuta 1954 vuonna 1954 tuotetun sokerijuuriikkaan hinnoista; ja

Valtioneuvoston päätös 5 päivältä maaliskuuta 1954 voimain hinnoista.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

- 7) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6;

- 8) Lisäyksiä ja muutoksia vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6;

- 9) Vuoden 1953 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi eräiden valtionavustusten ja muiden valtion velvoitusten väliaikaisesta järjestelystä

laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7;

- 10) Selvityksen hinnantasausrahaston toiminnasta vuoden 1953 neljännellä neljänneksellä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8;

- 11) Selvityksen kauppa- ja teollisuusrahaston toiminnasta vuoden 1953 neljännellä neljänneksellä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9;

- 12) Ehdotuksen laiksi eräiden talletusten, obligatioiden ja osuustodistusten omistajille sekä eräiden velkasitoumusten saajille myönnettävästä veronhuojennuksesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10; sekä

- 13) Ehdotuksen laiksi eräiden puutarhantuotteiden markkinoinnismaksusta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 16.

Täysistunto lopetetaan kello 14,46.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

17. Tiistaina 25 p. toukokuuta 1954

kello 16.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 8; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 18.

2) Ehdotus laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 9; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 25.

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotukset laiksi eräiden talletusten, obligatioiden ja osuustodistusten omistajille sekä eräiden velkasitoumusten saajille myönnettävästä veronhuojennuksesta

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 10; lak.al. n:ot 1 ja 2.

4) Ehdotus laiksi eräiden puutarhantuotteiden markkinoimismaksusta
Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 14.

Ainoa käsittely:

5) Ehdotus laiksi eräiden valtionavustusten ja muiden valtion velvoitusten väliaikaisesta järjestelystä
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7; yllämainittu

Siv.

Siv.

vuoden 1953 vp:ltä lepäämässä oleva lakiehdotus.

6) Ehdotus lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 20.

7) Selvitys hinnantasausrahaston toiminnasta vuoden 1953 neljännellä neljänneksellä

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 30.

8) Selvitys kauppa- ja teollisuusrahaston toiminnasta vuoden 1953 neljännellä neljänneksellä

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9; hallituksen esitys n:o 29.

9) Valtioneuvoston päätös 12 päivältä helmikuuta 1954 toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6; mainittu päätös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

10) Talousvaliokunnan mietintö n:o 2 tasavallan presidentin vahvistamatta jättämän ehdotuksen johdosta laiksi kunnallisista kodinhoitajista annetun lain muuttamisesta

11) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 tasavallan presidentin vahvistamatta jättämän ehdotuksen johdosta laiksi asuntorakennustoiminnan kehittämiseksi myönnettävistä tutkimus- ja julkaisumäärärahoista annetun lain muuttamisesta

„

„

244

245

„

„

243

244

275

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Kujala.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi ensimmäinen varapuhemies Heljas sekä edustajat Järvi, Karvikko, Kekkonen, Koivusilta, Kähönen, Kämäräinen, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Mattila, Miettinen, Niskala, Nordfors, Palovesi, Rankila, Saalasti, Salmela-Järvinen, A. Simonen, Tainio, Turunen ja Wiherheimo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat sairaiden vuoksi ed. Leivo-Larsson kesäkuun 2 päivään ja ed. Wiherheimo tämän viikon ajaksi, tämän päivän istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Kähönen, Lepistö, M. Mattila, Niskala, Palovesi, Saalasti ja Tainio, ensi perjantaiksi ed. Soininen sekä tämän kuun loppuun ulkomaanmatkan vuoksi ed. A. Simonen.

Uusia hallituksen esityksiä.

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan toukokuun 21 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 43 ja 44, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Toinen varapuhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet maatalousministeri Kalliokosken vastaus ed. Ryhdän kysymykseen, joka koskee maitotaloustuotannon tukemiseen osoitetun määrärahan jakoa, ja sosiaaliministeri Leivo-Larssonin vastaus ed. Kähösen ym. kysymykseen, joka koskee sotainvaliidihuollon epäkohtia.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunta on myöntänyt kuluvan vuoden tulo- ja menoarvion 11 Pl. XXV luvun 20 momentilla 885 000 000 markan määrärahan käytettäväksi maitotaloustuotannon tukemiseen Pohjois-Suomessa ja itäisellä rajaseudulla. Tästä määrarahasta tarkoitettujen avustusten jako perustuu siihen, että Pohjois-Suomessa ja itäisellä rajaseudulla ovat epäedullisista luonnonsuhteista aiheutuvat tuotantokustannukset suuret, mistä johtuen katsotaan välttämättömäksi myöntää maitotaloustuotannon tukemiseen avustusta valtion varoista. Mainittu avustus on aikaisempina vuosina annettu lypsylehmien omistajille sen lehmäluvun perusteella, mikä oli karjanomistajan omistuksessa jakovuotta edeltäneen vuoden viimeisenä päivänä. Ja avustusta on annettu lypsylehmien omistajille markkamääräisinä ostotodisteina, joiden arvosta vähintään puolet on käytettävä väkilannoitteiden, väkirehujen, maatalouskalkin sekä ohran, kauran ja nurmikasvien siementen hankintaan sekä lopuosa muiden maataloudessa välttämättömien tarvikkeiden ostoon. Mutta kun mainittu määräraha nimenomaan Pohjois-Suomessa ja itäisellä rajaseudulla käytetään pääosaltaan väkilantojen ja siementen ostoon, niin olisi sanotun avustummäärärahan jako saatava kiireellisesti käyntiin, koska lannoitus- ja kylvökausi on kohta käsillä. Pohjois-Suomen väestö on odottanut ko. määrärahan jakoa, sillä syrjäseuduille ja tiettömien taipaleiden taakse sekä vesistöjen takana oleviin talouksiin olisi väkilannat ja siemenet saatava talvikelillä, koska niitä kelirikon ja kesäkelin aikana ei sinne saada muutoin kuin kantamalla. Viime vuoden vastaavan määrärahan jaosta saatiinkin silloisen hallituksen toimesta valtioneuvoston päätös jo helmikuun 19 päivänä 1953. Kun nyt on jo huhtikuun 21 päivä menossa, niin olisi hallituksen kiirehdittävä, että 11 Pl. XXV luvun 20 momentin määrärahan jakoa koskeva valtioneuvoston päätös annettaisiin aivan ensi tilassa.

Edellä sanottuun sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitäänkin kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että kuluvalle vuodelle tarkoitettu, maitotaloustuotannon tukemiseen eduskunnassa hyväksytty määräraha on edelleenkin jakamatta, vaikka ko. avustusvarat olisi saatava kevätkylvöjä varten hankittavien väkilantojen ja siementen ostoon; ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta ko. määrärahan jakoa koskevat toimenpiteet tulisivat kiireellisesti käsitellyiksi?

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1954.

Niilo Ryhtä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin on kansanedustaja Niilo Ryhtä esittänyt hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että kuluvalle vuodelle tarkoitettu, maitotaloustuotannon tukemiseen eduskunnassa hyväksytty määräraha on edelleenkin jakamatta, vaikka ko. avustusvarat olisi saatava kevätkylvöjä varten hankittavien väkilantojen ja siementen ostoon; ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta ko. määrärahan jakoa koskevat toimenpiteet tulisivat kiireellisesti käsitellyiksi?”

Vastauksena tähän kysymykseen, joka on toimitettu allekirjoittaneelle maatalousministerille, saan kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Kysymyksessä tarkoitettua määrärahan jakoperusteet on vahvistettu 13 päivänä kuluva kuuta annetulla valtioneuvoston päätöksellä. Päätöksen antaminen on myöhästynyt osittain valtion tulo- ja menoarvion käsitteilyn viivästymisen vuoksi eduskunnassa ja

osittain sen vuoksi, että maitotaloustuotannon tukitoimenpiteet ovat olleet kokonaisuudessaan käsiteltävinä komiteassa, joka esitti niihin huomattavia muutoksia. Avustusanomuksen teko ja niiden käsittely tulee viemään niin paljon aikaa, etteivät myönnettävät avustukset valitettavasti ehdi viljelijöille ennen kevätkylvöjä.

Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 1954.

Maatalousministeri *Viljami Kalliokoski*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen har riksdagsman Niilo Ryhtä till vederbörande medlem av regeringen för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid, att det för innevarande år avsedda, av Riksdagen godkända anslaget för stödande av mjölkhushållningsproduktionen ännu icke utdelats, ehuru nämnda understödsmedel borde erhållas för inköp av konstgödsel och utsäde för värsådden; och om så är, vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar Regeringen vidtaga för att åtgärderna för fördelning av sagda anslag skyndsamt skola behandlas?”

Som svar på detta spörsmål, vilket tillställts undertecknad lantbruksminister, får jag vördsamt anföra följande:

Fördelningsgrunderna för ifrågavarande anslag ha fastställts medelst statsrådets beslut av den 13 innevarande månad. Utfärdandet av beslutet har försenats dels till följd av dröjsmålet med behandlingen av statsförslaget i Riksdagen och dels på grund av att stödåtgärderna för mjölkhushållningsproduktionen i sin helhet behandlats i en kommitté, som föreslog betydande ändringar av dem. Utarbetandet av understödsansökningarna och handläggningen av dem kommer att kräva en så lång tid, att de understöd, som skola beviljas, tyvärr icke kunna utdelas till odlarna före värsådden.

Helsingfors den 19 maj 1954.

Lantbruksminister *Viljami Kalliokoski*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kysymykseen sotainvaliidien huollon alalla havaittavien suurimpien epäkohtien korjaamiseksi on eduskunnassa sotavuosien jälkeisillä valtiopäivillä kiinnitetty invaliidipiirien taholta tavantakaa huomiota. Tällöin on jouduttu alleviivaamaan sellaisia korjausta edelleen kaipaavia kohtuuttomuuksia kuin sotavammaisten elinkoron ja täydennyskoron alhaisuutta ja riittämättömyyttä turvata erikoisesti kaikkein vaikeampivammaisille edes minimaalista toimeentuloa. Edelleen on pidetty kohtuullisena vaatia lisäkorvausta niille sotainvaliideille, jotka pääasiassa viranomaisen kehoituksesta ja tietämättä, että silloin jo valmisteilla ollut uusi sotilasvammalaki tulisi tarjoamaan heille suuremmat korvaukset, ovat nostaneet korvauksensa kertakaikkisena ennen vuoden 1948 alkua ja jotka eivät näin ollen ole päässeet osallisiksi uuden sotilasvammalain edellyttämistä korvausten korottamisista ja kalliinajan lisistä. Samoin on eduskunnan virallisissa kannanotoissakin jo jouduttu toteamaan, että eräät sotavammaisiin kuuluvat ryhmät ovat poliittisista tai muista syistä jääneet kokonaan huollon ulkopuolelle sekä että sodassa kaatuneiden vanhemmat ovat monissa tapauksissa jääneet heitä elättäneiden poikiensa poismonon jälkeen asemaan, jossa he kipeästi olisivat sotilasvammalain mukaisen huollon varassa, minkä epäkohdan korjaaminen edellyttäisi sotilasvammalain muuttamista.

Kun eduskunta viimeksi käsitteli vuoden 1953 kevädistuntokaudella hallituksen esityksen n:o 15 pohjalla eräitä sotilasvammalain sekä sen soveltamislain muutosesityksiä, hyväksyi eduskunta kesäkuun 6 päivänä 1953 toivomuksen, joka olisi velvoittanut hallitusta kiireellisesti puuttumaan edellä esitettyihin, sotainvaliidihuollon kaikkein suurimpiin epäkohtiin. Sen jälkeen ovat sotainvaliidit saaneet taas lähes vuoden odottaa tämän eduskunnan lausuman kiireellisen toivomuksen täytäntöönpanoa ja sen viimeisenkin vekselin lunastamista, johon kansakunnan kunniavelka samoin kuin inhimilliset syyt sotainvaliideja kohtaan köyhänkin maan hallitusta velvoittavat. Mitään esitystä ei ole kuitenkaan tietävästi hallituksen piiristä tulossa. Kun tulokseen pääsemistä millään yksityisellä lakialoitteella näin laajakantoisessa kysymyksessä, joka käsittäisi monien sotilasvammalain sekä

sen soveltamislain pykälien muutokset, ei voida pitää todennäköisenä eikä nykyisen parlamentaarisen järjestyksemme mukaisena ja kun eduskunta on jo toivomukset hallitukselle esittänyt, on sitä suurempi syy odottaa hallituksen aloitetta ko. epäkohtien korjaamiseksi.

Edellä esitettyyn viitaten ja nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että Eduskunta kesäkuun 9 päivänä 1953 hyväksyi toivomuksen, että Hallitus kiireellisesti valmistuttaisi ja antaisi Eduskunnalle esityksen sotainvaliidien elinkoron ja täydennyskoron korottamisesta, lisäkorvauksen myöntämisestä niille invaliideille, jotka ovat nostaneet korvauksensa ennen v:n 1948 alkua, sekä esityksen laiksi, jolla huollon tarpeessa olevat kaatuneiden vanhemmat saisivat hakea sotilasvammalain mukaista huoltoeläkettä; ja

mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai milloin se aikoo ryhtyä mainittujen epäkohtien korjaamiseksi?

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1954.

Urho Kähönen.	Kustaa Tiitu.
Juho Tenhiälä.	Urho Saariaho.
Martti J. Huttunen.	Tahvo Rönkkö.
Antti J. Rantamaa.	Wiljam Sarjala.
Veikko Vennamo.	M. O. Lahtela.
Toivo Antila.	Armas Leinonen.
Harras Kyttä.	Erkki Tuuli.

Artturi Tienari.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Herra Puhemies on minulle lähettänyt valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa jäljennöksen edustaja Urho Kähösen ym. jättämästä kysymyksestä, jossa valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi on esitetty seuraava kysymys:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että Eduskunta kesäkuun 9 päivänä 1953 hyväksyi toivomuksen, että Hallitus kiireellisesti valmistuttaisi ja

antaisi Eduskunnalle esityksen sota-invaliidien elinkoron ja täydennyskoron korottamisesta, lisäkorvauksen myöntämisestä niille invalideille, jotka ovat nostaneet korvauksensa ennen v:n 1948 alkua, sekä esityksen laiksi, jolla huollon tarpeessa olevat kaatuneiden vanhemmat saisivat hakea sotilasvammalain mukaista huoltoeläkettä; ja

mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai milloin se aikoo ryhtyä mainittujen epäkohtien korjaamiseksi?"

Kun kysymys koskee minun toimialaani sosiaaliministerinä, saan kunnioittavasti vastata asiassa seuraavaa:

Eduskunnan toivomuksessa tarkoitettujen muutosten toteuttamisesta on useaan otteeseen keskusteltu eikä asiaa vieläkään ole pantu lepäämään, vaan tarkkaillaan tilannetta jatkuvasti. Ko. muutosten toteuttaminen merkitsee huomattavaa lisäystä valtion menoihin. Lisäkorvauksena niille invalideille, jotka ovat nostaneet korvauksensa kertakaikkisena ennen sotilasvammalain voimaantuloa, olisi suoritettava arviolta noin 300 miljoonaa markkaa. Sotilasvammalain mukaisen korvauksen myöntämisestä huollon tarpeessa oleville kaatuneitten vanhemmille aiheutuisi noin 200 miljoonan markan lisämeno. Sotilasvammalain mukaisen korvaustason korottamisesta vähäiselläkin määrällä olisi niin ikään seurausena ainakin puolen miljardin menoerä. Ottaen huomioon valtion erittäin vaikean rahataloudellisen aseman, ei voitane pitää mahdollisena tällä hetkellä edellä sanottujen muutosten aikaansaamista kokonaisuudessaan sotilasvammalainsäädäntöön. Mitä kaatuneitten vanhempien asemaan tulee, on sitä pyrittä korjaamaan myöntämällä heille eri anomuksesta ylimääräisiä sotaeläkkeitä.

Edellä kosketettujen ryhmien eläketason parantaminen sinänsä olisi aiheellinen, mutta erikoisesti se olisi sitä vanhusten kohdalla, ja hallitus tulee harkitsemaan asiaa ensi vuoden menoarvion yhteydessä.

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1954.

Sosiaaliministeri *T. Leivo-Larsson*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Herr Talmannen har i det syfte, varom förmäles i 37 § 1 mom. riksdagsordningen,

till mig översänt en avskrift av en av riksdagsman Urho Kähönen m. fl. inlämnad skrivelse, i vilken till vederbörande medlem av regeringen för avgivande av svar ställts följande spörsmål:

„Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid att Riksdagen den 9 juni 1953 godkände en hemställan om att Regeringen skyndsamt skulle låta uppgöra och till Riksdagen överlämna en proposition angående förhöjning av krigsinvalidernas livräntor och tilläggsräntor, beviljande av tilläggsersättning åt sådana invalider, som lyft sin ersättning före ingången av år 1948, samt en proposition till lag, enligt vilken stupades föräldrar, som äro i behov av underhåll, skulle få anhänga om försörjningspension i enlighet med lagen om skada, ådragen i militärtjänst; och vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller när ärnar den vidtaga åtgärder för att avhjälpa nämnda missförhållanden?"

Enär spörsmålet faller inom mitt verksamhetsområde som socialminister, får jag vördsamst anföra följande:

Förverkligandet av de i Riksdagens hemställan avsedda ändringarna har upprepade gånger diskuterats och ärendet har ej lämnats därhän, utan läget sonderas fortsättningsvis. Verkställandet av sagda ändringar innebär en anseelig ökning av statens utgifter. Tilläggsersättningarna till de invalider, som lyfte sin ersättning i ett för allt redan förrän lagen om skada, ådragen i militärtjänst, trädde i kraft, skulle uppgå till uppskattningsvis ca 300 miljoner mark. Beviljas ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, åt stupades föräldrar, som äro i behov av underhåll, kommer därtill ytterligare en utgiftspost om ca 200 miljoner mark. Skulle ersättningarna enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, höjas om ock med ett obetydligt belopp, medför detta likaså en utgiftspost om åtminstone en halv miljard mark. Med beaktande av statens synnerligen svåra finansiella läge torde det icke kunna anses möjligt att nu i full utsträckning intaga de förenämnda ändringarna i lagstiftningen om skada, ådragen i militärtjänst. Beträffande de stupades föräldrar har man

sökt avhjälpas missförhållandet, genom att dem på särskild anhängan kunna beviljas extra krigspensioner.

Det vore skäl att över lag förbättra pensionsnivån för ovan berörda grupper, men speciellt är detta fallet beträffande äldringarna, och regeringen torde upptaga ärendet till prövning i samband med utgiftsstaten för nästa år.

Helsingfors den 20 maj 1954.

Socialminister *T. Leivo-Larsson*.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan kokous on tänään täysistunnon päätyttyä tai keskeydyttyä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 18, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Eduskunta tulee tänään ilmeisesti hylkäämään edellisen hallituksen esityksen leimaverohelpotusten myöntämisestä osakeyhtiöiden osakepääoman korotukselle. Kuten tunnetaan, Tuomiojan hallitus antoi tämän esityksen Kansallis-Osake-Pankin ja Pohjoismaiden Yhdyspankin vaatimuksesta, koska mainitut suurpankit aikovat kuluva vuoden aikana korottaa osakepääomaansa yhteensä 2 700 milj. markalla. Tämän lain käsittelyn yhteydessä on annettava tunnustus

maalaisliittolaisille ja sosialidemokraateille, jotka ovat olleet kansandemokraattien mukana tätä kokoomuksen yritystä kaatamassa. Hylkäämällä tämän esityksen eduskunta säästää 500—600 milj. mk vuodessa, jotka voidaan käyttää niiden piirien verohelpotusten myöntämiseen, jotka ovat paremmin veroalennusten tarpeessa kuin mainitut liikepankit ja muut suuryhtiöt. Oli merkille pantavaa, että ed. Junnila koettaessaan vedota maalaisliittoon viime istunnossa käytti toisenlaisia keinoja kuin aikaisemmin. Viime kerralla ed. Junnila sanoi maalaisliittolaisten olevan sellaisia edustajia — saman hän kohdisti myöskin sosialidemokraateille — jotka järkipuheen ymmärtävät. Aikaisemmin, sen maalaisliittolaiset edustajat varmaan hyvin muistanevat, ed. Junnila on käyttänyt milloin minkinlaisia nimityksiä maalaisliiton ryhmästä. On ymmärrettävää, että ed. Junnila ajaa niin ponnekkaasti tätä asiaa, koska hän kuuluu puolueeseen, jonka päätehtävänä on varakkaitten suuryhtiöiden etujen ajaminen ja puolustaminen ja koska tällä kertaa on erikoisesti kysymyksessä ed. Junnilan työnantajien etu. Yhtä selvää ei kuitenkaan ole, miksi kansanpuolue on tätä esitystä varauksettomasti tukenut sen kaikissa käsittelyvaiheissa. Kansanpuolueen taholta on ainakin vaalipuheissa luvattu ajaa virkamiesten ja pienyrittäjien asiaa ja siitä ei tällä kertaa minun ymmärtääkseni ole kysymys. Pienyritykset ovat helpotusten tarpeessa ja niille voidaan tietysti ajatella tätäkin helpotusmuotoa. Tosin tämä muoto niille ja niiden etujen turvaamiseksi on riittämätön, varsinkin näin, kun hallitus sen esittää, että pääasiassa hyöty tulee suuryhtiöille, tällaista ei voi hyväksyä. Voidaan merkitä aikakirjoihin suorastaan historiallisena saavutuksena, että eduskunta uskalttaa asettua poikkiteloin johtavien liikepankkien vaatimuksiin nähden.

Ed. Junnila: Herra puhemies! Ed. Haapasen puheenvuoro oli, kuten tavallista, siinä määrin asiaton, että siihen ei oikeastaan kannattaisi vastata. Käytän kuitenkin tilaisuutta valittaakseni sitä, että eduskunnan kaksi suurinta puoluetta, sosialidemokraatit ja maalaisliitto tässä kysymyksessä ovat asettuneet samalle kannalle kuin kommunistitkin, kannalle, joka osoittaa erittäin vähäistä ymmärtämystä elinkeinoelämän tarpeita koh-

taan. Tässä kuvastuu jälleen se kuvitelma, että elinkeinoelämän yritykset ovat jonkinlaisia pohjattomia rikkauden lähteitä, joita voi mielin määrin käyttää lypsylehmänä, mutta joitten suhteen ei minkäänlaista positiivista suhtautumista ole aihetta yrittää. Minä viittaisin kuitenkin tähän tänään edustajille jaettuun lisämenoarvioon, jossa on erittäin huomattavia miljardimäärärahoja erään yrityksen, nimittäin Valmetin tukemiseksi. Se on valtion yritys, mutta tapauksen luulisi avaavan vasemmistossa ja maalaisliitossa silmiä myöskin niitä vaikeuksia kohtaan, joita tavallinen yksityisellä pohjalla toimiva teollinen, kaupallinen tai miksei pankkialankin yritteliäisyys tässä maassa kohtaa. Tällaisten tapausten luulisi tekevän näitä piirejä hiukan ymmärtäväisemmiksi, luulisi opettavan niille uutta suhtautumistapaa elinkeinoelämän yrityksiin, suhtautumistapaa, joka ei enää koettaisi käyttää näitä yrityksiä pelkkänä lypsylehmänä muitten elinkeinohaarojen ja etupiirien hyväksi, vaan koettaisi jotakin edes tällaisin vähäisin veropoliittisin keinoin tehdä myös näitten elinkeinoelämän alojen edistämiseksi. Minä uudelleen vielä valitan sitä, että tässä kysymyksessä maalaisliitto ja sosialidemokraatit ovat asettuneet kommunistien kanssa samalle linjalle.

Samalla, herra puhemies, minä ehdotan, että tämä lakiesitys hyväksyttäisiin hallituksen esityksen edellyttämässä muodossa.

Ed. Kyttä: Herra puhemies! Kannatan ed. Junnilan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Tarkoitiko ed. Junnilan ehdotus, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin hallituksen esitys?

Ed. Junnila: Kyllä.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Junnila ed. Kytän kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otetaan hallituksen esitys. Kutsun tätä ehdotusta ed. Junnilan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Junnilan ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Enne, Erkkilä, Eskola, Flink, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Halinen, Hautala, Heikura, Heinonen, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Jokinen, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kajala, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Kauhanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kiviaho, Klemola, Koivunen, Kokkola, Korsbäck, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kuusinen, Käkelä, Lahtela, Lahti, Laine, Lehto, M. Leskinen, V. Leskinen, Lienes, Lindblom, Lindqvist, Lukkarinen, Malkamäki, Manninen, M. Miettunen, Miikki, Mohell, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Ryhtä, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Rönkkö, E. Saari, Saloranta, Sarjala, Seppä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Tikkaaja, Torvi, Turka, Vennamo, Virolainen, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen ja Äsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Forsberg, Forsius, Hallberg, Hamara, Hetemäki, Honkala, Hosa, Huttunen, Högröm, Innala, Junnila, Kaitila, Kajatsalo, Koivisto, Kosola, Kyttä, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, Meinander, H. Miettunen, Nordström, Pasanen, Pohjala, Raipala, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saura, Seppi, Seppälä, Sukselainen, Teir, Tenhialä, Tienari, Tuuli, Tuurna, Törngren, Wickman, J. Wirtanen, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestää edustaja Koskinen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Hakala, Heljas, Järvi, Karvikko, Karvonen, Kekkonen, Kilpeläinen, Koivusilta, Kujala, Kähönen, Kämäräinen, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Mattila, Miettinen, Nieminen, Niskala, Nordfors, Palovesi, Rankila, Saalasti, Salmela-Järvinen, A. Simonen, Tainio, Turunen ja Wiherheimo.

Toinen varapuhemies: Äänestysessä on annettu 126 jaa- ja 46 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 26.

Eduskunta on hyväksynyt käsittelyn pohjaksi suuren valiokunnan mietinnön.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 5 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 25, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 9. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, jonka jälkeen ryhdytään asian yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään 1 § keskustelutta.

Soveltamissäännös.

Keskustelu:

Ed. Öhman: I avseende å stadgandet om ikraftträdandet föreslår jag, att regeringens proposition måtte godkännas.

Ed. Österholm: Herr talman! Frågan om riksdagsmännens arvode är en ömtålig sak, i synnerhet därför att riksdagsmännen ju är i den enastående ställningen att själva få bestämma sin lön. De borde vara synnerligen aktsamma och inte på någon punkt frångå regeringens proposition. Det mest iögonenfallande är, att det förutsätts de förhöjda arvoden skulle träda i kraft vid en tidigare tidpunkt än regeringen har föreslagit. Detta borde enligt min mening inte få ske, och jag ber därför att få understöda rdm. Öhmans förslag.

Ed. Wickman: Jag bad också om ordet för att understöda rdm. Öhman.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Öhman ed. Österholmin kannattamana ehdottanut, että soveltamissäännös hyväksyttäisiin hallituksen esittämässä muodossa. Kutsun tätä ed. Öhmanin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Öhmanin ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Enne, Erkkilä, Eskola, Flink, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hautala, Heikura, Heinonen, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jokinen, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, Kajala, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kiviaho, Kleemola, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kulovaara, Käkelä, Lahtela, Lahti, Laine, Lehto, Leinonen, M. Leskinen, V. Leskinen, Lienes, Lindblom, Lindqvist, Lukkarinen, Luukka, Malkamäki, Manninen, M. Miettinen, Miikki, Mohell, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Mylly-

mäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Ryhtä, Rytinki, Rytönen, Ryömä, E. Saari, Saloranta, Sargala, Seppi, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tauriainen, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Tikkaaja, Torvi, Turkka, Virolainen, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Forsberg, Hallberg, Hamara, Hetemäki, Honkala, Hosia, Högström, Inala, Jaakkola, Junnila, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Koivisto, Korsbäck, Kukkonen, Kyttä, A. Leikola, E. Leikola, Lindh, L. Mattila, Meinander, H. Miettinen, Pakkanen, Pasanen, Pohjala, Raipala, Rönkkö, E. A. Saari, Salminen, Seppä, Seppälä, Sukselainen, Teir, Tienari, Tuuli, Tuurna, Törn gren, Vennamo, Wickman, J. Wirtanen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Larson ja Nordström.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Forsius, Halinen, Heljas, Järvi, Kallio-
koski, Karvikko, Kekkonen, S.-K. Kilpi, Koivusilta, Kujala, Kuusinen, Kähönen, Kämäräinen, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Mattila, Miettinen, Niskala, Nordfors, E. Nurminen, Palovesi, Rankila, Saalasti, Saariaho, Salmela-Järvinen, Saura, A. Simonen, Tainio, Turunen ja Wiherheimo.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 122 jaa- ja 45 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 30.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotukset laiksi eräiden talletusten, obligatioiden ja osuustodistusten omistajille sekä eräiden velkasitoumusten saajille myönnettävästä veronhuojennuksesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 10 sekä lak.al. n:ot 1 ja 2, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Valtiovarainvaliokunta on hyväksynyt rajoittamattoman verovapauden talletuksille. Jos laki hyväksytään tässä muodossa, se antaa tavattoman suuren mahdollisuuden keinottelulle. Näin on mahdollista sen vuoksi, että talletusten ohella on verovapaana myös muita omaisuuksia ja tulokohteita, sellaisia kuin obligatit, uudet asuinrakennukset jne. Jos haluaisi tuoda esimerkkejä siitä, millä tavalla on mahdollisuus tämän lain yhteydessä harjoittaa veron kiertämistä, niin voitaisiin mainita sellainenkin esimerkki, että jos Suomen Pankin pääjohtaja Tuomioja ostaisi velaksi valtion obligatioita vaikkapa 40 milj. markan arvosta, niin hän pystyisi saamaan noin 4 milj. markan suuruisen vuositulonsa kokonaan verovapaaksi. Jokaisella edustajalla on mahdollisuus ja tilaisuus todeta verokalenterista, onko pääjohtaja Tuomioja älynnyt käyttää hyväkseen tätä keinoa.

Me kansandemokraatit olemme valiokunnassa olleet sitä mieltä, että miljoonatalletukset pitäisi asettaa veronalaiseksi. Esityksemme mukaan olisi omaisuuden osalta sellaiset talletukset, jotka ylittävät 2.5 miljoonaa, saatettava omaisuusveron alaisiksi, toisaalta taas tuloveron alaisiksi ne talletukset, jotka ylittävät miljoonan. Samalla olisi ilmoitusvelvollisuus vain veronalaisista talletuksista, joten väitetty ilmoitusvelvollisuuden pelko ei näin ollen haittaisi ainakaan pienempien talletusten omistajien kohdalla.

Tämä rajaton verovapaus ei ole puolustettavissa varakkaiden suurallettajien kohdalla, silloin kun verorasitus muista tuloista on

niin tavattoman raskas kuin se tällä kertaa on. Olisi toivottavaa, että suuri valiokunta asettaisi jonkinlaisen rajan, katon, talletusten verovapaudelle, niin että todellakin miljoonien ja kymmenien miljoonien markkojen suuruiset talletukset saatettaisiin veronalaisiksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus laiksi eräiden puntarhantuotteiden markkinoimismaksusta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 14, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Toinen varapuhemies: Käsitte-
lyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotus laiksi eräiden valtionavustusten ja muiden valtion velvoitusten väliaikaisesta järjestelystä.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu vuoden 1953 valtiopäiviltä leppämissä oleva lakiehdotus.

Toinen varapuhemies: Käsitte-
lyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7. Lepämissä oleva lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! On miellyttävää todeta, että valtiovarainvalio-

kunta esittää tämän yleisvaltuuslain hylättäväksi. Kun hallitus viime syksynä antoi eduskunnalle tämän esityksen, tämä otettiin kansan keskuudessa hämmästyksellä vastaan. Olisihan tämän lain mukaan kunnilta lopetettu valtionavustukset kättilöiden, terveys-
sisarten ja kunnanlääkäreiden palkkaukseen, lastenneuvoloiden ylläpitämiseen jne. Niinkään olisi tämän lain mukaan kunnilta samoin kuin kunnallisilta ammattikouluilta ja muiltakin kouluilta supistettu valtionavustuksia, niin että todennäköisesti monet koulut olisivat saaneet sulkea ovensa. Samoin tähän lakiin sisältyi säädös, että vähävaraisilta opiskelijoilta, nimenomaan ammattikouluissa opiskelevalta, olisi lopetettu valtionavustukset, joita on vuosittain annettu parisataa miljoonaa markkaa.

Tähän lakiin sisältyi myöskin ehdotus, että moniin maataloudellisiin tarkoituksiin, lähinnä pienviljelmien viljelytoiminnan edistämiseen ja avustamiseen, tarkoitettut määrärahat olisi lopetettu. Tämä olisi merkinnyt noin 4 miljardin markan tulon supistusta nimenomaan vähävaraiselle väestölle. Kun valtiovarainvaliokunta esittää lopultakin tämän lain hylättäväksi, niin tämä toimenpide on mielihyvällä todettava. Jo alkuun, kun asia joutui eduskuntakäsittelyyn, meidän kansandemokraattien taholta vastustettiin tällaisen lain hyväksymistä, mutta eduskunnan enemmistö sen hyväksyi. Laki onnistuttiin kuitenkin siirtämään yli vaalien, ja nyt on tilanne siinä määrin muuttunut, että valtiovarainvaliokuntakin näkyy ottaneen lusiikan kauniiseen käteensä ja esittää koko lain hylättäväksi. Onkin toivottavaa, että se tulee täällä eduskunnassa hylätyksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

—————
Poisto päiväjärjestyksestä.

Toinen varapuhemies: Päiväjärjestyksen 6) asia poistetaan.

—————

7) Selvitys hinnantasausrahaston toiminnasta vuoden 1953 neljännellä neljänneksellä.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 30, joka sisältää yllämainitun selvityksen.

Toinen varapuhemies: Käsitte-
lyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Selvitys, jonka hallitus on antanut hinnantasausrahastosta vuodelta 1953, osoittaa, että mainitusta rahastosta on muodostunut eräänlainen uusi verotusrahasto. Rahaston avulla peritään kulutustarvikkeista moninkertaisia maksuja verrattuna siihen, mikä niiden todellinen ostohinta ulkomailla on. Näin kuluttajilta perittyjä varoja siirretään suurille teollisuusyhtymille. Hallituksen antama selvitys hinnantasausrahastosta vuodelta 1953 on tästä erinomaisena todistuksena. Rahastoon on peritty vuoden kuluessa ns. tasausmaksuja yhteensä 5 180 457 564 mk. Kun tarkastellaan, mistä tarvikkeista näitä tasausmaksuja on rahastoon peritty, saadaan havaita, että hedelmät, kahvi, sokeri ovat tuottaneet rahastoon yli 2 300 milj. mk, joka summa on peritty kuluttajaväestöltä. Toisena suurena ryhmänä ovat olleet nestemäiset polttoaineet, joiden tuottama osuus on ollut n. 1 815 milj. mk.

Kun sitten tarkastellaan, mitä korvauksia rahastosta on suoritettu, selvityksestä ilmenee, että hintojen tasauksiin on suoritettu vuoden kuluessa 2 423 577 103 mk, josta määrästä suurin hyöty on tullut suurille teollisuus- ja liikelaitoksille. Rahastoon on siis peritty kuluneen vuoden aikana n. 2 760 milj. mk enemmän kuin tasauksia on maksettu. Tämä on käytännössä merkinnyt tuntuvaa hinnan lisää moniin kulutustarvikkeisiin, jotka kansa on joutunut maksamaan. Tätä tietä kansalta peritty vero on siirretty, kuten selvityksestä ilmenee, maamme „köyhimmille”, puunjalostusteollisuuslaitoksille, jotka viime vuoden lopussa eduskunnan päätöksellä saivat joululahjaksi tästä rahastosta

näitä kansalta perittyjä varoja yhteensä 4 167 milj. mk.

Tällainen uusi verotusmuoto, jollaiseksi hinnantasausrahasto on muodostunut, ei voi olla oikea. Se on myöskin hinnantasausrahastosta annetun lain vastainen. Rahastoa, sikäli kuin sen käyttöä jatketaan, on pidettävä hintojentasausrahastona eikä kansanverotusrahastona, josta sitten varat siirretään suurille puunjalostusteollisuuslaitoksille.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Selvitys kauppa- ja teollisuusrahaston toiminnasta vuoden 1953 neljännellä neljänneksellä.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 29, joka sisältää yllämainitun selvityksen.

Toinen varapuhemies: Käsitte-
lyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Valtioneuvoston päätös 12 päivältä helmikuuta 1954 toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Toinen varapuhemies: Käsitte-
lyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelu:

Ed. Lindqvist: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös toi-

menpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi ei huolimatta siitä, että tähän päätökseen saatiin aikaan 22. 1. tänä vuonna sen palkkoja koskevalta osalta korjausta, ole useiden pykälien tulkinnanvaraisuuden vuoksi sellainen, että se voitaisiin hyväksyä. Näin ollen näihin työttömyyssohjeisiin on jäänyt paljon vakavia epäoikeudenmukaisuuksia. Enemmänkin! Päätöksen useiden pykälien tulkinnanvaraisuus on antanut työasiain viranomaisille mahdollisuuden loukata maan perustuslakeja. Suomen hallitusmuodon 10 §:ssä säädetään, että kansalaisilla on oikeus edeltäpäin lupaa hankkimatta kokoontua keskustelemaan yleisistä asioista tai muussa luvallisessa tarkoituksessa sekä perustaa yhdistyksiä tuon tarkoituksensa toteuttamista varten, jotka eivät ole hyvien tapojen vastaisia. Tämä hallitusmuodon säädös ei suinkaan ole merkinnyt mitään muutamille työasiain viranomaisille, jotka estävät ammattiosaston kokouskutsujen kiinnittämistä varatyömaitten parakkien seiniin, vielä erottavat ilmoitusten kiinnittäjät työstään, ja kun laittomuudessa on päästy hyvään alkuun, niin jatketaan työläisten joukkoerottamisena varatyömaalta ja loppujen lopuksi erottamalla työasiainlautakunnan puheenjohtaja toimestaan sen vuoksi, ettei tämä ollut suostunut poistamaan laittomasti työstä erotettua työläistä työttömyyskortistosta.

Toinen tapaus tämän vuoden tammikuulta Riihimäellä, jolloinka toisen ratajakson päällikkö, insinööri Fagerholm, erotti varatoista 26 työntekijää, jotka olivat työnjohdon luvalla osallistuneet Riihimäellä pidettyyn alan ammattiosaston koolle kutsumaan valtion ja Riihimäen kauppalan varatyöläisten kokoukseen. Tämän lisäksi työläisten kokouksessa ollessa heidän työvälineensä lukittiin suljetun huoneeseen. Täten estettiin työläisten työskentely varatyömaalla. Tällä kertaa tietysti pysähdyttiin vielä työvälineiden sulkemiseen, mutta ehkäpä seuraavassa vaiheessa olisi ollut työläisten vuoro joutua lukkojen taakse, ellei asiaan heti tuoreeltaan olisi kiinnitetty julkisuudessa huomiota.

Hallitusmuodon 6 §:n 2 momentti säättää, että kansalaisten työvoima on valtakunnan erikoisessa suojeluksessa, ja saman hallitusmuodon 5 §:ssä säädetään, että Suomen kansalaiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Alussa mainitut ja monet muut tapaukset

osoittavat, että on jouduttu kovin pitkälle perustuslakiemme rikkomusten tielle. Kenen on syy, että tällaiselle tielle on jouduttu? Ei aina voida syyttää varatyömaiden mestareita tai työnjohtajia. Heidän joukostaan tietysti löytyy innokkaita kapitalistien käskyjen täyttäjiä, mutta suurin osa heistä kuitenkin on rehellisiä ihmisiä, jotka vain määrättyjen ohjeiden perusteella joutuvat toteuttamaan sellaista, mitä he itse eivät hyväksyisikään. Pääsyyllisiä perustuslakiemme rikkomusten tielle joutumisissa ovat kapitalistisen yhteiskunnan valtaherrat, hallitukset, jotka antavat päätöksiä ja asetuksiaan soveltamisoikeiksi, kuten on kyseessä olevien työttömyyssohjeidenkin laita.

Näissäkin nyt esillä olevissa ohjeissa on annettu hallituksen linja siitä, miten niitä on käytännössä sovellettava, ja kun linja on annettu, sen toteuttamisesta pidetään kiinni porras portaalta ja sovelletaan edellä mainittujen esimerkkien tyyliin. Näin on viime aikoina annettujen hallitusten työttömyyssohjeiden linjalla menetelty, ja kun ne ovat valtalain varassa eri hallitusten antamina, ovat ne muodostuneet pitkälle menevän mielivallan soveltamisen oppikirjaksi, tavallaan lain luontoiseksi, joiden perusteella ohjeet ja menettelytavat työttömyydestä annetaan. Näin on jouduttu yhä syvemmälle perustuslakiemme rikkomusten teille, silloin kun on kysymyksessä näiden ohjeiden soveltaminen työläisiin ja koko työtätekevään väestöön nähden.

Edellä esitetyn valossa on syytä tarkastella muutamia räikeimpiä epäoikeudenmukaisuuksia ja mielivaltaaan johtavia kohtia esillä olevissa työttömyyssohjeissa. Ohjeiden jokaisessa pykälässä olisi huomauttamisen varaa, mutta tarkastelkaamme vain kaikkein kipeimmin työläisiä koskevia kohtia.

Eräs kaikkein tärkein ja ratkaisevin on se, että näissä ohjeissa ei ole minkäänlaista ohjetta tai säädöstä siitä, millä tavalla työnantajat ja valtio, erikoisesti työnantajat, veloitetaan osallistumaan työttömyyden aiheuttamiin kustannuksiin. Tämä jo yksistään on sellainen puute näissä työttömyyssohjeissa, johonka sietää saada korjaus.

Valtioneuvoston päätöksen 12 §:n 1 momentissa sanotaan, että työttömyyskortistoon älköön otettako mm. henkilöä, joka on työtä vieroksuva. Mistä työasiainlautakunta voi tietää, kuka on työtä vieroksuva? (Eduskun-

nasta: Kyllä sen huomaa helposti!). Sen toteamiseen eivät riitä mahdollisesti hankitut lausunnot työtä vieroksuvaaksi epäiltävän henkilön entisistä työpaikoista, sillä nämä lausunnot voivat olla useasti henkilökohtaisten vihamielisyyksien tai vastenmielisyyksien värittämiä. Saattaapa sellainen työläinen, joka on työpaikassaan toiminut ammattiosaston jäsenenä tai muuten työläisten etujen puolustajana, tästä syystä joutua työnjohdon taholta painostuksen alaiseksi ja tilaisuuden tullen hänet voidaan leimata työtä vieroksuvaiksi ainekeksi. Ei ainakaan henkilö, joka työtä saadakseen on pakotettu kääntymään työasiainviranomaisten puoleen työttömyyskortistoon ja töihin pääsemiseksi, voi olla työtä vieroksuva, koska hän juuri etsii työtä, vaikkapa vain varatyömailta, saadakseen elättää itsensä ja perheensä. Käsite „työtä vieroksuva” sisällytettynä työttömyysohjeisiin antaa laajat mahdollisuudet mielivaltaisuu- den soveltamiseen, vieläpä ohjaa erikoi- sesti „piällysmies”-tyyppäjä toteuttamaan käsky- ja herravaltaansa samalla kuin se syvästi loukkaa työtä vailla olevia rehelli- siä työläisiä. On välttämätöntä muuttaa tämä kohta sellaiseksi, että mielivallan harjoit- taminen käy mahdottomaksi eikä ihmisiä etu- käteen kortiteta laiskan kirjoihin, jotka sitten mustalista-järjestelmiseen ehkäisevät työläi- siä saamasta työtä ns. vapailta työmailta- kaan.

12 §:n 2 momentin mukaan ei työttömyys- kortistoon saa ottaa henkilöä, jonka tulot verokirjan mukaan ovat niin suuret, että niiden on katsottava takaavan hänen ja hänen perheensä toimeentulon toistaiseksi. Kuka määrittelee rajat, mihin asti erisuu- ruisten perheiden täytyisi tulla toimeen aikai- semmin hankituilla varoillaan? Kuka tar- kastaa ja kuinka usein näiden perheiden rahapussin voidakseen todeta, että nyt ovat rahat lopussa ja nyt voidaan alkaa se taval- lisesti kuuden päivän odotus- eli karanteeni- aika, ennen kuin perheen huoltaja otetaan kortistoon, kuten 11 §:n 2 momentissa mai- nitaan, ja kuinka kauan sitten vielä tarvi- taan nähdä nälkää, ennen kuin työttömyys- töihin päästetään? Kenellä on oikeus mää- ritellä, paljonko ja mitä laatua ja minkä hintaisia ruokia tällaisissa perheissä saadaan syödä, jotta ohjeiden edellyttämä hetki koit- taisi, jolloin saa armon päästä kortistoon ja joskus työhön? Vai aiotaanko vahvistaa

oikein asetuksen voimalla tuo Urjalan työ- asiain viranomaisten sovellutus, jolloin työt- tömyyskortistoon ei oteta poikamiestä, jos hänellä on edellisenä vuotena ollut tuloja 50 000 markkaa, ja perheellistä, jolla on ollut tuloja edellisenä vuotena 100 000 mark- kaa. Tällaiseen järjettömyyteen näiden oh- jeiden mukaan joudutaan, kun annetaan täl- laiset soveltamissohjeet, joista kaikenlaiset kapitalistien etujen suojelijat vetävät äärim- mäiset johtopäätökset ja saavat mahdollisuu- den menetellä perustuslaista piittaamatta.

Saman pykälän 7 momentti määrää, että sitä, joka välillisesti työlakon tai työsulun johdosta on joutunut työttömäksi, ei voida ottaa työttömyyskortistoon. Hallituksen päätöksellä jo etukäteen asetutaan työnantaja- kapitalistien puolelle työläisiä vastaan. Jos esim. kapitalistit tai heidän yhtiönsä julis- taavat työsulun pakottaakseen sen avulla työläiset alistumaan pienempiin palkkoihin tai huonompiin sosiaalisiin etuihin, niin hal- lituksen päätös kieltää ottamasta näitä työ- läisiä kortistoon ja työttömyystöihin. Mo- nissa tapauksissa kunnalliset viranomaiset kunnan etua silmällä pitäen mieluummin pi- täisivät suomalaisia työläisiä töissä kuin mak- saisivat heidän perheilleen sosiaaliavustusta. Mutta hallituksen päätös kieltää sen. Työ- läiset ehkä pakotetaan nälän avulla alistu- maan kapitalistien tahtoon ja menemään töi- hin alennetuilla palkoilla. Tähän alistumi- seen pakottaa hallituksen työttömyysohjei- den mainittu kohta, ja niin on kapitalistien edut saatu turvatuiksi. Sama on asia kysy- myksen ollessa lakosta. Perustuslakien tur- vaamaa oikeuttaan käyttäessään on työläisten pakko jukuripäisiä työnantajiaan vastaan taistellessaan ryhtyä lakkoon esim. palkkojen alentamisen estämiseksi. Mutta etteivät työ- läiset tässä onnistuisi ja kapitalistiraukoille saataisiin vielä lisää voittoja, valtioneuvoston työttömyyspäätökset muodostuvat pakottavik- si säädöksiksi tässäkin suhteessa kapitalis- tien eduksi työläisiä vastaan.

12 §:n 8 momentti määrittelee 3 hehta- rin rajan etelässä ja 5 hehtaarin rajan Poh- jois-Suomessa pienviljelijäin työttömyyskor- tistoon ja työttömyystöihin pääsemisen estä- miseksi. Ei täällä etelässä 3 hehtaarin tilan tuloilla koko vuotta eletä enempää kuin pohjoisessa 5 hehtaarin tuloilla, etenkin suuriperheisemmät, eikä tällainen tila tar- joa koko vuodeksi työtä perheenjäsenille.

On pakko mennä ansiotyöhön, erikoisesti nyt, kun isännän- ym. verot kohtuuttomasti raskittavat talonpoikaisväestöä. Työttömyyskauteksi on pakko yrittää päästä työttömyystöihin, kun muualta ei työtä saa, ei edes nälkähälytyksellä metsien hakkuuta ym. Mutta nyt hallitus määrää työttömyysohjeissaan, että kortistoon ei pienviljelijä pääse etkä työtä saa. Millä silloin pienviljelijäperheissä eletään? On pakko ryhtyä myymään omaisuutta, kun sato on loppuun syöty. Hallitus ei tosin ohjeissaan määrittele tarkoin sitä, mistä omaisuuden syöminen pientiloilla on alettava, onko ensin popsittava eteinen ja asuinrakennus, vaikeasta ulkorakennuksista.

13 §:n 5 momentissa annetaan laajat mielivallan harjoittamis- ja kurinpito-ohjeet työnjohdon käytettäväksi työttömyystöissä ja kortistosta poisajamiseksi. Näin vielä 20. vuosisadalla hallituksen päätöksellä ylläpidetään orjayhteiskunnan aikaista komentoa työttömyystöihin pakotettujen työläisten kurissa pitämiseksi.

16 §:ssä säädetään, että jos työttömyystyömaalla tarvitaan ja sinne on otettava ammattimiehiä, niin on asetettava yhteyteen työvoimapiirin kanssa. On selvää, millaiseen työmäärän lisäämiseen kohta johtaa. Kun perustuslakivaliokunnassa asiantuntijalta tiedusteltiin, joutuvatko ammattimiehet sitten työskentelemään työttömyysohjeiden mukaisilla palkkaehdoilla, mainittiin, ettei ohjeissa siitä mitään mainita, joten täytynee edellyttää, että näin on asianlaita.

11 §:n 1 momentin mukaan eivät työttömyyskortistoon pääse alle 17-vuotiaat nuoret henkilöt. Monen työläisperheen nuoret ovat pakotettuja ansiotyöhön alle 17-vuotiaina. Nuorten työläisten työhönpääsy muutoinkin on vaikeata, mutta työttömyyskausi heidät ensimmäisinä heitetään ulos tehtaitten porteista työttömien armeijaan. Puhutaan niin täällä eduskunnassa kuin muuallakin suuräänisesti terveen, reippaan ja huolettoman nuoruudenajan turvaamisesta nuorisolle. Mutta hallituksen päätös työttömyysohjeiksi kieltää nuorisolta inhimillisen yhteiskunnan perusoikeuden, kieltämällä nuorilta henkilöiltä työn saannin. Kauniilta kuulostaa tämänkin valtioneuvoston päätöksen nimitys „toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi”. Mutta tämän kauniin nimen alla tekstissä on hallituksen kieltä, ettei nuorille saa antaa työtä. Tämän kohdan nimik-

keeksi sopisi hyvin „päätös nuorten henkilöiden työnsaannin kieltämiseksi”, kuten ed. Niiranen puheenvuorossaan 18. 1. tänä vuonna sattuvasti mainitsi. Mahdotonta on myöskin nuorten henkilöiden täyttää sitäköön 9 §:n kohtaa, jossa työttömyyskortistoon hakiessaan hakijan on esitettävä selvitys ammatistaan, viimeisestä työpaikastaan ja työttömäksi joutumisestaan ja sen syistä.

Naisten ja osatyökykyisten kohdalla työttömyysohjeet eivät myöskään vastaa nykyisin välttämättömiksi katsottavia vaatimuksia. Kuntia koskeviin epäoikeudenmukaisuuksiin täällä tullaan tänään kajoamaan, joten jätän ne tässä käsittelemättä. Mutta asian käsittelyyn perustuslakivaliokunnassa on kiinnitettävä huomiota. Valiokunta kuuli asiantuntijoina asianomaisen ministeriön ja SAK:n edustajia. Me kansandemokraattiset valiokunnan jäsenet ehdotimme, että kuultaisiin vielä Kaupunki- ja Maalaiskuntien liiton edustajia, että saataisiin tietää, minkälaisia kokemuksia keuhkotaukon aikana nykyisin voimassa olevien työttömyysohjeiden soveltamisesta maan eri puolilta on saatu. Mutta tähän eivät porvarilliset eivätkä sosialidemokraattisetkaan valiokunnan jäsenet suostuneet. He tuntuivat pitävän itseään niin suurina asiantuntijoina, että voivat — kuten maininta kuului — ilmoittaa nämä omana kokemuksenaan koko maan mitassa. Valiokunnassa on ollut aikaisemmin tapana yksinkertaisempienkin asioiden ollessa esillä, ettei ole kieltäydytty kuulemasta asiantuntijoita, jos sitä joku valiokunnan jäsenistä haluaa. Nyt ei siihen suostuttu ja ihmeellistä on, että valiokunnan sosialidemokraattiset jäsenet vastustivat asiantuntemuksen hankkimista.

Valiokunnassa käyttämässään puheenvuorossa ed. Henriksson ihmetteli meidän kansandemokraattien kantaa siitä ja mainitsi edesvastuuttomaksi, että me ehdotamme, että valiokunta päättäisi esittää valtioneuvoston päätöksen kumottavaksi. Minun mielestäni ei ole edesvastuuttonta pyrkiä saamaan muutosta sellaisiin työttömyysohjeisiin, joissa vilisee vilisemällä tällaisia epäkohtia. Edesvastuuttonta sen sijaan olisi, elleimme pyrkisi tällaisia ohjeita muuttamaan paremmiksi. Meidän kansandemokraattien käsityksen mukaan näihin työttömyysohjeisiin voidaan saada muutos vain kumoamalla ne. Jos me täällä tänään yksimielisesti hyväksyisimme

nämä ohjeet kaikkein epäoikeudenmukaisuuk-
sineen, mielivaltaan johtamisineen ja perus-
tuslain rikkomuksiinkin mahdollisuuden an-
tamisineen, niin silloin hallituksen ei tarvit-
sisi antaa mitään työttömyysohjeita. Nämä
jäisivät sellaisinaan voimaan. Mutta kun
nämä päätökset kumottaisiin ja hallitukselle
annettaisiin toivomus ja velvoitus antaa
uudet työttömyysohjeet, niin on selvää, että
se olisi pakotettu ne antamaan, ja tällöin
voisi ottaa huomioon ne esitykset ja ne kor-
jaukset, mitkä epäkohtien poistamiseen tar-
vittaisiin. Erittäinkin on toivottavaa, että
nyt, kun on käsiteltävänä Tuomiojan hal-
lituksen antamat työttömyysohjeet, jotka
eivät paljon poikkea Kekkonen hallituksen
antamista työttömyysohjeista eikä aikaisem-
min Kekkonen kolmannen hallituksen anta-
mista työttömyysohjeistakaan, ei luulisi ole-
van mitään vaikeutta sosialidemokraattisilla-
kaan edustajilla asettua kumoamisen kan-
nalle. No, se nähdään tänään.

Me kansandemokraatit käsitämme tämän
asian niin, että voidaksemme saada muutok-
sen näihin työttömyysohjeisiin aikaan ja tur-
vata työläisten niin palkka- kuin muutkin
edut työttömyystyömaille ja myöskin epä-
suhteen kuntiin nähden korjatuksi, on vält-
tämätöntä näiden päätösten kumoaminen.

Me käsitämme asian niin, että tällaiset
ohjeet, jotka antavat mahdollisimman pitkän
tien, mahdollisimman suuret valtuudet mieli-
vallan, kurinpitotoimenpiteiden ja jopa lain-
rikkomusten harjoittamiseen, tällaiset työt-
tömyysohjeet olisi kumottava.

Edellä mainitsemani perusteella, herra pu-
hemies, ehdotan, että nyt esillä oleva val-
tioneuvoston päätös työttömyyden torjumi-
seksi ja lieventämiseksi kumottaisiin. Sa-
malla ehdotan, että perusteluihin otettaisiin
seuraavat uudet kappaleet:

„Eduskunnan käsityksen mukaan ei työt-
tömyyden torjumiseen ja lieventämiseen liit-
tyvien kysymysten hoitamiseksi ole ollut
eduksi, että niistä aiheutuvat toimenpiteet
ovat talouselämän säännöstelemisestä poik-
keuksellisissa oloissa annetun, vuoden ker-
rallaan voimassa olevan lain varassa sekä
kulloinkin toimivan valtioneuvoston määrät-
tävissä. Eduskunta pitää sen vuoksi tarpeel-
lisena, että eduskunnalle ensi tilassa ane-
taan esitys asian järjestämiseksi lainsäädän-
töteitse.

Päättyessään kumottavaksi valtioneuvoston
päättöksen 12 päivästä helmikuuta 1954 toi-
menpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lie-
ventämiseksi eduskunta edellyttää, että val-
tioneuvosto antaa kiireellisesti uuden päätök-
sen, missä kunnat on vapautettu ensisijai-
sista velvollisuudesta ryhtyä toimenpiteisiin
työttömyyden torjumiseksi sekä poistetta-
isiin kuntain osuudet työhönsijoitusvelvolli-
suudesta ja samalla määrätään, missä suh-
teessa valtio ja työnantajat osallistuvat kus-
tannusten suorittamiseen. Samoin olisi
uudessa päätöksessä huomioitava, että kuntien
työasiainlautakuntien päättävältä turva-
taan työttömien kortistoon ottamisessa ja
työhön sijoittamisessa. Palkkaus- ja sosiaali-
set edut työttömyystöissä on määrättävä sa-
moiksi kuin vastaavissa vapaissa töissä.”

Edelleen ehdotan, että molemmista edellä
esitetystä kappaleista äänestettäisiin kum-
mastakin erikseen.

Ed. S u o n p ä ä: Herra puhemies! Valtio-
neuvoston päätöksen, toimenpiteistä työttö-
myyden torjumiseksi ja lieventämiseksi, pää-
tarkoituksena pitäisi olla työtilaisuuksien ja
siten toimeentulon turvaaminen kaikille työtä
haluaville. Oikeus työhön ja siitä toimeen-
tulonsa saantiin pitäisi olla yksi alkeellisim-
mista kansalaisten oikeuksista. Toiselta puo-
len köyhällä maalla, joksi maamme sano-
taan, ei ole varaa työkykyisten ja työtä
haluavien kansalaisten toimeettomana pitä-
miseen vain sen vuoksi, että ei ole järjes-
tetty työmahdollisuuksia.

Nyt käsiteltävänä oleva valtioneuvoston
päättös, työttömyysohjeet, niinkuin sattu-
vasti sanotaan, ei kuitenkaan takaa edes
työläisille turvaa työn saannissa, ja tämän
valtioneuvoston päätöksen määräykset työ-
palkan ja monien muiden määräysten koh-
dalta eivät tyydytä työläisiä. Sen lisäksi
työttömyyden taloudellisten rasitusten aset-
taminen ensi kädessä kuntien kannettavaksi
merkitsee rasitusten siirtämistä hyvin suu-
relta osalta vähävaraisten kansalaispiirien
harteille.

Työttömiksi joutuneitten kannalta valtio-
neuvoston päätöksen sisältämistä epäkohdista
mainittakoon muutamia. Jo työttömyyskor-
tistoon hyväksyminen ja sen kautta työpai-
kan saaminen on rajoitettu sulkemalla pois
sellaisia, jotka halusivat työtä tehdä. Eräät

työasiainlautakunnat ovat, vaatiessaan työttömyyskortistoon pyrkijän verokirjan nähtäväksi, tulkinneet valtioneuvoston päätöstä niin, että vaikka asianomainen onkin kiistatta työttömänä, hänen aikaisempien ansiotensa lautakunnan mielestä pitäisi riittää toimeentuloon ilman jatkuvaa ansiotyötäkin, eikä häntä hyväksyttyä työttömyyskortistoon. Jos kortistoon pyrkijä on itse eronnut aikaisemmasta työpaikastaan, ei häntä ilman pitkää odotusaikaa hyväksyttyä työttömyyskortistoon. Jokaiselle pidetään vähintään 6 vuorokauden odotusaika, ennenkuin merkitään kortistoon. Pohjoissuomalainen pienviljelijä, jolla on 5 ha viljeltyä maata, ja eteläsuomalainen pienviljelijä, jolla on 3 ha viljeltyä maata, eivät pääse työttömyyskortistoon, vaikka jokainen tietää, että heidän on toimeentullakseen palkkatyöstä lisäansioita saatava. Vanhat ja muuten osatyökykyiset eivät pääse työttömyyskortistoon, eivät myöskään 17-vuotiaat nuoret, vaikka juuri näihin ryhmiin kuuluvat työttömyyskausina joutuvat ensimmäisinä työttömiksi ja vaikeimmin yksityisiltä työmarkkinoilta työtä saavat.

Työttömyystöihin päässeidenkin kohdalla on suuria epäkohtia, jotka pitäisi korjata. Palkat pitäisi määrätä paikkakunnalla vallitsevaa palkkatasoa vastaaviksi. Jos työttömyystöissä joutuu työhön kotipaikkakunnan ulkopuolelle, pitäisi vähimmäismäärän maksaa kotipaikkakunnalla käyvän yleisen palkkatason mukainen palkka ja huomioida sen lisäksi perheellisille asumiserosta aiheutuvat lisäkulut ja mahdolliset matkakustannukset lisäpalkkana. Yleensä kuitenkin työttömyystyöt pitäisi järjestää niin, että asianomainen voisi asua kotona. Toisella paikkakunnalla sijaitsevalle työttömyystyömaalle ei saisi ketään kortistosta poistamisen uhkauksella pakottaa. Etäisimmilläkin paikkakunnilla sijaitsevat työt saadaan kyllä ns. vapaina töinä suoritetuksi, jos työpaikoilla järjestetään kunnolliset työ- ja sosiaaliset olosuhteet ja työstä maksetaan riittävä palkka.

Nyt kyseessä oleva valtioneuvoston päätös sisältää siis työttömiksi joutuneiden kannalta suuria epäkohtia. Epäkohtia on samoin työttömyyden kustannusten jakamisessa. Kapitalistipiirit, suuryhtiöiden asiamiehet, ovat käyneet jatkuvaa kamppailua siitä, ettei yhteiskunta, valtio sen paremmin kuin kunnatkaan, saisi harjoittaa mitään tuotannollista toimintaa. Ns. normaaliajan teollisuus-

den ja muunkin taloudellisen toiminnan harjoittamisen yksinoikeus pitäisi heidän vaatimustensa mukaan olla vain ns. yksityisyrityksien harjoittajilla. Lähtien tästä vaatimuksesta ja siitä tosiasiasta, että valtaosa nykyisestä tuotannollisesta toiminnasta on yksityiskapitalististen yritysten hallussa, pitäisi heidän vastata myös siitä, että työttömyyttä ei syntyisi ja ainakin työttömyyden aiheuttamat kustannukset olisi suuryhtiöitten ensisijaisena suoritettava. Valtalakiin nojautuvan valtioneuvoston päätöksen puitteissa ei sitä kuitenkaan voida toteuttaa, joten viitataan kansandemokraattien jättämiin asiaa koskeviin aloitteisiin.

Mutta kyseessäolevanlaisen valtioneuvoston päätöksenkin puitteissa voidaan kuitenkin korjata se epäoikeudenmukainen periaate, että kunnat ensisijaisesti vastaavat työttömyyden aiheuttamista taloudellisista rasituksista. Viime vuosina on esiintynyt jatkuvaa työttömyyttä, joka ei ole ollut mikään paikallinen kuntia koskeva asia, vaan se on koko maan käsittävä ongelma, josta valtion on ennen kuntia vastattava. Useina vuosina toistunut suuri kausityöttömyys, joka monen kunnan kohdalla on jatkunut kesäaikaanakin, on aiheuttanut kunnille suuria kustannuksia ja saattanut useita kuntia taloudelliseen ahdinkoon. Useissa kunnissa ovat viime vuosina työttömyyden aiheuttamat välittömät menot merkinneet 2—3 markan veroäyrin hinnan kohoamista. Joissakin kunnissa tuo rasitus on noussut korkeammallekin. Kuntain keskusyhtymät, Maalaiskuntien Liitto ja Kaupunkiliitto ovat valtiovalle osoittamissaan virallisissa lausunnoissa useita kertoja vaatineet työttömyyssohjeiden laatimista sille periaatteelle, etteivät kunnat, vaan valtio olisi ensisijainen velvollinen työttömyyden torjumisesta aiheutuvien kustannusten kantamiseen. Maalaiskuntien Liitto esim. viime syksynä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle antamassaan lausunnossa jälleen kiinnitti huomiota siihen aikaisemminkin esittämänsä kantaan, että työttömyyden torjuminen ja lieventäminen periaatteessa kuuluisi ensi sijassa valtion toimenpitein hoidettavaksi. Kaupunkiliiton hallitus lähetti samoin 26. 9. 1953 kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle lausunnon uusista työttömyyssohjeista. Tuossa lausunnossa sanotaan seuraavasti: „Työttömyyttä ei kuitenkaan voida pitää yksinomaan pai-

kallisena kysymyksenä, vaan on se aina, huolimatta siitä, että se paikallisesti olisikin melkoisen rajoittunutta, katsottava yleisvaltakunnalliseksi ilmiöksi, joten valtion olisi ensisijaisesti ja kuntien vasta toissijaisesti huolehdittava työllisyyden ylläpitämisestä.

Työttömyyssohjeiden mukaan on kunnan ensin sijoitettava tietty määrä, ns. perusosuus, työttömiä töihin, ja vasta sitten tulee valtio mukaan sijoittaen puolestaan määrätyn osan. Kuntien ensisijaisesta velvollisuudesta lieventää ja torjua työttömyyttä johtuu, että kun työttömyys alkaa, voi mennä useita kuukausia niin, että kunta yksin kustantaa työttömyyden hoidon, jos työttömiä on vain kunnan perusosuutta vastaava määrä. Sama on asianlaita työttömyyden loppuessa. Tämän perusosuuden hoito on kunnalle liian raskas, joten se olisi poistettava ja kunnan ja valtion sijoitusosuudet olisi saatava alkamaan heti työttömyyden syntyessä.

Epäoikeudenmukaista on myös se, että jos kunta ei käytä työhönsijoitusvelvollisuuttaan, joutuu se maksamaan vajauksen rahassa, mutta jos valtio laiminlyö sijoitusvelvollisuutensa, kunta ei saa mitään korvausta."

Näin siis mainitsi Kaupunkiliitto lausunnossaan. Kaupunkiliitto esitti myöskin siltä varalta, että kuntien perusosuudesta ei katsottaisi voitavan kokonaan luopua, tuon perusosuuden pienentämistä noin puoleen nykyisestäään ja myöskin kuntien sijoitusosuuden tasaamista niin, että kuntien rasitus helpponisi. Nämä mainitut Kaupunkiliiton vaatimukset soveltuvat toteutettuna samalla tavalla maalaiskuntien rasitusta helpottamaan. Vähimmäisvaatimuksena kuntien taholta tässä suhteessa kai voitaneen pitää sitä, että valtio heti työttömyyden ilmetessä osallistuu sen aiheuttamiin kustannuksiin.

Työttömyyssohjeiden se määräys, että kululaitosten ja yleisten töiden ministeriöltä on kunnan saatava hyväksyminen niille töille, joita voidaan pitää kunnan osuuden suorittamisena, ja että nuo työt eivät saa olla tavallisia kunnan talousarvioitöitä, pakottaa kunnat teettämään työttömyystöinä usein tösiarvoisempiakin taikka ainakin vähemmän kiireellisiä töitä. Kunnan työttömyysosuuden suorituksiksi pitäisi sen sijaan hyväksyä esim. kunnallisten laitosten ja asuinrakennusten rakentamiset ym. sellaiset ensiarvoisen tärkeät tehtävät. Työttömyyssohjeissa pi-

täisi määrätä, että kunta ei joudu heti rahalla maksamaan valtiolle, jos kunnan sijoitusosuus jää vajaaksi, koska kerran valtiokaan ei vastaavassa tapauksessa maksa kunnille. Kunnan sijoituksessa jäänyt vajaus pitäisi voida korvata seuraavana työttömyyskautena lisätyöpäivillä. Työttömyyssohjeiden määräys, että työtupiin, ammattikursseille ja työttömyyslainatöihin osoitetut poistetaan kortistosta eikä niissä suoritettua työtä lasketa kunnan osuuden suoritukseksi, on kunnille kohtuuton vaatimus. Työttömyyslainathan ovat vain lainaa, joka kunnan on maksettava takaisin. Tosin korko ei ole suuri, mutta kun tällä lainalla suoritettavissa töissä olevia ei lasketa kunnan osuudeksi, joutuu kunta sen lisäksi suorittamaan oman työttömyystöiden perusosuutensa täysimääräisenä, mutta valtio vapautuu suurelta osalta omasta osuudestaan.

Työttömyyssohjeiden 6 §:n 6 kohta, jonka mukaan valtio voi osallistua teollisuuslaitosten teettämien töiden kustannusten maksamiseen, on myöskin aivan kohtuuton lahjoitus teollisuuslaitoksille. Samoin on kohtuuton ohjeiden 8 §:n määräys, että valtio voi jollekin nimeämälleen viranomaiselle siirtää kunnan työasiainlautakunnan tärkeimmät tehtävät, jonka mukaan valtion viranomaiselle jäisi ratkaisuvallta työttömyyskortiston avaamisesta ja lopettamisesta samoin kuin eräissä tapauksissa ratkaisuvallta siitä, ketä kortistoon otetaan.

Mainitsin jo aikaisemmin siitä, kuinka huonot nämä työttömyyssohjeet ovat työläisten kannalta. Ohjeethan ovatkin kokoomuslaisen, työnantajapiirien hallituksen antamat, vuorineuvos Serlachiuksen ollessa allekirjoittajanakin. Jos eduskunta jättää nämä ohjeet nyt vahvistamatta ja kumoaa ne, niin lienee luonnollista odottaa nykyiseltä hallitukselta työläisten kannalta parempia työttömyyssohjeita, varsinkin kun vuorineuvos Serlachiuksen tilalla asianomaisena ministerinä on SAK:n puheenjohtaja Sumu.

Viime aikoina on paljon puhuttu verorasituksen huojentamisen välttämättömyydestä. Verorasitusta pitäisikin huojentaa niiden kohdalta, joiden verojen suoritus on raskainta ja joilla todella on kustannuskriisi olemassa. Tarkoitin luonnollisesti työläisiä ja talonpoikaisväestöä, joille kunnallisen verotuksen huojentaminen toisi tuntevan verohuojennuksen ja välttämättömän hyödyn.

Kunnallisen verotuksen pienentämiseksi pitäisi kuntien yleisiä rasituksia pienentää, ja siinä juuri työttömyyden kustannusten pienentäminen toisi huomattavan tuloksen.

Eduskunnassa on paljon kunnallismiehiä, jotka tuntevat edellä mainitsemiini Maalaiskuntien Liiton ja Kaupunkiliiton esittämien vaatimusten oikeutuksen työttömyyssohjeisiin nähden. Lienee kohtuullista odottaa, että jos eduskunta kumoaa tuon kokoomuslaisen hallituksen vuorineuvosten työttömyyssohjeet, niin nykyinen hallitus, jossa työväen ja talonpoikien edustus on niin vahva, antaa kuntia ja kunnallismiehiä paremmin tyydyttävät työttömyyssohjeet.

Herra puhemies! Kannatan tehtyä ehdotusta, että eduskunta kumoaisi valtioneuvoston 12 päivänä helmikuuta 1954 antaman päätöksen toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi, samoin tehtyä ehdotusta perusteluihin tehtäväksi lisäykseksi.

Toinen varapuhemies: Täysistunto keskeytetään suuren valiokunnan kokousta varten ja sitä jatketaan kello 18.

Täysistunto keskeytetään kello 17,05.

Täysistuntoa jatketaan

kello 18.

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Heljas.

Ensimmäinen varapuhemies: Jatketaan päiväjärjestyksen 9) asian käsitte-lyä.

Keskustelu jatkuu:

Ed. Åsvik: Herra puhemies! Työttömyys maassamme ei ole enää mikään satunnainen poikkeusilmiö, vaan se on vuoden 1948 jälkeen muodostunut jatkuvaksi yhteiskunnalliseksi vitsaukseksi. Sodan jälkeisinä kolmena neljänä vuotena työttömyyttä, kuten muistetaan, ei esiintynyt ollenkaan, ja

sikäli kuin sitä määrättyssä suhteessa esiintyi, oli se pelkästään sodan loppumisen seurausten sopeutumisvaikeuksia. Sodan jälkeisellä kaudella työttömyyttä esiintyi laajemmalla mitalla ensimmäisen kerran talvella 1947—1948. Tällöinkin se rajoittui pääasiassa henkisen työn tekijäin ja metsäajomiesten keskuudessa ilmeneväksi. Mainittuna talvena työttömyyskortistoihin ilmoitautui keskimäärin 892 työtöntä kuukaudessa. Varsin lyhyessä ajassa, vajaassa parissa vuodessa, vuoden 1948 jälkeen maassamme harjoitetun politiikan seurauksena syöstiin maan talouselämä sekasortoon. Vuoden 1948 valtiollisten vaalien jälkeen Fagerholmin hallituksen pyrkimykset taloudellisen elämän vakaannuttamiseksi tähtäsivät suhteellisen työttömyyden aikaansaamiseksi. Amerikkalaisiin taloustieteellisiin teorioihin nojaten jopa julkisuudessaakin esitettiin, kuinka välttämättömyyden terveelle talouselämälle on suhteellisen työttömyyden esiintyminen.

Tällainen toivottu tila onkin maassamme saatu pysyväksi. Myöhempiä vuosinahan työttömyysnumerot ovat paisuneet huolestuttavan suuriksi. Niinpä hallituksen vuoden 1953 toimintakertomuksessa todetaan työllisyys tilanteen muodostuneen vaikeammaksi kuin minään aikaisempaan sodan jälkeisenä vuotena. Kun hallituksen vuoden 1953 kertomuksen on antanut 9 päivänä huhtikuuta 1954 Tuomiojan hallitus, ei voitane väittää, että edellä esitetty toteamus olisi kommunistista mustamaalausta.

Tosiasiia myös on, että viime vuoden alkupuolen kuukausina työttömien määrä kohosi uusiin huippulukuihin. Tammikuussa oli työttömiä 318 kunnassa yhteensä 54 207, helmikuussa 361 kunnassa 65 726 henkilöä jne. Tosiasiia on myös se, ettei työttömyys loppunut kiireimpinä kesäkuukausinakaan. Virallistenkin tilastojen mukaan toukokuussa työttömien määrä oli yli 20 000, kesäkuussa noin 2500, ja syyskuusta lähtien se jälleen nousi vuoden loppuun mentäessä. Kaikista tosiasioista piittaamatta kuitenkin silloisen hallituksen ministerit uskottelivat, ettei työttömyys ole muodostunut jatkuvaksi joukkoilmiöksi ja että kehitys näyttää kulkevan kokonaan päinvastaiseen suuntaan. Niinpä ministeri Huononen lausui heinäkuun 9 päivänä 1952 radioesitelmässään mm. seuraavaa: „Mistään suurlamakaudesta ja joukko-työttömyyden uhasta ei nyt ole kysymys.”

Ministeri Lepistö taas puolestaan rauhoitti kansalaisia 14. 9. 1952: „Kaikeksi onneksi merkit viittaavat siihen, että pysyväisempää työttömyyttä ei sittenkään ole odotettavissa.”

Kun kansandemokraatit helmikuussa 1953 viitaten niihin suuriin vaikeuksiin, joihin työtätekevät olivat vakauttamispolitiikan ja siihen liittyvän joukkotyöttömyyden seurauksena joutuneet, tekivät asiasta välikysymyksen, katsoi sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Väinö Tanner asiallisesti lausua: „Välikysymys on niin vääriin perusteihin nojautuva ja niin virheellisiä tietoja antava, että sitä ei eduskunta voi missään tapauksessa vakavalta kannalta ottaa”. Kuitenkin tällöin helmikuussa 1953 työttömien määrä, kuten edellä jo osoitettiin, nousi 316 kunnassa 65 726 henkilöön. Todellakin vääriä perusteita ja virheellisiä tietoja, jotka perusteet ja tiedot viralliset tilastot todistavat! Näin helmikuussa 1952.

Mutta heinäkuussa alkoi tässäkin suhteessa taktiikka vaalien läheisyydestä johtuen muuttua. Ensin sosialidemokraatit vetäytyivät pois hallituksesta voidakseen paremmin hämätä työläisiä muissa tarkoituksissa työttömyyttäkin hyväksi käyttäen. Niinpä nämä samaiset herrat, jotka helmikuussa työttömien määrän kohotessa virallisesti pitkästi 70 000:lle sanoivat tietoja virheellisiksi, sittemmin syyskuussa työttömien määrän ollessa 5 500 tekivät itse siitä välikysymyksen.

Tämä ei kuitenkaan jäänyt ainoaksi taktilliseksi tempuksi. Sos. dem. herrat katsoivat, että Kekkosen neljännen hallituksen antamat uudet työttömyyssohjeet tarjoavat myös oivan mahdollisuuden taktiikan pelamiseen. Perustuslakivaliokunnassa valiokunnan sosialidemokraattiset jäsenet asettuivat ohjeisiin nähden samalle kannalle kuin kansandemokraatitkin, nimittäin niiden hylkäämisen kannalle. Varmuuden vuoksi kuitenkin työttömyyssohjeiden eduskuntakäsittely joulukuun 12 päivänä 1953 keskeytettiin ja siirrettiin helmikuulle. Tosin sosialidemokraattinen sanomalehdistö tapansa mukaan antoi Kekkosen neljännen hallituksen työttömyyssohjeiden käsittelystä täysin vääristellyn kuvan. Tammikuun 24 päivänä 1954 tamperelainen Kansan Lehti kirjoitti, että „työttömyyssohjeet, jotka sosialidemokraatit olivat ensimmäisen kerran ehdottaneet kumottaviksi jo viime syksynä, mutta joita kommunistit silloin tunnetusti puolsivat”. Tosiasia-

han nyt kuitenkin on, niinkuin eduskunnan asia- ja pöytäkirjat osoittavat, että kansandemokraatit olivat voimallisesti ajamassa silloin marras-joulukuussa 1953 kumoon näitä huonoja Kekkosen työttömyyssohjeita. Ei ollut kansandemokraattien syytä, ettei niitä saatu joulukuussa loppuun käsitellyksi. Eiköhän syy viivytelyyn ole löydettävissä lähempänä tamperelaista Kansan Lehteä ja sen päätoimittajaa, entistä pääministerin sihteeriä. Sikäli tamperelaisen Kansan Lehden kirjoituksessa tietysti oli perää, että ensimmäisen kerran silloin sosialidemokraatit olivat työttömyyssohjeiden kumoamisen kannalla.

Minä toivonkin, että sosialidemokraattiset edustajat olisivat nyt toisen kerran työttömyyssohjeiden kumoamisen kannalla, semmin kun nyt käsiteltävänä olevat työttömyyssohjeet ovat huonot, kuten täällä ed. Lindqvist jo osoitti. Edelleen — sosialidemokraatit istuvat nyt hallituksessa — on näin ollen mahdollisuus tehdä korjaukset ja sellaiset korjaukset, joita mm. ed. Jokinen 19 päivänä tammikuuta 1954 Kekkosen hallituksen työttömyyssohjeisiin esitti.

Käsiteltävät Tuomiojan hallituksen työttömyyssohjeet eivät eroa aikaisemmin annetuista Kekkosen hallituksen ohjeista muuten kuin 22 §:n kohdalla, ja kun ne ovat selvästi työtätekevien oikeuksia loukkaavat, pyydänkin, herra puhemies, yhtyä kannattamaan ed. Lindqvistin tekemää ehdotusta työttömyyssohjeiden kumoamisesta.

Ed. Puhakka: Herra puhemies! Lienee syytä muutamien esimerkein osoittaa, minkälaisiin seuraamuksiin käsiteltävänä olevat puutteelliset ja työntekijäin kannalta kelvottomat työttömyyssohjeet ovat johtaneet.

Joensuun kaupungissa asuvan työmies Taisto Kurosen työttömyyskortistoon pääsyä on käsitelty mm. 31. 3. 1954 Joensuun kaupungin työasiainlautakunnassa. Päätös on seuraavan sisältöinen. Mainittu työmies on päätetty ottaa työttömyyskortistoon ja sijoittaa käynnissä oleviin rakennustöihin silloin, kun sinne työntekijöitä pyydetään. Kuten huomaamme, työhön sijoittaminen jää riippumaan siitä, pyydetäänkö rakennustöihin työmiehiä vai ei. Toisin sanoen työhön sijoittaminen jätetään sattumanvaraiseksi. Kuitenkin tässä tapauksessa työhön sijoittamisen olisi pitänyt tapahtua heti, sillä jo seuraa-

vana päivänä työasiainlautakunnan päätöksen jälkeen on sosiaalilautakunnan täytynyt myöntää Kurosen perheelle huoltoapua. Kurosellä on lääkärintodistuksen mukaan selkävika, joten hän ei pysty raskaisiin töihin. Kun Kurosen ei ole toistaiseksi pystynyt maksamaan takaisin myönnettyä huoltoavustusta, on sosiaalilautakunta lääninhallitukselta anonut, että Kurosen velvoitettaisiin työlaitoksessa tekemään työtä köyhäinhuoltokustannusten korvaamiseksi, ellei hän maksa samaansa huoltoavustusta. Se, ettei Kurosen puutteellisten työttömyyssohjeitten takia päässyt heti työhön, johti pitkälti muihin seuraamuksiin.

On syytä mainita, että monissa Pohjois-Karjalan kunnissa ovat työttömät kuukausimääriä joutuneet odottamaan työhön pääsyä. Tämän vuoksi työttömyyssohjeissa täytyisi määrätä, minkä ajan kuluessa työttömäksi ilmoittautunut on viimeistään sijoitettava työhön. Joensuun kaupungista on eräs työmiehen vaimo ryhmällemme lähettämässään kirjeessä vaatinut työttömyyssohjeiden muuttamista. Ensin hän mainitsee, miten mökkiä rakennettaessa on tullut velkaa, josta on nyt erääntynyt maksettavaksi 38 000 markan suuruinen sähköjen laittolasku. Miehen ansiot eivät ole riittäneet maksujen suorittamiseen, siksi vaimo on tarjoutunut työttömyyskortistoon, mutta ei ole päässyt. Vaimo sanoo kirjeensä loppuosassa: „Toivoisin, että uusi eduskunta käsittelee viipymättä työttömyystyöasian ja käsittely johtaisi siihen, että työtä tarvisevat saisivat työtä”.

Kun käsiteltävänä olevat työttömyyssohjeet antavat oikeuden siirtää työntekijöitä ns. siirtotyömaille, on Joensuussakin tätä menetelmää käytetty ahkerasti. Ennen Pielisen suun kaupunkiin liittämistä oli Pielisensuun kunnan töissä poikamiehiä. Täältä heidät siirrettiin ensin Pielisjärvelle metsänraivaustöihin. Seuraava passitus oli Joensuun—Koveron ratatyömaalle, josta poikamiehiä jälleen määrättiin siirtymään Maanselkään. Viimeinen poikamiesten siirto on tapahtunut Rääkkylään. Kun samat poikamiehet joutuvat useampien siirtojen kohteiksi, on luonnollista, että sellaiseen menettelyyn kyllästyy. Jos työmaan työt olisivat päättyneet, niin siirtämisen vielä jotenkin ymmärtäisi, mutta esim. Joensuun—Koveron ratatyömaalla olisi kyllä työtä riittänyt siirtelemättäkin.

Jatkuvalla siirtelemisellä on ollut oma taroituksensa. Poikamiehet ovat jääneet siirtojen vaiheessa uuteen siirtotyömaahan menemättä ja näin jääneet kortiston ulkopuolelle. Tällä tavoin on yhdeltä osalta saatu työttömyyslukuja pienemään. Ettei tulevaisuudessa pääsisi tällaisia jatkuvia siirtotyömailta toisille lähettämisiä tapahtumaan, on työttömyyssohjeissa määriteltävä, että työntekijöille on kotipaikkakunnallaan turvattava heidän ammattitaitoaan ja työkykyään vastaavaa työtä.

Kun hallituksessa nyt on määräysvalta sosialidemokraateilla ja maalaisliitolla ja kumpikin näistä ryhmistä sanoo ajavansa työtätekevien ja vähäväkisten asiaa, on tullut tilaisuus vaalilupausten täyttämiseen tältäkin kohdalta. Ne tulevat täytetyiksi siten, että edellä mainitut hallituspuolueet ovat kumoamassa nyt käsiteltävänä olevia kelvottomia työttömyyssohjeita ja antavat uudet paremmat työttömyyssohjeet, joissa puutteellisuudet ja epäkohdat ovat korjatut. — Kannatan ed. Lindqvistin tekemiä ehdotuksia.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Käsiteltävänä olevan valtioneuvoston työttömyyssohjepäätöksen toimeenpanosta kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön antaman päätöksen 1 § sisältää aika sopivalta kuulostavan lupauksen. Sen mukaan „jokainen työhön kykenevä kansalainen saa ammattitaitonsa edellyttämää, tai ellei siihen ole mahdollisuuksia, ainakin sellaista työtä, joka vastaa hänen työkykyään ja muuten hänelle soveltuvaa ja joka antaa hänelle ja hänen huollettavilleen toimeentulon”.

Tällaisesta yleismäärelmästä huolimatta työttömyyssohjeiden yksityiskohtaiset määräykset ja niiden mukainen käytäntöön soveltaminen ovat sen laatuksia, että edellä lainatun pykälän lupaus jää vain erälle juhlapuhujille sunnuntaikäyttöön. Työläisten ammattitaitoa vastaavien töiden järjestely mahdollisuuksien mukaan ei näytä tulevan käytännössä kysymyksenäkään, päinvastoin. Kaikki merkit viittaavat siihen, että „mahdollisuuksien mukaan” vältetään sellaisten töiden järjestämistä, jotka vastaisivat työtä tarvitsevien ammattitaitoa ja sopisivat heille.

Esimerkkinä tällaisesta käytännöstä mainittakoon, että Jyväskylän kaupungin työasiainlautakunnan kaupunginhallitukselle ja

-valtuustolle antaman ilmoituksen mukaan oli Jyväskylässä viime helmikuun 16 päivänä kortistoon hyväksytyjä työttömiä 814, enemmistö heistä rakennustyöläisiä. Mutta millään keinoin ei työttömyystöiksi saatu viime talven aikana keskeisiksi seisovia Keski-Suomen keskusammattikoulun ja Jyväskylän kasvatustieteellisen korkeakoulun rakennustyömaita. Sen sijaan rakennusalan ammattimiehiä osoitettiin etäisille rautatie- ja maantiesiirtotyömaille. Työasiainlautakunnan selostuksen mukaan olikin kortistosta poistettu 253 työläistä työttömyysohjepäätöksen 12 §:n 4 kohdan mukaan, koska he eivät voineet lähteä osoitetulle siirtotyömaalle.

Mitä tulee työntekijäin ja heidän huoltaviansa toimeentulon turvaamiseen työttömyystöissä maksettavilla palkoilla, niin siinäkin ei käytäntö lähentele sitä, että työansioilla toimeentulo tulisi turvatuksi. Työasiainlautakunnan edellä mainitun selvityksen mukaan ansaitsivat Jyväskylästä siirretty työläiset Suolahden—Haapajärven rata-työmaalla tammikuun ensi puoliskolla keskimäärin 899 mk päivältä ja tammikuun loppupuoliskolla keskimäärin 955 mk päivältä. Kuhmoisten—Jämsän maantietömaalla olivat vastaavat keskipäiväansiot 805 mk ja 835 mk. Myöhemmätkään työvoimapiiriin laatimat palkkatilastot eivät osoita palkkojen sanottavasti muuttuneen näistä numeroista. On selvää, että perheen elatus ja vuokrien maksut tällaisilla ansioilla ovat sula mahdollisuus; pitäähän työttömyystöissä olevan perheen huoltajankin syödä.

Kuvaavana todistuksena tällaisen palkkapolitiikan seurauksista voisin esittää Suolahden kauppalan, jossa vuoden 1953 tuloista toimitetussa taksoituksessa fyysillisten henkilöiden verotuksen tuotto on alentunut edellisestä vuodesta 8½ %. Mutta samaan aikaan ovat kauppalan huoltomenot kohonneet edellisestä vuodesta 11 700 000 mk eli 1:80 taksoitettua veroäyriä kohden. Keski-Suomessa: Jyväskylän kaupungissa ja maalaiskunnassa sekä Suolahden ja Äänekosken kauppaloissa viime vuosina toistunut kausityöttömyys näyttää muuttuneen ympärivuotiseksi, pysyväksi työttömyydeksi. Vielä huhtikuun 15 päivänä oli näissä kunnissa työttömyyskortistojen kautta työhön sijoitettuna yhteensä 839 työläistä, heistä kuntien järjestämällä työmaille 203 miestä ja 47 naista sekä valtion työmaille 584 miestä ja 5 naista.

Tällaisen itsepintaisen työttömyyden lopettamiseksi on työttömyysviranomaisten toimesta aloitettu todellinen „kevätsiivous” nimien poistamiseksi kortistoista. Jyväskylässä on eräs huomattava rakennusliike „keventänyt” kortistoa useilla kymmenillä työläisillä siten, että kaupungin työttömyystöistä on otettu vapaisiin rakennustöihin jatkuvasti työläisiä, joille maksettu ensimmäinen tili on ollut samalla — lopputili. Vaajakosken Toivakan valtion työnä käynnissä ollut tietömaa pysäytettiin aivan äskettäin ja siihen sijoitetulle 128 työläiselle annettiin osoitus etäisille valtion siirtotyömaille. Tälläkin toimenpiteellä pakotettiin huomattava määrä työläisiä jäämään pois kortistosta ja samalla työstä. Niinikään Suolahden ja Äänekosken kauppalaan työläisiä poistettiin Mämmensalmen tietömaalla kuluvan kuukauden alussa sattuneen työselkkauksen vuoksi noin 75 kortistosta ja työstä.

Äskettäin oli eräässä jyväskyläläisessä sanomalehdessä seuraava ilmoitus, jolla saattaa olla tekemistä työttömyyskortistojen „puhdistamistalkoiden” kanssa. Ilmoitus kuului seuraavasti: „Juurikassokerin harvennustöihin Ruotsiin otetaan 18 ikävuotta täyttäneitä naisia ja miehiä. Työ kestää yhden kuukauden ajan. Lähtö Vaasasta, josta matka ja johon myös paluu on vapaa, tämän kuun 31 päivänä. Lähemmin Jyväskylän kaupungin työnvälitystoimistossa.” Tässä saatetaan olla se „vapaa työmaa”, johon voidaan osoittaa kaikki kuluvan kuukauden aikana kortistoon pyrkivät ihmiset, ja elleivät lähde, niin työttömyysohjepäätöksen 12 §:n 4 kohtaa käytäntöön sovellettaessa työttömyystöissäkään ei ole turvaa.

Käytännön toiminta työttömyyden torjumisessa on yleensä sen laatuista, että työläiset yli poliittisten mielipiderajojen arvos-televat ankarasti nykyisiä ohjeita ja niiden mukaista käytäntöä. Samalla vaaditaan kertakaikkista muutosta työttömyyspolitiikkaan. Ajankohtaisin kysymys on kesäkauden työtilaisuuksien järjestäminen. Ei kikkakons-teilla kortistojen puhdistusta, vaan avaamalla työmaita, joissa ihmiset saavat siedettävissä olosuhteissa ja kunnollisella palkalla tehdä tuottavaa työtä.

Keski-Suomen työttömyyskunnissa vaaditaan tällä hetkellä hallitukselta oikeutetusti toimenpiteitä Suolahden—Jyväskylän rata-oikaisutyömaan käyntiin panemiseksi, koska

se toisi työkohteen, jossa kotona asuenkin voitaisiin työskennellä.

Työttömyysyömailta tuskin löytää sellaista työläistä, joka voisi hyväksyä nykyisin voimassaolevat työttömyysohjeet. Työläisten vaatimuksena on jatkuvasti esitetty ja esitetään edelleen sellaisten työttömyysohjeiden käytäntöön saattamista, jotka asettaisivat kertakaikkisen esteen sille mielivallalle, jota nykyisten ohjeiden mukaan käytännössä harjoitetaan työläisiä kohtaan ennen kaikkea työn saannin ja työstä maksettavan palkan suhteen.

Ed. Kelovesi: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi ei tee riittävästi oikeutta työttömiksi joutuneille työläisille. Monien muiden epäkohtien ohella työläisissä on herättänyt oikeutettua tyytymättömyyttä se, että työttömyys- ja siirtotyömaille ja sieltä kotiin matkustamisen rasitukset on asetettu miltei kokonaan työläisille, jotka muutoinkin joutuvat pienten palkkojen vuoksi ankaraan kamppailuun puutetta vastaan.

Tämän päätöksen 18 §:n 3 momentin mukaisesti hallitus katsoo, että perheen huoltajalle riittää, kun hän käy kerran kuukaudessa kotona, ja muille riittäisi käynti neljännesvuosittain. On oikeudenmukaista, että työläisille, jotka ilman omaa syytään ovat joutuneet työttömiksi ja sen torjumiseksi järjestetyille työmaille, varattaisiin myös valtion toimesta kotiin kuljetus kaukaisemmiltaakin siirtotyömailta joka sunnuntaiksi ja lähempää joka päivä, erottamatta perheen huoltajia muista. Työläiset ovat käsitelleet kuljetuskustannuksista aiheutunutta epäkohtaa lukuisissa kokouksissa ja lähettäneet niistä joukoittain kirjeitä ja lähetystöjä asianomaisiin virastoihin, mutta kuitenkin ei hallitus ole antamassaan päätöksessä katsonut tarpeelliseksi ottaa näitä kohtuullisia esityksiä huomioon. Näissä, kuten aikaisemmissakin, työttömyysohjeissa määrätään työvirastot huolehtimaan siirtotyömaiden vapaahetkien vietosta tarkoituksenmukaisella tavalla. Tämä työvirastojen huolenpito ainakin joillakin työmaille puuttuu kokonaan. Työläiset eivät ole saaneet luettavakseen haluamiaan sanomalehtiä, puuttuu kirjoja, radioita jne. ja vapaa-ajan vieton mahdollisuudet rajoittuvat miltei yksinomaan

huonoihin harrastuksiin. Hyvien ja hyödyllisten harrastusten harjoittamisen mahdollisuuden puute vaikuttaa myös turmiollisesti varsinkin nuoriin työntekijöihin. Sen sijaan työnjohtajien ja viranomaisten toimesta on lukuisia kertoja puututtu työläisten vapaa-ajan viettoon kielteisessä mielessä. On esitetty työläisiä pitämästä kokouksia ja keskustelutilaisuuksia työmaille, on hävitetty työläisten lukemista ja tutkimista varten tuomaa kirjallisuutta, kuten Kymen läänissä tapahtui viime talvena siirtotyömailta tarkastaneen viranomaisen ohjeiden ja jopa omakätisen toiminnan tuloksena.

Se käytäntö, mikä nyt vallitsee siirtotyömaiden olosuhteissa ja vapaa-aikojen viettossa, ei vastaa sivistyneen yhteiskunnan tarpeita ja vaatimuksia. Tässäkin suhteessa ohjeet kaipaavat sellaista täsmentämistä, että nykyisin vallitsevat epäkohdat tulevat korjatuksi. Hyödyttävien vapaa-aikojen vieton mahdollisuuksien puuttuminen ja siitä aiheutuneet epäkohdat nuorten työntekijöiden kehitykseen ovat huolestuttaneet nuorisomme tulevaisuuteen huomiota kiinnittäviä nuorisojärjestöjä ja siksi olisi kokonaan luovuttava nuorison lähettämisestä siirtotyömaille ja heille tulisi varata ammattikursseja ja työtä kotipaikkakunnilla, jossa he olisivat kodin ja vanhempien kasvatuksen ja ohjauksen alaisena.

Lisäksi viime aikoina on varsinkin liikekeskuksissa lisääntynyt huomattavassa määrässä naistyöttömyys. Tuon työttömyyden torjumiseen naisten kohdalta ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota niin, että olisi järjestetty sellaisia työmailta, työkohteita, joissa työttömiksi joutuneet naiset ja perheen huoltajat saisivat itselleen ja perheilleen toimeentulon. Myöskään työttömyysohjeissa tätä epäkohtaa ei käsitellä eikä mitään toimenpiteitä määrätä sen poistamiseen, joten siinäkin suhteessa nämä ohjeet ovat huonot ja puutteelliset.

Herra puhemies! Minäkin kannatan ed. Lindqvistin tekemiä ehdotuksia.

Ed. Liedes: Herra puhemies! Nämä naapuriryhmien edustajat tuntuvat olevan pelottavan hiljaisia tämän asian yhteydessä. Kajahtelee se ehkä joltain samantapaiselta, mitä sosialidemokraateille tapahtui vastaavanlaisen hiljaisuuden jälkeen lisämälain yhteydessä? Kuitenkin vaalien edellä muistan, kuinka maalaisliiton melkein kai-

kissa lehdissä kierteli eräs havainnollinen kuva työttömyystilanteesta. Siinä näytettiin, miten silloinen ministeri Serlachius haravoi työttömiä jostakin Pohjois-Suomesta Etelä-Suomen tehtaille Mänttään (Ed. Rytinki: Niin se teki!). — Niin teki. Ja kun tarkastetaan näitä työttömyysohjeita, niin tosiaan-kin tässä on meillä nyt käsillä, ed. Rytinki, se harava, millä Serlachius tätä haravointia suoritti (Keskustasta: Höpö, höpö! — Vasemmalta: Älkää nyt hermostuko!). Juuri näitten työttömyysohjeitten mukaisesti on Oulun ympäristössä, mikä ed. Ryttinginkin vaalialuetta on, sitä haravointia suoritettu johonkin Taivalkosken heikosti palkatuille metsätyömaille, johonkin Lapin läänin alueelle, onpa nakattu näillä ohjeilla myöskin Ruotsiin saakka henkilöitä, joten tämä kuva, mikä silloin teidän lehdissänne oli, on tietenkin tuollainen reaalin ja siinä mielessä kaikin puolin kiitettävä. Mutta minkä takia nyt sitten näin? Juuri näitä ohjeita haravana käyttäen on yhtiöitten etuja ajettu, pyritty pakottamaan työttömiä tällaisille alueille ja teollisuuslaitoksille, missä todellista työvoiman tarvetta ei ole ollutkaan. Lisäksi näitten työttömyyttä lisäävien toimenpiteitten kautta on sitten pyritty laskemaan myös palkkoja kaikissa näissä töissä.

Näissä ohjeissa on 7. kohdassa hyvin kaunis koriste. Siinä sanotaan, kuinka kunta on velvollinen pitämään työttömien kortistoa. Näitten 10 §:ssä jälleen sanotaan kauniisti, miten näillä kortistoon hyväksytyille täytyy ryhtyä viipymättä järjestämään töitä (Keskustasta: Eikö se ole oikein!). — Se on oikein ja kaunis koriste. Mutta heti 8 §:ssä sanotaan, että kulkulaitosministeriö voi määrätä jonkun henkilön hoitamaan niitä tehtäviä, jotka työasiainlautakunnalle ehkä olisivat kuuluneet. Näin on myös käytännössä tapahtunut. Mm. Iin kuntaan on määrätty työasiamies hoitamaan tämän kunnallisen elimen tehtäviä. Kunnan, siis kuntalaisten valitsema elin on syrjäytetty ja ministeriön päätöksellä annettu tämä tehtävä yhden henkilön hoidettavaksi. Samanlainen tilanne on myöskin Kemissä. Onko tämäkin vielä teidän mielestänne oikein? Kukaan paremmin sosialidemokraattien kuin maalaisliittolaistenkaan äänestäjistä ei tätä tuolla kentällä hyväksy. Jokainen heistä on lähettänyt teille sellaisia terveisiä, mm. Iistä, että antakaa nämä työasiainlautakunnan teh-

tävät jälleen työasiainlautakunnan tehtäviksi. On luonnollista, että olipa henkilö minkälainen hyvänsä, ei hänellä ole sitä asiantunte- musta, mitä on koko kunnan käsittävällä työasiainlautakunnalla. Se on myös käytännössä moneen kertaan todettu asia.

Edelleen näitten ohjeitten 11 §:ssä tehdään tyhjäksi lopullisesti ne mahdollisuudet, millä ehkä työttömiä kortistoon voitaisiin ottaa. 11 §:ssä nimittäin annetaan työvoimapiirin henkilöille oikeus poistaa kortistosta työttömiä muka esim. sellaisten perusteitten kautta kuin osoittamalla, että josain Suomen toisessa laidassa on vapaita töitä ja että niitten työttömien täytyisi matkustaa sinne. Tällä toimenpiteellä on saatu monta vaikeutta ensinnäkin kuntien puitteissa; sillä on tehty monta ikävää itse työttömien perheisiin. Muutamia esimerkkejä siitä, minkälaisia tapauksia on.

Iin kunnassa, kun tarkastettiin työttömien kortteja, Oulun työvoimapiiri ilmoitti, että saman kunnan Oulu Oy:n hakkuille sopii 40 miestä, ja vastaavan korttimäärän työvoimapiiri poisti kortistosta. Kuitenkin, kun kunnan elimet ryhtyivät tarkistamaan, pitääkö tämä tieto paikkansa, ilmeni, että tälle työmaalle sopi majoitukseen ainoastaan 7 miestä. Kuitenkin kortistosta oli nämä 40 henkilöä poistettu. — Edelleen. Viime talven aikana on Kiimingin kunnassa käyty kolme kertaa tällä tavoin perkaamassa kortistoa ja viimeisellä kerralla mm. työvoimapiirin henkilö ilmoitti, että kunnan alueella on se ja se vapaa työmaa. Mutta kun kunnan elimet ryhtyivät suorittamaan tutkimuksia, miten paljon henkilöitä tuohon vapaaan työmaahan sitten sopii, niin ei löytynyt koko mainittua työmaata sen kunnan alueella (Oikealta: Ai, ai! — Keskustasta: Huono tarkastaja!). — Edelleen Taivalkosken kunnasta. Taivalkosken kunnassa Kurtin kylässä viime talvena paikalliset metsätyöläiset kävivät metsähallituksen savotassa, mutta paikallinen työnjohtaja ei maksanut näille „tossurahaa” (siis matkasta työpalkalta kotiin), joka työpalkkaohjeitten mukaan heille kuului. Ammattijärjestöjen kautta nämä työntekijät veivät kuitenkin oikeutensa läpi. He ottivat rahansa pois. Ammatillisia järjestöjä tässä hyväksyen käyttäen he tämän toimenpiteen saivat myös päätökseen. Mutta kuinkas kävikään? Mainittu työnjohtaja, joka tällaisia toimenpiteitä harjoitti, asetti nämä

kyläläiset sellaiseen saartoon, että niitä ei enää otettukaan keväällä parkkuihin. Tällä tavoin nämä työläiset joutuivat pois työstä. Mutta miten kävikään? Oulun työvoimapiiri piti huolen siitä, että muista kunnista tuotiin työntekijöitä tähänkin parkkuuseen.

Tällä tavoin on käytetty tätä Serlachiuksen haravaa, ja näitä esimerkkejä voitaisiin kertoa miten paljon tahansa (Oikealta: Jo riittää!). Näin ollen ei voida mitään muuta kuin pyrkiä sellaisiin toimenpiteisiin, joilla parannuksia voitaisiin aikaansaada (Ed. Pakkanen: Parempi yhteiskunta! — Ed. Rantamaa: Järjestelmässä vikaa!).

Edelleen on sitten kerrottu näistä vaalilupauksista. Sosialidemokraatit vaaliaapisesaan sanoivat 11 sivulla, että työn saaminen on saatava perusoikeudeksi, jolle kaikki muut tekijät sitten rakentuvat (Ed. Hakkila: Perustuslaiksi!). Nyt kuitenkin on esiintynyt valiokuntakäsittelyssä, että sosialidemokraatit ovat selostaneet, että heidän ei tätä vaalilupaustaan enää tarvitsisikaan lunastaa: he voivat nyt siitä luopua sen takia, että muka porvarit ovat vastustaneet tämän lain parantamista. Näin ollen, koska heillä hallituksessa ei ole enemmistöä, vaan on porvarisenemmistöinen hallitus, muka sosialidemokraatitkaan eivät voi niitä vaalilupauksia lunastaa. Onko tämä jotenkin puolustettavissa? Onko tämä jotenkin pesemässä teidän käsiänne siitä, mitä mahdollisesti olette ryhmässänne päättäneet; että näitä ohjeita ei parannettaisikaan? Ei suinkaan! Vai olitteko jo hallitusta muodostettaessa sillä kannalla, että työläisten osuutta täytyisi tuossa hallituksessa lisätä?

Otitteko tässä mielessä yhteyttä SKDL:n ryhmään ja pyrittekö yhdessä meidän kanssamme sitä osuutta lisäämään? Ette! Ette ottaneet yhteyttä, ja kun SKDL:n ryhmän taholta otettiin yhteys ja pyydettiin tässä mielessä neuvotteluja, te ette edes suvainneet vastata siihen, joten tässä nähdään, että ei ole pyritty siihen, että työläisten etuja tässä hallituksessa olisi liioin pyritty lisäämään. Edelleen. Ei riitä se, että te olisitte tällä tavoin työläisten osuutta näin yhteisesti vähentäneet, vaan kohta ensimmäisessä hallitusneuvottelun vaiheessa, kun tarjottiin seitsemää salkkua ryhmällemme, nimittäin hallitus kahtia sosialidemokraattien ja maalaisliiton kanssa, siis sosialidemokraateille puolet ministerisalkuista, sekään ei

teille kelvannut (Ed. Rantamaa: Mitä tämä asiaan kuuluu? — Ed. Hakkila: Puhu Kiihasta!). Oli liian pieni hallituksen enemmistö vielä porvareilla ja tästä johtuen sitten te esittelitte, että porvareille täytyy saada lisää salkkuja, niin sitten lupailtiinkin kolmea laukkuja lisää (Ed. Salminen: Kapsäkkiä!), ja kuinkas kävi tämän jälkeen? Vieläkään teitä ei näyttänyt tyydyttävän se, vaan ryhdyitte esittelemään, että kokoomukselle täytyisi saada pari laukkuja ... (Oikealta: Laukkua!).

Puhemies (koputtaa): Kehoitän puhujaa palaamaan asiaan (Ed. Hakkila: Miten se puhuu, kun ei asiaa ole!).

Puhuja: Hallituksen kautta voidaan tämä kysymys järjestää ja sitä kautta saada meille paremmat työttömyysohjeet.

Herra puhemies! Yhdyn kannattamaan ed. Linqvistin tekemää esitystä näitten työttömyysohjeitten kumoamiseksi ja perustelujen tekemiseksi uudelleen (Ed. Peltonen: Mitäs sitten jää jälkeen, kun ne kumotaan? Vielä huonommat ohjeet!).

Ed. Henriksson: Edellinen puheenvuoro oli varmaan asiattomin, minkä minä olen koskaan täällä eduskunnassa kuullut esitettävän (Keskustasta: Se koski Aravaa!). Yleensä nämä aikaisemmatkin SKDL:n uusien edustajien puheenvuorot olivat kyllä melkein hämmästyttäviä. Minusta tuntuu, että nämä uudet edustajat hyvin huonosti tuntevat tämän esillä olevan asian ja sen eri vaiheita, ja heidän valistamiskseen minä nyt esitän muutamia tosiasioita (Vasemmalta: Tule pois vain! — On siinäkin valistaja!).

Kekkosen neljäs hallitus julkaisi loka-kuussa uudet työttömyysohjeet — sen kai te tiedätte — jotka sisälsivät huomattavia huononnuksia. Tämä tapahtui sen jälkeen, kun kommunistit muutamia viikkoja aikaisemmin toimitetussa välikysymyskeskustelussa olivat äänestäneet hallituksen puolesta, antaneet sille lisää elinaikaa (Vasemmalta: Tarkistapas se aikataulu!). Sen kai te myöskin tiedätte? Näin saatua armonaikaa tuo silloinen Kekkosen hallitus käytti sillä tavalla, että valmistutti ja julkaisi uudet työttömyysohjeet, jotka selvästi kulkivat K-politiikan linjaa ja jotka mm. merkitsivät palkan alen-

nusta (Hälinää vasemmalta). Maamme palkkatyöväestö reagoi, kuten luonnollisista oli, voimallisesti kuristamisohjeita vastaan. Ammattiyhdistysliike reagoi voimallisesti. Täällä eduskunnassa sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ryhtyi päättävään taisteluun uusia ohjeita vastaan. Myönnän, että kansandemokraattinen eduskuntaryhmä seurasi meitä (Vasemmalta: Milloin se on loppunut teiltä se taistelu?). Perustuslakivaliokunnassa meidän taholtamme ehdotettiin ohjeitten kumoamista, siinä hävittiin äänestyksessä, ja silloin tämä vaatimus toistettiin vastalauseessa. Tähän meidän vastalauseeseemme kansandemokraatit yhtyivät. Tähän vastalauseeseen — se oli siis yhteinen vastalause — sisältyi määrättyjä perusteluja sille, minkä takia me halusimme ohjeet kumottaviksi. Täällä eduskunnassa kävi niin onnellisesti, että ohjeet kumottiin yhden äänen enemmistöllä, ja nyt on saatu uudet ohjeet. Näissä ohjeissa on otettu huomioon kaikki se, mitä siinä meidän yhteisessä vastalauseessamme ehdotettiin vanhoja, edellisiä ohjeita vastaan (Vasemmalta: Ei ole otettu!). — On, kaikki on otettu huomioon se, mitä yhteisessä vastalauseessamme esitettiin näitä Kekkonen hallituksen ohjeita vastaan. Kyllä olisi kai sentään naurettavaa, oi hyvät edustajat tuolla, vaikka nyt harjoittaa minkälaista politiikkaa tahansa, hyvin naurettavaa, että eduskunta lausuu määrättyjä käsityksiä ja määrättyjä toivomuksia ja kun hallitus näitä toivomuksia noudattaa, sitten äänestettäisiin nurin hallituksen uusi päätös, joka juuri on laadittu sillä tavalla kuin eduskunta halusi (Vasemmalta: Eikö ole parempia ohjeita?). Onko nyt sellaisessa politiikassa minkäänlaista järkeä?

Kukaan ei väitä, että nämä ohjeet olisivat nyt mahdollisimman hyvät. Niissä on puutteellisuuksia. Mutta tässä taistelussa, mikä käytiin viimeksi, siinä oli kysymys, niinkuin koko viime vuoden ajan, K-politiikan torjumisesta myöskin tällä rintamanosalla, ja siinä me nyt olemme onnistuneet. Kuten jo sanoin, eivät nämä ohjeet ole virheettömät, mutta ei asia siitä parane, että ohjeet kumotaan (Ed. Torvi: Eikö hallitus kykene antamaan parempia ohjeita?). — Ehkä se kykenee, siinä hallituksessahan on mm. kuusi maalaisliittolaista, sosialidemokraatit luultavasti tekevät voitavansa siinä hallituksessa, mutta on kuusi maalaisliittolaista, sen puolueen edustajaa,

jonka hallituksessa olon puolesta syyskuussa äänestitte. Katsotaan nyt, kuinka pitkälle asian saavat maalaisliittolaiset ministerit hallituksessa. Minusta joka tapauksessa on kyllä järjetön ehdotus... (Hälinää: — Ensimmäinen varapuhemies koputtaa: Puhujaa ei saa häiritä!) ...että sen jälkeen, kun hallitus on noudattanut eduskunnan tahtoa, niin hallituksen päätös ehdotetaan kumottavaksi.

Ed. Lindqvist: Herra puhemies! (Eduskunnasta: Lindqvist aloittaa uuden kierroksen!) — Kierretään niin monta kertaa kuin tarvitaan! — Ed. Henrikssonin puheenvuoron johdosta on syytä kysyä, mikä sortii äänen suuren, äänen suuren ja soorean (Eduskunnasta: Jo tuli runollista!). Kun tammi-kuussa käsiteltiin näitä työttömyysohjeita, niin on syytä palauttaa mieliin, millä tavalla sosialidemokraattinen ryhmä suhtautui silloin työttömyysohjeisiin. Kun ed. Henrikssonilla oli otsaa väittää täällä tänään, että näissä uusissa työttömyysohjeissa on saatu kaikkiin niihin kohtiin korjaus, mihinkä silloin korjauksia vaadittiin (Ed. Peltonen: Vastalauseessa!) — vastalauseessa, ja muutenkin täällä puheenvuoroissa vaadittiin, minä siteeraan täällä muutamia kohtia ed. Jokisen puheenvuorosta, joista näkee, että kaikki nämä kohdat, joissa ed. Jokinenkin täällä vaati muutoksia ja parannuksia aikaan, ovat jääneet korjaamatta (Keskustasta: Vaikka Jokinen vaati!). On vain muodollinen ja ehkäpä pieni asiallinen korjaus tapahtunut 22 §:n kohdalla palkkoja koskevassa kohdassa, mutta sekään ei aivan sillä tavalla kuin oli alkuperäinen tarkoitus.

Ed. Jokinen sanoi tämän vuoden tammi-kuun 19 päivän istunnossa, jossa käsiteltiin Kekkonen neljännen hallituksen antamia työttömyysohjeita, mm. näin: „Mitä sitten tämän päätöksen pykälään tulee, niin on todettava, ettei tässä maassa Lapuan päivien jälkeen ole ollut näin taantumuksellista työttömyysohjepäätöstä” — tai ed. Jokinen sanoo täällä „päätöntä” —, „jonka maalaisliittolainen hallitus on valtalain puitteissa antanut”. Edelleen hän sanoi, ettei „vapaaksi sanotussa maassa, jossa me ainakin toistaiseksi vielä todennäköisesti olemme, voida hyväksyä orjapäätöksiä, joilla Kekkonen hallitus on tahtonut jalostuttaa ja ihastuttaa Suomen kansaa” (Eduskunnasta: Se on sitä

Jokisen tyyliä!). „Päätöksen 18 §:ssä mm. mainitaan”, — sanoo Jokinen — „ettei työttömyyskortistoon saa ottaa työtä vieroksuva henkilöä. Minä haluaisin kysyä” — sanoi ed. Jokinen — „entisen hallituksen jäseniltä ja ennen kaikkea päätöksen allekirjoittajalta ed. Eskolalta, millä tavalla työasiainlautakunta voi etukäteen tietää, kuka on työtä vieroksuva ja kuka ei. Siihen ei lautakunnan tieto riitä.” Tässäkin 12 §:n kohdalla ei ole tullut mitään muutosta työttömyyssohjeissa, joihin Jokinen vaati muutosta, niinkuin mekin tänään olemme vaatineet ja silloin yhteisessä vastalauseessamme vaadittiin. Edelleen ed. Jokinen kysyi silloin tammikuussa: „vai haluaako maalaisliitto, että kansalaiset koritetaan nyt vakavan työttömyyskauden aikana niin, että kaikki, jotka eivät tee työtä heidän mielestään riittävästi, merkitään laiskan kirjoihin, jotka eivät saa mistään tämän jälkeen työpaikkaa, siis täysin ohrauskommentoa, kuten meillä on aikaisempinakin aikoina eräillä aloilla ollut. Tämän pitäisi olla lainvastainen toimenpide”, sanoo ed. Jokinen, „eikä valtaliittakaan voida käsitykseni mukaan sentään lähteä kansalaisia kortittamaan.” Näin topakasti Jokinen vaati silloin korjausta tähänkin päätöksen pykälään (Eduskunnasta: Se oli silloin!). 12 §:n 3 momentin kohdalla ed. Jokinen työttömyyskortisto-asioista puhuessaan sanoi: „Mielivaltaan ja erilaiseen tulkintaan tämä luo mitä parhaimmat edellytykset”, ja samalla hän pohtii saman pykälän 7 kohtaa ja lisää: „Voidaan kysyä maalaisliitolta, onko maanviljelys tosiaan niin kannattamatonta, että kolmen hehtaarin peltoalalla sen omistaja elää sen varassa koko vuoden. Jos niin on asia, niin turhaa on teillä täällä ollut parku maatalouden kannattavuudesta. Tämänkin pykälän kohta kaipaisi korjausta”, sanoo Jokinen, „jotta myös pienviljelijät ainakin Etelä-Suomen kohdalla voitaisiin ottaa työttömyystöihin, ainakin vähintään viiteen hehtaariin asti.” Näin ollen ed. Jokinen silloin vaati samanlaista korjausta kuin me silloin ja tänään täällä (Ed. Pakkanen: Ei Jokisen puheista ennenkaan ole mitään ollut! — Ed. Brander-Wallin: Enempää kuin Lindqvistin-kään!). — Ei enempää kuin Pakkasenkaan siellä ja monen muun. — Työttömyyssohjeiden 13 §:n kohdalla ed. Jokinen sanoi: „Ei ole myöskään aihetta tehdä työttömyystyömaista orjatyömaita sen vuoksi, että se miellyttäisi

Kekkosta ja muita maalaisliittolaisia”. — ”Voin vakuuttaa teille”, sanoi ed. Jokinen, „ettei Suomen kansa tule koskaan alistumaan orjuuteen siitäkään huolimatta, että sen toteuttajana on viime aikoina maalaisliitto niin innokkaasti kunnostautunut” (Ed. Seppälä: Ei kommunistienkaan orjuuteen!).

Tällä tavalla paukutteli ed. Jokinen sosialidemokraattisen ryhmän puolesta. Tämä oli siis sosialidemokraattisen ryhmän kannanotto. Edelleen hän mainitsi: „Oikeudenmukaisempaa olisi ollut, että kunnat olisivat saaneet maksaa työntekijöilleen varatoissa sopimusten mukaisia palkkoja, paikkakunnalla vallitsevan tavan mukaan maksettavia palkkoja.” „Herra puhemies”, hän sanoi lopuksi, „Kun tämä päätös” (Naurua) — aivan niin, näin Jokinen sanoi, minä vain siteeraan (Eduskunnasta: Kohteliaasti sanottu!) — ”Kun tämä päätös, kuten olen edellä maininnut, loukkaa syvästi työtätekevän kansan oikeuksia ja saattaa heidät mielivallan alaiseksi, niin viitaten perustuslakivaliokunnan mietinnön vastalauseeseen yhdyin niihin, jotka täällä ovat esittäneet tämän päätöksen kumottavaksi”.

Näin siis silloin. Ed. Jokinen oli, kuten ed. Henriksson ja koko sosialidemokraattinen ryhmä suurin piirtein, näiden päätösten kumoamisen kannalla juuri niissä esiintyvien heikkouksien ja epäoikeudenmukaisuuksien perusteella, jotka ovat vielä jääneet edelleenkin näihin työttömyyssohjeisiin, joista nyt on kysymys. Näissä ei ole tullut korjatuksi muuta kuin 22 §:n kohdalla oleva asia. Minusta nyt tuntuu siltä, että tällä kerralla ei vaaditakaan eikä halutakaan muutoksia, jotka 3—4 kuukautta sitten olivat välttämättömiä saada aikaan, sillä nythän sosialidemokraattiset edustajat ovat hallituksessa, ja silloin heillä pitää olla käytettävissään sellaiset työttömyyssohjeet, että on mahdollisuus mielivaltaan ja vieläpä perustuslaillisten oikeuksien loukkaamiseen. Silloin kun te olitte oppositiossa, kun te ette olleet hallituksessa, kun te röykytite täällä maalaisliittoa ja Kekkosta, silloin te olitte valmiit kumoamaan ja löysitte näistä epäoikeudenmukaisista ja heikkoista kohtia, silloin ed. Henrikssonkin puhui näistä epäoikeudenmukaisuuksista jo valiokunnassa ja oli mieltä, että nämä on kumottava. Kun ed. Henriksson sanoi täällä, että se on sosialidemokraattien ehdotus ja sosialidemokraattien vastalause

perustuslakivaliokunnan mietintöön, niin huomautan, että kyllä se oli yhteinen vastalause (Ed. Peltonen: Niin hän sanoikin!), yhteisesti sovittu, mutta jos ed. Henriksson nyt haluaa kunniaa itselleen, että siellä on teidän nimenne ensimmäisenä, niin olkoon. Asia oli kuitenkin siksi tärkeä, että oli hyvä, että me saimme yhteistoiminnan siinä aikaan. Mutta nyt, kun teidän miehenne ja naisennekin ovat hallituksessa, nämä epäoikeudenmukaiset, mielivaltaan ja orjuuteen tähtäävät ja orjuutta aiheuttavat työttömyysohjeet pitää antaa teidän hallituksenne käytettäväksi. Kas tällaista „pyllähdystä” nyt oikeastaan tämän kamarin palkeilla ei ole näin pian nähty tapahtuvan, kuin teidän käsityksissänne työttömyysohjeisiin nähden on tapahtunut.

Ed. Henriksson: Herra puhemies! Ihmettelen sitä, että ed. Lindqvist ei lukeutunut täällä aikaisempaan perustuslakivaliokunnan mietintöön liitettyä vastalauseetta. Sehän olisi selvittänyt tämän asian. Ei tuo Jokisen puheenvuoro sitä selvittänyt. Kyllä ed. Lindqvist olisi voinut lukea täältä kaikki nuo kommunistienkin pitämät puheenvuorot, eivätkä ne olisi sitä selvittäneet. Kun minä sanoin, että tässä nyt on saatu ne muutokset, joita eduskunta silloin vaati, niin tarkoitin sitä, että kun eduskunta äänesti ohjeet kumoon, se luultavasti sillä hyväksyi sen kannan, joka esiintyy vastalauseessa (Eduskunnasta: Oikein!) En minä usko sitä, että eduskunta hyväksyi kaiken sen, mitä eri puheenvuoroissa, teidänkin puheenvuoroissanne, esitettiin, vaan hyväksyi luultavasti vain sen kannan, joka vastalauseessa esitettiin (Ministeri Kalliokoski: Aivan!), ja sen kannanoton hallitus nyttemmin on hyväksynyt. Se on noudattanut siinä suhteessa eduskunnan linjaa. Ei ed. Lindqvist tästä tosiasiasta pääse. Me sosialidemokraatit olemme nyt aivan samalla linjalla kuin me olimme silloinkin. Teimme silloin määrättyjä huomautuksia vastalauseessamme (Ed. Stenberg: Ne olivat sitten vain vaalipuheita, mitä Henriksson ja muut pitivät!). Ne puutteellisuudet on korjattu, ja tällä kerralla me tyydymme tähän (SKDL:n ryhmässä naurua), koska me, kuten jo sanoin, pidämme aivan järjettömänä, että eduskunta ensin vaatii jotakin, sitten saa sen ja jatkuvasti on tyytymätön.

Ed. Suonpää: Ed. Henriksson puheenvuorossaan esitti pääkysymyksenä sen, että uusissa työttömyysohjeissa on toteutettu se, mitä aikaisempi eduskunta ja silloinen vastalause, jonka sosialidemokraatit ja kansandemokraatit olivat esittäneet, vaati. Mutta työläiset eivät ole hyväksyneet näitä uusia työttömyysohjeita, vaan ovat pitäneet niitä kovin huonoina. Varatyöläisten keskuudessa on esitetty monia esimerkkejä siitä. Myöskin kunnallismiehet pitävät näitä ohjeita tavattoman huonoina. Mainitsin jo äsken, kuinka kuntien keskusjärjestöt, Maalaiskuntien Liitto ja Kaupunkiliitto, ovat esittäneet toisenlaisella pohjalla työttömyysohjeita. Nythän on uusi eduskunta. Ei tämän eduskunnan tarvitse välttämättä hyväksyä niitä vaatimuksia, mitä aikaisempi eduskunta on hyväksynyt. Me kansandemokraatit lähдемme siitä, että koska työläiset eivät voi hyväksyä näitä työttömyysohjeita eivätkä kunnat voi niitä hyväksyä, pitäisi saada paremmat. Jos sosialidemokraattien mielestä se oli korkein saavutus, mihin Tuomiojan kokoomushallitus ja ministeri Serlachius pääsivät, niin silloin me emme voi tyytyä emmekä yhtyä siihen. Eikö sosialidemokraattien ministeri Sumu Serlachiuksen paikalla ja viisi muuta sosialidemokraattia kokoomukselaisten tilalla hallituksessa voisi saada yhtään parempia työttömyysohjeita kuin tuo aikaisempi hallitus? (Ed. Aaltonen: Ei se voi!). Sitä pitäisi ainakin kokeilla ja sen vuoksi hylätä nämä työttömyysohjeet, ja jos tämä hallitus ei saa parempia, niin eiköhän silloin olisi parempi, että sosialidemokraatit kutsuisivat sieltä edustajansa pois, etteivät ne ole siellä vielä huonompaa hallitusta muodostamassa kuin oli kokoomukselaisten hallitus ja ministeri Serlachius kulkulaitosten ja yleisten töiden ministerinä.

Ed. Lindblom: (Ed. Murto: Sano vain, että sinua tyydyttävät nämä, niin sillä selvä!) Herra puhemies! Tullessani tänne puhujapaikalle ed. Murto pyysi minua ilmoittamaan, että nämä ohjeet tyydyttävät minua. Aloittaisin siitä tosiasiasta, että näiden työttömyysohjeiden runko on muodostettu silloin, kuin ed. Murto oli ministerinä. Ensimmäisen kerran niitä huononnettiin Kekkosen neljännen hallituksen aikana (Keskustasta: Parannettiin!). Eduskunta ei hyväksynyt näitä ohjeita, ja edesmennyt hallitus

korjasi niitä pääkohdiltaan, ja nämä pääkohdat koskivat sekä palkkaa että myöskin sitä epäoikeudenmukaisuutta, joka edellisten ohjeiden mukaan kohdistui sellaiseen työntekijään, joka olisi mielivallan puitteissa joutunut poistetuksi työpaikalta, erotetuksi työttömyystöistä työntekijöiden mielivallan perusteella. Tämä kohta korjattiin. Mä pidän sitä eräänä näiden uusien ohjeiden tärkeimpänä mielipideilmaisuna siitä, millä tavalla työttömyystöissä työntekijöiden oikeuksia on valvottava. Tämä merkitsi siirtoa työntekijöiden mielivallasta työasiainlautakunnan (Ed. Torvi: Mielivaltaan!) harkintaan ja valvontaan, ja sitä valvontaa edelleen tehostaa se valvonta, joka ministeriössä suoritetaan (Ed. Vennamo: Porvarit sen tekivät!). Samat virkamiehet hoitavat suurin piirtein ministeriössä näitä asioita kuin silloin, kun ed. Murto oli ministerinä (Ed. Haapanen: Ministerit ovat vaihtuneet!).

Mutta tullakseni tässä kysymyksessä eräseen tärkeämpään asiaan haluaisin korostaa sitä, että täällä kommunistiedustajien puheenvuoroissa on sekoitettu kaksi erittäin tärkeätä asiaa. Toinen on kysymys työttömyyden hoitamisesta silloin kun sitä ilmenee, ja toinen on kysymys siitä politiikasta, jolla työttömyyttä pyritään estämään. Niissä puheenvuoroissa, jotka täällä ovat kosketelleet näitä työttömyysohjeita, ei ole pysytty läheskään asiassa, vaan on puhuttu pääasiassa sellaista politiikkaa, jota me ilmeisesti saamme tottua kuulemaan jatkuvasti, politiikkaa, jossa ei ole itse asiassa päätä eikä häntää muuta kuin meteliä etupäässä (Ed. Aaltonen: Onko siinä päätä ja häntää, mitä sinä puhut?).

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Lindqvist ed. Suonpään kannattamana ehdottanut vastalauseessa esitetyillä perusteilla, että kyseessä oleva valtioneuvoston päätös kumottaisiin. Kutsun tätä ed. Lindqvistin 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Lindqvist ed. Suonpään kannattamana ehdottaa, että perusteluihin otettaisiin vastalauseessa ehdotetut kaksi kappaletta. Kutsun näitä ehdotuksia ed. Lindqvistin 2) ja 3) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Lindqvistin 1) ehdotuksesta mietintöä vastaan. Jos mietinnön ehdotus hyväksytään, raukeaa ed. Lindqvistin 3) ehdotus, ja siinä tapauksessa äänestetään vain ed. Lindqvistin perusteluja koskevasta 2) ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Lindqvistin 1) ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittoa, on ed. Lindqvistin 1) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Flinek, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heinen, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Korsbäck, Koskinen, Kuitinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindblom, Lindh, Lukkarinen, Malkamäki, L. Mattila, Meinander, H. Miettinen, M. Miettinen, Miikki, Mohell, Muikku, Murtomaa, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rantamaa, Raunio, Ryhti, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wiekman, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hietanen, Kelovesi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Pessi, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Åsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Antikainen, Eskola, Heljas, Hetemäki, Järvi, Kaitila, Kajala, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, Kokkola, Kosola, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Luukka, M. Mattila, Miettinen, Niskala, Nordfors, Palovesi, Rankila, Rantala, Salmela-Järvinen, A. Simonen, Tainio, Tervo, Turkka, Turunen, Tuurna, Wiherheimo, Virolainen ja Öhman.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 39 ei-ääntä; poissa 35.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Ensimmäinen varapuhemies: Näin ollen raukeaa ed. Lindqvistin 3) ehdotus.

Äänestys ed. Lindqvistin 2) ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Lindqvistin 2) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antila, Brandt-Wallin, Erkkilä, Flink, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Hakila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heinen, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kajatsalo, Kal-Kipeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koi-liokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen,

visto, Koivusilta, Korsbäck, Koskinen, Kuit-tinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähö-nen, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindblom, Lindh, Lunkkarinen, Malkamäki, L. Mattila, Meinander, H. Miettunen, M. Miettinen, Miikki, Mohell, Muikku, Murtomaa, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänä-nen ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hietanen, Kelovesi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Pessi, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Åsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Antikainen, Eskola, Heljas, Hetemäki, Järvi, Kaitila, Kajala, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, Kokkola, Kosola, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Luukka, M. Mattila, Miettinen, Niskala, Nordfors, Palovesi, Rankila, Rantala, Salmela-Järvinen, A. Simonen, Tainio, Tervo, Turkka, Turunen, Tuurna, Wiherheimo, Virolainen ja Öhman.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 39 ei-ääntä; poissa 35.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

Ensimmäinen varapuhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:o 43 ja 44 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Lisäyksiä ja muutoksia vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon

koskeva hallituksen esitys n:o 43 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Sukselainen: Herra puhemies! Nykyisen hallituksen ensimmäisiä tehtäviä oli panna kiireesti kokoon vuoden ensimmäinen lisämenoarvio, joka pitkäksi venyneen hallituspuolan takia oli pahasti myöhässä. Tästä johtuu, että hallituksen mahdollisuudet omilla kannanotoillaan vaikuttaa lisäbudjettiin ovat tällä kertaa olleet entistäkin rajoitetummat. Voimme sanoa, että käsillä oleva lisäbudjetti on pantu kokoon kolmesta osasta: varsinaisen budjetin erikoisesta luonteesta johtuvista lisäyksistä, edellisen hallituksen talouspoliittisten ratkaisujen hinnan kirjaan viemisestä ja normaalin lisäbudjettitarpeen tyydyttämisestä.

Valtiovarainministeriö ponnisteli viime kesänä saadakseen aikaan säästäväisyysbudjetin. Eduskunnan reaktio ei kuitenkaan ollut suopea. Pääosa karsituista menoista palautettiin budjettiin. On kuitenkin syytä tähdentää, että tämä palauttaminen oli suuressa määrin sattumanvaraista. Moni sellainen määräraha, jonka poistaminen ei olisi tuottanut hallinnollisia vaikeuksia, otettiin armoihin, koska se oli joidenkin eduskunnan jäsenten sydäntä lähellä. Poistetuksi sen sijaan saattoi jäädä moni sellainen määräraha, jonka kohdalla menojen supistaminen ei hallinnollisesti ollut läheskään yhtä yksinkertainen asia. Kun budjetin myöhästymisen takia tämän lisäksi jouduttiin kuluvana vuotena soveltamaan viime vuoden budjettia, tämä kaikki oli omiaan luomaan tilanteen, jossa virastot pyrkivät saamaan ensimmäisessä lisä-

menoarviossa sen, minkä katsoivat budjettia supistettaessa menettäneensä. Selvää kuitenkin on, että lisämenoarvioon ei voida ottaa määrärahaa sillä yksinkertaisella perusteella, että se varsinaista budjettia laadittaessa on jätetty pois. Vaikka 4—5 miljardia tällä perusteella anottuja määrärahoja onkin jouduttu epäämään, on jäljellä kuitenkin huomattavia määrärahoja, joita voidaan pitää varsinaisen budjetin erikoisluonteesta johtuvina täydennyksinä. Huomattavin näistä on apulantojen hintain alentamiseen esitetty 2 335 milj. markan määräraha, jota asiallisesti on pidettävä varsinaisen budjetin määrärahana, koska siitä silloin tehtiin viiden puolueen sopimus, vaikka määräraha muodollisesti jätettiinkin lisäbudjetin yhteydessä vahvistettavaksi (Ed. Hiltunen: Se oli itsensä pettämistä!). Samaan luokkaan kuuluvat oikeastaan työttömyysmäärärahat. Ne oli viime syksynä hallituksen tulo- ja menoarvioesityksessä jätetty lähes yhtä pieniksi kuin vuoden 1953 budjetissa. Tätä oli perusteltu lähinnä sillä, että hallitus toivoi kustannustason alentamiseen tähtäävällä ohjelmallaan voivansa palauttaa työllisyyden. Kun tämä ohjelma ei kuitenkaan saavuttanut eduskunnan hyväksymistä eikä ollut muutenkaan todennäköistä, että työttömyys olisi sanottavasti jäänyt edellisen talven työttömyyttä pienemmäksi, täytyy myöntää, että työttömyysmäärärahojen jättäminen näin pieniksi varsinaista budjettia tämän vuoden alkupuolelle hyväksyttäessä ei ollut perusteltua.

Ne työttömyysmäärärahojen lisäykset, joita hallitus nyt esittää, merkitsevät sitä, että työttömyyden torjumiseen tullaan kuluvana vuonna käyttämään jokseenkin sama määrä kuin vuonna 1953. Niinpä tulee suurimman työttömyysmomentin, 20 Pl. IV: 1, kohdalla varatuksi 11 miljardia markkaa varsinaisessa budjetissa ja ensimmäisessä lisämenoarviossa yhteensä, kuten vuonna 1953:kin oli asianlaita. Varsinaisessa talousarviossa tänä vuonna mainitulla momentilla olevaa 3.5 miljardin markan määrärahaa on tähän mennessä jo jouduttu ylittämään noin 7.2 miljardilla markalla, joten esitetystä 8.5 miljardin markan lisäyksestä ei myöhemmin ilmaantuvia tarpeita varten liikene enää kuin vähän toista miljardia. Hallituksen tarkoituksena on myöskin käyttää tämän momentin varoja tänä vuonna, niinkuin viime vuonakin tehtiin, kesän aikana sellaisten teiden

viimeistelyyn, joissa teissä on jäljellä vain sellaisia töitä, joita ainoastaan kesällä voidaan suorittaa. On laskettu, että jos 1 400 miljoonaa tähän käytettäisiin, noin 800 kilometriä uutta tietä saataisiin kesän aikana liikennöitävään kuntoon. Apulantojen hinnan alentamiseen ja työttömyyden torjumiseen joudutaan varsinaisen budjetin niukuuden takia siis käyttämään lähes 14 miljardia markkaa.

Toisena ryhmänä mainitsin edellisen hallituksen talouspoliittiset toimenpiteet. Kun Tuomiojan hallitus joulukuussa 1953 alensi voin ja juuston hintoja, vaikka edellytyksiä maataloustulon alentamiseen ei ollut, se joutui ottamaan käytäntöön meijereille tästä maksettavat korvaukset. Siinä mielessä, että tästä järjestelmästä voitaisiin vapautua, nykyinen hallitus ei esillä olevaan lisämenoarvion ole ottanut tähän tarkoitukseen varoja muuta kuin kuluvan toukokuun loppuun saakka. Silti siihen tarvitaan 530 milj. mk. Kun voin ja juuston hintojen alentamista osittain on korvattu kuljetusavustuksilla, tarvitaan tälle momentille lisäystä 100 milj. mk. On selvää, että ellei tällä tavalla luotua tukipalkkiojärjestelmää lähipäivinä saada puretuksi, tulee siitä kuluvana vuonna vielä valtiolle huomattava määrä lisämenoja, eikä siinä tapauksessa voida välttyä ottamasta varoja vastaavaan tarkoitukseen myöskään ensi vuoden budjetissa, koska voin ja maidon vapauttamista säännöstelystä ei voitane ajatella muuhun aikaan vuotta kuin laidunkauden alkaessa.

Edellisen hallituksen toimenpiteiden välitöntä kirjaan viemistä on myöskin 1 350 milj. markan esittäminen kotimaisen juurikassokerituotannon tukemiseen. Kun sokeri on vapautettu säännöstelystä ja juurikkaan hinta määrätty, asia on tavalla tai toisella järjestettävä. Joku saattanee olla sitä mieltä, että tarvittavat varat olisi oikeinta hankkia korkeamman sokerin hinnan avulla. Myönnän kernaasti, että asia voidaan hoitaa esim. tullin avulla. Mutta tullin korottaminen esim. 15-kertaiseksi vuoteen 1939 verrattuna kohottaa elinkustannusindeksiä hyvin huomattavasti, lähes pisteellä. Jos tätä tietä asia eduskunnan mielestä on järkevämmiin hoidettavissa, niin sehän tie on eduskunnan käytettävissä.

Näihin edellisen hallituksen toimenpiteistä johtuviin menoeriin tekee mieleni lukea myös

se 1.5 miljardin markan avustus, jota hallitus esittää Valmetille myönnettäväksi. Jos tämän asian järjestämiseen olisi löytynyt miellyttävämpi tie, edellinen hallitus olisi sitä epäilemättä käyttänyt. Parempaa ehdotusta kuitenkin ei tähänkään päivään mennessä ole esitetty. Ainoa vaihtoehto, mikä minun korviini on tullut, on se, että avustuksen asemesta olisi korotettu osakepääomaa. Pelkään, että tämä ilo on vielä edessäpäin. Olisi jossakin määrin nurinkurista korottaa osakepääomaa sellaisen pääoman hankkimiseksi, joka jo pääosaltaan on tuhlettua.

Jos lasken yhteen tässä mainitsemani kahteen ensimmäiseen ryhmään kuuluvat lisämenot, työttömyyden, apulantojen hinnantasaussavat, Valmetin, voin ja sokerin, niin saan siitä yli 17 miljardia markkaa. Jäljellä tästä suurelta tuntuvasta lisäbudjetista on silloin vajaa 4 miljardia markkaa. Jos otamme huomioon, että se on vain noin 2 % tulo- ja menoarvion loppusummasta, sitä ei voitane pitää liian suurena varsinaisen lisäbudjettitarpeen tyydyttämiseksi, mikä tarve aina on olemassa vähäisessä määrässä.

Katsoisin tämän analyysin osoittavan, että nykyiset suuret lisäbudjettimme eivät ole vältettävissä, ellei varsinaista budjettia tehtäessä nykyistä paremmin voida viedä kirjoihin sellaisia menoja, joista tosiasiaassa budjettia käsiteltäessä ollaan yksimielisiä, ja ellei päästä siihen, että tärkeät ja valtion varoja kysyvät talouspoliittiset ratkaisut voidaan entistä enemmän tehdä varsinaisen tulo- ja menoarvion puitteissa. Niin kauan kuin näissä suhteissa tehdään syntiiä, niin kauan syntyy liian suuria lisäbudjetteja, tahtoiapa hallitus ja eduskunta sitä tai ei.

Todetessamme ne väistämättömät lisämenot, joiden eteen olemme joutuneet, joudumme myös kysymään, millä ne peitetään. Hallitus on pyytänyt valtuuksia 3.5 miljardin markan lainan ottamiseen. Muita tulolähteitä se ei tälläkään kertaa voi sanottavasti esittää, vaan pyytää totuttuun tapaan, että saisi niiden peittämiseen käyttää valtiolle vuoden 1954 aikana kertyviä tuloja. Näiden kohdalla voitaneenkin sanoa, että vaikka valtiontalous joutuu ponnistamaan kaikki voimansa selvittääkseen niistä koettelemuksista, joita heinä—elokuu valtion kassatilanteelle tulee asettamaan, tuntuisi kuluva vuosi valtion tulojen kertymisen kannalta jonkun verran paremmalta kuin viime vuosi, jolloin hal-

litus joutui esittämään 25 miljardin markan lisäbudjetin, vaikka taloudellinen taivas oli varsin synkkä.

Haluan kuitenkin lopuksi tähdentää sitä, että valtiontalous ei ole vielä selvinnyt viimeaikaisista vaikeuksistaan ja että jos vero- ja helpotuksiin mielitään päästä, on valtiontaloutta voitava huomattavasti supistaa, sillä toinen tie, kansantulon merkittävämpi kasvu ja sitä kautta tapahtuva verotaakan aleneminen, näyttää vielä olevan monien ponnistusten takana.

Ed. Junnila: Herra puhemies! Tässä kamarissa ei liene ketään, joka ei olisi yhtä mieltä siitä, että näin suurimittaisen lisäbudjetin esittäminen vain kolmen kuukauden jälkeen, kun eduskunta on saanut loppuun käsittelyksi kuluvan vuoden varsinaisen tulo- ja menoarvion, on miltei epäluonnontonta eikä missään tapauksessa terveitten budjettipoliittisten periaatteiden mukaista. Ei ole ollut uutta inflatiovyöryä, ei suurimittaisia palkkojen korotuksia, ei laskettua suurempaa työttömyyttä, ei toisin sanoen mitään sellaista ylivoimaista ulkokohtaista tekijää, joka olisi vastustamattomasti paisuttanut valtion menoja ja pakottamalla pakottanut tällaiseen lisämenoarvioon (Ed. Hiltunen: Pari kolme huonoa edellisen hallituksen päätöstä kuitenkin!). Siitä huolimatta meillä vain kolme kuukautta varsinaisen tulo- ja menoarvion valmistumisesta on esillä lisämenoarvio, jonka loppusumma on hyvän matkaa toistakymmentä prosenttia tämän varsinaisen tulo- ja menoarvion loppusummasta.

Kysytään, ja täydellä syyllä, kuka tai mitkä olosuhteet ovat vastuussa tällaisesta asiainnosta, joka miltei lähentelee budjettipoliittista skandaalia. Hallituspuolueitten lehdistössä — ja minun täytyy valittaa, että samanlaisia aiheuttomia vihjailuja oli myös herra valtiovarainministerin puheissa — on jo näkynyt väitettävän, että nykyinen hallitus on tässä suhteessa vain joutunut edellisen hallituksen jättämän huonon perinnön eteen, että toisin sanoen Tuomiojan hallitus kantaa vastuun näistä lisäbudjetin tävottomista mittasuhteista. Minun on helppo osoittaa näitten väitteitten asiattomuus. Minä en ymmärrä, miten herra valtiovarainministeri saattoi panna jopa Valmetinkin edellisen hallituksen syyksi. Tuomiojan hal-

lituksella ei luonnollisesti ole osaa eikä arpaa siihen syitten ja vaikutusten ketjuun, jotka ovat saattaneet Valmetin sellaiseen tilaan, että sen pönkittämiseksi nyt tarvitaan miljardimäärärahoja. Valtiovarainministeriön ei liioin ollut edellisen hallituksen aikana tullut minkäänlaista ehdotusta Valmetin asioitten järjestämisestä, eikä lisäbudjetin valmistavia esitteitä Tuomiojan hallituksen aikana tehtäessä valtiovarainministeriö, puhumattakaan koko hallituksesta, voinut näin ollen millään tavalla ottaa kantaa siihen tapaan, jolla Valmetin asiat olisi sanerattava.

Mitä sitten tulee tämän lisäbudjetin toiseen huomattavaan menoryhmään, nimittäin epäilyttävästi paisuneisiin maatalouden tukipalkkioihin, jotka työttömyysmenojen jälkeen eniten lisäbudjettia paisuttavat, näistä suurin, niinkuin herra valtiovarainministeri jo esittikin, 2 335 milj. markkaa väkilannoitteitten hintojen alentamiseksi, sovittiin edellisen eduskunnan aikana tuossa viiden eduskuntaryhmän välisessä sopimuksessa (Ed. Hiltunen: Silloisella valtiovarainministerillä ei ollut mitään vastaan sitä sopimusta!). — Tietenkin, ed. Hiltunen, jos ollaan asiallisia, se oli sentään paljon parempi se sopimus kuin se täysi piirileikki, mikä näytti syntyvän, mutta en minä siitä huolimatta tätä määrärahaa hyväksy (Eduskunnasta: Katu-matuulella!).

Epäilemättä on totta, että Tuomiojan hallitus on vastuussa 15 Pl:n II luvun 48 momentin määrärahaista, siitä 530 miljoonasta korvauksina meijereille voin ja juuston hintojen alentamisesta, mitä herra valtiovarainministeri täällä käsitteli. Mutta tämä määräraha on vain hieman enemmän kuin 2 % koko lisämenoarvion loppusummasta ja ennen kaikkea tämän määrärahan kohdalla voidaan lieventävänä asianhaarana, ja valtiontalouden kannalta erittäin tärkeänä asianhaarana osoittaa se, että ryhtyessään tähän menettelyyn — jota minä en suinkaan erityisemmin halua puolustella, jokainen tukipalkkiojärjestelmän laajennus, tekipä sen mikä hallitus tahansa, on epäilyttävä — mutta ryhtyessään tähän menettelyyn Tuomiojan hallitus esitti heti myös varat, millä tavalla tämä menoero rahoitettaisiin. Samassa yhteydessä nimittäin, niinkuin muistetaan, margariini vapautettiin säännöstelystä, ja tämän johtaessa margariinin hinnan kohoami-

seen, margariinin ulkomaisista raaka-aineista saatettiin valtion varastoon kerätä varoja niin runsaasti, että tämä määräraha näillä varoilla hyvinkin tulee peitetyn (Ed. Vennamo: Mutta mitäs pienviljelijät kärsivät maitopäätöksestä!). Kun nykyinen hallitus on tehnyt puolestaan päätöksen 1350 miljoonan markan osoittamiseksi kotimaisen sokerin tuotannon tukemiseen, on aihetta herra valtiovarainministeriltä kysyä, miten tämä hallitus puolestaan aikoo tämän ja muut vastaavat määrärahat rahoittaa? Olemme yksimielisiä siitä, että kotimainen sokerin tuotanto täytyy saada kannattavaksi, mutta tähän maailman aikaan täytyisi todellakin jo etsiä ratkaisu luonnollista hintapoliittista tietä eikä veronmaksajien varoihin turvautumalla.

Kerta kaikkiaan asiantaita on siis niin, että sellaiset väitteet, joitten mukaan Tuomiojan hallitus pääasiallisesti kantaisi vastuun nykyisen lisäbudjetin paisumisesta, ovat tyystin asiattomia. Olen rauhallisen varma siitä, että jos Tuomiojan hallitus olisi istunut niin kauan, että se olisi ennättänyt tämän lisäbudjetin antaa, lisäbudjetin loppusumma olisi erinäisiä miljardeja nykyistä pienempi (Ed. Hiltunen: Mistä kohdasta? — Ed. Lahtela: Miltä kohdalta?). Mutta toiselta puolen on asiattonta koettaa saada myös tämä nykyinen hallitus yksinään ja kokonaan vastuuseen tästä lisäbudjetista. Lisäbudjetin suurimpien määrärahojen kohdalla Törngrenin hallitus on kieltämättä joutunut tapahtuneitten tosiasioitten eteen, mutta tosiasioitten, jotka eivät muuta kuin vähäiseltä murto-osaltaan johdu Tuomiojan hallituksen toimenpiteistä (Ed. Lahtela: Kukaan ei ota vastuuta päälleen!).

Itse asiassa edellinen eduskunta hyvin huomattavalta osalta kantaa tästä asiaintilasta vastuun. Täällä on jo viitattu tuohon suureen määrärahaan väkilannoitteitten hintojen alentamiseksi. Mutta erityisesti edellinen eduskunta ja valtiovarainvaliokunta ovat vastuussa siitä, että lisäbudjettiin on nyt niin tavattoman suuressa määrässä täytynyt ottaa lisämäärärahoja työttömyyden torjumiseksi. Nämä ovat tässä lisämenoarviossa ehkä liiankin suuria, mutta toiselta puolen Kekkosen neljännen hallituksen kuuluisan supistusbudjetin työttömyysmäärärahat olivat aivan liian niukkoja, niin niukkoja, että niillä ei ollut mitään mahdollisuutta tor-

jua odotettavissa olevaa työttömyyttä. Minun sallittaneen muistuttaa siitä, että kun minua silloisen valtiovarainministerin ominaisuudessa kuultiin valtiovarainvaliokunnassa tammikuun 14 päivänä valtiovarainvaliokunnan budjettimietinnön ensimmäisen lukemisen tuloksesta, minä ehdotin silloin, että työttömyysmäärärahoja eri momenteille lisättäisiin alun 5 miljardia markkaa. Tämä lisäysehdotus perustui työttömyyttä hoitavien viranomaisten varovaiseen arviointiin, niin varovaiseen, että jo tuolloin oli aihetta huomauttaa siitä, että tämä lisäys merkitsee ehdotonta minimiä, joka on kerta kaikkiaan tarpeen, jos työttömyys aiotaan hoitaa. Ja se on hoidettava, oli maassa minkä värinen hallitus tahansa. Mutta valtiovarainvaliokunta ei valitettavasti ottanut kuuleviin korviinsaakaan tätä lisäysehdotusta. Se kieltäytyi tunnustamasta aivan selviä tosiasioita (Ed. Hiltunen: Siellä teidän omalla puolella olivat vastustajat!). On selvää, että valtion budjetin menopuolen paisuttamisessa täytyy noudattaa äärimmäistä pidättyväisyyttä. Mutta sellainen näennäinen säästäväisyys, joka panee päänsä pensaaseen, sulkee silmänsä ja korvansa ilmeisiltä tosiasioilta, ei ole minkään arvoista (Ed. Hiltunen: Se on hyvä, että nuhtelet omiasi!).

Minun sallittaneen tässä yhteydessä muistin virkistykseksi harjoittaa hiukan sanomalehden lukua. Tämän päivän Maakansassa on toisen artikkelina kirjoitus, joka on, kuvaavaa kyllä, otsikoitu „Tilanteen mukaan”. Tässä moitiskellaan lähinnä tamperelaista Aamulehteä. Maakansa mukaan Aamulehti „ilmoittaa tuntevansa houkutusta lainata lehtemme helmikuisia lausuntoja, joissa Maakansa arvosteli edelliseen hallituksen valtiovarainministeriä siitä, että tämä vaati enemmän työllisyysmäärärahoja varsinaiseen menoarvioon”. Edelleen jatketaan, että „Aamulehti puhuu sumeilematta omiaan väittäessään, että olisimme sanallakaan arvostelleet Junnilaa työttömyysmäärärahojen suuruudesta”. Mutta minulla on toisaalta tässä edessäni Maakansa tammikuun 22 päivästä, ei siis tosiaankaan helmikuulta, vaan tammikuulta, ja täällä on jo uutisessa puolen tuuman korkuisin otsikoin julistettu „Järjetön työttömyyden torjumislinja ministeri Junnilalla” ja itse uutisen sisällössä todetaan tyydytyksellä, mitenkä valtiovarainvaliokunnan enemmistö ei hyväksynyt Junnilan järjetöntä

suunnitelmaa. Maalaisliitto todellakin vaihtelee kannanottojaan tilanteen mukaan (Ed. Hiltunen: Se oli Vennamon uutinen!). Maalaisliittolainen valtiovarainministeri joutuu korkojen kanssa nielemään nämä samat työttömyyden torjumismäärärahat, jotka maalaisliittolaiset leimasivat tammikuussa järjettömiksi, järjettömiksi, ed. Vennamo, siitä ainoasta syystä, että valtiovarainministeri sillä hetkellä ei sattunut olemaan maalaisliittolainen (Ed. Vennamo: Ei suinkaan! — Ed. Hiltunen: Mitäs muita perusteita on?).

Lisäbudjetin paisuminen johtuu siis lähinnä kolmesta tekijästä: onnettoman Valmetin saneeraamisesta, maatalouden tukimäärärahojen epäilyttävästä paisumisesta, josta Tuomiojan hallitus epäilemättä kantaa osaltaan, mutta vain vähäiseltä osalta (Keskustasta: Päävastuun!), vastuun, ja tästä edellisen valtiovarainvaliokunnan epärealistisesta suhtautumisesta työttömyysmäärärahoihin, ennen kaikkea tästä jälkimmäisestä tekijästä.

Muu on lisäbudjetissa vähempiarvoista, mutta sen yksityisiä määrärahoja silmällä joutuu valitettavasti kiinnittämään huomiota siihen tosiasiaan, että näitä määrärahoja lisäbudjettiin otettaessa ei ole suinkaan tiukasti pidetty kiinni periaatteesta, jonka mukaan lisäbudjettiin otetaan vain ehdottoman välttämättömiä, yllättäen esiintyviä menoja, joiden esiintymistä varsinaista tulo- ja menoarviota laadittaessa ei kohtuudella ole voitu tietää. Kun esim. lisämenoarviossa on esitetty 30 milj. mk kivenraivauspalkkioitten lisäämiseksi, täytyy herra valtiovarainministeriltä kysyä, millä perusteella tällainen määräraha on otettu lisämenoarvioon. Ja kun edelleen esitetään samaa 30 miljoonan markan pyöreätä summa avustuskainaksi jollekin Paimion maatalouskernoneuvojaopistolle, herää jälleen itsestään kysymys, onko tällaisen määrärahan paikka juuri lisämenoarviossa, kun kuitenkin varsinaista menoarviota näinä päivinä ryhdytään tai on kai ryhdytty valmistelemaan ja se joittenkin kuukausien päästä täällä esitetään. Epäileväinen lisäbudjetin tutkistelijä joutuu pakosta ajattelemaan, että tällä määrärahalla on ehkä jotakin yhteyttä herra valtiovarainministerin paikallispatrioottisiin tunteisiin tai oman vaalipiirin olosuhteitten ja tarpeitten erityiseen tuntemukseen. Mutta myönnettäköön, että nämä tällaiset ovat lisäbudjetin kauneusvirheitä. Pääosaltaan sen

paisuminen johtuu noista kolmesta viittaa-mastani tekijästä, ja niistä ei nykyistä Törn-grenin hallitusta ja vielä vähemmän sen yksityistä ministeriä, siis herra valtiovarainministeriä, voida panna kuin osalta vastuuseen.

Me joudumme valtiovarainministerin tapaan tekemään kysymykseen, miten tämä suuresti paisunut lisäbudjetti rahoitetaan. Sen tulopuolellehan on esitetty lisämäärärahoja vain 5 miljardia mk ja näistäkin kokonaista 3.5 miljardia on elokuussa eräntyvien toisen korvauslainan maksulippujen lunastamiseen otettavaa uutta obligatiolainaa. Ylivoimaiselta pääosaltaan lisäbudjetin rahoitus on siis jätetty Herran huomaan. On ilmeisesti laskettu, että kaikesta huolimatta varsinaisen menoarvion tulopuoli on arvioitu siksi varovaisesti, että sen joihinkin rakoihin aina tällainen parinkymmenen miljardin pikkusumma mahtuu.

Käsitellessäni budjettikeskustelussa helmikuun 5 päivänä valtiovarainvaliokunnan budjettimietintöä lausuin tämän mietinnön olevan sellaisen, että sen mukainen budjetti takaa valtiontalouden tasapainon säilymisen vain sillä edellytyksellä, että meillä tämän vuoden aikana on matkassa mukana hyvää tuuria, että toisin sanoen suhdanteet elpyvät siinä määrin, että niitten mukana valtion tulli, liikevaihtovero- ja muut tulot paisuvat kymmenkunta miljardia laskettua suuremmiksi. Meillä on todellakin tähän asti ollut tätä hyvää tuuria matkassa mukana (Oikealta: Nyt ei ole enää!). Konjunktuurit ovat heilahtaneet ylöspäin, ei niinkään paljon meidän oman oivallisen talouspolitiikkamme johdosta kuin siitä yksinkertaisesta syystä, että puujalosteiden hinnat maailmanmarkkinoilla ovat jälleen kerran hieman kohonneet ja tästä aiheutunut yleinen taloudellisen aktiviteetin elpyminen on vaikuttanut myöskin valtion tuloja lisäävästi.

Valtion tulojen ja menojen suhteet ovat muodostuneet hieman laskettua paremmiksi, kassakriisi on pysynyt taka-alalla ja valtiolla on päinvastoin ollut pano- ja ottilillään tervetulleena reservinä muutamia miljardeja markkoja. Reservi on tosin jatkuvasti aivan liian pieni, jos ajattelee valtion budjetin ja valtion kassaliikkeen tavattomia mittasuhteita. Mutta vaikka olosuhteet ovat hieman parantuneet, mitään sellaista ratkaisevaa muutosta ei ole suin-

kaan ilmennyt, joka oikeuttaisi huolettomaan optimismiin. Ellei jarruja pidetä päällä, vaikeudet joskus elo-syyskuun tienoilla saattavat sittenkin uusiutua, ja jos varsinaisesta kassakriisistä vältytäänkin, hallituksen, tämänkin hallituksen, lupailemille veronhuojennuksille ei missään tapauksessa jää tilaa, jos valtion menojen annetaan huolettomasti paisua (Eduskunnasta: Kyllä täällä aina tarpeeksi jarrumiehiä on!).

Tässä yhteydessä täytyy todeta, kun ajattelee, että lisäbudjetin menopuoli on lähes 21 miljardia markkaa, tulopuoli vain 5 miljardia markkaa, millainen nurinkurisuus eräässä suhteessa vallitsee meidän budjettikäytännössämme. Varsinaisen budjetin laatijalta vaaditaan, että menojen peittämiseen täytyy aina osoittaa vastaavat varat. Lisäbudjetin laatijalle sen sijaan tällaista vaatimusta ei esitetä. Miten tällaisen vaatimuksen kansantaloudellisiin perusteluihin suhtauduttaneenkin, aivan ilmeistä on, että jos tämä sama vaatimus esitettäisiin myös lisäbudjetteja laadittaessa, se pakottaisi paljon suurempaan pidättyvyyteen lisämenoarvion määrärahojen suhteen.

Täytyy lopuksi, herra puhemies, todeta, että budjetti- ja lisäbudjettikeskustelujen yhteydessä on ollut vanhana tapana käsitellä talouspolitiikkaa paljon laajemmaltikin kuin vain budjetin ja sen eri määrärahojen näkökulmasta. Tällä hetkellä aika tällaiseen tarkasteluun ei ole kuitenkaan kaikkein soveliaim. Uusi hallitus on pitänyt valtaa vasta muutamia viikkoja, eikä kukaan voi kohtuudella vaatia, että sillä jo nyt olisi esitettävään perusteellinen, huolellisesti laadittu yleinen talouspoliittinen ohjelma (Eduskunnasta: Entinen on sotkenut asiat!). Mutta kovin kauan sillä ei ole aikaa tällaisen ohjelman laatimiseen. Kun varsinaisen budjetin lähetekeskustelua käydään ensi syyskuussa, viimeistään silloin hallitukselta odotetaan tällaista ohjelmaa. Talouspoliittiset vaikeudet eivät meidän osaltamme ole toisesti poistuneet, vaikka vientisuhdanteet ovatkin hieman parantuneet.

Läntisen Europan johtavissa talousmaissa, Englannissa ja Länsi-Saksassa lähinnä, on käynnissä erittäin mielenkiintoinen prosessi, joka, ellei suurvaltapolitiikka sodanuhkineen kaikkineen jälleen kerran sekoita talouspolitiikan ympyröitä, saattaa laskettua nopeammin viedä kaupan vapautumiseen ja valuut-

tojen vapaan vaihtokelpoisuuden palautumiseen. Jos tämä prosessi todellakin toteutuu, se pakosta asettaa meidät hyvin vakavien tosiasioitten ja suurten ratkaisujen eteen. Havainnollistaakseni näitä tosiasioita totean, että kun Englannin punnan kurssi tänä päivänä on 646 mk, se olisi, jos mittapuuksi otettaisiin kummassakin maassa tapahtunut tukkuhintojen suhteellinen kohoaminen, jossakin 1060 markan vaiheilla, tai jos mittapuuksi otettaisiin kummassakin maassa tapahtunut rahapalkkojen kohoaminen, kerrasaan jossakin 1600 markan vaiheilla. Muitten päävaluuttojen, kuten Yhdysvaltain dollarin kohdalla, vallitsevat samat epäsuhteet, vaikka eivät ehkä aivan yhtä räikeinä.

En tietenkään missään nimessä tämän esimerkin esittämisellä suosittele suinkaan Suomen markan viipymätöntä devalvointia. Meidän vientihintamme ovat sittenkin pitämällä perspektiivillä katsottuna verraten hyviä, siksi hyviä, että ne tekevät meille mahdolliseksi soveltaa alhaisempia valuuttakursseja kuin meillä tapahtunut hinta- ja palkkatasojen kohoaminen itse asiassa edellyttäisi. Ja ennen kaikkea täytyy kerta toisensa jälkeen tähdentää sitä yksinkertaista tosiasiaa, että sellaisessa devalvoinnissa, joka muutamassa kuukaudessa suorittamisensa jälkeen johtaisi uuteen palkkavyöryyn, uuteen inflatioaaltoon, uuteen kustannustason kohoamiseen, ei ole minkäänlaista järkeä. Mutta olen tällä eräällä esimerkillä tahtonut, kuten sanottu, havainnollistaa niitä vaikeuksia, joihin pakosta ajaudumme, jos todella maailmankauppa nykyistä suuremmassa määrässä vapautuu ja sen mukana tuonnin keinotekoiset rajoitukset ja valuuttojen siirtoa koskevat rajoitukset poistuvat. Näihin vaaroihin ja vaikeuksiin, joita tästä sinänsä positiivisesta prosessista aiheutuu, kuuluu mm. se, että meidän markkinamme siinä tapauksessa ovat vaarassa täyttyä halvoista ulkolaisista teollisuustuotteista, joitten kanssa oma, kotimarkkinointamme varten työskentelevä teollisuutemme ei voi korkeampien kustannustensa takia kilpailla. Tällaisiin mahdollisuuksiin talouspoliittisessa lähiajan ohjelmassa on varauduttava.

Hallituksella on edessään helteinen kesäkausi tämän ohjelman laatimisessa ja, niin kuin sanottu, kun poliittinen sesonki syksyllä jälleen alkaa, hallituksella täytyy tässä suhteessa olla jo jotakin valmista esitettävä-

nään. Meillä ei ehkä tässä suhteessa ole aikaa käytettävänäämme niinkään paljon kuin tällä hetkellä vielä ajatellaan.

Ed. V e n n a m o: Herra puhemies! Ed. Junnilan, edellisen hallituksen finanssiministerin, lausunnon johdosta on aluksi lausuttava muutama sana.

On totta, että hän edellisen hallituksen valtiovarainministerinä viime vuoden lopulla ja tämän vuoden alussa vaati työttömyysvaroja lisää muistaakseni lähes 5 000 milj. markkaa, niinkuin hän itse täällä esiintoi. Mutta hän jätti sanomatta sen, että hän vaati tämän 5 000 milj. mk työttömyysvaroihin sillä ehdolla, että otetaan pois terveen lainoituksen varoja vastaava määrä. Me maalaisliittolaiset olimme luonnollisesti tällaista uutta oikeistolaisen hallituksen talouspoliittista linjaa vastaan, emmekä voineet ymmärtää tätä linjaa muuksi kuin kumarukseksi vasemmalle, lähinnä sosialidemokraateille, jotka pitivät yllä tätä oikeistolaista, kokoomukselaista hallitusta.

Valtiovarainvaliokunnan enemmistö tuli siihen tulokseen, että terveempää taloudellisesti — se pitää yllä tervettä yritteliäisyyttä ja vastuuntuntoa — on antaa ensinnä varoja lainoitukseen, lähinnä rakennuslainoitukseen, ja jos sitten vielä sen yli tarvitaan työttömyyteen varoja, niin luonnollisesti pakko niitäkkin on antaa. Mutta kun silloinen herra finanssiministeri ed. Junnila julisti, että tällä 5 000 milj. markalla tullaan toimeen, niin me katsoimme, että ohjaamalla nämä 5 000 milj. mk lainoitukseen teimme terveen ratkaisun, ja olen edelleenkin sitä mieltä, että tämä ratkaisu kestää.

Toinen asia on sitten se, että herra finanssiministeri, ed. Junnila, vastoin valtiovarainvaliokunnan antamaa ohjetta kuitenkin käytti nämä varat työttömyyslinjalla eikä esim. antanut lainoitusvaroja kuntien asutuskassalainoitukseen ja maanhankintalain toimeenpanoon, vaikka eduskunta yksimielisesti tämän perusteluissa hyväksyi, kun tämän vuoden tulo- ja menoarvio täällä lyötiin lukkoon. Hän siis toimi vastoin eduskunnan päätöstä pitäen kiinni tästä sanoisinko, sosialistisesta lapionvarsi-linjasta, ja kulutti rahat, ja nykyinen hallitus on ollut pakotettu tietysti esittämään lisäbudjetissa nämä ed. Junnilan ja silloisen halli-

tuksen tällä epätaloudellisella linjalla käyttämät varat.

Tämä on yksinkertainen totuus tässä asiassa, ja minä omalta kohdaltani vain valitan sitä, että nykyinen hallitus on joutunut näin antamaan perään tälle sosialistiselle linjalle ja että sosialidemokraattien vastustuksen vuoksi ei vielääkään ole eduskunnan tahtoa saatu toteutetuksi, nimittäin siinä, että maaseudun lainoitukseen olisi eduskunnan päätöksen mukaisesti työllisyysvaroja osoitettu. Haluankin aivan reilusti sanoa, että olisin odottanut meidän maalaisliittolaisilta ministereiltämme tähän asiaan vähän vahvempaa otetta, nimenomaan ajatellen sosialidemokraattien kantaa myöskin tämän tunnetun lisämaalain petoksen jälkeen.

Maalaisliiton käsityksen mukaan kansakunnallemme rakennetaan parempi tulevaisuus sillä tavoin, että edistetään ja tuetaan omayritteliäisyyttä ja vastuuntuntoa. Työ on siunaus eikä kirous, ja vain tällä tavalla voidaan turvata jokaiselle kansalaisellemme oma koti ja kohtuullinen toimeentulo. Sosialismi asettaa kuitenkin yksilön vapauden ja arvon edelle kollektivismin ja valtion. Heidän peukalonsa jälki näkyy myöskin tässä lisämenoarviossa, paitsi jo mainitsemisani työttömyysvaroissa, jotka kuitenkin suurimmalta osalta edellinen oikeistolainen hallitus on jo kuluttanut, mutta erityisesti valtion suuryrityksen Valmetin avustuksessa, joka, jos korkoavustus myös otetaan huomioon, käsitykseni mukaan reaalityökaloudelliselta arvoltaan nousee lähes 5 000 milj. markkaan (Eduskunnasta: Ohhoh!), samalla kun pienyritteliäisyydelle ei haluttaisi antaa sosialidemokraattien linjan mukaisesti elinmahdollisuuksia, työskentelivätpä he millä elinkeinoalalla tahansa niin maaseudulla kuin muussa pienyritteliäisyydessä. Mieluummin — Valmet on selvä esimerkki tästä talouspoliittisesta suunnasta — lyöään kättä suurpääoman kanssa, kuin annetaan siis tavallisille ihmisille elinmahdollisuuksia ja yrittämisen mahdollisuutta.

Kuvaava esimerkki tältä alalta on sosialidemokraattien vaalilupautensa pettäminen lisämaalain yhteydessä, sillä siinäkin on kysymys pienyritteliäisyyden elinmahdollisuuksista maaseudulla pienviljelijöiden keskuudessa. Valtio ja yhtiöt asetettiin edelle pienviljelijöitä. Jatkuva propaganda tämän virheellisen kannan puolustamiseksi on myös

rinta rinnan käynnissä. Niinpä samana päivänä Uusi Suomi ja Suomen Sosialidemokraatti, nimittäin kuluvan toukokuun 23 päivänä, julistivat, että valtion metsätalous on varsin kannattavaa ja että allekirjoittaneen tästä asiasta antamat tiedot ovat väärät (Ed. Hakkila: Tästäkin asiasta!). Minulla on kuitenkin mukani tässä Metsälehdessä numero kuluvan vuoden maaliskuun 16 päivästä, ed. Hakkila. Minä pyydän, että ed. Hakkila katsoo tätä lehteä (Ed. Hakkila: Joo!), vaikka kyllä minä tiedän, että ed. Hakkila on jo niin iäkäs mies, että ei näe lukeakaan, mitä on sanomalehdessä (Ed. Hakkila: Nuorukainen puhuu pötyä sieltä lavalta! — Eduskunnasta: Olipa se kohteliasta!). — Se sattuu olemaan juhlanumero, ja siinä sivulla 3 metsähallituksen pääjohtaja Osara komean kuvan kanssa voitonriemuisesti julistaa, kuinka kannattavaa metsähallituksen toiminta on ollut hänen aikanaan. Täytynee siis lähteä siitä, että pääjohtaja Osaran tässä lehdessä esittämät numerot ovat oikeat (Eduskunnasta: Mutta sitä ei tarvitse tutkia!). Ne ovat siis kuluvalta vuodelta eivätkä vuodelta 1950, niinkuin julkisuudessa on väitetty, kuluvan vuoden maaliskuun 16 päivästä. Näiden virallisten numeroitten mukaan metsähallituksen valtiolle antama puhdas taloustulos on vuodelta 1953 ollut keskimäärin 330 mk hehtaarilta. Tosin pääjohtaja Osara maatalousvaliokunnassa esitti noin 20 kertaa parempia tuloksia, mutta juhlanumeron julkisuuteen saattamiin tietoihin täytynee sentään luottaa. Olen myöskin nähnyt vaijaa tarkistaakseni nämä numerotiedot ja tällöin todennut, että ne ovat oikeat, kuitenkin sillä lisäyksellä, että taloustuloksen laskelmasta on unohtunut pois samana vuonna annettuja avustusvaroja 1 067 012 971 mk, jotenka metsähallituksen valtiolle vuonna 1953 antama puhdas taloustulos on todellisuudessa ollut metsähehtaarilta keskimäärin vain 179 mk (Eduskunnasta: Kuulkaas sosialistit ja kommunistit!). Jos siis valtion metsämaita otetaan asutustarkoituksiin maanhankintalain hinnalla, niin valtion verotulojen ja hinnasta lasketun 3 %:n koron mukaan valtio ansaitsee tämän jälkeen eli kun nämä metsämaat ovat yksityisessä omistuksessa, keskimäärin 400 mk hehtaarilta eli yli kaksi kertaa enemmän kuin metsähallituksen omistuksessa.

Kuvaava esimerkki siitä, mitä vaatimuksia metsähallitus asettaa asutettaville ja yksityismaanomistajille, on myöskin korkokysymys. Määrätessään 1930-, 1940- ja 1950-luvuilla vuoden 1936 asutuslain mukaisen järkevän ostojen hinnan valtion metsämaista maata saaville asutettaville on metsähallitus nimittäin käyttänyt korkokantana $4\frac{1}{2}$ %. Tällaista taloustulosta vaaditaan siis yksityisiltä metsähehtaaria kohti.

Helsingin Sanomista olen taas lukenut metsähallituksen antaman arvion — minulla on täällä se leikkele mukani — että maanhankintalain nojalla asutustarkoituksiin otettujen valtion metsämaiden käypä hinta on noin 31 000 milj. markkaa. Kun valtion metsämaata on maanhankintalain tarkoituksiin käytetty vajaat 600 000 ha, enemmistö Pohjois- ja Itä-Suomessa, voimme siis $4\frac{1}{2}$ %:n mukaan laskea, että metsähallituksen, jos sille asetetaan sama vaatimus kuin yksityisille veronmaksajille, pitäisi tuottaa valtiolle puhdasta tuloa keskimäärin metsähehtaaria kohti noin 2 400 mk. Kun keskimääräinen puhdas tulo on kuitenkin ollut vain 179 mk, voimme todeta, että metsähallitus vaatii uudisasukkailta ja yksityisiltä metsänomistajilta yli 13 kertaa parempaa taloustulosta kuin itseltään. Tämä olisi syytä oikeistonkin huomioida, kun he nyt yhtiöitten maita puolustaessaan ovat valmiit sosialistien kanssa todistamaan sosialistisen yrittämissuodon edullisemmaksi kuin yksityisyritteliäisyyden (Ed. Salminen: Ei pienviljelijä maksa veroa!). — Nämä ovat viralliset veronmaksuluvut, ed. Salminen. — Voimme siis todeta, että oikeisto ja sosialidemokraatit, saadakseen lisämaalain hylätyksi, ovat valmiit tahallisesti väittämään vääräksi ja parantamaan metsähallituksen valtion metsämaista antamia taloustulosnumeroita.

Mutta tämä sosialistisen yrittämissuodon tukemislinja ei yksin riitä. Lisäksi on erityisesti sosialidemokraattinen lehdistö kunnostautunut jatkuvaan matalamieliseen propagandaan lisämaitten antamista ja asutustoimintaa vastaan, jopa niin, että yleistä mielialaa pidettävä myrkytetään väärinkäytösväitteillä. Erityisesti tähän on Sosialidemokraatin alakerrassa kunnostautunut ed. Kilpeläinen Jahvetin nimimerkillä, edustaja, joka aikaisemmin on kolme kertaa valittu eduskuntaan Savosta lisämaita tarvitsevien pienviljelijöit-

ten äänillä (Ed. Hietanen: Eipäs tullut enää!). Ottakaamme Jahvetin „jorinoista” yksi kuvaava esimerkki. Jahvetti ja sosialidemokraattinen puolue lehdistönsä kautta näyttää asettuneen puoltamaan esim. Isonkyrön suurimman maanomistajan maakeinoteluja. Kerronpa asian karun totuuden.

Isonkyrön kunnassa oli välirauhansopimuksen aikana eräs tila, jonka omisti Amerikassa asuva henkilö. Kun tämä tila maanhankintalain mukaan oli maanluovutusvelvollisuuden alainen, niin vuokrasi sen eräs siirtoväkeen kuuluva maansaantiin oikeutettu maaviljelijäperhe. Lisäksi tilan omistaja lupasi myydä tämän tilan tälle siirtolaiselle. Kun asiasta ei kuitenkaan käytännössä näytännyt tulevan mitään ja vuosia vain kului, niin oli maanhankintaviranomaisten lopulta puututtava asiaan. Tällöin tilanomistajan valtuuttama henkilö möi tilan Isonkyrön suurimman maanomistajan alaikäiselle tyttarelle, vaikka siirtolaisen kanssa oli jo sovittu kaupantekopäiväkin. Siirtolaisperhe tuli petetyksi. Kun tämä kauppa katsottiin maanhankintalain kiertämiseksi, niin möi tämä alaikäinen omistaja osansa tilasta sodassa olleelle pienviljelijä-rintamamiehelle, jonka äiti omistaa liian pienen tilan. Kauppa ei kuitenkaan ole pätevä, koska holhouslautakunta ja kihlakunnanoikeus eivät ole tätä alaikäisen kauppaa hyväksyneet. Kauppahinta on myös kuitattu maksetuksi, vaikka näin ei ole tapahtunut. Lisäksi myydyllä alueella isännöi Isonkyrön suurin maanomistaja aivan kuin olisi omistaja. Niinpä hän on tältä alueelta siirtänyt rakennuksia pois rintamamieheltä lupaa kysymättä jne. Asutusviranomaiset eivät luonnollisesti voineet hyväksyä tällaista lain kiertämistä ja keinottelua. He puuttuivat asiaan. Tällöin astui näyttämölle Jahvetti ja Suomen Sosialidemokraatti ryhtyen intohimolla puolustamaan suurmaanomistuksen ja maakeinottelun asiaa. Salaiset kanavat näyttävät olevan kiinteitä ja myöskin ihmeteltävän nopeita.

Tämä yksi esimerkki riittänee osoittamaan, millä ja kenen asialla sosialidemokraattisen lehdistön viimeaikaiset kirjoitukset lisämaa-asiaassa ovat olleet. Olisi odottanut, että tällaiset kirjoitukset olisivat saaneet päivänvalon esim. Uudessa Suomessa, mutta hanskashan on parempi kuin paljas käsi, kun likaisesta työstä on kysymys. Herra puhe-

mies! Ehkä nämä muutamaiset esimerkit riittävät, niinkuin mainitsin, lisämaa-asiaasta.

Mitä tulee tähän lisäbudjettiin yleensä, olisin siis toivonut, että kun työttömyys uhkaa ensi syksynä, hallitus olisi huomioinut terveen lainoituslinjan työttömyyden edellä, koska työttömyystyöt ovat todella epätaloudellisia ja lainoituslinjalla saadaan taloudellisesti parempi tulos, vastuuntunto kasvaamaan ja myöskin varat aikanaan, halvalla korolla tosin kasvaen, takaisin valtion kasvaan.

Valtiovarainministeri Sukselainen: Herra puhemies! Kun ed. Junnilla täällä tahdoin tehdä uskottavaksi, että jos hänellä olisi ollut tilaisuus valmistaa loppuun tämä lisäbudjetti, niin se olisi ollut monta miljardia pienempi, lienee syytä vähän tarkastella tuota asiaa.

Ed. Junnilla löysi pari määrärahaa, jotka on lisätty lisäbudjettiin hänen jäljiltään, ja jos hän olisi oikein tarkkaa työtä tehnyt, hän olisi ehkä puolenkymmentä lisääkin löytänyt. Mutta täytyy muistaa, että ministeri Junnilla oli tehnyt tuon lisäbudjettiehdotuksensa yksinään ehtimättä vielä näyttää sitä ministeritovereille. Rohkenen epäillä, olisiko hän paljon pienemmällä lisäyksillä tässä suhteessa päässyt, jos olisi joutunut asiaa hoitamaan. Sitä minä en usko, että hän toissiaan sitä tarkoittikaan, että minä olisin jotakin lisäystä tähän ehdottanut.

Mutta jos katsomme sitten, miltä kohdalta tämä on tullut suuremmaksi Junnilan budjettiesityksestä, niin ensinnäkin siinä on tämä Valmetin 1.5 miljardia, sitten sokerin 1350 miljoonaa ja sitten on työttömyysmäärärahaa miljardilla lisätty. Olen kuitenkin varma, että Junnilla itsekin olisi tämän miljardin lisännyt, sillä jos ei hän sitä olisi tehnyt, niin kaikki ne työttömyysmäärärahat, jotka tällä kertaa myönnettäisiin, olisi jo ennakolta käytetty. Jos tämän oletuksen rohkenen tehdä, että Junnilakin olisi korottanut 7.5 miljardista 8.5 miljardiin 20 Pl:n IV luvun 1 momentin, niin ne, mitkä hän olisi siitä vähentänyt ja mitä se olisi tullut pienempänä, on siis 2850 milj. mk Valmetille ja sokeri. Olen aivan varma siitä, että ed. Junnilla myöntää, että Valmetin asiassa jotakin on tehtävä ja ilman rahaa siitä tässä vaiheessa ei päästä. Se tie-

tysti ei ole Tuomiojan hallituksen syntiä, tuskin ihan edellisenkään. Kai me kaikki olemme jossakin mielessä siihen syypäitä, että valtiolle on rakennettu yritys, jota ei ole saatu kannattavaksi. Tässä yhteydessä sille on jotakin tehtävä.

Tuomiojan hallitus on vapauttanut sokerin ja määrännyt sokerijuurikkaan hinnan. Kysymys on jäänyt avoimeksi, ja se on jollakin tavalla hoidettava. Junnila suosittelee hintalinjaa. Se linja on edelleen täysin avoin, mutta jos se linja ei tulisi hyväksytyksi ja tähän ei olisi tullut määrärahaa otetuksi, millä tavalla tämä asia, joka on hoidettava, sitten olisi hoidettu? Se olisi kuitenkin jossakin yhteydessä pitänyt ottaa.

Näin ollen minä en löydä niitä miljardoja, jotka todella olisivat valtion tilannetta helpottaneet, vaikka Junnila olisikin saanut tämän lisäbudjetin loppuun tehdä, mikä hänelle olisi tietysti ollut varsin hyödyllistä ja opettavaa.

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Kun eduskunta nyt, pari kuukautta sen jälkeen kun tässä salissa vahvistettiin kuluvan vuoden tulo- ja menoarvio, joutuu käsittelemään yli 20 miljardin markan saanutta tämän lisäbudjetin loppuun tehdä, mikä hänelle olisi tietysti ollut varsin hyödyllistä ja opettavaa.

Kuuntelin erittäin suurella mielenkiinnolla sekä nykyisen että nykyistä edellisen valtiovarainministerin lausuntoja siitä, mistä syistä tällainen lisäbudjetti on esitettävä. Minä en kummassakaan lausunnossa voinut huomata, että niillä olisi pyritty todella antamaan asiassa tyydyttävä selitys. On nimittäin muistettava, että silloin kun kuluvan vuoden tulo- ja menoarviota tässä eduskunnassa käsiteltiin, kansandemokraattisen ryhmän taholta vakuuttavasti osoitettiin, että ne budjetin loppusummat, jotka eduskunta silloin löi kiinni, eivät tule läheskään riittämään. Tätä seikkaa ei kumpikaan, enempi nykyinen kuin entinenkään valtiovarainministeri, suvainnut mainita. Näin kai tapahtui siitä syystä, että he olisivat samalla paljastaneet oman haluttomuutensa katsella asioita sellaisina kuin ne ovat. SKDL:n ryhmän taholta haluttiin jo silloin sanoa nämä tosiasiat lähtien siitä, että me emme

ed. Junnilan tavoin luota talouspolitiikassa hyvään tuuriin, vaan haluamme katsella asioita semmoisina kuin ne esiintyvät ja laatia myöskin tulo- ja menoarvion sen mukaisesti.

Paitsi tätä näkökohtaa me korostimme samassa yhteydessä erikoisesti myöskin sitä, että suuret lisäbudjetit antavat kulloinkin vallassa olevalle hallitukselle mahdollisuuden käytellä valtion varoja enemmän tai vähemmän holtittomasti eduskuntaa ja sen tahtoa kuulematta ja sellaisenaan ovat viettelystenä hallituksille tuhata ehkä kansan varoja enemmän, kuin mitä järkevällä taloudenhoidolla ja asiallisesti asioita etukäteen arvioiden olisi aivan välttämätöntä. Nämä ajatukset löytyvät kuluvan vuoden tulo- ja menoarviota koskevaan valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittämästämme vastalauseesta. Minun ei tarvitse niitä tässä toistaa.

Sitten nykyinen herra valtiovarainministeri yritti selviytyä tästä pälkähästä sillä, että hän mainitsi eduskunnan ei mukamas hyväksyneen sitä säästäväisyyslinjaa, jota budjetin esittäjä, siis nyt edesmennyt, silloinen ministeri Niukkanen, eduskunnalle esitti. Luulen, että nykyinen valtiovarainministeri ei tee hyvää palvelusta enempiä omille valitsijoilleen kuin koko Suomen kansallekaan palauttaessaan mieliin tämän surullisen kuuluisan Niukkas-budjetin kaikkine epätodennäköisyyksineen ja epäonnistumisineen. Ei tarvitse muuta kuin mainita, että Niukkas-budjetin loppusummat päättyivät 153 miljardiin markkaan. Viime vuoden valtion menot päättyivät 220 miljardiin markkaan. Nyt ne näyttävät tänä vuonna ilmeisesti kohoavan vieläkin suuremmaksi. On vain kysyttävä, mitä sellaisilla summilla, joita Niukkas-budjetissa esitettiin, olisi saatu aikaan, jos tätä valtiontaloutta olisi vähänkään pyritty hoitamaan niiden vakiintuneiden tapojen ja voimassa olevien lakien puitteissa, jotka meillä tällä kertaa ovat voimassa. Siitä ei olisi tullut kerrassaan mitään. Yksistään nämä numerot osoittavat sellaisen budjettiesityksen mielettömyyden. Eduskunta, viisaasti kyllä, vapautui tällaisesta houretilaista, kohotti budjetin loppusummat yli 180 miljardin markan, mutta niinkuin sanottu, sekin on vielä epätodellinen, ja sen ensimmäistä seuraamusta me tällä kertaa paraikaa käsittelemme.

Tämä budjettiesitys osoittaa, että edelleen meillä menopuolella näyttelevät pääosaa työttömyysmenot. Niitähän lisättiin kuluven vuoden varsinaiseen tulo- ja menoarvioon tuntuvasti, mutta siitä huolimatta, kuten nyt nähdään, nämäkin lisäykset olivat vain pisara meressä. Nyt jo ylitetään 10 maljardin raja reippaasti päälle voimassa olevan budjetin, ja melkoisella varmuudella voidaan sanoa, että ellei tapahdu aivan yllättävää käännettä työtilanteessa, ennen kuin ollaan vuoden lopussa, niin toinen samanlainen määrä todennäköisesti on pakko vielä panna lisää. Tämä siis osoittaa sen, että työllisyyskysymys, tai paremminkin sanoen työttömyyskysymys, tulee olemaan meidän kansantaloutemme eräs heikoin kohta, sen Akilleen kantapää, jos käyttäisin tuollaista sanontaa, ja että työttömyysprobleman hoitaminen on valtakunnan sekä talouden että muun politiikan tämän hetken peruskysymyksiä.

Mutta kun tarkastelee tätä lisätulo- ja menoarviota tältä kannalta, niin tässä ei huomaa ainakaan vakavaa pyrkimystä sellaiseen suuntaan, että yhteiskunnan ja valtion taholta pyrittäisiin määrätietoisesti lisäämään työtilaisuuksia, so. samalla vähentämään työttömyyttä, puhumattakaan siitä, että se pyrittäisiin määrätietoisesti lopettamaan. Meillä on selvä kokemus siitä, että yksityiskapitalismin taholta ja sen yritysten ansiosta ei työttömyyskysymystä voida ratkaista. Se on yhteiskunnallinen ongelma, ja silloin kun valtakunnan talouselämän suuntaa hahmotellaan, silloin myöskin pitäisi, lähtien tästä johtopäätöksestä, ohjata valtion ja myöskin muuta sijoitustoimintaa sillä tavalla, että tuotantoelämän pohja meillä laajenisi siinä mitassa, että työttömyys voitaisiin hävittää. Mutta niinkuin sanottu, tässä lisäbudjettiesityksessä ei näy merkkiäkään siitä, päinvastoin sekä aikaisemman että nykyisen hallituksen koko politiikka kulkee miltei päinvastaiseen suuntaan eikä valtion sijoitustoiminnan tarkoituksenmukaisen kehittämisen suuntaan juuri tätä päämäärää ajatellen, josta minä nyt mainitsin (Oikealta: Entäs Valmet!). — Mitä tulee Valmetiin, niin herrat ovat itse siihen syllisiä. He ovat sota-aikana rakentaneet Valmetin tehtaot kokonaan toiseen tarkoitukseen. He yrittävät nytkin niitä pitää siinä vireessä, että niitä joskus jouduttaisiin käyttämään sotilaallisiin tarkoituksiin. Ei ole

ihme, etteivät ne siviilituotannossa jaksa täyttää tältäkin osalta jo kaikkia niitä vaatimuksia, joita kilpailukykyiselle teollisuudelle voidaan asettaa. Ja niinkuin sanottu, se on herrojen itsensä hommaa, se on teidän virheenne. Olisitte rakentaneet nämä tehtaot aikaisemmin sillä tavalla, että ne tässäkin suhteessa täyttäisivät asetetut vaatimukset.

Toinen kysymys, joka tästä ymmärtääkseni johdannaisena seuraa, on kysymys ulkomaankaupan suuntaamisesta sillä tavalla, että se myöskin edistäisi tätä työllisyystilannetta. Kansandemokraattien taholta jo silloin, kun meillä muodostettiin aikoinaan Tuomiojan hallitus, ennustettiin, että tämän hallituksen eräänä päättävöitteena on yrittää jarruttaa sitä suotuisaa kehitystä, mikä josakin määrin elpyi Kekkosen viimeisen hallituksen aikana, nimittäin kauppasuhteittemme kehittämisessä Neuvostoliittoon ja kansandemokratian maihin. En jaksa ymmärtää, millä tavalla herrat aikovat Suomessa työllisyyskysymyksen ratkaista, ellei ensinnäkin kehittämällä tuotantoelämää oikeaan suuntaan ja siitä seuraten myöskin ulkomaankauppaa sillä tavalla, että näin valmistettuja tuotteita voitaisiin riittävässä määrin markkinoida. Puunjalostusraaka-aineen pohjalla tapahtuva tuotannollinen lisäys ilmeisesti ei monistakaan syistä kenne tätä aukkoa täyttämään. Ellei näin tapahdu, niinkuin näyttää, astuu esille valitettavasti kysymys sellaisten tuotteiden valmistamisesta, joita voidaan markkinoida sanokaamme Neuvostoliittoon ja siihen liittyneisiin maihin, ja sillä tavalla ulkomaankaupan kehittämisen niin pitkälle, että työttömyys ainakin voitaisiin hävittää vähimpään mahdolliseen rajaansa. Tuomiojan hallituksen politiikkana kuitenkin oli, niinkuin sanoin, johtaa asioita päinvastaiseen suuntaan, ja siitä on näytetty olleen tuloksia. Minulla on tässä edessäni tämänpäiväinen Helsingin Sanomat. Tämä lehti lainaa englantilaista Times-lehteä ja tämän englantilaisen lehden toteamuksen mukaan Englanti, kuten sanottu, alkaa saavuttaa, niin tässä kirjoitetaan, pian uudestaan perinteellisen asemansa Suomen suurimpana ostajamaana. Ei tietenkään ole mitään pahaa siinä, että Englantiin tai johonkin muuhun maahan vientiä lisätään, se on tietysti aivan oikein, mutta se ei saisi tapahtua, niinkuin ilmenee tästäkin kirjoin-

tuksesta, vähentämällä vientiä toisiin maihin, tällä kertaa Neuvostoliittoon. Jos näin menetellään, niin se ei merkitse suinkaan työllisyyden lisääntymistä, pikemmin päinvastoin, ja se ei ole silloin tervettä ja kansan etujen mukaista politiikkaa.

Halusin nimenomaan kiinnittää näihin seikkoihin huomiota, koska ymmärtääkseni tuleva talvi ilmeisesti ja ehkä tämän vuoden syksy puolikin saattaa muodostua vielä viime-talvista pahemmaksikin tässä suhteessa, ja niin ollen aikanaan määrättyjen ajatusten lausuminen tässäkin suhteessa lienee paikallaan.

Mitä tulee tämän lisäbudjetin muihin nimikkeisiin, niistähän tietysti voidaan olla eri mieltä, esim. sellainen kuin tämä 1 350 milj. markan sijoittaminen tähän sokerintuotantoon, en ole ollenkaan varma, että sokerijuurikkaan tuottajat saisivat läheskään koko tätä summaa. Valtiovarainvaliokunnan ja ennen kaikkea sen maatalousjaoston asiana on tutkia hyvin tarkkaan, eikö tästä ehkä voitaisi vähentää sitä osaa, mikä todistettavasti siitä tullee menemään suurille osakeyhtiöille. On toinen asia itse tuon sokerijuurikkasviljelyksen tukeminen ja viljelijöille menevä palkkio, siitä ei tietenkään tässä yhteydessä kannata keskustella. Mutta niinkuin sanottu, se osa, mikä siitä menee kapitalisteille, se pitäisi tästäkin summasta karsia pois.

En kajoa lähemmin näihin muihin nimikkeihin. Haluaisin vain vielä kiinnittää eräseen seikkaan huomiota, nimittäin tulojen hankintaan. Täällä sanotaan verraten kaunopuheisesti, että eduskunnan pitäisi oikeuttaa hallitus käyttämään sen menojen peittämiseksi valtiolle kertyviä verovaroja. Sen me tietysti tunnemme, mutta eri asia on sitten se, keneltä ja missä mitassa näitä veroja peritään. Luulisin, että kaikista ed. Junnilan vastaväitteistä huolimatta meidän vientiteollisuutemme asema mm. vientitavaroittemme hintojen suhteen on niin paljon parantunut, ettei olisi perusteltua aihetta ainakaan peruuttaa niitä veronalennuksia, joita Tuomi-ojan hallitus vientiteollisuudelle antoi. Ehkäpä mahdollisesti voitaisiin myös lisätä sen alan verotusta. On syytä muistaa, että työläisten ja talonpoikien reaalielintaso on jatkuvasti laskenut alentuneiden palkkojen, siis vähentyneiden tulojen, muodossa. Vientiteollisuuden asema on tuntuvasti parantunut. Jos ollaan oikeudenmukaisia, niin luonnolli-

sesti myöskin tähän lisäbudjettiin tarvittavien tulojen hankinta pitäisi kohdistaa sinne, missä on kyky näitä maksuja suorittaa. Myöskin valtiovarainvaliokunnan on syytä tähän seikkaan kiinnittää huomiota, sillä ei riitä yksistään se, että todetaan menoja, täytyy myöskin kyetä toteamaan, miten kunnolla voidaan nämä menot peittää.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Ehdotuksen lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1954 aikana

sisältävä hallituksen esitys n:o 44 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

10) Tasavallan presidentin vahvistamatta jättämän ehdotuksen johdosta laiksi kunnallisista kodinhoitajista annetun lain muuttamisesta

laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 2; ja

11) Tasavallan presidentin vahvistamatta jättämän ehdotuksen johdosta laiksi asuntorakennustoiminnan kehittämiseksi myönnettävistä tutkimus- ja julkaisumäärärahoista annetun lain muuttamisesta

laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 20,25.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

18. Perjantaina 28 p. toukokuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Kolmas käsittely:

- 1) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 278

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 8; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 18.

- 2) Ehdotus laiksi edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta .. 279

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 9; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 25.

Ainoa käsittely:

- 3) Ehdotus laiksi kunnallisista kodinhoitajista annetun lain muuttamisesta 281

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 2; yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

- 4) Ehdotus laiksi asuntorakennustoiminnan kehittämiseksi myönnettävistä tutkimus- ja julkaisumäärärahoista annetun lain muuttamisesta

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

Pöydällepanoa varten esitellään:

- 5) Lakivaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta maksamismääräyslaiksi 282

- 6) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 tasavallan presidentin vah-

Siv.

vistamatta jättämän ehdotuksen johdosta laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain muuttamisesta 282

Siv.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Halinen, Honkala, Järvi, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvikko, Kekkonen, Kiviaho, Kähönen, Lahti, Leivo-Larsson, Nordfors, Raipala, Rankila, Ryhtä, Saalasti, E. Saari, Salminen, Seppä, A. Simonen, V. Simonen, Soininen, Sukselainen, Tikkaola, Turunen, Wiherheimo, Virolainen ja Väänänen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Halinen, Kalavainen, Kiviaho, Lahti, Ryhtä, Saalasti, Salminen, V. Simonen, Sukselainen, Virolainen ja Väänänen, tänään ja huomenna virallisen tehtävän vuoksi ed. Karjalainen, ensi tiistain istunnosta ulkomaanmatkan vuoksi ed. V. Kaasalainen, kesäkuun 1 päivästä 5 päivään saakka maakunnallisten asiain vuoksi ed. Lahtela sekä 31 päivästä toukokuuta kesäkuun loppuun ulkomaanmatkan vuoksi ed. Malkamäki.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. V e n n a m o: Suuren valiokunnan kokous on heti täysistunnon päätyttyä.

Eduskunnan tietoon saatettuja valtioneuvoston päätöksiä.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että siinä taroituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet seuraavat mainitun lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset:

Valtioneuvoston päätös 13 päivältä toukokuuta 1954 maitotaloustuotannon tukemiseksi Pohjois-Suomessa, itäisellä rajaseudulla ja ulkosaaristossa annettavista avustuksista; ja

Valtioneuvoston päätös 13 päivältä toukokuuta 1954 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet.

P u h e m i e s: Luetaan eduskunnan pankkivaltuusmiehiltä saapunut kirjelmä.

Sihtööri lukee:

„Helsingissä
toukokuun 28 päivänä 1954.
N:o 46.

E d u s k u n n a l l e.

Sen johdosta, että Eduskunnan pankkivaltuusmiehenä toiminut kansanedustaja maanviljelijä Juho Niukkanen on kuluvaan toukokuun 17 päivänä kuollut, pankkivaltuusmiehet pyytävät kunnioittaen Eduskunnan toi-

menpidettä siihen, että täten avoimeksi tullut pankkivaltuusmiehen toimi täytetään.

Väinö Tanner.
Erkki Leikola. Kusti Eskola.
Aimo Aaltonen. Onni Peltonen.
Arvo Korsimo. J. O. Söderhjelm.
Yrjö Murto.

Esko K. Leinonen.”

P u h e m i e s: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi valita pankkivaltuusmiehen edesmenneen Juho Niukkanen si- jaan jäljellä olevaksi toimiajaksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 18, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 2 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 8, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Keskustelu:

Ed. L. Mattila: Herra puhemies! Ehdotan, että lakiehdotus hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisena.

P u h e m i e s: Ei voida enää kolmannessa käsittelyssä tehdä tuollaista ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi edustajapalkkiosta annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 25, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mie-
tinnössä n:o 5 ja suuren valiokunnan mie-
tinnössä n:o 9, esitellään kolmanteen käsitte-
lyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Jos vähintään 2/3 annuista äänistä kannattaa lakiehdotusta, on se hyväksytty, mutta muussa tapauksessa lakiehdotus valtiopäiväjärjestyksen 70 §:n mukaan on katso-
tava rauenneeksi.

Keskustelu:

Ed. A. Leikola: Herra puhemies! Ehdotan, että lakiehdotus hylättäisiin.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Tämän edustajapalkkakysymyksen ympärillä on käynyt erittäin suuri ja moni-
vahteinen kohu. Se johtuu suurelta osalta siitä, että koko käsittely eduskunnassa on käyty tavallisuudesta poikkeavasti suuressa hiljaisuudessa, aivan salamyhkäisyydeltä tuntuvassa hiljaisuudessa (Eduskunnasta: Tekopyhä!). Tätä hiljaisuutta on eduskunnan taholta perusteltu kai sillä, että puhuminen tässä asiassa myötä tai vastaan merkitsisi propagandaa (Ed. Hiltunen: Ihan varmasti!). Mielestäni niinpäin tai näinpäin puhuminen tässä asiassa ei merkitse puhujalle plussaa eikä miinusta (Eduskunnasta: Toivottavasti! — Ed. Hakila: Pelkää fari-
sealaisuutta!). Mutta tämä hiljaisuus on antanut niin paljon väärinkäsityksiä ja tahallisia vääristelyjä, että joutuu kysymään, eikö tämä hiljaisuus ole ollut vahingoksi sialle ja vahingoksi eduskunnalle.

Julkisessa sanassa ovat toiset tahallaan, toiset tahattomasti väittäneet, että uusi eduskunta on itse oma-aloitteisesti ja ensi töikseen ottanut oman palkankorotuksensa esille. Totuushan on se, että kolmen vuoden pohdinnan jälkeen asia tuli tänne hallituksen esityksenä ja presidentin allekirjoittamana.

Toiseksi eräät ovat julkisessa sanassa vä-
ristelleet palkan suuruutta vallan mahdot-

tomiin summiin, vaikka palkka on ollut vain sellainen, jonka kunta maksaa kunnanjohtajalleen, jossa sentään viran haltijalla on vastuu vain oman kuntansa asioista. Ei ole otettu huomioon sitä seikkaa, että suurin osa kansanedustajista on maalta ja että he joutuvat asumaan Helsingissä, joka ei ole suinkaan maailman halvin kaupunki. Sitten on paljon niitä, joiden täytyy jättää kokonaan työpaikkansa ja elättää itsensä Helsingissä ja perheensä kotipaikalla kansanedustajapalkalla.

On sanottu, ettei eduskuntaan tarvitse kenenkään pakosta tulla. Se on aivan oikein, mutta jos tälle linjalle mennään, niin silloin tarkoitetaan sitä, että vain tarpeeksi rikkaat voivat tulla eduskuntaan ja korkeintaan hel-sinkiläis-asukkaat (Eduskunnasta: Oikein sanottu!).

On myöskin sanottu, että kansanedustaja pääsee päättämään omassa asiassaan ja että se on väärin. Mutta omassa asiassaan joutuvat kansanedustajat alinomaan päättämään täällä. Virkamiesedustaja, silloin kun on kysymys virkamiesten palkoista, maanviljelijäedustaja, silloin kun on kysymys maatalouden määrärahoista, papit, kun on kysymys pappien palkkauksesta, me kaikki, silloin kun on ollut kysymys ravintoaineiden tukipalkkioista, joilla leivän ja särpimen hintaa on alennettu kaikkien syöjien kohdalta. Tämä on nyt mitalin toinen puoli. Sitten mitalin toinen puoli.

Olisi ollut toivottavaa, että hallitus olisi ratkaissut tämän kysymyksen antamalla esityksen joko niin, että edustajapalkan määräisi hallitus asetuksella tai että palkkio sisällytettäisiin johonkin palkkaluokkaan ja käsitelläin aina valtion viran ja toimen haltijan palkkausasiain yhteydessä.

Sitten tässä laissa jäi selvittämättä edustajan päivärahan nostamisen oikeus. Päivärahan tarkoitus alunperin on ollut olla korvauksena maalaistedustajille istuntopäivinä ja nimenomaan niille, jotka ovat istunnoissa ja valiokunnissa mukana. Nyt kuitenkin ilmenee suurta väärinkäyttöä tässä asiassa. Edustaja saattaa mennä kuukausiksikin eduskunnan työaikana esim. ulkomaille omille asioilleen ja nostaa päivärahaa. Tämä ei ole oikein. Ja sitten ei minusta ollut myöskään sopivaa se, että valtiovarainvaliokunta meni muuttamaan hallituksen esitystä edustajille suopeampaan suuntaan. Olisi toki pitänyt

tyytyä kiltisti hallituksen esitykseen asiassa (Eduskunnasta: Älä teeskentele!). — En minä teeskentele.

Minusta tällä asialla ei olisi ollut myöskään näin äärettömän kova kiire. Asia olisi pitänyt päättää vasta kesäloman jälkeen syksyllä, ehkä budjetin yhteydessä. Meillä on edessämme monia vaikeita palkkakysymyksiä. Kaikki myöntävät, että viran ja toimen haltijain palkkaus on kertakaikkiaan ratkaistava kysymys, sillä tilanne monien kohdalla on aivan kestävä. Tämä edustajanpalkkio-kysymys olisi voitu ratkaista rinnan näiden yhteisten kysymysten kera, eikä pitää niin kauhean kovaa kiirettä.

Minä pyysin puheenvuoroa tämän asian toisen käsittelyn aikana, mutta hiljaisääni-nen kun olen, ei puhemies kuullut minun pyyntöäni. Minä olisin silloin tehnyt muutosesityksen (Hilpeyttä.) Minusta tällä asialla ei ole niin kiire ja ehdotan, että tämä asia pannaan pöydälle kesäloman jälkeiseen ensimmäiseen täysistuntoon. (Ed. Hakkila: Fariseus!).

Ed. Wickman: Herr talman! Jag bad om ordet för att få understöda rdm. A. Leikolas förslag. Jag ville också samtidigt här passa på tillfället att uttala en förhoppning, att regeringen med det första mätte komma med förslag om sådan reglering av riksdagsmännens arvoden att dessa i likhet med andra medborgares inkomster bli beskattade. Det är enligt min åsikt en akt av rättvisa, att en sådan lagstiftning skulle ske.

Ed. L. Mattila: Herra puhemies! Kannatan ed. A. Leikolan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. A. Leikola ed. Wickmanin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin. Ed. J. Wirtanen on ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle, mutta tätä ehdotusta ei ole kannatettu, joten se raukeaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää „jaa”; joka ei sitä hyväksy, äänestää „ei”:

jos vähintään $\frac{2}{3}$ annetuista äänistä on „jaa”-ääniä, on lakiehdotus hyväksytty, mutta muussa tapauksessa se on rauennut.

Äänestysesitys hyväksytään.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Aittoniemi, Alan-ko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Enne, Erkkilä, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hamara, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hut-tunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Iko-nen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jus-sila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Karvonen, Kauhanen, Kelo-vesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Koivunen, Koivusilta, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kujala, Kukkonen, Kulo-vaara, Kuusinen, Käkälä, Lahtela, Laine, Larson, Lehto, E. Leikola, Leinonen, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Lienes, Lindblom, Lindh, Lindqvist, Lunkkarinen, Luukka, Mal-kamäki, Manninen, Meinander, Miettinen, M. Miettunen, Miikki, Mohell, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Neder-ström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Niskala, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paa-sio, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Puhakka, Pöykkö, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Saariaho, Salmela-Järvi-nen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppi, Sep-pälä, Sinkkonen, Stenberg, Sundman, Suomi-nen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Torvi, Turkka, Tuuli, Tuurna, J. Wirtanen, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Äsvik ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Hallberg, Hosia, Kajatsalo, Korsbäck, Kyttä, A. Leikola, L. Mattila, M. Mattila, H. Miettunen, Rönkkö, E. A. Saari, Tienari, Wickman ja Öhman.

„Tyhjää” äänestää edustaja Törngren.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Halinen, Honkala, Järvi, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvikko, Kekkonen, Kiviaho, Kähönen, Kämäräinen, Lahti, Leivo-Larsson, Nordfors, Raipala, Rankila, Ryhtä, Saalasti, E. Saari, Salminen, Seppä, A. Simonen, V. Simonen, Soininen, Sukselainen, Tikkaola, Turunen, Vennamo, Wiherheimo, Virolainen ja Väänänen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 153 jaa- ja 14 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 31.

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi kunnallisista kodinhoitajista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 2. Vahvistamatta jätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! Ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Ed. Seppi: Herra puhemies! Kannatan ed. Tauriaisen ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitetaan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tauriainen ed. Seppin kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi viikon ensimmäiseen istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksyy ed. Tauriaisen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi viikon tiistain istuntoon.

4) Ehdotus laiksi asuntorakennustoiminnan kehittämiseksi myönnettävistä tutkimus- ja julkaisumäärärahoista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Ensin päätetään lakiehdotuksesta ja sitten mietinnössä ehdotetusta toivomusponnosta.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta yhtyy työväenasiainvaliokunnan ehdotukseen lakiehdotuksen raukeamisesta.

Mietinnössä ehdotettu toivomusponsi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut valtioneuvoston päätökset voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 13 päivältä toukokuuta 1954 maitotaloustuotannon tukemiseksi Pohjois-Suomessa, itäisellä rajaseudulla ja ulkosaaristossa annettavista avustuksista; ja

Valtioneuvoston päätös 13 päivältä toukokuuta 1954 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista.

6) Tasavallan presidentin vahvistamatta jättämän ehdotuksen johdosta laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain muuttamisesta

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

5) Ehdotuksen maksamismääräyslaiksi

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 3; ja

laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,25.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

19. Tiistaina 1 p. kesäkuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta 288

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 9.

2) Ehdotus laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamisesta 289

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 11; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 22.

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttoriurkurien palkkauksesta annetun lain muuttamisesta 290

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 36.

4) Ehdotus maksamismääräyslaiksi .. „
Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 6.

Ainoa käsittely:

5) Ehdotus laiksi kunnallisista kodinhoitajista annetun lain muuttamisesta „
Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 2; yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

6) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain muuttamisesta 293

Siv.

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

Pöydällepanoa varten esitellään:

7) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11 valtiovarain tilasta ja valtiontilintarkastajain kertomuksesta vuodelta 1951 293

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hautala, V. Kaasalainen, Karvikko, Kähönen, Lahtela, Leivo-Larsson, Malkamäki, Nordfors, Paasio, A. Simonen, Tiitu, Törn-gren ja Wiherheimo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Kähönen, virkatehtävien vuoksi ed. Törn-gren ja yksityisasiain vuoksi edustajat A. Simonen, Tiitu ja Tikka ja sekä keväätistuntokauden loppuun ulkomaanmatkan vuoksi ed. Paasio.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasaval-lan presidentin kirjelmän ohella viime tou-

kokoon 28 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 45 ja 46, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet ministeri Simosen vastaus ed. Lukkarisen ym. kysymykseen, joka koskee kodinperustamislainoja, ja valtiovarainministeri Sukselaisen vastaus ed. Hietasen ym. kysymykseen, joka koskee toimenpiteitä pakkohuutokauppojen estämiseksi eräissä tapauksissa.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kodinperustamislainoja on asianomaisen lainalain nojalla myönnetty nuorille kodinperustamiskustannuksiin vuoden 1946 alusta lukien. Nuoret ovat pitäneet näin saamaansa tukea erittäin merkityksellisenä siitäkin huolimatta, että lainan takaisinmaksuaika on lyhyt, vain 5 vuotta ja lainojen keskimäärä jäänyt viime vuosina enimmäismäärää huomattavasti pienemmäksi. Niinpä lainojen hakijoitten lukumäärä on vuosittain jatkuvasti kasvanut ja mm. viime vuonna myönnettiin 7 443 lainaa.

Myös eduskunta on pitänyt tällaista nuorten elämän alkuun auttamistapaa merkityksellisenä antaessaan aikanaan kehoituksen hallitukselle korottaa lainan enimmäismäärä 30 000 markasta 50 000 markkaan sekä myöhemmin hylätessään esityksen lainojen muodostamisesta korollisiksi. Eduskunta otti myös valtion vuoden 1954 tulo- ja menoarvion 200 miljoonan markan määrärahan ko. tarkoitukseen, vaikka hallitus oli jättänyt esityksestään kokonaan pois määrärahan ja ns. valtuuslain puitteissa esitti lainalain voimassaolon lakkauttamista määrävuosiksi.

Määrärahaa ei kuitenkaan ole vieläkään ryhdytty jakamaan, vaikka nuoret ovat entiseen tapaan hakemuksia kuntien sosiaalilautakuntien välityksellä sosiaaliministeriölle jättäneet yhteensä lähes 2 000 hakemukseen nousevan määrän.

Mielestämme ovatkin näin ollen tänä vuonna avioliiton solmineet vähävaraiset nuoret joutuneet vaikeampaan asemaan kuin aikaisemmin lainasta osallisiksi päässeet nuoret parit. Kun taloudelliset olosuhteetkaan eivät ole nuorten kohdalla mitenkään ratkaisevasti parantuneet, päin vastoin monet nuoret ovat joutuneet kärsimään työttömyydestä, olisi pidettävä kohtuullisena, että budjettiin varattua määrärahaa myös käytettäisiin tarkoitukseensa ja sen jako aloitettaisiin mahdollisimman nopeasti.

Edellä esitetyn perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen siitä, että vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon kodinperustamislainoja varten varattua määrärahaa ei ole tänä vuonna lainkaan käytetty, vaikka sitä on anonut lähes 2 000 hakijaa; ja jos on,

aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin kysymyksessä olevan määrärahan jakamiseksi, että tänä vuonna avioliiton solmineet nuoret parit saisivat lainan ja näin kipeästi uuden kodin perustamiseen tarvitsemansa avun, mikä heille elämää alkavina varattomina on muuta tietä sangen vaikeasti järjestettävissä?

Helsingissä huhtikuun 29 päivänä 1954.

Impi Lukkarinen. Bruno J. Sundman.
Vappu Heinonen. K. F. Haapasalo.
Meeri Kalavainen. Veikko Helle.
Rafael Paasio. Kalle Kauhanen.
Arvi Turkka. Viljo Virtanen.
G. Henriksson. Elli Nurminen.
Anni Flink.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehen välityksellä ovat kansanedustajat Lukkarinen ym.

pyytäneet valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastausta seuraavaan kysymykseen:

„Onko Hallitus tietoinen siitä, että vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon kodinperustamislainoja varten varattua määrärahaa ei ole tänä vuonna lainkaan käytetty, vaikka sitä on anonut lähes 2 000 hakijaa; ja jos on,

aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin kysymyksessä olevan määrärahan jakamiseksi, että tänä vuonna avioliiton solmineet nuoret parit saisivat lainan ja näin kipeästi uuden kodin perustamiseen tarvitsemansa avun, mikä heille elämää alkavina varattomina on muuta tietä sangen vaikeasti järjestettävissä?”

Kysymyksen johdosta saan täten kunnioit-
taen esittää seuraavaa:

Kysymys tulo- ja menoarvion 19 Pl. II:28 momentin kohdalla kodinperustamislainoja varten olevan määrärahan käyttämisestä oli esillä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa toukokuun 19 päivänä 1954. Raha-asiainvaliokunta antoi luvun tällä kertaa käyttää mainitusta määrärahasta puolen vuoden tarvetta vastaavat 100 miljoonaa markkaa. Samana päivänä on sosiaaliministeriö myöntänyt määrärahasta ensimmäiset kodinperustamislainat ja jatkuu haettujen lainojen myöntäminen edelleenkin mahdollisimman nopeasti.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1954.

Ministeri *Vieno Simonen*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Genom Eder förmedling, Herr Talman, har riksdagsman Lukkanen m. fl. anhallit om svar av vederbörande medlem av statsrådet på följande spörsmål:

„Är Regeringen medveten därom, att det i 1954 års statsförslag för bosättningslån reserverade anslaget icke under innevarande år alls har anlitats, ehuru närmare 2 000 sökande ha anhallit om sådana lån; och om så är,

har Regeringen för avsikt att vidtaga sådana åtgärder för utdelning ur ifrågavarande anslag, att unga par, som under innevarande år ha ingått äktenskap, få lån och sälunda en välbehövlig hjälp vid sin bosättning, vilken annars svårligen torde kunna ordnas för dem, i den mån de begynna sitt nya liv som obemedlade?”

Med anledning av spörsmålet får jag värdsamt anföra följande:

Frågan om användningen av anslaget för bosättningslån i statsförslaget under 19 Ht. II kap. 28 mom. behandlades i statsrådets finansutskott den 19 maj 1954. Finansutskottet gav sitt tillstånd till, att denna gång 100 miljoner mark, motsvarande ett halvt års behov, få användas av nämnda anslag. Samma dag beviljade socialministeriet de första bosättningslånen ur anslaget, och beviljandet av lån fortsätter i så snabbt tempo som möjligt.

Helsingfors den 25 maj 1954.

Minister *Vieno Simonen*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maassamme viime vuosina harjoitettu suuromistaja- ja suurtoittajapiirejä suosinut talouspolitiikka vaikuttaa vuosi vuodelta yhä tuhoisammin työläisten ja työtekevän talonpoikaiston toimeentulon edellytyksiin työttömyyden, palkkojen alennusten ja lisääntyneen verorasituksen muodossa. Näiden kansalaispiirien köyhtymisen seurauksena ovat myöskin kuntien raha-asiat huonontuneet. Niin on asianlaita ensi sijassa Pohjois- ja Keski-Suomen kunnissa, mutta myöskin Etelä-Suomen kuntien osalta näyttävät vaikeudet lisääntyvän. Siitä ovat selvänä osoituksena kuluneen talven aikana eduskuntaryhmien puheilla käyneet kuntien lähetystöt ja niiden esittämät avunpyynnöt varsinkin työttömyystöiden järjestämiseksi ja rahoittamiseksi valtion toimesta.

Työttömyyden ja alipalkkauksen seurausta on myös, että verorästien määrä osoittaa monissa kunnissa peloittavasti lisääntyvää suuntaa. Suurelta osaltaan verorästien lisääntymisestä johtuu myös pakkohuutokauppojen

lukumäärän lisääntyminen. Esimerkiksi Lempävirran kunnassa on saamiemme tietojen mukaan verorästien määrä 14 milj. markkaa ja kuulutettuja pakkohuutokauppoja on 2. Vastaavat luvut Nilsiän kunnassa ovat 19 milj. markkaa ja 8 pakkohuutokauppaa, Karttulan 8 milj. markkaa ja 2 pakkohuutokauppaa. Tervon kunnassa on kuulutettuja pakkohuutokauppoja 2, Riistaveden kunnassa 8 ja Kuopion maalaiskunnassa 1. Kuudessa Pohjois-Savon kunnassa on siis 23 pakkohuutokauppaa odottamassa täytäntöönpanoa. Saamiemme tietojen mukaan on verorästien määrä esim. Pielaveden kunnassa 20 milj. markkaa, Sonkajärven kunnassa 10 milj. markkaa, Siilinjärven kunnassa 7 milj. markkaa, Rautavaaran kunnassa 7—8 milj. markkaa, Kuopion maalaiskunnassa 12.5 milj. markkaa, Tuusniemen kunnassa 13 milj. markkaa, Kiuruveden kunnassa 35 miljoonaa ja Iisalmen maalaiskunnassa 25 milj. markkaa. Verorästien määrä yllämainituissa 13:ssa Pohjois-Savon kunnassa ylittää 170 milj. markan rajan. Tilanne suurimassa osassa maan kuntia ei paljonkaan eroa tilanteesta Pohjois-Savon kunnissa. Lapin läänin kunnissa esim. nousee jo nyt ulosottouhan alaisten verorästien määrä yhteensä pitkälti yli 200 milj. markan. Lisäksi tulevat vielä monille pieneläjille asutustoiminnan yhteydessä syntyneet velkojen kuoletus- ja korkomaksut. Nämä tosiasiat ja monet muut hallituksen politiikan kunnille ja kuntien työtätekeville veronmaksajille asettamista rasituksista ja sen aiheuttamista vaurioista viittaavat tilanteen vakavaan huonontumiseen. Sen seurauksena astuvat päiväjärjestykseen pakkohuutokaupat ainakin 1930-luvun pulavuosien mitassa, elleivät vieläkin tuhoisempina.

Vakavasti huolestuneena työtätekevien joukkojen ja kuntien veronmaksajakunnan uhanalaisesta asemasta katsovat allekirjoittaneet kansanedustajat velvollisuudekseen kiinnittää hallituksen huomiota näin syntyneeseen tilanteeseen pikaisesti toimenpiteisiin ryhtymistä varten. Käsityksemme mukaan olisi hallituksen käytettävä nykyisiä valtuuksiaan nyt jo kuulutettujen pakkohuutokauppojen heti estämiseksi. Ottaen huomioon ylemmänä mainituista syistä johtuvan pakkohuutokauppojen lisääntymisuhan olisi hallituksen annettava kiireellisesti eduskunnalle esitys laiksi, jolla estettäisiin kerta kaikkiaan sel-

laiset pakkohuutokaupat, joiden aiheuttajana on maassamme viime vuosina harjoitetun politiikan aikaansaama työläisten sekä pieneläjien tulojen vähentyminen ja siitä johtunut maksukyvyyn heikkeneminen. Mainitun toimenpiteen kiireellisyyttä on syytä korostaa erityisesti sen vuoksi, että sanotunlaisia pakkohuutokauppoja on jo viime aikoina toimitettu.

Edellä sanottuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallituksen tarkoituksena ryhtyä pikaisesti toimenpiteisiin sellaisten kuulutettujen pakkohuutokauppojen peruuttamiseksi, joiden aiheuttajana on kansalaisten palkka- ja ansiotulojen vähentymisestä johtunut maksukyvyttömyys; ja

antaako Hallitus eduskunnalle esityksen laiksi, jolla edellä mainitusta syystä johtuneet pakkohuutokaupat voitaisiin vastaisuudessa estää?

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1954.

Esa Hietanen.	Judit Nederström-Lundén.
Eino Tainio.	Leo Suonpää.
Hemming Lindqvist.	Usko Seppi.
Johannes Mustonen.	Martti Leskinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Teille, Herra Puhemies, osoittamassaan kirjelmässä huhtikuun 28 päivästä 1954 ovat kansanedustajat Esa Hietanen ym. valtiopäiväjärjestyksen 37 pykälän 1 momenttiin viitaten esittäneet hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallituksen tarkoituksena ryhtyä pikaisesti toimenpiteisiin sellaisten kuulutettujen pakkohuutokauppojen peruuttamiseksi, joiden aiheuttajana on kansalaisten palkka- ja ansiotulojen vähentymisestä johtunut maksukyvyttömyys; ja

antaako Hallitus eduskunnalle esityksen laiksi, jolla edellä mainitusta syystä johtuneet pakkohuutokaupat voitaisiin vastaisuudessa estää?

Vastauksena tähän kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksen perusteluista päätellen kyse-
lijät tarkoittanevat kunnallisverorästien pe-
rimisestä aiheutuneita pakkohuutokauppoja.
Näitä ei voimassa olevan lainsäädännön mu-
kaan voida hallituksen toimenpitein keskeyt-
tää eikä uusien pakkohuutokauppojen vi-
reillepanoa estää. Ulosottotoimenpiteen rau-
keamiseksi tarvitaan asianomaisen kunnan
suostumus. Voimassa olevan kunnallislain
124 pykälän 2 momentin mukaan kunnallis-
valtuusto tai määrätyn edellytyksin kunnal-
lishallitus voi, jos verovelvollisen henkilön
veronmaksukyky oman tai läheisen henkilön
sairauden, tapaturman tai muun sellaisen
syyntä tähden on olennaisesti vähentynyt
taikka jos verovelvollinen on kuollut ja hä-
neltä on jäänyt leski, turvattomia lapsia tai
muuta perillisiä, joiden elatus on ollut hä-
nen ansionsa varassa, harkintansa mukaan
hakemuksesta myöntää veron suorittamisen
lykkäystä taikka osittaisen tai täydellisen va-
pautuksen sen suorittamisesta. Näin ollen on
mainittujen kunnallisviranomaisten asiana,
mikäli lailliset edellytykset ovat olemassa,
joko myöntämällä veron suorittamisen lyk-
käystä taikka vapauttamalla asianomainen
veron suorittamisesta myötävaikuttaa kuulu-
tetun pakkohuutokaupan lykkäytymiseen tai
peruutumiseen.

Mitä tulee kysymyksen jälkimmäiseen
osaan, niin sen mukaan, mitä hallituksen
tiedossa on, ei tilanne maassa kunnallisvero-
jen ulosoton osalta ole kehittymässä niin
vaikeaksi, että huomioon ottaen edellä selo-
tetun kuntien oikeuden veron poistamiseen
tai lykkäyksen myöntämiseen olisi syytä
ryhtyä toimenpiteisiin pakollista kunnallis-
verojen maksunlykkäystä koskevan lainsää-
dännön aikaansaamiseksi.

Mainittakoon, että mikäli pakkohuuto-
kauppa uhkaa valtionverorästien johdosta,
on valtioneuvostolla tai valtiovarainminis-
teriöllä valta estää pakkohuutokaupan lop-
puunsaattaminen samoilla edellytyksillä kuin
edellä on kunnallisviranomaisten vastaavasta
oikeudesta mainittu. Lykkäystä veronmak-
sussa onkin lukuisissa tapauksissa myönnetty.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1954.

Valtiovarainministeri V. J. Sukselainen.

Till Riksdagens Herr Tallman.

I en till Eder, Herr Talman, riktad skri-
velse av den 28 april 1954 har riksdagsman
Esa Hietanen m.fl. med stöd av 37 § 1 mom.
riksdagsordningen till vederbörande medlem
av regeringen för avgivande av svar ställt
följande spörssmål:

„Har Regeringen för avsikt att vid-
taga brådskande åtgärder för instäl-
lande av sådana kungjorda tvångs-
auktioner, vilka föranletts av insol-
vens i samband med minskningar i
medborgares lön och förvärvsinkoms-
ter; och

har Regeringen för avsikt att före-
lägga riksdagen proposition med för-
slag till lag, med stöd varav tvångs-
auktioner av ovannämnda skäl i fram-
tiden skola kunna förhindras?”

Som svar på denna fråga får jag vörd-
samt anföra följande:

Att döma av motiveringen till spörsålet
torde spörsålsställarna avse tvångsauktion-
er i samband med indrivningen av kommu-
nalskatterester. Dessa auktioner kunna icke
enligt gällande lagstiftning inställas genom
regeringsåtgärder, och icke heller kan an-
hängiggörandet av nya tvångsauktioner för-
hindras. För inställande av utmätningsåtgär-
d erfordras samtycke av vederbörande
kommun. Enligt 124 § 2 mom. gällande
kommunallag kunna kommunalfullmäktige el-
ler under vissa förutsättningar kommunalsty-
relse, om skattskyldig persons skattebetal-
ningsförmåga till följd av hans eller närstå-
ende persons sjukdom, olycksfall eller annat
sådant skäl väsentligt har nedgått eller om
skattskyldig har avlidit och efterlämnat änka,
värnlösa barn eller andra arvingar, vilkas ut-
komst har varit beroende av hans förvärvsin-
komster, enligt prövning på ansökan bevilja
anstånd med skattebetalning eller partiell el-
ler total befrielse däriifrån. Under sådana om-
ständigheter ankommer det på nämnda kom-
munala myndigheter, såvida lagliga förut-
sättningar därför föreligga, att antingen
genom att bevilja anstånd med skattebetal-
ning eller genom att befria vederbörande
däriifrån medverka till den kungjorda
tvångsauktionens uppskjutande eller instäl-
lande.

Vad beträffar spörsmålets senare del, har, enligt vad regeringen har sig bekant, tillståndet i landet i fråga om utsökning av kommunalskatter icke medfört sådana svårigheter, att, med beaktande av ovananförda kommunala rättighet att avlyfta skatt eller bevilja uppskov med betalning därav, skäl föreligger att vidtaga åtgärder för att få till stånd en lagstiftning, som avser obligatoriskt betalningsuppskov för kommunala skatter.

Det må nämnas, att såvida tvångsauktion hotar på grund av statsskatterester, statsrådet eller finansministeriet har befogenhet att förhindra tvångsauktionens slutförande under samma förutsättningar, som tidigare ha omnämnts i fråga om de kommunala myndigheternas motsvarande rättighet. Anstånd med skattebetalning har även i talrika fall beviljats.

Helsingfors den 25 maj 1954.

Finansminister V. J. Sukselainen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 9, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 10.

Keskustelu:

Kululaitosten ja yleisten töiden ministeri Miettunen: Herra puhemies! Suuren valiokunnan enemmistö on puheena olevaa asiaa käsitellessään päätenyt vastoin valtiovarainvaliokunnan enemmistön käsitystä hylkäävälle kannalle. Henkilökohtaisesti pidän sitä tulosta, johon suuri valiokunta on päätenyt, valitettavana.

Siirtyminen moottoriajoneuvoverosta polttoaineveroon, siten, että moottoriajoneuvovero

lakkautettaisiin ja bensiinin tullia nostettaisiin 2:50 litralta, merkitse noin 800 milj. markan tulon menetystä moottoriajoneuvoverossa ja saman suuruista tulon lisäystä tulituloissa. Koko autokanta ei keskimääräisesti ottaen hyötyisi eikä häviäisi muutoksesta.

Puheena olevaa muutosta on vastustettu lähinnä sillä perusteella, että muutos merkitsisi verorasituksen siirtoa vähäisemmässä käytössä olevan moottoriajoneuvokannan osalta enemmän käytössä olevalle. Onpa asiasta yritetty tehdä maaseudun ja asutuskeskusten välinen kiistakysymyksen sillä perusteella, että on väitetty maaseudulla myytävän 80 % bensiinistä ja asutuskeskuksissa vain 20 %, joten muutos merkitsisi myös verorasituksen siirtoa asutuskeskuksista maaseudulle. Kumpaakaan väitettä ei voi pitää aivan aiheettomana, vaikkakin viimeainittu on pahasti virheellinen ja edellinen jättää sanomatta eräitä tärkeitä tosiasioita.

Koko moottoriajoneuvokantamme on nykyisin jakautunut siten, että siitä on noin 50 % asutuskeskuksissa — siis kaupungeissa ja kauppaloissa — ja noin 50 % maaseudulla. Olen antanut selvittää, minkälainen on suhde nestemäisten polttoaineiden myynnin kohdalla, ja saanut seuraavan selvityksen. Polttoaine-yhtiöiden suorittaman vuotta 1952 koskevan markkinatutkimuksen mukaan jakaantui nestemäisten polttoaineiden myynti maaseudun ja kaupunkien sekä kauppaloitten kesken seuraavasti, bensiiniä myytiin maaseudulla 44,5 %, kaupungeissa ja kauppaloissa 55,5 %, vastaavasti kaasuoiljyja myytiin maaseudulla 45,4 % ja kaupungeissa ja kauppaloissa 54,6 %. Todelliset myyntinumerot osoittavat siis kokonaan toista, mitä tämän asian yhteydessä on väitetty (Ed. Hiltunen: Mistä nuo numerot ovat?). — Polttoaine-yhtiöitten suorittama tutkimus, ja nämä luvut on antanut minulle kululaitosministeriön autoasiainosastosta hallitussihtööri Satuli (Ed. Hiltunen: Meille ovat samat herrat antaneet toisenlaisia!). — Nämä on kuitenkin sieltä annettu.

Edellä mainitut luvut eivät kuitenkaan sellaisenaan osoita tarkkaa rajaa maaseudun ja asutuskeskusten moottoriajoneuvokannan nestemäisten polttoaineiden todellisen käytön jakautumisesta, sillä monet asutuskeskusten kirjoilla olevista pitkien linjojen henkilöliikenne- ja kuorma-autojen omistajista osta-

vat huomattavan osan polttoaineista maaseudulla, ja samoin maaseudun autoihin ostetaan polttoainetta kaupungeista ja kauppa-loista.

Väite, että verorasitus siirtyisi vähän käytössä olevilta moottoriajoneuvoilta enemmän käytössä oleville, on luonnollisesti joka suhteessa täysin paikkansa pitävä. Sen sijaan väite, että tämä olisi epäoikeudenmukaista, on jo hyvin suuresti harhaan johtava. On muistettava, että nykyinen moottoriajoneuvovero rasittaa eri asemassa olevia varsinaisia ammattiautoilijoita aivan epätasaisesti. Kuljetustaksathan meillä on laskettu keskimääräisten ajomäärien perusteella. Moottoriajoneuvon pidosta aiheutuvat kiinteät kustannukset, kuten pääoman korko ja eräät muut menot, esim. nyt voimassa oleva moottoriajoneuvovero, on kustannuksissa laskettu keskimääräisten ajomatkojen perusteella. Tästä johtuu, että niitten kohdalla, jotka ajavat keskimäärää enemmän, nämä kiinteät kustannukset jäävät ajokilometriä kohti huomattavasti pienemmäksi kuin niillä, jotka eivät saa ajoja riittävästi ja ajavat sen vuoksi keskimäärää vähemmän.

Muutos moottoriajoneuvoverosta polttoaineveroon siirtäisi ammattimaisessa liikenteessä verorasitusta heikommilta yrittäjiltä, jotka kärsivät ajojen vähyydestä, niiden kannattavaksi, jotka enemmän ansaitsevana ovat paremmassa asemassa ja enemmän tietä kuluttavina olisivat myös velvolliset suuremman rasituksen kantamaan. Täten esitetty muutos merkitsisi ammattimaisessa liikenteessä aivan selvästi siirtymistä nykyistä suurempaan oikeudenmukaisuuteen verorasituksen jaossa. Huomion arvoinen olisi myös se etu, että veron kanto tapahtuisi miellyttävämmiin pienissä erissä, kun se liittyisi polttoaineen käyttöön.

Omiin henkilökohtaisiin tarkoituksiinsa moottoriajoneuvoa käyttävien yksityisten osalta ei voitane pitää myöskään vääränä sitä, että se, joka moottoriajoneuvolla ajaa runsaasti — vaikka yksityistarkoituksessakin — maksaa myöskin enemmän veroa.

Virastotyön rationalisoimisen kannalta muutos merkitsisi yhteenlaskettuna 50—70 henkilön kokovuotista työmäärää vastaavan työ kustannuksen huomattavaa suoranaista supistumista ja osittain vapautumista hyödyllisempään käyttöön.

Edellä esitetyn perusteella olen sitä mieltä,

ettei ole voitu esittää riittäviä perusteita muutoksen hylkäämiseksi. Sen sijaan ovat puoltavat näkökohdat niin painavat, että esitys olisi syytä hyväksyä valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisesti. Herra puhemies! Pyydänkin esittämään, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin asiaa koskeva valtiovarainvaliokunnan mietintö.

Ed. Peltonen: Herra puhemies! Pyydän, että tämä asia pantaisiin pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Ed. Kulovaara: Kannatan ed. Peltonen tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Peltonen ed. Kulovaaran kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksyy ed. Peltonen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan kokous on huomenna keskiviikkona kello 13.

2) Ehdotus laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietin-

nössä n:o 4 valmistelevalle käsittely hallituksen esitys n:o 22, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelu:

Ed. Peltonen: Herra puhemies! Pyydän, että tämäkin asia pantaisiin pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Ed. Kulovaara: Kannatan ed. Peltonen tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitän seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Peltonen ed. Kulovaaran kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksyy ed. Peltonen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

3) Ehdotus laiksi evankelisuterilaisten seurakuntien pappien ja kanttori-urkuri palkkauksesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevalle käsittely hallituksen esitys n:o 36, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus maksamismääräyslaiksi.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevalle käsittely hallituksen esitys n:o 6, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 3.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotus laiksi kunnallisista kodinhoitajista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevalle käsittely yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 2. Vahvistamatta jätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Stenberg: Kunnallisia kodinhoitajia koskevan lainsäädännön eri vaiheissa on täällä eduskunnassa puhuttu paljon siitä, miten voitaisiin edistää kunnallisen kodinhoitajatoiminnan järjestämistä maamme vähävaraisilla syrjäseuduilla. Erään käsittelyn yhteydessä vuoden 1950 valtiopäivillä hyväksyi eduskunta hallitukselle lausuttavaksi toivomuksen, että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle esityksen puheena olevan lain muuttamisesta siten, että tehtäisiin mahdolliseksi ylimääräisten avustusten antaminen erityisen heikossa taloudellisessa asemassa oleville kunnille. Hallitus ei ole kuitenkaan antanut eduskunnalle sanottua esitystä. Käsi-

teltävänä oleva lakiehdotus, jonka eduskunta viime valtiopäivillä hyväksyi, mutta jonka tasavallan presidentti on jättänyt vahvistamatta, on tullut käsittelyyn edustaja-aloitteen pohjalta. Siinä muodossa kuin sen edellinen eduskunta hyväksyi, se on pieni parannus aikaisemmin hyväksytyn toivomuksen suuntaan. Lakiehdotuksen 10 §:n 1 momentissa on säädös, joka on parannus juuri siihen suuntaan kuin eduskunta aikaisemmin on ehdottanut. Se on parannus siitä huolimatta, että 3 momentissa oleva säädös muuttaa valtionavun perusteita kodinhoitajien lukumäärään nähden. Tämä ei ole ratkaiseva asia, sillä vielä pitkään aikaan ei kodinhoitajia ole missään kunnassa suurinta valtionavun sallimaa määrää. Tärkeintä on, että tällä hetkellä vaikeimmassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien kodinhoitajakysymys saataisiin järjestykseen. Siihen tämä laki tuo korjauksen myöntämällä valtionavun näiden kohdalta 90 %:ksi. Sen vuoksi ehdotan, herra puhemies, että eduskunta hyväksyisi lakiehdotuksen.

Ed. E. Nurminen: Herra puhemies! Laki kunnallisista kodinhoitajista on ollut moneen otteeseen esillä eduskunnassa huolimatta siitä, että se astui voimaan vuoden 1951 alusta, joten se on vaikuttanut vasta kolmisen vuotta. Jo ennen sen voimaantuloa tehtiin maalaisliittolaisen hallituksen taholta siihen muutosesitys, joka silloin tuli kuitenkin hylätyksi niin asiaa käsiteltäessä valiokunnissa kuin eduskunnassakin. Kiistanalaiset kohdat koskivat silloin valtionavustuksen suuruutta ja sen jakoperusteiden määräämistä. Haluttiin saada jakoperusteeksi alle 16-vuotiaiden lasten lukumäärä kunnissa sekä valtionapu kunnille liukuvaksi niiden varallisuussuhteisiin perustuvana. Tällaisia muutosehdotuksia on sittemmin ollut jatkuvasti täällä eduskunnassa tämän lain yhteydessä käsiteltävänä.

Nyt esillä oleva muutosehdotus, jonka eduskunta arvan nojalla hyväksyi viime vuoden valtiopäivillä, mutta jonka tasavallan presidentti jätti vahvistamatta, koskee jälleen 10 §:n muutosta, toisin sanoen entiseen tapaan valtionavun perusteiden muuttamista ja syrjäseutujen valtionavun korottamista enintään 90 %:ksi. Kun muutosehdotuksen tarkoituksena on saada lapsirikkaat syrjäiset ja vähävaraiset kunnat etuoikeutetumpaan

asemaan kodinhoitajien palkkaukseen nähden rintamaihin ja asutuskeskuksiin verrattuna, niin valiokunnassa on aikoinaan jo kiinnitetty huomiota siihen, että yksinomaan lain muutoksilla ei voida auttaa sitä asiaa, että syrjäisille maaseutupaikkakunnille eivät haakeudu enempää lääkärit, terveyssisaret kuin kodinhoitajatkaan tarpeellisessa määrin, vaan avoimiksi julistetut paikat valitettavasti odottavat turhaan hakijoita. Sehän on epäkohta, josta pitäisi päästä, mutta siinä tarvitaan pikemminkin peruskorjauksia maaseudun puutteellisiin olosuhteisiin, jolloin nämä paikat tulisivat halutummiksi.

Valiokunnassa kuultu asiantuntija myös mainitsi, että syrjäisille ja heikkovaraisille kunnille on nyt jo nykyisenkin lain puitteissa myönnetty lisäavustusta aina 20 %:kin, joten niiden saama avustus on noussut näin ollen aina 95 %:iin asti, joka on jo 5 % enemmän kuin nykyisessä aloitteessa ehdotetaan. Jakoperusteiden muuttaminen on miinikään osoittautunut tarpeettomaksi, sillä sosiaaliministeriössä suoritettun laskelman mukaan eivät syrjäseutukunnat lapsilukunsa perusteella muutosehdotuksen mukaan saa kuin aniharvoissa tapauksissa lisää kodinhoitajia, kun sen sijaan asutuskeskukset ja kaupungit voivat vastoin tarkoitusta myös saada enemmän kodinhoitajia kuin nykyisen lain mukaan. Onkin näin ollen tarpeetonta muuttaa nykyistä lainsäädäntöä toiseksi.

Ed. L. Ie des: Herra puhemies! Meillä on esillä kodinhoitajien lakia koskeva muutosesitys, ja varmaankin jokainen eduskunnan jäsenistä tunnustaa sen tosiasian, kuinka tarpeellisia kodinhoitajat kunnissa ovat. Joutuvathan kodinhoitajat juuri niissä lapsiperheissä, joissa äidit ovat sairastuneet, väliaikaisesti huolehtimaan perheen jokapäiväisistä kysymyksistä, samaten kuin myöskin niissä perheissä, joissa joku vanhus on sairastunut, jne. Mutta kun esim. tällä hetkellä valiokunnassa on kuultu asiantuntijoita, he ovat selostaneet, mitenkö nykyisten lakien mukaan mikään kunta ei ole riittävissä määrin palkannut kodinhoitajia. Ainoastaan noin puolet siitä, millä valtio osallistuisi kodinhoitajien palkkaukseen, on tällä hetkellä koko maassa käytetty. Näin ollen tietenkin joutuu tarkastelemaan niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat siihen, että tätä pidettyä toimintamuotoa ei kunnissa käytetä. Se, joka

on tutustunut kuntien kysymyksiin ja vaihtanut näistä asioista mielipiteitä henkilöiden kanssa, on saanut hyvin helposti selville syyn tähän tilanteeseen. Se, että kunnat eivät voi kodinhoitajien toimia entistä enemmän muodostaa, johtuu suurelta osalta siitä, että kuntien rasitukset kodinhoitajien kohdalla ovat vielä liian suuret. Niinpä ensinnäkin kodinhoitajan peruspalkasta kunta joutuu maksamaan $\frac{1}{4}$:n. Sen lisäksi ovat sitten kaikki kodinhoitajan asunnosta aiheutuvat kustannukset kuntien kustannuksia. Edelleen lämmitys, valo, matkakustannukset ja kaikki tällaiset ovat kuntien maksettavia. Nämä kuntien kustannukset ovat sellaisia tekijöitä, jotka jarruttavat tällä hetkellä kodinhoitajatoimen lisäämistä.

Nyt esillä oleva lainmuutos ei ole tietenkään mikään mullistus, jolla tämä asia kokonaisuudessaan ratkaistaan. Mutta tämän nykyisen lainmuutoksen, siis 10 §:n muutoksen, kautta voidaan hiukan helpottaa kuntien tästä johtuvia rasituksia. Tähän saakka kunnat ovat saaneet kodinhoitajien peruspalkasta 75 % valtiolta, kun ne nyt uuden muutoksen mukaan saisivat 90 %. Tämän lisäksi, kuten tässä aikaisempi puheenvuoron käyttäjä mainitsi, kunnat ovat saaneet ns. paikallislisää, joka edelleenkin tämän jälkeen jäisi voimaan. Tällä tavoin voidaan nähdä, että tämä kohta, joka nyt on esillä, antaisi kunnille noin 15 % lisää avustusta, tosin vain syrjäisissä kunnissa, joten siltä kohdin tämä on täysin puolustettavissa ja kannatettavissa.

Edelleen, kun valiokunnassa tätä kysymystä on käsitelty, siellä on esitetty sellaisia kannanottoja, että ne jollakin tavalla muutaisivat sitä käytäntöä, joka tähän saakka on ollut, koska tässä 10 §:ssä myöskin muutetaan sitä perustaa, jota käytetään laskupohjana kodinhoitajia määrättäessä eri kuntiin. Tähän saakka se on ollut maalaiskunnissa sellainen, että 2 000 asukasta kohden on voitu yksi kodinhoitaja palkata ja valtio on osallistunut tähän palkkaukseen. Nykyisen muutoksen mukaan tulisi valtio 700 lasta kohden osallistumaan palkkaukseen.

Muuttaako tämä sitten jotenkin käytäntöä niin, että lapsiperheissä tultaisiin käyttämään enemmän kodinhoitajia tai niin pois päin? Tämä ei muuta sitä käytäntöä. Sillä kodinhoitajista annetun lain 3 §:ssä määritellään, minkälaisiin tehtäviin kodinhoitajia

tullaan käyttämään. Edelleen tämän lain mukaan jokaisen kunnan sosiaalilautakunta lähemmin päättää kodinhoitajien käytöstä ja viellä niin, että tätä tehtävää varten valittaisiin erikoinen johtokunta. Edelleen, että kodinhoitajien toimia varten hyväksyttäisiin ns. ohjesääntö. Näillä määritellään ne muodot, minkälaiseksi kodinhoitajien työskentely kunnissa muodostuu. Niin ollen ne esitykset, joita on verukkeina tehty tämän lakiesityksen sisältämän muutoksen hylkäämiseksi, eivät ole mitenkään perusteltuja, vaan ovat eräänlaisena verhona tämän parannuksen aikaansaamiseksi, mikä kunnille nyt tämän lisäavustuksen kautta tulisi.

Herra puhemies! Yhdyn kannattamaan ed. Stenbergin tekemää esitystä, että kyseessä oleva muutosesitys hyväksyttäisiin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Stenberg ed. Liedeksen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hyväksyttäisiin. Kutsun tätä ed. Stenbergin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka kannattaa mietinnön hylkäävää ehdotusta, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Stenbergin ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Flinek, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Hakila, Hallberg, Hamara, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Innala, Jokinen, Junnila, Jussila, Järvi, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Käkälä, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lepistö, V. Leskinen, Lindh, Lukkarinen, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Mietunen, Miikki, Muikku, Nordström, E. Nur-

minen, Paasivuori, Pakkanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Raipala, Rantala, Rautio, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saura, Seppä, Seppälä, Sinkkonen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tikkaaja, Turkka, Turunen, Tuuli, Tuurna, Wickman, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Eskola, Friman, Haapanen, Halinen, Hietanen, Ikonen, Jaakkola, Jämsén, N. Kaasalainen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Lahti, Lehto, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, M. Miettunen, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Palovesi, Partanen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rankila, Rantamaa, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Ryhti, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Sarjala, Seppi, V. Simonen, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, Vennamo, Virolainen, R. Virtanen, Väänänen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Hult ja Niskala.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Hautala, Heikura, V. Kaasalainen, Karvikko, Koivusilta, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Leivo-Larsson, Lindblom, Malkamäki, Mohell, Nordfors, Paasio, Saloranta, A. Simonen, Soininen, Tiitu, Törngren ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 108 jaa- ja 69 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 20.

Eduskunta on yhtynyt talousvaliokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2. Ensin päätetään lakiehdotuksesta ja sitten mietinnössä ehdotetusta ponnesta.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta yhtyy työväenasiainvaliokunnan ehdotukseen lakiehdotuksen raukeamisesta.

Mietinnössä ehdotettu toivomusponsi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 45 ja 46 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti.

talousvaliokuntaan

Ehdotuksen sairaalalaiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 45; ja

työväenasiainvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi lapsilisälain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 46.

Pöydällepano.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi perjantain istuntoon

7) Valtiovarain tilasta ja valtiontilintarkastajain kertomuksesta vuodelta 1951

laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö Täysistunto lopetetaan kello 14,33.
n:o 11.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täys-
istunto on tänään kello 16.

E. H. I. Tammio.

20. Tiistaina 1 p. kesäkuuta 1954

kello 16.

Päiväjärjestys.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 10.

Ilmoituksia:

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineeverosta 295

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 9.

2) Ehdotus laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamisesta 308

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 11; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 22.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen istuntoon, sekä lisäksi edustajat Törn-
gren ja V. Kaasalainen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaine-
verosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 9, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Siv. Keskustelu:

Ed. Teir: Herr talman! Vid behandlingen av detta ärende i riksdagen förväntar man sig över att stora utskottet och en delegation i sagda utskottet föreslagit, att lagförslaget måtte avböjas eller förkastas. Detta beslut är märkligt därför att samtliga sakkunniga, som hörts i statsutskottet och i stora utskottets delegation, förordade lagförslagets godkännande. Någon egentlig motivering har man ej kunnat anföra för lagförslagets förkastande.

Statsutskottet föreslog, att lagförslaget skulle godkännas, och i en reservation som vänstern inlämnade anfördes, att bensinskatten skulle gynna de privatägda bilarna och främst lyxbilarna. Vad som avses med lyxbilar säges ej, och det torde vara svårt att säga det. Om därmed avses de dyra och stora och tunga modellerna, håller påståendet icke streck. Ty bensinskatten skulle just drabba dem som köra tunga och dyra bilar. Deras bilar dra propositionellt sett mera bensen. De s.k. lyxbilarna, om det över huvud taget finns dylika, utgöra en så liten procent av motorfordonsparken att de spela en minimal roll i detta sammanhang. Det nuvarande systemet har lett därhän att många registrera sina bilar bara för sex eller nio månader per år, och detta är ju ej lyckligt ur statens skattesynpunkt sett.

De sakkunniga har framhållit, att det nuvarande systemet är ohållbart, klumpigt och dyrt, och det är allmänt känt, att ett utbrett missnöje råder med det nuvarande beskattningssystemet. Statens utgifter skulle också bli mindre, om vi övergå till det av regeringen föreslagna systemet, som är både

rationellt, smidigt och rättvist. De olika bilorganisationerna ha också meddelat att de omfatta lagförslaget.

Emedan något måste göras för att vi skall komma ifrån det nuvarande tunga och klumpiga förfarandet och regeringens proposition är på sin plats och användbar, omfattar jag propositionens godkännande och understöder rdm. Miettunens förslag.

Det torde vara så, att den mängd förlorad arbetstid, som det nuvarande systemet medför, är nationalekonomiskt sett mycket dyrare än den eventuella ökning av skatten som i en del fall kunde tänkas. Det är ingalunda riktigt och önskvärt att registerutdragen är inne hos beskattningsmyndigheterna två till fem månader, såsom nu är fallet. Registerutdraget utgör bilens äganderättshandling, som ju alltid borde kunna disponeras av bilens ägare. Sker förändringar i bilens äganderättsförhållanden, skall därom göras anteckning i registerutdraget. Från yrkesbilisternas håll uppgavs, att det nya systemet är rättvist och att det ur sysselsättningens synpunkt är riktigt. Bland lastbilschaufförerna råder tidvis och på vissa orter brist på körslor, men enligt nuvarande beskattningsförfarande måste lastbilschauffören också betala skatt för den tid, som bilen icke användes och står. Enligt det nya systemet skulle skatt betalas endast när bilen används genom att skatten betalas med bensinet. När det å ena sidan utan motsägelser har framgått att det nuvarande systemet är omöjligt och det å andra sidan finns ett acceptabelt och rättvist förslag till frågans ordnande, borde det ju finnas bara en möjlighet, nämligen att godkänna regeringens proposition; detta med desto större skäl som ingen saklig och vägande motivering anförts mot densamma och inget annat förslag framförts. När det gäller körslor på längre sträckor, främst för bussar och lastbilar, är det att märka att man i dylika fall numera mer och mer övergått till dieselmotorer, som ej beröras av lagförslaget. På denna grund är det ej riktigt att säga, att långa transporter skulle bli dyrare genom det nya förslaget.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! On syytä esiintuoda tässä asiassa ne perusteet, joihinka suuren valiokunnan enemmistön kanta pääasiassa on nojautunut. Suuren valiokunnan jaostossa samoin kuin valtiovarain-

valiokunnassakin oltiin yksimielisiä siitä, että rekisteriotteitten kohdalta on saatava rationalisoimista aikaan. Näin säästetään virkakoneistossa työtä ja myöskin säästetään autojen omistajilta turhaa ajan hukkaa ja vai-vaa. — Edelleen oltiin sitä mieltä, että tämä rationalisoimislaki ei saisi vaikuttaa verorasituksen jakaantumiseen.

Kun tältä pohjalta asiaa tutkittiin, suuren valiokunnan jaoston enemmistö tuli siihen tulokseen, että edellisen hallituksen esitys johtaisi käytännössä verorasituksen muuttumiseen niin, että eräät auton käyttäjät hyötyisivät ja toiset joutuisivat huonompaan asemaan. Edelleen oltiin sitä mieltä, että tämä rationalisoimistoimenpide voidaan toteuttaa myös sillä tavalla, ettei minkäänlaista veronsiirtoa tapahdu; esim. niin, että rekisteriotteitten kohdalla siirrytään lisenssilinjalle, vaikkapa sellaiselle kuin radiolisenssilinjalle, jolloinka asianomaiset saavat viranomaisille helposti ja kätevästi tämän esinekohtaisen veronsa maksetuksi. Sillä kysymys on myöskin esinekohtaisesta verosta. Ja kun meidän tielaitoksemme tarvitsee lähivuosina erittäin suuria määriä varoja, ymmärryksen mukaan ei voi olla oikein, että esinekohtainen autovero poistetaan ja verorasitus saatetaan vain käytön mukaan kannettavaksi. Me tarvitsemme lähivuosina tiekysymyksessä varoja joka suunnalta. Näin ollen myöskin esinekohtainen vero olisi säilytettävä, mutta niin, ettei tarvita todella tällaista epärationaalista toimintaa, niinkuin nyt on asianlaita.

Mitä sitten tulee bensiinin hinnan korottamiseen, niin tuskin kukaan voi kieltää sitä tosiasiaa, että bensiiniä kuluu matkan mukaan. Täällä on herra kulkulaitosministeri antanut lukuja siitä, minkä verran ostetaan bensiiniä asutuskeskuksissa ja minkä verran maaseudulla. Ilmeisesti nämä numerot ovat oikeat. Mutta kun valtiovarainvaliokunnan verojaostossa tiedusteltiin hallitusneuvos Häkkäselältä, mikä on suhde bensiinin käytön kannalta maaseudun ja asutuskeskusten välillä, niin hän arvioi, että maaseutuajossa kuluu noin 80 % bensiinistä ja 20 % asutuskeskuksissa. Toinen asia on, mistä tämä bensiini on ostettu. Se ei kai liene asian ydin, vaan sen käyttö, koska käytön mukaan tietysti maksukustannus peritään. Jos lähdetään siitä, että bensiinin hinta nousee 3 markalla — hallitushan on arvioinut, että se

nostaisi sitä 2:50, mutta nousu on tietysti suurempi, kun lisätään tähän vielä liikevaihtovero, jakelupalkkio jnp., — niin voidaan todeta hallitusneuvos Häkkäsen käyttöperusteen mukaan, että maaseudun kohdalla bensiinin hinnan korotus tietää vuodessa 800 milj. mk lisää bensiinin maksuhintaa bensiinin oston kautta, ja kun rekisterimaksu poistetaan, missä suhteessa silloin sekä asutuskuskuksissa että maaseudulla olevat autot ovat samassa asemassa, on selvää, kun sama tulo kuitenkin hankitaan, että tämän tulon täytyy kohdistua auton käyttöön. Kuitenkin, eikö liene asia niin, että auton taloudellista käyttöä pitäisi suosia eikä suinkaan kehittää veropolitiikkaa siihen suuntaan, että mitä vähemmän autoa, konetta käytetään, sitä taloudellisempaa se on. Ei voine olla oikein, että sidotaan vähäisiä valuuttamääriä ja suuria pääomia autoihin kiinni — kysymyshän on kymmenistä miljardeista markoista — mutta nämä ylellisyysautot sitten seisovat kadun varrella, niitä ei käytetä ja tästä annetaan verohelpotusta, kun taas ne autot, kuorma-autot, linja-autot, henkilöautot, jotka palvelevat kansantalouden tarpeita, joutuvat lisäverorasituksen alaiseiksi. Totuus lienee myöskin se, että jos auto on vanhempi, kulunut, se kuluttaa bensiiniä enemmän kuin uusi auto, ja jos tie on huonompi, kuoppainen, niinkuin useasti syrjäseutujen tiet ovat, tällöin kuluu bensiiniä enemmän kuin asfalttiellä, ja jos bensiinin hinta nousee, niin suhteellisesti tällöin rasitus siirtyy tällaisiin tapauksiin. Jo nyt voidaan todeta, että linja-autojen taksat ovat nousussa, nimenomaan syrjäseuduilla, ja minä toivoisinkin, että hallitus, nykyinen hallitus — edellinen hallitushan poisti tämän säännöstelyn — kiinnittäisi tähän asiaan vakavaa huomiota.

On nimittäin muistettava, että esim. linja-autoliikenne on monopolisoitua liikennettä. Valtiovalta antaa luvan, kuka saa liikennöidä. Näin ollen ei myöskään linja-automaksun muodostuminen voine olla vapaan kilpailun varassa, koska se on monopolisoitua yrittämistä. Oikeastaan yrittäjällä on mahdollisuus määrätä mielivaltaisesti maksu, kuljetusmaksu, ellei nyt maksu tule niin suureksi, että rautatietä, hevosta tai muuta käytetään, tai ettei kannata enää ajaa linja-autolla. Selvä tendenssi tässä suhteessa on jo havaittavissa nimenomaan kauempana syr-

jäseuduilla, sivulla, ja toivoisinkin, että hallitus kiinnittäisi tähän huomiota, niin että säännöstelyn vapautumisesta johtuva hyöty kilpailun kautta toisi alenevia kuljetuskustannuksia.

Bensiinin hinnan korotus johtaa ilmeisesti myöskin siihen, että syrjäseuduilla olevista metsistä saatava kantoraha ainakin jossain määrin alenee, sillä ainakin tähän mennessä on kansantaloudessa pitänyt paikkansa se tosiasia, että jos kustannukset nousevat, niin jostain ne on otettava pois, ja kun kustannukset nyt kuljetuksessa nousevat, niin kyllä ne kantohinnasta otetaan pois.

Voidaan tietysti esittää muitakin perusteluja suuren valiokunnan enemmistön hylkäävän kannan puolesta, ja haluaisinkin vielä vain toistaa sen yksinkertaisen tosiasian, että matka kuluttaa bensiiniä eniten, ja jos bensiinin hinta nousee, täytyy tämän matkan silloin tulla entistä kalliimmaksi, ja että bensiinin hinta on kokonaisuus. Bensiiniä käyttävät myös traktorit, ja jos bensiinin hintaa nostetaan tiepoliittisista syistä ja jätetään autojen esinekohtainen vero vapaaksi, niin tästä joutuvat myöskin traktorin käyttäjät, mainitakseni yhden esimerkin, maksamaan lisää veroa tiepoliittisia tarkoituksia varten, joka on varmasti kohtuutonta. Lienee niin, että bensiinin hintaa on myöhemmin nostettava, kun teitä varten tarvitaan varoja, mutta sen ehdottomana edellytyksenä täytyy olla, että tällöin myöskin säilyy esinekohtainen autovero. Molempia tulolähteitä tarvitaan. On väärin, että täällä eduskunnassa rationalisoimisen varjolla nyt aiotaan ajaa läpi verorasituksen siirto, joka kohdistuu niihin auton käyttäjiin, ammattimaisiin auton käyttäjiin, jotka käyttävät autoa enemmän, samoin kuin niihin autonomistajiin, joilla on huonompi auto, myös niihin autonomistajiin, jotka ovat huonojen teiden varrella, samoin kuin yleensä syrjäseutujen ja maa-seutuväestöön.

Ed. Junnila: Herra puhemies! Hallituksen esityksen tarkoituksena on pelkistää verotusmenetelmän yksinkertaistaminen eikä mikään muu. Nykyinen esinekohtainen verotus, sen myönsi ed. Vennamokin, aiheuttaa autonomistajille hankaluutta, ja se aiheuttaa paljon lisätyötä ja sen mukana lisää kustannuksia verotusta toimittaville viranomaisille. Jos tästä menettelystä luovu-

taan ja sen sijaan siirrytään hallituksen esityksessä ehdotettuun yksinkertaiseen menettelyyn, jossa verotus toimitetaan bensiihin hintaan sisältyvän tullin korottamisella, kaikesta tästä hankaluudesta päästään. Kysymyksessä on siis todellakin pelkästään rationalisointimenopide, ja sen takana ovat, niinkuin luonnollista on, myöskin autoilijoiden järjestöt, myös merkittävät ammattiautoilijoiden järjestöt. Tästä huolimatta tämäkin asia yritetään täällä eduskunnassa politisoida; siinäkin koetetaan nähdä jotakin eroa vasemmisto- ja oikeistointressien välillä, ja ed. Vennamon vappaat, koskaan väsymättömät Argus-silmät ovat tässäkin näkevinään jonkinlaista eroa kaupunki- ja maalaisintressien välillä, ja hän epäilee tässäkin maaseudun sortoa. Täytyy kuitenkin toivoa, että ainakaan maalaisliitto ei tässäkin asiassa anna ed. Vennamon terrorisoida itseään.

Herra puhemies! Kannatan ministeri Mietusen puheenvuorossaan esittämiä asiallisia ja hyvin perusteltuja näkökohtia ja myös hänen ehdotustaan, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin valtiovarainvaliokunnan mietintö.

Ed. E. Leikola: Herra puhemies! Kun tätä asiaa käsiteltiin suuren valiokunnan jaostossa, niin siellä todellakin yksimielisesti todettiin, että kaikki kuullut asiantuntijat olivat tämän lakiesityksen takana. Sen jälkeen on täällä eduskunnan jäsenille vielä jätetty kirjelmä, jonka ovat allekirjoittaneet Maataloustuottajain Keskusliitto, Pellervo-Seura ja Maaseudun Autoliitto ry., jotka niinikään asettuvat kannattamaan lakiesitystä. Erityisesti kannattavat tätä lakiesitystä kaikkien läänien maaherrat ja erityisesti Uudenmaan läänin lääninhallituksen virkamiehet olivat yksimielisinä sen kannalla todeten, että yksin täältä Uudenmaan lääninhallituksesta voitaisiin tällaisen rationalisointimenopiteen johdosta vähentää virkakuntaa noin 22 henkilöä, mikä merkitse koko maan huomioiden tietenkin huomattavasti enemmän.

On hyvin outoa, että tässäkin asiassa, joka luonteeltaan on täysin epäpoliittinen, yksinomaan taloudellista laatua, pyritään, niinkuin ed. Junnila täällä mainitsi, politiikoimaan. Sehän tavallaan on eduskunnan toiminnan luonteenkin mukaista, että poliitikoidaan asiassa ja toisessa, mutta luulisi tällaisen yksinkertaisen, melkein pä laskuesimer-

kin luontoisen kysymyksen menevän sellaisenaan parhaaseen mahdolliseen suuntaan. Erityisesti ihmetyttää, että sillä taholla, jolla virkamieskuntaa yleensä koetetaan vähentää ja virkamieskunnan merkitystä heikentää, halutaan säilyttää tämä nykyinen kankea ja paljon virkakuntaa vaativa menettelytapa.

Herra puhemies! Tässä tilaisuudessa ei ole mahdollisuutta tuoda esille kaikkia niitä yksityiskohtia, joita lakiesityksen valiokuntakäsittelyssä on tullut esille. Mutta kukaan ei voine todellakaan olla muuta mieltä, kuin että kaikki maan asiantuntijat ovat tämän lakiesityksen kannalla, ja sen mukaisesti minäkin kannatan lakiesitystä huolimatta siitä, että ehkä joutuisin sen johdosta maksamaan hiukan enemmän matkoistani kuin vanhan järjestelmän mukaan.

Kannatan, herra puhemies, valtiovarainvaliokunnan ehdotusta.

Ed. V. Kaasalainen: Herra puhemies! Minulla oli aluksi samanlaisia epäilyksiä tämän tapaista lainsäädäntöä kohtaan, kuin ed. Vennamo esitti. Mutta perehdytyäni kysymyksen kulkulaitosvaliokunnassa ja tielaitoskomiteassa olen tullut siihen tulokseen, että esitettävä lainsäädännön muutos olisi suoritettava. Näin ollen siitä huolimatta, vaikka edustajat Junnila ja Leikola ovat siihen sävyyn esittäneet asioita, ettei tekisi mieli niihin yhtyä, minä asian asialliseen puoleen katsoen kuitenkin kannatan ministeri Miettusen ehdotusta (Ed. J. Wirtanen: Eivätkö muut saa olla asiallisia ollenkaan?).

Ed. L. Mattila: Herra puhemies! Nyt käsiteltävänä olevan lakiesityksen ollessa valtiovarainvaliokunnassa käsiteltävänä on valtiovarainvaliokunta kuullut joukkoa asiantuntijoita, jotka tietämäni mukaan ovat kaikki poikkeuksetta asettuneet puoltamaan hallituksen esitystä.

Kun asia tuli käsiteltäväksi suureen valiokuntaan, katsoi suuri valiokunta sen siksi tärkeäksi, että asiaa olisi vielä kertaalleen tutkittava, ja se asetti jaoston asiaa lähemmin tutkimaan. Tämä jaosto kuuli jälleen kertaalleen suurta määrää asiantuntijoita, asiantuntijoita, jotka edustivat sellaisia arvovaltaisia yhteisöjä, kuten Ammattiautoiliittoa, SOK:ta, KK:ta ja myöskin lääninhallituksen edustajia. Nämä asiantuntijat asettuivat jälleen kertaalleen kaikki yksimielisesti puol-

tamaan hallituksen esityksen hyväksymistä. Kannattaa tässä parilla sanalla mainita mm. KK:n elikkä Kulutusosuuskuntien Keskusliiton edustajan lausunnosta eräitä kohtia.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton edustaja mainitsi, että he ovat suorittaneet pientä tutkimusta jäsenosuusliikkeittensä piirissä, jäsenosuusliikkeitten, jotka harjoittavat maantiekuljetuksia yli koko maan eri puolilla. Tällöin on näissä jäsenosuusliikkeissä päädytty sellaiseen tulokseen, että hallituksen esityksen hyväksyminen tietäisi noin 1/2 %:n kuljetuskustannusten alentumista kautta linjan. Tähän lausuntoon yhtiä SOK:n edustaja, joka mainitsi, että heidän jäsenosuusliikkeistään on saatu täysin samanlaisia tietoja. Kumminkin nämä suurista kuljetuksista vastaavat liikkeet ja niiden edustajat asettuivat yksimielisesti puoltamaan hallituksen esitystä.

Varsin pitkään ja perustellusti esitti kantansa myöskin Ammattiautoliiton edustaja, joka totesi, että hallituksen esityksen hyväksyminen merkitsisi erikoisen suurta tukea erittäinkin vähävaraisille itsenäisille kuorma-autonkuljettajille. Erikoisesti tämä lakiesitys tekisi oikeutta niille kuorma-autonkuljettajille, jotka työskentelevät alueilla, joissa ei täystyöllisyyttä ole ympäri vuoden. Työllisyysaste Ammattiautoliiton edustajan lausunnon mukaan koko ammattikunnassa on noin 60-prosenttinen. Taksat yleensä niin kuorma- kuin henkilöautoliikenteessäkin on laskettu keskimääräisen ajokilometrimäärän mukaan, ja tällaisena keskimääräisenä ajokilometrimääränä on pidetty 30 000 kilometrin vuosittaista ajomäärää. Kun kuorma-auton taksat tällä hetkellä ovat 47 mk/km, katsoi Ammattiautoliiton edustaja, että mikäli ajokilometrimäärä jollakin yrittäjällä, autoilijalla, tulee vuosittain suuremmaksi kuin keskimääräinen 30 000 km, niin auton pidon peruskustannukset jakautuvat myöskin vastaavasti laajemmalle osalle. Edelleen Ammattiautoliiton edustaja mainitsi, että hallituksen esityksen hyväksyminen merkitsisi 30 000 kilometrin vuotuisen ajomäärään saakka verohelpotusta kuorma-auton kuljettajille.

Kuten jo mainitsin, yli 30 000 km:n ajomäärä, joka on varsin huomattava ammattiautoilijalle, tietäisi sitä, että peruskustannukset jakaantuisivat laajemmalle osalle ja näin ollen kompensoituisi se vähäinen kustannuslisä, joka autoilijalle aiheutuisi, mikäli

uuteen, nyt ehdotettuun järjestelmään siirtyttäisiin. Silloinkin, kun ajokilometrimäärä on yli 30 000 km vuodessa, olisi kustannusten lisä ainoastaan 20—25 penniä km kohden yli 30 000 km:n määrän ylimenevältä osalta. Jos tätä lisäkustannusta verrataan taksoihin, ei sitä voida pitää kohtuuttomana.

Kun on lisäksi väitetty, niin täällä eduskunnassa tänään ed. Vennamon suulla kuin myöskin valiokunnassa, että tämän lakiesityksen hyväksyminen merkitsisi kustannusten nousua erityisesti maaseudun pitkien matkojen kuljetusten kohdalla, voin minä vedoten näihin asiantuntijalausuntoihin ja omaan autoalan tuntemukseeni vastata, että tämä ei pidä paikkaansa. Ne pitkänmatkan kuljetukset, joihinka ed. Vennamo täällä eduskunnassa tänään viittasi, ovat jo suurelta osalta siirtyneet dieselkäyttöisillä autoilla suoritettaviksi ja ne ovat yhä enenevässä määrässä siirtymässä dieselkannalle.

Koska esinekohtainen vero tällaisissakin tapauksissa koskisi erityisesti ammattiautoilijain kohdalla juuri niitä yrittäjiä, niitä autoilijoita, jotka ovat pienituloisimpia ja toimivat työttömyydestä kärsimään joutuville alueilla, joutuisivat autoilijat maksamaan tätä veroa samansuuruisen määrän kokonaan tulosta riippumatta. Minulla on sellainen käsitys, ettei voida pitää oikeudenmukaisena sellaista kantaa, ettei otettaisi huomioon lainkaan ansaitsemismahdollisuuksia veroperusteita määrättäessä, oli sitten kysymyksessä minkälainen vero hyvänsä. Koska nykyinen käytäntö on todettu hankalaksi ja epäkäytännölliseksi, katson minäkin, herra puhemies, oikeaksi kannattaa niitä ehdotuksia, jotka sisältävät, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin valtiovarainvaliokunnan mietintö.

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Täällä edellinen puhuja viittasi siihen, että hän tuntee autoalan, ja uskonkin, että hän tuntee henkilövaunualan. Mutta minulla on kunnia tuntea kuormavaunu-alaa, koska olen sen puitteissa toiminut monta vuotta ja edelleen harjoitan kuorma-autoliikennettä, joten voin siis puhua käytännön numeroita, ja silloin tätä kysymystä voidaan katsoa kokonaan sen valossa.

Jos tämä asia olisi niin, kuin hallitus esittää, niin ei minulla olisi minkäänlaista aihetta nousta tänne puhujapaikalle, koska silloin se kustannusmäärä, joka on hallituksen

esityksessä laskettuna, olisi ollut varsin mitätön eikä sen vuoksi olisi suinkaan kannattanut tätä asiaa esittää hylättäväksi. Mutta perustelut hallituksen lakiesityksessä ovat senlaatuiset, että näyttää siltä, että ne on hyvin hatarasti kirjoitettu. Täällä mainitaan: „Jotta valtion tulot eivät vähenisi esinekohtaisen moottoriajoneuvoveron poistamisen johdosta, olisi bensiinin tullia nostettava 2 markalla 50 pennillä kilolta.” Nyt sanotaan, että henkilövaunujen kohdalla tämä verorasitus alenisi noin 300—400 mk vuodessa ja tietäisi siis kevennystä ajokilometriä kohden. Kun samalla annetaan ymmärtää, että meillä ei kuorma-autoilla kuljeta yleensä kuin 30 000 km ja etteivät kustannukset tälläkään puolella nousisi, niin haluaisin tiedustella, millä saadaan sitten tasapainoon tämä helpotus, kun toiselta puolen eivät kerran kustannukset lisäännä ja toiselta puolen kustannukset huomattavasti vähenevät.

Näyttää myös siltä, ettei niilläkään henkilöillä, jotka ovat tämän lakiesityksen kirjoittaneet, ole ollut aivan täydellistä tuntemusta siitä, mitä autot kuluttavat bensiiniä. Täällä mainitaan, että 7—8 tonnin painoryhmässä 30 000 km:n ajomäärästä nousemista suuremmaksi vasta silloin tulisi tämä korotus, joka tekisi 24 penniä lisäkustannusta ajokilometriä kohden. Nyt käytännössä joutuu toteamaan, että 7—8 tonnin autot kuluttavat keskimäärin bensiiniä noin 30 litraa 100 kilometrillä, heikolla kelillä enemmän, ja vieläpä sellainen kuin Sisu-auto tai joku muu senlaatuinen kuluttaa bensiiniä noin 35 litraa 100 km:llä. Herrat voivat leikitellä täällä betonitiellä, ottaa ajokokeita, mutta kun mennään raskaaseen maantieajoon, niin silloin tämä bensiini kuluu, asetettakoon suuttimet kuinka pienet tahansa; kyllä bensiiniä kuluu, kun on rasakas veto olemassa. Tämä tietää silloin sitä, että jos bensiinin hintaa korotetaan 2:50 mk kilolta, mikä tekee noin 1:80 mk litralta, kustannusten täytyy olla joka tapauksessa 54 penniä lisärasitusta eikä 24 penniä, kuten on hallituksen esityksessä. Tämä on kerta-kaikkinen totuus eikä siitä päästä yli eikä ympäri. Minä en halua myöskään esittää tässä yhteydessä minkäänlaisia muita numeroita kuin niitä numeroita, jotka ovat siltä paikkakunnalta, jossa minä toimin.

Olen ottanut omalta kohdaltani 4 vuoden

keskiarvon bensiinin kulutuksessa, ja se tietäisi noin 36 000 mk lisämenoa niille autoilijoille, ei siis yhdelle autolle, vaan kahdelle autolle. Samalla olen tutkinut myöskin niistä veroilmoituksista, jotka ovat olleet minun tutkittavina, että vuotuinen bensiinin kulutus on ollut kuorma-autoissa niin suuri, että jokaisen kohdalla se tietää huomattavaa lisärasitusta. Bensiinin kulutus on siellä noin 10 000—12 000, jopa 13 000 litraa vuodessa (Oikealta: Onhan diesel-moottorit!). — Ei ole Diesel-moottoreita koko kunnan alueella kuin neljä kappaletta, loput ovat kaikki bensiiniautoja.

Ei myöskään voida lähteä siitä, että 30 000 km:n ajoraja olisi joku normi. Jos ajetaan hyvää maantietä pitkin, niin normaali kulutuksena tuollaisella keskinkertaisella autolla voidaan pitää noin 23—25 litraa 100 kilometrillä, sillä välillä. Mutta kun mennään metsään ajamaan tukkeja, halkoja, paperipuita tai jotakin muuta senlaatuista tavaraa, niin kyllä kai jokainen käsittää, ettei bensiinin kulutus jää silloin noihin 24—25 litraan 100 kilometrillä, vaan se kohoaa jopa 40 litraan 100 kilometrillä (Eduskunnasta: Huonokuntoinen auto sellainen!). — Ei ole huonokuntoisia autoja. Joka tutkii tätä kysymystä perusteellisesti, ei voi tulla muuhun tulokseen kuin siihen, että suuren valio-kunnan hylkäävä päätös on aivan oikeaan osunut.

Mitä tulee siihen, että lääninhallitukset puoltavat tätä kysymystä, niin minulla on sellainen käsitys, että lääninhallitus puoltaa poistettavaksi kaikkia sellaisia töitä, joita sen täytyy suorittaa, jotta se pääsisi vähemällä työllä. Mutta epäilen kuitenkin suuresti, että silloin kun tulee kysymykseen virkamiesten erottaminen lääninhallituksessa, esim. Uudenmaan lääninhallituksessa, kuten ed. Leikola mainitsi, 20 henkilön erottaminen, niin minä epäilen suuresti, äänestääkö ed. Leikola näiden erottamisien puolesta (Oikealta: Katsotaan! — Eivät ne tänne tule!). Minä epäilen tätä kysymystä varsin suuresti! Täytyy myöskin ihmetellä, että noin yksinkertainen juttu kuin veromerkkien kiinnittäminen rekisterikirjaan vaatii niin suunnattoman henkilökunnan. Kyllä silloin työtehon täytyy olla erinomaisen huono (Eduskunnasta: Niinkuin on joka paikassa!). — Voi niin olla asianlaita (Oikealta: Oetaan kunnosta selvä!).

Kaikki siis, mitä olen edellä esittänyt, on käytännölliseen kokemukseen perustuvia tosiasioita eikä suinkaan sitä voi kumota se seikka, että täällä ministeri Miettunen tuo esille joitakin numeroita bensiinin kulutuksesta. Voi mainita, että koko etelä- ja länsirannikolla on bensiini halvempaa ja niin maalla asuvat autoilijat ostavat bensiiniä, kuka tynnyrikaupalla, kuka muulla tavoin, koska se tulee samalla paluukuormassa maaseudulle. Ei tästä suinkaan voida ottaa minkäänlaisia normeja, millä tavoin ajoja yhteiskunnassa on suoritettu, jos lähdetään ottamaan selkoa siitä, kuka myy bensiiniä. Tällaisilla perusteilla ei ole minkäänlaista merkitystä käytännöllisen elämän kannalta.

Toiseksi haluan vielä mainita, että tämä koskee kaikkein raskaimmin maaseudulla olevia, auton kuljetusta harjoittavia henkilöitä. Täytyy ottaa huomioon se, että maaseudulla, jossa liikutaan kautta vuoden kyläteitä pitkin, auton ikä on paljon lyhyempi kuin kaupungeissa ja kauppaloissa ajettaessa. Maaseudulla joudutaan kulkemaan vaikeissa olosuhteissa, ja auton ikä on siis huomattavasti lyhyempi ja bensiinin kulutus suurempi. Nämä ovat kylmiä tosiasioita. Voin lopuksi sanoa, että minä tuskin olen aikaisemmin ollut ed. Vennamon kanssa samaa mieltä, mutta tällä kertaa ed. Vennamo on tässä aivan oikeassa (Hilpeyttä).

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Eduskunnan enemmistö on viime päivinä joutunut hylkäämään useita Tuomiojan hallituksen nimissä kulkeneita kokoomuspuolueen lakialoitteita (Ed. Seppälä: Nyt tuli pääasia esille!). Tällä kertaa on menossa bensiiniveroesitys, joka on tähdätty erästä pienyrittäjäryhmää, ammattiautoilijoita vastaan. Esimerkkinä haluaisin mainita, että nykyinen rekisterimaksu on henkilöliikennettä harjoittavalle vuokra-autoilijalle noin 5 000 mk vuodessa. Tavallinen ajomäärä varsinkin maaseudulla ylittää 30 000 km, johon matkaan polttoainetta kuluu yli 3 000 kiloa. Jos bensiinin tullia korotetaan, kuten on mainittu, 2:50 mk kilolta ja tähän lisätään liikevaihtovero, nousee polttoaineen hinta noin 3 mk kilolta. Silloin hallituksen esityksen mukaan joutuisi tuo autoilija maksamaan nykyisen 5 000 markan sijasta 9 000—10 000 mk vuodessa. Erikoisesti tämä rasitus, kuten täällä on useassa puheenvuorossa jo mai-

nittu, kohdistuu maaseudun autoilijoihin ja yleensä autoilijoihin, joilla on pitkät ajomatkat. Tällainen on Tuomiojan hallituksen tasapuolisuus. Puhutaan pienyrittäjien auttamisesta, mutta teot osoittavat todella päinvastaista.

Täällä on useassa puheenvuorossa korotettu myöskin sitä, että asiantuntijat olivat yksimielisiä. Minä pyytäisin herroja osoittamaan, ketä näistä asiantuntijoista puuttui eräiltä päivällisiltä, joilla tätä asiaa valmisteltiin (Eduskunnasta: Puhuja ainakin!).

Autoilijoilta kannetaan jo muutenkin veroa mielestäni enemmän kuin tarpeeksi. Bensiinin tulli ja liikevaihtovero tekevät nykyisin 23:50 mk kilolta, josta määrästä toistaiseksi on jätetty perimättä 2:50 mk hinnan nousun estämiseksi. Valtio perii siten vuosittain bensiinistä, jota tuodaan maahamme noin 300 milj. kiloa, liikevaihtoveroa ja tullia yli 6 miljardia markkaa. Tässä on veroa jo varmasti enemmän kuin tarpeeksi. Me voimme todeta sen, millä tarmolla kokoomuspuolue hyökkää tätä pienyrittäjäryhmää vastaan, joka tämän lain nojalla kaikkein raskaimmin joutuu kärsimään. Mielestäni kansanpuolue on saattanut itsensä suorastaan naurunalaiseksi olemalla uskollinen kokoomuspuolueelle ja pyrkiessään samalla vaikeuttamaan näiden ammattiautoilijain asemaa. Eivät, ed. Mattila, kaikki kansanpuoluetta äänestäneet ammattiautoilijat ole kilpa-autoilijoita, niinkuin ed. Mattila on.

Suuri valiokunta on menetellyt oikein hylätessään tämän esityksen. Eduskunta joutuu nyt ratkaisemaan, asettuuko se Tuomiojan hallituksen esityksen kannalle vai sitä vastaan. Jos me tarkastamme niitä esityksiä, joita Tuomiojan hallitus on antanut, niin yhtään ei ole sellaista esitystä, joka ajaisi köyhän asiaa (Ed. Murto: Ei yhtään eikä tulekaan!).

Ed. Laine: Herra puhemies! Tämä nyt esillä oleva asia ei ole suinkaan mitään maailmaa mullistavia kysymyksiä. Päinvastoin se on pienimpiä sellaisia. Täällä viimeksi ed. Haapanen mainitsikin, että tämä autovero tapahtuu nyt jo valtaosaltaan bensiinitullin ja liikevaihtoveron perinnän muodossa. Noin 85 % peritään nyt jo tätä kautta. Kysymys on nyt vain siitä, eikö pitäisi tämä loppukin, 15 %, periä samaa tietä. Silloin päästäisiin käsiksi juuri tämän asian tärkeimpään kysy-

mykseen, nimittäin järjestelykysymykseen. Täällä on monessa puheenvuorossa jo puututtu tähän asiaan.

Toiseksi tämä kuitenkin on — minä tahdoisin väittää — oikeudenmukaisuuskysymys, ja minä sanoisin, että tämä on myöskin maaseutuväen kysymys siinä mielessä, että harvaan asutulla maaseudulla tämä uusi järjestelmä sittenkin on parempi.

Tätä verotusta, siirtymistä siis kokonaan polttoaineverotukseen, vastustavat juuri ne, jotka paljon ajavat. Ed. Jokisen puheenvuoro oli juuri todistus siitä. Hän kysyi, kuka sitten maksaa sen lisän, jotta valtio saisi omansa takaisin, kun pienemmät liikennöitsijät pääsevät vähemmällä. Asia on todellisuudessa niin, että ne, jotka paljon ajavat, joutuvat silloin tätä veroa myöskin maksamaan enemmän, ja se on minun ymmärtääkseni aivan oikeudenmukaista. He vastustavat tätä juuri sen takia, että tahtoisivat ajaa niiden kustannuksella ajojansa, jotka eivät voi joko huonojen teiden vuoksi, talviliikenteen puuttuessa tai monen muun syyn takia suorittaa riittävästi ajoja (Eduskunnasta: Oikein!). Sellaisia paikkakuntia meillä maaseudulla on hyvin paljon jo senkin vuoksi, että siellä kerta kaikkiaan ei ole sellaisia ajoja, joita nämä autoilijat voisivat ajaa. On aivan totta, että matka kuluttaa bensiiniä. Se vie sitä tietysti paljon ja sitä enemmän, mitä raskaammista autoista on kysymys. Mutta toiselta puolen on myöskin niin, että se tuo myöskin autoilijalle silloin vastaavasti tuloja. Tämän vuoksi meidän pitää myöskin huomioida se, että he maksavat silloin vastaavasti myöskin veroa.

Tahtoisin tässä sivumennen mainita, että kunnallisverotuksessa meillä on jo tällä kertaa varsin vaikeaa verottaa yleensä sellaisia kuorma-autoilijoita, jotka ajavat hyvin paljon. Ei ole mitään sellaista systeemiä, jolla voitaisiin todistaa heidän ajonsa määrä. Olisi käsittääkseni erinomaisen hyvä asia, jos tähän verotukseen samanaikaisesti voitaisiin kytkeä ennakkoperintälain sovellutus siinä mielessä, että he maksaisivat veroa sekä kunnalle että valtiolle ansioittensa mukaan.

Täällä ed. Vennamo mainitsi, että kysymykseen tulevat myöskin traktorin ajajat. Heille koituu rasitusta, jos traktori on bensiinikäyttöinen. Tähän asti on tilanne ollut sellainen, että valtio palauttaa bensiinitraktorin omistajille liian rahan, tällä kertaa 12 mk litralta. Mikään ei estä, jos bensiinin

hintaa nostetaan, samalla nostamasta myöskin tätä palautusten summaa traktorin omistajille. Tällä tavalla enempää valtio kuin traktorin omistajatkään eivät joudu häviämään tässä uudessa järjestelmässä.

Tämä ei siis sinä mielessä, kuin täällä on tahdottu väittää, ole maaseudun ja kaupungin välinen riita. Minä viittaan täällä vielä ministeri Miettusen lausuntoon, jossa hän todisti, että maaseudulla bensiinin kulutus on vähemmän kuin puolet koko kulutetusta määrästä. Kun hän on tämän asiantuntijoiden selvityksenä saanut, niin minä pidän uskottavana näitä lukuja.

Ei tämä myöskään ole käsittääkseni yksityisautoilijain kohdalta niin kiistanalainen kysymys, että he sen takia tahtoisivat pyrkiä tähän, sillä ainakin yleisesti käytännössä olevista pienistä henkilöautoista maksetaan tällä kertaa esinekohtaista veroa 3 000—4 000 mk vuodessa. Luulisin, että sellainen henkilö, jonka kannattaa tällainen auto pitää, hyvin mielellään tämän esineveron maksaisi. Mutta tässä on kysymyksessä paljon suuremmat asiat, niinkuin täällä monessa puheenvuorossa on tahdottu jo mainita.

Yhdyn kannattamaan myöskin täällä tehtyä ehdotusta, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin hallituksen esitys.

Ed. Peltonen: Minä yhdyn siihen lausuntoon, jonka ministeri Miettunen esillä olevasta autoverosta täällä esitti. Olen joutunut tämän asian kanssa myöskin jonkin verran painiskelemaan jo ministerinä ollessani. Minulle esitettiin tämä sama verolaki-esitys, mutta siihen aikaan katsottiin, että se ei ollut vielä riittävän kypsä, jotta sitä olisi voitu hyväksyä. Mutta sen jälkeen kun tämä kysymys on tullut yleisemmän pohdinnan alaiseksi ja autojärjestöt ovat sitä käsitelleet, näyttää siltä, että yleensä ne, jotka näitä autoja käyttävät, ja järjestöt ovat aivan yksimielisiä siitä, että tällainen verotus uudistus olisi toimeenpantava (Ed. Murto: Johtajat vain ovat sitä mieltä!). — Ei panna painoa asiantuntijalausunnoille, jos sivuutetaan sellaiset viralliset lausunnot, joita näissä asioissa on annettu, ja kuitataan ne jollain tuolaisilla huitaisilla, joita täällä on esitetty. — Näyttää siltä, että nykyinen rekisteriöimisvero on niin mutkallinen, aikaa vievä ja turhaa työtä aiheuttava, että sellaisesta on päästävä.

Kun täällä on puhuttu paljon siitä, että henkilöautot, „johtajien autot”, nyt pääsevät aivan liian vähällä verolla, kun ne kuluttavat vähän bensiiniä, niin minä olen kyllä kallistumassa myöskin sille kannalle, että asiaa sietäisi tutkia. Mahdollisesti olisi syytä asettaa jonkinlainen nykyistä joustavampi verotusmuoto ylellisyysautojen käyttäjille, jotka aivan toisarvoisiin tarkoituksiin käyttävät autojaan. Sellaisen veron pitäisi olla paljon joustavampi kuin nykyinen rekisterimaksu. Poliisilaitoksen taholta tai jollakin muulla tavalla tuo asia pitäisi järjestää.

Eräs hyvä puoli tällä verolla myöskin on, kun bensiini asetetaan verolle. Se nimitäin on kehoittamassa yhä enemmän käyttämään mahdollisimman kevyitä autoja ja sellaisia, jotka vähemmän kuluttavat bensiiniä. Tällä bensiiniverolla on se erittäin hyvä puoli, että siten pyritään pienempiin autoihin. Meillä onkin oikeastaan siinä suhteessa menty liian pitkälle, että käytetään kalliita, suuria henkilöautoja ja toisinaan muitakin tarpeettoman suuria autoja. Tässä suhteessa tämä verotus voi johtaa oikeaan kehityssuuntaan. Näyttää siis siltä, jos ollaan kiihottomia ja asiallisia, että tällä verolla saavutetaan jonkinlaista edistystä. Meillä on autojen määrä viime vuosina huomattavasti lisääntynyt, mutta meillä ei ole vielääkään henkilöautojen käyttö läheskään niin laajaa kuin naapurimaissa, ja yksi tapa saada lisää varoja myöskin maantiekustannuksiin on autokannan lisääminen. Tällainen verotusmuoto on mielestäni myöskin omiaan lisäämään autokantaa, ja silloin saadaan maantiekustannuksiin enemmän varoja.

Tässä yhteydessä on huomautettava erikoisesti, että tällä verolla ei nyt vielä ole kovinkaan suurta merkitystä. Vastaisuudessa täytyy siihen vielä puuttua, sillä maantierasitukset tulevat kasvamaan sen jälkeen, kun uusi tielaki alkaa vaikuttaa. On aivan selvää, että uuden tielain kustannuksia ei voi asettaa välittömästi palkannauttijain tai muiden henkilöitten kannettavaksi, vaan ennen kaikkea verot maantiekustannuksiin on pyrittävä ottamaan autojen käyttäjiltä. Olkoon, että se kiertää sitten sieltä kautta myöskin niille henkilöille, jotka maksavat veroja, mutta suuri ja välittömien tie on se. Oikeana periaatteena on pidettävä myöskin sitä, että joka enemmän maantietä käyttää, se enemmän maksaa myöskin veroa,

koska sillä on suurempaa tuloakin. Totta kai nyt täytyy ottaa huomioon myöskin moottoriajoneuvoveroa käsiteltäessä, että maantien käyttö, rasitus ja kulutus on rinnastettava toisiinsa.

Minä yhdyin kannattamaan hallituksen esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 19, jolloin asian käsittely jatkuu.

Täysistunto keskeytetään kello 17,02.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies *Fagerholm*.

Keskustelu pj:n 1) asiasta jatkuu:

Ed. Käkelä: Herra puhemies! On sanottu, että kaikilla asioilla on kaksi puolta, niin kai tälläkin (Eduskunnasta: Niin on!). Minä myönnän, että ne edustajat, jotka ovat bensiinin hinnan nostamisen kannalla, ovat paremmin pystyneet valaisemaan asiaansa. Kuitenkaan en ole tullut vakuuttuneeksi, että tämä lainmuutos tasapuolisesti vaikuttaa kaikkiin auton käyttäjiin. Pikemminkin olen tullut siihen käsitykseen, että tämä on raskas siirto niille, jotka autoa enemmän käyttävät, ja tämä helpottaa niiden tilannetta, jotka autoa vähemmän käyttävät. Sen vuoksi tuntuu siltä, kuin tässä olisi eräänlainen rasituksen siirto kysymyksessä.

Mitä tulee ministeri Miettusen täällä tekemään ilmoitukseen, että v. 1952 kaupunkikunnissa oli noin 50 % autoista ja maalaiskunnissa 50 % ja että bensiinistä käytettiin kaupungeissa ja kauppaloissa 55.5 % ja maalaiskunnissa 44.5 %, ei tämä käsitykseni mukaan anna täysin selvää kuvaa (Eduskunnasta: Päinvastoin!). Meidän on muistettava, että autojen omistajia on hyvin paljon kaupungeissa ja kauppaloissa, jotka liikennöivät maaseudulla, ja tällöin he tulevat suurelta osaltaan siirtämään rasituksia

maaseudun puolelle. On ymmärrettävää, että henkilöt, jotka joutuvat autoa käyttämään maaseudulla, tulevat kalliimman bensiinihinnan johdosta nämä rasituksen perimään asiakkailtaan. Olin tästä asiasta keskustelussa myöskin Lappeenrannan kuorma-autojen kuljetuskeskuksen kanssa ja siellä kuorma-autoilijat asettuivat sille kannalle, että tämä lakiesitys olisi hylättävä.

Kun nyt ed. Miettunen on kulkulaitosministerinä, niin minä olen vakuuttunut, että jos eduskunta tämän hylkää, hän tulee varmasti antamaan hyvän esityksen ja huomioi nämä kaikki virheet, mitä tässä hallituksen esityksessä on ollut.

Ed. L. Mattila: Herra puhemies! Kun täällä ed. Jokinen käyttämässään puheenvuorossa syytti minua siitä, että ensimmäisen puheenvuoroni yhteydessä esiintuomani kanta olisi perustunut henkilöauton käyttäjän kantaan, haluaisin huomauttaa, että esitin mielipiteeni entisenä ammattimaisena kuorma-autoilijana enkä suinkaan henkilöauton yksityisenä käyttäjänä.

Kun myöskin ed. Jokinen puheenvuorossaan viittasi kilpailuharrastuksiini, haluaisin huomauttaa, että nykyisen järjestelmän mukaan ei rekisteröimättömästä kilpa-autosta peritä tällaista ajoneuvoveroa lainkaan, mutta uuteen puheena olevaan hallituksen esityksen mukaiseen järjestelmään siirryttäessä jouduttaisiin polttoainevero myöskin tältä osalta luonnollisesti suorittamaan.

Kun ed. Haapanen puheenvuorossaan mainitsi nykyisen esinekohtaisen veron olevan ammattiautoilijoilla noin 5 000 mk vuodessa, haluaisin huomauttaa, että tämä ei sellaiseen pidä paikkaansa, sillä jo keskiraskaitten kuorma-autojen vero on Ammattiautoilijaton lausunnon mukaan noin 17 000 mk vuodessa, ja tämä käsitykseni mukaan on sentään koko joukon eri asia. Ed. Haapasen puheenvuoro osoitti myöskin selvästi sen, että kommunisteilla ei tässäkään asiassa itse asia merkitse mitään, vaan ainoastaan se, kuka aloitteen on tehnyt.

Kulkulaitosministeri Miettunen: Herra puhemies! Ed. Käkelän lausunnon johdosta haluaisin sanoa, että eihän sillä perusteella, että sama veromäärä jakautuu liikennöitsijäin kesken eri tavalla, voida perustella mi-

tään kuljetusmaksujen korotusta, kun ajotaksoja määrätessä on sama kustannuserä jo täysimääräisenä otettu huomioon. Korostan vieläkin sitä, että muutos merkitsisi nimenomaan helpotusta vaikeimmassa asemassa oleville automiehille, joilla ajoja on vähemmän, ja siirtäisi rasitusta niille, jotka tähän saakka ovat kuljetuksesta parhaiten ansainneet (Eduskunnasta: Aivan oikein!).

Ed. V. Virtanen: Herra puhemies! Esillä olevasta asiasta on tehty ehkä liioitellen täällä liian suuri kysymys. On totta, että nykyisessä järjestelmässä on paljonkin korjaamisen varaa. Asiantuntijat suuressa valiokunnassa ovat yhtä mieltä siitä, että tämä korjaus olisi aikaansaattava, ja varsinkin osuuskauppaliikkeiden edustajien lausunnoille on annettava puolueeton arvo. Erikoisesti lain hyväksymisen puolesta puhuvat asian johdosta aikaansaattava veron perinnän yksinkertaistaminen kuin myöskin se, etteivät työtä vailla olevat ammattimaiset autonomistajat joutuisi maksamaan veroa, ellei heillä myös ole tuloja autostaan.

On kuitenkin selvää, että jos veron tuoton kokonaisuus aiotaan pitää samana, ja on todistettu, että toisten kohdalta vero laskee, niin vastaavasti se varmasti toisten kohdalta silloin nousee. Haluan erikoisesti kiinnittää huomiota siihen, että ammattimaisen autoliikenteen järjestöjen edustajat ovat olleet valmiit hyväksymään esityksen nimenomaan hallituksen esityksen perusteluissa mainittuun lauseeseen viitaten, jossa sanotaan, ettei ammattimaiseen liikenteeseen käytettävien autojen verorasitus nykyisestään saa nousta. Miten se voidaan järjestää, se ei ole ainaakaan minulle selvinnyt. Ehkä onkin tarkoituksena, että kun tämä esinekohtainen vero nyt saadaan poistetuksi, sen jälkeen ryhdytään toimenpiteisiin, että bensiinin tuotto kaiken kaikkiaan tulisi pienemmäksi, ja silloin ei tietystikään verokokonaisuudessa saavutettaisi sitä, mikä olisi tarkoitus. Voi olla lopputuloksena se, että joko bensiiniveron tuotto alenee tai sitten kuljetuskustannukset kallistuvat, ja minä luulen, että hallitus sellaiseen ei ole pyrkinyt. Lisäksi on vielä mainittava, että laajan saaristomme asukkaat käyttävät moottoriveneissään myös bensiiniä, ja heidänkin veronsa nousisivat, eikä se kai nyt sentään ole kohtuullista.

Asia on siis hyvä ja kannatettava, mutta

sillä on eräitä kielteisiäkin puolia, joihin olisi syytä perehtyä. Siksi tulenkin kolmannessa käsittelyssä, sikäli kuin suuren valiokunnan esitys tulee hyväksytyksi, ehdottamaan ponnin, joka velvoittaisi hallitusta antamaan sellaisen uuden esityksen, jossa olisi eliminoitu ne asiaan kielteisesti vaikuttavat seikat, joista täällä on mainittu.

Kun esinekohtainen vero tältä vuodelta on jo kannettu, ei tämän lain hyväksymisellä ole sellaista kiirettä, ettei hallitus ehtisi riittävästi valmistella uutta esitystä ennen seuraavaa veronkantoa.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Kun tämä hallituksen esitys tuli ja minä sitä katselin, niin olin heti paikalla valmis hylkäämään tämän esityksen. Mutta kun minulla ei ollut tilaisuutta, kun en ole sellaisissa valiokunnissa, missä sitä käsitellään, kuulla asiantuntijoita, niin minä menin parhaiden asiantuntijoiden luokse, nimittäin kotikaupunkini vuokra-autoilijoiden luokse, sekä kuorma- että yksityisvaunuautoilijoiden ja linjabiilimiesten luokse ja kysyin, mikä heidän mielipiteensä tässä asiassa on (Eduskunnasta: Lentokoneen luona käymään!). — Kuinka? (Eduskunnasta: Lentokoneen luona käymään!) — Siinä se juuri on, kun tähän seataan nyt aivan sellaisia asioita, jotka eivät kuulu tähän ollenkaan, niinkuin lentokoneet (Naurua). Sen huomaa, kuinka asiatomasti asioita käsitellään (Naurua). — Niin, nämä sanoivat, että heidän mielestään tämä systeemi on parempi siitä syystä, että heidän on vaikeata kerta kaikkiaan saada vuoden aikana noin suuria rahasummia. He ostavat auton esim. vähittäismaksulla, ja siihen menee suuri rahasumma, sitten menee tähän rekisterimaksuun jnp. He sanoivat, että parempi on se, jos he sen mukaan kuin he ansaitsevat myöskin maksavat veroa. He tietävät silloin, mitä heille on taskuun jäänyt rahaa ja mitä ei.

Sitten täällä puhuttiin moottoriveneistä. Moottoriveneitä ajetaan petroleumilla eikä tämä koske sitä. Jotkut suuret pontsarit, joilla on komeat moottoriveneet — onko siellä päin? — ne ajavat sellaisilla moottoreilla, joita ajetaan bensiinillä. Kun minä olin muinoin Yhdysvalloissa — anteeksi länsimainen sana — niin siellä oli juuri tämä systeemi. Siellä yleensä verot sinä aikana, kun siellä olin, maksettiin melkein

bensiinillä. Minä jouduin lähtemään Yhdysvalloista pois — sieltä kun ei pääse ennenkuin verot maksat — niin he katsoivat, kuinka paljon minä olen ajanut autolla ja sanoivat, että minä olen maksanut 20 dollaria liikaa veroa. Minä pyysin sitä takaisin, mutta ei sitä annettu. Minä kyllä aion joskus sen pyytää (Naurua). Sen tähden minä ajattelen, herra puhemies, että nimenomaan näiden köyhien ja niiden, jotka ajavat ja ansaitsevat elämänsä suorastaan autonajolla, heidän kannaltaan tämä ehdotettu systeemi on parempi.

Täällä sanoi myöskin ed. Vennamo, että kaupunkiajossa kuluu bensiiniä vähemmän kuin maantieajossa. Minusta tuntuu, että ed. Vennamo ei ole omalla autollaan ajanut (Naurua). Minä olen ajanut autolla sekä kaupungissa että maalla, ja mitä pitempi matka, vaikka on huonompikin tie, sen vähemmän menee bensiiniä (Naurua) kilometriä kohti. Mutta mitä enemmän sinä saat aina pysähdellä kadunkulmissa jnp., silloin bensiiniä menee enemmän (Välihuutoja). Tämä on aivan totinen tosi.

Ed. Jokinen: Minä haluaisin herra kulkulaitosministerille huomauttaa, ettei ansio suinkaan riipu siitä, että joku henkilö ajaa paljon autolla juoksukilometrejä, vaan se riippuu siitä, kuinka paljon ansaitsee autolla kilometriä kohden. Jos ajetaan pitkiä ajomatkoja, se tietää autokannan voimakasta heikkenemistä, auto kuluu, mutta kuitenkin ajomaksut pitkillä ajomatoilla ovat tulleet niin alhaisiksi, ettei enää voida puhua mistään suurista ansioista pitkien matkojen ajoissa (Oikealta: Kukas ne on alentanut?). Parhaat ansiot on saatu ehkä juuri siellä, missä ei ole tullut paljon ajokilometrejä, mutta on montun siirtoa tai jotakin sellaista lyhyttä matkaa (Eduskunnasta: Ja kilpa-ajoradalla!). Mutta se ei kuitenkaan tiedä sitä, etteikö tällä työmaalla ole kulunut runsaasti bensiiniä siitä huolimatta, että ajokilometrejä on tullut vähemmän.

Ed. Korsbäck: Herr talman! Under de senaste åren har ägare till lantbruks-traktorer för vilka bensin användes som drivmedel erhållit återbäring av det erlagda bensinpriset. Återbäringen som erhållits efter särskild ansökan har utgjord 12 mark per liter för högst 800 liter, använt

för jordbruksändamål. Jag känner inte i detalj till på vilket eller vilka beslut denna återbäring av bensinpriset, eller rättare bensintullen skett, men det har ofta varit fråga om att indra denna specialrabatt. Strävanden i denna riktning har man dock tills vidare lyckats avvisa med motiveringen, att bensintullen bör betraktas som en vägskatt för motorfordon som användas i trafik på vägarna. I den mån traktorer icke användas i sådan trafik har det ansetts skäligt att befria ägarna av bensindrivna traktorer från en del av den vägskatt som tullen innebär. Med hänsyn till den osäkerhet som rått i fråga om denna återbäring och då den i propositionen föreslagna förhöjningen av bensin även berör bensin som användas för jordbrukstraktorer borde i lagförslaget ha intagits stadgande om att det system som hittills tillämpats i fråga om traktorbensin även skall gälla den nu föreslagna förhöjningen av bensinpriset. Då härom ingenting sägs i lagförslaget motivering och då ställningstagandet i fråga till viss del kan vara beroende av om priset på traktorbensin kommer att ordnas, ber jag i och för anteckning i riksdagens protokoll få fråga vederbörande f. d. medlemmar av Tuomiojas regering, närmast rdm. Junnila: Beaktades vid uppgörandet av propositionen frågan om ordnandet av priset på bensin som användes för jordbrukstraktorer och om så skedde, på vilket sätt ansåg man sig kunna förhindra stegring av bensinkostnaderna för jordbrukstraktorer.

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Ed. Mattilalle haluaisin huomauttaa, että minä mainitsin henkilöautosta enkä kuorma-autosta, ja silloin tuo mainitsemani 5 000 mk pitää paikkansa. On myönnettävä, että kuorma-auton kohdalla on suurin piirtein niinkuin ed. Mattila mainitsi, mutta hän ilmeisesti käsitti väärin tai kuuli väärin minun lausuntoni.

Mitä tulee ryhmämme kannanottoon tässä asiassa, niin haluaisin myöskin ed. Mattilalle lasua, että me olemme ratkaisseet kantamme sillä perusteella, millä tavalla tämä vaikuttaa eri autoilijapiireihin. Totuus on se, että tämän lain nojalla siirretään raskaita yksityisautoilijoilta ammattimaisen liikenteen harjoittajille. Tämä on vaikuttanut meidän kannanottoomme, tämän vuoksi me olemme vastustaneet tätä lakia.

Ed. R. Virtanen: Herra puhemies! Täällä on edellisen hallituksen jäsenen ed. Junnilan taholta puolusteltu Tuomiojan hallituksen esitystä polttoaineverotusjärjestelmään siirtymisestä puhtaasti rationalisointikysymyksenä. Tämän lisäksi mm. ed. Mattila on väittänyt, ettei esitetty uudistus merkitsisi veronkorotusta vuokra-autoilijoille, vaikka mm. ed. Jokisen puheenvuorossa todettiin sen merkitsevän veronkorotusta kuorma-autoilijoille. Niinpä keskustellessani asiasta Karkkilan vuokra-autoilijoiden kanssa he yksimielisenä kantanaan esittävät, että se merkitsee veron korotusta henkilövuokra-autoilijoiden kohdalla.

Että täällä on viitattu myöskin vuokra-autoilijoiden ajojen vähentymiseen, ei suinkaan osoita mitään muuta kuin sitä, että hekin tunnustavat hallituksen esityksen merkitsevän veronkorotusta vuokra-autoilijoille. Ei näet voida pitää tilannetta vuokra-autoilijoiden kohdalla sellaisena, että tilanne jatkuu samanlaisena kuin se on viime vuosina ollut ajojen muodostuessa vain lyhytaikaisiksi vuosittain.

Minusta erittäin paikallaan asiantuntijalausuntona tässä yhteydessä on lukea se Tampereen ja Helsingin vuokra-autoilijoiden julkilausuma, joka on julkaistu sunnuntaisessa Helsingin Sanomissa sekä Uudessa Suomessa. Tässä sanotaan: „Valtiovalta on viime vuosina käynyt erittäin kovakätisesti kiinni autoalan verotuksiin, josta ammattiautoilijat ovat joutuneet eniten kärsimään, sillä autohan on heille työväline. Uusien autojen hinnat ovat nousseet 25-kertaisesti, varaosat 20-kertaisesti, huolto, „verorasitus ja muut vuokrat ovat nousseet huomattavasti, taksamme ovat vain 12-kertaiset”, — todetaan tässä julkilausmassa — joita emme ole korottaneet mooneen vuoteen, vaikka siihen olisi ollut oikeus kustannusnousujen vuoksi. Olemme yrittäneet pitää taksamme niin kohtuullisina, että yksityisten ja vähemmän autoja käyttävän yleisön ei tarvitse ottaa kallista autoa yksityiskäyttöön, ja siihen pyrimme edelleenkin, mikäli valtiovalta ei autoverotuksessa kiristä jouta kireämmälle. Siksi toivomme, että autojen rekisterivero pidettäisiin entisellään. Helsingin ja Tampereen vuokra-autoilijat eivät voi hyväksyä bensiniveron korottamista, sillä se tietäisi huomattavaa hinnankorotusta heidän jo korkeihin polttoaine- ja huoltokustannuksiinsa.” Tämä jo

on selvä asiantuntijalausunto, mihinkä täällä ed. Haapanenkin viittasi, että kysymyksessä on veronsiirto vuokra-autoilijoille.

Ed. Koivisto: Täällä on puhuttu paljon ammattiautoilijoitten eduista ja kiivaaltu heidän puolestaan. Minä tahtoisin huomauttaa vain siitä, että ajotaksat on vapautettu kaikesta hintasäännöstelystä, ja tietääkseni myöskin ajotaksoja monilla aloilla on viime kuukausina varsin huomattavasti korotettu (Eduskunnasta: Kuka maksaa?) — ne on jo korotettu ilman tätä uutta verotusta. Mistään veronlisäyksestä tai ylimääräisestä rasituksesta ei voi siis olla kysymystäkään (Ed. Hiltunen: Eiköhän äänestetä jo?).

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. M. Miettunen ed. Teirin kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan hylkäävän ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. M. Miettusen ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Alanko, Brander-Wallin, Erkkilä, Flinck, Friman, Haapanen, Haapasalo, Heikura, Heinonen, Helle, Henriksen, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hykkäälä, Ikonen, Jaakkola, Jokinen, Kajala, Kalavainen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kuusinen, Käkelä, Kämäräinen, Lehto, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Lukkarinen, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Nii-ranen, N. Nurminen, Paasivuori, Palovesi, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Rosenberg, Rosnell, Rytinki, Rönkkö, Seppi, Stenberg, Sundman, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tieksö-Isaksson, Tikkaola, Torvi, Turunen, Vennamo, R. Vir-tanen, V. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antikainen, Antila, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Häppölä, Högström, Innala, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kekkonen, T. Kinnunen, Koivisto, Koivusilta, Kosola, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Ryhtä, Saalasti, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Suominen, Teir, Tenhiälä, Tiernari, Turkka, Tuuli, Tuurna, Törnigren, Wickman, J. Wirtanen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestää edustaja Ahonen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Enne, Hautala, Karvikko, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, Kleemola, Kähönen, Lahtela, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindblom, Malkamäki, Mohell, Nordfors, E. Nurminen, Paasio, Roine, Rytikönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, A. Simonen, V. Simonen, Tiitu, Wiherheimo ja Virolainen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 79 jaa- ja 93 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 26.

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt hallituksen esitykseen sisältävän lakiehdotuksen.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1—5 § hyväksytään keskustelutta.

6 §.

Keskustelu:

Ed. P a s a n e n: Herra puhemies! 6 §:ssä sen toisella rivillä tuon kaavan $V = vk \times P \times b$

jälkeen pitää olla sana „mukaan”. Ehdotan, että se lisättäisiin, se on kirjoitusvirheen vuoksi jäänyt siitä pois (Ed. Kulovaara: Tarkistajat korjaavat sen!).

Ed. Kyttä: Kannatan ed. Pasasen tekemää ehdotusta.

Puhemies: Eduskunta hyväksynee tämän korjauksen.

Hyväksytään.

7—17 § ja lakiehdotuksen johtolause hyväksytään.

Puhemies: Kun suuren valiokunnan ehdotusta ei ole muuttamattomana hyväksytty, palautetaan asia suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 22, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelu:

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Sekä valtiovarainvaliokunnan että suuren valiokunnan enemmistö ovat hylänneet tämän hallituksen esityksen laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Olen ollut mukana tämän lain kaikissa valiokuntakäsittelyvaiheissa ja silloin todennut, että epäilemättä ratkaisevimpana syynä kielteiseen kannanottoon on ollut se, etteivät hylkääjät ole riittävän hyvin perehtyneet tähän ja siihen läheisesti liittyvään lakiin eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä. Asianlaista on se, että jos tämä laki hyväksytään, niin sen seurauksena järjestelylain 3 §:n mukaan voidaan järjestää valtion työssä olleille työntekijöille samanlaatuinen eläkkeiden korotus.

Jos se hylätään, niin sen seurauksena on, ettei myöskään työväen eläkkeitä voida korottaa oikeutetulle kannalle. On lisäksi eräs seikka, johon suuren valiokunnan jaosto kiinnitti huomiota. On olemassa eräitä työmiessyryhmiä, jotka eläkkeissään ovat jääneet jonkinlaiseen kuoppaan, ja asianomainen jaosto tekikin esityksen asian korjaamisesta, mutta valiokunta tuli kielteiselle kannalle koko lakiin nähden, ja näin se tuli hylätyksi.

Mikäli on kysymyksessä ns. virkamiesten eläke, niin on huomattava, että se on hyvin tärkeä ja merkittävä osa heidän palkoistaan, ja tästä on tietysti seurauksena se, etteivät valtion virkamiehet voi vaatiakaan itselleen samaa palkkaa, mikä vastaavasti yksityisten palveluksessa maksetaan. Mutta tässäkin pitää paikkansa yleinen taloudellinen laki: jos mennään siihen, ettei tarjota työvoimasta sitä hintaa, mitä se muualla saa, niin paras työvoima menee pois. Valitettavasti tämä on nyt uhkaamassa, nimenomaisesti johtavissa asemissa, valtion osalta. Kunnat ovat järjestäneet tämän kysymyksen jo oikealla tavalla. Valtio on jäänyt jälkeen.

Sitten on tietysti vielä erikoisesti huomattava periaatteellinen näkökohta, että jos kerta maksetaan erilaisesta työstä erilainen palkka, niin kuin kaikkialla kulttuurimaailmassa tapahtuu, niin millä oikeudella voidaan vähentää eräiden työntekijöiden palkasta osa, niinkuin tässä on vähennetty 23 palkkaluokasta ylöspäin olevien viran ja toimen haltijoiden eläke-etuja. On huomattava, että tämä ei koske aivan vähäisiä joukkoja. Yhtenä syynä siihen, että esim. oppikouluissa tällä hetkellä on kaikesta huolimatta hyvin huomattava opettajajoukko, on se, että valtion tarjoamat palkat ja eläke-edut eivät vastaa sitä, mitä toivottaisiin. Jotta valtio, joka on lisännyt hyvin huomattavasti tehtäviä varsinkin sotien jälkeen, voisi saada palvelukseensa pätevää, kunnollista ja uutteraa väkeä, sen täytyy pyrkiä maksamaan sille kohtuulliset palkat. Näin ollen olisi mielestäni välttämätöntä, että ne korotukset, jotka sekä tässä että järjestelylaissa on ehdotettu eläke-etuihin, hyväksyttäisiin.

Herra puhemies! Ehdotan, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin hallituksen esitys.

Ed. R a u n i o: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys virkamiesten

eläkelain muuttamiseksi on valtiovarainvaliokunnassa ja suuressa valiokunnassa saanut ankaraa arvostelua osakseen. Tähän arvosteluun on ollut myös aihetta sen vuoksi, että tässä olisi pitänyt hoitaa myös niiden eläkkeiden korjaus, joiden kohdalla epäkohta toimeentulossa on vaikein. Tarkoitani tällä niillä vanhoja työläiseläkkeitä, joitten korjaamiseksi ei esityksen antanut hallitus ole tehnyt mitään. Ennen vuotta 1950 eläkkeelle siirtyneet työläiset ovat jääneet alimpaan eläkeluokkaan, vaikka heidän varsinainen ammattinsa olisi edellyttänyt korkeampaa eläker ryhmää ja sen mukaista eläkettä. Tällaisen epäsuhteen vallitessa on tyytymättömyys ollut täysin luonnollista eläkkeellä olevien vanhusten kohdalla, mutta tähän ei ole saatu korjausta, vaikka eduskunta on aikanaan esittänyt hallitukselle toivomuksen, että tämä korjaus olisi saatu aikaan. Näiden vanhusten asian hoitamatta jättäminen on lähinnä ollut vaikuttamassa käsitykseni mukaan sosiaalidemokraattien kannanottoon esillä olevan lain käsittelyssä. Olemme asiaa ryhmässämme vakavasti harkinneet ja tulleet siihen tulokseen, että hallituksen olisi työläisten eläkeasetuksen uudistuksella mahdollisimman nopeasti hoidettava ne epäkohdat, jotka kyseessä olevassa asetuksessa ovat. Tällöin saataisiin oikeutta niiden eläkkeen nauttijain kohdalla, joilla hätä on suurin. Olemme saaneet tietää vielä jälkeen ryhmäkokouksemme, että valmistelun alaisena on työntekijäin eläkeasetus. Eduskunnan olisi sen työtä kiirehdyttävä. Saamamme tiedon mukaan tulisi tämän suunnittelun asetuksen muutoksen mukaisesti työntekijäin eläke nousemaan kolmannessa eläkeryhmässä noin 45 000 markalla vuodessa. Ottaen huomioon, että nyt käsiteltävänä olevan eläkelain muutos ei asiallisesti tietäisi suurtakaan menoa valtiolle, vaan on kyseessä olevien henkilöiden kohdalla lähinnä oikeuskysymys (Ed. Seppälä: Oikein!), sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä tulee äänestämään lain hyväksymisen puolesta. Tämän kannan olemme omaksuneet nimenomaan siinä vakaassa uskossa, että kolmannessa käsittelyssä, jossa ryhmämme taholta tullaan esittämään toivomusponsi, hallitusta kiirehdyttäisiin hoitamaan työntekijäin eläkeasetuksessa olevien epäkohtien poistaminen mahdollisimman nopeasti.

Ed. Österholm: Herr talman! Regeringens proposition om reglering av pensionerna för tjänstemännen i de högre löneklasserna är enligt min åsikt en gärd av rättvisa som länge har väntat på sitt förverkligande. Därför är det i hög grad beklagligt att utskottsberedningen har avstrykt propositionen och föreslår dess förkastande, i synnerhet som det sker på mycket svaga skäl, som verkar som om det vore fråga om de obotfärdigas förhinder. Saken har ju inte någon nämnvärd statsfinansiell betydelse. Med tanke på det som har inträffat här helt nyligen i riksdagen, borde det inte få se ut som om riksdagsmännen skulle tänka på sig själva och slå vakt om sina egna förmåner, men däremot ställer sig kallsinnigt och avvisande gentemot andra som har fullt berättigade anspråk på att få sina existensvillkor förbättrade.

Jag kommer alltså att rösta för förslaget att propositionen läggs till grund för behandlingen.

Ed. P a s a n e n: Herra puhemies! Kuten hallitus on esittänyt, on paikallaan ja kohtuullista, että eläkkeen määrä kaikissa palkkaluokissa lasketaan samojen perusteiden mukaisesti, eikä myöskään säännöstä korkeimman täyden eläkkeen määrästä voida pitää asianmukaisena. Sen vuoksi on paikallaan, että eläkelain säännöksiä muutetaan sillä tavoin kuin on ehdotettu.

On luonnollisesta, että jos suurempi pätevyys ei tuota suurempia etuja palkkaukseen ja eläkkeeseen nähden, niin kenenkään ei tee mieli eikä kannata lähteä suurempaa pätevyyttä hankkimaan. Täytyy nimittäin jokaisen edellyttää laskevan, mikä työ kannattaa, mikä ei. Täyden eläkkeen määrääminen kaikissa palkkaluokissa 66 %:ksi palkan ja viiden ikälisän yhteismäärästä ja säännöksen korkeimmasta täydestä eläkkeestä poistaminen on kaikin puolin kohtuullinen. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä oleva selitys, että valtioon virka- tai työsuhteessa olevien ja olleiden henkilöiden eläkekysymys olisi saatettava koko laajuudessaan tutkimuksen alaiseksi, jotta mahdolliset epäkohdat ja myönnettyjen eläkkeiden epätasaisuus voitaisiin korjata samanaikaisesti ja yhte näisten periaatteiden mukaisesti sekä virkamieseläkkeiden että työläiseläkkeiden osalta,

ei ole sellaisenaan esityksen hylkäämisen perusteeksi kelpaava. Niinkuin asiaa valmistelemaan asetettu suuren valiokunnan jaosto mietintöehdotuksessaan toteaa, voidaan valtiovarainvaliokunnan mietinnön sanonnasta huolimatta yhtyä kannattamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Jos tällöin, kun ns. vanhojen työläiseläkkeiden kohdalla on se epäkohta, että osa sanottua eläkettä nauttivista ei saa eläkettä siinä eläkeryhmässä, jossa heidän nykyisen työläiseläkejärjestelmän mukaisesti suorittamansa työn ja tehtävien laadun perusteella tulisi eläkettä saada, edellytetään, että tämä epäkohta eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä hallituksen esitykseen n:o 23 sisältyvän lakiehdotuksen 3 §:n säännöksen nojalla korjataan, on se oikein ja asianmukaista. Nähdäkseni olisi samalla edellytettävä, että myös tuntiopettajain järjestämättä oleva eläkeyksymys tulee nyt järjestetyksi. Tässä kaikessa ei sinänsä ole kysymys mistään suurista rahasummista eikä suurista menoista, vaan oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta.

Herra puhemies! Kun hallituksen esityksen hyväksyminen tietää oikeudenmukaisuuden toteuttamista sekä työläisille että virkamiehille, niin yhdyn kannattamaan ed. Seppälän ehdotusta, että hallituksen esitykseen n:o 22 sisältyvä lakiehdotus otettaisiin käsittelyn pohjaksi.

Ed. Meinander: Herr talman! Man kan se på denna fråga ur olika synvinklar. Det har sagt under behandlingen här, att det finns medborgargrupper, som i fråga om sin ålderdomstrygghet har det sämre ställt än de som nu kommer i fråga. Men till detta kan sägas att ett godkännande av den nu föreliggande lagen inte på något sätt skulle försvåra en lösning av pensionsfrågan för arbetarna. Tvärtom har det ju visat sig att denna lag är på det sättet sammankopplad med vissa andra pensionsarrangemang, att pensionsstödet närmast för staten i privaträttsligt arbetsförhållande stående arbetare skulle kunna förbättras, om denna lag skulle godkännas. Jag anser i varje fall att denna lag bör godkännas oberoende av de sammanhang med vilka den är förknippad. Den bör godkännas på sina egna meriter. Det ligger naturligtvis i statens och samhällets intresse att också de

högre tjänstemännens avlöningsförhållanden är ordnad på ett sätt, som harmonierar med deras utbildningskostnader, med deras ansvar i tjänsten och deras arbetsinsats. Hela samhället lider, om inte kompetent folk kan fås just på dessa poster. Jag vill särskilt understryka, att staten har förstätt betydelsen av denna synpunkt, när det har gällt andra än tjänster inom det egentliga förvaltningsmaskineriet. När det gällt folk inom dess egna bolag, har staten sinne för avlöningens betydelse, och i det sammanhanget känner man inte till några tak över på pensionsrättigheterna. En biträdande direktör kan komma till högre inkomster än presidenten för högsta domstolen eller justietiekanslern eller kommandören för försvarsmakten, och det är ju ett tecken på att saken inte är ordnad på rätt sätt.

Under sådana förhållanden ber jag, herr talman, också att få understöda rdm. Seppäläs förslag.

Ed. Aitio: Herra puhemies! On myönnettävä, että eläkeasioissa on epäkohtia ja puutteita. Kun tarkastelemme kysymystä kokonaisuudessaan, saamme havaita, että niissä ilmenee hyvinkin räikeitä epäkohtia. Esim. valtion työläiseläkkeissä on epäsuhdetta. Ennen vuotta 1951 eläkkeelle siirtyneet saavat tuntuvasti alempia eläkkeitä kuin vuoden 1951 jälkeen eläkkeelle siirtyneet. Esimerkkinä voidaan mainita, että samassa ammatissa työskennelleet voivat saada jopa noin 5 000 mk alempia eläkkeitä kuin ne, jotka ovat vuoden 1951 jälkeen siirtyneet eläkkeelle. Edelleen voidaan todeta, että alemmat työläisten ja virkamiesten vuosi-eläkkeet ovat elinkustannuksiin verrattuina varsin alhaiset.

Edelleen tiedämme, että kansaneläkejärjestelmämme on niin puutteellinen, että osa kansalaisista on kokonaan sen ulkopuolella eikä heillä näin ollen ole pienintäkään eläketurvaa olemassa. Tiedämme myöskin, että kansaneläke on markkamääräisesti siksi alhainen, että se ei takaa vanhuksille ja työkyvyttömille turvattua toimeentuloa. Esim. viime vuoden aikana maksettu keskimääräinen kansaneläke lisäeläkkeineen oli noin 18 801 mk, työttömyyseläkkeen keskimäärä oli 23 338 mk ja vanhuuseläkkeen 14 860 mk. Kun näitä muutamia lukuja tarkastellaan ja katsotaan kysymystä kokonaisuutena, niin

on sanottava, että epäkohtia ja epäoikeudenmukaisuutta on olemassa. Eläkkeiden keskimäärät ovat kansaneläkejärjestelmässä 1 500—2 000 mk kuukaudessa.

Onko nyt suurin epäkohta juuri se, jonka hallitus lainmuutosesityksellään esittää korjattavaksi? Käsityksemme mukaan näin ei ole. Hallitus on lähtenyt esityksessään korjaamaan ja korottamaan eläkkeitä sellaiselta osin, joka käsityksemme mukaan ei ole kaikkien pahin. Hallituksen esitys koskee 15 000:stä eläkkeellä olevasta viran ja toimen haltijasta ainoastaan 2 172 virkamiestä ja yksinomaan korkeimmassa, johtavassa asemassa olevien virkamiesten eläketurvan parantamista. Näistä 2 172 virkamiehestä saisivat korotuksen pääasiassa palkkaluokissa 33—40 olevat viran ja toimen haltijat, ja korotus tulisi olemaan tuntuvampi noin 222 eläkkeellä olevan virkamiehen kohdalla.

Edellä mainittujen virkamiesten, joita nyt esitettävä korotus pääasiassa tulisi koskemaan, vuosieläke indeksiliseen on tällä hetkellä 600 000 mk eli 49 750 mk kuukaudessa. Näiden eläkkeiden korottamisesta tällä kertaa on pääasiassa kysymys. Korotus tulisi korkeimmassa palkkausluokassa merkitsemään kuukausieläkkeessä lisäystä 28 975 mk, jotenka asianomaisen henkilön vuosieläke kohoaisi 944 700 markkaan vuodessa, mikä tietäisi 78 721 markan kuukausieläkettä.

Kun tarkastellaan viimeksi mainittuja lukuja ja verrataan niitä alussa esittämiini lukuihin, täytynee jokaisen myöntää, että epäkohtien korjaaminen on aloitettu hieman väärästä päästä tai ainakin liian yksipuolisesti ja suppealta osalta. Näin ollen emme ole tässä vaiheessa pitäneet oikeudenmukaisena sitä, että lähdetään korottamaan muutamia korkeimpia eläkkeitä, kun pahimmat epäkohdat ovat, kuten edellä osoitin, muualla. Olemme sitä mieltä, että eläkekysymys on kokonaisuudessaan saatava mahdollisimman nopeasti eduskunnan ratkaistavaksi. Tähän viittaa myös valiokunnan mietinnön perustelujen seuraava kohta: „Valiokunnan mielestä valtion virka- ja työsuhteessa olleiden ja olevien henkilöiden eläkekysymys olisi saatettava koko laajuudessaan tutkimuksen alaiseksi, jotta mahdolliset epäkohdat ja myönnettyjen eläkkeiden epätasaisuus voitaisiin korjata samanaikaisesti ja yhtenäisten periaatteiden mukaisesti.”

Tähän olisi vielä lisättävä, että myöskin kansaneläkejärjestelmä on saatettava mahdollisimman nopeasti eduskunnan ratkaistavaksi siten, että kansalaisille taattaisiin todellinen eläketurva.

Täällä on yritetty selvittää useissa puheenvuoroissa asiaa siten, että esillä oleva eläkelainsäädäntö koskisi yksinomaan työläiseläkkeitä ja niissä ilmenevien epäkohtien korjaamista. Sanoisin, että nämä puheenvuorot on esitetty erheellisessä mielessä, koska, kuten edellä mainitsin, esillä oleva lakiesitys ei vähäisessäkään määrässä koske työläiseläkkeitä eikä niissä ilmenevien epäkohtien ja puutteellisuuksien korjaamista. Jos hallitus olisi todella halunnut lähteä korjaamaan näitä monia epäkohtia ja puutteellisuuksia, tämä ilmenisi myöskin lisäbudjettiesityksessä, johon tarkoitusta varten, nimenomaan näiden korkeimpien virkamiesten eläkkeiden korottamiseksi, on varattuna 15 milj. mk, mutta ei ainoatakaan markkaa työläiseläkkeiden, pienten ja keskiryhmiin kuuluvien virkamiesten eläkkeiden epäkohtien korjaamiseksi ja poistamiseksi.

Näin ollen ei voida tässä vaiheessa lähteä asiaa yksipuolisesti ratkaisemaan, vaan se on kokonaisuudessaan tuotava eduskunnan ratkaistavaksi, niin että myöskin pahimmat epäkohdat eläkejärjestelmässä tulisivat korjatuksi.

Ed. Erkkilä: Herra puhemies! Käsittävänä oleva virkamiesten eläkelain muutosesitys tarkoittaa vain kaikista suurimpien eläkkeiden korottamista, ylimmissä palkkausluokissa katon poistamista ja prosentin korotusta. Yläpäässä on nykyäänkin eläke niin korkea, että sillä pitäisi vanhuuden päivinä kohtuudella tulla toimeen niiden henkilöiden, jotka työvuosinaan ovat saaneet parhaimpia palkkoja; niistä luulisi jääneen jotakin vanhuudenkin varaksi. En suinkaan halua kieltää sitä, etteikö niille, joilla tehtävissä on suuri vastuu, pitäisi maksaa sen mukaista palkkaa, niinkuin täällä on sanottu. Mutta tässä on kysymys kuitenkin aivan eri asiasta. Eläkkeelle päässeillä ei ole enää vastuuta. Eläkkeellä turvataan vain heidän vanhuutensa. Mielestäni noin 50 000 markan kuukausiperuseläke on sellainen, että sillä vanhuuden pitäisi tulla turvatuksi.

Kun tämän asian yhteydessä on puhuttu vanhojen työläiseläkkeiden korjaamisesta,

joissa olisi todella aihetta korjaamiseen, niin on sanottava, ettei sitä tässä yhteydessä voida hoitaa. Korkeintaan voidaan lausua hurskas toivomus, joka voidaan ilman tämän lain hyväksymistäkin esittää.

Edellisellä hallituksella on ollut vain tarkoituksena näin kiristää etuja suurien eläkkeiden saajille. Valtiontaloudelle tällä asialla ei ole kovinkaan suurta merkitystä; mutta ei se kuitenkaan niin merkityksetön ja pieni ole kuin täällä on tahdottu väittää. Mutta periaatteellisessa mielessä asia on sitä suurempi. Sen vuoksi en ainakaan minä voi tällaista lakia hyväksyä.

Ed. Käkelä: Herra puhemies! Minä haluaisin herra valtiovarainministeriltä tiedustella seuraavaa: Jos tämä hallituksen esitys hyväksytään, niin tulevatko hallituksen jäsenet sijoittamaan vuoden 1955 tulo- ja menoarvioon määrärahoja työläiseläkkeitten maksamista ja korottamista varten? Jos herra valtiovarainministeri tällaisen lupauksen antaa, niin minä äänestän tämän esityksen puolesta, mutta muussa tapauksessa äänestän sitä vastaan.

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Se vastenmielisyyys, jota SKDL:n eduskuntaryhmässä on ollut hallituksen esitystä kohtaan, johtuu esityksen väärästä asettelusta. Tosi-asiahan on se, että hallitus tätä esitystä antaessaan on lähtenyt, kuten täällä muutamissa puheenvuoroissa on jo osoitettu, siitä ajatuksesta, että korkeiden virkamiesten eläkkeitä on korotettava, mutta ei lainkaan työläisten. Asiantuntijana kuultu hallitus-sihtööri Canth suuren valiokunnan jaostossa huomauttikin, että lakiesityksen ollessa valmisteilla hän esitti asianomaiselle ministerille myöskin työläiseläkkeitten järjestelyä koskevan pyynnön, mutta ministeri kohauttaen olkapäitään sivuutti kokonaan tämän asian. Sen jälkeen kun asia eduskunnassa alkoi tältä suurten virkamiesten osalta joutua vastatuuleen, on myöskin oikeiston taholta herätty synnintuntoon ja esitetty lausumia, joiden mukaan myöskin työläisten eläkkeet olisivat järjestettävä. On totta, että hallitus voi ainakin erältä osiltaan parantaa työläisten eläkkeitä ilman vastaavia lainmuutoksia, mutta niiden työläisten kohdalta, jotka eräiden indeksinousujen takia ovat jääneet toisista huonompaan asemaan, asia tus-

kin lienee pelkästään asetusteitse järjestettävissä. Jos niin käy, niinkuin täällä muutamassa puheenvuorossa mainittiin, että hallitus nyt tältäkin osalta, nojautuen tämän esityksen mietinnössä oleviin perusteluihin, tämän asian järjestäisi, se olisi tietysti hyvä, mutta nähdään sitten aikanaan, onko hallituksella siihen halua. Ainakaan tähänastisten hallitusten mielenkiinto, niinkuin sanottu, ei ole kohdistunut ensi sijassa työläisiin, ja siitä nimenomaan johtuu, että myöskin SKDL:n eduskuntaryhmä suhtautuu hyvin epäillen hallituksen tämän tapaisiin esityksiin.

Ed. Jussila: Herra puhemies! Tämän asian yhteydessä on syytä tehdä eräitä reuna-huomautuksia. Mielestäni ensimmäinen kohta, johonka täytyy puuttua, on se ajankohta, jolloin tämä asia on otettu esiin. Ei mielestäni ole paikallaan, että tämän luontoisia asioita otetaan esille keskellä vuotta, vaan mielestäni tämä kuuluisi ehdottomasti asioihin, jotka on otettava esille varsinaisen talousarvion yhteydessä. Tämä ajankohta mielestäni osoittaa sen, että tässä on ollut määrätty poliittinen tarkoitus, kun tämä asia on otettu esiin. Täällä on haluttu väittää, että tämä liittyy virkamiesten palkkauskysymykseen. On myönnettävä, että virkamiesten palkkauskysymyksessä on korjaamisen varaa, mutta minä luulen, että jos asiaan syvennytään perusteellisesti, niin ei kai tämä ole se kipein kohta, joka ensimmäisenä vaatii korjausta, ja sen takia olen asettunut tähän esitykseen nähdessä kielteiselle kannalle.

Erikoisesti arveluttaa tässä kysymyksessä eräs kohta, johonka täällä ed. Seppälä viittasi. Hän nimittäin halusi osoittaa, että lakiesityksen n:o 23 avulla, joka niinikään koskee virkamieseläkekysymyksiä, sen 3 §:n mukaan järjestetään myöskin työläiseläkkeet. Haluaisin kysyä, paljonko tämä merkitsee rahassa. Kyllä kai on asianmukaista, että kun eduskunta tekee päätöksen tämän luontoisissa asioissa, se myöskin tietää, mitä se markkamääräisesti merkitsee. Jos me menemme tälle umpimähkäisyyden tielle, jota tässä on haluttu suositella, niin kyllä me silloin olemme sellaisella kaltevalla pinnalla, jota ei suinkaan voi puolustella. Tämä onkin mielestäni se toinen arveluttava kohta, joka tässä on syytä vetää esille.

Täällä sosialidemokraattien taholta ehdo-

tettiin, että ryhmä tulee tämän esityksen puolesta äänestämään, ja viitattiin juuri tuohon kohtaan, että työläisten eläke täytyy myöskin järjestää. Kyllä minun mielestäni tämä on sen luontoinen asia, kun sitä kokonaisuutena katsoo, että se kuuluisi ottaa esille vasta sen jälkeen, kun on perusteellisesti selvitetty, mitä tämä markkamääräisesti loppujen lopuksi tulee merkitsemään. Täällä on pyritty antamaan se kuva, että tämä ei paljoa rahassa merkitse, mutta minulla on toisenlainen käsitys. Eduskunta ei vielä tiedä, paljonko tämä merkitsee, sen takia tämä vaatisi mielestäni lisäselvitystä, jotenka on paikallaan, että asia nyt hylätään ja otetaan uudelleen esille sen jälkeen, kun asia on tutkittu ja eduskunta tietää tosiaan, mitä tämä päätös merkitsee, jonka se sen jälkeen tulee tekemään.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! On syytä kiinnittää tämän asian yhteydessä huomiota eräisiin julkisuudessa esitettyihin väitteisiin.

Kokoomuksen sanomalehdistö on levittänyt sellaisia tietoja, että suuressa valiokunnassa olisi jarrutettu tämän eläkelain käsittelyä. Kuitenkin jokainen suuren valiokunnan ja jaoston jäsen tietää, että tämä asia käsiteltiin mahdollisimman pian sekä jaostossa että suuressa valiokunnassa. On valitettavaa, että tämän asian yhteydessä kokoomus yrittää lyödä politiikkaa, puolue, joka ulospäin väittää puoltavansa virkamiehiä, mutta joka aina on jättänyt ne kuitenkin lehdellä soittelemaan.

Ed. Sarjala: Herra puhemies! On ollut hyvin mielenkiintoista seurata sen lehmäkaupan kehittämistä, mikä tämän asian yhteydessä nyt on käynyt ilmi. Jo valtiovarainvaliokunnassa oikeiston taholta hyvin kutkuttiin vasemmalle ja tarjottiin eräitä etuja. Siellä vasemmistöedustajat pitivät päänsä kylmänä, mutta nyt suuren valiokunnan vaiheessa on tuossa onnistuttu. Toivottavasti edustajat siellä oikealla ovat myöskin laske-neet, mitä merkitsee taloudellisesti kolmannen käsittelyn ponnen hyväksyminen. Täällä jo sanottiin, että he hyväksyvät tämän esityksen ehdolla, että se ponsi hyväksytään. Tiedätekö te, paljonko se taloudellisesti merkitsee? Minusta tässä yhteydessä pitäisi myöskin tämä selvittää.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Ed. Vennamo mainitsi täällä, että kokoomuslainen sanomalehdistö on jotain kirjoittanut hänestä. Näin sellaisen uutisen Kauppalehdestä ja olin valmis esittämään kohta suuressa valiokunnassakin valittelun siitä, että näin oli menetelty. Koska olen ollut mukana kaikissa ehdotuksen valiokuntakäsittelyvaiheissa, niin voin todeta, että ed. Vennamo suuren valiokunnan puheenjohtajana ei ole tässä asiassa millään tavalla jarruttanut. (Eduskunnasta: Kuuntele miehen puhetta!). — Tämä on tosiasia (Ed. Vennamo: Lehdet puhuvat toista!). — En kokoomuslaislehdistössä ole missään nähnyt siitä mainitaa. Mikä kokoomuslainen lehti, mainitse! (Ed. Vennamo: Esim. Savo!). — Ei mikään. Kauppalehti oli ainoa.

Sitten on mielenkiintoista todeta, kuinka tätä lakia vastustetaan aivan päinvastaisten syiden nojalla. Ed. Aitio esittää, että tässä annetaan näiden esitysten ja mahdollisen ponnen mukaan työväestölle liian vähän eläke-etuuksia. Sen sijaan täällä ed. Jussila vastustaa sen takia, että annetaan liian paljon. Ed. Sarjala puhuu joistakin ihmeellisistä lehmäkaupoista (Välihuutoja). — Kyllä, ed. Sarjala, me olemme olleet miehiä, olemme aina yhteisissä asioissa olleet samalla kannalla. Pyydän ed. Sarjalaa tuomaan ainoan todistuksen, että tässä asiassa on lehmäkauppoja käyty. Jos sosialidemokraatit havaitsivat, että tässä asiassa on tapahtunut heidän taholtaan aikaisemmin erehdys, niin ei kai se ole suinkaan vahingoksi. Luulen, että ed. Sarjala aikaa myöten tulee myöskin tässä asiassa havaitsemaan, että on tapahtunut vahinko, sen jälkeen kun ed. Vennamo esim. luopuu valtion tehtävistä sen takia, että joku korkea yhtymä maksaa hänelle kolme neljä kertaa korkeamman palkan kuin valtio (Ed. Vennamo: Ei kokoomus minua ota!). — Ei kokoomus, mutta jotkut muut, esim. maalaisliittolainen yhtymä voi ottaa. Samalla tavoin voi tapahtua jonkun muun kohdalla. — Kun valtio on lisännyt niin huomattavasti tehtäviä yhteiskunnassa, sen täytyy yrittää näitä myöskin hoitaa kunnollisesti. Se voi hoitaa niitä ainoastaan kunnollisen henkilöstön avulla. Eikö tämä ole totta? Jollei se silloin pyri maksamaan niille suunnilleen samanlaisia palkkoja, ei samoja, vaan suunnilleen samanlaisia palkkoja eläke-edut mukaan luettuna, kuin mitä maksavat kunnat

ja mitä maksavat yksityiset, niin se ei silloin tule menestymään, ja voidaan osoittaa, että valtion tehtävien hoito on heikolla kannalla.

Maalaisliitto johtavana hallituspuolueena on kaikkein suurimmassa vastuussa siitä, jos tämä lakiesitys hylätään. Olen nimittäin vakuuttunut, että tässä vaiheessa ei ole sitä Suomen poliittista johtavaa puoluetta, joka menisi yleensä palkkojen korotuksiin. Heinäkuun 1 päivästä alkaen eivät kohoa työmiehen enempää kuin herrankaan eläke-etuudet, jos tämä laki hylätään. Pelkään, etteivät ne kohoa edes vielä tammikuussakaan, jos nykyinen hallitussuunta on vallassa.

Ed. Raunio: Ehkä lienee syytä mainita siitä, että sosialidemokraatit eivät ole lähteneet tämän kysymyksen käsittelyssä minkään lehmäkaupan tielle. Mutta jos otetaan asiat asiana, niin tämän lakiesityksen hylkääminen vaikeuttaa myöskin viran ja toimen haltijoitten eläkeasiain järjestelyä, josta on käsiteltävänä valtiovarainvaliokunnassa toinen hallituksen esitys. Me olemme lähteneet myöskin tämän esitykseen hyväksymiseen ryhmässä siinä mielessä, että meitä painaa huoli niitten työläisten eläkkeitten järjestelystä, joidenka eläkkeet ovat järjestämättä, sen toivomuksen jälkeen, joka eduskunnassa on esitetty aikaisemmin. Me uskomme siihen, niinkuin uskoimme vuonna 1950 valtion eläkelakia käsiteltäessä, niinkuin silloin esitettiin ponsi, jonka perusteella hoidettiin työntekijöitten eläkkeitten järjestely, että näin tulee tapahtumaan myöskin nyt. Jos tässä suhteessa koemme pettymyksen, meillä ei ole varaa antaa kenellekään sitä luottamusta, jonka me nyt annamme toisille virkamiespiireille siinä mielessä, että myöskin toisten asia tulee hoidetuksi ja tässä mielessä juuri työntekijöitten eläkkeet.

Ed. Jussila: Herra puhemies! On pakko oikaista ed. Seppälän lausunnon johdosta eräs asia. On valitettavaa, että hän liian vapaasti tulkitsee niitä lausuntoja, joita täällä esitetään. Minä en täällä suinkaan ole sanonut, että annetaan liian paljon työläiseläkkeitten kohdalla, vaan olen varoitannut siitä, että eduskunnan ei pitäisi tehdä sellaista päätöstä, josta se ei tiedä, mitä se markkamääräisesti merkitsee. Se on tämän asian se arveluttava puoli, joka mielestäni

painaa niin paljon, että tämä asia sietää nyt hylätä. Olen sillä kannalla edelleen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Seppälä ed. Pasasen kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin hallituksen esitys.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan hylkäävän mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Seppälän ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Aittoniemi, Antila, Erkilä, Eskola, Friman, Haapanen, Halinen, Heikura, Hietanen, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Koivusilta, Koskinen, Kujala, Kuusinen, Käkälä, Kämäräinen, Lahti, Laine, Lehto, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, M. Mattila, Miettinen, M. Miettunen, Miikki, Muikko, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Niskala, N. Nurminen, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pesonen, Puhakka, Pöykkö, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rapio, Rosenberg, Rosnell, Ryhti, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Salmela-Järvinen, Saloranta, Sarjala, Seppi, Sinkkonen, Stenberg, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, Turunen, R. Virtanen, Väyrynen, Väänänen ja Äsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Antikainen, Brander-Wallin, Flink, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Huttunen, Hykkäälä, Högström, Innala, Junnila, Järvi, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavai-

nen, Kauhanen, Kilpeläinen, Koivisto, Kokkola, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, V. Leskinen, Lindh, Lukkarinen, Luukka, L. Mattila, Meinander, H. Miettunen, Nordström, Paasivuori, Pasanen, Peltonen, Pohjala, Raipala, Raunio, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saura, Seppä, Seppälä, Soininen, Sundman, Suominen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Turkka, Tuuli, Tuurna, Törngren, Wickman, J. Wirtanen, V. Virtanen, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Alanko, Hult, Korsbäck, Tikkaaja ja Vennamo.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Enne, Hautala, Jokinen, Karvikko, Kekkonen, Kleemola, Kähönen, Lahtela, Leivo-Larsson, Lepistö, Lindblom, Malkamäki, Mohell, Nordfors, E. Nurminen, Paasio, Pessi, Roine, Rytönen, Ryömä, E. Saari, A. Simonen, V. Simonen, Sukselainen, Tiitu, Wiherheimo ja Virolainen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 88 jaa- ja 79 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 27.

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan mietinnön.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 20,12.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

21. Perjantaina 4 p. kesäkuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi virkamieseläkkeistä
annetun lain muuttamisesta 329

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 11; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 22.

Toinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi rangaistusmääräyksestä annetun lain muuttamisesta 332

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 12; lakivaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 27.

3) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttoriurkuriin palkkauksesta annetun lain muuttamisesta 335

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 13; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 36.

4) Ehdotus maksamismääräyslaiksi 344
Asiakirjat: Suuren valiokunnan
mietintö n:o 14; lakivaliokunnan mie-
tintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 6.

Ainoa käsittely:

5) Ehdotus lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 20.

	6) Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1951 ja valtiontilintarkastajain kertomus samalta vuodelta	Siv. 345
Siv.	A s i a k i r j a t: Valtiovarainvalio- kunnan mietintö n:o 11; mainitut ker- tomukset.	

Pöydällepanoa varten
esitellään:

7) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös ulkomaisen viljan ja viljatuotteiden maahantuonnista

8) Talousvaliokunnan mietintö n:o 3
toivomusaloitteen johdosta terveyden-
hoitoministeriön perustamisesta

9) Talousvaliokunnan mietintö n:o 4
toivomusaloitteen johdosta toimenpi-
teistä vesistöjen likaamisen torjumi-
seksi

10) Sivistysvaliokunnan mietintö
n:o 1 Eduskunnan kirjaston kertomuk-
sen johdosta

11) Sivistysvaliokunnan mietintö
n:o 2 suomalaisen ja ruotsalaisen kirjallisuuden edistämiseksi myönnettyjen määrärahojen hoitoa koskevien kertomusten johdosta

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 12 hallituksen esityksen johdosta
määrärahan myöntämisestä Pellonrai-
vaus Osakeyhtiön osakkeiden merkitse-
mistä varten 346

13) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 13 hallituksen esityksen johdosta
laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osakeyhtiölle valtion Kemijoessa

- ja sen lisäjoissa omistamia vesivoima-
oikeuksia annetun lain muuttamisesta 346
- 14) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 14 hallituksen esityksen johdosta
laiksi eräiden valtion varoista suorit-
tavien eläkkeiden järjestelystä „
- 15) Valtiovarainvaliokunnan mietintö
n:o 15 hallituksen esityksen johdosta
laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta
luovuttamaan eräs Porin maalaiskun-
nassa sijaitseva valtionrautateiden omis-
tama haararata yksityiselle „
- 16) Työväenasiainvaliokunnan mie-
tintö n:o 3 hallituksen esityksen joh-
dosta laiksi työaikalain muuttamisesta „

Siv.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjes-
tyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat,
puhemiehelle osoitettuina, saapuneet maa-
talousministeri Kalliokosken vastaukset ed.
Käkelän ym. kysymykseen, joka koskee vas-
taista asutustoimintaa, ja ed. Koskisen ym.
kysymykseen, joka koskee vuokra-alueiden
lunastamista, kulkulaitosten ja yleisten toi-
den ministeri Miettusen vastaus ed. Koivis-
ton ym. kysymykseen, joka koskee Lapin
läänin liikenneoloja, sekä kauppa- ja teolli-
suusministeri Tervon vastaus ed. Suonpään
ym. kysymykseen, joka koskee Valmet Oy:n
tehtailla tapahtuneita työläisten irtisanom-
isia.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen
painettuina jaettu edustajille ja otetaan
eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momen-
tin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä
tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset
ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuonna 1949 asetettiin komitea tutki-
maan asutustoimintaan myönnettyjen määrä-
rahojen käytön tarkoituksenmukaisuutta.
Komitean työ on siis jatkunut jo puoli vuosi-
kymmentä, mutta mitään mietintöä asutus-
toiminnan taloudellisesta tarkoituksenmukai-
suudesta ei tähän mennessä ole valmistunut.
Kuitenkin on ilmeistä, että perusteellisen sel-
vityksen aikaansaaminen komitean tutkitta-
viksi kuuluvista kysymyksistä olisi erittäin
tärkeää ja ajankohtaisen tarpeen vaatimaa.
Monet julkisuudessaakin esiintuodut seikat
näet viittaavat siihen, että maaseudun tilat-
toman väestön ja pienviljelijäin kannalta
elintärkeää asutustoimintaa ei ole maanhan-
kintalain puitteissa hoidettu läheskään tyy-
dyttävällä tavalla.

Näin on erityisesti lisämaakysymyksen
laita. Näyttää siltä, että lisäalueiden anta-
minen kokonaisuutena katsoen on muodostu-
nut sangen epätasaiseksi eikä siinä aina ole
pidetty kiinni edes siitä, että lisämaan saajain
tulisi olla ruumiillisen työn tekijöitä tai
taloudellisesti heihin verrattavia. Lisämaasta

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi
edustajat Aaltonen, Aittoniemi, Heinonen,
Hiilelä, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Kar-
vikko, Lahtela, Larson, Lienes, Lindblom,
Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mo-
hell, Murtomaa, Nordfors, Paasio, Pohjala,
Saalasti, Saariaho, Salmela-Järvinen, V. Si-
monen, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä
istunnosta ulkomaanmatkan vuoksi ed. Jun-
nila sekä yksityisasiain vuoksi edustajat
Aittoniemi, Hiilelä, Jaakkola, Larson, Lienes,
Murtomaa ja Saalasti, tämän kuun 8 päivän
istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat
Erkkilä, Kalavainen ja Sukselainen, tämän
kuun 9 päivään saakka sairauden vuoksi
lääkärintodistuksen nojalla ed. Wiherheimo
ja ulkomaanmatkan vuoksi ed. V. Virtanen,
tämän kuun 10 päivästä kevädistuntokauden
loppuun ulkomaanmatkan vuoksi ed. Tuurna
sekä samoin kevädistuntokauden loppuun ul-
komaanmatkan vuoksi edustajat Aaltonen,
Heinonen, Lindblom, Lukkarinen, H. Miet-
tunen ja Mohell.

ovat jääneet osattomiksi tuhannet kipeästi sen tarpeessa olevat pienviljelijät, jotka ovat kaivanneet mahdollisuuksia viljelystensä tai laiturimensa laajentamiseen, samaan aikaan kuin nimenomaan valtion omistamien varsin naisten metsäalueiden otossa lisäalueiksi on esiintynyt suurta tuhlavaisuutta.

Eduskunnan käsiteltävänä oleva ns. lisämaalaki tulisi toteutettuna jatkamaan tähänastista epätasaisuutta ja sattumanvaraisuutta lisämaakysymyksen hoidossa. Sen mukaan olisi lisäalueiden antaminen etenkin Etelä-Suomessa useimmilla paikkakunnilla käytännöllisesti katsoen mahdotonta, koska luovutusvelvollisuus ei kohdistuisi ensinkään yksityisten suurtilallisten maihin, lukuun ottamatta aivan mitätöntä määrää keskeneräisinä olevia toimituksia. Sitä vastoin valtio, joka tähän mennessä on jo luovuttanut asutukseen 31.3 % kaikista maanhankintalain nojalla käytetyistä alueista ja joka tällöin — ottaen huomioon maiden todellisen arvon ja luovutushintojen erotuksen — on kärsinyt noin 27 miljardin markan tappion, joutuisi edelleen luovuttamaan miltei ilmaiseksi varsinaista metsämaata varovastikin laskien noin 154 000 hehtaaria. Tämä puolestaan merkitsisi yhteiskunnalle noin 6 miljardin markan suuruista menetystä.

On selvää, ettei lisämaa-asiaain hoitamista tällä pohjalla enää voida jatkaa, vaan yhteiskunnan yhteisen omaisuuden suhteen on jo aika ryhtyä noudattamaan suurempaa taloudellisuutta ja säästäväisyyttä. Alussa mainitun komitean työn kiireellinen loppuun saattaminen olisikin välttämätöntä juuri siitä syystä, että vastaisessa asutustoiminnassa ja lisämaaongelman ratkaisussa voitaisiin ottaa komitean tutkimuksen tulokset huomioon. Tällöin olisi paremmat edellytykset saada uusi maankäyttölaki, jonka käsittely edellisessä eduskunnassa valitettavasti jäi kesken, sellaiseen muotoon, että sen avulla olisi mahdollista järjestää tehokkaasti ja nykyistä tarkoituksenmukaisemmin myös lisäalueiden antaminen liian pienille ja elinkelvottomille tiloille.

Edellä lausutun nojalla ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus kiirehtiä asutustoimintaan myönnettyjen määräraho-

jen käytön tarkoituksenmukaisuutta tutkimaan asetetun komitean työtä siinä tarkoituksessa, että suoritettun tutkimuksen perusteella voitaisiin saattaa vastainen asutustoiminta ja -lainsäädäntö sekä erityisesti lisämaakysymyksen hoito sellaiselle kannalle, että tämä toiminta muodostuu maanturvitsijain kannalta nykyistä tasapuolisemmaksi ja tehokkaammaksi ja että siinä toisaalta otetaan riittävässä määrässä huomioon taloudelliset näkökohdat yhteiskunnan yhteisen omaisuuden käytössä?

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 1954.

Valto Käkälä.	Aino Malkamäki.
Kalle Jokinen.	Kaisa Hiilelä.
Veikko Kokkola.	Elli Nurminen.
Yrjö Kilpeläinen.	Veikko Helle.
Heikki Hykkäälä.	Martta Salmela-Järvinen.
Erkki W. Mohell.	Vilho Väyrynen.
Bruno J. Sundman.	G. Henriksson.
Vappu Heinonen.	A. Simonen.
Anni Flink.	Rafael Paasio.
Tyyne Paasivuori.	Laura Brander-Wallin.
Mikko Hult.	Edvard Pesonen.
Kalle Kauhanen.	Impi Lukkarinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle jätetyssä, huhtikuun 27 päivänä 1954 päivätyssä kirjoituksessa kansanedustaja Valto Käkälä ym. ovat valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittäneet seuraavan kysymyksen:

„Aikooko Hallitus kiirehtiä asutustoimintaan myönnettyjen määrärahojen käytön tarkoituksenmukaisuutta tutkimaan asetetun komitean työtä siinä tarkoituksessa, että suoritettun tutkimuksen perusteella voitaisiin saattaa vastainen asutustoiminta ja -lainsäädäntö sekä erityisesti lisämaakysymyksen hoito sellaiselle kannalle, että tämä toiminta muodostuu maanturvitsijain kannalta nykyistä tasapuolisemmaksi ja tehokkaammaksi ja että siinä toisaalta otetaan riittävässä määrässä huomioon taloudelliset näkö-

kohdat yhteiskunnan yhteisen omaisuuden käytössä?"

Vastaukseksi tähän kysymykseen saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Valtioneuvosto on asettanut kysymyksessä mainitun komitean 11 päivänä maaliskuuta 1949 tutkimaan asutustoimintaan myönnettyjen määrärahojen käytön tarkoituksenmukaisuutta sekä selvittämään, onko tässä suhteessa riittävää taloudellisuutta noudatettu. Tämän lisäksi komitea on saanut tehtäväkseen arvioida, paljonko varoja asutustoimintaan olisi käytettävä ottaen huomioon kansantaloudelliset, valtiotaloudelliset ja sosiaaliset näkökohdat, sekä selvittää nk. kylmien asutustilojen kansantaloudellinen asema ja maanhankintalain täytäntöönpanon lähiajan tärkeimmät tehtävät.

Silloin kun komitea asetettiin, oli maanhankintalain toimeenpano monessa suhteessa vasta alkuvaiheessa, ja olisi komitean tehtävän toteuttamisella ollut merkitystä maanhankintalain toimeenpanoa jatkettaessa. Tarkoituksena komiteaa asetettaessa nimittäin oli, että komitea suorittaisi tehtävänsä niin kiireellisesti, että komitean tutkimusten tuloksia voitaisiin käyttää hyväksi vielä maanhankintalakia toimeenpantaessa. Vaikka komitea nyt on ollut toiminnassa yli 5 vuotta, ei se tähän mennessä kuitenkaan ole laatinut muuta selostusta havainnoistaan, varsinaisesta mietinnöstä puhumattakaan, kuin 29 päivänä huhtikuuta 1949 päivätyn valtioneuvostolle osoitetun kirjelmän, jossa se mm. on ilmoittanut, ettei komitea siinä vaiheessa halunnut ottaa kantaa kysymykseen, oliko ja missä määrin yleensä maan hankkimista asutustarkoituksiin maanhankintalain nojalla edelleen jatkettava.

Kysymyksessä on perusteltu mainitun komitean työn kiirehtimistä sillä, että sen suorittamien tutkimusten perusteella voitaisiin saattaa vastainen asutustoiminta ja -lainsäädäntö sekä erityisesti lisämaakysymyksen hoito tarkoituksenmukaisemmalle kannalle kuin mitä se kysymyksen allekirjoittajien mielestä nykyisin on ja että komitean tutkimuksen tulosten perusteella olisi paremmat edellytykset saada uusi maankäyttölaki sellaiseen muotoon, että sen avulla olisi mahdollista järjestää tehokkaasti ja nykyistä tarkoituksenmukaisemmin myös lisäalueen antaminen liian pienille ja elinkelvottomille

tiloille. Hallitus on sitä mieltä, että lisämaakysymyksen järjestäminen on asutustoiminnan lähiajan tärkeimpiä tehtäviä. Kaksi tätä tarkoittavaa hallituksen esitystä onkin ollut eduskunnan käsiteltävänä, mutta ovat ne kuitenkin tulleet hylätyiksi, minkä vuoksi hallitus harkitsee asian järjestämiseksi tarpeellisia toimenpiteitä. Hallitus katsoo kuitenkin, että lisämaakysymyksen ratkaisun selvittäminen, mikä on erittäin kiireellinen tehtävä, ei ole mahdollista kyselyssä tarkoitettuna komitean suorittamalla tutkimuksilla, mikä komitea, oltuaan toiminnassa jo yli viisi vuotta, ei ole saanut, kuten edellä jo mainittiin, tässäkin suhteessa mitään esitystä aikaan. Komitean tehtävän mukaan suoritettavilla tutkimuksilla, jotka vielä eivät ole alkua pitimmällä, ei enää muutoinkaan ole mitään käytännöllistä merkitystä maanhankintalain toimeenpanon kannalta sen nykyisessä vaiheessa ja sen tehtävän suorittamisen ajankohta niin ollen on jo kulunut ohi. Maankäyttölainsäädännön valmistelu taas, joka perustuu kahden komitean työn pohjalte, on jo suoritettu niin pitkälle, että siitä edellisillä valtiopäivillä oli annettu hallituksen esitys, jota eduskunta toimitettujen vaalien johdosta kuitenkaan silloin ei ehtinyt käsitellä loppuun.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1954.

Maatalousministeri *Viljami Kalliokoski*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Riksdagens Herr Talman riktad skrivelse av den 27 april 1954 har riksdagsman Valto Käkälä m. fl. med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörmål:

„Ärnar Regeringen påskynda arbetet inom den kommitté, som blivitt till-satt för att undersöka ändamålsenligheten av de för kolonisationsverksamheten beviljade anslagens användning i syfte att den framtida kolonisationsverksamheten och -lagstiftningen samt särskilt behandlingen av frågan om tillskottsjord på grundvalen av den utförda undersökningen kunde brin-

gas därhän, att denna verksamhet för de personers vidkommande, som äro i behov av jord, skulle bliva mera opartisk och effektiv än nu och att därvid å andra sidan i tillräcklig omfattning skulle beaktas de ekonomiska synpunkterna vid dispositionen av samhällets gemensamma jordegendom?"

Som svar på detta spørgsmål får jag vördsamst anföra följande:

Statsrådet har tillsatt i spørgsmålet nämnda kommitté den 11 mars 1949 för att undersöka ändamålsenligheten av de för kolonisationsverksamheten beviljade anslagens användning samt utreda, huruvida tillräcklig sparsamhet i detta hänseende iakttagits. Utöver detta har kommittén fått i uppdrag att beräkna, huru mycket medel som skulle begagnas till kolonisationsverksamheten med beaktande av nationalekonomiska, statsekonomiska och sociala synpunkter, samt att utvärdera den nationalekonomiska ställningen för de s.k. kalla kolonisationslägenheterna och de viktigaste uppgifterna inom verkställigheten av jordanskaffningslagen under den närmaste framtiden.

Då kommittén tillsattes, befann sig verkställigheten av jordanskaffningslagen i många avseenden först i sitt begynnelsestadium, och skulle genomförandet av kommitténs arbete varit av betydelse vid jordanskaffningslagens fortsatta verkställighet. Då kommittén tillsattes, var meningen nämligen den, att kommittén skulle utföra sitt uppdrag i så brådskande ordning, att man skulle kunna begagna sig av resultaten av kommitténs undersökningar vid verkställigheten av jordanskaffningslagen. Fastän kommittén nu varit i verksamhet över fem år, har den hittills dock icke avfattat annan redogörelse över sina iakttagelser, för att inte tala om betänkande, än en till statsrådet ställd skrivelse av den 29 april 1949, vari kommittén bl. a. meddelat, att den icke i detta skede önskat taga ståndpunkt till frågan därom, huruvida och i vilken mån man i allmänhet bör fortsätta med anskaffningen av jord för kolonisationsändamål med stöd av jordanskaffningslagen.

I spørgsmålet har påskyndandet av sagda kommittés arbete motiverats med att den framtida kolonisationsverksamheten och lag-

stiftningen samt särskilt behandlingen av tillskottsfrågan på grundvalen av de undersökningar kommittén utfört kunde bringas på ändamålsenligare plan än vad den enligt undertecknarnas av spørgsmålet förmenande i detta nu är och att det på grund av resultaten av de undersökningar kommittén utfört skulle finnas bättre förutsättningar att giva den nya jorddispositionslagen en sådan utformning, att det genom den skulle vara möjligt att effektivt och ändamålsenligare än nu ordna tilldelningen av tillskottsområde åt alltför små och livsodugliga lägenheter. Regeringen är av den åsikten, att ordnandet av tillskottsfrågan är en av de viktigaste uppgifterna inom kolonisationsverksamheten under den närmaste framtiden. Två av regeringen avlåtna propositioner avseende detta ha även varit under behandling i riksdagen, men ha de dock blivit förkastade, varför regeringen överväger nödiga åtgärder för ordnandet av ärendet. Regeringen anser dock, att utredningen beträffande avgörandet av tillskottsfrågan, som är en synnerligen brådskande uppgift, icke är möjlig på grundvalen av de undersökningar, som utförts av i spørgsmålet avsedda kommitté, vilken kommitté, efter att ha arbetat redan över fem år, icke fått, såsom redan sades, ens i detta hänseende någon proposition till stånd. De undersökningar, som enligt kommitténs uppdrag skola utföras och som ännu icke kommit längre än till början, ha icke heller i övrigt någon praktisk betydelse ur synpunkten av jordanskaffningslagens verkställighet i dess nuvarande stadium, och terminen för utförandet av dess uppdrag har sålunda redan gått ut. Utarbetningen av jorddispositionslagstiftningen åter, som grundar sig på två kommittéers arbeten, har redan framskridit så långt, att föregående riksdag fördelades av regeringen en proposition, som riksdagen till följd av förrättade val dock icke då hunnit slutbehandla.

Helsingfors den 25 maj 1954.

Lantbruksminister *Viljami Kalliokoski*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunta on viimeksi käytyjen sotien jälkeen lausunut hallitukselle toivomuksia epä-

varmassa asemassa olevien vuokramiesten oikeuksien turvaamiseksi ja tarkoituksenmukaisen lunastusmenettelyn kehittämiseksi. Edellä mainitut eduskunnan toivomukset on 1. 12. 1948 annettu jo aikaisemmin asetetun maankäyttölainsäädäntökomitean käsiteltäväksi. Mainittu komitea ryhtyi saamansa tehtävän mukaisesti valmistelemaan ehdotusta vuokra-alueiden lunastamista koskevan lainsäädännön kehittämisestä vuoden 1950 alkupuolella jättäen valtioneuvostolle 31. 3. 1952 mietintönsä, joka sisältää ehdotuksen laiksi eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta perusteluineen. Lakiehdotus sisältää kaikkiaan 101 pykälää ja on erittäin huolellisesti valmisteltu. Vaikka aikaa on jo kulunut kolmatta vuotta, ei asiasta ole kuulunut muuta kuin että Kaupunkiliiton taholta on ryhdytty vastustamaan lain toimeenpanon ulottamista kaupunkien ja kauppala-alueille, minkä seikan ei olisi pitänyt sanottavammin viivästyttää lain valmistelua hallituksessa, sitäkin vähemmän kun kysymyksessä on epävarmassa asemassa olevien vähävaraisten vuokramiesten vuokra-alueilla olevien rakennusten jatkuva rappeutuminen. Hallituksen olisi näin ollen ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin ko. lunastuslainsäädännön valmistamiseksi, jotta esitys siitä voitaisiin vihdoinkin antaa eduskunnalle.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Milloin Hallitus aikoo antaa eduskunnalle esityksen vuokra-alueiden lunastamista koskevaksi lainsäädännöksi?

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1954.

Artturi Koskinen.	Aino Malkamäki.
Väinö Tikkaaja.	Kalle Kauhanen.
Eino Raunio.	Anni Flinek.
Arvo Sävelä.	Edvard Pesonen.
Arvo Ahonen.	Juho Kuittinen.
Heikki Hykkäälä.	Otto Muikku.
Kustaa Alanko.	Kalle Jokinen.
K. F. Haapasalo.	Vilho Väyrynen.
Onni Peltonen.	Viljo Virtanen.
Mikko Hult.	Impi Lukkarinen.
Juho Karvonen.	Valto Käkelä.
Matti Lepistö.	Eetu Karjalainen.
Meeri Kalavainen.	Arvi Turka.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle jätetyssä 4 päivänä toukokuuta 1954 päivätyssä kirjoituksessa kansanedustaja Artturi Koskinen ym. ovat valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittäneet seuraavan kysymyksen:

„Milloin Hallitus aikoo antaa eduskunnalle esityksen vuokra-alueiden lunastamista koskevaksi lainsäädännöksi?”

Vastaukseksi tähän kysymykseen saan kunniottaen esittää seuraavaa:

Vuoden 1936 asutuslakia ja muuta normaaliajan asutuslainsäädäntöä tarkistamaan 20 päivänä joulukuuta 1945 asetettu komitea jätti 31 päivänä tammikuuta 1952 valtioneuvostolle mietintönsä kolmannen osan, joka sisältää ehdotuksen laiksi eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta. Tämän jälkeen on asiaa valmisteltu maatalousministeriössä komitean aikaisemmin laatiman maankäyttölainsäädäntöehdotuksen valmistelujen ohessa ja on maatalousministeriön toimesta hankittu eri viranomaisilta ja järjestöiltä lausuntoja.

Hallitus pitää vuokra-alueiden lunastuslainsäädännön aikaansaamista tärkeänä ja kiireellisenä jo senkin vuoksi, että maanvuokrasuhteiden pitentämisestä eräissä tapauksissa 22 päivänä kesäkuuta 1945 annettun lain nojalla pitentyneet vuokrasuhteet päättyvät vuoden 1955 lopussa. Hallitus kiirehtii lakiehdotuksen valmistelutöiden loppuunsaattamista.

Maatalousministeri Viljami Kalliokoski.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1954.

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Riksdagens Herr Talman riktad skrivelse av den 4 maj 1954 ha riksdagsman Artturi Koskinen m. fl. med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„När ärnar Regeringen avlåta proposition till riksdagen med förslag

till lagstiftning angående inlösen av legoområden?"

Som svar på detta spørgsmål får jag vördsamst anföra följande:

Den kommitté, som den 20 december 1945 tillsatts för revidering av 1936 års kolonisationslag och den övriga kolonisationslagstiftningen för normala tider, inlämnade den 31 januari 1952 till statsrådet tredje delen av sitt betänkande, innehållande förslag till lag om inlösen av vissa legoområden. Härefter har ärendet utarbetats i lantbruksministeriet jämsides med beredningsarbetena för det av kommittén tidigare uppjorda förslaget till jorddispositionslagstiftning och ha på lantbruksministeriets åtgärd införskaffats utlåtanden från olika myndigheter och organisationer.

Regeringen tillmäter en lagstiftning angående inlösen av legoområden stor betydelse och anser den vara av brådskande natur redan fördenskull, att de med stöd av lagen den 22 juni 1945 om förlängning av jordlegoförhållanden i vissa fall förlängda jordlegoförhållandena utgå vid utgången av år 1955. Regeringen påskyndar slutförandet av beredningsarbetena för lagförslaget.

Helsingfors den 25 maj 1954.

Lantbruksminister *Viljami Kalliokoski*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Pohjois-Suomen, nimenomaan Lapin läänin liikenneolot eivät ole läheskään tyydyttävällä kannalla. Tämä ei koske ainoastaan ns. keli-rikkokausia, jolloin — kuten parhaillaan — Lapin läänissä on yli 2 200 km yleisiä maanteitä liikennekiellon alaisia, vaan liikenteen järjestelyä kokonaisuudessaan nykyisen rautatie- ja maantieverkoston puitteissa. Näistä epäkohdista mainittakoon seuraavat.

Helsingistä klo 18 lähtevä pikajuna jää Kemiin. Kemistä pohjoiseen tältä junalta liikenne jatkuu Pohjolan Liikenne Oy:n linja-autossa, joka useinkin on niin täysi, etteivät kaikki matkustajat siihen mahdu, ja joka saapuu Rovaniemelle toisinaan niin myöhään, etteivät matkustajat ehdi Rovaniemeltä pohjoiseen päivällä lähteviin linjavaunuihin,

vaan saavat odottaa iltaan klo 21 saakka.

Helsingistä klo 19 lähtevän Pohjanmaan pikajunan on ilmoitettu menevän Kemijärvelle, mutta jääkin Rovaniemelle, josta tosin edelleen Kemijärvelle lähtee toinen pieni ja hidaskulkuinen yhdellä, ilmeisesti vanhinta tyyppiä olevalla matkustajavaunulla varustettu juna. Tässä vaunussa on valaistuksena kaasu ja lämmityslaitteena umpinaisessa osastossa pieni kamiina, jota junailija lämmittää ja jossa lämpöosastossa matkustajat voivat vuoronperään käydä talvipakkasella lämmittelemässä. Vaunu on valaistu vain silloin, kun Rovaniemellä kaasuvaunu on käynyt antamassa siihen polttoainetta, mutta muulloin se on pimeänä. Lisäksi vaunu on usein sietämättömän ahdas. Junan saavuttua Kemijärvelle n. klo 21, ei täältä ole minkäänlaista juna- tai autoyhteyttä eteenpäin. Niinpä Sallaan matkustavilla siihen on tilaisuus vasta seuraavana päivänä lähtevässä postiautossa. Siitä huolimatta, että Sallan rata on rakennettu valmiiksi jopa kahteen kertaan ja kaikki rautatieliikennepaikat on miehitetty, junaliikennettä ei ole järjestetty säännölliseksi. Radalla toimii vain joka toinen päivä tavarajuna kokovaunulastein.

Tornion—Kaulirannan radalla liikennöidään yhdellä junaparilla vuorokaudessa. Ainoa pohjoisesta tuleva linja-auto, joka soveltuu tähän Kaulirannalta klo 6.15 lähtevään junaan, on Muoniosta edellisenä iltana klo 22.30 lähtevä linja-auto, saapuen Kaulirannalle klo 3.05. Siis yli 3 tunnin odotus keskellä yötä. Juna tulee Tornioon klo 8.30 ja sieltä Kemiin lähtee juna 8.50. Kemissä on kuitenkin etelänjunan odotusta jälleen 5 tuntia. Päinvastoin mentäessä juna Tornion lähtee klo 16.20, mutta siihen sopiva etelänjuna tulee Tornioon jo 14.35. Siis jälleen parin tunnin odotus. Tämä juna saapuu Kaulirannalle klo 18.43, mutta täältä ei ole mitään muuta yhteyttä pohjoiseen kuin pirssiauto. Ei ainakaan matkustajien ja erikoisesti linjaa ahkerasti käyttävien turistien mukavuutta ja kustannuksia tässä ole lainkaan ajateltu.

Julkisuudessa on mainittu, että tilanteeseen tuottaisi helpotusta uudet moottorivaunut, joita on suunniteltu Oulusta pohjoiseen kaksi kappaletta. Liikennekurjuutta nekään eivät ilmeisesti tule kokonaan poistamaan, jos — kuten on ilmoitettu — moottorijuna tulisi liikennöimään vain rataosalla Oulu—

Kemijärvi. Junayhteys jo vihdoinkin tarvitaan aina Sallaan saakka.

Myöskin autoliikenteen alalla on suuria epäkohtia olemassa. Suosiossa ovat yhä edelleen postihallitus ja Pohjolan Liikenne Oy. Ne eivät kuitenkaan ole tahtoneet itse järjestää aikataulujaan liikenteen ja matkustajien tarpeita silmällä pitäen, mutta ovat molemmat jatkuvasti vastustaneet — ja siinä onnistuenkin — yksityisten liikennelupien saantia olojen korjaamiseksi. Niinpä Sallasta aamuvarhaisella lähtevä Pohjolan Liikenteen auto saapuu Kemijärvelle jo ennen klo 7:ää, vaikka ensimmäinen juna Kemijärveltä lähtee vasta klo 8.10. Matkustajat saavat odottaa Kemijärven asemalla junaan pääsyä toista tuntia talvipakkasella — Kemijärven rautatieasemaahan ei ole vielääkään jälleenrakennettu. Sallasta Kemijärvelle lähtevä postiauto saapuu sinne yli 3 tuntia ennen päiväjunan lähtöä. Taas odotusta. Iltajunalta eteenpäin ei — kuten jo mainittiin — autoyhteyttä ole lainkaan haluttu järjestää. Miksi ei aikatauluja soviteta paremmin junan kulkuun nähden ja miksi ei anneta yksityisten liikennöitsijäin sitä järjestää? Ei liene myöskään tarkoituksen mukaista, että Pohjolan Liikenne Oy jatkuvasti kilpailee, kuten nykyisin, sekä rautatien junaliikenteen että postihallituksen postiautojen kanssa. Näinhän on esim. Kemijärvi—Rovaniemi—Kemi linjalla. Pohjolan Liikenteen auto lähtee nimittäin Kemijärven asemalta tuntia ennen junan lähtöä ja korjaa tietenkin matkustajat muassaan. Ja sitten sanotaan, ettei junaliikenne kannata, kun ei ole matkustajia!

Pohjolan Liikenteen autot käsivarren tiellä lähtevät, ensimmäinen Kemistä klo 7 aamulla, toinen Torniota klo 13 ja kolmas kello 21.30. Sen sijaan ainoa postiauto lähtee Kemistä vasta klo 10.30. Kun etelästä Kemiin saapuva postijuna tulee Kemiin jo ennen klo 7:ää aamulla, joutuu posti odottamaan Kemissä yli 3 tuntia ja ehtii perille vasta ilta-myöhällä. Miksi ei postiauto saa lähteä Kemistä huomattavasti aikaisemmin?

Monia muitakin epäkohtia Lapin läänin liikenneoloissa on olemassa. Erikoisesti on närkästystä ollut siitä, että tilanteen korjaamiseksi jo vuosien kuluessa ei ole ryhdytty ja että uusien liikennelupien saamista sekä postilaitos että Pohjolan Liikenne Oy säännöllisesti vastustavat, mutta itse eivät kuitenkaan näytä haluavankaan mitään kor-

jausta asiain tilaan. Verrattaessa liikenneoloja Lapissa eteläisimpien harvaankin asutujen pikkupaikkakuntien oloihin huomataan jälleen, että Lappi on jätetty takamaan unohdettuun asemaan.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin pyydämme kunnioittaen esittää valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota Lapin läänin liikenneolojen heikkoon järjestelyyn ja aikooko Hallitus vakavassa mielessä ryhtyä toimenpiteisiin siinä ilmenevien epäkohtien korjaamiseksi?

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1954.

Erkki Koivisto. M. O. Lahtela.
Eino Palovesi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kansanedustajat Erkki Koivisto, M. O. Lahtela ja Eino Palovesi ovat Teidän välityksellänne, Herra Puhemies, jättäneet valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa, sellaisena kuin tämä lainkohta on 5 päivänä marraskuuta 1948 annetussa laissa, hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan, 29 päivänä huhtikuuta 1954 päivätyn ja saman kuun 30 päivänä tiedoksi tulleen kysymyksen:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota Lapin läänin liikenneolojen heikkoon järjestelyyn ja aikooko Hallitus vakavassa mielessä ryhtyä toimenpiteisiin siinä ilmenevien epäkohtien korjaamiseksi?”

Kysymyksen johdosta saan kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Arvosteltaessa rautatieliikenteen viimeaikaista kehitystä Pohjois-Suomessa on ensinnäkin otettava huomioon liikenteen alalla yleensäkin tapahtunut kehitys. Auto- ja lentoliikenteen yhä lisääntyvä käyttö on pakottanut myös rautatielaitoksen nimenomaan maan vähäliikenteisissä osissa korvaamaan käyttökustannuksiltaan kalliin höyryvetureilla hoidettavan junaliikenteen taloudelli-

semmalla autoliikenteellä. Näin on asianlaita myös Lapin läänin liikenteessä.

Henkilöliikenteen osalta voidaan nykyistä olotilaa Pohjois-Suomessa kuitenkin pitää väliaikaisena. Rautatiehallituksella ei tähän mennessä ole ollut käytännöllisiä mahdollisuuksia toteuttaa suunnitelmaansa korvata vähäliikenteisten rataosien höyryveturijunat käyttökustannuksiltaan linja-autoihin verrattavilla kiskoautojunilla. Kuluvana vuonna tällaisia mahdollisuuksia kuitenkin avautuu ensimmäisen kiskoautosarjan valmistuttua vielä tänä keväänä. Rautatiehallitus onkin valmistellessaan kesäkuun 1 päivänä voimaan tulevaa uutta aikataulua periaatteessa päättänyt, että ensimmäinen kiskoautosarja, joka käsittää 15 vetovaunua ja saman verran liitevaunuja, sijoitetaan Ouluun perustettavaan kiskoautokeskukseen, josta käsin myös Lapin läänin alueella olevien rataosien liikenne tullaan hoitamaan.

Kiskoautojen ansiosta on ollut mahdollista suunnitella Pohjois-Suomen rautatieyhteyksiin huomattavia parannuksia jo kesäkuun 1 päivästä lukien. Niinpä Helsingistä klo 18.05 lähtevältä pikajunalta saadaa nopea kiskoautojunayhteys Oulusta aina Kemijärvelle saakka ja täältä vastaavasti Ouluun siten, että se yhtyy Helsinkiin klo 9.53 saapuvaan makuuvaunujunaan. Tornionjokilaaksoon järjestetään samasta päivästä kolme edestakaista kiskoautovuoroa yhteyksineen etelästä tuleviin ja sinne lähteviin kaukojuniin. Eräät höyryveturijunat Kemijärven ja Tornion välillä korvataan kiskoautojunilla ja yhteydet Oulun ja Kemijärven välillä paranevat myös. On kuitenkin otettava huomioon, että nyt saatava kiskoautomäärä ei suinkaan vielä riitä tyydyttämään koko tarvetta. Muun muassa Kemijärven—Sallan rataosa jää tässä vaiheessa edelleenkin hoidettavaksi maanteitse linja-autoilla, mutta heti kun kiskoautoja saadaan lisää, ulotetaan kiskoautoliikenne myös tälle rataosalle.

Mitä taas tavaraliikenteeseen tulee, on rautatiehallituksen pyrkimyksenä siirtää kappale-tavaran keräily ja jakelu koko rataverkolla autolla suoritettavaksi. Tämäkin johtuu lähinnä kustannussyistä, koska höyryveturijunilla hoidettuna pienten tavaraliikenteen keräily ja jakelu muodostuu suhteettoman kalliiksi. Myös Lapin läänin alueella on kappale-tavaran keräily ja jakelu pitkin radanvarrtta järjestetty autoilla tapahtuvaksi. Sitävastoin

koko kuormaliikenne samoin kuin kappale-tavaran kaukokuljetus tullaan edelleenkin hoitamaan höyryveturijunilla.

Mitä tulee Pohjois-Suomen linja-autoliikenteeseen, on linja-autojen aikataulut pyritty järjestämään niin, että eri liikennemuodot mahdollisimman paljon palvelevat toisiaan. Junan saavuttua Kemiin 10.28 lähtee linja-auto sieltä Rovaniemelle 10.30. Kaikilla tästä junasta autoon pyrkivillä matkustajilla on tilaisuus jatkaa matkaa linja-autolla. Tornionjokilaaksossa liikenteessä olevat vuorot ovat etelästä Kemiin ja Tornioon saapuvien tai näiltä paikkakunnilta etelään lähtevien kaukoyhteyksien kanssa välittömässä jatko-liikenteessä. Muoniosta klo 22.30 lähtevä auto tuo matkustajat Kemiin 6.40, josta juna Helsinkiin lähtee 7.30. Muoniosta 11.00 lähtevä auto tuo matkustajat Tornioon 19.00 pikajunan Helsinkiin lähtiessä 19.30. Pellosta 9.10 lähtevä auto on Torniossa 12.45 ja juna Helsinkiin lähtee 12.50. Vastaavasti lähtee pikajunan Helsingistä saavuttua 6.47 Kemiin auto Muonioon 7.20 ja toisen pikajunan Helsingistä saavuttua 14.35 Tornioon auto Muonioon 15.00. Parhaillaan on tutkittavana, onko kesäkuun 1 päivänä alkavan kiskoautoliikenteen vuoksi tarkistettava linja-autojen kulkuvuoroja ja aikatauluja. Samassa yhteydessä tutkitaan mahdollisuuksia postinkuljetuksen parantamiseksi Tornionjokilaaksossa.

Linjalla Rovaniemi—Kemijärvi—Salla linja-auto saapuu Sallasta Kemijärvelle 6.50 ja jatkaa matkaansa 7.00 Rovaniemelle, jossa auto on yhdysliikenteessä Kemiin lähtevään autoon. Juna lähtee Kemijärveltä Rovaniemelle 8.10. Kysymyksessä oleva linja-autovuoro on järjestetty niin aikaiseksi sen vuoksi, että Kemijärvelle ja Rovaniemelle matkustavat ennättäisivät mahdollisimman ajoissa toimittamaan asiansa ja jotta yhdysliikenne Rovaniemeltä Kemiin 9.45 lähtevään autoon säilyisi. Mitä rautatieliikenteen ja linja-autoliikenteen väliseen kilpailuun Kemijärven—Rovaniemen välillä tulee, on huomattava, että rautatie ja maantie mainitulla välillä kulkevat paikoitellen jopa penikulman päässä toisistaan, joten kummallakin, niin rautatiekuin linja-autoliikenteellä on täällä omat käyttäjänsä. Sen lisäksi on täällä niin kuin muuallakin linja-autovuorot järjestetty niin, että ne täydentävät rautatieliikennettä. Siellä mihin rautatieliikenne ei ulotu muodostavat linja-autovuorot rautatien jatkolii-

kenteen junilta ja ovat yhdysliikenteessä muiden linja-autovuorojen kanssa. Mitä tulee puuttuvaan iltajunayhteyteen Kemijärvellä, johtuu se siitä, että juna saapuu Kemijärvelle vasta 21.17 ja matkat Itä-Lapin asutuskokeskuksiin ovat Kemijärveltä niin pitkät, että auto saapuisi niihin vasta aamuyöstä. Sen vuoksi onkin yleisesti käytetty yhteys 13.00 aikaan saapuvan junan tulon jälkeen. Kukaan linja-autoliikenteen harjoittajista ei ole halunnut järjestää niin myöhäistä vuoroa, koska siitä tulisi taloudellisesti kannattamatonta. Se että kaikilta junilta tai linja-autoilta ei ole voitu saada välitöntä juna- ja linja-autoyhteyttä, vaan että matkustajien on ollut pakko jonkin verran odottaa, johtuu lähinnä siitä, että välitön yhteys eri liikennemuodoille on järjestetty jossakin muualla.

Lapin läänissä on tällä hetkellä linja-autoja liikenteessä noin 200 kappaletta. Näistä on posti- ja lennätinhallituksella puolet ja Oy Pohjolan Liikenne Ab:llä kahdeksan linja-autoa. Posti- ja lennätinhallitus on jo vanhastaan ollut Lapin pääliikenteenharjoittaja ei ainoastaan postinkuljetuksessa vaan myös henkilöliikenteessä. Sitä vastoin Oy Pohjolan Liikenne Ab:n liikenne on ollut vähäistä ja sidottu varsinaisesti rautatien jatkoliikenteeseen tai korvaamaan kannattamatonta käyneet junavuorot. Rautatie on pyrkinyt mainitun hoidossaan olevan yhtiön kaluston avulla nopeuttamaan ja parantamaan yleisön matkustusmahdollisuuksia ja samalla pienentämään kustannuksia.

Tämän saan kunnioittavasti saattaa Teidän tietoonne, Herra Puhemies.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1954.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri

Martti Miettunen.

Till Riksdagens Herr Talman.

Riksdagsmännen Erkki Koivisto, M. O. Lahtela och Eino Palovesi ha genom Eder förmedling, Herr Talman, med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen, sådant detta lagrum ändrat lyder i lagen den 5 november 1948, tillställt vederbörande medlem av regeringen för avgivande av svar följande den 29 april 1954 dagtecknade och den 30 april 1954 till kännedom komna spörsmål:

„Har Regeringen fäst sin uppmärksamhet vid den dåliga regleringen av trafikförhållandena i Lapplands län, och har Regeringen för avsikt att i allvarligt syfte vidtaga åtgärder för avlägsnande av de där framträdande missförhållandena?”

Med anledning av spörsmålet får jag vördsamst anföra följande:

Vid bedömandet av järnvägstrafikens utveckling på senare tider i norra Finland bör den allmänna utvecklingen inom trafiken främst tagas i betraktande. Det oavbrutet ökade anlitaandet av bil- och flygtrafik har tvungit även statsjärnvägarna, särskilt i landsdelar med ringa trafik, att ersätta den på grund av ånglokomotivens driftkostnader dyra tågtrafiken med den mera ekonomiska biltrafiken. Så är förhållandet även inom trafiken i Lapplands län.

I fråga om persontrafiken kan det nuvarande tillståndet i norra Finland likväl betraktas som temporärt. Järnvägsstyrelsen har icke hittills haft praktiska möjligheter att förverkliga sin plan att ersätta ånglokomotiven på sträckor med ringa trafik med rälsbusståg, vilka i fråga om driftkostnader äro jämförliga med bussar. Under innevarande år komma likväl sådana möjligheter att yppa sig, då den första serien av rälsbussar redan denna vår blir färdig. Järnvägsstyrelsen har även vid sammanställningen av den nya tidtabell, som träder i kraft instundande 1 juni, i princip beslutat, att den första serien av rälsbussar, som omfattar 15 motorvagnar och lika många släpvagnar, skall förläggas till den rälsbusscentral, som skall inrättas i Uleåborg, från vilken central även trafiken på bandelarna inom Lapplands län kommer att dirigeras.

På grund av rälsbussarna har det varit möjligt att planera betydande förbättringar inom järnvägsförbindelserna i norra Finland redan från den 1 juni. Så erhålles med det snälltåg, som kl. 18.05 avgår från Helsingfors, snabb rälsbussförbindelse från Uleåborg ända till Kemijärvi och därifrån på motsvarande sätt till Uleåborg sålunda, att denna förbindelse står i samtrafik med det sovagnståg, som kl. 9.53 ankommer till Helsingfors. Till Torne älvadal ordnas från samma dag tre rälsbussturer tur och retur, som stå i samtrafik med de söderifrån kom-

mande och söderutgående fjärrtågen. Vissa ånglokomotivtåg mellan Kemi och Torneå ersätts med rälsbusståg och förbindelserna mellan Uleåborg och Kemi förbättras även. Det bör likväl beaktas, att det antal rälsbussar, som nu blir disponibelt, på intet sätt är tillräckligt för tillfredsställande av hela behovet. Bl. a. kommer sträckan Kemijärvi—Salla i detta skede fortfarande att betjänas av landsvägsbussar, men så snart flera rälsbussar bli disponibla, skall rälsbusstrafiken utsträckas, så att den kommer att omfatta även denna sträcka.

Vad sedan godstrafiken beträffar, är det järnvägsstyrelsens avsikt att anförtro biltrafiken uppsamlingen och distributionen av stycke gods inom hela bannätet. Detta motive-ras närmast av kostnadsskäl, enär uppsamlingen och distributionen av små godspartier, om de skötas av ånglokomotiv, bli oproportionerligt dyra. Även inom Lapplands län ha uppsamlingen och distributionen av stycke gods utmed banan ordnats med bilar. Däremot komma alltså hela lasttrafiken och fjärrtransporten av stycke gods att skötas av ånglokomotiv.

Vad busstrafiken i norra Finland beträffar, har en sådan ordning i fråga om bussarnas tidtabeller eftersträfvats, att de olika trafikformerna så mycket som möjligt skola tjäna varandra. Sedan tåget kl. 10.28 ankommit till Kemi, avgår buss därifrån kl. 10.30 till Rovaniemi. Alla passagerare på tåget i fråga, som önska fortsätta med buss, ha tillfälle att göra detta. Trafikuturerna i Torne älvdal stå i direkt samtrafik med de söderifrån till Kemi och Torneå ankommande eller från dessa orter söderut avgående fjärrtågen. Den buss, som kl. 22.30 avgår från Muonio, avlämnar sina passagerare i Kemi kl. 6.40, varifrån tåg till Helsingfors avgår kl. 7.30. Den från Muonio kl. 11.00 avgående bussen avlämnar sina passagerare i Torneå kl. 19.00, medan snälltåget till Helsingfors avgår kl. 19.30. Den från Pello kl. 9.10 avgående bussen är i Torneå kl. 12.45, och tåget till Helsingfors avgår kl. 12.50. På motsvarande sätt avgår, sedan snälltåget kl. 6.47 ankommit till Kemi, buss till Muonio kl. 7.20, och sedan det andra snälltåget från Helsingfors ankommit kl. 14.35 till Torneå, buss till Muonio kl. 15.00. För närvarande undersökes, huruvida det blir nödvändigt att justera bussarnas turer och tidtabel-

ler med anledning av den rälsbusstrafik, som tar sin början den 1 juni. I samband därmed undersökas möjligheterna för en förbättring av postgången inom Torne älvdal.

På sträckan Rovaniemi—Kemijärvi—Salla ankommer bussen från Salla till Kemijärvi 6.50 och fortsätter sin färd kl. 7.00 till Rovaniemi, där den står i samtrafik med den till Kemi avgående bussen. Tåget avgår från Kemijärvi till Rovaniemi kl. 8.10. Ifrågavarande busstur har ordnats så tidigt, för att de, som resa till Kemijärvi eller Rovaniemi, skola i så god tid som möjligt hinna utträtta sina ärenden och för att samtrafiken med den från Rovaniemi kl. 9.45 till Kemi avgående bussen skall bevaras. Vad konkurrensen mellan järnvägstrafiken och busstrafiken mellan Kemijärvi och Rovaniemi vidkommer, bör det märkas, att järnvägen och landsvägen mellan dessa orter ställvis gå till och med på en mils avstånd från varandra, varför såväl järnvägstrafiken som busstrafiken här ha sina egna kunder. Dessutom ha bussturerna här liksom annanstädes ordnats så, att de komplettera tågturerna. På de orter, dit järnvägstrafiken icke sträcker sig, utgöra bussturerna järnvägens fortsättnings- trafik från tågen och stå i samtrafik med andra bussturer. Vad beträffar den bristande kvällstågsförbindelsen i Kemijärvi, beror den på att tåget ankommer till Kemijärvi först kl. 21.17 och att resorna till tätorterna i östra Lappland från Kemijärvi äro så långa, att bussen skulle ankomma till dessa orter först på morgonsidan. Fördens skull har även allmänt anlitats förbindelsen efter ankomsten av det tåg, som ankommer kl. 13.00. Ingen busstrafikidkare har velat ordna en så sen tur som den ifrågavarande, enär en sådan tur icke skulle bära sig. Den omständigheten, att med alla tåg eller bussar icke kunnat erhållas direkt tåg- och bussförbindelse utan att passagerarna ha sett sig tvunga att vänta något, beror därpå, att direkt förbindelse mellan olika trafikformer har ordnats på något annat ställe.

I Lapplands län äro för närvarande ca 200 bussar i trafik. Av dessa tillhöra hälften post- och telegrafstyrelsen och åtta Oy Pohjolan Liikenne Ab. Post- och telegrafstyrelsen har redan tidigare varit huvudtrafikidkaren i Lappland icke endast i fråga om postgången utan även i fråga om persontrafiken. Däremot har Oy Pohjolan Liikenne

Ab:s trafik varit ringa och främst anknuten till järnvägarnas fortsättningstrafik eller avsedd att ersätta tågturer, som visat sig vara oräntabla. Järnvägen har med tillhjälp av nämnda bolags materiel eftersträvat att påskynda och förbättra allmänhetens resemöjligheter samt samtidigt att reducera kostnaderna.

Detta får jag vördsamt bringa till Eder kännedom, Herr Talman.

Helsingfors den 25 maj 1954.

Minister för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena *Martti Miettunen*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valmet Oy:n tehtailla Jyväskylässä, Tampereella, Helsingissä ja muuallakin on viime aikoina irtisanottu useita satoja työläisiä ja toimihenkilöitä. Näistä osa on jo joutunut työttömiksi ja muiden irtisanomisaika päättyy lähipäivinä. Eräillä Valmet Oy:n tehdasosastoilla on siirrytty työskentelemään lyhennetyin työviikoin. Kyseessä on ilmeisesti suunnitelmallinen Valmet Oy:n toiminnan supistaminen yksityisen konepajateollisuuden vaatimuksia toteuttaen.

Aikaisemmilta vuosilta on todettu, että sotakorvaustöiden ja Neuvostoliiton tilausten taloudellisesti paremmin tuottavat työt on jaettu yksityisten konepajojen ja telakoiden suoritettaviksi ja valtion omistamalle Valmet-yhtymälle on jätetty epäedullisimmat toimitukset. Samoin on nytkin nähtävissä, että valtion omat laitoksetkin ovat antaneet hankintojaan yksityisille konepajoille, vaikka esim. Valmetin tehtaet pystyisivät ne hyvin suorittamaan. Näin on tapahtunut siitä huolimatta, että Valmetin tehtailla sanotaan olevan tilausten puutetta.

Viime aikoina ovat valtion suurin verohelpotuksin tuetut laivanvarustamot sijoittaneet miltei kaikki uushankinnat ulkomaisille telakoille, vaikka kotimaisten telakoiden työläismäärää vähennetään tilausten puutteessa. Parhaillaan suunnitellaan ulkomaisen valtionlainan ottamista, joka käytettäisiin pääasiassa puunjalostusteollisuuden ulkomaisia konehankintoja varten, vaikka kotimaiset konepajat ovat osoittaneet pystyvänsä myöskin tällä alalla hyvin vaativiinkin suorituk-

siin. Suorittamalla edellä mainitut työt kotimaassa olisi mahdollisuus telakka- ja konepajateollisuuden työllisyyden säilyttämiseen.

Huomionarvoisena seikkana edellä mainittuja järjestelyjä suoritettaessa on metallityöläisten toimeentulon turvaaminen sillä alalla, jolla he ovat ammattitaidon hankkineet. Jos heidät työnnetään pois omalta alaltaan, joutuvat he lisäämään työttömien joukkoa ja mahdollisissa työttömyystöissä he eivät kansantalouden edun mukaisesti pysty hankittua ammattitaitoaan vastaavaa työntulosta saavuttamaan.

Edellä olevan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus viipymättä ryhtyä toimenpiteisiin Valmet Oy:n tehtailla äskettäin tapahtuneitten työläisten ja toimihenkilöiden irtisanomisten peruuttamiseksi ja uusien irtisanomisten estämiseksi sekä jo erotettujen työläisten takaisin työhön ottamiseksi?

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1954.

Leo Suonpää.	Matti Koivunen.
Lauri Myllymäki.	Eino Roine.
Aleksi Kiviaho.	Yrjö Murto.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa edellytetyssä tarkoituksessa kansanedustaja Leo Suonpää ym. ovat jättäneet valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Aikooko Hallitus viipymättä ryhtyä toimenpiteisiin Valmet Oy:n tehtailla äskettäin tapahtuneitten työläisten ja toimihenkilöiden irtisanomisten peruuttamiseksi ja uusien irtisanomisten estämiseksi sekä jo erotettujen työläisten takaisin työhön ottamiseksi?”

Esitettyyn kysymykseen saan kunnioittaen vastata seuraavaa:

Valmet Oy:n tehtaissa on viime viikkojen aikana suoritettu henkilökunnan vähennyksiä. Nämä vähennykset ovat koskeneet sekä

toimihenkilöitä että tuntityöntekijöitä. Kysymys on lähinnä ollut yleiskustannushenkilökunnan vähentämisestä. Irtisanomiset ovat johtuneet pyrkimyksestä parantaa tehtaiden kannattavuutta ja lisätä niiden kilpailukykyä. Toimihenkilöiden vähentäminen on käynyt mahdolliseksi lähinnä sen johdosta, että siirtyminen aikaisemmasta sotakorvaustuotannosta nykyiseen siviilituotantoon on saatu tärkeältä osaltaan suoritetuksi. Tämän vuoksi on voitu supistaa erilaisten konttori-, konstruktio- ja muiden tehtävien hoitamiseen tarvittavan henkilökunnan lukumäärää. Samoista syistä on jouduttu vähentämään yleiskustannustöissä olevia tuntityöntekijöitä. Kun yhtiön nykyisessä toimintavaiheessa on välttämätöntä supistaa mahdollisimman vähin tehtaissa suoritettavat huolto-, korjaus- ja kunnostamistyöt, näissä töissä olleita työntekijöitä on ollut pakko irtisanoa. Varsinaista ammattityövoimaa on supistettu verrattain vähän. Supistus koskee lähinnä Helsingin Telakkaa, jonka tilauskanta on huomattavasti vähentynyt. Myös eräissä muissa yhtiön tehtaissa on vähäisessä määrin jouduttu supistamaan ammattityövoimaa työn puutteen vuoksi. Toimihenkilöiden ja työntekijöiden vähennykset kuluvaan vuoden aikana koskevat yhteensä vähän yli 400 henkilöä, joista vajaat 100 on ollut varsinaisessa tuotannollisessa työssä. Yhtiön taholta on ilmoitettu, ettei sillä ole mahdollisuutta ottaa irtisanottuja takaisin palvelukseensa.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1954.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Penna Tervo*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte, varom förmäles i 37 § 1 mom. i riksdagsordningen har riksdagsman Leo Suonpää m. fl. till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar riktat följande spörmål:

„Ärnar Regeringen ofördröjligen vidtaga åtgärder för återkallande av de uppsägningar av arbetare och funktionärer inom Valmet Oy, som nyligen ägt rum, och för att förhindra nya uppsägningar samt för att i arbete återtaga redan avskedade arbetare?”

I anledning av det framställda spörmålet får jag härmed äran anföra följande:

Vid Valmet Oy:s fabriker har under de senaste veckorna genomförts en minskning av personalen. Denna minskning har berört såväl funktionärer som även arbetare med timlön. Fråga har närmast varit om en minskning av allmänkostnadspersonalen. Uppsägningarna hava föranletts av strävan att förbättra fabrikernas räntabilitet och öka deras konkurrensförmåga. Minskningen av funktionärerna har blivit möjlig närmast av orsak, att övergången från den tidigare krigsskadeståndsproduktionen till nuvarande civilproduktion till en viktig del genomförts. Av detta skäl har man kunnat inskränka antalet av den personal, som erfordras för olikartade kontors-, konstruktions- och andra uppgifter. Av samma orsaker har man även nödgats minska antalet timarbetare, som äro sysselsatta i allmänkostnadsarbeten. Då det i bolagets nuvarande verksamhetsskede är oundgängligt att till det minsta möjliga inskränka de underhålls-, reparations- och istandsättningsarbeten, som utföras i fabrikerna, har man varit tvungen att uppsäga arbetare i dessa arbeten. Den egentliga fackarbetskraften har däremot inskränkts i rätt ringa grad. Inskränkningen berör närmast Helsingfors Skeppsvarv, vars beställningar avsevärt minskats. Även i vissa andra av bolagets fabriker har i obetydlig grad förelegat ett tvång att inskränka fackarbetskraften på grund av arbetsbrist. Minskningen av funktionärer och arbetare under innevarande år berör något över 400 personer, av vilka knappa 100 varit i egentligt produktivt arbete. Från bolagets sida har meddelats, att det ej har någon möjlighet att i tjänst återtaga de uppsagda personerna.

Helsingfors den 1 juni 1954.

Handels- och industriminister *Penna Tervo*.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 22, jota on valmistelevalti

käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 11, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Keskustelu:

Ed. Raunio: Herra puhemies! Käsittävänä oleva hallituksen esitys laiksi virkamieseläkkeistä annetun lain muuttamiseksi on saanut eduskunnassa hylkäävän vastaamon lähinnä sen vuoksi, että eduskunnan enemmistö on katsonut tarpeelliseksi saada valtion eläkekysymyksen koko laajuudessaan tutkimuksen alaiseksi. Tähän viittaa jo valtiovarainvaliokunta hylkäävän mietintönsä perustelujen viimeisessä kappaleessa, jossa edellytetään, että mahdolliset epäkohdat ja myönnettyjen eläkkeiden epätasaisuus voitaisiin korjata samanaikaisesti ja yhtenäisen periaatteen mukaisesti sekä virkamieseläkkeiden että työläiseläkkeiden osalta.

Kun ns. vanhojen työläiseläkkeiden kohdalla on se epäkohta, että osa sanottua eläkettä nauttivista ei saa eläkettä siinä eläker ryhmässä, jossa heidän nykyisen työläiseläkejärjestelmän mukaisesti suorittamansa työn ja tehtävän laadun perusteella tulisi saada eläkettä, on tällaiset epäkohdat korjattava. Onhan epäoikeudenmukaisuutta esim. sellaisissa tapauksissa, jolloin ennen vuotta 1950 eläkkeelle siirtynyt seppä saa eläkettä 141 000 mk, kun taas nykyisen eläkeasetuksen mukaan eläkkeelle siirtynyt saman ammatin omaava saattaa saada 204 700 mk. Toinen tapaus. Viilaajan ammatissa vanhempi eläkeläinen saa 145 000 mk ja asetuksen aikana eläkkeelle siirtynyt saa äsken mainitsemani summan 204 700 mk. Vaununkorjausmiehen nykyinen eläke on edellä mainittu 204 700 mk, mutta vanha eläkeläinen saa 169 800 mk. Nämä vain esimerkkeinä, joiden pitäisi osoittaa, miten suuria epäsuhteita vallitsee saman ammatin omaavien työntekijöiden keskuudessa eläkkeiden määrissä.

On näin ollen aivan luonnollista, että sosialidemokraattien taholla on tämän lakiesityksen käsittelyn yhteydessä korostettu näiden edellä mainitsemiä työläiseläkkeiden korjaamisen välttämättömyyttä. Näiden ennen vuotta 1950 eläkkeelle siirtyneiden työläisten on päästävä nykyisin eläkkeelle siirtävien kanssa samaan eläker ryhmään, jolloin

heidän eläkkeensä tulee myös korjatuksi.

Tämän lain ollessa viime tiistaina toisessa käsittelyssä moitittiin meitä sosialidemokraatteja siitä, että me olimme päättäneet puoltaa sellaista eläkkeiden korottamista, jossa ainoastaan 105 korkeimmin palkattua tulisi saamaan katon poistamisesta etuja. Kysymys on tosiasiasa kuitenkin suuremmasta määrästä, sillä eläke alenee jo 23 palkkaluokasta lähtien, eikä suinkaan voida väittää, että nämä olisivat vielä valtion korkeimpia virkamiehiä. Kun ottaa huomioon vielä sen, että esim. kunnat ovat melkein poikkeuksetta menneet eläkejärjestelmässään sellaiselle tielle, että kattoa ei ole ollenkaan, niin eläketujen paremmuus on ilmeinen. Kunnat saavat täten myöskin palvelukseensa korkeamman ammattipätevyyden omaavia kuin valtio. Kuntien eläke-edut ovat niin suuret, että esim. kaupunginjohtaja saattaa saada suuremman eläkkeen kuin tasavallan presidentti.

Meidän sosialidemokraattien kantana on ollut, että valtion tulee saada palvelukseensa ammattipätevää virkakuntaa, johon voidaan luottaa ja jolle myös tulee maksaa kunnollinen palkka. Kun nyt käsiteltävänä olevan lain avulla ei ole päästy siihen lopputulokseen, johon jo valtiovarainvaliokunta viittaa mietinnössään, olisi hallituksen asia selvittää kysymys mahdollisimman nopeasti. Tällöin tulisi virkamieseläkkeistä antaa uusia esitys ja sen yhteydessä olisi samanaikaisesti hoidettava myös työläiseläkkeet.

Edellä olevan johdosta eduskuntaryhmämme onkin päättänyt esittää eduskunnan hyväksyttäväksi toivomusponnen.

Ehdotankin, herra puhemies, että eduskunta hyväksyisi toivomuksen: „että hallitus kiireellisesti valmistuttaisi ja antaisi eduskunnalle virkamieseläkelaisissa todettujen epäkohtien korjaamisesta uuden esityksen, minkä yhteydessä vanhoissa työläiseläkkeissä olevat epäkohdat myös korjattaisiin”.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Kun asia oli täällä tiistaina toisessa käsittelyssä, esitimme silloin käsityksemme tästä asiasta ja myöskin esitimme perustelut, joilla esitimme lain hylättäväksi. Mainitsimme, että eläkeasioissa on huomattavasti epäkohtia ja epäoikeudenmukaisuutta olemassa sekä työläiseläkkeiden, pienipalkkaisten virkamiesten että kansaneläkkeen ja vanhuusavustuksen saajien

kohdalla. Mm. eilen eduskuntaryhmien puheilla kävi suuri vanhusten lähetystö, joka toi esille ne monet suuret varkeudet, joissa tuhannet vanhukset ja työkyvyttömät joutuvat elämään, johtuen tämä lähinnä mitättömistä eläkkeistä, jotka eivät takaa kunollista toimeentulon turvaa. Kun Tuomiojan hallitus esillä olevan esityksen perusteella pyrki korottamaan yksinomaan sellaisia eläkkeitä, jotka ovat kuukaudessa jo nykyisin indeksilisineen lähemmäs 50 000 markkaa, ei sitä näin ollen ryhmämme taholta voitu hyväksyä. Tämän johdosta on paikallaan, että eläkekysymys kokonaisuudessaan tutkitaan ja ne monet epäkohdat, joita on olemassa, pyritään kokonaisesityksellä korjaamaan. Tässä mielessä yhdyin kannattamaan ed. Raunion täällä tekemää esitystä.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! On erittäin valitettavaa, että eduskunta viime istunnossa hylkäsi tämän esityksen virkamiesten ja eräiden työläisten eläkkeiden järjestämisestä. Kun tässä vaiheessa ei voi enää mitään muuta tehdä, olisi tietenkin erikoisen tärkeätä, että eduskunta kokonaisuudessaan yhtyisi kannattamaan ed. Raunion tekemää ponsiehdotusta, koska silloin eduskunta ainakin osoittaisi hyvää tahtoa tämän kysymyksen järjestämiseksi paremmalle kannalle kuin se tällä hetkellä on.

Herra puhemies! Yhdyin myöskin kannattamaan ed. Raunion tekemää ponsiehdotusta.

Ed. Kuittinen: Herra puhemies! Tätä eläkelakia käsiteltäessä on huomioitava, että pienten eläkkeitten korottaminen on sellainen asia, jota ei saa enää tässä vaiheessa sivuuttaa. Jos kerran suuripalkkaisten virkamiesten eläkkeisiin saadaan korjauksia, niin kyllä työläisten vanhuus- ja lisäeläkkeitten korottaminen on asetettava edelle kaikista muista, sillä nämä työväen eläkkeet ovat eräissä tapauksissa olleet todellisen elintason alapuolella.

Sotiemme jälkeen on maassamme liike-elämä myöskin saanut kärsiä liikevaihtoverojen ja muiden raskastusten muodossa, mistä väitetään yksityisyrityksien joutuneen kärsimään. Siitä huolimatta ovat nämä tarmokkaalla toiminnallaan pystyneet talouselämänsä kuljettamaan eteenpäin, ettei ainkaan näkyvissä suurempia vaurioita ole satunut. Toisin on eläkeasiassa. Maanviljeli-

jäväkeä meidän maassa on tuettu jatkuvasti tukipalkkioilla, vientipalkkioilla, kuten tänäkin päivänä on tapahtunut. Samoin on avustettu maanviljelijäväestöä raivaus- ja kuivatustyössä ynnä hallavaarojen poistamisessa sitä varten, että nämä piirit pystyisivät huolehtimaan heidän ympäristössään olevista vanhuksista ilman suurempia eläkekustannuksia, paitsi vanhuuseläke valtion taholta.

Kun tällä kertaa on kysymys virkamiesten eläkkeistä ja niiden laillisena säilyttämisestä sellaisina kuin ne on laadittu, niin tämä on myöskin osittainen turva virkamiehille, koska he saavat eläkettä 66 % palkasta ja se on osittain riittävä toimeentulo, kun on korkeampipalkkainen virkamies. Toisin on asia työväkeen nähden. Täällä ensimmäisen puheenvuoron käyttäjä osoitti numerot ja asteikot, millä tavalla vähenee pienipalkkaisten eläke silloin, kun palkka on pienempi eikä riitä heidän toimeentuloonsa. Siitä syystä on näiden ihmisten asia valtavasti huomioitava nyt, koska uusi eläkesääntö nähtävästi lähiaikoina saadaan voimaan.

On myöskin huomioitava se tosiasia, että eläkkeenä saatu tulo käsitykseni mukaan olisi irroitettava muusta ansiotulosta ja myönnettävä tälle osalle suurempi verovapaus kuin muusta ansiosta saadulle tulolle. Käsitykseni mukaan kuntien ja valtion veron perusvähennys osittain auttaa tätä asiaa, ettei eläkkeitä niin paljon veroteta kuin oikeastaan muussa tapauksessa tulisi tapahtua. Mutta tämä perusvähennyksen poissiirto ei ole käsitykseni mukaan riittävä eläkeasiassa, vaan asia olisi hoidettava niin, että eläke olisi erillisenä tulona, josta ei veroa suoriteta. Ennen kaikkea olisi asia hoidettava siten, ettei sitä eläkettä, joka on maksettu, toista tietä oteta pois, kuten tänäkin päivänä on tapahtunut useassa eri asiassa.

Näiden perustelujen toivoisin tulevan huomioon otetuksi silloin, kun uutta lakia laaditaan. Samalla pyydän kannattaa ed. Raunion tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Raunion ed. Aition kannattamana ehdottanut hyväksyttäväksi toivomusponnen: „että hallitus kiireellisesti valmistuttaisi ja antaisi edus-

kunnalle virkamieseläkelaisissa todettujen epäkohtien korjaamisesta uuden esityksen, minkä yhteydessä vanhoissa työläiseläkkeissä olevat epäkohdat myös korjattaisiin". Kutsun tätä ed. Raunion ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Nyt olisi äänestettävä ed. Raunion ehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Raunion ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Antila, Erkkilä, Eskola, Halinen, Hautala, Heikura, Häppölä, Ikonen, Jussila, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kajatsalo, T. Kinnunen, Kleemola, Koivusilta, Kähönen, Kämäräinen, Lahti, Laine, M. Mattila, M. Miettinen, Miikki, Niskala, Palovesi, Partanen, Pöykkö, Rankila, Rantamaa, Ryhti, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, Sarjala, Sinkkonen, Sukelainen, Tiitu, Virolainen ja Väänänen.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinek, Forsberg, Forsius, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hakila, Hallberg, Hamara, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hietanen, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Högström, Innala, Järvi, Kajala, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviho, Koivisto, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuitinen, Kujala, Kukkonen, Kulovaara, Kuusinen, Kyttä, Käkälä, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Lindh, Lindqvist,

Luukka, Manninen, L. Mattila, Meinander, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Nii-ranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pakkanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Raipala, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, E. A. Saari, Salminen, Saura, Seppi, Seppä, Seppälä, A. Simonen, Soininen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Taurainen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tienari, Tikkaola, Torvi, Turkka, Turunen, Tuuli, Tuurna, Törngren, Vennamo, Wickman, J. Wirtanen, R. Virtanen, Väyrynen, Åsvik, Öhman ja Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aittoniemi, Heinonen, Hiilelä, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jämsén, Kaitila, Kalavainen, Karvikko, Korsbäck, Lahtela, Larson, Liedes, Lindblom, Lukkanen, Malakmäki, H. Miettinen, Mohell, Murtomaa, Nordfors, Paasio, Pohjala, Saalasti, Saari-aho, Salmela-Järvinen, Saloranta, V. Simonen, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 38 jaa- ja 130 ei-ääntä; poissa 31.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Raunion ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi rangaistusmääräyksestä annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 12 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 27, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 12. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Kuja la: Suuri valiokunta on muuttanut lakivaliokunnan ehdotusta siten, että rangaistusmääräystä ei voida antaa 18 vuotta nuoremmalle. Tätä muutosta ei voida pitää oikeana. Ei ole oikein sellainen menetelmä, että esim. liikenne rikkomuksista yli 18-vuotias pääsee rangaistusmääräyksen nojalla annetulla sakolla, mutta alle 18-vuotias joutuu tästä asiasta oikeuteen ja on niin muodoin lain edessä paljon huonommassa asemassa kuin häntä vanhempi rikoksen tehnyt. Tähän perustuen ehdotan, herra puhemies, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakivaliokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus.

Ed. Ö h m a n: Jag understöder rdm. Kujalas förslag.

Enligt lagutskottets uppfattning är det just en väsentlig fördel i lagförslaget, att icke 18 år fyllda personer kunna behandlas med strafforder. Härigenom undgår de att dras inför rätta och schavottera där. Straffet utmätas för dem sålunda utan publicitet och utan tidsutdräkt. Därtill har det framgått, att behandlingen av dessa slag av ärenden inför socialnämnden, såsom också i propositionens motivering utlägges, befunnits vara rätt så betydelselös. Ytterligare bör det observeras, att socialnämnden enligt lagförslaget har möjlighet att, om den så finner nödigt, hindra strafforderförfarande. Jag kan inte annat finna än att stora utskottet i mycket hög grad har minskat betydelsen utav denna lagändring.

Ed. V e n n a m o: Herra puhemies! Suuren valiokunnan jaostossa kuultiin tästä asiasta professori Honkasaloa, tohtori Ellilää, hallitussihteeri Virtaa ja edellistä oikeusministeriä, hallintoneuvos Kuuskoskea. Kolme ensiksi mainittua asettuivat vastustavalle kannalle hallituksen esitykseen nähden, kaksi ensiksi mainittua teoreettiselta kannalta, lausuen, että nuorisoriikollisuus vaatii erikoistoimenpiteitä ja vaikka sodanjälkeisissä olosuhteissa tämän asian hoito on ollut heikkoa, ei sen pitäisi oikeuttaa periaatteelliseen hylkäykseen, kun tällä alalla kuitenkin on eteenpäin mentävä. Mutta he kuitenkin perääntyivät tästä 21 vuoden kannastaan, joka on nykyisen lain kanta, sikäli, että katsoivat nykyisissä olosuhteissa ja meidän mah-

dollisuuksissamme 18 vuotta oikeaksi rajaksi. Tähän yhtyi myöskin hallitussihteeri Virta, joka edusti siellä käytännön asiantuntemusta; hänhän on esiintynyt syyttäjäviranomaisena. Kun näin oli, niin suuren valiokunnan jaoston enemmistö ja suuri valiokunta katsoivat, että tässä keskitetä kulkien ehkä „kirikko tulee parhaiten asetetuksi paikalleen” ja näin tyydyttävästi sekä teoreettinen tulevaisuuden näkemys että käytännön näkemys tulevat otetuksi huomioon.

Kannatan siis suuren valiokunnan kannanottoa.

Ed. H a k k i l a: Minusta on suuri valiokunta tuhlannut voimiansa tarpeettomasti tällaiseen pieneen lain korjaukseen. Kyllä me lakivaliokunnassakin kuulimme sekä asiantuntijoita että käytännön miehiä ja kiinnitimme myöskin teoreettisiin näkököhtiin huomiota. Mielestäni sittenkin on parasta, että myöskin nuoret pienten rikkomusten tekijät pääsevät samaan edulliseen asemaan kuin vanhemmatkin. Mielestäni suuri valiokunta on huonontanut tätä lakia.

Ed. T e i r: Jag vill ännu komplettera vad rdm. Vennamo sade här från stora utskottets delegation. Professor Honkasalo, som torde vara en av de bästa sakkunniga, som vi har på det här området, höll till en början mycket styvt på att lagen inte alls borde tillämpas på unga förbrytare. Nu ha vi under de sista åren fått en ny lagstiftning om unga förbrytare, som avser att skydda dessa förbrytare mot fortsatt brottslig verksamhet. Och detta förfarande, som kommer att bli mer eller mindre schematiskt, när en poliskonstapel sätter en röd lapp i handen på en ung förbrytare, kan ingalunda anses vara lyckligt med tanke på den unga förbrytarens framtida förbättrande. Här framhölls, att det är oskäligt att en ung förbrytare, som kör med cykel utan lykta, skall dras inför domstol, men det är ingalunda fråga enbart om dylika förbrytelser. Exempelvis snatteri gäller också i detta fall, och det kan ju ingalunda anses vara rätt eller ens lyckligt, att en ung förbrytare på detta schematiska sätt skall kunna komma ifrån sina brott. Jag anser det vara mycket viktigt att det här förslaget, som stora utskottet har gjort, skall godkännas, därför att lagstiftningen

om unga förbrytare är så pass ung ännu. Ifall man helt frångår den princip som nu är gällande och använder straffordern på alla unga personer, är detta ingalunda lyckligt. Det förslag som nu föreligger är en kompromiss; en del av de sakkunniga föreslog, att lagen inte alls skulle kunna tillämpas på unga förbrytare. Men när man tänker att lagen skulle tillämpas på unga förbrytare mellan 18 och 21 år, anser jag för min del, att det räcker fullkomligt väl till.

Ed. Kyttä: Suuri valiokunta on asiassa kuullut asiantuntijoita ja on annettava kyläkin täysi tunnustus näiden asiantuntijoiden mielipiteelle, jos asiaa tarkastellaan yksinomaan teoreettiselta ja tieteisopilliselta kannalta silmällä pitäen sitä, minkälainen prosessimenettely olisi saatava aikaan nuoriin rikoksentehtäjiin nähden. Minusta tuntuu kuitenkin, että nämä asiantuntijat ovat katselleet asiaa puhtaasti akateemiselta korokkeelta ja unohtaneet, minkälaisessa tilassa meidän oikeuslaitoksemme tällä hetkellä on. Tosiasiahan on, että tuomioistuimemme ovat erittäin rasitettuja ankaran työtaakan alla ja että juttujen ruuhkautumista on tapahtunut varsin suuressa määrin, josta johtuen myöskin aiheutuu melkoinen oikeusvaara. Näissä olosuhteissa ei ole ilman muuta pyrittävä parhaaseen mahdolliseen, vaan tässä sittenkin paras on hyvän vihollinen. On tyydyttävä siihen, mihinkä meillä nykyisissä olosuhteissa voidaan päästä, ja pyrittävä luomaan järjestelmä, joka on mahdollisimman käytännöllinen ja takaa sen, että tältäkin osalta voidaan helpottaa tuomioistui-
miemme työn painetta. Kun ehdotuksen hyväksyminen siinä muodossa, kuin hallitus on sen esittänyt, ei missään tapauksessa merkitse oikeusvaaraa ja kun sen puolella aivan selvästi ovat käytännölliset näkökohdat, niin pidän puolestani hallituksen esitystä parempana ja suosittelen lakivaliokunnan mietinnön hyväksymistä.

Ed. Pasanen: Asialla on tärkeä rikospoliittinen merkitys. Meidän lainsäädäntömme asettuu yleensä sille kannalle, että nuorta henkilöä on käsiteltävä rikosprosessissa toisella tavalla kuin täysi-ikäistä. Sen vuoksi myöskään ne esitykset, joita jo aikaisemminkin on tehty tämän lainkohdan muut-

tamiseksi siihen suuntaan kuin on ajateltu, eivät ole johtaneet tulokseen. Kun olen suuren valiokunnan jaostossa joutunut yhä enemmän perehtymään tämän asian nimenomaan rikospoliittiseen puoleen, niin olen joutunut asennoitumaan sille kannalle, joka näkyy suuren valiokunnan mietinnöstä. Myöskin poliisiviranomaiset ovat asettuneet tälle kannalle, hyväksyneet juuri 18 vuoden ikärajan, mutta ei sovellutusta nuorempiin, vaikka tämä koskee juuri heidän työtään ja siis olisi luonnollisesti omiaan keventämään sitä, jos tämä ikäraja olisi vielä alempana. Minusta tätä ei voida ottaa yksinomaan siltä kannalta, mikä helpottaisi tuomioistuimen ja tuomarin työtä, vaan on ajateltava, millä tavalla ensimmäisen kerran lain rikkomuksen tehneet nuoret henkilöt voitaisiin saada lainkuuliaisiksi kansalaisiksi. Paras menettely näin nuoreen, alle 18-vuotiaaseen, nähden on se, että hän joutuu henkilökohtaisesti tuomioistuimeen ja samalla sosiaaliviranomaisten ohjattavaksi, että heitä neuvotaan ja mahdollisesti luovutaankin heihin nähden rangaistuksen vaatimisesta ja käyttämisestä. Silloin saavutetaan rikospoliittisesti ilmeisesti paras tulos. Meidän on ainakin tässä mentävä varovasti. Tämä merkitsee jo lievennystä entiseen nähden, siis alennusta 18 vuoteen. Tässä vaiheessa minun mielestäni ei olisi nyt rikospoliittisesti edullista pitemmälle mennä.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Yleiskeskustelussa ed. Kujala ed. Ohmanin kannattamana on ehdotanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakivaliokunnan mietinnössä oleva lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Kujalan ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Antila, Erkkilä, Forsberg, Halinen, Hallberg, Hamara, Heikura, Heljas, Honkala,

Hosia, Huttunen, Högström, Ikonen, Innala, Jämsén, Järvi, V. Kaasalainen, Kajala, T. Kinnunen, Koivisto, Koivusilta, Kosola, Kähönen, Lahti, Laine, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, V. Leskinen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, Miikki, Palovesi, Pasanen, Raipala, Rankila, Rantamaa, Ryhtä, Rytinki, E. Saari, E. A. Saari, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tuurna, Vennamo, Wickman ja Väänänen.

„Ei äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Brander-Wallin, Enne, Eskola, Flinck, Forsius, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hautala, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hietanen, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Häppölä, Jussila, N. Kaasalainen, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Kleemola, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kukkonen, Kulovaara, Kuusinen, Kyttä, Käkälä, Kämäräinen, Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Leskinen, Lindqvist, Manninen, Miettinen, M. Miettunen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Niskala, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pakkanen, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Saloranta, Seppi, Seppä, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaaja, Torvi, Turkka, Turunen, Tuuli, Törngren, Virolainen, J. Wirtanen, R. Virtanen, Väyrynen, Äsvik, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Antikainen ja Rantala.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aittoniemi, Heinonen, Hiilelä, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Kaitila, Kalavainen, Karvikko, Korsbäck, Lahtela, Larson, Liedes, Lindblom, Luukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Murtomaa, Nordfors, Paasio, Pohjala, Ryömä, Rönkkö, Saalasti,

Saariaho, Salmela-Järvinen, V. Simonen, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 59 jaa- ja 107 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 31.

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt lakivaliokunnan mietinnön.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3 ja 13 §, voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimi.

Puhemies: Kun suuren valiokunnan ehdotusta ei ole muuttamattomana hyväksytty, palautetaan asia suureen valiokuntaan.

3) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttori-urkuriin palkkauksesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 13 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 36, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 13. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Tämä esillä oleva kysymys koettaa ratkaista mahdollisimman hienovaraisesti seurakunnan ja seurakunnan papiston ja kanttorin välistä palvelussuhdetta erään puhtaasti käytännöllisen järjestelyn merkeissä. Jokaisen papin täytyy olla vilpittömästi iloinen siitä harastuksesta, jota on osoitettu täällä eduskunnassa seurakuntalaisten taholta esillä olevaan kysymykseen. Minun ehdotukseni olisi täällä oleville virkaveljille, ettemme me papit nyt tässä ratkaisuvaiheessa ottaisi osaa tämän asian käsittelyyn emmekä ratkaisun mahdollisen äänestyksen tapahtuessa. Tämä on puhtaasti seurakuntalaisten asia, ja teemme oikein, että annamme heidän ratkaista tämän kysymyksen. Jos asiassa tulee äänestys,

ilmoitan omasta puolestani äänestäväni tyhjää.

Ed. Kaajala: Herra puhemies! Nyt esillä olevan hallituksen esityksen suhteen, joka koskee evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttori-urkuriensa palkkausta, on ollut niin laki- ja talousvaliokunnassa kuin suuressa valiokunnassakin täysi yksimielisyys kaikkien muitten pykälien paitsi 21 §:n suhteen. Tämä pykälä säätelee sen tavallaan, millä pappi, joka menee yksityiseen toimitukseen, saa kyytirahasta korvauksen. Tämä pykälä on nykyään sellainen, että sitä ei oikeastaan enää missään noudateta. Tälläkin kohtaa on kehitys kulkenut nopeammin eteenpäin kuin lainsäädäntö. Tämä pykälä kuuluu nykyään seuraavalla tavalla: „Yksityisistä kirkollisista toimituksista, kuten vihkimisestä, kastamisesta ja hautaus-toimituksesta, ei papille ole tuleva korvausta, ei myöskään kanttori-urkurille laulusta tai soitosta. Jos pappi tai kanttori-urkuri muualla kuin seurakunnan kirkossa tai hautausmaalla tai paikassa, johon hän muun virkatoimen takia on saapunut, pyynnöstä suorittaa yksityisiä kirkollisia toimituksia, olkoon heillä oikeus saada asianomaiselta vapaa kyyti edestakaisin.” Nykyään siis lain mukaan asianomainen pappi pyytännyt seurakuntalainen on velvollinen kyytirahan maksamaan.

Laki- ja talousvaliokunnassa oli neljä asiantuntijaa, ja heiltä me saimme kuulla, että kehitys edistyneimmissä seurakunnissa on mennyt jo niin pitkälle, että seurakunnat maksavat kokonaisuudessaan kyytirahan. Hallitus on esityksessään mennyt myöskin jo aika pitkälle. Se ehdottaa, että seurakunnilla olisi tilaisuus valita kahden järjestelmän välillä. Ensimmäiseksi vaihtoehdoksi hallitus esittää sen, että tällaisella pappia pyytäneellä seurakuntalaisella olisi toissijainen velvollisuus maksaa kyytiraha; seurakunta sen sijaan olisi ensisijain korvausvelvollinen. Toisen vaihtoehdon mukaan varataan seurakunnille oikeus järjestää asia niin, että seurakunta korvaa kaikissa tapauksissa kyytirahan. Laki- ja talousvaliokunnan enemmistö on mennyt taas hiukan pitemmälle. Se ehdottaa, että papilla ja kanttorilla on kysymyksessä olevissa tapauksissa oikeus saada korvaus seurakunnalta, ellei palkkausjärjestelyssä ole toisin määrätty.

Näin eri instanssit ovat menneet eteenpäin samalla tavalla kuin kehitys käytännössä on mennyt eteenpäin. Vastalauseen allekirjoittajat ovat sitä mieltä, että yleensä ei pitäisi sallia lainkaan tuon vanhan ja meidän mielestämme vanhentuneen käytännön sallimista. Tuntuu jollakin tavalla oudolta, milteipä vastenmieliseltä, että pappi sen jälkeen, kun hän on antanut Herran ehtoollisen kuolevalle vanhukseksi tai antanut hätäkäteen tai vihkinyt sellaisen henkilön, joka sairauden vuoksi ei pääse kirkkoon, joutuu sitten esittämään kyytilaskun. Se jollakin tavalla loukkaa sitä käsitystä, mikä meillä on papin tehtävistä. Tuntuu siltä, kuin rahan käsittely tällaisten yksityistenkin toimitusten yhteydessä olisi jollakin tavalla vierasta seurakuntahengelle. Sen vuoksi vastalauseen allekirjoittajat lähtevät siitä, että tällainen käytäntö pitäisi lainsäädännöllä lopettaa. Eräs asiantuntijoista tunnustikin rehellisesti, että käytäntö tulee tähän menemään, mutta hänen mielestään ei pitäisi kiirehtiä ohi käytännön. Tuntuu kuitenkin siltä, että kun nyt jo on menty aika pitkälle ohi käytännön, niin nyt ei ole enää liian aikaista ryhtyä saattamaan tämä laki nykyistä käytäntöä vastaavalle kannalle.

Tätä uutta ajatusta vastustettaessa on vedottu myöskin siihen, että se loukkaisi seurakuntien itsemääräämisoikeutta. Itsemääräämisoikeuteen voidaan vedota kuitenkin silloinkin, kun halutaan vastustaa kehitystä. Minusta pitäisi itsemääräämisoikeuteen vedota silloin, kun viedään kehitystä eteenpäin, ja se tapahtuisi tässä yhteydessä siten, että sallittaisiin seurakuntien järjestää verotuksensa oikeudenmukaisemmalle kannalle. Jos seurakuntien sallittaisiin uudistaa nykyinen „100 markan tulo ja äyri”-periaatteen mukainen verotuksensa nykyaikaisemmaksi, niin silloin ei olisi pelkoa siitä, että kyytirahan maksaminen seurakunnan kassasta tulisi äyrin hintaa korottamaan. Siten kaatuisi vahvin peruste, mikä on esitetty tätä uutta järjestelmää vastaan.

Kun tämä on verotuskysymys, niin tässäkin yhteydessä on syytä huomauttaa, että vastalauseessa ehdotettu menettely toisi sopivalla tavalla seurakuntien piiriin veroraskituksen tasoituksen. Nyt ovat seurakuntien keskuksissa, kirkonkylissä, asuvat seurakuntalaiset muutenkin paremmassa asemassa. Heillä on paitsi papit, myöskin kunnan vir-

kailijat, lääkärit, eläinlääkärit ja muut käden ulottuvilla. Syrjäseuduilla asuvat seurakuntalaiset ovat kaikkia näitä etuisuuksia vailla. On väärin, jos heiltä nyt joudutaan perimään vielä tätäkin tietä lisää „veroa”. Jos tämä ehdotettu järjestelmä veisi siihen, että joittenkin pienien syrjäisten seurakuntien kirkonvero kovin suuressa määrin lisääntyisi, niin tässä pitäisi käyttää kirkon sisäistä verorasituksen tasoitusta hyväksi. Vaurilla seurakunnilla on velvollisuus tukea syrjäseutujen köyhiä seurakuntia. Minusta tuntuu, että kun asiaa ajattelee seurakunnan jäsenen kannalta, niin tämä vastalauseessa esitetty tapa, jossa siis kaikki tällaiset toimitukset tehdään rahasta riippumattomiksi, on paljon kristillisempikin kuin valiokunnan enemmistön kanta.

Ed. Wickman: Herr talman! Den fråga som nu här föreligger till behandling, hör inte till de allra största i samhället, men då den har en viss principiell betydelse, har jag anhållit om ordet för att utlägga min åsikt i densamma.

Det har i regel varit så här i riksdagen att när kyrkliga frågor kommit till behandling, frågor som förberetts och behandlats vid kyrkomötet eller av kyrkostyrelsen, ha vi godtagit det förslag som härleder sig från dessa kyrkliga instanser. Vi ha här ansett det höra till den kyrkliga självstyrelsen, att man inom församlingarna och kyrkan får ordna förhållandena utan att man från s. k. världsligt håll alltför mycket ingriper i denna självstyrelse. Därför förefaller det mig som om det skulle ha varit något omotiverat att nu upptaga denna detaljfråga ur propositionen till en sådan debatt och behandling som här nu blivit fallet. Man kan inte beskylla de kyrkliga förslagsställarna för att på något sätt åsidosätta församlingsbornas intressen, även om förslaget godtas i den form propositionen föreslår, ty församlingarna har full rätt att fritt bestämma, huruvida präster och orgelnister skall få ersättning av församlingen för sina resor eller av den som kallat dem ut till tjänsteförrättning. Detta är en form av demokrati, det att församlingarna och församlingsmedlemmarna själva får ordna om denna inre angelägenhet.

I själva verket har det redan i många församlingar utbildat sig en sådan praxis,

att församlingens präster och orgelnister får ersättning för sina resor direkt från församlingen, men man kan tänka sig att om det blir ett generellt beslut att samtliga dessa resor skulle bekostas av församlingarna, det skulle bli svårare att kontrollera, vilka resor bli på det ekonomiskt bästa sättet ordnade.

Därför skulle jag emotse, att riksdagen skulle nöja sig med att omfatta det förslag som härleder sig från kyrkomötet och kyrkostyrelsen. Vi böra observera att i propositionen omnämnes, att också de olika domkapitlen behandlat de föreliggande förslagen. Det är sålunda förslag, som är väl förberedda i de kyrkliga instanserna, och vi borde inte vara mer påvliga än påven själv.

Ed. Tenhiälä: Herra puhemies! Laki- ja talousvaliokunta on kiinnittänyt ansaittua huomiota tähän kirkkohallituksen valmistamaan ja kirkolliskokouksen käsittelemään asiaan, josta hallitus on tämän esityksen antanut. Koska valiokunnan mietintö ei kuitenkaan ole yksimielinen, niin sallittaneen tässä yhteydessä vielä kosketella muutamia tämän lain pykälä.

Varsinainen palkkausluokittelu on kohtuullinen sekä vakinaisten pappien että kanttorien kohdalla. Käsitelmäni mukaan olisi kuitenkin aihetta tarkistaa 4 §:n 5 momenttia ylimääräisten pappien kohdalla. Momentissa rinnastetaan kappalaiseen vain sellainen ylimääräinen pappi, joka on vakinaiseen papinvirkaan hakukelpoinen ja joka sen lisäksi on otettu seurakunnan palkkausjärjestykseen, toisin sanoen hoitaa virallisen apulaisen tehtäviä. Virallisen apulaisen virkoja perustetaan, milloin seurakunta katsoo sen aiheelliseksi, ja tietääkseni tavallisesti vain yksi kysymyksessä olevaan seurakuntaan. Tämän vakanssin hoitaja sitten rinnastetaan kappalaiseen, mutta hänetkin vain rahapalkkaan nähden. Vakinaiseen papinvirkaan hakukelpoiseksi pääsee pappi vasta toimituaan vähintään kaksi vuotta seurakunnassa ja suoritettuaan vaaditun pastoraalitutkinnon. Katsoisin asialliseksi rinnastaa tuon tutkinnon suorittaneet papit kappalaisen palkkaluokkaan, tosin ilman luontaisetuja, huolimatta siitä, ovatko he otetut seurakunnan palkkausjärjestykseen vai ei. Tämä olisi aiheellista jo siitäkin syystä, että pappis-

pula on jo olemassa. Samalla se olisi omiaan kiirehtimään pastoraalitutkinnon suorittamista, joka nykyisin saattaa jäädä vuosikausiksi lain määräämän kahden vuoden asemesta.

Herra puhemies! Teen yksityiskohtaisessa käsittelyssä tässä kohden muutosehdotuksen.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainitaan myös, että palkan pidättämiseen nähden esim. papin ja kanttori-urkurin sairausloman aikana on pyritty noudattamaan samoja periaatteita, kuin nyt on voimassa valtion virkamiehistä. 13 § määrittelee asian lähemmin. Tässä pykälässä olisi ollut syytä selvästi mainita sama asia, josta esim. hallituksen esitys kansakoululaitoksen viran haltijoista sanoo julkisten tehtävien hoidosta, joista ei ole lupa kieltäytyä. Nähdäkseni on paikallaan, että papit joutuvat myöskin tässä kohden ollessaan virassa, josta eivät voi kieltäytyä, luovuttamaan osan palkkaansa, niinkuin valtion virkamiehetkin, ja sillä tavalla, että se on yhtä suuri kaikilla papeilla. Tulen yksityiskohtaisessa käsittelysessä ehdottamaan vastaavaa lausetta tähän pykälään.

Mitä tulee vapaaseen kyytiin kirkollisten toimitusten yhteydessä, viittaisin nykyiseen käytäntöön, jolloin eri seurakunnilla on mahdollisuus tehdä harkintansa mukaan varsin yksityiskohtaisiakin päätöksiä. Sikäli kuin seurakunnan maksettavaksi säädetään kaikki kirkollisiin toimituksiin tarvittavat kyydit, saattaisi tämä tuottaa vaikeuksia seurakunnan taloudessa. Kirkollisvero nousisi ja aiheuttaisi harmia seurakuntalaisissa. Kuitenkin niissä sanoissa, joita ed. Kajala täällä esitti, ja samaten vastalauseessakin on paljon asiaa. Ei ole lainkaan kaunista se, että pappi joutuu saamaan vaikkapa vain kyytirahana asiakkaaltaan kyydistä maksua. Kun valiokunnassa tästä oli puhetta, sanoin jo silloinkin, että omasta puolestani en vastustaisi tätä, jos vain seurakuntien taloudellinen asema sen sallisi. Enkä minä usko, että kenelläkään papilla varmaankaan on tässä muunlaista ajatusta. Mutta jottei tuo rasitaisi köyhiä seurakuntia, niin, herra puhemies, ehdotan, että tähän vastalauseeseen lisättäisiin yksi lause, jonka jälkeen olisin valmis hyväksymään tämän vastalauseen: „Tuomiokapituli voi myöntää tästä vapautuksen vähävaraisille seurakunnille”. Tämä varmaan takaisi mahdollisuuden tuomiokapi-

tulille antaa vapautuksen erämaaseurakunnille ja sellaisille paikkakunnille, joissa ei ole mahdollisuuksia järjestää kyytiä tällä tavalla, joka on teoriassa joustava, mutta joka käytännössä ei varmaankaan ole niin paikallaan. Mitä tulee hätäkasteisiin, sellaisiahan ei pappi suorita ja näin ollen siinä ei siis tarvita papin apua sillä tavalla, kuin ed. Kajala tässä mainitsi. Kun ehtoollista jaetaan, ei ole koskaan peritty maksua, minun tietääkseni ainakaan. Mutta näistähän voi tietysti eri paikkakunnilla olla erilainen tapa.

Ed. Tuurna: Herra puhemies! Olen jo aikaisemmassa vaiheessa korostanut, että kyseessä oleva lainsäädäntö kokonaisuudessaan on erittäin huolellisen valmistelun tulosta. Ei vain kirkolliskokous ole antanut aiheita kyseessä olevan lainsäädännön tarkistamiseen, vaan on tätä myöskin jälkeinpäin yksityiskohdittain tarkistettu.

Kun lähemme tämänlaatuista lainsäädäntöä eduskunnassa käsittelemään, on myöskin toivomuksen mukaista, että tämä asia hoidettaisiin siten, että täällä ei riitaisuuksia syntyisi, ja tätä lainsäädäntöä koetettaisiin siten myöskin täällä käsitellä, ettei se aiheuttaisi vastaisuudessa vaikeuksia seurakunnille. On ilahduttavaa todeta, että laki- ja talousvaliokunta aikalailla yksimielisesti on käsitellyt kyseessä olevaa lakiakin ja vain yhden kohdan suhteen, niinkuin ed. Kajala mainitsi, on ollut erimielisyyttä.

21 §, joka koskee kyytirahaa, on sangen vähäinen, mutta jos tästä lähdetään vetämään liian suuria johtopäätöksiä, niin se voi aiheuttaa suuria vaikeuksia seurakunnille. Jos todellakin papin asema tulee sellaiseksi, että hänen on pääasiallisesti kiinnitettävä huomiota vain kyseessä olevien matkojen hoitamiseen ja hänen täytyy eri puolilla seurakuntaa hoitaa näitä juoksevia kysymyksiä, niin ettei hän systemaattisesti voi ottaa näitä hoitaakseen, niinkuin käytännössä nyt on asian laita, voi tämä hyvinkin nopeasti johtaa siihen, että pappien ja kanttorien lukua on lisättävä, ja myöskin kyytien kautta tulee seurakunnille uusia kustannuksia, jotka kaikki ovat omiaan kohottamaan kirkollisveron hintaa, ja tämä taas on omiaan helpostikin johtamaan siihen, että hyvinkin monet katsovat, että kuuluminen seurakuntiin on liian kallista (Eduskunnasta: Se on jokaisen oma asia!). Minulla on ollut tilaisuus

kuulla tästä asiantuntijoita ja myöskin sen jälkeen olen joutunut keskustelemaan eräiden henkilöiden kanssa, jotka ovat kyseessä olevaa pykälääkin valmistelleet. He korostavat kaikki yksimielisesti sitä, että jos seurakunnalla on varaa hoitaa asia siten, että kaikki kyydit maksetaan seurakunnan toimesta, niin hyvä on, mutta ei ole kaikkialla näin asian laita. Sen vuoksi onkin nimenoman sanottu lakiesityksessä, että olkoon papeilla oikeus saada korvaus näistä kyydeistä joko seurakunnalta tai asianomaiselta, vapaa kyyti edestakaisin, ellei palkkausjärjestelyssä ole määrätty, että seurakunta korvaa sen. Siis palkkausjärjestelyssä voidaan tehdä päätöksiä ja määrätä, että seurakunnan on hoidettava nämä vapaat kyydit. Mutta tällainen palkkausjärjestelyhän ei sido seurakunnan jäsentä. Sen vuoksi käsitykseni mukaan se sanamuoto, miksikä nyt suuri valiokunta on tämän sanamuodon saanut, ei ole oikein. Ei voida pitää oikeana sitä, että palkkausjärjestelyssä sidotaan asianomaisen käsiä. Sitä ei voida tehdä.

Minäkin olen sitä mielipidettä, että hallituksen esitys on sen laatuinen, että se voitaisiin hyväksyä. Siinä on nimenomaan sanottu, että seurakunnalla on valta itsemääräämisoikeutensa nojalla määrätä, että seurakunta korvaa papin ja kanttoriurkurin kyydin edestakaisin, ja täällä eduskunnassa me olemme oppineet antamaan arvoa itsemääräämisoikeudelle. Me olemme tätä korostaneet, ei vain kunnalliskysymyksissä, vaan me olemme myöskin korostaneet sitä seurakuntaa koskevissa kysymyksissä, ja tälle itsemääräämisoikeudelle on annettu arvoa kaikissa piireissä, niin oikealla kuin vasemmalla. Kyseessä oleva asia on sen laatuinen, että tätä on riittävästi tämänkin asian yhteydessä korostettava.

Tämä sama itsemääräämisoikeus on myöskin sellainen kysymys, johonka on kiinnitettävä huomiota 4 §:n kohdalla, johon täällä ed. Tenhiälä viittasi. Eihän nyt voi olla oikein, että me lähdemme täällä aivan muuttelemaan kaikkia niitä määrittelyjä, niitä puitteita ja luokituksia, joita on ylimääräisilläänkin papeilla. Me tiedämme, että ylimääräiset papit monessakin seurakunnassa ovat saaneet osaksensa joko seurakunnalta vuokra-rahaa, tai sitten heille on annettu tilaisuus ottaa vastaan jotain sivutoimia, jotka sivutoimet ovat olleet omiaan kohottamaan heidän palkkaetujansa. Jos me täällä nyt läh-

demme näitä kysymyksiä käsittelemään, niin hyvinkin helposti lähdemme tielle, jossa voidaan olla kovinkin suuressa määrin erehtyviä.

Minä siis vastustaisin mitä ankarimmin tällaista lainsäädäntöä. Korostan jatkuvasti sitä, että tätä ovat nyt tutkineet siksi monet elimet ja tämä on nyt kulkenut niin monen kiirastulen läpi, että uskoisin, että eduskunnankin sopisi tämä ymmärtää. Annetta- koon vapaa kyyti niissä seurakunnissa, missä siihen on seurakunnalla varaa, mutta alkäämme sitoko pienten seurakuntien käsiä, vaan antakaamme heidän hoitaa itse omat asiansa.

Kannatan ed. Wickmanin ehdotusta (Ed. Enne: Entäs ne köyhien asiat!).

Ed. Forsberg: Herr talman! De flesta torde vara rätt desorienterade i vad den lagändring som rdm. Kajala föreslår, egentligen skulle betyda i ekonomiskt avseende för församlingarna. Med den erfarenhet jag har, har jag försökt göra en del uträkningar och kommit till det att det skulle betyda ungefär 5—10 mark per församlingsmedlem och år. Om vi räknar med att en medelstor församling har 5 000 invånare, betyder detta för en sådan församling en merutgift på 25 000—500 000 mark per år.

Ed. Kajala: Kun minä puhuin tässä hätäkasteessa, niin en tarkoittanut mitään tarkkaa teologista käsitettä, esitin vain tämän esimerkkinä niistä tapauksista, jolloin ei voida lasta tuoda kirkkoon. Täällä puhuttiin erämaaseurakunnista. Jos siellä on hyvin heikko, kuumeinen lapsi, ja vanhemmat pelkäävät, että siinä nyt voi olla lapsen henki kysymyksessä, niin eivät he häntä lähde kirkkoon tuomaan, vaan heillä on minun ymmärtääkseni oikeus kutsua pappi luokseen.

Jos me jätämme nämä erämaaseurakunnat poikkeusasemaan, niin siitähän on lopputuloksena, että juuri siellä, missä kyyti tulee kalliimaksi — siellä on satojen kilometrien etäisyydet tuolla Lapissa — siellä nämä köyhät poromiehet tai pienviljelijät joutuvat papin hakemaan luokseen omalla kustannuksellaan. Tuo on siis minusta huononnuksellaan. Ja mikäli täällä Suomessa on niin vähävaraisia seurakuntia, että ne eivät pysty tätä asiaa järjestämään ideaaliselle kannalle, niin

silloin on syytä turvautua yhteisyyden aatteeeseen. Kun kerran seurakunnat lähettävät täältä lähetysaarnajia Afrikkaan ja Kiinaan, niin kyllä kai nyt pitäisi sen verran olla tällaista yhteisyyden henkeä omassakin maassa, että varakkaammat seurakunnat maksaisivat köyhempien puolesta. En ymmärrä ollenkaan ajattelua, että tästä tehdään lähinnä talouskysymys. Tosin minäkin sain eräältä, jolta kysyin neuvoa, vastauksen, joka minua suuresti hämmästytti. Olen suorittanut yksityisiä tiedusteluja, jonkinlaisen Gallupin, tästä. Eräs kaupunginhallitus oli minun uhrinani, muuten Vaasasta. Se vastasi yksimielisesti, että totta kai tämä pitää järjestää samalla tavalla kuin kunnatkin järjestävät. Terveys sisar ei saa mitään kyytirahana. Tuntuu aika hassulta, jos taloon tulee samalla kertaa terveys sisar ja pappi, ja kun sitten kysytään, mitä maksaa, niin terveys sisar sanoo, ettei se mitään maksa, tämä on kunnan taholta tuleva palvelus, maksattehan te kunnanveronne, mutta pappi esittäisi laskun. Minusta tuntuisi tämä jollakin tavalla oudolta ja vieraalta. Sen vuoksi tässä asiassa pitää ottaa asia vähemmän kaupallisesti. Ja tämä on ollut yleinen suhtautumistapa, niin maallikoitten kuin pappienkin keskuudessa, mutta eräs ns. talousmies teki poikkeuksen. Hän sanoi, että maailmassa on paljon tarpeita, vallitsee niukuuden laki, kaikkia tarpeita ei voida tyydyttää. Tämä koskee uskonnollisiakin tarpeita. Jos jollakulla on uskonnollisia tarpeita, maksakoon niiden tyydyttämisestä, jos jaksaa. Ellei jaksaa, niin olkoot tyydyttämättä. Tämä oli kauhea vastaus, mutta se on eräänlaisen ajattelun, liian taloudellisen ajattelun, tulos ja sitä ainakaan minä en hyväksy (Eduskunnasta: Lopeta jo!) — Niin, nämä ovat ikäviä totuuksia, mutta tällainen oli vastus; sellaisin perustein puolustellaan arvoisan välihuutajan kantaa!

Ed. Koivisto: Herra puhemies! Minä edustan laajaa erämaaseurakuntaa ja tunnen myöskin nämä matkakysymykset ja kustannukset, mistä täällä on puhuttu. Vain vakuuttaa täällä oleville edustajille, että niinkin laajassa seurakunnassa, joka käsitti alueen, joka oli suurempi kuin Uudenmaan lääni, ei yksityisille lasten vanhemmille kastematkoista yleensä — tuskin koskaan —

ole tullut mitään matkakustannuksia maksettavaksi. Nämä matkat on pyritty järjestämään seurakunnan kustannuksella siten, että kyliin tehdään virkamatkoja järjestämällä muita tilaisuuksia, maakirkkoja ja jumalanpalveluksia, jolloin myöskin kylässä suoritetaan — asianomaisten kotonakin käyden — kaikki tarpeelliset virkatehtävät. Mutta jos tämä asia nyt määrättäisiin laissa niin, että jokaisesta virkamatkasta seurakunta aina olisi velvollinen suorittamaan kyytikorvauksen, niin se loukkaisi suuresti sitä itsemääräämisoikeutta, mikä seurakunnilla vanhastaan on. Mehän tiedämme, että tuskin mikään on niin demokraattisesti järjestetty kuin evankelisluterilainen kirkko (Vasemmalta: Ohoh!). Jokainen seurakunnan jäsen saa ottaa osaa lainsäädäntöön ja myöskin palkkausjärjestelyn laatimiseen, jossa nämä virkamatkat on huomioitu.

Me olemme vanhastaan kunnioittaneet niin kuntien kuin seurakuntienkin itsemääräämisoikeutta, ja sen vuoksi minusta tuntuu oudolta, että kaupunginjohtaja esiintyy tässä asiassa, joka sotii näitä periaatteita vastaan. Jos tämä asia tehdään pakolliseksi, niin se saattaisi johtaa siihen, että entistä käytäntöä ei voitaisi sovelluttaa käytännössä, vaan monta kertaa voitaisiin järjestää esim. häät ilaisuuksia sellaisina aikoina, jolloin ei mitään muita toimituksia kylällä voida järjestää. Siitä aiheutuisi suurissa seurakunnissa vuosittain hyvinkin suuria kustannuksia, jotka vaikuttaisivat veroäyrin hintaan. Käytännössä se johtaisi siihen, että sellaisistakin virkamatkoista, joissa joudutaan esim. kirkosta eronneen isän lapsia kastaamaan, joutuisivat seurakuntalaiset maksamaan matkakorvauksen, koska lapset ja äiti kuuluvat kirkkoon. Tämä kai ei ainakaan ole oikea periaate.

Toivoisin, että eduskunta yhtyisi kirkolliskokouksen ja seurakuntien yksimielisen lausunnon perusteella laadittuun lakiesitykseen ja hyväksyisi sen siinä muodossa kuin ed. Wickman on täällä esittänyt.

Ed. Rantamaa: Ed. Koiviston puheenvuoron johdosta minä vain sanoisin, että taisi jäädä vielä eräs näkökohta, joka puoltaa hänen lausuntoansa, sanomatta, ja se on se, että seurakuntalaisissa on varakkaitakin jäseniä, jotka voisivat tällä tavoin joutua hyö-

tymään tästä, että seurakunta maksaa kaikki matkat. Mitä taas tulee kirkosta eronneitten lasten kastematkoihin, niin minä pitäisin hyvin suotavana, että siinä tapauksessa, jos joku isä, vaikka on eronnut kirkosta, haluaa, että hänen lapsensa kastetaan, niin seurakunta silloin maksaa kyytimaksun, jos lapset ovat köyhän isän lapsia. Vaikka hän onkin kirkosta eronnut, niin on humanista ja nimenomaan kristillistä, että juuri silloin seurakunta ne maksaa.

Olen sitä mieltä, että se kanta, minkä kirkolliskokous on tänne tuonut, on niin hyvin perusteltu ja käytännössä niin onnistuneeksi osoittautunut, että sitä ei ole syytä muuttaa. Muuten jouduttaisiin siihen, että varsinkin laajoissa seurakunnissa, jotka usein myös ovat köyhiä seurakuntia, seurakunnille tulisi kohtuuttoman raskas velvollisuus tästä. Se ehdotus, minkä ed. Kajala on tehnyt, tarkoittaa hyvää, mutta käytännössä johtaa kohtuuttomuuksiin.

Ed. Kajala: Täällä vedottiin taas tuohon erämaaseurakunta-asiaan (Ed. Hakala: Ei niitä kannata valistaa!). — Täytyy yrittää. — Sanottiin, että jos nykyinen systeemi muutetaan, niin tällaisilta seurakunnilta menee halu organisoida pappien työ järkevästi (Ed. Koivisto: En minä niin sanonut!). Mehän saimme tähän vastauksen kahdelta asiantuntijalta. Toinen asiantuntija väitti, että jos seurakunnat saavat kokonaan vastatakseen kyytimaksuista, niin sen jälkeen ei enää yritetäkään organisoida tätä seurakuntatyötä järkevästi (Oikealta: Kuka se oli?). — Tohtori Laitinen. Kun tämä oli aivan yllättävä vastaus, niin kysyttiin toiselta asiantuntijalta, joka oli pastori Tenhiälä, onko hän samaa mieltä kuin tohtori Laitinen, jolloin pastori Tenhiälä sanoi, ja minusta aivan oikein, että hän oli täysin eri mieltä. On selvääkin, että jos seurakunta joutuu taloudelliseen vastuuseen organisaationsa kunnollisuudesta, niin ei siltä silloin mene halu järjestää asiat järkiperaiselle kannalle, vaan aivan päinvastoin se saa lisää pontta pyrkimykselleen, kuten asiantuntijamme Tenhiälä aivan oikein huomautti.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

3—6, 8—10 ja 13—15 § hyväksytään.

21 §.

Keskustelu:

Ed. Kajala: Ehdotan, että tämä pykälä hyväksytään laki- ja talousvaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisesti.

Ed. Wickman: Jag föreslår, herr talman, att denna paragraf antages i enlighet med regeringens proposition.

Ed. Koivisto: Kannatan ed. Wickmanin tekemää ehdotusta.

Ed. Tenhiälä: Herra puhemies! Ehdotan, että vastalauseeseen lisätään lause: „Tuomiokapituli voi myöntää tästä vapautuksen seurakunnille.” (Eduskunnasta: Vastalauseeseen?).

Ed. Forsberg: Jag ber att få understöda det av rdm. Kajala gjorda förslaget.

Ed. Hakala: Kannatan ed. Tenhiälän tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Kajala ed. Forsbergin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena. Kutsun tätä ed. Kajalan ehdotukseksi. Ed. Wickman ed. Koiviston kannattamana ehdottaa, että pykälä hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisena. Kutsun tätä ed. Wickmanin ehdotukseksi. Ed. Tenhiälä ed. Hakalan kannattamana ehdottaa, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisesti kuitenkin niin, että siihen liitettäisiin seuraava lause: „Tuomiokapituli voi myöntää tästä vapautuksen seurakunnille.” Kutsun tätä ed. Tenhiälän ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Äänestyksessä ehdotan menettäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Kajalan ja ed. Tenhiälän ehdotusten välillä, sen jälkeen voittanut asetetaan ed. Wickmanin ehdotusta vastaan ja voittanut mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Tenhiälän ja ed. Kajalan ehdotusten välillä.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Tenhiälän ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Kajalan ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Antila, Erkkilä, Eskola, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Heikura, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, Kajatsalo, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahti, Laine, A. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tuuli, Tuurna, Vennamo, Wickman, Virolainen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinek, Forsberg, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hautala, Heljas, Helle, Henriksson, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Kajala, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kulo-vaara, Kuusinen, Käkälä, Lehto, Lepistö, M. Leskinen, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Teir, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaola, Torvi, Turkka, Turunen, R. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Hakila, Meinander ja J. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aittoniemi, Heinonen, Hieta-nen, Hiilelä, Jaakkola, Jokinen, Junnila, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, Korsbäck, Lahtela, Larson, E. Leikola, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lieder, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Murtomaa, Nordfors, Paasio, Pohjala, Saalasti, Saariaho, Salmela-Järvinen, V. Simonen, Suonpää, Törngren, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 76 jaa- ja 83 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 37.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Kajalan ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Wickmanin ehdotuksesta ed. Kajalan ehdotusta vastaan.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Wickmanin ehdotuksen äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Kajalan ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Antila, Erkkilä, Eskola, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jussila, Järvi, N. Kaasalainen, Kajatsalo, Kalliokoski, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Kosola, Kukkonen, Kähönen, Laine, A. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Salminen, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Teir, Tienari, Tiitu, Tuuli, Tuurna, Vennamo, Wickman, Virolainen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinek, Forsberg, Friman, Haapanen, Haapasalo, Helle, Henriksson, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jämsén, Kajala, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi,

Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Koivusilta, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Kyttä, Käkelä, Kämäräinen, Lehto, Lepistö, M. Leskinen, Lindqvist, Manninen, L. Mattila, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Saloranta, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikka-oja, Torvi, Turkka, Turunen, R. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Hakila, Meinander ja J. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aittoniemi, Heinonen, Hietanen, Hiilelä, Jaakkola, Jokinen, Junnila, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, Korsbäck, Lahtela, Lahti, Larson, E. Leikola, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lieder, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Murtomaa, Nordfors, Paasio, Pohjala, Saalasti, Saariaho, Salmela-Järvinen, V. Simonen, Suonpää, Törngren, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 72 jaa- ja 86 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 38.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Kajalan ehdotuksen.

3) Äänestys ed. Kajalan ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Kajalan ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Antila, Erkkilä, Eskola, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Inala, Jussila, Järvi, N. Kaasalainen, Kajat-

salo, Kalliokoski, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Lahti, Laine, A. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Rytä, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Salminen, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tuuli, Tuurna, Vennamo, Wickman, Virolainen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Forsberg, Friman, Haapanen, Haapasalo, Helle, Henriksson, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jämsén, Kajala, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Koivusilta, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Käkelä, Lehto, Lepistö, M. Leskinen, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Saloranta, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikka-oja, Torvi, Turkka, Turunen, R. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Hakila, Meinander ja J. Wirtanen.

Poissa äänestyksessä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aittoniemi, Heinonen, Hietanen, Hiilelä, Jaakkola, Jokinen, Junnila, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, Korsbäck, Kämäräinen, Lahtela, Larson, E. Leikola, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lieder, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Murtomaa, Nordfors, Paasio, Pohjala, Saalasti, Saariaho, Salmela-Järvinen, V. Simonen, Törngren, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 76 jaa- ja 83 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 37.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Kajalan ehdotuksen.

25 ja 26 §, soveltamissäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Puhemies: Kun suuren valiokunnan ehdotusta ei ole muuttamattomana hyväksytty, palautetaan asia suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus maksamismääräyslaiksi.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 14 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 6, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 14. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—19 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 20, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta kokonaisuudessaan, sen jälkeen esitellään menopuoli pääluokittain ja luvuittain vastaavine perus-

teluineen, sitten tulopuolen 5 osasto luvuittain, tämän jälkeen mietinnön sivulla 19 oleva ponsi ja lopuksi yleisperustelut mietinnön 1 sivulla.

Menettelytapa hyväksytään.

Yleiskeskustelu:

Ed. Raunio: Herra puhemies! Ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle eduskunnan ensi tiistaina pidettävään täysistuntoon.

Ed. Turkkia: Pyydän kannattaa ed. Raunion tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja sitä on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitän seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Ed. Heljas: Herra puhemies! Ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Ed. Rantamaa: Kannatan ed. Heljaksen tekemää ehdotusta.

Keskustelu pöydällepanon ajasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Raunio ed. Turkan kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon. Kutsun tätä ed. Raunion ehdotukseksi. Ed. Heljas ed. Rantamaan kannattamana on ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon. Kutsun tätä ed. Heljaksen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy ed. Heljaksen ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Raunion ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Antila, Erkkilä, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala,

Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Inala, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, Kajatsalo, Kalliokoski, T. Kinnunen, Klemola, Koivisto, Koivusilta, Kosola, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahti, Laine, A. Leikola, Leinonen, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, Sinkkonen, Soininen, Sukkelainen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tuuli, Tuurna, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Flinck, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkiila, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Kajala, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Korkkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Käkälä, Lehto, Lepistö, M. Leskinen, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Niskala, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rappio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Tikkaola, Torvi, Turkkala, Turunen, Väyrynen ja Äsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aittoniemi, Enne, Heinonen, Hiilelä, Jaakkola, Jokinen, Junnila, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, Korsbäck, Kukkonen, Lahtela, Larsson, E. Leikola, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lieder, Lindblom, Lindh, Luukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Murtomaa, Nordfors, Paasio, Pohjala, Saalasti, Saariho, Salmela-Järvinen, V. Simonen, Tervo, Törngren, Wiherheimo, R. Virtanen ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 80 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 40.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Heljaksen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle seuraavaan istuntoon.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: 6) asia poistetaan päiväjärjestyksestä.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ensimmäisen istuntoon:

7) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös ulkomaisen viljan ja viljatuotteiden maahantuonnista,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7;

8) Terveystieteiden ministeriön perustamista

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 3;

9) Toimenpiteitä vesistöjen likaamisen torjumiseksi

koskevan toivomusaloitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 4;

10) Eduskunnan kirjaston kertomuksen johdosta

laadittu sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1;

11) Suomalaisen ja ruotsalaisen kirjallisuuden edistämiseksi myönnettyjen määrärahojen käyttöä koskevien kertomusten johdosta

laadittu sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2; ja

12) Määrärahan myöntämistä Pellonraivaus Osakeyhtiön osakkeiden merkitsemistä varten

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12; sekä

seuraavaan istuntoon:

13) Ehdotuksen laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osakeyhtiölle valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omistamia vesivoimaoikeuksia annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13;

14) Ehdotuksen laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14;

15) Ehdotuksen laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta luovuttamaan eräs Porin maalaiskunnassa sijaitseva valtionrautateiden omistama haararata yksityiselle

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15; ja

16) Ehdotuksen laiksi työaikalain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Puhemies: Kun edustajille on jaettu myös valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16, voitaneen sekin nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Lisävaltuuksien antamista valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1954 aikana

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16 esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 16.

Täysistunto lopetetaan kello 15,34.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

22. Perjantaina 4 p. kesäkuuta 1954

kello 16.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osakeyhtiölle valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omistamia vesivoimaoikeuksia annetun lain muuttamisesta

347

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 42.

2) Ehdotus laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä

348

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14; hallituksen esitys n:o 23.

3) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta luovuttamaan Pihlavan asemalta lähtevä haararata yksityiselle ..

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15; hallituksen esitys n:o 37.

4) Ehdotus laiksi työaikalain muuttamisesta

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 17.

5) Ehdotus lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1954 aikana

350

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16; hallituksen esitys n:o 44.

Ainoa käsittely:

6) Ehdotus lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon ..

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 20.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen istuntoon.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat:

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan kokous on tänään heti täysistunnon päätyttyä.

Ed. Rantala: Valtiovarainvaliokunta kokoontuu heti tämän täysistunnon päätyttyä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osakeyhtiölle valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omistamia vesivoimaoikeuksia annetun lain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 42, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 23, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta luovuttamaan Pihlavan asemalta lähtevä haararata yksityiselle.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 37, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus laiksi työaikalain muuttamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 17, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Mustonen: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys työaikalain siten muuttamiseksi, että eräät työnjohtajaryhmät tulisivat sanotun lain alaisuuteen, on toinen niistä samaa tarkoittavista ja sisällöltään täsmälleen samanlaisista esityksistä, joita hallitus lyhyen ajan kuluessa on eduskunnalle antanut. Näiden toisiaan seuranneiden esitysten tarkoituksena on sanottu olleen halu saattaa työnjohtajat työaikalain työväensuojelumääräysten alaiseksi, „soveltuvin osin” — kuten sanonta kuuluu —, mutta kuitenkin niin, että työnjohtajia koskeva työaikkakysymys tulisi asianomaisten toimimaan ja heitä tyydyttävään ratkaisuun.

Hallituksen esityksen ja siitä annetun työväenasiainvaliokunnan mietinnön vertailu kuitenkin osoittaa, ettei valiokunnan enemmistö ole voinut pitää hallituksen esityksen sisältöä siinä määrin loppuun asti harkittuna ja työnjohtajien edut ja oikeudet siinä määrin selvästi määrittelevänä, että olisi katsottu voivansa ehdottaa sen sellaisenaan hyväksyttäväksi. Valiokunta ehdottaa siihen monia muutoksia ja selvennyksiä. Siihen sillä on ollut enemmänkin kuin riittävästi aihetta.

Hallituksen esityksen mukaisena — siitä valiokunnan enemmistö on tullut täysin vakuuttuneeksi — laki ei tarjoaisi työnjohtajille sitä säännöllisen työajan turvaa ja niitä muita etuisuuksia, joita työnjohtajat toivoivat, ja mikäli olemme voineet huomata, osittain ovat uskoneetkin saavansa, ja lain vaikutusala jäisi suppeammaksi kuin muille työntekijöille. Esityksen 3 §:n 2 momentissa tosin sanotaan, että laki tulisi koskemaan niitä työnjohtajia, joiden pääasiallisena tehtävänä on välittömästi johtaa tai valvoa alaistensa työtä ja jotka eivät ota tai vain tilapäisesti ottavat osaa johdettaviensa taikka valvottaviensa työntekijäin työhön. Tällainen säännös lakiehdotuksessa on kuitenkin vain lupaus, joka jokseenkin täydellisesti mitätöidään lakiesityksen järempänä olevilla säännöksillä. Jo saman pykälän seuraava, 3 momentti on kirjoitettu sellaiseen muotoon, ettei lakia edes asetuksella voida soveltaa valtion, kuntien ja muiden julkisten yhteisöjen virkasuhteessa oleviin työnjohtajiin.

Hyvin hälyttävä on hallituksen esityksen 8 §. Siinä sanotaan, että jos työnjohtajalla

on sellaisia aloittamis- ja lopettamistöitä, jotka tehdään ennen kuin hänen johdettaviensa työaika alkaa, ja sen jälkeen kun se on päättynyt, saadaan hänen työaikaansa pidentää kohtuullisesti, kuten lakitekstin sanonta kuuluu. Mikä tämä kohtuullisuus on, siitä ei lakiesityksessä ole edes viittausta. Se jäisi työnantajien määrättäväksi, ja tulkinta hyvin todennäköisesti olisi sellainen, että työnjohtajalla teetettäisiin säännölliseen työaikaan kuuluvina kaikki ne työt, jotka hänen toimensa vuoksi on tehtävä. Niistä ylityöistä, jotka tämän lisäksi tehtäisiin ja jotka siis tunnustettaisiin ylityöksi, maksettaisiin kertakaikkisesti määrätty kuukausittainen korvaus. Samoin olisi laita sunnuntaityön korotettuun palkkaan nähden. Kaiken lisäksi ne voitaisiin sisällyttää säännölliseen kuukausipalkkaan.

Viikoittainen vapaapäivä kuuluu niihin alkeellisimpiin oikeuksiin, jotka myös voimassa olevilla työaikalaeilla on tunnustettu. Työnjohtajien kohdalla hallitus kuitenkin esittää, että milloin työnantaja sattuu tarvitsemaan työnjohtajaa tilapäisesti työhön viikkolevon aikana, tämä voitaisiin sellaiseen komentaa. Korvauksesta sen sijaan ei puhuta sanaakaan. Loppujen lopuksi ylityöitä, niitäkään, jotka sellaisiksi myönnetään ja joista ylityökorvaus olisi maksettava, ei merkittäisi ylityötuntiluetteloon muuta kuin eräänlaisena arviona.

Kaiken kaikkiaan hallituksen esitys on ollut sellainen, ettei valiokunta ole katsonut voivansa ehdottaa sitä muuttamattomana hyväksyttäväksi. Se ehdottaa, että lain sovelutusala hyväksyttäisiin samaksi kuin voimassa oleva laki muiden työntekijäin osalta on. Toiseksi valiokunta on halunnut rajoittaa aloittamis- ja lopettamistöinä tehtävien, säännölliseen työaikaan luettavien töiden enimmäismäärän enintään 3 tuntiin viikossa. Se ehdottaa, että myös vapaapäivänä tehtävä työ olisi korvattava joko rahassa tai myöhemmin annettavana vapaapäivänä. Lopuksi se ehdottaa, että ylityöistä ja sunnuntaityöstä tulevaa korotettua palkkaa ei saa sisällyttää kuukausipalkkaan, vaan on maksettava siitä erillisenä.

Muutamat näistä muutoksista ja lisäyksistä ovat mielestämme oikeaan osuneita. Sellaisia ovat ehdotus lain sovelutusalaista ja ehdotus viikoittaisena vapaapäivinä tehdyn työn korvausmenettelystä. Mutta me valio-

kunnan kansandemokraattiset jäsenet olisimme toivoneet, että valiokunta muissakin muutosehdotuksissa olisi mennyt askeleen verran pitemmälle. Olemme kohta kohdalta tehneet siihen tähtääviä ehdotuksia. Mutta valiokunnalla ei ole ollut halua eikä rohkeutta puuttua hallituksen esityksen pahimpiin, perustavaa laatua oleviin epäkohtiin.

Jos valiokunnan ehdotus sellaisenaan hyväksytään, johtaa se siihen, että lain määräämä säännöllinen työpäivä työnjohtajilla tulee olemaan joko kaikkina viikoittaisina työpäivinä 8.5 tuntia tai kolmena viikonpäivänä 9 tuntia päivässä. Viikkotuntimäärä kaikissa tapauksissa tulisi olemaan 50. Muusta puhumattakaan se mielestämme olisi hyvin outoa laissa, jonka mukaan kaikkien muiden työntekijäin työpäivä on 8-tuntinen ja jota sen vuoksi arkikielessä sanotaankin 8 tunnin työaikalaksi. Ylityökorvaus olisi tosin maksettava erillisenä korvauksena. Sitä ei saisi suoralta kädeltä sisällyttää tai selittää sisältyvän säännölliseen kuukausipalkkaan, kuten hallituksen esityksen mukaan on asia. Mutta korvauksen suuruus ei valiokunnankaan esittämänä olisi riippuvainen siitä, miten paljon ylityötä todella on tehty. Sama koskee sunnuntaityön korotetun palkan maksamista. Ylitöiden ja sunnuntaitöiden tuntimäärä merkittäisiin valiokunnan, niinkuin hallituksen esityksenkin mukaan, niitä koskevaan luetteloon vain arviona. Kukaan ei jälkeinpäin sen perusteella voisi sanoa, kuinka paljon työnjohtaja todella on ylityötä tehnyt. Säännöksellä ylitöiden vuositaisesta enimmäismäärästä ei työnjohtajan kannalta tulisi sen vuoksi olemaan mitään juridista merkitystä.

Muutosehdotuksia tehdessään valiokunta on, niinkuin sen mietinnössä sanotaan, „halunnut säilyttää työnantajalle mahdollisuuden käyttää työnjohtajia työssä siinä määrin joustavasti, ettei valiokunnan ehdottamilla muutoksilla työajan järjestelyssä aiheuteta nykyistä suurempia vaikeuksia työnantajille”. Tilanne työnjohtajien osalta heitä koskevasta lainmuutoksesta huolimatta jäisi siis nykyiselleen. Olemme sitä mieltä, niinkuin valiokunnan mietintöön liittämässämme vastalauseessa sanotaan, että työaikalain täytyy myös työnjohtajille tarjota, niin suuressa määrin kuin se heidän erikoisasemansa vuoksi on mahdollista, samat oikeudet kuin lain tarkoittamille muillekin työntekijöille. Säännöl-

lisen työajan tulisi siis olla 8-tuntinen, ja kaikki ne muut työt, jotka sen lisäksi tehdään, aloittamis- ja lopettamistyöt niihin luettuina, olisi katsottava ylitöihin kuuluviksi. Niistä olisi maksettava lain yleisten säännösten mukainen ylityö- ja sunnuntai-työkorvaus.

Me myönnämme, että työnjohtajilla eriinäisissä tapauksissa saattaa olla sellaisia aloittamis- ja lopettamistöitä, joiden tekeminen heidän johdettavanaan olevien työntekijäin säännöllisen työajan ulkopuolella ehkä on välttämätöntä. Saattaa syntyä tilanteita, joissa ylitöiden tekeminen muutoinkin käy välttämättömäksi. Tämän vuoksi todella tarpeellisen joustavan menettelyn aikaansaamiseksi käsityksemme mukaan voidaan lakiesityksen 11 §:ään ottaa sellainen lisäys, että alkamis- ja lopettamistöitä ei oteta lukuun ylitöiden vuosittais määrää laskettaessa. Sen mukaisesti valiokunnan lakiehdotuksesta olisi poistettava 8, 17, 18 ja 20 § ja 11 § hyväksyttävä vastalauseen mukaisena. Muulta osalta olemme valiokunnan mietinnön kannalla.

Rohkenen toivoa, että suuri valiokunta ottaa ehdotuksemme huomioon ja tekee lakiesitykseen sen mukaiset muutokset. Vain siten voidaan saada aikaan sellainen lainmuutos, joka ei vain lupaa, vaan todella myös turvaa työnjohtajille ne oikeudet ja edut, joita he tältä lainmuutokselta odottavat.

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään.

5) Ehdotus lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1954 aikana.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 44, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16.

Keskustelua ei synny.

Lainanottovaltuuksien ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 6) asia.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16,16.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

23. Tiistaina 8 p. kesäkuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Kolmas käsittely:

- 1) Ehdotus maksamismääräyslaiksi 355
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 14; lakivaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 6.

Toinen käsittely:

- 2) Ehdotus laiksi rangaistusmääräyksestä annetun lain muuttamisesta
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:o 12 a ja 12; lakivaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 27.

- 3) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttoriurkuri palkkauksesta annetun lain muuttamisesta

- Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:ot 13 a ja 13; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 36.

- 4) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osakeyhtiölle valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omistamia vesivoimaoikeuksia annetun lain muuttamisesta

- Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 15; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 42.

- 5) Ehdotus laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä

- Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 16; valtiovarainvaliokun-

nan mietintö n:o 14; hallituksen esitys n:o 23.

- 6) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta luovuttamaan Pihlavan asemalta lähtevä haararata yksityiselle 358

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 17; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15; hallituksen esitys n:o 37.

- 7) Ehdotus lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1954 aikana

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 18; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16; hallituksen esitys n:o 44.

Ainoa käsittely:

- 8) Ehdotus lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon ..

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 20.

- 9) Ehdotus määrärahan myöntämisestä Pellonraivaus Osakeyhtiön osakkeiden merkitsemistä varten

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12; hallituksen esitys n:o 13.

- 10) Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1951 ja valtiontilintarkastajain kertomus samalta vuodelta

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11; mainitut kertomukset.

- 11) Valtioneuvoston päätös 18 päivästä helmikuuta 1954 ulkomaisen viljan ja viljatuotteiden maahantuonnista 404

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7; mainittu päätös.

Siv.

Siv.

355

„

„

357

358

359

„

380

392

404

12) Kertomukset suomalaisen ja ruotsalaisen kirjallisuuden edistämiseksi myönnettyjen määrärahan hoidosta vuonna 1953

Asiakirjat: Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2; mainitut kertomukset.

13) Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 1953

Asiakirjat: Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1; mainittu kertomus.

14) Ehdotus toivomukseksi terveydenhoitoministeriön perustamisesta ...

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. Ryömän ym. toiv. al. n:o 107.

15) Ehdotus toivomukseksi toimenpiteistä vesistöjen likaamisen torjumiseksi

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. A. Leikolan ym. toiv. al. n:o 144.

Pöydällepanoa varten esitellään:

16) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 8 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta

17) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös vuonna 1954 tuotetun sokerijuurikkaan hinnoista

18) Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta

19) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kittilän yhteiskoulun rakentamiseksi

20) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maalaiskansakoulujen oppilassasuntoloiden ylläpitämiseen

Siv. Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

404 Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Kalavainen, Karvikko, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Møhell, Nordfors, Paasio, Ryhtä, Saalasti, A. Simonen, Sukselainen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi ed. Saalasti, tästä ja huomispäivän istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Koskinen ja T. Kinnunen sekä kevätestuntokauden loppuun saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. Kuusinen.

Oy Yleisradio Ab:n hallintoneuvoston jäsenet.

Puhemies: Oy Yleisradio Ab:n voimassa olevan yhtiöjärjestyksen 9 §:n 4 momentin mukaan on sanotun yhtiön hallintoneuvoston jäsenen sijaan, joka toimikautenaan eroaa, valittava uusi jäsen toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi. Tähän nähdessä puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi uuden jäsenen valitsemisen edesmenneen kansanedustaja Juho Niukkasen sijaan mainitun yhtiön hallintoneuvostoon 1 päivänä kesäkuuta 1952 alkaneen kolmivuotiskauden jäljellä olevaksi ajaksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Ed. Murron ym. kysymys, joka koskee työttömyystöiden järjestämistä, ja ministeri Sumun siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiehelle osoitettuna, saapunut ministeri Sumun vastaus ed. Murron ym. kysymykseen, joka koskee työttömyystöiden järjestämistä.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kuluneen talven aikana on työttömyystilanne ollut vaikea. Useissa maamme kunnissa on työttömien määrä noussut jopa 6—10 prosenttiin asukasluvusta. Työttömyystöitä ei valtiovallan toimesta ole järjestetty läheskään riittävässä määrässä, eikä valtion taholta ole täytetty työttömyysohjeiden mukaista sijoitusvelvollisuutta. Tästä onkin ollut seurauksena, että kunnat ovat joutuneet useissa tapauksissa taloudellisiin vaikeuksiin työttömyyden torjunnasta aiheutuneiden kustannusten johdosta. Tilannetta on vielä pahentanut se, että valtio on laiminlyömällä sijoitusvelvollisuuttaan vastaavan osuuden suorittamisen jäänyt useille kunnille velkaa. Viime viikkoina on tilanne edelleen huomattavasti vaikeutunut sen johdosta, että työvoimapiirit ovat ryhtyneet supistamaan valtion varatöitä, jopa niitä kokonaan lopettaenkin. Samanaikaisesti kun täten on lisätty työttöminä olevien määrää, on myös työttömyysviranomaisten määräyksestä ryhdytty toimenpiteisiin aikaisemmin työttömyyskortistoon hyväksytyjen poistamiseksi kortistoista. Useissa tapauksissa tällaiset toimenpiteet ovat olleet työttömyysohjeiden vastaisia.

Kaikesta edellämainitunlaisesta valtion työttömyysviranomaisten menettelystä onkin ollut seurauksena, että huomattava määrä palkkatöistä toimeentulonsa hankkineita perheen huoltajia on joutunut olemaan työttöminä jopa kuukausia. Mainittakoon, että mm. Haukiputaalla on nykyisin kortistoon hyväksytyistä kokonaan työtä vailla olevia 211, Kemissä yli 200, Iissä yli 100. Samanlaisia esimerkkejä voisi luetella myös muista kunnista maamme eri puolilta. Selvää on, että työttöminä olevien ja heidän perheittensä asema on muodostunut kestävämmäksi. Useissa tapauksissa ne ovat joutuneet turvautumaan velkakauppaan ja kuntien huoltoapuun. Huomattavassa määrässä, varsinkin

Pohjois-Suomessa, ovat työttömät joutuneet siirtymään Ruotsin puolelle työn etsintään.

Työttömyysviranomaiset ovat perustelleet toimenpiteitään mm. sillä, että pienviljelijät kadottavat mielenkiintonsa maanviljelykseen ja että peltotyöt jäävät suorittamatta, jos heille edelleen järjestetään ansiotuloja työttömyystöistä. Tällainen on mitä törkeintä tosiasioiden vääristelyä, sillä jokainen vähänkin asiaa tunteva tietää, ettei varsinkaan Pohjois-Suomessa voida pello- ja kylvötöitä aloittaa ennenkuin toukokuun lopulla ja kesäkuun alussa. Lisäksi on todettava, että pienviljelijät erikoisesti keväällä tarvitsevat varoja perheittensä elättämiseen, karjan rehun ostamiseen, verojen maksamiseen sekä siementen ja lannoitteiden hankintaan voidakseen harjoittaa maatilatalouttaan. Selvää siis on, että myös pienviljelijäväestö tarvitsee keväällä kiipeästi ansiomahdollisuuksia, joita ei voida muuten turvata kuin valtion varatöitä järjestämällä. Tämä on sitäkin selvempää niiden perheiden kohdalla, joiden toimeentulo on kokonaan ansiotulojen varassa. Vapaiden töiden lisääntymisen kautta ei heilläkään ole mahdollisuutta saada vielä ansiomahdollisuuksia. Kausiluontoiset uitto- ja lastaus-ym. työt alkavat esim. Pohjois-Suomessa vasta kesäkuussa, joten työttöminä olevien palkkatyöläisten on mahdotonta odottaa näiden avautumista.

Edellä esitetyn perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota niihin seuraamuksiin, joita valtiovallan toimenpiteet työttömyystöiden lopettamiseksi ovat aiheuttaneet työläisille ja pienviljelijöille; ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä työttömyystöiden kiireellisesti jälleen käyntiin saattamiseksi ja väestön toimeentulon turvaamiseksi?

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1954.

Yrjö Murto.
Eino Tainio.
Pentti Liedes.
Irma Torvi.

Y. Enne.
Aleksi Kiviaho.
Paavo Aitio.
Eino Roine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin nojautuen kansanedustajat Yrjö Murto ym. ovat esittäneet valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota niihin seuraamuksiin, joita valtiovallan toimenpiteet työttömyystöiden lopettamiseksi ovat aiheuttaneet työläisille ja pienviljelijöille; ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä työttömyystöiden kiireellisesti jälleen käyntiin saattamiseksi ja väestön toimeentulon turvaamiseksi?”

Näihin kysymyksiin, jotka Herra Puhemies on lähettänyt allekirjoittaneelle ministerille, vastaan kunnioittaen seuraavaa:

Kahtena viime talvena työttömyysluvut ovat nousseet huomattavan korkeiksi. Joskaan nyt päättymässä olevan työttömyyskauden huippuluku ei noussut läheskään niin suureksi kuin viime kesänä useimmilla tahoilla oletettiin, vaan jäi huomattavasti alle edellisenkin työttömyyskauden huipun, on kuitenkin todettava, että työttömyyttä esiintyi vakavissa mittasuhteissa ja aiheutti niin valtiolle kuin kunnillekin huomattavan rasituksen. Nyt on työllisyystilanne jälleen parane-massa ja työttömyyskortistoihin merkittyjen luku on nopeasti laskemassa. Huippuluvun oltua talvella 52 840 oli vastaava luku 15. 5. 27 348 ja 22. 5. enää 19 467. Näistä oli työttömyystöihin sijoitettuja 18 604 ja työtä vailla olevia 863. Työhönsijoitusprosentti on viime aikoina ollut n. 96 %. Työllisyystilanne on nyt huomattavasti parempi kuin vastaavana aikana viime vuonna, jolloin työttömyyskortistossa oli 25 418, ja tämänhetkiset näköalat eteenpäin myös viimevuotista paremmat. Teollisuus toimii kokonaisuutena katsoen täydellä teholla ja rakennustoiminnasta näyttää muodostuvan erittäin vilkas. Myöskin muun talouselämän toiminta näyttää sujuvan tyydyttävästi. Ainoastaan pino-tavaran hakkuissa etenkin polttopuun osalta työvoiman kysyntä on normaalia pienempää.

Mutta vaikka tilanne näin kokonaisuutena ottaen onkin tyydyttävä, ei tilanne kaikilla paikkakunnilla ole yhtä hyvä. Niinpä näyttää eräillä paikkakunnilla rakennustoiminta jään entistä vähäisemmäksi ja siten aiheutta-

van edelleen paikallisesti työllisyysvaikeuksia. Työvoimaviranomaisten taholla onkin kiinnitetty erikoista huomiota tällaisiin paikkakuntiin.

On luonnollista, että työllisyystilanteen parantuaessa työttömyystöitä supistetaan. Tätä toimenpidettä jouduttaa myös se, että työttömyystöinä tehtyjen, lähinnä tietöiden kesän-aikaisia viimeistelytöitä varten on myönnetty noin 1 400 miljoonaa markkaa ja määrätty työvoiman ottoon ja käyttöön nähden noudatettavaksi työvoimaviranomaisten määräyksiä. Valtiovalta tulee kuitenkin edelleen tarkoin seuraamaan työllisyystilanteen kehitystä koko maassa ja erikoisesti niillä paikkakunnilla, joissa työttömyys näyttää olevan rakenteellista, sekä ryhtymään lisätoimenpiteisiin työllisyyden turvaamiseksi, milloin siihen on aihetta.

Tämän, Herra Puhemies, olen tahtonut saattaa tietoonne.

Helsingissä, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä, toukokuun 29 päivänä 1954.

Ministeri *Aku Sumu.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av riksdagsordningens 37 § 1 mom. ha riksdagsmännen Yrjö Murto m. fl. till vederbörande medlem av stadsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid de påföljder statsmaktens åtgärder i syfte att avsluta arbetslöshetsarbetena åsamkat arbetare och småbrukare; samt om så är fallet,

vilka åtgärder ärnar Regeringen tillgripa för att med det snaraste återigångsätta arbetslöshetsarbetena och trygga befolkningens utkomst?”

Till detta spörsmål, som Herr Talmannen tillställt undertecknad minister, önskar jag vördsamt framhålla:

Under de två senaste vintrarna nådde arbetslösheten betydande siffror. Ehuru toppsiffrorna för den arbetslöshetssäsong, som nu lider mot sitt slut, icke stego närmelsevis så högt som man senaste sommar på flere håll antagit, utan stannade vid betydligt lägre tal än föregående år, bör det likväl konstateras

ras, att arbetslöshet förekom i allvarlig utsträckning, och att den för såväl staten som kommunerna blev en tung börda. Nu håller sysselsättningsläget åter på att förbättras och antalet i arbetslöshetsregister intagna sjunker snabbt. Det högsta antalet under vintern var 52 840, medan motsvarande antal den 15. 5. var 27 348 och den 22. 5. endast 19 467. Av dessa voro 18 604 personer placerade i arbetslöshetsarbete och helt utan arbete voro endast 863. Arbetsplaceringsprocenten har den senaste tiden varit ca 96 %. Sysselsättningsläget är nu betydligt bättre än vid motsvarande tidpunkt senaste år, då 25 418 personer stodo upptagna i arbetslöshetsregistren, och framtidsutsikterna äro nu även bättre än senaste år. Som helhet betraktad arbetar industrin med full kapacitet och byggnadsverksamheten synes bli synnerligen livlig. Även näringslivet i övrigt uppvisar en fullt tillfredsställande verksamhet. Endast ifråga om avverkningen av travat virke, särskilt vad brännved beträffar, är efterfrågan på arbetskraft mindre än normalt.

Men ehuru läget i det stora hela är tillfredsställande, är det icke lika gott på alla orter. Sälunda synes på vissa orter byggnadsverksamheten förbli obetydlig och leder alltså till lokala sysselsättningsvärigheter. Arbetskraftsmyndigheterna ha därför särskilt fäst uppmärksamhet vid dessa orter.

Det är naturligt, att arbetslöshetsarbetena inskränkas, då sysselsättningsläget förbättras. Denna åtgärd påskyndas även av den omständigheten, att för sommaravslutningen av arbetslöshetsarbeten, närmast vägarbeten, beviljats ca 1 400 miljoner mark, varvid beträffande anställandet och användandet av arbetskraft arbetskraftsmyndigheternas anvisningar skola följas. Statsmakten kommer likväl fortfarande att noggrannt följa med sysselsättningslägets utveckling i hela landet och särskilt på de orter, där arbetslösheten synes vara av strukturell karaktär, samt vidtaga ytterligare åtgärder för att trygga sysselsättningen, då skäl därtill föreligger.

Detta, Herr Talman, har jag velat bringa till Eder kännedom.

Helsingfors, ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena, den 29 maj 1954.

Minister *Aku Sumu.*

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus maksamismääräyslaiksi.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 6, jota on valmistelevalti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 3 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 14, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi rangaistusmääräyksestä annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 12 a ja otetaan jatkettuun toiseen käsittelyyn siinä sekä saman valiokunnan mietinnössä n:o 12 ja lakivaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevalti käsitelty hallituksen esitys n:o 27, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 12 a, jonka mukaan suuri valiokunta asian uudelleen käsiteltyään on yhtynyt eduskunnan asiassa tekemään päätökseen.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi evankelis-luterilaisten seurakuntien pappien ja kanttori-urkuriin palkkauksesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 13 a ja otetaan jatkettuun toiseen käsittelyyn siinä sekä saman valiokunnan mietinnössä n:o 13 ja laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 valmis-

televasti käsitelty hallituksen esitys n:o 36, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 13 a, josta ilmenee, että suuri valiokunta on päättänyt pysyä ennen tekemässään päätöksessä. Eduskunnan on näin ollen päätettävä, hyväksyykö se suuren valiokunnan ehdotuksen vai pysyykö eduskunta ennen tekemässään päätöksessä.

Keskustelu:

Ed. Kajala: Herra puhemies! Valiokunnan mietintöön liittyvän vastalauseen mukaista kantaa on vastustettu mm. sillä perusteella, että seurakunnalle jäisi parempi tilaisuus järjestää tämä työ seurakunnan erikulmilla. Tämä perustelu ei kuitenkaan pidä paikkaansa. On sanottu, että jos seurakunta joutuu maksamaan kyytimaksut, niin kansa rupeaa suuressa määrin käyttämään pappeja, eikä näillä ei ole tilaisuutta järjestää työtään järkiperaiselle kannalle. Näin ei voi asianlaita olla, sillä jos seurakunta vastaa kustannuksista, silloin sillä on paljon suurempi oikeus järjestää nuo matkat sillä tavalla kuin se itse haluaa. Jos sen sijaan seurakuntalaiset maksavat matkat, niin heillä on tietenkin suurempi oikeus vaatia, että papin pitää tulla juuri silloin, kun he haluavat, koska kerran he maksavat kyydinkin.

En siis katso, että tämä perustelu pitäisi paikkaansa. Ehdotankin vastalauseen mukaisesti, että eduskunta pysyisi aikaisemmin tekemässään päätöksessä.

Ed. Kulovaara: Kannatan tehtyä ehdotusta.

Ed. Wickman: Jag hade helst sett att riksdagen godkánt detta förslag i enlighet med propositionen, men när det inte gått för sig att få det antaget i den formen, nöjer jag mig med det som stora utskottet har föreslagit. Jag hoppas alltså, att riksdagen omfattar stora utskottet förslag.

Ed. Salminen: Herra puhemies! Pyydän saada kannattaa ed. Wickmanin ehdotusta. Katson, että se vastaa parhaiten asialisuutta tässä asiassa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Kajala ed. Kulovaaran kannattamana ehdottanut, että eduskunta pysyisi ennen tekemässään päätöksessä.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on eduskunta päättänyt pysyä ennen tekemässään päätöksessä.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Eskola, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Högstöm, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kekkonen, Kleemola, Koivisto, Korsbäck, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, M. Miettinen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saari-aho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brandt-Wallin, Enne, Flinck, Forsberg, Friman, Haapanen, Haapasalo, Helle, Henriksen, Hietanen, Hiilelä, Hult, Hykkäälä, Jokinen, Kajala, Karjalainen, Karvonen, Kauhane, Kelovesi, Kilpeläinen, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola, Kuittinen, Kuljala, Kulovaara, Käkälä, Lehto, E. Leikola, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nie-

minen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Taurainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaaja, Torvi, Turkka, Turunen, R. Virtanen, Väyrynen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Hakkila, Hiltunen, Meinander ja J. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Kalavainen, Kalliokoski, Karvikko, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Koivusilta, Koskinen, Kuusinen, Leivo-Larsson, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, Manninen, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhtä, Saalasti, A. Simonen, Sukkelainen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 87 jaa- ja 80 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 28.

Eduskunta on hyväksynyt valiokunnan ehdotuksen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osakeyhtiölle valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omistamia vesivoimaoikeuksia annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 15 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 13 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 42, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 15. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Seppälä: Pyydän, että pöytäkirjoihin ja asiakirjoihin korjataan se painovirhe, mikä on valtiovarainvaliokunnan mietinnön I vastalauseessa, jossa sanotaan, että poistettaisiin sanat „vesistön yhtenäistä ja järkipäistä”, kun piti olla „yhtenäistä ja”.

Herra puhemies! Tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan, että poistettaisiin nämä „yhtenäistä ja” sanat.

Ed. Koivisto: On valitettavaa, että valiokunta samoin kuin suuri valiokuntakin on päätenyt siihen tulokseen, mihinkä se kysymyksessä olevan lain 1 §:n kohdalla on päätenyt. Ne sanat, jotka tähän pykälään on lisätty hallituksen esitykseen nähden ja myöskin asiaa valmistelleen komitean esitykseen, aiheuttavat ilmeisesti lakia käytännössä sovellutettaessa suuria tulkintavaikauksia ja saattavat johtaa siihen, ettei työrauha Kemijoelle vieläkaan pääse syntymään. Sen vuoksi minä hartaasti toivon, niin kuin kaikki asiaa valmisteelleet elimet ja asiantuntijat ovat suositelleet, että lakiesitys hyväksyttäisiin hallituksen ehdottamassa muodossa, jolloinka se tyydyttäisi varmaan molempia osapuolia.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1 §.

Keskustelu:

Ed. Seppälä: Ehdotan, että 2 momentista poistettaisiin sanat „yhtenäistä ja”, jotka valiokunta on siihen liittänyt.

Ed. Koivisto: Kannatan ed. Seppälän tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Seppälä ed. Koiviston kannattamana ehdottanut, että 2 momentista poistettaisiin sanat „yhtenäistä ja”. Kutsun tätä ed. Seppälän ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Seppälän ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Heljas, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jokinen, Kajala, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kelo-vesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Käkeli, Kämäräinen, Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Miikki, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikka-oja, Torvi, Turkka, Turunen, R. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Hetemäki, Honkala, Hosa, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kleemola, Koivisto, Korsbäck, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Lahtela, Lahti, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, M. Miettinen, Murtomaa, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tuuli, Törn-gren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Kalavainen, Kalliokoski, Karvikko, T. Kinnunen, Koivusilta, Koskinen, Kuusinen, Laine, Lindblom, Luukkarinen, Malkamäki, Meinander, H. Miettinen, Mohell, Nordfors, Nordström, Paasio, Ryhtä, Saalasti, A. Simonen, Sukselainen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 90 jaa- ja 82 ei-ääntä; poissa 27.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

2 ja 5 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 16 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 14 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 23, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 16. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei viriä.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—9 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta luovuttamaan Pihlavan asemalta lähtevä haararata yksityiselle.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 17 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 15 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 37, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 17. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1954 aikana.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 18 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovainvaliokunnan mietinnössä n:o 16 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 44, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 18.

Keskustelua ei synny.

Lisävaltuudet hyväksytään suuren valiokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Lainanottovaltuuksien toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ehdotus lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon.

Esitellään valtiovainvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 20, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovainvaliokunnan mietintö n:o 6. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta kokonaisuudessaan, sen jälkeen esitellään menopuoli vastaavine perusteluineen, sitten tulopuolen 5 osasto luvuittain, tämän jälkeen mietinnön sivulla 19 oleva ponsi ja lopuksi yleisperustelut mietinnön 1 sivulla.

Menettelytapa hyväksytään.

Yleiskeskustelu:

Ed. Peltonen: Herra puhemies! Valtiovainvaliokunta on hyväksynyt verraten vähäisin muutoksin hallituksen esitykseen lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon, sisältyvät viran ja toimen haltijain palkkausluokkien ns. kuoppakorotukset.

Valiokunnan mietinnön hyväksyminen ei kuitenkaan merkitse sitä, että sen jälkeen mainitut palkkaukset olisivat oikeassa suhteessa toisiinsa ja myöskin vastaisivat kukin viran tai toimen aiheuttamia vaatimuksia ja vastuuta. Päinvastoin valiokunta itsekin mietintönsä perusteluissa toteaa, että nyt tapahtuvan tarkistuksen jälkeen virkojen ja toimien palkkausluokkien sijoitteluun jää runsaasti epäkohtia. Tämä johtuu lähinnä siitä, että valiokunta ei ole voinut puuttua muiden kuin hallituksen esityksen tarkoittamien virkojen ja toimien sijoitteluun. Samasta syystä myöskin johtuu, että valiokunta ei ole tehnyt huomattavia muutoksia niiden palkkausluokkien kohdalla, joita hallitus on esittänyt korotettavaksi.

Kun valiokunnan asianomaisessa jaostossa hallituksen esitys oli valmistelevasti käsiteltävänä, esitettiin useiden järjestöjen taholta hyvin perusteltuja kirjelmia palkkausten korottamiseksi ja palkkauskouppien tasoittamiseksi. Esityksiä käsiteltäessä kuitenkin ilmeni, että hallituksen esitykseen ei sisällynyt vastaavia virkoja tai toimia, joten niitä ei myöskään voitu esittää valiokunnalle. Hallituksen esitys oli varsin rajoitettu ja siitä jätetty pois useita korotuksen tarpeessa olevia viran tai toimen haltijain ryhmiä. Sen vuoksi palkkausluokkien välillä epäsuhte olisi tullut vain entistä suuremmaksi, jos valiokunta olisi ryhtynyt huomattavasti korottelemaan hallituksen esitykseen sisältyviä palkkausluokkia, jotka ehdotukset yleensä olivat palkkauskomitean esityksen mukaisia. Näistä syistä valitettavasti ei ole voitu seurata eri järjestöjen tekemiä muutosesityksiä.

Tämä nyt suoritettu tarkistus sivuuttaa kokonaan valtion viran tai toimen haltijain suuret ryhmät, joissa kieltämättä palkat ovat liian alhaisia. Hallituksen huolenpito sen sijaan on kohdistunut lähinnä yläpään palkkauksissa esiintyvien epätasaisuuksien poista-

miseen, jota yksinomaan ei voida pitää riittävänä toimenpiteenä. Onkin luonnollista, että nyt suoritettu palkkojen tarkistus ei tyydytä pienten ja keskisuuruisten palkkausryhmien viran tai toimen haltijoita. Tästä syystä on hallituksen syytä kiinnittää vakavaa huomiota valtiovarainvaliokunnan mietinnön perusteluihin ja jatkaa virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoittelua.

Kun myöskin virkapukuavustusten maksamisessa on ilmennyt epäkohtia, kirjavuutta ja epäoikeudenmukaisuutta, valiokunnan mielestä tämäkin asia olisi tutkittava ja tehtävä tarpeelliset esitykset epäkohtien poistamiseksi.

Toivottavasti hallitus kiinnittää vakavaa huomiota palkkauksessa esiintyviin epäkohtiin ja ryhtyy asian vaatimiin toimenpiteisiin ja esittää ensi vuoden vakinaisen talousarvion yhteydessä tarpeen vaatimat muutokset palkkausluokissa ja pukuavustuksissa.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Esillä oleva hallituksen esitys lisäyksistä ja muutoksista kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioon käsittelee virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoittelua sekä virkapukuavustusten korottamista 20 %:lla.

Valtion virkamiesten palkkaluokkiin sijoituksessa on ilmennyt melkoisesti epäjohtomukaisuutta, mikä on aiheuttanut voimakasta tyytymättömyyttä virkamiesten keskuudessa. Yleisimpinä ovat epäkohdat ilmenneet alemmien ja keskikorkeiden palkkaryhmien kohdalla, koska käsityksemme mukaan peruspalkat elinkustannustason huomioon ottaen ovat olleet riittämättömät. Vuoden 1953 budjettikäsittelyn yhteydessä suoritettiin eräitä palkkaluokkatarkistuksia, mutta samalla eduskunta totesi, että suoritettujen tarkistusten jälkeen palkkausluokitteluun jää edelleen epäkohtia ja puutteita, joten virkojen ja toimien palkkaluokkiin sijoittelun tarkistusta on palkkauslautakunnan toimesta edelleen jatkettava. Nyt esillä olevassa lisäbudjetissa esitetään mainittuja epäkohtia ja puutteita korjattavaksi hieman yli 6 000 viran ja toimen haltijan osuudelta. Tämän suoritettujen tarkistuksen ja hallituksen esityksen peruseheikkous on kuitenkin siinä, että se käsittää lukumääräisesti hyvin suppean ryhmän valtion viran ja toimen haltijoita. Toinen peruseheikkous on siinä, että siitä puuttuu monia sellaisia viran ja toimen haltijain ryh-

miä lähinnä alemmissa ja keskipalkkaryhmissä, joiden palkkausluokkatarkistus olisi ollut aivan välttämätöntä. Hallitus on lisäksi esityksessään poikennut huomattavasti vielä palkkauslautakunnankin esittämältä linjalta, ja tämä poikkeaminen on tapahtunut melko yksipuolisesti. Hallitus on esittänyt eräänlaisen tasokorotuksen ylemmissä ja johtavissa asemissa olevien virkamiesten palkkauksen kohdalla, mutta jättänyt vastaavanlaisen korotuksen suorittamatta alemmissa ja keskipalkkaryhmissä, joissa, kuten alussa mainitsin, tasokorotus olisi ollut välttämätöntä ottaen huomioon palkkatason alhaisuuden ja jatkuvasti nousseen elintason.

Valtiovarainvaliokunnan palkkajaostolle, jossa hallituksen esitystä käsiteltiin, esitettiin Virkamiesliiton, Valtion Virkailijain Yhteisjärjestön sekä lukuisten viran- ja toimenhaltijaryhmien taholta kirjelmää ja suullisia lausuntoja, joissa selvästi tuotiin esille niitä monia epäkohtia, joita valtion virkamiesten palkkauksissa ilmenee, mutta joita ei ole otettu huomioon hallituksen lisäbudjettiesityksessä. Esim. Uudenmaan lääninhallituksen työntekijäryhmä mainitsi jättämässään kirjelmässä: „Uudenmaan lääninhallituksen alemmissa palkkaluokissa työskentelee 41 henkilöä 8 palkkaluokassa, jossa peruspalkka on 16 625 mk, 11 henkilöä 9 palkkaluokassa, jossa peruspalkka on 17 450 mk, 10 henkilöä tilapäisinä toimistotyöntekijöinä, joiden kokonaispalkka on 20 000 mk kuukaudessa, 35 henkilöä virastovaratyöntekijöinä, joiden kokonaispalkat ovat 17 150—26 000 mk kuukaudessa. Korkeimmin palkattuihin kuuluvat vain korkeakoululoppututkinnon suorittaneet tai vastaavat. Suunnilleen samanlainen tilanne vallitsee myös muiden lääninhallituksien työntekijöiden kohdalla. Nämä ryhmät ovat jääneet osattomiksi muistakin vähäisistä kuoppatasoituksista, joita on suoritettu valtion viran ja toimen haltijain palkkauksissa vuoden 1951 jälkeen, vaikka elinkustannusten nousu juuri heidän kohdallaan tekee palkkakuopassa olemisen kipeimmin tuntuvaaksi aiheuttaen useissa tapauksissa suoranaisista puutteita.”

Tällaisia esimerkkejä ja lausuntoja voitaisiin lukea monien muiden työntekijäryhmien kohdalla, jotka esittivät valtiovarainvaliokunnan palkkajaostolle lausuntoja, joista riittävän selvästi ilmenee, miten alhainen palkkataso heillä yleensä on. Näiden epä-

kohtien ja puutteiden poistamiseksi hallitus ei ole esittänyt tasokorotusta samalla tavalla kuin se esittää ylempissä palkkaluokissa ja johtavassa asemassa olevien viran ja toimen haltijain kohdalla. Kun lisäbudjetin muuttamismahdollisuudet ovat melkoisen rajoitetut, ei ilmeneviä epäkohtia ja puutteita ole ollut mahdollisuus valtiovarainvaliokunnassa esittää edes korjattavaksi esillä olevan tulojen menoarvioesityksen yhteydessä. On ollut pakko tyytyä siihen suppeaan ja osittain yksipuoliseen esitykseen, jonka hallitus on antanut.

Niiden muutamien alempien ja keskikokorkeiden palkkaryhmien kohdalla, joissa hallitus esittää tarkistuksen suoritettavaksi, on korotus pyritty rajoittamaan vain osaan samaa tehtävää suorittavista viran ja toimen haltijoista. Esim. vahtimestarit on esitetty porrastettavaksi viiteen eri palkkausryhmään, josta on seurauksena, että vain osa tulisi saamaan vähäisen korotuksen ja suurin osa jäämään korotusta vaille. Valiokunnan enemmistö on kuitenkin tässä kohdassa korjannut hallituksen esitystä siinä määrin, kuin tämä lisämenoarvion puitteissa on ollut mahdollista. Vankiloiden työmestarit, jotka tähän asti ovat olleet kahdessa palkkaryhmässä, esitetään porrastettavaksi kolmeen eri palkkausryhmään. 44 vankilatyömasterista, jotka ovat tähän asti vuosikymmenet olleet samassa palkkaluokassa, hallitus esittää 12 työmestarille yhden palkkaluokan korotuksen, mutta jättää 32 työmestaria vaille tätä vähäistä korotusta. Niinikään hallitus esittää Turun ja Tampereen postiljoonien kohdalla yhden palkkaluokan korotusta, siis samaan, missä aikaisemmin ovat olleet Helsingin, Rovaniemen ja Kemijärven postiljoonit, mutta jättää muiden kaupunkien ja asutuskeskusten kohdalla suorittamatta tämän vaatimattoman palkankorotuksen. Edelleen hallitus jättää korotusta vaille Turun ja Tampereen ylimääräiset postiljoonit, jotka suorittavat aivan samanlaista työtä kuin peruspalkkaisetkin. Hallitus ehdottaa väliaikaisten opettajakorkeakoulujen harjoitusaineiden lehtorien palkkauksen korotettavaksi yhdellä palkkausluokalla, mutta jättää korotusta vaille Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun harjoitusaineiden lehtorit. Valiokunta on myöskin tästä epäoikeudenmukaisuudesta mietintönsä perusteluissa huomauttanut. Valtiorautateiden sekä posti- ja lennä-

tinlaitoksen sähköasentajien, puhelinmestarien, sähköyliasentajien ja teknikkojen palkkausksymyksestä, joka on ollut esillä pitemmän ajan ja josta myöskin valtiovarainministeriön järjestelyosasto on suorittanut tutkimuksia, antamassaan lausunnossa järjestelyosasto on pitänyt tarpeellisena, että koko asentajakunnan palkkaus tarkistetaan nykyisiä tehtäviä vastaavaksi. Esimerkkeinä ja vertailukohteina on mainittu mm. Helsingin kaupungin sähköalan viranhaltijain palkat, jotka vastaavat valtion palkka-asteikon palkkaluokkia 18—25. Hallitus kuitenkin jättää edellä mainitunkin epäkohdan edelleen olemaan korottamalla ainoastaan osan lennätin- ja sähköasentajista 15 palkkaluokkaan sekä osan posti- ja lennätinhallituksen asentajista 14 palkkaluokkaan. Samanlaista epäoikeudenmukaisuutta, mitä edellä olen muutamilla esimerkeillä tuonut esille, ilmenee hallituksen esityksessä rautateiden vaunumestarien, alityönjohtajien, vaih데미esten, esimesten, posti- ja lennätinhallituksen autonasentajien, varapostiljoonien ja maanmittaushallituksen kartanpiirtäjien palkkaluokkiin sijoittelussa. Vaikka virkamiesten ammatillisten järjestöjen edustajien taholta hyvin selvästi osoitettiin ja perusteltiin ne heikkoudet, jotka heidän käsityksensä mukaan lisäbudjetin yhteydessä olisi saatava korjatuksi, ei palkkajaoston ja valiokunnan enemmistö ollut halukas korjauksia suorittamaan, vaan oli valmis hyväksymään hallituksen esittämän linjan.

Erityisen voimakkaasti näiden selvien epäkohtien korjaamista, jota mm. Valtion Virkailijain Yhteisjärjestö on kokonaisesityksessään vuosina 1952 ja 1953 valtion palkkauslautakunnassa esittänyt, vastustivat porvarilliset ryhmät, lähinnä ne ryhmät, jotka hyvin mielellään ja voimakkaasti puhuivat varsinakin ennen vaaleja viran ja toimen haltijain huonoista palloista. Porvarillisten ryhmien kielteisen asenteen vuoksi ei ole voitu saada korjauksia ja muutoksia aikaan tähän hallituksen esitykseen. Yhden ja kahden äänen enemmistöllä hylättiin valiokunnassa ne esitykset, joita kansandemokraattinen valiokuntaryhmä teki ja jotka perustuivat virkamiesjärjestöjen ns. kokonaisesitukseen. Eduskunnalla on tietysti vielä mahdollisuus korjata eräitä niistä virheistä, joihin valiokunnan enemmistö ei ole ollut halukas korjausta tekemään. Näin voitaisiin lievittää

hieman sitä sanontaa, jonka valiokunta mietintönsä perusteluissa tunnustaa: „Valiokunta on todennut, että nyt tapahtuvan tarkistuksen jälkeenkin virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoitteluun jää runsaasti epäkohtia.” Tätä runsautta voitaisiin hieman korjata käsitykseni mukaan sillä, että jo tässä yhteydessä hyväksyttäisiin ne muutokset, Valtion Virkailijain Yhteisjärjestön jaostossa esittämän linjan mukaisesti, joita kansandemokraattisen valiokuntaryhmän mietintöön liitettyssä vastalauseessa esitetään.

Palkkauslautakunnan puheenjohtaja, hallitusneuvos Honka mainitsi palkkajaoston kokouksessa mm., että suoritettu kuoppatarkistus on enemmän tai vähemmän harkinnanvaraista. Tämä huomautus vain sen vuoksi, että täällä varmasti vedotaan valtion palkkauslautakuntaan ja sen antamiin esityksiin. Näin ollen voidaan siis sanoa, että ne ovat enemmän tai vähemmän kaikki tietysti harkinnanvaraisia.

Virkapukuavustuksia esittää hallitus esilläolevassa lisäbudjetissa korotettavaksi 20 %:lla, mikä on sama esitys, jonka ryhmämme teki muutama kuukausi sitten varsinaisen budjettikäsittelyn yhteydessä, mutta jonka eduskunnan enemmistö silloin hylkäsi. Käsitykseni mukaan virkapuku- ja pukuavustusten suhteen ilmenee melkoista kirjavuutta ja epäoikeudenmukaisuutta. Virkapukuavustukset ovat eri virkamiesryhmissä hyvin eri suuruiset vaihdellen 7 700 markasta noin 11 500 markkaan. Tämä on herättänyt virkamiesryhmien keskuudessa tyytymättömyyttä. Sama koskee myöskin pukuavustuksia. Tässä mielessä valiokunta on aivan oikein mietintönsä perusteluissa kiinnittänyt huomiotaan tähän epäkohtaan ja esittää, että asia kokonaisuudessaan olisi nopeasti tutkittava.

Herra puhemies! Asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulemme tekemään muutosehdotukset eri pääluokkien kohdalla.

Ed. Kaitila: Herra puhemies! Jos on joutunut lähemmin seuraamaan valtion palveluksessa olevien henkilöiden palkanmuodostusta, havaitsee, että tässä kysymyksessä kokonaisuutena ottaen on nyt alettu joutua täydelliseen umpikujaan.

Ensinnäkin on todettava se yleisesti tiedetty tosiasia, että valtion palkat ovat jääneet jälkeen yksityisaloilla maksetuista palkoista, eräissä palkkaluokissa enemmän, toi-

sisia vähemmän, mutta joka tapauksessa jälkeen, vaikka otettaisiinkin huomioon valtion palveluksessa olevien eläke- ja muut vastaavat edut. Tätä yleistä tosiasiaa eivät ole auttaneet sellaiset osittaiset palkkaluokkien tarkistukset, joita nyt muutaman viimeisen vuoden aikana on eräitä jouduttu suorittamaan. Eikä sitä suinkaan auta myöskään tämä verraten suppea pikatarkistus, joka tänään on eduskunnan käsiteltävänä.

Toiseksi tämä yleinen äsken mainitsemani tosiasia on vienyt valtion palveluksessa oleviin nähden eräisiin aivan ilmeisiin, sanoin sisko, epänormaalisuuksiin ja epätarkkuuksiin. Ensinnäkin on käytännössä voitu havaita, että nuorempien valtion palvelukseen vielä tulevien ikäluokkien kohdalla vaihtuminen, siis siirtyminen pois valtion palveluksesta, on huomattavan suurta. Vanhemmassa päässä ei tätä aivan samalla tavalla havaitse. Vanhemmat valtion palveluksessa olevat ovat tavallaan jo aivankuin alistuneet ja todenneet, että näillä palkoilla he joutuvat nyt elämänsä loppuun asti palvelemaan ja korkeintaan sitten myöhemmällä iällä odottamaan itsellensä pientä eläkettä. Toiseksi on havaittava ja myöskin todettava se, että on ollut suoranaisesti pakko eri nimisin palkkioin ja lisäansioin koettaa suorastaan epänormaalilla tavalla, siis epänormaalisissa muodoissa, parantaa valtion palveluksessa olevien taloudellista asemaa, jotta valtion palvelukseen yleensä saataisiin kyvykkäitä henkilöitä. Kolmanneksi on todettava, että samoilla nimikkeillä valtion palveluksessa on hyvin erilaista työtä suorittavia henkilöitä. On esim. kirjureita taikka kanslistejä eri virastoissa, jotka toisissa virastoissa suorittavat hyvinkin vähän ammattitaitoa vaativaa työtä, mutta toisissa virastoissa edustavat hyvin korkeaa ammattitaitoa ja monivuotista tai monikymmenvuotista kokemusta; siitä huolimatta he kaikkialla saavat saman palkkaluokan mukaista palkkaa. Tällaisia epätasaisuuksia valtion palveluksessa on erinomaisen paljon johtuen koko palkkasysteemin osittain jäykkyydestä ja osittain siitä, että se on alkanut nykyisessä muodossaan aivan kuin murtua ja mennä yhä enemmän sekaisin. Yleensäkin ns. keskinäiset suhteet ovat, vaikka niitä on yritetty kerran toisensa jälkeen paikkailla, monissa suhteissa epätydyttäviä; koko valtion palkkasysteemi on sellainen, että kun jossakin kohdassa yritetään

suorittaa tilapäinen palkkaus ja parsiminen, se heti paikalla vaikuttaa laajalti moneen muuhun palkkaluokkaan ja moneen muuhun virastoon. Aivan tyypillinen esimerkki, joka ei tosin ole valtion virallisesti hyväksymä palkkasysteemi, mutta aivan sen kaltainen palkkajärjestelmä, on valtion Virkamiesten Yhteistyöjärjestön laatima oma esitys, oma suunnitelma. Minulla on ollut tilaisuus tutustua siihen, ja minä luulen, että se on suhteiltaan erinomaisen hyvin laadittu, ehkä joissakin yksityiskohdissa saattaa olla eri mieltä, mutta ilmeisesti erittäin hyvällä asiantuntemuksella laadittu. Se on vain sellainen, että jos se toteutetaan, niin se on toteutettava kokonaisuudessaan, jotta suhteet eivät muuttuisi. Ei siitä voida ottaa, niin kuin näköjään kansandemokraattien vastalauseessa on tehty, joitakin työntekijä- ja toimihenkilöryhmiä ja ehdottaa niitä nimenomaan tällä hetkellä korotettavaksi. Tällaisia keskinäisten suhteiden epätasaisuuksia on olemassa alemmissa portaissa, keskiportaissa ja ylemmissä portaissa.

Kun nyt tarkastaa tilannetta aivan kokonaisuutena, ei voikaan tulla mihinkään muuhun tulokseen kuin siihen, että valtion palkkausjärjestelmässä täytyisi suorittaa vihdoinkin aivan täydellinen revisio, aivan täydellinen uudelleen kirjoittaminen. Tällöin on minun henkilökohtaisen käsitykseni mukaan noudatettava kahta yleistä periaatetta. Ensinnä on hyväksyttävä lähtökohdaksi ja myöskin samalla tavoitteeksi se, että valtion palveluksessa olevien palkat täytyy saada nostetuksi samalle tasolle kuin yksityisten palveluksessa olevien palkat, ei korkeammalle, mutta ei niitä myöskään voi matalemmalle jättää. Muussa tapauksessa jatkuva tyytymättömyys ja epäkohdat alituisesti vain vuodesta vuoteen toistuvat ja myöskin täällä eduskunnassa jatkuvat. Toiseksi, ja tämä on enemmän teknillinen asia, jos asetetaan tämä päämäärä ja tavoite, silloin on myöskin koko valtion nykyinen palkkajärjestelmä 1—40 palkkaluokkaan murrettava ja se kirjoitettava kokonaan uudelleen tai korvattava siis uudella järjestelmällä. Ilman näitä kahta periaatetta ei pysyväästään parannusta valtion palkkauskysymyksissä saada aikaan. Tämä on minun nähdäkseni ainoa tie, joka vie lopulliseen parannukseen. Ja tähän on nyt olemassa täydelliset mahdollisuudet, vaikka meidän tietysti

täytyy myöntää, että ei sitä asian luonteesta johtuen voida toteuttaa muutamassa viikossa tai kuukaudessa. Täydet mahdollisuudet ovat kuitenkin nyt olemassa sen tähden, että edellisen hallituksen aikana annettiin valtion palkkauslautakunnalle juuri tällaiset ohjeet työn jatkamiseksi eteenpäin. Ja minä uskon ja toivon, ettei ainakaan nykyinen hallitus tai ainakaan sen, sanoisinko, enemmistö näitä ohjeita ala kumota taikka muuttaa.

Valtiovarainvaliokunta on mietinnössään viittanut siihen, että valtion pitäisi tätä palkkaluokkien tarkistusta edelleen jatkaa, ja epäilemättä on eräitä mahdollisuuksia tätäkin tietä saada aikaan joitakin osittaisia parannuksia, sanokaamme esim. junamiesten, rautatiekirjureitten, postiljoonien, eräiden opettajaryhmien jne. palkkoihin nähden, mutta mitään lopullista parannustahan ei saada aikaan, jollei koko systeemiä kirjoiteta äsken mainitsemiä periaatteiden mukaisesti uudelleen.

Minun nähdäkseni on kuitenkin puhuttaessa valtion palkoista muistettava vielä eräs tärkeä asia, nimittäin kysymys siitä, miten valtio palkkakysymykset ja yleensä valtion palveluksessa olevien taloudelliset kysymykset — sanokaamme sellaiset kuin eläke-, ikälisä-, ylityö-, luontaisetu- jne. kysymykset — käytännössä hoitaa. Valtion palveluksessaan on virkasuhteessa olevia 80 000 suunnilleen ja työsuhteessa tämän lisäksi vielä useita tuhansia. Nykyinen tilanne on sellainen, että valtioneuvostossa, lähinnä siis valtiovarainministeriössä, on ainoastaan kaksi henkilöä, kaksi virkamiestä, jotka joutuvat kaikkia näitä kysymyksiä käsittelemään ja hoitamaan, toinen on ainoastaan puolipäivin näissä asioissa työskentelevä (Ed. Vennamo: Ne ovat hyviä miehiä!). — Ne ovat hyviä miehiä epäilemättä, mutta miesten hyvyydestä huolimatta on aivan mahdotonta vaatia, että nämä kaksi tai sanokaamme puolitoista virkamiestä, pystyisivät näin ääretöntä henkilökunta- ja palkkakysymystä hoitamaan edes jonkinmoisella yhdenmukaisuudella ja tasapuolisuudella ja edes jollakin tavalla noin aktiivisesti kehittämään valtion palveluksessa olevien oloja ja kysymysten edelleen eteenpäin viemistä. Käytännössä asia on sillä tavoin, että nämä miehet, hyvät miehet, ehtivät puuttua asioihin käsiksi vain silloin, kun nämä asiat aivan kuin omasta luonteestaan tai pakosta tulevat esille, ja heidän on pakko

niihin jonkinlainen kanta muodostaa. Min-käänlainen yhdenmukainen suunnitelma ja asiain eteenpäinvieminen ei voi tulla kysymyksenäkään. He joutuvat aivan kuin elämään kädestä suuhun. Sen tähden olisi aivan välttämätöntä, että valtiovarainministeriön saataisiin enemmän päteviä henkilöitä käsittelemään näitä kysymyksiä. Ehkä olisi pakko mennä siihen, että valtiovarainministeriön muodostettaisiin ennemmin taikka myöhemmin suorastaan erityinen palkka- tai henkilökuntaosasto. Meidän on muistettava, että esim. naapurimaassamme Ruotsissa on kokonainen ministeriön ns. siviilidepartementti pääasiallisesti tai melkein yksinomaan vain valtion palveluksessa olevien henkilöiden kysymyksiä hoitamassa (Ed. Vennamo: Sehän onkin sosialistinen maa!). Minä luulen, ed. Vennamo, että jos tällä tavalla hoidetaan porvarillisella taholla asioita, niin me olemme hyvin pian sosialisoitu maa, mutta jos koetetaan hyvin hoitaa näitä asioita, myös-kin valtion palveluksessa olevien asioita — ehkä muidenkin maalaisliittolaisten kun ed. Vennamon kannattaa tämä muistaa —, niin meitä ei ehkä samalla tavalla sosialisointi uhkaa (Ed. Vennamo: Minä olen samaa mieltä!). Joka tapauksessa minä esittäisin sen toivomuksen, että jo valtion ensi vuoden budjetissa nimenomaan tähän asiaan kiinnitetäisiin asiaan kuuluvaa huomiota.

Ed. Innala: Herra puhemies! Vuoden 1953 tulo- ja menoarvioesityksen yleiskeskustelussa silloinen valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, senaattori Väinö Tanner, lausui valtion viran ja toimen haltijain palkkauskysymyksestä, jonka tarkistus sisältyi puheena olevaan talousarvioon, seuraavasti: „Valiokunnalla on kuitenkin se tunne, että virkamiesten palkkauskysymys ei ole poistunut päiväjärjestyksestä niillä järjestelyillä, joita nyt on tehty, vaan että palkkauslautakunnan olisi jatkuvasti annettava suorittaa työtään voidakseen etsiä parempia ja virkamiesryhmiä tyydyttävämpiä ratkaisuja.” Eduskunnan lausuman toivomuksen mukaan virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoittelun tarkistustyötä on jatkettu. Nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen perusteluissa myönnetään sen mahdollisen toteuttamisen jälkeenkin jäävän virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoitteluun korjausta vaativia epäkohtia. Samoin on valtiovarain-

valiokunta todennut niitä jäävän jopa runsaasti, minkä vuoksi se mietinnössään lausuu odottavansa, että virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoittelun tarkistusta jatkettaisiin.

Esityksessään hallitus on nimenomaan korostanut siinä ehdotetun suoritettavaksi vain vuoden 1953 alusta voimaan tulleen virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoittelun aiheuttamat kiireelliset tarkistukset. Siitä huolimatta on jo tässä yhteydessä syytä kiinnittää huomiota eräisiin epäkohtiin, joihin jo tapahtuneissa tarkistuksissa ei ole puututtu, mutta jotka ovat sen luontoisia, että niiden korjaaminen olisi pikaisesti suoritettava.

Valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain säännöksiin mukaisesti tulee palkkausluokkiin määrittämisen tapahtua viran tai toimen vastuullisuuden ja työmäärän sekä siihen vaadittavan taidon ja kyvyn mukaan. Eräiden viran- ja toimenhaltijaryhmien palkkausluokkiin sijoittelussa ei kuitenkaan näytä vielääkään kiinnitetyn riittävästi huomiota näihin tärkeisiin näkökohtiin. Niinpä monet viran ja toimen haltijat joutuvat hoitamaan kassavaroja ja vastaamaan kassaliikkeestä, jonka päivittäinen määrä saattaa nousta merkittäviin määriin, heidän palkkansa ollessa tällaiseen rahalliseen vastuuseen nähden aivan uskomattoman pieni. Mainitsen esimerkkinä vain postilaitoksen toimistonhoitajat. Kuten tunnettua, heidän tehtäviinsä kuuluu varsinaisen toimialan, postin välityksen, lisäksi lukuisa määrä erilaisten rahasuoritusten välittämistehtäviä, esim. valtion tukipalkkioiden ja sosiaalisten avustusten maksamista, sekä suoranaisia pankkiliikkeen alalle kuuluvia toimituksia, kuten postisiirron ja postisäästöpankkiliikkeen aiheuttamat tehtävät ja niiden tuoma vastuu. Tällaisia rahallista vastuuta edellyttäviä tehtäviä saattaa esim. 4. luokan toimistonhoitajalle kertyä niin paljon, että hänen kuukausivaihtonsa nousee 30 miljoonaankin markkaan, mikä tietää lähes 400 milj. markan vuosivaihtoa. Kuitenkin sanottu toimistonhoitaja on sijoitettu ainoastaan 13 palkkaluokkaan, mikä indeksilisin nykyisin merkitsee ainoastaan 24 150 markan kuukausipalkkaa kalliinajanlisineen, mutta ilman ikälisiä. Ilmeistä näin ollen on, että työstä maksettava palkka ei ole oikeassa suhteessa sen vastuullisuuteen.

On kyllä pantava merkille, että palkka-

lautakunta ehdotuksessaan on muistanut posti- ja lennätinhallituksen alaisia alimmissa palkkaluokissa olevia viran ja toimen haltijoita yhden palkkaluokan korotuksiin. Täten ovat korotuksesta päässeet osallisiksi mm. postiapulaisten ja postin toimistoapulaisten enimmäkseen naisvaltainen joukko, josta varsinkin viimeksi mainitut, jotka kuuluvat 9 palkkaluokkaan, kun tarpeellista määrää ylempiä virkoja ei ole, joutuvat usein suorittamaan rahallista vastuuta aiheuttavia ja yleensä vaativampia tehtäviä kuin mitä heidän virka-asemansa edellyttää.

Sen sijaan ei tällaista korotusta ole tapahtunut rautateiden konttoriapulaisten kohdalla, joiden asema 9 ja 11 palkkaluokkiin kuuluvina niinkään on kaivannut kohentamista palkkaluokkasijoittelun suhteen. Nimenomaan juuri heidän joukossaan on paljon sellaisia viran ja toimen haltijoita, joista virkatutkinnon ja saavutetun kokemuksen perusteella ainoastaan osalla on mahdollista edetä virkaurallaan palkka-asteikon seuraavaan portaaseen, tavallisimmin kirjurin virkaan. Tämä johtuu lähinnä siitä, että näitä virkoja on erällä osastoilla liian vähän. On osastoja, joissa työskentelee 50:kin konttoriapulaista, mutta joissa kirjurin virkoja ei aina tule avoimeksi edes kerran 5 vuodessa. Tästä johtuu, että toiset joutuvat jäämään eläkkeelle useamman kymmenen vuotta palveltuaan saaden tällöin ainoastaan konttoriapulaisen vaatimattoman eläkkeen. Näin siitä huolimatta, että he ovat suorittaneet kirjurin tehtäviä tai muuta itsenäistä vastuullista työtä.

Nyt toimitetusta palkkaussuokkien tarkistuksesta puuttuvat vieläkin keskusvirastojen ja muiden valtion virastojen, kuten esim. juuri lääninhallitusten, jotka äsken mainittiin, sekä erilaisten valtion laitosten toimisto- ja konttoriapulaisten samoin kuin muu vastaavanlainen henkilökunta, edellä mainitsemiani poikkeuksia lukuunottamatta. Näiden palkat suoritetaan tavallisimmin 8—10 palkkaluokkien mukaan. 8 palkkaluokan palkkan on vain 16 625 mk, niinkuin täällä jo selostettiin. Mainita ei tarvinne, että näistäkin useimmat ovat naisia. Ja kuitenkin heistä monet tili- ja tilintarkastustehtävissä tai kassanhoitajina joutuvat vastaamaan jopa useiden miljoonien suuruisista laskuista ja suorituksista päivittäin. Tili- ja tarkastustoimistoissa työskentelevät joutuvat jokseenkin

itsenäisesti suorittamaan tarkastustehtäviä, ja heidän tarkkuudestaan ja havaintokyvystään saattaa valtion etu riippua hyvinkin suuressa määrin. Selvää on, että heidän palkkauksensa pitäisi olla tällaisen vastuun mukainen. Ja ennen kaikkea valtion tulisi järkevällä palkkapolitiikalla pyrkiä saamaan juuri näihin tehtäviin mahdollisimman kykenevää ja vastuuntuntoista työvoimaa. Näin päästäisiin myöskin siihen, että tällainen kunnollinen työvoima katsoisi etunsa mukaiseksi jäädä valtion palvelukseen eikä hakeutua siitä kuntien tai yksityisten yritysten paremmin palkattuihin vastaavanlaisiin tehtäviin niin pian kuin tähän suinkin tilaisuutta ilmenee, kuten usein tahtoo olla laita, valitettavasti.

Oman huomionsa palkkaluokkiin sijoituksen tarkistuksessa vaativat niinkään kanslistien perin epätasaiset ja varsinkin tehtävien vastuullisuutta ja monipuolisuutta vastaamattomat palkat, samoin kuin mm. sellaisten konekirjoittajien palkat, joiden säännönmukaisiin tehtäviin kuuluu vieraiden kielten taito ilman, että siitä heille maksetaan eri korvausta. On muistettava, että ns. kielilisiä suoritetaan ainoastaan aniharvoissa tapauksissa.

Koska palkkauslautakunta mietintönsä perusteluissa on kiinnittänyt huomiota mm. juuri näiden palkansaajaryhmien asemaan ainakin sikäli, että se on ryhtynyt suorittamaan tutkimuksia heidän palkkaluokittelustaan, täytyy voida odottaa, että samalla kun tutkimuksen loppuun saattamista mahdollisimman paljon kiirehditään, myös edellä esittämäni näkökohdat otetaan huomioon näissä tutkimuksissa ja että niiden pohjalla tehdään oikeat johtopäätökset. Tällöin ei saa unohtaa edellä koskettelemiani valtion viran ja toimen haltijain palkkauksesta annetun lain säännöksiä myöskään siinä kohden, että palkkaluokittelun tulee tapahtua viran tai toimen vastuunalaisuuden ja työmäärän sekä siihen vaadittavan taidon ja kyvyn mukaan.

Ed. Forsberg: Herr talman! Under 18 Ht. 6 kap. 1 mom. ingår ett förslag, som har intresse inte bara i och för sig självt, utan dessutom är av allmänna intresse. Där föreslås, att postiljonerna i Tammerfors och Åbo uppflyttas från 11 till 12 avlöningsklassen, d.v.s. till samma avlönings-

klass som postiljonerna i Helsingfors. Där-
emot skulle postiljonerna i landets övriga
städer såsom hittills förbli i 11 avlönings-
klassen och sålunda stanna utanför den nu
aktuella löneförhöjningen. Motiveringen
torde vara den, att postiljonernas arbete i
de större städerna av någon anledning vore
mer krävande än i de andra städerna. Denna
motivering är emellertid ohållbar. Enligt ett
auktoritativt uttalande av Finlands post-
mannaförbund är arbetet, arbetsbördan, an-
svaret och den för tjänsten erforderliga skick-
ligheten och kompetensen i landets övriga
städer fullt jämförbara med vad som fordras
i Helsingfors, Åbo och Tammerfors, och ar-
betsuppgifterna är detsamma. Om det alltså
är skäligt att postiljonerna i Helsingfors,
Åbo och Tammerfors får lön enligt 12 avlö-
ningsklassen, vilket jag anset troligt, är det
också skäligt, att postiljonerna i landets öv-
riga städer får lön enligt samma avlönings-
klass.

Den väg som man här slagit in på, d.v.s.
att placera motsvarande tjänstemän på olika
orter i olika avlöningsklasser, är en mycket
farlig väg. Konsekvensen fordrar att t.ex.
en lektor i Helsingfors, Åbo och Tammerfors
placeras i högre avlöningsklass än en lek-
tor i Kuopio eller Vasa.

Under sådana omständigheter är denna
fråga principiellt av mycket stor betydelse.
Statsutskottet tycks också, när det gäller pos-
tiljonernas löner, ha anat att allt icke står
rätt till, eftersom det i sitt betänkande sä-
ger, att det funnit skäl föreligga att uttala,
att postiljonernas avlöningsfråga borde upp-
tas till grundlig undersökning. Under sådana
omständigheter hade det varit bäst, att den
nu föreslagna orättvisa förhöjningen hade
fått anstå tills frågan i hela dess vidd hade
blivit utredd.

Då det knappast är möjligt att i detta
sammanhang ordna frågan på det sättet,
kommer jag i detaljbehandlingen att göra
förslag till frågans lösning.

Ed. Jussila: Herra puhemies! Tämän
ed. Kaitilan lisäbudjetin nyt esillä ollessa on
syytä tehdä huomautuksia sen eräisiin koi-
tiin.

Ensimmäinen huomautukseni koskee esityk-
sen perusteluista, joissa sanotaan, että vuoden
1953 alusta voimaan tullut järjestely on ai-
heuttanut tämän esityksen. Mielestäni nämä

perustelut eivät ole suinkaan riittävät niin
laajaan esitykseen, kuin mistä nyt on kysy-
mys. Kuten muistetaan, tämä vuoden 1953
alusta voimaan tullut järjestely perustui alan
parhaana asiantuntijana pidettävän palk-
kauslautakunnan esitykseen, johon eduskunta
täällä teki vain varsin vähäisiä muutoksia.
Tämän perusteella esityksenkin olisi pitänyt
olla paljon suppeamman, sillä tämän mukaan
olisi pitänyt kiinnittää huomiota vain niihin
epäkohtiin, jotka selvästi on ollut havaitta-
vissa; lähinnä olisivat tulleet kysymykseen
terveysasiantuntijain, kättilöiden, lastenhoitajien, mieli-
sairaanhoitajien ja eräät muut sairaala-alalla
työskentelevät henkilöt. Mikäli siis on kysy-
myksessä sellaisten epäkohtien korjaaminen,
joihinkä lisätalousarviossa olisi ollut huo-
miota kiinnitettävä, olisi esityksen pitänyt
koskea varsin suppeata alaa. Mutta hallitus
ei rajoittunutkaan tähän, vaan laajensi esi-
tystään käsittämään huomattavasti laajempaa
alaa, kuten täällä on mainittu; tämä esitys
koskee yli 6 000 virkamiehen ja toimen hal-
tijan palkkaluokkien tarkistusta.

Esityksen perusteluista käy edelleen ilmi,
että hallitus antoi viime tammikuun 20 päi-
vänä palkkauslautakunnalle jonkinlaisen pi-
kaurakan. Palkkauslautakunnalla oli vajaa
kaksi kuukautta aikaa esityksensä antami-
seen. Se ei ole paljon, kun tiedetään, kuinka
laajoja tutkimuksia tarvitaan, ennen kuin voi-
daan palkkaussuhteet eri virkamiesryhmien
välillä määrätä niin, että sanottavia epäkoh-
tia ei ole olemassa.

Mutta hallitus ei suinkaan tyytynyt siihen,
mitä palkkauslautakunta esitti, vaan on sen
lisäksi esittänyt varsin paljon laajempaa tar-
kistusta. Tässä mielestäni onkin esityksen
heikoin kohta. Mitä tehtävää asiantuntijoilla
yleensä on, jos heidän esityksiään ei huo-
mioida, ja mihin me yleensä joudumme, jos
ei kuunnella, mitä asiantuntijat esittävät?
Palkkausasiantuntijain erikoisesti ovat sen laatu-
isia, että niissä joudutaan auttamattomasti umpi-
kujaan, jos ei-asiantuntijat pääsevät järjes-
telemään palkka-asioita. Hallituksella ja
eduskunnalla ei ole mahdollisuuksia tutkia
asioita niin perusteellisesti kuin palkkaus-
lautakunnalla, ja siksi ensimmäisen vaati-
muksen näissä asioissa pitäisi olla se, että
kuullaan mitä asiantuntijain, so. palkkaus-
lautakunnan, edustajilla on näissä asioissa
sanottavaa. On tietysti inhimillistä, että palk-
kauslautakuntakaan ei ole erehtymätön, ja

varsinkin saattaa jokin pikku ryhmä, joka ei ole edustettuna palkkauslautakunnassa, jäädä huomiota vaille, mutta ylipäänsä on sentään todettava, että palkkauslautakunta edustaa meillä parasta asiantuntemusta tällä alalla, ja siksi sen ehdotukset on otettava varteen. Hallitus ei tehnyt niin, ja se on mielestäni vaarallista. On syytä kansanedustajien selvittää itselleen, mitä seuraa, jos tälle tielle lähdetään. Siitä seuraa uusia epäkohtia ja liikehtimistä. Meidän on syytä vakavasti muistaa, että palkkauskysymykset muodostavat sellaisen kokonaisuuden, joka on kuin palikkarakennus: jos yhteen kohtaan kajoetaan, vaikuttaa se auttamattomasti koko rakennelmaan. Eduskunnan pitäisi ehdottomasti korjata ne epäkohdat, jotka hallituksen esitykseen sisältyvät, muuten saadaan todeta — ehkä hyvinkin pian — että uudelleen joudutaan näihin asioihin palaamaan. Jos ei eduskunta halua mennä niin pitkälle kuin meidän taholtamme esitetystä vastalauseesta esitetään, niin pitäisi ainakin tyytyä siihen, mitä palkkauslautakunta on esittänyt, ja se on varsin paljon vähemmän kuin silloinen hallitus on esittänyt. Yksityiskohtaisessa käsittelyssä taholtamme tullaankin tekemään tässä suhteessa ehdotuksia ja on toivottavaa, että eduskunnan enemmistö silloin tekee tässä suhteessa järkeviä ratkaisuja.

Jos järkevästi ajatellaan tätä asiaa, niin ei voi tulla muuhun tulokseen kuin siihen, että asiat olisi pitänyt jättää varsinaiseen talousarvioon, ainakin suurimmalta osalta. Kolmas heikko kohta onkin juuri siinä, että nämä asiat on otettu esille lisätalousarviossa. Tämä edellisten lisäksi osoittaa, että kaikki tämä on tehty määrättyssä tarkoituksessa. Esityksen tekijät näyttävät tyystin unohtaneen säännökset siitä, mitä asioita lisätalousarvioon yleensä voidaan ottaa. Nämä asiat tietenkin ovat olleet hallituksen tiedossa, mutta siitä huolimatta on menty poikkeamaan siitä, mitä säännökset ja hyvä tapa edellyttävät. Esityksen antajain ja muidenkin edustajain olisi ollut hyvä lukea Suomen Kuvalehden tämän vuoden numerosta 20, sivulta 14 nimimerkki Unilukkariin kirjoitus „Laillistettua laittomuutta”, jossa asiallisesti ja oikein perusteluin käsitellään lisäbudjettikysymystä. Tässä voidaan vaikka lukea, mitä tämän kirjoituksen viimeisessä kappaleessa sanotaan. Täällä sanotaan: „Yksinkertainen terve sääntö on, ettei lisäbudjetti saa sisältää mitään muuta

kuin sellaisia menojen lisäyksiä, joihin ei syystä tai toisesta ole ennakolta voitu varautua. Tämän säännön mukaan näitä budjet-teja on myös arvosteltava.” Tässä muutenkin perustellaan tätä kysymystä, ja täältä voitaisiin lukea monta muuta samantapaista kohtaa, jotka osoittavat, että me olemme vähän luisulla pinnalla, kun tällaisia asioita hoidetaan jatkuvasti lisäbudjetin avulla.

Oli muuten vahinko, että Unilukkari ei ole kyllin ajoissa saanut riittävän hyvää otetta silloisesta hallituksesta; ilmeisesti hän voisi vieläkin paljon vaikuttaa täällä eduskunnassa, mikäli pitävät paikkansa ne viittailut, että tämä nimimerkki Unilukkari olisi täällä eduskunnassa (Ed. Hakkila: Niitä unilukkareita on molemmissa!). On nimittäin mainittu, että hän olisi kansanedustaja Erkki Leikola (Ed. Hakkila: Lääkärihän se on!). — En tiedä enkä voi siis sanoa, onko Leikola Unilukkari, mutta jos on, niin ilmeisesti hän voi tässä asiassa esiintyä sitten (Eduskunnasta: Kumpi Leikola? — Parempi Leikola!). — Ed. Aare Leikola. — Jos niin on, niin hän voi tästä asiasta sitten puhua tämän kirjoituksen mukaisesti, ja eduskunta voi silloin ottaa myöskin huomioon ne seikat, mihin tässä on viitattu.

Tätä esitystä tarkastellessa ei voi välttyä siltä vaikutelmalta, että tässä hallituksen esityksessä on vahvasti mukana politiikkaa. Samalta taholta, joka tämän esityksen on antanut, on viime vuosina erittäin voimakkaasti moitittu edellisiä hallituksia siitä, että ne muka ovat harrastaneet äänenostopolitiikkaa hallituksessa ollessaan, ja sen mukaisesti on syytetty asianomaisia puolueita, jotka ovat olleet edustettuina hallituksessa, luokkapuolueiksi ja ties miksi. Mutta heti kun itse on päästy valtaa käyttämään, tehdään juuri niitä virheitä, joista toisia on syytetty. Tämä jälleen osoittaa siis sen, että tässä asiassa on määrätty poliittinen vivahde.

Tämä arvostelu ei joudu sittä käsityksestä, etteikö korjaamisen varaa virkamiesten palkkaussasioissa olisi. Ei meidän taholta suinkaan vastusteta sitä, että epäkohdat poistetaan, mutta asia olisi hoidettava yhtenä kokonaisuutena ja varsinaisen talousarvion yhteydessä sen jälkeen, kun asia on asiallisesti ja perusteellisesti tutkittu palkkauslautakunnassa. Meillä on se käsitys, että näitä palkkaussasioita ei saada ilman edes tyydyttävään kuntoon, jollei valtio tosiaan

tehokkaasti hoida myös rationalisoimiskysymyksiä, niin että se luo paremmat edellytykset palkkausasian hoitamiseksi.

Kyllä minä voin yhtyä siihen, mitä täällä ed. Innala äskens lausui esittäessään, mitä silloinen valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Tanner esitti viime budjettia käsitellessään, kun hän sanoi, että palkkauslautakunnan olisi annettava rauhassa valmistella esitystään. Mutta se ei ole saanut rauhassa valmistella esitystään, vaan silloinen hallitus on liiaksi kiirehtinyt sen työtä. Tämä työ on jäänyt puolinaiseksi ja siitä johtuu uusia epäkohtia.

Minusta ei ole paikallaan, että eduskunta jatkuvasti perusteluissaan kiinnittää tällaisiin seikkoihin huomiota. Vuoden 1953 budjetin perusteluissa eduskunta lausuu, että jää epäkohtia ja puutteita palkkausasioihin sen tarkistuksen jälkeen, mikä suoritettiin vuoden 1953 budjetin yhteydessä, ja nyt tämän budjetin yhteydessä eduskunta lausuu, että jää runsaasti epäkohtia. Toisin sanoen epäkohdat jatkuvasti suurentuvat, kun pala palalta korjaillaan näitä asioita. Sen takia olisi ehdottomasti päästävä siihen, että asia hoidetaan kokonaisuudessaan. Siinä suhteessa voin yhtyä täällä ed. Kaitilaan, joka mainitsi, että uudelleenjärjestelyä tarvitaan. Mutta nimenomaan huomauttaisin, että silloin pitäisi asia tosiaan myöskin kokonaisuudessaan hoitaa, ja nimenomaan hoitaa vakavasti myös niin, että rationalisointijutut tulevat samanaikaisesti hoide- tuksi.

Sen lisäksi pyytäisin viitata siihen, että mikäli joustavampaan palkkaukseen pyritään ja halutaan noudattaa niitä periaatteita, joita yksityiset palkkausasioissa noudattavat ja joita mm. oikeiston taholta täällä on suositeltu, niin silloin tietysti se merkitsee sitä, että kokonaisuudessaan myöskin järjestetään tämä palkkaussysteemi toisella tapaa. Nythän on tilanne niin, että kykenevät virkamiehet eivät suinkaan saa sen korkeampaa palkkaa kuin ne, jotka heidän rinnallaan vähemmän onnistuneesti hoitavat noita tehtäviä. Tässä kohden minusta on kyllä paljon harkinnan varaa, ja tarvitaan perusteellisia valmisteluja ennen kuin tässä voidaan päästä sellaiseen joustavaan järjestykseen, että sanottavia huomautuksia ei tämän jälkeen olisi.

On syytä tämän yhteydessä kiinnittää huomiota myöskin siihen, miten palkkausasiat kytkeytyvät koko valtion talouteen. Nyt kun virkamiesten luku on noussut niin korkeaksi kuin se on, lähes 90 000:een, ei suinkaan ole valtion kannalta yhdentekevää, millä tavalla näitä palkkauskysymyksiä hoidetaan, vaan siinä täytyy tietysti ottaa myöskin taloudellinen puoli huomioon. Tämänkin esityksen hyväksyminen tietää valtion menojen kasvua noin 200 milj. markalla vuodessa, ja menojen lisääntyminen ei suinkaan pysähdy tähän; siitä saamme olla varmat, kuten aikaisemmin viittasin. Tämä aiheuttaa uusia tarkistuksia, uusia, kenties suuriakin menojen lisäyksiä. Kansanedustajien on syytä kiinnittää huomiota myös asian tähän puoleen. Kyllä kai meidän velvollisuutemme on näitä asioita käsitellä ja katsella myös valtion kannalta. Ei voida mennä sille linjalle kuin täällä ed. Aitio esitti, että otettaisiin huomioon yksinomaan se, mitä virkamiesjärjestöt edustavat. On aivan luonnollista, että he katselevat asioitansa omalta näkökulmaltaan ja esittävät, kuten palkkausasioissa aina esitetään, varsin suuriakin vaatimuksia. Kyllä tässä pitäisi löytää sellainen kultainen keskitie, joka tyydyttäisi kumpaakin asiapuolta, ja silloin, kuten sanottu, tämä edellyttää sitä, että asioita perusteellisesti valmistellaan eikä sillä tavalla pala palalta hoideta kuin tämänkin esitys osoittaa.

Herra puhemies! Tulenkin asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään eräitä muutoksia nyt esillä olevaan asiaan.

Ed. Pasanen: Herra puhemies! Nähdäkseni on tämän asian käsittelyssä kiinnitettävä huomiota vielä eräiden rautatieläisten palkkojen järjestelyyn, joka tässä yhteydessä on jäänyt suorittamatta ja jota käsittelyjärjestyksistä ei ole aloitteellakaan mahdollisuutta saada tässä yhteydessä eduskunnan ratkaistavaksi. Tarkoiton lähinnä juna- ja asemamiehiä.

Valtionrautateiden palveluksessa olevain viran ja toimen haltijain viimeaikaisessa palkkauskorotuksessa ovat junamiehet ja risteys- ja kaupunkiasemien asemamiehet nimittäin jääneet huonoon asemaan. Viimeksi toimitetussa palkkaluokkien tarkistuksessa korotettiin maaseutuasemien toisen luokan asemamiehet samaan palkkaluokkaan kuin ensimmäisen luokan asemamiehet. Niin-

ikään korotettiin konduktöörin palkkausta yhdellä luokalla, mutta junamiehet pysytettiin entisessä luokassa. Asemamiehen työ risteys- ja kaupunkiasemalla on kuitenkin huomattavasti kiihkeämpää ja kuluttavampaa kuin maaseutuaseman vastaavan toimen haltijan työ. Tämän vuoksi olisi näiden palkkausta ollut nyt korjattava yhdellä palkkaluokalla.

Mitä taas junamiehen palkkaukseen tulee, niin on todettava, että siinä ei ole otettu riittävästi huomioon hänen työnsä rasittavuutta ja vaarallisuutta. Kukaan ei halunnut kieltää, että junamiehen työ on rautateiden työoloista vaarallisimpia, ellei vaarallisin. Etenkin talvikelillä, ratapihojen ollessa vielä osittain pimeät ja liukkaat, on junamies työssään alituisessa hengenvaarassa. Eräänä palkkaukseen vaikuttavana näkökohtana on vielä otettava huomioon, että junamiehen toimi on korkein alimmalla valtionrautateiden liikenneosaston ammattitutkinnolla, alemmalla pätevyystutkinnolla, saavutettavista toimista, minkä vuoksi suuri osa liikenneosaston toimen haltijoista eroaa junamiehenä.

Näin ollen olisi junamiesten palkan korottaminen kahdella palkkaluokalla sekä kaupunkien ja risteysasemien asemamiesten palkan korottaminen yhdellä palkkaluokalla välttämätöntä. Kun nämä epäkohdat nytkin ovat jääneet korjaamatta, pyydän kiinnittämään hallituksen huomiota siihen, että ne ensi tilassa ja viimeistään ensi vuoden tulo- ja menoarviossa tulevat korjatuksi.

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Hallitus on ehdottanut maatalouspääluokan eli II pääluokan II luvun I momentin kohdalla yhden osastopäällikön, ylijohtajan, peruspalkan, joka nykyään on 794 400 mk ja vastaa siis 36 palkkauluokan peruspalkkaa, korotettavaksi 37 palkkauluokan mukaiseksi peruspalkaksi eli 847 500 markaksi. Tämän esityksen on myöskin valtiovarainvaliokunta hyväksynyt. Tuntuu kummalliselta, että etenkin maalaisliitto, joka on aina vastustanut virkamiesten palkankorotuksia, on tässä kohdassa niellyt syvässä hiljaisuudessa tämän palkankorotuksen, joten joutuu ajattelemaan, että maalaisliitto sittenkin ehkä erälle kansalaisille, jotka palvelevat maalaisliiton etuja, on valmis antamaan erikoishyvityksiä ja poikkeuksia muiden pääjohta-

jien palkkauksesta. Tästä aiheutuu ASO:n ylijohtajalle, jonka palkasta siis on kysymys, 53 100 markan palkankorotus vuodessa, minkä lisäksi tulevat korotetut ikälisät, kalinpaikanlisä ja indeksikorotus.

Tätä asiaa tutkiessa herää kysymys, onko muita tähän virkaan verrattavia virkoja käsitelty samalla tavoin, toisin sanoen, onko myös niiden kohdalta ehdotettu vastaavaa yhden palkkaluokan korotusta. Ihmeellistä kyllä, näin ei ole tapahtunut. Kouluhallituksen pääjohtajan virka on sijoitettu 36 palkkaluokkaan, mutta tämän viran kohdalla ei ole ehdotettu yhden palkkauluokan korotusta, kuten on tehty ASO:n ylijohtajan osalta. Samoin on asianlaita tullihallituksen pääjohtajan palkkauksen tarkistuksen suhteen. Tätäkään virkaa ei ole ehdotettu korotettavaksi yhdellä palkkaluokalla, joten se jää edelleen 36 palkkaluokkaan (Eduskunnasta: Vähäpätöisempiä virkoja!). Kummallisinta on kuitenkin, että maataloushallituksenkin pääjohtajan palkkauksen tarkistus on unohdettu tässä yhteydessä, mutta kuitenkin muistettu ASO:n ylijohtajaa. Mielestäni kaikki edellä mainitut virat ansaitsevat samalla tavoin tulla yhdellä palkkauluokalla korotetuksi, jos kerran korotus ASO:n kohdalla on tarpeellinen. Lisäbudjetin luonteesta kuitenkin johtuu, ettei edellä mainittujen pääjohtajien palkkauksen tarkistaminen käy nyt teknillisistä syistä päinsä. Tämän vuoksi ei ole asiallista korottaa myöskään ASO:n ylijohtajan peruspalkkaa. Muutoin synnytetään palkkauksellisia epäkohtia.

Kun otaksun, että ainakin maalaisliittolaiset, jotka periaatteellisestikin vastustavat virkamiesten palkkojen korottamista, tulevat kannattamaan minun tekemääni ehdotusta, niin tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan, että tämä korotusmäärä poistetaan.

Ed. Jussila: Herra puhemies! Ed. Jokisen puheenvuoron johdosta on syytä huomauttaa, että ed. Jokinen kuunteli varsin huonosti sitä esitystä, mitä minä täällä äsken esittelin. Se nimittäin lähti siitä, että ei koroteta ASO:n ylijohtajan palkkaa eikä muitakaan vastaavia. Tuntuu siltä, että ed. Jokinen ei ole syventynyt tähän asiaan. Tämä ed. Kaitilan esityshän tarkoittaa sitä, että ministeriöitten virkamiesten palkat korotetaan, mutta virastojen palkkoja ei koroteta,

siis virkamiesten, jotka työskentelevät virastoissa. Tämä on se kohta. Lisäksi on sanottava, että ministeriöissäkin jäävät korotusta vaille ylimääräiset toimen haltijat, ja nämä ovat juuri niitä kohtia, jotka myöhemmin aiheuttavat varmasti liikehtimistä ja uusia vaatimuksia, niinkuin äsken puheenvuorossani mainitsin. Myöskin meidän vastalauseesamme kiinnitetään huomiota tähän samaan asiaan, niin että jos ed. Jokinen olisi sen luenut, niin hänen ei olisi tarvinnut käyttää äskeistä puheenvuoroaan (Ed. Jokinen: Katsotaan sitten, kuinka käy äänestyksessä!).

Niin, haluaisin mainita tämän johdosta, että tässä on kysymys määrätyistä linjoista. On kysymys siitä, noudatetaanko palkkauslautakunnan linjaa vai tätä hallituksen esittämää linjaa. Ei voida ajatella, että sieltä yksi otettaisiin pois ja kaikki muut jätettäisiin, että yhden ministeriön kohdalla ei korotuksia suoritettaisi ja toiset saisivat korotuksen. Eihän tällaista voida ajatella, vaan tässä on kysymys määrätyistä linjoista, joita täytyy noudattaa.

Tämän lisäksi minun on pakko oikaista eräs kohta äskeisessä puheenvuorossani, kun mainitsin Unilukkarista. Minä nimittäin erehdyin näissä veljesten nimissä. Tarkoitin Erkki Leikolaa enkä suinkaan Aare Leikolaa, joten minä tämän asian nyt korjaisin.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Täällä on porvariston taholta jälleen tänään kuultu useita puheenvuoroja, joissa on esitetty niitä monia epäkohtia ja puutteellisuuksia, joita ilmenee viran ja toimen haltijoiden palkkauksessa varsinkin pienpalkkaisten ja keskipalkkaryhmiin lukeutuvien viran ja toimen haltijoiden keskuudessa. On mainittu, että eräitä ryhmiä on jätetty kokonaan pois esillä olevasta budjetista. On esitetty myöskin toivomuksia, että eräitä viran ja toimen haltijoiden ryhmiä olisi pitänyt korottaa yhdellä palkkausluokalla. Haluaisin kysyä porvareilta, mistä syystä teidän edustajanne eivät hallituksessa ollessaan näitä huomioineet ja mistä syystä teidän edustajanne valtiovarainvaliokunnassa eivät ole olleet halukkaita virheitä korjaamaan, kun niitä on esitetty lähinnä juuri pien- ja keskipalkkaryhmiin kuuluvien viran ja toimen haltijoiden kohdalla. Eiköhän asianlaita ole käytännössä sillä tavalla, että pien- ja keskipalkkaryhmien virkamiesten palkkojen korottaminen jää teidän

osuudeltanne ainoastaan puhumiseksi täällä eduskunnassa ja lehdissä kirjoittelun varaan. Sitä tulee varmasti tämä esillä oleva lisäbudjetti tämän päivän kuluessa riittävän selvästi osoittamaan.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lisätulo- ja menoarvion yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

P u h e m i e s: Esitellään menopuoli.

1 Pl.

Luku II Presidentin asunnot ja luku III Presidentin kanslia, hyväksytään.

3 Pl.

Luku II Oikeuskanslerinvirasto.

Keskustelu:

Ed. Jussila: Herra puhemies! Kun tässä nyt on kysymyksessä ensimmäinen kohta, jossa hallitus on poikennut palkkauslautakunnan linjalta, niin ehdotan, herra puhemies, että tämän luvun määräraha 86 000 mk poistettaisiin budjetista.

Ed. Eskola: Kannatan ed. Jussilan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Jussila ed. Eskolan kannattamana ehdottanut, että 1 momentilta poistettaisiin 86 000 markkaa. Kutsun tätä ed. Jussilan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Jussilan ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Forsberg, Forsius, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hak-

kila, Hallberg, Hamara, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Högström, Innala, Jokinen, Junnila, Järvi, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Kleemola, Koivisto, Koivunen, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kujala, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Käkelä, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, M. Leskinen, V. Leskinen, Lienes, Lindh, Lindqvist, Manninen, L. Mattila, Meinander, Miettinen, Miikki, Muikko, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasi-vuori, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Puhakka, Raipala, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saura, Seppi, Seppä, Seppälä, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tienari, Tikkaaja, Torvi, Turkka, Tuuli, Törngren, Wickman, J. Wirtanen, R. Virtanen, Väyrynen, Äsvik, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Eskola, Halinen, Hautala, Heikura, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Koivusilta, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Luukka, M. Mattila, M. Miettunen, Murtomaa, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pöykkö, Rankila, Rantamaa, Rönkkö, E. Saari, Saloranta, Sarjala, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Tiitu, Venamo, Virolainen ja Väänänen.

„Tyhjää” äänestää edustaja Rytinki.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Heljas, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lepistö, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhti, Saalasti, Sukselainen, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 132 jaa- ja 41 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 25.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku III Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

4 Pl.

Luku I Valtioneuvoston kanslia, hyväksytään.

5 Pl.

Luku I Ulkoasiainministeriö.

Keskustelu:

Ed. Jussila: Herra puhemies! Tässä on jälleen kysymyksessä eräs ministeriö, jossa hallitus on mennyt ohi palkkauslautakunnan. Vaikkakin äsken nuo linjat jo selvisivät, niin on syytä vielä tämän kerran tehdä ehdotus, jotta eduskunnalla on tilaisuus harkita, meenekö se palkkauslautakunnan linjalle vai hallituksen linjalle. Sen takia, herra puhemies, teen ehdotuksen, että tämän luvun 1 momentti ja sen määräraha 751 000 mk poistettaisiin.

Ed. Eskola: Kannatan ed. Jussilan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Jussila ed. Eskolan kannattamana ehdottanut, että määräraha 1 momentilta poistettaisiin. Kutsun tätä ed. Jussilan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Jussilan ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Forsberg, Forsius, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hak-

kila, Hallberg, Hamara, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Huttunen, Hykkäälä, Högström, Innala, Jokinen, Junnila, Järvi, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuitinen, Kujala, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Käkelä, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindh, Lindqvist, Manninen, L. Mattila, Meinander, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Puhakka, Raipala, Rankila, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saura, Seppi, Seppä, Seppälä, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tienari, Tikkaola, Torvi, Turkka, Tuuli, Törngren, Wickman, J. Wirtanen, R. Virtanen, Väyrynen, Åsvik, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Antila, Eskola, Heikura, Häppölä, Ikonen, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kleemola, Koivusilta, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Luukka, M. Miettinen, Miikki, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pöykkö, Rönkkö, E. Saari, Saloranta, Sarjala, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Tiitu, Vennamo, Virolainen ja Väänänen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aittoniemi, Erkkilä, Halinen, Hautala, Heinonen, Hult, Jaakkola, Kalavainen, Karvikko, Kauhanen, Kekkonen, T. Kinnunen, Kiviaho, Koskinen, Kuusinen, Larson, Lepistö, Lindblom, Lulkarinen, Malkamäki, M. Mattila, H. Miettinen, Mohell, Murto-maa, Nordfors, Paasio, Paasivuori, Rantamaa, Ryhti, Rytinki, Saalasti, Sukselainen, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 35 ei-ääntä; poissa 37.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

6 Pl.

Luku I Oikeusministeriö, luku II Korkein oikeus, luku III Korkein hallinto-oikeus ja luku IV Hovioikeudet, hyväksytään.

Luku VII Vankeinhoitolaitos.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Viitaten I vastalauseeseen ehdotan, että esillä olevan luvun I momentille otettaisiin lisäyksenä 293 640 mk 32 työestarin 1 l. palkkauksen korottamiseksi yhdellä palkkausluokalla ja 6 naistyöestarin 2 l. palkkauksen korottamiseksi yhdellä palkkausluokalla.

Ed. Haapanen: Kannatan ed. Aition tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aitio ed. Haapasen kannattamana ehdottanut, että 1 momentti hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Aition ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aition ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Brander-Wallin, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Hiilelä, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen,

Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkeli, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettinen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Turka, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Enne, Flinck, Fri-man, Haapanen, Haapasalo, Hakkiila, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiltunen, Kelo-vesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niirani, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Sundman, Suominen, Suon-pää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Antikainen, Raunio, V. Simonen ja Sävelä.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Kalavainen, Karvikkö, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lepistö, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettinen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhti, Saalasti, Sukselainen, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 117 jaa- ja 54 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 24.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

7 Pl.

Luku I Sisäasiainministeriö, luku II Lääninhallitukset, luku III Kihlakuntain hallinto ja maalaispoliisi, luku IV Kaupunkien poliisilaitokset, luku V Suojelupoliisi, luku XI Rajavartiolaitys ja luku XII Lääkintöhallitus, hyväksytään.

Luku XIII Maaseudun terveydenhoito.

Keskustelu:

Ed. Rantala: Herra puhemies! Tämän luvun kohdalla momenteilla 8 ja 9 olevan määrärahan tarpeeseen vaikuttavat ne lainmuutokset, jotka eduskunta on hyväksynyt käsitellessään hallituksen esitystä kunnankätilöiden ja kunnallisten terveyssisarten palkkausten uudelleen järjestämiseksi. Eduskunta korotti näitä palkkauksia yhdellä palkkausluokalla hallituksen esittämästä määrästä. Tästä seuraa, että nyt esillä olevan luvun 8 ja 9 momentilla olevat määrärahat vaativat lisäystä korotettujen palkkausten suorittamiseksi 1 päivästä ensi heinäkuuta lukien. Herra puhemies! Ehdotan, että momentille 8, kunnankätilöiden palkkaaminen, lisätään 5 811 990 mk ja momentille 9, kunnallisten terveyssisarten palkkaaminen, lisätään 5 720 317 mk.

Ed. E. Nurminen: Pyydän kannattaa ed. Rantalan tekemiä ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Rantala ed. E. Nurminen kannattamana ehdottanut 8 momentille lisäystä 5 811 990 markkaa ja 9 momentille lisäystä 5 720 317 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Ed. Rantalan ehdotukset lainmuutoksista johtuvina voitaneen hyväksyä.

Eduskunta hyväksyy ed. Rantalan ehdotukset.

Luku XIV Helsingin yleinen sairaala, luku XV Läänin- ja yleiset sairaalat, luku

XVI Keskussairaalat, luku XVII Tuberkuloosiparantolat, luku XVIII Mieli- ja hermo-sairaalat ja luku XX Kättilöopetus, hyväksytään.

8 Pl.

Luku I Valtiovarainministeriö, luku III Tullihallitus, luku IV Tullikamarit ja tullirajavartiostot, luku V Rahapaja, luku VI Valtiontalouden tarkastusvirasto ja luku X Tilastollinen päätoimisto, hyväksytään.

Luku XI Valtion julkaisutoimisto.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Ehdotan, että esillä olevan luvun 1 momentille otettaisiin lisäyksenä 14 040 markkaa kahden varastomestarin palkkauksen korottamiseksi yhdellä palkkausluokalla.

Ed. Haapanen: Kannatan ed. Aition tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aitio ed. Haapasen kannattamana ehdottanut, että luku hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Aition ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aition ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antila, Eskola, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hetemäki, Hiilelä, Honkala, Hosia, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuittinen,

Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miiikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aitio, Enne, Flinck, Friman, Haapanen, Hakila, Henriksson, Hietanen, Hiltunen, Hult, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kulovaara, Lehto, M. Leskinen, Lienes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, Turka, R. Virtanen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Antikainen ja Brander-Wallin.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Kalavainen, Karvikko, Kauhanen, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lepistö, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhti, Saalasti, Sukselainen, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 116 jaa- ja 56 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 25.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku XIII Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

9 Pl.

Luku I Puolustusministeriö ja pääesikunta ja luku II Palkkausmenot, hyväksytään.

10 Pl.

Luku I Opetusministeriö, luku III Kreikkalaiskatolinen kirkko, luku IV Helsingin yliopisto, luku VI Kouluhallitus, luku VIII Kansakoululaitos, luku IX Kuuromyökkäin- ja sokeainkoulut ja luku X Valtion kirjasto-toimi, hyväksytään.

Luku XII Valtionarkisto.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Ehdotan, että esillä olevan luvun 1 momentille otettaisiin lisäyksenä 53 160 markkaa neljän vahtimestarin nimen muuttamiseksi vahtimestari-varastonhoitajaksi ja palkkauksen korottamiseksi kahdella palkkausluokalla.

Ed. Haapanen: Kannatan ed. Aition tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aitio ed. Haapasen kannattamana ehdottanut, että 1 momentti hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Aition ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aition ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hemäki, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Inala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila,

Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, E. Nurminen, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaola, Tuuli, Törnören, Vennamo, Wickman, Virolainen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hakkila, Henriksson, Hietanen, Hillelä, Hiltunen, Kajala, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kulovaara, Lehto, M. Leskinen, Lieder, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Sundman, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, Turkka, R. Virtanen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestää edustaja Brander Wallin.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lepistö, Lindblom, Lukkari, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Nordström, Paasio, Ryhtä, Saalasti, Sukselainen, Turunen, Tuurna, Wiherheimo, J. Wirtanen ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 119 jaa- ja 53 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 26.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku XIII Maakunta-arkistot ja luku XIV Muinaistieteellinen toimikunta, hyväksytään.

11 Pl.

Luku I Maatalousministeriö, hyväksytään.

Luku II Maatalousministeriön asutusasiainosasto.

Keskustelu:

Ed. Jokinen: Viitaten yleiskeskustelussa käyttämäni puheenvuoroon ehdotan, että 11 Pl:n II luvun 1 momentin kohdalla ei hyväksytä yhden osastopäällikön ja ylijohdajan peruspalkan korottamista 36 palkkausluokasta 37 palkkausluokkaan ja että tämän johdosta momentilta vähennetään 26 550 markkaa.

Ed. Henriksson: Herra puhemies! Kannatan ed. Jokisen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Jokinen ed. Henrikssonin kannattamana ehdottanut, että 1 momentilta vähennettäisiin 26 550 markkaa. Kutsun tätä ed. Jokisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Jokisen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Pyydän „ei”-äänestäjiä nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku III Maanmittaushallitus.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Ehdotan, että esillä olevan luvun 1 momentille otet-

taisiin lisäyksenä 162 450 markkaa 6 kartanpiirtäjän 2 l., 13 kartanpiirtäjän 3 l. ja 6 kartanpiirtäjän 4 l. palkkauksen korottamiseksi yhdellä palkkausluokalla.

Ed. Haapana: Kannatan ed. Aition tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aitio ed. Haapasen kannattamana ehdottanut, että 1 momentti hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Aition ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aition ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Pyydän „jaa”-äänestäjiä nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku IV Vakaustoimisto, luku VI Maataloushallitus, luku VII Valtion maataloudelliset oppilaitokset, luku IX Maataloudelliset tarkastuslaitokset, luku X Maanparannustoiminta, luku XVI Asutustoiminta, luku XVIII Yksityismetsätalous, luku XIX Metsätieteellinen tutkimustoiminta ja luku XX Ilmatieteellinen keskuslaitos, hyväksytään.

12 Pl.

Luku I Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö, luku II Tie- ja vesirakennushallitus, luku III Tie- ja vesirakennusten piirihallinto, luku VI Rakennushallitus ja luku XI Ilmailu, hyväksytään.

13 Pl.

Luku I Kauppa- ja teollisuusministeriö, luku II Merenkulkuhallitus, luku III Merenkulku- ja luotsipiirit, luku VIII Teknilli-

nen korkeakoulu, luku IX Muu teknillinen opetus, luku XII Geologinen tutkimuslaitos, luku XIV Patentti- ja rekisterihallitus ja luku XV Valtion teknillinen tutkimuslaitos, hyväksytään.

14 Pl.

Luku I Sosiaaliministeriö, luku VIII Sosiaalihuollon tarkastus, luku XI Ammattikasvatuksen edistäminen sekä työ- ja invalidihuolto, luku XII Vajaamielisten hoito- ja opetuslaitokset, luku XIII Koulukodit ja luku XX Työlainsäädännön aiheuttamat menot, hyväksytään.

15 Pl.

Luku II Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

16 Pl.

Luku I Vakinaiset eläkkeet ja luku IV Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

18 Pl.

Luku I Rautatiehallitus, hyväksytään.

Luku II Rautatielaitoksen linjahallinto ja käyttömenot.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Ehdotan, että edellä olevan luvun 1 momentille otettaisiin lisäyksenä 1 240 000 markkaa 17 vaunumestarin 1 l., 24 vaunumestarin 2 l., 34 vaihdemiesten esimiehen 1 l., 12 vaihdemiesten esimiehen 2 l., 14 yliasentajan, 26 lennätinasentajan 1 l., 26 lennätinasentajan 2 l. sekä 5 puutarhurin palkkauksen korottamiseksi yhdellä palkkausluokalla ja 4 alityönjohtajan palkkauksen korottamiseksi kahdella palkkausluokalla. Edelleen ehdotan, että esillä olevan luvun 2 momentille otettaisiin lisäyksenä 429 780 markkaa 1 vaunumestarin, 28 sähköasentajan 1 l. ja 29 sähköasentajan 2 l. palkkauksen korottamiseksi yhdellä palkkausluokalla.

Ed. Haapanen: Kannatan ed. Aition tekemiä ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Aitio ed. Haapasen kannattamana ehdottanut, että 1 momentti hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Aition 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Aitio ed. Haapasen kannattamana ehdottaa, että 2 momentti hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Aition 2) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Aition 1) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aition 1) ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Pyydän „ei”-äänestäjiä nousemaan seisoaalleen.

Koneäänestystä pyydetään.

P u h e m i e s: Esitän vastattavaksi „jaa” tai „ei”.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antikainen, Antila, Eskola, Flink, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hetemäki, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högstöm, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kytä, Kähönen, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä,

V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikka-oja, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Brander-Wallin, Enne, Friman, Haapanen, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Jokinen, Kajala, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kulovaara, Lehto, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytökönen, Ryömä, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, Turkka, R. Virtanen ja Äsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Larson, Lepistö, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettinen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhtä, Saalasti, Sukselainen, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 113 jaa- ja 61 ei-ääntä; poissa 25.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Aition 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aition 2) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Pyydän „jaa”-äänestäjiä nousemaan seisalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku III Pääkonepajat, luku IV Puutavaraliike ja valtionrautateiden tuotantolaitokset sekä luku V Posti- ja lennätinhallitus, hyväksytään.

Luku VI Posti- ja lennätinlaitoksen linjahallinto ja hoitomenot.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Ehdotan, että esillä olevan luvun 1 momentille otettaisiin lisäyksenä 786 480 markkaa neljän autoasentajan (1 pl.), 7 autoasentajan (2 pl.), 43 asentajan ja 59 asentajan palkkauksen korottamiseksi yhdellä palkkauluokalla. Edelleen ehdotan, että esillä olevan luvun 2 momentille otettaisiin lisäyksenä 1 439 310 markkaa yhden autoasentajan (1 pl.), kolmen autoasentajan (2 pl.), 15 asentajan ja 18 asentajan palkkauksen korottamiseksi yhdellä palkkauluokalla sekä 122 varapostiljoonin (1 pl.) nimen muuttamiseksi postiljooniksi (2 pl.) ja palkkauksen korottamiseksi yhdellä palkkauluokalla, samoin kuin 35 varapostiljoonin (2 pl.) nimen muuttamiseksi postiljooniksi (2 pl.) ja palkkauksen korottamiseksi kahdella palkkauluokalla.

Ed. Jokinen: Pyydän kannattaa ed. Aition tekemiä ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aitio ed. Jokisen kannattamana ehdottanut, että 1 momentti hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Aition 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Aitio ed. Jokisen kannattamana ehdottaa, että 2 momentti hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Aition 2) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Aition 1) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aition 1) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Käkeli, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, Väyrynen, Väänänen ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Friman, Haapanen, Haapasalo, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jokinen, Kajala, Karvonen, Kauhanen, Kelo-vesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kulovaara, Lehto, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, Turkka, J. Wirtanen, R. Virtanen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Raunio ja Tikkaola.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Korsbäck,

Koskinen, Kuusinen, Larson, Lepistö, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhtä, Saalasti, Sukselainen, Turunen, Tuurna, Wiherheimo, V. Virtanen ja Öhman.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 69 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 28.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Aition 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aition 2) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Käkeli, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Friman, Haapanen, Haapasalo, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jokinen, Kajala, Karvonen, Kauhanen, Kelo-vesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Lehto, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindqvist,

Manninen, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, Turka, R. Virtanen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Sävelä ja Tikkaola.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Kalavainen, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Korsbäck, Koskinen, Kuusinen, Lepistö, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, Meinander, H. Miettinen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhtä, Saalasti, Sukselainen, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 74 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 26.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku XVII Metsähallitus ja luku XX Vankeinhoitolaitoksen tilat, hyväksytään.

Puhemies: Esitellään tulopuoli.

5 Os.

Luku I Valtionrautatiet, luku II Pääkonepajat, luku III Puutavaraliike ja valtionrautateiden tuotantolaitokset, luku IV Posti ja lennätinlaitos, luku XV Metsätalous ja luku XVII Vankeinhoitolaitoksen tilat, hyväksytään.

Sivulla 19 oleva ponsi hyväksytään.

Yleisperustelut.

Keskustelu:

Ed. Forsberg: Under hänvisning till mitt uttalande under den allmänna diskussionen föreslår jag, herr talman, följande

tillägg till motiveringen i statsutskottets betänkande under 18 Ht. VII kap. 1 mom., så lydande: (Talmannen: Denna huvudtitel är redan föredragen. Motiveringen skall behandlas under motsvarande huvudtitel.)

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yleisperustelut sivulla 1 hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotus määrärahan myöntämisestä Pellonraivaus Osakeyhtiön osakkeiden merkitsemistä varten.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 13, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12.

Keskustelu:

Ed. M. Leskinen: Herra puhemies! Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä pääasia on nähdäkseni sisällytetty sen perusteluihin. Niissä esitetään, että Pellonraivaus Oy:n yhtiöjärjestyksen 16 §, jossa määritellään valtion oikeus yhtiön osakkeiden lunastamiseen, olisi poistettava. Tuomiojan hallitus ja Pellonraivaus Oy:n johto ovat tietävästi asian näin hoitamisesta sopineet ja perustelujen muodossa on tarkoitus saada siitä eduskunnan myönteinen kannanilmaisu. Valtio omistaa 29 % yhtiön osakkeista, joten yhtiöjärjestyksestä ei voi muuttaa, elleivät valtion edustajat yhtiössä ole siinä mukana. Tarkoitus on eduskunnalta saada yhtiöjärjestyksen muuttamisesta ohjeet, joita valtion edustajien yhtiössä olisi noudatettava. Tällainen valtion etujen vastainen ja suorastaan valtion omaisuuden luovuttamissuunnitelma on torjuttava.

Pellonraivaus Oy:n tarkoituksena on alkuun ollut maatalouskelpoisen maan raivaaminen pelloksi ja laitumeksi erityisesti nutiasutusta varten sekä asutustoiminnan edistämisen muillakin keinoin. Yhtiöjärjestyksessä yhtiön tarkoitus on näin määriteltä. Tämän yleishyödyllisen tarkoituksen vuoksi

on valtio yhtiön toimintaa tukenut. Sen ei ole tarvinnut maksaa veroa toimintansa, siis raivauksen, osalta. Valtio on myöntänyt sille lainoja erittäin edullisin ehdoin, asettanut sen etuoikeutettuun asemaan ulkomailta tuotujen raivauskoneiden saantiin nähden ja muutoinkin suosinut sitä. Yhtiö on täten valtion tuen turvin rikastunut ja laajentanut toimintaansa laajemmalle kuin yhtiöjärjestys olisi edellyttänyt.

Yhtiö esiintyy tällä hetkellä urakoitsijana tai muutoin työn suorittajana valtion, yhtiöitten ja yksityisten tierakennus-, kuivatus- ym. töissä verraten laajassa mitassa ja on saavuttanut siinä jo eräänlaisen monopoliaseman. Sen alkuperäinen yleishyödyllinen tarkoitus on muuttunut puhtaasti liikemiesmäiseksi voiton tavoitteluksi. Pellonraivaus-yhtiön koneet ovat suorittaneet töitä mm. TVH:n työmailla kuluvan vuoden aikana, siis kolmen kuukauden ajalla, 133 milj. markan edestä eli noin 67 % raskaimpien työ-koneitten osalta. Edellisenä vuotena yhtiön koneitten osuus valtion tietyömailla lienee ollut suhteellisesti samaa suuruusluokkaa. Valtion suorittamiin työttömyys- ym. töihin nähden on yhtiön osuus huomattavan suuri, ja valtion työviranomaiset näyttävät jääneen määrättyllä tavalla yhtiön armoille. Tämä on johtunut siitä, että valtion omat laitokset eivät ole saaneet tarvitsemiaan raskaita raivaus- ym. koneita, kun niiden maahantuontiin tarvittavien tuontilisenssien myöntämisessä Pellonraivaus-yhtiö on asetettu valtion omien laitosten edelle. TVH:lle koneitten hankkimista varten myönnetty määrärahat ovat käyttämättä noin kolmen vuoden ajalta, johtuen siitä, että sille ei ole myönnetty lisenssiä ulkomailta tuotavien koneitten hankkimista varten. Tällaisesta valtion etujen vastaisesta, epäterveestä asiain hoitamisesta on päästävä. TVH:lle ja muille valtion laitoksille on varattava tilaisuus hankkia tarvitsemansa koneet niitten normaalista tarvetta vastaavasti.

Mitä Pellonraivaus Oy:lle edelleen verovapauden myöntämiseen tulee, niin en ymmärrä, mistä syystä porvarit mietintöön liittämissään vastalauseessa ovat käyneet verovapautta puolustamaan. Juuri he ovat voimakkaasti esiintyneet vapaan kilpailun puolustajina; miksi he tässä ovat asettuneet päinvastaiselle kannalle? Tiedämme hyvin, että on olemassa koneiyhtymiä ja yksityisiä

koneitten omistajia, jotka pyrkivät kilpailemaan hinnoissa työn suorittamisessa Pellonraivaus Oy:n kanssa ja ovat pystyneet alitamaankin niitä hintoja, mitä Pellonraivaus Oy on vaatinut samasta työstä. Mitä syytä siis tässä suhteessa on käydä määrättyllä tavalla Pellonraivaus Oy:n monopoliasemaa suojaamaan?

Tulen tekemään ehdotuksen hallituksen esityksen hylkäämisestä. Ehdotuksellani en kuitenkaan tarkoita sitä, että yhtiölle myönnetty verovapaus olisi säilytettävä entisellään, vaan tarkoitan sitä, että yhtiön verovapaus olisi poistettava uudella järjestelyllä. Asutustoiminnan tukemisen pitäisi tapahtua kokonaan erillään Pellonraivaus Oy:n toiminnasta. Tämän muutoksen aikaansaaminen on sitäkin tärkeämpää, jos Pellonraivaus Oy:n toimintaa edelleen laajennetaan uusille aloille ja vakiinnutetaan se kapitalistiseksi liikeyritykseksi ja valtion omistusta siinä supistetaan. Jos yhtiön verovapauden poistaminen aiheuttaa uutisraivaajille nousua raivauskustannuksissa, on uutisraivaajille maksettavien palkkioiden määrää vastaavasti lisättävä. Tällä järjestelyllä päästään siihen, että koneitten omistajat raivauksen alalla tulevat samaan asemaan ja, mikä on tärkeintä, että uutisraivaajat, jotka syystä tai toisesta ovat pakotettuja raivaustöitä suorittamaan ilman koneita, pääsevät myös tältä raivauspalkkioiden osalta osalliseksi lisäystä avustuksesta. Asian järjestely tältä osalta kuitenkin vaatii nähdäkseni uuden esityksen antamista.

Hallituksen esityksessä sanotaan, että olisi valtion edun mukaista säilyttää valtiolla 25 % yhtiön osakkeista siinäkin tapauksessa, että valtion oikeus yhtiön osakkeitten lunastamiseen yhtiöjärjestyksestä poistetaan. En käsitä, että jos yhtiöjärjestys muutetaan hallituksen esittämällä tavalla, mitä sen jälkeen vielä siihen jää sellaista, jonka muuttamisen estämiseksi olisi valtiolla 25 % yhtiön osakkeista säilytettävä. Yhtiön alkuperäinen tarkoitus on muuttunut eikä siihen enää tarvita yhtiöjärjestyksen muuttamista. Yhtiön purkamisen päättämiseen riittää 2/3 annetuista äänistä, joten ei edes sitä valtio pysty estämään, vaikka tuo 25 % osakkeista säilyisikin valtion hallussa. Ainoa näkökohta, joka puolustaisi osakkeitten merkitsemistä valtiolle, on yhtiön mahdollisesti saama voitto, mutta sekin tulee suurimmalta osalta val-

tiolle yhtiön suorittamien töitten osalta, ja niin on suorempi tie, että kyseelliset varat sijoitetaan koneitten hankkimiseen valtion laitoksille ja siten alennetaan tuotantokustannuksia.

Valiokunnassa me kansandemokraatit esitimme, johon esitykseen myöskin sosialidemokraatit yhtyivät, että valiokunnan mietinnön perusteluihin otettaisiin maininta, että valiokunta on asettunut esityksen hyväksymisen kannalle edellyttäen, että yhtiöjärjestyksen 16 §, jossa määritellään valtion oikeus yhtiön osakkeitten lunastamiseen, edelleen yhtiöjärjestyksessä säilytetään. Valiokunnan porvarillinen enemmistö hylkäsi tämän meidän ehdotuksemme. Porvarit tahtovat ehdottomasti valtion omistusta supistaa yhtiössä. Tämän jälkeen asetuimme esityksen hylkäämisen kannalle.

Herra puhemies! Ehdotan, että käsiteltävänä oleva hallituksen esitys hylätään.

Ed. Nordström: Herra puhemies! Kun Pellonraivaus Oy aikoinaan perustettiin maatalouskelpoisen maan raivaamiseksi pelloksi ja laituriksi uudisasutusta varten, oli täysin paikallaan, että yhtiölle myönnettiin verovapaus. Pellonraivaustöiden osuus yhtiön suorittamista töistä on kuitenkin siinä määrin vähentynyt ja yhtiön taloudellinen asema vuoden 1953 omaisuustaseesta päättäen on niin erinomaisen edullinen, ettei mitenkään enää voida puoltaa yhtiön verovapauden jatkumista.

Esimerkkinä siitä, miten yhtiö on laajentanut toimintaansa kokonaan uusille, alkuperäisestä vieraille työsaaroille, mainittakoon, että yhtiö kantoi yksistään TVH:lle vuonna 1953 lainaamistaan työkoneista yli 555 milj. mk ja että tällä hetkellä valtioneuvostossa on käsiteltävänä esitys, että yhtiölle olisi annettava 150 milj. markan suuruisen valtion laina työllisyysvaroista yhtiön suunnitteleman 300 milj. mk maksavan ruoppauskaluston hankkimiseksi.

Yhtiön toiminnan kannattavuudesta saa käsityksen, kun mainitsen, että sen omaisuustaseen 31. 12. 1953 mukaan viime vuoden voitto tekee 37 milj. mk, vaikka työkoneitten kohdalla on katsottu voitavan poistaa 123 milj. mk eli kokonaista 44 % niiden kokonaisarvosta ja autojen kohdalla 7.7 miljoonaa eli 30 % autojen arvosta. Yhtiö on tällä hetkellä maan ylivoimaisesti suurin urakoit-

sija maanleikkaus- ja maansiirtotöiden alalla ja on saavuttanut miltei monopoliaseman esim. TVH:n maantierakennusten maatoihin nähden voiden melko yksipuolisesti määrätä maksettavat yksikköhinnat. Tämä nurinkurinen tilanne johtuu lähinnä siitä, että yhtiö on saanut pitkälle menevän etuoikeuden raskaimpien työkoneitten, kuten erikoisesti puskuritraktorien, tuontiin nähden. Kaikista viime vuosina maahan tuotetuista raskaista työntötraktoreista on Pellonraivaus Oy saanut enemmän kuin puolet. Samanaikaisesti tie- ja vesirakennushallitus, joka on maamme suurin työvirasto, ei ole esim. neljän viime vuoden aikana saanut tuottaa maahan ainoatakaan raivaustraktoria.

Tilanteen kestättömyyttä kuvaa mielestäni riittävän räikeästi se tosiasia, että viime vuoden maaliskuussa oli TVH:n tietyömailla 125 vuokrattua työntötraktoria, joista 85 Pellonraivaus Oy:n omistamia, TVH:n omien traktorien supistuessa 14:ään. Tämän vuoden maaliskuun vastaavat numerot olivat 135, 80 ja 14. Jos lisäksi mainitsen, että TVH vuonna 1953 maksoi vuokraa yksistään Pellonraivaus Oy:ltä lainaamistaan työntötraktoreista 205 milj. mk, mainitun yhtiön riittävän kilpailun puutteen takia voidessa täysin yksipuolisesti määrätä vuokrien suuruuden, saamme käsityksen siitä, miten outo ja valtiolle epäedullinen tilanne todella on ja minkälaisen monopoliaseman Pellonraivaus Oy tällä alalla on saavuttanut. Tilanetta kuvaavana asiana mainittakoon vielä, että Pellonraivaus Oy:n periessä Catepillar D 7 mallisista työntötraktoreista vuokraa 4 500 mk käyttötunnilta on Oy Rastor laskenut näiden puskuritraktorien käyttökustannusten nousevan tunnilla 2 285 markkaan. Vastaavat numerot Catepillar D 8:sta ovat 5 500 ja 2 825 mk käyttötunnilta.

Ed. Vennamo esittää mietintöön liittämässään vastalauseessa, että Pellonraivaus Oy:n verovapauden tulisi edelleen jatkua sen asutustoiminnan hyväksi suorittamien töiden osalta ja ehdottaa sen johdosta hyväksyttäväksi ponnin, jonka mukaan yhtiön verovapaus olisi poistettava muiden kuin sen asutustoiminnan hyväksi suorittamien töiden osalta. Ed. Vennamon täytyy kuitenkin valtiovarainvaliokunnan verojaoston monivuotisena puheenjohtajana tietää, että olisi täydellinen veroteknillinen mahdottomuus saat-
taa tällaisen toiminimen toiminta erältä

osilta veron alaiseksi toisen osan jäädessä edelleen verovapaaksi (Ed. Vennamo: Ei ole teknillisesti mahdotonta!). — Tämän on myöskin minulle vakuuttanut valtiovarainministeriön vero-osaston osastonjohtaja, joten minulla on ainakin hyvää tukea asiantuntijalta, jota vastoin ed. Vennamon väitteestä vastaa yksinomaan hän itse. Tämän hän hyvin tietääkin, mutta hän tietää myös, että jos hän saa vastalauseensa hyväksytyksi, jää Pellonraivaus Oy:n verovapaus edelleen kokonaisuudessaan voimaan.

Herra puhemies! Ehdotan, että valtiovarainvaliokunnan mietintö hyväksytään.

Ed. Jussila: Herra puhemies! Tämän asian yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota siihen ponteen, joka sisältyy valtiovarainvaliokunnan mietintöön. Siinä nimittäin mainitaan, „että eduskunta edellyttäen, että Pellonraivaus Osakeyhtiön verovapaus poistetaan ja että yhtiön yksinoikeus rakentamiseen, ainoastaan ulkomailta saataviin työkoneisiin lopetetaan myöntämällä mainittujen koneiden maahan tuomiseksi tarpeellinen määrä tuontilisenssejä valtion työvirastoille ja alan muille yrittäjille, päättäisi” jne. Sen jälkeen sitten esitetään tämä määräraha hyväksyttäväksi. Tässä kiinnittyy huomio tuohon yksinoikeuteen. Tämä sana minusta selvästi osoittaa, mihinkä joudutaan silloin, jos määrättyssä tarkoituksessa valiokunnassa käsitellään asioita. Täällä ed. Nordström äsken esityksessään antoi kuvan siitä, että hänellä ilmeisesti on jotakin Pellonraivaus Osakeyhtiötä vastaan (Ed. Nordström: Verovapaus!). — En tiedä, mitä se mahtaa olla, mutta valiokuntakäsittelyssä sain tämän käsityksen ja sen tähden hankin vähän tietoja Pellonraivaus Oy:stä. Minä en ole missään tekemisissä sen kanssa, mutta kiinnitin huomiota siihen sanoisinko kiihkoon, jota Pellonraivaus Oy:tä vastaan valiokunnassa esiintyi, ja sen takia katsoin asialliseksi hankkia eräitä tietoja. Ne osoitivatkin, että valiokunnassa haluttiin antaa väärä kuva Pellonraivaus Oy:stä samoin kuin äsken ed. Nordström ja myöskin ed. M. Leskinen tekivät.

Minä haluaisin korostaa sitä, että Pellonraivaus Osakeyhtiö ei suinkaan ole poikennut alkuperäisestä tarkoituksestaan. Sen tarkoituksena on suorittaa uudisraivaus, kivenraivaus, salaojitus- ja peruskuivaustöitä

jne. Mutta sen takia, että nämä työt ovat kausiluontoisia, sesonkiluontoisia, niinkuin ymmärrämme, yhtiö on myöskin suorittanut muita töitä, kuten tientehtöitä. Ei siinä mielestäni pitäisi olla mitään pahaa, varsinkin kun muistamme, että valtio puolestaan on eräissä tapauksissa ainakin saamieni tietojen mukaan pakottanut yhtiön tekemään myöskin tietöitä (Ed. Seppälä: Ei voi pakottaa!). — Valiokunnassa annettiin tämän suuntaisia tietoja meille.

Sitten täällä ed. Nordström antoi sen kuvan, että yhtiö olisi saanut yksinoikeuden määrättyjen koneiden tuontiin ja että sillä olisi monopoliasema. On kyllä totta, että Pellonraivaus Osakeyhtiö on maan suurin yrittäjä alallaan. Mutta kaikilla yhtiön työaloilla toimii lukuisa määrä muita yrittäjiä ja osuuskuntia, joten kilpailu pitää hinnat kurissa. Tämän ohella on yhtiön maatalourellisten töiden hintojen kohtuullisuus muullakin tavalla varmistettu. Mitä tulee väitteeseen siitä, että yhtiö raivauskoneiden omistajana nimenomaan tietöissä olisi monopoliasemassa, on syytä huomauttaa, että kone-liikkeiden antamien tilastojen mukaan muut kuin Pellonraivaus Oy ovat sodan jälkeen tuoneet Amerikasta 251 raivauskonetta, minkä lisäksi Pellonraivaus Oy on tuonut 171 kappaletta, siis vähemmän kuin muut, ja niistä lähemmäs puolet on ollut kevyitä, puskurittomia kyntö- ja äestyskoneita. Eurooppalaisia koneita on yhtiöllä 14 kappaletta ja muilla ainakin kolminkertainen määrä. Nämä luvut osoittavat, että muullakin on ollut koneensaantimahdollisuuksia ja että yhtiö ei suinkaan ole saanut kaikkea kyseessä olevaan tarkoitukseen myönnettyä valuuttaa. Niinikään lienee paikallaan vielä huomauttaa siitä, että viimeisten viiden vuoden aikana on kaikki Pellonraivaus Oy:n konetuonti tapahtunut ylihintaisella valuutalla, ja toisaalta, että tieurakointia käytännössä meillä suorittaa jo nyt 20 tai 30 muuta urakoitsijaa, jotenka väitteet siitä, että Pellonraivaus Oy:llä olisi monopoliasema hinnoittelussa, eivät voine pitää paikkaansa, koska näin paljon muita urakoitsijoita myöskin on. Pellonraivaus Oy on tietöissä kuten muissakin töissä pyrkinyt kaikin tavoin urakkatyöhön sekä kuutiometri- ja neliömetrihinnoitteluihin, jolloin työn hinnat ovat olleet helpommin vertailtavissa. Yhtiön käytämä tuntihinnoittelu perustuu pitkäaikai-

seen tilastoon eri kustannuseristä ja koneiden taloudellisesta kestoajasta. Se on matemaattisen laskelman tulos.

Täällä äsken ed. Nordström mainitsi Rastorin laskelmista ja pyrki osoittamaan, että Pellonraivaus Oy on perinyt kohtuuttomia hintoja töistä. Nyt on huomattava, että näissä Rastorin laskelmissa ei ole otettu kaikkia kustannustekijöitä huomioon. Laskelma perustuu väärään olettamukseen koneen vuotuisesta käyttötuntimäärästä ja kestoajasta. Siitä puuttuvat kokonaan sellaiset kustannuserät kuin rahat, paikallinen työjohto, valvonta ja yleiskustannus, laskuttamaton hukkatyö jne. Mm. palkkauskustannus on merkitty liian pieneksi ottamatta huomioon sitä, että koneen tehollisia tunteja on keskimäärin vain puolet kuljettajan työtuntimäärästä. Ei myöskään korjauskustannusta ole laskettu todellisen suuruisena. Kun tällaisia lukuja ja laskutushintoja esitetään, minusta niiden pitäisi perustua todellisuuteen. Ei ole oikein, että annetaan väärää kuvaa näistä asioista.

Minä en ole, kuten sanottu, mikään Pellonraivaus Oy:n osakkeenomistaja enkä ole sen kanssa tekemisissä, mutta mielestäni näitä asioita pitäisi kiihkottomasti käsitellä. Mielestäni silloin, kun vapaa kilpailu valitsee eri yrittäjien kesken, päästään oikeisiin hintoihin, koska kilpailu asettaa hinnat oikealle tasolle. Minä en tiedä syitä siihen, miksi TVH ei ole viime vuosina saanut koneita. Minusta tuntuu, että Pellonraivaus Oy on varsin aktiivisesti työskennellyt sen hyväksi, että koneita on saatu, ja kun ne ovat tulleet hyödyllisesti käytetyiksi etupäässä maatalouden hyväksi, asia minusta tällä kohden on paikallaan.

Yhtiön tarkoituksena on ollut, kuten täällä ed. Nordströmin mainitsi, myöskin ruoppaajan hankkiminen, mutta tämä perustuu nk. Pohjois-Suomen toimikunnan ehdotukseen, koska sen mielestä tuollaista suurtehoruoppaajaa Pohjois-Suomessa tarvittaisiin nimenomaan peruskuivatuskysymysten järjestämiseksi ja jokien perkaamiseksi, uittoväylien syventämiseksi jne. Tätä varten on anottu työttömyyslainaa. Nyt tuntuu kuitenkin siltä, että mahdollisuuksia ei tällaisen lainan saantiin ole, ja sen takia tämä esitys ja ne pääomat, jotka nyt tämän esityksen mukaisesti käytetään, tulevat ilmeisesti käytetyiksi

toiseen tarkoitukseen. Olen saanut tietää, että Pellonraivaus Oy:n suunnitelmiin kuuluu hankkia korotetun osakepääoman avulla salaojakaivuukoneita 10 kpl, noin 40 milj. mk, kivenraivauskalustoa noin 15 milj. markan edestä, metsäojitusyksiköitä 45 milj. markan edestä ja järeä kaivinkone, ei sellainen suurtehoruoppaaja, josta täällä ed. Nordström mainitsi, vaan järeä kaivinkone nimenomaan Pohjanmaan jokien perkausta ja peruskuivatustöitä varten, 50 milj. mk. Siihen tulisi käytetyksi tämä 150 milj. mk, josta nyt on kysymys.

Täällä ed. M. Leskinen puheenvuorossaan viittasi siihen, että valtion edun mukaista olisi se, että 16 § säilytettäisiin. Tämän johdosta on syytä huomauttaa, että tämä asia ei suinkaan ole niin suoraviivainen (Ed. Nordström: Kyllä se on aika suoraviivainen!). — Minä luulen, että kun ed. Nordström tutustuu tähän pykälään, niin hän ei voi sanoa sitä niinkään suoraviivaiseksi, koska siinä on tuo indeksijuttu. — Mainitun 16 §:n tarkoituksena aluksi oli antaa valtiolle, joka ei halunnut sijoittaa varoja suuralle riskille alttiiseen yritykseen, mahdollisuus valvoa, että yhtiö täyttää sille tarkoitettua tehtävää yleiseksi hyödyksi. Kun vuonna 1945 valtio sai 29 % yhtiön osakkeista ja edustuksen yhtiön hallintoneuvostoon, hallitukseen ja tilintarkastajistoon, on 16 § sen alkuperäisessä mielessä käynyt tarpeettomaksi. Nytemmin on 16 § muuttunut suorastaan haitalliseksi, sillä yhtiöllä on vaikeuksia saada yksityistä pääomaa käyttöönsä, koska osinkorajoitus on olemassa ja mahdollisen inflatiokehityksen aikaisemmin antamalla indeksikorotuksella lunastuspauksessa ei näytä enää olevan merkitystä. Kun yksityisten osakkeiden lunastushinta tällä kertaa tämän mukaisesti on 7.7 kertaa nimellisarvo, jolle määrälle yhtiö ei pysty maksamaan kohtuullista korkoa, ei yhtiön osakkeiden lunastaminen ole valtiolle tällä kertaa edullista. Tämä on syytä nimenomaan huomauttaa sen johdosta, mitä ed. M. Leskinen täällä mainitsi. Valtiohan omistaa tämän yhtiön osakkeista tällä kertaa 29 %, maatalousjärjestöt ja -liikkeet sekä osuustoiminnalliset keskusliikkeet 15 %, vakuutuslaitokset 11 %, pankkilaitokset 27 %, kotimainen teollisuus ja kauppa 11 %, yksityiset henkilöt 2 %. Sen lisäksi on valtion yhtiöllä, kansaneläkelaitoksella ja kunnilla noin 4 %

tämän yhtiön osakekannasta. Nämä seikat mielestäni on syytä huomioida.

Kun tätä asiaa täällä käsitellään, niin minä toivoisin, että eduskunta käsittelee sitä asiallisella pohjalla. Sen takia tulen, herra puhemies, asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan, että tämä ponsi hyväksyttäisiin sen mukaisesti kuin II vastalauseessa esitetään.

Toinen varapuhemies (koputaa): Pyydän huomauttaa, että ehdotukset on tehtävä keskustelun kuluessa.

Puhuja: Herra puhemies! Ehdotan, että mietinnön ensimmäinen ponsi hyväksyttäisiin seuraavan sisältöisenä: „että eduskunta edellyttää, että ryhdytään toimenpiteisiin Pellonraivaus Osakeyhtiön verovapauden poistamiseksi muiden kuin asutustoiminnan hyväksi suoritettavien töiden osalta ja että huolehditaan ulkomailta saatavien raskaimpien työkonien tasapuolista tuontilisensoimisesta myös valtion työvirastoille ja alan muille yrittäjille, päätäisi...” jne. Tämä tulisi siis sen ponnien tilalle, joka sisältyy tähän valtiovarainvaliokunnan mietintöön.

Tämän lisäksi tullaan meidän taholtamme ehdottamaan vielä perusteluista pois eräs kappale, mutta se voitaneen tehdä perustelujen käsittelyn yhteydessä.

Toinen varapuhemies (koputaa): Kaikki ehdotukset on tehtävä keskustelun aikana.

Puhuja: Herra puhemies! Saanen siis ehdottaa, että mietinnön perustelujen viimeinen kappale poistetaan.

Ed. Lepistö: Herra varapuhemies! Pellonraivaus Oy perustettiin yleishyödylliseksi laitokseksi asutusraivausta varten sodan jälkeen. Tätä silmällä pitäen yhtiön yhtiöjärjestykseen otettiin 16 §, jossa valtiolle määrätään etuosto-oikeus yhtiön osakkeisiin. Myöhemmin vielä haluttiin saada valtio eräksi osakkeitten omistajaksi tähän yhtiöön. Näin tapahtuikin ollen nykyisin valtion osuus, niinkuin täällä on mainittu, 29 % yhtiön osakekannasta. Hallituksen esityksen perusteluissa saatetaan eduskunnan tietoon, että nyt haluttaisiin poistaa Pellonraivaus Oy:n

yhtiöjärjestyksestä tuo 16 §, siis valtion etuosto-oikeus. Yhtiöltä halutaan poistaa näin ollen tuo näkyvä yleishyödyllisyyden leima. Minun mielestäni se ei ole paikallaan niin kauan kuin Pellonraivaus Oy haluaa pitää asutusraivausta eräänä tärkeimpänä tehtävänä ja haluaa esiintyä yleishyödyllisenä laitoksena. Siksi eduskuntakäsittelyssä on syytä tähän kiinnittää huomiota.

Minun nähdäkseni juuri se lausunto, jonka täällä äskén ed. Jussila käytti, toikin erittäin selvästi esiin, että siinä ovat kokonaan yksityiset intressit, jotka haluavat poistaa yhtiöjärjestyksestä tämän 16 §:n. Siksi, herra puhemies, ehdotan perusteluihin eduskunnan päätettäväksi lausuman: „Eduskunta hyväksyyssään hallituksen esityksen samalla edellyttää, että yhtiöjärjestyksen 16 §, jossa määritellään valtion oikeus yhtiön osakkeitten lunastamiseen, yhtiöjärjestyksessä edelleenkin säilytetään.”

Ed. Jussilan lausunto kaipaisi eräitä muitakin reunahuomautuksia. Tulokoon mainituksi, että valtiovarainvaliokunnassa Pellonraivaus Oy:tä kuultuna siellä esitettiin, että uusi pääomatarve yhtiöllä on etupäässä ruopauskaluston hankkimista varten. Herra puhemies! Minä siis olen tehnyt tämän esityksen perusteluihin lausumaksi.

Ed. Karvonen: Herra puhemies! Kun tämä asia oli valtiovarainvaliokunnan maatalousosaston käsiteltävänä, kuultiin siellä asiantuntijana tämän Pellonraivaus Oy:n toiminnanjohtajaa. Kun kysyttiin, mitä varten tämä pääoman lisäys ennen kaikkea tarvittaisiin, hän selitti, että kysymyksessä on ennen kaikkea suurruoppaajan hankkiminen, jota ei tähän saakka maassamme ole olemassa. Ja kun kysyttiin, missä tällaista suurruoppaaja käytettäisiin, hän sanoi, että ennen kaikkea uittoväylien ruoppaamisessa, jokisuistoissa jnp., joten se muuttaisi kokonaan Pellonraivaus-yhtiön työmenetelmän, sillä ei suurruoppaaja käy enää mihinkään pellon ojien ruoppaamiseen. Se on kai sentään liian suuri vekotin siellä käytettäväksi. Siitä syystä, että tämä muuttuisi kokonaan uusille aloille jo tällä tavalla, ja kun meillä metsähallitus on uittoväylien yleisin uittaja, siis ns. yliuittaja, niin tässä tulee tälle alalle kokonaan uusi elin. Sen tähden, herra puhemies, kannatan ed. Leskisen ehdotusta, että hallituksen esitys hylättäisiin.

Ed. R a p i o: Herra puhemies! Kannatan ed. Lepistön tekemää ehdotusta.

Ed. N o r d s t r ö m: Herra puhemies! Ed. Jussila täällä mainitsi, että ruoppaajaa tarvitaan Pohjois-Suomen kuivatushankkeita ja jokisuitten ruoppaamista varten. Tämä ruoppaaja, joka on tarkoitettu ostettavaksi, pysyy kuitenkin ruoppaamaan 11 metrin syvyyteen, joten tuntuu aika oudolta, jos Pohjois-Suomi vaatii sellaisia perusteellisia kuivatus-toimenpiteitä kuin tällainen ruoppaaja pystyy antamaan.

Sitten hän mainitsi myöskin, että Pellonraivaus Oy:n kannattavuus on sen verran heikko, että se ei pysty maksamaan kunnollista osinkoa siihen sijoitetulle pääomalle. Pellonraivaus Oy:n vuosikertomuksen mukaan toimintavuodelta 1953 on osakepääoma 105 milj. markka ja voitto 37 milj. markkaa. Se on siis melkoisen hyväprosenttinen yhtiö. Mutta samanaikaisesti poistot koneista, kuten työkoneista, ovat olleet 123 milj. markkaa, niinkuin äsken sanoin, eli 44 % niitten kokonaisarvosta, toisin sanoen poistot ovat paljon suuremmat kuin verolait sallisivat, jos tämä olisi verolain alainen yhtiö. Kyllä tämä yhtiö on sen arvoinen, että sitä on pidettävä täyspainoisena yrityksenä.

Ed. Jussilan muutkin väitteet olivat suunnilleen samaa luokkaa kuin nämä kaksi esimerkkiä osoittavat.

Ed. S a r j a l a: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Jussilan tekemiä muutosehdotuksia.

Ed. L a i n e: Herra puhemies! Mainitsen parista kysymyksestä, joista ei tämän keskustelun yhteydessä vielä ole ollut puhetta, nimittäin siitä, että tässä on kysymyksessä varsin pieni rahamäärä valtion varoista, 15,3 milj. mk osakkeiden lunastamista varten. Kuitenkin asia on sillä tavalla, että 15,3 milj. markalla voidaan hankkia tälle yhtiölle varsin suuri määrä raivaus- ja ruoppauskalustoa, ja jos valtio suorastaan hankkisi näitä koneita maataloushallitukselle tai TVH:lle, niin silloin tarvittaisiin ainakin parisataa miljoonaa markkaa valtion varoja. Mutta näiden koneiden hankkimiseen yhtiö tarvitsee rahalaitoksilta huomattavasti luottoa, jonka saannin edellytyksenä taas on sen 16 §:n

poistaminen, jota vastaan äskeisissä puheenvuoroissa juuri puhuttiin.

Laajemmalti asiaa perustelematta yhdyin myöskin niihin ajatuksiin ja siihen ehdotukseen, jonka ed. Jussila laajassa esityksessään teki.

Ed. V e n n a m o: Herra puhemies! Ed. Nordström teki ankaran hyökkäyksen Pellonraivaus Oy:tä vastaan, ja saanen mainita, että se oli täysin asiaton. Valtiovarainvaliokunnan mietinnön II vastalauseesta käy ilmi, että ed. Jussilan ehdotukseen ovat yhtyneet kaikki muut valtiovarainvaliokunnan porvarilliset jäsenet paitsi ed. Nordström. Kun me tiedämme, että hän on TVH:n palveluksessa, niin voimme sanoa, että hän on vähintään jäävi puhumaan tästä asiasta. Totuus nimittäin on se, että Pellonraivaus Oy on pystynyt jatkuvasti tekemään työtä niin valtiolle kuin yksityisille halvemmalla kuin TVH. Pellonraivaus esim. siirtää maata 100—200 markan kuutiohinnalla. Jos otetaan kaikki yleiskustannukset, se maksaa TVH:lle toistatuhatta markkaa, jopa on Keski-Suomessa tapaus yli 10 000 mk kuutiolta. Nämä kysymykset kyllä voidaan toisessa yhteydessä ottaa esille samoin kuin kysymys siitä, mistä syystä TVH ei ole hankkinut itselleen koneita ja ovatko TVH:n virkamiehet osakkeina erinäisissä yhtiöissä, joilla on kiinnostusta tähän asiaan. Minä en puutu tähän kysymykseen enemmälti, korostan vain, että tässä on juuri kilpailukysymys, yleinen etu ja myöskin yksityisten työn tarvitsijoitten etu.

Edelleen ed. Nordström puuttui verovapauskysymykseen ja antoi siitä harhaan johtavan kuvan. Kysymyshän on siitä, että jos asutustoiminnan töiden kohdalla verovapaus poistetaan, niin tämän kustannusten nousun, lisäkustannuserän, joutuvat eräät asutettavat maksamaan. Ne, jotka tähän asti ovat tehneet työtä, eivät ole joutuneet tätä kustannuserää maksamaan. Mutta nyt ed. Nordströmin ehdotuksen mukaan tietysti yhtiö siirtäisi tämän kustannuserän veroeränä niitten asutettavien kannettavaksi, jotka tarvitsevat työtä, ja valtiovarainvaliokunnan muut porvarilliset jäsenet olivat sitä mieltä, että näin ei pitäisi menetellä, niinkuin vastalauseesta käy ilmi.

Ihmettelen myöskin, että vasemmisto, joka sanoo olevansa asutettavien asialla, näyttäisi

nyt olevan halukas korottamaan raivauskustannuksia ainakin muutamalla tuhannella markalla hehtaarilta, jos vero tässä suhteessa määrätään.

Ed. Nordström myöskin väitti, että verovapautta ei voida toteuttaa sillä tavalla, että yhtiö maksaa veron muusta paitsi asutustoinnin töistä. Saanen ilmoittaa, että valtiovarainministeriön ehdotuksesta on juuri tälle linjalle menty, ja minun tietämäni mukaan näinä päivinä valtiovarainministeriö on jo tästä asiasta tehnyt päätöksen, joten verorasitus jaetaan tällä tavalla. Oikeus ja kohtuus taas vaatii, että yhtiö siellä, missä se tekee muita kuin avustustöitä, on samassa asemassa kuin muutkin yrittäjät.

Ed. Nordström myöskin mainitsi täällä lukuja kustannuksista. Joskin Rastor Oy, johonka hän vetosi, on jo itse luopunut niistä teoreettisista väitteistään, joita se eräillä rationalisointikursseilla on esittänyt, voidaan joka tapauksessa todeta, että yhtiön toiminta on ollut sodan jälkeisenä aikana maalle hyvin taloudellinen. Ed. Nordström jätti myöskin mainitsematta, että yhtiön osingonjakomahdollisuus on rajoitettu. Osingonjaolle on määrätty katto juuri tällä yleishyödyllisellä pohjalla. Hän jätti myöskin mainitsematta, että 16 §:n poistaminen on välttämätön siksi, että yhtiö saisi lisäpääomaa. Ed. Laine täällä mainitsi, että 15 milj. markalla saadaan parin kolmen sadan miljoonan markan sijoitukset rahoitetuksi vapailta markkinoilta; valtio siis siinä säästää. Mutta jos ei 16 §:ää poisteta, niin tällaista säästöä ei saada ja valtiolta joutuu budjettivaroilla, verovaroilla, sijoittamaan satoja miljoonia markkoja. Ei tämäkään voine olla yleisedun mukaista. Minä toivoisinkin, että ed. Nordström ei nyt olisi niin mustasukkainen tässä asiassa, vaan sallisi kilpailun. Siitähan tässä vain on kysymys, ettei TVH olisi yksin monopoliasemassa.

Ed. Jussila: Herra puhemies! Ed. Karvosen puheenvuoron johdosta haluan huomauttaa, että ei kai voi olla mahdollista, että ruoppaajan hankkiminen nyt muuttaisi kokonaan yhtiön toiminnan luonnetta ja johtaisi sen aivan uusille aloille. Haluan alleviivata sitä, että yhtiön toiminta edelleenkin pääosaltaan on samalla pohjalla, jota varten se on perustettu. Mutta on luonnollista, että myöskin olojen kehittyessä tarvitaan uutta

kalustoa, kuten mm. ruoppaajia. Tällä kertaa on kysymys Pohjois-Suomesta, ja nimenomaan se ruoppaaja, josta minä täällä äsken puhuin, tarkoittaa sitä, että peruskuivatus töitä Pohjanmaalla voitaisiin suorittaa.

Sitten täällä ed. Nordström antoi harhaanjohtavan kuvan siitä, että minä olisin antanut vääriä tietoja tästä kannattavaisuuskysymyksestä. Siihen minä en ollenkaan puuttunutkaan, koska osoitin vain sen, että tämä 16 §:n säännös tällä kertaa edellyttää sitä, että jos valtio lunastaa nuo muut osakkeet, niin lunastushinta on 7.7 kertaa osakkeitten nimellisarvo, ja kun se otetaan huomioon, niin silloin tullaan siihen, että ei ole niinkään sanottua, onko valtiolle edullista käyttää tätä lunastusoikeuttaan.

Täällä jo niin ed. Laine kuin ed. Vennamokin osoittivat, minkä takia on tärkeätä, että 16 § poistetaan, jotta saataisiin yksityisiä pääomia tähän tarkoitukseen. Kyllä kai on valtakunnan ja ennen kaikkea maatalouden edun mukaista, että näin voidaan menettää.

Ed. M. Leskinen: Herra puhemies! Erilaisten koneytymäin huomio näyttää kiintyneen viime vuosina erikoisesti valtion työttömyysystyömaille. Kävin hiljattain Kuopion—Varkauden tietämyksellä ja huomiotani kiinnitti se, että siellä vähennetään varsinaisia työttömiä, mutta lisätään koneityvoimaa. Aivan oikein. Niinhän tietä tehtäessä täytyy tietysti löytää parhaat mahdolliset työmenetelmät. Mutta mikä siinä johtaa harhaan, on se, että niitä varoja myönnetään työttömyysvarojen nimillä, ja kun työttömyysvaroista on kysymys, niin saatetaan täällä eduskunnassakin puhua, että niin ja niin paljon menee varoja työttömyyden torjumiseen, kun tässäkin tapauksessa siis suurin osa varoista tälläkin työmaalla menee näille eri koneytymille ja verrattain pieni osa varsinaisille työttömille. No, missä määrin koneytymät sitten urakoivat näillä työttömyysystyömaille ja kilpailevat? Ed. Vennamo jo valiokunnassa huomautti tämän asian yhteydessä, että siellä on tällaisia koneitymiä kilpailemassa Pellonraivaus-yhtymän kanssa. Osakkaana eri yhtymissä on tie- ja vesirakennushallituksen johtavia henkilöitä. Ei heitä näin ollen kiinnostanut tie- ja vesirakennushallituksessa koneitten hankinta, koska se kaventaisi heidän koneitymiensä kilpailua

työttömyystyömailla. Missä määrin tällaisissa jutuissa on perää, niin olisi nämä jutut selvitetävä ja tutkittava, minkä verran Pellonraivaus-yhtiö ja muut koneyhtymät ovat tätä tietä päässeet valtiota kuppaamaan.

Ed. Vennamo mainitsi, että hän ihmettelee, miksi täällä vasemmistossa tahdotaan yhtiön nauttima verovapaus poistettavaksi, mikä tietää raivauspalkkioiden lisäämistä tuhannella markalla hehtaarilta. Nyt kuitenkin on tosiasia se, että suurin osa raivauksista suoritetaan vielä ilman Pellonraivaus-yhtiön apua. Ja sanoisin, että syrjäisillä seuduilla, jonne Pellonraivaus-yhtiön koneet eivät tule, tuota raivaustoimintaa suoritetaan ja usein vielä käsipelin, joten verovapauden muodossa Pellonraivaus-yhtiölle myönnetystä avustuksesta nämä käsinraivaajat jäävät kokonaan osattomiksi. Siksi sanoinkin puheenvuorossani, että Pellonraivaus olisi kokonaan erotettava tästä asutustoiminnasta, siis rahoittamismielessä, ja nostettava raivauspalkkio sitä vastaavalle tasolle, minkä tämä verovapauden poistaminen lisää kustannuksia, ja sitä tietä siis kaikki, myöskin sellaiset syrjäseutujen raivaajat, jotka eivät voi käyttää tätä koneapua, pääsisivät raivauksessa samanarvoiseen asemaan, siis kaikkein heikoimmassakin asemassa olevat pääsisivät tästä hyötymään (Ed. Vennamo: Älä vastusta koneellistamista!).

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! Ed. Leskisen äskeisessä puheenvuorossa oli sellainen ajatus, että koneellistamista on vastustettava, koska työttömyystyöissä silloin ei ole mahdollisuutta niin monelle työttömälle järjestää töitä. On tietysti totta, että sitä mukaa kuin tuotantoelämää koneellistamme, se myöskin merkitsee sitä, että ihmistyötä siellä ei silloin niin paljon tarvita. Mutta jos tällä perusteella vastustamme kehitystä ja edistystä, niin eikö se ole todellista taantumusta? (Ed. Vennamo: Sitä se on!). Kyllä kai on asia niin, että on sitten kysymys mistä tuotantoalasta tahansa, kyllä meidän on hyväksyttävä se, että kehitystä viedään eteenpäin, myöskin koneellistamisen merkeissä, mutta tämä ei tietysti merkitse eikä saa merkitä, että työttömyysasioitten kohdalla asioita ei hoideta. Ne on muulla tavalla hoidettava. Meidän on yhteiskuntarakennettamme ja eräitä muita keinoja käyttäen asioita pyrittävä niin hoitamaan, että meillä työttömyyttä

yleensä ei ole, mutta ei suinkaan lähdeettävä tällä tavalla asiaa vastustamaan.

Ed. Karvonen esitti puheenvuorossaan maininnan siitä, että jos Pellonraivaus Oy saa oikeuden ostaa ruoppaajan, sellaisen, josta täällä on ollut puhetta, niin se muuttaa kokonaan tämän yhtiön luonnetta. Täällä jo ed. Jussila totesi, että tähän ei voi olla totta. Mehän tiedämme, että Pellonraivaussella on erilaisia koneita tällä hetkellä kymmeniä, jopa satoja. Ei kai nyt yhden koneen hankkiminen muuta koko tämän yhtiön luonnetta. Pellonraivaussella on salaajituskaivinkoneita suuri joukko, kivenraivauskoneita, niinikään kuivatustarkoituksiin koneita jnp. Ei kai nyt yhden ruoppaajan hankkiminen muuta yhtiön luonnetta. Kun lisäksi tilanne on vielä sellainen, niinkuin täälläkin on jo käynyt ilmi, että Pellonraivaus Oy on pystynyt kilpailemaan myöskin maksuissa muitten samantapaisten yrittäjien kanssa, niin jos halutaan myönteisesti kehitystä viedä eteenpäin, ei pitäisi olla esteitä siinä, etteikö Pellonraivaus Oy:lle anneta entistä parempia mahdollisuuksia pyrkiä asioita hoitamaan maatalouden ja koko kansantalouden kannalta parhain päin. Kun lisäksi valtion oma osuus, niinkuin on käynyt ilmi, tässä on aivan minimaalinen, vain vähän yli 15 milj. markkaa, ja kun pääosa sen tarvitsemista varoista kerätään kokonaan veronmaksajia rasittamatta, niin kyllä kai kaiken kohituksen mukaan pitäisi juuri tämän tapaista kehitystä suosia. Ei kai nyt tavoitteena voine olla se, että pitäisi Valmetin tapaisia yrityksiä muodostaa kaikille aloille.

Ed. Nordström: Herra puhemies! Täällä ed. Vennamo mainitsi, että kysymys verovapaudesta luopumisesta olisi valtioneuvostossa tällä hetkellä jo järjestyksessä. Mutta niin ei ollut vielä laita perjantaina. Ellei nyt ole pyhien aikana tehty näitä vakavia päätöksiä, niin ne on tekemättä vielä tänään.

Kun on kysymys 16 §:n poistamisesta yhtiöjärjestyksestä, niin minä tahdon vielä varmuuden vuoksi huomauttaa, että jos valtiovarainvaliokunnan mietintö tulee hyväksytyksi, silloin on mahdollisuus saada tämä pykälä poistetuksi.

Ed. Vennamo mainitsi, että minä olen tieja vesirakennushallinnon palveluksessa ja sen takia on katsottava, että minä olen vähintään

jäävi tässä asiassa. Mitä silloin on edustaja Vennamosta sanottava, jos minä olen jäävi, kun hän puhuu täällä ja intohimoisesti on ajanut tätä asiaa valtiovarainvaliokunnassa huolimatta siitä, että hän on tämän yksityisen yhtiön johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsen? Minusta tuntuu, että jääviys eri tapauksissa on eri luokkaa.

Ed. M. Leskinen: Herra puhemies! On helpompaa sovittaa sanansa niin, että tavallinen talonpoika ne ymmärtää, mutta jos joutuu sanojaan sovittamaan niin, että juristit ja poliitikot eivät voi niitä vääristellä, niin siihen tarvitaan käydä koulua ja semmoisen koulunkäymättömän kuin allekirjoittaneen on vaikea sanojaan niin sovittaa. Tässä en suinkaan — kai tavallinen talonpoika ja työläisjärki sen ymmärsi — asettunut koneita vastustamaan. Koneita olisi yhä enemmän saatava ihmisten palvelukseen. Mutta työttömyysvarat menevät suurelta osalta koneille ja kun työttömät, joiden aseman pitäisi parantua koneitten ansiosta, joutuvat olemaan leivättöminä, on asiaan syytä kiinnittää huomiota. Milloin varoja työttömyyttä varten esitetään, myöskin ed. Pakkanen käy niitä vastustamaan (Ed. Pakkanen: Oliko tuo poliitikko vai talonpoika, joka nyt puhui?). Tässä tapauksessa koneet tekevät työt ja niin pitääkin tehdä, mutta silloin myöskin työtätekevien aseman tulisi parantua. Tätä minä tahdoin lähinnä alleviivata, että tässä vain väärällä tavalla, väärällä nimikkeellä käyteään varoja koneitten hyväksi. Koneistamista on edistettävä, mutta koneiden täytyy palvella ihmisten hyvinvointia ja myöskin työläisten hyvinvointia eikä vain syödä työläisten suusta leipä.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Ed. Nordströmin viimeisen puheenvuoron johdosta on väärinkäsityksen välttämiseksi syytä huomauttaa, että olen kyllä Pellonraivaus Oy:n hallintoneuvostossa ja johtokunnassa, mutta en osakkeenomistajana, vaan valtion edustajana asutettavien edun valvojana, ja juuri tältä pohjalta sekä valtion etu että asutettavien etu vaatii, että hallituksen esitys hyväksytään eikä mennä edustaja Nordströmin linjoille, TVH:n linjalle, jolloin kaikki maksaa hyvin paljon.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. M. Leskinen ed. Karvosen kannattamana ehdottanut, että esitys hylättäisiin. Ed. Jussila ed. Sarjalan kannattamana ehdottaa, että ensimmäinen ponsi hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Jussilan 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Jussila ed. Sarjalan kannattamana ehdottaa, että perustelujen viimeinen kappale poistettaisiin. Kutsun tätä ed. Jussilan 2) ehdotukseksi. Ed. Lepistö ed. Rapion kannattamana ehdottaa, että perusteluihin lisättäisiin seuraava lausuma: „Eduskunta hyväksyessään hallituksen esityksen samalla edellyttää, että yhtiöjärjestyksen 16 §, jossa määritellään valtion oikeus yhtiön osakkeitten lunastamiseen, yhtiöjärjestyksessä edelleen säilytetään.” Kutsun tätä ed. Lepistön ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Äänestyksessä ehdotan menettäväksi siten, että ensin äänestetään ponsista ja sitten perusteluista sekä lopuksi ed. Leskisen ehdotuksesta esityksen hylkäämisestä.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Jussilan 1) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Jussilan 1) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Forsberg, Forsius, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Hamara, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Hykkäälä, Högström, Jokinen, Kaitila, Kajatsalo, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Kokkola, Korsbäck, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kyttä, Käkelä, Larson, Lehto, A. Leikola, Leinonen, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindh, Lindqvist, Manninen, L. Mattila, Meinander, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén,

Nieminen, Niiranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tauriainen, Teir, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tienari, Tikka, Torvi, Turkka, Törngren, Wickman, R. Virtanen, Väyrynen, Åsvik ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Eskola, Hakala, Halinen, Hallberg, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Huttunen, Häppölä, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalliokoski, Kekkonen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kosola, Kukkonen, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, E. Leikola, Luukka, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Tenhiälä, Tiitu, Tuuli, Vennamo, Virolainen, J. Wirtanen, Väänänen ja Öhman.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Hietanen, Kajala, Kalavainen, Karvikko, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Koivunen, Koskinen, Kuusinen, Leivo-Larsson, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Pasanen, Roine, Rytä, Saalasti, Tainio, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 67 ei-ääntä; poissa 29.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Perustelut.

Äänestys ed. Jussilan 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Jussilan 2) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flink, Forsberg, Forsius, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakila, Hamara, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Hykkälä, Högström, Innala, Jokinen, Kaitila, Kajatsalo, Karjalainen, Karvonen, Kauhainen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Kokkola, Kuitinen, Kuljala, Kulovaara, Kyttä, Käkälä, Larson, Lehto, A. Leikola, Leinonen, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Lienes, Lindh, Lindqvist, Manninen, L. Mattila, Meinander, Miettinen, Muikko, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, E. A. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tauriainen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tienari, Tikka, Torvi, Turkka, Törngren, Wickman, J. Wirtanen, R. Virtanen, Väyrynen, Åsvik, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Eskola, Halinen, Hallberg, Hautala, Heikura, Huttunen, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalliokoski, Kekkonen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Korsbäck, Kosola, Kukkonen, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, E. Leikola, Luukka, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Tuuli, Vennamo, Virolainen ja Väänänen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Hakala, Heinonen, Hietanen, Kajala, Kalavainen, Karvikko, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Koivunen, Koskinen, Kuusinen, Leivo-Larsson, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell,

Nordfors, Paasio, Ryhtä, Saalasti, Tainio, Tiitu, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 110 jaa- ja 60 ei-ääntä; poissa 29.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Lepistön ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Lepistön ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosa, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kalliokoski, Kekkonen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Korsbäck, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tuuli, Törngren, Venamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinek, Friman, Haapainen, Haapasalo, Hakkila, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jokinen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Kivi-aho, Kokkola, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Käkelä, Lehto, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Lieder, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pelto-

nen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Taurainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaola, Torvi, Turkka R. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestää edustaja Salmela-Järvinen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Hietanen, Kajala, Kalavainen, Karvikko, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Koivunen, Koskinen, Kuusi-
nen, Leivo-Larsson, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhtä, Saalasti, Tainio, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 77 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 27.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. M. Leskisen ehdotuksesta esityksen hylkäämisestä.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. M. Leskisen ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosa, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kalliokoski, Kekkonen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Korsbäck, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, E. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkko-

nen, Soininen, Sukselainen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jokinen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelo-vesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Kivi-aho, Kokkola, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Käkälä, Lehto, A. Leikola, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Lienes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasi-vuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytkönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikka-oja, Torvi, Turkka, R. Virtanen ja Åsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Erkkilä, Heinonen, Hietanen, Kajala, Kalavainen, Karvikkö, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Koivunen, Koskinen, Kuusi-nen, Leivo-Larsson, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettinen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhti, Saalasti, Tainio, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 27.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön,

Asia on loppuun käsitelty.

10) Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1951 ja valtiontilintarkastajan kertomus samalta vuodelta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitellyllämainitut kertomukset.

Puhemies: Käsitelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Sukselainen: Valtiovarainvaliokunta on otsakkeella „Valtiovarainministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat” kosketellut tässä mietinnössä erään yhtiön verotusta. En puutu siihen puoleen, mutta tämän lauseen viimeinen osa kuuluu: „siitäkin huolimatta, että yhtiön tilintarkastajana on ollut eräs valtiovarainministeriön veroasiainosaston hallitusneuvos”. Olen tutustunut asiaan ja todennut, että niinä vuosina, joista tässä on kysymys, asianomainen hallitusneuvos ei ole toiminut tämän yhtiön tilintarkastajana, vaan vasta sen jälkeen. Jos valtiovarainvaliokunta katsoo, että sen on henkilökohtaisesti jonkun virkamiehen toiminnasta huomautettava, niin olisi kohtuullista, että se ottaisi selvää, miten asiat ovat.

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Julkisuudessa on esitetty arvosteluja sen johdosta, että valtiontilintarkastajien kertomuksen käsittely on tapahtunut vasta useita vuosia kertomusvuoden jälkeen. Nämä arvostelut ovat olleet oikeutettuja, sillä monien puutteiden ja epäkohtien korjaamiseen ei enää vuosien kuluttua ole ollut samaa mahdollisuutta kuin jos kertomukset olisi käsitelty välittömästi niiden julkisuuteen saatamisen jälkeen. Nyt esillä olevaa vuoden 1951 kertomusta ei valtiovarainvaliokunta kuitenkaan saanut käsiteltyksi vuoden 1953 aikana, koska valiokunnalla oli työtä enemmän kuin tarpeeksi painiessaan erilaisten K-ohjelmien, kustannuskriisien ja supistamisvaatimusten kanssa. Tässä vaiheessa näyttää kuitenkin siltä, että kuluvan vuoden aikana saadaan eduskuntaan vielä myöskin vuoden 1952 kertomus, jota jo alustavasti on käsitelty. Tietysti voi tulla syksyllä joku kustannus- tai joku muu kriisi, joka sekoittaa laskelmat, mutta siitä ei silloin voitane syyttää valtiovarainvaliokuntaa ja vielä vähemmän sen asianomaista jaostoa.

Tilintarkastuskertomuksesta annettu valiokunnan mietintö on tällä kertaa harvinaisen yksimielinen siitäkin huolimatta, että valiokunnalla on ollut syytä esittää eräitä hyvin vakavia huomautuksia. Yksimielisyys johtuu ehkä siitä, että mietintöön ei ole sisällytetty mitään poliittista sävytystä (Oikealta: Oho!), vaan epäkohtiin on puututtu asiallisella poh-

jalla. Tosin tähän liittyy parin kappaleen kohdalla vastalauseet, joista toinen, rajavartiolaitosta koskeva, lienee tullut sinne vähäisestä väärinkäsityksestä ja toinen, Yhtyneiden Paperitehtaitten verotusta käsittelevän kappaleen poistoehdotus, on tullut parin valiokunnan jäsenen halusta suojella erästä puunjalostusyhtiötä.

Valiokunta on sisäasiainministeriön pääluokan kohdalla tutkinut lääkintöalan rakennustöiden keskustoimikunnan ja sairaalalan suunnittelutoimikunnan osalta niitä huomautuksia, joita tilintarkastajat ovat jo useita kertoja tehneet. Valiokunta päätyy siihen, ettei näitä toimikuntia enää tarvita, koska ne ovat muodostuneet pikemminkin kustannuksia lisääviksi tekijöiksi kuin niitä alentaviksi. Toimikunnilla ei ole ollut budjetissa edes määrärahaa. Niiden tehtäviä ei ole tarkasti määritelty eivätkä ne ole asiallisesti kantaneet tekemisistään ja tekemättä jättämisistään vastuuta. Tästä huolimatta on varsinkin LRK puuttunut hyvinkin ratkaisevalla tavalla sairaalarakennustoimikuntien tehtäviin. SASTO:sta taas tulokoon mainituksi, että toimikunnan jäsenet ovat nostaneet palkkansa ja ohjanneet sairaaloiden hankinnat miltei poikkeuksetta yhdelle henkiläläiselle suurliikkeelle, mutta muuta ei sitten juuri ole tapahtunutkaan.

Valtiovarainministeriön kohdalla, kuten herra valtiovarainministeri täällä äskettäin totesi, on valiokunnalla ollut vakavaa sanottavaa. Todettiin täysin yksimielisesti, että suuryhtiöitten verotusta ja verotarkkailua on tehostettava. Kokoomuspuolueenkin edustajat olivat tällä kertaa muitten ryhmien mukana tätä lausumaa hyväksymässä, mikä heidän kunniaakseen tulokoon todetuksi. Tähän huomautukseen sai valiokunta aiheen siitä, että erään johtavista puunjalostusfyrmoista, Yhtyneitten Paperitehtaitten Valkeakoskelta, todettiin salanneen verotettavia tulojaan noin 1 000 milj. mk. Tätä salaamista oli tapahtunut vuodesta 1947 lähtien, ja salattu summa oli suurin vuonna 1951, jolloin se oli kokonaista 559 milj. mk. Yhtyneet Paperitehtaat joutui maksamaan valtiolle jälkiveroa ja veronkorotusta noin 400 milj. mk ja kunnille lisäksi noin 100 milj. mk. Tulokoon mainituksi, että eduskunta lahjoitti tälle samalle yhtymälle muutama kuukausi sitten hinnantasausrahan varoja hieman yli 400 milj. mk. — Samaten eduskunta muutti pari

vuotta sitten leimaverolakia pelkästään tämän yhtiön vaatimuksesta. Yhtiö esitti vaatimuksen, koska yhtiö jaettiin kahdeksi eri firmaksi ja uuden yhtiön perustamisesta olisi luonnollisesti osakepääoman osalta mennyt lainmukainen leimaverro. — Suoritetuissa tutkimuksissa kävi ilmi, että on puunjalostusfyrmoja, joissa ei ole kuuteen vuoteen suoritettu minkäänlaista verotarkastusta. On aivan yleistä, että puunjalostusteollisuuden ja muidenkin suuryritysten tilit ja kirjanpito tarkastetaan viiden vuoden väliajoin. Kun asiat ovat näin, niin ei kai kukaan tässä salissa voine väittää, että ne ovat kunnossa.

Asiaa selvitellessä tehtiin muitakin suorastaan hämmästyttäviä havaintoja. Selvisi, että valtiovarainministeriön veroasiainosaston kaikki korkeimmat virkamiehet olivat puunjalostusyhtiöitten tilintarkastajina. Hallitusneuvos Seitola on Kymin Oy:n ja Rauma-Repolan tilintarkastajana. Hallitusneuvos Hervonen on Yhtyneitten Paperitehtaitten, ja itse ministeriön kansliapäällikkö Takki on Kajaani Oy:n tilintarkastajana, tuon saman yhtiön, josta kuuluisa kustannuskriisi lähti alkuunsa. Näiden hallitusneuvoston alaiset virkamiehet, verotarkastajat, joutuvat siten tarkastamaan omien esimiestensä hyväksymät tilit. Jokainen käsittää, että tällaisen verotarkastajan asema on hyvin vaikea. Valiokunta toteaaakin yksimielisesti, että suuryhtiöiden verotarkkailu on suoritettava vuosittain ja etteivät viranomaiset saa olla yhtiöiden hallintoelimityssä eikä myöskään niiden tilintarkastajina. Mitä tulee valtiovarainministerin väitteeseen, että hallitusneuvos Hervonen ei olisi asianomaisena vuonna 1951 ollut tilintarkastajana (Ministeri Sukselainen: Se pitää paikkansa!), niin valiokunta sai tiedon yhtiön omasta virallisesta ilmoituksesta. Vuoden 1951 tasessa — siinä kirjassa, jossa Suomen osakeyhtiöt ja niiden taseet on lueteltu — yhtiö ilmoittaa tilintarkastajakseen hallitusneuvos Hervosen. Ainakin vuonna 1952 ja vuonna 1953 hallitusneuvos Hervosen nimi esiintyy tilintarkastajana. Minulla on muutama päivä sitten julkaistu Yhtyneitten Paperitehtaitten tilinpäätös ja tilintarkastajain lausunto, ja siinä esiintyvät nimet Renwall, Idman, Lauri Hervonen, Silén ja Vanhala; tämän tilinpäätös on siis tältä vuodelta. Jos tuo yhtiön antama tieto vuodelta 1951 on virheellinen, niin se on saattanut johtaa valiokunnan sitten

tuohon lausumaan, mutta joka tapauksessa tällainen tieto meillä oli käytettävissä.

Ei tunnu oikein luotettavalta myöskään se, että on annettu määräys siitä, etteivät veropiirien verotarkastajat saa tarkastaa suuryhtiöiden tilejä. Maassamme on vain yksi mies, jolla on oikeus aukaista suurfirmojen tili-kirjat. Tämä henkilö on ylitarkastaja Vauhkonen. Mainitun Yhtyneitä Paperitehtaita koskevan jälkiverotuksen suoritti ylitarkastaja Vauhkonen, mutta sikäli kuin on tiedossa, asia tuli ilmi erään taloudellisesti mahdollisemman herran toimesta. Paljastus johtui siitä, että Wallden oli astunut liian raskaasti kilpakumppaninsa varpaille, eikä kosto ole tuntematon suurpääoman piirissä (Oikealta: Suurpääomankaan piirissä!). Vuosi 1951 oli puunjalostusteollisuudelle ns. kultavuosi, jolloin ne hankkivat suorastaan satumaisia voitoja. Olen onnistunut saamaan erään puunjalostusteollisuuden tilimiehen kautta tietoja ja ne osoittavat, että olisi välttämätöntä suorittaa puolueeton verotarkastus kaikissa alan firmoissa ainakin vuodelta 1951. Jos muita yhtiöitä verotettaisiin samaan tapaan kuin Yhtyneitä Paperitehtaita on nyt jälkiverotuksen kautta verotettu, nousisivat puunjalostusyhtiöiden verotettavat tulot ainakin 8 miljardilla markalla yhtenä ainoana vuonna. Erinäisistä syistä näyttää kaikkein kiireellisimmältä Kymin Oy:n, Kajaani Oy:n, Rauma-Repolan ja Serlachius Oy:n jälkitarkastuksen tarve. Meillä on voimassa verolaki. Sitä on sovellettu kaikella ankaruudella pien- ja keskisuuriin liikkeisiin nähden. Monet kauppiat ovat kertoneet minulle, miten heidän liikkeessään käy verotarkastaja useampiakin kertoja vuodessa. Suurliikkeet sitävastoin tarkastetaan vain kerran viidessä vuodessa. Nyt on kysymys siitä, että myös suuryrityksiä verotetaan voimassa olevan lain mukaan ja tarkastukset suoritetaan puolueettomasti. Muusta ei ole kysymys.

Valiokunnassa kokoomuspuolueen edustajat arvostelivat sitä, että paljastettiin tällainen verojuttu vain yhdeltä alalta ja yhden yhtymän kohdalta. Valitettavasti tällä kertaa ei pystytty enempään. Mutta samalla on huomautettava, että oli riittävästi vaikeuksia tämänkin asian kanssa. Ehkä ensi kerralla voidaan tasapuolisemmin asioita valaista, sillä alustavia tietoja virheellisestä verotusmenetelystä on myös vakuutusyhtiöiden ja liikepankkien kohdalta jo olemassa.

Tutkimuksissa ei todettu, että valtiovarainministerit olisivat olleet syypäitä mietinnössä mainittuihin verotusepäkohtiin. Ministeri Hiltunen oli aikoinaan suhtautunut kielteisesti siihen, että hallitusneuvokset ovat yhtiöitten tilintarkastajina. Samoin oli ministeri Rantala muuttaakseen vallinnutta käytäntöä antanut jyrkät ohjeet siitä, etteivät verotarkastajat saa osallistua yhtiöitten tarjoamille päivällisille. Voitaisiin esittää esimerkkejä siitä, miten verotarkastajat ja ylitarkastaja ovat käytännössä suhtautuneet tähän kieltoon.

Puolustusministeriön kohdalla valiokunta kiinnitti huomiota puolustuslaitoksen hallussa olevaan melko suureen väkijuomavarastoon. Tilintarkastajain ilmoituksen mukaan oli varastossa vuonna 1952 9 300 litraa väkijuomia. Saadun tiedon mukaan oli tuo varasto vuoteen 1953 mennessä vähentynyt 2 800 litralla. Valiokunta ei tutkinut, mihin tarkoituksiin väkijuomat oli käytetty, vaan antoi sen asian puolustusministeriön tutkittavaksi jäädessä kuitenkin odottamaan, että tutkimuksen tulokset ilmoitetaan. Selvityksen voi parhaiten suorittaa juuri puolustusministeriö, koska tietämäni mukaan mainitun väkijuomavaraston käyttö voi tapahtua vain puolustusministerin luvalla. Valiokunta edellyttääkin mietinnössään, että varasto luovutetaan, sikäli kuin siinä vielä jotain luovutamista on, Alkoholiliikkeelle, joka on totuusempi tämäntapaisia varastoja hoitelemaan.

Mietinnössä selostetaan myöskin korkeimman oikeuden päätöstä ns. metsäkorvausjutussa. Puolustusministeriön korvauslautakunta on lahjoittanut valtion varoja noin 90 milj. mk 89 saajalle. Valiokunta piti välttämättömänä selvittää, oliko puolustusministeriön valvonta tähän lautakuntaan nähden ollut riittävän tehokasta, sillä tuntuu todella oudolta, että sanotunlainen menettely on voinut jatkua vuosikausia.

Kauppa- ja teollisuusministeriön kohdalla valiokunta on kiirehtinyt hyväntekeväisyys- ja lisenssiväärinkäytösten selvittelyä. Samalla on erityisesti puututtu Osakeyhtiö Erikoisnäyttelyn asiaan. Mainitun osakeyhtiön toimesta on tapahtunut kymmenien miljoonien markkojen suuruiset väärinkäytökset, joiden tutkiminen on edistynyt kovin hitaasti. Eräät asiantuntijana kuullut henkilöt vihjailivatkin, että asia jää selvittämättä. Herää epäily, että tutkimisen hitaus johtuu siitä, että

jutussa on mukana eräitä vaikutusvaltaisia herrasmiehiä. Valiokunta kuitenkin mietinnössään kiirehtii tämän nykyisin oikeuskanslerinviraston tutkittavana olevan asian selvittelyä.

Loppulausunnossa korostetaan sitä, että vastaisia talouspoliittisia suunnitelmia laadittaessa on tasapuolisesti huomioitava eri väestöpiirien edut. On tietysti paikallaan lausua toivomus tasapuolisesta suhtautumisesta niin suunnitelmissa kuin talouspoliittisissa ratkaisuissakin, varsinkin kun suunnitteluneuvoston työvaliokunta ei suinkaan ole ollut riittävän tasapuolinen aikaisemmassa suhtautumisessa eri väestöryhmien etuihin. Olisi kuitenkin ollut ehkä viisaampaa sanoa koko totuus, sanoa se, ettei talouspoliittinen suunnitteluneuvosto työvaliokuntineen ole pystynyt esittämään käyttökelpoisia ohjelmia eikä pysty siihen vastakaan. Tämä johtuu siitä yksinkertaisesta syystä, ettei suunnitelmatalouden toteuttaminen tahdo oikein talousjärjestelmäämme sopia.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Ministeri Sukselaisen äsken tekemä oikaisu osoittaa, että valtiovarainvaliokunnan asianomaisen jaosto ja valiokunta on puuttuessaan tähän kysymykseen menetellyt hieman vastuuttomasti, kun se ei ole ottanut selvää siitä, niinkuin me toivoimme, ovatko asiat todella siten kuin mietintö väittää. Yhtä epäoikeudenmukaista on ollut, että asianomainen jaosto ja valiokunta ovat menneet mainitsemaan yhden yhtymän nimen silloin, kun tämä yhtymä ei ole suinkaan syypää siihen, että sitä ei ole tarkastettu, vaan että valtion viranomaiset ovat mahdollisesti laiminlyöneet tehtävänsä. Olemme nimenomaisesti huomauttaneet vastalauseessamme, että valtio ei ole tässä suinkaan kärsinyt minkäänlaista tappiota, eikä voida myöskään osoittaa, että mitään oikeudenvastaista olisi tapahtunut. Näin ollen sellainen menettely, mihin valiokunta on ryhtynyt jaostonsa ehdotuksesta, ei ole eduskunnan arvon mukaista. Siinä ovat olleet vaikuttamassa poliittiset eivätkä asialliset näkökohdat.

Herra puhemies! Vastalauseeseen viitaten ehdotan, että lause „Niinpä Yhtyneet Paperitehtaat Oy:lle”... jnp. poistettaisiin 1 osastosta „Välittömät verot”.

Ed. Koivisto: Herra puhemies! Valiokunta on 7 Pl:n, Sisäasiainministeriö ja sii-

hen kohdistuvat hallinnonhaarat, II luvun, Rajavartiolaitos, kohdalla katsonut aiheelliseksi tehdä huomautuksia tilintarkastajien lausunnon johdosta, jossa on kiinnitetty huomiota niihin epäkohtiin, joita oli vallitsemassa rajavartiolaitoksen majoitusoloissa. Tämä huomautus on kuitenkin mielestäni aiheeton sen vuoksi, että nämä epäkohdat nimenomaan Lapin rajavartioston parakkioiloissa olivat niin räikeät, vaikkapa niissä tilintarkastajien lausunto olisi ollut jonkin verran liioittelevakin, että eduskunta vuoden 1953 tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä hyväksyi mietinnön perusteluissa lausuman, jossa hallitusta kehoitettiin kiireellisesti ryhtymään toimenpiteisiin puheena olevien epäkohtien poistamiseksi. Tämä on siis eduskunnan lausuma toivomus, ja sen perusteella hallitus jo kohta seuraavan vuoden alkupuolella ehdottikin lisämenoarviossa määrärahan Lapin rajavartiolaitoksen rakennusten rakentamiseksi, ja on nyttemmin mm. miehistön kasarmirakennus kokonaisuudessaan valmistunut. Sen vuoksi tuntuu aiheettomalta, että valiokunta vielä tahtoo kiinnittää huomiota tähän epäkohtaan, jonka sekä eduskunta että hallitus on katsonut sellaiseksi, että siihen oli kiireellisesti puuttuttava. Tämän vuoksi olemmekin vastalauseessamme ehdottaneet, että kyseessä oleva kappale poistettaisiin ja, herra puhemies, ehdotan, että mainittu 7 Pl:n II luvun rajavartiolaitosta koskeva kappale mietinnöstä poistetaan.

Samalla kannatan, herra puhemies, ed. Seppälän tekemää ehdotusta.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunta on esillä olevassa valtioneuvoston tilintarkastajain kertomusta koskevassa mietinnössä kohdistanut huomionsa myös suuryhtiöiden verorasituksen saattamiseen parempaan järjestykseen kuin se nykyään on. Tämä valiokunnan sanonta on mietinnössä tuotu esille verrattain lievässä muodossa, mutta kuitenkin riittävän selvästi, lähinnä siinä mielessä, että se antaa kuvan siitä heikkoudesta, millä asioita on hoidettu valtiovarainministeriön verotusasiain osastolla.

Samanaikaisesti kun palkannauttijat joutuvat maksamaan veroa hyvin raskaasti jokaisesta markasta, kun pienliikkeiden ja yrittäjien kirjanpitoja maaseudulla sekä asutuskeskuksissa tarkastetaan valtiovarainministe-

riön verotarkkailijoiden, liikevaihtoverotarkkailijoiden ja ehkä vielä muiden tarkkailijoiden toimesta melko usein ja tehokkaasti, suuryhtiöiden ja liikelaitosten tarkastus on yleisesti jätetty hyvin puutteelliseksi. Tähän laiminlyöntiin ovat eräät maamme sanomalehdet kohdistaneet huomiota ja myös arvostelua. Pienyrittäjät ja liikkeenomistajat ovat asian huomioineet, eduskuntaryhmille on esitetty myöskin suullisia lausuntoja. Kun valtiovarainvaliokunnassa ja sen ulkopuolella on suoritettu asian johdosta eräitä tutkimuksia ja tiedusteluja, on käynyt selville tuo suuryhtymien verotarkastusten tehotomuus ja korkeimpien veroviranomaisten eräänlainen haluttomuus tai suoranainen tarkastuksen jarrutus.

Valiokunnassa toimme esille monia esimerkkejä siitä, millä tavalla tarkastuksia käytännössä on suoritettu. Esitimme myös, että tässä mietinnössä olisi asian ja ilmenneiden epäkohtien johdosta sanottu hieman enemmän, lähinnä siihen suuntaan, miten asioihin olisi saatava vastaisuudessa korjausta. Valiokunnan enemmistö ei kuitenkaan tällä kertaa ollut valmis menemään pitemmälle kuin mitä mietintöön on kirjoitettu. Näin ollen minun on täällä isossa salissa toistettava eräitä esimerkkejä suuryhtymien tarkastuksista, joita on viime vuosien aikana suoritettu ja lähinnä siitä tavasta, millä näitä tarkastuksia on näissä yhtiöissä suoritettu.

Yhtiöiden, kuten muidenkin laitosten ja liikkeiden verotarkastuksista on valtiovarainministeriö antanut tarkkoja ja hyviä ohjeita tarkastusviranomaisille. Aikoinaan mm. ministeri Rantala saattoi julkisuuteen kirjelmän, jossa verotarkastajia kiellettiin mm. aterioimasta verovelvollisten kustannuksella. Mutta miten on annettuja hyviä ohjeita käytännössä noudatettu ja tarkastuksia yleensä suoritettu, siitä muutamia esimerkkejä. Haluaisin huomauttaa, että esimerkit perustuvat, kuten mainitsin, eräisiin tutkimuksiin, joita olemme joutuneet asian johdosta suorittamaan, ja kirjelmiin, joita on ryhmällemme eri puolilta maata saapunut. Tässä yhteydessä ei ole kuitenkaan syytä eikä tarpeellista kaikkia nimiä tuoda esille, vaan tulen käyttämään nimien asemesta kirjaimia.

Miten suuryhtiöiden tarkastus käytännössä tapahtuu, siitä on annettu selvitys: „Tarkastuksesta on sovittu suuryhtiön johdon ja

valtiovarainministeriön veroasiainosaston ylitarkastajan Vauhkonen kanssa jo monta kertaa kuukausia ennen tarkastusta. Tarkastukset ovat yleensä olleet suurissa yhtymissä kaksipäiväiset, ensimmäisenä päivänä ilmoitautuminen yhtiössä kello 9—10 tienoissa, paljon miehiä, jotta näyttäisi mahdollisimman suuremmoiselta konttorihenkilökunnan ja sivullisten mielestä. Kirjat haetaan esille kovalla kiireellä. Viimeistään kello 11 tulee joko laitoksen johtaja itse tai hänen edustajansa ehdottamaan aamiaispaikkaa. Aamiaiselle mennään noin kello 12—13 tienoilla, joten siihen mennessä on tehty työtä 2—3 tunnin aika. Aamiainen cocktaileineen, ruokaryyppyineen, viineineen ja konjakkeineen kestää noin 2 tunnin ajan, minkä jälkeen seuraa kahden tunnin työskentely. Tarkastuksessa mukana olevan tarkastaja N. N:n kohdalta se jää vain yritykseksi, koska hän on jo siinä kunnossa, ettei töistä tule mitään, toiset vielä yrittävät, mutta huonoa se on jo muidenkin kohdalta. Kello 16 lopetetaan työskentely. Illalla on joko päivällinen tai illallinen. Illasta muulostuu yöllinen orgia, jossa saatetaan jopa joku virkatovereista, joka on uskaltanut vastustaa ylitarkastajaa, nukuttaa joksikin aikaa nyrkeillä herra ylitarkastajan toimesta. Keskiyön jälkeen tarkastajat kuskataan kotiin ja toiset siirretään hotellihuoneisiin. Toinen päivä: Yhtiön johtaja tai hänen edustajansa saapuu hotelliin konjakkipulloineen, jotta päät voidaan parantaa. Sen jälkeen mennään taas suurellisesti kirjoja katsomaan. Kirjojen katsominen muodostuu vaikeaksi. Useat tarkastajista eivät voi katsoa kuin yhdellä silmällä. Aamiaistaukoa tavanmukaisine alkoholeineen tervehditään suurella tyydytyksellä. Iltapäivällä suoritetaan tehdaskäynti, joka ei ota kipeätä päähän siinä määrin kuin kirjojen ja numeroiden tarkastaminen. Kello 16 on suuryhtiön tarkastus saatu loppuun suoritetuksi. Illalla on sitten päättäjäiset edellisen illan tapaan. Yöllä tai seuraavana aamuna vieään herra ylitarkastaja henkilöautolla Helsinkiin. Näin tapahtuu sellaisten tehdaslaitosten tilien tarkastus valtion toimesta, joiden liikevaihto vuosittain saattaa olla useita miljardeja markkoja.”

Erään verotarkastajan kirjelmässä tuodaan esille seuraavia seikkoja: „Veroasiainosaston antaman määräyksen mukaan on kirjanpitoa tarkastavien verotarkastajien osallistut-

tava läänin kirjanpitovelvollisten verovelvollisten verovalmisteluun siten, että he vuositteain kukin kohdaltaan käyvät lävitse noin 250 huomattavan kirjanpitovelvollisen verotusasiakirjat, ennenkuin verotus eri lautakunnissa lopullisesti vahvistetaan. Tämä määräys on annettu sen vuoksi, että maaseutulauteakunnissa ei ole ammattitaitoisia henkilökuuntaa kirjanpitovelvollisia verottamassa. Lisäksi eri veropiirien verolautakuntien puheenjohtajilla on oikeus kääntyä verotarkastajien puoleen vaikeimmissa verotuskysymyksissä saadaukseen niistä ohjeet. Tässä mielessä kääntyi V:n kauppalam ym. kuntien veropiirin verolautakunnan puheenjohtaja puoleeni kesällä 1952 N.N:n osakeyhtiötä koskevassa verotuksessa verovuodelta 1950. Hän lähetti mainitun yhtiön verotusasiakirjat minulle lausuntoa varten. Asiakirjoista kävi ilmi, että yhtiö oli käyttänyt koko nettovoittonsa, yhteensä noin 120 milj. markkaa, perustamiskustannusten poistoiksi, joista ei ollut annettu erittelyä. Pyysin moneen eri otteeseen useampia erittelyjä, jotka yhtiö minulle lähetti. Kun olin mielestäni saanut tarpeeksi selvityksiä, käännyn asiassa veroasiainosaston puoleen saadaakseni tarpeelliset toiminta- ja verotusohjeet. Veroasiainosaston puoleen käännyn sen vuoksi, että perustamiskustannuksien poistoa pidettiin jotenkin epäselvänä käsitteenä verotuksessa siihen aikaan. Uuden kirjanpitolain mukaan ne oli poistettava kirjanpidossa viimeistään viidessä vuodessa. Ylitarkastaja Vauhkosen kannan mukaan nämä poistot olivat alkuaikoina vuonna 1947 hyväksyttäviä, mikäli ne sisälsivät sellaisia kuluja, jotka yleensä verotuksessa olivat hyväksyttäviä. Korkeimman hallinto-oikeuden kannan mukaan poistoa perustamiskustannuksista ei voida lainkaan hyväksyä verotettavan tulon vähennykseksi. Siitä on olemassa lukuisia ennakkopäätöksiä. Vauhkosen kanta lieveni kuitenkin lievenemistään vuosien varrella. Pohjolan Voima Oy:lle hän jo antoi joitakin vuosia myöhemmin lausunnon siitä, mitenkä voimalaitoksen rakennuskustannukset olisi kirjattava kirjanpidossa. Siinä on kehoitettu kirjaamaan perustamiskustannusten tilille sellaisia omaisuuseriä, jotka aivan selvästi kuuluisivat omaisuustilille, ja kehoitettu ne siten poistamaan viidessä vuodessa. Vaikkei lausunnossa puhuta mitään siitä, että nämä poistot olisi hyväksyttävä verotuksessa, ovat

verovelvolliset ja ehkä osittain veroviranomaisetkin käsittäneet asian niin, että nämä olisi verotuksessa hyväksyttävä poistoiksi, koska valtiovarainministeriön veroasiainosaston ylitarkastaja lausunnossaan niin toteaa. Ainakin niin käsitti asian eräs tuomari N. N., kuten tulen myöhemmin osoittamaan. Ilmeisesti Lapin läänin veroviranomaiset ovat asian myös niin tulkinneet Pohjolan Voima Oy:tä verotettaessa Isohaaran voimalaitosta rakennettaessa. Saattaa muuten olla, että Pohjolan Voiman kotipaikka onkin Helsinki. Mutta oli kotipaikka mikä tahansa, olisi sen verotuksia syytä katsoa, sillä olen melko varma, että niissä on menty hyväksymään sellaisia perustamiskustannusten poistoja, jotka eivät ole lakiin perustuvia, ja ne saatavat liikkua sadoissa miljoonissa markoissa. Perustamiskustannusten poistoa ei nimittäin voida verotettavasta tulosta vähentää. Helsingin verolautakunnassa näitä poistoja ilmeisesti on lainvastaisesti hyväksytty. Olisi syytä ottaa selville, mistä tällainen aulius suuryhtiöitä kohtaan johtunee.

N. N:n osakekannan omistavat puoliksi RR ja YP-yhtymät, mutta N. N.-yhtiön varsinainen johtaminen tapahtuu RR:n taholta, jonka yhtiön pääjuristina on tuomari N. N. Kun tuomari N. N. sai tietää, että yhtiön asia ratkaistaan veroasiainosastolla, otti hän kiireesti yhteyden hallitusneuvos Hervoseen veroasiainosastolla. Hallitusneuvos Hervonen oli käynyt vuotta aikaisemmin Porissa arvioimassa kiinteistöä, joka arvioiminen tapahtui pääasiassa yhtymän tarjoamien konjakkien turvin, joten Hervonen ja tuomari N. N. olivat jo vanhoja tuttuja. Näin ollen Helsingin matka järjestyikin heidän kannaltaan varsin mukavasti. Tuomari N. N. lensi Porista Helsinkiin ja oli sopinut Hervosen kanssa siitä, että hän ja Hervonen odottavat minua ja yhtymä N. N:n konttoripäällikköä aamiaiselle hotelli K:hon kello 11-12 aikana. Aamiaisen jälkeen oli puhetta mennä veroasiainosastolle ja tavata hallitusneuvos P. ja ylitarkastaja V., jotka ratkaisivat kyseessäolevan asian. Mainitun yhtymän konttoripäällikkö ja minä saavuimme sovittuun aikaan hotelliin, jossa tuomari N. N. ja hallitusneuvos Hervonen istuivat ja odottivat jo meitä. Kun päivällisen jälkeen oli tarkoituksena lähteä veroasiainosastolle asioita selvittämään, oli Hervonen sitä mieltä, ettei asia kaipaa mitään selvitystä, vaan hotelli-

ohjelmaa on edelleen jatkettava. Ohjelmaa jatkettiin iltaan asti, jolloin Hervonen selvitteli ohimennen, että kaikki perustamiskustannukset mainitun yhtymän kohdalta ovat hyväksyttävii poistoja eikä asia tämän enempää kaipaa selvitystä. Seuraavana aamuna yhtymän edustajat tuomari N. N. ja konttoripäällikkö olivat ottaneet yhteyttä veroasiainosastolla tarkastajiin T. ja V., jolloin heille oli vasta selvinnyt totuus, etteivät perustamiskustannukset ole vähennyskelpoisia ja että yhtymän tuloja verotetaan 120 miljoonasta markasta. Tällaisin tiedoin lähtivät herrat pettyneinä kotimatalle. Sitä seuraavana päivänä jaksoi jo hallitusneuvos Hervonenkin palata toimeensa, jolloin hän edelleen vaati kiivaasti N. N.-yhtiön puolesta perustamiskustannusten vähentämisoikeutta verotuksessa. Pari päivää myöhemmin oli yhtymän tuomari N. N. vielä toistamiseen käynyt veroasiainosastolla ja vaatinut, että maksetut korot ainakin tulo- ja omaisuusverolain mukaan ovat joka tapauksessa vähennyskelpoisia. Tämä onkin korkeimman hallinto-oikeuden asiassa ottaman kannan mukainen. Sen vuoksi tarkastaja veroasiainosastolla minulle sanoi, että vuoden 1950 aikana maksetut korot hyväksytään poistoiksi. Näitä oli 60 milj. markkaa, joten verotettavaksi tuloksi jäi 60 miljoonaa, josta vero oli muistaakseni 27 milj. markkaa, joka pantiin maksuun. Yhtiö valitti tarkastuslautakuntaan, joka hylkäsi valituksen. Yhtiö valitti edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka ei vielä toistaiseksi ole antanut päätöstä. Yhtiö hankki ylitarkastaja Vauhkoselta myönteisen lausunnon, jossa Vauhkonen lainvastaisesti ja esimiestään, T:tä, vastaan julkisesti esittää, että yhtiön valitus pitäisi hyväksyä. Lisäksi on hän väittänyt yhtymän edustajalle, että kaikki perustamiskustannukset olisi hyväksyttävä. Johtopäätelmänä mainitaan: Hallitusneuvos Hervonen sekaantui aivan asiaan kuulumattomana N. N.-yhtymän asiaan, ja oli siihen ilmeisesti vaikuttamassa muitakin tekijöitä kuin hänen ja yhtymän juristin välillä vallitseva pelkkä ystävyysuhle. Olisi tutkittava, oliko kysymyksessä ehkä muukin korruptio kuin ravintolalasku. Hallitusneuvos Hervonen käyttäytyi tavalla, joka ei sovi korkealle verotusasiainosaston virkamiehelle. Hallitusneuvos olisi ollut valmis lahjoittamaan N. N.-yhtymälle 27 milj. markkaa, jonka puolesta voimakkaasti kiivailtiin. Eräät

verotusviraston virkamiehet pystyivät tämän estämään. Koska ei voida olettaa, etteikö hallitusneuvoksen olisi pitänyt tietää, etteivät perustamiskustannukset ole vähennyskelpoisia, olisi näin ollen tutkittava, mistä syystä asianomainen halusi lahjoittaa mainitun summan yhtiölle. Hallitusneuvos Hervonen on toiminut Yhtyneiden Paperitehtaiden tilintarkastajana, josta syystä tämäkin puoli olisi asiassa selvittävä. Ylitarkastaja Vauhkosen osuus kävi myöskin selville mainitun yhtymän asiassa, jotenka hänenkin osuudeltaan asia sietäisi tutkimista."

Eräs tarkastuskertomus Wärtsilä-yhtymästä. „Ylitarkastaja Vauhkonen yhdessä kolmen muun tarkastajan kanssa suoritti yllämainitun Wärtsilä-yhtymän tarkastuksen. Tarkastus aloitettiin ponnekkaalla aamiaisella, jonka jälkeen suoritettiin tehdaskäynti yhtymän laajalla tehdasalueella. Tämän jälkeen alkoi illanvietto hotelli H:ssa, jossa ei ollut puutetta mistään. Seuraavana aamuna oli määrä kokoontua, ei tarkastuspaikalla, vaan hotellin ravintolassa, jossa päivä aloitettiin. Päivällä lähdettiin yhtymän konttoriin, jossa otettiin esille muutamia kirjoja muodon vuoksi, joista ei itse asiassa mitään verotusasioita vielä ilmennyt. Tarkastaja S. S. ei niistä olisi ollut kiinnostunutkaan, mutta kaikkien muidenkin päät olivat siksi raskaassa kunnossa, etteivät jaksaneet perehtyä asioihin. Silloin ylitarkastaja Vauhkonen nokkelana miehenä keksi, että varmastikin yhtymän omaa tarkoitustaan varten rakentamat nosturit olivat jääneet siirtämättä omaisuustilille ja siten vähentäneet yhtymän voittoa ja verotettavaa tuloa. Tätä asiaa ylitarkastaja Vauhkonen ja yhtymän konttoripäällikkö menivät välittömästi toiseen huoneeseen kortistosta katsomaan ja liikuttavan yksimielisenä he sieltä tulivat ja ilmoittivat, että 20 milj. mk oli jäänyt vahingossa omaisuustilille viemättä. Hieman tämän löydön jälkeen Vauhkonen ilmoitti, että hänen on lähdettävä kiireesti Helsinkiin, jonne hänet sitten yhtymän autolla vietiin. Muiden oli määrä jatkaa tarkastusta, josta ei kuitenkaan tullut mitään, koska illallisaika oli koittanut. Wärtsilä-yhtymän tarkastus oli siten loppuunsa suoritettu. Pari viikkoa myöhemmin ylitarkastaja Vauhkonen erään toisen tarkastajan kanssa kävi uudelleen mainitussa yhtymässä tutkimassa mainitun 20 milj. markan tapausta. Silloin oli yhtymän kortistosta

löytynyt 20 milj. markan kortti, joka osoitti, että mainittu summa oli kaikkien sääntöjen mukaan siirretty omaisuustilille. Tästä oli seurauksena, että koska kortti löytyi, niin muutkin asiat ovat kunnossa eikä ole aihetta mihinkään jälkiverotukseen. Johtopäätelmänä mainitaan: Yhtymän kirjanpidossa oli jätetty nosturit viemättä omaisuustilille, jonka vuoksi ne olisi ollut jälkiverotettava. Vauhkosen ja konttoripäällikön toimesta järjestettiin parin viikon sisällä asiat siten, että 20 milj. markan siirtokortti ilmaantui, jota tuotiin oikein vierasmies todistamaan suuren Wärtsilä-yhtymän osuudelta.”

Eräs kertomus vielä Turusta laivanvarustamo Re-Ben tarkastuksen kohdalta: „Ylitarkastaja Vauhkonen yhdessä tarkastajien S. S:n ja L:n kanssa kävi syksyllä 1953 tarkastamassa Rettig & Co:a Turussa, koska mainittu omistaa myös Re-Be-varustamon ja koska osittain samat henkilöt hoitivat näiden kahden yhtiön asioita. Tietämän mukaan kääntyi Rettigin toimitusjohtaja ylitarkastaja Vauhkosen puoleen, jotta tämä voisi auttaa Re-Be-varustamoa, jonka Turun veropiirin puheenjohtaja Lappi oli pannut hieman tiukalle. Tietojen mukaan asia koski 35 milj. markkaa. Re-Be väitti, että tämän suuruinen summa oli alusverolain mukaan verovapaa, kun taas Turun veropiirin puheenjohtaja kiisti tämän ja oli uhannut sen verottamista varustamon tulona. Koska tilanne varustamon kohdalla oli uhattuna, kääntyi sen johto valtion korkeimpien veroviranomaisten puoleen, lähinnä ylitarkastaja Vauhkosen. Kerrotaan, että Rettigin tarjoama konjakki ei kuitenkaan vielä Turussa tehnyt tehtäväänsä; tästä oli seurauksena, että ylitarkastaja Vauhkonen yhdessä tarkastaja S. S:n ja tehtaan johdon kanssa lähtivät tarkastamaan Strengbergin tupakkatehdasta Pietarsaareen, koska se myöskin on saman yhtymän firmoja. Vasta Pohjanlahden rannoilla alkoi ylitarkastaja Vauhkosen myötätunto Re-Beä kohtaan kasvaa, jolloin herra ylitarkastaja otti puhelun Turkuun ja ilmoitti, että tuomari Lappi olisi erotettava Turun verolautakuunnan puheenjohtajan toimesta. Tehtaan ja eräiden veroviranomaisten toimesta huolimatta mainittua yhtiötä verotettiin 30 milj. markan tulosta, josta yhtiö valitti. Tarkastuslautakunta alensi verotusta, mutta ei kuitenkaan poistanut sitä kokonaan. Mutta lopullisena seurauksena oli,

että Re-Be-yhtiö muutti kotipaikkansa Hankoon 1. 1. 1954 lukien, joten sitä tullaan valtion verotuksessa verottamaan vastaisuudessa Hangossa (Vasemmalta: Parempi piiri!). Asiasta tehtiin aikoinaan suuryhtymien taholta voimakas sanomalehtikirjoittelu, jossa tuotiin esille se, että yhtiön kotipaikkaa muutettiin sen takia, että Turussa verotetaan muka liikaa verrattuna muihin kaupunkeihin. Mutta tämä tapaus osoitti jälleen, millä tavalla ylitarkastaja suhtautuu asioihin valtion asioiden edustajana.”

Kuinka suuryhtiöiden tarkastukset on annettu yhden ylitarkastajan hoidettaviksi (Ed. Hakila: Anna tulla vain! Kerrankin!), tästä myöskin muutama sana: „Veroasiainosaston antamien määräysten mukaan laatii kunkin läänin toinen verotarkastaja puolivuotiskautta varten tarkastussuunnitelman, joka lähetetään veroasiainosastolle hyväksyttäväksi. Tässä suunnitelmassa nimitään kaikki ne kohteet, jotka on tarkoitus lähimmän puolen vuoden aikana tarkastaa. Veroasiainosastolla käy ylitarkastaja Vauhkonen läpi eri läänien tarkastussuunnitelmat ja merkitsee itselleen kaikkien sellaisten suuryhtiöiden tarkastukset, joissa hän on aikaisemmin käynyt ja joissa huolenpito on ollut erinomaisen hyvä ja moitteeton. Taausti raittiisiin paikkoihin ei herra ylitarkastaja vaivaudu. Veroasiainosasto lähettää sitten kirjelmän läänien verotarkastajille, jossa ilmoitetaan, että tarkastussuunnitelma on hyväksytty ja että ylitarkastaja Vauhkonen tulee osallistumaan niiden suuryhtiöiden tarkastukseen, jotka on kirjeessä nimeltä mainittu. Näin on tapahtunut vuodesta toiseen. Kukaan muu ei veroasiainosastolla ole vahingossakaan suuryhtiöiden tarkastuksiin osallistunut. Näin on siis kaikki suuryhtiöt varattu herra Vaukoselle henkilökohtaisten mukavuussyiden takia. Kenelläkään muulla ei näihin yhtiöihin ole asiaa ilman ylitarkastaja Vauhkosen läsnäoloa. Mitenkä hänen johdollaan tarkastus yhtiöissä suoritetaan, siitä on toisaalta jo mainittu esimerkkejä.

Näin ollen ylitarkastajalle on annettu Pietarin avaimet suuryhtiöihin nähden ja hän osaa käyttää näitä avaimia hyvin taitavasti. Veroasiainosaston johto on päästänyt otteen luisumaan kokonaan käsistään ja näyttää siltä, että muutoksen saanti on vaikeata joutuessa siitä, että korruption sekaantuneita on ehkä liian monta.”

Olen tässä edellä esittänyt muutamia esimerkkejä ja kuvauksia suuryhtymäin verotuksista. Kun näihin esimerkkeihin lisätään vielä se tosiasia, että korkeimmat veroviranomaiset ovat suuryhtymien tilien tarkastajina, niin tilanne valtiovarainministeriön veroasiainosastosta ei anna lohdullista kuvaa. Onko kysymyksessä uusi lisenssi- ja hyväntekeväisyyskauppajuttu ja kenenkä hyväksi? Asia olisi käsitykseni mukaan kokonaisuudessaan kiireellisesti tutkittava, ja mikäli suuryhtiöiden edustajat istuvat veroasiainosaston korkeimmilla johtopaikoilla, olisi sopivampaa ja valtion edun mukaista siirtää heidät suoraan yhtiöiden palvelukseen.

Valtiovarainvaliokunnassa ei ollut mahdollista lähteä asiaa yksityiskohtaisemmin tutkimaan. Siellä tuotiin kuitenkin esille eräitä yksityiskohtia, joista mietinnössä on jo mainittu. Kun pyydettiin luetteloa veroasiainosastolta niistä henkilöistä, jotka ovat suuryhtymien verotarkastuksia suorittaneet, antoi mainittu osasto luettelon, josta ilmenee yhden teollisuushaaraautuman osuudelta suoritettut tarkastukset viimeksi kuluneiden vuosien ajalta. Tämä suppea luettelo vahvistaa niitä väitteitä, joita on esitetty siitä, että ylitarkastaja Vauhkonen suorittaa yksinoikeutettuna veroasiainosaston edustajana suuryhtymien tarkastuksia. Tässä luettelossa, joka käsittää selluloosatehtaiden tarkastuksia ja joka valtiovarainvaliokunnalle jaettiin, mm. mainitaan: A. Ahlström Oy, tarkastusaika vuonna 1952, tarkastusvuodet 1946—1950, tarkastaja Vauhkonen ym. Enso-Gutzeit Oy, tarkastusaika 1953, tarkastusvuodet 1949—1951, tarkastajat Vauhkonen ym., Haarlan Selluloosa Oy, tarkastusaika 1953, tarkastusvuodet 1947—1951, tarkastajat Vauhkonen ym., Pietarsaaren Selluloosa Oy, tarkastusaika 1954, sama toistuu, tarkastajana Vauhkonen ym., Yhtyneet Paperitehtaat Oy, tarkastusaika 1952, Kajaani Oy, tarkastusaika 1952, Oy Kaukas Ab, tarkastusaika 1954, Kemi Oy, Kymi Oy, Lohja Oy, Kotka Oy, Nokia Oy, Oulu Oy, Rauma-Repola Oy, W. Rosenlew & Co Oy, G. A. Serlachius Oy, Sunila Oy, Oy Toppila, Veitsiluoto Oy, Wärtsilän Selluloosa Oy, kaikissa näissä yhtiymissä tarkastajana Vauhkonen ym.

Tässä edellä on esitetty vain pieni ryhmä maamme suurimmista yhtiymistä. Kun sama ylitarkastaja on ollut mukana suurin piirtein kaikissa suuryhtymien tarkastuksissa, ei tar-

kastusaikaa ole voinut jäädä paljon enempää kuin tuo alussa esittämäni kaksi päivää yhtiötä kohden. Kun tästäkin ajasta on suurin osa edellä kerrottujen lausuntojen perusteella käytetty juhlimiseen, jokainen käsittää, että tarkastus on ollut, voidaankaan sanoa, olematon. Eräät liikevaihtoverotarkastajat ovat joutuneet käyttämään aikaa tarkastuksiinsa yhden firman osuudelta jopa useita kuukausia. Tiedän useita hyvin pieniä liikelaitoksia, joissa liikevaihtoverotarkkailijat ovat suorittaneet tarkastuksia 2—3 viikon aikana. On myös osoittautunut, että juuri liikevaihtoverotarkastajat ovat antaneet monessa tapauksessa tulo- ja omaisuusverotarkkailijoille paljastuksia verojen salaamisesta. Tämä on ollut mahdollista vain suoritettun työn tehokkuudesta johtuen.

Ehkä valtiovarainvaliokunnan mietintö ja siinä olevat huomautukset sekä esittämäni lisähuomautukset antavat hallitukselle ja ehkä oikeuskanslerille riittävän aiheen asioiden saattamiseksi oikeaan järjestykseen valtiovarainministeriön veroasiainosastolla. Suuryhtymät on saatettava verotarkastuksen kohteiksi. Ns. oma-firma-systeemi-tarkastuksesta, joka nykyisin on ollut käytännössä, on käsitykseni mukaan luovuttava. Tarkastajien lukumäärää on lisättävä, mikäli se on osoittautunut liian vähäiseksi, ja nykyisin vallitsevasta ns. tarkastusohjelmasta, joka edellä on ilmennyt, siitä niinkään olisi luovuttava (Ed. Myllymäki: Ehkä ministeri puolustaa vielä herroja! — Oikealta: Ei juoruja kannata kuunnella!).

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Esillä olevassa valtioneuvoston tarkastajain kertomusta koskevassa valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on jälleen valtiovarainvaliokunta joutunut kiinnittämään vakavaa huomiota hyväntekeväisyys- ja lisenssiväärinkäytöksiin. Tästä asiasta olisi hyvin paljon sanottavaa, nimenomaan viranomaisten osuudesta tässä asiassa. On vakavasti toivottavaa, että tämän asian yhteydessä noudatettaisiin sääntöä, että jokainen kansalainen on lain edessä samanarvoinen riippumatta siitä, missä virka- asemassa on ollut, vaikkapa olisi ollut ministerinä.

Kun nyt kuitenkin valiokunta yksimielisesti lausunnossaan edellyttää, että kaikki hyväntekeväisyys- ja lisenssiväärinkäytökset olisi ensi tilassa selvitetävä, niin en tähän

asiaan yksityiskohtaisemmin puutu, vaan luotan siihen, vaikkakin eduskunta on monta kertaa asiasta huomauttanut, että nyt tämä todella vakava huomautus otetaan varteen ja että hallitus asettaa oikeuskanslerinviraston ja syyttäväviranomaisten käytettäväksi riittävää työvoimaa, niin että nämä asiat eivät pääse vanhenemaan, eivätkä vain eräitten kohdalta asiat tule selvitetyn, jopa joutuvat oikeusasteelle, ja toisten kohdalta taas jäävät selvittämättä. Jos ei tällainen puolueeton ja asiallinen selvitys tule hoidetuksi loppuun saakka, on täällä eduskunnassa pakko tuoda esiin jopa viranomaisten ja ministereitten osuus näissä kysymyksissä. Mutta jotta ei kiiruhdettaisi asioitten edelle, on kai syytä nyt syksyyn odottaa asioitten laillista kulkua.

Herra puhemies! Olen edelleen sitä mieltä, että valtiovarainvaliokunnan mietinnössä oleva kohta, jossa sanotaan, että suuryhtiöitten verotarkastusta on tehostettava, että ne on tarkastettava vuosittain ja että on huolehdittava siitä, että näiden tarkastusten ja asioitten käsittelyn asiallisuus ja puolueettomuus tulee turvatuksi, tämä lausunto on oikein. Täällä on SKDL:n taholta esitetty vakavia väitteitä ja minä toivoisin, että nämä väitteet myöskin tutkittaisiin, sillä jos todella näin on, niin korkea aika on myöskin eduskunnan puuttua näihin asioihin. Verorasitus on niin raskas, että yhteiskunnan on huolehdittava, että jokainen verovelvollinen on lain edessä samassa asemassa.

Kun edelleen herra valtiovarainministeri on lausunut, että maininta erästä veroasiainosaston hallitusneuvoksesta Yhtyneitten Paperitehtaitten tilintarkastajana ei olisi oikea, vaan harhaan johtava, niin on siitä muutama sana sanottava.

Tarkastusjaostossa tämän asian tarkistaminen jäi jaoston puheenjohtajan ja valtiovarainvaliokunnan sihteerin tehtäväksi ja täällä perusteella tämä sanonta tuli, mikä nyt on. Nyt on voitu todeta, mistä tämä on johnut. On totta, että asiakirjoista käy ilmi, että tämä hallitusneuvos on mainittu valitun vuonna 1951 tilintarkastajaksi, mutta tämä maininta on epätarkka. Siinä on jätetty mainitsematta, että hänet on silloin valittu vuoden 1952 tilejä tarkastamaan. Näin ollen tämä valtiovarainvaliokunnan lausunto tältä kohdalta on ilmeisesti harhaan johtava ja liian voimakas, ja kun se ei kuulu itse asiaan

— valiokunnan mietinnön asiapuoli on sitä vastoin oikein —, niin ehdotan, herra puhemies, että tästä valiokunnan mietinnöstä poistettaisiin seuraavat sanat ja lause: „siitäkin huolimatta, että yhtiön tilintarkastajana on ollut eräs valtiovarainministeriön veroasiainosaston hallitusneuvos”.

Tämä on aivan epäoleellinen kohta. Itse asia jää edelleen sellaiseksi kuin valiokunta mietinnössään on tarkoittanut.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Kannatan ed. Koiviston tekemää ehdotusta.

Kun ed. Vennamo täällä kiinnitti huomiota oikeaan asiaan, että kaikki ovat samanarvoisia lain edessä, tämän pitäisi pitää paikkansa myöskin kansanedustajiin nähden. Kansanedustaja ei ole oikeutettu menettelemään sentapaisesti syyttäen, ennen kuin asia on riittävästi tutkittu, niinkuin täällä on tapahtunut. Jos nyt kävisi niin, että ne syytteet, jotka äärimmäinen vasemmisto on esittänyt, osoittautuisivat kestäättömiksi, niin silloin on käytetty väärin kansanedustajan oikeuksia ja silloin on eduskunta ollut voimakkaasti myötävaikuttamassa siihen, että sen arvovalta laskee kansan silmissä (Vasemmalta: Tutkitaan asia! — Te sitä arvovaltaa laskette!).

Ed. Sarjala: Kun täällä herra valtiovarainministeri osoitti, ettei tämä hallitusneuvos, jota tässä kertomuksessa syytetään, olekaan ollut sinä vuonna tilintarkastajana, niin on aivan oikein, että tuollainen harhaan johtava lause korjataan. Se, että se sai tämän muodon valtiovarainvaliokunnassa, johtuu siitä, että meitä oli puutteellisesti informoitu.

Pyydän kannattaa ed. Vennamon tekemää esitystä tämän sivulauseen poistamisesta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Seppälä ed. Koiviston kannattamana ehdottanut, että sivulla 3 toisella palstalla „1 Os. Välitömät verot” kohdalla perusteluista poistetaan vastalauseessa mainittu lause, joka alkaa sanoilla „Niinpä Yhtyneet Paperitehtaat” jne. Kutsun tätä ed. Seppälän ehdotukseksi. Ed. Koivisto ed. Seppälän kannattamana ehdottaa, että rajavartiolaitosta koskeva kappale poistetaan. Kutsun tätä ed. Koiviston

ehdotukseksi. Ed. Vennamo ed. Sarjalan kannattamana ehdottaa, että „1 Os. Välittömät verot” kohdalla toisen kappaleen kolmannesta lauseesta poistettaisiin loppuosa alkaen sanoista „siitäkin huolimatta”. Kutsun tätä ed. Vennamon ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Äänestyksessä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Koiviston ehdotuksesta, joka koskee rajavartiolaitosta, mietintöä vastaan ja sen jälkeen ed. Vennamon ja ed. Seppälän ehdotusten välillä ja näistä voittanut asetetaan mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Koiviston ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Koiviston ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Aittoniemi, Alanko, Antila, Brander-Wallin, Enne, Eskola, Flink, Forsberg, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakila, Halinen, Hautala, Heljas, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Jokinen, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelo-vesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kuittinen, Kujala, Kukkonen, Kulovaara, Kähönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, Lepistö, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Luukka, Manninen, M. Mattila, Meinander, Miettinen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Niskala, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Rönkkö, E. Saari, Salmela-Järvinen, Saloranta, Sarjala, Seppi, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Stenberg, Sundman, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen,

Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaaja, Torvi, Turkka, Törngren, Vennamo, Virolainen, R. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Åsvik, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Forsius, Hallberg, Hamara, Heikura, Hetemäki, Honkala, Hosa, Huttunen, Högström, Innala, Järvi, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Koivisto, Kosola, A. Leikola, E. Leikola, Leivonen, Lindh, L. Mattila, Nordström, Pasanen, Pohjala, Raipala, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saura, Seppä, Seppälä, Sukselainen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tuuli, Wickman ja J. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Antikainen, Erkkilä, Hakala, Heinonen, Junnila, Kajala, Kalavainen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Kleemola, Koskinen, Kuusinen, Kyttä, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhtä, Saalasti, A. Simonen, Suominen, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 126 jaa- ja 39 ei-ääntä; poissa 34.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

1) Äänestys ed. Vennamon ja ed. Seppälän ehdotusten välillä.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Vennamon ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Seppälän ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Aittoniemi, Alanko, Antila, Brander-Wallin, Enne, Eskola, Flink, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakila, Halinen, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hosia, Hult, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Jokinen, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kajatsalo, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelo-vesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Koi-

vusilta, Kokkola, Korsbäck, Kuittinen, Kujala, Kukkonen, Kulovaara, Kähönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, Lepistö, M. Leskinen, Liedes, Lindh, Lindqvist, Manninen, L. Mattila, M. Mattila, Miettinen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Niskala, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Rönkkö, E. Saari, Salmela-Järvinen, Saloranta, Sarjala, Seppi, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Stenberg, Sukselainen, Sundman, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Torvi, Turkka, Vennamo, Wickman, Virolainen, R. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Äsvik, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Forsius, Hallberg, Hamara, Hetemäki, Honkala, Huttunen, Högström, Innala, Järvi, Kaitila, Koivisto, Kosola, E. Leikola, Leinonen, Luukka, Meinander, Nordström, Pasanen, Raipala, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saura, Seppä, Seppälä, Teir, Tenhiälä, Tuuli ja J. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Antikainen, Erkkilä, Forsberg, Hakala, Heinonen, Junnila, Kajala, Kalavainen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Kleemola, Koskinen, Kuusinen, Kyttä, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Pohjala, Ryhtä, Saalasti, A. Simonen, Suominen, Turunen, Tuurna, Törngren, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 133 jaa- ja 29 ei-ääntä; poissa 37.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Vennamon ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Vennamon ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Vennamon ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Enne, Flinek, Fri-man, Haapanen, Haapasalo, Helle, Henriksen, Hietanen, Hykkälä, Kelovesi, E. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola, Kujala, Kulovaara, Käkälä, Lehto, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, Stenberg, Sundman, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Tikkaaja, Turkka, R. Virtanen, Väyrynen, Äsvik ja Öhman.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Brander-Wallin, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hult, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Karjalainen, Karvonen, Kauhainen, Kilpeläinen, Koivisto, Koivusilta, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lepistö, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rytinki, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väänänen ja Österholm.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Larson ja Torvi.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Antikainen, Erkkilä, Hakala, Heinonen, Hosia, Junnila, Kajala, Kalavainen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Kleemola, Koskinen, Kuusinen, Kyttä, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Paasivuori, Ryhtä, Saalasti, A. Simonen, Suominen, Turunen, Tuurna, Wiherheimo ja V. Virtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 61 jaa- ja 100 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 36.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Vennamon ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Valtioneuvoston päätös 18 päivästä helmikuuta 1954 ulkomaisen viljan ja viljatuotteiden maahan-tuonnista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Kertomukset suomalaisen ja ruotsalaisen kirjallisuuden edistämiseksi myönnettyjen määrärahojen hoidosta vuonna 1953.

Esitellään sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu kertomukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 1953.

Esitellään sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu kertomus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Eduskunta hyväksyy mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

14) Ehdotus toivomukseksi terveydenhoitoministeriön perustamisesta.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Ryömän ym. toiv.al. n:o 107, joka sisältää yllämainittu ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. E. Leikola: Herra puhemies! Kuten talousvaliokunnan hylkäävästä mietinnöstäkin käy selville, tämä kysymys on ilmeisesti lähellä toteutumistaan, joten on luonnollista, että tällaista toivomusta ei uudelleen täällä lausuta. Käsitänkin asian kehityksen sellaiseksi, että hallitus, niinkuin viime istuntokaudella hyväksytty toivomus edellyttikin, viipymättä ryhtyy toimenpiteisiin terveydenhoitoministeriön perustamiseksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

15) Ehdotus toivomukseksi toimenpiteistä vesistöjen likaamisen torjumiseksi.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsittelyyn

siinä valmistelevasti käsitelty ed. A. Leikolan ym. toiv. al. n:o 144, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Ed. Kelo vesi: Herra puhemies! Vesistöjen likaamisen torjuminen on ensiarvoisen merkityksen omaava kysymys useimpien liike- ja teollisuuskeskusten suurille ihmisjoukoille. Varsinkin teollisuuslaitosten laskeutuvien jätevesiensä lähivesiin ne ovat monissa tapauksissa pilaantuneet käyttökelvottomiksi ja menettäneet myös muun taloudellisen merkityksensä aiheuttaen samalla väestölle erilaisia haittoja. Mm. Lauritsalan kauppalan rantavedet ovat muuttuneet käytännöllisesti katsoen pahalle lemuavaksi jätealtaaksi, joten asukkaat eivät voi enää käyttää noita kauppalaan alueen lähivesiä ja saaria lepo- ja virkistyspaikkoina eikä muutoinkaan hyväkseen sillä tavalla kuin aikaisemmin. Onpa sattunut lisäksi lukuisia tapauksia myrkyllisen veden aiheuttamista ihottumista sekä muista sairauksista.

Koska vesien pilaantuminen on aiheuttanut samanlaisia haittoja miltei kaikissa teollisuus- ja liikelaitosten lähivesissä, ei voi olla ihmettelemättä sitä, miksi hallitukset eivät ole näiden vakavien haittojen johdosta ryhtyneet sellaisiin toimenpiteisiin kuin kansandemokraattien aloitteesta 28. 11. 1952 eduskunnan lausumassa toivomuksessa edellytettiin. Tämän vuoden toukokuun 14 päivänä ed. Myllymäki ym. edustajat ovat jättäneet hallitukselle kyselyn siitä, miten hallituksen toimesta edellä mainitun eduskunnan lausuman toivomuksen toteuttaminen edistyy. Hallitus on asettanut komitean tutkimaan jätevesien paikallisia vaikutuksia 20 päivänä toukokuuta tänä vuonna, ja olisi toivottavaa, että tuon komitean työskentely edistyisi nopeasti, että näitä haittoja päästäisiin poistamaan.

Ed. Leikola aloitteen perusteluissa mainitaan, että vedenpuhdistuslaitosten rakentaminen tulee kalliiksi ja voisi saattaa yhtiöt suuriin vaikeuksiin. Kuitenkin on syytä huomauttaa, että on olemassa vieläkin suurempia arvoja kuin vedenpuhdistuslaitosten rakenta-

miskustannukset, ja sellaisia ovat ihmisten terveys ja hyvinvointi, jotka joutuvat suuresti kärsimään, ellei kyseisiä haittoja pikaisesti poisteta. On selvää, että hyvin tarkasti ja perusteellisesti suoritettujen tutkimukset oikeisiin ratkaisuihin ja toimenpiteisiin pääsemiseksi ovat aina paikallaan, mutta kovin usein on myös näkynyt viranomaisten pyrkimyksiä tutkimusten viivyttämiseksi siinä mielessä, että tuo varsinainen asia unohtuisi. Kuitenkin tämä asia, vesistöjen turmeltuminen, on sellainen, ettei se voi unohtua tutkimusten viivästymisenkään kautta, vaan päinvastoin toimenpiteiden viipyessä haittojen poistamiseksi tulee nousemaan aina voimakkaammin tämä kysymys esille, koska nuo haitalliset vaikutukset jatkuvasti ovat lisääntymässä. Asian jouduttamiseksi olisi toivottavaa tosiaankin, että hallitus kiirehtisi asettamansa komitean työtä, jotta päästäisiin oikeisiin ratkaisuihin. Nykyiset haitat ja aiheutunut siivottomuus voidaan poistaa vain kielillä yhtiöitä laskemasta myrkyllisiä ja saastuttavia jätevesiään yleisessä käytössä oleviin vesiin ja velvoittamalla nämä yhtiöt myöskin rakentamaan sitä varten vedenpuhdistuslaitteet.

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! Tämä kysymys, vesistöjen saastumisen ehkäiseminen, on erittäin tärkeä monissa osissa maamme. Jo kauan aikaa on todettu ne haitalliset vaikutukset, joita nimenomaan lipeävesi aiheuttaa esim. kalakannalle ja yleensäkin eläimille, jopa ihmisillekin. Kun kysymys ei ole paikallinen, vaan kaikkialla, missä tämän tapaista teollisuutta on, tämä asia tulee esille, niin on tosiaankin syytä odottaa ja toivoa, että hallituksen asettama komitea, joka äskettäin on ryhtynyt tätä kysymystä selvittelemään, saisi nopeasti myöskin valmista ja että tämän perusteella voitaisiin lähteä asiaa myönteisesti hoitamaan. Sitä odottavat varmasti suuret joukot viljelijäväestöstä, jotka asuvat tämän tapaisten vesistöjen rantamilla, kuin myöskin ne lukuisat kalastajat, joiden elinkeinoa tämä vesistöjen saastuminen on niin suuressa määrin haitannut, että monin paikoin kalakannan melkein sukupuuttoon kuoleminen on lopettanut tämän elinkeinon. Toivon sen vuoksi, että asia juuri komiteasta käsin nopeasti tulisi esiin ja että hallitus kiireesti ryhtyisi kaikkiin asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

16) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 8;

17) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös vuonna 1954 tuotetun sokerijuurikkaan hinnoista,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9;

18) Ehdotuksen laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 4;

19) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kittilän yhteiskoulun rakentamiseksi

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3; sekä

20) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maalaiskansakoulujen oppilasaruntoiloiden ylläpitämiseen

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puhemies: Kun edustajille on jaettu myös valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17, voitaneen se nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon

Ehdotuksen lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna kello 12.

Täysistunto lopetetaan kello 18,25.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

24. Keskiviikkona 9 p. kesäkuuta 1954

kello 12.

Päiväjärjestys.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Ilmoituksia:

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta 408

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 8.

Ainoa käsittely:

2) Ehdotus lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17; hallituksen esitys n:o 43.

3) Valtioneuvoston päätös 29 päivästä huhtikuuta 1954 valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta 478

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 8; mainittu päätös.

4) Valtioneuvoston päätös 25 päivästä helmikuuta 1954 vuonna 1954 tuotetun sokerijuurikkaan hinnoista ..

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9; mainittu päätös.

5) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kittilän yhteiskoulun rakentamiseksi

Asiakirjat: Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. Frimanin ym. toiv. al. n:o 196.

6) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maalaiskansakoulujen oppilasasuntoloiden ylläpitämiseen

Asiakirjat: Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Tauriaisen ym. toiv.al. n:o 213.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Aaltonen, Eskola, Hakala, Heinonen, Kalavainen, Kalliokoski, Karvikko, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, E. A. Saari, Wiherheimo ja Virolainen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta virkamatkan vuoksi ed. Kalliokoski, kevätistuntokauden loppuun ulkomatkan vuoksi ed. Sukselainen ja huomisesta alkaen kevätistuntokauden loppuun ulkomatkan vuoksi ed. Väänänen.

Eduskunnan istuntojen keskeyttäminen.

Puhemies: Nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 19 §:n säännöksiin puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi keskeyttää istuntonsa ensi perjantaina ja koontua jatkamaan vuoden 1954 varsinaisia valtiopäiviä torstaina ensi syyskuun 9 päivänä kello 14, ellei puhemies katso olevan syytä jo sitä ennen kutsua eduskuntaa koolle.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Palovesi: Eduskunnan valitsijamiesten kokous eräiden täydennysvaalien toimittamista varten pidetään tänään heti tämän täysistunnon keskeydyttyä tai päättyttyä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsitteilyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 8, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17 ja otetaan ainoaan käsitteilyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 43, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17. Ensinnä sallitaan yleiskeskustelu asiasta kokonaisuudessaan, sen jälkeen esitellään menopuoli pääluokittain ja luvuittain vastaavine perusteluineen, sitten tulopuoli osastoittain ja luvuittain ja lopuksi mietinnön sivulla 26 oleva ponsi. Pääluokkien ja osastojen kohdalla tehtäneiden ehdotukset ainoastaan lyhyine perusteluineen.

Menettelytapa hyväksytään.

Yleiskeskustelu:

Ed. Rantala: Herra puhemies! Kun vuosi sitten silloinen hallitus antoi vuoden

ensimmäisen lisämenoarvioesityksen, synnytti tämä esitys julkisuudessa ja myöskin eduskunnassa paljon arvostelua. Kyseinen lisämenoarvio päättyi suunnilleen puoliväliin kolmattakymmentä miljardia markkaa. Sen jälkeen ryhdyttiin toimenpiteisiin huomattavien supistusten aikaansaamiseksi valtiontalouteen. Muistamme siinä suhteessa kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioesityksen ja eduskuntakäsittelyn.

Tuntuu siltä, että suurempiin supistuksiin valtiontaloudessa ei näytä olevan mahdollisuuksia. Siitä puhuu nytkin käsiteltävänä oleva lisäbudjettiesitys, joka hallituksen esityksenä päättyy yli 20 miljardiin markkaan. On myönnettävä, että syynä tähän on suurelta osalta se, että parina vuotena on meillä jatkunut laaja työttömyys ja sen lieventäminen on vaatinut myöskin valtiolta tavattoman suuria määrärahoja. Rungon näille lisäbudjettiesityksille, sekä viimevuotiselle että nyt käsiteltävälle, muodostavatkin juuri työttömyysmäärärahat.

Vuosi takaperin arvosteltiin myöskin valtiontalouden hoitoa ja sanottiin, että valtiontalouden tila on katastrofin partaalla. Onneksi nämä lausumat ja ennustukset eivät oleleet selvänäkijöiden laatimia. Valtiontalouden asema, joskin sillä on ollut määrättyjä vaikeuksia, ei ole horjunut, ja tälläkin kerralla näyttää valtiontalous kuluvan vuoden kannalta katsoen verraten suotuisalta. Tähän on tietysti vaikuttanut myöskin se seikka, että koko taloudellinen tilanteemme, joka heijastuu voimakkaasti valtiontaloudessa, on tällä kerralla verrattain tyydyttävä ja toimii edullisissa olosuhteissa.

On valitettavaa, ettei keinoja valtion menojen supistamiseen näytä löydetävän. Suorastaan murheellista on se seikka, että valtion menotalouden kannettavaksi joudutaan ottamaan uusia, suuriakin menoja. Tämäkin käsiteltävänä oleva lisämenoarvio sisältää tällaisia suuria menoeriä. Työttömyysmenoja lukuun ottamatta suurin menoerä tässä lisäbudjetissa on väkilantojen hintojen alentamiseen tarkoitettu erä 2 335 milj. mk. Tämän määrärahan tarve johtuu siitä, että eduskunta ei varannut kysymyksessä olevaan tarkoitukseen varsinaista menoarviota käsitellessään määrärahoja enempää kuin puolen vuoden tarvetta varten. Lisäksi eduskunta silloin budjetin perusteluissa lausui hallitukselle toivomuksen, josta johtuen tämä verra-

ten suuri määräraha on nyt jouduttu hallituksen esitykseen ottamaan ja myöskin valtiovarainvaliokunnassa hyväksymään.

Hyvin paljon on tässä lisäbudjetissa suurehkoita määrärahoja, jotka johtuvat edellisen hallituksen toimenpiteistä, sellaisista kuin säännöstelyn purkamisesta ja eräiden hintojen alentamisista, joita Tuomiojan hallitus päätti toimeenpantavaksi. On valitettavaa, että myöskin tästä on aiheutunut nyt laskuja maksettavaksi. Täällä on kotimaisen tuotannon tukemiseen useitakin suurehkoja määrärahoja. En lähde niitä muita koskettelemaan, mutta pyydän lyhyesti kosketella erästä määrärahaa.

Hallitus on esittänyt kotimaisen juurikasokerin tuotannon tukemiseen 1 350 milj. mk. Tämä on siis seurauksena siitä, että sokerin kauppa vapautettiin ja hinnat järjesteltiin uudelleen (El. Hiltunen: Tuomiojan onneton päätös!). Syynä näin suureen määrärahan tarpeeseen on kuitenkin lopulta tällä kohdalla se nopeus, jolla viime vuosina on maahamme perustettu uusia raakasokeritehtaita. Eivät ainoastaan varsinaisen maanviljelijäväestön perustamat raakasokeritehtaat, aikaisemmin Turenki ja viimeksi Säskylä, ole tähän vaikuttaneet, vaan myöskin Suomen Sokerin rakentamat, tosin pienemmät tehtaat, joiden tuotantokustannukset kuitenkin näyttävät muodostuvan tavattoman kalliiksi. Sellaisiahan ovat olleet Naantalin ja ennen kaikkea Kotkan raakasokeritehtaat. Sokerin valmistaminen tästä raakasokerista tulee eräissä tapauksissa hirtittävän kalliiksi. Siitä valtiovarainvaliokunnassa esitettiin numeroita, jotka olivat hyvin murheellisia. Meillä ovat nämä uudet tehtaat muodostuneet sellaisiksi, että niiden tuotantokapasiteettia ei voida ainakaan toistaiseksi kuin osittain käyttää hyväksi, ja tästä on seurauksena, että esim. sokerikilo Kotkan tehtaan raakasokerista valmistettuna nousee noin 130 markkaan kilolta samaan aikaan, kun me ulkomailta saamme sokeria pyöreän luvun 25 markan kilohinnalla.

Ei ole syytä lähteä tässä virittämään laajempaa keskustelua siitä, missä määrin meillä on syytä viljellä raakasokeria. Sehän on toisaalta työvoimakysymys, toisaalta se turvaa maamme sokerin silloinkin, kun vaikeat ajat ehkä koittavat. Mutta joka tapauksessa tuntuu siltä, että me olemme nyt joutuneet miltei umpikujaan sokerikysymyksessämme juuri

näiden liian nopeassa tahdissa perustettujen raakasokeritehtaiden vuoksi. Hallituksen on tähän asiaan syytä kiinnittää riittävää huomiota. Joka tapauksessa on pidettävä huoli siitä, ettei uusia tehtaita perusteta eikä entisten tehtaiden laajennuksia enää tässä maassa toimeenpanna. Meidän on syytä todellakin tässä asiassa miettiä keinoja, jotta toisaalta ei rasitettaisi kuluttajaväestöä yhä korottamalla sokerin hintoja ja jotta toisaalta voitaisiin välttyä niistä kymmenien miljardien markkojen menoista, jotka valtion kukkarosta, sanotaan, lähimmän 8—10 vuoden aikana tarvitaan näihin tarkoituksiin.

Haluaisin vielä kosketella eräitä määrärahoja, vaikka tiedänkin, että niistä tullaan tässä istunnossa puhumaan hyvin perusteellisesti ja laajasti. Tarkoitin hallituksen esitykseen sisältyviä määrärahoja, jotka koskevat Valmet Oy:n toiminnan uudelleen järjestämistä ja lisärahoitusta. Tästä asiasta on myöskin puhuttu julkisuudessa hyvin paljon. Tosiasia näyttää olevan se, että Valmet Oy on aikanaan, kun se perustettiin, saanut liikaa kuormaa kannettavakseen ottaessaan haltuunsa varsinaiseen teollisuustuotantoon sopeutumattomat puolustuslaitoksen tehtaat. Toisaalta on myöskin ilmeistä se, että valtio on velkonut tästä omaisuudesta Valmet Oy:ltä melkoisen korkean hinnan. Tämäkin on siis vaikuttanut osittain yhtiön nykyiseen vaikeaan asemaan.

Kolmantena seikkana voidaan todeta, että Valmet Oy sotakorvauksia suorittaessaan joutui ilmeisesti huomattavasti epäedullisempaan asemaan kuin eräät yksityiset metallitehtaat, ja tällä tavalla Valmetin tappiot kasvoivat. Lisäksi näyttää myöskin olevan selvää, että ne kauppasopimukset, joita me olemme viime vuosina tehneet ja joiden perusteella Valmet Oy on joutunut suuriin toimituksiin ennen kaikkea laivarakennuksen alalla, ovat aiheuttaneet yhtiön toiminnassa tavattoman suuria tappioita ja vaikuttaneet siihen, että valtion on nyt tavalla tai toisella järjestettävä Valmet Oy:n asiat. Tämä yhtymähän on siksi laaja ja siinä työskentelee myöskin niin suuri määrä työläisiä ja virkailijoita, että maan tuotannonkaan kannalta ei voida sallia, että Valmet Oy joutuisi väistämättömiin vaikeuksiin ja sen olisi esim. pakko lopettaa toimintansa.

Valiokunnan enemmistö ei ole ollut valmis hyväksymään hallituksen esitykseen sisälty-

viä määrärahoja, vaan esittää Valmet Oy:lle ainoastaan 1 miljardin markan lisäluottoa, mutta muilta osilta valiokunta on hylännyt hallituksen esityksen. Valiokunta myöskin käsiteltävänä olevan mietinnön perusteluissa odottaa hallitukselta lisäselvityksiä ja kokonaisohjelmaa, joka olisi annettava uudelleen eduskunnan käsiteltäväksi. En ole henkilökohtaisesti tullut vakuuttuneeksi siitä, että tällaisia lisäselvityksiä tarvittaisiin. Hallituksen puolelta on nimenomaan ilmoitettu, että kaikki tarpeelliset selvitykset, jotka on suoritettu asiaa erikoisesti tutkineen komitean avulla, on saatu, ja niin ollen tällaisia lisäselvityksiä ei tarvita. Tuntuisi tarpeelliselta, että koska mitään muuta keinoa ilmeisesti ei ole kuin hallituksen esittämien määrärahojen myöntäminen ja kun hallituksen taholta toisaalta on ilmoitettu, että tämä riittää, kun lisäksi ensi vuoden varsinaiseen tulo- ja menoarvioon vielä otetaan 500 milj. markan suuruinen määräraha Valmet Oy:n osakepääoman korottamiseksi, niin luulisi, että meidän pitäisi uskoa hallitukseen ja ratkaista tämä asia hallituksen esittämällä tavalla.

Pääministeri Törngren: Herra puemies! Kun hallitus teetti lisämenoarvioehdotuksensa, olivat sen kädet, kuten valtiovarainministeri jo lähetekeskustelussa mainitsi, suurimmalta osalta sidotut. Lisämenoarvioehdotuksen nyt otetut määrarahat olivat joko käytetyt tai perustuivat ne toimenpiteisiin, joista nykyinen hallitus ei ole vastuussa — tämä sanottuna tahtomatta moittia edellisen hallituksen toimenpiteitä. Se seikka, että eduskunnan valtiovarainvaliokunta on pääpiirteissä hyväksynyt lisämenoarvion, osoittaneekin, ettei nykyinen hallitus määrärahoihin nähden ole voinut menetellä toisin.

Valmetia koskeviin järjestelyihin ja määrärahoihin nähden on valtiovarainvaliokunta kuitenkin omaksunut hallituksen ehdotuksista poikkeavan kannan. On myönnettävä, että hallitukselle oli varsin kirpeä pala ottaa lisämenoarvioon mainittu määräraha Valmetia varten. Hallituksen piirissä ei esiintynyt erimielisyyttä siitä, että Valmet oli hoidettava tavalla tai toisella, koska Valmetin porttien sulkeminen olisi jo työllisyyden ylläpitämisen kannalta katsottuna ollut varsin vakava asia. Sitä paitsi jo edellinen hallitus oli tehnyt periaatepäätöksen asian hoitami-

sesta lisämenoarvion puitteissa, vaikkakin hallituksen vaihdos ehti tapahtua ennen lisämenoarvion antamista (Ed. Hiltunen: Oliko Junnilakin mukana?). — Kyllä (Ed. Junnila: Ei pidä paikkaansa!).

Kun nykyinen hallitus teki päätöksensä Valmetin asiassa, oli sillä käytettävissään kahden toimikunnan tutkimusten tulokset, toisen, joka oli toiminut pääjohtaja Auran puheenjohtolla ja joka oli hankkinut asian tuntijalausuntoja mm. vuorineuvoksilta Mäkiseltä ja Kiviseltä ja tekniikan tohtori Kolholta, sekä toisen, jonka puheenjohtajana toimi tuomari Tanner. Hallitus ei katsonut voivansa hyväksyä kumpaakaan sellaisenaan. Edellisen toimikunnan esitys laivatelakoiden siirtymiseksi takaisin valtiolle olisi tietenkin parantanut Valmetin asemaa, koska juuri laivatelakat ovat tuottaneet tappiota. Mutta kokonaisuuden kannalta katsottuna tämä ei olisi ratkaissut asian ydintä. Tällainen toimenpide ei olisi nimittäin helpottanut sitä taakkaa, mikä veronmaksajien joka tapauksessa olisi ollut kannettava. Tämän huomioon ottaen hallitus perusti päätöksensä Tannerin toimikunnan mietinnön pohjalte. Hallitus ei kuitenkaan voinut hyväksyä mainitussa komiteassa esitettyä ehdotusta siitä, että Valmetin laina valtiolta — 3.8 miljardia — olisi pyyhittävä pois, vaan omaksui kantanaan, että laina olisi säilytettävä, mutta että yhtiölle olisi myönnettävä moratorio, jonka mukaan korko alennettaisiin 1 %:ksi ja myönnettäisiin 10 vapaavuotta. Tämän lisäksi hallitus Tannerin toimikunnan mietintöön nojautuen ehdotti Valmetille myönnettäväksi 1.5 miljardin markan avustuksen osittain jo tapahtuneitten tappioiden peittämiseksi, osittain sen takia, että aikaisemmin tehtyihin hankintasopimuksiin perustuvat laivatilaukset on pakostakin suoritettava loppuun.

Vaikkakin Valmetin tapaus ei ole ennenkuulumaton historiassamme, on se kuitenkin erinomaisen vakava. Tapaus osoittaa myös, ettei Valmetin johdon toimintaa ole riittävästi valvottu. Asian tähän puoleen, niin kuin valtion omistuksessa olevien yhtiöitten toimintaan yleensä, olisi mielestäni kiinnitettävä enemmän huomiota. Aikomukseni on myös ottaa hallituksessa esille tämä kysymys, samoin kuin kysymys valtion parlamentaarisen tilintarkastuksen ja muun valvonnan tehostamisesta.

Valmetille esitetystä avustuksesta on valtio-

varainvaliokunta pyyhkinyt 500 miljoonaa. Hallitus on kuitenkin katsonut asianmukaiseksi, että koko sen ehdottama summa 1.5 miljardia sekä muut sen ehdottamat järjestelyt jo tässä vaiheessa hyväksyttäisiin. Muussa tapauksessa on palattava tähän asiaan uudeleen syyskuussa tai viimeistään lokakuussa. Ellei mainittua summaa kokonaisuudessaan myönnetä, voi tämä aiheuttaa sellaista epävarmuutta Valmetin toiminnassa, joka vaikuttaa haitallisesti myöskin sen taloudelliseen tulokseen. Asiaa ei paranneta sillä, että ummistetaan silmät tosiasioilta. Hallitus toivoo, että Valmet näitten määrärahojen puitteissa voi työskennellä tämän vuoden loppuun, ja sen aikomuksena on vuoden 1955 varsinaisen budjetin yhteydessä lopullisesti esittää ne suuntaviivat, joita olisi noudatettava Valmetin tulevassa toiminnassa. Tästä hallitus on jo tehnyt periaatepäätöksen, mutta hallituksella tietenkään ei ole mitään sitä vastaan, että eduskunta vastauksessaan lisämenoarvioehdotuksen johdosta tähdentää tämän seikan merkitystä.

On väitetty, ettei Valmetiin nähden toistaiseksi mitään ole tehty. Jotain on kumminkin jo saatu aikaan. Valmetin johtoon on tehty perusteellisia muutoksia. Lapuan tehdas on päätetty siirtää puolustuslaitokselle ja Helsingin telakan toiminta on päätetty asteittain lopettaa vuoden 1955 loppuun mennessä, jollei muutosta olosuhteissa tapahtu. Se seikka, että tämän telakan toiminnan lopettaminen tulee viemään näin pitkän ajan, johtuu tietenkin siitä, että on välttämätöntä huolehtia kauppasopimustöiden loppuun saattamisesta. Jo tähän mennessä on työvoimaa voitu supistaa noin 400 hengellä (Ed. Murron välihuuto). Ne on sijoitettu muualle, ja tässä on toimittu niin, että siirtyminen ei aiheuttaisi työttömyyttä (Ed. Murto: Ne ovat työttömien armeijassa!), sitä on pidetty tärkeänä.

Hallitus on tietoinen siitä, että Valmetin tulevaisuutta käsiteltäessä on varteenotettavia seikkoja varsin runsaasti, joten oikean tien löytäminen ei ole helppoa. Tietenkin on eräänä tärkeänä näkökohtana, että asia on hoidettava siten, ettei veronmaksajilla olisi jatkuvasti tämänkin jälkeen moittimisen aihetta.

Ed. A. Leikola: Herra puhemies! Esillä olevassa menoarviossa on kolme suurta me-

noerää: työttömyys, maatalousmenot ja Valmet, ja koska työttömyys- ja maatalousmenot koskettavat hyvin läheisesti toisiaan, niin käsiteltäköön ne ensin yhdessä.

Meidän maamme väkiluku lisääntyy usealla kymmenellä tuhannella vuodessa, ja näille kaikille on hankittava aikanaan työpaikkoja. Niitä on perustettava, ja tämä perustaminen vaatii pääomia. Me tarvitsemme siis hyvin paljon pääomia, kymmeniä miljardeja markkoja vuodessa vain tätä tarkoitusta varten. Näitä pääomia saadaan pääasiassa säästämällä. Mutta meidän maassamme on säästämishalu ja säästämistoiminta lamaautettu, kun säästäjiä on kohdeltu sillä tavalla, että niiltä on viety niiden säästöjen tulokset. Tässä täytyy muuttaa suunta aivan täydellisesti, ennen kuin meillä jälleen rupeaa säästö-pääomia riittävästi syntymään.

Mutta sitten meillä on muitakin mahdollisuuksia säästää ja hankkia pääomia. Meille esim. tuodaan viljaa vuosittain ulkomailta suuria määriä, viime vuonna 9.5 miljardilla netto, edellisenä vuonna noin 15 miljardilla. Toiselta puolen meiltä viedään ja pyritään viemään maitotaloustuotteita tukipalkkioitten avulla ulkomaille (Eduskunnasta: Älä ole vihainen!). Tässä voitaisiin, jos haluttaisiin, järjestää asiat niin, että meiltä säästyisi viljantuontimiljardit, noin 10 miljardia vuosittain (Eduskunnasta: Leikola maatalousministeriksi! — Ei viedä eikä tuoda! — Eikä säästetä mitään!). Toinen ulkomaankaupassa tapahtuva säästämistoimenpide olisi se, että me vihdoinkin koettaisimme järjestää maamme omavaraiseksi teräksen tuotannossa. Terästä ja terästuotteita tuodaan vuosittain maahamme noin 10—20 miljardin markan arvosta, ja meillä kuitenkin olisi erittäin käyttökelpoinen oma rautakaivos, Otanmäki, jonka pohjalle voitaisiin perustaa sellainen terästeollisuus, että me tulisimme lähimain omavaraisiksi terästuotteisiin nähden (Eduskunnasta: Pitää paikkansa! — Nyt on Leikola oikealla asialla!).

Sitten edelleen voisimme säästää kymmenen, ehkä paljon enemmänkin miljardeja vähentämällä tukipalkkioita, mm. maataloudesta (Eduskunnasta: Ennen kaikkea maataloudesta! — Entäs teollisuudesta?). — Myöskin teollisuudesta (Keskustasta: Tullit alas!). Voin mainita, mitä asian ammattimies, pääjohtaja Ellilä mainitsee Kansallispankin viime vuoden lopulla ilmestyneessä Taloudelli-

sessä katsauksessa: „Nämä nykyiset tosiseikat silmien edessä on epäiltävissä, onko se asutustoiminta, jota tässä maassa on viimeisen neljän vuosikymmenen aikana harjoitettu, puhtaasti tuotannollisessa mielessä edes tyydyttävästi onnistunut,” ja seuraavaa puhutaan 8.5 miljardin markan tukipalkkioista: „Melkoinen osa näistä tukipalkkioista on tuotannon kannalta mennyt hukkaan.” Ne ovat ammattimiehen sanoja.

Mutta lisäksi maataloudessa harrastetaan tavatonta tuhlausta sillä tavalla, että koetetaan keinotekoisesti pysyttää väestöä sellaisessa elinkeinossa, joka kaikkein huonoimmin Suomessa kannattaa (Keskustasta: Pannaan tehtaita pystyyn!), ja tällä järjestelmällä suoraan jarrutetaan kehitystä. Siitä mainitsee eräs tunnettu maatalousasiantuntija K. U. Pihkala seuraavaa: „Maatalouden koneistamisen johdosta olisi odottanut, että työn menekki hehtaaria kohden olisi vähentynyt huomattavasti enemmän. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut, sillä ennen kaikkea viljelmien suuruussuhteiden muuttuminen on jarruttanut työn menekin alenevaa kehityssuuntaa. Maataloutemme työn menekki tuotantoyksikköä kohden on tästä johtuen edelleen varsin korkea, huomattavasti korkeampi kuin esim. naapurimaassamme Ruotsissa” (Keskustasta: Kolhoosiin vain!).

Tällä tavalla meillä hoidetaan pääomien sijoittamista. Niitä sijoitetaan sellaiseen elinkeinoon, jossa jarrutetaan tervettä kehitystä ja jossa kaikkein vähiten syntyy itse-rahituksen avulla uutta pääomaa. Jos nämä pääomat voitaisiin käyttää todella hyödylliseen, tuottavaan toimintaan (Ed. Lahtela: Mikä on se toiminta?), uusien tuotantolaitosten perustamiseen, esim. teollisuuteen (Keskusta: Tehtaille! — Valmet!), niin tällöin saataisiin näillä säästövaroilla kymmenille tuhansille työntekijöille uusia työpaikkoja ja sellaisia, että niissä vuorostaan muodostuisi kymmeniä miljardeja uutta pääomaa vuosittain (Eduskunnasta: Missä ne työpaikat ovat?). Tähän meidän täytyy joka tapauksessa vastaisuudessa mennä. Tämä nykyinen olotila ei voi jatkua, se johtaa yhä kasvavaan työttömyyteen. Tällä tavalla me voisimme päästä työttömyydestä jatkuvasti, sillä nykyinen työttömyyshän on ns. rakenteellista laatua, ja rakenne täytyy meidän kansantaloudessamme muuttua, ennenkuin

työttömyyttä voidaan lopullisesti torjua. Samassa yhteydessä pitäisi järjestää maatalous sellaiselle kannalle, että se itse kannattaisi (Eduskunnasta: Ja teollisuus myös!), että se ei tarvitsisi jatkuvasti tukipalkkioita ja että siellä hiukan otetaan huomioon rationaalisointi, ettei sitä jarruteta (Eduskunnasta: Oikein, oikein! — Ed. Lahtela: Entäs teollisuutta?).

Sitten Valmetin asiasta (Eduskunnasta: Nyt tulee asiaa!). Viime vuoden tilinpäätös osoitti tappiota noin miljardin, ja nyt vaaditaan valtiolta lahjoitusta puolitoista miljardia (Eduskunnasta: Oikein!), ja enemmän vielä pitäisi antaa, koska arvellaan, että tappiot kasvavat (Ed. Lahtela: Tuottavaa teollisuutta!). — Näistä asioista on suoritettu useita tutkimuksia. Lausuntoja ovat antaneet hallintoneuvosto, tilintarkastajat, monet muut, ja näyttää siltä, että nämä kaikki lausunnot, tilintarkastuksia, tilinpäätöksiä ja asiantuntijalausuntoja myöten ovat epäluotettavia (Vasemmalta: Leikolan lausuntoa tarvittaisiin!). Sen toteamuksen olen tehnyt tähänastisten tutkimusten perusteella, mutta myönnän, että en ole vielä päässyt kaikista asioista läheskään niin selville kuin pitäisi päästä, ennen kuin ruvetaan edes puhumaan miljardilahjoituksista (Ed. Hakkila: Siltä se meistäkin tuntuu! — Eduskunnasta: Ei saa häiritä puhujaa! — Mitä valitsijat sanovat Jyväskylässä?).

Täällä on ensinnäkin useissa lausunnoissa viitattu siihen, että Valmetin lähtö liikkeelle oli hyvin rasittava. Sitä rasittivat suuret velat ja omaisuus, joka ei ollut käytökelpoista, käyttöomaisuus suuri laskutukseen verrattuna. Tarkastellaanpas hiukan mitä numerot osoittavat.

Vuoden 1951 tilinpäätöksen mukaan oli käyttöomaisuuden määrä 1 760 milj. mk. Vuonna 1948 hankittiin omaisuutta 870 milj. markan arvosta, vuonna 1949 790 miljoonan, vuonna 1950 240 miljoonan, siis näinä kolmena vuotena oli hankittu uutta käyttöomaisuutta yhteensä 1 900 miljardin markan (Eduskunnasta: No, no! — Oho! — Ed. Hakkila: Siinä on jo aika kasa!) arvosta; senaikaista parempaa rahaa, kuin mitä esiintyy tilinpäätöksessä vuodelta 1951. Tämä merkitsee sitä, että tileistä oli poistettu hyvin paljon enemmän kuin kaikki se omaisuus, siis käyttöomaisuus, maat, tontit, koneet, kalustot, rakennukset, kaikk

tämä, mitä oli hankittu ennen vuotta 1948 (Ed. Hakkila: Hyvä olisi pitää miljoonat ja miljardit erillään!). — Kyllä pidetään. Kyllä minä korjaan, jos menee sekaisin. — Olen kirjanpidosta noukkinut numeroita, laskenut niille markoille nykyarvot ja todennut, että tällä tavalla on kirjanpidosta poistettu näkyvästi noin 6 miljardia nykymarkkaa. Siis näin edullisesti pääsi Valmet lähtemään liikkeelle käyttöomaisuuden suhteen (Keskustasta: Turhaa puhua alkuvaikeuksista!). — Ei ollut mitään alkuvaikeuksia, ainakaan tässä asiassa (Keskustasta: Onkos ollut myöhemmin?). — Siihen palataan myöhemmin (Ed. Hakkila: Tunnin päästä!).

Kun täällä on verrattu useissa lausunnoissa Valmetin asioita muitten teollisuuslaitosten asioihin, niin minäkin olen noukkinut muutamia vertailukohtia. Esim. Yhtyneillä Paperitehtailla, josta äskettäin puhuttiin tässä salissa (Keskustasta: Viimeksi eilen!), on käyttöomaisuus viime vuoden lopussa kirjanpidon mukaan 7 265 miljoonaa (Vasemmalta: Miltä vuodelta?) ja vuosimyynti, siis vuosivaihto, vain 5 305 miljoonaa. Täällä oli siis 2 miljardia enemmän käyttöomaisuutta kuin koko vuosivaihto. Valmetin käyttöomaisuus oli vuonna 1951 1 760 ja vuosivaihto 5 981. Tämän mukaan Valmetilla on ollut monta kertaa parempi lähtö kuin on esim. Yhtyneillä Paperitehtailla tämän vuoden alussa, eikä kukaan kuvittele, että Yhtyneet Paperitehtaat olisi huonosti hoidettu taikka huonosti kannattava firma.

Samanlaisia numeroita voidaan esittää Rauma-Repolasta (Vasemmalta: Entäs Kemi-yhtiö?). Kemi-yhtiö on huonosti hoidettu ja huonosti kannattava (Keskustasta: Niinkuin Valmetkin!).

Sitten edelleen Valmetista. Väitetään, että tämä suuri käyttöomaisuus rasittaa sen toimintaa. Ei näyttänyt rasittavan vuonna 1946, koska silloin käyttöomaisuus oli 996 milj. ja laskutesarvo vain 1 015 miljoonaa, siis käyttöomaisuus ja laskutesarvo melkein sama. Nyt Valmetin aikana käyttöomaisuus on ollut noin 1/3 tai 1/4 laskutesarvosta. Kyllä jossain muualla on vika.

Sitten vaihto-omaisuus. Siitäkin on väitetty, että vaihto-omaisuus on Valmetilla ollut alunperin kirjoissa aivan liian korkeaksi arvioitu. Huomautan, että Valmet ja sen

edeltäjä Valtion Metallitehtaat joutuivat toimimaan pahimman inflation aikana, ja jos silloin vuodelta 1945 peräisin olevat tavarat kirjattiin senaikaisiin markka arvoihin, niin ne nyt on aliarvioitu kirjanpidossa noin kymmenenteen osaan. Kyllä jokainen, joka on teollisuusalalla toiminut, tietää, miten suunnattomasti teollisuuslaitokset ovat — mm. vaihto-omaisuuden suhteen — inflatiosta hyötynneet (Ed. Vennamo: Hyvä!). Ei ikinä voi kuvitella, että ne olisi liian korkealle nyt tällä hetkellä kirjanpidossa arvioitu, nimittäin vanha tavara.

Sitten rahapulasta. Valmet on ollut koko ajan rahapulassa. Mistä tämä johtuu? Ei ainakaan siitä, että käyttöomaisuus olisi ollut liian suuri vuosivaihtoon ja vuositaseaukseen verrattuna, sillä se on ollut päinvastoin verrattain pieni yleensä muihin teollisuuslaitoksiin verraten. Mutta eräs vika tässä rahoituspuolella on ollut: sen varastot ovat olleet aivan jättiläismäisen suuret. Yleensä teollisuudessa — ja olen nyt tätä varten käynyt läpi hyvin monta sataa tilinpäätöstä — nämä luvut vaihtelevat siinä 5—10 %, ehkä 20 % — telakoista kylläkin enemmän — vuositaseen summasta, ja miksei voi sanoa, vuosivaihdostakin, mutta Valmetissa ne lähentelevät noin 80—90 % taseen loppusummasta. Mitä varten Valmetilla viime vuonna oli noin 2 1/2 miljardia enemmän vaihto-omaisuutta, siis raaka-aineita ja puolivalmisteita, kuin Wärtsilä-yhtymällä, vaikka Wärtsilä-yhtymän laskutus oli noin 5 miljardia suurempi? (Vasemmalta: Wärtsilä on salannut!). — Sitäkin, muttei se selitä kokonaan asiaa (Hilpeyttä). Se on rehellistä salaamista; on hankinta-arvossa tavarat tietenkin. Tässä on asia, jota sietäisi perusteellisesti tutkia, sillä tässä on todellakin tavaton epäsuhte olemassa (Vasemmalta: Valmetilla on huono liikevaihto!). Epäilen, että on tapahtunut niin, että siellä on lähdetty liikkeelle kovin komeasti, pantu suuria sarjoja tekeille, uhrattu paljon kokeiluihin, kerätty varastoihin tavaraa ja myöskin sellaista tavaraa, joka ei mene kaupaksi (Keskustasta: Siinä se on vika!). Tähän puoleen olisi kiinnitettävä erikoista huomiota, mutta ei ainoakaan tarkastusinstanssi, eivät tilintarkastajat sen paremmin kuin muutkaan tutkijat, ole tähän puoleen kiinnittänyt mitään huomiota.

Sitten. Mitä varten hankitaan toisten yhtiöitten osakkeita, jos itse ollaan rahapu-

lassa? Valmetin vuoden 1951 vuosikertomuksessa mainitaan hyvin kuvaavasti, että kun saatiin osakepääoma korotetuksi, niin tämä teki mahdolliseksi hankkia Strömbergin osakkeita. Siis heti paikalla, kun annetaan rahaa, se sijoitetaan sellaiseen, jolla ei ole mitään tekemistä itse teollisuustoiminnan kanssa (Ed. Peltonen: Liikaa sanottu!) ja joka ei ole välttämätöntä. Jos nyt annettaisiin rahaa, niin todennäköisesti tehtäisiin samaten, sijoitettaisiin lahjavarat taivaan tuuliin. Ja jos on rahapula, niin miksi ei näitä osakkeita realisoida? Niitä on yli 200 milj. markan arvosta. Miksi kerjätään sen sijaan lahjoja? (Ed. Peltonen: Ei vie paljon asiaa eteenpäin!).

Sitten kuvitellaan, että tällä hetkellä tilanne on aivan toivoton, ettei selvitä ilman näitä uusia lahjoituksia. Huomautan siitä, että vuoden 1951 tilinpäätöksessä Valmetin omat varat olivat 1775 milj., ja viime vuoden tilinpäätöksessä, jos tappiot vähennetään, on vielä omia varoja 1744 milj. Siis tilanne on tällä hetkellä omiin varoihin nähden suunnilleen sama kuin se oli ennen näitä tappioita vuonna 1951. Moni yksityinen liikeyritys on paljon pienemmillä pääomilla pitänyt suuriakin teollisuuslaitoksia pystyssä. Ei tämä pääoman pienuus vuosivaihtoon ja lopputaseeseen verrattuna ole mikään sellainen tekijä, että se pakottaisi Valmetin saamaan lahjoituksia (Ed. Murto: Siellä on porvarit johdossa!).

Mutta mikä sitten on syynä siihen, ettei Valmet kannata? (Ed. Myllymäki: Kapitalistit johdossa!). Se on taas eri kysymys kuin rahoituskysymys. Tilinpäätökset osoittavat vuodesta 1946 alkaen, jos laskemme Valtion Metallitehtaat samaksi yhtiöksi, niinkuin ne asiallisesti ovat — että ainakin kirjanpidon mukaan laitos on tuottanut voittoa jatkuvasti aina viime vuoteen asti. Vaikka kyläkin nyt jäljestäpäin, vasta tänä vuonna, on saatu selville, että vuoden 1952 tulos oli tappiollista, vaikka tilinpäätös sitten korjattiin näyttämään voittoa. Se oli siis asiallisesti vallan harhaanjohtava tilinpäätös edelliseltä vuodelta (Ed. Tuurna: Kuka sellaisen tilinpäätöksen teki?). — Tilinpäätös on mennyt kaikkien asianomaisten instanssien lävitse ja ne ovat sen hyväksyneet.

Se, mikä viime vuonna on aiheuttanut tappiota, on tietenkin töitten huono valikointi. On otettu huonoja töitä toimitettavaksi Neu-

vostoliitosta; laivatoimituksia. Mutta on paljon muutakin, joka on huonolla kannalla. Töitten valikoima on ollut yleensä hyvin huonosti harkittua ja vaatinut tavattoman suuria perustamis- ja kokeilupääomia. Siitäkin on vaikka minkä verran esimerkkejä. On valmistettu sellaista tavaraa kuin ruuveja, muttereita, sähkövarusteita, vesiarmatuureja, jyrsimiä, kalvaimia, polkupyörän polkimia, polkupyörän satuloita, ilmastointilaitteita, seinä- ja kaappikelloja, käsisiiirtovaunuja, hyönteisruiskuja, väriruiskuja, saranoita, lukkoja (Eduskunnasta: Lentokoneita!); kaikkea tällaista, jota tehdään Suomessa jo kymmenissä eri verstaissa. Kun Valmet on niitä ruvennut valmistamaan, on tullut yksi kilpailija lisää sotkemaan markkinoita, ja selvää on, että vanhat valmistajat eivät ilman muuta luovuta kaikkia markkinoita Valmetille. Silloin syntyy hintakilpailu, ja silloin nämä artikkelit eivät kannata kenellekään. Tämä on eräs syy siihen, minkä vuoksi Valmet ei kannata. Huono artikkelien valitseminen!

Mutta on muitakin syitä. Kun katselee näitä tilinpäätöksiä ja vertaa niitä, esim. Wärtsilän tilinpäätöksiin, joka työskentelee suunnilleen samanlaisilla aloilla, niin mistä johtuu, että esim. henkilökunnan palkat ovat Valmetissa vaihdelleet noin 900 milj. mk. vuodessa ja Wärtsilässä noin 400 milj. mk. Korot ja verot eivät ole vaikuttaneet paljon asiaan, sillä esim. vuonna 1951 oli Valmetissa korot plus verot 244 milj., Wärtsilässä 396 milj., vuonna 1952 Valmetissa 406 milj., Wärtsilässä 431 milj. Vasta viime vuonna verot plus korot oli Wärtsilässä suuremmat kuin Valmetissa. Tämäkään ei ole ollut aiheena tappioihin.

Mutta sitten tilinpäätöksissä esiintyy jälleen hyvin ihmeellisiä lukuja. Muut kustannukset Valmetissa kolmena viime vuotena 467 milj., 691 milj., 384 milj., Wärtsilässä keskimäärin noin 350 milj. Mitä nämä muut kustannukset ovat ja mitä varten ne ovat niin korkeita? (Ed. Wickman: Ravintola!). Esim. vuonna 1952 oli muita kustannuksia 691 milj. mk. Jos ne olivat välttämättömiä, niin mitenkä seuraavana vuonna on ollut vain 384 milj. mk? Lähes 300 milj. pudotus! Ja jos ne eivät olleet välttämättömiä, niin mitä varten näitä varoja on sitten niin paljon haaskattu? (Ed. Murto: Wärtsilähän on saanut myös lahjoituksia valtiolta! — Oi-kealta: Missä muodossa?).

Tuotossa on ilman muuta myöskin parantamisen varaa. Sillä työvoimalla, mitä Valmetissa on, pitäisi saada noin 20—30 % enemmän valmista tavaraa. Yksityisissä vastaavissa liikkeissä saadaan todella jopa 30—40 % enemmän valmista tavaraa samalla työvoimalla, ja vastaavasti silloin myöskin tietenkin kannattavuus hyvin voimakkaasti paranee. Mutta työteho onkin saamieni tietojen mukaan ollut sellaista, että jopa omat työnohjat, insinöörit ja työntekijätkin toteavat, että urakkapalkkoja voitaisiin alentaa useita kymmeniä prosentteja ja siitä huolimatta voisivat työntekijät ansaita aivan yhtä suuria urakkavoittoja kuin aikaisemminkin (Ed. Haapanen: Mikäs ammattiosasto sitä vaatii?). Tässä on eräs syy. Sen sijaan, että koetettaisiin korjata työtehoa, on nyt keksitty se järjestely, että toimihenkilöille on lisätty työpäivää puolella tunnilla ilman vastaavaa palkankorotusta. Jos nyt vasemmistolaiset kovasti haluavat pitää Valmetin puolta, niin eivätköhän he saisi aikaan sitä, että myöskin työläiset tekisivät puoli tuntia ylityötä ilmaiseksi (Vasemmalta: Ne on pidetty 5 päiväisinä!). Eiköhän saataisi silloin hiukan paremmin laitos kannattamaan?

Mutta ei tämä ole yksinomaan työntekijöiden syytä. Johdossa on myöskin vikaa. Ennen kaikkea eräs päävika on se, että Valmetin ylin johto on poliittinen (Vasemmalta: Porvarillinen!), täydellisesti poliittinen johto, joka jarruttaa työnjohtajaportaan toimintaa. Sekaannutaan työnjohtajien asioihin eikä anneta niille niiden välttämättä tarvitsemaa aukea. Silloin työnjohtajaportaasta häviää rittämisen halu. Tulee sellainen mentaliteetti, että antaa mennä, kylläpähan valtio maksaa. Mitäs me tässä rehkimme suotta, kun meidän puheistamme ei kumminkaan ukaakaan välitä. Jos annamme jonkun työnhöhdöllisen määräyksen, niin ylempi johto ulee ja kumoa sen (Eduskunnasta: Luepas, etä siellä hallituksessa on!).

Sitten on tietenkin hyvin suuren kannattamattomuuden syynä se, että Valmetissa on hyvin suuri ns. susiprosentti ja näitä asioita valvotaan hyvin huonosti. Esim. kompressoreissa, joita valmistetaan Atlas-dieselin isenssillä, tulee kuulemma yhtä mittaa vijoja. Rautatiekalustossa tulee yhtä mittaa ikoja, harvinaisen korkea korjausprosentti. Erästä valimosta sain tietoja eräältä Valme-

tin henkilöltä, että siellä on valususia noin 50 % eräässä valmisteessa, ja nämä viat ilmaantuvat vasta sen jälkeen, kun nämä kappaleet on koneistettu, siis sorvattu taikka höylätty. Silloin menee 50 % valuista hukkaan plus kaikki se työ, mikä niihin on käytetty (Eduskunnasta: Mutta työtä riittää!). Sitten kuulemma eräiden Valmetin insinöörien hakemien patenttien varassa kokeillaan kuorimakoneita, jotka ovat sikäli ikiliikkujia, että niistä ei kuulemma tule koskaan käyttökelpoisia. Ne käyvät vain niin kauan aikaa kuin asentaja on vieressä valvomassa. Sitten muutellaan töitä ja työohjelma kesken kaiken, koska piirustukset, suunnitelmat ja laskelmat eivät pidä paikkaansa. Hinnoittelu yritetään suorittaa ammattiportaissa, mutta hinnoittelua ja kustannusarvioita ei noudateta. Mennään tekemään kauppvoja noin vain, mitenkä satutaan, niin että esim. eräissä illan istujaisissa pudotettiin erään miljoonia maksavan koneen hintaa parikymmentä prosenttia (Ed. Haapanen: Kuka on ostaja? — Ed. Lahtela: Se on oikea suunta! — Ed. Murto: Ja kuka on myyjä?). Ei olisi tarvinnut pudottaa kuin ehkä 5 milj. — tässä on 42 miljoonan pudotuksesta kysymys — niin kumminkin kauppa olisi syntynyt (Eduskunnasta: Oliko se ohjelmallinen illanvietto?).

Valmetin yleisestä valvonnasta olisi yhtä ja toista sanottavaa. Ensinnäkin meidän demokraattiseen järjestelmäämme kuuluu täällä — niinkuin ehkä kuuluu muuallakin — se, että asianomainen ministeri ei ole ammattimies, vaan poliitikko, joten häneltä ei tietenkään voi vaatia, että hän kykenisi valvomaan tällaista erikoisteollisuuslaitosta, varsinkin kun hänellä on niin tavattoman paljon muutakin valvomista (Ed. Hakkila: Ja yövalvonta myös sitten!). Tämähän on yleensä kaikkien valtion laitosten yhteinen haitta.

Mutta menkäämme seuraavaan portaaseen, hallintoneuvostoon (Ed. Lahtela: Saisiko nimet kuulla!). Siellä on kyllä paljon nimiä, mutta niitten nimien joukossa ei ole ainoatakaan tämän alan asiantuntijaa, siis konepaja-alan teollisuusmiestä. Ne ovat kaikki tällä alalla maalikoita (Ed. Lahtela: Eikö kauppaministeri?) ja ne eivät mitenkään kykene tätä valvontatehtävää suorittamaan, koska ne eivät edes tiedä, mitä asioita konepajateollisuuslaitoksessa pitäisi valvoa ja mistä asioista tappiot johtuvat. Ja sama kos-

kee myöskin näitä valvontaelimiä, jotka nyt on jälestäpäin asetettu. Esim. viimeksi asetetussa ns. Tannerin komiteassa ei ollut ainoatakaan teollisuusmiestä, vielä vähemmän konepaja-alan miestä. Näyttää siltä, että nämä valvontakomiteat, tutkimiskomiteat onkin asetettu yksinomaan asioiden pimentämistä varten, sitä varten, että niistä ei saataisi todellista selvää, että voitaisiin tällä tavalla tekaistuilla puolustuskirjelmillä vaikuttaa eduskuntaan niin, että nämä lahjoitusvarat lähtisivät (Ed. Wickman: Aivan totta!).

Olen kiinnittänyt muutamiin tällaisiin seikkoihin huomiota. Ensinnäkin tämän hallintoneuvoston omasta kirjelmästä käy selville, että he eivät ole valvoneet tilauksia. He syyttävät toimitusjohtajaa ja hallitusta siitä, että heitä ei ole pidetty tehtävien tasalla. Tämä on aivan lapsellinen puolustus, sillä hallintoneuvoston tehtävänä on antaa ohjeet hallitukselle ja toimitusjohtajalle siitä, mitä asioita niiden on esitettävä hallintoneuvoston tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi. Ja kyllä hallintoneuvosto tässä asiassa kantaa aivan täyden vastuun. Mutta jos hallintoneuvoston jäsenet eivät ole ymmärtäneet, että tilaukset ovat kaikkein tärkeimpiä asioita teollisuuslaitoksen hoidossa, taikka jos he eivät ole välittäneet siitä, vaikka ovat tienneet, niin joka tapauksessa tämä osoittaa, että nämä herrat eivät ole olleet tehtäviensä tasalla.

Sitten olen joiltakin tiedustellut — tämä koskee myöskin tilintarkastajia — onko esim. kustannustaulukoita tarkastettu jatkuvasti. Se on eräs sellainen taulukko, joka on aivan välttämätön teollisuuslaitoksen hoidossa. Vastaus oli se, että niitä ei ole ennen näitä juttuja tarkastettu eikä vielääkään tarkasteta kaikkien asioiden kohdalta. Sitten, onko valmistusohjelmia tarkastettu hallintoneuvoston taholta? En usko sitäkään. Mutta täällähän on ehkä asianomaisia henkilöitä, jotka voivat antaa lisätietoja (Ed. Lahtela: Turhaahan niiden on tarkastaa kun eivät ymmärrä!). Onko jälkihinnittelukortit tarkastettu kaikkien valmisteitten osalta? Se on sellainen asia, josta näkee, mikä valmiste kannattaa ja mikä ei ja minkä valmistusta kannattaa jatkaa. Olen saanut sen käsityksen, ettei vielääkään näitä kaikkien osalta tarkasteta. Nyt tarkastetaan niitä, jotka ovat tuottaneet tappiota, mutta ei ymmärretä varautua sen varalle, että ehkä muutkin osastot tuot-

tavat tappiota. Nämähän pitäisi tarkastaa tietenkin jatkuvasti. Sitten varastokirjanpito. Olen jo maininnut, että Valmetin varastossa on miljardien arvosta tavaraa, viime vuonna kai noin 5.5 miljardia, edellisenä vuonna jotakin 6.8 miljardia. Onko hallintoneuvosto tarkastanut, mitä näissä varastoissa on, mikä on käypää tavaraa ja mikä on painolastia ja millä tavalla näitä varastoja voitaisiin pienentää ja realisoida? Tämä on myöskin teollisuuslaitosten hoidon ydinkysymyksiä. Sitten, onko tarkastettu ns. hukkatyötunnit, siis sellaiset tuntityötunnit, jotka eivät ole varsinaista tuotannollista toimintaa, vaan sisältyvät yleiskustannuksiin? Ja onko esim. tarkastettu, montako neliömetriä Valmetissa on keskimäärin pinta-alaa työntekijää kohti? Sekin on hyvin tärkeä asia teollisuusmiehen kannalta katsoen.

Minä kuulin, että hallintoneuvosto on todellakin ryhtynyt parannustoimenpiteisiin mm. kustannustaulukoitten suhteen. Minä olen katsonut, että omassa pienessä laitoksessani tarvitsen kustannustaulukon joka kuukausi, ja niinhän niitä teollisuustilastoja tehdään ympäri maailman. Tähän asti Valmetissa on kustannustaulukko tehty joka kolmas kuukausi, mutta nähtävästi säästäväisyyssyistä, jotta kirjanpityötä vähennettäisiin, niitä on ruvettu tekemään tänä vuonna joka neljäs kuukausi. Näin käytännön miehen kannalta se on sellainen hukan omituiselta vaikuttava saneeraustoimenpide. Luulisin, että päinvastoin pitäisi hyvin huomattavasti kustannustaulukoiden tekoa tihentää, sen sijaan että niitä harvennetaan.

Sitten mennäksemme seuraavaan portaan, siis hallitukseen ja toimitusjohtajaan. Nyt tällä kertaa näyttää siltä, että toimitusjohtajasta tehdään syntipukki ja hallintoneuvosto pesee itsensä puhtaaksi (Oikealta: Hyvin on pesemistä!). Huomaatan, että tämä syytely on turhaa, sillä voin sanoa, että tästä asiasta on ainakin aikanaan varoitettu, vieläpä tässä samassa salissa. Voin lukea muutamia otteita vuoden 1952 pöytäkirjasta. Siinä minä koetin arvostella senaikaisten tietojeni perusteella Valmetin toimintaa ja sain Valmetin hallintoneuvoston varapuheenjohtajalta seuraavan vastauksen: „Mutta sitä ihmeellisemmältä tuntuu täällä ed. Leikolan puheenvuoro. Hän on joka tapauksessa teknillinen henkilö, insinööri, ja luulisi häner nyt ainakin tuntevan Valmetinkin asioita

jonkun verran perusteellisemmin, kuin mitä tästä puheenvuorosta kävi ilmi. Hänen puheenvuoronsa oli mielestäni erinomaisen yksipuolinen. Jos hän ei tuntenut Valmetin asioita pitemmältä, niin minä suon sen hänelle kernaasti anteeksi ja panen hänen tietämättömyytensä tiliin tämän puheenvuoron. Mutta jos hän on seurannut Valmetin toimintaa tai toisin sanoen tämän tehdasyhtymän toimintaa alusta saakka, niin en voi käsittää hänen lausuntoaan ollenkaan teknillisenä henkilönä” (Eduskunnasta: Kuka oli tämä varapuheenjohtaja?). — Peltonen. — Ja sitten ed. Peltonen jatkaa: „Minusta Valmet on erinomaisen pätevässä käsissä. Sen korkein johto on niin hyvä, että tuskinpa tässä maassa on yhtään insinööriä, ehkä ed. Leikolaa lukuun ottamatta, joka ryhtyisi arvostelemaan vuorineuvos Vesan johtamaa liikettä, etteikö Vesa kykenisi liikettä hoitamaan niin kuin konsanaan kuka liikemies tahansa tässä maassa. Hän on ollut suurissa liikkeissä, kuten Wärtsilässä toiminnanjohtajana ja sielläkin saanut hyviä tuloksia, ja monilla muilla aloilla, niin että jos kuka, niin hän on varmaankin sellainen johtaja, jonka toiminnasta tuskin on mitään muuta kuin hyvää sanottavana.” Tällä tavalla arvosteltiin Valmetin toiminnanjohtajaa joulukuussa vuonna 1952 (Ed. Peltonen: Eikös olleet hyvin silloin asiat?). Eikö olisi kannattanut kiinnittää huomiota seuraavassa puheenvuorossa esitettyyn kohtaan? Eduskunnasta: Kuka puhui.) — Minä pidin vastauspuheenvuoron.

„Sitten minä tulen siihen, mitä täällä mainittiin teknillisestä tasosta Valmetin laitoksissa. Niin ensinnäkin, koska täällä on pääjohtajankin nimi mainittu — minä tunnen hänet opiskeluajalta ja tiedän, että hän on maamme tämän hetken kaikkein lahjakkaimpia tekniikoita, mutta mikäli minä tiedän, niin hän ei ole koskaan ollut yksityisyritystä. Hän on ollut aina toisen palveluksessa siihen asti, kun hän tuli Valmetiin.”

Sitten täällä tulee polemiikkia. „Teknikko ja liikkeenhoitaja, liikemies, ovat kaksi aivan eri asiaa. Ja vaikka olisi kuinka etevä tekniikko, niin ei silti tarvitse olla etevä liikkeenhoitaja, ei tarvitse olla hyvä liikemies. Siitä on kyllä paljon esimerkkejä. Siitä on päinvastaisiakin esimerkkejä paljon. Voisin luetella paljon yksityisyrityksiä, joissa on aivan päinvastoin.” — Tämä oli nyt niitä

polemiikkijuttuja. — „Mutta siinäpä vika juuri onkin, että liikkeen johtajalla valtion laitoksissa ei ole pakkoa olla liikemies, ei ole pakko hoitaa asioita liikemiesmäisesti, niin että asiat kannattavat. On sellaisiakin tekniikoita, jotka ovat niin lahjakkaita tekniikkoina, että he haluavat luoda jatkuvasti uutta aivan huolimatta siitä, onko markkinomismahdollisuuksia ja kannattaako asia. Yksityinen yritys katsoo aina ensiksi sen, että asia kannattaa.” Tällä tavalla minä lausuin silloin vuonna 1952. Kuten sanottu, niin Valmetin taholta leimattiin tämä aivan turhaksi puheeksi. Nyt siellä syytetään toimitusjohtaja Vesaa, vaikka tässä varoituksessa oli esitetty juuri ne asiat, jotka olisi pitänyt ottaa huomioon.

No niin. Olen Valmetin asiassa sitä mieltä, että laitos on saatava kannattamaan, ja olen sitä mieltä, että se voidaan saada kannattamaan. Sitä ei tarvitse supistaa eikä siitä tarvitse erottaa telakoita erikseen. Eihän tällainen erottamistoimenpide valtion kannalta vaikuta sitä eikä tätä. Päinvastoin, kun esim. Wärtsilä-yhtymä muodostettiin, niin siihen yhdistettiin useita eri teollisuuslaitoksia, jotta saataisiin hallintokustannukset pienemmiksi. Mitä varten meidän nyt pitäisi mennä hajottamaan Valmet kahtia, koska siitä automaattisesti seuraisi hallintokustannusten kasvu?

Mutta tästä lahjoittamisesta ei ole apua, sillä jos näitä lahjavaroja sinne annetaan, niin ne hyvin kevytmielisesti käytetään. Valmetia on nyt pidettävä niin tiukalla, että sen omien miesten on pakko saada se kannattamaan ilman mitään keinotekoisia apua (Eduskunnasta: Oikein!). Siihen ei pitäisi olla mitään esteitä, koska muutkin vastaavat yritykset hyvin kannattavat. Mutta tämä edellyttää eräitä toimenpiteitä. Ensinnäkin pitäisi saada ammattimiehet hoitamaan asioita myöskin hallintoneuvostossa, sellaisia miehiä, jotka tuntevat teollisuutta ja tietävät, mihinkä suuntaan sitä on ohjattava, ja jotka osaavat valvoa tämän laitoksen toimintaa (Ed. Peltonen: Kuka on se mies?). Sitten organisaatiota on parannettava, sillä siellä on sellainen sekamelska tällä hetkellä, että kukaan ei oikein tiedä, mistä kukin vastaa. Sitten tuo politiikointi ja hallintoneuvoston puuttuminen alakautta määrättyihin työnjohtajaporras-asioihin, se on kyllä lopetettava kerta kaikkiaan. Ei käy päinsä,

että teollisuuslaitoksen johto antaa määrättyyn alempaan portaaseen ohjeita ja sitten sen alapuolelta työläisten taholta tulee päinvastaisia ohjeita, joiden tukena on hallintoneuvosto. Se kyllä vie yrittämishalun ja se vie kaikki asiat sekaisin (Oikealta: Se on varma se!). Sitten on järjestettävä niin, että Valmetilla on selvä toimintasuunnitelma ja terveellä pohjalla; myöskin rahoitus terveellä pohjalla. Myöskin valvontaa on hyvin paljon tehostettava. Sanoisin, että myöskin tilintarkastajiksi on saatava sellaisia ammattimiehiä, jotka kykenevät tarkastamaan ei ainoastaan kirjanpitoasaita ja numeroita, vaan myöskin koko teollisuuslaitoksen toimintaa (Vasemmalta: Koska puhuja tulee asiaan?).

Minun nähdäkseni tällä asialla ei ole mitään kiirettä. Tappiot ovat tapahtuneet jo viime vuonna. Siitä ajasta on kulunut jo kohta puoli vuotta. Varastot ovat keventäneet rahoitustilannetta noin miljardilla, koska ne ovat nyt miljardia pienemmät kuin edellisenä vuonna. Jos on kova rahapula, niin realisoitakoon osakkeet, myytäköön asuntotaloja ja sen sellaista. Keinoja on, jos on pakko. Ja sen vuoksi olenkin sitä mieltä, että ennen kuin minkäänäköistä avustusta mennään antamaan, niin asia olisi ensin perusteellisesti tutkittava ja tällä kertaa pantava ammattimiehet asiaa tutkimaan ja vasta kun asia on tutkittu, mietitään, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä. Olen sitä mieltä, että sittenkään ei ole varmaa, että pitäisi turvautua lahjoituksiin, eikä edes valtion lainaan, vaan on mahdollista, että ne varat, joita tarvitaan lisää, saataisiin vapailta markkinoilta. Eihän muutkaan teollisuuslaitokset ensi kädessä rupea kerjäämään valtiolta tappioitten korjaamista (Ed. Murto: Paitsi Kemi Oy! — Ed. Hakkila: Otetaan säästäjiltä vain! — Ed. Hietanen: Kemi-yhtiöltä vain!).

Olenkin tullut siihen tulokseen, että koko tämä määräraha olisi tällä kertaa kokonaisuudessaan hylättävä ja ryhdyttävä kiireesti asiaa perusteellisesti tutkimaan, ja minun arvioni mukaan ammattimies suorittaisi tällaisen tutkimuksen muutamassa viikossa (Vasemmalta: Leikola sen komitean puheenjohtajaksi! — Oikealta: Ei olisi hullumpaa!).

Valtiovarainministeri Sukselainen:
Herra puhemies! Minä pyytäisin kiinnittää

huomiota valtiovarainvaliokunnan mietinnön tulopuolen hyhyihin perusteluihin, koska ne, jos ne nyt tällaisenaan hyväksytään, merkitsevät uutta ohjetta hallitukselle siitä, minkälaista obligatiolainapolitiikkaa sen pitäisi harjoittaa. Edellisen hallituksen aikanaan oli niin, että hallitus yleensä hylkäsi ne anomukset, joita indeksiehtoisten obligatiolainojen liikkeelle laskemiseksi esitettiin. Sen sijaan hallitus itse laski liikkeelle indeksiehtoisia, ja nykyisen hallituksen tarkoituksena onkin ollut, ettei myönnettäisi indeksiehtoisia obligatiolainoja sen paremmin kuin edellenkään hallitus teki, mutta myöskään valtio itse ei laskisi sellaisia liikkeelle. Poikkeuksena olisi ainoastaan se laina, jota annettaisiin niille, jotka saavat lyhennyksiä korvauslainaobligatioista, jotka toisin sanoen vaihtaisivat entisen indeksiehtoisen saatavan uuteen. Mutta jos eduskunta nyt hyväksyy sellaisen toivomuksen, että uutta lainaa olisi myöskin myytävä muille, silloin valtio laskee liikkeelle yleisen indeksiehtoisen lainan uudelleen, ja silloin on valtioneuvostossa hyvin vaikea hylätä niitä anomuksia, joita sinne tulee indeksiehtoisten obligatiolainojen liikkeelle laskemiseksi.

Toivoisin näin ollen, että eduskunta harjoittaisi, onko tällaisen ohjeen antamiseen mentävä ja siten muutettava sitä obligatiolainapolitiikkaa, mitä tämän vuoden aikana on harjoitettu, sillä on lukuisia obligatiolainoja, jotka Tuomiojan hallitus on hylännyt ja jotka heti tuodaan uudelleen käsiteltäväksi, jos eduskunta tässä uuden periaatteen hyväksyy.

Ed. Jussila (Eduskunnasta: Hauku virkamiehet!): Herra varapuhemies! Nyt käsitteilynäisessä lisätalousarviossa on erikoisesti eräs kohta, johon on syytä kiinnittää huomiota: ne jälkilaskut, jotka joudutaan suorittamaan Tuomiojan hallituksen eräistä päätöksistä. Näistä päätöksistä on erikoisen turmiollinen ollut tunnettu maitotaloustuotteiden hintapäätös. Tämän päätöksen johdosta on jouduttu uudelleen turvautumaan senlaatuiseen palkkiosysteemiin, joka monessa mielessä on turmiollinen. Nämä tukimäärärahat näkyvät nyt budjetissa, mutta vain osa niistä. Mikäli tämä haitallinen päätös edelleen pysyy voimassa, niin tarvitaan vielä vuoden loppuun mennessä runsaasti tukimäärärahoja lisää siihen, mitä tässä bud-

jetissa nyt on. Meidän taholtamme on jo aikaisemmin esitetty useassa yhteydessä, että tämä päätös olisi ollut kumottava. Mutta muut piirit ovat sitä vastustaneet ja siksi olemme siinä nurinkurisessa tilanteessa, jossa nyt olemme. Tästä tilanteesta on päästävä nopeasti pois ja siksi olisi voi vapautettava hintasäännöstelystä jo ensi kuun alusta lukien. Tässä suhteessa minä viittaan siihen vastalauseeseen, mikä meidän taholtamme valtiovarainvaliokunnan mietintöön on tehty.

Paitsi sitä, että mainittu Tuomiojan hallituksen hintapäätös aiheuttaa kohtuuttomia rasituksia valtiolle, oli tuo päätös muussakin mielessä erittäin turmiollinen. Se rikkoi sen systeemin, jonka avulla oli päästy siihen, että kaikki maidon tuottajat saivat lähimain samanlaisen hinnan maidostaan. Mainittu päätös koitui erikoisesti syrjässä olevien viljelijäin vahingoksi, niiden viljelijäin, jotka yleensä ovat taloudellisesti heikommassa asemassa. Tähän päivään mennessä ei mm. kotivoin valmistajille ole voitu antaa mitään kompensatiota tulonvähennyksistä, ja vaikea on nykyisen systeemin vallitessa keksiä selkeää menetelytapaa, jolla tämä epäkohta voitaisiin korjata. Ennen kaikkea teknillisessä mielessä tämä tuottaa vaikeuksia (Eduskunnasta: Nykyinen hallitus on jatkanut samanlaista politiikkaa!).

Olisi toivottavaa, ellei maalaisliiton vastalauseen mukaista perustelua asianomaisen momentin kohdalla hyväksyttyä, että nykyinen hallitus voisi päästä sellaiseen ratkaisuun, että tarpeellinen korjaus saataisiin mahdollisimman nopeasti aikaan. Ei tämä hinnanalennuskorvausten maksamisen linja, johon Tuomiojan hallitus jälleen meni, ole kestävä ja suositeltava linja. Tämä on haitallista myös sen vuoksi, että se antaa maataloudestamme aivan väärän kuvan. Se kiihoittaa kuluttajaväestöä maataloutta vastaan ja synnyttää tarpeettomia ristiriitoja eri yhteiskuntapiirien välille. Eivät kaikki kansalliset suinkaan ole itselleen selvitellet, mitä nämä maatalouden tukipalkkioiden nimellä kulkevat määrärahat itse asiassa ovat. He eivät ole selvittäneet itselleen, koituvatko ne itse asiassa maatalouden hyväksi ja mistä ne yleensä johtuvat. On syytä toistaa se, mitä joskus aikaisemmin jo olen tältä paikalta naininnut, että ne eivät ole maatalouden tukimäärärahoja, vaan ainakin yhtä hyvin nuiden piirien, so. kuluttajien hyväksi tule-

via tukimäärärahoja, siis syöntipalkkioita. Asian ydinhän on siinä, että meillä syödään halvempia elintarvikkeita kuin niiden tuotantokustannukset ovat, ja valtion varoista maksetaan palkkioita, jotta kuluttajat saisivat noita tuotteita huomattavasti alle niiden tuotantokustannusten, ja prosessia nimitetään maatalouden tukemiseksi. Se on nurinkurista ja antaa väärän kuvan meidän pääelinkeinostamme. Jos meidän karjanhoitajillemme lasketaan vaatimaton normien mukainen palkka työstään, niin maitoliträn tuotantokustannus pyörii jossain 30 markan tienoilla, ja kuitenkin se joudutaan myymään noin 20 markalla. Ei meillä mikään muu tuotannonala eikä ammattikunta pystyisi vastaavasti tuotantoa harjoittamaan, mutta maatalous on pakon edessä ja se joutuu vaikeissa oloissa tuotantoa harjoittamaan. Viljelijäin on otettava selkänahastaan irti enemmän kuin olisi kohtuullista, tehtävä pitkiä työpäiviä, eikä heillä ole niitä elämän mukavuuksia useasti kuin mm. liikesektujen väestöllä on omissa ammateissaan ja joita he pitävät aivan luonnollisina ja nyky aikaan kuuluvina. Ei joku pikkuviljelijän emäntä, ei joku karjanhoitaja tee istumalakkoa sen vuoksi, että hänen työpäivänsä esim. lauantaisin ei pääty puolenpäivän aikaan, mutta muilla aloilla kyllä tänäkin keväänä on niitä kuulemma tehty tämän takia. Muidenkin piirien on vaatimuksia esittäessään ja maataloutta moittäessään hyvä muistaa, että työpäivä maatalouden harjoittajalla on paljon pitempi ja elintaso paljon vaatimattomampi kuin muilla. On hyvä, että olot muilla aloilla ovat kehittyneet ja mm. työpäivä tullut lyhyemmäksi, mutta kyllä kai kaikilla, jotka rehellisesti työtä tekevät ja parhaansa yrittävät, pitäisi olla mahdollisuus saada nauttia samoista eduista, siis myös maatalousväen. Maatalouden harjoittajalle, erikoisesti myös pienviljelijälle tämä on mitä suurimmassa määrin riippuvainen maataloustuotteiden hinnoista. Ei ole siis oikein, että hinnat painetaan niin alas kuin kuluttajaväestön edustajat niin vasemmalla kuin oikealla näyttävät haluavan. Oikea tapa tietenkin olisi, että tuottaja saisi tuotteistaan tuotantokustannuksia vastaavan hinnan. Silloin ei myöskään tukipalkkioita tarvittaisi.

Täällä edellä ed. Aare Leikolan puheenvuoro osoitti, minkälaisia harhakäsityksiä kansanedustajallakin meidän maatalousolois-

tamme on. Hän mainitsi, että maatalous jarruttaa muuta kehitystä ja maatalous yleensä on kehityksen jarru, ja sitten hän mainitsi, että maatalous jarruttaa rationalisointikysymyksiä eikä ole niitä hoitanut. Hän ei kuitenkaan tarkemmin perustellut näitä väitteitään. On sanottava, että ed. Leikolan arviointi oli liian suoraviivainen ja teoreettinen maatalouteen nähden. On kysyttävä, mihinkä meillä olisi voitu esim. siirtäväki sijoittaa, jos sitä ei olisi asutettu. On muistettava, että teollisuuskasmeilla ei pysty tarjoamaan tuottavaa työtä. Siitä on meillä moniaitaita esimerkkejä, mm. Valmetin tapaus on eräs. Kyllä meillä on todelliset olot otettava tässäkin huomioon. Minusta tuntuu siltä, että ed. Leikola on Valmetin asioissa parempi asiantuntija kuin maatalousasioissa (Ed. Hiltunen: Ja päinvastoin puhujan kanssa!). Asiantuntijat voivat sitten arvostella, oliko hänen arviointinsa Valmetista oikea. Minä en ole suinkaan mikään Valmetin asiantuntija (Ed. Hiltunen: No, se on hyvä), mutta sen tiedän, että hänen arviointinsa maatalouskysymyksistä oli liian yksioikoinen ja harhaanjohtava suorastaan.

Toinen Tuomiojan hallituksen päätös, jonka vahingollisuus tässä budjetissa tulee esiin, on kotimaisen raakasokerin tuotantoa koskeva. Tuomiojan hallituksen vapauttaessa sokerin hintasäännöstelystä lyötiin rikki nk. kaksihintajärjestelmä, jonka avulla tähän asti on voitu hinnat järjestellä niin, että kotimaiselle sokerijuurikkaalle on voitu saada määrätty kilohinta. Nyt joudutaan varamaan budjettivaroja samaan tarkoitukseen 1350 milj. mk. Kenelle on tehty palveluksia tämän päätöksen avulla? Ilmeisesti ainakin kotimainen makeis- ym. siihen liittyvä teollisuus on tästä korjannut hyödyn, ja taas on kuluttajaväestön arvostelu kohdistunut tämän takia maatalouteen. Erikoisesti vasemmisto on hyökännyt kotimaista sokerintuotantoa vastaan sillä perusteella, että ulkomailta saadaan sokeria paljon halvemmalla. Tähän on sanottava, että niin saadaan muitakin tuotteita kuin sokeria (Ed. Hietanen: Väittämä on himpun vääristetty!).

Kotimaisen sokerintuotannon kustannukset ovat nyt huipussaan sen vuoksi, että uusia tehtaita on starttaamassa useita, ja niiden tuotantokustannukset luonnollisesti laskevat, kun ne saavat raaka-ainetta enemmän ja voi-

vat käyttää suuremman osan tuotantokapasiteetistaan kuin tähän asti. Mitä yleensä tulee kotimaiseen sokerintuotantoon ja siihen, että kotimaista sokerintuotantoa vastaan hyökätään, niin on syytä huomauttaa, että kotimaisen sokerin tuotanto ei maaillemme suinkaan ole niinkään vähäarvoinen juttu (Ed. Hakki: Kallista, kallista!). Kansantalouden kannalta on varmasti edullista, että kotimaan tuotantoedellytyksiä yleensä käytetään hyväksi. Tämä koskee sokerintuotantoa niinkuin kaikkia muitakin tuotannonaloja. Niille, jotka jatkuvasti tuijottavat ulkomailta saatavan sokerin halpaan hintaan, on syytä sanoa, että heidän olisi hyvä tutkia, miksi naapurimaissa, mm. Ruotsissa ja Neuvostoliitossa, pyritään juurikassokeria tuottamaan, vaikka niissäkin maissa luonnollisesti maahan tuotettu ruokosokeri ilmeisesti olisi halvemmalla saatavissa, mm. Ruotsissa.

Kotimaisen raakasokerin tuotanto on meillä nyt kehitysvaiheessa ja sille on annettava kehitysmahdollisuudet. Pienviljelysvaltaisen maatalouden oloja ajatellen on sanottava, että sokerijuurikas on ennen kaikkea pienviljelijätalouksien kasvi sillä alueella Etelä-Suomessa, jossa sitä viljellään. Emme saa unohtaa, mikä merkitys tällä kasvilla on työllisyyden kannalta seudulla, missä pienviljelijäväestöllä ei sivuansiomahdollisuuksia paljontkaan ole. On laskettu, että tämä kasvi tarjoaa työtä kuuden kuukauden aikana 75 000 hengelle (Ed. Österholm: Kolmen kuukauden aikana!). — Kuuden kuukauden aikana (Ed. Hiltunen: Ei vielä, vasta myöhemmin!). Pyydän ottamaan huomioon, että tähän sisältyy myöskin sen viljely ja se ennen kaikkea merkitsee paljon viljelijäväestölle, nimenomaan pienviljelijäväestöllemme, jolla useasti on runsaasti työvoimaa, on lapsia jne., joille ei muuten voida tuottavaa työtä tarjota. Silloin tämä kansantaloudellisesti on varmasti edullinen tältä kannalta katsoen, ja aika ei silloin rajoitu suinkaan mihinkään kolmeen kuukauteen, vaan se on paljon pitempi (Ed. Österholm: Viljely on aivan toinen asia! — Ed. Hakki: Koneet seisovat talven!). Tässä on kysymys kotimaisten tuotantoedellytysten hyväksikäytöstä, ja kyllä kai se on oikeata politiikkaa, että meillä pyritään tarjoamaan työtä kansalaisille, sille runsaalle viljelijäväestölle, joka muodostaa suurimman väestöryhmämme. Myös muun viljelystason nosta-

jana sokerijuurikkaan viljelyllä on oma tärkeä merkityksensä.

Kaikki asialliset seikat puoltavat siis sitä, että meillä sokerijuurikasta viljellään ja kotimaista sokerin tuotantoa harjoitetaan ja edelleen kehitetään. Toinen kysymys on sitten, millä tavalla hintakysymykset järjestetään. Nykyisellä hallituksella ei ilmeisesti ole ollut muuta keinoa järjestää asiaa kuin se, mitä budjetissa ilmenee. Toivottavasti hallitus myöhemmin löytää sopivamman keinon tämän asian hoitamiseksi. Tämähän on, kuten sanottu, niitä jälkilaskuja, jotka johtuvat Tuomiojan hallituksen tekemistä päätöksistä (Ed. Nordström: Ei kai nyt tätä ainakaan Tuomiojan niskoille voida panna! — Keskustasta: Kyllä, kyllä! — Ed. Seppälä: Kaikki Tuomiojan niskoille!). — Olisi hyvä ed. Nordströminkin tutkia, mistä tämä johtuu. Tämä johtuu siitä, että sokeri vapautettiin hintasäännöstelystä (Ed. Nordström: Se johtuu siitä, että muodottoman paljon on hankittu sokeritehtaita ja sokerijuurikasta viljellään — — —).

Toinen varapuhemies (koputtaa): Puhuja puhuu!

Puhuja: Ed. Nordström ei näy jaksavan seurata, mistä on kysymys. — On sanottava, että entinen hintajärjestely oli paljon joustavampi. Sitä vastaan ei voi myöskään ed. Nordström asiallisia perusteluja osoittaa (Ed. Hakki: Kallista sokeria vain!). Se oli nk. kaksihintajärjestelmä ja se vaikutti myös mm. sen, että rikkaat silloin olivat tilaisuudessa hankkimaan kalliimpaa sokeria. — Ilmeisesti myöskin ed. Nordström hankki silloin kalliimpaa sokeria — ja teollisuussokerin hintajärjestelmällä voitiin järjestää niin, että joustavasti voitiin asia hoitaa, niin että viljelijät saivat kohtuullisen hinnan sokerijuurikkaistaan ja tehtaajat pyörivät. Mutta nyt tarvitaan näitä tukemismäärärahoja, ja minusta on virhe, että tälle tielle on lähdetty (Ed. Hiltunen: Otetaan pois sitten!). On mainittava, että sokeritehtaajat saivat meillä viime vuonna tuottamastaan sokerista 97:50 markkaa kiloa kohti, ja tämä hintapäätös vaikuttaa sen, että nyt ne saavat vain 58:65 kilolta. Tämä täytyy nyt sitten budjettivaroilla hoitaa. Ei se minusta ole oikein, vaikka ilmeisesti ed. Nordström innokkaasti täällä kannattaa-

kin tällaista järjestelyä (Ed. Nordström: Ei yksinomaan minua varten pidä puhua! — Keskustasta: Kannattaa mitä kannattaa! — Sokeritehtaajat poltettava!). Jos ei määrärahaa nyt hyväksytty, joutuvat raakasokeritehtaajat vaikeuksiin tai kokonaan kestäättömään tilanteeseen. Ne eivät silloin voi tilittää viljelijöille sovittua hintaa. On huomautettava, että tuotannon kannattavuus tulee lähivuosina tuntuvasti paranemaan, mikäli sokerijuurikkaan tuotannolle meillä valmistetaan sellaiset edellytykset, että se voi rauhassa kehittyä (Ed. Nordström: Myydään Alkolle hyvällä hinnalla!). Suomi tuotti viime vuonna 35 milj. kiloa sokeria ja tavoite on, että lähivuosina päästäisiin 60 milj. kiloon. Se olisi noin 40 % meidän tarpeestamme ottaen huomioon, että elintason kohotessa myöskin sokerin kulutus lisääntyy. Nyt olemme kotimaassa tuottaneet vain noin 25—30 % koko tarpeesta. On myös sanottava, että useat muut maat pyrkivät tähän samaan, siis kohottamaan myöskin kotimaista raakasokerin tuotantoa. Viime sodan jälkeen mm. Englanti on pystyttänyt 18 tehdasta ja sen tuotanto on noin 600 000 tonnia eli 1/3 tarpeesta. Viime tiedot osoittavat mm., että Turkissa perustetaan 15 tehdasta, ja on sanottava nimenomaan Turkin kohdalla, että siellä maksetaan viljelijöille huomattavasti korkeampi hinta kuin meillä ja sokerikin on siellä tuntuvasti kalliimpaa, mutta turkkilaiset laskevat, että tämä heikäläisissä oloissa on kansantaloudellisesti edullista. Tällä tavalla voidaan tarjota työtä ja toimeentuloa maatalousväestölle. Olen sitä mieltä, että meillä kotimaisia tuotantoedellytyksiä on käytettävä hyväksi kaikilla aloilla. Tässä on tullut mainituksi vain sokerijuurikas.

Maatalouden piirissä pysyäkseen haluaisin erikoisesti mainita vielä sellaisen tuotannonalan, joka jatkuvasti näkyy olevan polttopisteessä. Se on meidän maamme kanatalous. Olisi toivottavaa, että nykyinen hallitus hoitaisi kananmunien hintakysymyksen niin, että valtioneuvoston hintapäätöksen mukainen tuottajahinta todella saavutettaisiin. Nyt se on paljon siitä alle. Tämä on myöskin kuluttajaväestön edun mukaista, Ellei hintakysymyksiä nopeasti hoideta, ollaan ennen pitkää taas siinä tilanteessa, että kanoja joudutaan teurastamaan ja kananmunia joudutaan pian taas sen jälkeen tuomaan ulkomailta.

Täällä on kajottu ja tullaan varmasti ka-
joamaan tähän Valmetin kysymykseen vielä
useassa puheenvuorossa. Tämä Valmetin ky-
symys mielestäni osoittaa, että meillä myös-
kin teollisuuden alalla ollaan sellaisissa vai-
keuksissa, että mielestäni ei voida sormella
osoittaa yksinomaan maataloutta ja moittia
sitä. Asioita on mielestäni katsottava kiih-
kottomasti ja tasapuolisesti ja on suhtau-
duttava eri elinkeinoaloihin tasapuolisesti,
niin että mistään elinkeinoalasta ei tehdä
syntipukkia.

Tuntuu siltä, että kuluttajaväestö liiaksi
haluaa korostaa sitä, että maataloutemme
saa liiaksi tukea. Olisi hyvä jokaisen edusta-
jan ainakin tehdä itselleen selväksi, mitä
nämä maatalouden tukipalkkiot itse asiassa
ovat, ovatko ne maatalouden tukea vai ovatko
ne syöntipalkkioita (Ed. Hakkila: Kallista
ruokaa vain!).

Ed. Peltonen: Herra varapuhemies!
Valtiovarainvaliokunnan porvarillisten jäsen-
ten kielteinen suhtautuminen Valmet-yhtiöön
tuli jälleen näkyviin hallituksen esitystä kä-
siteltäessä, ja tämä kanta ilmenee myös kä-
sillä olevan lisämenoaarvion perusteluissa ja
ehdotuksissa. Kun me sosialidemokraatit
olemme hallituksen esityksen kannalla ja
olemme liittäneet valiokunnan mietintöön
vastalauseen, saanen sen vuoksi käyttää ly-
hyen puheenvuoron.

Niin paljon kuin tällä kertaa Valmetin
suhteen lieneekin erimielisyyttä olemassa, voi-
nemme olla kuitenkin yhtä mieltä siitä, että
Valmet Oy on tehnyt varsin suuria palveluk-
sia maalle, ennen kaikkea raskaitten sota-
korvausten täsmälliseksi suorittamiseksi. Il-
man sitä tuskin olisimme niistä selviytyneet
sitä kuin on tapahtunut. Mutta minä puo-
lestani haluaisin vielä lisätä, että Valmet
Oy:n ansiosta on voitu myöskin pitää sota-
korvaustoimitusten hintoja ainakin jossakin
määrin kurissa, ja saamme olla kiitollisia
Valmetille siitä, että sen ansiosta sotakor-
vauksissa on valtion varoja säästetty paljon.
Kuinka suurista summista on kysymys? En
halua ryhtyä suorittamaan siitä edes sum-
mittaista arviointia, mutta tätä tosiasiaa tus-
kin kukaan haluaa kieltää (Eduskunnasta:
Tämä sopisi hautajaispuheeseen!). Olisi var-
sin mielenkiintoista saada selvitys, kuinka
suuria varauksia ja poistoja maamme metalli-
teollisuuslaitokset sotakorvaustöiden aikana

ja vuoksi ovat voineet tehdä. Ehkäpä tämä
selvitys osaltaan antaisi oikean lähtökohdan
myös Valmetia vastaan tähdätylle ilkeämie-
liselle sanomalehtikirjoittelulle ja puheille,
joita täällä eduskunnassakin on esitetty ja
tullaan vielä esittämään (Ed. Vennamo:
Onko Valmet siis hyvin hoidettu?).

Sota ja sotakorvaukset meidän osaltamme
ovat loppuneet, mutta siitä huolimatta Val-
met Oy:tä vieläkin tarvitaan. Sitä tarvi-
taan sen vuoksi, että sen teollisuuslaitoksissa
on kasvatettu korkean ammattitaidon omaava
työväestö ja muu henkilökunta, joka kyke-
nee kilpailemaan ammattitaidossa ja työn-
suorituksissa muiden maamme vastaavien
teollisuuslaitosten kanssa (Ed. Vennamo: Ei
työmiehissä ole vikaa, vaan herroissa!). Val-
met Oy antaa työtä noin 7 000 työn-
tekijälle ja virkailijalle, joiden elintaso on
suhteellisen hyvä. Tehtaita ei voida sulkea
ja heittää työntekijöitä ja virkailijoita työt-
tömiiksi, jos halutaan antaa vähänkin arvoa
korkeatasoiselle ammattityölle ja henkilö-
kunnalle. Tosin meillä metalliteollisuudessa
työskentelee nykyisin noin kaksi kertaa
enemmän työväestöä ja muuta henkilökun-
taa kuin ennen sotia ja kotimarkkinoille ei
nykyisin ole voitu sijoittaa metalliteollisuus-
uden tuotantoa niin paljon, että se takaisi
täystyöllisyyden metalliteollisuuslaitoksille.
Mutta tähän täytyy vastata, että meillä ei
ole tehty kaikkea, mitä olisi tehtävissä me-
talliteollisuustuotteiden markkinoinniseksi,
vaan siinä suhteessa on vielä paljon toivo-
misen varaa samanaikaisesti, kun useat
muut maat tukevat erittäin tehokkaasti myös
metalliteollisuustuotteiden ulkomaalaista
kauppaa jopa suoranaisena polkumyynti-
näkin, kuten parhaillaan tapahtuu tänne
tuotujen traktorien suhteen. Niitähän myy-
dään meillä noin 20 % halvemmilla hinnoilla
kuin mm. Ruotsissa ja ilmeisesti siinä tar-
koituksessa, että saataisiin Valmetin hyvällä
alulla oleva traktorien valmistus tyrehty-
mään (Eduskunnasta: Huonoja traktoreita!
Ei tee mitään!). — Samalla täällä on lai-
tettu — kenenkä toimesta, sitä ei ole vaikea
arvata — voimakas mainonta liikkeelle koti-
maassa hyviksi tunnettuja Valmetin trakto-
reja vastaan (Oikealta: Ei ne ole hyviä!).
Olisi korkea aika moustaa kotimaisen teolli-
suuden puolesta. Mutta mitä tehdään? Täl-
läkin möykitään välihuudoissakin Valmettia
vastaan (Ed. Murtomaa: Mutta kun ne ei-

vät ole hyviä!). Tuskinpa tehdään mitään hyvää. Lisenssejä myönnetään kaikenlaisten keinottelijoiden käyttöön ja sellaisille tuotteille, joita ilman täällä voidaan tulla toimeen, ja lisenssejä myönnettäessä ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota kotimaisen metalliteollisuuden suojeluun mainitunlaiselta kilpailulta.

Entäpä laivanrakennusteollisuus! Vaikka meillä kyetään rakentamaan erittäin hyviä laivoja kaikenlaisiin tarkoituksiin, niin siitä huolimatta kotimaan laivanrakentajat rakentavat laivansa ulkomailla, jossa valtio tukee mainittua teollisuutta erittäin huomattavasti. Laivanrakentajat antavat siellä asiakkailleen monien vuosien luottoja laivojen maksuissa, jolla ajalla laivanvarustajat voivat ansaita ulkomaanraheillaan niin paljon, että saattavat maksaa velkansa. Meillä toistaiseksi vain harkitaan samoja menettelytapoja, mutta tuskin saadaan asiallisesti mitään aikaan. Olisi korkea aika laittaa toimeksi tässä asiassa, mutta ei siihen suuntaan kuin Valmetin telakoiden osalta on esitetty, että lopetetaan koko homma ja laitettaisiin työväki kilometritehtaalle. Kohtuudella voidaan vaatia, että kauppalaivaston uudistaminen, joka parhaillaan on päiväjärjestyksessä, ryhdytään suorittamaan kotimaisilla laivatelakoilla ja suoritetaan tarpeelliset toimenpiteet myöskin sen toteuttamiseksi.

Myöskin laivojen korjaustöitä suoritetaan kohtuuttoman paljon ulkomaiden telakoilla, vaikka korjaukset varsin hyvin soveltuvat tehtäväksi kotimaankin telakoilla. Ne antaisivat myöskin runsaasti työtilaisuuksia ja tuloja telakoille sekä lisäisivät valtion ja kunnan veroja. Laivanvarustajat puolestaan perustelevat menettelyään sillä, että ulkomaitten telakoilla tulevat laivojen korjaukset halvemmiksi ja nopeammin tehdyksi kuin kotimaassa, mutta tähän vaikuttaa, kuten mainitsin, valtion myönteinen suhtautuminen ulkomailla laivanrakennusteollisuuslaitoksiin, joka meillä puuttuu kokonaan. Korjaustöitä suoritettaessa on myöskin etua siitä, missä laiva on rakennettu. Laivojen rakentamisen kautta kotimaan telakoilla lisääntyisivät myöskin niitten mahdollisuudet saada nykyistä enemmän laivojen korjaustöitä. Kotimaan metalliteollisuuden työtilaisuuksien lisääminen ja niiden kilpailumahdollisuuksien parantaminen on jäänyt valtiovallan puolelta aivan liian vähäisen huomion kohteeksi.

Myöskään metallituotteiden ostajat eivät näytä panevan erikoisempaa arvoa sille seikalle, onko kysymyksessä kotimaan vai ulkomaan tuote, vaikka kotimaan tavaran laatu ja hinta kestäisi hyvinkin vertailun ulkomaiden tuotteisiin nähden. Näistä syistä kotimaisilla metalliteollisuuslaitoksilla, lukuunottamatta eräitä vanhoja ja sotien johdosta talouttaan vahvistaneita yhtiöitä, on ilmennyt suuriakin taloudellisia vaikeuksia.

Tällä kertaa täällä on esillä valtion oman osakeyhtiön, Valmetin, taloudellisten vaikeuksien järjestäminen. Sotakorvausten tultua suoritetuksi Valmet-yhtiöllä on ollut suurempia vaikeuksia siirtyä rauhanajan siviilituotantoon kuin monilla muilla teollisuuslaitoksilla. Vanhoilla metalliteollisuuslaitoksilla oli jo ennestään omat artikkelinsa tuotantoa varten. Valmetin oli lähdettävä aivan alusta niitä kehittämään. Mutta Valmet tuli perustetuksi myöskin aivan liian pienen osakepääoman varaan, ja valtion sille siirtämät velat entisiltä Valtion Metallitehtailta tulivat määrättyiksi kohtuuttoman suuriksi. Jos kysymyksessä olisi ollut jonkun yksityisen varakkaan henkilön tehtaan muuttaminen oman perheen osakeyhtiöksi, tuskinpa yhtiötä olisi perustettu niin velkaiseksi ja niin pienen pääoman varaan kuin Valmetin perustaminen valtion toimesta on tapahtunut.

Koko toimintansa ajan on Valmet saanut kärsiä köyhyydestään. Sen tehtaita, varsinkin laivatelakoita, ei ole kyetty uudistamaan siinä määrin kuin välttämättömästi olisi pitänyt tehdä. Sen vuoksi ei ole ollut ihmettelmistä, jos sen laivarakennuspuoli ei kykenikään kilpailemaan ulkolaisten telakoitien hinnoissa, vaikka se laadussa epäilemättä sen tekeekin (Ed. Österholm: Ei laadultaan-kaan!). Tähän on olemassa luonnolliset syyt.

Pansiossa on päästy telakan suhteen vähän pitemmälle kuin esim. Katajanokalla, mutta Pansiossakaan ei ole vielä edes uivaa telakkaa, joka kykenisi nostamaan sen suuruiset laivat, joita siellä voidaan valmistaa. Kuitenkin korjaustöiden ollessa kysymyksessä Pansiossa varmaankin olisi näitä töitä riittävästi, jos siellä olisi käytettävissä kunnollinen uiva telakka. Katajanokan telakan suhteen ei ole vielä päästy alkua pitemmälle. Teollisuusalue kaipaisi perin pohjaista uudeleen rakentamista ja sielläkin olisi ehdottomasti saatava laivojen korjaustöitten suori-

tuksiin kelvollinen uiva telakka, jossa voitaisiin nopeasti nostaa korjauksen tarpeessa olevat laivat ylös ja suorittaa tarkastus ja korjaus. Olen vakuuttunut siitä, että jos Valmet saa valtion puolesta vielä tarpeellista tukea, sen telakat tulevat vastaisuudessa kilpailukykyisiksi ja olemaan myöskin taloudellisesti kannattavia yrityksiä.

Kun on voinut seurata valtiovarainvaliokunnassa keskustelua, jota hallituksen esityksen johdosta Valmetin suhteen on käyty, ja myöskin täällä, on lausuttava, että se on osoittanut porvariston sangen vähän välittävän metalliteollisuuden palveluksessa olevan henkilökunnan työnsaantimahdollisuuksista, mikäli se koskee Valmetia (Ed. Hakkiola: Ja vielä vähemmän ymmärtävän!). Siitä syystä myöskin valiokunnan kanta on muuodostun kielteiseksi hallituksen esitykseen nähden. Jos halutaan varata Valmet Oy:lle jatkuvia toimintamahdollisuuksia, on se tehtävä hallituksen esityksen mukaisesti, eivätkä siihen riitä valtiovarainvaliokunnan esittämät toimenpiteet.

Valtiovarainvaliokunnan enemmistölle eivät ole merkinneet mitään ne asiantuntijalausunnat ja toimenpiteet, joita Valmetin taloudellisen tilan parantamiseksi on suunniteltu ja joita on tehty. Aivan samanlaisen ylimielisen suhtautumisen sai osakseen myös valtiovarainvaliokunnassa ministeri Tervon asiallinen selvitys Valmetia koskevasta hallituksen esityksestä. Valiokunta selittää teko pyhästi Valmetin kohdalla, että asiaa ei ole tutkittu, vaikka se hyvin tietää, että Valmetin asioita on tutkittu kahteenkin eri otteeseen, ensin johtaja Auran toimikunnassa ja sitten tuomari Tannerin johdolla toimineessa komiteassa. Näihin tutkimuksiin ja esityksiin nojaten ovat sitten asianomaisen yhtiön johtokunta ja hallintoneuvosto tehneet suunnitelmansa yhtiön vastaista toimintaa varten ja jättäneet hallitukselle esitykset taloudellisten asioiden kuntoon saattamiseksi. Tähän perustuen on sitten hallitus tehnyt esityksensä eduskunnalle. Näyttää siltä, että porvareita ei Valmetin kohdalla tyydytä mikään muu kuin sen saattaminen suoritustilaan ja sitten Valmetin omaisuuden siirtäminen toisiin käsiin (Vasemmalla: Siihenhän ne pyrkivät!). Valmet Oy:tä ei saisi myöskään valtionavustuksella tukea jaloilleen, mutta yksityisten omistamille yhtiöille ollaan valmiita myöntämään suoranaista avustusta,

josta mainittakoon tyypillisenä esimerkkinä sokeritehtaat, joittenka puolesta niin pon-tevasti ja ehkäpä asiallisestikin käytti täällä puheenvuoron edellinen puhuja. Näiden tehtaitten saamat avustukset ylittävät ajan mittaan monin verroin kuitenkin Valmetin nyt pyytämän avustuksen.

Valmetin kauppasopimuksiin perustuvat tappiot Neuvostoliiton toimittamista tilauksista, noin 1500 milj. mk, on syytä nyt hoitaa pois päiväjärjestyksestä, samoin kuin valtiolta olevan velan kuoletuksen, 300 milj. markan, ja tänä vuonna lankeavien korkojen, 114 milj. markan, maksamisen siirtäminen 10 vuodeksi. Ellei eduskunta halua näin tehdä, joutuu Valmet erittäin suuriin vaikeuksiin, joista sen on vaikea selviytyä.

Yhtiön uusi vt. pääjohtaja, diplomi-insinööri Härkönen on valiokunnalle jättänyt muistion, joka ei kuitenkaan liikuttanut valiokunnan enemmistöä eikä antanut aihetta sen kannan tarkistukseen (Ed. Meinander: Pitäisikö liikuttaa?). Ehkä sentään täällä eduskunnassa tunnetaan suurempaa vastuuntuntoa siitä, miten Valmetin käy, jos valiokunnan ehdotus hyväksytään, ja sen vuoksi saanen esittää täällä diplomi-insinööri Härkösen antaman muistion.

„Valtiovarainvaliokunta on käsitellessään ensimmäisessä lukemisessa hallituksen lisäbudjettiesitystä asetunut Valmet Oy:tä koskevassa asiassa sille kannalle, että yhtiölle myönnetään 1500 milj. markan avustuksen sijasta 1000 milj. markan korollinen laina ja ettei yhtiön valtiolle olevan velan, 3800 milj. markan, kuoletusten ja korkojen suhteen suoriteta mitään järjestelyä.

Jos Valmet Oy:n terveyttämistä koskeva asia ratkaistaan valiokunnan kannan mukaisesti, syntyy tilanne, jonka seurauksia yhtiön johtokunta ei kykene hallitsemaan. Se 1500 milj. markan avustusmääräraha, jota hallitus ehdotti, tarvitaan kokonaan aikaisemmin tehtyjen, hankintasopimuksiin perustuvien Neuvostoliiton laivatilausten täyttämiseen. Kysymys on siis pelkästään näistä toimituksista aiheutuvien tappioiden rahoituksesta.

Kun yhtiöllä ei ole luotonsaantimahdollisuuksia, määrärahan vähentäminen tulee aiheuttamaan sen, että yhtiön tehtaitten toiminta joutuu vakavaan vaaraan. Tehtaitten henkilökuntaa joudutaan huomattavasti vähentämään. Yhtiö joutuu sellaiseen tilanteeseen, jossa on ryhdyttävä vakavasti har-

kitsemaan toiminnan jatkamismahdollisuuksia ja omaisuuden realisoimista.

Yhtiön valtiolle olevista veroista erääntyvä kuluvan kesäkuun päättyessä maksettavaksi korkoja noin 114 milj. markkaa. Tämän vuoden aikana on kuoletuksia maksettava vähintään 300 milj. mk. Yhtiölle on toimintansa nykyisessä vaiheessa ylivoimaista huolehtia puheena olevien korkojen ja kuoletusten maksamisesta. Valiokunnan kannan mukaisesti tulisivat yhtiön korko- ja kuoletusmenot edelleenkin kasvamaan. Niistä selviytyminen on yhtiölle mahdotonta.

Saneerausksymyksen siirtäminen myöhemmin tapahtuvaksi johtaa yhtiön sellaiseen epävarmuuden tilaan ja niin suuriin taloudellisiin vaikeuksiin, ettei yhtiö johtokunnan käsityksen mukaan voi niistä selviytyä. Ainoa ratkaisumahdollisuus yhtiön pelastamiseksi on näin ollen hallituksen esityksen hyväksyminen."

Tämä lausunto ei kaipaa mitään lisäkommentaariota, sillä se puhuu selvää kieltä asiasta, josta eduskunta nyt tulee antamaan ratkaisunsa. Valmetin asioiden siirtäminen syksyyn ei voi tulla kysymykseen, elleimme haluaa tehdä vastoin kaikkien asiantuntijoiden lausuntoja ja mielipidettä (Ed. Meinander: Asianomaisten lausuntoja!). — Muitakin (Ed. Nordström: Ei ole muista ollut puhetta!). Kyllä niitä lausuntoja voidaan esittää ja on esitettykin (Ed. Meinander: Esitäkää sitten!). — Valmetissa toimitetaan parhaillaan uusia järjestelyjä tehtaitten toiminnan tehostamiseksi. Johtoa on uusittu aina ylimpiä portaita myöten. Toiminnan kannattavuuteen kiinnitetään entistä suurempaa huomiota. Mutta ellei Valmetin taloutta järjestetä hallituksen esittämällä tavalla, puuttuvat siltä reaaliset edellytykset toimintansa menestykselliseen jatkamiseen. Erittäinkin kiinnitetään pääjohtajan lausunnossa huomiota siihen seikkaan, että saneerauksen siirtäminen syksyyn johtaa sellaiseen epävarmuuden tilaan ja niin suuriin taloudellisiin vaikeuksiin, ettei yhtiö johtokunnan käsityksen mukaan siitä voi selviytyä. Tämä on asioista nyt vastuussa olevan, kokeneen miehen lausunto, jota ei voida sivuuttaa siten kuin valtiovarainvaliokunnassa on tehty. Jos valiokunnan esittämällä tavalla ratkaistaan Valmetin vakauttaminen, se merkitsee myöskin tilaustöitten vähenemistä Valmetin tehtailla. Onhan sel-

vää, että kukapa tilaaja haluaa antaa tilauksia epävarmaan teollisuuslaitokseen. Tämä on ilmeistä varsinkin silloin, kun tulevat kysymykseen pitkäaikaiset tilaustyöt, joita Valmetilla on yleensä ja jotka ovat sille edullisia.

Valmetin tappioiden syistä voitaisiin puhua paljon, mutta tällä kertaa niistä puhuminen ei auta asian ratkaisua ja mahdollisesti tehtyjä virheitä. Nyt on kuljettava eteenpäin ja otettava virheistä oppia. Luottamusta Valmetia ja sen johtoa kohtaan ei pitäisi puuttua, sillä omhan Valmetin hallintoneuvostossa ja johtokunnassa jokaisesta puolueesta omat luottamushenkilönsä, joita voidaan tarpeen mukaan neuvoa ja tukea ja niitä myöskin voidaan muuttaa. Valmetin johdolla on myöskin riittävästi vapaata liikkuma-alaa, jota aina aikaisemmin porvarillisella taholla on pidetty erittäin tärkeänä perustana menestykselliseen toimintaan.

Haluamatta puuttua laajemmalta siihen lausuntoon, jonka täällä ed. Leikola esitti, totean vain, että jos hän olisi päättänyt toisenlaiseen lopputulokseen, olisin useassa kohdassa voinut ymmärtää ed. Leikolaa, mutta kun hän päätyi kielteiseen tulokseen, niin ymmärrän hyvästi ne vaikutteet, joista ed. Leikolan arvostelu Valmetia kohtaan on lähtenyt. Edelleen haluan sanoa, että hän on Valmetin vihollinen n:o 1.

Asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulemme tekemään sosialidemokraattien vastalauseen mukaisen ehdotuksen hallituksen esityksen hyväksymisestä.

Ed. P a s a n e n: Herra puhemies! Kun kuluvan vuoden varsinainen tulo- ja menoarvio suurella vaivalla saatiin hyväksytyksi, tapahtui se siinä toivossa, että merkittäviä lisäyksiä siihen ei tarvitsisi tehdä. Edellytyksiä tämän toivon toteuttamiseen näyttikim silloin olevan olemassa. Mutta monet toiveet täällä katoa ja niin on jälleen käynyt tässäkin asiassa. Käsittävänämme on nyt yli 20 miljardin markan lisämenoarvio, jota valtiovarainvaliokunta ei paljonkaan ole onnistunut supistamaan. Täällä on lähetekeskustelussa ja nytkin väitelty siitä, kenelle ansion tai ehkä paremminkin syyn ja vastuun tästä esityksestä on katsottava kuuluvan. On tarpeetonta ryhtyä tätä väittelyä jatkamaan, koska tämä lisätalousarvioasia on ratkaistava nykyisten tosiasiain pohjalta. Yhtenä syistä,

joita ennestään lienee ollut sekä syissä että sepeissä, lienee nyt ollut myös pyrkimys laihan hallitussovun edes alkutaipaleella säilyttämiseen.

Esitystä ja mietintöä tarkasteltaessa kiinnittyy huomio, kuten keskustelusta jo on ilmennyt, nähdäkseni varsinkin kolmeen seikkaan, nimittäin väkilannoitteiden hintojen alentamiseen, työllisyyden ylläpitämiseen ja Valmet Oy:n rahoitukseen. Näistä ensiksi mainittuun hallitus on esittänyt 2 335 milj. mk, minkä valtiovarainvaliokunta on hyväksynyt. Kun varsinaisen tulo- ja menoarvion käsittelyssä tämä kysymys budjetin perusteluissa on jo periaatteessa myönteisesti ratkaistu, on tämä siirtomääräraha nyt lisämenoarvion otettava. Mutta on syytä samalla korostaa, että eri elinkeinohaarojen verovarain tukemisesta olisi pyrittävä eroon ja niille verotaakkaa keventämään sekä muiden normaaliin edellytysten parantamiseen kautta luotava mahdollisuudet omintakeiseen kannattavuuteen. Jatkuva keinokeinojen elinkeinon ylläpito luo muuten yhteiskunnastamme vaivaistalon, jossa kukaan ei kykene auttamaan ketään. Tämäntapaista tukemista nähdäkseni on pidettävä ikäänkuin hätätilalääkkeenä, jonka jatkuvasta käytöstä olisi päästävä, koska sairaus muuten voi muodostua kroonilliseksi ja koko yhteiskunnan elinvoimalle vaaralliseksi.

Samoin on sinänsä asianlaita verovarain käyttämisen suhteen työttömyyden torjumiin. Tähän on hallitus nyt ehdottanut ja valiokunta hyväksynyt 11 500 milj. mk. Tämä määrä ilmeisesti edellyttää työttömyyden uusiutumista ensi syksynä jokseenkin entisen määrän. Näin ei kuitenkaan jatkuvasti saisi tapahtua, vaan elinkeinoelämää olisi omatoimisuuden pohjalta kehitettävä kaikille työtilaisuuksia ja riittävät toimintaedellytykset antavaksi. Työttömyystyöt ovat epätaloudellinen hätäkeino ja epäterve ilmiö, jonka syiden poistamiseksi kansalaisten oman yritteliäisyyden turvin olisi entistä tehokkaammin toimittava eikä luotettava vain valtion kassaan. Kun varsinaisen talousarvion hyväksymisestä on kulunut vasta verrattain lyhyt aika eikä mitään yllättävää sinänsä ole työmarkkinoita huonontavasti tapahtunut, tuntuu näin suuren lisäyksen jo nyt esittäminen huoletuttavalta. On syytä toivoa, että hallitus ohjelmansa mukaisesti tutkisi ja myös keksisi keinoja työllisyyden ylläpitämiseen

ja työttömyyden torjumiseen muuten kuin valtion varojen avulla.

Eniten tämän lisäbudjetin yhteydessä on antanut puheen ja arvostelun aihetta Valmet Oy ja sen tappioiden peittämiseen esitetty 1 500 milj. markan määräraha. Syytä on sanottu hallituksen esitystä tässä kohden „surunlapsen kevättodistukseksi”. Kun ed. Leikola on asiaa täällä jo laajasti ja perusteellisesti selvittänyt, ei sen seikkaperäiseen käsittelyyn nähdäkseni tässä enää ole syytä. On kuitenkin aihetta vielä huomauttaa siitä, että yhtiön tilinpäätöksen julkaiseminen viipyi aivan toukokuun lopulle, vaikka toisaalta samanaikaisesti vaadittiin valtiolta sinänsä riittämättömin selvityksin yhtiön avustamiseen kiireesti näin suurta rahasummaa. Yhtiön liikevaihto on nyt saatujen tietojen mukaan pysynyt suunnilleen ennallaan, mutta edellisten vuosien voiton asemesta tilinpäätös nyt osoittaakin noin miljardin tappion. Mistä tämä johtuu, on luotettavasti selvittämättä. On siksi luonnollista, että pitämälle kuin mitä valtiovarainvaliokunta mietinnössään ehdotta ei näillä selvityksillä nyt voida mennä, vaan asia on ensin perusteellisesti tutkittava, minkä jälkeen hallitus tuonee eduskuntaan sellaisen esityksen, kuin tutkimus ja uudelleenjärjestelysuunnitelmat vielä aihetta antavat. Joka tapauksessa olisi pyrittävä siihen, että tämän valtion likeyrityksen verovarain jatkuvasti avustaminen saadaan pikaisesti loppumaan. Vika ilmeisesti ei ole työntekijöissä eikä henkilökunnassa, vaan tämän yrityksen johdossa, joka samoin kuin koko liikkeen toiminta on järjestettävä uudelle pohjalle nykyistä aikaa ja sen nykyisiä tehtäviä silmällä pitäen.

Kun näihin perustekijöihin kiinnitetään todella vakavaa, asiantuntevaa ja riittävää huomiota, niin nähdäkseni tällaisista lisämenoarvioista kuin nyt käsiteltävänä oleva voidaan vastaisuudessa pääosaltaan päästä vapautumaan.

Ed. Kyttä: Herra puhemies! Kun eduskunnassa käsiteltiin äskettäin edellisen hallituksen esitystä helpotusten myöntämisestä osakeyhtiöiden osakeantien leimaveroon, oli minulla tilaisuus kiinnittää huomiota siihen tosiasiaan, että pääomien niukkuus meillä muodostaa pullonkaulan, joka hidastaa tuotannollisen koneistomme laajentamista käytännöllisesti katsoen kaikilla elinkeinoelä-

mämme aloilla. Tähän toteamukseen oli ai-
hetta sen vuoksi, että korkea leimavero ra-
joittaa pyrkimystä kiinnittää pääomia osa-
keyhtiöiden osakepääomien korotuksiin. Tällä
kertaa on syytä palata kysymykseen maamme
pääomien niukkuudesta hieman toisesta näkö-
kulmasta.

Käsiteltävänä olevan lisämenoarvion 6.
osaston VI luvun 6 momentin kohdalle on
merkitty pääomatuloina 3 500 milj. mk, joka
on tarkoitus hankkia, niinkuin esityksessä
sanotaan, valtion lainaustoimintaa tehosta-
malla. Kun valtion menotalouden on annettu
huolettomasti paisua, on tästä ollut seurauk-
sen, etteivät tulot riitä, eivät riitä, vaikka
kaikkiin mahdollisiin verotuskohteisiin on
tartuttu noudattaen vapaapainin periaatetta
„ota kiinni mistä saat”. Muistamme, että tulo-
ja menoarvio kuluu vuotta varten saatiin
tasapainoon 9 miljardin markan määrään
nousevalla velkapääomalla, ja nyt jatketaan
samaa näennäisesti helppoa linjaa. On kui-
tenkin syytä kysyä, mihinkä tämä johtaa.
Pelkästään valtion lainanotto toiminnan tarkas-
telu tältä vuodelta antaa aiheen johtopäätök-
seen, ettei tämän toiminnan suunnittelusta
ole puuttunut mielikuvitusta kaikkien mah-
dollisten luotonantajien etsimisessä eikä
myöskään piittaamattomuutta elinkeinoelä-
mämme tarpeista. Helmikuun 5 päivänä
tänä vuonna tehtiin valtioneuvoston päätös
Suomen valtion vuoden 1954 postisäästöpank-
kilainasta, määrältään 2 500 milj. mk. Kun
Postisäästöpankin ottolainaus lisääntyi vii-
me vuoden aikana 3 512 milj. markalla, käy-
tettiin näin ollen täten syntyneistä luoton-
antomahdollisuuksista leijonanosa valtion fi-
nanssitarpeiden tyydyttämiseen. Jo viime
vuonna Postisäästöpankki lopetti kaiken luot-
onannon yksityisille, ja niin olemme siinä,
etteivät sanottuun rahalaitokseen talletetut
varat missään olosuhteissa pääse palvelemaan
yksityistä yritteliäisyyttä. Postisäästöpankki
on näin ollen muodostunut yksipuoliseksi
yksityisten varojen kerääjäksi valtion poh-
jattoman finanssitarpeen tyydyttämistä var-
ten. Viime maaliskuun 1 päivänä päivättiin
Suomen valtion vuoden 1954 6.5 %:n obli-
gatiolaina, määrältään 1 000 milj. markkaa.
50-prosenttisesti indeksiehtoon sidottuna se on
tarkoitettu vetämään vakuutuslaitoksilta nii-
hin kertyviä lainoitukseen käytettävissä olevia
varoja. Valtion osuus muodostuu näiden lai-
noitusmahdollisuuksien hyväksikäytössä var-

sin suureksi, sillä viime vuonna saattoivat va-
kuutusyhtiömme lisätä luotonantoaan kaik-
kiaan hieman yli 5 miljardilla markalla. Sa-
mana päivänä päivättiin myöskin Suomen
valtion v:n 1954 vaihtuvakorkoinen obligatio-
laina, määrältään 2 000 milj. markkaa. Suh-
teellisen korkealla korolla se kääntyy maan
säästöpankkien puoleen käyttäen täten lähes
puolet niiden kuluvan vuoden ensimmäisen
neljänneksen ottolainauksen lisäyksestä, joka
oli 4 136 milj. markkaa. Ja edelleen. Samana
maaliskuun 1 p:nä päivättiin myös Suomen
valtion vuoden 1954 voitto-obligatiolaina, ko-
konaismäärältään 1 000 milj. markkaa. Tämä
laina tarjottiin suoraan yleisölle vedoten no-
pean rikastumisen haluun. Näillä valtion
arpajaisilla tuskin suurestikaan on vedetty
rahoja pois rahalaitoksista, mutta sen sijaan
kylläkin perusteellisesti turmeltu eräiden sa-
manaikaisten yleishyödyllisten tarkoitusten
hyväksi järjestettyjen arpajaisten menesty-
mismahdollisuudet.

Tämän jälkeen on sitten vielä mainittava
Suomen valtion tielaina, joka kansalaisten
maakunnallisiin tunteisiin vedoten pyrkii ve-
tämään talouselämän yksityisestä sektorista
2 000 milj. mk sinänsä hyödylliseen tarkoi-
tukseen julkisen sektorin puolelle. Ja nyt
olemme sitten lisäbudjetin tarkoittamassa
3 500 milj. markan lainassa. Lainavaltuudet
tältäkin osalta on jo hallitukselle annettu
ja näin ollen tulos kuluvan vuoden alkupuol-
iskon osalta merkitsee kaiken kaikkiaan
12 000 milj. markan lainapääoman käyttöä
valtion menojen peittämiseen.

Tuntuu siltä kuin tällaista lainauspolitiik-
kaa harrastettaessa olisi tyystin unohdettu,
että Suomi on pääomista köyhä maa, jonka
talouselämä ei kestä tällaista yksityisten ra-
halaitosten luotonantomahdollisuuksien jär-
jestelmällistä kuivaamista. Olisi muistettava,
että rahalaitostemme koko ottolainaus ylei-
söltä oli viime vuoden päättyessä vain va-
jaat 267 miljardia markkaa. Sinänsä suuri
summa, mutta ei kolmannestakaan suurempi
kuin se summa, joka esim. viime vuonna
jouduttiin käyttämään valtion menojen peit-
tämiseen. Yksityisten rahalaitosten ottolai-
nauksen lisäys oli viime vuonna 36.6 mil-
jardia markkaa. On täysin suhteetonta, että
valtio omalla lainaustoiminnallaan rasittaa
rahamarkkinoita summalla, joka vastaa kol-
mannesta mainitusta ottolainauksen lisäyk-
sestä.

En halua tässä yhteydessä puuttua kysymykseen siitä, mitä täten valtiolle lainattavat varat yksityisen elinkeinoelämän palvelukseen sijoitettuina voisivat tuottaa sekä uusien yritysten luomiseksi että entisten lisäpääoman tarpeessa olevien kohentamiseksi. On kuitenkin selvää, että sitä tietä kulkien nämä pääomat voisivat lisätä työtilaisuuksia ja kansantuloa ja siten kartuttaa vaurautta maassa. Tähän kysymykseen on ilmeisestikin kiinnitetty liian vähän huomiota tyydyttäessä näkemään yksityistä talouselämää uhkaava vaara yksinomaan kohtuuttoman verorasituksen muodossa. On kuitenkin paikallaan tässäkin yhteydessä todeta, että myös tällainen valtion epäterve lainauspolitiikka luo nykyisen veropolitiikan rinnalle toisen elinkeinoelämäämme painavan, sille varsin tuhoisan järjestelmän.

Ed. Enne: Herra varapuhemies! Esillä olevassa lisätalousarviossa esiintyy selvänä se virheellinen talouspolitiikka, jota maassa on harjoitettu viime vuosien aikana. Valtion finanssikomitean, ns. Meinanderin komitean ja ns. Hiltusen komitean kautta päädyttiin valtiontaloudessa tämän vuoden surullisen kuuluisaan talousarvioon. Toiselta puolen päädyttiin vakauttamisohjelman, pitkän tähtäimen ohjelman ja talouspoliittisen suunnitteluneuvoston työvaliokunnan laatiman ns. talouspolitiikan perusohjelman kautta K-ohjelmaan ja kynnysohjelmaan.

Lisätalousarviolle samoin kuin kaikille näille komiteain mietinnöille ja erilaisille talouspoliittisille ohjelmille on ominaista se, että niissä pyritään milloin huonommalla, milloin paremmalla menestyksellä ratkaisemaan yksi kysymys, nimittäin kapitalistien voittojen lisääminen työläisten, talonpoikain ja keski-luokan elintason kustannuksella. Samalla niissä esiintyy hyvin nurjamielinen suhtautuminen sosiaalisiin ja sivistyksellisiin kysymyksiin. Kaiken kukkasena oli tämän vuoden varsinainen talousarvio. Kaikilla on vielä muistissa se surullinen hvinäytelmä, joka näyteltiin eduskunnassa varsinaisen talousarvion käsittelyn yhteydessä, jolloin asioita lyötiin lukkoon summamutikassa porvarillisten ryhmien ja sos. dem. eduskuntaryhmän yhteisen sopimuksen pohjalla. Silloin ei ollut surua huomisesta päivästä. Nyt on päästy vain muutama kuukausi eteenpäin ja eduskunnan käsiteltäväksi on tullut lisätalous-

arvio, joka päättyy yli 20 miljardin markkaan.

Lisätalousarviossa pistää silmään erikoisesti kolme kohtaa, nimittäin Valmetin rahoitus, rahalahja sokerikapitalisteille ja työtömyyskysymyksen hoitaminen.

Kaksi ensimmäistä asiaa ovat tyyppillisiä nykyiselle talouspolitiikalle. Toisella puolen on valtion omistama Valmet-yhtymä ja toisella puolen yksityiset sokeritehtaat. Valtiovarainvaliokunnan enemmistö hylkii ensiksi mainittua, mutta hellii jälkimmäisiä.

Kukaan ei luultavasti kiellä, etteikö Valmetin hoidossa olisi ollut virheellisyyskiä ja taitamattomuutta, mutta niitä arvosteltaessa ei saisi kuitenkaan lasta heittää pesuveden mukana ulos. Arvostelussa on muistettava se, että Valmet on joutunut ensin muuttamaan sotatarviketuotantonsa sotakorvaustuotannoksi ja sen jälkeen edelleen siitä siviilituotannoksi. Tällaisia muutoksia ei voida missään yhtiössä tehdä ilman suuria uhrauksia ja vaikeuksia. Lisäksi on otettava huomioon se seikka, että Valmetia muodostettaessa ei Valtion Metallitehtailta ollut läheskään sellaisia vaihto-omaisuudessa kertyneitä varauksia, kuin muilla vastaavilla vanhemmilla yrityksillä on. Vieläkään eivät nämä varaukset tiettävästi ole kuin noin 40 % verrattuna esim. Wärtsilä-yhtymän vastaaviin varauksiin. Valmetin velat perustamisen jälkeen olivat noin 99 % vuosivaihdosta, kun ne tavallisuudessa ovat yhtiöissä noin 45-50 %:n välillä, ja esim. Wärtsilä-yhtymällä vuonna 1951 48 %. On lisäksi otettava huomioon, että kysymys oli yhtiöstä, jonka tuotanto oli parhaallaan murrosvaiheessa eikä sillä ollut vielä mitään vakiintuneita kaupasuhteita tilaajiin.

Yhtiön perustamisvaiheessa tehtiin kohtalokas virhe, luotiin osakeyhtiö vailla vankkaa taloudellista perustaa. Tämä laiminlyönti on nyt costanut itsensä. Minulla ei ole tietoa siitä, olivatko jo silloin samojen piirien sormet pelissä, jotka nyt himoitsevat Valmetin omaisuutta pilkkahinnalla ja sen saavuttamiseksi ovat valmiit estämään yhtymän tervehdyttämisen asettamalla sille sellaiset ehdot, että kuolema voi olla edessä vuoden kuluessa.

Mielenkiintoinen on myöskin Valmetin käyttö sotakorvaustuotannossa. Yhtymää käytettiin jonkinlaisena hätävarana, jolle työnnettiin valtion yhtymänä ne sotakorvaustyöt,

joista ei ollut vielä maassa kokemuksia, tai sellaiset työt, joista oli nähtävissä, että niistä ei ainakaan tule suuria voittoja, vaan mahdollisesti tappiota. Lisäksi ei Valmetilla ollut koskaan käytettävissään 700 milj. markkaa liikaa korottomia ennakoita Sotevalta, niinkuin Wärtsilä-yhtymällä oli, joiden turvin se silloin kaappasi Arabian tehtaat haltuunsa.

Valmetin nykyiset vaikeudet, jotka johtuvat telakoiden raaka-aineiden korkeista hinnoista, ovat seurausta myös maassamme harjoitetusta virheellisen yksipuolisesta talouspolitiikasta. Kaikki huomio on kiinnitetty meillä puunjalostusteollisuuden rahoittamiseen, sen teknilliseen kehittämiseen ulkomaisten lainojen avulla ja sen vero- ym. rasitusten vähentämiseen, mutta ei metalliteollisuuden raaka-ainepohjan luomiseen. Nythän asian laita on siten, että ulkolaiset laivatelakat toimivat oman kotimaansa raaka-aineen varassa, jonka hinta on vain noin puolet siitä, millä tätä samaa raaka-ainetta myydään ulos, siis esim. meille Suomeen. Lisäksi surullisen kuuluisassa pitkän tähtäimen ohjelmassahan sanottiin aivan suoraan, ettei kaivosteollisuutta voida suosia ja että metalliteollisuuden olisi pysyttävä kotimarkkinateollisuuden rajoissa.

Meillähän löytyy rautamalmia ja hyvää löytyykin, mutta sen nostaminen ja jalostaminen näyttää edistyvän hitaasti ja kohtaa vakavaa jarrutusta ruotsinmaalaisten malmintuojain taholta. Tämä kävi selville Otanmäen asiaa aikoinaan käsiteltäessä talousneuvostossa. On huomattava, että suuri osa maamme metalliteollisuudesta on puunjalostusteollisuuden harjoittajien omistuksessa, joilla ei ole näköjään halua edistää metalliteollisuutta, koska se on heillä vain tuotannon sivuhaara. Vasta oman raaka-ainepohjan luominen ratkaisee metalliteollisuuden pulman. Talousviisaiden pitäisi muistaa se tosiasia, että teollistuvan maan eteenpäinmenon ehtona on metallien kaivostointi, niiden jalostus ja muokkaaminen koneiksi ja laitteiksi. Niin kauan kuin annetaan puunjalostuskapitalistien voitonhimon sanella talouspolitiikan perusteet, ei asiaan saada korjausta. Siinä on avain myös Valmetin kysymykseen.

Vaikka kaikki nämä tosiseikat ovat olleet valtiovarainvaliokunnan enemmistön tiedossa, on se kuitenkin tehnyt päätöksen, joka käy-

tännössä merkitsee Valmetin tuhoa. Ei ole ihmeteltävää, jos mieleen tulee epäily siitä, että tämän päätöksen takana ovat ne voimat, jotka suhtautuvat vihamielisesti Valmetiin ja olisivat halukkaita esiintymään ostajina sen konkurssipesässä (Ed. E. Leikola: Eikö miljardi riitä?). Valtiovarainvaliokunnan enemmistön nurjamielinen kanta Valmetia kohtaan esiintyy sitäkin räikeämpänä, kun samassa lisätalousarviossa esitetään kotimaisen sokerituotannon tukemiseen 1350 milj. mk. On syytä päätöksen tekijöille heti kärkeen esittää kysymys, kumpi on maamme luonnollisille edellytyksille sopivampi, metalliteollisuus vai sokerinviljely, ja kenelle nuo sokerituotannon tukimäärärahat menevät. Valiokunnassa ei ole tähän saatu selvyyttä, mutta siitä huolimatta halutaan varat myöntää. On hyvin todennäköistä, että juurikasviljelijät saavat suhteellisen pienen osan, mutta sen sijaan sokeritehtaat suurimman osan.

On mielenkiintoista todeta, että valiokunnan maalaisliittolaisetkin jäsenet ovat olleet jälleen valmiit vetämään tätä Troijan puuhevosta, jonka sisällä istuvat sellaiset „sokerijuurikkaan viljelijät” kun vuorineuvos John Grundström, vuorineuvos Rafael von Frenczell (Eduskunnasta: On haudassa jo!), vuorineuvos Sven Fazer, vuorineuvos Yrjö Riisla, vuorineuvos E. J. Railo, vuorineuvos Jakob von Julin, filosofianmaisteri Sven Erik Rosenlew, diplomi-insinöörit Erik von Frenczell, Herrick Hackman, Gunnar Hernberg ja Paavo Honkajuuri. Siinä on „sokerin viljelijöitä”.

Tavallinen kansalainen ei voi ymmärtää sellaista talouspolitiikkaa, että erään tehtaan ilmoittama omakustannushinta nousee jopa 149 markkaan 60 penniin kilolta keskihinnan ollessa 90 markkaa 90 penniä kilolta ja vähittäismyyntihinnan 70 markkaa kilolta. Maahamme on tarjottu sokeria Neuvostoliitosta 25 markan hinnasta kilolta, joten sokerin käyttäjät maksavat tänä vuonna arvioitun mukaan noin 2925 milj. mk ylihintaa, josta suurin osa menee suurpääoman omistajien taskuun, sillä ne ovat sokeritehtaiden todelliset omistajat. Nämä omistajat veisaa- vat viis siitä seikasta, että nykyinen tehtaiden kapasiteetti vastaa noin 60 000 hehtaarin sokerijuurikastuottoa, kun nykyisin on viljelyksessä vain noin 17 000 hehtaaria. Se on sitä kapitalistista „suunnitelmallisuutta”,

jonka kustannukset tavalliset kansalaiset saavat maksaa.

Lisätalousarviossa, kuten viime vuosien vakinaisissakin talousarvioissa, esiintyy yhä selvemmin suurpääoman pyrkimys käyttää valtiota välineenä enimmäisvoittojen riistämiseen. Sokerin tuotantoavustukset ovat siitä tyypillinen esimerkki. Ei olekaan ihmeellistä, että Kansallis-Osake-Pankin takana olevat kapitalistipiirit perustivat itselleen oman sokeritehtaan kolme vuotta sitten, saivat sille 200 milj. mk perustamisavustusta valtiolta ja nyt tuotantoavustusta noin 270 milj. mk vuosittain. Muut sokeritehtaathan olivat ruotsinkielisten suurkapitalistien hallussa, joten Kansallis-Pankin takana olevien piirien teki mieli myöskin saada makosta ja perustaa oma sokeritehtaansa.

Kolmantena huomattavana asiana lisätalousarviossa esiintyy työttömyyskysymys. Eduskuntaryhmien luona on käynyt jatkuvasti työläisten ja kuntien lähetystöjä, joiden selostuksista ilmenee työttömyyden jatkuvan eri puolilla maata siitä huolimatta, että ollaan jo kesäkuun puolivälissä. Nyt on saavutettu se talouspolitiikan perusohjelmassa esitetty pyrkimys, että täystyöllisyys ei merkitse sataprosenttista työllisyyttä. Suomi on saavuttanut nyt sen kapitalistisen kehitysvaiheen, että joukkotyöttömyys on muodostunut ympärivuotiseksi. Työttömyyden torjumis- ja lieventämispolitiikassa olisi tämä ilmiö otettava suunnitelmien lähtökohdaksi. Ei voida phua vain eräiden paikkakuntien rakenteellisesta työttömyydestä, kuten ministeri Sumu sanoi vastauksessaan kyselyämme, vaan on katseltava asiaa avoimin silmin ja todettava, että rakenteellinen työttömyys on koko maan käsittävä kapitalistinen ilmiö, vaikka se ei joka päivä esiinny jokaisella paikkakunnalla. On otettava huomioon, että tilapäisestä tuotannon noususta huolimatta eivät kaikki talouspulan ilmiöt ole suinkaan meiltä poistuneet. Siitä on työttömyys parhaana todistuksena. Pienikin heilahdus voi syöstä maamme talouspulan kouriin. Lisätalousarvioiden laadinnassa ja talouspolitiikan ohjauksessa olisi tämä otettava huomioon eikä jatkettava enää nykyistä kansalle tuhoisaa linjaa.

Ed. Meinander: Herr talman! Det är inte första, och det måste redan nu fastslås, inte heller sista gången som Valmet behand-

las i denna församling i samband med ett anslagsäskande. Regeringen vill nu ha 1½ miljard, men det kommer inte att räcka till; det behövs säkert mer än så, innan bolaget står stadigt på egna ben. Under sådana förhållanden måste man fråga sig, hur har det varit möjligt, att ärendena har kunnat skötas på detta sätt.

Jag har varit i tillfälle att som revisor i bolaget få en inblick i dess skötsel, och jag vill först säga någonting om vad som inte har varit orsaken till detta. Det har sagts att felet gjordes vid grundandet av bolaget, att dess finansiella ställning från början var otillfredsställande, att anläggningarna först byggdes och att det sedan gällde att skaffa sysselsättning för dem, att bolaget fick de mest otacksamma skadeståndsuppgifterna m.m., m.m. Det kan kanske ligga någonting i någon av dessa synpunkter, men inte ens tillsammans kan de förklara de astronomiska förluster som nu har noterats. Och man behöver inte heller några förklaringar på denna linje, för det finns en mycket enklare och mer oomtvistlig förklaring, nämligen den, att bolaget har van-skötts på ett synnerligen anmärkningsvärt sätt. Eller mera konkret: att bolaget har åtagit sig leveranser vid sina varv till priser, om vilka bolagets egna fackmän, redan när kontrakten undertecknades, visste att de låg långt under självkostnaderna. Att affärerna har bedrivits på ett sådant sätt är kanske tragedins allt överskuggande intrig. Och jag vill inte nu fördjupa mig i några andra synpunkter på detta bolag.

Hur har då någonting sådant över huvud taget varit möjligt?

Det är inte svårt att peka ut den huvudskyldige. Bolagets nu entledigade verkställande direktör har skött dessa angelägenheter synnerligen egenmäktigt. Han har inte ens med sina meddirektörer genomdiskuterat de stora order, som han ensam i bolagets namn har tecknat kontrakt för. Han har förorsakat bolaget — och därmed indirekt staten, d. v. s. i sista hand skattebetalarna — förluster, som det inte är möjligt för någon privat person att ersätta, och han är numera skild från sin tjänst. Då också bolagsstämman har beviljat honom ansvarsfrihet, vill jag inte vidare dröja vid hans person och hans insats.

Men jag vill fråga vidare. Hur har det

varit möjligt att en verkställande direktör på så kort tid kunnat få så mycket åstad? Hans meddirektörer är enligt aktiebolagslagen medskyldiga. En del av dem har också fått följa sin chef ut i avskedet. Jag vill inte för min del döma dem mycket hårt, för de kan anföras förmildrande omständigheter. De är underordnade i förhållande till verkställande direktören. Oppositionen mot en maktfullkomlig och maktkär chef leder alltför lätt till avsked ur tjänsten. Inom ett storbolag måste man ha en långt genomförd arbetsfördelning. Det kan inte skötas som ett kollegialt ämbetsverk, och underdirektörerna kan säga att de har gjort sitt inom sitt specialområde. Det har varit chefdirektörens sak att koordinera deras arbete, och han bär själv ansvaret för sin gärning.

Men direktionen i sin helhet har principaler, i detta fall förvaltningsrådet. Hur har det skött sin uppgift? Jag vet att det brukar sägas, att förvaltningsrådet i stora bolag är en formalitet, en dekoration. Om förvaltningsråden i statens bolag säger man t.o.m. att de är något slags areopag, dit förtjänta politiker och andra samhällsmedlemmar befordras för att förskaffa bolaget återförsäkringar i inflytelserika kretsar. Ansvaret är lätt att bära för ett sådant förvaltningsråd under normala tider och när det går bra. Men det blir tungt, när det skärper till — skulle man åtminstone tycka!

Förvaltningsrådet i ett stort bolag kan inte följa med detaljerna. Det måste ägna sig åt de stora frågorna. Det måste ägna sig åt kontroller, stickprovsmässigt. Det måste framför allt lita på den verkställande edningens omdömesförmåga. Om det brister där, kan förvaltningsrådet råka i svåra situationer. Om otillräckliga eller oriktiga informationer ges, har förvaltningsrådet svårt att följa med lagets utveckling. Till förvaltningsrådets försvar kunde kanske nu sägas — visserligen inte juridiskt eller ensakligt, men kanske mänskligt — att det har blivit fört bakom ljuset. Beklagligtvis kan sådant hända. I detta fall gäller dock inte ens denna argumentering.

Redan i augusti 1952 slogs från revisorernas sida alarm. En undersökning av bolagets sifferrevisor gav vid handen, att arbetena på bolagets varv kunde väntas i framtiden åsamka bolaget mycket kännbara

förluster. Också bolagets bokslut för år 1952 borde ha bringat förvaltningsrådet till allvarlig eftertanke. Men vad har skett? Senast i maj 1953 åtog sig bolaget nya fartygsleveranser, av vilka man redan då, på samma sätt som ifråga om de tidigare, har skäl att vänta sig nya förluster. Allt detta måste således hända, innan förvaltningsrådet satte sig i rörelse, och då började det med — och man måste väl börja med det — att tillsätta en undersökningskommission. Men någonting mera hände inte. Ärendet har sedermera undersökts t.o.m. av en statskommitté, och vi har nu en hel serie av olika alternativa förslag till saneringsåtgärder, men t.v. flyter ändå hela frågan.

Som ordinarie revisor hade jag vid senaste årsrevision att fatta ståndpunkt till frågan om vederbörandes ansvarsfrihet. Jag tror att ingen revisor i ett privat bolag under motsvarande förhållanden, om nu motsvarande förhållande över huvud kan tänkas, hade föreslagit ansvarsfrihet. Att jag inte ansett att detta bolag borde behandlas enligt andra regler har framför allt berott på att jag har lagt vikt vid tvenne synpunkter. Jag anser för det första, att när någonting sådant inträffar, som det vi nu kan konstatera att här inträffat, det är tillkommet aktionärerna att före bolagsstämman nog överväga, huruvida skäl finns att bevaka bolagets rätt till ersättning hos de räkenskapskyldiga. Jag medger att ingenting, som kunde tolkas som fallande under strafflagen, av någon har konstaterats i detta sammanhang, men det hindrar inte att de rättsliga följderna av den rent affärsmässiga vanskötseln noggrant borde övervägas av bolagsstämman. Förlusternas astronomiska belopp kan i ingen händelse lägga något hinder för detta. Inom handels- och industriministeriet har man sedan igångsatt undersökningar och prövat denna fråga ur olika synpunkter, och bolagsstämman kom också till slut till att ansvarsfrihet måtte beviljas. Och jag har nu inte skäl att ytterligare fördjupa mig i den saken.

Men det var dessutom en annan omständighet som tvang mig till mitt ställningstagande. Jag hade tänkt att i samband med ansvarsfriheten också frågan om ledningens sammansättning skulle komma upp, och med ledningen avser jag då den högsta ledningen, d.v.s. förvaltningsrådet. När en katastrof

av denna storleksordning inträffar, är det inte nog att som syndabockar avskeda ett antal direktörer. Förvaltningsrådet borde också, tycker jag, dra konsekvenserna av sitt ansvar. Nu hade endast dess ordförande omdöme nog att träda tillbaka. Bolaget står fortfarande under samma ledning som fört det till undergångens brant. En sådan ärendenas skötsel är varken klok eller moralisk, och det ger en vrågbild av detta något, som kallas att handla under ansvar. Jag vågar hålla ganska mycket på att ingenting av djupgående sanering och reform under detta förvaltningsråds ledning hade kommit till stånd, om inte den bleka penningnöden tvingat ledningen att sträcka ut sin hand mot riksdagen för att få ett „litet” understöd.

Jag måste beklaga att regeringen kommit med sitt förslag till riksdagen i så bristfällig form som det nu har. Riksdagen har inte fått något besked om hur mycket som i allt kommer att krävas innan bolagets finanser håller. Jag tror att herr statsministern är enig med mig om att det inte räcker med 1½ miljard. Statsministerns besked om att varvet i Helsingfors skall upphöra och att fabriken i Lappo skall överföras på försvarsverket var en värdefull information för riksdagen, och jag tror att vi kanske har rätt att tolka den som ett bindande besked om regeringens avsikter. Men statsministerns anförande lämnade i övrigt en del viktiga frågor obesvarade eller dunkla. Han berörde inte vad som enligt regeringens mening borde ske med moratoriet på den gamla skulden. Han talade inte om, huruvida anslaget enligt hans och regeringens mening borde utgå som ett lån eller som ett understöd. Ätminstone jag förstod hans uttalande så, att om statsutskottets förslag godkännes med den ändringen, och den enda ändringen, att beloppet höjs från 1 miljard till 1½ miljard, regeringen anser att saken kan klaras. Men jag måste säga, att på mig inte uppfattningen att det nödvändigtvis behövs 1½ miljard gör ett övertygande intryck. Det kan väl ändå inte vara så illa ställt i Valmet att inte en miljards kassaförstärkning skall hjälpa bolaget framåt fem månader.

Jag vore glad, om statsministern ville förtydliga sitt uttalande på de punkter där jag finner att det varit dunkelt. Kan enligt

hans och regeringens mening ärendet skötas så, att statsutskottets förslag godkännes med den ändringen att beloppet höjs från en till en och en halv miljard, så tror jag att det möjligen kunde tjäna som en kompromiss mellan utskottets majoritet och dess minoritet. Men innan man över huvud taget allvarligt kan överväga möjligheterna att i den här frågan kompromissa, måste regeringens hållning klart komma till synes.

Kauppa- ja teollisuusministeri Tervo: Herra puhemies! Täällä on käytetty paljon ja kovia arvostelun sanoja Valmetista, ja täytyy myöntää, että niihin eräin kohdin on ollut aihettakin. En kuitenkaan voisi oikein hyväksyä sitä, että arvostelijoina esiintyvät sellaisetkin henkilöt, jotka itsekin kantavat osavastuuta. Minä kysyisin vain esim. ed. Meinanderilta, joka on Valmetin tilintarkastaja, kun hän on ollut näin hyvin selvillä näistä epäkohdista, minkä vuoksi hän ei ole tilintarkastajan ominaisuudessa esim. vuoden 1952 tilinpäätöksestä annetussa lausunnossa kiinnittänyt tähän asiaan huomiota (Ed. Meinander: Niihin on kiinnitetty huomiota!). Ei ainakaan niissä lausunnoissa, jotka liittyvät vuosikertomuksiin ja tulevat yhtiökokouksille (Ed. Meinander: Katsokaa, herra ministeri, vain, mitä hallintoneuvosto on saanut tietää asiasta silloin!). Kun on niin varma siitä, että asiat ovat menossa aivan vikaan, niin tilintarkastajan, joka on yhtiökokouksen ja osakkeenomistajien luottamusmies, velvollisuus on nimenomaan saattaa epäkohdat, jos ne ovat kovin vakavaa laatua, osakkeenomistajien tietoon. Valtioneuvosto ja kauppa- ja teollisuusministeriö sen edustajana eivät voi tietenkään puuttua asioihin, jos enempää hallintoneuvosto kuin tilintarkastajatkaan, jotka ovat yhtiökokouksen luottamusmiehiä, eivät kiinnitä huomiota asiaan. Minä olisin siis pitänyt suotavana, että ed. Meinander tilintarkastajan ominaisuudessa olisi käyttänyt nämä kärkevät sanansa silloin. Varmasti niiden ansiosta olisi voitu yhtä ja toista ehkäistäsiin. Niillä olisi ollut silloin ennakkolta ehkäisevä, tervehdyttävä vaikutus eikä se jälkiviisauden leima, joka niille nyt tulee (Ed. Meinander: Jos niitä sanoja olisi kuultu, mitkä silloin sanottiin, niin kaikki olisi mahdollisimman hyvin!).

Täällä on useassa lausunnossa jo valaistukin niitä syitä, jotka ovat johtaneet näi-

hin Valmetin tappioihin. On kuitenkin ehkä vielä paikallaan lyhyesti todeta pääsyty.

Ensimmäinen niistä käsittääkseni on se virheryhmä, joka tehtiin silloin, kun Valmet muodostettiin osakeyhtiöksi. Näyttää siltä, että Valtion Metallitehtaiden silloisella johdolla oli niin kova kiire saada tämä yritys osakeyhtiöksi, että oltiin valmiit nielemään sellaisia ehtoja, joiden kantaminen myöhemmin on osoittautunut yhtiölle mahdottomaksi ja sen toimintakelpoisuudelle tavattoman rasakaksi. Niinpä osakeyhtiöksi muodostettaessa yhtiön vaihto-omaisuuden osalta ei suoritettu lainkaan arviointia, vaan tämä omaisuus siirtyi Valmet Oy:lle kirjanpidon mukaisesta hankinta-arvostaan. Kun Valtion Metallitehtaita aikanaan perustettaessa puolustuslaitokselta siirtyneiden varastojen yliarvostusta koskeva vanha virhe oli korjattu ja eräitä valtion omistukseen edelleenkin jääneitä asuinrakennuksia koskevat kustannukset oli poistettu, jäi vaihto-omaisuuden arvoksi 3 450 milj. mk. Uuden yhtiön valtiolle oleva velka, joka vastasi lähinnä vaihto-omaisuutta, tuli täten niin suureksi kuin 3 641 milj. mk. Vanhat velat siirtyivät näin sellaisinaan uuden yrityksen vastattavaksi. Valmet Oy:n taloudellista pohjaa luottaessa jäi siten kokonaan huomioonottamatta se seikka, ettei Valtion Metallitehtailla ollut vaihto-omaisuudessaan sellaisia suuria, aikaisemmilta vuosilta kertyneitä vajauksia kuin yleensä vastaavilla vanhoilla yrityksillä. Näin ollen on todettava, ettei Valmet Oy tullut toimintaedellytystensä puolesta tässä suhteessa lähimainkaan vasaavaan asemaan muiden alalla toimivien likeyritysten kanssa. Kun verrataan vieraan pääomaan ja vuosivaihdon suhdetta Valmet Oy:ssä ja eräissä lähinnä vertailukelpoisissa metalliteollisuus-yrityksissä 1. 1. 51, havaitaan, että Valmet Oy:n velat tulivat perustamisvaiheessa yli kaksi kertaa suuremmiksi kuin vertailtavissa yrityksissä keskimäärin (Ed. Vennamo: Tuskinpa vain). Valmet Oy:n velat olivat vuosivaihdossa 99 %, mutta muissa yrityksissä vain 46 %. Yhtiön kannettavaksi asetettuun suureen velkataakkaan olisi kuitenkin tullut kiinnittää sitäkin enemmän huomiota, kun kysymys oli uudesta yrityksestä, jolla ei ollut vakiintuneita artikkeleita niinkuin kilpailijoilla. Yhtiön oli löydettävä uudet artikkelit sotakorvaustuotteiden tilalle ja luotava niille markkinat. Vaikka yhtiöllä

näin ollen oli edessään vaikea siirtymisvaihe, joka edellytti huomattavien pääomien sitomista uuteen tuotantoon, se jäi osakeyhtiön perustamisvaiheessa vaille riittävää liikepääomaa. Tavoite, taloudellisesti terveen pohjan luominen uudelle yritykselle, jäi siten toteuttamatta (Ed. Vennamo: Milloin Otanmäki on konkurssissa?).

Pääomakustannusten merkitystä yhtiön toimintaa raskauttavana tekijä osoittaa se, että Valmetin korkomenot vuoden 1953 tilinpäätöksen mukaan olivat kaikkiaan 362.8 milj. mk, ja kuoletuksia olisi pitänyt suorittaa 300 milj. mk, siis lähes 700 milj. mk pelkästään pääomakustannuksia. Tässä on eräs niistä perusvirheistä, jotka Valmet Oy:n kohdalla on tehty ja jotka ovat jatkuvasti rasittaneet sen toimintaa (Ed. Vennamo: Kukas ne virheet teki?). — Ne tehtiin vuonna 1950. Ehkä ed. Vennamo voi siitä hakea vastauksen kysymykselleen (Ed. Murto: Kyllä siellä teikäläisiäkin on ollut mukana — ja muita porvareita!).

Toisena syynä Valmetin vaikeuksiin ovat, niinkuin on mainittu, kauppasopimustyöt, ja minä olen valmis yhtiöön siihen arvosteluun, jonka ed. Meinander täällä esitti. Näiden kauppasopimustöiden ottamisessa ja hintaan nähden, millä ne on otettu, on menetelty suorastaan kevytmielisesti, sillä näiden kauppasopimuksien osalta nousevat tappiot laskelmien mukaan lähes 2 400 milj. markkaan. Tappioista tuli vuosien 1951-52 osalle yhteensä 257 milj. mk ja vuoden 1953 osalle 1 028,4 milj. mk, ja tappiota on odotettavissa vielä vuoden 1954 aikana noin 700 milj. mk ja vuoden 1955 aikana noin 400 milj. mk. Nämä tappiot eivät siis ole taaksejäänyttä elämää, eikä voida, niinkuin ed. Leikola lausunnossaan mainitsi, lykätä asian ratkaisua tuonnemmaksi, koska ne tappiot muka on jo kärsitty. Niitä on vieläkin odotettavissa. Nämä tappioluvut on laskettu ilman valtion maksettaviksi luvattuja kompensatioita, jotka olivat yhteensä 275 milj. mk. Tappioita tuottaneet toimitukset ovat käsittäneet Helsingin telakan kohdalla 800-hevosvoimaisia merikalaustustroolareita sekä Pansion telakan kohdalla 2 000 tonnin järviroomuja, 1 100 tonnin tankkialuksia ja 10 tonnin uivia nostureita.

Yhtiön hallintoneuvosto ei, niinkuin ed. Meinander mainitsi, ole ollut, eikä kaikissa vaiheissa edes johtokuntaakaan, tietoinen niistä sitoumuksista, joita yhtiön puolesta

on tehty, vaan yhtiön nyttemmin erotettu toimitusjohtaja on näitä tehdessään menetteltyt varsin diktatorisesti. Hallintoneuvosto ja hallintoelimet yleensäkin ovat joutuneet siis aika paljon tapahtuneiden tosiasioiden eteen (Eduskunnasta: Heikko puolustus!). — Minä en tunne mitään erikoista halua puolustaa Valmetin hallintoneuvostoa, totean vain tämän tapahtuneena tosiasiana. — Mutta sen jälkeen, kun hallintoneuvosto on saanut asiasta tietää, se on toiminut varsin pontevasti asiain saattamiseksi järjestykseen. Asiat olivat kuitenkin päässeet menemään niin pahaan jamaan, että tervehdyttäminen ei ole voinut tapahtua helposti eikä nopeasti. Näiden toimenpiteiden tuloksena ovat nyt kuitenkin käsiteltävänä mm. nämä täällä olevat ehdotukset.

Valtiovarainvaliokunnan taholta on esitetty arvostelu, että ei ole olemassa kokonaissuunnitelmaa siitä, millä tavalla Valmetin vaikeuksista päästäisiin ja liike tervehdytettäisiin. Niinkuin minä jo valtiovarainvaliokunnassa esittämässäni lausunnossa sanoin, tämä kokonaissuunnitelma on olemassa ja se on myöskin esitetty hallituksen esityksen perusteluissa ainakin niiltä kohdilta, jotka kaipaavat eduskunnan käsittelyä ja hyväksymistä, nimenomaan rahoituksen kohdalta (Ed. Vennamo: Selostapas sitä!). Tähän kokonaisohjelmaan sisältyy nyt esitetty 1500 milj. markan avustus ja tuo 10 vuoden moratorio, joka esiintyy 19 Pl:n kohdalla. Sen lisäksi perusteluissa sanotaan, että hallitus tulee tekemään esityksen osakepääoman korottamisesta ensi vuoden aikana 500 milj. markalla (Oikealta: Riittääkö se?). — Valmetin hallintoneuvoston käsityksen mukaan tämä riittää. Tämän suunnitelman on laatinut hallintoneuvoston asettama toimikunta, jossa mm. on ollut jäsenenä maalaisliiton puoluesihteeriksi Korsimo, niin että ne maalaisliiton edustajat, jotka eivät tähän usko eivätkä tunne saaneensa esim. minun selostuksestani riittävästi selvää tästä asiasta, voisivat kääntyä hänen puoleensa. Hän, sikäli kuin minä tiedän, on tässä kysymyksessä asiallisella linjalla, ja hänen käsityksensä on se, että tällä suunnitelmalla asia tulee kuntoon (Oikealta: Entäs Puskala?). — Minä sanoin, että mm. Korsimo. On siellä ollut mm. myöskin Puskala. — Valmet pääsee hallintoneuvoston suunnitelman toteuttamisen kautta terveelle pohjalle, niin että

se voi hoitaa liiketoimintaansa normaalisesti.

Keskustelun kuluessa on esitetty myöskin sellainen ajatus, että tämä 1500 milj. mk olisi annettava osakepääoman korotuksena. Valtiovarainvaliokunta puolestaan on asettanut sille kannalle, että olisi annettava vain 1000 milj. markan laina (Oikealta: Vain!). Mitä lainaan tulee, niin sen johdosta on sanottava, että Valmetin pääomakustannukset ovat nytkin jo liian korkeat, joten se ei Valmetia tässä vaiheessa auta, ottaen huomioon kaikki nämä laivatoimituksista tiedossa olevat tappiot ja ottaen huomioon jo äsken mainitsemani pääomakustannusten suuruuden.

Mitä sitten tulee siihen, että tämä 1500 milj. mk annettaisiin osakepääoman korotuksena, niin sekään ei auta, sillä jos asia järjestetään siten, niin Valmet ei voi poistaa bilanssista velkojaan, vaan ne jäävät sinne jatkuvasti rasittamaan. Käytännössä tämä merkitsisi siis sitä, että tappiot siirretään osakepääomaan. Valtio siirtäisi ne osakepääomaan ja vaatisi sitten niiltäkin osinkoa seuraavina vuosina. Miten mahdoton tämä ajatus on, se käynee tästä selville (Ed. E. Leikola: Onkos mitä antaa?). No, jos tappiot lisätään osakepääomaan, niin kyllä kai ed. Leikolakin tietää, että se ei ainakaan paranna osingon antamismahdollisuutta (Ed. E. Leikola: Emme odotakaan mitään osinkoja!).

Tähän kokonaissuunnitelmaan, jota valtiovarainvaliokunta kaipasi, kuuluu lisäksi eräitä muita toimenpiteitä, jotka minä selostin valtiovarainvaliokunnassa. Eräs näistä toimenpiteistä, jotka sisältyvät hallintoneuvoston suunnitelmaan, on Helsingin telakan toiminnan lopettaminen asteittain vuoden 1955 loppuun mennessä, sikäli kuin ei uuden 5-vuotiskauppasopimuksen yhteydessä tälle telakalle ilmene kannattavia töitä (Välihuutoja). No, ei sitä tietysti ole syytä lopettaa, jos kannattavia töitä saadaan.

Mitä sitten tulee eräisiin muihin tähän konserniin kuuluviin laitoksiin, niin täällä on jo sanottu, että hallintoneuvoston suunnitelmiin sisältyy myöskin Lapuan tehtaan palauttaminen takaisin puolustuslaitokselle. Lapuan tehtaan sopeuttaminen siviilituotantoon ei ole osoittautunut mahdolliseksi. Kun yhtiön asema on muutenkin raskas, niinkuin tässä yhteydessä on jo todettu, niin yhtiön johto on tullut siihen tulokseen, että se

ei katso voivansa Lapuan tehtaita pitää.

Edelleen hallintoneuvoston tervehdyttämisen suunnitelmaan kuuluu henkilökuntarasisituksen vähentäminen, josta asiaa tutkineet komiteat ja toimikunnat ovat huomauttaneet. Nämä toimikunnat ovat kiinnittäneet erikoisesti huomiota siihen, että nk. yleiskustannushenkilökunta on Valmetissa ollut liian suuri. Kun vähennyksiä henkilökunnassa on toimitettu, niin se on kohdistettu ensi sijassa tähän nk. yleiskustannushenkilökuntaan, josta on vähennetty noin 300 henkilöä. Tehtaiden henkilökunnassa tämän vuoden aikana huhtikuun loppuun mennessä toimeenpannut vähennykset koskevat noin 150 toimihenkilöä ja noin 270 työntekijää, joista vajaan 100 tuotannollisissa tehtävissä olevia. Vähennykset ovat näin ollen kohdistuneet, niinkuin jo sanoin, pääasiassa yleiskustannusväkeen. Supistukset merkitsevät tehtaiden toimihenkilöiden osalta 10.8 % toimihenkilöiden koko määrästä ja työntekijöiden osalta 4.3 % työntekijäin koko määrästä. Toimihenkilöiden lukumääräinen suhde työntekijöiden määrään on nyt yhtiön tehtaissa yhtä suuri tai pienempi kuin huomatuimmissa suomalaisissa konepajoissa. Yhtiön johto tulee ilmoituksensa mukaan määrätietoisesti pyrkimään tehtaiden kustannustason alentamiseen ja yhtiön kilpailukyvyyn parantamiseen.

Pienenä näytteenä siitä, minkälaista täällä suoritettu arvostelu on, koskettelen lopuksi vielä ed. A. Leikolan lausuntoa. Hän piti täällä pitkän saarnan käyden yksityiskohtaisesti läpi, melkein pölyn pyyhkimiseen asti, yhtiön toiminnan hoitamisen. Mutta kun sitten tuli kysymys niistä toimenpiteistä, joita hän suosittellee, jotta Valmet selviäisi, niin hänellä ei ollut oikeastaan paljon mitään esittämistä. Hän esitti, sikäli kuin oikein muistan, että yhtiön hallussa olevaa omaisuutta, mm. osakkeita, olisi myytävä. Kun tähän kysymykseen puututtiin myös valtiovarainvaliokunnassa, saanen mainita, että Valmetilla on hallussansa vain Strömbergin osakkeita noin 150 milj. markan arvosta ja Tampereella toimivan Ajokki Oy:n osakkeita noin 50 milj. markan arvosta. Strömbergin osakkeita Valmetilla oli alunperin 25 % sen osakekannasta, ja näistä 15 % on myyty. Kun sen jälkeen Strömbergin osakekannasta kahdella yksityisellä omistajalla on jo n. 65 %, ei sillä taholla enää tunneta sanottavaa kiinnostusta lisäosakkeiden ostoon, joten näistä

osakkeista ei ole mahdollisuutta enää saada tyydyttävää hintaa. Sen lisäksi Valmetin toiminnan kannalta on välttämätöntä, että sillä on joku määrä Strömbergin osakkeita, sillä Strömberg on huomattava alitoimittaja, ja jos joku tilaaja on osakkaana, niinkuin Valmet nyt, niin se saavuttaa vissejä etuja. Että näin on asianlaita, se käy selville siitä, että myöskin Wärtsilä-konserni on aivan viime aikoina tullut mukaan Strömberg Osakeyhtiöön. Se on pitänyt tätä välttämättömänä, vaikka sen osakkeiden määrä ei nouse ihan 10 %:iin. Tässä osakkeiden myynnissä liikutaan lisäksi niin pienissä summissa, ettei se toisi näihin vaikeuksiin mitään ratkaisua, jotapaitsi minä olen sitä mieltä, että näitä osakkeita ei olisi äsken mainitsemistani syistä myytävä.

Mitä sitten tulee asunto-osakkeiden myyntiin, niin yhtiöllehan siirtyi varsin huomattavasti henkilökunnan asuntoja. Yhtiön johdon taholta on yritetty myydä niitä työläisille siten, että muodostettaisiin asunto-osakeyhtiöitä tai omakotiasuntoja, mutta tämä yritys on ruennut sen vuoksi, että työläiset eivät ole saaneet mistään rahaa rahoitukseensa nämä kaupat, ja jos ne myydään pelkällä luotolla, niin eiväthän ne sitten yhtiön asemaa millään tavalla helpota. Kun näitä asunto-osakkeita on nyt aika paljon, niin jos suurin osa niistä myytäisiin työläisille, se muodostaisi noin 400—500 milj. markan erän, ja sitä voitaisiin pitää jo sellaisena, että jos se saataisiin lyhyessä ajassa, niin se helpottaisi yhtiön asemaa.

Ed. Leikola moitti Valmetia myös siitä, ettei se ole pyrkinyt hankkimaan varoja yksityisiltä rahamarkkinoilta. Valmetin johto on tässä suhteessa tehnyt kaikkensa, ja sillä onkin jonkun verran lainoja yksityisiltä rahamarkkinoilta, eräästä liikepankista, tällä hetkellä 310 milj. mk, ja Postisäästöpankista 830 milj. mk, mutta se on kaikki, mitä Valmetin johto on onnistunut saamaan.

Edelleen ed. Leikola moitti Valmetia siitä, että se pyrkii tulemaan markkinoille sellaisilla valmisteilla, joita toiset valmistavat. Hän moitti siis siitä, että Valmet kilpailee. Se on siis paha, jos Valmet sovittautuessaan siviilituotantoon rupeaa tekemään sitä, mitä muut tekevät, ehkä kilpailemaan joidenkin sellaisten firmojen kanssa, jotka esim. jollekin kansanedustajillekin ovat läheisiä. Mutta hän moitti samassa lausunnossaan Valmetia

myöskin siitä, että se etsii uusia valmistuskohteita, sellaisia, joita kukaan ei valmista. Se on taas ed. Leikolan käsityksen mukaan turhaa kokeilua, joka aiheuttaa vain tappioita. Jos nyt nämä kaksi asiaa vetää yhteen, ei saa tehdä sellaista, mitä muut valmistavat, eikä saa kokeilla uusien valmistajien valmistamista, niin mitäs sitten tehdään, ed. Leikola? (Oikealta: Konkurssi vain! — Niinhän Ruonakin ajettiin!) — Jaa, se on tietysti hyvin selvä neuvo, mutta minä uskon, että eduskunta ei kuitenkaan halua mennä sellaisen neuvon toteuttamiseen.

Kun tässä nyt on annettu sellainen käsitys, että Valmet yksin näistä meidän suurista metallikonserneistamme olisi saanut valtiolta avustusta ja tukea, mainitsen lopuksi, että kaikki suurimmat metallialalla toimivat konsernit, yksityiset siis, ovat saaneet aikaisempina vuosina valtiolta joko suoranaista avustusta tai halpakorkoisia lainoja. Mm. Wärtsilä-konserni on saanut sekä Helsingin telakkaa että Crichton Vulcania varten huomattavaa tukea eduskunnan taholta, ja tämä tuki on annettu juuri siinä mielessä, että metalliteollisuutta voitaisiin kehittää (Oikealta: Milloin on annettu?). Minkä vuoksi siis ei valtion omaakin yritystä tuettaisi ja autettaisi jaloilleen silloin, kun se on joutunut sellaisiin vaikeuksiin kuin nyt on tapahtunut.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Esillä olevassa hallituksen lisäbudjettiesityksessä on ehdotettu myöskin kertausharjoitusten toimeenpanoa vuoden 1954 kuluessa. Kertausharjoituksiin on tarkoituksena kutsua 1214 upseeria ja 220 aliupseeria, kuten hallituksen esityksestä ilmenee. Tätä tarkoitusta varten ehdotetaan myönnettäväksi 22 387 700 mk. Tämä sama asia oli eduskunnan käsittelyssä tämän vuoden varsinaisen tulo- ja menoarviokäsittelyn yhteydessä, jolloin eduskunnan enemmistö katsoi, ettei kertausharjoituksia kuluvaan vuoden aikana ole syytä toimeenpanna ja näin ollen hylkäsi silloin tehdyn esityksen. Nyt hallitus on tuonut lisätalousarvion yhteydessä asian uudelleen eduskunnan ratkaistavaksi. Käsitykseni mukaan tämä ei ole lisätalousarvion ratkaisuihin kuuluva asia, koska siitä jo kerran on tämän vuoden osuudelta täällä eduskunnan istunnossa päätetty. Täällä on useasti monien asioiden yhteydessä korostettu juuri

sitä seikkaa, että asia ei ole lisäbudjetti-asia. Viimeksi eilen maalaisliiton ryhmän taholta viitattiin erään asian yhteydessä Suomen Kuvalehdessä julkaistun nimimerkki „Unilukkarin” kirjoitukseen. Nyt on syytä kysyä, mistä syystä maalaisliittolainen ryhmä on valmis hyväksymään kertausharjoitusten toimeenpanon lisäbudjetin yhteydessä, kun sama ryhmä oli niiden toimeenpanon hylkäämässä muutamia kuukausia sitten varsinaisen menoarviokäsittelyn yhteydessä. Oikeistorvarien suhtautumista esillä olevaan kysymykseen pidän aivan luonnollisena, koska heillä ei yleensä täällä eduskunnassa asioiden käsittelyn suhteen ole olemassa minikäänlaista periaatetta, vaikka he sitä joskus haluavat puheissaan korostaa.

Kertausharjoituksia puoltaneiden taholta on aina silloin tällöin esitetty myös väitteitä siitä, että kertausharjoitusten järjestäminen aiheutuu lain sanelemasta pakosta. On korostettu sitä, että koska laki kertausharjoituksista on olemassa, sitä on myös noudatettava. Tämän väitteen johdosta on sanottava, että laki kertausharjoitusten toimeenpanomahdollisuuksista on olemassa, mutta se laki ei suinkaan ole velvoittava (Keskustasta: Ystävyys- ja avunantosopimus!). Valtiovarainvaliokunnan puolustusjaostossa kuultu asiantuntija myönsi, että oikeuskansleri on tulkinnut lain siten, ettei se ole ehdottomasti velvoittava, ja ehkä juuri tästä syystä Kekkonen neljäs hallitus jätti kertausharjoitusmäärärahaesitykset pois kuluvaan vuoden varsinaisesta budjettiesityksestä. SKDL:n valiokuntaryhmä on ollut sitä mieltä, että ne voidaan jättää pois myöskin tästä lisätalousarviosta lähinnä siitä syystä, että asia on jo tämän vuoden kohdalta ratkaistu muutama kuukausi sitten ja lisäksi myöskin siitä syystä, että kertausharjoitusten toimeenpano ei nykyoloissa ole tarpeellista eikä välttämätöntä, ja ne kymmenet miljoonat markat, jotka nyt ehdotetaan käytettäväksi näiden harjoitusten rahoittamiseen, joista osa vain ilmenee tässä esillä olevassa budjetissa, voitaisiin käyttää paljon parempiin tarkoituksiin.

Aivan samaa, mitä edellä olen sanonut kertausharjoituksista, on sanottava nyt hallituksen ehdotuksesta 20 uuden taistelu- tai harjoituslentokoneen, miksi niitä nyt halutaan sanoa, hankinnasta. Lentokoneiden hinta liikevaihtoveroineen tulee olemaan noin 400

milj. mk, kuten hallituksen esityksen perusteluista ilmene. Tässä lisäbudjetissa ehdotetaan myönnettäväksi mainittua tarkoitusta varten 100 milj. mk ennakkomaksuna ja loppuerä mahdollisesti ensi vuoden tulo- ja menoarviossa. Käsityksemme mukaan tämäkään hallituksen ehdotus ei ole lisäbudjetin asioita, koska lentokoneiden hankintakysymys oli esillä jo varsinaisen tulo- ja menoarvion yhteydessä eikä ole luonteeltaan mikään satunnainen tai ennakolta tietämätön meno-erä. Ei myöskään tarve ole välttämätön, koska parin viimeksi kuluneen vuoden aikana on hankittu samanlaisia koneita 30 kappaletta sekä eräitä suihkuhävittäjiä Englannista. Lisäksi on entisiä käyttökuntotolsia koneita muutamia kymmeniä kappaletta puolustuslaitoksen käytössä. Lentokoneiden hankintoihin ehdotetut sadat miljoonat voitaisiin käyttää paljon parempiin ja lähinnä kansaa hyödyttäviin tarkoituksiin.

Näin ollen yksityiskohtaisessa asian käsittelyssä tulen tekemään muutosehdotukset edellä mainittujen asioiden kohdalla mietintöön liitetyn vastalauseemme mukaisesti.

Ed. Tienari: Herra puhemies! Eilen kävi täällä eduskuntatalossa Valmetin toimihenkilöiden lähetystö esittämässä tämän hetken suuria huoliaan eri eduskuntaryhmille työpaikkansa tulevaisuuden suhteen. Koska käsiteltävänä olevassa lisäbudjetissa Valmetin tukeminen muodostaa kenties eniten huomiota ja keskustelua herättäneen kohteen, niin sallittaneen parhaillaan käytävissä eduskuntakeskustelussa tuoda esille myös joitain mainitun yhtymän toimihenkilökunnan esiintuomia lisäpiirteitä Valmetista, jonka kohtalosta riippuu sen palveluksessa olevien monien tuhansien toimihenkilöiden ja työntekijöiden vastainen toimeentulo.

Minulla ei ole kunnia tuntea Valmetin toimintaa lähemmin, vielä vähemmin niitä virtauksia, mitä sen porttien sisäpuolella esiintyy. Siksi lienee paikallaan lainata joitain kohtia eräältä Valmetin toimihenkilöltä eilen saamastani erittäin mielenkiintoisesta kirjeestä, sillä lienee hyödyllistä saattaa näin julkisuuteen, minkälaisia ajatuksia tämän suuryhtymän toimihenkilökunnan keskuudessa liikkuu, toimihenkilökunnan, josta huomattava osa on antanut parhaat työ- ja elinvuotensa uskollisesti palvelemalleen Valmetille.

Mainitsemassani kirjeessä sanotaan mm.: „Näyttää siltä, että Valmetin ylin johto, joka on poliitikkojen miehittämä, ei pysty teollisuutta johtamaan. Se ei pysty tekemään järkeviä ratkaisuja, vaan kiemurtelee poliittisten mielisuosioitten tavoittelussaan. Vasemmistolaiset ovat kyllä pitäneet huolen, että heidän kannattajiltaan ei oteta Valmetissa leipää suusta, päinvastoin lisätään heidän mahdollisuuksiaan. Toimihenkilörynköjen puolesta ei sen sijaan kukaan korota ääntään. Voidaan sanoa, että se on vasemmistopoliitikkojen junta, joka tällä kertaa Valmetia johtaa. Mitä edellytyksiä on muuten henkilöillä, joilla ei ole mitään kokemusta teollisesta toiminnasta eikä edes tietoja alasta enempää kuin kansakoulussa voi saada, johtaa suurta Valmet-teollisuusyhtymää?”

Näin pukee sanoiksi ajatuksensa, joilta ei voitane kieltää riittävää kokemuspohjaisuutta, vuosikymmeniä Valmetia palvellut toimihenkilö palvelemaansa yhtymän korkeimmasta johdosta. Tällainen lausunto ei kuvasta erikoisempaa luottamusta yhtymän korkeita johtoeleimiä kohtaan, jotka loppujen lopuksi kantavat päävastuun siitä, mitä tapahtunut on.

E erityisen huolestuneita ollaan Valmetin toimihenkilöiden keskuudessa sen vuoksi, että käynnissä oleva ja Valmetin pelastamiseksi muka tarkoitettu saneeraus kohdistuu ensi sijassa juuri heihin, toimihenkilöihin, jotka ovat vähiten syypäitä vaikeuksiin. Erikoisesti he ihmettelevät, kun saneerausta suoritettaessa käydään vähäväkisten teollisuustoimihenkilöiden kimppuun erottamalla heitä suurin määrin, lisäksi vielä pääasiallisesti konepajan puolella, missä ei pitäisi tappiota esiityä. Toimihenkilöiden koko määrästä on ainakin Tampereen ja Jyväskylän ryhmissä erotettu parin kuukauden kuluessa 10-15 %. Tällöin on osattu olla niin sääli-mättömiä, että tuskin missään yksityisessä teollisuuslaitoksessa voidaan löytää vastaavaa. Erotettujen joukossa on näet useita suuriperheisiä, sairaita ja pitkän aikaa — eräskin 19 vuotta — palveluksessa olleita (Vasemalta: Kolme vuotta vanha yhtymä vasta!). Juuri se tuntuu asianomaisten toimihenkilöiden mielestä epäoikeudenmukaiselta, että „saneeraus” toimeenpannaan tehtailla, joilla ei Valmetin tappion kanssa ole mitään tekemistä, ja se kohdistuu vähäväkiseen toimi-

henkilökuntaan, joka heikoimmin saa äänensä kuuluviin.

Näitä toimihenkilöiden irtisanomisia voisi jossakin määrin ymmärtää, jos voisi olla varma, että ilman heitä todella tullaan toimeen. On nimittäin selvää — väitetään Valmetin toimihenkilökunnan taholta — että työpäivien pidentäminen toimihenkilöiden osalta ilman minkäänlaista palkanlisäystä ei kuitenkaan ratkaise asiaa, vaan uusia toimihenkilöitä joudutaan joka tapauksessa ottamaan erotettujen tilalle.

Jottei edellä kuvatun kaltaisia, suuresti epäoikeudenmukaisia ja mielivaltaisia toimihenkilöiden ja työntekijöiden erottamisia enää pääsisi esiintymään ja että tähän mennessä tapahtuneet pahimmat vääryydet tulisivat oikaistuiksi, pyydän ehdottaa, herra puhemies, että eduskunta hyväksyisi esillä olevan valtiovarainvaliokunnan mietinnön perusteluihin, 15 Pl. II:52, sivu 2, sanojen „kannattava toiminta” jälkeen sanat „samoin kuin yhtiön henkilökunnan sosiaalinen asema”.

Toinen varapuhemies (koputtaa): Pyydän huomauttaa, että ehdotukset tehdään yksityiskohtaisessa käsittelyssä kunkin pääluokan ja luvun kohdalla.

Puhuja: Herra puhemies! Pyydän ilmoittaa, että tämä ehdotus tullaan tekemään.

Ed. Suonpää: Herra puhemies! Nyt alkaneena kesäkautena näyttää työttömyys varsinkin eräissä osissa maata jatkuvan melko laajana. Kansanedustajien ja eduskuntaryhmien puheilla on käynyt lähetystöjä, jotka ovat selvittäneet kotiseuduillaan vallitsevaa tilannetta ja esittäneet toivomuksia työtilaisuuksien järjestämisestä myös kesäkautena.

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä lisätalousarvioksi esitetään työllisyyden ylläpitämiseen ja työttömyyden torjuntaan 11 500 milj. mk. Näistä kolmella eri momentilla olevista määrärahoista on jo toukokuun 14 päivään mennessä käytetty 8 622 milj. mk, joten jäljellä olisi vain 2 878 milj. mk, joka sekini jo tänä päivänä on paljon pienentynyt. Tosin suuri osa näistä määrärahoista on arviomäärärahana, jota hallituksen on mahdollisuus tarpeen vaatiessa ylittää. Mutta eräs tärkeä osa aiotaan nyt kui-

tenkin eduskunnan päätöksellä rajoittaa kiinteäksi. 20 Pl:n IV luvun 1 momentilla esitetyistä 8 500 milj. markan määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi enintään 1 400 milj. mk sellaisia kesän aikana suoritettavia maanteiden viimeistelytyötä varten, joita ei voida suorittaa talvella ja joiden avulla voidaan saada noin 800 km työttömyystöinä tehtyjä teitä liikennöitävään kuntoon. Tämänlaisia teitä on kuitenkin paljon enemmän. Tie- ja vesirakennushallitus onkin joutunut poistamaan tämän kesän töitten joukosta monta tärkeätä tieosaa, kun hallitus ehdottaa liian pientä määrärahaa. Eduskuntaryhmien puheilla kävi äskettäin mm. Rauman seudun kuntain lähetystö selvittämässä työttömyystilannetta ja osoittaen, kuinka esim. siellä Lapin—Euran tiettyä on siinä vaiheessa, että nyt verrattain pienellä määrärahalla kesän aikana viimeistelytyöt suorittaen tie saataisiin liikennöitävään kuntoon. Samanlaisia tietöitä on eri puolilla maata. Olisi kansantaloudenkin kannalta edullista suorittaa nuo suhteellisen vähäisiä kustannuksia vaativat viimeistelytyöt ja siten saattaa tiet hyödylliseen käyttöön, hyödyllisesti käyttöön myöskin ne monet miljardit markat, joita tähän mennessä on käytetty tietöitten tekemiseen.

Edellä mainituilla perusteilla tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan 20 Pl:n IV luvun 1 momentille lisäystä 500 000 000 mk.

Tähän lisätalousarvioesitykseen sisältyy ehdotus kertausharjoitusmäärärahasta. Kansan keskuudessa yleensä suhtaudutaan hyvin vastenmielisesti suunnitelmaan kertausharjoitusten uudelleen aloittamisesta. Tämä ajatus on hyvin yleinen kansandemokraattien, sosialidemokraattien, maalaisliittolaisten ja puolueisiin kuulumattomienkin kansalaisten keskuudessa. Rauhaa korkeana ihanteena pitävät kansalaiset näkisivät tietenkin mieluiten, että kaikkialta maailmassa sotalaitos voitaisiin poistaa. Mutta kun tällaiseen oloilaan ei vielä ole päästy ja oman maammekin kohdalla on mukauduttava vallitseviin olosuhteisiin, olisi kuitenkin kaikin voimin pyrittävä siihen, että yleinen henki puolustuslaitoksessa ja sen suorittamassa koulutuksessa vihdoin muuttuisi siitä viime vuosikymmenien paraati-isänmaallisuudesta ja naapurivihasta, josta kansamme on saanut niin katkerat seuraukset kokea. Koko kertausharjoitusten puuha onkin katsottava nykyisin

erääksi osaksi niistä sotaisen hengen palauttamisyrityksistä, joita viime aikoina eräät piirit ovat maassamme puuhanneet. Eduskunta hylkäsi kertausharjoitusten määrärahan tämän vuoden varsinaisen talousarvion käsittelyssä. Kun määrärahan esittäminen on nyt uudelleen otettu esille sosialidemokraattien ja maalaisliiton yhteishallituksen toimesta, niin onko se ymmärrettävä siinä valossa, että vaalien edellä ei haluttu hyväksyä kansalle vastenmielistä asiaa, mutta nyt vaalien jälkeen voidaan menetellä toisin, vai ovatko nyt ne voimat, jotka viime kerrallakin yrittivät kertausharjoitusmäärärahaa läpi, onnistuneet paremmin kulussientakaisessa puuhailussaan? Tarkoitin kokoomuspuoleen takana olevia voimia.

Viime talousarviokäsittelyn jälkeen kirjoitti tamperelaisessa Aamulehdessä kokoomuspuoleen ryhmään kuuluva ja eduskuntaryhmän asioista tiettävästi hyvin perillä oleva kansanedustaja kertausharjoitusmäärärahasta seuraavaa: „Kun tiedettiin, että asia on tiukalla, oli sovittu puolustusministerin toimesta, että ehdotuksen tekeekin joku maalaisliittolainen ja sitä kannattaa joku sosialidemokraatti, jotta näistä horjuvista puolueista täten saataisiin mahdollisimman moni asian taakse. Kuinka kävi,” — jatkaa Aamulehti — „ehdotuksen riensi tekemään eräs kansanpuoleen edustaja, kelpo mies ja hyvä kansanedustaja, jolla tietenkin on oikeus ajaa kaikkia asioita ja oikeus hämmästellä, kun ne eivät menekään lävitse.” Silloin riittävän monta — edelleen Aamulehden sanontaa käyttäkseni — „horjuviin puoleisiin” maalaisliittoon ja sosialidemokraatteihin kuuluvista kansanedustajista eivät horjahtaneet äänestämään valitsijoittensa mielipidettä vastaan kertausharjoitusten puolesta.

Kuinka käynee nyt? Vaalit ovat takana ja kokoomuspuoleen suunnitelma asian esittämisestäkin on toteutettu. Nythän sosialidemokraattinen puolustusministeri esittää asian lisätalousarvioon ja eduskunnalle sen tuo maalaisliittolainen valtiovarainministeri. Toivottavasti kokoomuspuoleen suunnitelma ei nytkään toteudu, vaan kansanedemokraattien ohella riittävän monta sosialidemokraattia ja maalaisliittolaista tälläkin kerralla äänestää (Eduskunnasta: Ei tipu! — Ei äänestä!) kertausharjoituksiin ehdotetun määrärahan poistamiseksi.

Valmetin asiassa ed. Leikola mainitsi

eräänä syynä yhtiön huonoon hoitamiseen, että sen johto on poliittinen. Epäilemättä niin onkin, että kokoomuspuolueeseen lähinnä lukeutuvat vuorineuvokset ja muut yhtiön johtokunnan jäsenet ovat olleet liian poliittisia porvareita valtion laitosta valtion ja kansan eduksi hoitamaan. Johtokuntaanhan viime vuonna kuuluivat vuorineuvos Vesa, toimitusjohtaja Syvänen, Rissanen, Särkkä, kaupallisen osaston johtaja Solin. Kaikki he tiettävästi ovat taattuja porvareita, kokoomuspuoleen henkilöitä lähinnä.

Ed. Leikola suoritti eräitä huonosti valittuja vertailuja, kun hän vertasi Valmetin ja Yhtyneitten Paperitehtaitten käyttöomaisuuden ja vuosilaskutuksen suhteita. Yhtyneet Paperitehtaat on tässä suhteessa huonosti sopiva vertailukohde, paitsi sen vuoksi, että se toimii toisella alalla, myös siksi, että Kaipolan suuren tuotantolaitoksen rakennustöiden johdosta Yhtyneitten Paperitehtaitten käyttöomaisuus on vuoden kuluessa lisääntynyt lähes 3 miljardilla markalla, näiden sijoitettujen pääomien kuitenkin vielä vaikuttamatta vuosivaihtoon, koska tuotanto ei vielä ole niillä alkanut. Yksityisten konepajateollisuuspiirien Valmetia vastaan käymä hyökkäys on nyt huipennettu viime vuoden tilinpäätöksen perusteita muutettaessa aikaisemmasta. Mm. on vuoden 1953 tilinpäätöksessä valmiiden tavaroiden ja puolivalmisteen tavallista laskutusarvoa vähennetty 1 128 miljoonalla markalla, joka on 96 % kyseisten tavaroiden ns. yleiskustannusosuudesta. Edellisen vuoden tilinpäätöksessä tuo varaus oli markkamääräisesti pienempi, 74 %.

Ministeri Tervo mainitsi yhtiön vaikeuksista pyrittävän selviytymään mm. toimihenkilöitä ja työläisiä vähentämällä. Hän mainitsi yleiskustannuksissa pyrittävän vähennyksiin toimihenkilöitä erottamalla. Toinen parempi vaihtoehto olisi tietenkin työn lisääminen koko henkilökunnan tehon hyväksikäyttämällä. Kuoreveden tehtaalla esim. on työläiset asetettu 5-päiväisille työviikoille samalla heidän ansioitaan tietenkin vähentäen. Johtajat ja muut toimihenkilöt saavat kuitenkin täyden palkan, heidän työviikkojaan ja ansioitaan ei ole vähennetty. Näin tietenkin esim. tuossa tehtaassa yleiskustannukset eivät suinkaan tehokasta työtuntia kohden ole vähentyneet, vaan päinvastoin lisääntyneet. Oikea tie Valmetin tervehdyttämiseksi olisi täystyöllisyyden järjes-

täminen kaikille tehtaille ja sen konepajateollisuuden ja laivarakennusteollisuuden kehittäminen, mitä Valmet-yhtiö maamme teollisuudessa edustaa.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Käsiteltävästä lisätalousarviomietinnöstä näkyy ja täällä käytetyistä useista puheenvuoroista on kuulunut, että valtiovarainvaliokunnan porvarilliset edustajat pitävät erittäin tärkeänä Valmet Oy:n työläisten lähettämistä työttömyyskortistoihin ja hätäaputyömaille, joita kansan keskuudessa viime aikoina on alettu nimittää myöskin hengenrelastustyömaiksi.

Valmetin työläiset ovat viime aikoina joutuneet jatkuvasti käymään valtiovallan edustajain, ministereiden ja kansanedustajain puheilla (Eduskunnasta: Koivusen puheilla!). Tällaiseen heidät on pakottanut se, että on ollut jo pitemmän ajan liikkeellä varsin vahvoja voimia maamme metalliteollisuuden supistamiseksi ja sen palveluksessa olevien rautakourien työtilaisuuksien vähentämiseksi. Valmetin työläisten yhä uudelleen ja uudelleen esittämiä vaatimuksia ei ole kokonaan voitu jättää huomioon ottamatta. Siitä ovat todistuksena käsiteltävän lisätalousarvion Valmetia koskevat momentit.

Tässä yhteydessä ei ole aiheellista kajota kauppaneuvotteluihin, joissa metallityöläiset tietävät asiansa tulleen kehnosti hoidetuksi. En lähde repostelevaan myöskään entisen kauppa- ja teollisuusministeri Wiherheimon, paremmin kuin nykyisenkään kauppa- ja teollisuusministeri Tervon Valmetin työläisten asiaa koskeviin eduskuntakyselyihin antamia vastauksia. Molemmat edellä mainitut ministerit pitivät luonnollisena työtilaisuuksien supistamisia, työviikkojen lyhentämisiä ja tuotannon vähentämistä niilläkin Valmetin tehtailla, jotka nyt käsiteltävä lisätalousarvio toteaa voittoa tuottaviksi.

Sen sijaan on mielestäni paikallaan tiedustella, mitä maalaisliittolainen ed. Vennamo mahtaa tarkoittaa mietinnön sivulle 27 liittämälläan vastalauseella, jonka ajatus huipentuu seuraavaan lauseeseen: „Tällöin on vaadittava, että maan talouselämää ohjataan niin terveesti, että valtiovallan järjestämiä työttömyystöitä tarvitaan mahdollisimman vähän.” Jos ed. Vennamo olisi valiokunnassa äänestänyt Valmet-momenttien hyväksymisen puolesta, niin silloin hän olisi

myöskin käytännössä pyrkinyt siihen, mitä vastalauseessaan esittää (Ed. Vennamo: Eise ole tervettä!). Mutta silloin valiokunnan mietintö Valmet-asiassa olisi muodostunut aivan päinvastaiseksi kuin nyt on asianlaita. Luulevatko mahdollisesti maalaisliiton edustajat jelpatessaan kokoomusta ja kansanpuoluetta Valmetin määrärahojen romuttamisessa vähentävänsä työttömyyttä? Maalaisliiton edustajain yhteistyö Valmet-asiassa kokoomuksen kanssa muodostuu työläisille ja talonpoikaisillekin varmasti yhtä tuhoisaksi kuin eräiden sosialidemokraattisten edustajain kokoomukselle antama apu lisäämaa-asiassa.

Jyväskylässä toimivien Valmet-tehtaiden työläisistä on valtava osa maaseudun pientalonpoikaisperheiden lapsia. Täällä eduskuntaryhmissä liikkeessään ovat metallityöläisten lähetystöt aivan oikein vedonneet maalaisliiton ryhmään saadakseen sieltä tukea ja ymmärtämystä asiaan, joka ei ole tärkeä yksin kansantaloutemme menestyksen ja teollisuustyöläisten, vaan myöskin maaseudun nousevan työtä tarvitsevan nuorison kannalta. Sikäli kuin olen kuullut, niin ainakin lähetystöjen kanssa kosketuksiin joutuneet keskisuomalaiset maalaisliiton kansanedustajat ovat suhtautuneet suopeasti lähetystöjen esittämiin asioihin. On syytä toivoa, etteivät ainakaan kaikki maalaisliiton edustajat liittoutu Valmet-asiassa kokoomuksen kanssa ja siten petä maaseudun työläisten ja pientalonpoikain heille antamaa luotamusta.

Tässä yhteydessä on tyydytyksellä todettava, että hallituksen piirissäkin jo nähdään Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun rakennustöiden viivyttämisen ja seisottamisen muodostuvan valtiolle tappioksi. Kun lisätalousarviossa on vihdoinkin lähdetty avaamaan pää koulun laajennustöiden toiselle rakennusvaiheelle, niin olisi odottanut hallituksen esittävän tarkoitukseen edes sen vaatimattoman määrärahan, jota rakennushallitus on suositellut. Eduskunta menetelisi järkevästi yhtyessään kannattamaan SKDL:n ryhmän vastalauseessa esitettyä 25 milj. markan lisäystä tähän tarkoitukseen. Lisäksi olisi syytä pitää huoli, että työt viivytyksettä saataisiin käyntiin. Tätä vaatii paikallinen työttömyysilanne, ja sitä vaatii ennenkaikkea pätevien opettajain valmistamisen tarve maamme syrjäseutujen kansakouluille (Oikealta: Ja isänmaa!).

Ed. Nederström-Lundén: Herra puhemies! Vuoden 1954 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa mainittiin 20 Pl:n 1 luvun 13 momentin b) kohdassa, että sairaaloiden tekstiilitilanne on edelleen huono, ja ehdotettiin tarkoitukseen myönnettäväksi 5 milj. markan määräraha. Jo silloin asiantuntija mainitsi, että tilanne on niin perin heikko, että tarkoitukseen tarvittaisiin 35 miljoonaa. Eduskunta myönsi silloin kuitenkin vain 5 miljoonaa. Saattoi jo silloin päätellä, että sairaalat eivät voi tulla toimeen näin pienellä määrärahalla. Näin onkin tapahtunut.

Nyt käsiteltävänä olevassa lisämenoarviossa on tarkoitukseen esitetty 5 miljoonaa. Tämänkin hallituksen määrärahaesitys on aivan liian pieni. Monet suuret laitokset eivät voi saada tyydytetyksi tekstiilitarvettaan tällaisen määrärahan turvin, vaan tilanne tulee täysin kestäättömäksi. Sota-aikana ja heti sen jälkeen hankitut sillavoittoiset lakanat ym. vaatetavarat hupenevat olemattomiin suurin piirtein samanaikaisesti, ja niin on jouduttu siihen, että jos potilaille suurta säästäväisyyttä noudattaen on voitu järjestää puhtaita käyttö- ja vuodevaatteita, on sairaaloiden hoito- ym. henkilökunta joutunut vaikeuksiin. Saamieni tietojen mukaan on jo nyt jouduttu siihen, että hoitohenkilökunnan kohdalla tehdään supistuksia, mikä ei suinkaan lisää heidän keskuudessaan tyytyväisyyttä. Samanaikaisesti on potilasvaihto sairaaloissa kasvanut, mikä myös on lisännyt tekstiilien tarvetta. Näin ollen on nyt myönnettäväksi esitetty 5 miljoonaa riittämätön määräraha. Sisäasiainministeriöstä kuultu asiantuntija oli sitä mieltä, että tässä lisämenoarviossa olisi myönnettävä ainakin 10 miljoonaa, minkä jälkeen vielä jää tuntuvasti vajausta.

Kun ottaa huomioon, että tällä kertaa on saatavissa hyviä tekstiilituotteita kohtuushintoihin, olisi nyt taloudellistakin uusia ja lisätä sairaaloiden tekstiilivarastoja. 5 milj. markan määrärahan lisäys ei vielä poistaisi perusvajausta, mutta lieventäisi vaikeaa tilannetta, mikä tulevan varsinaisen menoarvokäsittelyn yhteydessä olisi syytä perusteellisesti korjata.

Herra puhemies, tulen asian yksityiskohteisessa käsittelyssä tekemään lisäysehdotuksen sairaaloiden vaatetustilanteen helpottamiseksi.

Ed. Eskola: Herra puhemies. Tänään käydyssä keskustelussa on vasemmiston taholta kiivailtu Valmetia koskevalta osalta niitten ryhmien kannanottoa vastaan, jotka valtiovarainvaliokunnassa asennoituvat mietinnössä esiintyvän kannan mukaisesti. On pyritty väittämään, että valiokunnan enemmistön tarkoituksena on Valmetin toiminnan vaikeuttaminen ja supistaminen. Onpa väitetty sellaistaakin, että mietinnön hyväksyminen merkitsee Valmetin omaisuuden siirtämistä yksityisille. Pitää kuitenkin olla erittäin lennokka mielikuviutus tai kirjoituksen heikko ymmärtäminen, jos valtiovarainvaliokunnan mietinnön perusteluista saa edellämainitunlaisen käsityksen. Valmetin vuosikertomus ja tilinpäätös vuodelta 1953 lisäselvityksineen on ollut valiokunnan käytettävissä. Niitten perusteella jokaisen taloudellisia kysymyksiä vastuullisesti ajattelevan edustajan on myönnettävä, että Valmetin asioita on hoidettu epätydyttävästi ja virheellisesti, ja kun kysymyksessä on valtion omistama ja rahoittama yritys, niin eduskunnalla täytyy olla, ei ainoastaan oikeus, vaan myöskin velvollisuus lausua käsityksensä asiain hoitamisesta.

Perustelujen loppuosassa sanotaan: „Valiokunta ehdottaa 19 Pl. II:27 a momentilla myönnettäväksi 1 000 000 000 markan suuruisen avustuslainan Valmet Oy:lle. Valiokunta kuitenkin edellyttää, että hallitus ensi syksyyn mennessä hankkii edellä mainitun selvityksen sekä laatii yksityiskohtaisen ohjelman yhtiön uudelleen järjestämiseksi siten, että yhtiön jatkuva ja kannattava toiminta saadaan turvatuksi, ja saattaa asian uudelleen eduskunnan käsiteltäväksi.” Olen sitä mieltä, että meille kansantaloudellisesti ja muussakin mielessä on tarpeellista ja välttämätöntä, että Valmetin toiminta todella saadaan pysyväisesti turvatuksi ja myös kilpailukykyiseksi. Yksityinen häikäilemättömyys tällä alalla ei käsitykseni mukaan ole muuten murrettavissa. Ja se vaatii myöskin valtion mukanaoloa rahoituksen järjestämisessä. On kuitenkin kohtuullista, että eduskunta myöntäessään ratkaisevat määrärahat on täysin tietoinen, mitä niitten puitteissa tapahtuu. Eduskunta on monta kertaa tässä mielessä valtion yritysten taholta johdettu harhaan. On vakuutettu esillä olevien esitysten yhteydessä, että sen jälkeen kun kysymyksessä olevat määrärahat on myönnetty,

ovat yhtiöiden asiat lopullisesti järjestyksessä. Valmet ei tässäkään mielessä tee poikkeusta. On sen vuoksi luonnollista, ettei enää voida luottaa ylimalkaisiin suunnitelmiin, vaan vaaditaan yksityiskohtaista ja todellisuutta kestävää ohjelmaa. Kun se esitetään, silloin voidaan myös antaa Valmetille budjettivaroista se määrä, mikä on tarpeellista. Tässä vaiheessa mielestäni se, mikä mietinnössä ehdotetaan, on riittävä.

Toinen kohta lisämenoarviossa, johon haluan kiinnittää huomiota, on 20 Pl:n II luvun 45 momentti „Valtion huonerakennustyöt”. Hallituksen esityksessä ehdotetaan mm., että momentin määrärahaa saataisiin käyttää Suomalaisen Oopperan teatteritalon laajennus- ja korjaustöitä varten. Puuttumatta tässä yhteydessä lainkaan kyseessä olevan laitoksen tarpeellisuuteen ja sen rakennustarpeisiin on kuitenkin aihetta tuoda esiin se karkea budjettioikeuden vastainen menettely, mihin edellinen hallitus on tällä kohtaa syyllistynyt. Hallitus on yrittänyt ensin saada kyseessä olevan määrärahan valtion huoneiden korjausmäärärahasta, mutta luopui tästä suunnitelmasta asianomaisen esittelijän jyrkän kielteisen kannan vuoksi, koska valtio ei ole velvollinen huolehtimaan Suomalaisen Oopperan teatteritalon kunnosta. Hallituksessa ryhdyttiin tämän jälkeen etsimään jotakin toista tietä ja päädyttiin siihen, että puheena olevalta momentilta kululaitosten ja yleisten töiden ministeriön yleisen osaston esittelystä myönnettiin 36 100 000 mk Oopperan teatteritalon rakennuksen muutostöitä varten ja työvoimaosaston esittelystä 35 000 000 mk laajennustöitä varten vastoin työvoimaosaston esittelyt valmistelevan jaoston yksimielisen kielteistä kantaa. Tällainen menettely, samalla kun se on täysyin budjettioikeuden vastainen, on tässä tapauksessa myös vastoin eduskunnan nimenomaista ja vain muutama kuukausi sitten ottamaa yksimielistä kantaa.

Tämän vuoden valtion tulo- ja menoarvioesityksen käsittelyn yhteydessä eduskunta lausui tämän momentin kohdalla perusteluissa mm. seuraavaa: „Eduskunta lausuu odottavansa, että hallitus huolehtii valtion seerumlaitoksen rakennustöiden aloittamisesta ja eläinlääketieteellisen korkeakoulun ensimmäisen rakennusvaiheen toteuttamisesta käytämällä tarkoitukseen kysymyksessä olevaa valtion huonerakennustyömäärärahaa.” Jos

Helsingin työllisyystilanne olisi vaatinut tai tulisi ensi syksynä vaatimaan tämän määrärahan käyttämistä, silloin olisi eduskunnan lausuman käsityksen mukaan jo olemassa tärkeämpiä työkohteita, kuin mitä edellä mainittu perusteluesitys edellyttää. Jos hallituksen esittämällä tavalla lähdetään hoitamaan asioita, jotka kuuluvat ehdottomasti vakinaiseen budjettiin ja siellä omalta momentiltaan rahoitettavaksi, niin me täällä eduskunnassa emme totisesti tiedä, mihin mikin budjetissa oleva määräraha lopullisesti käytetään. Sen vuoksi olisi mielestäni eduskunnan hyväksyttävä II vastalauseessa ehdotettu perustelu.

Ed. Lahtela: Herra puhemies! Täällä on useissa lausunnoissa esitetty sellainen käsitys, että Valmet Oy:lle luovutettiin aikanaan omaisuus liian korkeasta hinnasta, vieläpä lausuttiin, että tätä Valmet-yhtiötä perustettaessa oli niin kiire, ettei jouduttu edes inventoimaan vastaanotettuja tavaroita. Minäkin olin täällä eduskunnassa siihen aikaan, kun Valmet Oy:tä perustettiin, ja sellaisessa asemassa, että minulla oli tilaisuus kuunnella, miten näitä valtion omaisuuksia siirretään Valmet-yhtiölle ja muille. Silloin vakuuttivat monet asiantuntijat, että omaisuus on Valmetille annettu puolella hinnalla, mikä niiden todellinen arvo on. Minä en käsitä, mistä on nyt saatu sellainen käsitys, että Valmet olisi jo alunperin asetettu siihen tilaan, ettei sillä ollut kunnollisia elämisen mahdollisuuksia. Minun nähdäkseni se on nyt jäljestä päin keksitty Valmetin huonojen asioiden peittämisen vuoksi, jolla tahdotaan Valmetin huono tila siirtää sen esi-isän, Valtion Metallitehtaiden, tilille. Se ei minun käsitykseni mukaan ole oikein, että näin yritetään tehdä. Ei asia sillä parane vähäkään, vaikka me siirtäisimme p.o. Valmetin tappiot esi-isien kannettavaksi eli tekemiksi, sillä Valmethan on sille luovutetut tavarat vastaanottanut ja tilit päättänyt joka vuosi, ja se on ensimmäisestä vuodesta alkaen näyttänyt tuottavan tappiota, ja tappio on vuosi vuodelta lisääntynyt, niin ettei niitä tappioita enää, sen jälkeen kun monelta vuodelta on tilit tehty, voida siirtää sille ajalle, joka oli ennen Valmetia. Se on käsitykseni mukaan tosiasioiden väärään valoon saattamista, jos asia yritetään nyt selittää toisenlaiseksi kuin se on. Tähän

selitykseen ovat tehneet itsensä syypäiksi valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja ed. Rantala, Valmetin hallintoneuvoston puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ed. Peltonen, ja siitä on puhunut vielä kaiken lisäksi mm. kauppaministerikin.

Minun käsitykseni Valmetista on se, että Valmetin asioita ei ole hoidettu niinkuin olisi pitänyt hoitaa, ja se ei silittelemällä parane. Minulle tuli sellainen vaikutelma, kun kuuntelin ed. Peltosen lausuntoa, että siellä Valmetin sisällä on todellisesti pahojakin vikoja (Ed. Nordström: Kyllä niitä on!), vielä pahempia kuin muilla teollisuusaloilla. Ed. Peltonen kehui, että siellä on nyt sellainen työväestö, joka kykenee kilpailemaan kaikkien vastaavanlaisten työmiesten kanssa maailmassa, ja kehui sen elintason olevan harvinaisen korkean (Ed. Peltonen: On se!). — Hän myöntää vieläkin, että elintaso on korkea, mutta kenen kustannuksella siellä on korkea elintaso (Ed. Peltonen: Oman työnsä kustannuksella! Ei ainakaan Lahtelan kustannuksella!). — Omalla kustannuksella se ei voi olla korkea, kun liike on tuottanut suuria tappiota, senhän nyt joka ainoa käsittää. Ei mikään tappiota tuotava liike edellytä kehuttavan korkeaa elintasoakaan varsinkaan Suomessa, jos sen johtajista työmieheen asti pysytään omalla kustannuksella oikeassa elintasossa, siinä elintasossa, mikä on kansan suuren enemmistön elintaso, eikä aleta pöyhkeilemään sillä, että siellä pitää olla korkeampi elintaso kuin muualla (Ed. Hietanen: Mikäs se kansan elintaso on?). Kokonaisuudessaan kansan elintaso on joka paikassa paljon alempi, kuin mikä se on Suomen teollisuuslaitosten herrain ja työmiesten parissa (Ed. Peltonen: Nostetaan sitten elintaso!). Eikö esim. metsätyöläisten elintaso, joka on 40 % alempi kuin teollisuustyöväen elintaso, oteta huomioon ollaan silloin, kun keuhutaan teollisuustyöväen elintaso? Teollisuustyöväen elintaso voidaan pitää Suomessa korkeana sillä perusteella, että maksetaan kaikenlaisia tukia valtion toimesta ja että Suomessa ovat kaikkien teollisuustuotteiden hinnat jopa 50-60 % korkeammat, kuin millä vastaavia tuotteita saataisiin ulkomailta (Ed. Peltonen: Niinhän ne ovat maataloustuotteetkin!). Kansan kustannuksella pidetään teollisuustyöväen elintaso sillä lailla liian korkeana. Minä toivoisin, ettei sitä Valmetissa nostettaisi niin

korkeaksi, tuotteiden ostajain ja kaiken lisäksi veronmaksajain kustannuksella, että sitä kannatta oikein hallinnon puolesta tulla tänne kehumaan, että siellä on harvinaisen korkea elintaso. Pitäisi muistaa, että mm. metsätyöläiset, joita on 60 000-70 000 tässä maassa, ja muut maaseutulaiset maksavat suurelta osalta viulut teollisuustuotteiden korkeissa hinnoissa teollisuustyöväen korkeista palkoista. Siitähän ei päästä mihinkään.

Minun käsitykseni mukaan on väärää talouspolitiikkaa, että joidenkin kansalaisryhmien palkan ja elintason pitää olla paljon korkeampi kuin mitä se on yleensä muilla. Minä toivon, että kun kerran liike tuottaa tappiota, niin pitäisi myöskin ottaa huomioon se, minkälaiset palkat siellä maksetaan johtajista työmieheen asti, ja jollakin tavalla saada tasapainoa siltäkin puolen eikä luottaa yksinomaan vain siihen, että veronmaksajat ovat ne, jotka joutavat maksaa korkeiden tuotteitten hintojen lisäksi miljardin miljardin perästä tappion täyttämiseksi. Kun mm. metsätyöläisten pitää elää 40 % halvemmalla palkalla kuin teollisuustyöväen, niin tottakai on vika teollisuustyöväen palkoissa, kun maamme teollisuustuotteilla ei ole menekkiä ulkomaille syystä, että ne ovat liian korkeissa hinnoissa (Ed. Haapanen: Entäs poronliha?). — Sama se on kaikilla aloilla. Minä olen sitä mieltä, että kaikkien tuotteiden hinnoissa on päästävä alempaan kustannustasoon, vasta sitten voidaan puhua kannattavasta teollisuustoiminnasta Suomessa. Ei se ole kannattavaa teollisuustoimintaa, jos meidän on tuettava kaikella lailla yhtä hyvin yhtä kun toistakin alaa. Sillä tavallahan elintaso saadaan normaalksi ja työtä riittävästi, että tuotantokustannukset saadaan alenemaan ja että tuotteiden hinnat laskevat samassa suhteessa kuin tuotantokustannuksia lasketaan. Eihän se vähääkään muuta elintaso huonommaksi, jos tuotteiden hinnat laskevat, ja eihän toisilla kansalaisilla ole oikeutta pitää korkeampaa elintasoakaan itselleen kuin vastaavanlaisissa toimissa olevilla toisilla kansalaisilla on. Se on väärä kehitys ja väärä kanta, jos selaista aiotaan edelleen pitää voimassa.

Jos siis, niinkuin täällä on vaadittu — (Ed. Peltonen: Puhu poroasioista, ymmärrät niitä paremmin!) — minä huomauttaisin ed. Peltoselle, että Peltosen ei kannata

sen jälkeen kun hän on hoitanut Valmetin asiat, niinkuin ne on hoidettu, puhua poroasioista eikä myöskään teollisuusasioista — ja puhuttu, että tässä maassa on väärä kehitys ja että pitäisi enemmän lisätä teollisuutta, niin kyllä minä toivoisin, että sitä asiaa mietittäisiin, kun ei nykyisillekään teollisuustuotteille saada riittävää menekkiä ja kun teollisuustyöläisten palkkoja on nyt jo pakko alentaa teettämällä 5 päiväisiä tai 4-päiväisiä viikkoja. Onhan selvä, että kun ei ole menekkiä tuotteille, niin ei teollisuuden lisääminen elintasoja kohota, vaan päinvastoin laskee sitä ja ne elävät sitten loppujen lopussa vain sillä, että siellä on korkeammat palkat, jos ei kannata edes 6-päiväisiä työviikkoja tehdä. Minä toivoisin, että he miettivätkin, ennenkuin puhuvat suurista teollisuustuotannon lisäämisistä, myöskin sitä seikkaa, eikö asiat ole niin järjestettävä, että maamme tuotantokustannukset saadaan alenemaan ja siten saadaan kaikki alat kilpailukykyisiksi, jotta voidaan ulkomaanmarkkinoille viedä tavaroita, koska kaikkia ei kyetä kuluttamaan kotimaassa.

Kun täällä herra pääministeri puolusteli Valmetin asiassa hallituksen esitystä ja kun siitä on valtiovarainvaliokunta mietinnössään poikennut kokonaista 500 milj. markalla ja vielä perusteetkin muuttanut, niin haluaisin tiedustella ruotsalaisen kansanpuolueen eduskuntaryhmältä, joka tietojeni mukaan on yksimielisesti ollut tähän asti sillä kannalla Valmetia koskevassa asiassa, mihin tulokseen valtiovarainvaliokunnan enemmistö on tullut (Ed. Nordström: Kyllä se on sitä edelleenkin!), ja kun herra pääministeri kuuluu samaan ryhmään ja oli toisella eli hallituksen esityksen kannalla, vieläkö ruotsalaisen kansanpuolueen eduskuntaryhmä on kokonaisuudessaan sillä kannalla, millä se on ollut aikaisemmin eli sillä kannalla, mikä on valtiovarainvaliokunnan enemmistön kanta (Ed. Seppälä: Entä maalaisliitto!).

Erikoista huomiota minussa on kiinnittänyt se seikka tässä lisämenoarvionkysymyksessä, että tässä on sidottu 20 Pl:n IV luvun 1 momentissa mainitut työttömyysvarat siten, ettei niitä saa käyttää kesällä muuta kuin määrätty summa niiden maanteiden liikennekuntoon saattamiseen, joita on työttömyysvaroilla talven aikana rakennettu. Minun käsitykseni mukaan on otettava huomioon se, että eduskunta on monena vuo-

tena valtion tulo- ja menoarvion perusteissa ja myöskin erikoisissa toivomuksissa lausunut hallitukselle sellaisen toivomuksen, että kesken rakentamisen olevat tiet on saatava liikennöimiskuntoon. Nyt kun hallitus on asettunut sille kannalle, että käytetään vain se määrä, joka tässä lisämenoarviossa esitetään, niin siitä on ollut seurauksena, mm. se, että sellaiset maantiet kuin Pelkosenniemen ja Sodankylän kuntien välille rakennettava maantie, jonka rakentaminen alettiin jo vuonna 1936 varsinaisilla määrärahoilla ja jonka pituus on vain 55 km ja jota on 18 vuotta rakentaa nyhkytetty eteenpäin ja jonka rakentamiseen on käytetty neljättäsataa miljoonaa markkaa, jo nyt siinä kunnossa, että jos siihen saataisiin käyttää nyt kesän aikana se 8 milj. mk, joka on säästännyt talvityöksi myönnettyistä rahoista, niin tämä tie saataisiin vihdoin autoilla liikennöitävään kuntoon tänä kesänä. Nyt on annettu kielto, että työt on pitänyt lopettaa viime lauantaina, vaikka siellä on ainoastaan toista kilometriä pitkältä sellaista tietä, joka estää autolla liikennöimisen. Kahden kunnan välillä oleva yhdystie ja tie, joka johtaa pitkältä Lapin maantieltä reitin lähimmälle rautatieasemalle, nimittäin Kemijärven asemalle, on jäänyt vuodeksi siihen kuntoon tuon puolentoista kilometrin matkan takia, ettei sitä voida kunnolla liikennöidä. On siis edelleen liikennöitävä yli 30 kilometriä pitimmällä asemalla koko Lapin pitkän tien käyttäjien. Ja valtio maksaa sitten mm. rahtiavustuksia tällä pitkällä maantiekuljetusmatkalla, koska rahtiavustukset maksetaan vain siltä lähimmältä rautatieasemalta, johon tie on. Nyt, kun pidetään tuo toista kilometriä tiestä sellaisessa kunnossa, ettei pääse siitä autoilla yli, niin on pakko edelleen ajaa neljättäkymmentä kilometriä etempänä olevalle asemalle. Onko tällainen tarkoituksenmukaista valtion varojen käyttöä ja onko se sopusoinnussa niiden monien eduskunnan tekemien päätösten kanssa, joissa on kehoitettu hallitusta huolehtimaan siitä, että ne tiet, joita on talvella rakennettu, laitettaisiin liikennöitävään kuntoon? Kyllä kuuluu katkeria lausuntoja niiden tievarsiens vaikutuspiirissä olevissa kylissä, joiden kylien läheisyyteen on rakennettu tie talvella ehkäpä parin kolmen kilometrin päähän kylästä ja sitten jätetty siihen tilaan, ettei kylään pääse autolla. Saattaa olla kak-

sikin vuotta tie siinä kunnossa, ettei kylään pääse autolla. Ei ole muuta keinoa kuin pitää kantaa sillä parin kilometrin matkalla tuotteet (Ed. E. Leikola: Eikö pääse hevosellakaan?). — Ei pääse hevosellakaan. Kun hevosella pääsisi, niin sehän olisi jo jotakin! — Ei tällainen tiepolitiikka voi olla oikeudenmukaista eikä asiallista. Se on monella tiellä valtion varain tuhlausta, ettei huolehdi siitä, että tie saatettaisiin jollakin lailla liikennöitävään kuntoon edes lähimpään kylään asti, vaan jätetään se muutamien kilometrien päähän (Eduskunnasta: Kekkonen on hoitanut ne huonosti! — Missä se vika on?). — Kekkonen valitettavasti ei ole ollut kulkulaitosministerinä! Ei Kekkonen syyksikään pidä kaikkea panna (Naurua). Kyllä niistä synneistä on tässä valtakunnassa muidenkin otettava osa; ei kaikkea, mitä maan ja taivaan välillä tapahtuu, ole pistettävä Kekkonen tilille. Minä luulen, että hänellä on omissakin asioissaan tekemistä (Naurua).

Mutta toinenkin ihmeellinen toiminta on tierakennuspolitiikassa. Meillähän on nykyinen tielaki sellainen, että valtio ottaa lain mukaan osaa kunnan- ja kyläteiden rakentamiseen ja kunnossapitämiseen. Viime vuonna eduskunta lausui yksimielisen voimouksen hallitukselle, että sille momentille pitäisi ottaa jo viime vuonna lisää lisämenoarviossa 500 milj. markkaa. Ei ole korvaa kallistanut edellinen hallitus eikä tämäkään (Eduskunnasta: Tämä ottikin 300 miljoonaa enemmän!). — Tarvittaisiin kolme kertaa 300 miljoonaa ennen kuin se anomusten ruuhka tulisi puretuksi, joka on valmiina odottamassa lain edellyttämiä avustusrahoja (Ed. Jokinen: Oliko se Niukkasen budjetissa?) kulkulaitosministeriön hyllyllä. Siellä on anomuksia, jotka eivät ole vain viime vuoden ja edellisen vuoden anomuksia, vaan vanhimmat ovat kai 10 vuotta vanhoja, odottamassa rahaa, jota lain mukaan olisi heille annettava (Eduskunnasta: Toiset odottavat koko ikänsä!). En minä pidä sellaista talouspolitiikkaa oikeana, että ihmiset, jotka ovat tietömillä alueilla, eivät saa edes kunnan- ja kylätienuotoa käyttäen itselleen tietä, vaan niiden pitää olla kameelin asemassa, kantaa tarvikkeensa kotiin ja kotoa pois päin, samalla aikaa, kun oopperan avustamiseen ja lisärakentamiseen käytetään suuria summia valtion varoja vielä tänäkin vuonna, että siellä olijat saisivat istua toppatuolilla, sil-

loin kun toiset tietömillä alueilla asuvat kansalaiset suorittavat kameelin tehtäviä tässä isiemme maassa. Se ei ole oikeaa asiain hoitamista (Eduskunnasta: Ei ole!). Ei ole ihme, jos syrjäseuduilla on tyytymättömyyttä yhteiskuntaa kohtaa ja jos siellä ihmiset tarttuvat vaikka oljenkorteen, kun ei se sen paremmaksi voi mennä, olipa järjestelmä mikä hyvänsä (Oikealta: Hauku vielä kommunistit!). Siinä on hyvä maa kalastella kellä hyvänsä vaalien edellä lupaamalla kaikkea hyvää näille hätää kärsiville ihmisille. Siinä on myöskin kokoomus vuodesta toiseen niittänyt laakereita lupauksilla samoin kuin lisämaa-asiassakin, mutta ei ole mitään tehnyt lupaustensa toteuttamiseksi. Sitten syytetään vain, jos nämä ihmispoliset sattuvat hairautumaan vaikka minkälaisille teille (Ed. Jokinen: Kuten esim. maalaisliitto!).

Minä toivoisin, että eduskunta ottaisi aivan päinvastaisen asenteen näihin maanteiden ja kyläteiden sekä kunnanteiden rakentamiskysymykseen, kuin on tähän asti ollut. Puhutaan hyvin paljon täystyöllisyyden järjestämisestä, mutta ei yritetä toimia vähimmäisäkään määrässä niin, että se toteutuisi. Ei suinkaan täystyöllisyyttä sillä saavuteta, ettei käytetä rahoja (Eduskunnasta: Oopperan tuoleihin!) varsinaisessa menoarviossa eikä lisämenoarviossa, mutta pistetään ne työtömyysmomentille, joilla sitten kun 2-3 viikkoa, 2—3 kuukautta ihmiset olleet ovat työtömyyskortilla, saavat työtä. Eihän ole tarkoitukseen pitää täystyöllisyyttä yllä, kun näin tehdään. Ja ihmeellinen asia on sekin, että esim. Kemijärven seminaarin rakentaminen, joka alettiin kevättälvella työtömyystöinä, nyt, kun oikea rakennusaika tuli, sanottiin, että työ on lopetettava, ja se lopetettiin viime lauantaina. Oopperan rakentamiseen kyllä pitää olla rahaa (Naurua), mutta ei esim. seminaarin rakentamiseen, siihen ei vain riitä. Yhdellä kertaa annettiin Oopperan vuosikustannuksiin 36 milj. mk ja nyt aiotaan vielä laajentaa tätä laitosta valtion kustannuksella. Kuinkahan paljon siihen sitten, kun se saadaan täyslaajaksi, pitää olla valtion varoja vuosittain, haluaisin kysyä (Oikealta: Yhtä paljon kuin Valmetiin!). — Minä luulen, että Valmetin asemaan se ei pääse pitkiin aikoihin, sillä minulla on se käsitys, että Valmetista ei tule eläjä muuten kuin sillä ehdolla, että sille joka vuosi pistetään miljardi markkaa valtion

tulo- ja menoarvioon, sillä lailla se kyllä elää. — Ei minun käsitykseni mukaan ole muita elämisen edellytyksiä, jos liike on niin laajassa mittakaavassa ja tuotantokustannukset niin korkeita kuin ne ovat tällä kertaa.

Ed. Tiitu: Herra puhemies! Esillä olevassa lisätalousarviossa on kohtia, joihin on aihetta kiinnittää erikoista huomiota.

Kansantaloudelliselta kannalta talousarviota tarkasteltaessa kiintyy huomio ensi kädessä työttömyyden lieventämiseen varattuun 8 500 milj. markan määrärahaan. Tähän tarkoitukseen on jo varsinaisessa talousarviossa varattu 3 500 milj. markan määräraha. Kuluvan vuoden työttömyysmäärärahat nyt jo tekevät 12 000 milj. mk, mikä summa vuoden loppuun mennessä tulee todennäköisesti vielä huomattavasti lisääntymään. Tähän nyt jo säännölliseksi muodostuneeseen miltei ympäri vuoden kestäneeseen työttömyyteen on valtiovallan pakko kiinnittää hyvin vakavaa huomiota. Jos nykyistä menetelmää vielä joku vuosi jatketaan, muodostuvat työttömyystyöt ympäri vuoden kestäviksi ja vievät jatkuvasti vuosittain entistä enemmän sekä valtion että kuntien verovaroja (Ed. Jokinen: Lahtelahan vaati, että ne jatkuvat koko vuoden!). Nykyisen järjestelemän valitessa valtiovalta totuttaa kansalaiset hätäaputyöjärjestelmään, mikä heikentää omatoimista työhön hakeutumistoimintaa ja yksityistä yrittäjätoimintaa. Kansan oikeustajunta on jo pitkälle kehittymässä sille tielle, että odotetaan vain työttömyystöitä eikä omatoimista pyritä hakeutumaan työhön (Vasemmalla: Ei työttömyys-, vaan vapaita töitä!). Tämän suuntaisesta kehityksestä olisi tehtävä loppu.

Me kaikki olemme kyllä yksimielisiä siitä, että yhteiskunnan on varattava rehelliseen työntekoon mahdollisuus jokaiselle sitä haluavalle tai oikeammin sanottuna taloudellinen tila on luotava sellaiseksi, että jokaiselle rehellistä työtä haluavalle kansalaiselle löytyy työtä. Ensimmäinen askel tällä tiellä olisi se, että palkkojen indeksisidonnaisuudesta luovutaan, ja toinen se, että pääelinkeinomme, maatalouden harjoittaminen, tehdään kannattavaksi. Me kaikki tiedämme, että ilman palkkojen indeksisidonnaisuuden poistamista maatalousammatin kannattavaan harjoittamiseen on vaikea päästä. Kokemus

on todistanut suureksi erehdykseksi, että maataloustuotteiden hinnat on jo kolme vuotta pidetty 25 % alle tuotantokustannuksien. Tästä toimenpiteestä suoranaisena seurauksena on, että työttömyys nykyään rasisittaa ensi kädessä maanviljelysseutua. Mm. Etelä-Pohjanmaan kunnissa ei työttömyydestä tiedetty juuri mitään siihen saakka, kun maataloustuotteiden hinnat vastasivat osapuulleen tuotantokustannuksia, mutta nykyisin työttömyys Etelä-Pohjanmaalla, maataloustuotteiden ylituotantoalueella, on muodostunut miltei ylivoimaiseksi.

Maalaisliiton taholta on näiden valtiopäivien alussa eduskunnalle jätetty ed. Virolaisen nimissä eduskunnassa jo ennen käsiteltävänä ollut lakiesitys, lex Vilhula uusintalakialoitteena. Tämän lakialoitteen hyväksyminen tietäisi sitä, että lailla taattaisiin tärkeimmille maataloustuotteille tuotantokustannuksia vastaavat hinnat ja pienille tiloille yleisistä varoista korvattaisiin se ero, mikä on keskikokoisten ja pienten tilojen tuotantokustannuksissa. Olisi hyvin toivottavaa, että hallitus kiireellisesti ryhtyisi valmistelemaan Kekkosen ensimmäisen hallituksen antamaa lex Vilhulan tapaista lakiesitystä, minkä lausituksen täällä eduskunnassa vuoden 1951 valtiopäivillä yhtynyt vasemmisto kokoomuksen avustamana esti. Hallituksen esittämänä tällaisella lakiesityksellä olisi paremmat läpimenomahdollisuudet kuin yksityisellä lakialoitteella.

Hallituksen on hyvä pitää jatkuvasti mielessään se, että kannattava maatalous meillä on yksi varimmista tekijöistä työttömyyttä torjuttaessa. Työttömyyttä torjuttaessa on myöskin kotimaisten tuotteiden ja työliikkeen liikevaihtoveroon kiinnitettävä vakava huomiota. Näiden liikevaihtovero on ehdotomasti liian korkea, ja yleensä verotus kaikkien kansalaisten osalta meillä nykyisin on liian korkea (Ed. Jokinen: Paitsi maalaisen!). Täytyykin suositella hallitukselle ensi vuoden valtion talousarviota laadittaessa Niukkas-budjettia ohjeeksi (Oikealta: Ohoh!). Vain siten päästään alhaisempaan verotukseen. Työttömyyden torjunnassa ja koko talouselämän tervehdyttämisessä huomattavaa osaa näyttelee verotus. Alhainen verotus lisää yrittäjän mahdollisuuksia ja luo uusia yrityksiä ja on siis yksi huomattavista tekijöistä työttömyyttä torjuttaessa. Hallituksen on hyvä harkita myöskin korkokannan las-

kemista, sillä sekin on yksi tekijä työttömyyttä torjuttaessa.

Mutta ennen kuin talouselämän tervehdyttämistoimenpiteet ehtivät vaikuttaa, olisi hallituksen ensi työttömyyskautta varten laadittava sellainen suunnitelma, että työllisyys voitaisiin hoitaa vapaitten työmaitten turvin. Tällaiseen järjestelyyn käsitykseni mukaan on mahdollisuus, koska ilmeisesti varoja valtiolta ja kunnilta menee vapaitten työtilaisuuksien linjalla vähemmän kuin varatyölinjalla. Toivon, että hallitus asettaa tätä kysymystä selvittämään komitean (Vasemmalta: Tiitu puheenjohtajaksi!) kunnallis- ja talousmiehistä sekä valtiovallan edustajista. Käsitykseni mukaan on välttämätöntä jo ensi työttömyyskautena ainakin joidenkin kuntien alueilla kokeilla suosittelemallani vapaitten työmaitten linjalla. Allekirjoittaneella Lapualta on jo kokemuksia siitä, että mm. lainaa järjestämällä yksityisille yrittäjille saadaan tätä työttömyyttä torjuttaessa hyviä tuloksia aikaan.

Tämä työllisyyskysymys on sitä suuruusluokkaa, että sen selvittely olisi pantava viipymättä alulle. Säännölliseksi käyneen työttömyyden perusteellista selvittelyä vaatii ennen kaikkea sekä valtion että kuntien talous.

Ja lopuksi. Kansantaloutemme tervehdyttämisen perusedellytys on pääelinkeinomme maatalouden harjoittamisen kannattavaksi saattaminen. Toivon, että hallitus ryhtyy tässä asiassa kiireellisiin toimenpiteisiin.

Ed. Junnila: Herra puhemies! Haluan vain korjata erään kohdan pääministeri Törngrenin Valmetin asian yhtydessä käyttämästä puheenvuorosta.

Pikakirjoitusreferaatin mukaan herra pääministeri lausui: „Sitä paitsi jo edellinen hallitus oli tehnyt periaatepäätöksen asian hoitamisesta lisämenoarvion puitteissa, vaikkakin hallituksen vaihdos ehti tapahtua ennen lisämenoarvion antamista.”

Väite tällaisen periaatepäätöksen tekemisestä on yksinkertaisesti perätön. On kyllä totta, että edellisen hallituksen aikana käsiteltiin Valmetin asiaa hallituksen iltakoulussa maaliskuussa, muistaakseni 10 päivänä maaliskuuta, käsiteltiin sikäli, että silloinen ministeri Aura selosti Valmetin asemaa ja samalla hallintoneuvoston piirissä laadittuja suunnitelmia Valmetin saneeraamiseksi. Mutta minkäänlaista päätöstä, periaatepä-

töstä tai muuta, ei tehty eikä asiasta edes käyty kunnollista keskustelua. Tämän pääministeri Törngren olisi voinut tarkistaa soittamalla silloiselle pääministerin sihteerille, maisteri Törnqvistille.

Asiallisuuden nimessä täytyy tietysti todeta, että mikä hallitus tahansa olisi joutunut jollakin tavalla ottamaan kantaa tähän Valmetin kriisiin, ennen kaikkea siitä syystä, että tämän suuren yhtiön laitoksia uhkaa toiminnan pysähtyminen, ja se taas toisi mukanaan mm. vaikeata työttömyyspulmia.

Mutta asia erikseen on, onko tämän tuen tapahduttava suoranaisen avustuksen muodossa vai osakepääomaa korottamalla tai lainaa myöntämällä ja kuinka monista sadoista miljoonista tällaisessa tuessa olisi kysymys.

Nykyinen hallitus kantaa siis itse täysin määrin vastuun siitä tavasta, jolla se on Valmetin saneeraamista ehdottanut. Lisäbudjetin lähetekeskustelun aikana herra valtiovarainministerin puheenvuorosta näkyi kovin selvästi pyrkimys kiemurrella vastuusta, vetäytyä edellisen hallituksen selän taakse. Herra pääministeri oli, laatunsa mukaisesti sanonnassaan varovaisempi ja hienovaraisempi, mutta valitettavasti sama pyrkimys kuului myös hänen puheenvuorostaan. Se ei, hyvät herrat, ole erityisen reilua, ja ennen kaikkea se ei pidä yhtä kuivien, milloin tahansa todennettavissa olevien faktojen kanssa.

Ed. Nordström: Herr talman! Ingen av dem, som bildade statsutskottets majoritet vid behandlingen av det nya miljardanslaget för Valmet Oy, var omedveten om att Valmet är i behov av statens fortsatta stöd och att det med andra ord sagt icke var möjligt och icke heller önskvärt att tvinga Valmet att nedlägga sin verksamhet.

Vad däremot statsutskottetsmajoritetens ansåg var, att det stöd som ges till Valmet icke skall ske i form av understöd, utan i form av ett lågprocentigt lån. Och framför allt ansåg utskottetsmajoriteten, att den icke kan och icke vill vara med om att bevilja miljardbelopp av skattededel utan att riksdagen får en fullständig kännedom om Valmets ställning och framtida möjligheter, utan att ett i detalj utarbetat saneringsprogram förelägges riksdagen, förrän riksdagens slutgiltiga inställning till detta företag fastslås.

Statsutskottets alla borgerliga medlemmar

har varit fullt enhälliga i dessa avseenden. Det vore synnerligen beklagligt, ifall de borgerliga medlemmarna av den nuvarande regeringen i dag med sina röster, såsom statsministerns andragande gav en antydan om, skulle tvinga riksdagen att med förbundna ögon svälja detta många miljarder omfattande krav.

Ifall detta sker, kommer de illvädersfåglar att få rätt som vid tiden för denna regerings tillkomst siade om att skattebetalarna skulle dyrt få betala denna allians, vars program närmast skulle bestå i att turvis tillfredsställa än den ena, än den andra partens av de tvenne storas krav på statskassan. Ifall detta sker, måste det anses utgöra ett bevis icke på regeringens inre styrka utan på dess svaghet, som icke ger den ena delen av regeringen möjlighet att avgöra en fråga av större bärvidd, utan att ängsligt blicka omkring sig och fråga efter vilka krav i andra frågor den andra delen eventuellt har i ögnasikte.

I statsministerns andragande här i dag framkom intet sådant nytt som skulle vara ägnat att förmå någon att frångå statsutskottsmajoritetens ståndpunkt.

Jag föreslår därför, att statsutskottets betänkande beträffande Valmet godkännes.

Ed. A. Leikola: Herra puhemies! Koska mm. ministeri Tervo on täällä esittänyt erinäisiä huomautuksia käyttämäni puheenvuoron johdosta, palaan muutamaa pääkohtia lyhyesti.

Olen jo aikaisemmin numeroilla osoittanut, että Valmetin tileistä on poistettu kaikki ennen vuotta 1948 hankittu käyttöomaisuus, ja se on nykyrahoissa ehkäpä 6 miljardin suuruusluokkaa. Lisään tähän sen, että vuonna 1946 silloisilla Valtion Metallitehtailla oli velkaa 2 495 milj. mk, joka ei ollut indeksiin sidottu. Jos lasketaan se inflatiohyöty, mikä tästä on tullut, niin sekä on hyvin monta miljardia markkaa. Tämä kaikki on tullut Valmetin hyödyksi, joten on aivan selvää, että Valmet on päässyt alkamaan erittäin edullisissa olosuhteissa, hyvin paljon edullisemmissa olosuhteissa kuin useat vuosittain perustettavat ja perustetut teollisuuslaitokset jatkuvasti alkavat. Ja silti kannattavat.

Sitten täällä on mainittu siitä, että Yhtyneisiin Paperitehtaisiin vertaaminen ei ole paikallaan, koska Kaipolan tehdasta raken-

netaan ja yhtymä on siis rakennusvaiheessa eikä voi vielä täydelleen tuottaa. Mutta tätä samaahan on juuri nimenomaan Valmetin taholta korostettu Valmetin osalta. On väitetty, että senkin varat ovat menneet rakennustoimintaan eikä se vielä täydellä teholla voi tuottaa (Ed. Myllymäki: Eilen puhuttiin, miten Yhtyneet Paperitehtaat kannattavat!).

Sitten täällä on väitetty ja puhuttu, etten ole esittänyt mitään muuta parannuskeinoa kuin osakkeitten realisoimisen. Kyllä minä esitin hyvin paljon muitakin parannuskeinoja. Esitän niitä nyt uudelleen.

Ensinnäkin Valmetin asioiden perusteellista tutkimusta, joka on kaiken saneerausperusta ja pohja, ei ole tähän asti pätevästi suoritettu. Osakkeitten realisoiminen on hätävara, muutaman kuukauden ajaksi rahoitusta varten siihen mennessä, että ennätetään laatia uudet suunnitelmat ja panna ne täytäntöön.

Esitin edelleen, että hallintoneuvostoon pitäisi saada päteviä ammattimiehiä, todellisia ammattimiehiä. Sitten esitin, että tilintarkastajiksi pitäisi saada päteviä ammattimiehiä. Sitten olen esittänyt, että politiikka poistettaisiin Valmetin työpaikoilta, johtoportaista. Pantaisiin sinnekin ammattimiehiä ja annettaisiin niiden hoitaa asiat. Sitten olen esittänyt parempaa organisaatiota, että työn vastuu tulisi paremmin huomioiduksi. Tässä nimittäin on ollut hyvin suuri vika. Sitten olen esittänyt parempaa työtehoa, parempaa rationalisointia. Sitten olen esittänyt parempia tilauksia, parempia valmisteita, jotka tuottavat paremmin. Sitten olen esittänyt varastojen pienentämistä, jotta rahoituspuoli kevenisi ja korkomenot pienenisivät. Tällä tavalla muut teollisuuslaitokset, jotka ovat rahoitusvaikeuksissa, menettelevät. Sitten olen esittänyt selvempää valmistussuunnitelmaa yleensä, parempaa artikkelien valikointia ja muuta sellaista, ja sitten olen esittänyt selvää normaalia rahoitusta. Siis ei valtion varoilla taikka lainoilla, vaan vapailta markkinoilta (Ed. Tervo: Mistä pankista?). Ja eletävä suu sakkia myöten (Ed. Tervo: Mistä pankista?). — Esim. Suomen Pankista, joka rahoittaa hyvin paljon suuria teollisuuslaitoksia (Ed. Tervo: Leikola antaa suosituksen Suomen Pankille!). Kansaneläkelaitos on myös ja Postisäästöpankki niinkään rahoittanut suuria teollisuuslaitoksia.

Vastustan niinikään tämänhetkistä valtion taholta tapahtuvaa rahoitusta nimenomaan sen vuoksi, että en luota siihen, että nykyinen hallintoneuvosto kykenee asioita hoitamaan, koska he eivät ole ammattimiehiä tällä alalla. En luota myöskään tilintarkastajien kykyyn; samasta syystä. En myöskään luota niihin selvityksiin, joita tähän asti on asiasta esitetty. Enkä luota edes tilinpäätöksiin (Keskustasta: Oikein! — Naurua.) Tarvitaan lisätietoja. (Vasemmalta: Luottaakos puhuja itseensä?).

En ole vastustanut sitä, että Valmet ottaa uusia valmisteita ohjelmaansa, mutta ne pitäisi valita järkevästi, niin että niillä ei sotketa markkinoita, jopa Valmetin omalla alalla ja Valmetin omia markkinoita, ja sillä tavalla aiheuteta tappioita. Olen koko ajan kovasti kannattanut esim. sitä, että Valmet on ruvennut valmistamaan traktoreita, koska se on kansantaloudellisesti erinomaisen tärkeä ja kannatettava asia, ja monia muita asioita olen Valmetin suhteen kannattanut. Mutta luettelini täällä aikaisemmin sellaisia, joita en kannata, koska ne sotkevat markkinoita ja koska niillä aloilla jo on riittävä tarjonta maassa. Sivumennen sanoen en tietääkseni kilpaile Valmetin kanssa ainoassakaan artikkelissa. Ellei Valmet myöhemmin taikka nyt jo valmisteita kilpailua minun kanssani. Se on eri asia; siitä en tiedä (Hilpeyttä eduskunnassa).

Sitten vielä työttömyyskysymyksestä. Olen jo tänään täällä esittänyt työttömyyskysymyksessä sen kannan, että teollisuuden avulla parhaiten työttömyyttä vastustetaan. Teollisuutta olisi siis kehitettävä. Myöskin Valmetia. Valmet on saatava niin hyvin kannattavaksi, että se voi sijoittaa entistä enemmän työntekijöitä, eikä niinkuin nykyinen hallintoneuvosto tekee, että sieltä vähennetään työntekijöitä.

Ensimmäinen varapuhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 19, jolloin asian käsittely jatkuu.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Keskustelu päiväjärjestyksen 2) asiasta jatkuu:

Ed. H a a p a n e n: Herra puhemies! Tässä lisäbudjetissa oikeutetaan valtioneuvosto tavanomaiseen tapaan käyttämään vuoden 1954 aikana kertyviä tuloja menojen peittämiseksi. Tulot ovat pääasiassa verotuloja, ja täytyy sanoa, että edellinen hallitus, Tuomiojan hallitus, oli erittäin toimelias sikäli kuin on kysymys kansan verotaakan lisäämisestä. Erikoisena silmätikkuna olivat pienyrittäjät ja pienviljelijäväestö. Pienyrittäjien verotusta ja verotarkkailua on tehostettu vero-osaston määräyksillä monella eri tavalla. Niihin näyttää riittävän valvovia viranomaisia vaikka millä mitalla. Vaikka suuryritykset puolestaan potevat tarkastuksen puutetta, kuten eilen tuli todetuksi, pienviljelijäväestön työn arvon verotusta myös Tuomiojan hallituksen toimesta korotettiin melkoisesti. Näillä toimenpiteillä onkin saatu verotuotto nousemaan. Se on noussut siitakin huolimatta, että suurille teollisuuslaitoksille puolestaan myönnettiin laajennettu poisto-oikeus, joka merkitsi yhtiöiden verotuksen alenemista ainakin 2.5 miljardilla markalla. Juuri tämän yhtiöille annetun verohelpotuksen vuoksi hallitus kiristi pienviljelijäväestön ja pienyrittäjien verotusta. Muuten tuon hallituksen toimenpiteillä myönnetyn laajennetun poisto-oikeuden laillisuus on vähintäänkin kyseenalainen. Olisi toivottavaa, että nykyinen hallitus ja sen valtiovarainministeri korjaisi ne virheet, joita Tuomiojan hallitus pienyrittäjien ja pienviljelijäväestön verotuksen korottamiseksi teki, ja samalla kumoaisi myöskin sen asetuksen ja valtioneuvoston päätöksen, jolla suuryhtiöille on myönnetty mainitsemani verohelpotus. Näillä toimenpiteillä voitaisiin keventää vähävaraisten kansalaisten verotaakkaa noin 2.5 miljardia ja siirtää se vastaavasti suuryhtiöille, jonkalainen tilanne olikin ennen näitä muutoksia.

Täällä on monissa puheenvuoroissa puututtu myöskin Valmetin kysymykseen. Tällä kertaa, kun on jo tiedossa, että Valmetin määräraha tulee hyväksytyksi hallituksen eh-

Täysistunto keskeytetään kello 16,54.

dottamalla tavalla, tuskin tähän asiaan olisi kovinkaan paljon syytä puuttua. Kuitenkin on eräisiin täällä esitettyihin syytöksiin ja väitteisiin tarpeellista uudelleen palata.

Voidaan todeta, että useita vuosia on tehty määrätietoista työtä Valmetin aseman heikentämiseksi. Tällä hyökkäyksellä on pyritty ensinnäkin supistamaan valtion yrittäjätoimintaa ja toiseksi supistamaan maamme metalliteollisuutta. Samalla, koska varsinkin laivanrakennustuotteita voidaan myydä vain sosialistisen sektorin maihin, toteutuisi Suomen ja Neuvostoliiton välisen kaupankäynnin ratkaiseva väheneminen, tuo eräitten piirien ikuinen toiveuni. Valmetia vastaan käytävässä taistelussa ei ole kaihdettu mitään keinoja. Sitä on käyty eduskunnan puhujalavalta, siitä on kirjoitettu sanomalehdistössä, siinä on ollut mukana osa Valmetin johtavasta henkilökunnasta, ja myöskin monia muita muotoja on käytetty. Yksi ja yhteinen loppupäätelmä on kuitenkin kaikissa Valmetin vihollisten esityksissä ja se kuuluu: Neuvostoliiton laivatilaukset nielevät miljardeja veronmaksajain varoja. Viisivuotiskauppasopimuksen allekirjoittajaa, nykyistä ulkoministeri Kekkosta on tämän asian yhteydessä syytetty, jos ei nyt juuri tietoisesta maansa pettämisestä, niin ainakin siitä, että hän on antanut itseään johtaa harhaan. Valmetin vastustajat ja syyttelijät vaikenevat kuitenkin monista sellaisista tärkeistä kysymyksistä, joilla olisi ollut merkitystä Valmetin aseman kohentamiseen, jos Valmet olisi niiden suhteen ollut tasavertainen muiden yhtymien kanssa (Ed. Vennamo: Huono hoito on suurin syy!).

Ei mainita niiden piirien taholla, jotka puhuvat veronmaksajien varojen tuhlaamisesta, mitään niistä ylimääräisistä arvonvähennyksistä, joita verotuksessa on myönnetty yksityisille yhtymille. Vuodesta 1949 lähtien on näitä arvonvähennyksiä myönnetty yli 3 miljardia mk, ja saajien joukossa esiintyvät Waldenin omistama Säteri Oy., summa 196 miljoonaa, Forssa-Finlayson 213.5 miljoonaa, Ahlström Oy. 19 miljoonaa, Tuko Oy. 84 miljoonaa, Fazer 45 miljoonaa, Rauma-Repola 85 miljoonaa, Kymi Oy. 52 miljoonaa ja Oulu Oy. 300 miljoonaa. Nämä tiedot olen poiminut valtioneuvoston pöytäkirjoista, ja on näitä etuja saaneita yhtiöitä kaikkiaan 60. Olisi erittäin mukavaa kuulla, miksi Valmet ei esiinny näiden yhtymien jou-

kossa. Yksityiset yritykset ovat viime vuosien aikana saaneet useita miljardeja valtiolta lainoja ja avustuksia työttömyysvaroista. Eivätkö nämäkin ole niitä paljon puhuttuja veronmaksajien varoja. Valmet ei näistä varoista ole saanut markkaakaan, vaikka Valmet-yhtymä on samalla tavoin suorittanut työllisyyden säilyttämiseksi tärkeitä töitä. Valmetin johto ja asianomaiset ministerit olisivat velvollisia vastaamaan, miksi Valmet on unohtunut niiden yhtymien joukosta, jotka ovat valtiolta saaneet varoja juuri työllisyyshetimitä.

Veronmaksajain Keskusliitto on suorastaan kauhuissaan siitä, että Valmetin velkoja aiotaan järjestellä. Olisi hyvä kuulla, miksi Veronmaksajain Keskusliitto vaikenä silloin, kun Yhtyneitten Paperitehtaitten ja eräiden muitten puunjalostuslaitosten 2 310 milj. markan velka siirrettiin kokonaisuudessaan valtion velaksi. Valmetin tapauksessa tulevat sille myönnetyt varat valtion omalle laitokselle, mutta Yhtyneille Paperitehtaille suoritettavat lahjoitukset menevät tämän laitoksen omistajille. Jos käsitämme niin, että Veronmaksajain Keskusliitto on sama kuin puunjalostusteollisuus, silloin sen hiljaisuus muissa kuin Valmetin asioissa on täysin ymmärrettävissä. Kilpailevalle yhtymälle Wärtsilälle on eri muodoissa annettu valtion tukea summa, joka ei päädy miljardiin. Osa tästä kulkee valtion budjetin kautta ja osa kulkee rahastoimistietä.

Yhdyn ed. Leikolan puheenvuoroon muutamissa kohdin. Ensinnäkin siinä, kun hän väitti, että Valmetissa on suuri joukko kyvyttöä henkilökuntaa. Ollessani Valmet-komiteassa totesin, että siellä on ainakin 50 sellaista upseeria, jotka eivät pysty tuollaisen teollisuuslaitoksen johtopaikoilla työskentelemään. He ovat saattaneet sotatoimissa olla hyvinkin etevä, mutta teollisuuslaitoksen johtoon ja noiden osastojen johtoon heillä ei minun käsitykseni mukaan ollut kykyä.

Edelleen yhdyn Leikolan epäilyihin siinä, että Valmetin tilinpäätös ei ole oikea, ja katsonkin, että viimeinen välikappale Valmetin vastustajilla on tämä vuoden 1953 tilinpäätös. Tämä on todella ihmeellinen asiakirja. Yhtiön laskutus, kuten tästä tilinpäätöksestä ilmenee, oli 7.2 miljardia mk vuonna 1952 ja 7.1 miljardia vuonna 1953. Tulot olivat siten vuonna 1953 noin 100 milj. mk pienemmät. Mutta tilinpäätöksestä

ilmenee, että menot ovat myöskin pienentyneet ja vieläpä huomattavasti enemmän. Palkkamenot olivat vuonna 1952 2.5 miljardia, vuonna 1953 enää vain 2.2 miljardia. Yleiskulut olivat 1952 2.2 miljardia ja 1953 2 miljardia. Tämä osoittaa, että menot ovat pienentyneet lähes 500 miljoonalla, mutta tulot vain 100 milj. markalla, ja siitä huolimatta saadaan tilinpäätös osoittamaan tappiota 1 miljardi. Tilinpäätöksestä puuttuvat vain raaka-aineiden ja hankintojen hinnat, mutta kun on tiedossa, että niiden hinnat eivät sanottavasti ole muuttuneet, tulee tilinpäätös sitäkin ihmeellisemmäksi. Henkilö, joka jotakin käsittää kirjanpidosta, tietää, että tällainen tilinpäätös on mahdollinen vain siten, että huomattavia omaisuuseriä on jätetty kirjanpidon ulkopuolelle, sillä eihän liike silloin voi tuottaa tappiota, kun myynti pysyy saman suuruisena ja kulut melkoisesti pienenevät, jos kerran vertailuvuonna yhtiö osoitti voittoa. Tämän pulman ratkaisua on allekirjoittaneelle helpottanut se, että satun tietämään kirjanpidon ulkopuolella olevan raaka-aineita ja valmisteita yli miljardin markan arvosta, jotka varaukset, jos käyttäisi tuota nimitystä, on tehty kuluvan tilikauden aikana, siis vuoden 1953 aikana, ja vain sen vuoksi, että tilinpäätös saataisiin tappiolliseksi. Pääosa näistä varauksista esiintyy, jos herrat haluavat tarkistaa tämän tiedon, Turun ja Helsingin telakoilla.

Haluaisin esittää tilintarkastajille, jotka tuntuvat muuten päteviltä tilimiehiltä, muutamia kysymyksiä, jotka saattavat ajan oloon tulla hyvin kiusallisiksi, niin heille kuin vähän muillekin.

Tarkastuskertomuksessa sanotaan seuraavaa: „Raaka- ja tarveaineet on arvostettu hankinta- ja päivänhintoihin sekä valmiin tavaran ja puolivalmisteveraston arvostuksessa on otettu huomioon välittömät työpalikat, materiaalihinta ja osa yleiskuluja.” Näin sanotaan tarkastuskertomuksessa. Minä kysyisin — täällä ainakin ed. Meinander esiintyy tilintarkastajana — suoritettiin tarkastus, niinkuin kertomukseen on kirjotettu. Eikö tilintarkastajille välähtänyt mieleenkään verrata kulujen ja myynnin määriä edellisen vuoden vastaaviin lukuihin? Ja edelleen: Ilmoitettiin yhtiön johdon taholta tilintarkastajille asian todellinen tila ja syy, miksi tilinpäätös oli laadittu sellai-

seksi kuin se oli laadittu? Kun arvostellaan puolivalmisteiden ja raaka-aineiden varastot sillä tavalla kuin tilintarkastajat väittävät ne arvioidun, muodostuu Valmetin tilinpäätöksestä ennemmin voitollinen kuin tappiollinen. Kyllä asia on niin, ettei hyvääkään asiaa saa puolustella vääryydellä. Tämä pitää yhtä hyvin paikkansa niin yksityisiin yrityksiin kuin valtionkin yrityksiin nähden. Tästä huolimatta myönnän, että Valmetin taloudellinen tulos siis vuonna 1953 on melko heikko, vaikka yhtiön todellinen tulos ei olisikaan tappiollinen, on sen tulos kuitenkin verrattuna esim. johonkin Wärtsilään paljon heikompi, sillä Wärtsilän todellinen vuosivoitto ylittää reippaasti miljardin vuodelta 1953. Wärtsilä-yhtymä on tarvinnut vuosikymmeniä muodostuakseen nykyiseksi suuryritykseksi.

Kun Valmetista muutaman vuoden aikana muodostetaan samanlainen suuryritys, tarvitsee se tähän ehdottomasti valtion varoja, ja mielestäni on oikein, että niitä annetaan valtion omalle yritykselle. Yhdyn myöskin varauksettomasti niihin, jotka ovat olleet sitä mieltä, että hallituksen esitys on muuttamattomana hyväksyttävä. Valmet on siksi tärkeä työllisyyden kannalta ja Valmetin työläiset ja toimihenkilöt pitävät välttämättömänä, että yhtiötä ei hajoiteta, niinkuin tällä kertaa suunnitellaan. Haluaisin kuitenkin sanoa, että Valmetin auttaminen tuottaa pysyvän parannuksen yhtiölle vain siinä tapauksessa, että telakat toimivat täydellä teholla. Jos ei saada ulkomaisia tilauksia, tehtäköön silloin kotimaisia laivoja. Työläisille ja toimihenkilöille on tärkeätä, että täystyöllisyys säilyy.

Ed. Jaakkola: Herra puhemies! Käsiteltävänä olevassa lisätalousarviossa 15 Pl:n II luvun 51 momentissa on ehdotettu 1350 mk kotimaisen juurikassokerin tuotannon tukemiseen. Ehdotus johtuu lähinnä edellisen hallituksen tammikuun 1 päivänä tekemästä päätöksestä, jossa sokeri vapautettiin jakelusaännöstelystä. Lisäksi tämä ehdotus johtuu siitä pyrkimyksestä, että sokerin hinnantasausmenettely lopetettaisiin. Valtiovarainvaliokunnan mietintö on tätä ehdotusta kohtaan ollut myönteinen. Tähän mietintöön liittyy kuitenkin SKDL:n vastalause, jossa mm. ehdotetaan kysymyksessä oleva määräraha kokonaan poistettavaksi.

Kun lisäksi mm. niin arvovaltainen edustaja kuin ed. Enne on täällä tähän asiaan kiinnittänyt hyvin suurta huomiota, niin olen sen tähden pakotettu käyttämään tämän puheenvuoron ja esittämään eräitä numeroita nimenomaan juuri sellaisen sokeritehtaan kohdalta, jonka ed. Enne leimasi kapitalistien kaikkein suurimmaksi päätukikohdaksi Suomen niemimaalla.

Ed. Enne otti käsitykseni mukaan erityisesti huomionsa ja suosionsa Länsi-Suomen sokeritehtaan, joka sai valtion apua noin 4 vuotta sitten 200 milj. mk siinä vaiheessa, kun tehdasta perustettiin. Täällä minä olin kuulevinani, että ed. Enne väitti, että tämä on Kansallis-Osake-Pankin yritys ja että siis, kun tällaisellekin tehtaalle hankitaan valtion avustusta sokerijuurikkaan viljelyn tukemiseen, niin silloin tuetaan juuri suurpääomaa ja ennen kaikkea käsitykseni mukaan Kansallispankkia. Tämän ns. lännen sokeritehtaan, Länsi-Suomen sokeritehtaan Säkylässä, oma osakepääoma on 400 milj. mk. Valtionapua on saatu tuo äsken mainittu 200 milj. mk ja velkapääomia on tällä hetkellä yhtiöllä käytössä 630 milj. mk. Entä sitten tuo pääoman omistus, millä tavalla se jakaantuu? Satakunnan ja Varsinais-Suomen kuntia on yhtiön perustajaosakkaina 75 ja näissä kunnissa ovat nämä osakemerkinnät olleet suurin piirtein yksimielisiä, jossa myöskin vasemmiston edustajat ovat olleet yksimielisesti mukana (Ed. Vennamo: Kuulkaas siellä vasemmalla!). Yksityisiä osakkeenomistajia on lännen sokeritehtaalla 16 000. Pankit ovat merkinneet osakkeita seuraavasti: säästöpankit, siis Satakunnan ja Varsinais-Suomen säästöpankit 7.5 milj. mk, samojen maakuntien osuuskassat 7.5 milj. mk ja Kansallis-Osake-Pankki 5 milj. mk. Käytännöllisesti katsoen kaikki Länsi-Suomen sokeritehtaan viljelijät, joita on 9 200 ja joilla on sokerijuurikkaan sopimusala 3 950 ha, ovat tehtaan osakkaita ja omistajia. Lisäksi on alle 10 hehtaarin suuruisilla tiloilla lähes 70 % tehtaan tämänvuotisesta sokerijuurikkaan sopimusviljelyspinta alasta. Tämä Länsi-Suomen sokeritehtaan kohdalta. Kaikki sokeritehtaat mukaan ottaen on sopimuksia Suomen sokeritehtailla 16 500 ha ja sopimusviljelijöitä 27 000 viljelijää, joten keskimääräinen sopimuspinta-ala viljelijää kohti on 0.61 ha, siis 61 aaria.

Kun täällä nyt on kysymys siitä, onko

tässä asiassa kysymys siis tehtaiden tukemisesta vai sokerijuurikkaan viljelyn tukemisesta, täällä jo ed. Jussila mainitsi, että tässä on kysymys ennen kaikkea tuon viljelyn tukemisesta ja että tuon viljelyn pääasiassa suorittavat näitten maakuntien, sokerijuurikasmaakuntien, pienviljelijät (Ed. Vennamo: Oikein!) oman perheensä työtä hyväksi käyttäen (Ed. Vennamo: Oikein!). Tämän työn, mikä näillä sokerijuurikasviljelmillä 16 500 hehtaarilla tänäkin vuonna käytetään, markkamääräinen arvo on noin 1 miljardi Suomen markkaa. Tämä on tietysti vaatimaton luku sen tähden, että me olemme työttömyysasioissa tottuneet puhumaan niin suurista miljardimääristä, että tällainen työ ehkä tuntuu varsinkin siellä äärimmäisellä vasemmalla kovin mitättömältä (Ed. Vennamo: Valmetin avustuksiin verrattuna!). Huomaatan vielä, että juuri siellä Länsi-Suomessa ja Lounais-Suomessa, missä näitä sokeritehtaita on ja missä sokerijuurikasta viljellään, siellä myöskin SKDL:ään kuuluvat henkilöt ovat täällä asialla ja sen tähden ihmettelen, että täällä on pantu heidän yksi pääkellokkaitaan vastustamaan juuri nimenomaan tätä pienyrittäjien suoritamaa yritystä ja pantu aliarvioimaan tällä alalla suoritettun työn arvoa ja merkitystä. Paitsi tuota markkamääristä tuloa, tässä juuri nimenomaan tämän viljelyn avulla opetetaan sokerijuurikkaan viljelijöitä viljelemään maata, siis rationalisoidaan maataloutta, niinkuin ed. Leikola täällä vaati. Hän mainitsi, ettei ole vielä ollenkaan suoritettu maatalouden alalla rationalisointia. Minä olen sitä mieltä, että ne, jotka sokerijuurikasta tehokkaasti viljelevät, ne pienviljelijät suorittavat tiloillaan maataloutensa rationalisointia.

Mitä sitten tulee nimenomaan sinne Satakunnan maille, jossa tämä Länsi-Suomen sokeritehdas vaikuttaa, mistä äsken mainitseni ed. Enne otti esimerkin, niin siellä mm. silloin, kun tämä Länsi-Suomen sokeritehdas haki, pyysi ja sai tuon 200 miljoonan valtionavustuksen, silloin myöskin satakuntalainen SKDL:läinen kansanedustaja, ed. Riihimäki, oli hyvin lämpimästi tällä asialla ja hän on edelleen tälle asialle lämmin (Ed. Vennamo: Mutta hänethän on pudotettu pois!). Tämänkö tähden ed. Riihimäen kansanedustajavakanssi sieltä siirrettiin helsinkiläisille näissä viimeisissä vaaleissa? Ainakin

ed. Enteen puheenvuorosta tuntuu siltä, että ed. Riihimäki on juuri tämäkin asian tähden ehkä joutunut syrjäytetyksi (Ed. Hietanen: Kuuluuko tämä lisäbudjettiin? — Ed. Tiitu: Siitä on määräraha!).

Nyt on kysymys sitten, ovatko nämä sokeritehtaat välttämättömiä, ja käsitykseni mukaan ne ovat välttämättömiä, kun kerran kotimaassa halutaan sokerijuurikasta viljellä ja sitä pystytään viljelemään. Ei siitä juurikkaasta saada sokeria irti ilman tällaisia sokeritehtaita (Ed. Hakilla: Kallista sokeria ne juurikaat!). Ja ovatko sitten kulta-kaivoksia nuo sokeritehtaat? (Ed. Hakilla: 130 mk kilo!). Me tiedämme, että osakkeenomistajille nuo tehtaat, vanhemmatkin tehtaat, ovat pystyneet hyvin vaatimattomia kuponginleikkaamisia tarjoamaan. Ne ovat siis, varsinkin tämä Länsi-Suomen sokeritehdas ja samaten Turengin tehdas, jotka ovat viljelijävien pääasiallisessa hallinnassa, ne ovat välttämättömiä pahoja, joita on pidettävä pystyssä, jotta saadaan sokerijuurikkaan viljelyn tuotteet jalostetuksi kuluttajille kelpaavaan muotoon.

Sitten haluan vielä kajota tuohon 20 Pl:n IV luvun kohdalla olevaan 8.5 milj. markan varaamiseen työttömyystöitä varten, joka siis on aika suuri menoerä myöskin nyt kysymyksessä olevassa talousarvioehdotuksessa. Voimme kysyä, onko työttömyys tullut siihen mittaansa tässä maassa, että valtion on jatkuvasti tähän käytettävä noin 20 miljardia markkaa vuodessa ja että kunnat ovat läikähtymässä tämän työttömyysrasituksen alla. Eikö niistä voida millään tavalla päästä irti? Minä liityn siihen, mitä ed. Tiitu täällä mainitsi, että käsityksemme mukaan niistä päästään irti vain lisäämällä riittävästi vapaita työmaita ja myöntämällä siis valtion ja kuntien varoja vapaitten työmaitten avaamiseen siinä määrin, että tätä tietä tarjotaan kaikille työtä haluaville työtilaisuuksia. Ei meillä ole, herra paratkoon, työstä puutetta, työtä meillä on, sitä on joka paikassa tässä maassa. Mutta käsityksemme on, että rahat tulevat paremmin käytetyksi silloin, kun vapailla työmailla tarjotaan riittävästi työtä kaikille sitä haluaville, ja ajan oloon varmasti tätä tietä myöskin tulemme pääsemään pienemillä yleisillä varoilla ja saamme sillä tavalla helpomalla työttömyyden torjutuksi kuin tällä menetelmällä, että jatkuvasti vuodesta vuo-

teen lisätään määrärahoja työttömyystöimaille ja tällä tavalla siis tehdään veronmaksajien kuorma ylivoimaiseksi (Vasemmalta: Miksi ette avaa? — Sittenhän Valmet saakin rahat!).

Ed. Murto: Herra puhemies! Esillä olevaan lisätalousarvioon sisältyy 11.5 miljardin markan lisäys työttömyydestä aiheutuvien menojen peittämiseksi. Ryhmämme taholta esitettiin jo varsinaisen budjetin käsittelyn yhteydessä huomattavia lisäyksiä työttömyysmäärärahoihin, mutta eduskunnan enemmistö ei hyväksynyt esityksiämme. Porvarien ja sosialidemokraattien taholta silloin väitettiin, ettei työttömyysvaroja tarvita enempää kuin budjettiin oli otettu. Nyt on käynyt selville, että me olemme olleet tässäkin asiassa oikeassa, sillä 11.5 miljardin lisämääräraha on ollu pakko ottaa tämän vuoden lisätalousarvioon.

On ilmeistä, että näin korotettukaan määräraha ei vielä kyseelliseen tarkoitukseen riitä, varsinkaan jos harjoitetaan sellaista työttömyyspolitiikkaa, joka merkitsee kaikille työttömille töiden järjestämistä. Ryhmämme taholta on jo valiokuntakäsittelyn yhteydessä, niinkuin näkyy mietintöön liitetystä vastalauseesta, tehty esitys 500 milj. markan lisäyksestä momentille, joka koskee kesän aikana suoritettavien maantietöiden viimeistelyä.

Hallituksen harjoittamasta työttömyyspolitiikasta on syytä tässäkin yhteydessä lausua muutama sana.

Huhtikuun 29 päivänä jätimme hallitukselle kyselyn, jossa kysyttiin, onko hallitus kiinnittänyt huomiota niihin seuraamuksiin, joita valtiovalan toimenpiteet työttömyystöiden lopettamiseksi ovat aiheuttaneet työläisille ja pienviljelijöille, ja jos on, niin mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä työttömyystöiden kiireellisesti jälleen aloittamiseksi ja väestön toimeentulon turvaamiseksi. Tämän kyselyn esittämiseksi antoi aiheita se, että kuluneen talven aikana on työttömyys tilanne ollut erittäin vaikea. Useissa maamme kunnissa on työttömien määrä noussut jopa 6-10 %:iin asukasluvusta. Näitä tietoja ei tietenkään saa varsinaisista virallisista tilastoista, joihin on merkitty vain osa työttömien määrästä, mutta tiedot perustuvat kuntien antamiin täysin luotettaviin numeroihin. Työttömyystöitä ei

valtiovallan toimesta ole järjestetty läheskään riittävässä määrässä eikä valtiovallan taholta ole täytetty edes työttömyysohjeiden mukaista sijoitusvelvollisuutta. Tästä, että valtio on laiminlyönyt sijoitusvelvollisuutensa täyttämisen, on johtunut tilanteen huomattava kiristyminen. Tilanteen vakavuudesta huolimatta antoi hallitus kuitenkin edellä mainitun määräyksen työttömyystöiden lopettamisesta ja työttömyyskortistoihin jo hyväksytyjen poistamisesta. Työttömyysviranomaiset ovat perustelleet toimenpidettään mm. sillä, että pienviljelijät kadottavat mielenkiintonsa maanviljelykseen ja että peltotyöt jäävät muka suorittamatta, jos heille edelleen järjestetään ansiotuloja työttömyystöistä.

Tähän edellä mainittuun kyselyymme antoi nykyinen työministeri Sumu toukokuun 29 päivänä vastauksen. Ministeri Sumu sanoo, että tilanne noin kokonaisuutena ottaen on tyydyttävä, ja edelleen, että on luonnollista työllisyystilanteen parantuessa työttömyystöiden supistaminen. Tämän lisäksi ministeri esittää tunnetut viralliset numerot työttömyydestä ja on niihin sangen tyytyväinen.

Todellisuudessa on tilanne kuitenkin sellainen, että kymmeniä tuhansia ihmisiä on vailla työtä ja ilman välttämättömyyden toimeentuloon tarvittavia tuloja. Äskettäin julkaistut tilastollisen toimiston indeksisarjat osoittavat, että teollisuuden tuotanto on huhtikuulla 138 pistettä, mikä merkitsee 9 pisteen laskua maaliskuuhun verraten. Tämäkin seikka on omiaan tukemaan sitä käsitystä, että työttömyys ei ole poistunut, ja hallituksen toimenpiteet työttömyystöiden lopettamisesta ovat sitäkin väkivaltaisempia. Mutta tällaiset tosiasiat eivät näy paljon huolestuttavan ministeri Sumua siitä huolimatta, että hän on SAK:n puheenjohtaja, jonka pitäisi toimia työläisten etujen mukaisesti. Ilmeisesti he käsittävät asian siten, että kun Sumu ja muutamat muut sos.dem. puolueen johtajat ovat päässeet hallitustuoleille, niin kaikki asiat ovat kääntyneet hyvin päin eikä arvostelun syytä ole. On syytä mainita, että SAK:n molemmatkin puheenjohtajat, niin Sumu kuin Antikainenkin, heille ominaisia pakkodemokratian menetelmiä käyttäen ajoivat äskettäin SAK:n valtuustossa läpi sellaisen päätöslauselman, joka sisältää suurpääoman etujen mukaisen vakauttamis- ja työttömyyspolitiikan toteutta-

misen. Päätöslauselmaan sisältyy työläisille erittäin turmiollinen pyrkimys ns. työkohtaiseen palkkausjärjestelmään yleisesti siirtymiseksi. Lähtemättä näitä asioita lähemmin selvittämään totean vain, että ne kuuluvat niiden asioiden piiriin, jotka sisältävät sos.dem. johtajien ohjelmaan työläisvastaisen politiikan toteuttamisessa. Vaikka vaaleista on kulunut vasta muutama kuu-kausi, niin kaikki fraasit, joita he esittivät kapitalisteja vastaan ja työläisten puolesta, ovat unhodetut, ja saumaton yhteistyö jatkuu aikaisempia menetelmiä tehokkaammalla tavalla. Monet kunnat, ammattilisten järjestöjen ja työttömien kokoukset ovat lähettäneet lukuisia lähetystöjä Helsinkiin Sumun ym. herrojen puheille osoittamaan, että työttömyys ei ole loppunut, ja vaatimaan työttömyystöiden käynnissä pitämistä. Näihin vaatimuksiin on syytä yhtyä ja toimia kaikin voimin siihen suuntaan, ettei nykyistä työläisten etujen vastaista työttömyyspolitiikkaa jatkettaisi.

Huolimatta siitä, että täällä on paljon puhuttu Valmet Oy:n asioista, haluaisin kiinnittää huomiota eräisiin näkökantoihin. Porvarillisten, lähinnä kokoomuspuolueen taholta selvitetään täällä eduskunnassa, ettei Valmetille pitäisi myöntää lainoja eikä avustuksia. Edelleen he selittävät, kuinka muka „sosialisoitu”, valtion omistuksessa oleva laitos tuottaa pelkkää tappiota ja rasittaa erittäin suuresti veronmaksajia, kun miljardeja miljardien jälkeen myönnetään avustuksia ja lainoja. Tämä on heidän puheensa perussävy täällä eduskunnassa. Kun näiden „sosialisoitujen” valtion laitoksen johtajia, johtokuntia ja myöskin hallintoneuvostoja valitaan, pyrkivät kokoomuslaiset ja muutkin porvarit saamaan niihin omia miehiään. Totuus on se, että enemmistö valtion yhtiöiden todellisilla vaikutusvaltaisilla johtopaikoilla olevista henkilöistä on kokoomuksen ja muiden porvarillisten puolueiden miehiä. Nämä johtajat ja johtelimet eivät pidä huolta siitä, että nämä laitokset menestyisivät ja tuottaisivat voittoa, vaan haluavat, että ne toimisivat suhteellisen huonosti ja tappiollakin. Tämä menettelyn avulla on luotu perusta ja pohja sille propaganda-asenteelle, joka otettu täällä eduskunnassa ja joka serverataan suurelle yleisölle mahdollisimman voimakkaasti ja pyritään antamaan ihmisille sellainen käsitys, kuinka

muka tosiasioilla on todistettu, etteivät „sosialisoidut” laitokset menesty, vaan ovat veronmaksajille tavattomana rasituksena. Tämän asian yhteydessä käyty keskustelu on jääväämättömästi todistanut, että asioiden lavastus on suoritettu tällä tavalla kuin kuin edellä olen maininnut.

Valmet Oy paremmin kuin muutkaan valtion omistamat tuotantolaitokset eivät ole sosialistisia eivätkä sosialisoituja laitoksia (Eduskunnasta: Mitäs ne sitten ovat?), vaan ne ovat valtiokapitalistisia yhtiöitä, jotka toimivat samojen talouselämän säännöksiä tai lakimääräisyyksien alaisina kuin muutkin yhtiöt. Porvarien puheet näiden laitoksien sosialistisuudesta eivät pidä siis paikkaansa. Sosialidemokraattiset johtajat yhtyvät tässäkin näiden yhtiöiden luonteeseen määrittelemässä porvareihin ja sanovat niitä sosialistiseksi, menevätpä vielä niin pitkälle, että sellainenkin toimepide kuin esim. Tannerin, Tervon, Leskisen, Sumun tai jonkun muun asettaminen näiden laitoksien johtajaksi tai hallintoneuvoston jäseneksi on muka sosialismia. Todellisuudessaan asia on niin, että sosialistista tuotantoa tai sosialisoituja tuotantolaitoksia voi olla vain sosialistisessa yhteiskunnassa, joka on kokonaan toisenlainen yhteiskunta kuin kapitalistinen yhteiskunta. Mutta vaikka nämä valtion laitokset ovat luonteeltaan sellaisia kuin ovat ja niitä hoidetaan niin huonosti ja työläisten etujen vastaisesti kuin on tapahtunut, niin me pidämme parempana sijoittaa valtion varoja valtion laitoksiin, sen sijaan että niitä annettaisiin suorana lahjoituksena yksityiskapitalisteille, kuten porvarit ja lähinnä juuri kokoomuslaiset pyrkivät tekemään. Eräs suuri yksityiskapitalistien hallussa oleva yhtiö, joka toimii Pohjois-Suomessa ja joka tunnetaan nimellä Kemi-yhtiö, on viime aikoina häärinyt erittäin aktiivisesti valtion varojen, lähinnä Suomen Pankin varojen kimpussa. Toista vuotta sitten tämä yhtiö ilmoitti joutuneensa sellaisiin vaikeuksiin, ettei se voi jatkaa toimintaansa ilman valtion tukea. Suomen Pankin taholta myönnettiin luottoa miljardeihin nouseva summa. Eräs Suomen Pankin edustaja ja yhtiön johtokunta laativat suunnitelman, jonka mukaan vuoden 1953 aikana supistetaan tuotantoa niin paljon, että liikevaihto putoaa lähes puoleen. Tämä suunnitelma laadittiin siinä mielessä — kuten herrat selittivät —

että yhtiön tappiollinen toiminta saadaan voitolliseksi. Kun yhtiön liikevaihto oli vuonna 1952 5.5 miljardia markkaa, se supistui edellä mainitun suunnitelman mukaisesti 2.9 miljardiin markkaan. Vuoden 1953 tilinpäätös osoittaa, mikäli se on oikein laadittu, etteivät tappiot olleet poistuneet, vaan niitä oli tullut lisää yli miljardin markan. Näin ilmoitettiin Suomen Pankille. Nyt olisi ollut Suomen Pankin etujen mukaista, että yhtiölle ei olisi myönnetty peniäkään uusia lainoja eikä takuita ilman reaalitykkuuksia. Mutta yhtiön taholta kuitenkin esitettiin, että Suomen Pankin taholta luovuttaisiin yli 2 miljardiin markkaan nousevasta kiinnityksestä, mikä käytännössä merkitsee pankin myöntämien varojen tuulialajolle jättämistä. Ainoana perusteena yhtiö ilmoitti, että ellei näin menetellä, niin yhtiö ei saa lainaa eikä luottoa muilta rahalaitoksilta. Kokoomuspuolueen, maalaisliiton ja sosialidemokraattisen puolueen edustajat ovat olleet hyväksymässä tämän ratkaisun. Siinä ei ole puhuttu veronmaksajien lisääntyvistä rasituksista, sen paremmin kuin puhuttiin silloinkaan kun eduskunnassa myönnettiin yli 4 miljardia hinnantasausrahaston varoja suuryhtiöiden hyväksi.

Tässä vain eräitä esimerkkejä, joista näkyy minkälaista politiikkaa porvarit harjoittavat valtion varoilla. Samalla näemme, miten he yrittävät väärin selityksien avulla johtaa suurta yleisöä harhaan. Me tulemme kuitenkin pitämään huolen siitä, ettei heidän harjoittamallaan politiikalla tule olemaan yhtä hyvää menestystä kuin aikaisemmin.

Ed. Kämäräinen: Herra puhemies! Kahden viime talven aikana on maassamme ollut laaja työttömyys. Työttömien luku oli vuonna 1953 65 700 ja viime talvena 53 800. Tämäkin käsiteltävänä oleva lisämenoarvio kertoo tästä kansankuntaa kohdaneesta onnettomuudesta. Onhan tähänkin merkitty työttömyysmenoja eri momenteille yhteensä noin 11 500 milj. markkaa, ja koko työttömyysmenojen summa yhdessä varsinaisen menoarvion kanssa nousee valtion osalta tältä vuodelta noin 22 000 milj. markkaan. Vuoden 1953 työttömyysmenot olivat 25 000 milj. mk. Kun tähän lisätään kuntien osuus, joka voitaneen arvioida noin 10 000 miljoo-

naksi markaksi vuodessa, nousevat valtion ja kuntien työttömyysmenot kahden vuoden ajalta ainakin 65 000 milj. markkaan. Tämä on huikea summa, johon voidaan verrata vain sotakorvaussuorituksia ja maanhankintalain toimeenpanoon käytettyjä rahamääriä. On selvää, että näin suuret työttömyysmenot rasittavat suuresti veronmaksajia, erikoisesti kuntien taloutta ja kuntien verovelvollisia ovat työttömyysmenot kovasti koettelleet. Lukuississa kunnissa ovat työttömyysmenot nostaneet tuntuvasti veroäyrin hintaa. Täällä puhutaan eräissä kunnissa tämän nuosun olleen jopa 2:50 markkaakin äyriä. Kun kuntien menoja on viimeisten kahden vuosikymmenen aikana muutenkin lakisääteisillä menoilla suuresti lisätty, vaikeutavat kuntien veronmaksajat kohtuuttoman raskaiden verotaakkojen alla. Maalaiskuntien veronmaksajain suurelle enemmistölle pienviljelijöille ja muille pientuloisille verovelvollisille on kunnan vero moninkertainen valtion tulo- ja omaisuusveroon verrattuna. Kun tulo- ja omaisuusvero näille pientuloisille on vain joitakin satoja tai muutama tuhat markkaa, saattaa kunnan vero nousta useihin kymmeneen tuhansiin markkoihin vuodessa. Sellaisten veromäärien suorittaminen on suurelle osalle verovelvollisia ainakin Ylä-Savossa ylivoimainen tehtävä. Sitä osoittavat siellä Ylä-Savossa useitten kuntien kymmeneen miljooniin markkoihin nousevat verorästit. Kun kansalaisten yleisenä toivomuksena on verokuorman keventäminen, olisi veronalennukset ensi sijassa kohdistettava kuntien verojen alentamiseen. Kun kunnilla ei ole osaa eikä arpaa niissä tekijöissä, joista työttömyys aiheutuu, olisi kunnat, jos työttömyys edelleen jatkuu, kokonaan vapautettava työttömyysasioiden hoidosta ja työttömyysmenoista. Työttömyys on laajinta maaseudulla. Se on laajimpana esiintynyt siellä, missä sopivia ja hyödyllisiä työkohteita on olemassa miten paljon tahansa. Työtä olisi tehtävä useimpien maatilojen rakennuksissa, pelloilla ja metsissä, mutta maatilojen rahatulot ovat nykyisin niin pienet, että välttämättömistäkin tehtävistä, jotka kysyvät rahamenoja, täytyy pidättäytyä. Pientilallisten on kiireen kaupalla etsittävä ansiotöitä, ja jos niitä ei ole saatavissa, on liityttävä työttömien joukkoon työttömyyskorttia pyytelemään. Harvalla keskikokoisella tilallakaan käytetään palkattua työvoimaa muulloin kuin

kesän kiireisimpänä aikana. Tilan töistä pyritään mahdollisimman paljon selviämään perheen omin voimin. Menetellään näin, koska tilojen rahatulot eivät riitä suuremmassa määrin vieraan työvoiman palkkamiseen. Tämä tilanne luonnollisesti lisää suuresti määrin maaseudun työttömyyttä.

Ennen sota-aikaa käytti maatalous laajassa mitassa palkattuja työntekijöitä, ja olen varma siitä, että jos maatalous saatettaisiin kannattavaksi, antaisi se nytkin työtä ympäri vuoden usealle kymmenelle tuhannelle palkatulle työntekijälle, ja pientilalliset suorittaisivat nykyistä enemmän työtä omilla tiloillaan eivätkä olisi työttömien joukkoa lisäämässä.

Pari viikkoa sitten täällä keskusteltiin ulkolaisten polttoaineiden maahantuonnista ja halkokysymyksestä. Siinä keskustelussa tuli todetuksi, että jos ulkolaisten polttoaineiden maahantuontia rajoitettaisiin siihen, mikä on aivan välttämätöntä, se suuresti lisäisi halkojen menekkiä, halkojen hinnat nousisivat sellaiselle tasolle, että niitä kannattaisi tehtä varsille toimittaa, ja ne halkojen hakkuu- ja ajotyöt antaisivat taas työtä kymmenille tuhansille työntekijöille ja rahatuloja maaseudulle.

Eräissä edellisissä lausunnoissa täällä ja eräissä sanomalehdissä on kirjoitettu epäystävällisessä äänilajissa tässä lisämenoarviossa olevista maatalousmäärärahoista. Näiden määrärahojen johdosta on eräissä lehdissä selitetty, että maatalous meillä kulkee kainalosauvojen varassa. Mutta tässä kirjoittelussa ei ole milloinkaan muistettu, että myöskin kotimarkkinanteollisuus elää kokonaan korkean tullisuojaan varassa. Tulleja pyritään nykyisinkin suuresti nostamaan. Jos tullisuoja teollisuudelta poistetaan, pysähtyvät teollisuuden pyörät samana päivänä. Teollisuus ei pyöri tappiolla, niin kuin maatalouden täytyy tappiolla työskennellä.

Kun kaksi vuotta sitten selluloosan hinta vientimaissa laski, uhkasivat selluloosatehtaatkin kokonaan lopettaa tuotannon, vaikka ne edellisenä vuotena olivat saaneet miljardivoittoja. Näin ei tapahdu maataloudessa, vaikka se työskentelee tappiolla. Kun maataloutta tuntemattomissa kansalaispiireissä ei käsitetä, miten tappiota tuotava maatalous voi pysyä pystyssä, eivätkä sen vuoksi usko tappiolukuja, on syytä huomauttaa, että se tapahtuu perheen omien jä-

senten työpalkkaa alentamalla kolmanneksen siitä, mitä maatalouspalkkatyönormit ovat, ja se tapahtuu työpäivää pitentämällä ja „tuppivyötä” kiristämällä. Siellä pien- ja keskikokoisilla tiloilla täytyy monessa suhteessa elää varsin vaatimattomasti, mutta tällaista menettelyä ei tunneta teollisuuden piirissä.

Pienviljelykseen perustuvan maatalouden luonnollisin ja tärkein myyntiartikkeli on maito ja maitojalosteet. Maitoa tuotetaan meillä yleiseen kulutukseen noin 2 000 milj. kiloa vuodessa. Muutama kuukausi sitten saatettiin julkisuuteen tutkimuksen tulos maidon tuottajahinnasta. Siitä kävi selville, että maitoa tuotetaan 6—7 markan tappiolla kiloa kohti. Kun maidon tuotanto on 2 000 milj. kiloa, on maatalouden tappio jo yksistään maidon osalta 12 000—14 000 milj. mk vuodessa. Siihen summaan hyvin mahtuu kaikki maatalouden tukipalkkiot, ne kainalosauvat, ja vielä jää tuhansien miljoonien ylijäämä maatalouden lahjana kuluttajille. Näin ollen olisi varmaan oikeamielisempi menettely lopettaa pilkallinen puhe maatalouden tukemisesta ja kainalosauvoista.

Maidon oikean hinnan määräämisen esteensä on ns. indeksi, jolla ei ole mitään tekemistä maidon tuotannon kustannuslaskelmien kanssa. Sillä tehdään vain suurta vääryyttä maidon tuottajille, pien- ja keskikokoistilallisille. Määrättäköön maidolle, maitojalosteille ja kaikille muillekin maataloustuotteille tuotantokustannuksia vastaava hinta, niin maatalouden harjoittajat eivät pyydä valtion tukipalkkioita.

Mitä työttömyyksiin tulee, on syytä todeta, että ne työt, mitä työttömyystöinä on tehty, ovat useimmissa tapauksissa tulleet kovin paljon kalliimmiksi, kuin mitä ne normaalityönä olisivat maksaneet, ja monien työttömyyskohteina tehtyjen töiden tarpeellisuudesta voidaan olla hyvinkin eri mieltä. Näiden seikkojen vuoksi olisi syytä pyrkiä hoitamaan työllisyyskysymys niin, että milloin elinkeinoelämä ei voi tarjota riittävästi työtä, olisi hallituksen järjestettävä tarpeellinen määrä vapaita töitä.

Hyödyllisiä työkohteita kyllä on miten paljon tahansa. Mm. vesiperäiset viljelyskelpoiset ja metsänkasvuun sopivat suot, korvet ja rämeet, joita on maassa satoja tuhansia hehtaareita, pitäisi ensi tilassa saada kuivatetuksi. Niiden kuivattaminen olisi varmaan

hyödyllinen toimenpide niin yksityis- kuin kansantaloudenkin kannalta katsottuna.

Nykyisen hallituksen ohjelmaan kuuluu täystyöllisyyden aikaansaaminen. Toivottavasti hallitus tässä erittäin hyvässä pyrkimyksessä onnistuu. Täystyöllisyys on niin arvokas tavoite, että siihen kyllä jokaisen hallituksen pyrkiä kannattaa.

Ed. Brander-Wallin: Herra puemies! Täällä käytyä keskustelua seurattaessa havaitsee saman seikan, minkä usein ennenkin on havainnut, että valtion johtamia ja omistuksessa olevia niin liike- kuin muitakin yrityksiä tuomitaan ankarasti. Moititaan valtion yritysten kannattamattomuutta, mutta samanaikaisesti pyritään estämään niiden kannattavuus kieltämällä määrärahoja tai pyrkimällä muuten estämään niiden taloudelliset mahdollisuudet.

Meillä on valtion rautateitten taholta pyritty hoitamaan liikennettä niin, että se kannattaisi itsensä, siirtymällä lyhyillä rataosilla linja-autoliikenteeseen. Mutta lupia näille toimenpiteille ei ole saatu siinä määrin kuin olisi haluttu. Työttömyystöinä meillä rakennetaan valtion ja kuntien varoilla huomattava määrä teitä. On luonnollinen asia, että yhteiskunnan on huolehdittava siitä, että kansalaisilla on työtä, mutta luulisi olevan yhtä luonnollista, että kun näillä teillä liikennöidään, valtio on samassa asemassa kuin yksityinenkin liikennöitsijä. Kun valtionrautatiet pyrkivät siirtymään autokuljetuksiin matkustajaliikenteessä, näyttää siltä, että juuri niiden taholta, joiden pitäisi huolehtia varsinkin valtion eduista, pyrkimys jarruttaa valtion yrityksen kannattavuutta. Erikoisesti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön autoasiainosastossa on suhtauduttu kielteisesti valtionrautatien junakuljetusten siirtymiseen linja-autoliikenteen kannalle. Monet toimenpiteet on tarvittu, ennen kuin lupia on saatu, vaikka kannattavuus saataisiinkin juuri hoitamalla liikenne autoilla. On turhaa täällä puhua valtion yritysten kannattamattomuudesta, jos valtion omien virastojen taholta ei asiaa haluta hoitaa niin kuin pitäisi. Kun viitataan siihen, ettei pidä tehdä jo olemassa olevia yrityksiä kannattamattomiksi, pitäisi tämä periaate huomioida tasapuolisesti eikä myöntää liikennelupia yksityiselle, jos valtio hoitaa linjan hyvin. Tätä

ei ole kuitenkaan tasapuolisesti huomioitu, vaan on yksityiselle myönnetty liikennelupia, vaikka se ei olisi ollut tarpeellista liikenteen kannalta (Eduskunnasta: Ohoh!).

Erikoisesti Porissa on kiinnitetty huomiota siihen kankeuteen ja vastustukseen, joka on kohdistunut valtion linja-autojen matkustajaliikenteen vuorojen hoitamiseen. Edellä mainittu autoasiainosasto ei näytä hyväksyvän vuorojen lisäämistä, vaikka autoilla kulkevat toivoisivatkin valtion autoille useampia vuoroja, mikä olisi matkustajillekin paljon halvempi. Tavallinen veronmaksaja ei voi ymmärtää, miksi valtion autot eivät saisi liikennöidä valtion varoilla rekennetuilla teillä niin usein kuin yksityisetkin (Ed. Koivisto: Kyllä valtio pitää liiankin hyvin puolensa!). Siksi olisikin toivottavaa, että ne, jotka hoitelevat valtion asioita eri viirastoissa ja yrityksissä, tosiaankin pyrkisivät tekemään nämä kannattaviksi eikä vain puhumaan siitä, ja että myöskin porvariryhmien edustajat ajattelisivat koko kansan etua eikä vain muutaman yksityisen tai sen firman tai pankin etua, jonka virkapaikan tai edun katsovat itselleen kannattavammaksi, kun puhuvat valtion yritysten kannattamattomuudesta eduskunnassa.

Ed. Hallberg: Herra puhemies! Täällä useissa puheenvuoroissa on mm. kosketeltu sitä, että on suurille metalliteollisuutta harjoittaville yhtiölle annettu avustusta muodossa jos toisessakin. Mm. ministeri Tervo puheenvuorossaan tästä mainitsi. Tähän pyytäisin huomauttaa, että tällaista avustusta ei tietääkseni ole annettu näille yhtiöille, vaan tällainen käsitys on johtunut siitä, että aikoinaan silloisen pääministerin, nykyisen ulkoministeri Kekkonen tekemä kuuluisa kauppasopimus itään oli tehty sellaisilla hinnoilla, etteivät eri yhtiöt sovitulla hinnoilla katsoneet voivansa ottaa toimittakseen laivoja, proomuja, koneita ja muita sopimukseen kuuluvia artikkeleja, vaan katsoivat toimituksen mahdolliseksi vain normaalihinnoilla. Näin ollen oli luonnollista, kun nämä pakotettiin alihintaan toimittamaan, että hinnan ero oli maksettava näille toimittajille, ja se tapahtui valtion varoilla. Tämä on kokonaan toista kuin sellaiset jälkikäteen maksettavat avustukset, joista Valmetin avustusten yhteydessä on kysymys. Sitten kun eri yhtiöt olivat tilaisuudessa vapaaehtoista

tietä tekemään samanlaisia hankintakauppoja, ne itse sopivat hinnat, eikä viime vuosina tietääkseni minkäänlaiset avustukset missään hinnantasaumusmuodossa tai muussa ole tulleet kysymykseenkään, vaan ovat nämä toimineet kokonaan omin voimin. Erikaisen tärkeätä on katsottu olleen sen, ettei näissä toimituksissa ole tapahtunut myöhästymisiä, sillä niistä myöhästymisistä on ollut kova jälkimakso. Näin ovat muut yhtiöt aikanaan aina suorittaneet toimituksensa, mutta valitettavasti Valmetin toimitukset ovat myöhästyneet useita kertoja, mistä on muun tapin lisäksi koitunut sille huomattavia maksuja.

Ed. M. Leskinen: Herra puhemies! 15 pääluokan II luvun 48 momentille hallituksen esityksessä on merkitty 530 milj. markan arviomääräraha meijereille voin ja juuston hintojen alentamisesta aiheutuvien korvausten suorittamista varten. Koska valtioneuvosto on esityksen antamisen jälkeen päättänyt jatkaa meijereille suoritettavan korvauksen maksamista aina kesäkuun loppuun asti, on valiokunta merkinnyt momentille lisäystä 140 milj. mk. Kun valtioneuvoston edellä mainittujen päätösten tarkoituksena ei ollut alentaa maataloustuloa, niin on kohtuullista, ettei se tapahdu myöskään kotivoin valmistajain kohdalla. Sen vuoksi tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään ehdotuksen, että 15 pääluokan II luvun 48 momentin perusteluissa lausuttaisiin, että eduskunta katsoo aiheelliseksi huomauttaa, että myöskin niille karjan haltijoille, joiden maidon meijeriin kuljettaminen vaikeiden tiesuhteiden ja muiden syiden vuoksi aiheuttaa kohtuuttoman suuria kustannuksia, olisi myös kotivoin valmistamisesta suoritettava korvausta.

Edelleen koskettelen myöskin 15 Pl:n II luvun 51 momenttia. Sille on merkitty 1150 milj. markan arviomääräraha kotimaisen juurikassokerin tuotannon tukemista varten. Määräraha on tarkoitettu kotimaisille sokeri-juurikastehtaille jaettavaksi avustuksia varten. Avustusten suuruus tulisi vaihtelevaan eri tehtailla tuotantokustannuksien mukaisesti, Salon tehtaalle noin 14 mk ja muille tehtaille noin 28 mk jokaista tuotettua sokarikiloa kohti. Kun kustannukset eri tehtailla huomattavasti poikkeavat toisistaan, niin olisi ennen määrärahan myöntämistä

perusteellisesti tutkittava, eikä löytyisi keinoja etenkin kaikkein huonoimmin kannattavien tehtaitten tuotantokustannuksien alentamiseksi, ja vasta sen jälkeen päätettävä uuden esityksen pohjalla määrärahan myöntämisestä. Asian ratkaisu voidaan siirtää, koska viljelijöille on kolmivuotiskaudeksi eli vuosiksi 1954—1956 turvattu sokerijuurikaista maksettavat hinnat ja tehtaat vasta syksyllä joutuvat ostamistaan juurikassadoista hinnan suorittamaan. SKDL:n vastalauseessa edellytetään, että hallitus antaa syksyyn mennessä uuden esityksen, jolla sokerijuurikasviljelyn tuotantokustannukset turvataan teollisuuslaitoksia hyödyttämättä. Olisi siis asiallista siirtää esitys määrärahan myöntämisestä kuluvan vuoden viimeiseen lisätulo- ja menoarvioon, ja tältä perusteelta tulenkin yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään, että 15 Pl:n II luvun 51 momentti poistettaisiin.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! On syytä esiintuoda, että nämä nyt esillä olevat Valmetin avustusvarat vastaavat noin 2½ vuoden maaseudun rakennuslainavaroja. Maaseudulla on halpakorkoisista lainavaroista suuri puute, ja moni lainan tarvitsija jää ilman välttämätöntä lainaa. Meidän on tällöin muistettava ja huomioitava, että nyt vasemmisto ajaa täällä heidän rahojansa Valmetiin, siis toiminta tapahtuu maaseudun tarvitsijain kustannuksella.

Ed. Hakala: Herra puhemies! On muistettava kolme seikkaa, kun Valmetia arvioidaan. Ensinnäkin se lähtökohta, josta Valmet alun perin lähti, ja mukautumisvaiheet, jotka sillä on ollut. Toiseksi siihen sisältyvät tavattomaan suuret investoinnit, ei ainoastaan siis rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin, vaan nimenomaan sen ammattitaitoiseen henkilökuntaan nähden. Ja kolmanneksi se, että Valmetiin sisältyy mitä erilaisimpia tehdaslaitoksia ja peräti erilaisin tuloksin johdettuja. Tätä on tässäkin yhteydessä vahvasti korostettava, koska juuri se heikoin ja tappiollisin osa heittää varjonsa niihinkin, joiden tulokset ovat olosuhteet huomioon ottaen tyydyttäviä. Ei saa heittää „lasta pesuveden mukana pellolle”. Nimenomaan tämä on muistettava, kun ajatellaan lentokonetehtasryhmää, jota kyllä rassittaa muiden vanhojen rasitusten lisäksi

Kuoreveden tehtaan mitä epäedullisin sijainti maantiekuljetusten takana. Kun ajatellaan sitä hyvää henkilökuntaa, joka toimii näissä tehtaissa, niin todella syytä yhtyä siihen toivomukseen, jonka valtiovarainvaliokunta on perusteluihinsa pannut, että on tutkittava, miten nämä Valmetin elinkelpoiset osat saadaan irti siitä kiviriipasta, jonka tappiolliset ja elinkelvottomat osat muodostavat.

Kauppa- ja teollisuusministeri Tervo: Herra puhemies! Ed. Hallbergin lausunnon johdosta, kun hän väitti, etteivät muut metalliteollisuuskonsernit ole saaneet valtionavustusta, minä vain haluan mainita aikaisemman lausuntoni tueksi, että sangen monet niistä ovat sitä saaneet. Mm. Wärtsilä-yhtymä on saanut ensinnäkin sekä Helsingin että Turun kaupungeilta varsin huomattavia avustuksia. Sen lisäksi mainittu yhtymä on saanut aikanaan Hietalahden sulkutelakan laajentamista ja uivan telakan rakentamista varten valtiolta 4.8 milj. markan avustuksen. Tämä on sinä aikana, jolloin tuo summa oli arvoltansa paljon suurempi kuin mitä numerot nyt sanovat, siis 30-luvulla tai 20-luvulla. Ja Helsingin kaupunki antoi tämän telakan toiminnan laajentamista varten 1.5 milj. markan suuruisen avustuksen ja 3 milj. markan korottoman 30 vuoden aikana takaisin maksettavan lainan. Saman yhtymän, siis Wärtsilä-yhtymän, Crichton Vulcanin sulkutelakan kohdalla voidaan mainita, että Turun kaupunki on rakennuttanut valtion ja kaupungin välisen sopimuksen mukaan omalla kustannuksellaan itse telakan portteineen, pumppukoneistoineen, talkapölkkyineen, varustuslaitteineen ja tarpeellisine aitauksineen sekä vesi- ja pääjohtoineen, muuntajineen ja teineen. Sulkutelakka ja siihen kuuluvat laitteet on sitten luovutettu veistämön käytettäväksi 30 vuoden ajaksi. Telakan rakentamista varten on valtio vielä myöntänyt 7.5 milj. markan avustuksen. Rauma—Repola Oy:n Raumalla omistaman sulkutelakan rakentamista varten on taas vuonna 1944 myönnetty 5 milj. markan suuruisen valtionavustus. Nämä ovat puhtaasti yksityisiä yrityksiä. Niille on kuitenkin sekä valtion että kaupunkien taholta myönnetty avustuksia ja halpakorkoisia lainoja. Määrät tuntuvat tällä hetkellä nykyisen rahanarvon mukaan

pieniltä, mutta silloin kun ne on myönnetty, ne ovat olleet varsin huomattavia summia. Ed. Hallbergin olisi ollut syytä tutustua meidän teollisuutemme historiaan hiukan pitemmältä ajalta, ennenkuin hän käytti puheenvuoronsa.

Ed. V. Kaasalainen: Herra puhemies! Maamme karuimpien seutujen väestön toimeentulon kannalta katsoen on kivenraivausten suorittaminen mitä tärkein toimenpide. Varsinkin viime vuoden aikana on valtion tukemana hankittu huomattava määrä tähän tarkoitukseen soveltuvaa välineistöä, ja tänäkin vuonna on raivauskaluston hankintaan ollut käytettävissä 40 milj. mk valtion myöntämiä varoja. Varsinainen kivenraivausavustus on kuitenkin tänä vuonna vain 100 milj. mk, josta jo etukäteen on käytetty 50 milj., joten varsinaisesti uusien töiden osalle jää vain 50 milj. mk. Se on aivan riittämätön määrä. Hallitus onkin käsiteltävänä olevassa lisämenoarviossa esittänyt 30 milj. markan suuruisen lisäyksen tähän määrärahaan, ja valtiovarainvaliokunta on sitä korottanut vielä 15 miljoonalla (Ed. Hiltunen: 45 miljoonalla!) — 15 miljoonalla (Ed. Hiltunen: 45 miljoonalla!) — oliko 45 miljoonaa? — Silloin tämä määräraha suunnilleen täyttää sen tarpeen, mitä oletetaan tarvittavan. Joka tapauksessa olisi huolehdyttävä siitä, että hankittu tienraivauskalusto voidaan käyttää täystehollisesti, ja jos otetut määrärahat eivät riitä, olisi lisäystä vielä varattava seuraavassa lisämenoarviossa.

Ed. Enne: Herra varapuhemies! Täällä ed. Jaakkola moitti puheenvuorossaan arvioitani sokeritehtaiden saamista avustuksista. En erikoisemmin hyökännyt tai halunnut hyökätä Länsi-Suomen sokeritehdasta vastaan, sillä tiedän varsin hyvin, että Länsi-Suomen sokeritehdas ja sen omistajat eivät saa valtaosaa näistä valtion avustuksista, vaan valtaosan saavat lähinnä ruotsinkieliset suuryritykset. Ei puheenvuorossani ollut sanaakaan siitä, että sokerijuurikkaan viljelijöille ei olisi annettava tukea. Koko puheenvuoroni oli tähdätty suuryrityksille vastaan, jotka käyttävät sekä kuntien että talonpoikien varoja omaisuuksiensa lisäämiseksi ja tässä tapauksessa myös valtion varoja. Ed. Jaakkolan esittämät numerot eivät

kumoa sitä tosiasiaa, että osakeyhtiötä voidaan hallita hyvinkin pienellä osakeosuudella. Jos ottaisimme vieläkin räikeämmän esimerkin tässä suhteessa ja käyttäisimme esimerkkinä Pohjoismaiden Yhdyspankkia, joka on tehnyt reklaamia sillä, että se on maan demokraattisimpia yhtiöitä, koska sen osakkeiden omistajien lukumäärä on yli 40 000, ei kai ed. Jaakkolakaan väitä, etteikö Pohjoismaiden Yhdyspankissa todellinen määräysvalta olisi hyvin pienen ryhmän käsissä. Minun nähdäkseni Länsi-Suomen Sokeritehdas Oy:ssä pitää todellista valtaa Kansallis-Osake-Pankki. Jos ed. Jaakkola voi osoittaa, että sokerin viljelijät, talonpojat, pitävät mainitussa yhtiössä Kansallis-Osake-Pankin ja sen edustajan, insinööri Honkajuuren, kurissa, niin minä olen siitä hyvin iloinen. Ed. Jaakkolan puheenvuoro ei kuitenkaan vielä saanut minua siitä vakuutetuksi, että näin olisi asianlaita Säkylässä.

Ed. Jaakkolan olisi pitänyt tarkemmin lukea kansandemokraattien vastalause valtiovarainvaliokunnassa. Siinähan sanotaan nimenaan perusteluina tälle meidän esityksellemme: „Koska on ilmeistä, että hallituksen esittämä 1 350 miljoonaa markkaa tulee pääasiassa sokerijuurikastehtaille ja Suomen Sokeri Oy:lle, olisi asia perusteellisesti tutkittava. Asian ratkaiseminen myöhemmässä vaiheessa on mahdollinen, koska viljelijöille on kuluvan vuoden juurikassadosta turvattu viime satokaudella ollut hinta. Edellyttäen, että hallitus antaa syksyyn mennessä uuden esityksen, jolla sokerijuurikasviljelijöiden tuotantokustannukset turvataan teollisuuslaitoksia hyödyttämättä, olisi asiallista siirtää esitetty määräraha kuluvan vuoden viimeiseen tulo- ja menoarvioon.” Tästä vastalauseesta minusta selviää täysin, millä pohjalla me esityksemme teimme. Emme vahingoittaaksemme pieniviljelijöitä ja talonpoikia, emme ottaaksemme heidän tukeansa pois, vaan saadaksemme selvyden siitä, kuinka paljon talonpoika näistä miljardeista saa itsellensä ja kuinka paljon menee herrojen taskuun, tehtailijoiden taskuun. Sillä ei suinkaan ed. Jaakkolakaan väittäne, etteikö ole tutkimisen arvoinen se, että meidän maassamme sokeritehtaat kannattavat. Siitä huolimatta, että niiden kapasiteetista ei käytetä yhteensä 30 %, tehdas kannattaa. Millä muulla teollisuuden alalla kannattaa laitos, jos se käyttää vajaan 30 %

kapasiteetistaan? Ei millään alalla. Täytyy olla jotain sokerijuurikasalalla tehtaissa, joka on tutkimisen arvoista, ja siihen meidän vastalauseemme perusteluissa juuri viitataan, ja sen takia asia tahdotaan ratkaistavaksi, koska se voidaan viljelijöitä vahingoittamatta ratkaista vasta syksyllä.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Tämä valtaisa lisäbudjetti sisältää koko joukon mitä erilaisimpia määrärahoja, sellaisia, jotka mielestäni eivät kuulu lisäbudjetin piiriin, kuten tuo surullisen kuuluisa Valmetmiljardi. Sen sijaan eivät hallitus ja hallitukset ole kuulleet niitä ääniä, jotka kuuluvat sotainvalidiiden piiristä. Eduskunta sotavammalain käsittelyssä viime valtiopäivillä päätti aivan yksimielisesti toivomuksen, että invalidiiden elinkorkoja tarkistettaisiin ja korotettaisiin. Sotainvalidiiden keskuudessa herättää suurta närkästystä, kun ei mitään kuulu heidän asiastaan. Olisi tässäkin kamarissa ja hallituksissa hyvä muistaa, mitä tasan 10 vuotta sitten oli paraikaa tapah-
tumassa maamme itärajalla. Sanon sen tässä nyt, jotta totuus ei unohtuisi.

Ed. Hallberg: Herra puhemies! Ministeri Tervon antamien numeroiden johdosta pyydän huomauttaa vain, että ne koskivat senaikuisia tehtäviä, jotka kuuluivat puolustusvalmiuteen, ja ne olivat siirretyt näille eri yhtiöille, joista hän mainitsi. Sitä paitsi ne summat, jotka hän siinä mainitsi, ovat aivan mitättömän pieniä siihen verrattuna, mistä on kysymys Valmetin asian yhteydessä.

Ed. Murtomaa: On totta, että sokeriteollisuus meidän maassamme on kausiluontoista, johon ed. Ennekin viittasi, joten sokeritehtaiden työaika rajoittuu vain noin 3 kuukauteen, ja tästä on seurauksena, että yleiskustannukset rasittavat tätä teollisuutta enemmän kuin sellaista teollisuutta, joka pysyy pyörimään ympäri vuoden. Mutta mitä tulee Suomen raakasokeriteollisuuden kilpailukykyisyyteen muiden maiden kanssa, niin täytyy ottaa huomioon se tosiseikka, että Suomessa sokerijuurikassato on saatu nousemaan yhtä hyväksi kuin monissa sellaisissa maissa, joista juurikassokeria Suomeen tuodaan. Myöskin sokeripitoisuus sokerijuurikkaassa kykenee kilpailemaan. Ainoastaan

Ruotsissa ja Tanskassa hehtaarisadot ovat paremmat. Jos meidän maahamme perustetaan uudenaikaisempia tehtaita kuin näissä maissa on, niin onhan itsestään selvää, että Suomessa juurikassokerin tuottajana on sellaiset edellytykset, että se kykenee kilpailemaan näiden muiden maiden kanssa. Nyt on kysymys vain sellaisesta kriisiajasta, jolloin ei ole vielä saatu täyteen sitä raaka-ainetarvetta, mikä edellyttää näiden tehtaiden 3 kuukauden kapasiteettia. Salon tehtaalla tämä, sanoisinko, kriisiaika on jo aikoja siten mennyt ohi ja siellä myöskin tehtaan tuottaman sokerin omakustannushinta on aivan toinen kuin näissä uudemmissa tehtaissa. Sen vuoksi tänä väliaikana on tarpeellista, että tätä näin suurta työllisyyttä tukevaa tuotannonalaa tuetaan sen alkuvaikeuksissa.

Ed. Jaakkola: Herra puhemies! Ed. Enteen puheenvuoron johdosta minä haluan tässä huomauttaa, että mitä tulee lännen sokeritehtaan omistussuhteisiin, niin niitä ei millään tavalla voi verrata Pohjoismaiden Yhdyspankin omistussuhteisiin. Minä voin vakuuttaa, että tässä yhtiössä on valta viljelijäväestön käsissä. Ja sitä valtaa on siellä osakeyhtiökokouksissa käytetty sangen voimakkaasti, ja Pohjoismaiden Yhdyspankin mies, insinööri Honkajuuri, joka on johtokunnan puheenjohtaja, hän ei millään tavalla ole siellä voinut määrätä asioita. Minä haluan vielä mainita, että esim. rahoittajana Kansallis-Osake-Pankki näyttölee sangen pientä osaa, sillä suurimmat rahoittajat ovat maakuntien osuuskassat ja säästöpankit sekä lisäksi Postisäästöpankki, Kansaneläkelaitos ja myös jossain määrin tosiaan Kansallis Osake-Pankki ja rahaliike on hoidettu pääasiassa maakunnan osuuskassojen ja säästöpankkien kautta.

Mitä sitten tähän kapasiteettiin tulee, niin huomautan, että silloin kun sokeriteollisuutta Suomessa alettiin, niin Salon tehtaalla oli ensimmäisenä vuonna ainoastaan 10 % kapasiteetistaan juurikkaita käytettävissä. Minä huomautan, että tällä hetkellä meillä on siis kaksi sokeritehdasta, joilla tämän vuoden viljelyksen perusteella on täyttä kapasiteettia vastaava raaka-ainemäärä, ja ne ovat juuri Suomen raakasokeritehdas Salossa ja Länsi-Suomen sokeritehdas Säkylässä. Ja olen aivan varma, että kun perustamisvaikeuk-

sista tässä päästään, niin kymmenen vuoden kuluttua näiden uusien tehtaiden kannattavuus myöskin on aivan eri luokkaa kuin se on tällä hetkellä.

Mitä sitten tulee noihin Suomen Sokerin „rustaamiin” kahteen tehtaaseen, joista täällä erityisesti ed. Ennenkin oli otettu, niin minä huomautan, että kaikkiin näihin tehtaisiin nähden on hallitus tehnyt tämän määrärahaesityksen olettaen, että sokerimäärä, mikä kotimaassa tuotetaan, on noin 40 milj. kiloa. On laskettu, mitä tarvitaan, ennen kuin tämä saadaan kilpailukykyiseksi nykyisten sokerinhintojen kanssa, ja sen tähden tähän 1350 milj. summaan on päädytty. Minun mielestäni tämä Pohjoismaiden Yhdyspankki on aivan erilaisissa ja erilainen yhtymä kuin ovat nämä sokeritehtaat, jotka pienviljelijät omistavat ja joihin he viljelevät raaka-ainetta ja tekevät tämän raaka-aineen saamiseksi työtä.

Kulkulaitosministeri Miettunen: Herra puhemies! Täällä on useissa puheenvuoroissa kiinnitetty huomiota 15 Pl:n II luvun 51 momentilla kotimaisen juurikassokerin tukemiseen esitettyyn 1350 milj. markan määrärahaan. Asiasta ovat eräät vasemmiston edustajat halunneet antaa sen kuvan, niinkuin tässä olisi kysymys jonkin lisäedun turvaamisesta sokerijuurikkaan viljelijöille ja sokeritehtaille tähänastiseen käytäntöön verrattuna. Tällainen käsitys on täysin virheellisenä torjuttava. Kysymyksessä olevan määrärahan esiintyminen nyt käsiteltävänä olevassa lisämenoarviossa ei merkitse pienintäkään lisäetua enempää sokerijuurikkaan viljelijöille kuin sokeritehtaillekaan. Kysymyksen on vain siitä, että se tuki, joka tähän saakka kotimaiselle sokerintuotannolle on annettu hinnantasausraston varoista sekä makeis- ja virvokejuomateollisuuden käyttämän sokerin huomattavasti korkeampana hintana, siirtyy nyt tulo- ja menoarvion kautta hoidettavaksi. Ainoa, joka tästä Tuomiojan hallituksen suorittamasta järjestelystä ilmeisesti hyötyy, on kotimainen makeis- ja virvokejuomateollisuutemme, joiden käyttämän sokerin hinnan alentumisesta huolimatta ei näiden valmistamien tuotteiden hintoja tiettävästi ole alennettu.

Ed. Suonpää: Herra puhemies! Ed. Jaakkola ensimmäisessä puheenvuorossaan

mainitsi, että tämä juurikassokerin tuotantoon käytettävä 1350 milj. mk olisi viljelijöitten eikä tehtaiden tukemista. Hän osoitti, että on viljelijöitä suuri määrä, jotka ovat pääasiassa pienviljelijöitä. Mutta hän myöskin viimeisessä puheenvuorossaan mainitsi, että on arvioitu tämän vuoden juurikassokerin tuotanto 40 milj. kiloksi, mikä myös näkyy hallituksen momentin perusteluista. Jos tällä lukumäärällä jaetaan tuo 1350 milj. mk, tulee siitä yli 30 mk jokaista sokerikiloa kohden (Keskustasta: Sehän on eri asia!). Tiedämme, että tätä määrää eivät tule viljelijät saamaan. Täällä on myöskin osoitettu, että on 16 800 ha sokerijuurikkaan viljelyksessä. Jos tuolla hehtaarimäärällä jaetaan tuo määrä, merkitsee se yli 80 000 mk hehtaaria kohden, joka tulisi siis sokerijuurikkaan viljelijöitten tukipalkkioksi. Kuka viljelijä sen saa? Eivät viljelijät saa läheskään sitä määrää, vaan sen saavat sokeritehtaat, mm. nämä yksityiset Suomen Sokerin tehtaat, niinkuin valiokunnassakin on esitetty, että on tarkoitettu jaettavaksi Salon tehtaalle 14 mk jokaisesta sokerikilosta ja muille tehtaalle 28 mk jokaisesta tuotetusta sokerikilosta. Näin ollen pääosa tästä määrästä menee näille sokeritehtaille eikä viljelijöille, ja näin ollen ei ole ollenkaan väärin kansandemokraattien vastalauseessaan esittämä kanta, että koska kerran on turvattu tälle viljelyskaudelle viljelijäin sokerijuurikkaitten viljelyksestä saama hinta, niin ei ole pois tieltä, että tutkitaan tätä asiaa ensin myöskin sokeritehtaitten kohdalta. Siihen on syksyllä uudelleen tilaisuus palata.

Ed. Jussila: Herra puhemies! Ed. Ennen täällä käyttämien puheenvuorojen johdosta on syytä todeta, että ed. Enne joutui toisessa puheenvuorossaan perääntymään siitä, mitä hän ensimmäisessä puheenvuorossaan esitti. Hänhän esitti, että meidän sokerin tarpeemme olisi tyydytettävä sillä, mitä ulkomailta tuodaan, koska sieltä saadaan halvemmalla. Tämä oli hänen esityksensä ydin ja tämä on se sama kanta, jota vasemmisto jatkuvasti on osoittanut. Täällä on mielestäni kuitenkin täysin pätevästi toiselta taholta osoitettu, mitenkä tärkeätä on tukea kotimaista tuotantoa kaikilla aloilla, myöskin raakasokerin tuotantoon nähden.

Ed. Suonpään puheenvuoro jälleen osoitti, että SKDL ei osaa yhdistää sokerijuurikkaan

viljelyä ja tehtaitten tarpeellisuutta. Me tarvitsemme tehtaita, jotta voimme jalostaa sen raakasokerin, mitä viljelijät tuottavat, ja siinä on määrätty yhteys olemassa, ja SKDL:n olisi ollut hyvä ottaa asiantuntijoilta selvää, voivatko meidän raakasokeritehtaat toimia, elleivät ne saa tätä määrärahaa (Ed. Hietanen: Se pitää tutkia!). Hänen olisi ollut myöskin syytä tarkistaa, mistä johtuu, että näin suuria määriä joudutaan nyt tähän tarkoitukseen käyttämään. Sehän johtuu lähinnä siitä, että sokeria meillä saadaan ostaa paljon halvemmalla kuin sen tuotantokustannus maassamme on. Tässäkin on siis kysymys syöntipalkkioista.

Herra kauppaministerin lausunnosta oli mielenkiintoista todeta, että hän ilmoitti muidenkin teollisuuslaitosten saaneen valtion tukea kuin Valmet. Tämä tukee sitä käsitystä, jonka edellisessä puheenvuorossani esitin, että meillä ei ole aihetta osoittaa yksinomaan maatalouden tukimäärärahoja sormella, koska muutkin kuin maatalouselinkeino saavat valtion tukea.

On mielenkiintoista todeta, että herra kauppaministeri ja tunnettu sosialidemokraatti Tervo yhtyy meidän taholtamme esitettyyn kantaan siinä, että teollisuus ei meillä suinkaan ansaitse sitä ylistyslaulua, jota sille on viritetty viime vuosina. On siis täysin aiheellista jatkuvasti alleviivata, että maataloutta on kehitettävä rinnan ja tasapuolisesti teollisuuden kanssa meidän maassamme.

Ed. Jokinen: Täällä on tahdottu esittää sellainen käsitys, että sokeritehtaiden tuottama voitto olisi olematon ja että se tuki, jonka valtio on antanut, olisi aivan välttämätön. Näin ei ole kuitenkaan asiantuntijain Salossa olevan sokeritehtaan kohdalla. Salon sokeritehdas pystyy tuottamaan sokeria yli 5 mk kilolta halvemmalla tarvitsematta viljelijöiltä ottaa yhtään pienemmällä hinnalla juurikkaita, kuin mitä tähänkään asti on niistä maksettu. Tehtaan tuottama voitto on vuosittain lähes 100 milj. mk. Kun tällaista yritystä tuetaan jatkuvasti valtion varoilla, niin kyllä kai asia on niin, että tämäkin asia sietäisi jonkin verran tutkimista.

Myönnän, että uusilla sokeritehtailla, joihin on kiinnitetty huomattavia pääomia ja joiden juurikastuotto on pienempi, myöskin

voitot ovat sen mukaisia. Se on kai itseltään selvää. Mutta jos vielä tuetaan sellaista vanhaa vakavaraista yhtiötä, jonka voitto on sentään näinkin huomattava vuodesta vuoteen, niin eivät asiat ole silloin aivan niin kohdallaan kuin niiden pitäisi olla, silloin kun puhutaan valtion jatkuvasta tuesta.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lisätulo- ja menoarvion yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Varsinaiset menot.

4 Pl.

Luku I Valtioneuvoston kanslia, hyväksytään.

5 Pl.

Luku II Vakinainen edustus ulkomailla ja luku IV Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

6 Pl.

Luku I Oikeusministeriö, luku II Korkein oikeus, luku III Korkein hallinto-oikeus, luku IV Hovioikeudet, luku V Kihlakunnanoikeudet ja luku VII Vankeinhoitolaitos, hyväksytään.

7 Pl.

Luku I Sisäasiainministeriö, luku II Läännhallitukset, luku V Suojelupoliisi, luku VII Poliisikoulutus, luku IX Erinäiset poliisimenot, luku XII Lääkintöhallitus, luku XIV Helsingin yleinen sairaala, luku XV Läänin- ja yleiset sairaalat, luku XV a Invalidisairaat, luku XVI Keskussairaat, luku XVII Tuberkuloosiparantolat, luku XVIII Mieli- ja hermosairaat, luku XIX Sairaanhoidajataropetus, luku XX Kätilöopetus, luku XXI Lääkintöhallituksen laboratoriot, luku XXII Valtionavut mielisairauksien, kaatumataudin, tuberkuloosin ja reumatautien hoitoon ja vastustamiseen, luku XXIII Muut lääkintölaitoksen menot, luku XXIV Väestönsuojelu ja luku XXV Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

8 Pl.

Luku I Valtiovarainministeriö, luku II Valtiohallitus, luku III Tullihallitus ja luku IX Liiketoimintaverokonttori, hyväksytään.

9 Pl.

Luku II Palkkausmenot, luku VII Taistelu- ja kuormastovälineet, luku VIII Alukset sekä merenkulku- ja meritaisteluvälineet, luku IX Ilmailu- ja insinööriteknilliset välineet ja luku X Kiinteistöt, hyväksytään.

Luku XII Erinäiset määrärahat.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Ehdotan, että esillä olevan luvun 9 momentille Kertausharjoitukset ja sille merkitty 22 387 700 markan suuruinen määräraha poistettaisiin, koska asia ratkaistiin täällä jo muutama kuukausi sitten.

Ed. Haapanen: Kannatan ed. Aition tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aitio ed. Haapasen kannattamana ehdottanut, että 9 momentti poistettaisiin. Kutsun tätä ed. Aition ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aition ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antikainen, Antila, Erkkilä, Eskola, Flinck, Forsius, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Hykkälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasa-

lainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korschäck, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kytä, Kähönen, Käkeli, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lepistö, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettinen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Rautio, Ryttä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Suominen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Turku, Turunen, Törngren, Vennamo, Wickman, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Brander-Wallin, Enne, Friman, Haapanen, Haapasalo, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Kauhanen, Kelo-vesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, M. Leskinen, Lieder, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Sundman, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät seuraavat edustajat:

Forsberg, Hiltunen, Hult, Paasivuori, Tikka, V. Virtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, V. Leskinen, Lindblom, Lukkari, Malkamäki, H. Miettinen, Mohell, Nordfors, Paasio, E. A. Saari, Saariaho, Seppä, Sukselainen, Tuuli, Tuurna, Wiherheimo ja Virolainen.

Puhemies: Änestyksessä on annettu 117 jaa- ja 52 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 24.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

10 Pl.

Luku II Luterilainen kirkko, luku III Kreikkalaiskatolinen kirkko, luku IV Helsingin yliopisto, luku VI Kouluhallitus, luku VII Oppikoulut, luku VIII Kansakoululaitos, luku IX Kuuromyökyäin- ja sokeainkoulut, luku XIII Maakunta-arkistot, luku XV Tieteen, taiteen ja urheilun kannattaminen ja luku XVI Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

11 Pl.

Luku I Maatalousministeriö, luku IV Vakaustoimisto, luku V Maanmittausinsinöörinkunta ja maanmittauskustannukset, luku VI Maataloushallitus, luku VII Valtion maataloudelliset oppilaitokset, luku VIII Yksityisluontoiset maataloudelliset oppilaitokset, luku IX Maataloudelliset tarkastuslaitokset, luku XIII Kalastus, luku XIV Maatalouden koe- ja tutkimustoiminta, luku XV Maatalouden tukeminen, luku XVI Asutustoiminta, luku XVIII Yksityismetsätalous, luku XIX Metsätieteellinen tutkimustoiminta, luku XX Ilmatieteellinen keskuslaitos, luku XXI Geodeettinen laitos, luku XXIV Eläinlääketieteellinen korkeakoulu ja luku XXV Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

12 Pl.

Luku I Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö, luku II Tie- ja vesirakennushallitus, luku VI Rakennushallitus, luku VII Lääninrakennustoimistot sekä erinäisten valtion kiinteistöjen hoitomenot, luku VIII Vessistötoimikunta ja luku XII Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

13 Pl.

Luku I Kauppa- ja teollisuusministeriö, luku II Merenkulkuhallitus, luku IV Merenkululaitoksen alukset, luku VIII Teknillinen korkeakoulu, luku X Ammattiopetus, luku XIII Merentutkimuslaitos, luku

XIV Patentti- ja rekisterihallitus, luku XV Valtion teknillinen tutkimuslaitos, luku XVI Lisenssivirasto ja luku XVII Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

14 Pl.

Luku I Sosiaaliministeriö, luku II Vakuutus oikeus, luku V Valtion tapaturmatoimisto, luku XII Vajaamielisten hoito- ja opetuslaitokset, luku XIX Raittius- ja siveellisyystyön tukeminen sekä erinäiset huoltoavustukset, luku XX Työlainsäädännön aiheuttamat menot ja luku XXI Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

15 Pl.

Luku I Valtion rakennusten korjausmenot ja uusimiskustannukset, hyväksytään.

Luku II Erinäiset määrärahat.

Keskustelu:

Kauppa- ja teollisuusministeri Tervo: Herra puhemies! Ehdotetaan, että 15 Pl:n II luvun 52 momentille otettaisiin hallituksen esityksen mukaisesti 1 500 000 000 markkaa lisärahoituksen järjestämiseksi Valmet Osakeyhtiölle.

Ed. Peltonen: Kannatan ed. Tervon tekemää ehdotusta.

Ed. M. Leskinen: Herra puhemies! III vastalauseeseen viitaten ehdotan, herra puhemies, että 15 Pl:n II luvun 48 momentin perusteluissa lausuttaisiin: „Eduskunta katsoo aiheelliseksi huomauttaa, että myöskin niille karjanhaltijoille, joille maidon meijeriin kuljettaminen vaikeitten tiesuhteitten ja muiden syiden vuoksi aiheuttaa kohtuuttoman suuria kustannuksia, olisi myös kotivoin valmistamisesta suoritettava korvausta.” Samoin III vastalauseeseen viitaten ehdotan, että 15 Pl:n II luvun 51 momentti ja sille merkitty määräraha poistetaan.

Ed. Tienari: Herra puhemies! Viitaten yleiskeskustelussa käyttämäni puheenvuoron yhteydessä tekemääni ehdotukseen pyydän toistaa tämän ehdotuksen, että 15 Pl:n

II luvun 52 momentin perusteluihin sivulle 2 sanojen „kannattava toiminta” jälkeen lisättäisiin sanat „samoin kuin yhtiön henkilökunnan sosiaalinen asema”.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Ehdotan, että esillä olevan luvun 35 ja 48 momentin perustelut hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisesti. Ehdotukset ovat erilisiä.

Ed. Nieminen: Herra puhemies! Kannatan ed. M. Leskisen molempia ehdotuksia.

Ed. Rantamaa: Kannatan ed. Vennamon tekemiä ehdotuksia.

Ed. L. Mattila: Herra puhemies! Kannatan ed. Tienarin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tervo ed. Peltosen kannattamana ehdottanut, että luvun 52 momentille otettaisiin hallituksen esityksen mukaisesti 1500 milj. markkaa lisärahoituksen järjestämiseksi Valmet Oy:lle. Kutsun tätä ed. Tervon ehdotukseksi. Ed. M. Leskisen ed. Niemisen kannattamana ehdottaa, että 48 momentin perustelut hyväksyttäisiin III vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. M. Leskisen 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. M. Leskisen ed. Niemisen kannattamana ehdottaa, että 51 momentti poistettaisiin. Kutsun tätä ed. M. Leskisen 2) ehdotukseksi. Ed. Tienari ed. L. Mattilan kannattamana ehdottaa, että 52 momentin perustelujen kohdalla kappaleen viimeiseen lauseeseen sanojen „kannattava toiminta” jälkeen lisättäisiin sanat „samoin kuin yhtiön henkilökunnan sosiaalinen asema”. Kutsun tätä ed. Tienarin ehdotukseksi. Ed. Vennamo ed. Rantamaan kannattamana ehdottaa, että 35 momentin perustelut hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Vennamon 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Vennamo ed. Rantamaan kannattamana ehdottaa, että 48 momentin perustelut hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Vennamon 2) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

35 momentin perustelut.

Äänestys ed. Vennamon 1) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Vennamon 1) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Forsberg, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Hamara, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hykkäälä, Högström, Jokinen, Kajala, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kelo-vesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Kleemola, Koivunen, Kokkola, Korsbäck, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Käkälä, Larson, Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Leskinen, Lienes, Lindh, Lindqvist, Manninen, Meinander, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rankila, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Teir, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaajoja, Torvi, Turka, Turunen, Törnngren, Wickman, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Åsvik, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, Eskola, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosa, Hult, Huttunen, Häppölä, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Koivisto, Koivusilta, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahela, Lahti, Laine, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rantamaa, Ryhti, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura,

Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Vennamo, Virolainen, J. Wirtanen ja Väänänen.

„Tyhjää” äänestää edustaja E. Nurminen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kauhanen, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, V. Leskinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, E. A. Saari, Sukkelainen, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 78 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 22.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

48 momentin perustelut.

Äänestys ed. Vennamon 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Vennamon 2) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Forsberg, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Högström, Jokinen, Kajala, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Käkälä, Larson, Lehto, Leivo Larsson, Lepistö, M. Leskinen, Liedes, Lindh, Lindqvist, Manninen, Meinander, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Rautio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Teir, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaola, Torvi, Turkka, Turunen, Törngren, Wickman, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Äsvik, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, Eskola, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, A. Leikola, E. Leikola, Leimonen, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Vennamo, Virolainen, J. Wirtanen ja Väänänen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Korsbäck, Koskinen, Kuusinen, V. Leskinen, Lindblom, Lukkariinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, E. A. Saari, Sukselainen, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 80 ei-ääntä; poissa 22.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. M. Leskisen 1) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. M. Leskisen 1) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Heikura, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo,

Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Kokkola, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Palovesi, Pasanen, Peltonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Ryhtä, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Turkka, Törngren, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aitio, Alanko, Enne, Erkkilä, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hautala, Hietanen, Hult, Kajala, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Korsbäck, Kujala, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Partanen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Rönkkö, Seppi, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaaja, Torvi, Turunen, Vennamo, R. Virtanen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Lepistö ja Pakkanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kauhanen, Kekkonen, T. Kinnunen, Koivusilta, Koskinen, Kuusinen, V. Leskinen, Lindblom, Lukkariin, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Paasivuori, E. A. Saari, Sukselainen, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 112 jaa- ja 61 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 24.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

51 momentti.

Äänestys ed. M. Leskisen 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. M. Leskisen 2) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Erkkilä, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hetemäki, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, Kaitila, Kajat-salo, Kalavainen, Karjalainen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Turkka, Turunen, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aitio, Brander-Wallin, Enne, Friman, Haapanen, Hakkila, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Jokinen, Kajala, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Lepistö, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestää edustaja V. Kaasalainen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, V. Leskinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Paasivuori, E. A. Saari, Sukselainen, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 121 jaa- ja 55 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 22.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

52 momentti.

Äänestys ed. Tervon ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Tervon ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Korsbäck, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, Miikki, Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rantamaa, Ryttä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, Sinkkonen, Soininen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Vennamo, Wickman, J. Wirtanen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Helle, Henriksson,

Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jokinen, Kajala, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelo-vesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kivi-aho, Koivunen, Kokkola, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Käkälä, Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, M. Miettunen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rankila, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, A. Simonen, V. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikka-oja, Torvi, Turkka, Turunen, Törngren, Virolainen, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen ja Åsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, V. Leskinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, E. A. Saari, Sukselainen, Tiitu, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 86 jaa- ja 91 ei-ääntä; poissa 22.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Tervon ehdotuksen.

Momentin perustelut.

Äänestys ed. Tienarin ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Tienarin ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Eskola, Forsberg, Haapasalo, Hakkila, Halinen, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hiilelä, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Jaakkola, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivusilta, Kokkola, Kors-

bäck, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kähönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, Lindh, Luukka, M. Mattila, L. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Myllymäki, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pöykkö, Rantamaa, Raunio, Roine, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Salmela-Järvinen, Saloranta, Sarjala, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Suominen, Teir, Tervo, Tikka, Turka, Turunen, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hakala, Hallberg, Hamara, Hetemäki, Hietanen, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Ikonen, Innala, Jokinen, Junnila, Järvi, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivisto, Koivunen, Kosola, Kujala, Kyttä, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, L. Mattila, Miettinen, Murto, Mustonen, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Pasanen, Pessi, Pohjala, Puhakka, Raipala, Rapio, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Saariaho, Salminen, Saura, Seppi, Seppä, Seppälä, Stenberg, Sundman, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Tienari, Torvi, J. Wirtanen, R. Virtanen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Alanko, Flinck, Henriksson, Rantala, A. Simonen ja Sävelä.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Forsius, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, Kelovesi, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, V. Leskinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Rankila, E. A. Saari, Sukselainen, Tiitu, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 93 jaa- ja 75 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 25.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku IV Työttömyyden lieventäminen.

Keskustelu:

Ed. Suonpää: Ehdotan III vastalauseen mukaisesti 2 momentin C. kohdan, Työvoima-asiaain piiri ja paikallishallinto, alakohtaan Palkkausmenot lisättäväksi seuraavan lauseen: „Hyväksyessään momentin määrärahan valiokunta edellyttää, että työttömyyskortistojen hoito säilytetään kuntien työasiainlautakuntien tehtävänä ja että myös Kemin ja Iin kunnissa mainittu tehtävä palautetaan työasiainlautakunnille.”

Ed. Liedes: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Suonpään tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Suonpää ed. Liedeksen kannattamana ehdottanut, että 2 momentin perustelut hyväksyttäisiin III vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Suonpään ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Suonpään ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuttinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander,

M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Suominen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Turkk, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Enne, Friman, Haapanen, Henriksson, Hietanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytinki, Rytikönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Sundman, Suonpää, Tainio, Taurainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, Turunen, R. Virtanen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Haapasalo ja Sävelä.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, V. Kaasalainen, Kalikoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Paasivuori, E. A. Saari, Sukselainen, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 48 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 22.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

17 Pl.

Luku II Kotimaisen velan korko, hyväksytään.

18 Pl.

Luku I Rautatiehallitus, luku VI Posti- ja lennätinlaitoksen linjahallinto ja hoitomenot,

luku VIII Kanavat, luku X Virallinen lehti, luku XVI Valtion väliaikainen ravitsemiskeskus, luku XVII Metsähallitus ja luku XVIII Aluehallinto ja hoitoalueiden talous, hyväksytään.

19 Pl.

Luku I Sijoitukset valtion liiketoimintaan, metsätalouteen ja maataloihin, hyväksytään.

Luku II Avustuslainat.

Puhemies: 15 Pl:n II luvun 52 momentin kohdalla tehdyn päätöksen johdosta poistuu 27 a momentti.

Keskustelu:

Kauppa- ja teollisuusministeri Tervo: Herra puhemies! Ehdotan, että 19 Pl:n II luvun kohdalla hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukainen Valmetin lainojen järjestely.

Ed. Peltonen: Herra puhemies! Kannatan ed. Tervon tekemää ehdotusta.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! On oikeastaan aivan kohtuutonta, että annetaan tuo moratorio 10 vuodeksi. Tämä eduskunta ei voine päättää oikeastaan asioista muuta kuin omaksi toimikaudekseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tervo ed. Peltosen kannattamana ehdottanut, että II luvun kohdalla hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukainen Valmetin lainojen järjestely. Kutsun tätä ed. Tervon ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Tervon ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg,

Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosa, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Korsbäck, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, Miikki, Murto-maa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rantamaa, Ryhti, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, Sinkkonen, Soininen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Vennamo, Wickman, J. Wirtanen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flinck, Friman, Haapainen, Haapasalo, Hakkila, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jokinen, Kajala, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelo-vesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviahio, Koivunen, Kokkola, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Käkälä, Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Lienes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, M. Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pelttonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytkönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tieksö-Isaksson, Tikka-oja, Torvi, Turkka, Turunen, Törngren, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lindblom, Luukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Rankila, E. A. Saari, V. Simonen, Sukselainen, Tuuli, Tuurna, Wiherheimo ja Virolainen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 87 jaa- ja 89 ei-ääntä; poissa 23.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Tervon ehdotuksen.

Luku IV Kotimaisen valtionvelan kuole-tukset, luku V Siirrot tulo- ja menoarvion ulkopuolella oleviin rahastoihin ja luku VI Työllisyyden turvaaminen, hyväksytään.

20 Pl.

Luku I Perushankinnat.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Ehdotan, että esillä olevan luvun 16 momentti, puolustuslaitoksen kaluston ja tarvikkeiden perushankinnat ja korjaukset, ja sille merkitty 100 milj. markan suuruinen määräraha, joka koskee lentokonehankintoja, poistettaisiin.

Ed. Nederström-Lundén: Herra puhemies! Huomioiden sairaaloiden puutteellisen vaateustilanteen ehdotan III vastalauseeseen viitaten tämän luvun 13 momentille 5 milj. markan lisäystä.

Ed. N. Nurminen: Kannatan ed. Aition tekemää ehdotusta, samoin myöskin ed. Nederström-Lundénin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aitio ed. N. Nurmisen kannattamana ehdottanut, että 16 momentti poistettaisiin. Kutsun tätä ed. Aition ehdotukseksi. Ed. Nederström-Lundén ed. N. Nurmisen kannattamana ehdottaa, että 13 momentille lisättäisiin 5 000 000 markkaa. Kutsun tätä ed. Nederström-Lundénin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

13 momentti.

Äänestys ed. Nederström-Lundénin ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Nederström-Lundénin ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, Eskola, Flink, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hetemäki, Hiltunen, Honkala, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lepistö, Lindh, Luukka, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Suominen, Sävelä, Teir, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Brander-Wallin, Enne, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakila, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hosia, Hult, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kauhanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kulovaara, Lehto, Leivo-Larsson, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, L. Mattila, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytikönen, Ryömä, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Torvi, Turkka, R. Virtanen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Antikainen, Raunio ja Turunen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Innala, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, E. A. Saari, Sukselainen, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 107 jaa- ja 68 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 21.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

16 momentti.

Äänestys ed. Aition ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Aition ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Eskola, Forsius, Haapasalo, Hakala, Hakila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuttinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Turkka, Törngren, Vennamo,

Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, V. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hieta-nen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, M. Leskinen, Lieder, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nesterström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Pessi, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Sundman, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Forsberg ja Turunen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Flinck, Heinonen, Kalliokoski, Karvikk, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lindblom, Lukkarinen, Malmikäki, H. Miettinen, Mohell, Nordfors, Paasio, E. A. Saari, Sukselainen, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 134 jaa- ja 42 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 21.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku II Uudisrakennukset.

Keskustelu:

Ed. Nesterström-Lundén: Herra puhemies! Viitaten III vastalauseeseen ehdotan tämän luvun 21 momentille 25 milj. lisäystä.

Ed. Eskola: Herra puhemies! Ehdotan, että tämän luvun 45 momentin perustelut hyväksyttäisiin II vastalauseessa esitetyssä muodossa.

Ed. Niskala: Herra puhemies! Kannatan ed. Eskolan tekemää ehdotusta.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Kannatan ed. Nesterström-Lundénin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Nesterström-Lundén ed. Koivusen kannattamana ehdottanut III vastalauseen mukaisesti, että 21 momentille lisättäisiin 25 000 000 markkaa. Kutsun tätä ed. Nesterström-Lundénin ehdotukseksi. Ed. Eskola ed. Niskalan kannattamana ehdottaa, että 45 momentin perustelut hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Eskolan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

21 momentti.

Äänestys ed. Nesterström-Lundénin ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Nesterström-Lundénin ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antikainen, Antila, Brander Wallin, Erkkilä, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Hetemäki, Hiltunen, Honkala, Hosia, Huttunen, Hykkäälä Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettinen, Miikki, Muikko, Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö,

Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Turkka, Turunen, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hult, Kajala, Kauhanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kulovaara, Käkälä, Lehto, M. Leskinen, Lieder, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Seppi, Seppä, Seppälä, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Alanko ja Tikkaaja.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Rapio, E. A. Saari, Sukselainen, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 121 jaa- ja 55 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 21.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

45 momentin perustelut.

Äänestys ed. Eskolan ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Eskolan ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brandt-Wallin, Enne, Flinck, Forsius, Friman,

Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Högström, Inala, Jokinen, Junnila, Järvi, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivisto, Koivunen, Kokkola, Korsbäck, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kytä, Käkälä, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leivo-Larsson, M. Leskinen, V. Leskinen, Lieder, Lindqvist, Manninen, L. Mattila, Meinander, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Puhakka, Rantala, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Seppi, Seppä, Seppälä, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Teir, Tiekso-Isaksson, Tienari, Torvi, Turkka, Turunen, Törngren, Virolainen, R. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Åsvik, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, Eskola, Forsberg, Halinen, Hautala, Heikura, Honkala, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, Kleemola, Koivusilta, Kosola, Kukkonen, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Leinonen, Lepistö, Lindh, Luukka, M. Mattila, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pöykkö, Rankila, Rantamaa, Ryhti, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saloranta, Sarjala, Saura, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Tenhiälä, Tiitu, Vennamo, Wickman ja Väänänen.

„Tyhjää” äänestää edustaja Tikkaaja.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Heljas, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Raipala, Rapio, E. A. Saari, Sukse-

lainen, Tervo, Tuuli, Tuurna, Wiherheimo ja J. Wirtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 118 jaa- ja 55 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 25.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku III Erinäiset yleiset työt, hyväksytään.

Luku IV Työttömyyden lieventäminen.

Keskustelu:

Ed. Suonpää: Herra puhemies! IV luvun 1 momentille ehdotan III vastalauseen mukaisesti, että sille lisätään 500 miljoonaa markkaa käytettäväksi lisäyksenä kesän aikana suoritettavia maanteiden viimeistelytoita varten.

Ed. Haapanen: Kannatan ed. Suonpään tekemää ehdotusta.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Ehdotan tämän työttömyyttä koskevan luvun kohdalla perusteluissa lausuttavaksi seuraavaa: „Viime vuodet ovat osoittaneet, että veronmaksajien varoja joudutaan vuosittain käyttämään työttömyyden torjuntaan yli 20 000 miljoonaa markkaa vuodessa. Tällaista asiaintilaa ei voida pitää tyydyttävänä. Varmaa myöskin on, että jos nämä varat ohjattaisiin luonnollista tietä ja terveesti kansantalouden palvelukseen, niin tarpeellinen työllisyys ja toimeentulon turva kullekin kansalaiselle ja perheelle voitaisiin saavuttaa paljon vähäisemmällä verovarojen käytöllä. Mainituista syistä on välttämätöntä, että hallitusvalta harkitsee uudelleen työllisyyttä palvelevien varojen käytön. Tällöin on vaadittava, että maan talouselämää ohjataan niin terveesti, että valtiovalan järjestämiä työttömyystöitä tarvitaan mahdollisimman vähän.”

Herra puhemies! Tämä on I vastalauseen mukainen sanamuoto.

Ed. Lahtela: Kannatan ed. Vennamon tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Suonpää ed. Haapasen kannattamana ehdottanut

III vastalauseen mukaisesti, että 1 momentille lisättäisiin 500 000 000 markkaa. Kutsun tätä ed. Suonpään ehdotukseksi. Ed. Vennamo ed. Lahtelan kannattamana ehdottaa, että perusteluihin lisättäisiin I vastalauseessa ehdotettu lausuma. Kutsun tätä ed. Vennamon ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

1 momentti.

Äänestys ed. Suonpään ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Suonpään ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lepistö, V. Leskinen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordström, E. Nurminen, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytki, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikka, Turunen, Törngren, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aitio, Antikainen, Enne, Friman, Haapanen, Hietanen, Hult, Jokinen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kulovaara, Lahtela, Leivo-Larsson, M. Leskinen, Lienes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytökön, Ryömä, Salmela-Järvinen, Salminen, Seppi, Seppälä, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, Turkka, R. Virtanen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestää edustaja Rönkkö.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lindblom, Lunkkarinen, Malkamäki, H. Miettinen, Mohell, Nordfors, Paasio, E. A. Saari, Sukselainen, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 124 jaa- ja 54 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 20.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Perustelut.

Äänestys ed. Vennamon ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Vennamon ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanen, Brander-Wallin, Enne, Flink, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hamara, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkälä, Ikonen, Jokinen, Junnila, Kajala, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola, Kuittinen, Kujala, Kälkelä, Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Lienes, Lindqvist, Manninen, Meinander, Miettinen, M. Miettinen, Muikku,

Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pelttonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytökön, Ryömä, Salmela-Järvinen, Salminen, Seppi, Seppälä, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikka, Torvi, Turkka, Turunen, Törngren, Virolainen, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Äsvik, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aitonniemi, Antikainen, Antila, Erkkilä, Eskola, Forsberg, Forsius, Halinen, Hallberg, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Häppölä, Högström, Innala, Jaakkola, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Korsbäck, Kosola, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Miikki, Murtomaa, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Ryhti, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saario, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Vennamo, Wickman, J. Wirtanen ja Väänänen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen, T. Kinnunen, Koskinen, Kuusinen, Lindblom, Lunkkarinen, Malkamäki, H. Miettinen, Mohell, Nordfors, Paasio, Pohjala, E. A. Saari, Sukselainen, Tuuli, Tuurna ja Wiherheimo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 80 ei-ääntä; poissa 21.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Varsinaiset tulot.

2 Os.

Luku IV Maksut erinäisten elinkeinojen valvonnasta, hyväksytään.

4 Os.

Luku XI Muut sekalaiset tulot hyväksytään.

5 Os.

Luku I Valtionrautatiet, luku IV Posti- ja lennätinlaitos, luku VI Kanavat, luku VIII Virallinen lehti, luku XIV Valtion väliaikainen ravitsemiskeskus ja luku XV Metsätalous, hyväksytään.

Pääomatulot.

6 Os.

Luku III Tulot valtion omaisuuden myynnistä, luku VI Valtionlainat ja luku VII Siirrot tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevista rahastoista, hyväksytään.

Sivulla 26 oleva ponsi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä huhtikuuta 1954 valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Valtioneuvoston päätös 25 päivältä helmikuuta 1954 vuonna 1954 tuotetun sokerijuurikkaan hinnoista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kittilän yhteiskoulun rakentamiseksi.

Esitellään sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 196, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maalaiskansakoulujen oppilasasuntoloiden ylläpitämiseen.

Esitellään sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Tauriaisen ym. toiv.al. n:o 213, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puheenvuoroja pyydetään.

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 10.

Täysistunto lopetetaan kello 21,30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

25. Perjantaina 11 p. kesäkuuta 1954

kello 10.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi rangaistusmääräyksestä annetun lain muuttamisesta 484

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:o 12 a ja 12; lakivaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 27.

2) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttorien palkkauksesta annetun lain muuttamisesta 485

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:o 13 a ja 13; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 36.

3) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osakeyhtiölle valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omistamia vesivoimaoikeuksia annetun lain muuttamisesta „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 15; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 42.

4) Ehdotus laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä 497

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 16; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14; hallituksen esitys n:o 23.

5) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta luovuttamaan Pihlavan asemalta lähtevä haararata yksityiselle „

Siv.

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 17; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15; hallituksen esitys n:o 37.

6) Ehdotus lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1954 aikana 497

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 18; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16; hallituksen esitys n:o 44.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Aaltonen, Heinonen, Karvikko, Kuusinen, V. Leskinen, Lindblom, Lukkari, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhtä, Sukselainen, Teir, Tuurna ja Väänänen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Nordfors ja yksityisasiain vuoksi ed. Teir.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Rantala: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunta kokoontuu heti tämän täysistunnon keskeydyttyä.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 11,30.

Täysistunto keskeytetään kello 10,27.

Täysistuntoa jatketaan

kello 11,30.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet ja Oy Yleisradio Ab:n hallintoneuvoston jäsenet.

Puhemies: Luetaan eduskunnan valitsijamiehiltä saapunut kirjelmä.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan Valitsijamiehet.

Helsingissä

10 p:nä kesäkuuta 1954.

N:o 7.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he saamansa kehotuksen mukaisesti ovat toimittaneet täydennysvaalit edesmenneen kansanedustaja Juho Niukkasen sijaan pankkivaltuusmiehiin ja Oy Yleisradio Ab:n hallintoneuvostoon. Valituksi ovat tulleet:

Pankkivaltuusmiehiin edesmenneen ed. Juho Niukkasen sijaan kunnallisneuvos Eemil Luukka. Suppeampaan pankkivaltuustoon astuu edesmenneen ed. Juho Niukkasen sijaan ed. Kusti Eskola. VJ:n 83 §:n 3 momentin edellyttämässä tapauksessa astuu suppeampaan pankkivaltuustoon ed. Eskolan tilalle ensiksi puoluesihteeri Arvo Korsimo ja toiseksi kunnallisneuvos Eemil Luukka.

Oy Yleisradio Ab:n hallintoneuvostoon jäljellä olevaksi ajaksi tulee edesmenneen Juho Niukkasen sijaan pastori A. Kukkonen.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen.”

Puhemies: Eduskunta päättäneen ilmoittaa vaalien tuloksesta vastaavasti eduskunnan pankkivaltuusmiehille ja Oy Yleisradio Ab:n hallintoneuvostolle.

Hyväksytään.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat puhemiehelle osoitettuna saapuneet puolustusministeri Skogin vastaus ed. Ryömän ym. kysymykseen, joka koskee eräiden armeijan upseerien toimintaa, ja kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri Miettusen vastaus ed. Myllymäen ym. kysymykseen, joka koskee teollisuuslaitosten jätevesiä.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vieraiden lentokoneiden suorittamat rajanloukkaukset, jollaisiin ainakin Skandinavian maiden osalta on voitu todeta amerikkalaisten lentokoneiden syyllistyneen, provokaattoristen lentolehtisten tai monisteiden pudottaminen alueillemme tahi levittäminen maassamme sekä eräät muut ilmiöt, joista sanomalehdissä on viime viikkoina kerrottu, viittavat siihen, että eräät sellaiset valtiot, joilla on sotilaslentotukikohtia läntisten naapurimaidemme alueilla, eivät riittävästi kunnioita maamme pyrkimystä pysyä suurvaltojen välisten eturistiriitojen ulkopuolella. Ei voida välttää vaikutelmaa, että mainitut valtiot toivovat Suomen poliittisesti lähestyvän niitä läntisiä naapurimaitaan, jotka ovat loitonneet rauhanomaisen ulkopoliittikan linjalta.

Näissä olosuhteissa tulee yhä tähdellisemmäksi, että ko. valtioille ei anneta tilaisuutta odottaa tukea pyrkimyksilleen maamme sotilas- enempää kuin muiltakaan viranomai-

silta, vaan että nämä vilpittömästi noudattaen Neuvostoliiton kanssa solmimaamme ystävyyss- ja avunantosopimusta valppaasti torjuvat sanotunlaiset yritykset vetää maamme suurvaltaristiriitin piiriin. Tällöin kiintyy huomio mm. niihin hälyttäviin tietoihin, joita jokunen kuukausi sitten saatiin joidenkin viranomaisten asennoitumisesta, mutta joiden suhteen valtiolta ei vielääkään ole antanut yleisölle tyydyttävää selvitystä. Julkisuudessa on nimittäin kerrottu — asia on erään yksityisen henkilön toimesta saatettu eduskunnan oikeusasiamiehen tutkittavaksi — että armeijamme johtavilla elimillä on ollut tapana luovuttaa salassa pidettäviä valokuva- ym. aineistoja ja muita tietoja sekä suurempien että pienempien länsivaltojen käytettäväksi.

Eräänä kuvaavana yksityistapauksena on mainittu parin länsivallan ilmailuasiamiesten vierailu Luonnetjärven lennostossa kesäkuussa 1953. Vieraiden seuralaisena ja opapaana toimi armeijamme pääesikunnan edustaja. Ulkomaisille vieraille esitettiin lennosto kokonaisuudessaan, koneet, konekorjaamo, tutka-asema, miehistömajoitus, kuvakeskus, halli, mittarilentokoulutushuone, koulutusohjelmat ja lentolaitteet sekä vieläpä kaikkein salaisimmaksi katsottava komentopaikka kaikine laitteineen ja välineineen. Kuvakeskuksesta vieraat pyrkivät saamaan haltuunsa salaisina pidettäviä kuvia. Ulkomaisille ilmailuasiamiehille annettiin lennoston johdon taholta tarkat selvitykset koulutustilanteesta ja ilmavoimiemme henkilökunnan tasosta, mistä kaikesta he tekivät muistiinpanoja. Toinen ko. ilmailuasiamiehistä sopi vierailun aikana jatkuvasta yhteydenpidosta lennoston komentajan sijaisen kanssa ja saapui myöhemmin uudelleen maahamme täydentämään tietojaan puolustusvoimistamme. Asiamiehen edellinen matka noudatti tiettävästi reittiä: Turku, Hämeenlinna (ilmavoimien viestipataljoona), Kuorrevesi (lentovarikko, lentokonetehtas, Pohjanpalo-tutka), Luonnetjärvi, Tampere (lentovarikko ja lentokonetehtas) ja Pori (suihkulennosto). Pääesikunnan ulkomaanosasto osallistui matkan järjestelyyn ja kustannuksiin.

Lisäksi on mainittu joukko muita samanluontoisia tapauksia. Erään kolmannen länsivallan ilmailuasiamiehelle oli esitelty Rissalan lentotukikohta jopa varastoituja koneita

myöten. Erään länsivallan lentovoimien edustajat olivat käyneet Porissa perehtymässä suihkühävittäjälennostomme kalustoon ja koulutukseen. Raja-alueitamme koskevia lentokuvia on „lähetetty kehitettäväksi” tai muulla tavoin ”lainattu” länsivalloille. Erään läntisen suurvallan tšekäläinen ilmailuasiamies on omalla lentokoneellaan suorittanut vierailuja maamme sotilaslentotukikohdissa vieden yleensä tuliaisiksi suurehkot määrät alkoholijuomia.

Näiden tietojen todenperäisyyden vahvistaa epäamättömästi se, että niitä ei yli 2 kuukauden aikana julkaisemisen jälkeen ole yritettykään kiistää. On siis täysi syy otaksua, että kyseessä on samanluontoinen lainvastainen toiminta kuin ns. „Stella Polaris”-hankkeessa ensimmäisinä sodanjälkeisinä vuosina. Viimeksimainittu valtio- ja maanpetoksellinen toiminta, johon armeijamme kaikkein korkeimpien upseerien osoitettiin sekaantuneen, jätettiin valtiovallan taholta tutkimatta ja rankaisematta. Samanlainen maamme perusetuja vahingoittava leväperäisyys ei nyt saa uusiintua.

Kaiken edellä sanotun johdosta ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme täten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen armeijamme eräiden korkeiden upseerien lainvastaisesta yhteistoiminnasta vieraiden valtojen edustajien kanssa, ja

aikooko Hallitus antaa julkisen selonteon niistä toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tällaisen yhteistoiminnan ehkäisemiseksi?

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1954.

Mauri Ryömä.	Esa Hietanen.
Irma Torvi.	Y. Enne.
A.-L. Tiekso-Isaksson.	Elli Stenberg.
Irma Rosnell.	Aimo Aaltonen.
Nestori Nurminen.	Eino Kilpi.
Leo Suonpää.	Yrjö Murto.
Kaino Haapanen.	Toivo Kujala.
Tauno Kelovesi.	Eino Tainio.
Pentti Liedes.	Matti Koivunen.
Hertta Kuusinen.	Judit Nederström-Lundén.
Ville Pessi.	Hemming Lindqvist.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa olette Te, Herra Puhemies, lähettänyt minulle jäljennöksen kansanedustaja Ryömän ym. jättämästä näin kuuluvasta kysymyksestä:

„Onko Hallitus tietoinen armeijamme eräiden korkeiden upseerien lainvastaisesta yhteistoiminnasta vieraiden valtojen edustajien kanssa, ja

aikooko Hallitus antaa julkisen selonteon niistä toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tällaisen yhteistoiminnan ehkäisemiseksi?”

Tämän johdosta esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Kysymyksen esittäjät ovat jo viitanneet, että asia, joka varsinaisesti on kysymyksen aiheuttanut, sisältyy siihen viime tammikuun 29 päivälle päivättyyn kanteluun, jonka sittemmin jatketusta tahallisesta Suomen ulkonaisen turvallisuuden tähden salassa pidettävien tietojen hankkimisesta ja ilmaisemisesta tuomittu puolustusvoimissa palvellut henkilö on tehnyt eduskunnan oikeusasiamiehelle.

Sitten kun eduskunnan oikeusasiamies on tutkinut, onko ja missä kohdin kantelukirjoituksessa kerrottuun sotilasviranomaisten menettelyyn sisältynyt sellaisten seikkojen ilmaisemista, jotka Suomen ulkonaisen turvallisuuden tähden tai sen oikeuksien tahi taloudellisten tai muiden etujen suojelemiseksi on vieraalta vallalta pidettävä salassa, taikka muuta lainvastaisuutta, ryhdytään kirjoituksesta ilmenevässä asiassa myöskin niiltä osilta, joihin kysymyksen esittäjät ovat viitanneet, sellaisiin toimiin, joihin on aihetta.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1954.

Puolustusministeri *Emil Skog*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte, som omförmäles i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, har Ni, Herr Talman, tillställt mig avskrift av ett av riksdagsman Ryömä m. fl. inlämnat spörsmål av följande lydelse:

„Är Regeringen medveten om vissa högre officerares inom vår armé lagstridiga samröre med representanter för främmande makter, och

ärnar Regeringen lämna offentlig redogörelse för de åtgärder den vidtagit i syfte att stävja ett dylikt samröre?”

Med anledning härav får jag vördsamt anföra följande:

Spörsmålets framställare ha redan antytt, att den fråga, som egentligen föranlett spörsmålet, ingår i det den 29 sislidne januari dagteknade klagomål, som inlämnats till riksdagens justitieombudsman av en i försvarsmaktens tjänst tidigare anställd person, vilken sedermera dömts för uppsåtligt anskaffande och uppenbarande av uppgifter, vilka i anseende till landets yttre säkerhet hade bort hemlighållas.

Sedan riksdagens justitieombudsman undersökt, huruvida och i vilket avseende det i klagoskriften omtalade förfarandet från militärmyndigheternas sida inneburit yppande av sådana omständigheter, som i anseende till landets yttre säkerhet eller för skyddande av dess rättigheter eller ekonomiska eller andra fördelar böra hemlighållas för främmande makt, eller innefatta annan lagstridighet, komma sådana åtgärder, till vilka anledning föreligger, att vidtagas även i avseende å de omständigheter i den sak skriften avser, som berörts av spörsmålets framställare.

Helsingfors den 10 juni 1954.

Försvarsminister *Emil Skog*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eri puolilla maattamme esiintyy ikäviä epäkohtia siinä suhteessa, että teollisuuslaitokset laskevat jätevetensä suoraan lähinnä olevaan vesistöön ja täten turmelevat kalakannan ja aiheuttavat monia muita ikävyyksiä asianaisten vesistöjen piirissä asuville kansalaisille. Esimerkkinä mainittakoon Mäntän tehtaitten vaikutus Vilppulan—Ruoveden vesireitillä. Siitä on eräs asiantuntija lausunut seuraavaa: „Reitti Mustaselkä—Sotkan—Palonselkä — Hongonselkä — Aitto-

selkä sekä kapeneva osa loppureitistä aina Vilppulan kosken alle on n. 24 km. Koko tämä laaja vesijakso on aikanaan ollut Pohjois-Hämeen parhaita kalavesiä, jotka ovat tarjonneet hyviä kutupaikkoja. Nyt voidaan todeta, että kaikki lohen sukuiset lajit, kuten muikku, siika, lohi ja koorre samoin kuin rapukin, ovat hävinneet kokonaan. Kaikkia muitakin lajeja kuolee runsaasti, vallankin kapeassa osassa vesistöä lähellä Vilppulaa. Sulussalmesta Vilppulaan saakka vesi tuoksuu vahvasti rikkivedyltä, kaloissa on rikin maku ja kaloja tapaa yhtenään rantojen läheisyydessä kuolleina. Vilppulan koski on vahvan valkoisen jätteen peittämä ja siitä lähtee pahanhajuisia lemuja. Pahin on tilanne Mäntän ja Vilppulan välisellä osalla, missä kalaa ei enää tavata elävänä kuin muutamia yksilöitä, joissa kuitenkin on niin paha maku, ettei niitä voida käyttää. Tässä vesistön osassa saastutusaste on niin suuri, että vesihirnekkin on kuollut. Talousvetenä Vilppulan ja Mäntän vesireitin vedet ovat arvottomia, eikä niitä pahimpina aikoina voida käyttää lainkaan, koska niistä helposti saa mm. ihottumaa.

Syyen kalojen kuolemiseen on todettu johdun Mäntän tehtaitten jätevesistä, joiden vahingollinen vaikutus havaitaan voimakaimmin elo—syyskuun aikana sekä keväisin järvien vapauduttua jääkahleistaan.”

Lauritsalan kauppalassa sijaitsevan Kaukaan selluloosa- ym. tehtaiden jätevedet lasketaan Saimaaseen, jonka johdosta kauppalaan alueen rantavedet ovat saastuneet monessa suhteessa käyttökelvottomiksi. Lapsilla ja muillakaan kauppalaan asukkailla ei ole yli 10 km pitkällä ranta-alueella yhtään terveellistä uimapaikkaa, vaikka sitä varten on rakennettu useampiakin uimalaitoksia. Niiden käyttämisestä on aiheutunut iho-, silmä- ym. tauteja, minkä vuoksi lääkärit ovatkin antaneet uimakieltoja. Kalakanta on lähi- vesissä tuhoutunut miltei täydellisesti. Ajoittain tavataan kauempaa eksyneitä kaloja parvittain kuolleina. Osoituksena veden likaisuudesta on se, että Kaukas-yhtiö ottaa käytöden tehtäisiinsä kauempaa Saimaalta.

Edellä esitetyt esimerkit lienevät räikeimpiä, mutta eivät ainoita, joten asiantilan parantamiseksi olisi ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin. Lainsäädäntömme on saatava niin tehokkaaksi, että kyseessä olevat suuryhtiöt pakotetaan rakentamaan tehtaittensa yhteyteen likavesien puhdistuslaitteet.

Eduskunta on jo aikaisemmin kiinnittänyt tähän asiaan huomiota hyväksymällä marraskuun 28 päivänä 1952 toivomuksen, että hallitus, sen johdosta, että teollisuuslaitokset jätevesillään pilaavat vesistöjen veden, kiireellisesti tutkituttaisi, mitä tämän epäkohdan estämiseksi tai ainakin vähentämiseksi olisi tehtävissä, ja ryhtyisi asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Eduskunnan päätöksestä on kulunut jo toista vuotta. Hallitus ei ole antanut eduskunnalle esitystä epäkohdan korjaamiseksi eikä ole tiedossa, mihin toimenpiteisiin asiassa on ryhdytty. Sen vuoksi ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esittämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus ryhtynyt eduskunnan 28. 11. 1952 lausuman toivomuksen edellyttämiin toimenpiteisiin teollisuuslaitosten myrkyllisten jätevesien vesistöihin laskun estämiseksi?

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 1954.

Lauri Myllymäki. Usko Seppi.
Tauno Kelovesi. Matti Koivunen.
Aleksi Kiviaho.

Eduskunnan Herra Puhemieselle.

Kansanedustaja Lauri Myllymäki ja neljä muuta kansanedustajaa ovat Teidän välityksellänne, Herra Puhemies, jättäneet valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa, sellaisena kuin tämä lainkohta on 5 päivänä marraskuuta 1948 annetussa laissa, hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan, 12 päivänä toukokuuta 1954 päivätyn ja saman kuun 14 päivänä tiedokseni tulleen kysymyksen:

„Onko Hallitus ryhtynyt eduskunnan 28. 11. 1952 lausuman toivomuksen edellyttämiin toimenpiteisiin teollisuuslaitosten myrkyllisten jätevesien vesistöihin laskun estämiseksi?”

Kysymyksen johdosta saan kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Eduskunnan puheena olevaan toivomukseen liittyvä kysymys on ollut käsiteltävänä

uuden vesioikeuslain valmistelutöiden yhteydessä. Hankitun selvityksen perusteella on kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä pidetty neuvotteluja alan asiantuntijoiden kanssa ja päädytty siihen, että kysymystä vesistöjemme likaantumisen estämisestä on selvitettävä laajemmalla pohjalta kuin mitä eduskunnan toivomus edellyttää. Tämän mukaisesti valtioneuvosto on 20 päivänä toukokuuta 1954 asettanut komitean ja antanut sille tehtäväksi selvittää vesistöjen ja pohjaveden likaantumiseen liittyviä teknillisiä, taloudellisia, oikeudellisia, hygienisiä ja limnologisia kysymyksiä niiden koko laajuudessa sekä tehdä ehdotuksia toimenpiteiksi ja säännöksiksi, jotka meidän oloissamme ovat tarpeen vesistöjen ja pohjaveden sekä niiden käyttöön liittyvien erilaisten etujen ja arvojen suojaamiseksi.

Tämän pyydän kunnioittavasti saattaa Teidän tietoonne, Herra Puhemies.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1954.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri

Martti Miettunen.

Till Riksdagens Herr Talman.

Riksdagsman Lauri Myllymäki jämte fyra andra riksdagsmän ha genom Eder förmedling, Herr Talman, i det syfte, varom förmäles i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, sådant detta lagrum lyder i lagen den 5 november 1948, till vederbörande medlem av regeringen för besvarande riktat följande, den 12 maj 1954 dagtecknade och den 14 samma månad mig delgivna spörsmål:

„Har Regeringen vidtagit de åtgärder, som förutsättas i riksdagens hemställan den 28. 11. 1952, vilka avse förhindrandet av att industriella inrättningars giftiga avfallsvatten rinna ut i vattendragen?”

Med anledning av spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Till riksdagens förenämnda hemställan anslutna fråga har behandlats i samband med beredningsarbetena till ny lag om vattenrätt. Vid ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena har på grund av in-

förskaffade utredningar underhandlats med sakkunniga, och har man därvid kommit till den slutsatsen, att frågan om vattendragens renande bör utredas på bredare bas än vad riksdagens hemställan förutsätter. I enlighet härmed har statsrådet den 20 maj 1954 tillsatt en kommitté och uppdragit åt densamma att redogöra för till vattendragens och grundvattnets förstörande anslutna tekniska, ekonomiska, juridiska, hygieniska och limnologiska frågor i hela deras vidd samt att göra framställningar till åtgärder och stadganden, som i våra förhållanden äro nödvändiga för skyddande av vattendragen och grundvattnet samt till deras användande anslutna olika intressen och värden.

Detta får jag vördsamt bringa till Eder kännedom, Herr Talman.

Helsingfors den 10 juni 1954.

Minister för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena *Martti Miettunen.*

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Rantala: Valtiovarainvaliokunta kokoontuu heti tämän täysistunnon keskeydyttyä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi rangaistusmääräyksestä annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 27, jota on valmisteluvasti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 2 ja suuren valiokunnan mietinnöissä n:ot 12 ja 12 a, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi evankelisluterilaisten seurakuntien pappien ja kanttori-urkuriin palkkauksesta annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 36, jota on valmisteluvasti käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 ja suuren valiokunnan mietinnöissä n:ot 13 ja 13 a, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa perustettavalle Kemijoki Oy nimiselle osakeyhtiölle valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omistamia vesivoimaoikeuksia annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 42, jota on valmisteluvasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 13 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 15, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri Mieltunen: Herra puhemies! Kemijokilain muutosta käsitellyt oikeusneuvos Piiposen puheenjohtajalla toiminut ns. Kemijoki-

lakikomitea toteaa toisen osamietintönsä loppuyhteenvedossa mm. seuraavaa:

„Kysymys Pohjois-Suomen vesivoimien rakentamisesta, jota Kemijokilaki osaltaan on tarkoitettu edistämään, on tärkeä ja ajan-kohtainen, koska sähkövoiman tarve kasvaa jatkuvasti ja rakentamattomat koskemme ovat pääasiallisesti Pohjois-Suomessa. Voimantarpeen vuotuinen kasvu on maassamme samoin kuin muuallakin niin suuri, että tarvittava voimamäärä lisääntyy kunakin vuosikymmenenä noin kaksinkertaisesti. Näin ollen komitea katsoo, että vesivoiman rakentamista Pohjois-Suomessa olisi tehostettava, jolloin valtion voimayhtiöitten rakennustoiminnan rinnalla olisi pyrittävä saamaan myös nykyään lamassa oleva yksityinen rakennustoiminta uudelleen käyntiin ja siten sidotuksi myös yksityisiä pääomia mahdollisimman paljon vesivoimiemme rakentamiseen. Edellä mainittuja seikkoja silmällä pitäen komitea tässä ja aikaisemmassa osamietinnössä esittämillään perusteilla pitää seuraavia toimenpiteitä tarpeellisina.

1) Kemijokilakiin olisi tehtävä komitean ensimmäisessä osamietinnössä esittämät muutokset ja Kemijoki Oy sen jälkeen kiireellisesti perustettava. 2) Jolleivät Kemijoen vesistön vesivoiman omistajat liity Kemijoki Osakeyhtiöön sen perustamisen yhteydessä, olisi viivytyksettä koskiostoilla ja koskivaihoilla ryhdyttävä luomaan edellytykset sellaisen rakennussuunnitelman toteuttamiseen, että Kemijoki Oy rakentaisi Kemijoen vesistön rakentamattoman osan kokonaisuudessaan lukuunottamatta Taivalkosken porrasta sekä niitä muita kysymykseen mahdollisesti tulevia pääuoman koskia, jotka koskivaihoilla rakennusportaita luotaessa ehkä jäävät yksityisten rakennettaviksi, kun taas edellä mainitun rakennusalueen ja Oulujoen sadalueen välinen vesistöalue varattaisiin mietinnössä esitetyin edellytyksin yksityisten rakennettavaksi.”

Seuraavat kaksi kohtaa mainituksa loppuyhteenvedossa koskivat voiman siirtoa ja yhteiskäyttöelimen perustamista, joten ne eivät välittömästi liity nyt esillä olevaan asiaan.

Edellä esittämältäni osalta komitea oli, ministeri Tervoa lukuunottamatta, yksimielinen. Komitea on halunnut korostaa tässä toisessa osamietinnössään vielä sitä, että elleivät kaikki Kemijoen vesistön vesivoiman omistajat liity Kemijoki Osakeyhtiöön, tulee har-

kittaessa Kemijokilain muita toteuttamismahdollisuuksia käytännössä lähinnä kysymyseen kunkin rakennusportaan saattaminen koskivaihdolla mahdollisimman suuressa määrin yksiin käsiin. Koskivaihtoja harmitaessa on selvitettävä, miten vaihdot olisi suoritettava niin, että ne edistäisivät Kemijoen vesistön järkipäristä rakentamista ja maan vesivoimavarojen tarkoituksenmukaista hyväksikäyttöä, mihin tavoitteeseen komitean ja hallituksen ehdottaman lakitekstin mukaan vaihtoja suoritettaessa olisi ollut pyrittävä.

Mielestäni olisi ollut parempi, jos käsiteltävänä oleva lakiesitys olisi eduskuntakäsittelyssä säilytetty sisällöltään mainitun komitean ja hallituksen esityksen mukaisena. Lakitekstiin eduskuntakäsittelyssä lisätty ohje Kemijoen yhtenäisestä rakentamisesta ei voi luonnollisesti muuttaa voimassa olevan vesioikeuslain määräyksiä eikä velvoittaa yksityisiä luovuttamaan koskiosuuksiaan Kemijoki Osakeyhtiölle, jos he eivät ole siihen vapaaehtoisesti halukkaita. Sanottua lisäksi onkin yleisesti vastustettu tietääkseni sillä perusteella, että on ollut perusteltua aihetta sellaiseen pelkoon, että yhtenäiselle rakentamiselle halutaan määrättyllä taholla antaa sellainen tulkinta, joka oikeuttaisi estämään tästä lähtien muut kuin Kemijoki Osakeyhtiön rakentamasta voimalaitosta Kemijokeen. Tässä tarkoituksessa voisivat tämän tulkinnan omaksuvat toimia mm. koskivaihtoja vastustaen, josta seurauksena voisi olla hyvinkin huomattava viivästyminen eräiden Kemijokeen suunniteltujen voimalaitosten rakentamisessa.

Jotta kävisi selväksi, ettei eduskunta yhtenäistä rakentamista koskevalla ohjeellaan pyri muuttamaan voimassa olevaa oikeutta, ja myöhempien tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi, olisi syytä tehdä perusteluihin ne vähäiset muutokset, jotka edustajille jae-tussa monistetussa ehdotuksekseni on esitetty. Edellä olevan perusteella, herra puhemies, ehdotan, että valtiovarainvaliokunnan mietinnön n:o 13 perustelujen toinen kappale hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

„Eduskunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluista ilmenevästä syystä asettanut puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Eduskunnan mielestä on kuitenkin ollut syytä korostaa, että Kemijoen vesistön rakenta-

misen tulee tapahtua, mikäli mahdollista, yhtenäistä rakennussuunnitelmaa noudattaen voimassa olevan oikeuden mukaan. Tämän vuoksi eduskunta on tehnyt lakiehdotukseen alempana näkyvän muutoksen.”

Ulkoministeri Kekkonen: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Mieltusen tekemää ehdotusta.

Ed. Salminen: Herra puhemies! Yhdeksän arvovaltaista tieteellistä seuraa on lähettänyt edustajille ja valtioneuvostolle kirjelmän, jossa kiinnitetään huomiota siihen, että Kemijoki-lain hyväksyminen saattaa merkitä sitä, että myös Oulankajoen vesistö tulee käytetyksi voimantarpeen tyydyttämiseksi ja näin ollen maamme ehkä kauden ja lajirikkain luonnonsuojelualuekin tulee hävitykseksi. En katso tarpeelliseksi tässä selostaa yksityiskohtaisesti puheena olevaa kirjelmää, koska oletan, että kansanedustajat ovat siihen jo tutustuneet ja yhtyvät siinä esitettyyn kantaan.

Jos me tahdomme käydä sivistyskansasta, joka kunnioittaa ja vaalii kulttuuriarvojansa, niin eduskunnan olisi tässä tapauksessa toimitettava niin, että maamme viimeiset suuret luonnonnähtävyydet, joihin erityisesti kuuluvat Jyrävän ja Kiutakönkään kosket, saavat olla rauhoitettuna. Näin tapahtuu kaikkialla sivistyneessä maailmassa. Siellä ei kaikkia luonnonnähtävyyksiä ja historiallisia arvoja uhrauta yksinomaan rahan tai muun aineellisen hyvinvoinnin hankkimiseksi. Ajatelen esim. sellaista kaupunkia kuin Rooma, jossa keskellä kaupunkia on säilytetty vuosisataiset antiikin muistot, jotka täyttävät pinta-aloja, joiden arvo varmasti on suunnattoman suuri, tai keskellä Lontoota sijaitsevaa laajaa Hyde Parkia, joka varmasti asutontekiksi käytettynä merkitsisi suunnattomia rahallista arvoja. Mutta näissä sivistysmaissa ei menetellä sillä tavalla, että tällaiset luonnonrikkauudet, luonnonnähtävyydet, hävitettäisiin. Samoin meidän tulisi, kuten jo sanoin, tässä tilaisuudessa ja tässä yhteydessä vaalia näitä suuria luonnonnähtävyyksiä. Sen takia, herra puhemies, ehdotankin, että eduskunta lausuisi perusteluissaan seuraavaa: „Vesistöjen rakentaminen ei saa vaarantaa kauan vireillä ollutta ja kahden valtionkomitean kannattaman Oulangan-Juuman kansallispuistosuunnitelman toteutta-

mista ja samalla viimeisten suurten koskiemme säilyttämistä kansallisina luonnonsuojelunähtävyyksinä.”

Ed. Koivisto: Herra puhemies! Siinä muodossa kuin lakiesitys toisessa käsittelyssä tuli hyväksytyksi, se käytännössä ilmeisesti tulee johtamaan erinomaisen suuriin tulkintavaikeuksiin. Sen tulkinnan mukaan, minkä herra kauppa- ja teollisuusministeri lakiesityksen 1 §:n 2 momentille on antanut, ei käsitykseni mukaan mitään koskivaihtoja itse Kemijoen piirissä tulisi suorittamaan. Eivät ainakaan kaikki nimenomaan suurimmat koskien omistajat tule suostumaan siihen, että heidän Kemijoessa omistamansa koskiosuudet vaihdettaisiin johonkin muualla kuin Kemijoen piirissä oleviin koskiin. Tästä taas aiheutuisi asian lykkääntyminen epämääräiseen tulevaisuuteen. Siihen meillä ei kuitenkaan ole varaa. Ankara voimapula uhkaa maatamme, ja sen vuoksi Kemijoen rakentamiseen olisi kiireellisesti päästävä käsi. Asia korjaantuisi paljon sillä, jos perusteluihin hyväksyttäisiin sellaiset muutokset kuin ministeri Miettunen täällä äsken esitti, jotka muutosesitykset on monisteena eduskunnalle jaettu.

Kun kuitenkin ei ole varmuutta siitä, että nämä perustelujen muutosehdotukset tässä istunnossa tultaisiin hyväksymään, ehdotan, herra puhemies, että lakiesitys hylättäisiin. Jos lakiesitys kuitenkin ei tulisi hylätyksi, ehdotan, herra puhemies, siinä tapauksessa, että lakiesitys jätetään lepäämään ensimmäisille vaalien jäljestä pidettävälle varsinaisille valtiopäiville.

Siinä tapauksessa, että lakiesitys tulee hylätyksi tai se äänestetään lepäämään yli vaalien, ehdotan kolmanneksi, herra puhemies, eduskunnan hyväksyttäväksi ponnin, että hallitus antaisi asiasta ensi tilassa eduskunnalle uuden esityksen.

Pääministeri Törngren: Herra puhemies! Valitan, että eduskunta toisessa käsittelyssä ei hyväksynyt hallituksen esitystä. Koska esitykseen ei enää voida tehdä muutosta, kannatan minäkin kulkulaitosministeri Miettusen ehdotusta, joka on katsottava olevan ohjeena lain tulkitsemisessa.

Kauppa- ja teollisuusministeri Tervo: Herra puhemies! Joulukuun 29 päivänä 1952

vahvistetun ns. Kemijoki-lain muodollinen korjaaminen, jota varten valtioneuvosto viime joulukuun 19 päivänä asetti komitean, ei käsitykseni mukaan olisi ollut välttämättöntä, sillä valtion Kemijoessa ja sen lisäjoissa omistamien vesialueiden, koskitilojen tai niiden osuuksien, joista kysymyksessä olevassa laissa käytettiin yhteistä sanontaa „vesivoimaoikeuksia”, luovuttaminen perustettavalle Kemijoki Oy:lle olisi aikanaan hyvin voinut tapahtua tämänkin lain mukaan, ellei muista kuin nimenomaan tähän sanamuotokysymykseen liittyvistä syistä olisi herätetty juridista kysymystä lain tulkitsemisesta. Asiain meno täällä eduskunnassa korjausesityksen yhteydessä on osoittanut, että tämä käsitykseni oli oikea.

Käsitykseni perustui siihen, että vuonna 1952 vahvistetun lain sanamuodon hyväksyivät esitystä eduskunnalle annettaessa sekä valtioneuvosto että oikeuskansleri, jonka viimeksi mainitun tehtävänä mm. on valvoa valtioneuvoston toimenpiteiden muodollista pätevyyttä. Ei myöskään eduskunnalla ja siellä lain käsittelyyn osallistuneilla lukuisilla lakimiehillä ollut silloin muistuttamista lain sanamuotoa vastaan.

Edelleen on aihetta kiinnittää huomiota siihen, että oikeusministeriö ja sisäasiainministeriö katsoivat voivansa luovuttaa hallinnassaan olleen valtion koskiomaisuuden Kemijoki Osakeyhtiölle nyt voimassa olevan lain nojalla. Vasta käyttäessä metsähallituksen kanssa pitkällisiksi muodostuneita neuvotteluja sen hallinnassa olevan valtion koskiomaisuuden luovuttamisesta syntyi erimielisyyttä lain sanamuodon tulkinnasta. Kun kuitenkin oikeuskansleri tämän erimielisyyden jälkeen asettui lain sanamuotoon nähden eri kannalle kuin aikaisemmin ja kun tätä muodollisuutta monin verroin tärkeämpi Kemijoki Osakeyhtiön toiminnan aloittaminen ei tämän johdosta voinut tapahtua, alistuinkin sekä komiteassa että nyt tultuani valtioneuvoston jäseneksi siihen, että lakiin on tehtävä tarpeelliset muodolliset muutokset, ja valitan, etten, ollessani viime hallituksessa, onnistunut saamaan läpi yritystä korjata tätä lakia jo viime vuonna. Sen jälkeen istuneet kaksi hallitusta eivät halunneet tätä korjausesitystä jostain syystä jättää, ja näin on siis Kemijoen rakentaminen joutunut kärsimään ja lykkäytymään vuodella.

Kuten edellä olevasta selviää, eivät lain muodolliseen puoleen liittyvät kysymykset käsitykseni mukaan ole sellaista suuruusluokkaa, että ne olisivat ansainneet osakseen tullutta suurta huomiota. Tulkinallista erimielisyyttä aiheuttaneet kohdat olisi, sen jälkeen kun oikeuskansleri oli muuttanut kantaansa, pitänyt voida korjata paljon nopeammin ja ilman Kemijoki Osakeyhtiölle nyt aiheutettuja vahingollisia viivytyksiä (Ed. Hiltunen: Viime vuonna ei ollut Kemijoen rakentamisella kiirettä!).

Herra ulkoministeri tietää, että kauppaministeri keväällä 1953 suositteli silloiselle pääministerille tämänlaatuisen korjausesityksen jättämistä eduskunnalle kuin nyt on jätetty, mutta silloinen pääministeri oli sitä mieltä, että siinä muodossa korjausta ei jätettäisi, vaan esitti, että jätettäisiin kaikkia vesivoimavaihtoja koskeva lakiesitys. Kun kauppaministeri sitten jätti tällaisen esityksen, niin eräs maalaisliittolainen ministeri otti asiakirjat ja esti senkin jättämisen. Sen jälkeen eduskunta lähti lomalle eikä silloisella kauppaministerillä ollut enää mahdollisuutta saattaa asiaa eduskunnan käsiteltäväksi.

Vaikka eduskunta syksyllä 1952 jonkin verran muutti hallituksen esitystä, niin se hyväksyi kuitenkin periaatteen Kemijoen koskivoimien yhtenäisestä rakentamisesta. Yksityisten kanssa suoritettavista koskiosuukseen vaihdosta annettiin silloisen pääministerin taholta arvovaltainen lausunto, ettei sellaisia tultaisii suorittamaan Kemijoen pääuomassa, so. Isohaaran ja Kemijärven välillä, joka siis oli lainsäätäjän tarkoitus jättää valtiojohtoisen Kemijoki Oy:n yhtenäisesti rakennettavaksi.

Käsitykseni kuitenkin on, että Kemijoen rakentaminen voitaisiin kansantaloudellisessa ja teknillisessäkin mielessä tarkoituksenmukaisimmin suorittaa yhden kaikkien Kemijoen vesivoiman omistajien muodostaman yhtiön puitteissa. Tähän tähtäsi vuoden 1952 lopulla säädetty Kemijoki-laki. Tämän käsityksen esitin myöskin viime joulukuussa asetetussa ns. Piipposen komiteassa, enkä jäänyt, niinkuin herra kulkulaitosministeri täällä ilmoitti, yksin tämän käsityksen taakse, mitä todistaa mm. se, että komitean mietintöön jätettiin vastalause, jossa oli kaksi allekirjoittajaa.

Kemijoki-lakiehdotusta laadittaessa arvioitiin niiden neuvottelujen perusteella, joita

oli käyty eräiden Kemijoen suurimpien vesivoiman omistajien kanssa, että mahdollisesti kaikki Kemijoen vesivoiman omistajat — ottaen huomioon yhteistyön tarjoamat edut, mm. voimansiirtoon, vesistön säännöstelyyn ja rakennustyön rahoitukseen nähden — olisivat olleet halukkaita liittymään suunnitella olleeseen yhtiöön. Siltä varalta, että joku Kemijoen vesivoiman omistajista ei kuitenkaan olisi halunnut yhtiöön liittyä, oli lain 1 §:n 2 momentissa varattu mahdollisuus koskivaihtojen suorittamiseen valtion ja yksityisten kesken. Valtioneuvoston siten luovutettua koskiomaisuuden Kemijoki Oy:lle, olisivat koskivaihdot voineet tapahtua tämän yhtiön ja niiden yksityisten kanssa, jotka eivät olisi osoittautuneet halukkaiksi liittymään Kemijoki Osakeyhtiöön.

Eräänä perusteluna, jolla on vastustettu tätä yhtenäisen rakentamisen periaatetta, jonka kannalle eduskunta jälleen on asettunut, on sekä komiteassa että täällä esitetty se, että kukaan yksityinen koskenomistaja ei lain voimaantulon jälkeen ole ilmoittanut olevansa halukas liittymään Kemijoki Oy:öön sekä että — niinkuin komiteassa esitettiin — tiedossa on, että missään tapauksessa kaikki yksityiset koskenomistajat eivät halua liittyä yhtiöön.

Kun Kemijoki Oy:tä ei ole merkitty kaupparekisteriin eikä se näin ollen ole voinut aloittaa toimintaansa, ei sen taholta ole voitu käydä sitovia neuvotteluja yksityisten kanssa yhtiöön liittymisestä. Tästä syystä on luonnollista, että kukaan yksityinen ei ole halunnut ilmoittaa liittymisestäään yhtiöön, ennen kuin sitä koskevat muodolliset kysymykset on selvitetty. Yksityisiä keskusteluja yhtiöön liittymisestä on kuitenkin käyty eräiden varsin huomattavien Kemijoen vesivoiman omistajien kanssa myönteisessä hengessä. Mahdollisuuksia yhteistyön aikaansaamiseksi Kemijoki Oy:n puitteissa käsitteäkseen siis on olemassa ja niin pian kuin tämä laki on hyväksytty, minä ainakin rohkenen luottaa siihen, että yksityisten koskenomistajien piirissä on niin paljon isänmaallista mieltä, että he lakkaavat jarruttamasta Kemijoen vesivoimien rakentamista ja asettavat etutilalle meidän kansantaloutemme ja koko maan edun.

Kun täällä on useissa yhteyksissä koetettu saattaa tämä yhtenäinen rakentaminen epäluulon ja epäluottamuksen alaiseksi, on

syötä tässäkin yhteydessä vielä kerran lyhyesti todeta ne edut, jotka saavutettaisiin yhtenäisellä rakentamisella, ja todeta, että ne ovat niin suuret, että niiden edessä pitäisi muiden etujen väistyä.

Kehitys on voimatalouden piirissä johtanut siihen, että mk. yleisen voimantarpeen tyydyttäminen on jäänyt valtion ja kuntien rakentamien voimalaitosten tehtäväksi yksityisten voimalaitosten tyytyessä etupäässä teollisuuden energian tarvetta tyydyttämään, jota varten ne ovat alunperin rakennetutkin. Tällä hetkellä tyydyttävät valtion ja kuntien voimalaitokset yli 80 % kotimarkkinateollisuuden, kaupan ja liikenteen sekä yksityisen kulutuksen voimantarpeesta. Lisäksi on huomattava, että valtio ja valtioenemmistötiset yhtiöt omistavat huomattavimman osan vielä rakentamattomista vesivoimista. Voimalaitosten rakentamisen tapahtuessa valtiojohtoisen yhtiön toimesta saavutetaan mm. seuraavat niin voimatalouden kuin kansantaloudenkin kannalta tärkeät edut:

1) rakentaminen voidaan toteuttaa edullisimmassa järjestyksessä riippumatta vesivoimaosuuksien omistussuhteista eikä koskien rakentaminen jää riippuvaksi siitä, milloin osuuksien yksityisillä omistajilla on mahdollisuuksia ja tarvetta rakentaa niitä;

2) rakennustyö voidaan suorittaa jatkuvasti tavallaan sarjatyönä, joka merkitsee huomattavaa säästöä rakennuskustannuksissa ja samalla takaa paikkakunnan väestölle jatkuvaa pitkäaikaista työtä;

3) voiman siirto etelään voidaan ratkaista edullisimmalla tavalla;

4) valtioenemmistöisten yhtiöiden hoitamana vesivoimien hyväksikäyttö voidaan joustavammin sovelluttaa siten koko valtakuntaa käsittävään yhteiskäyttöön, joka mm. Kemijoen suurten vesivaihtelujen vuoksi ja myös yleisistä kansantaloudellisista syistä on välttämätöntä;

5) rakennustyön rahoitus on tätä tietä kulkien parhaiten ja helpoimmin järjestettävissä.

Että näin on, siitä saimme mm. vuonna 1952 suoritettussa Kemijokilain käsittelyssä arvovaltaisen todistuksen silloisen pääministerin lausunnosta. Minulla on tässä eduskunnan silloinen pöytäkirja, jossa on pääministeri Kekkosen lausunto. Hän tässä lausunnossaan ensiksi kertoo koskien rakentamisesta Pohjois-Amerikan Yhdysvalloissa ja

siteeraa erästä lausuntoa, jossa mm. sanottiin: „Esitän vielä toisen syyn: Grand Coulen ja Bonnevillein kaltaiset työt ovat yksityisyritteliäisyyden yrityskapasiteetin saavuttamattomissa. Jollei valtio olisi niitä rakentanut, niitä ei olisi rakennettu lainkaan. Amerikkalainen common sense vetää tästä sen johtopäätöksen, että milloin yksityinen yritteliäisyys on haluton tai kyvytön kehittämään voimavarojamme, se on valtion tehtävä. Tämä on juuri sitä, mitä me olemme tehneet republikaanien johdon tavallisesti ollessa oppositiossa. Tämä on myös sitä, mitä meidän on edelleen tehtävä. Taistelu tällä alalla ei millään tavoin ole lopussa. Hallitus suunnittelee lisäjärjestelyjä, joilla hankitaan lännen vesivoimatuotannolle lisää tarvitsemiamme kilovatteja, lisää kasteluvettä tuottovalmiille maille, lisää kuljetusvälineitä, joilla tavarat voidaan saattaa halvalla markkinoille. Tulemme kohtaamaan vastustusta, niinkuin olemme kohdanneet aikaisemminkin, mutta Lännen voimavaroja kehitetään, koska kansa ei ainoastaan Lännessä, vaan koko maassa tahtoo niiden kehittyvän edelleen.”

Luettuaan tämän sitaatin pääministeri Kekkonen jatkoi: „Se on minun mielestäni hyvin selvää ja tervettä puhetta ja tämä olisi pidettävä mielessä niitten, jotka nyt haluavat vaikeuttaa Kemijoen yhtenäistä ja keskitettyä rakentamista. Asian laita nimittäin on sillä tavalla, että Kemijoen rakentaminen on sellainen toimenpide, että se on yksityisyritteliäisyyden yrityskapasiteetin saavuttamattomissa. Yksityisyritteliäisyydellä ei ole mahdollisuutta edes siltä osalta, minkä se nyt haluaa itselleen säilyttää, tuota rakennustyötä suorittaa.” — Näin pääministeri Kekkonen silloin, ja vahvistaakseen tämän lausunnon hän kertoi, kuinka Jumiskon rakentamiseen oli tarvittu valtion varoja.

Käsittääkseni nämä erinomaisen selvät sanat pitävät paikkansa vieläkin. Sen vuoksi minä suosittelen eduskunnalle niitä huomattavaksi, myöskin pääministeri Kekkosen ryhmätovereille, ja toivon, että eduskunta ei hyväksy sitä muutosehdotusta, joka tähtää toiseen päämäärään, sitä muutosehdotusta, jonka kulkulaitosministeri Miettunen täällä teki.

Lopuksi minä vielä ihmettelen sitä, että kokoomuksen taholla nimenomaan Pohjois-Suomen mies, Lapin piiristä valittu ed. Koi-visto haluaa jälleen kerran lykätä Kemijoen

rakentamisen aloittamisen tuntemattomaan tulevaisuuteen. Hän haluaa siis vielä ker-
ran viivästyttää niitä töitä, jotka nyt ovat jo
tähänastisten vaiheiden vuoksi viivästyneet
vuodella. Ed. Koivisto tietää erinomaisen
hyvin, että jos tämä lakiesitys jätetään le-
päämään yli vaalien, niin se käytännössä
merkitsee sitä, että Kemijoen rakentamien
viivästyys vähintäänkin vuodella, pahimmassa
tapauksessa pitemmälläkin ajalla. Minä siis
toivon, että eduskunta ei missään tapauk-
sessa antaisi kannatustaan tälle sangen ajat-
telemattomalle ehdotukselle.

Ed. Rantala: Herra puhemies! Esillä
olevan lakiehdotuksen 5 §:n 1 momentin lo-
pussa on sanajärjestystä koskeva virhe, joka
on lähtöisin asiaa valmistelleen komitean eh-
dotuksesta. Momentin lopun tulisi kuulua:
„samoin kuin Kemijoki Oy:lle omaisuutta
luovuttavalle osakkeiden lisäksi ehkä annet-
tavat velkasitoumukset ovat leimaverosta va-
paat.” Pyydän, että eduskunnan tarkistajat
ottaisivat tämän oikaisun huomionsa.

Puhemies: Tarkistajat ottanevat oi-
kaisun huomionsa.

Ed. Junnila: Herra puhemies! Kanna-
tan ed. Koiviston tekemiä ehdotuksia.

Ed. E. A. Saari: Herra puhemies! On
tietysti selvä, että maamme ekonominen ja
teknillinen kehitys vaatii, että kaikki raken-
nuskelpoiset vesivoimat mahdollisimman no-
peasti ja tehokkaasti saatetaan palvelemaan
taloudellista kehitystämme. Mutta tämä ei
saisi johtaa siihen, että me tällä tiellä hävi-
tämme kaiken sen luonnonkauneuden, mitä
maallemme on annettu. Nyt Kemijokilain
yhteydessä on vaarassa, että häviää myöskin
se ainutlaatuinen luonnonkauneus, mitä Ou-
langan—Juuman suunnitellun kansallispuis-
ton suuret putoukset pitävät ja niiden säi-
lyttäminen rakentamattomina ei kuitenkaan
vaikuttaisi millään tavalla olennaisesti koko
vesivoimakysymykseemme.

Teknillistaloudellinen kehitys on vain yksi
muoto kulttuuria. Maan luonnonkauneuden
säilyttäminen on myös eräs muoto kulttuu-
ria, jota ei olisi syytä halveksia (Eduskun-
nasta: Ja maalaisliitto myös! — Naurua.).
Tästä syystä kannatan ed. Salmisen tekemää
ehdotusta.

Ed. Lahtela: Herra puhemies! (Va-
semmalta: Sinä olet vikapöntössä nyt!) —
Ed. Salminen halusi kytkeä tämän asian yh-
teyteen Kuusamon alueella olevat kosket ja
teettää eduskunnalla sellaisen päätöksen, että
niitä ei saisi rakentaa, vaan että ne olisi va-
rattava kansallispuiston kauneudeksi. Jos
tällaisen päätöksen eduskunta hyväksyy, tie-
tää se sitä, että kuusamolaisilta tilanomista-
jilta otetaan pois ne oikeudet, mitkä heille
lain mukaan isojaossa kuuluvat. Koko maassa
on isojako toimitettu niin, että jako-osak-
kaille tulevien alueitten sisällä olevat kos-
ket kuuluvat jako-osakkaille. Kun Kuusa-
mon isojako on kesken, niin tässä ennakolta
tehtäisiin päätös, että koskia ei annetakaan
heille, ja jos ne annetaan, niin niitä ei he
saa käyttää hyväkseen, vaikka he maksavat
verot (Oikealta: Valtio lunastaa sen!). —
Jos ne jätetään tämän lain ulkopuolelle, niin
olen varma, että valtio saa ne lunastaa köy-
hiltä talopojilta kohtuushintaan, ja asia kul-
kee silloin laillisessa järjestyksessä eikä heille
tehdä ryöstön tapaisia pakkotoimenpiteitä.

Jos nyt tehtäisiin päätös, että niitä ei
saa rakentaa, niin silloinhan niillä ei olisi
mitään arvoa (Ed. Salminen: On niillä!),
sehän on aivan itsestään selvä asia. Ei mi-
nun käsitykseni mukaan voida tehdä edus-
kunnassa sellaisia päätöksiä, joilla isojako
siirretään pois lain edellyttämältä radalta.
Minä toivoisin, ettei yksikään edustaja, joka
kunnioittaa tässä maassa lain mukaisia kan-
salaisten omistusoikeuksia, hyväksy ed. Sal-
misen esittämää periaatetta, olkoon puhe
kuinka kauniista luonnonnähtävyyksistä ta-
hansa. Ei sellaisia koskia ole erotettu mis-
sään isojaossa Suomessa. Nyt, kun on vii-
meiset kunnat isojaon alaisina, ruvettaisiin
toimimaan päinvastoin kuin laki edellyttää!
Tulen siis vastustamaan tällaisen periaat-
teen hyväksymistä. Muutenkin heille on tehty
jo siksi paljon vääryyttä, ettei sitä enää pi-
täisi jatkaa kauniiden luonnonihannoituksen
varjollakaan.

Myönnän, että Kuusamon kansallispuisto-
asiassa ovat komiteat asettuneet sille kan-
nalle, että ne pitäisi erottaa. Mutta ne,
jotka tuntevat isojakolainsäädäntöä ja iso-
jakotoimintaa, ovat jyrkästi selittäneet, et-
tei niitä voida ennen järjestää kuin isojako
on loppuun suoritettu, koska se loukkaa iso-
jaon lainmukaista toteuttamista. Se asia kuu-
luu siis isojakolakiin, ja muutettakoon sitä,

eikä nyt, kun on kysymys vesivoimien käyttämisestä, sotketa kansallispuistoasia tähän (Vasemmalta: Hyvä, Matti!). — Minä siis toivon, että eduskunta ei lähde köyhien maanomistajain kustannuksella tekemään ed. Salmisen ehdottamia päätöksiä (Vasemmalta: Ei köyhillä niitä ole!).

Ilmoitan jo tässä vaiheessa, että se muutos, minkä ed. Miettunen esitti perusteluihin, on asia, joka kaikkien pitäisi ottaa vakavalta kannalta ja hyväksyä. Näin olisi tehtävä sen vuoksi, kun sen sanan tarkoitusta, mikä lakiin on lisätty, „yhtenäinen rakentaminen”, on minulle tulkittu viidellä eri tavalla (Ed. Hakkilta: Niinkö harvalla tavalla vain?). — Kaikki tulkitsevat sitä omalla tavallaan. Eihän ole oikein, että eduskunta säätää sellaisia lakeja, että niitä voidaan tulkita ja soveltaa niinkuin kukin haluaa. Sellaisen lain säätäminen ei voi olla kunniaksi eduskunnalle eikä myöskään herra kauppaministerille, joka sitä ajaa kovassa tahdissa.

Ne, jotka tätä lakia haluavat selventää sellaiseksi, ettei siinä ole juristeillakaan mitään tekemistä enempää kuin poliitikoillakaan, että siitä tulee selvä, mitä lailla tarkoitetaan, ne selittää herra kauppaministeri Kemijoen rakentamisen vastustajiksi. Minun käsitykseni on aivan päinvastainen: Ne, jotka laista yrittävät tehdä sellaista, jota ei voida käytäntöön soveltaa, ne ovat Kemijoen rakentamisen todellisia vastustajia (Oikealta: Oikein!). — Se on itsestään selvää. Ja onhan se jo nähty, kun viimeksi hyväksyttiin täällä eduskunnassa sellainen laki, jota ei ole voitu toimeen panna, ketkä ovat jo silloin olleet Kemijoen vastustajia muut kuin ne, jotka ovat ajaneet sellaisen lain täällä eduskunnassa läpi, jota ei ole voitu soveluttaa (Oikealta: Oikein!). Jos herra kauppaministerin käsitys siitä, että entisen lain mukaankin olisi voitu toimia, olisi ollut oikea, niin kyllä kai hänen olisi pitänyt panna se toimeen, kun hän oli noin seitsemän kuukautta lain vahvistamisen jälkeen sillä paikalla ministerinä, jonka alaan se kuului. Eivät minun käsitykseni mukaan ole asiallisia sellaiset selitykset, ei enempää täällä eduskunnassa kuin siellä maaseudulla, missä vuodesta toiseen on ministeri Tervo selittänyt, että se on juristerian vain vika, ettei lakia ole voitu soveluttaa. Miksi edustaja Tervo ei ole hankkinut tähän maahan sellaisia juristeja, jotka olisivat selittäneet, että hän on oi-

keassa? Sitä varten kai tässä maassa lakia luetaan ja lakeja laaditaan, että lakeja oikein tulkitaan ja käytetään ja että niitä myöskin ymmärretään ja toteutetaan oikein eikä niinkuin joittenkin mielivalta tarkoittaa soveltaa.

Onneksi herra kauppaministeri nyt ilmoitti, vaikkei hän ennen ole sitä ilmoittanut, että oikeuskansleri on muuttanut kantansa asiassa. Ennen hän on väittänyt, että se on vain juristien vika. Nyt kun oikeuskansleri on muuttanut kantaansa ja tullut samaan tulokseen kuin muut lakimiehet, niin käsitykseni mukaan ei enää olisi tarvinnut ed. Penna Tervon alkaa puhettaan lausumalla, että on vain juristien keksintöä, ettei sitä ole voitu toimeen panna. Turhaahan siitä nyt enää on puhua, kun hän itekin myöntää maan korkeimman lainvalvojan selittäneen asian toisin, kuin hänenkin alkuperäinen kantansa oli.

Mutta millä toimenpiteellä ed. Tervo, vaikka hän onkin kauppaministerinä, aikoo panna Kemijoki-lain toimeen ja rakennuttaa sen yhdellä ainoalla rakentajalla, kun joessa olevien koskien omistusoikeus on monissa eri käsissä. Ainoastaan kahdessa koskessa saadaan väliaikainen rakennuslupa koko Kemijoen vesistöissä (Eduskunnasta: Ei rakenneta sitten!), ja kaikki muut kosket jäävät rakentamatta, kun omistusoikeus on sellainen, ettei kukaan omista muista koskista 2/3, kuten laki edellyttää. Eivätkö Kemijoen rakentamisen vastustajia ole ne, jotka yrittävät lain säätää siihen muotoon ja sen vielä toimeenpanna siinä muodossa, että rakentamiseen ei päästä? Minun käsitykseni mukaan ne ovat niitä todellisia rakentamisen vastustajia. Emmehän me elä sellaisessa maassa, jossa valtiolla on oikeus määrätä sellaisistakin asioista, joissa lait ovat vastassa.

Niiden, jotka ovat Kemijoen pikaisen rakentamisen kannalla, on myöskin otettava huomioon se, millä tavalla ja minkälaisella lailla voidaan Kemijoen rakentaminen toteuttaa. Jos tässä hyväksytään kauppaministerin kanta, että lakia ruvetaan tulkitsemaan niin, että rakentajia on vain yksi, niin ensin pitää perustuslain säätämässä järjestyksessä kaikkiin koskiin nähden omistusoikeus kumota ja julistaa ne valtion omaisuudeksi taikka — tehdä vallankumous (Naurua). Muuta keinoa ei ole lain toteuttamiseen kuin nämä kaksi edellytystä. Luulen, ettei suinkaan

kauppaministeri ainakaan viimeksi mainittua rupea toteuttamaan (Naurua), koska se ei kuulu parlamentaarisiiin tapoihin eikä ainakaan hallitusmiehen tehtäviin asioihin.

Minusta tuntuu ihmeelliseltä toinenkin herra kauppaministerin esittämä periaate, jota ei myöskään tue nykyinen osakeyhtiölaki. Ei sieltä löydä yhtään ainoaa pykälää, jossa sanottaisiin, että yhtiön perustamis- sopimuksesta ei voida neuvotella, ennen kuin yhtiö on kaupparekisteriin hyväksytty. Päinvastoin laki edellyttää, että yhtiö on merkittävä kaupparekisteriin vasta sen jälkeen kun yhtiön osakkaat ovat keskenään päättäneet sen muodostamisesta. Jos nyt yhtiön osakkaiksi aiotaan saada muita kuin valtio, niin niiden kanssa on neuvoteltava ennen ja sovitava. Näin osakeyhtiölaki edellyttää. Ainakin joka ainoata yhtiötä perustettaessa edeltäpäin neuvotellaan yhtiön osakkaiksi aikovien kanssa, miten yhtiö perustetaan ja miten kukin ottaa osaa ja miten siihen kukin luovuttaa omaisuuksiaan (Ed. Salminen: Siinä sinä olet oikeassa!). — Omaisuuksien luovuttamisesta aina pitää ensin tehdä sopimus, ennen kuin osakeyhtiölain mukaan voidaan yhtiö perustaa, ja ne on arvostettava siitä arvosta, minkä sitten yhtiön kaikki osakkaat sopivat, josta päätettäessä ei saa olla luovuttaja mukana, kun siitä sovitaan (Ed. V. Leskinen: Eikö siihen myöhemmin voi liittyä?). Myöhemmin voi kyllä liittyä, mutta sopia siitäkin pitää (Naurua). Neuvotella on siis oikeus. Vaikka ei lakia olisi vielä ollenkaan olemassa ollutkaan, niin ilman sitäkin olisi voitu neuvotella ja voidaan neuvotella. Ei se siis estä neuvotteluja, jos yhtiötä ei ole kaupparekisteriin merkitty. Käsitykseni mukaan asiasta voi neuvotella jo kymmenen tai kaksikymmentä vuotta ennen kuin yhtiö on kaupparekisteriin merkitty (Eduskunnasta: Sata vuotta!). Vaikkapa sata vuotta eli miehestä mieheen. Ei tuommoisilla perusteilla voi oikeaa asiaa ajaa.

Toivon, että eduskunta tässä asiassa hyväksyisi sen perustelun ja lain soveltamisen selvennyksen, minkä täällä ministeri Miettunen esitti, koska se antaa ohjeet, miten lakia on toteutettava. Kun kerran lakia on aina toteutettava niinkuin on eduskunnan tahto, niin perusteluista tulee silloin näkyä, mikä tässä on eduskunnan tahto, jottei kysymyksessä olevaa sanaa voida viidellä eri tavalla tulkita, niinkuin minulle on sitä jo

tulkittu. Lainsäätäjän tahto ja tarkoitus pitää siis tulla näkyviin, jota tulkinnessa on myöskin ohjeena käytettävä. Kyllä kai kauppaministeri tietää, minkälaiset omistusoikeudet on Kemijoessa kullakin yhtiöllä ja yksityiselläkin. Sellaisethan meille on jaettu komiteassa, ja niistä selvää, ettei niitä päästä pakkokeinoin rakentamaan nykyisten lakien voimassa ollessa, kun ei kukaan omista kuin kahdessa koskessa koko Kemijoen vesistössä 2/3. Ei pitäisi lakia säätää semmoiseksi, ettei sitä voida panna toimeen. Pitäisi aina säätää laki semmoiseksi, että se voidaan panna toimeen. Jos laki säädetään sellaiseksi, ettei sitä voida panna toimeen, ja jos siitä tulee tulkintavaikeuksia ja muita, niin ne ovat sitten rakentamisen vastustajat, jotka sellaisen lain laittavat.

Pyytäisin ed. Tervolle vielä huomauttaa siitä, että komiteahan oli asettunut jo alunperin sille kannalle, että lakiin laitetaan semmoinen pykälä, jossa pakkovaihdot pannaan käyntiin. Mutta kun molemmiin puolin suurimmat omistajat sanoivat, että kyllä he sopivat vaihdoista, ei semmoista vaihtopykälää tarvitse panna, niin jätettiin se pois. Nyt kun yritetään lakiin panna tulkinnalle altis sana, että siellä ei saa muut rakentaa kuin yksi ainoa, niin tulos on aivan sama kuin aikaisemmin, että rakentamiseen ei päästä, jos ei saada taipumaan niitä koskien osakkaita, olkoot ne pieniä tai suuria.

Kyllä pitäisi ottaa huomioon varsinkin vemmiston, jotka sanovat ajavansa köyhän kansan asiaa, että Kemijoen vesistön alueella, jonka pituus, kaikki haarat laskettuna, on yli 1 000 km, on paljon köyhiä pieneläjiä ja muita, joiden maita tullaan hukuttamaan veden alle, koska sinne aiotaan perustaa suuria keinoitekoisia järviä ja nyt jo suunnitellaan kokonaisia kyliä pistettäväksi veden alle näihin keinoitekoisiin alaisiin. Jos nyt laki säädetään sellaiseksi, että yksi ainoa rakentaja tulee, ettei muut siellä saa tehdä mitään, niin mikä on näiden alueiden hinta, kun ei ole kilpailua vähääkään siinä, mitä maksetaan maatalouden harjoittajille näistä tuhotöistä, joita vesivoiman takia on pakko suorittaa? Sen kai herra kauppaministeri tietää, että jos valtion kanssa jokin joutuu riitoihin, niin kyllä pitää löytyä selvä lakipykälä, jossa sanotaan, että valtio ei saa niin menetellä, muuten aina valtio voittaa. Enkä minä, Jumala paratkoon, luota niihin val-

tion herrojen lupauksiin paljon (Naurua). Minulla on valtion herrain lupauksissa niin elävä esimerkki, että haluan sen teille kertoa. Kemijärven kirkonkylän alue, joka kuului riidattomasti Kemijärven kunnan Alakylän tilallisille, haluttiin sen vuoksi, kun siihen oli rakennettu 32 mökkiä eli mäkitupa, erottaa isossa jaossa pois tiloille jaossa menevistä alueista, etteivät siinä olevat torpat joutuisi tiloille veroa maksaviksi torppareiksi, ja selitettiin, että kun vain tilalliset siihen suostuvat, että näin tehdään, niin tullaan säätämään laki, jolla po. alue luovutetaan alueella oleville torppareille ilman. Tähän alueeseen otettiin mm. minun taloni alue, vaikka minä olen mainitun Alakylän jakokunnan osakas (Ed. Hetemäki: Onko se Kemijoen varrella?). On se Kemijoen varrella ja on muitakin samanlaisia tapauksia. Nyt minutakin valtio vaatii 185 000 mk siitä tontista, vaikka minä annoin sen mennä ilman siihen alueeseen, kun luvattiin antaa takaisin ja selitettiin, että se on vain järjestelykysymys. 15 milj. mk ottaa nyt valtio omaan kukkaroonsa Kemijärven kirkonkylän keskuksen maista, jotka otettiin tilallisilta ilmaiseksi torppareille jakamista varten. Siinä saavat torpparitkin maksaa. Näin luvattiin ja saatiin minutkin ajamaan sitä asiaa, että se erotetaan. Kun erottaminen saatiin, niin tuli top, ja selitettiin, että se on valtion. Siitä alueesta tehtiin valtion tila ja siitä on nyt maa lunastettava a 250 mk m². Sen valtio maksattaa niillä torppareillakin, joille se lupasi ilman lunastusta. Ja tästä Kemijokijutusta tulee samanlainen, jos se jää tulkinnanvaraiseksi.

Minä toivon, ettei hyväksytty sellaista lakia, jota voidaan tulkita monella eri tavalla. Tulen äänestämään ed. Mieltäni ehdotuksen puolesta, ja mikäli se ei tule hyväksytyksi, harkitsen myöskin hylkäämistä ja yli vaalien äänestämistäkin.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Vaikka Kemijoki Oy-lain muutosesitys on jo täällä hyväksytty toisessa käsittelyssä, on sen johdosta sanottava vielä muutama sana.

Tämän lain käsittelyn yhteydessä asiantuntijoiden taholta on moneen eri kertaan korostettu sitä seikkaa, että voiman saanti muodostuu maassamme hyvin vaikeaksi, ellei voimalaitoksia saada nopeasti rakennetuksi. Tämä toistettiin valtiovainvaliokunnassa

hyvin voimakkaasti asiantuntijoiden puheen- vuoroissa, kun esillä olevaa hallituksen esitystä lain muuttamisesta käsiteltiin. Valiokunnan porvarilliset jäsenet ovat korostaneet myöskin sitä, että koskien rakentamista Kemijoen vesistössä ei saisi jarruttaa. Sähkövoiman saanti olisi turvattava, koska se on valtakunnan edun mukaista jne. Mutta samanaikaisesti, kun porvariston taholta tällaisia lausuntoja on esitetty, porvarit ja heidän käskyläisensä, muutamat suuryhtymät, pyrkivät kaikin keinoin jarruttamaan Kemijoen rakentamista. Jo puolitoista vuotta sitten eduskunnan enemmistö hyväksyi silloisen hallituksen antaman esityksen Kemijoki Osakeyhtiöstä sekä samalla Kemijoen vesistön rakentamisesta. Mutta asioita ei ole voitu ryhtyä toteuttamaan lain mukaisesti, koska muka laista on löytynyt eräitä ns. heikkoja kohtia, jotka tuottavat tulkintavaikeuksia. Oli asetettava komitea tutkimaan näitä tulkinnanvaraisia kohtia lähinnä juuri muutamien suuryhtymien vaatimuksesta. Tästä oli seurauksena, että hallituksen toimesta annettiin eduskunnalle Kemijoki-asiassa lain muutosesitys kolmisen viikkoa sitten, jossa esitetään ei vain pelkästään teknillisiä muutosesityksiä puolitoista vuotta sitten hyväksyttyyn lakiin, vaan yritetään myöskin luopua eduskunnan enemmistön hyväksymästä periaatteesta Kemijoen vesivoimien yhtenäisestä rakentamisesta, mikä on ollut eräiden suuryhtymien, lähinnä Pohjolan Voiman, tavoitteena alusta alkaen ja jota täällä eduskunnassa eräät porvarilliset ryhmät ovat kiivaasti puoltaneet. Ja tästä tämän asian jarrutus näiden kuluneiden kuukausien aikana on johtunut.

Kun valtiovainvaliokunnan enemmistö oli edelleen järkevällä kannalla, että Kemijoen vesistö on rakennettava yhtenäisenä, koska se on taloudellisesti ja muussakin mielessä valtakunnan etujen mukaista ja myöskin aikaisemmin hyväksytyn Kemijoki Oy:n lain mukainen, niin eräät porvariston edustajat esittivät jälleen tavanmukaiset lausumansa ja uhkauksensa: Kemijoen vesivoimien rakentamisesta ei tule mitään. Kemijokilakia ei voida käytäntöön soveltaa, ja ed. Koivisto täällä esitti, että laki olisi hylättävä tai ellei se tule hylätyksi, se olisi jätettävä lepäämään yli vaalien.

Näiden esitettyjen tavanmukaisten uhkausten lisäksi on pantu asian johdosta liikkeelle

suurpääoman edustajien ulkopuoliset ns. vahvat voimat painostamaan eduskunnan enemmistöä taipumaan lähinnä Pohjolan Voima Oy:n ja eräiden muiden suuryhtymien vaatimuksiin, jotka ilmenevät eräänä pienenä osoituksena esitetystä perustelumuutosesityksestä (Ed. Vennamo: Mitkä ne vahvat voimat ovat?). Tämä on jälleen ollut eräs hyvin selvä osoitus porvarien menettelytavoista ja ennen kaikkea osoitus maamme ja kansamme etujen vastaisesta asioiden hoidosta.

Minusta oli hyvin oikeaan osunut se sanonta, jonka eräs asiantuntija tämän asian käsittelyn yhteydessä valtiovarainvaliokunnassa lausui, jossa hän mainitsi: „Porvariston isänmaallisuus ja valtakunnan etu on käytännössä raha.” Tämä sanonta pitää varmasti paikkansa. Tässäkin asiassa on porvaristo saattamassa koko valtakunnan sähköpulaan, elleivät eräät yksityiset suuryhtymät saa tahtoaan lävitse, elleivät eräät suuryhtymät saa hallintaansa Kemijoki-vesistön muodostamia luonnonvoimia ja tätä tietä itselleen yhä uusia tulolähteitä. Ja vielä huvittavammasi muodostuu tilanne, kun kysytään, kenen varoilla herrat suurpääoman edustajat aikoisivat rakentaa voimalaitoksia. Silloin kuuluu yhtenäinen vastaus: tietysti pääasiassa valtion varoilla, kansaneläkelaitoksen ja postisäästöpankin lainavaroilla.

Meistä kansandemokraateista tuntuu siltä, että tämä asia on saatava vihdoin ratkaisuksi siten, että voimalaitostyöt Kemijoen vesistössä saadaan alulle mahdollisimman nopeasti ja että rakentaminen tapahtuu yhtenäisesti Kemijoki Oy:n toimesta aivan samalla tavalla kuin tapahtui Oulujoen vesistön rakentaminen Oulujoki Oy:n toimesta. Tämä merkitsee työtilaisuuksien lisääntymistä Pohjois-Suomen alueilla. Tämä on myöskin valtakunnan edun mukaista ja tätä vaatii myöskin sähkövoiman yhä lisääntyvän kulutuksen turvaaminen. Laki olisi hyväksyttävä valtiovarainvaliokunnan eikä Pohjolan Voiman esittämässä muodossa, kuten täällä mainittiin yhtiön edustajien taholta tämän päivän kuluessa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. M. Miettunen ed. Kekkonen kannattamana ehdottanut, että mietinnön perustelujen toinen kappale hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

„Eduskunta on käsitellyt asian ja hallituksen esityksen perusteluissa ilmenevästä syyistä asettunut puoltamaan esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Eduskunnan mielestä on kuitenkin ollut syytä korostaa, että Kemijoen vesistön rakentamisen tulee tapahtua, mikäli mahdollista, yhtenäistä rakennussuunnitelmaa noudattaen voimassa olevan oikeuden mukaan. Tämän vuoksi eduskunta on tehnyt lakiehdotukseen alempana näkyvän muutoksen.” Kutsun tätä ed. M. Miettusen ehdotukseksi. Ed. Salminen ed. E. A. Saaren kannattamana ehdottaa perusteluissa lausuttavaksi seuraavaa: „Vesistöjen rakentaminen ei saa vaarantaa kauan vireillä ollutta ja kahden valtionkomitean kannattaman Oulungan—Juuman kansallispuistosuunnitelman toteuttamista ja samalla viimeisten suurten koskiemme säilyttämistä kansallisina luonnonsuojelunähtävyyksinä.” Kutsun tätä ed. Salmisen ehdotukseksi. Ed. Koivisto ed. Junnilan kannattamana ehdottaa, että lakiehdotus hylättäisiin. Edelleen ed. Koivisto ed. Junnilan kannattamana ehdottaa, että lakiehdotus, ellei sitä hylätä, jätettäisiin lepäämään yli vaalien. Lopuksi ed. Koivisto ed. Junnilan kannattamana ehdottaa siinä tapauksessa, että lakiehdotus hylätään tai äänestetään lepäämään yli vaalien, hyväksyttäväksi toivomusponnen, että hallitus antaisi asiasta ensi tilassa eduskunnalle uuden esityksen.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Puhemies: Ensinnä on päätettävä lakiehdotuksesta.

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on lakiehdotus hylätty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Enne, Erkkilä, Eskola, Flinck, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Halinen, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hult, Hykkälä, Jaakkola, Jokinen, Jämsén, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kajala, Kalavainen, Kallio-

koski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kiviaho, Kleemola, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kukkonen, Kulovaara, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Luukka, Manninen, M. Mattila, Miettinen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Niskala, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Salmela-Järvinen, Sarjala, Seppi, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Tikkaaja, Torvi, Turkka, Turunen, Törngren, Virolainen, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Forsberg, Forsius, Hakala, Hallberg, Hamara, Hetemäki, Hosa, Huttunen, Häppölä, Ikonen, Innala, Junnila, Jussila, Järvi, Kaitila, Kajatsalo, Koivisto, Korsbäck, Kosola, Kyttä, Kähönen, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh, L. Mattila, Meinander, Nordström, Partanen, Pasanen, Pohjala, Raipala, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saura, Seppä, Seppälä, Tenhiälä, Tienari, Tuuli, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, J. Wirtanen, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestää edustaja Högström.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Karvikko, Koivusilta, Kuusinen, Larson, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhti, Saloranta, Sukselainen, Teir, Tuurna ja Väänänen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 132 jaa- ja 47 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 19.

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Puhemies: Nyt olisi äänestettävä perusteluista.

Äänestys ed. M. Miettusen ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. M. Miettusen ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Flink, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jokinen, Kajala, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Käkälä, Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasivuori, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Rantala, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaaja, Torvi, Turkka, Turunen, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heljas, Hetemäki, Honkala, Hosa, Huttunen, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajatsalo, Kalliokoski, Kekkonen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Korsbäck, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, M. Miettunen, Murtomaa, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Tenhiälä, Tienari,

Tiitu, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Virolainen, J. Wirtanen, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestää edustaja Miikki.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Karvikko, Kuusinen, Larson, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhtä, Sukselainen, Teir, Tuurna ja Väänänen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 88 jaa- ja 93 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 17.

Eduskunta on hyväksynyt ed. M. Miettusen ehdotuksen.

Äänestys ed. Salmisen ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Salmisen ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Anttila, Brander-Wallin, Enne, Erkkilä, Eskola, Flink, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakila, Halinen, Hautala, Heikura, Heljas, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiltunen, Hult, Hykkälä, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Jokinen, Jussila, Jämsen, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kajala, Kalavainen, Kalliokoski, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kelovesi, Kilpeläinen, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kiviaho, Kleemola, Koivisto, Koivunen, Koivusilta, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kukkonen, Kulovaara, Kähönen, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Lehto, A. Leikola, Leivo-Larsson, M. Leskinen, V. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Luukka, Manninen, M. Mattila, Meinander, Miettinen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, Niskala, Nordström, N. Nurminen, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rytinki, Rytönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Salmela-Järvinen, Saloranta, Sarjala, Seppi, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Stenberg,

Sundman, Suominen, Suonpää, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Tikkaola, Turkka, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen ja Åsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Forsberg, Forsius, Hakala, Hallberg, Hamara, Hetemäki, Honkala, Hosia, Huttunen, Högström, Innala, Junnila, Järvi, Kaitila, Kajatsalo, Karjalainen, E. Kilpi, Korsbäck, Kosola, Kyttä, E. Leikola, Lepistö, Lindh, L. Mattila, E. Nurminen, Paasanen, Pohjala, Raipala, Rosnell, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, Tenhiälä, Tienari, Turunen, Tuuli, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, J. Wirtanen, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Hiilelä, S.-K. Kilpi ja Virolainen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aaltonen, Heinonen, Karvikko, Kuusinen, Larson, Leinonen, Lindblom, Lukkarinen, Malkamäki, H. Miettunen, Mohell, Nordfors, Paasio, Ryhtä, Sukselainen, Teir, Torvi, Tuurna ja Väänänen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 129 jaa- ja 48 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 19.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. Koivisto: Herra puhemies! Kun eduskunta nyt on hyväksynyt perustelut siinä muodossa kuin ed. Miettunen ne täällä esitti, luovun ehdotuksestani, että lakiesitys jätettäisiin lepäämään ensimmäisille vaalien jäljellä pidettävälle varsinaisille valtiopäiville (Ed. Hakila: Ei nyt enää ole keskustelun aika! — Min. Kekkonen: On pakko äänestää!).

Ed. Junnila: Kannatan ed. Koiviston ehdotusta (Hilpeyttä).

Puhemies: Ed. Junnila luopuu siis kannattamasta.

Puhemies: Koska lakiehdotus on hyväksytty ja ed. Koivisto on luopunut ehdotuksestaan lakiehdotuksen jättämisestä lepää-

mään, raukeaa myöskin ed. Koiviston ehdotama toivomusponsi.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 23, jota on valmistelevaltiokunnan mietinnössä n:o 14 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 16, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeuttamisesta luovuttamaan Pihlavan asemalta lähtevä haararata yksityiselle.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 37, jota on valmistelevaltiokunnan mietinnössä n:o 15 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 17, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 13,15.

Täysistunto keskeytetään kello 12,47.

Täysistuntoa jatketaan

kello 13,15.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

6) Ehdotus lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1954 aikana.

Yllämainitun ehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 44, jota on valmistelevaltiokunnan mietinnössä n:o 16 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 18, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lainanottovaltuudet voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lainanottovaltuudet.

Lainanottovaltuuksien kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Täysistunto on päättynyt.

Täysistunto lopetetaan kello 13,17.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

26. Torstaina 9 p. syyskuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi työaikalain muuttamisesta

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 17.

Ainoa käsittely:

2) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maa-laiskansakoulujen oppilasasuntoloiden ylläpitämiseen

Asiakirjat: Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Tauriaisen ym. toiv. al. n:o 213.

Pöydällepanoa varten esitellään:

3) Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 lakialoitteiden johdosta laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta 532

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimihuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Lindblom, Myllymäki, Peltonen, Pessi, Roine, Tainio ja Tervo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Siv.

530

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat ulkomaanmatkan vuoksi tämän kuun 10 päivään saakka ed. Tervo, 14 päivään saakka edustajat Roine, Lindblom ja Peltonen ja huomista 17 päivään saakka ed. Kajala sekä sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla tämän vuoden loppuun saakka ed. Myllymäki.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasaval-
lan presidentin kirjelmän ohella kuluvan
syyskuun 6 päivästä ovat eduskunnalle saa-
puneet hallituksen esitykset n:ot 57—59
sekä 61—64, jotka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnas-
taan vuonna 1952.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskun-
nan oikeusasiamiehen kirjelmän ohella viime
elokuun 25 päivästä on eduskunnalle saapu-
nut oikeusasiamiehen kertomus toiminnas-
taan vuonna 1952. Tämä kertomus on nyt
edustajille jaettu.

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1953.

Puhemies: Ilmoitetaan, että hallituk-
sen kirjelmän ohella on eduskunnalle saa-
punut kertomus valtiovarain tilasta vuonna
1953.

Tämä kertomus sekä valtion tilinpäätös
sanotulta vuodelta on nyt jaettu edustajille.

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1953.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on saapunut viime kesäkuun 2 päivälle päivätty kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1953. Tämä kertomus on nyt painettuna jaettu edustajille.

Eduskunnan tietoon saatettuja valtioneuvoston päätöksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin valuutan säännöstelemisestä 23 päivänä huhtikuuta 1948 annetun lain 6 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut mainitun lain nojalla annettu

Valtioneuvoston päätös 3 päivältä kesäkuuta 1954 valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä taroituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle saapuneet seuraavat mainitun lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset:

Valtioneuvoston päätös 31 päivältä joulukuuta 1953 hinta- ja palkkaneuvostosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta;

Valtioneuvoston päätös 31 päivältä toukokuuta 1954 juuston hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta;

Valtioneuvoston päätös 31 päivältä toukokuuta 1954 juuston luovuttamisesta valtiolle; ja

Valtioneuvoston päätös 29 päivältä heinäkuuta 1954 metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet:

oikeusministeri Puhalkan vastaus ed. Salminen ym. kysymykseen, joka koskee vakolusta epäiltyjen henkilöiden puolustamista;

ministeri Sumun vastaukset ed. Koivusen ym. kysymykseen, joka koskee työttömyyskysymystä Keski-Suomessa, ja ed. Rosnellin ym. kysymykseen, joka koskee työllisyystilannetta Satakunnassa;

opetusministeri Virolaisen vastaus ed. Österholmin kysymykseen, joka koskee koululaitoksen uudelleen järjestämistä;

ministeri Simosen vastaukset ed. R. Virtasen ym. kysymykseen, joka koskee huonevuokrasäännöstelyn purkamista, ja ed. Nederström-Lundénin ym. kysymykseen, joka koskee epäkohtia lastenhoitolaitoksissa;

kauppa- ja teollisuusministeri Tervon vastaus ed. Henrikssonin ym. kysymykseen luottilaitoksen virkojen täyttämistä; sekä

valtiovarainministeri Sukselaisen vastaukset ed. Sarjalan ym. kysymykseen, joka koskee leimaverolain 30 §:n säännösten soveltamista, ja ed. Rytingin ym. kysymykseen, joka koskee siirrettävien kenttäsiirrekkelisahojen liikevaihtoveroa.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime toukokuun 23 päivänä pidettiin Sallan kunnan alueella yhdeksän henkilöä epäiltyinä maanpetokselliseen toimintaan. Myöhemmin pidettiin vielä samasta syystä yksi henkilö. Pidätettyjen omien kertomusten mukaan ja asiassa hankitun muun todistusaineiston perusteella on tähän mennessä käynyt ilmi, että pidätetyistä useat ovat, tehtyään sopimuksen vieraan vallan edustajien kanssa maatamme koskevien tietojen hankkimisesta, vuodesta 1948 alkaen useita kertoja luvattomasti ylittäneet valtakunnan rajan ja

korvausta vastaan luovuttaneet hankkimiaan tietoja toimeksiantajilleen. Lisäksi ovat eräät pidätetyistä värvänneet uusia asiamiehiä sanottuun tehtävään saaden korvausta tästäkin toimenpiteestään. Kuluvan kesäkuun 3 päivänä julistettiin pidätetyistä kuusi vangituiksi, kolme laskettiin vapaalle jalalle, kun sen sijaan yhden osalta tutkimukset ovat vielä keskeneräiset.

Viranomaisten toimenpiteet on eräissä maamme sanomalehdissä leimattu laittomiksi ja vaadittu pidätettyjen vapauttamista. Samalla on julkisia viranomaisia törkeällä tavalla herjattu. Niinpä Helsingissä ilmestytvä sanomalehti „Työkansan Sanomat” kirjoittaa tk. 3 päivän numerossaan mm. seuraavaa: „Myös Sallan provokaation ohjaajina toiminevat länsivaltojen asiantuntijat käyttäen apunaan yhtä tai useampia palkattuja provokaattoreita. Lapin läänin poliisitarkastaja Osmo Lampela, joka vuonna 1949 tuli kuuluisaksi osallistumisestaan Kemin Lautiosaaren poliisiprovokaatioon ja verilöylyyn, on eilen julistanut kuusi pidätettämistään työläisistä ja pienviljelijöistä vangituiksi syyllisinä vakoiluun. Toimenpiteet, jotka kohdistuvat tavallisia sosialidemokraattisia tai kansandemokraattisia työläisiä ja pienviljelijöitä vastaan, ovat omiaan suojelemaan huomattavilla virkapaikoilla olevia suurvakoilijoita ja siten edistämään länsivaltojen tiedustelutoimintaa Suomen alueen kautta Neuvostoliittoa vastaan.” Saman suuntaista törkeätä kirjoittelua on runsaasti esiintynyt myös muissa kommunistisissa sanomalehdissä.

Mutta ei vain kommunistisissa sanomalehdistössä ole esiintynyt rikollisten puolustelua ja viranomaistemme halventamista. Samassa tarkoituksessa on varsinkin Pohjois-Suomessa järjestetty vastalausekokouksia, joissa on vaadittu pidätettyjen vapauttamista, eräiden poliisiviranomaisten erottamista, vieläpä koko hallituksen eroa. Hämmästyttävintä on, että puhujana tällaisissa tilaisuuksissa on ollut myös eräs kansanedustaja. Sanomalehtitietojen mukaan on näet kansanedustaja Eino Tainio ainakin Kemissä pidetyssä kiihoituskokouksessa selittänyt pidätykset „luokkatietoisien työväenluokan joukkovoiman hajoittamiseksi” ja „rauhanomaisten voimien vainoamiseksi” sekä yllyttänyt kuulijoita „omien etujensa puolustamiseen käytännön taistelussa”.

Edellä kerrotut mielenilmaukset ja toiminta erään kansanosan taholla on surkea ajan kuva maassamme tällä hetkellä vallitsevasta käsitteiden sekavuudesta ja moraalien höltymisestä. Julkisessa sanassa ja yleisissä kokouksissa katsotaan voitavan puolustaa rikoksen teille eksyneitä henkilöitä ja herjata viranomaisia näiden suorittaessa velvollisuutensa lain vartijoina. On kysymys ilmeisestä rikollisesta toiminnasta mainitun lehdistön, kokousten järjestäjien ja puhujain taholla. Käsityksemme mukaan on syyllistytty ainakin rikoslain 16 luvun 24 §:ssä mainittuun rikolliseen tekoon.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että sitten kun Sallan kunnan alueella viime toukokuun 23 päivänä oli vakoilusta epäiltynä pidätetty yhdeksän henkilöä, joista kuluva kesäkuun 3 päivänä kuusi on julistettu vangituksi, eräissä maamme sanomalehdissä ja julkisissa kokouksissa on ryhdytty puolustamaan mainittuja rikoksesta epäiltyjä henkilöitä ja halventamaan viranomaisiamme, ja jos on, niin

milloin Hallitus aikoo ryhtyä toimenpiteisiin syyllisten saattamiseksi lailliseen edesvastuuseen?

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 1954.

Arvo Salminen.	Felix Seppälä.
Päiviö Hetemäki.	Jaakko Hakala.
Kyllicki Pohjala.	Niilo Honkala.
N. Kosola.	Martti J. Huttunen.
Erkki Leikola.	R. Hallberg.
Urho Saariaho.	Lauri Järvi.
Kalervo Saura.	Erkki Tuuli.
Saara Forsius.	Mauri Seppä.
T. Junnila.	Johannes Wirtanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa olette Te, Herra Puhemies, lähettänyt minulle vastat-

tavaksi kansanedustaja Arvo Salmisen ym. esittämän seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että sitten kun Sallan kunnan alueella viime toukokuun 23 päivänä oli vakoilusta epäiltynä pidätetty yhdeksän henkilöä, joista kuluvan kesäkuun 3 päivänä kuusi on julistettu vangituksi, eräissä maamme sanomalehdissä ja julkisissa kokouksissa on ryhdytty puolustamaan mainittuja rikoksesta epäiltyjä henkilöitä ja halventamaan viranomaisiamme, ja jos on, niin

milloin Hallitus aikoo ryhtyä toimenpiteisiin syyllisten saattamiseksi lailliseen edesvastuuseen?”

Kysymykseen saan kunnioittaen vastata, että siinä mainittuihin kokouksiin ja kirjoituksiin on kyllä kiinnitetty asianmukaisesti huomiota, mutta eivät ne ole aiheuttaneet muita toimenpiteitä hallituksen puolelta.

Helsingissä 9 päivänä heinäkuuta 1954.

Oikeusministeri Y. W. Puhakka.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte, som omförmäles i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, har Ni, Herr Talman, till besvarande förelagt mig följande av riksdagsman Arvo Salminen m. fl. framställda spörsmål:

Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid att, sedan nio personer den 23 sistlidne maj inom Salla kommuns område blivit anhållna såsom misstänkta för spionage, av vilka personer sex den 3 juni förklarades häktade, man i vissa i landet utkommande tidningar och vid offentliga sammankomster trätt upp till dessa för brott misstänkta personers försvar och gjort för våra myndigheter nedsättande uttalanden, och om så är,

när ärnar Regeringen vidtaga åtgärder för de skyldigas befordrande till laga ansvar?

Såsom svar på spörsmålet får jag vördsamt anföra, att däri nämnda sammankomster och tidningsartiklar ägnats vederbörlig uppmärksamhet, men att de icke föranlett vidare åtgärder från regeringens sida.

Helsingfors den 9 juli 1954.

Justitieminister Y. W. Puhakka.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Useissa asutuskeskuksissa Keski-Suomessa näyttää työttömyys muodostuvan pysyväksi kesäaikaanakin. Huhtikuun 15 päivänä oli Suolahden ja Äänekosken kauppala, Jyväskylän kaupungin ja maalaiskunnan työttömyyskortistojen kautta työhön sijoitettuja kuntain omille työmaille 203 miestä ja 47 naista. Valtion avaamalla työmaille oli samaan aikaan 589 työläistä edellä mainituista kunnista. Kesäkausi ei näytä tuovan oleellista ratkaisua. Työtilaisuuksien lisääntymiseen ei ole sanottavia toiveita, sillä rakennustoiminta jää suhteellisen hiljaiseksi näillä paikkakunnilla. Esim. Suolahden kauppala on arvioitu kesäaikana työttömien määrän kohoavan n. 150—200 työläiseen.

Työttömyyden seurauksena on kuntien talous suuresti vaikeutunut. Havainnollisena esimerkkinä tästä mainittakoon mm. Suolahden kauppa, jossa vuoden 1953 tulosta suoritettussa verotuksessa fyysisten henkilöiden palkkatulojen määrä on alentunut 8½ % edellisestä vuodesta. Sosiaalilautakunnan huoltomenot ovat samassa kunnassa lisääntyneet 11 700 000 markalla eli 1.8 markalla veroäyriä kohden edellisestä vuodesta. Samansuuntainen kuntain talouksien vaikeutuminen on havaittavissa muuallakin. Tällaiset ilmiöt ovat kiertämätön seuraus työttömyystoissa maksettavista kehnoista palkoista ja työttömien työhön sijoittelussa esiintyvistä heikkouksista.

Viime viikkoina on edellä mainittujen kuntien työläisiin kohdistuneessa työttömyysasiain hoidossa ilmennyt toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on työttömyyskortistojen puhdistaminen mahdollisimman pieniin työttömien lukuihin. Esim. Jyväskylässä eräs rakennusliike on haalinut työttömyystoissa olleita rakennustyöläisiä „vapaisiin

töihin”, jota vastaan sellaisenaan työläisillä ei ole mitään muistuttamista. Vapaisiin töihin siirtyminen on useille kymmenille työläisille merkinnyt kuitenkin työstä ja työttömyyskortistoista ulos heittoa, sillä rakennusliike on jaellut lopputilejä melkein kaikille työttömyystöistä ottamilleen työläisille. Mämmensalmen tie- ja siltatyömaalla äskettäin sattunutta työselkkausta aiheena käyttäen on työvoimapiiri poistanut kortistoista n. 75 Suolahden ja Äänekosken kauppalain työtöntä. Aivan äskettäin keskeytettiin valtion työmaana ollut Vaajakosken—Toivakan tietyö, jossa olleille 128 työläiselle annettiin osoitus etäisiin siirtotyömaihin. Suurella osalla työläisistä ei ollut mahdollisuuksia lähteä etäisille työmaille, joten heidät poistettiin kortistoista. Tässä yhteydessä menetti työpaikkansa myöskin yli 30 kuorma-autoilijaa. Kaiken lisäksi tietyö jäi sellaiseen vaiheeseen, että sitä pitäisi ehdottomasti jatkaa, jotta työhön sijoitetut varat saataisiin hyötyä tuottamaan.

Työttömyyskortistojen tarkoituksellinen tyhjentäminen, johon edelläkerrotunlaisilla toimenpiteillä ilmeisesti pyritään, ei ole valtion eikä työläisten etujen kanssa sopusoinnussa. Nykytilanteen ja syyskauden vaatimukset huomioon ottaen pitäisi kaiken järjen nimessä valtion toimesta varata riittävästi työtilaisuuksia juuri näiden asutuskeskusten läheisyyteen, joissa työttömiä on. Ainakin perheellisille pitäisi varata työtilaisuudet sellaiselta etäisyydeltä, että he voisivat asua kotonaan. Näin menetellen pienetkin ansiot paremmin riittäisivät perheiden huoltoon. Tällaisista työkohteistakaan ei ole puutetta. Äskettäin lopetetun Vaajakosken—Toivakan tietyömaan lisäksi on mm. valmiiksi suunniteltu Jyväskylän—Suolahden rautatien korjaus- ja oikaisutyö mitä sopivin työkohde kaikkia edellä esitettyjä työttömyyskeskuksia silmällä pitäen.

Edellä esitetyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus, että Jyväskylän kaupungin ja maalaiskunnan sekä Suolahden ja Äänekosken kauppalaan työttömien ennestäänkin vaikeata taloudellista asemaa jatkuvasti huonon-

netaan työvoimaviranomaisten toimenpiteillä; ja jos tietää,

tuleeko Hallitus viipymättä ryhtymään toimenpiteisiin jo kesäaikana tarvittavien työtilaisuuksien avaamiseksi työtä tarvitsevien kotiseudun välittömään läheisyyteen?

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1954.

Matti Koivunen. Aleksi Kiviaho.
Lauri Myllymäki.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin nojautuen kansanedustajat Matti Koivunen ym. ovat esittäneet valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraa-

vat kysymykset:

„Tietääkö Hallitus, että Jyväskylän kaupungin ja maalaiskunnan sekä Suolahden ja Äänekosken kauppalaan työttömien ennestäänkin vaikeata taloudellista asemaa jatkuvasti huononetaan työvoimaviranomaisten toimenpiteillä; ja jos tietää,

tuleeko Hallitus viipymättä ryhtymään toimenpiteisiin jo kesäaikana tarvittavien työtilaisuuksien avaamiseksi työtä tarvitsevien kotiseudun välittömään läheisyyteen?”

Näihin kysymyksiin, jotka Herra Puhemies on lähettänyt allekirjoittaneelle ministerille, vastaan kunnioittaen seuraavaa:

Jyväskylän työvoimapiirin alueella on työttömyys viime talvena rajoittunut lähinnä kysymyksessä mainittuihin paikkakuntiin. Työttömyyden huippuluku koko piirissä oli helmikuun 20 päivänä 1954, ja on siitä alkaen laskenut niin, että viimeisen tilaston mukaan työttömiä esiintyi ainoastaan Jyväskylän kaupungissa 68 ja Suolahden kauppalassa 22. Nämä oli kaikki sijoitettu töihin omalle paikkakunnalleen. Kun työttömyys koko talven on Jyväskylän piirissä ollut suhteellisesti muihin työvoimapiireihin verrattuna pieni ja kun piirissä on useita valtionkin keskeneräisiä työttömyyden lieventämiseksi järjestettyjä töitä, on

työttömät voitu kaikki sijoittaa oman maakunnan alueelle. Kun maakunnassa on käynnissä suuria rautatie- ja maantietöitä, jotka olisi syytä saada valmiiksi, ei ole voitu avata rajattomasti uusia työkohteita siten, että jokainen olisi voinut asua kotonaan, vaan osa työttömistä on joutunut olemaan siirtotyömailla. Työhönsijoitusprosentti piirin alueella on ollut koko työttömyyskauden lähes 100 %.

Hallitus seuraa edelleen tarkoin työttömyystilanteen kehitystä myös Jyväskylän työvoimapiirin alueella ja tulee ryhtymään niihin toimenpiteisiin, joihin kulloinkin on aihetta.

Tämän, Herra Puhemies, olen tahtonut saattaa tietoonne.

Helsingissä, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä, kesäkuun 25 päivänä 1954.

Ministeri *Aku Sumu*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av Riksdagsordningens 37 § 1 mom. har riksdagsman Matti Koivunen m. fl. till vederbörande medlem av Statsrådet till besvarande framställt följande frågor:

„Är Regeringen medveten om, att arbetskraftsmyndigheterna genom sina åtgärder fortgående försvåra det redan tidigare prekära ekonomiska läget för de arbetslösa i Jyväskylä stad och landskommun samt i Suolahti och Äänekoski köpingar; och i så fall,

kommer Regeringen att vidtaga snara åtgärder för att redan under sommaren anordna nödiga arbetstillfällen för de arbetslösa i omedelbar närhet av deras hemort?”

Som svar på dessa frågor, vilka Herr Talmannen tillställt undertecknad minister, frågar jag vördsamt anföra följande:

Arbetslösheten på Jyväskylä arbetskraftsdistrikts område har senaste vinter inskränkt sig närmast till de i spörsmålet nämnda orterna. Maximiantalet arbetslösa i hela distriktet uppgick den 20 februari till 1684

och har sedan dess nedgått så, att det enligt senaste rapport endast fanns 68 arbetslösa i Jyväskylä stad och 22 i Suolahti köping. Dessa hade alla placerats i arbete på egen hemort. Då hela vintern arbetslösheten i Jyväskylä distrikt jämfört med andra arbetskraftsdistrikt har varit relativt liten och då det i distriktet finnes ett flertal även statliga, för arbetslöshetens lindrande anordnade ofullbordade arbeten, ha de arbetslösa samtliga kunnat placeras på landsdelens eget område. Då i landsdelen pågå stora järnvägs- och landsvägsbyggen, vilka borde färdigställas, har man icke kunnat obegränsat starta nya arbeten på så sätt, att envar arbetslös skulle kunna bo hemma, utan har en del av dem måst vistas på förflyttningsarbetsplatser. Placeringsprocenten på distriktets område har under hela arbetslöshetsperioden varit i det närmaste 100 %.

Regeringen följer fortfarande noga med utvecklingen av arbetslöshetsläget jämväl på Jyväskylä arbetskraftsdistrikts område och kommer att vidtaga de åtgärder, som vid varje särskilt tillfälle prövas nödiga.

Detta har jag, Herr Talman, önskat bringa till Eder kännedom.

Helsingfors, å ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena, den 25 juni 1954.

Minister *Aku Sumu*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Työttömyys on kesäajasta huolimatta jatkunut Satakunnassa kenties vieläkin laajempaan kuin muualla maassa. Se on osoittautunut varsin vakavaksi ja sitkeäksi myös Porin ja Rauman kaupungeissa. Tilanne on muodostunut kestävämmäksi varsinkin sen johdosta, että valtioneuvosto on tehnyt päätöksen työttömyystöiden lopettamisesta. Niinpä Porissa joutuu toistatuhatta ja Raumalla toistasataa työläistä työttömäksi, koska vastaavasti ei ole avautunut vapaita työmaita. Yksinpä työttömyystyönä tehdyn Rauman—Porin pikatien työmaalta on sanottu irti 135 työntekijää. Suurin osa työttömiä ja työttömiä tulevia joutuu kitumaan kaupunkien tilapäistöitä etsien tai huollon varassa. On myös huomattava, että kunnat ovat joutuneet työttömyyden torjumiseksi sijoittamaan

huomattavasti omia varojaan eikä niiden talous pysty selviämään työttömyyden jatkuvasta hoitamisesta ilman valtion toimenpiteitä.

Työkohteita ei Satakunnassa ole vaikea löytää. Mainittakoon vain kesken jääneiden teiden kunnostaminen loppuun asti, kunnallisen, mutta myös muun asuntorakennustoiminnan tehostaminen. Porin—Rauman pikatien pintakäsittelyyn on tosin myönnetty 42 000 000 markkaa, mutta tämä työmaa ei riitä antamaan työtä koko kesäksi. Lapin—Euran tien pintakäsittelyyn sitävästoin ei ole myönnetty varoja, vaikka se pohjatyöltään on melkein valmis. Ko. tien pintatyön pikainen käyntiin paneminen olisikin ensiarvoisen tärkeätä sekä liikenteen että työttömien työhönsijoittamisen kannalta. Työkohteista voidaan vielä mainita Rauman seminarin laajennustyöt, joihin liittyvä urheilukentän valmistustöiden aloittaminen jo tänä kesänä huomattavasti helpottaisi työllisyystilannetta.

Edellä olevaan ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Porissa, Raumalla ja muualla Satakunnassa vallitsevan työttömyyden lieventämiseksi?

Helsingissä kesäkuun 8 päivänä 1954.

Irma Rosnell. Pertti Rapio.
Laura Brander-Wallin. Mauri Ryömä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin nojautuen kansanedustajat Irma Rosnell ym. ovat esittäneet valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä Porissa, Raumalla ja muualla Satakunnassa vallitsevan työttömyyden lieventämiseksi?”

Tähän kysymykseen, jonka Herra Puhemies on lähettänyt allekirjoittaneelle ministerille, vastaan kunnioittaen seuraavaa:

Talviaikainen työttömyys on muodostunut Porissa ja sen ympäristössä jokavuotiseksi ilmiöksi. Myös Raumalla ja eräillä muilla paikkakunnilla Satakunnassa työttömyyttä esiintyi viime talvikautena huomattavassa määrässä. Kun Satakunnassa on löytynyt runsaasti työttömyyskohteiksi sopivia töitä, on suurin osa työttömyyskortistoihin hyväksytyistä voitu sijoittaa töihin omaan maakuntaan kotipaikkakunnalleen tai verrattain lähelle sitä. Kesään siirryttäessä ovat taas lukuisat työttömyystöinä talvella tehtyjen teiden ja siltojen kesänaikaiset viimeistelytyöt tarjonneet alkukesästä jatkuvasti työllisyyttä ja siten helpottaneet työllisyystilannetta. Vapaiden työllisyyksien lisätyminen keväällä oli kuitenkin eräillä paikkakunnilla, mm. Raumalla, siksi hidasta, että kun talvisia työttömyysyömailta supistettiin ja keskeytettiin, oli ryhdyttävä erikoistoimenpiteisiin näin vapautuneen työvoiman sijoittamiseksi. Kesäkuun puolella saatiin kuitenkin työttömyys loppumaan ja työttömyyskortistot suljetuiksi. Valtiovallan taholla seurataan edelleen tarkoin työllisyyden kehitystä myös Satakunnan alueella ja tullaan ryhtymään lisätoimenpiteisiin, jos tilanne niin vaatii. Ensi talvikauden työttömyyden torjumista varten on jo ryhdytty valmistaviin toimenpiteisiin.

Tämän, Herra Puhemies, olen tahtonut saattaa tietoonne.

Helsingissä, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä, heinäkuun 10 päivänä 1954.

Ministeri *Aku Sumu*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Under hänvisning till riksdagsordningens 37 § 1 mom. ha riksdagsmännen Irma Rosnell m. fl. till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Vilka åtgärder ämnar Regeringen tillgripa för att lindra arbetslösheten i Björneborg, Raumo och det övriga Satakunda?”

Till detta spörsmål, som Herr Talmannen tillställt undertecknad minister, önskar jag vördsamt framhålla:

Vinterarbetslösheten har i Björneborg med omnejd blivit en årligen återkommande företeelse. Även i Raumo och på vissa andra orter i Satakunda förekom senaste vinter arbetslöshet i betydande utsträckning. Då det i Satakunda finnes ett stort antal arbeten, lämpliga som arbetslöshetsobjekt, har största delen av de i arbetslöshetsregistren upptagna kunnat placeras i arbete inom eget landskap, antingen på hemorten eller i dess närhet. Vid övergången till sommarsäsong åter ha slutarbetena på under vintern som arbetslöshetsarbeten byggda vägar och broar under försommaren fortfarande erbjudit arbetstillfällen och sålunda underlättat sysselsättningsläget. Ökningen av fria arbetstillfällen på våren skedde likväl på vissa orter så pass långsamt, att det, då vinterns arbetslöshetsarbeten inskränktes och avbröts, blev nödvändigt att vidtaga särskilda åtgärder för att placera den sålunda friställda arbetskraften. I juni fick man dock arbetslösheten att upphöra och arbetslöshetsregistren kunde slutas. Från statsmaktens sida observeras sysselsättningslägets utveckling även i Satakunda noggrant, och åtgärder komma att vidtagas, så snart detta visar sig nödvändigt. Förberedande åtgärder ha redan vidtagits i avsikt att bekämpa arbetslösheten nästa vinter.

Detta, Herr Talman, har jag velat bringa till Eder kännedom.

Helsingfors, ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena, den 10 juli 1954.

Minister *Aku Sumu*

Till Riksdagens Herr Talman.

Under en lång följd av år har frågan om reform av skolväsendet i vårt land stått på dagordningen. Bemödandena att genomföra en nydaning har dock visat sig fruktlösa och inte lett till något avgörande resultat. Utvecklingens gång, förändrade tidsförhållanden och reformverksamheten i våra nordiska grannländer, därifrån impulser ständigt når oss och inverkar på skolfrågornas bedömande, har gett nya synpunkter på det vittbärande spörsmålet om skolreformen. Uppfattningen är enig därom att det nuva-

rande tillståndet på skolans område inte motsvarar tidens krav.

Senast har vårt skolproblem i hela dess vidd varit föremål för omprövning i en kommitté under ledning av dåvarande generaldirektören i skolstyrelsen, Yrjö Ruutu, men även dess betänkande, som färdigställdes i slutet av år 1947, möttes av ett bedömande som föranledde att det lades till handlingarna. Utöver denna brett upplagda utredning har under senare år en mängd mer eller mindre klart avgränsade skolfrågor varit föremål för kommittébehandling. I dessa sammanhang har behandlats spörsmål rörande läroverken, folkskolan, sementarierna, folkhögskolan, arbetarinstituten och yrkesundervisningen. Därigenom har klarställt ett stort antal skolproblem. Detta utredningsarbete har givetvis sitt värde, men själva huvudfrågan om enhetlig organisation av skolväsendet, sådant det borde utformas med beaktande av förändringarna i samhället, står alltså olöst kvar.

Med skolreformen är emellertid förenade så många viktiga intressen att vårt samhälle inte har råd att ställa den på framtiden. Den rådande ovissheten om vart vi är på väg i utvecklingen av skolförhållandena vållar på flere av skolans områden villrådighet och störningar, som även har sina ekonomiska konsekvenser. Det bör också anses självfallet att en reform av denna art förutsätter grundlig omprövning efter det principbeslut fattats om riktlinjerna för skolväsendets organisation. I likhet med det som sker i Sverige bör man genom försöksverksamhet vinna klarhet om förslagens ändamålsenlighet och genomförbarhet. Skolreformens förverkligande torde under alla förhållanden gestalta sig till en process, som sträcker sig över många år. Men först måste i varje fall de principiella grundlinjerna klarläggas och fastställas. Med tanke på allt detta borde förberedelserna för skolreformen påskyndas. Någon annan möjlighet att komma fram på vägen till målet än att hänskjuta frågan i hela dess vidd till ny utredning finns inte. Det är därför angeläget att en omprövning av skolreformens problem kommer i gång så snart som möjligt, och med hänsyn till sakens betydelse är det skäl att efterlysa regeringens åsikt i denna fråga.

På grund av det som ovan framhållits

anhåller undertecknad att med stöd av 37 § 1 mom. RO till besvarande av vederbörande medlem av statsrådet få framställa följande spörsmål:

Har Regeringen för avsikt att låta utreda frågan om nyorganisation av vårt skolväsende i hela dess vidd med beaktande av de krav, som den närvarande tiden ställer på ungdomens utbildning och uppfostran?

Helsingfors den 21 maj 1954.

John Österholm.

Suomennos.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme koululaitoksen uudistamiskysymys on ollut monien vuosien ajan päiväjärjestyksessä. Uudistuksen toteuttamista tarkoittavat ponnistukset ovat kuitenkin osoittautuneet hedelmättömiksi eivätkä ole johtaneet mihinkään ratkaisevaan tulokseen. Kehityksen kulku, muuttuneet ajat ja uudistustoiminta pohjoisissa naapurimaissamme, joista meille saapuu pysyvästi herätteitä, jotka vaikuttavat koulukysymysten arvosteluun, ovat tuoneet uusia näkökohtia laajakantoiseen koulu-uudistuskysymykseen. Yksimielisiä ollaan siitä, että koulun alalla nykyisin vallitseva tila ei vastaa ajan vaatimuksia.

Viimeksi on koulukysymyksemme koko laajuudessaan ollut harkittavana kouluhallituksen silloisen pääjohtajan Yrjö Ruudun johdolla työskennelleessä komiteassa, mutta myös sen mietintö, joka valmistui vuoden 1947 lopussa, sai osakseen arvostelua, josta oli seurauksena, että mietintö liitettiin asiakirjoihin. Tämän laajasuuntaisen selvityksen lisäksi on viime vuosina joukko enemmän tai vähemmän selvästi rajoitettuja koulukysymyksiä ollut komiteoiden käsiteltävinä. Näissä yhteyksissä on käsitelty oppikouluja, seminaareja, kansanopistoa, työväenopistoa ja ammattiopetusta koskevia kysymyksiä. Siten on selvitetty suuri määrä koulukysymyksiä. Tällä selvitystyöllä on tietenkin arvonsa, mutta itse pääkysymys koululaitoksen yhtenäisestä organisoinnista siten kuin se tulisi suorittaa ottamalla huomioon

yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset on yhä edelleen ratkaisematta.

Koulu-uudistukseen liittyy kuitenkin niin monia tärkeitä etuja, että yhteiskunnallamme ei ole varaa siirtää sitä tulevaisuuteen. Nyt vallitseva epätietoisuus siitä, mihin me olemme menossa kouluolojen kehityksessä, aiheuttaa monilla koulun aloilla epävarmuutta ja häiriöitä, joilla on myös taloudelliset seurauksensa. On myös pidettävä itsestään selvänä, että tämänlaatuinen uudistus edellyttää perusteellista tutkimusta sen jälkeen kuin on tehty periaatepäätös koululaitoksen organisoinnin suuntaviivoista. Samalla tavoin kuin Ruotsissa on kokeilutoiminnalla hankittava selvyyttä ehdotuksen tarkoituksenmukaisuudesta ja toteuttamiskelpoisuudesta. Koulu-uudistuksen toteuttaminen muodostuu kaikissa olosuhteissa prosessiksi, joka kestää monia vuosia. Mutta ensin on joka tapauksessa selvitettävä ja vahvistettava periaatteelliset peruslinjat. Kaikkea tätä ajatellen olisi kiirehdyttävä koulu-uudistuksen valmisteluja. Ei ole mitään muuta mahdollisuutta päästä eteenpäin päämäärää kohti kuin kysymyksen saattaminen koko laajuudessaan uuden selvityksen alaiseksi. Sen vuoksi on tärkeätä, että koulu-uudistuskysymyksen harkinta saadaan uudestaan alulle niin pian kuin mahdollista, ja asian merkitykseen katsoen on syytä tiedustella hallituksen mielipidettä tässä kysymyksessä.

Edellä esitettyyn viitaten esittää allekirjoittanut valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallituksen tarkoituksena selvittää kysymys koululaitoksemme uudelleen järjestämisestä koko laajuudessaan ottamalla huomioon nykyisen ajan asettamat vaatimukset nuorisen koulutukselle ja kasvatukselle?

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1954.

John Österholm.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Herra Puhemies on kirjelmällä 21 päivältä toukokuuta 1954 valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tar-

koituksessa lähettänyt jäljennöksen edustaja John Österholmin hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittämästä seuraavasta kysymyksestä:

„Onko Hallituksen tarkoituksena selvittää kysymys koululaitoksemme uudelleen järjestämisestä koko laajuudessaan ottamalla huomioon nykyisen ajan asettamat vaatimukset nuorison koulutukselle ja kasvatukselle?”

Kysymyksen johdosta saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Kysymyksen tekijä on oikeassa todetessaan, ettei koululaitoksemme nykyisin vastaa läheskään joka suhteessa ajan vaatimuksia. Koulua koskevat säännökset ovat osittain hyvin vanhentuneita ja itse koulujärjestelmässä on monia puutteita.

Epäkohdista on ensin mainittava eri koulumuotojen kesken esiintyvät ristiriitaisuudet. Tehtäviä ja työaloja ei ole tarkoin määritelty, mistä aiheutuu, että peräkkäiset koulumuodot eivät nivelly toisiinsa kitkattomasti ja rinnakkain toimivien koulujen kesken on monenlaista hankausta. Niinpä toisaalta kansakoulun ja oppikoulun, toisaalta kansakoulun jatkokoulun ja valmistavan ammattikoulun toiminnan yhteen sopeuttamisessa on monia vaikeuksia.

Entistä ilmeisemmäksi on toisaalta käynyt se, että nykyistä tehokkaammalla koulumuotojen keskeisellä yhteistyöllä voitaisiin saavuttaa monia etuja. Esimerkiksi opettajain valmistuksen ja opettajain jatkokoulutuksen, paikallisen tarkastuksen sekä tuntiopettajain, huoneistojen ja eräiden kustannuksia vaativien opetus- ja työvälineiden käytön osalta voitaisiin päästä kiinteän yhteistyön avulla nykyistä parempiin tuloksiin.

Kasvatukselliselta ja koulupoliittiselta kannalta ei voida pitää merkityksettömänä myöskään koulumuotojen kuvitellun eriarvoisuuden aiheuttamia haittoja. Nykyistä suuremman yhtenäisyyden ja rinnakkaiskoulujen tarjoamien mahdollisuuksien tasoittamisen avulla voitaisiin nuorison opinnot varmaan ohjata myös yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisempaan suuntaan.

Kysymyksen tekijä huomauttaa aivan oikein siitä, että maassamme ei ole tähän mennessä kyetty pääsemään yksimielisyyteen koulun uudistamisen pääperiaatteista.

1920- ja 1930-luvulla tutkittiin sekä käytännöllisin kokeiluin että teoreettisin selvitysin kansakoulun kuuden luokan oppimäärän pohjalte rakentuvan 3-luokkaisen keskikoulun mahdollisuuksia. Parikymmenvuotisten kokeiden jälkeen tultiin siihen tulokseen, että tämä koulumuoto on oppilaille liian raskas, etenkin kieltien osalta, joita meidän maassamme on opiskeltava huomattavasti runsaammin kuin yleensä muissa maissa.

Ylijohtaja Oskari Mantereen oppikoulukomitean ehdotukset 6-luokkaisen kansakoulun ja 3-luokkaisen keskikoulun yleistämisestä kohtasivat jo 1930-luvun puolivälissä kiihvasta vastarintaa erityisesti oppikouluväen keskuudessa eikä koulujärjestelmää saatu tällä pohjalla uudistetuksi. Mainittu järjestelmä ei myöhemmin ole saavuttanut enemmän kannatusta kuin aikaisemminkaan.

Toisen maailmansodan jälkeen alkoi yhteiskunnassamme esiintyä entistä voimakkaampia mielipiteitä yhtenäiskoulun aikaansaamiseksi. Seurauksena oli prof. Yrjö Ruudun johdolla toimineen komitean asettaminen. Komitea esitti yhtenäiskoulun muodostamista 8-vuotiseksi siten, että kansa- ja keskikoulu yhdistettäisiin yleiseksi oppivelvollisuuskouluksi, jonka pohjalte rakentuisivat 4-luokkainen lukio sekä ammatilliset oppilaitokset.

Huolimatta yhtenäiskouluajatuksen vahvistumisesta tämä ehdotus kohtasi niin ankaraa vastarintaa, ettei sen toteuttaminen ole voinut tulla kysymykseen. Sitä paitsi sodan seurausten ja syntyneisyyden kasvun takia koulujen opettaja- ja huoneistopula aiheutti siinä määrin tehtäviä ja niin suuria taloudellisia uhrauksia, ettei koulun suurisuuntaista laajentamista voitu pitää mahdollisena. Myös asian jatkuvalle selvittelylle ja muiden maiden yhtenäiskoulumuotojen kokeilujen tarkkailulle tahdottiin varata aikaa.

Näiden syiden takia on 1950-luvulla pantu päähuomio koululaitoksen ajankohtaisten vaikeuksien voittamiseen sekä sellaisten valmistelujen ja tutkimusten suorittamiseen, jotka voivat helpottaa sekä koulujärjestelmäkysymyksen käsittelyä että ratkaisua. Niinpä eduskunnan käsiteltävänä oleva kansakoululakiesitys sisältää sellaisia periaatteellisesti tärkeitä kohtia, jotka voivat antaa viitteitä koulujärjestelmäkysymyksen vastaiselle käsittelylle. Samoin juuri äsken vuoden 1950 oppikoulukomitean työn tuloksena valmistunut oppikoulun sisäisen uudistamisen yleis-

suunnitelma sisältää paljon sellaista ainesta, joka valaisee koulujärjestelmän valinnassa huomioon otettavia seikkoja. Tämän yleissuunnitelman pohjalta lähtevät erikoistutkimukset voivat vielä selvittää mm. koulukurssien sisältöä ja oppimääriin liittyviä kysymyksiä. Oma merkityksensä on myös sillä keskustelulla, jota parhaillaan käydään oppikoulun opettajain valmistuksesta sekä kasvatustieteellisen keskuslaitoksen aikaan saamisesta.

Kysymyksessä viitataan myös muualla etenkin naapurimaissamme vireillä oleviin koulukokeiluihin ja niistä saatavaan hyötyyn. Muualla suoritettut kokeilut auttavat varmasti Suomenkin koulutoimen pulmien ratkaisussa. Siksi on täällä niistä kouluväen piirissä seurattu ja viime helmikuussa pohjoismaisten opetusministerien kokouksessa hyväksytty menetelmä saatujen tulosten tunnetuksi tekemiseksi sekä kokeilutehtävien jatkamiseksi on varmaan omiaan entistä paremmin auttamaan eri maissa saatujen kokemusten käytökelpoisuutta.

Koulujärjestelmäkysymyksen asiallisen käsitteilyn edellytykset ovat viime vuosina huomattavasti parantuneet, vaikka julkisen keskustelun pohjaksi ei ole vielä voitu esittää koululaitoksemme uudistamiseksi sellaista ehdotusta, jossa otettaisiin huomioon nykyisen ajan nuorison koulutukselle ja kasvatukselle asettamat vaatimukset. Ilmeistä myös on, että nyt, kun koululaitoksen pahimmat ajan-kohtaiset vaikeudet ennenpitkää saataneen voitetuiksi, voidaan koulujärjestelmän uudistamiseen kokonaisuudessaan kiinnittää entistä suurempaa huomiota.

Helsingissä 3 päivänä heinäkuuta 1954.

Opetusministeri *Johannes Virolainen*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Medelst skrivelse av den 21 maj 1954 har Ni, Herr Talman, i det syfte, varom förmåles i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, tillsänt mig en avskrift av följande av riksdagsman John Österholm till vederbörande medlem av regeringen för besvarande ställda spörsmål,

„Har Regeringen för avsikt att låta utreda frågan om nyorganisation av

vårt skolväsende i hela dess vidd med beaktande av de krav, som den närvarande tiden ställer på ungdomens utbildning och uppfostran?”

På grund av spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Spörsmålsställaren har rätt i sitt konstaterande att vårt skolväsende för närvarande icke ens i närmelsevis alla avseenden motsvarar tidens fordringar. Stadgandena rörande skolan äro delvis mycket föråldrade och själva skolsystemet lider av många brister.

Av bristfälligheter må först nämnas motsättningarna mellan de olika skolformerna. Uppgifterna och arbetsområdena ha icke noggrant fastställts, vilket medför, att på varandra följande skolformer icke friktionsfritt ansluta sig till varandra, och mellan jämsides arbetande skolor förekomma mångahanda slitningar. Sålunda föreligga talrika svårigheter vid sammanjämkningen av å ena sidan folkskolans och lärdomsskolans och å den andra sidan folkskolans fortsättningsskolas och den förberedande yrkesskolans verksamhet.

Å andra sidan har det blivit alltmer uppenbart, att många fördelar skulle kunna uppnås genom ett effektivare samarbete mellan de olika skolformerna. T. ex. i fråga om grund- och fortsättningsutbildning av lärare, lokal inspektion samt användningen av timplärare, lokaler och vissa slag av undervisnings- och arbetsmateriel, som kräver dryga kostnader, skulle genom ett fast samarbete bättre resultat än för närvarande kunna uppnås.

Ur pedagogisk och skolpolitisk synpunkt kunna de olägenheter, som förorsakas av den föreställning, som ofta hyses om det olika anseende skolreformerna åtnjuta, icke heller betraktas som betydselösa. Genom större enhetlighet och utjämning av de möjligheter parallellskolorna erbjuda, kunde ungdomens studier säkert ledas i en även ur samhällets synpunkt ändamålsenligare riktning.

Spörsmålsställaren påpekar alldeles riktigt, att man i vårt land hittills icke uppnått enighet i fråga om huvudprinciperna för en förnyelse av skolväsendet.

På 1920- och 1930-talet undersöktes såväl genom praktiska prov som teoretiska utrednin-

gar möjligheterna för en på folkskolans sexklassiga lärokurs baserad treårig mellanskola. Efter omkring tjugo års försök kom man till resultatet, att denna skolform är för tung för eleverna, i synnerhet i fråga om språken, som i vårt land måste inläras i betydligt större omfattning än i allmänhet i andra land.

De av generaldirektör Oskari Manteres lärdomsskolekommitté utarbetade förslagen till förallmänligande av den 6-åriga folkskolan och den 3-åriga mellanskolan rönt redan i mitten av 1930-talet ett starkt motstånd i synnerhet bland läroverkslärarna, och skolsystemet kunde icke förnyas på denna grund. Sagda system har icke heller senare erhållit större understöd än tidigare.

Efter det andra världskriget höjdes i vårt samhälle allt starkare röster för åstadkommande av en enhetsskola. Resultatet blev, att en kommitté under prof. Yrjö Ruutus ledning tillsattes. Kommittén föreslog, att enhetsskolan skulle bli 8-årig sålunda, att folk- och mellanskolan skulle sammanslås till en allmän läropliktsskola, på vilken ett 4-klassigt lyceum samt yrkesläroanstalter skulle baseras.

Trots att enhetsskoletanken ytterligare stärkts, rönt detta förslag så starkt motstånd, att dess förverkligande icke kunde komma i fråga. Därjämte medförde den av krigets följder och den ökade nativiteten förorsakade lärar- och lokalbristen i skolorna så mycket arbete och så stora ekonomiska uppostringar, att en så omfattande utvidgning av skolan icke kunde anses möjlig. Likaså önskade man reservera tid för en fortsatt utredning av saken och observationer av försöken med enhetsskoleformer i andra land.

På grund av dessa orsaker har huvudvikten på 1950-talet lagts vid övervinnandet av skolväsendets aktuella svårigheter samt sådana förberedelser och undersökningar, som kunna underlätta såväl handläggningen som lösningen av frågan om skolsystemet. Sålunda innehåller den proposition med förslag till lag om folkskolan, som nu behandlas av riksdagen, sådana principiellt viktiga punkter, som kunna giva hänvisningar för den framtida behandlingen av frågan om skolsystemet. Likaså innehåller den nyligen som ett resultat av 1950 års lärdomsskolekommittés arbete fullbordade allmänna pla-

nen för en inre förnyelse av lärdomsskolan en stor mängd material, som belyser de omständigheter, vilka böra beaktas vid valet av skolsystem. Genom specialundersökningar, som grunda sig på denna allmänna plan, torde frågor i anslutning till bl. a. skolkursernas innehåll och omfattning ytterligare kunna utredas. En viss betydelse har även den nu pågående diskussionen om utbildningen av läroverkslärare samt åstadkommande av en pedagogisk centralanstalt.

I spörsmålet hänvisas även till de annorstädes, i synnerhet i våra grannland pågående skolexperimenten och den nytta som kan dragas av dem. Annorstädes verkställda experiment underlätta säkert lösningen av problemet angående skolväsendet i Finland. Därför har man här i skolkretsar följt med dem och det vid de nordiska undervisningsministrarnas möte sistlidna februari månad godkända förfarandet för bekantgörande av de erhållna resultaten samt fortsättande av försöken, är säkert ägnat att ytterligare öka användbarheten av de i de olika länderna vunna erfarenheterna.

Förutsättningarna för en saklig behandling av frågan om skolsystemet ha under de senaste åren betydligt förbättrats, ehuru ett förslag, där alla den moderna tidens krav på ungdomens utbildning och uppfostran beaktats, ännu icke kunnat framläggas såsom grund för den offentliga diskussionen. Det är även uppenbart, att nu, då skolväsendets största aktuella svårigheter inom kort torde ha övervunnits, en större uppmärksamhet än förr kan fästas vid förnyelsen av skolsystemet i dess helhet.

Helsingfors den 3 juli 1954.

Undervisningsminister *Johannes Virolainen.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtioneuvoston toimenpiteet huoneenvuokrasäännöstelyn lieventämiseksi ja sen kokonaan lopettamiseksi eräissä kunnissa ovat jo nyt osoittautuneet huolestuttavia seuraamuksia tuottaviksi. Monessa niistä kunnista, joissa säännöstely on kokonaan lopetettu, se on aiheuttanut joukkomittaisia vuokralaisten irtisanomisista ja heidän saattamistaan häätöuhan alaisiksi. Niinpä huoneenvuokrasään-

nöstelyn lopettaminen esim. Kauniaisissa aiheutti välittömästi ainakin 24 perheen irtisanomisen asunnostaan. Sen lisäksi säännöstelyn lopettaminen on johtanut kohtuuttomiin huoneenvuokrien korotuksiin. Kauniaisissa on sen seurauksena ollut keskimääräinen korotus huonetta kohti 2 000 markkaa. Onpa tapauksia, jolloin vuokrat ovat nousseet lähes 3-kertaisiksi siitä, mitä ne olivat ennen vuokrasäännöstelyn loppumista. Vuokrasäännöstelyn lopettamisen aiheuttamaa huoneenvuokrien korotusta kuvaa Kauniaisissa mm. se, että tarjolla olevista keittiön ja huoneen käsittävistä huoneistoista vaaditaan 15 000—20 000 markan kuukausivuokria.

Vastaavanlaisia tapauksia voidaan esittää muiltakin vuokrasäännöstelystä vapautetuilta paikkakunnilta, kuten Tammisaaressa ja Uudestakaupungista, joissa tilanne vuokrasäännöstelyn loputtua on muodostunut varsin hälyttäväksi.

Toimenpiteet vuokrasäännöstelyn purkamiseksi ovat siis osoittautuneet enneaikaisiksi. Tämä onkin ymmärrettävää, koska huoneistoista on jatkuvasti puutetta. Viralliset tilastohan osoittavat, että asuntovajaus asuntokeskuksissa samoin kuin maaseudullakin on vielä huomattavan suuri. Sosiaalisen tutkimustoimiston tilastojen mukaan oli 31. 12. 1953 asunnon hakijoita kaupungeissa ja kauppaloissa 29 017. Maaseudulla oli yli 30 000 perhettä vailla omaa asuntoa, minkä lisäksi lähes 100 000 perhettä asui pikaisen korjauksen tarpeessa olevissa, usein asunnoksi kelpaamattomissa huoneistoissa. Tämän pitäisi jo sellaisenaan osoittaa, ettei huoneenvuokrasäännöstelyn purkamiseen ole edellytyksiä, ennenkuin huutavin asutuspula maastamme on saatu poistetuksi.

Edellä esitetyn perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin vedoten pyydämme esittää valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota niihin huolestuttaviin seuraamuksiin, joita huoneenvuokrasäännöstelyn lieventäminen ja sen kokonaan lopettaminen eräissä kunnissa ovat vuokralaisille aikaansaaneet; ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä häätöjen ja vuokrakiskonnan lopettamiseksi sekä

vuokralaisten oikeuksien suojaamiseksi?

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1954.

Rainer Virtanen. Hertta Kuusinen.
Gösta Rosenberg.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kirjelmällä toukokuun 25 päivästä 1954 Herra Puhemies on valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt allekirjoittaneelle ministerille jäljennöksen edustajien Rainer Virtasen, Hertta Kuusisen ja Gösta Rosenbergin jättämästä, valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esitetystä kysymyksestä:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota niihin huolestuttaviin seuraamuksiin, joita huoneenvuokrasäännöstelyn lieventäminen ja sen kokonaan lopettaminen eräissä kunnissa ovat vuokralaisille aikaansaaneet; ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä häätöjen ja vuokrakiskonnan lopettamiseksi sekä vuokralaisten oikeuksien suojaamiseksi?”

Vastauksena tähän kysymykseen ilmoitan kunnioittavasti:

Eduskunnan vastauksessa Hallituksen esitykseen laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain muuttamisesta 18 päivästä joulukuuta 1953 Eduskunta on lausunut, että sen mielestä säännöstelyä olisi kaikilla aloilla pyrittävä mahdollisuuksien mukaan lieventämään niiltä kohdin, joilta se on mahdollista. Hallitus onkin periaatteessa ollut sitä mieltä, että poikkeuksellisten olojen aiheuttamaa asutossäännöstelyä on ylläpidettävä vain niillä paikkakunnilla ja siinä laajuudessa, kuin se on ehdottoman välttämätöntä vuokralaisille elintärkeän asumisoikeuden turvaamiseksi sekä vuokrien liiallisen nousun estämiseksi. Huoneenvuokrasäännöstelyn purkaminen voi näin ollen tapahtua asumistilanteen suotuisasta kehityksestä riippuen ja joko alueellisesti tai asteittain, kuitenkin aina siten, että yleistä etua ei vaaranneta.

Näitä ohjeita ja periaatteita noudattaen on valtioneuvosto kuluvan vuoden helmikuun 24 päivänä antamallaan päätöksellä (84/54) lopettanut huoneenvuokrasäännöstelyn kokonaan 9:ssä kaupungissa, 11:ssä kauppalassa ja 39:ssä maalaiskunnassa, jotapaitsi säännöstelyä lievennettiin 13:ssa kaupungissa, 8:ssa kauppalassa ja 16:ssa maalaiskunnassa. Valtioneuvoston päätös perustuu niitten tutkimuksien tuloksiin ja niihin tilastotietoihin, joita sosiaaliministeriö on saanut kultakin paikkakunnalta. Kaikkien näitten paikkakuntien asukasluku on pieni tai suhteellisen vähälukuinen ja on huoneenvuokralautakuntien toiminta näillä paikkakunnilla ollut melko vähämerkityksellistä.

Päätöksen tultua voimaan seuranneen huhituksen 1 päivänä on sosiaaliministeriö valpaasti seurannut tilanteen kehitystä ja kun sanomalehdistössä alkoi esiintyä tietoja, jotka viittasivat siihen, että asuntotilanne eräillä paikkakunnilla uhkasi sanotusta päätöksestä johtuen muodostua vaikeaksi, on sosiaaliministeriö saadakseen oikean ja todellisen kuvan tilanteesta eräillä paikkakunnilla, toimittanut tarkan tutkimuksen asuntotilanteesta nyt ja sen mahdollisesta kehityksestä tulevaisuudessa asianomaisten kaupunki- ja kauppalanhallituksien välityksellä. Kaupungeilta ja kauppaloilta saatujen virallisten selostusten mukaan on asuntotilanne allamainituissa paikoissa seuraavanlainen:

Kauniainen:

Kauniaisten kauppalanhallituksen 19. 5. 1954 päivätyn selvityksen mukaan ei kauppalassa mainittuna ajankohtana ollut yhtään perhettä kokonaan vailla asuntoa. Kaksi perhettä, joilla on ollut asuttavanaan huoneisto työsuhteen perusteella, on työsuhteen lakkaamisen vuoksi irtisanottu muuttamaan asunnoistaan, toinen perhe (2 henk.) huoneenvuokralautakunnan maaliskuussa 1954 antaman päätöksen perusteella 24. 5. 1954, toinen huhtikuun 1 päivän 1954 jälkeen tapahuneen irtisanomisen perusteella 1. 6. 1954. Näiden lisäksi on kauppalassa suoritettu 1. 4. 1954 jälkeen 15 asuinhuoneistoa koskevan vuokrasuhteen irtisanomista, näistä kuitenkin vain neljä 1 päiväksi elokuuta 1954. Muille irtisanotuille on saadun selvityksen mukaan vain ilmoitettu, että heidän on muutettava heti kun saavat hankituksi itselleen toisen

asunnon. Irtisanomisen syyksi on kahdessa tapauksessa ilmoitettu vuokralaisten viettämä häiritsevä elämä, kaikissa muissa tapauksissa vuokranantajan oma tai vuokranantajan lapsen taikka lähisukulaisen asunnontarve. Siitä, missä määrin kauppalan alueella on suoritettu sellaisia irtisanomisia, joihin on liittynyt tai joita on seurannut uuden vuokrasopimuksen tarjoaminen korotetulla vuokralla, ei kauppalanhallituksella ollut tietoa. Kauniaisten kiinteistönomistajayhdistys on kehoittanut tässä suhteessa tyytymättömiä vuokralaisia kääntymään yhdistyksen puoleen asiassaan, mutta ilmoituksen mukaan ei kuitenkaan ole kääntynyt. Mainittu kiinteistönomistajayhdistys on kauppalanhallituksen ilmoituksen mukaan kehoittanut jäseniään ja muita talonomitajia tyytymään enintään 40 %:n vuokrankorotukseen 1. 8. 1954 lukien. Asumistiheys paikkakunnalla on yksi henkilö huonetta kohden; arviolta n. 15 perhettä on paikkakunnalla paremman asunnon tarpeessa; n. 10 uutta asuntoa valmistuu ennen vuoden 1954 päättymistä. Selvityksensä lopussa Kauniaisten kauppalanhallitus vielä ilmoittaa, että irtisanotuista n. 10 perhettä voi hankkia itselleen uuden asunnon ennen kuin joutuvat muuttamaan, joten vain viiden perheen osalta eivät niiden asuntoasiat selvityksenantohetkellä olleet järjestyneet.

Tammisaari:

Tammisaaren kaupunginhallituksen 14. 5. 1954 päivätty selvitys valtioneuvoston 24. 2. 1954 antaman päätöksen vaikutuksista paikkakunnan asumistilanteeseen saapui sosiaaliministeriölle 15. 5. 1954. Sen mukaan olisi Tammisaaressa suoritettu 1. 4. 1954 jälkeen n. 60 sellaista päävuokrasuhteen irtisanomista, joita irtisanomisia ei ole seurannut uuden vuokrasopimuksen tarjoaminen vuokranantajan taholta. Näistä on kaupunginhallituksen ilmoituksen mukaan n. 30:ssä tapauksessa ollut syynä vuokranantajan oma tai tämän naimisissa olevan lapsen asunnontarve. Asumistiheys paikkakunnalla on n. 1.08 henkeä huonetta kohden; arvioitu asuntovajaus n. 106 asuntoa; uusien asuntojen tuotanto 24 asuntoa kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Kun sen Tammisaaren kaupungin kaupunginhallituksen nimeämän lähetystön käynti sosiaaliministeriössä, joka käynti seurasi mel-

kein välittömästi em. selvityksen saapumista ministeriöön, kuitenkin antoi ministeriössä perusteltua aihetta epäilyksiin, että kaupunginhallituksen edellä selostettu selvitys ei oleellisilta osin ole paikkansapitävä, vaan että asumistilanne paikkakunnalla on siinä esitetty todellista vaikeammaksi, kehoitti sosiaaliministeriö Tammisaaren kaupunginhallitusta suorituttamaan asiassa uuden tutkimuksen, jolloin erityistä huomiota on kiinnitettävä tarkan ja luotettavan selvityksen saamiseen siitä, miten monta perhettä ja henkilöä jää Tammisaarella kokonaan vaille asuntoa nykyisten huoneenvuokrasäännösten voimassaollessa.

Uusikaupunki:

Uudenkaupungin kaupunginhallituksen 8. 6. 1954 päivätyn selvityksen mukaan on 47 perhettä, joiden perheenjäsenten lukumäärä on 154, paikkakunnalla kokonaan vailla omaa asuntoa. Näistä on niidenkin, joilla on asunto toisella paikkakunnalla, katsottava olevan välttämättömässä asunnontarpeessa Uudessakaupungissa, koska muualla oleva asunto on niin etäällä, ettei perheen huoltaja voi kuin harvoin käydä kotonaan. Saadun selvityksen mukaan on Uudessakaupungissa 1. 4. 1954 jälkeen eli valtioneuvoston antaman ns. soveltamispäätöksen voimaantulua irtisanottu 33 asuinhuoneistoa koskevaa päävuokrasuhdetta, käsittäen yht. 90 henkilöä, ilman että uutta vuokrasopimusta olisi tarjottu. Mahdollisesti tapahtuneista vuokrankorotuksista ilmoittaa kaupunginhallitus, ettei se ole saanut niistä tietoja. Asumistiheys paikkakunnalla on n. 1.4 henkeä huonetta kohden; arvioitu asuntovajaus n. 100 huoneistoa; uusien asuntojen tuotanto kulu- van vuoden loppuun mennessä n. 40 asuntoa.

Loviisa:

Loviisan kaupunginhallituksen 24. 5. 1954 päivätyn selvityksen mukaan ei asumistilanne kaupunginhallituksen mielestä ole huoneenvuokrasäännöstelyn lopettamisen johdosta muodostunut erityisen vaikeaksi eikä missään tapauksessa sellaiseksi, että huoneenvuokrasäännöstelyyn palaaminen millään lailla parantaisi sitä. Kaupunginhallituksen selvityksen mukaan on irtisanomisia 1. 4. 1954 jälkeen toimitettu 16. Näistä on kuitenkin viidelle vuokralaiselle tarjottu tilalle toinen

asunto, viisi vuokralaista on jo muuttanut tai muuttaa toiseen asuntoon tai tyytyy aikaisempaan, huonetoilintaan kuitenkin entistä pienempään asuntoonsa, kolmea vuokralaista ei lainkaan uhkaa häätö, ja yksi on irtisanottu muuttamaan vasta vuoden kuluttua irtisanomisesta. Näin ollen uhkaa Loviisassa vain kahta vuokralaista asunnottomuus nykyisten säännösten vallitessa. Vuokrankorotuksia oli selvityksenantohetkellä kaupunginhallituksen tietoon tullut kaksi tapausta; kummassakin oli vuokrankorotukseksi ilmoitettu 40 % viimeksimaksettuihin vuokriin, ja uusi vuokrasopimus on syntynyt. Asumistiheys on runsaasti henkilö huonetta kohden; vuoden loppuun mennessä valmistuu 16 huoneistoa; on osoittautunut, että erääseen vastavalmistuneeseen ns. Arava-taloon on erittäin vaikeata saada asunto-osakkaita kaikkiin huoneistoihin. Asuntotonttien kysyntä kaupungissa on sen jälkeen, kun valtioneuvosto antoi ko. päätöksensä, huomattavasti vilkastunut.

Raahе:

Raahen kaupunginhallituksen 18. 6. 1954 päivätyn selvityksen mukaan on kaupungissa 1. 4. 1954 jälkeen irtisanottu ilman vuokrankorotustarjousta 13 asuinhuoneistoa koskevaa päävuokrasuhdetta. Vastaavasti oli kaupungissa selvityksenantohetkellä ainakin 13 nimettyä huoneistoa vapaana ja joko myytävänä tai vuokrattavana. Vuokrankorotuksista on kaupunginhallituksen tietämän mukaan ilmoitettu neljälle vuokralaiselle; vuokrankorotuksen määrä yhdessä tapauksessa hella-huoneen osalta 400 mk, kolmessa tapauksessa 40 % viimeksimaksettuihin vuokriin. Asumistiheys n. 1.5 henkeä huonetta kohden; asuntovajasta ei voida ilmoituksen mukaan arvioida; vuoden 1954 loppuun mennessä valmistuu 15 asuntoa.

Yksityiskohtaiset selvitykset on edellisten paikkakuntien lisäksi sosiaaliministeriön toimesta pyydetty Kristiinankaupungin ja Tornion kaupunginhallituksilta sekä Karjaan, Lieksan, Mäntän, Nurmeksen, Suolahden ja Äänekosken kauppalanhallituksilta, mutta eivät sanotut selvitykset ole vielä sosiaaliministeriölle saapuneet.

Kuten selostuksista nähdään, ovat huoneenvuokrasäännöstelyn lopettamisen tähänastiset vaikutukset eri paikkakunnilla olleet

varsin erilaisia. Säännöstelyn lakkauttaminen on aiheuttanut ilmoituksia vuokrien korotuksista, mutta jos vuokrankorotukset, kuten näyttää, pysyttelevät sillä tasolla, mitä virallisesti todettujen korko- ja hoitokustannusten nousu edellyttää, ei niitä Hallituksen mielestä ole pidettävä kohtuuttomina. Samoin on esiintynyt säännöstelyn lakkauttamisen yhteydessä irtisanomisia, mutta samalla on huomautettava, että myös huoneenvuokrasäännöstely sallii irtisanomisia. Vasta jos irtisanomisia toimitetaan aiheettomasti ja suuremmassa määrin, voidaan katsoa, että on syntymässä yhteiskunnallinen epäkohta, joka on valtiovallan torjuttava. Kun huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta 24. 2. 1954 annetun valtioneuvoston päätöksen loppusäännöksen mukaan asuinhuoneistoa koskevien vuokrasuhteiden irtisanomiset, niihin luettuina vuokrien korotukset, ovat täytäntöönpantavissa vasta aikaisintaan 1. 8. 1954 lukien, ja kun selvitykset monilta niiltä paikkakunnilta, joilta selvitystä on pyydetty, ovat vielä saapumatta, ja kokonaiskuva tilanteesta siis vielä saamatta, ei Hallitus tällä hetkellä katsoisi olevan syytä toimenpiteisiin.

Tähänastisten selvitysten perusteella on todettu, että säännöstelyn lakkauttaminen on virittänyt yksityisyrityksien asuntorakennustuotantoon nähden, mikä ilmenee mm. vilkkaassa asuntotonttien kysynnässä.

Hallitus tulee herkeämättä seuraamaan asuntotilanteen kehittymistä ja tulee se, mikäli suurempia epäkohtia ja keinottelua asuntotilanteessa ilmenee, palauttamaan säännöstelyn muodossa tai toisessa siellä, missä se katsotaan välttämättömäksi.

Helsingissä 22 päivänä kesäkuuta 1954.

Ministeri *Vieno Simonen*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Medels skrivelse den 25 maj 1954 har Herr Talmannen i det i riksdagsordningens 37 § 1 mom. nämnda avseendet till under-tecknad minister överstyrt en avskrift av den fråga riksdagsmännen Rainer Virtanen, Hertta Kuusinen och Gösta Rosenberg inlämnat att besvaras av vederbörande medlem av statsrådet, nämligen:

„Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid de oroväckande följder, som hyresreglementeringens lindrande och dess totala upphävande i vissa kommuner åsamkat hyresgästerna; och om så är fallet,

vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar denna vidtaga för att vräkningarna och hyresockret måtte upphöra samt för att skydda hyresgästernas rättigheter?”

Såsom svar på denna fråga meddelar jag följande:

I Riksdagens svar av den 18 december 1954 å Regeringens proposition till lag angående ändring av lagen om reglementering av näringslivet under undantagsförhållanden har Riksdagen yttrat, att det enligt dess åsikt vore skäl att sträva till att reglementeringen å alla områden skulle i möjligaste mån lindras å de punkter, där detta är möjligt. Regeringen har också i princip varit av den åsikten, att den av undantagsförhållanden föranledda bostadsreglementeringen bör upprätthållas endast å de orter och i den utsträckning, där det är ovillkorligen nödvändigt för tryggheten av hyresgästernas livsviktiga rätt till bostad och för förhindrandet av en alltför stor hyresstegring. Upphävandet av hyresreglementeringen kan sålunda ske beroende på en gynnsam utveckling av bostadssituationen och antingen regionalt eller gradvis, dock städse så att det allmännas intresse icke utsättes för fara.

Med iakttagande av dessa anvisningar och principer har statsrådet medels den 24 februari innevarande år utfärdat beslut (84/54) helt upphävat hyresreglementeringen i 9 städer, 11 köpingar och 39 landskommuner, varjämte reglementeringen lindrades i 13 städer, 8 köpingar och 16 landskommuner. Statsrådets beslut grundar sig på resultatet av undersökningar och den statistik, som socialministeriet erhållit från varje särskild ort. Invånarantalet å alla dessa orter är litet eller relativt fåtaligt och hyresnämndernas verksamhet å dessa orter har varit av rätt ringa betydelse.

Sedan beslutet trätt i kraft den nästföljande 1 april, har socialministeriet vaksamt följt med huru situationen utvecklats sig, och då i tidningspressen begynte förekomma uppgifter, som antydde att bostadssituationen å

vissa orter hotade att i anledning av sagda beslut bli svår, har socialministeriet för att få en riktig och sann bild av läget å vissa orter låtit genom förmedling av vederbörande stads- och köpingsstyrelser verkställa en noggrann undersökning av bostadssituationen nu och beträffande dess möjliga utveckling framdeles.

Enligt de officiella redogörelser, som erhållits från städerna och köpingarna, är bostadssituationen å nedannämnda orter följande:

Grankulla:

Enligt en den 19. 5. 1954 daterad utredning av Grankulla köpingsstyrelse fanns i köpingen vid sagda tidpunkt ingen familj helt utan bostad. Tvenne familjer, som innehaft bostad på grund av arbetsavtal, ha på grund av att arbetsavtalet upphört blivit uppsagda att avflytta från sina bostäder, den ena familjen (2 personer) medels hyresnämndens i mars givna utslag den 24. 5. 1954, den andra på grund av uppsägning, som skett efter den 1 april 1954, den 1. 6. 1954. Utom dessa ha i köpingen efter den 1. 4. 1954 verkställts 15 uppsägningar beträffande bostadslägenheter, av dessa dock endast fyra till den 1 augusti 1954. Till de övriga uppsagda har enligt förebragt utredning endast meddelats, att de skola flytta så snart de anskaffat sig annan bostad. Såsom skäl för uppsägningen har i tvenne fall uppgivits, att hyresgästen fört ett störande liv, i alla övriga fall hyresvärdens eget eller hans barns eller nära släktingars bostadsbehov. Beträffande i vilken mån sådana uppsägningar å köpingens område skett, till vilka erbjudande av nytt hyresavtal med förhöjd hyra bifogats eller senare tillagts, hade köpingsstyrelsen icke kännedom. Fastighetsägareföreningen i Grankulla har uppmanat hyresgäster, som icke äro nöjda i detta avseende, att i sitt ärende vända sig till föreningen, men enligt uppgift har ingen vänt sig till föreningen. Sagda fastighetsägareförening har enligt köpingsstyrelsens meddelande uppmanat sina medlemmar och andra gårdsägare att åtnöja sig med en hyresförhöjning om högst 40 %, räknat från den 1. 8. 1954. Boendetätheten å orten är en person per rum; uppskattningsvis äro c. 15 familjer å orten i behov av bättre bostad; c. 10 nya bostäder

bliva färdiga före utgången av år 1954. I slutet av sin utredning meddelar Grankulla köpingsstyrelse ytterligare, att av de uppsagda c. 10 familjer kunna anskaffa sig ny bostad, förrän de skola flytta, varför bostadsfrågan endast för fem familjer vid utredningstillfället icke var ordnad.

Ekenäs:

Stadsstyrelsens i Ekenäs den 14. 5. 1954 daterade utredning beträffande verkningarna av statsrådets den 24. 2. 1954 givna beslut å ortens bostadsförhållanden anlände till socialministeriet den 15. 5. 1954. Enligt densamma skulle efter den 1. 4. 1954 i Ekenäs verkställts c. 60 sådana uppsägningar av huvudhyresgästavtal, som icke åtföljts av erbjudande från hyresvärdens sida om ingående av nytt hyresavtal. I dessa fall har enligt stadsstyrelsens meddelande i c. 30 fall orsaken varit hyresvärdens eget eller hans gifta barns bostadsbehov. Boendetätheten å orten är c. 1.08 personer per rum; den uppskattade bostadsbristen c. 106 bostäder; produktionen av nya bostäder 24 bostäder inom utgången av innevarande år.

Emedan den av stadsstyrelsen i Ekenäs stad utsedda delegationens besök å socialministeriet, som följde nästan omedelbart efter det förenämnda utredning inkommit till ministeriet, dock gav ministeriet grundade skäl att förmoda, att stadsstyrelsens förenämnda utredning i väsentliga delar icke är tillförlitlig, utan att bostadssituationen å orten däri framställts svårare än den i verkligheten är, uppmanade socialministeriet stadsstyrelsen i Ekenäs att låta i saken verkställa en ny undersökning, varvid särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att en noggrann och tillförlitlig utredning erhålles om huru många familjer och personer, som bli helt utan bostad i Ekenäs, då nu gällande hyresreglementeringsbestämmelser äro gällande.

Nystad:

Enligt stadsstyrelsens i Nystad den 8. 6. 1954 daterade utredning äro 47 familjer, vilkas familjemedlemsantal är 154, helt utan egen bostad. Av dessa böra även de, som ha bostad å annan ort, betraktas såsom varande i oundgängligt bostadsbehov i Nystad, emedan den bostad de ha annorstädes är så av-

lägsen, att familjeförsörjaren endast sällan kan besöka hemmet. Enligt förebragt utredning ha i Nystad efter den 1. 4. 1954, eller efter det statsrådets s. k. tillämpningsbeslut trätt i kraft, 33 hyresavtal beträffande huvudhyresgästförhållande, omfattande sammanlagt 90 personer, uppsagts, utan att nytt hyresavtal erbjudits. Beträffande eventuella hyresförhöjningar meddelar stadsstyrelsen, att densamma icke erhållit kännedom om sådana. Boendetätheten å orten är c. 1.4 personer per rum; den uppskattade bostadsbristen c. 100 lägenheter; produktionen av nya bostäder c. 40 bostäder till utgången av innevarande år.

Lovisa:

Enligt stadsstyrelsens i Lovisa den 24. 5. 1954 daterade utredning har bostadssituationen på grund av hyresreglementeringens upphörande icke blivit särskilt svår, och i intet fall sådan, att ett återinförande av hyresreglementeringen skulle på något sätt förbättra densamma. Enligt stadsstyrelsens utredning ha efter den 1. 4. 1954 16 uppsägningar verkställts. I dessa fall har dock åt fem hyresgäster erbjudits annan bostad i stället; fem hyresgäster ha redan flyttat eller flytta till annan bostad eller åtnöjas med sin förre, till rumantalet dock reducerade bostad; tre hyresgäster hotas alls icke av vräkning och en är uppsagd till avflyttning först efter ett år efter uppsägningen. Sålunda hotas endast tvenne hyresgäster i Lovisa av bostadslöshet under nu gällande bestämmelser. Hyresförhöjningar hade vid tidpunkten för utredningen förekommit i tvenne fall; i vardera hade en förhöjning om 40 % av senast betalda hyra påyrkats och nytt hyresavtal ingåtts. Boendetätheten är drygt en person per rum; inom utgången av innevarande år färdigbliva 16 lägenheter; det har visat sig att det är synnerligen svårt att finna delägare till samtliga lägenheter i ett nyligen färdigblivet s. k. Arava-hus. Efterfrågan å bostadstomter i staden har sedan statsrådet gav ifrågavarande beslut blivit betydligt livligare.

Brahestad:

Enligt stadsstyrelsens i Brahestad den 18. 6. 1954 daterade utredning ha i staden efter

den 1. 4. 1954 uppsagts, utan anbud om hyresförhöjning, 13 hyresavtal beträffande huvudhyresgästbostäder. I motsats därtill funnos i staden vid tidpunkten för utredningen åtminstone 13 uppgivna lägenheter lediga antingen till salu eller att hyra. Hyresförhöjningar ha enligt stadsstyrelsens kännedom anmälts åt fyra hyresgäster; hyresförhöjningen i ett fall för ett hållrum 400 mk, i tre fall 40 % å senast erlagda hyror. Boendetätheten c. 1.5 personer per rum; bostadsbristen kan enligt uppgift icke uppskattas; inom utgången av år 1954 färdigbliva 15 bostäder.

Detaljerade utredningar ha utom från förenämnda orter av socialministeriet införskaffats från Kristinestads och Torneå stadsstyrelser samt köpingsstyrelserna i Karis, Lieksa, Mänttä, Nurmee, Suolahti och Äänekoski köpingar, men sagda utredningar ha ännu icke inkommit till ministeriet.

Såsom av utredningarna synes, ha hittills uppkomna verkningar av upphävandet av hyresreglementeringen å olika orter varit synnerligen olika. Upphävandet av hyresreglementeringen har föranlett meddelanden om hyresförhöjningar, men ifall hyresförhöjningarna, såsom fallet synes vara, stanna å den nivå, som förutsattes av de officiellt konstaterade förhöjningarna av ränte- och underhållskostnaderna, kunna de icke enligt Regeringens åsikt anses oskäligen. Ävenså ha i samband med reglementeringens upphävande uppsägningar förekommit, men samtidigt bör observeras, att även hyresreglementeringen tillåter uppsägningar. Först då uppsägningar verkställas utan giltig orsak och i större antal, kan man anse, att ett samhälleligt ont håller på att uppkomma, som bör av statsmakten stävjas. Då enligt slutstadgandet i statsrådets beslut den 24. 2. 1954 om tillämpningen av statsrådets beslut angående hyresreglementering uppsägning av hyresavtal beträffande bostadslägenhet, däri inbegripet hyresförhöjningar, kan verkställas först tidigast från den 1. 8. 1954 och då utredning från många av de orter, från vilka utredning begärts, ännu icke anlånt och en helhetsbild av situationen alltså ännu icke kunnat fås, anser Regeringen, att skäl till åtgärder vid denna tidpunkt icke förefinnes.

På grund av den hittills förebragta utredningen har konstaterats, att upphävandet av

reglementeringen har stimulerat privatinitiativet med avseende å bostadsbyggnadsproduktionen, vilket framträder bl. a. i en livlig efterfrågan på bostadstomter.

Regeringen kommer oförtrutet att följa med utvecklingen av bostadssituationen, och kommer den att, ifall större missförhållanden och spekulation uppstå i bostadssituationen, återinföra reglementeringen i en eller annan form, där det synes nödvändigt.

Helsingfors den 22 juni 1954.

Minister *Vieno Simonen*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maamme yksityiset kansalaiset sekä kansalaisjärjestöt ovat huolestuneina saaneet tietää lastenkodeissa ja lasten hoitolaitoksissa lapsiin kohdistuvasta huonosta kohtelusta. Ranuan lastenkodissa aikoinaan tapahtuneet seikat herättivät yleistä paheksumista ja pelkoa siitä, millaisia lapsiin kohdistuvat toimenpiteet yleensä saattavat olla näissä laitoksissa. Tämän vuoden alkupuolella havaittiin Salon kauppalan lastenkodissa varsin räikeitä epäkohtia. Saamiemme tietojen mukaan on siellä rangaistu lapsia vuoteen kastelemisesta makuuttamalla heitä paljaalla sängyn pohjalla ja seisottamalla heitä pimeässä ja kylmässä. Samassa laitoksessa on eräitä vuosia aikaisemmin sattunut myös eräs hämäräperäinen lapsen kuolemantapaus.

Aivan viime aikoina on lehdistössä esiintynyt kirjoituksia, mitkä ovat tuoneet päivänvaloon Lausteen poikakodissa vallitsevia epäkohtia. Saatujen tietojen mukaan on ruoka riittämätön ja vaatetus puutteellista. Suuret pojat suljetaan jo puoli kahdeksan aikaan iltaisin huoneisiinsa, missä heillä ei ole sopivaa ajanvietettä jne. Rangaistustavat laitoksella ovat sieltä lähteneiden poikien lausuntojen mukaan sellaiset, että ne kasvattavat uhmamieltä ja kannustavat uusiin rikkomuksiin. Poikien käsitys onkin, että vankilassa on parempi olla kuin Lausteen poikakodissa. Lukuosat karkaamiset tästä samoin kuin muistakin poika- ja tyttökodeista viittaavat siihen, että asioissa olisi toivomisen varaa.

Koska nämä laitokset ovat sosiaaliministeriön alaisia ja saavat valtionavustusta, ja koska on erikoisen tärkeätä, että lapset, jotka

syystä tai toisesta, usein nurinkuristen yhteiskunnallisten olojen johdosta, joutuvat näihin laitoksiin, saisivat niissä itselleen kunnollisen kodin ja kasvatuksen, olisi sosiaaliministeriön taholta tehostettava tarkastusta näissä laitoksissa ja suoritettava se siten, että tarkastajalla olisi mahdollisuus tutustua hoitolaitoksen tavanomaiseen elämään. Samoin olisi huolehdittava siitä, että edellä mainitut laitokset saisivat riittävän taloudellisen avun.

Hoito henkilökunnan kasvattamisessa olisi kiinnitettävä huomiota siihen, että tälle edesvastuulliselle työsaralle saataisiin henkilökohtaisilta luonteenomaisuuksiltaan sopivaa väkeä. Samoin olisi annettava tunnustus niille henkilöille, jotka ovat suorittaneet työnsä hyvin ja saaneet hyviä tuloksia.

Entistä enemmän olisi pyrittävä siihen, että saataisiin aikaan kanssakäymistä tavalisten kotien ja hoitokotien välillä.

Edellä sanottuun sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota lastenkodeissa, poikakodeissa ym. vastaavissa laitoksissa esiintyneisiin hoidokkeihin kohdistuvaan huonoon kohteluun sekä muihin virheisiin ja puutteellisuuksiin; ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta ko. virheet ja puutteellisuudet saadaankin poistetuiksi?

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1954.

Judit Nederström-Lundén.

Irma Torvi.	Johannes Mustonen.
Elli Stenberg.	Nestori Nurminen.
Sylvi-Kyllikki Kilpi.	Toivo Niiranen.
Hertta Kuusinen.	Y. Enne.
Irma Rosnell.	Juho Rytönen.
A.-L. Tiekso-Isaksson.	Aleksi Kiviaho.
Hemming Lindqvist.	Pentti Liedes.
	Paavo Aitio.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kirjelmällä kesäkuun 1 päivästä 1954 Herra Puhemies on valtiopäiväjärjestyksen

37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt jäljennöksen edustaja Norderström-Lundénin ym. jättämästä Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi esitystä kysymyksestä:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota lastenkodeissa, poikakodeissa ym. vastaavissa laitoksissa esiintyneisiin hoidokkeihin kohdistuvaan huonoon kohteluun sekä muihin virheisiin ja puutteellisuuksiin; ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta ko. virheet ja puutteellisuudet saadaan poistetuiksi?”

Kysymyksen johdosta saan täten kunnioitetaan esittää seuraavaa: Kysymyskirjelmässä ilmaistaan huolestuminen lastenkodeissa ja lasten hoitolaitoksissa lapsiin kohdistuvasta huonosta kohtelusta mainiten esimerkkinä Ranuan lastenkodissa aikoinaan sattuneet lasten pahoinpitelytapaukset ja Salon kauppalan lastenkodissa tapahtuneiksi väitetyt lasten sopimattomat ja laitoksen ohjesäännön vastaiset kurinpitotoimenpiteet. Samoin mainitaan kysymyskirjelmässä eräistä Lausteen poikakodissa vallitsevia olosuhteita koskevista sanomalehtikirjoituksista, joiden mukaan sanotussa poikakodissa oppilaitten ruoka olisi riittämätöntä, vaatetus puutteellista ja laitoksen kasvatustyö yksitoikkoisen ankaraa ja karua.

Mitä ensinnäkin tulee Ranuan lastenkodin sinänsä sängen valitettavaan tapaukseen, Lapin läänin sosiaalihuollon piiritarkastaja suoritti siinä aikanaan perusteellisen tutkimuksen ja siinä esille tulleet seikkojen perusteella jätti asian oikeusviranomaisten käsiteltäväksi mahdollisen syytteen nostamista varten sanotun lastenkodin johtajataarta vastaan. Tässä yhteydessä lienee syytä nimenomaan huomauttaa siitä, että asia tuli esille asianomaisen sosiaalihuollon tarkastusviranomaisen toimesta ja ryhtyi hän suorittamaan tarpeellisia tutkimuksia heti kuuluaan asiasta eräältä sanotun lastenkodin työntekijältä.

Sosiaaliministeriön toimesta on toimitettu kuulusteluja myös Salon kauppalan lastenkodissa sattuneiden tapahtumien johdosta, jolloin on käynyt ilmi, että sanotun lastenkodin entinen johtajatar ja eräs sen enti-

sistä lastenhoitajista ovat kasvatustyössään menettelleet taitamattomasti ja käyttäneet lapsia ojentaessaan ohjesäännön vastaisia keinoja, mistä menettelystä sosiaaliministeriö tulee antamaan heille muistutuksen. Heidän toiminnassaan ei ole kuitenkaan tähän mennessä suoritetun tutkimuksen perusteella voitu todeta mitään sellaista pahoinpitelyä, mikä antaisi aihetta syytteen nostamiseen.

Kysymyskirjeessä viitataan ohimennen myös Salon kauppalan lastenkodissa eräitä vuosia sitten sattuneeseen muka „hämäräperäiseen kuolemantapaukseen”. Tällä tarkoitettaneen sanotussa lastenkodissa v. 1949 sattunutta lapsen kuolemantapausta, jolloin lastenkodin johtajattaren väitettiin laiminlyöneen tarpeellisen lääkärinhoidon toimittamisen sanotulle lapselle. Asia tutkittiin aikanaan Turun ja Porin lääninhallituksen toimesta, minkä tutkimuksen yhteydessä suoritettua ruumiinavauksessa todettiin kuolemansyyksi paiseesta aiheutunut yleinen myrkytys. Asianomainen ruumiinavauksen toimittanut lääninlääkäri on Turun ja Porin lääninhallitukselle antamassaan virallisessa lausunnossa katsonut, „ettei Salon kauppalan lastenkodin johtajattarella ole ollut sellaista lääketieteellistä koulutusta, että hänen olisi voinut edellyttää kykenevän arvioimaan kyseisessä tapauksessa mahdollisesti aiheellisen hoidon tarpeen, vaan on pidettävä luonnollisena, että hän on käsittänyt kyseessä olevan vain tavallisen paiseen, jollaiset useimmiten paranevat hoidottakin.”

Lausteen poikakodin osalta totean, että kysymyskirjeessä mainituissa sanomalehtikirjoituksissa sen toiminnasta annetut tiedot ovat osoittautuneet osittain paikkansapitämättömiksi ja osittain vahvasti liioitelluiksi. Sosiaaliministeriö on asian johdosta toimittamassaan tutkimuksessa todennut laitoksen johdon toimituttaneen heti edellä mainitsemieni sanomalehtikirjoitusten julkaisemisen jälkeen laitoksen oppilaitten yleisen lääkärintarkastuksen. Sen toimitannut lääkäri toteaa lausunnossaan: „Olen 19.—21. 5. 1954 välisenä aikana suorittanut yleisen lääkärintarkastuksen Lausteen poikakodissa, jolloin tarkastettavana oli 115 poikaa. Ruumiillinen kuntoisuus oli kauttaaltaan hyvä ja mielestäni yleistä keskitasoa parempi. Varsinaisesti huonokuntoisia ei löytynyt yhtään. Poikien ravitsemustila oli myös hyvä. Tilapäissairauksia löytyi mitättömän vähän.”

Tämän tapaisten laitosten ruuanpidon ja oppilasvaatetuksen, samoin kuin yleisen laitostoinnankin suhteen voidaan luonnollisesti aina esittää toivomuksia, eikä ole suinkaan syytä kieltää, etteikö monessa kohdin olisi nykyisilläänkin parantamisen varaa.

Sosiaaliministeriö on aina ymmärtänyt tämän tapaisten laitosten jatkuvan ja tehokkaan tarkastuksen välttämättömyyden. Kun lastenkotien lähin valvonta kuuluu kuntien sosiaalilautakunnille, sosiaaliministeriö kiinnitti viimeksi 18 päivänä helmikuuta 1953 lähettämällään kiertokirjeellä niiden huomiota nyt puheena olevaan valvontavelvollisuuteen tehostaen samalla koulutetun työvoiman merkitystä puheenaolevan valvontatehtävän asianmukaisessa hoitamisessa. Myöskin pari kertaa vuodessa pidettävissä sosiaalihuollon piiritarkastajien neuvottelukokouksissa ovat nämä samat kysymykset olleet useaan otteeseen pohdinnan kohteina.

Sosiaaliministeriö on täysin tietoinen siitä, että lastenkodeissa ja muissa niihin verrattavissa laitoksissa olevien lasten suojelemiseksi kasvattajien mahdolliselta mielivallalta ja muulta huonolta kohtelulta eivät tehokkaimmalkaan valvonta- ja tarkastustoimenpiteet yksin riitä, vaan niitäkin tärkeämpänä on pidettävä sitä, että tälle tärkeälle alalle saataisiin tehtävään mahdollisimman pätevää ja lasten kasvatusyöhön soveltuva väkeä. Tästä syystä on näiden työntekijäin valmistuslaitoksiin oppilaita valittaessa pyritty viime aikoina kiinnittämään erityistä huomiota hakijan henkilöllisiin luonteenomaisuuksiin toimeenpanemalla mm. psykologisia soveltuvuuskokeita. Sosiaaliministeriö tuleekin jo tähän mennessä suorittamiensa toimenpiteitten lisäksi kiinnittämään jatkuvasti huomiota alaistensa tarkastusviranomaisten välityksellä tapahtuvaan lastenkotien ja niihin verrattavien laitosten valvontaan sekä tälle alalle valmistuvien koulutukseen, jotta kysymyskirjeessä mainitun tapaiset epäkohdat vastaisuudessa saataisiin mahdollisuuksien mukaan poistetuiksi.

Helsingissä 3 päivänä syyskuuta 1954.

Ministeri *Vieno Simonen*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Med Eder skrivelse av den 1 juni 1954 har Ni, Herr Talman, i stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen tillställt mig en avskrift

av ett av riksdagsman Nederström-Lundén m.fl. till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av svar riktat spörsmål:

„Har Regeringen fäst sin uppmärksamhet vid de fall av dåligt bemötande gentemot interner samt övriga fel och bristfälligheter, som yppat sig vid barnhem, gosshem och andra motsvarande inrättningar; och om så är,

vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller har den för avsikt att vidtaga i syfte att avhjälpa ifrågavarande fel och bristfälligheter?”

Med anledning av spörsmålet får jag värdsamt anföra följande: I sin skrivelse giva spörsmålsställarna uttryck för sina bekymmer över fall av dåligt bemötande gentemot barn vid barnhem och vårdanstalter för barn samt nämna som exempel vid Ranua barnhem i tiden inträffade fall av barnmisshandel och vid Salo köpings barnhem enligt påstående gentemot barn vidtagna olämpliga och mot inrättningens reglemente stridande disciplinära åtgärder. Likaså nämnas i spörsmålsskrivelsen vissa tidningsartiklar rörande förhållandena vid Lauste gosshem, enligt vilka artiklar elevernas kost vid sagda gosshem är otillräcklig, deras beklädnad bristfällig och inrättningens uppföstringsarbete monotont, strängt och ofruktbart.

Vad först beräffar det som sådant synnerligen beklagliga fallet vid Ranua barnhem, verkställde distriktsinspektören för socialvården i Lapplands län i tiden där en grundlig undersökning och hänsköt på grund av där framkomma omständigheter ärendet till de judiciella myndigheterna för eventuellt väckande av åtal mot föreståndarinnan för sagda barnhem. I detta sammanhang torde skäl föreligga att uttryckligen framhålla, att saken beivrades på försorg av vederbörande inspektionsmyndighet för socialvården och att denna skred till av behovet påkallade åtgärder, så snart uppgifter om fallet erhållits av en arbetstigare vid sagda barnhem.

På försorg av socialministeriet ha förhör förrättats även med anledning av de vid Salo köpings barnhem inträffade händelserna, varvid det har framgått, att den förra föreståndarinnan vid sagda barnhem även-

som en förutvarande barnsköterska där i sitt uppfostringsarbete ha förfarit oskickligt och vid tillrättavisandet av barn använt mot reglementet stridande medel, varför socialministeriet kommer att tilldela dem näpst. I deras verksamhet har likväl icke på grund av den hittills verkställda undersökningen kunnat konstateras någon sådan misshandel, som hade kunnat föranleda åtal.

I spörsmålsskrivelsen hänvisas i förbigående även till ett „dunkelt dödsfall”, som för några år sedan inträffade vid Salo köpings barnhem. Därmed torde åsyftas ett vid sagda barnhem år 1949 inträffat barndödsfall, varvid barnhemmets föreståndarinna påstods ha försummat att skaffa sagda barn nödig läkarvård. Saken undersöktes i tiden på försorg av länsstyrelsen i Åbo och Björneborgs län, då vid en i samband med undersökningen verkställd obduktion konstaterades, att dödsorsaken var av böld föranledd allmän förgiftning. Vederbörande länsläkare, som förrättade obduktionen, har i sitt till länsstyrelsen i Åbo och Björneborgs län avgivna officiella utlåtande ansett, „att föreståndarinnan för Salo köpings barnhem icke har haft sådan medicinsk utbildning, att hon hade kunnat förutsättas förmå bedöma det i ifrågavarande fall eventuellt motiverade vårdbehovet, utan att det måste betraktas som naturligt, att hon har uppfattat, att det endast var fråga om en vanlig böld, vilken oftast läkes även utan vård.”

I fråga om Lauste gosshem konstaterar jag, att uppgifterna i de tidningsartiklar, som nämnas i spörsmålsskrivelsen, ha visat sig vara delvis otillförlitliga och delvis starkt överdrivna. Socialministeriet har på grund av sin med anledning därav verkställda undersökning konstaterat, att inrättningens ledning omedelbart efter publicerandet av ovannämnda tidningsartiklar hade låtit verkställa en allmän läkarundersökning bland inrättningens elever. Den läkare, som förrättade denna undersökning, konstaterar i sitt utlåtande: „Jag har 19.—21. 5. 1954 verkställt en allmän läkarundersökning vid Lauste gosshem, varvid 115 gossar undersöktes. Den fysiska hälsan var alltigenom god och enligt min åsikt bättre än medelnivån. Jag fann icke en enda, som egentligen var vid dålig hälsa. Gossarnas näringstillstånd var även gott. Ett minimalt antal tillfälliga sjukdomar upptäcktes.”

I fråga om kosten och elevbeklädnaden

vid inrättningar av denna art ävensom i fråga om den allmänna verksamheten vid dessa inrättningar kunna naturligtvis önskemål alltid framställas, och det kan icke nekas, att i många avseenden förbättringar skulle vara önskvärda.

Socialministeriet har alltid insett nödvändigheten av en kontinuerlig och effektiv inspektion av inrättningar av detta slag. Då den närmaste övervakningen av barnhemmen ankommer på de kommunala socialnämnderna, fäste socialministeriet senast i sitt cirkulär av den 18 februari 1953 dessas uppmärksamhet på ifrågavarande övervakningsskyldighet samt betonade samtidigt den utbildade arbetskraftens betydelse vid det behöriga handhavandet av ifrågavarande övervakningsuppgift. Även vid de rådplägningsmöten för distriktsinspektörer för socialvården, som böra hållas två gånger om året, ha dessa samma frågor ofta varit föremål för diskussion.

Socialministeriet är fullt medvetet därom, att även de effektivaste övervaknings- och inspektionsåtgärder icke enbart äro tillräckliga för att skydda barnen vid barnhem och övriga därmed jämförliga inrättningar mot uppfostrarnas eventuella godtycke och annat dåligt bemötande, utan att av större vikt än dessa åtgärder måste anses vara, att till ifrågavarande betydelsefulla verksamhetsområde erhållas så kompetenta personer som möjligt ävensom personer, som lämpa sig för barnuppfostringsarbete. På grund därav ha på senare tider försök gjorts att vid valet av elever till inrättningar, som utbilda barnuppfostrare, fästa särskild uppmärksamhet vid sökandens personliga karaktärsegenskaper genom att anordna bl.a. psykologiska lämplighetstestningar. Socialministeriet kommer även förutom hittills vidtagna åtgärder att hela tiden genom förmedling av sina underlydande inspektionsmyndigheter fästa uppmärksamhet vid övervakningen av barnhemmen och de därmed jämförliga inrättningarna ävensom vid utbildningen av dem, som förbereda sig för detta verksamhetsfält, för att sådana fall, som omnämnas i spörsmålsskrivelsen, såvitt möjligt i framtiden skola kunna undvikas.

Helsingfors den 3 september 1954.

Minister *Vieno Simonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Allmänna grunder för befordran till stats-tjänster äro enligt Regeringsformen skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd. Med skicklighet avses i allmänhet medelst examina mm. ådagalagda insikter i till tjänsten hörande ämnen, varvid också genom tidigare tjänstgöring vunnen erfarenhet bör anses vara av vägande betydelse. Detta sistnämnda innefattas även i begreppet förmåga. Till beprövad medborgerlig dygd anses förutom oförvitligt uppförande höra även i offentlig verksamhet vunnen förtjänst.

Rättssäkerheten kräver att vid utnämning till tjänst de i Regeringsformen nämnda allmänna befodringsgrunderna konsekvent och opartiskt tillämpas. Så synes dock inte alltid ske, vilket bl.a. följande fall, som kommit till vår kännedom, vittnar om.

En person utnämndes den 12. 6. 1945 till ordinarie ordningslots vid Soklothällans lotsstation. Två år senare uppmånades han medelst ett av lotsfördelningschefen under-tecknat brev att (jämte två lotsar vid samma lotsstation) insända begivande till att bli transporterad till Mäskkärs lotsstation, där han, sades det i brevet, skulle erhålla en ordningslotstjänst, vilken i närmaste framtid skulle bli ledig. De två övriga skulle vid Mäskkärs lotsstation erhålla tjänster motsvarande dem de innehaft på Soklothällan. Sedan personerna ifråga insänt det äskade begivandet, avfordrades dem förbindelse att avstå från lönen för de ordinarie tjänster de innehade. Efter transporten erhöill den från Soklothällan transporterade ordningslotsen förordnande att såsom t.f. bestrida den ledigblivna ordningslotstjänsten vid Mäskkärs lotsstation. På senhösten samma år — år 1947 — lediganslogs tre tjänster vid Mäskkärs lotsstation, just de tjänster som de tre från Soklothällan transporterade såsom t.f. innehade, nämligen en ordningslotstjänst, en lotstjänst och en lotslärlingstjänst. De tre insände sina ansöknin-gar i den fasta förvissningen att det i lots-fördelningschefens brev givna löftet nu skulle infrias. Så skedde emellertid inte, ty vid besättandet av ordningslotstjänsten blev den från Soklothällan transporterade ordnings-lotsen förbigången. Till tjänsten utnämndes en person som var mindre meriterad. Den

förbigångne var äldre som ordningslots och innehade bl.a. understyrmansbrev, vilket den till tjänsten utnämnde saknade. Den förbi-gångne erhöill i stället förordnande att tjänstgöra som lots men erhöill fortfarande ordningslotslön — antagligen för ordnings-lotstjänsten på Soklothällan. Den 31 mars innevarande år erhöill han emellertid medde-lande om att han blivit försatt på indrag-ningsstat från den 1. 4. 1954 därför att Soklothällans ordningslotstjänst blivit indra-gen.

Det är uppenbart att den utnämmande myndigheten i detta fall icke följt de all-männa principer, vilka bör vara normerande vid utnämning till statstjänst. Det av lots-fördelningschefen skriftligen givna löftet var givetvis icke bindande för den utnämmande myndigheten, men hade löftet icke givits och hade den från Soklothällan transporte-rade ordningslotsen icke litat på detsamma, så hade han antagligen sökt en äldre lots-tjänst, vilket han nu icke gjorde. Å andra sidan synes det oss dock även vara uppen-bart, att om den utnämmande myndigheten hade följt principen att den mest meriterade bland de sökande till ordningslotstjänsten bör utnämnas, så hade han i varje fall er-hållit tjänsten. Just detta sistnämnda fak-tum är enligt vår mening det mest upprö-rande i denna affär. En mera meriterad sökande blev förbigången till förmån för en mindre meriterad. I stället för att utnämna en kompetent sökande tyr man sig till dispenssystemet. Lotsyrket är krävande och det medför stort ansvar. Myndigheternas strävan borde gå ut på att för tjänsterna vid lotsverket erhålla så kompetent folk som möjligt. Därtill kommer, som vi redan nämnde, att rättssäkerheten ovillkorligen kräver att rättvisa och opartiskhet iakttages i utnämningsfrågor.

Som ett bevis för vilken uppskattning den förbigångne tidigare ordningslotsen åtnjuter som sjösakkunnig kan nämnas, att han utsetts till sjörättssakkunnig vid rådstuvurätten i Jakobstad. Några anmärkningar mot hans sätt att sköta sina tjänsteäligganden inom lotsverket har aldrig framställts.

Med anledning av ovannämnda utnäm-ningsfall få vi med hänvisning till 37 § 1 mom. Riksdagsordningen framställa till besvarande av vederbörande medlem av statsrådet följande spörsmål:

Är Regeringen medveten om att vid besättandet av tjänster inom lotsverket de för befordran till statstjänst gällande allmänna befodringsgrunderna icke blivit konsekvent och rättvist tillämpade; och

vilka åtgärder ärnar Regeringen vidtaga för att orättvisor i utnämningssärenden måtte kunna förhindras?

Helsingfors den 4 juni 1954.

G. Henriksson. Bruno J. Sundman.

Suomennos.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Yleiset ylennysperusteet valtionvirkoihin ovat hallitusmuodon mukaan taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Taidolla tarkoitetaan yleensä tutkintojen ohella mm. osoitettuja taipumuksia virkaan kuuluvissa tehtävissä, minkä ohella myös aikaisemman palveluksen kautta saavutetulla kokemuksella täytyy katsoa olevan painava merkitys. Viimeksi mainittu sisältyy myös käsitteeseen kyky. Koeteltuun kansalaiskuntoon katsotaan, paitsi nuhteetonta käytöstä, kuuluvan myös julkisessa toiminnassa saavutetut ansiot.

Oikeusturvallisuus vaatii hallitusmuodossa mainittujen yleisten ylennysperusteiden johdonmukaista ja puolueetonta soveltamista virkanimityksissä. Näin ei kuitenkaan näytä aina tapahtuvan, mistä on todistuksena mm. tietoomme tullut seuraava tapaus.

Eräs henkilö nimitettiin 12. 6. 1945 vakinaiseksi järjestysluotsiksi Soklothällanin luotsiasemalle. Kaksi vuotta myöhemmin kehoitettiin luotsipiiripäällikön allekirjoittamassa kirjelmässä häntä (sekä kahta luotsia samalla luotsiasemalla) lähettämään suostumus siirtoon Mäskärin luotsiasemalle, jossa hän, sanottiin kirjelmässä, saisi järjestysluotsinviran, joka tulisi avoimeksi lähitulevaisuudessa. Kaksi muuta saisivat Mäskärin luotsiasemalla heidän Soklothällanissa olevia virkojaan vastaavat virat. Sitten kun kysymyksessä olevat henkilöt olivat lähettäneet pyydetyn suostumuksen, vaadittiin heiltä sitoumus luopua heille varsinaisiin virkoihinsa kuuluvasta palkasta. Siirron jäl-

keen sai Soklothällanista siirretty järjestysluotsi määräyksen hoitaa virkaatekevänä avoimeksi tullutta järjestysluotsin virkaa Mäskärin luotsiasemalla. Loppusyksystä samana vuonna — vuonna 1947 — julistettiin haettavaksi kolme virkaa Mäskärin luotsiasemalla, juuri ne virat, joita nuo kolme Soklothällanista siirrettyä hoitivat virkaatekevinä, nimittäin järjestysluotsin, luotsin ja luotsioppilaan virat. Nämä kolme lähettivät hakemuksensa siinä varmassa uskossa, että luotsipiirin päällikön kirjelmässä annettu lupaus nyt täytettäisiin. Niin ei kuitenkaan tapahtunut, sillä järjestysluotsin virkaa täytettäessä sivuutettiin Soklothällanista siirretty luotsi. Virkaan nimitettiin vähemmän ansioitunut henkilö. Sivuuutetuksi tullut oli järjestysluotsina vanhempi ja hänellä oli mm. aliperämiehenkirja, jota virkaan nimitetyllä ei ollut. Sivuuutettu henkilö sai sen sijaan määräyksen palvella luotsina, mutta sai edelleen järjestysluotsin palkan — otaksuttavasti järjestysluotsin virasta Soklothällanissa. Tämän vuoden maaliskuun 31 päivänä hän sai kuitenkin ilmoituksen, että hänet oli asetettu 1. 4. 1954 lukien lakkautuspalkalle sen johdosta, että Soklothällanin järjestysluotsin virka oli lakkautettu.

On ilmeistä, että nimittävä viranomainen ei tässä tapauksessa ollut noudattanut niitä yleisiä periaatteita, joiden täytyy olla määräävinä valtion virkoja täytettäessä. Luotsipiirin päällikön antama kirjallinen lupaus ei tietenkään sitonut nimittävää viranomaista, mutta ellei lupauستا olisi annettu ja ellei Soklothällanista siirretty luotsi olisi siihen luottanut, hän todennäköisesti olisi hakenut vanhemman luotsin virkaa, mitä hän nyt ei tehnyt. Toiselta puolen meistä näyttää kuitenkin myös ilmeiseltä, että jos nimittävä viranomainen olisi noudattanut periaatetta, että järjestysluotsin virkaan on nimitettävä hakijoista ansioitunein, kysymyksessä oleva henkilö joka tapauksessa olisi saanut viran. Juuri tämä viimeksi mainittu tosiasia on mielestämme tässä asiassa kuohuttavinta. Ansioituneempi hakija sivuutettiin vähemmän ansioituneen eduksi. Pätevän hakijan nimittämisen sijasta tyydytään erivapautusjärjestelmään. Luotsin ammatti on vaativa ja siihen liittyy suuri vastuu. Viranomaisen olisi pyrittävä saamaan luotsilaitoksen virkoihin mahdollisimman pätevää väkeä.

Lisäksi, kuten jo mainitsimme, oikeusturvallisuus vaatii ehdottomasti, että nimitysasioissa noudatetaan oikeudenmukaisuutta ja puolueettomuutta.

Osoituksena sivuutetun aikaisemman järjestysluotsin nauttimasta arvonannosta merisiain tuntijana voidaan mainita, että hänet valittiin merioikeuden tuntijaksi Pietarsaaren raastuvanoikeuteen. Mitään muistutuksia hänen tavastaan hoitaa virkatehtäviään luotsilaitoksessa ei ole koskaan esitetty.

Edellä mainitun nimitystapauksen johdosta esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus että luotsilaitoksen virkoja täytettäessä ei voimassa olevia yleisiä ylennysperusteita valtionvirkoihin ole tullut sovelletuksi johdonmukaisesti ja oikeudenmukaisesti; ja

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta epäoikeudenmukaisuudet nimitysasioissa voitaisiin estää?

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1954.

G. Henriksson. Bruno J. Sundman.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemies on 8 päivänä viime kesäkuuta päivätyn kirjelmänsä ohella lähettänyt kauppa- ja teollisuusministerille valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa jäljennöksen kansanedustaja Henrikssonin ym. Herra Puhemiehelle jättämästä kirjelmästä, jossa valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi on esitetty seuraava kysymys:

„Tietääkö Hallitus, että luotsilaitoksen virkoja täytettäessä ei voimassa olevia yleisiä ylennysperusteita valtionvirkoihin ole tullut sovelletuksi johdonmukaisesti ja oikeudenmukaisesti; ja

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, jotta epäoikeudenmukaisuudet nimitysasioissa voitaisiin estää?”

Koska kysymys koskee minun virka-alaani, saan kunnioittaen vastata siihen seuraavaa:

Vastattavaksi esitetyn kysymyksen perusteluissa on viitattu merenkulkuhallituksen 6 päivänä helmikuuta 1948 tekemään päätökseen, jolla Mäskärin luotsiaseman järjestysluotsin virkaan on nimitetty eräs saman luotsiaseman vanhemmista luotseista. Tämän vuoksi katson aiheelliseksi selostaa mainittua nimityspäätöstä edeltänyttä tapahtumain kulkua.

Kun Mäskärin luotsiaseman naapurina olevan Soklothällanin luotsiaseman luotsaukset olivat vähentyneet tuntuvasti, oli merenkulkuhallituksessa jo vuonna 1946 suunniteltu ryhdyttäväksi toimenpiteisiin sanotun luotsiaseman lakkauttamiseksi ja sen luotsausten hoitamiseksi vastedes Mäskärin luotsiasemalta käsin. Ensi vaiheena näiden suunnitelmien toteuttamiseksi oli Soklothällanin luotsiaseman luotsit päätetty siirtää virantoimitukseen Mäskärin luotsiasemalle, jonka henkilökunta jo muutenkin oli riittämätön. Tämän mukaisesti merenkulkuhallitus kehoitti 6 päivänä kesäkuuta 1947 päivätyssä kirjelmässään Oulun luotsipiiripäällikköä harkitsemaan näitä suunnitelmia ja tekemään niistä oma ehdotuksensa sekä hankkimaan Soklothällanin luotsiaseman luotseilta suostumus siihen, että heidät siirretäisiin Mäskärin luotsiasemalle. Luotsipiiripäällikkö saman kuukauden 12 päivänä päivätyssä, Soklothällanin luotsiaseman järjestysluotsille Karl Erik Lönnrothille osoittamassaan kirjelmässä tiedoittikin näistä suunnitelmista tämän luotsiaseman henkilökunnalle ilmoittaen samalla, että järjestysluotsille itselleen tulisi Mäskärin luotsiasemalla pian avoimeksi joutuva järjestysluotsin virka sekä muille luotseille heidän virkojaan tai toimiaan vastaavat virat tai toimet. Tämän perusteella Soklothällanin luotsiaseman luotsit antoivat suostumuksensa siirtoon ja seuranneen heinäkuun 7 päivänä merenkulkuhallitus määräsi Lönnrothin hoitamaan Mäskärin luotsiaseman järjestysluotsin virkaa toistaiseksi ja kunnes toisin määrätään. Kun tämä virka sittemmin vuoden lopulla julistettiin haettavaksi, haki sitä Lönnrothin lisäksi Mäskärin luotsiaseman vanhempi luotsi Johan Emil Löffberg. Helmikuun 6 päivänä 1948 tekemällään päätöksellä merenkulkuhallitus nimitti virkaan Löffbergin. Kun

Soklothällanin luotsiasema ja sen järjestysluotsin virka 1 päivästä huhtikuuta 1954 lukien lakkautettiin, joutui Lönnroth tällöin lakkautuspalkalle.

Vertailtaessa Löfbergin ja Lönnrothin ansioita toisiinsa todetaan, että Löfberg, joka on syntynyt vuonna 1898, on tullut merenkululaitoksen palvelukseen 23 päivänä syyskuuta 1919 nimitettynä luotsioppilaaksi Mäskärin luotsiasemalle, jolla hän siitä lähtien on yhtäjaksoisesti palvellut. Apulaistuotiksi hänet nimitettiin 6 päivänä lokakuuta 1925 ja vanhemmaksi luotsiksi 17 päivänä joulukuuta 1937. Lönnroth on syntynyt 1910 ja otettu merenkululaitoksen palvelukseen 27 päivänä toukokuuta 1941, jolloin hänet määrättiin toistaiseksi hoitamaan Soklothällanin luotsiaseman nuoremman luotsin tointa. Hoidettuaan 1 päivästä maaliskuuta 1943 lukien virkaa toimittavana saman luotsiaseman järjestysluotsin virkaa hänet nimitettiin siihen vakinaiseksi 12 päivänä kesäkuuta 1945. Mäskärin luotsiaseman järjestysluotsin virkaa hänet määrättiin hoitamaan 5 päivänä heinäkuuta 1947, kuten edellä on mainittu.

Merenkukluhallinnosta lokakuun 26 päivänä 1925 annetun asetuksen mukaan on kelpoisuusehtona saariston luotsiaseman virkoihin ja toimiin aliperämiehenkirja. Tämä kelpoisuusvaatimus tuli kuitenkin noudatettavaksi vasta syyskuun 1 päivästä 1946 lukien. Kuitenkin oli niillä, jotka ennen tätä päivämäärää olivat tulleet saariston luotsiaseman viran tai toimen haltijoiksi omaamatta aliperämiehenkirjaa, oikeus edelleenkin hakea ja tulla nimitetyksi tällaisiin virkoihin tai toimiin kolmen vuoden kuluessa mainitun määräyksen voimaan tulosta lukien sekä senkin jälkeen, jos he mainittuna kolmen vuoden aikana olivat suorittaneet merenkukluhallituksen määräämän täydennystutkinnon. Tämän tutkinnon Löfberg, jolla ei ollut aliperämiehenkirjaa, suoritti 30 päivänä elokuuta 1947. Lönnrothilla sensijaan oli aliperämiehenkirja, jonka hän oli saanut 16 päivänä toukokuuta 1941.

Kun kumpikin hakija edellä selostetun mukaan täytti säädetyt kelpoisuusehdot ja kun Löfberg virkavuositiltaan oli Lönnrothia huomattavasti vanhempi ja oli hoitanut virkatehtävänsä hyväksi arvioidulla tavalla, on merenkukluhallituksen katsottava menetelleen lain mukaisesti nimittäessään Löfbergin Mäskärin avoinna olleeseen järjestysluotsin

virkaan. Sensijaan Oulun luotsipiirin päälükön ei voida katsoa menetelleen asianmukaisesti ilmoittaessaan Soklothällanin luotsiaseman luotseille, että siirrettäessä heidät Mäskärin luotsiasemalle heidät myös nimitettäisiin vastaaviin virkoihin ja toimiin tällä luotsiasemalla. Kauppa- ja teollisuusministeriö onkin kehoittanut merenkukluhallitusta ottamaan huomioon ja valvomaan, että tällaisia lupauksia, jotka eivät voi olla nimitävää viranomaista sitovia, mutta jotka toisaalta kuitenkin voivat aiheuttaa sekaannusta, väärinkäsityksiä ja jopa vahinkoakin, ei vastaisuudessa anneta.

Helsingissä 10 päivänä heinäkuuta 1954.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Penna Tervo*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Jämte en den 8 sistlidna juni dagteeknad skrivelse har Ni Herr Talman i det syfte, varom i 37 § 1 mom. riksdagsordningen förmäles, tillställt handels- och industriministern en avskrift av en av riksdagsman Henriksson m.fl. till Eder överlämnad skrivelse, vari till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörssmål:

„Är Regeringen medveten om att vid besättandet av tjänster inom lotsverket de för befordran till statstjänst gällande allmänna befodringsgrunderna icke blivit konsekvent och rättvist tillämpade; och

vilka åtgärder ärnar Regeringen vidtaga för att örättvisor i utnämningssärenden måtte kunna förhindras?”

Då spörsmalet berör mitt tjänsteområde, får jag vördsamt anföra följande:

I spörsmalets motivering har hänvisats till sjöfartsstyrelsens beslut den 6 februari 1948, medelst vilket till tjänsten som ordningslots vid Mäskärs lotsstation utnämnts en av äldre lotsarna vid samma lotsstation. På grund härav finner jag det befogat att redogöra för det händelseförlopp, som föregått nämnda utnämningssbeslut.

Då lotsningarna från Soklothällans lotsstation, som är grannstation till Mäskkärs lotsstation, betydligt minskats, hade i sjöfartsstyrelsen redan år 1946 planerats åtgärder för indragning av sagda lotsstation, varefter dess lotsningar framdeles skulle handhavas från Mäskkärs lotsstation. Som första skede för förverkligande av dessa planer fattades beslut om att överföra lotsarna från Soklothällans lotsstation till tjänstgöring vid Mäskkärs lotsstation, vars personal även i övrigt var otillräcklig. I enlighet härmed uppmanade sjöfartsstyrelsen i en skrivelse av den 6 juni 1947 chefen för Uleåborgs lotsfördelning att överväga dessa planer och uppgöra sitt eget förslag angående dem samt att införskaffa lotsarnas vid Soklothällans lotsstation samtycke till överflyttningen till Mäskkärs lotsstation. I skrivelse av den 12 samma månad till ordningslotsen vid Soklothällans lotsstation Karl Erik Lönnroth delgav även chefen för lotsfördelningen personalen vid denna lotsstation dessa planer och meddelade samtidigt, att ordningslotsen själv på Mäskkärs lotsstation skulle erhålla ordningslotstjänsten, som snart skulle bli ledig, medan de övriga lotsarna skulle erhålla tjänster och befattningar, som motsvarade deras tidigare tjänster och befattningar. Under dessa förutsättningar samtyckte lotsarna på Soklothällans lotsstation till överflyttningen, och den 7 påföljande juli förordnade sjöfartsstyrelsen Lönnroth att handhava ordningslotsens tjänst på Mäskkärs lotsstation tills vidare och till dess annorlunda förordnades. Då denna tjänst sedermera i slutet av året lediganslogs, söktes den förutom av Lönnroth av äldre lotsen vid Mäskkärs lotsstation Johan Emil Löfberg. Medelst beslut av den 6 februari 1948 utnämnde sjöfartsstyrelsen Löfberg till tjänsten. Då Soklothällans lotsstation jämte ordningslotstjänsten vid densamma indrogs från och med den 1 april 1954, uppfördes Lönnroth på indragningsstat.

Vid en jämförelse mellan Löfbergs och Lönnroths meriter konstateras, att Löfberg, som är född år 1898, inträtt i sjöfartsväsendets tjänst den 23 september 1919 såsom utnämnd till lotslärling vid Mäskkärs lotsstation, där han sedan dess fortlöpande tjänstgjort. Den 6 oktober 1925 utnämndes han till biträdande lots och den 17 decem-

ber 1937 till äldre lots. Lönnroth är född år 1910 och inträdde i sjöfartsväsendets tjänst den 27 maj 1941, då han förordnades att tills vidare handhava en yngre lotsbefattning vid Soklothällans lotsstation. Efter att från och med den 1 mars 1943 såsom tjänstförrättande ha handhaft ordningslotstjänsten vid samma lotsstation utnämndes han den 12 juni 1945 till ordinarie innehavare av densamma. Den 5 juli 1947 förordnades han såsom ovan nämnts att handhava ordningslotstjänsten vid Mäskkärs lotsstation.

Enligt förordningen den 26 oktober 1925 angående sjöfartsväsendets förvaltning är kompetensfordringen för tjänster och befattningar vid lotsstationerna i skärgården understyrmansbrev. Detta kompetenskrav tillämpades likväl först från och med den 1 september 1946. Likväl hade de personer, som före detta datum blivit innehavare av tjänster eller befattningar vid lotsstation i skärgården utan att inneha understyrmansbrev, fortfarande rätt att söka och bli utnämnda till sådana tjänster eller befattningar under tre år, efter det nämnda bestämmelse trätt i kraft och även därefter, om de under nämnda tre år avlagt en av sjöfartsstyrelsen föreskriven kompletterande examen. Denna examen avlade Löfberg, som icke innehade understyrmansbrev, den 30 augusti 1947. Lönnroth däremot innehade understyrmansbrev, som han erhållit den 16 maj 1941.

Då båda sökandena såsom ovan framgår uppfyllde de stadgade kompetensvillkoren och då Löfberg med hänsyn till tjänstear var betydligt äldre än Lönnroth och handhaft sina tjänstealliganden på ett som gott vitsordat sätt, måste sjöfartsstyrelsen anses hava handlat lagenligt vid utnämmandet av Löfberg till den vakanta ordningslotstjänsten vid Mäskkärs lotsstation. Däremot kan chefen för Uleåborgs lotsfördelning icke anses ha förfarit riktigt, då han meddelade lotsarna vid Soklothällans lotsstation, att de vid överflyttningen till Mäskkärs lotsstation även skulle utnämnas till motsvarande tjänster och befattningar vid denna lotsstation. Handels- och industriministeriet har även uppmanat sjöfartsstyrelsen att beakta och tillse, att sådana löften, som icke kunna binda den utnämmande myndigheten, men likväl å andra sidan kunna förorsaka oreda,

missuppfattningar, ja t.o.m. skada, icke framdeles avgivas.

Helsingfors den 10 juli 1954.

Handels- och industriminister *Penna Tervo*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Leimaverolain 30 §:ssä, sellaisena kuin mainittu lainkohta on 13 päivänä marraskuuta 1953 annetussa laissa, on annettu säännökset siitä, milloin asutustilan tai lisäalueen taikka asutusvaroista myönnetyn luoton saaja on vapaa suorittamasta leimaveroa lainhuutoa haettaessa. Näiden säännösten tulkinta on käytännössä osoittautunut hyvin epäyhtenäiseksi. Niissä tapauksissa, joissa valtio on tilan tai lisäalueen luovuttajana, ei säännösten soveltamisessa ole syntynyt epäselvyyttä, mutta kun on ollut kysymys sellaisista tapauksista, jolloin tila tai lisämaa, jonka hankkimista valtio tai kunta on lainoilla helpottanut, ensi kerran luovutetaan asutustarkoituksiin, on leimaverovapaussäännösten soveltaminen ollut hyvin kirjavaa. Eräissä tuomiokunnissa on vallalla sellainen käytäntö, että leimaverovapaus myönnetään jokaiselle kunnan asutuskassasta myönnetyn maanostolainan saajalle, toisissa taas vaaditaan lisäedellytyksenä, että maanostolaina on myönnetty uutistilan hankkimista varten ja onpa sellaisiakin tuomiokuntia, joissa ei myönnetä vapautusta leimaverovelvollisuudesta edes näilläkään edellytyksillä. Yhtenä lisäsyynä mainitun lainkohdan horjuvaan soveltamiseen lienee se, ettei leimaverolain soveltamisesta annetussa valtioneuvoston päätöksessä ole annettu tarkempia ohjeita siitä, mitä selvityksiä hakijan tulee esittää leimaverovapauden saamista varten. Leimaverolain 92 §:n mukaan lainhuudon hakijalla on tosin mahdollisuus hakea takaisin lääninhallitukselta suorittamansa leimaveron, mutta tämän oikeasuikeuden käyttäminen, varsinkin jos lääninhallituksen päätöksestä joudutaan valittamaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen, on hankalaa ja aikaavievää.

Edellä olevan perusteella allekirjoittaneet esittävät nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että voimassa olevan leimaverolain 30 §:n leimaverovapautta koskevien säännösten soveltaminen on muodostunut käytännössä hyvin epäyhtenäiseksi; ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä sanotun epäkohdan korjaamiseksi?

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1954.

Wiljam Sarjala. Arvi Ikonen.
Toivo H. Kinnunen. Tahvo Rönkkö.
Leo Häppölä. Eemil Partanen.
Toivo Saloranta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Teille Herra Puhemies osoittamassaan kirjelmässä kesäkuun 1 päivästä 1954 ovat kansanedustajat Sarjala ym. valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esittäneet Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että voimassa olevan leimaverolain 30 §:n leimaverovapautta koskevien säännösten soveltaminen on muodostunut käytännössä hyvin epäyhtenäiseksi; ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä sanotun epäkohdan korjaamiseksi?”

Vastauksena tähän kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Leimaverolain 30 §:n säännökset asutustarkoituksiin luovutettujen kiinteistöjen luovutuskirjojen leimaverovapaudesta ovat pääosaltaan peräisin vuoden 1936 asutuslakia aikaisemmalta ajalta. Kun leimaverolain mainittuja säännöksiä ei ole uudistettu vastaamaan asutuslainsäädännön suuresti muuttunutta sisältöä, ovat ne muodostuneet varsin vaikeasti sovellettaviksi. Lähinnä tästä asiantilasta onkin katsottava johtuvan, ettei leimaverovapauden myöntämisessä kihlakunnan- ja raastuvanoikeuksissa ole päästy yhdenmukaiseen käytäntöön, vaan ovat viranomaiset antaneet huomattavasti toisistaan poikkeavia ja toisinaan suorastaan vastakkaisiakin ratkai-

suja. Verovelvollisilla on kuitenkin ollut mahdollisuus saada muutoksenhakutietä leimavero palautetuksi, sillä mikäli valtiovarainministeriö on todennut, on lääninhallituksissa leimaverolain 30 §:ää tulkittu yhdenmukaisesti. Vallitsevan epäkohdan korjaamiseksi on valtiovarainministeriö pyytänyt maankäyttöasetuskomiteaa laatimaan ehdotuksen leimaverolain 30 §:n 3 ja 5 kohtien muuttamisesta vastaamaan nykyistä asutus- ja maankäyttölainsäädäntöä ja onkin mainittu komitea jättänyt ministeriölle sitä koskevan ehdotuksen. Samaan aikaan on asia ollut esillä myös leimaverolakikomiteassa, joka puolestaan on pyytänyt eri viranomaisilta ehdotuksia nykyisin voimassa olevan leimaverolain puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi. Kun leimaverolakikomitea on saanut pyytämänsä lausunnot, tulee valtiovarainministeriö harkitsemaan, onko syytä antaa Eduskunnalle erikseen lakiesitys leimaverolain 30 §:n muuttamisesta vai toteutetaanko mahdolliset muutokset vastaa sitten, kun leimaverolakikomitea on saanut työnsä valmiiksi koko leimaverolain osalta.

Helsingissä 2 päivänä syyskuuta 1954.

Valtiovarainministeri V. J. Sukselainen.

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Eder, Herr Talman, riktad skrivelse av den 1 juni 1954 har riksdagsman Sarjala m. fl. med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Har Regeringen beaktat, att tillämpningen av stadgandena om stämpelskattfrihet i 30 § lagen angående stämpelskatt i praktiken har blivit mycket oenhetlig; och, om så är,

vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller har den för avsikt att vidtaga för avhjälpan av detta missförhållande?”

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamst anföra följande:

Stadgandena i 30 § lagen angående stämpelskatt beträffande frihet från stämpelskatt i fråga om överlåtelsehandlingar för till kolonisationsändamål överlätna fastigheter härröra till största delen från tiden före 1936 års kolonisationslag. Då nämnda stad-

ganden i lagen angående stämpelskatt icke ha förnyats, så att de ha kommit att motsvara kolonisationslagstiftningens i hög grad förändrade innehåll, ha de blivit synnerligen svårtillämpliga. Närmast därpå måste det anses bero, att en enhetlig praxis i fråga om beviljande av stämpelskattfrihet icke har vunnit insteg vid härads- och rådstuvurätterna, utan att myndigheterna ha avkunnat avsevärt divergerande och även direkt motsatta utslag. De skattskyldiga ha likväl haft möjlighet att genom ändringssökande få stämpelskatten återburen, ty, såvitt finansministeriet har kunnat konstatera, har vid länsstyrelserna 30 § i lagen angående stämpelskatt tolkats enhetligt. För avhjälpan av det rådande missförhållandet har finansministeriet anmodat jorrdispositionsförordningskommittén att utarbета ett förslag till ändring av 30 § 3 och 5 punkterna, så att dessa komma att motsvara gällande kolonisations- och jorrdispositionslagstiftning, och denna kommitté har numera till ministeriet inlämnat ett förslag därom. Samtidigt har ärendet även varit före i stämpelskattelagskommittén, vilken å sin sida har inbegärt förslag till avhjälpan av bristfälligheter och missförhållanden i gällande lag angående skola förverkligas först vid den tidpunkt, då stämpelskattelagskommittén har erhållit de inbegärda utlåtandena, kommer finansministeriet att pröva, huruvida skäl föreligger att förelägga Riksdagen separat en lagproposition angående ändring av 30 § lagen om stämpelskatt eller huruvida eventuella ändringar skola förverkligas förts vid den tidpunkt, då stämpelskattelagskommittén har fått sitt arbete färdigt i fråga om hela lagen angående stämpelskatt.

Helsingfors den 2 september 1954.

Finansminister V. J. Sukselainen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Siirrettävät kenttäsiirkkelit ja pienet raamisahat ovat olleet huomattavan suuresta merkityksestä maaseudun, ennen kaikkea Pohjois-Suomen rakentamisessa. Onhan rakennustarpeiden sahauskset voitu suorittaa siirrettävillä sahoilla rakennuspaikoilla, mikä on osaltaan helpottanut rakennuskustannuksia harvaan asutulla maaseudulla, missä kiinteitä sahalaitoksia on vähän. Vaikka yleinen

rakennustoiminta on jälleenrakentamisen loputtua pienentynyt, niin yksityistä ja ennen kaikkea asutustoiminnan yhteydessä tapahtuvaa rakennustoimintaa tulee jatkuvasti olemaan niin runsaasti, että siirrettävien sahojen olemassa ololla tulee rakennuskustannusten kohdalla olemaan suuri kansantaloudellinen merkitys. Siirrettävillä sahoilla on myöskin merkitystä siinä, että ne antavat suurelle joukolle sahojen omistajia työtä ja mahdollisuuden valmistaa omiin ja muiden tarpeisiin sellaisesta raaka-aineesta hyviä rakennustarpeita, joita ei kannata kuljettaa kauemmaksi jalostettavaksi. Myöskin pienmetsänomistajat voivat jalostaa tuotteitansa ja tällä tavalla saada työtä kotona itselleen ja antaa paikalliselle väestölle lisää työtä, ja tällä tavalla voidaan suuresti helpottaa maaseudun työllisyyskysymystä.

Mutta voimassa olevan liikevaihtoverolain tulkinnan perusteella ovat joutuneet ennen kaikkea kenttäsirkkelisahojen omistajat niin ankaran verotuksen alaiseksi, että suurella määrällä sahanomistajia on ollut pakko lopettaa kaikki sahaustyöt ja, ellei liikevaihtoveroa lopeteta ja määrättyjä taannehtivia veronmaksuja poisteta, joutuvat loputkin sahojen omistajat lopettamaan työt.

Mitä sitten tulee verottamisen oikeuden mukaisuuteen, niin siinäkin on tulkinnan varaa olemassa, sillä joutuvathan sahojen omistajat maksamaan liikevaihtoveroa kaiken suorittamansa työn osalta. Joutuuhan sahan omistaja maksamaan liikevaihtoveroa kaikista kustannuksista, mitä kokonaiskustannukset ovat, jos hän itselleen sahaamistaan rakennustarpeista myypi vaikkapa naapurille kuinka pienen määrän sahattua tavaraa. Jos taas pienviljelijä-sahanomistaja ottaa urakalla rakennuspuiden kaato-, ajo- ja sahaustyöt, niin hänen on maksettava liikevaihtoveroa kaikista työ kustannuksista. Käsityksemme mukaan ei siirrettävien kenttäsirkkelisahojen omistajia voitaisi rinnastaa kuuluviksi varsinaiselta ammatiltaan tuotannollista liiketoimintaa harjoittaviin liikeyrittäjiin, joille liikevaihtoverolain mukaan on asetettava liikevaihtoveroa. Paremminkin heidät voidaan täydellisesti rinnastaa sellaisiin pienviljelijöihin, jotka omistavat hevosen ja käyttävät sitä metsä- ym. ansiotöihin, ja sellaisiin autojen ja traktorien omistajiin, jotka tekevät näitten työvälineitten kanssa maksusta toiselle työtä. Siirrettävä

saha, jossa itse sen omistaja tekee työtä, ei ole muu kuin hevoseen ja autoon rinnastettava työväline. Luulemme, että ei kenenkään päähän pälkähdä, että liikevaihtoveroa olisi asetettava hevosen ja auton omistajille liiketoiminnasta.

Se, että liikevaihtoveron asettamisessa pienyrittäjille on tulkinnanvaraisuutta olemassa, selväää valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä N:o 11, jonka eduskunta hyväksyi yksimielisesti kesäkuun 8 päivänä 1954. Mietinnössä sanotaan, että „Liikevaihtoverotuksen osalta valiokunta on saanut tietoonsa, että eräiden tulkinnallisten seikkojen vuoksi eräät pienyrittäjät ovat joutuneet taannehtivan verotuksen kohteeksi. Kun tällainen menettely on valiokunnan mielestä ollut kohtuutonta, valiokunta odottaa, ettei sellaista vastaisuudessa enää tapahdu”. Jos mitään pienyrittäjiin ryhmää tämä lause koskee, niin se koskee juuri siirrettävien kenttäsirkkelisahojen omistajia. Kun tällaisilta pienyrittäjiltä tuleva liikevaihtoveron tuotto on niin pieni, ettei sillä ole valtion verotuloihin minkäänlaista merkitystä olemassa, niin tällaista pienyritteliäisyyttä olisi edistettävä, vapauttamalla heidät liikevaihtoveron maksamisesta ja poistettava maksettavaksi määrättyt verot.

Edellä olevan perusteella ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että siirrettävien kenttäsirkkelisahojen omistajat kuuluvat niihin pienyrittäjiin, joille liikevaihtoveron määrääminen on tulkinnanvaraista, ja milloin Hallitus antaa Eduskunnalle esityksen liikevaihtoverolain muuttamisesta niin, että siirrettävien kenttäsirkkelisahojen omistajat vapautetaan liikevaihtoveron suorittamisesta?

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1954.

Eino Rytinki.	Eemil Partanen.
Kusti Eskola.	Tahvo Rönkkö.
Markus Niskala.	Eeli Erkkilä.
Väinö Rankila.	Artturi Jämsén.
Arvi Ikonen.	J. F. Pöykkö.
Eino E. Heikura.	M. O. Lahtela.
T. Saloranta.	

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Teille Herra Puhemies osoittamassaan kirjelmässä kesäkuun 10 päivältä 1954 ovat kansanedustaja Eino Rytinki ym. valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esittäneet Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että siirrettävien kenttäsirkkelisahojen omistajat kuuluvat niihin pienyrittäjiin, joille liikevaihtoveron määrääminen on tulkinnan varasta, ja milloin Hallitus antaa Eduskunnalle esityksen liikevaihtoverolain muuttamisesta niin, että siirrettävien kenttäsirkkelisahojen omistajat vapautetaan liikevaihtoveron suorittamisesta?”

Vastauksena tähän kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Siirrettävien kenttäsirkkelisahojen omistajien liikevaihtoveronalaisuus perustuu voimassa olevan liikevaihtoverolain 1 §:n 1 momentin säännöksiin, joiden mukaan teollisen tai muun siihen verrattavan tuotannollisen liiketoiminnan harjoittaja suorittaa liikevaihtoveroa valtiolle mm. valmistamansa tai muilla valmistuttamansa tavaran myynnistä ja työliikkeen tai siihen verrattavan liiketoiminnan harjoittaja mm. valmistamansa tavaran myynnistä. Näin ollen on siirrettävällä kenttäsirkkelisahalla harjoitettu liike-toiminta liikevaihtoveronalaista. Sanottu toiminta on teollista silloin, kun kysymyksessä on varsinainen markkina- eli kauppasahaustoiminta, ja työliikkeen toimintaa, milloin kysymyksessä on vain ns. rahtisahausta eli sellainen toiminta, jossa sahauskorvausta vastaan sahataan sirkkelisahalla toiselle kuuluvia puita. Ainoastaan mikäli voidaan osoittaa, että sanotunlaista toimintaa harjoitetaan käyttämättä työssä apuna muita kuin sahanomistajan aviopuolisoa, alle 21 vuotta vanhoja jälkeläisiä taikka enintään yhtä oppisopimuslaissa tarkoitettua oppilasta, on sahaustoiminta liikevaihtoverolain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan yleisten säännösten nojalla verovapaata. Sahausta yksinomaan kotitarpeeksi on niinkään katsottu liikevaihtoverovapaaksi. Kenttäsirkkelisahaliikkeenharjoittajien toiminnan liikevaihtoveronalaisuus on

näin ollen tarkoin laissa määritelty eikä niin ollen ole tulkinnanvarainen kysymys.

Edellä sanotusta seuraa, ettei Hallitus johdonmukaisuusnäkökohtien vuoksi näe mahdollisuutta liikevaihtoverolain muuttamiseksi niin, että nimenomaan kenttäsirkkelisahojen omistajat, jotka muodostavat vain erään liikevaihtoverovelvollisten ryhmän, asetettaisiin parempaan asemaan kuin muut verovelvolliset sahaliikkeen harjoittajat.

Helsingissä 29 päivänä elokuuta 1954.

Valtiovarainministeri V. J. Sukselainen.

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Eder, Herr Talman, riktad skivelse av den 10 juni 1954 har riksdagsman Eino Rytinki m. fl. med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av svar ställt följande spörssmål:

„Har Regeringen beaktat, att ägarna till transportabla fälteirkelsågar höra till de småföretagare, i fråga om vilka påförande av omsättningsskatt är en tolkningsfråga, och när har Regeringen för avsikt att förelägga Riksdagen en proposition om en sådan ändring av lagen angående omsättningsskatt, att ägarna av transportabla fälteirkelsågar befrias från erläggande av omsättningsskatt.”

Som svar på detta spörssmål får jag vördsamst anföra följande:

Att ägarna till transportabla fälteirkelsågar äro underkastade omsättningsskatt, grundar sig på stadgandena i 1 § 1 mom. lagen angående omsättningsskatt, enligt vilka stadganden idkare av industriell eller annan därmed jämförlig produktiv affärsverksamhet skall erlägga omsättningsskatt till staten bl. a. vid försäljning av vara, som han har tillverkat eller låtit tillverka hos andra, och idkare av arbetsrörelse eller annan därmed jämförlig affärsverksamhet bl. a. vid försäljning av vara, som han har tillverkat. Under sådana omständigheter är med transportabel fälteirkelsåg idkad affärsverksamhet underkastad omsättningsskatt. Sagda verksamhet

är industriell, då det är fråga om marknads- eller handelssågningsverksamhet, och arbetsaffärsverksamhet, då det endast är fråga om s. k. fraktsågning eller sådan verksamhet vid vilken mot sågningersättning med cirkelsåg sågas annan tillhörigt virke. Endast såvida det kan visas, att verksamhet av sagda slag idkas utan anlitande av annan hjälp vid arbetet än make, ättlingar under 21 år eller en enda i lagen om läroavtal avsedd lärning, är sågningsverksamhet med stöd av de allmänna stadgandena i 3 § 1 mom. 2 punkten lagen angående omsättningsskatt skattefri. Sågning enbart för husbehov har likaså betraktats som omsättningsskattefri. Huruvida idkare av fältcirkelsågrörelse i sin verksamhet äro underkastade omsättningsskatt, är sålunda noggrant fastställt i lagen och i enlighet därmed icke en tolkningsfråga.

Av det sagda framgår, att Regeringen för konsekvensens skull icke ser någon möjlighet att ändra lagen angående omsättningsskatt i den riktningen, att särskilt ägare av fältcirkelsågar, vilka utgöra endast en grupp av omsättningsskattskyldiga, placeras i en bättre ställning än övriga skattskyldiga idkare av sågrörelse.

Helsingfors den 29 augusti 1954.

Finansminister V. J. Sukselainen.

Hallituksen esityksen n:o 12 peruuttaminen.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime elokuun 31 päivästä saapunut samalle päivälle päivätty hallituksen kirjelmä, jolla peruutetaan näille valtiopäiville annettu hallituksen esitys n:o 12 laiksi vuonna 1954 kannettaviksi säädettyjen tulien muuttamisesta.

Huomioon ottaen työjärjestyksen 54 §:n säännöksen, jonka mukaan asian käsittely on peruutuksen tapahtuessa keskeytettävä sillä asteella, jolla se silloin on, annettaneen asiasta tieto valtiovarainvaliokunnalle, jonka valmisteltavana asia on.

Hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi työaikalain muuttamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 17, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maalauskansakoulujen oppilasasuntoloiden ylläpitämiseen.

Esitellään sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Tauriaisen ym. toiv.al. n:o 213, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Tauriainen: Herra puhemies! Jo vuosikymmeniä on kansakoulujen yhteydessä olevat oppilasasuntolat katsottu kuuluvaksi kiinteästi kansakouluun. Sen mukaisesti valtio on antanut kunnille avustusta niiden ylläpitoon, niinkuin kansakoulujen kustannuksissa siitä säädetään. Nämä avustukset oppilasasuntoloiden ylläpitoon ovat siis lakimääräisiä avustuksia niinkuin eräät muutkin, joihin kunnat saavat tällaisia avustuksia. Sen lisäksi valtion tulo- ja menoarvioon on vuosittain otettu määräraha ylimääräisiä avustuksia varten.

Viime syksynä eduskunta Niukkan-budjetin periaatteita seuraten pyrki supistamaan kunnille tulevia valtionavustuksia, ja niinpä maalauskansakoulujen oppilasasuntolain ylläpitoon tarvittavat määrärahat vähennettiin miltei olemattomiin. Tänä päivänä meillä on jaettu valtion tilinpäätös vuodelta 1953,

jonka mukaan mainittuna vuonna oppilasasuntoloiden ylläpitoihin valtio antoi avustusta 32 727 500 mk. Kuluvalle vuodelle on mainittuun tarkoitukseen menoarvioon otettu vain 500 000 mk. Nyt sivistysvaliokunta aloitteemme johdosta antamassaan mietinnössä lohduttelee sillä, että oppilasasuntoloiden ylläpitoavustus, vaikka se onkin lakimääräinen, voidaan maksaa harvaan asuttujen köyhien kuntien ylimääräisiin avustuksiin varatulta momentilta. Valiokunnan mietinnön mukaan siis asetetaan toisarvoiseen asemaan maamme köyhät kunnat, joille voidaan lakimääräiset kansakouluavustukset maksaa ylimääräisten valtionavustusten momentilta, kun sen sijaan muille kunnille ne maksetaan varsinaisten menojen momenteilta. Tällainen eriarvoiseen asemaan asettaminen ei tunnu hyväksyttävältä. Onhan nimittäin tunnettua, että ylimääräiset avustukset ovat harkinnanvaraisia. Ei tunnu hyväksyttävältä, että köyhien kuntien oppilasasuntola-avustukset jätettäisiin riippumaan tällä tavalla harkinnasta, niinkuin valiokunta edellyttää. Voidaan kysyä lisäksi, onko edes valtion tuloja menoarvion rakenteesta omaksuttujen periaatteiden mukaista käyttää lakimääräisiin menoihin ylimääräisiin avustuksiin varattuja määrärahoja. Joka tapauksessa tuolla uudella järjestelyllä alkuaan pyrittiin kunnille tulevien valtionavustusten supistamiseen.

Olemme aloitteessamme esittäneet, että hallitusta kehoitettaisiin jossain lisämenoarvioesityksessä esittämään lisämääräraha maalaiskuntien oppilasasuntoloita varten. Tämän vuoksi ehdotankin, että aloitteen ponsi hyväksyttäisiin ja sen mukaisesti hallitusta kehoitettaisiin antamaan eduskunnalle jossakin lisämenoarvioesityksessään lisämäärärahaesitys mainittuun tarkoitukseen.

Ed. Friman: Kannatan ed. Tauriaisen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tauriainen ed. Frimanin kannattamana ehdottanut, että aloitteen ponsi hyväksyttäisiin. Kutsun tätä ed. Tauriaisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Tauriaisen ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heino, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kumpulainen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuitinen, Kulkkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Kälkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lepistö, V. Leskinen, Lindh, Luukkarinen, Luukka, Malkamäki, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Mohell, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhti, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tikkaola, Turka, Turunen, Tuuli, Tuurna, Törngren, Vennamo, Vickman, Wiherheimo, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hietanen, Kelovesi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivisto, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Lehto, M. Leskinen, Lienes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Puhakka, Rapio, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tauriainen,

Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Haapasalo, Rankila ja A. Simonen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Hakkila, E. Kilpi, Leivo-Larsson, Lindblom, Myllymäki, Peltonen, Pesonen, Pessi, Roine, E. A. Saari, Tainio ja Tervo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 144 jaa- ja 40 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 12.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Rantala: Valtiovarainvaliokunta kokoontuu ensi maanantaina 13 päivänä kuluva kuuta kello 13.

Puhemies: Edustajille jaetut kolme kertomusta ja viisi valtioneuvoston päätöstä voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

perustuslakivaliokuntaan

Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1952;

valtiovarainvaliokuntaan

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1953;

työväenasiainvaliokuntaan

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1953; sekä

perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 3 päivältä kesäkuuta 1954 valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta;

Valtioneuvoston päätös 31 päivältä joulukuuta 1953 hinta- ja palkkaneuvostosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta;

Valtioneuvoston päätös 31 päivältä toukokuuta 1954 juuston hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta;

Valtioneuvoston päätös 31 päivältä toukokuuta 1954 juuston luovuttamisesta valtiolle; ja

Valtioneuvoston päätös 29 päivältä heinäkuuta 1954 metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä.

Pöydällepano.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi tiistain istuntoon

3) Ehdotuksen laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta

sisältävien lakialoitteiden johdosta laadittu puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi maanantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,17.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

27. Maanantaina 13 p. syyskuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Esitellään:

1) Hallituksen esitys n:o 57 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1955 ..	534
2) Hallituksen esitys n:o 58 laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin	595
3) Hallituksen esitys n:o 59 Valtioneuvoston lainanottovaltuuksista	"
4) Hallituksen esitys n:o 61 eräiden valtion lainausrahastoon siirrettyjen rahastojen lakkauttamista tarkoittavaksi lainsäädännöksi	"
5) Hallituksen esitys n:o 62 laiksi lästimaksusta annetun lain muuttamisesta	"
6) Hallituksen esitys n:o 63 laiksi kansaneläkkeiden lisäeläkerahastosta annetun lain kumoamisesta	"
7) Hallituksen esitys n:o 64 laiksi Puolustusministeriön teollisuussuojelu nimisellä tilillä tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevien varojen siirtämisestä valtiovarastoon	"

Siv.

Rankila, Ryhtä, E. Saari, Seppi, A. Simonen, Suominen, Sävelä, Tainio, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Vennamo ja Väyrynen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasioiden vuoksi edustajat Ahonen, Hallberg, Hautala, Kaitila, Kauhanen, A. Kinnunen, Korsbäck, Manninen, Miikki, Nieminen, Ryhtä, Seppi, Sävelä ja Vennamo, tämän kuun 20 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. A. Simonen sekä kuukauden ajaksi sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla ed. Hakki.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan syyskuun 6 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 47—56 sekä 60 ja 65, jotka nyt on edustajille jaettu.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Eduskunnan tietoon saatettu valtioneuvoston päätös.

Nimenuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahonen, Eskola, Friman, Hakala, Hakki, Hallberg, Hautala, N. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Karjalainen, Kauhanen, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Korsbäck, Leinonen, Lindblom, Manninen, Miikki, Myllymäki, Nieminen, Nordström, Peltonen, Pessi,

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut mainitun lain nojalla annettu

Valtioneuvoston päätös 31 päivästä elokuuta 1954 eräistä poikkeuksesta maataloustuotteiden hintojen määräämisestä annettuun valtioneuvoston päätökseen.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotuksen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1955

sisältävä hallituksen esitys n:o 57 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Sukselainen: Herra puhemies! Tämänäykyinen tulo- ja menoarvioesitys poikkeaa huomattavasti siitä, mikä eduskunnalle vuosi sitten annettiin. Sen loppusumma on myöskin 12 miljardia markkaa suurempi kuin eduskunnan hyväksymä kuluvan vuoden tulo- ja menoarvio. Hätäinen tarkastelija voi tästä saada helposti sen vaikutelman, että kysymyksessä on varsin huomattava valtion menojen paisuttelu. Haluan sen tähden, herra puhemies, kiinnittää huomiota eräisiin seikkoihin, jotka osoittavat, että tämänäykyinen budjettiesitys ei edellytä sen laajempaa menotaloutta kuin valtiolla kuluvana vuonna on.

Kuluvan vuoden varsinainen tulo- ja menoarvio kylläkin päättyy 183 miljardiin markkaan ja näyttää siten 12 miljardia tämänäykyisistä pienemmältä. On kuitenkin syytä muistaa, että viime helmikuussa, jolloin tulo- ja menoarvio lyötiin eduskunnassa lukkoon, maassa oli yli 50,000 työtöntä. Budjettiin merkittiin työttömyysmäärärahoja 10,6 miljardia markkaa. Jos eduskunta olisi tahtonut korottaa työttömyysmäärärahat tiedossa olevan tarpeen mukaisiksi, ne olisi pitänyt kaksinkertaistaa. Se nähtiin viime keväänä lisämenoarviota käsiteltäessä ja myöskin tunnustettiin. Budjettia helmikuussa kiinni lyödessä oli Tuomiojan hallitus jo vapauttanut sokerin säännöstelystä, ja

tiedossa oli, että kotimaisen sokerintuotannon tarvitsema tuki oli vastaisuudessa merkittävä budjettiin. Jos se yhdessä työttömyysmäärärahojen kaipaaman korotuksen kanssa olisi otettu huomioon tulo- ja menoarviossa, olisi jo silloin nykyinen summa saavutettu. Jo viittaaminen näihin kahteen seikkaan osoittaa, että myös kuluvan vuoden tulo- ja menoarvion olisi pitänyt olla 195 miljardia markkaa, jos se olisi tahdottu tehdä pitäväksi.

Eduskunta on jo monena vuotena kiinnittänyt huomiota siihen, että lisäbudjetit ja ylitykset ovat paisuneet kohtuuttoman suuriksi ja talousarvio siitä syystä menettänyt merkityksensä valtiotalouden ohjeena. Jos jätämme „ylhäiseen yksinäisyyteensä” vuoden 1951, jolloin tilinpäätös tapahtuneen inflatiohyppäyksen johdosta sivuutti varsinaisen tulo- ja menoarvion 77 miljardilla eli 60 %:lla, ja rajoitumme vakaantumiskautteen, voimme todeta, että tilanne ei ole korjaantunut lähimainkaan tyydyttäväksi. Vuonna 1952 tilinpäätös oli noin 20 % ja vuonna 1953 noin 23 % varsinaista menoarviota suurempi. Viimesykyiset säästäväisyssponnistelut eivät myöskään ole sanottavasti parannusta tuoneet. Lisäbudjettien avulla on tämän vuoden talousarvio jo nousut 183 miljardista 204 miljardiin, emmekä uskaltane arvioida tilinpäätöksen jäävän alle 210 miljardin markan. Jos se 210 miljardiin jäisi, se ylittäisi jo silloinkin varsinaisen menoarvion 15 %:lla.

Kun hallitus on tulo- ja menoarviota laatiessaan pyrkinyt siihen eduskunnan toivomusten mukaiseen päämäärään, että talousarvio pitäisi paikkansa, menot on pyritty arvioimaan todellisen tarpeen mukaisiksi. Ei olisi mikään vaikeus valtiovarainministerille pyöristellä arviomäärärahoja niin paljon alaspäin, että loppusumma lähentelisi kuluvan vuoden varsinaista menoarviota. Hallitustoveritkaan eivät siitä ilmiäpinaa nousisi, koska he tietäisivät, että kyseiset varat budjettinumeroista piittaamatta kuitenkin aikanaan tarvitaan ja saadaan. Menneitten vuosien tilinpäätöstilasto ei kuitenkaan ole kehoittanut jatkamaan tällä linjalla, ja lähinnä siitä syystä loppusumma on melkoisesti korkeampi kuin aikaisemmin.

Mitä sellaisiin uusiin menoihin ja menonlisäyksiin tulee, joista välttyminen merkitsee todellista säästöä, ovat hallitus ja sen raha-

asiainvaliokunta siinä suhteessa olleet valtiovarainministerille hyvänä tukena; eikä valtiovarainvaliokuntakaan monta menoerää löytäne, joita sen enemmistö pitäisi tarpeettomina. Jos se niitä löytää, niin saanen niistä jo ennakolta kiittää, sillä olisin mielelläni alentanut budjettia parilla miljardilla markalla, jos olisin reaalisia mahdollisuuksia löytänyt.

Tässä yhteydessä on syytä palauttaa mieleen, että vuoden 1953 tilinpäätös ennätyskorkeudestaan huolimatta sisältää erään positiivisen saavutuksen valtion menojen supistamispyrkimysten kannalta. Valtion varsiset menot eivät enää vuonna 1953 kasvaneet. Kun ne vuonna 1952 olivat olleet 145.8 miljardia markkaa, ne jäivät viime vuonna 142 miljardiin markkaan. Vaikka ensi vuoden tulo- ja menoarvioesityksessä on pääomamenojen puolelta siirretty varsinaisten menojen puolelle kansaneläkelaitokselle lisäeläkkeisiin menevä 2.5 miljardin markan erä, eivät varsinaiset menot ensi vuoden budjettiesityksessä silti saavuta 142 miljardin markan rajaa. Kun voimme perustellusti odottaa, että varatut 10.6 miljardia riittävät työllisyyden ylläpitämiseen ja kun arviomäärärahat on pyritty kautta linjan ottamaan todellisia tarpeita vastaavasti, on mahdollista pysyttää valtion todelliset menot ensi vuonna kuluvaan vuoden tasolla, jos eduskunta noudattaa talousarviota käsitellessään samaa pidättyvää suhtautumista uusiin menoihin, mitä valtio talousarviota valmistellessaan on pyrkinyt noudattamaan.

Moni, joka tämän myöntää, saattaa kuitenkin viitata siihen, että nythän elämme nousukaudessa. Tuotantokapasiteetti on miltei kokonaan käytössä, ylityöllisyyden haitalliset seuraukset ovat jo kesän mittaan olleet havaittavissa. Miksi ei hallitus tämän takia esitä pienempää budjettia kuin viimevuotinen oli? Eikö nousukauden finanssipolitiikan tulisi olla suhdanteita tasaavaa? Myönän tämän teorian oikeaksi; mutta lienee samalla paikallaan huomauttaa, että tämän luontoinen teoreettinen ajattelu on peräisin vieraista maista ja toisenlaisista olosuhteista. Rikkaissa maissa, joissa valtiolla on mahdollisuuksia lisätä lainanottoaan tarpeen mukaan, voidaan finanssipoliittisista syistä muovailla budjettia aivan toisenlaisin edellytyksin kuin meillä. Voidaan pyrkiä ylijäämäisyyteen tai alijäämäisyyteen aivan toi-

nessa mittakaavassa kuin Suomessa, jossa nykyisin vielä aivan liian suuri osa kansantulosta tarvitaan valtion välttämättömien tarpeiden tyydyttämiseen ja jossa vuodesta vuoteen on jouduttu verovaroin rahoittamaan monia sellaisia välttämättömiä menoeriä, jotka luonnostaan kuuluisivat lainoilla rahoitettaviin. Varsinaiseen suhdanteita tasaavaan finanssipolitiikkaan meillä on saannattavampia mahdollisuuksia vapaan talousjärjestelmän puitteissa vasta sitten, kun verorasitus on saatu kohtuullisemmaksi ja valtiolle siitä huolimatta kertyy riittävästi tuloja, kun kustannustasomme on verrattavissa niiden maiden kustannustasoon, joiden kanssa olemme kauppasuhteissa, ja kun rahamarkkinat tekevät terveen luotonkäytön valtiotaloudessa mahdolliseksi. Meidän menomme tarpeitten tarkeyteen nähden eivät ole niin suuret, että hallitus ja eduskunta kykenisivät niistä sellaisia supistuksia tekemään, joilla suhdanteita tasaavassa mielessä olisi suurempaa merkitystä. Meidän on rajoituttava siihen, että valtio pyrkii mahdollisuuksiensa rajoissa karttamaan investointeja silloin, kun työtilaisuuksia muutenkin näyttää olevan tyydyttävästi tarjolla.

On ilmeisesti tarkoituksenmukaisinta, että nykyisissä olosuhteissa pyrimme käyttämään verorasituksen alentamiseen kaiken sen, mitä valtion välttämättömien menojen peittämisen jälkeen jää jäljelle. Käsillä olevaa talousarvioesitystä laadittaessa on pidetty silmämääränä sitä, että verohelpotuksia odotetaan ja että niiden aikaansaaminen on yleisen edun mukaista. Erimielisyyttä ei hallituksen piirissä ole myöskään aiheuttanut se, onko alennettava välillisiä vai välittömiä veroja. On pidetty ilman muuta selvänä, että nykyisessä tilanteessa on ennen kaikkea kiinnitettävä huomiota välillisen verotuksen alentamiseen ja siten pyrittävä alentamaan yleistä hinta- ja kustannustasoa, jota varsinkin sotavuosien tulokas liikevaihtovero on merkittäväällä tavalla nostanut. Tämä kannanotto ei ole johtunut siitä, että katsottaisiin välittömän verotuksen osalta kaiken olevan kohdallansa. Valinta on lähinnä aiheutunut siitä, että hallituksessa on valmisteilla välittömän verotuksen uudistus. Kun tämä uudistus ei epäilemättä ehdi astua voimaan ennen vuoden 1956 alkua, on ajateltu, että välittömän verorasituksen tarkistus on parasta siirtää vuodelle ja keskittää tällä ker-

taa tarjolla olevat mahdollisuudet välillisen verotuksen alentamiseen. Huomioon on tietenkin otettu myös se, että tulo- ja omaisuusveron alentaminen ei sanottavasti helpottaisi laajojen vähävaraisten kansankerrosten asemaa, koska kunnallisvero merkitsee näille enemmän kuin tulo- ja omaisuusvero. On totta, että budjetin valmistamisen yhteydessä tehtiin ehdotus kunnallisen veroäyriin alentamiseksi valtionlainan turvin. Mutta kun tuo esitys hallituksen enemmistön mielestä ei ollut loppuun harkittu, jäi koko välittömään verotukseen puuttuminen tällä kertaa sivuun ja rajoituttiin esittämään välillisen verotuksen alentamista. Silti on hallitus käsittäkseni yksimielinen siitä, että kunnan ja valtion välisten tehtävien jakoa olisi tarkistettava ja pyrittävä siihen, että kunnallista verorasitusta voitaisiin tasata ja kunnallisen verorasituksen painoa helpottaa siellä, missä se raskaimpana kohtaa veronmaksajaa.

Välillisen verotuksen puolella kiintyy huomio luonnollisestikin liikevaihtoveroon. Henkilökohtaisesti olen ollut liikevaihtoveron yleisen alentamisen kannalla. Sillä jos vuodesta vuoteen jatketaan sitä, että artikkeli tai pari kerrallaan vapautetaan liikevaihtoverosta, joudutaan lopulta aika luonnottomaan tilanteeseen, kun yhä useammat artikkelit ovat kokonaan vapaita liikevaihtoverosta ja toisilla taas on tuo nykyinen ylettömän korkea vero. Päästään pikemmin kohtuulliseen liikevaihtoveroon, jos lakia ei repeloida, vaan alennetaan koko tasoa. Tämä saavutitkin hallituksen enemmistön hyväksymisen, ja näin päätettiin esittää liikevaihtoveroa alennettavaksi neljänneksellä. On nimittäin selvää, että tämän pienempää alennusta ei kannata tehdä. Alennus ei pienempänä ehtisi vähittäishintoihin saakka, vaan sulautuisi kaupan kustannuksiin.

Kun julkisuudessa on näkynyt tietoja siitä, että hallituksessa on esiintynyt muitakin mielipiteitä, lienee paikallaan mainita, että tarjolla oli myös toinen vaihtoehto, liikevaihtoveron kokonaan poistaminen eräiltä artikkeleilta, jotka huomattavasti vaikuttavat elinkustannusindeksiin. Kun hallituksen enemmistö asettui yleisen alentamisen kannalle, jäivät nämä pisteostoesitykset kuitenkin luonnosasteelle, joten ei niitä tässä yhteydessä liene syytä laajemmin kosketella. Oma käsitykseni on, että veron alennus ja pisteosto ovat eri asioita. Liikevaihtoveron

alentaminen neljänneksellä alentaa elinkustannusindeksiä runsaalla pisteellä, mutta jos ruvetaan polttamaan kynttilää molemmista päistä, jos toisin sanoen vapautetaan yksityisiä artikkeleita sen perusteella, onko ne indeksiä laskettaessa otettu huomioon vai ei, silloin tulee ennen pitkää pää eteen, vero jää liian korkeaksi, mutta sen alentamisesta ei enää myöhemmin ole mitään apua indeksikysymyksessä, kun kaikki mahdollisuudet on jo etukäteen diskontattu. Olisi näin ollen epäilemättä viisaampaa luopua koko liikevaihtoveron alentamisesta kuin sen piirissä ostaa pisteitä, sillä esim. tekstiilipisteet, joista paljon puhuttiin, olisivat liikevaihtoverokonttorin käsityksen mukaan tulleet paljon kalliimmiksi kuin monet käytössä tai tarjolla olevat muut mahdollisuudet.

Nykyisenä aikana, jolloin ei ole tavarapula, jolloin siitä huolimatta, että valuuttavarantoa kerätään, on voitu pitää tarvikkeita aivan riittävästi saatavissa, täytyy liikevaihtoveron suunnitellun alentamisen tuntua hintatasossa, ja jos taloudellinen asemamme pysyy edullisena pitemmän aikaa ja meillä on mahdollisuus alentaa liikevaihtoveroa myöhemmin aina 10 %:iin, olemme saaneet hinta- ja kustannustasossamme aikaan alennuksen, joka todella on jonkin arvoinen silloin, kun pyrimme ilman inflation irtipääsyä korjaamaan kustannustasomme oikeaan suhteeseen muiden maiden kustannustasojen kanssa.

Myönnän kernaasti, että liikevaihtoveron alentaminen neljänneksellä on vähän liian suuri pala kerralla haukattavaksi. Mutta niinkuin jo sanoin, lienee yhtä mieltä siitä, että pienempi pala ei ole tarkoituksenmukainen. Jos eduskunta tähän rohkenee mennä, edellytyksenä on, että budjettia ei kuormiteta uusilla menoilla ja että ensi vuoden tullee vahvistettaessa osa liikevaihtoveron alennuksen yhteydessä menetetyistä tuloista pyritään korvaamaan korotetuilla tulilla. Tähän on täysi syy, sillä inflation vaikutuksesta ovat tullit jääneet liian alhaisiksi ja ovat yleisessä tietoisuudessa jollakin tavalla korvautuneet liikevaihtoverolla. Kun tullitulot ennen sotia olivat 20—25 % tuodun tavararavasta, ne ovat viime vuosina olleet vain 12—14 %. Kohtuullisen tullisuojan saamiseksi on syytä pyrkiä siirtämään osa liikevaihtoverosta tullin puolelle. Siitä syystä hallitus esittääkin, että tullit,

jotka nykyään ovat kymmenkertaisia sodan edelliseen aikaan verrattuna, korotettaisiin 12-kertaisiksi. Kun hallitus teollisuuden suojatullien rinnalla nyt pyrkii korottamaan samaan tasoon joitakin tulleja, jotka maa- ja metsätalouden kannalta ovat merkityksellisiä, ei näitä korotusehdotuksia kaikissa piireissä ole otettu riidattomalla myötämielisyydellä vastaan. Ennen sotaa maksoi teollisuus kivihiilestä tullia 5 penniä kilolta. Kun hallitus nyt esittää 12-kertaista määrää eli 60 penniä kilolta, kysymyksessä on tietysti paljon pienempi tulli kuin 1930-luvulla maksettu, joten ei pitäisi teollisuudellekaan olla liian raskasta luopua osittain siitä sota-vuosina nauttimastaan etuudesta, että ulkomainen polttoaine on tullivapaa. Näin pieni tulli ei luonnollisestikaan kykene ratkaisemaan pienpuukysymystämme ja halkovarastojemme kohtaloa, mutta estänee se tilanteen ainakin nykyisestään pahenemasta.

Liikevaihtoveron alentaminen vähentää valtion tuloja siinä määrin, että hallituksen on täytynyt esittää uusia valtion lainoja otettavaksi 12.5 miljardin markan arvosta eliikka yhtä paljon kuin eduskunta kuluvana vuonna on myöntänyt hallitukselle lainavaltuuksia. Tätä määrää arvosteltaessa on muistettava, että valtio lyhentää ensi vuonna vanhoja velkojaan 8.9 miljardia markkaa ja maksaa korvauslainan indeksikorotuksia 8.6 miljardia markkaa, joten siis velkoja yhteensä tulee lyhennetyksi 17.5 miljardilla eli 5 miljardia suuremmalla summalla kuin uusia lainoja esitetään otettavaksi. Kun tähän vielä lisätään se, että budjetissa käytetään hyvin huomattavia määriä verovaroja sellaisiin tarkoituksiin, joiden lainavaroilla rahoittaminen olisi kaikissa olosuhteissa katsottava täysin terveeksi, esitettyä lainamäärää voidaan pitää hyvin perusteltuna.

Mistä sitten tuo laina saadaan? Lehdistössä on kerrottu, että minä olen rahalaitosten edustajille juhlallisesti luvannut, että valtio ei enää ota uusia indeksilainoja. Tuossa kertomuksessa on sikäli perää, että minä koetan indeksilainoja tässä vaiheessa välttää ja olen luvannut, ettei valtio, ilman että ensin neuvottelisi rahalaitosten edustajain kanssa, tule niihin turvautumaan. Luulisinkin, että ensi vuodelle esitetty lainasumma on yhteistoiminnassa kaikkien rahalaitosten kanssa saatavissa kokoon, koskapa valtio kuluvana vuonna on voinut myydä obliga-

tioitaan tähän mennessä 9 miljardin markan arvosta ja kaiken todennäköisyyden mukaan voi ilman erikoistoimenpiteitä kohottaa myynnin 10.5 miljardiin. Näin ollen ei merkittyyn summaan pääseminen ensi vuonna näytä ylivoimaiselta, mutta sen suurempaa ei voida ajatella.

Kun teoriassa asia on niin, että tällaisena taloudellisesti hyvänä aikana olisi pyrittävä ylijäämaiseen budjettiin, että valtio toisin sanoen vetäisi sisään enemmän ostovoimaa kuin mitä se jakelee, näyttävät eräät arvostelijat ymmärtävän budjetin alijäämäisyydellä sitä, että budjettiin sisältyy myös lainoja, vaikka ei niitä olekaan niin paljon kuin entisten velkojen lyhennyksiä. Moni näyttää ajattelevan, että olisi parempi, jos valtio kantaisi veroja entisen määrän ja vähentäisi vastaavasti velkataakkaa. Velkataakan vähentäminen tietysti on aina hyvä asia valtion oman talouden kannalta, vähentäähän se vastaisuudessa korkomenoja. Jos kuitenkin budjettia arvostellaan sen kansantaloudellisten vaikutusten kannalta ja katsotaan, että tämän vaikutuksen tulisi olla suhdannetta tasaavaa, on syytä muistaa, että velkojen suorituksella ei suinkaan voida saavuttaa niitä vaikutuksia, joita toivotaan, kun puhutaan ylijäämäisen budjetin tarpeellisuudesta. Velkoja maksaessaan valtio laskee liikkeeseen saman, minkä veroina kerää sisään, eikä se suinkaan vaikuta hillitsevästi siihen nousukaudelle oleelliseen luottovolyymin lisääntymispyrkimykseen, jonka kurissapitämistä valtiolta tällaisena aikana odotetaan. Voipa vaikutus olla aivan päinvastainen. Korkealla liikevaihtoverolla kerättäisiin miljardit pieninä erinä kuluttajien käsistä; jos ne sitten käytetään valtion velkojen lyhennyksiin, ne tulevat suurehkoina erinä rahalaitoksiin ja aiheuttavat ilman muuta sen, että luotonantoa laajennetaan. Ainoa keino neutralisoida valtion haltuun joutuvat liike-nevät varat olisi tietysti se, että valtio lyhentäisi Suomen Pankille vakauttamislainansa, ilman että Suomen Pankki antaisi näin saatujen varojen lisätä luottovolyyymiä. Ilmeistä kuitenkin on, että nykyisissä oloissa on parempi, että luottovolyyymi pidetään kurissa muilla keskuspankkipolitiikan keinoilla ja käytetään verorasituksen alentamiseen ne mahdolliset varat, jotka käytettävissä ovat.

Niin vähäiset kuin mahdollisuutemme harjoittaa suhdanteita tasaavaa finanssipolitiik-

kaa ovatkin, on niitä luonnollisesti pyrittävä käyttämään hyväksi. Tästä syystä on hallituksen esityksessä johdonmukaisesti pyritty siihen, että valtion investointeja vähennettäisiin nykyisissä oloissa. Kun kerran työllisyystilanne on parantumassa, jopa toisin seuduin ylityöllisyyden peikkokin on nostanut päätään, on luonnollista, että valtion rakennustyöt pyritään siirtämään sellaiseen ajankohtaan, jolloin työtilaisuuksia muuten on liian vähän tarjolla. Tässä mielessä on koitettu karttaa uusien suurten rakennushankkeiden alullepanoa. Monet suuret rakennushankkeet ovat kuitenkin siinä vaiheessa, että on edullisempaa viedä ne loppuun kuin keskeyttää. Valtio on sitä paitsi joutunut viime vuosina jatkuvasti jarruttamaan normaaleilla rakennusmäärärahoilla tapahtuvaa rakentamista, kun työttömyyden torjumiseen on tarvittu vuosittain valtavia summia. Niin tie- ja vesirakennuksiin kuin varsinaiseen huonerakennustoimintaan on viime vuosina käytetty paljon rahaa, mutta kun käytetyt varat on jouduttu investoimaan seuduille, joilla on vallinnut kroonillinen työttömyys, on tästä seurannut, että rakennustarpeet ovat tulleet tyydytetyksi kovin epätasaisesti. Sen tähden on paikkakunnilla, joilla viime vuosina ei työttömyyttä ole esiintynyt, sellaisia investoimistarpeita, joiden tyydyttämistä ei enää voida siirtää. Näin ollen ei investoimistoiminnan supistamista ole voitu aikaansaada siinä laajuudessa kuin muuten olisi perusteltavissa. Varsinaisten työttömyysseutujen tarpeisiin ei määrärahoja kuitenkaan ole haluttu määrätarkoituksiin jakaa, koska nämä investointitarpeet useimmiten ovat sen luontoisia, että voivat jonkin aikaa odottaa, ellei työttömyyttä ensi tarvena esiinny. Sen sijaan on valtion huonerakennusmääräraha korotettu kuluvan vuoden määrästä kaksinkertaiseksi eli 2 miljardiksi markaksi. Jos työttömyys muodostuu odotettua suuremmaksi, sitä voidaan käyttää työttömyysseutujen investointeihin, mutta jos momentille jää kesän yli säästöä, voidaan sitä syksymmällä käyttää vapaammin työllisyyden ylläpitämiseen ja valtion kipeitten investointitarpeitten tyydyttämiseen sellaisilakin seuduilla, joilla ei kortistoa ole avattu. Hallitus on pitänyt tarkoituksenmukaisena, että siirryttäessä työttömyyskaudesta vilkkaamman taloudellisen aktiviteetin kauteen työttömyyden torjumismomenteista tehdään

työllisyyden ylläpitämismomenteja ja annetaan hallitukselle vapaammat kädet sijoittaa varoja valtion tarpeiden mukaisesti ennakolta ehkäiseväänkin toimintaan.

Kuluvan vuoden talousarviota käsiteltäessä kiinnitettiin erityistä huomiota virkamiesten lukumäärän kasvamiseen ja koettiin virkoja supistaa. Tässäkin budjetissa esitetään 466 virkaa lakkautettaviksi, mutta kun samalla joudutaan perustamaan 1752 uutta virkaa, kasvaa virkamieskunta 1289 virkamiehellä, joista kuitenkin 151 aikaisemmin on toiminut tilapäisenä virkamiehenä. Kasvu on näin suuri lähinnä siitä syystä, että vuoden aikana tulee käyttöön kaksi suurta keskussairaala, joiden takia lähinnä on lääkintölaitokseen ollut perustettava 557 kokonaan uutta virkaa. Palkkoina ja indeksilisinä merkitsee virkamieskunnan kasvu noin 400 milj. markan vuotuista lisämenoa. Kun lisäksi otetaan huomioon, että noin 100 milj. mk on varattu 625 uuden kansakoulunopettajan palkkaukseen, että viime keväänä toimeenpantu palkkaluokkien sijoittelun tarkistus merkitsee 210 milj. markan lisämenoa, lääkäribudjetti 30 miljoonan ja virkapukuvastusten korotus 44 milj. markan lisämenoa, virkamiesbudjetti nousee lähes 800 milj. markalla.

Tässä yhteydessä lieenee syytä huomauttaa, että sairaalalain käsittely on edelleen eduskunnassa kesken. Jos tämä laki hyväksytään hallituksen esityksen mukaisena ja uudet keskussairaalat siirtyvät kuntainliittojen omistukseen, virkamiesten luvussa tapahtuu melkoinen supistus (Ed. Hietanen: Mitenkä ne siitä vähenisivät?). — Koska ne siirtyvät kuntainliittojen virkamiehistä.

Jos sitten luomme yksityiskohtaisen silmäyksen eri pääluokkiin, huomaamme taasta nousua kaikissa muissa pääluokissa paitsi kuudennessa. Oikeusministeriön pääluokan supistuminen ei kuitenkaan aiheudu oikeusturvallisuuden heikentämisestä, vaan siitä yksinkertaisesta syystä, että vankeinkuljetus esitetään siirrettäväksi sisäasiainministeriölle. Sisäasiainministeriön budjetissa aiheutuu pääasiallinen lisäys keskussairaalan valmistumisesta ja käytäntöön oston. Sikäli kuin eduskunnan hyväksymän keskussairaalaohjelman toteutuminen edistyy, tämä menojen kasvu tulee jatkumaan. Tämän pääluokan kohdalla on ehkä syytä mainita, että hallitus on katsonut välttämättömäksi esit-

tää Kättilöopiston ottamista ensi vuoden rakennusohjelmaan, vaikka Helsingissä on lukuisia valtion rakennushankkeita vireillä eikä ajankohta ole sellainen, että olisi sopivaa valtion toimesta kiihdyttää rakennusalan työllisyyttä pääkaupungissa yli normaalin. Tätä päätöstä tehtäessä on kuitenkin edellytetty, että muut aloittamatta olevat eri ministeriöiden toimialaan kuuluvat rakennushankkeet saavat Helsingissä jäädä odottamaan sopivampaa ajankohtaa. Toivon, että valtiovarainvaliokunta valtion Helsingissä vireillä olevaan rakennustoimintaan tutustuttuaan tulee samaan käsitykseen.

8 Pl:n kohdalla haluaisin mainita, että verotarkastuksen tehostamiseksi esitetään perustettavaksi kolme ylitarkastajan ja 20 verotarkastajan ylimääräistä tointa. Ne huomautukset, joita eduskunnassa keväällä tarkastajien toiminnasta tehtiin, on kesän kuluessa tutkittu, asianomaiset ojennukset annettu sekä ryhdytty toimenpiteisiin moitittavan menettelyn uusiintumisen estämiseksi. Palkka-asiain hoidon saamiseksi paremmin ajan vaatimusten tasalle esitetään ylimääräisen palkka- ja eläkeasiainosaston perustamista valtiovarainministeriöön. Hallitus toivoo, että tämä uudistus nopeuttaisi ja tehostaisi palkka-asiain käsittelyä ja poistaisi tarpeettomia hankkauksia, joita työvoiman vähyiden ja työn runsauden takia viime vuosina on esiintynyt.

Opetusmenot kasvavat runsaalla miljardilla. Puolet tästä summasta tulee kansakoululumenojen kasvun osalle. Toiseksi suurimman kasvuerän muodostavat raha-arpajaisten ja veikkauksen avulla saadut varat, joilla tiedettä, taidetta ja urheilua tuetaan, kolmannen oppikoulut, joiden menot lisääntyvät lähes parillasadalla miljoonalla. Maatalouden pääluokassa lisäykset niinkään ylittävät miljardin, mutta tämä aiheutuu pääasiassa siitä, että tämän syksyn budjettiesityksessä on merkitty apulantojen hintojen alentamiseen tarvittavista varoista suurempi määrä varsinaiseen budjettiesitykseen kuin viime syksynä oli asianlaita. Kululaitoksen budjettia on pitänyt kohottaa vajaalla miljardilla, koska ensinnäkin tämänvuotiset määrärahat eivät ole riittäneet eikä teittemme kunto salli määrärahojen supistamista tällä kohdalla. Sosiaalimenojen kohdalla tuli jo sivumennen huomautetuksi, että ne eivät itse asiassa ole 3 miljardilla kohonneet, vaan

kansaneläkkeiden lisäeläkerahaston lakkauttaminen aiheuttaa sen, että lisäeläkkeisiin tarvittavat varat nyt ensi kerran esiintyvät valtion varsinaisina menoina, joita ne asiallisesti tietenkin ovat ennenkin olleet, vaikka ne ovat esiintyneet rahastosiirtana 19. pääluokassa. 15 Pl:ssa lähenevät lisäykset 3 miljardia. Miljardilla on jouduttu lisäämään maataloustuotteiden viennin tukemista ja 1,350 milj. mk menee kotimaisen sokerijuurikastuotannon tukemiseen, mikä summa sokerin säännöstelyn aikana hankittiin budjetin ulkopuolelta.

Pääomamenot ovat esityksessä pysyneet joksinkin yhtä suurina kuin ne ovat kuluvan vuoden budjetissa. Näin siitä huolimatta, että lisäeläkevarat on siirretty 14. pääluokkaan. Vähennyksen vastapainoksi on näet tullut puolustuslaitoksen perushankintamäärärahojen lisäys. Tähän tarkoitukseen on parilla momentilla varattu yhteensä yli 2 miljardia markkaa. Hallitus on katsonut, että meidän on nyt koetettava poistaa pahimpia puutteita, jotta saisimme armeijamme sellaiseen kuntoon, että sillä olisi edellytykset selviytyä niistä tehtävistä, joita kansainvälisissä sopimuksissamme sen on oletettu rauhan turvaamiseksi suorittavan.

Muutama sana myös tulopuolesta. Siihen lisäbudjettien valtakautteen, jota me viime vuosina olemme eläneet, on oleellisenä osana kuulunut, että tulot koetetaan arvioida mahdollisimman pieniksi, jotta syntyisi ylijäämää kasvavien menojen peittämiseksi. Kun tässä talousarvioesityksessä on lähdetty vero- taakan alentamisen tielle ja koetettu samalla arvioida menot todellisuuden mukaisesti, samaa periaatetta on täytynyt noudattaa tulojen arvioinnissa. Jokainen, joka valtion tulojen kertymistä on seurannut, myöntäneen ilman muuta, että tulo- ja omaisuusveron tuotto on arvioitu „yläkanttiin”. Samaa on sanottava liikevaihtoverosta. Mainitun veron lasketaan tänä vuonna tuottavan 56 miljardia. Meidän on nyt täytynyt arvioida, että tuotto ensi vuonna nousisi ainakin 59 miljardiin, ellei lakia muuteta; muuten emme olisi voineet merkitä sen tuotoksi 40 miljardia. Sen jälkeen kun budjetti oli annettu eduskunnalle, hallitus teki liikevaihtoverolain muutosesitykseen vielä erään muutoksen, jota ei ollut otettu tuottolaskelmissa huomioon: päätti alentaa työliikkeiden liikevaihtoveron 10 %:sta 8 %:iin. Tämä merkitsee

tuoton alenemista 400 miljoonalla markalla. Valtiovarainvaliokunta tekisi oikein, jos se tämän jälkeen alentaisi liikevaihtoveron tuoton 39 miljardiin ja koettaisi löytää korvausta tullitulojen kohdalla, jotka eivät ole aivan yhtä täpärästi arvioidut. Tässä yhteydessä on ehkä syytä mainita, että valtioneuvosto on kyllä ennen lähetekeskustelua hyväksynyt niin liikevaihtoverolain kuin tullilainkin muutoksen tasavallan presidentille esitettäväksi, mutta sattuneen esteen takia tätä ei vielä ole voitu suorittaa. Seuraavaan eduskunnan istuntoon ne kuitenkin voitaneen jakaa.

Olen rajoittunut tässä budjetin esittelyyn. Eduskunnassa on joskus esitetty sellaisiakin ajatuksia, että valtiovarainministerin velvollisuutena olisi tässä samassa yhteydessä esitellä laajakantoisia arveluja talouselämän yleisestä kehityksestä ja siitä talouspolitiikasta, jota hallitus aikoo noudattaa ja josta tulo- ja menoarvio muodostaa osan. Kun tähän budjettiesitykseen, kuten aikaisempiinkin, on liitetty ministeriön kansantalousosaston laatima laajakko katsaus, josta tarpeelliset asiatiedot ovat halullisten saatavina, ja kun talouspolitiikka, joka lopullisesti sanelee sen, voidaanko talousarvio toteuttaa, ei kuulu valtiovarainministerin valmisteltaviin asioihin, en näe asiallista syytä puuttua tässä yhteydessä laajemmalti talouselämän yleisen kehityksen arviointeihin.

Herra puhemies! Tämä talousarvioesitys ei pyri häikäisemään pienuudellaan eikä suuruudellaan, se pyrkii olemaan pohjana budjetille, joka tarjoaa riittävät mahdollisuudet valtion säännöllisten tehtävien hoitamiseen, mutta samalla merkitsee sitä, että verorasituksen keventäminen pannaan rohkeasti alulle ja näin pyritään vaikuttamaan tervehdyttävästi kansantalouden tilaan. Jos eduskunta hyväksyy sen, että verorasitusta alennetaan hallituksen esittämällä tavalla ja lähes 20 miljardia markkaa ohjataan sivu valtion kukkaron suun, tämä merkitsee samalla sitä, että mahdollisuudet lisätä terveellä tavalla menoja hallituksen esittämästä määrästä ovat olemattomat ja eduskunnan tärkeimmäksi tehtäväksi jää valita niiden eri käyttötarkoitusten välillä, jotka kilpailevat jaossa olevasta 195 miljardista markasta.

Jos eduskunta ei ole kypsä pitämään menotaloutta hallituksen esittämällä tasolla, vaan pyrkii tekemään merkittäviä lisäyksiä,

silloin minun täytyy sitä vakavasti varoittaa liikevaihtoveron alentamisesta. Tehän näette, että veronhelpotus ei ole mikään kypsä hedelmä, joka ilman muuta on korjattavissa. Se on puristettu esiin siitä huolimatta, että salattuja reservejä ei enää jää. Liikevaihtoveroa voidaan alentaa, jos ollaan vakuuttuneita tämän toimenpiteen hyödyllisyydestä, mutta alentamispäätöksen tekoon liittyy vakava vastuu. Menot eivät myöskään saa silloin kohota.

Ed. Antikainen: Herra puhemies! Viimeksi kuluneina vuosina on eduskunta joutunut käsittelemään toisistaan hyvinkin suuresti poikkeavia budjettiesityksiä. Vaikka ei olekaan aihetta tässä yhteydessä palauttaa mieliin esim. viime vuoden alkuperäistä budjettirakennelmaa, jonka suhteen unohtaminen on armeliasta, niin kulloinkin istuvan hallituksen pyrkimyksistä ja erilaisista tilannearvioinneista johtuu, että hallitusten esitysrakennelmat joutuvat eduskunnassa läpikäymään joko pienemmän tai suuremman arvostelun sekä myöskin muodonvaihdon.

Eesityksen laatijat ovat nyt pyrkineet etukäteen muodostamaan kokonaiskuvaa ensi vuoden valtiotalouden todellisesta laajuudesta, ja on ilmeisesti pyritty siihen, että monia lisäbudjetteja voitaisiin myöskin välttää. Tästä johtuu myös se näennäisyys, että budjetin loppusummat ovat 9.3 % suuremmat kuin kuluvan vuoden varsinaisen budjetin aikanaan hyväksytyt loppusummat olivat.

Voidaan asettaa kokonaisuudessaan keskustelun alaiseksi, missä määrin budjettiesitys on nykyisten suhdannenäkemysten mukainen. Vallitseva nousukausi olisi vaatinut, edellyttäen että olisimme taloudellisessa tapainotilassa, että olisi pyritty budjetin ylijäämäistämiseen. Se, että näin ei ole tehty, ei kuitenkaan liene nyt varsin vaarallista. Toisaalta on selvää, että niitä suuria tehtäviä, joita valtiolle ja sen taloudelle on nyt asetettava, ei voida sivuuttaa. Paljon vakavampi seikka suhdanne- ja rahanarvopoliittisesti asiaa katsellen on se, että budjettia ei esityksen mukaan ole aikomus käyttää hintapoliittisena aseena tapahtuneen ja tapahtuvan hintainflation torjumiseksi. Tämä on sellainen budjettiesityksessä oleva perusvirhe, johon kaikkein vakavin huomio asian käsittelyssä olisi kohdistettava ja josta bud-

jetin menestyminen talouspolitiikan palvelijana ratkaisevasti riippuu.

Täällä hallituksen taholta käytetty puheenvuoro ja sen sisältö merkitsevät sitä, että hallituksella ei ole linjoiltaan selväksi puitua ja käytäntöön ulottuvaa kokonaisuohjelmaa. Valtiovarainministeri on aivan oikeassa lausueessaan, että tällaista kokonaisuohjelmaa kuitenkin hallituksen taholta jo tässä vaiheessa odotettaisiin. Hallituksenhan pitäisi olla täysin tietoinen niistä tehtävistä, joita sillä on edessään. Budjetti ei tätä tehtäväpiiriä riittävästi nykyisessä asussaan huomioi, joskin on tosin todettava, että huomattava osa näistä tehtävistä ei suoranaisesti sinänsä budjettiin liity. Jos koskaan, niin nyt hallituksella olisi kaikkia asiaan vaikuttavia tekijöitä punnitien sekä aihetta ja hyvä tilaisuus että myöskin korkea aika ollut tuoda eduskunnalle tämä äsken mainittu kokonaisuohjelmansa, joka esitetyn budjetin kanssa muodostaisi vasta ehjän kuvan hallituksen pyrkimyksestä. Eduskunnan ja kansan tulisi saada tietää, miten hallitus aikoo lähitulevaisuudessa suhtautua koko talouspolitiikkamme perusongelmiin ja solmukohtiin. Tulonjaon pyörä on pahanlaisesti horjautunut siitä asemasta, missä sen pitäisi olla, ja kansa olisi odottanut hallitukselta jo budjettikäsittelyn yhteydessä yksityiskohtaisia tietoja siitä, miten se aiotaan tasapainoon palauttaa. On perin epämiellyttävää arvostelu, mutta hallituksen päämiehen ja hallituksen porvarillisen enemmistön ote talouselämään ja valtiotalouteen näyttää, joskaan ei passiiviselta, niin ainakin suuressa määrin haparoivalta. On vaikea välttyä siitä käsityksestä, että hallitus siitä huolimatta, mitä valtiovarainministeri täällä lausui, on asettanut päämääräkseen vain tavanmukaisen budjettiesityksen lävitse viemisen. Budjetin kokoonpano on sitä paitsi pariin viime vuoteen verrattuna tällä kertaa ollutkin suhteellisen helppo tehtävä.

Hallituksen vastenmielisyys ratkoa pulmakysymyksiä on kai käsitettävä niin, että hallituksella on liian suppea kuva omista tehtävistään. Maan hallitukselta on kuitenkin kohtuullista vaatia, että se näkee, mitä ympärillä ja kokonaisuudessaan on tapahtunut (Keskustasta: Taitaa olla huono hallitus!). Sen jälkeen siltä vaaditaan edelleen, että sillä on rohkeutta ja halua tehdä havainnoistaan johtopäätöksiä. Kolmanneksi siltä

vaaditaan, että se aktiivisesti esiintyy teke miensä johtopäätösten takana ja noudattaa talouspoliittista linjakkuutta ja aktiivisuutta, mitä hyvistä mutta hapuilevista pyrkimyksistä huolimatta se ei ole vielä ainakaan tähän mennessä tehnyt. On vaikeaa varmuudella päätellä, missä on vika, mutta jossakin näistä kolmesta vaihtoehdosta tai ehkä useassa niistä on vika löydettävissä (Ed. Tuurna: Johdossa!). Joko hallitus ei ole havainnut kansantaloudessa ja tulonjaossa olevia järkkymisiä tai se on ne havainnut, mutta ei uskalla tehdä siitä johtopäätöksiä, tai se on sitten tehnyt johtopäätöksetkin, mutta ei ole rohjennut ryhtyä näiden edellyttämiin toimenpiteisiin. Tämä näkyy selvästi myöskin tämän tulo- ja menoarvion sisällöstä. Tämä ensimmäinen vaihtoehto on tuskin todennäköinen siksi, koska palkansaaajat ovat riittävän selvin sanoin tuoneet asemassaan tapahtuneet muutokset ja valitettavan kehityksen myöskin hallituksen tietoon (Vasemmalta: SAK ei usko sitä!). On myös suurin piirtein osoitettu ne johtopäätökset, jotka näistä olisi kiireellisesti tehtävä. Nämä tiedot hallitukselle on tuotu nimenomaan SAK:n toimesta. Todennäköistä siis on, että hallitus tietää nämä myös. On siis tähän mennessä ehkä puuttunut rohkeutta esittää johtopäätöksen mukaisia toimenpiteitä. Jos hallitus todella aikoo talvehtia hyvällä omallatunnolla, niin sen olisi herättävä huomaamaan, mitä tilanne todella tässä suhteessa vaatii. Kysymys onkin asetettava niin, että seuraavat kaksi kuukautta ja tänä aikana tapahtuvat ratkaisut määräävät, miten tämän meidän talouspolitiikkamme kunniaakaan perinnön, kolme ja puoli vuotta jatkuneen, vakaan, melko sovinnollisen ja yhteisvastuullisen tien käy. Hallituksen taholta ei pitäisi suhtautua kevytmielisesti vakaannuttamissopimukseen ja sen edellyttämään taloutemme tasapainokuvaan (Eduskunnasta: Se on uhkailua!). — Tämä on luotu ennen nykyistä hallitusta, ja myös sen valtiollalle merkittävät velvoitukset jatkuvat jopa nykyisenkin hallituksen jälkeen.

Olemme nyt tämän budjettiesityksen tiimoilta varsin vaikeassa tilassa, niin että budjetin eri kohtien käsittely ei voi antaa täyttä tulosta niin kauan kuin on epäselvää, onko palkansaaajien hallitukselle osoittama vetoisuus otettu siltä kannalta, miksi se oli tarkoitettu. On myös melko vaikeata ajatella,

että ne porvarilliset kansanedustajat, jotka on valittu tänne lähinnä palkansaajien äänillä ja jotka esim. ovat katsoneet voivansa edustaa virkamiesintressejä, voisivat olla välinpitämättömiä sen kehityksen suhteen, joka mm. hinnoissa on tapahtunut. Tätä käsitystä tukee mm. se, että Henkisen Työn Keskusliitto on jälkeinpäin ilmoittanut yhtyvänsä niihin esityksiin, joita SAK on hinta- ja palkkatasen tasapainosta hallitukselle 25. 8. esittänyt. On monessakin suhteessa korkea aika saada nyt hallituksen taholta selvitys siitä, millä keinoilla hallitus aikoo palauttaa hintatason sellaiseksi kuin se oli vuoden 1951 lokakuussa, ja mikäli hallitus ei aio tähän pyrkiä ja tätä päämäärää vuoden vaihteeseen mennessä saavuttaa, myös tästä ennakkoilmoitus. Korostan tätä siksi, että pahinta on, jos hallitus ei itsikään tiedä, mitä se aikoo tai mihin se kykenee. Hallituksella täytyy olla asioihin julkinen kanta ja aktiivinen ote. Jos kanta ja ote ovat siten huonoja, niin silloin eduskunnan tulee tietää omat tehtävänsä.

Tämän hallituksen epärealistisuus on ilmennyt kahdella tavalla. Se ei ole halunnut esittää budjettiesitykseensä niitä määrärahoja, joita ilman markkinoilla ei voida saavuttaa hintojen ja palkkojen tasapainoa. Toisaalta siinä ainoassa kohdassa, jossa esitys lähemmin tähän kysymykseen puuttuu, nimittäin liikevaihtoveron alentamisessa, tekee hallituksen enemmistö äänestyspäätöksellä esityksen, joka ei palvele riittävästi tätä päämäärää siitäkään puolustelusta huolimatta, minkä herra valtiovarainministeri hallituksen kannanotolle täällä teki.

Hallituksen taholta ei ole missään yhteydessä edes pyritty selittämään, mitkä ovat ne syyt, miksi liikevaihtoveron alentamista ei suunnattu kokonaisuudessaan välttämättömiin kulutustarvikkeisiin ja asuntotuotantoon käytettyihin rakennustarvikkeihin. Jos näin olisi tehty, olisi nämä tarvikerahat voitu liikevaihtoverosta kokonaisuudessaan vapauttaa. Esitetty yleinen ja prosenttimääräinen alennus laskee hintatasoa välttämättömän kulutusbudjetin osalta vain noin 1 %:lla. Sillä voidaan toisin sanoen korkeintaan vain kompensoida se elinkustannuksissa tapahtuva nousu, jota viime vuonna valmistuneiden rakennusten mukaantulo elinkustannuslaskelmiin merkitsee. Jos tässä asiassa olisi menetelty niinkuin sosialidemokraatti-

nen hallitusryhmä esitti, olisi jo yksinomaan tällä voitu merkittävästi kaventaa hinta- ja palkkatasossa olevaa marginaalia. Jos näin olisi menetelty, olisi myös ollut helppo kontrolloida, että kuluttajat olisivat saaneet tämän helpotuksen täysimääräisenä osakseen. Nyt on sen sijaan vaara tarjolla siitä, että esityksen mukainen helpotus jäisi pääasiassa välitysportaan eduksi. Hallitusta onkin kiinnostanut nähtävästi mielistellä asiassa enemmän muita kuin palkansaaja- ja kuluttajapiirejä. Seurauksena tästä hallituksen ottamasta linjasta onkin se, että liikevaihtovero on ollut palkko vapauttaa myöskin jo yleisyystarvikkeilta, niinkuin valtioneuvoston viimeinen kannanotto asiassa edellyttää. On kaikesta huolimatta pidettävä kiinni siitä, että valtion tuloja voidaan vähentää vain siinä tarkoituksessa, että siten laukaistaan elinkustannuspaine. Muutoin ei tällaiseen toimenpiteeseen ole todella riittävää edellytystä (Vasemmalta: Miten se pisteostolla laukaistaan?).

Liikevaihtoveron alentaminen on muutoinkin hoidettu täysin epätarkoituksenmukaisesti. Alennus on ajateltu panna toimeen vasta ensi vuoden alussa. Jos toimeenpanoa siihen asti lykätään, niin tuloksena ei ole mikään muu kuin liikevaihtoveron alaisten ja osin muidenkin tarvikkeiden ostoista pidättäytyminen vuoden viimeisinä kuukausina. Meillä on kotimainen tuotanto tottunut niin herkkään markkinointitilanteeseen, että tämä tulisi arvelematta johtamaan varastojen tuotannon supistuksiin. Mikäli veronalennusta ei saada aikaan heti, luodaan näin työttömyyttä aikana ja suhdanteissa, jolloin siihen ei olisi minkäänlaista pakoetta, ja näin ollen hallituksen optimistiset käsitykset työllisyysstilasta heikentyisivät sen oman politiikan seurauksena ja valtiovarainministerin näkemä ylityöllisyyden peikko voisi muuttua siksi työttömyyspeikoksi, josta meillä on kaikilla valitettavia kokemuksia.

Hintojen ja palkkojen välisten suhteiden järkkymistä koskeva asetelma on varsin selvä, ja se on epäilemättä myös kaikkien tiedossa. Todettakoon asian ydin kuitenkin myös tässä yhteydessä. Valtiovarainministeri puheessaan puhui prosenteista useassa yhteydessä selostaessaan budjetin sisältöä. Sanoitakoon, että meidän maamme talouspolitiikasta on 75 % ollut elinkustannusindeksin pitelemistä mahdollisimman lähellä 105 pis-

teen rajaa, mutta sen alapuolella. Hinnat ovat nyt lähes kolme vuotta olleet 2—4 % korkeammalla tasolla, kuin mitä niiden välinen sitomispiste, vuoden 1950 lokakuun taso merkitsee. Tänä aikana ei ole toimeenpantu millään alalla mainittavia palkankorotuksia. Ansioissa on tapahtunut joillakin aloilla pientä nousua, mutta se ei ole johtunut palkkojen korotuksista, vaan lähinnä työntekijöiden siirtymisestä koneellistumiseen ja, tuotannon rationalisoinnin edistyessä, vaatimampiin tehtäviin. Tämä nousu on sitä paitsi kokonaisuutena ollut varsin vähäinen, loka-kuusta 1951 tämän vuoden maaliskuuhun, jolta viimeksi saatavat yksityiskohtaiset tuntipalkkatiedot ovat, miespuolisten teollisuustyöntekijäin kohdalla 0.46 % ja naispuolisten kohdalla noin 1 %. Viime vuonna reaali-men kansantulo ylitti edellisen vuoden tason 2 %:lla. Tänä vuonna tulee arvioitu nousu olemaan budjetin liitteen mukaan ehkä peräti 6 %. Kuka voi siis esittää ne perusteet, jotka tekisivät näissä olosuhteissa palkansaa-jien hinta- ja palkkatason tasapainon palauttamista koskevat vaatimukset epäoikeuden-mukaisiksi? Tässä yhteydessä on syytä mainita myös palkkasäännöstelypäättöksen pikai-sen uudistamisen välttämättömyydestä lä-hinnä siinä suhteessa, että tämä on saatava palvelemaan kansantulon entistä oikeuden-mukaisempaa jakoa. Tässä tehtävässä myös hallituksella on oma osuutensa, johon sen tu-lisi aikaa hukkaamatta ryhtyä.

On syytä kiinnittää budjetin liitteenä ole-van katsauksen eräisiin seikkoihin huomiota. Näin lähinnä siksi, että on syytä estää vää-rinkäsitysten muodostumista hintojen ja palkkojen tasapainoa koskevissa seikoissa. Katsauksen alussa samoin kuin toistuvasti myös sen useissa muissa kohdissa esitetään tavallaan aivan kuin anteeksipyyntö siitä, että katsauksesta vastuussa olevat olivat vii-me budjettikäsittelyyn liittyvässä katsauk-sessa antaneet Niukkas-mielialojen vaikuttaa arviointeihinsa, sillä tästähän oli silloin ky-symys. On turhaa esim. väittää, että viime elokuussa ei olisi oltu selvillä viennissämme silloin tapahtuneesta elpymisestä, koska vien-tihinnoissa tapahtui murros viime vuoden maalís—heinäkuun välisenä aikana, jolloin muodostuneella tasolla hinnat sitten suurin piirtein ovat pysytelleetkin. Vuosi sitten suoritettun, kansantulon kehitystä koskevan arvion suurta virhettä, 4 %, ei voida myös-

kään selittää muulla tavoin, kuin että kat-sauksen tekijät joko vapaaehtoisesti tai pai-nostuksesta silloin asettivat poliittisia käsi-tyksiään omantuntonsa edelle.

Vuoden 1951 vakauttamisjärjestelmään liittyvät heikkoudet mainitaan katsauksessa rahanarvoa vaarantavaksi tekijäksi. Jos tällä tarkoitetaan palkkojen indeksisidonnaisuutta, niin olisi rehellisempää sanoa, että juuri tä-män vihjatun heikkouden ansiota on, että vakaannuttamispolitiikka on ollut meillä yleensä mahdollista. Jos sillä taas tarkoite-taan ekonomisesti mahdottomilla perusteilla olevan maataloustulon laskentajärjestelmää, niin tämä olisi katsauksen laatijoiden ollut syytä nimenomaan todeta.

Kansantulon jakautumista tulotyypeittäin osoittavan laskelman yhteydessä on annettu puutteellisten selitysten vuoksi aiheutta asioi-den väärinymmärtämiseen. Laskelmassa ni-mittäin todetaan, että palkkatulot ovat kas-vaneet vuodesta 1952 vuoteen 1953 määräl-lisesti parisen miljardia markkaa ja että niiden osuus kansantulosta on lisääntynyt 56.2 %:sta 57 %:iin. Tällä kohdalla on tehtävä kuitenkin selväksi, että lisäys johtuu pelkästään siitä, että palkkansaa-jien osuus kokonaisväestöstä kasvaa meillä vuosittain suhteellisen ripeästi, jopa enemmän kuin mitä tämä 0.8 % nousu edellyttää.

Tasapainossa todella tapahtuneesta järkkä-misestä antaa sen sijaan yksityisessä kulu-tuksessa tapahtunut väheneminen selvän ku-van. Huoltotaseen laskelmien mukaan supis-tui yksityinen kulutus 470 miljardista mar-kasta vuonna 1952 453 miljardiin mark-kaan vuonna 1953. Nimellinen muutos on siis 3.7 %. Kun otetaan kulutustarvikkeiden hintojen nousu laskelmissa huomioon, päädy-tään siihen, että yksityisessä kulutuksessa on tapahtunut vähintään 4 %:n supistuminen vuoden 1952 tasoon verrattuna.

Puhuttaessa elinkustannuksissa tapahtu-neesta noususta pyritään yksipuolisesti anta-maan se kuva, että tämä on johtunut vuok-ratason noususta. On syytä huomauttaa, että elintarvikkeiden hintojen nousut ovat kui-tenkin vaikuttaneet lähes yhtä paljon kuin vuokratkin. Jos hallituksella sitä paitsi ei olisi ollut lähtökohdassa 1951 ylikorkeiden kahvien hintojen alentamisen muodossa mai-niota pisteostoikeinoa, olisi elintarvikkeiden kokonaiskehitys ollut merkitykseltään suu-rempi kuin vuokrien nousu.

Eri elinkeinojen saama tuki budjetin liitteen numerotietojen valossa ei myöskään voi olla herättämättä kerettiläisiä ajatuksia siitä, miten jokin määrätty elinkeino on hoitanut asianansa toisten kustannuksella. Ei tarvitse olla maatalousvihollinen — eikä sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ole —, mutta huomio kiintyy pakosta siihen, että kun kaikkien elinkeinojen saama suoranainen valtion tuki on kuluvana vuonna 26 miljardin markan suuruusluokkaa, niin yli 20 miljardia markkaa tästä menee maatalouden hyväksi. Jo tämä summa sellaisenaan on suurempi, kuin mitä voidaan katsoa maatalouden eri verojen kokoamiskanavia myöten maksavan valtiolle veroa. Kun otamme huomioon, että maanviljelijäväestö saa lisäksi muista valtion tulonsiirroista ja menoista saman osan kuin muutkin, tullaan siihen jatkuvasti todettuun tulokseen, että maatalous saa moninkertaisesti sen, mitä se maksaa. Tämä ei ole suinkaan maanviljelijäväestölle itselleenkaan niinkään mieluista asia. Ei kai heidän kannaltaan ole erikoisesti omanarvon tuntoa nostavaa elää toisten kustannuksella? Olisi epäilemättä korkea aika ryhtyä löytämään sellaisia maatalouden tukemismuotoja, jotka vähitellen opettaisivat sitä auttamaan itse itseään. Joka tapauksessa olisi tehtävä pitemmälle meneviä ratkaisuja valtion elinkeinon tukipolitiikassa ottaen huomioon se, että meillä on suhteellisesti katsoen paljon tuottavampia ja yhtäläisesti kotimaista työtä ja työllisyyttä edustavia tuotannonaloja, jotka kamppailevat suurissakin tuotanto- ja kustannusvaikeuksissa saamatta mitään vertailukelpoista valtion tukea. Meidän olisi annettava kehityksen kulkea sitä tietä, että kaikille tuotannonhaaroille luodaan lähempänä toisiaan olevat toimintaedellytykset ja annetaan siten nykyistä suuremmassa mittakaavassa terveitten taloudellisten periaatteiden ratkaista, mikä niistä pystyy minkinlaatuisen tuotantoon ja millä kustannuksilla.

Tältäkö paikalta ei sanota ensimmäistä kertaa, että maataloustuotteiden hinnat ovat avain meidän koko kustannusongelmissamme. Niin ne olivat vuonna 1951, viime vuonna ja ovat myöskin tänään. Terveeseen suomalaiseen järkeen ei esim. tällä hetkellä mahdu mitenkään se seikka, että samanaikaisesti kuin meillä nyt pääosaltaan juuri viljan ja maitotaloustuotteiden hinnat ovat aiheuttaneet vakavaa järkkymistä palkansaajien toi-

meentulomahdollisuuksissa, meillä veronmaksajat ja kuluttajat saavat maksaa 180 mk joka voikilolle vientitukea, joka viedään ulkomaisen työntekijän ravinnoksi, jotta hän voi tuottaa teollisuustuotteita halvemmalla syödessään puolta halvempaa ruokaa. Sitten näitä tuotteita voidaan tuoda Suomeen ja myydä jopa halvemmalla kuin oman maan teollisuustuotteita, jotka on tuotettu kaksi kertaa kalliimmalla viljalla, maidolla ja voilla. Seurauksena aiheutuu sitten kotimaassa jopa työttömyyttä ja tulojen vähenymistä, eikä ole sitten kohta enää verovaroja, joiden turvin voitaisiin yleisiä töitäkään viedä eteenpäin. Tämä on äärimmäinen esimerkki, mutta se on valitettavasti tosi. Eikö olisi huomattavasti järkevämpää esim. käyttää 1.9 miljardia markkaa, mikä nyt on varattu humanitääriseen toimintaan ulkomaisten voinsyöjien tukemiseksi, siten että syötettäisiin kotimaan työntekijöille sitä 200 markan voita?

On olemassa tiettyjä perusteita sille käsitykselle, että elintarvikkeiden kuluttajahintojen alentamista valtion varoin, subventoimista, pitäisi välttää. Ehkä se on jossakin mielessä epätervettä, mutta haluaisin kuitenkin kysyä, onko meidän maatalouspolitiikassamme, erityisesti maataloustuotteiden hintapolitiikassa, sitten jotain, joka olisi oikeapoisesti tervettä ja noudattaisi edes jonkinlaisia taloudellisia lakeja. Tämä osa meidän talouspolitiikkaamme ei tunne minkäänlaisia lakeja, ei vapaan markkinatalouden eikä suunnitelmatalouden lakeja. Maataloustuotteiden kuluttajahintojen valtion varoin tapahtuvaa alentamista ei ole sellaisissa maissa kuin Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa pidetty minään varsin epäterveenä ilmiönä, vaan se on jatkuvasti näissä maissa ollut eräs luonnollinen toimenpide, jolla elinkustannuksia on pyritty pitämään kurissa (Ed. Murto: Pisteitä ostettu!). Kuukausi kuukaudelta on käynyt yhä selvemmäksi, että hintasubventioiden poistamiseen meillä ei ollut reaalisia mahdollisuuksia silloin, kun niin suuresta määrin siihen mentiin. Ei ole mitään syytä kaihtaa sitä välttämättömyyttä, että maataloustuotteiden kuluttajahintojen alentaminen tukitoimenpiteiden avulla on todella mielestämme ainoa reaalinen ja riittävän tehokas tie, jos aiotaan alentaa elinkustannuksia palkansaajajärjestöjen esittämään määräraikaan mennessä niin, että myös elinkustannusin-

deksi palautuu tasapainolähtökohtaansa. Tätä tietä voidaan myös auttaa juuri sen väestön asemaa, joka on joutunut elinkustannusten kallistumisen johdosta kaikkein ikävämpään tilaan. Tällainen suunnitelma ei luonnollisesti miellytä kommunisteja, mutta kuitenkin merkitsee sitä, että ne, jotka ovat elinkustannusten kohoamisesta eniten kärsineet, saivat tässä ratkaisussa helpotusta taloudelliseen elämäänsä (Ed. Murto: Nostetaan palkkoja!). Tätä tietä voidaan suhteellisen pienillä valtion menojen lisäämisillä saada aikaan myös se vaikutus, joka talouspoliittisen rauhan ja ilmeisesti myös rahanarvon säilymisen kannalta olisi muuten mahdollonta.

Hallitukselta on puuttunut rohkeutta tätä esitystä tehdä. Jos tilanne ymmärretään oikein, on tämä kuitenkin välttämättä edessä. Jos tilannetta ei ymmärretä kaikilta kohdiltaan oikein, niin silloin ei kukaan tiedä, mitä meillä todellakin on edessämme. Hintasubventioiden palauttamista ei ole kuitenkaan syytä tarkoittaa pysyväksi toimenpiteeksi. Niiden avulla on vain palautettava hintasuhteet joihinkin uomiin (Ed. Murto: Ja estettävä palkkojen korotus!) siksi ajaksi, kunnes maatalous itse voi kehittyä tasolle, jota kaikilta elinkeinoilta on vaadittava, nimittäin pysymistä jonkinlaisissa kannattavuussuorajoissa. Maatalouspolitiikassa on joka tapauksessa edetty kulminatiokohtaan. Lähi-aikoina on pakko saada aikaan sellaisia ratkaisuja ja lähtökohdat sellaiselle kehitykselle, joka tekee maatalouselinkeinostamme tuottavan tuotannonhaaran muiden alojen rinnalle. Joka tapauksessa on päästävä eroon voimassa olevan maataloustulon vakauttamispäätöksen kaltaisista järjestelmistä, joka päätös estää sekä maatalouden oman tuottavuuden että muidenkin elinkeinojen alojen hyvinvoinnin kehitystä.

Sosialidemokraattisen ryhmän taholta ollaan valmiita tekemään kaikki, jotta yleisesti käsitettäisiin, että olemme merkittävässä tienhaarassa. Meillä on nyt kokonaisuutena paljon voitettavissa, mutta ehkä vielä enemmän menetettävissä, jos asioille ei anneta oikeita arvosuhteita. Kaikki kehitystekijät näyttävät talouselämällemme tällä hetkellä suhteellisen suopeilta. Meillä voi olla edessä pitkäaikainenkin, pysyviä merkkejä osoittava korkeasuhdanne. Näyttää siltä, että hallitus

ei ole tätä yleisessä talouspolitiikassaan huomionnut. Tähän viittaa mm. se, että se ei ole tehnyt vakavia yrityksiä nyt jo sangen tarpeellisten vientimme suhdannevaraus- ja pidätysjärjestelmien käytäntöön ottamiseksi. On syytä huolellisesti syventyä siihen, mitä kaikkea voimme menettää, jos nyt ei harasteta riittävän tehokasta suhdannepolitiikkaa ja jos nyt asetutaan palkansaajien ja kuluttajien esittämiä käsityksiä vastaan. Siinä menetetään varmuudella se pohja, jota on tämän kansan enemmistön uhrauksilla rakennettu yli kolme vuotta. Jos ne toiveet, joiden kansan enemmistö on odottanut toteutuvan nyt, kun taloudellinen kehitys siihen suo täydet mahdollisuudet, jäävät taistelujen taa ja niiden varaan, niin silloin ei myöskään pidä luulla, että uuden luottamuksen pohjan rakentaminen käy käden käänteessä.

Meillä puhutaan paljon ohjelmien inflatiosta. Toisin mielelläni uuden käsitteen tähän keskusteluun. Porvaristo kai luottaa pettymysten inflatioon, siihen, että kansa on toiveissaan jo niin monta kertaa pettynyt, että yksi uusi pettymys ei ainakaan palkansaajien osalta enää paljon merkitse. Voin vakuuttaa, että tämä inflaatioko on epäreaalisilla perusteilla. Luonnollista on, että hallituksen budjettiesityksen puitteissa olisi toivonut aktiivisempaa otetta mm. sosiaalisen turvallisuuden edistämisen suhteen. Samaa voidaan sanoa normaalin työllisyyden ylläpitämiseen valtiotalouden piirissä liittyvistä määrärahoista. Edelleen odottaisi johdonmukaisempaa aktiivisuutta valtion omassa hoidossa olevan tuotantoelämän tukemiseksi ja laajentamiseksi siitakin huolimatta, että vastassa tämän asian suhteen onkin yksimielinen porvarillinen rintama. Joka tapauksessa olisi ollut myös tähdellistä, että hallitus budjettiesityksen puitteissa olisi pyrkinyt suuremman turvallisuuden ja oikeudenmukaisuuden luomiseen välittömästi sen palveluksessa olevien työntekijöiden ja toimihenkilöiden osalta. Olisi odottanut, että hallitus olisi paremmin huomionnut ammatillisten järjestöjen jatkuvasti tekemät esitykset, joiden mukaan olisi päästävä sellaiseen järjestelmään, että valtion tilapäiset virat ja toimet voitaisiin nimittää vakinaisiksi ja ylimääräisiksi. Näin siksi, että tilapäiset toimihenkilöt ovat huomattavasti huonommassa asemassa kuin vakinaiset ja ylimääräiset. Heillähän

ei ole mm. oikeutta ikälisiin ja eläkkeeseen. Tämän epäkohdan korjaamiseen olisi ainakin seuraavan talousarvion yhteydessä päästäv.

On puututtava myös erääseen sellaiseen seikkaan, joka on tällä hetkellä erittäin kiipeä. Tämä on virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoittelun ns. kokonaistarkistuksen viipyminen. Tämä tarkistushanke on ollut vireillä jo noin neljä vuotta. Sitä on valmisteltu valtion palkkauslautakunnassa, mutta vain osakysymyksenä, koska hallituksen antamat toimeksiannot ovat sitä työtä milloin milläkin tavalla rajoittaneet. Eduskunta on myös kolme eri kertaa lausunut käsityksensä tämän työn tarpeellisuudesta. Eduskunta lausui jo vuonna 1950 ensimmäiseen lisämenoarvioon sisällytettyä ehdotusta virkamiesten palkkojen uudeksi järjestelyksi käsitellessään mm. seuraavaa: „Vaikka kysymyksessä olevan järjestelyn kautta virkamiesten palkkoissa saadaan huomattavaakin parannusta aikaan, eduskunta on voinut todeta, että virkamiesten palkkaukseen vieläkin jää epätasaisuuksia ja tarkistamisen aihetta. Niinpä sellaista esiintyy erinäisten alojen virkamiesten ja myös sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkausluokkiin sijoitteluissa. Eduskunta odottaa, että hallitus kiinnittää edellä mainittuihin epäkohtiin huomiota ja tekee tarpeelliseksi katsomansa korjauksen palkkausluokitteluun.” Saman sisältöinen kannanotto on eduskunnassa lausuttu eduskunnan päätöksellä vuonna 1953 ja vuonna 1954. Virkamiesten järjestöt, mm. SAK:oon kuuluva Valtion Virkailijain Yhteisjärjestö, esittivät viime talvena useaan otteeseen kyseisen tarkistuksen suorittamisen kiirehtimistä. Kun silloinen ministeri Kaitila viimein huhtikuun 1 päivänä päivätyllä toimeksiannolla antoi tehtävän valtion palkkauslautakunnalle, niin hän kytki lautakunnan työn ns. palkkatasokomitean työn tuloksiin ja yleiseen palkkatasoon, siitä huolimatta, että kysymyksessä oli virkojen ja toimien sisäisten suhteiden sovitteleminen. Silloinen ministeri Kaitila ei ottanut huomioon niitä toivomuksia, joita ainakin Valtion Virkailijain Yhteisjärjestö hänelle esitti tämän kytkennän tuomista haitoista asian hoitamiseksi. Olisi toivottavaa, että hallitus antaisi valtion palkkauslautakunnalle sellaisen toimeksiannon, että lautakunta saisi suorittaa tehtävänsä vapaasti harkintansa mukaan ja virkamiesten palkkauslain 3 §:n tarkoittamassa mie-

lessä. Samalla hallituksen tulisi järjestää palkkauslautakunnan työskentely kiireellisesti vaikkapa siten, että annettaisiin lautakunnan jäsenille tilaisuus tehdä tätä työtä muista töistä vapaana. Valtiovarainministerin täällä esittämä käsitys erään elimen työn aikaansaamisesta ei käsitykseni mukaan täytä tätä tarkoitusta. Valtion palkkauslautakunnan tutkimuksen perusteella olisi hallituksen annettava mainittu palkkausluokkien tarkistusta koskeva esitys ylimääräisen talousarvioesityksen yhteydessä siten, että tarkistus voitaisiin panna toimeen vuoden 1955 alusta lukien.

Budjetti kulminoituu nyt niin kokonaisvaltaisesti kahteen pääkysymykseen, maataloustuotteiden kuluttajahintojen alentamiseen sekä liikevaihtoveron alentamisesityksen tukemiseen kustannus- ja elintasomme alentamisen muodossa, että keskustelu budjetin yksityiskohdista ennen näiden kysymysten selvittelyä on vaikeata. Se mitä hallitukselta odotetaan, on ryhdistäytyminen näissä kysymyksissä. Lisäksi siltä odotetaan rakentavaa kantaa talouspolitiikkamme hoidossa yleensä. Jotta keskustelu asioista voisi päästä selville vesille, tulisi hallituksen uskaltautua esille omalla ohjelmallaan, joka ei ole laadittu jonkun ryhmäkunnan tai etupiirin vaan kansan ja kansantalouden edun mukaan. Hallitukselta odotetaan, että se tulee ulos ja selvin sanoin ilmaisee kantansa näihin budjetin kannalta keskeisiin seikkoihin ja lisäksi niihin muihin perustoimenpiteisiin, joiden avulla tasapaino ja edistyvä kehitys turvataan. Se asiakenttä, jota hallituksen tulee tällöin käsitellä, on kaksi ja puoli viikkoa sitten saatettu hallituksen tietoon järjestymien palkansaajien avoimella ja yksityiskohtaisella kirjelmällä.

Herra puhemies! Ryhmämme taholta tullaan puuttumaan budjetin yksityiskohtiin asiain yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

Ed. Kleemola: Herra puhemies! Ensi vuoden tulo- ja menoarvion esittelypuheen-vuorossaan herra valtiovarainministeri puolusti optimista budjettiesitystään. Tämä budjettiesitys rakentuu kokonaan sille pohjalle, että se suotuissa taloudellinen kehitys, joka tämän vuoden ajan on ollut voimassa, jatkuisi kohoavana ja nousevana vielä ensi vuodenkin ajan. Ilman tällaista ennakkointia hyvästä ensi vuodesta tuskin uskaltaisi ar-

vioida tuloja budjetissa niin rohkeasti yläkanttiin — käyttäakseni herra valtiovarainministerin sanontaa — kuin mitä on tehty ja sen rohkean tulojen arvioinnin mukaisesti paisuttaa menoja jo tässä varsinaisessa tulo- ja menoarviossa sille tasolle, minkä kuluvan vuoden budjetointi osoittaa ja mihinkä nähtävästi päästään tämän vuoden valtion tilinpäätöksessä.

Uudessa budjetissa sanotaan pyrittävän ns. pitävään lopputulokseen. Se on erinomaisen pyrkimys ja siihen olisi jo ensi vuoden kuluessa ainakin päästävä. Kuinka suuri on sitten tämä ns. pitävä budjetti, sitä on vaikea sanoa, sillä vielä sotien jälkeen sellaista ei ole esiintynyt. Joka vuosi on sattunut ylityksiä ja tarvittu lisämenoarvioita. Kokemus myös osoittaa, että mitä suurempi on ollut varsinaisen budjetin, sitä enemmän sitä on prosentuaalisesti ylitetty. Säästäväisyysbudjetin jälkeen kuluvana vuonna varsinaisen tulo- ja menoarvion ylitysprosentti on ollut, niinkuin herra valtiovarainministeri mainitsi, suunnilleen 15, mutta aikaisempien vuosien budjetit on ylitetty 20, jopa eräissä tapauksissa 60 %:lla. Tästä syystä olisi syytä varoa sellaista budjettia, jossa lähdetään kovin rohkeisiin otteisiin.

Mutta koko talouselämässämme ei tilanne kumminkaan ole vielä niin hyvä, että se täysin oikeuttaisi ennustamaan varmasti valoisaa talouselämän kehitystä. Maaseudun talouselämä ja maatalous eivät ole vielä saaneet osaa siitä noususta, joka annetusta tulo- ja menoarvioesityksestä kuvastuu. Yleisön talletukset rahalaitoksissa kuluvan vuoden aikana maassamme ovat kasvaneet, kuten tulo- ja menoarvion liitteessä olevassa taloudellisessa katsauksessa osoitetaan. Mutta maaseudun rahalaitoksissa, osuuskassoissa ja maaseudun säästöpankeissa, talletusten kasvua ei ole tapahtunut viime kuukausien aikana, onpa kesäkuukausina eräissä osissa maata tapahtunut näissä rahalaitoksissa talletusten laskuakin. Rahaa, jota voimakas talouselämän pyöriminen aina tarvitsee, ei ainakaan maaseudun rahalaitoksissa tällä hetkellä ole eikä luottoja niistä ole voimakkaan talouselämän pyörytykseen saatavissa. Suuri tulo- ja menoarvio, ennenkuin sen tulot tulevat täytetyksi, kaipaa juuri tällaista voimakasta talouselämän pyörimistä.

Maatalouden tulolaskelma osoittaa selvästi sen, miksi rahaa maaseudulla ei ole. Asian-

tuntijat ovat laskeneet, että syksystä 1951 lähtien maatalous on jäänyt tulokehityksessä jälkeen muista elinkeinoista. Maatalouden hintatoimikunnan esittämää maataloustuotteiden hintojen korotusta, tarkistusta ei kuitenkaan ole suoritettu. Hinta- ja palkkaneuvosto torjui tämän toimenpiteen verukkein, kuten maatalouden hintatoimikunnan sihteeri, tohtori Suomela, viime viikon sanomalehtikirjoituksissaan on todistanut. Minun täytyy ihmetellä sitä, että ed. Antikainen niin jyrkästi tuomitsee maatalouselinkeinoa harjoittavan ihmisryhmän pyrkimyksen turvata määrätty tulo itselleen, samalla kun hän kovin innokkaasti ja kiihkeästi puolustaa palkkannauttijain palkkojen indeksisidonaisuutta ja tulojen puolustamisen menetelmiä. Tämä ei ole tasapuolista.

Korjatun sadon laatu tänä vuonna ei ole mikään hyvä. Sadon kauppakuntoon saattaminen vaatii paljon työtä, kustannuksia, kuitusta, tehokasta lajittelua, ja siitä huolimatta, vaikka näin tehdään, se osuus sadosta, mikä voidaan markkinoida, jää pieneksi. Syksy ei tätäkään tietä lupaa maataloudelle riittävästi rahaa, sillä myyntikelpoista tavaraa, niinkuin mainitsin, tulee vähän. Vaikeudet maataloudessa ja maaseudulla siis jatkuvat. Metsäkauppoihin lasketaan paljon. Ne eivät kumminkaan vielä ole päässeet alkuun. Tiedusteluja on ja rahapulassa olevat metsänomistajat etsivät myyntimahdollisuuksia, tutkivat ja tunnustelevat niitä, mutta valmiisiin kauppoihin ei vielä ole päästy. Tähänkään ei voi siis aivan varmaa maaseudun rahatilannetta tarkastaessa edullisen kehityksen mielessä laskea.

Maatalouden ja maaseudun kannalta taloudelliset näköalat eivät nyt siis ole yhtä valoisat, kuin millaisina ne hallitus budjettia tehdessään on nähnyt. Siksi olisi vielä tarvittu säästäväisyysbudjettia eikä budjettia, jossa menojen on annettu puolihuolimattomasti paisua. Budjetista on näin tullut tavallaan paisuneitten kulutusmenojen budjetti, ja vielä enempi näitä kulutusmenoja tähän budjettiin ed. Antikainen olisi toivonut. Budjettiesityksessä ei ole muistettu varautua huonompien aikojen varalle luomalla budjetillakin parempia tuotantoedellytyksiä tulevaisuudessa kansantaloudellemme. Kohonneet valtion tulot on osittain imetty kulutukseen, mikä näkyy erikoisesti juuri niitten tulo- ja menoarviomomenttien kohdalla,

joissa kulutusmenot esiintyvät. Sosiaalimenojen lisäykset ovat useita miljardeja markkoja, uusien virkamiesten palkkoihin ja vanhojen virkamiesten palkkojen korotuksiin käytetään 800 milj. mk. jnp., muutaman tällaisen pistoesimerkin vain mainitakseni.

On tietenkin selvää, että yhteisessä hallituksessa hallituksella, valtiovarainministerillä ja hallituksella yleensäkin on ollut suuria vaikeuksia tulo- ja menoarvion laatimisessa. Minä uskon, että niillä valtioneuvoston jäsenillä, jotka edustavat maataloutta, nämä vaikeudet ovat olleet suuret. Erikoisesti toivoisi, että nämä maatalouden vaikeudet saataisiin siellä voitetuksi ja että myöskin se toinen suurempi hallitusryhmä, jonka puolesta ed. Antikainen äsken käytti puheenvuoron, toteuttaisi sitä käytännössä ja näyttäisi, ettei se ainakaan ole maatalouden vihollinen.

Maatalouden kannalta tärkeitä lakeja on jäänyt antamatta kamppailtaessa näitten budjettivaikeuksien kanssa. Me maalaisliittolaiset odotamme hartaasti, erittäin hartaasti, lisämaalakia, ja me toivomme myöskin, että saataisiin normaaliakojen asutuslaki, jotta voitaisiin maan tarpeessa olevien maannälkää riittävässä määrässä tyydyttää.

Mutta vaikka edellä olen toivonut eräitä maatalouspolitiikallamme ja sitä tietä koko kansantaloudellemme tärkeitä ratkaisuja hallitukselta tämän tulo- ja menoarvion antamisen yhteydessä jo, ja olen siitä tyytymättömyytenikin ilmaissut, täytyy kumminkin muutamien maataloudelle tärkeitten tulo- ja menoarviossa esiintyvien ratkaisujen kohdalta antaa tunnustustakin. Maanhankintaan, sisarosuuslainoitukseen, vapaaehtoisten maakauppojen rahoitukseen ja maaseudun asunto-olojen parantamiseen varatut varat ensi vuoden talousarvioesityksessä ovat 2 miljardia markkaa suuremmat kuin ne ovat tämän vuoden talousarvioesityksessä. Asutusrahastoon siirtohan on tämän verran suurempi. Lainantarvitsijoita, jotka näitä varoja hakevat, on kumminkin paljon, ja vaikka käytettävien varojen määrä nouseekin, niin kumminkaan läheskään kaikkia tarvitsijoita ei voida tyydyttää. Mutta ilahduttavaa kumminkin on, että näitä varoja voidaan nyt jakaa useammille tarvitsijoille, kuin mitä viime vuosina on ollut mahdollisuus tehdä. Mutta vaikka tällaisen toteamuksen maaseudun asunto-olojen ja asutustoimintavarojen

kohdalta tekeekin, täytyy kumminkin valittaa toiselta puolen sitä, että näitten varojen määrä verrattuna asutuskeskusten rakennusvaroihin, Arava-miljardeihin, sittenkin on suhteellisesti huomattavasti pienempi. Aravalakien edellyttämä määrä 7.5 miljardiahan asutuskeskuksille on varattu (Välihuuto). — Se on niin pienessä määrässä, mitä maakunnassa on asemakaavoitettuja alueita, että sittenkin vain aniharvat kirkonkylät voivat yhden, kahden omakotilainan tai jonkun pienemmän kerrostalolainan saada.

Moni varmaan on toivonut valtion tulo- ja menoarviossa selviä merkkejä joustavamasta työllisyyspolitiikasta. Työllisyyspolitiikassa olisikin päästävä vapautumaan mahdollisimman suuressa määrässä ns. korttistysteemistä, korttityöttömyydestä, sillä se ei tee aina oikeutta kaikille työhaluisille ja ansion tarpeessa oleville. Budjettiesityksessä on joitakin pieniä merkkejä tästä. Työllisyysvarojen momentin nimike on muuttunut, ja se antaa työvoimaviranomaisille mahdollisuuksia varojen käyttöön korttistoa avaamattakin. Mutta tämä työllisyysvarojen nimikkeen muutos ei yksistään ratkaise asiaa. Tästä huolimatta olisi ollut edullisempaa lisätä työmäärärahoja varsinaisille kunkin ministeriön omille momenteille. Näiden momenttien määrärahojen suurempi käyttö olisi voitu alkaa sen jälkeen, kun alityöllisyyttä olisi ruvennut esiintymään. Maaseutu, jonka talouselämä nyt pyörii hitaammin kuin asutus- ja teollisuuskeskusten, olisi tällaisia määrärahojen lisäyksiä erikoisesti tarvinnut. Ne rahat, joilla suuresti olisi voitu vaikuttaa maaseudun elämään ja rahansaantiin, ovat maanparannusrahat, vesistöjen laskemisvarat, metsänparannusvarat, kunnan- ja kylätievarat ja jo aikaisemmin mainitsemani maaseudun asunto-olojen parantamisvarat. Kaikilla näillä varoilla suoritetaan sellaisia töitä, jotka ovat kansantaloudellisesti erittäin tärkeitä. Silloin kun näiden momenttien varat ovat riittävän suuret ja momenttien varoja käytetään suuressa määrässä vain työvoimaviranomaisten luvalla todella työllisyyden turvaamiseksi, voidaan työllisyyttä hoitaa joustavammin ilman korttistoa ja myöskin saada aikaan enemmän. Työn loppumisen takia vapailla työmarkkinoilla voisivat valtion työvirastot riittävien momenttimäärärahojen turvin työvoimaviranomaisten luvalla avata uusia työmaita, joihin työtä

vailla ja ansion tarpeessa olevat voitaisiin ottaa. Tällainen riittävä valvottujen ja ohjattujen työmäärärahojen varaaminen tulo- ja menoarvioon voisi viedä joustavaan työllisyyspolitiikkaan, ja varojen tarve olisi kokonaisuudessaan pienempi ja niiden käyttö tarkoituksenmukaisempi kuin tähän saakka noudatetussa menettelyssä työttömyyskortistoinen, työhönpääsijonotuksineen jne. Ainainen riita kuntien osuudesta työllisyyden turvaamisessa loppuisi, aprikointia siitä, kuka pääsee kortistoon, kuka jää sen ulkopuolelle, ei tarvittaisi. Ja kokemuksesta voin sanoa, että useasti avoin työmaa jo yksistään sillä, että se on olemassa, estää käytännössä työttömyyden syntymisen. Tällainen systeemi on myöskin työntekijäin kannalta varmasti parempi, ja se psykologinen tekijä, että joutuu kortistoon pyrkimään, joka monen mielestä on alentavakin tekijä, saataisiin työntekijöiltä poistetuksi.

Ei ole oikein, että niin tärkeät työt kuin maanparannustyöt ovat suurelta osalta riippuvaisia siitä, syntyykö työttömyyttä vai ei. Varsinaisilla avustus- ja lainamomenteilla ollen maanparannusvarat hoitaisivat tehokkaammin molempia sekä työllisyyttä että kuivatusta kuin työttömyysmomenteilla ollen. Minä mainitsen esimerkkinä vain Pohjanmaan alueen, jossa on noin 2 milj. ha suota ja uutta maata soistuu lisää, ellei sen peruskuivatusta suoriteta. Nämä hehtaarit Suomen maa- ja metsätalous sekä koko kansantalouttemmekin kipeästi tarvitsee. Siksi onkin tämän valoisalla mielellä tehdyn tulo- ja menoarvion maa- ja metsäparannukseen varattuja määrärahoja pidettävä riittämättöminä. Niihin tarkoituksiin olisi pitänyt riittää varoja silloin kun budjetin loppusummaa lisätään. Me tiedämme, että vettä on liikaa maassamme väärässä paikassa muuallakin kuin Pohjanmaalla, sen on tämä kesä aivan selvästi osoittanut, ja siksi tästä vakuuttavasta todistuksesta olisi myöskin budjetissa pitänyt nyt syksyn kuluessa näkyä merkkejä.

Halvimmallalla valtio rakentaa maantieverkostoa ja tieverkostoa tukemalla tehokkaasti kunnan- ja kyläteiden rakentamista. Näitä varoja on tosin lisätty 2 000 milj. markalla, mutta ne ovat edelleen tarpeeseen nähden riittämättömät. Muutaman vuoden kuluttua astuu uusi tielaki voimaan, se asettaa kunnan- ja kylätiet entistä vaativampaan asemaan. Valmistavat työt kunnan- ja kylätie-

verkostojen kehittämiseksi olisi jo nyt aloitettava, jotta tielain voimaan tultua ei jouduttaisi liian paljon varoja vaativan ja liian suuren tehtävän eteen. Nämä varat olisivat myöskin edullisimpia maaseudun työllisyyttä turvaavia varoja ja niillä voitaisiin erittäin pitkälle ilman kortistoa myöskin maaseudun ja erikoisesti sen syrjäisimpien seutujen työllisyyttä hoitaa.

Näiden tällaisten edellä mainitsemieni liikkennettä ja maata parantavien varojen lisääminen budjettiin ei olisi ollut kulutusta ja rahojen käyttöä kulutukseen, vaan niillä olisi luotu vauraampaa tulevaisuutta. Joustavassa tulo- ja menoarviossa olevien riittävän suurien työmäärärahojen käyttö olisi oikein ei vain työllisyyspolitiikan hoidon takia, vaan myös investointipolitiikan takia. Sijoitustoimintaa, varsinkin valtion, olisi noususuhdanteiden aikana, jolloin vapaa talouselämä toimii voimakkaasti ja investoi suuresti, supistettava ja laajennettava sitä taas vapaan talouselämän joko kausiluontoisista tekijöistä tai suhdanteista johtuvan hidastumisen sattuessa. Tällaisella varojen käytöllä voitaisiin sellaisessa maassa kuin Suomessa, jossa niinkin suuri osa kansantulosta kulkee valtion tulo- ja menoarvion kautta, huomattavasti tasoittaa suhdanteita, hoitaa työllisyyttä ja vaikuttaa vakavoittavasti rahanarvoon. Herra valtiovarainministeri ilmoitti tähän pyrityn ja tästä pienenä merkinä onkin 2 miljardin markan huonerakennusraha tulo- ja menoarviossa.

Työllisyysvarojen perusteluissa on ilahduttavaa todeta, että maaseudun pienteollisuuden lainavarat ovat taas kasvaneet. Toivotavasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö saa taas nämä varat jaettavakseen, sillä kauppa- ja teollisuusministeriö, niin maan teollisuuspolitiikan ohjaaja kuin sen pitäisi ollakin, ei osaa ensinkään näitä varoja jakaa. Vuosi on jo lopullaan, eikä tämän vuoden, kuluvan vuoden talousarviossa olevien varojen jaosta kuulu mitään. Aikaisemmin kulkulaitosministeriö on voinut rahat jakaa, vaikka anojia on ollut sama määrä kuin tänä vuonnakin, jo toukokuussa ja lisämenoarvionkin varat kesäkuussa heti menoarvion vahvistamisen jälkeen. Maaseudun pienyrityksien kannalta olisi onneton se Tuomiojan hallituksen päätös, jolla työllisyyttä palvelevat pienteollisuuden lainavarat siirrettiin kauppa- ja teollisuusministeriöön.

Ihmetellä täytyy myös sitä, että asutuskeskuksissa toimiva Käsi- ja pienteollisuusliitto saa tässä tulo- ja menoarviossa lisää toimintamäärärahoja 2 milj. mk, mutta maaseudulla toimivat maakunnalliset pienteollisuusliitot saavat edelleen toimia ilman tukea ja vailla ammattiministeriön ymmärtämystä. Valmet kyllä saa sekä ymmärtämystä että rahaa. Uutta osakepääomaa sille annetaan 500 milj. mk. ja Lapuan patruunatehtaan luovuttamisella puolustuslaitokselle maksetaan Valmetin velkoja 615 milj. mk. Tulo- ja menoarvio parantaa siis Valmetin vähäisiä rahavaroja yli 1 100 milj. markalla.

Tulo- ja menoarvion tulopuolta kootessaan hallitus on tehnyt erään huomattavan muutoksen. Liikevaihtoverosta on otettu 1/4 pois ja tullituloja on korotettu korottamalla tullit yleensä 12-kertaisiksi. Liikevaihtoveron alentaminen merkitsee yleisen verokuorman alentamista, jota kovin hartaasti on odotettu. Moni lienee ollut pettynyt siitä, ettei veron alennus kohdistunut välittömiin veroihin. Liikevaihtoveron näinkin tuntuva alennus, jolloin sen vaikutus näkyy hinnoissa, tai ainakin niin toivoo tekevän, tekee pienituloisille ehkä paremmin oikeutta kuin välittömän valtionverotuksen alentaminen. Liikevaihtoveron yleisellä huomattavalla alentamisella on myös se etu, että se alentaa meiltä kustannustasoa. Sen alentaminen on edelleen tarpeellista, sillä kustannuskriisi on vieläkin talouselämässämme olemassa, vaikka se myt taloudellisen nousun vallitessa ei ole varsin yhtä vaikeana esillä kuin runsas vuosi sitten. Onkin pidettävä liikevaihtoveron kustannustasoa ja sitä tietä hintoja alentavaa vaikutusta tärkeämpänä kuin sitä yhtä pisteen voittoa, mikä sillä indeksissä saavutetaan, siksi raskaana rasituksena korkea liikevaihtovero on ollut kautta koko talouselämämme. Tasainen liikevaihtoveron alentaminen kautta linjan vie myös oikeudenmukaisempaan tulokseen kuin jonkin määrätyn tavararyhmän kokonaan vapauttaminen liikevaihtoverosta. Tämä kokonaan vapauttaminen tuo esiin aina rajatapauksia, joissa syntyy tulkintavaikeuksia ja myös epäoikeudenmukaisuuksia. Kohtuutonta olisi myöskin pitää muutaman tavararyhmän hintatasoa 20 % yläpuolella muiden tavararyhmien hintatason ja sen oman luonnollisen hinnanmuodostuksen.

Tullien antama tuotantosuoja kotimaiselle tuotannolle tullee nyt, tullien noustua 12-kertaisiksi, riittäväksi. Tästä saman suuruisesta tuotantosuojasta pääsee koko tuotantolämämme, sekä teollisuus että maatalous, osalliseksi. Valitettavaa kumminkin on, että sokerin tullia ei samalla ole nostettu. Sen korottaminen muiden tullien tasalle olisi ollut valtion taloudelle edullista, sillä sillä olisi säästetty nyt tulo- ja menoarviossa olevia tuotantopalkkiovaroja ja olisi saatu tullituloja lisää noin 2 miljardia markkaa.

Polttoainekysymys, joka myöskin läheisesti liittyy tullin korotuskysymyksiin on erittäin tärkeä kysymys maassamme. Ulkoministeri Kekkonen Saaren maatalousnäyttelyssä pitämässään puheessa on tätä kysymystä käsitellyt. Maalaisliiton ryhmän puolesta on syytä ilmoittaa, että se toivoo sitä, että polttoainekysymys ratkaistaan niin, että halkojen menekki on turvattu. Sillä halkojen riittävällä menekillä me hoidamme metsiämme, hoidamme työllisyyttämme ja säästämme valuuttaa sellaisten hyödykkeiden ostamiseen, mitä välttämättä tarvitaan, jotta me voisimme elää korkean elintason kansana.

Tämäkin tulo- ja menoarvioesitys tasapainoitetaan lainoilla. Niitä on laskettu saatavan 12.5 miljardia markkaa. Valtio kilpaillee nyt entistä tehokkaammin luottomarkkinoilla vapaan talouselämän kanssa. Kuitenkin me joudumme toteamaan, että rahalaitokset eivät voi tyydyttää talouselämän pääomatarvetta. Talouselämän ja valtion ohella tarvitsevat myös kunnat suuria luottoja toteuttaakseen sen valtavan rakennustoiminnan, mihin me yhä uudella ja uudella lainasäädannöllä olemme ne velvoittaneet. Näyttää siltä, että useassa tapauksessa kunnat jäävät luottomarkkinoilla muista jälkeen ja niiden asema velvoitustensa hoitajana tulee entistä vaikeammaksi. Tästä syystä, silloin kun on kysymyksessä rahojen vetäminen luottomarkkinoilta pois valtion talousarvion kautta pyörítettäväksi, olisi myös huolehdittava siitä, että nämä rahat palaavat tasapuolisesti takaisin eri elinkeinonharjoittajien ja eri kansalaispiirien käyttöön silloin, kun ne budjetista irroitetaan.

Alussa viittasin jo siihen, että vaikka yleinen taloudellinen kehitys näyttää suotuisalta, ei se sitä ole maataloudessa ollut. Yrittäessään vaikuttaa maan talouspolitiikkaan ja

huolehtiessaan maan parhaasta, hallituksen on huolehdittava myös siitä, että ostovoimaa ei vedetä pois maatalousväestöltä siten, että sen ostokyky heikkenee ja sen elintaso jää muiden elinkeinoryhmien ja tuloryhmien alapuolelle. Eri kansalaispiirien hyvinvoinnista on tasapuolisesti huolehdittava myöskin sillä talouspolitiikalla, mitä tulo- ja menoarvion puitteissa valtiovalta harjoittaa.

Ed. Hietanen: Eduskunnalle nyt esitetty valtion ensi vuoden tulo- ja menoarvio on oleellisilta osiltaan kapitalistipiirien etujen mukaisesti rakennettu esitys. Jos tätä esitystä vertaa viime syksynä eduskunnalle jätettyyn ns. Niukkas-budjettiin, niin on myönnettävä nykyisen valtiovarainministerin ottaneen oppia silloisen edeltäjänsä eduskunnassa kärsimästä täydellisestä selkähäviöstä. Mutta oppia on otettu vain esityksen siltä osalta, mikä koskee budjetin loppusummien viemistä lähemmä valtion todellisia tuloja ja menoja. Kansalaisten osajako tulojen hankinnassa so. verojen maksussa jää entiselleen. Jos Niukkas-budjetissa arvioitiin valtion tulot ja menot noin 1/3 alle niiden todellisen määrän, on nykyinen valtiovarainministeri pienentänyt välimatkaa ehkä noin 15 %:iin. Todennäköistä on, että vielä nytkin jää valtion menoista lisäbudjeteilla täytettäväksi 20—25 miljardia markkaa.

Kansandemokraattisen eduskuntaryhmän taholta on esitetty jatkuvasti vaatimuksia valtion tulo- ja menoarvion laatimisesta mahdollisimman lähelle todellisuutta vastaavaksi. Ei ole oikein, että tietoisesti varataan hallituksille mahdollisuudet käytellä vuosittain valtion varoja kymmeniä miljardeja markkoja ilman eduskunnan välitöntä ja tehokasta kontrollia. Näyttää kuitenkin siltä, että ministeri Sukselaisen mielestä sen suurin marginaali, kuin mikä nyt aiotaan hallitukselle varata tässä esityksessä, olisi tarpeellinen ja että siitä pitäisi muodostua joko kirjoitettu tai ehkä kirjoittamaton valtuus hallitukselle. Tämän esityksen perusteissa ministeri nimittäin lausuu, että „menot on pyritty mahdollisimman tarkasti arvioimaan todellisia tarpeita vastaavasti, jotta lisämenoarvioilta nykyistä suuremmassa määrin voitaisiin välttyä”.

Ministeri Sukselaisen mielipiteen mukaan, joka tässä yhteydessä lausuttuna on ymmärrettävä myös hallituksen, ainakin hallituksen

enemmistön mielipiteeksi, on 20—25 miljardin käyttömarginaali ilman eduskunnan välitöntä kontrollia mukiinmenevä ja tarpeellinenkin tuki hallitukselle. Sellainen kanta ei ole oikea valtiotalouden, eduskunnan arvovallan ja tavallisen veronmaksajan etujen kannalta asiaa katsellen. Se miellyttää ilmeisesti kapitalisteja ja suurtilallisia, joille hallitus avokätisesti jakelee valtion varoista lisäbudjeteissa lahjoituksia mitä erilaisimmilla nimikkeillä. Se miellyttää ehkä erinäisiin „salaputkipuhailuihin” innostuneita ministereitä ja ministerikandidaatteja, mutta tavallista kansalaista se ei miellytä, koska se lisää hänen entuudestaan raskasta verokuormaansa.

Julkisuudessa on eräiltä porvarillisilta tahoilta esitetty väitteitä siitä, että budjetin loppusummat ovat meillä paisuneet liian suuriksi. Viimeisin sellaisen väitteen esittäjä on täällä minua edeltänyt puhuja, maalaisliiton ryhmän puheenjohtaja ed. Kleemola. Supistamalla budjetin loppusummia, niin väittävät nämä ns. asiantuntijat, voitaisiin helpottaa verorasitusta. Nokkela keksintö tavallisen kansalaisen harhaanjohtamiseksi. Kieltämättä tässäkin esityksessä on menoeriä, jotka voitaisiin joko pyyhkiä kokonaan tai vähentää tuntuvasti. On momentteja, joille ei ainakaan pitäisi menoja lisätä, kuten nyt tapahtuu. Luulisinkin, että esim. armeijan budjetissa on kohtia, joihin olisi sovellettava jotakin edellä esittämistäni vaihtoehtoja.

Mutta yhtä kiistatonta on, että tässä esityksessä on myös kohtia, joihin pitäisi menoja lisätä, jopa tuntuvastikin. Pitäisi ottaa mukaan kokonaisia uusia menoeriä. Sellaisia aloja ovat mm. työtätekevien kansalaistemme vanhuus- ja työkyvyttömyysturva, sairaalalot, opetustoimi, työllisyyttä edistävä sijoitustoiminta, asuntojen rakentaminen jne. Edellä sanotusta johtuu, ettei jonkun tulo- ja menoarvion kelpoisuutta tai kelpaamattomuutta ole mitattava sen loppusummilla, vaan ensi sijassa sellaisilla tosiasioilla, tapahtuuko siinä tulojen hankinta oikealla tavalla ja eri kansalaispiireihin nähden oikeudenmukaisesti sekä tapahtuuko varojen käyttö tarkoituksenmukaisesti, kansan työtätekevien kerrosten tarpeet ja toivomukset huomioonottaen.

Tämän esityksen kaksi perusheikkoutta ovat mielestäni siinä, etteivät tässä valtion tulot ja menot ole vielääkään arvioidut todelli-

suutta vastaaviksi, vaan jätetään hallituksille valtuus liian suureen valtionvarojen käyttöön lisäbudjeteissa, ja toiseksi, että tulojen hankinta ja menojen jakautuminen tapahtuvat pääasiassa kapitalistien etuja vastaavalla tavalla.

Tarkastelkaamme ensin tulojen hankintaa. Valtion tulojen saantimahdollisuuksia on tietenkin arvostettava kansan maksukyvyyn mukaan ja kansan maksukykyä kansantalouden mittapuuta hyväksi käyttäen. Jos kansantalouden kokonaisnäköalat otetaan huomioon sellaisena kuin hallitus ne esittää, tämän esityksen taloudellisissa selvityksissä pitäisi meillä olla joltisiakin mahdollisuuksia lisätä kansan työtätekevien kerrosten taloudellista turvallisuutta ja parantaa heidän sosiaalisia etujaan ym. tai, ellei niin haluttaisi tehdä, ainakin keventää heidän verorasitustaan.

Kansantaloutemme nykytilasta ja näköaloista hallitus lausuu seuraavaa: „Tällä hetkellä ennakkoidaan, että maan kokonaistuotannon määrä eli kansantulo tulee kuluvana vuonna nousemaan noin 6 % suuremmaksi kuin vuonna 1953. Saman selvityksen mukaan ei näköpiirissä ole sellaisia tekijöitä, jotka oikeuttaisivat odottamaan, että kehitys lähiaikoina kääntyisi alenevaan suuntaan.” Näköalat ovat siis hallituksen mielestä, elleivät nyt aivan loistavat, niin kuitenkin mukimenevät. Kokonaistuotanto nousee ainakin 6 %. Vienti lisääntyy ja vientihinnat osoittavat kohoavaa suuntaa. Viennin lisäämiseksi mm. Neuvostoliittoon, kansandemokratian maihin ja Kiinan kansantasavallan markkinoille tuskin on tehty kaikkea, mitä olisi voitu tehdä. Siinä on siis vielä tuntuvasti parantamisen varaa.

Valtion kassatilanne on julkisuuteen saatettujen tietojen mukaan tyydyttävä. Kun lisäksi lähitulevaisuudessa arvellaan voitavan ajella myötätuulussa, niin olisi luultu ja odottanut, että tästä hyvästä tuurista tippuu hyötymurunen myös niille, jotka ovat omalla työllään luoneet edellytykset lisääntyvälle viennille, so. työläisille, työllään elävälle talonpoikaistolle ja myöskin ainakin alemmin palkkatulle henkisen työn tekijäkunnalle. Niin olisi voitu tehdä budjetin loppusummia rasittamatta esim. siten, että vientiteollisuudelle olisi lisätty veroja ainakin heidän lisääntyneitä voittojaan vastaavasti. Voitaisiin myös peruuttaa viime vuoden lopulla ja

myöhemminkin heille myönnettyt erimuotoiset veronalennukset. Ehkäpä olisi oikein palauttaa heiltä takaisin valtion kassaan ns. sulhdannepidätyslahjoitukset jne. (Oikealta: Otetaan kaikki pois!). Näin menetellen olisi voitu melkoisen nästisti leikata valtion kassaan lisää tuloja, sanokaamme 15—20 miljardia. Sillä summalla olisi voitu helpottaa työtätekevien verokuormaa, kuten ylempänä sanoin, budjetin tulopuolen loppusummia lainkaan rasittamatta.

Hallitus ei kuitenkaan menetellyt näin. Päinvastoin se turvautui taktiilliseen tempuun veroalennuksia odottavan kansan petkuttamiseksi. Se ilmoittaa alentavansa liikevaihtoveroa 25 %:lla. Alennusesityksestä johtuu, että liikevaihtoveron tuotto vuonna 1955 arvioidaan 40 miljardiksi, kuluvana vuonna kertyväksi oletetun 56 miljardin markan asemesta. Äkkiäpä ajatellen voisi luulla, että kuluttajat saavat kuin saavatkin liikevaihtoveron alennuksena kokonaista 16 miljardia markkaa. On kuitenkin eri asia luvata ja eri asia antaa. Hallitus näyttää olevan tietoinen tästä kansan viisaudesta. Siksi se kiiruhtaa vetämään toisella kädellä veron korotuksena pois ainakin sen, minkä se toisella kädellä lupaa alennuksena antaa. Niinpä hallitus edellyttää vuoden 1955 tuloja omaisuusveron tuoton lisääntyvän 8 miljardilla kuluvan vuoden valkaisen budjetin arviosta. Se korottaa tuontitullia aivan 4 miljardilla markalla sekä mätkee lisää lahjaveron, tupakkavalmisteveron, makeisvalmisteveron, mallasjuomaveron, virvoitusjuomaveron, väkiviina- ja marjaviiniveron sekä autokumirenkaiden valmisteveron tilille. Lisäksi ei hallitus ole tietävinäänkään siitä, ettei luvattu liikevaihtoveron alennus koske kuin vähäiseltä osaltaan kuluttajaväestön suoranaisesti käyttämiä tarvikkeita. Kaikkein vähimmän näyttää hallitusta harmittavan kokemukset siitä, etteivät kauppiaat ole taipuvaisia tehokkaan hintavalvonnan puutteessa alentamaan hintoja ehkä alentunutta veroa vastaavasti.

On oikein, että välillisiä veroja pyritään alentamaan. Mutta oikein ei ole se, että yhtä välillisen verotuksen muotoa alentamalla korotetaan välillistä verotusta toisella nimikkeellä. Me kansandemokraatit olemme olleet ja olemme edelleenkin välillisten verojen pikaisen helpottamisen, jopa sen verotusmuodon kokonaan poistamisen kannallakin niin

pian kuin se vain on mahdollista. Mutta tilanne ei parane hallituksen esittämällä tempulla, joka merkitsee välillisen verotuksen säilyttämistä vaihtamalla vain liikevaihtovero korotettuihin tuontituloihin. Tässä yhteydessä on syytä muistaa, että jo viime talvena silloinen Tuomiojan hallituksen valtiovarainministeri Junnila vaati valtiovarainvaliokunnalta näiden tullien korottamista ei 12:een sadalta, vaan jopa aivan 15:een sadalta. Oikeisto ilmeisesti yrittää käyttää tätä hallituksen aloitetta hyväkseen. Eipä voida olla ollenkaan varmoja, etteikö, ennen kuin tämä asia on puitu eduskunnassa loppuun, tuontitulit vielä mahdollisesti nykyisestäään nousekin. Hallituksen veropoliittiset temput eivät siis muuta aikaisempaa käytäntöä valtion tulojen hankinnassa. Ne ovat valtaosaltaan, so. melkein kokonaan verotuloja. Valtion oman liiketoiminnan osalle jää tuskin 5 % tämän esityksen kokonaistuloista.

Kun tässä esityksessä heitellään melkoisen huolettomasti miljardeja kapitalististen yhtiöiden joko välilliseen tai välittömään tukemiseen, niin olisi luultu, että valtion tuotantotoiminnan kehittämiseen tarvittavien sijoituserien määrää olisi sitäkin lisätty. Mutta niin ei tapahdu. On merkillä pantava, että metalliteollisuutemme oman raaka-ainepohjan kehittämiseksi niinkin tärkeään tutkimustyöhön kuin geologisiin tutkimuksiin varataan vain vajaat 100 milj. markkaa. Ilmeisesti hallituksen mielestä meillä on varaa ostaa metalliteollisuuden raaka-aine, laivaveyt jne. edelleen ulkomailta sikäläisten kapitalistien määräämillä kiskurihinnoilla omien malmivarojen uinuessa käyttämättöminä. Jos valtion tulojen hankinta aiotaan saada oikeudenmukaiseksi eri kansalaispiirien kesken, olisi kapitalististen yhtiöiden ja muiden suuromistajien tuloa ja omaisuutta verotettava nykyistä paljon raskaammin. Jos valtion tulojen hankinnassa aiotaan vähentää verojen osuutta, on valtion omaa tuotantotoimintaa kehitettävä nykyistä paljon tehokkaammaksi. Sitä tarkoitusta palvelemaan olisi ohjattava sekä valtion että myöskin liike-elämän yksityisten pääomien sijoitustoimintaa.

Hallitus näyttää uskovansa kuvittelemaansa hyvään tuuriin markkinatilanteessa yhtä herkästi kuin se aikoinaan uskoi taikasanaan „vakauttaminen”. Siitä johtunee, että tähän tulo- ja menoarvioon on varattu työttömyys-

määrärahoja vain 5.5 miljardia, se on noin 25 % kuluvana vuonna tarkoitukseen tarvittavista varoista. Määrärahan niukkuutta arvosteltaessa on syytä palauttaa mieliin, ettei työttömyys meillä ole enää mikään suhdaneksymys, vaan kapitalistisen järjestelmän pysyvä sairaus. Pysyvä kroonillinen työttömyys, joksi se meillä on jo muodostunut, ilmentää kapitalismin kyvyttömyyttä pitää yllä ja kehittää tuotantokoneistoa tarvittavassa laajuudessa. Siitä että uuden työvoiman sijoitus tuotantoon on meillä ollut jo vuosia pysähdyksissä, kertovat lahjomattomat numerot tämänkin esityksen taloudellisessa katsauksessa. Siinähan kerrotaan, että jälkeen vuoden 1949 ei teollisuus meillä ole voinut vastaanottaa juuri nimeksikään uusia työntekijöitä. Tuotannon rationalisointi on tehnyt niin suuressa mitassa lihasvoiman tarpeen olemattomaksi. Sitä vastoin tuotannon määrä on kohonnut samana aikana niin, että jos vuosi 1949 merkitään pisteluvulla 105, voidaan sen määrä merkitä nyt vuonna 1954 pisteluvulla 142. Lisäksi on otettava huomioon se valtava rakenteellinen muutos yhteiskunnassamme, joka on tapahtunut viimeisten 10 vuoden aikana muuttoliikkeenä maaseudulta asutuskeskuksiin. Puhutaanhan siinä suhteessa aivan 450,000 ylittävästä ihmismäärästä. Suhdannevaihtelut eivät vähennä työttömyyttä hallituksen arvioimassa määrässä. Jotta työttömyys loppuisi, siihen tarvitaan kokonaan toisenlaisia toimenpiteitä, kuin mitä hallitus suosittelee, ja toisenlaista hallitustakin. Mutta niin kauan kuin työttömyyttä on, jää yhteiskunnallinen vastuu sen seurauksista sille. On hankittava joko riittävästi yhteiskuntahyödyllistä työtä tai, ellei siihen kyetä tai ei haluta sitä järjestää, on taattava työttömille ja heidän perheilleen kunnolliseen toimeentuloon riittävä avustus. Käsitykseni on, että työttömyysvaroja tähän esitykseen on lisättävä. Edelleen olisi eduskunnan käsiteltävä kiireellisesti ja ratkaistava myönteisesti ryhmämme taholta tehty lakialoite yleisestä työttömyysvakuutuksesta. Se on vähin, mitä työttömyysasiassa olisi heti tehtävä.

Sitten ministeri Sukselainen — en tiedä mistä syystä — sivuutti vaikenemalla tässä budjetissa esiintyvän määrärahan puolustuslaitoksen perushankinnoiksi (Min. Sukselainen: Kyllä mainitsin siitä!). — Minä ainaakaan en sattumalta kuullut sitä. (Eduskun-

nasta: Sinä nukuut sillä kohdalla!). — Sotalaitoksen kohdalla hallitus ei näyttele yhtä köyhää ja kipeätä, kuin se yrittää näytellä monissa muissa asioissa. Se esittää yksin armeijan perushankintamäärärahoja lisättäväksi yli 2 miljardilla (Ed. Tuurna: Ettekö pidä kiinni sopimuksesta?). — Me tulemme siihen sopimukseen. — Kun vakinaisen armeijan budjetille otettujen menojen lisäksi on jo aikaisempinakin vuosina sotalaitoksen tarpeisiin käytetty toistenkin momenttien varoja, esim. valtion huonerakennustoiminnan varoja, niin on syytä olettaa herrojen säilyttävän nytkin ehkä entistä suuremmassa määrässä peukalonsa alla sellaista käyttömahdollisuutta. Kuinkahan lienee valtion huoneenrakennusmomentille otetun lisämiljardin käyttösuunnitelman laita? Jos sitä käytetään tavalliseen siviilirakenteluun, niin hyvä olisi, mutta jos sitä aiotaan käyttää kiertoteitse armeijan tarpeisiin, silloin on asia arvioitava uudelleen. Valiokuntakäsittelyssä on aihetta tämänkin puoli asiasta selvittää.

Armeijan perushankintojen paisuttamista hallitus perustelee väitteellä, että „koska armeijamme ei muuten kykene selviytymään niistä tehtävistä, joita kansainväliset sitoumuksemme edellyttävät,” niin perushankintoja on lisättävä. Tavalliselle kansanedustajalle jää nyt epäselväksi, mitä kansainvälisiä sitoumuksiamme hallitus tarkoittaa (Ed. Tuurna: Kyllä sen nyt tietää!). Ehkä oikeisto tämän selvittää. Tietääkseni ei Neuvostoliiton kanssa solmimaamme sopimukseen sisälly mitään velvoitusta Suomelle paisutella armeijan perushankintoja. Eduskunnan tiedossa ei kai liene, että minkään muunkaan valtion kanssa meillä olisi sanotunlaisia sopimuksia (Ed. Tuurna: Älä puhu roskaa!). Ehkäpä herra puolustusministeri tai, jos mahdollista, vaikkapa herra pääministeri selvittelisi tätä kysymystä nyt eduskunnalle. Vai mahtaisikohan hallitus lisäämällä miljardimäärin sotavarusteluja yrittää tällä teolla kumarrella niille oikeistopiireille, jotka toivossa saada maamme liitetyn amerikkalaisten sotavalmistelijain johtamaan Atlantin sotaliiton jättivät jo edelliselle eduskunnalle aivan 106 miljardin markan jättäjäsuuruuteen nozsevan sotalaitoksen varusteluohjelmaesityksen. Jos näin on, niin se merkitsee hallituksen puolelta askelta hyvin vaaralliselle ja kansamme elinetuja vakavasti

uhkaavalle tielle. Siksi on esitystä puolustuslaitoksen perushankinnoista jyrkästi vastustettava.

Asuntotuotantoon hallitus esittää Aravalain sallimaa korkeinta määrää 7.5 miljardia. Kokemus kuitenkin osoittaa, ettei sanotun suuruisilla summilla asuntopulaa asuntokeskuksistamme kyetä poistamaan. Eiköhän olisi viisaampaa, herrat siellä oikealla, jos eduskunta muuttaisi sotakiikkaolijain esittämän armeijan perushankintaohjelman asuntojen rakentamisohjelmaksi niiden puutteessa oleville. Luulisin, että eduskunta saisi tälle toimenpiteelle varmasti kansan enemmistön valtavan kannatuksen.

Tulo- ja menoarvioesityksestä lienee vielä syytä todeta, että sellaiset pääluokat kuin sosiaali-, opetus- ja maatalouspääluokka, ovat saaneet nyt asiallisemman käsittelyn, kuin mitä oli asianlaita viime syksynä. Se ei kuitenkaan merkitse sitä, ettekö näilläkin pääluokilla olisi korjailemisen aihetta, mutta niihin voidaan puuttua joko valiokuntakäsittelyssä tai sitten, kun tämä budjettiesitys on palannut myöhemmin valiokunnasta eduskuntaan. Jotta ensi vuonna saataisiin työläisille ja talonpojille edes osaakaan niistä verohelpotuksista ja muista eduista, joita sosialidemokraatit, maalaisliittolaiset ja kansandemokraatit lupasivat mm. viime talvisen vaalikamppailun yhteydessä, olisi tämän suuntainen yhteistyö näiden ryhmien välillä saatava aikaan jo budjetin ollessa valiokuntakäsittelyasteella.

Täällä ed. Antikainen äskeisessä puheenvuorossaan esitteli paljon asioita, ja minä poimin niiden joukosta monia sellaisia kysymyksiä, joihin kansandemokraattinen eduskuntaryhmä voi varauksetta yhtyä nimenomaan siitä syystä, että useimmat niistä ovat juuri meidän ryhmämme aikaisempia asiaaloitteita. Mainitsen vain sellaisen kuin työläisten palkkojen korottamisen, sekä työntekijäin että henkisen työn tekijäin palkkojen indeksisidonnaisuuden säilyttäminen, vieläpä senkin, että suomalaista voita olisi mukava suomalaisen työmiehen syödä samalla hinnalla, kun sitä nyt vientipalkkioiden turvin syödään mm. Lontoossa. Monia muitakin sellaisia kohtia oli Antikaisen puheessa. Luulisin, että meille ei tule riitaa, jos vain asianomaisen ryhmän taholta on halua näiden sanojen toteuttamiseen käytännössä.

Jotta kävisi mahdolliseksi alentaa köyhempien verotusta silti vähentämättä heidän nauttimiaan sosiaalisia muita etuja, olisi hallituksen annettava kiireellisesti eduskunnalle esitykset verolakien muuttamiseksi niin, että suurten tulojen ja suurten omaisuuksien verotusta tiukennettaisiin ja alempien tuloluokkien vastaavasti kevennettäisiin. Näin olisi tehtävä budjetin tasapainoittamiseksi oikealla tavalla.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Maassamme on yleensä totuttu hitaisiin ja sitkeihin hallitusneuvotteluihin. Kuitenkin nykyisen hallituksen ennätyksellisen vaikea synnytysprosessi ja aikaisemmat kokemukset oikeuttavat porvarillisen opposition suhtautumaan epäillen sen toimintatahtoon ja mahdollisuuksiin maan kokonaisedun puolesta ja hyväksi. Sen ulkonaiset edellytykset olivat hyvät. Olihan se enemmistöhallitus, mitä maassa yleisesti toivottiin, ja kahden suuren yhtyminen jälleen hallituspöydän ääressä saattoi tarjota hyviä edellytyksiä kuluvaan päivää kauemmas ulottuvan, valtakunnalle ja sen väestölle tärkeän suunnitelmallisuuden noudattamiseen ja toteuttamiseen hallitustehävissä. Tämä sitäkin suuremmalla syyllä, kun pääministerin edustama ruotsalainen kansanpuolue vahvisti hallituksen parlamentaarista asemaa ja välillisesti saattoi antaa sille sellaistenkin piirien tuen, joita kaksi suurta ei edustanut. Hallitusneuvottelujen aikana pidettiin porvarillisen opposition taholta suotavana, että myös kokoomus ja kansanpuolue olisivat edustettuina hallituksessa parlamentaaristen voimasuhteittensa mukaan vahvistaakseen sitä ulospäin ja lujittaakseen sitä sisältä vaikuttamalla tasoittavasti kahden suuren välisiin vastakohtiin. Vaikka hallituksen muodostajan, nykyisen herra pääministerin, kanta oli pääkohdiltaan sama, sen ei kuitenkaan sallittu toteutua. Lähinnä sosialidemokraatit näyttävät estäneen muiden porvaripuolueiden mukaantulon hallitukseen. Tämä on ymmärrettävissä heidän poliittisten oppiensä ja uskomustensa takia ja sen vuoksi, että he aikaisempien kokemustensa nojalla saattoivat hyvällä syyllä päätellä, että heillä, hallitessaan kahden maalaisliiton kanssa, on parhaat mahdollisuudet saavuttaa luokkapoliittisille pyrkimyksilleen menestystä. Onko se maan edun mukaista, on tieton-

kin eri asia (Min. Tervo: Yhdessäkin maalaisliitossa on tarpeeksi!).

Maamme kohdalla kulunut kesä on ollut poliittisesti tyyntä ja rauhallista aikaa, mikä on ensi sijassa johtunut edullisesta taloudellisesta kehityksestä. Ken ei tunne poliittisia oloja, hän olisi tosin tänä aikana useaan otteeseen luullut hallituksen olevan hajoamaisillaan tahi toisen tai toisen kahdesta suuresta kuuluvankin oppositioon ja valmistautuvan hallituksen kaatamiseen, sillä siksi äreästi hallituskumppanit ovat hammastelleet toisiaan ja siksi kärjekästä on ollut heikkalaisen lehdistön kielenkäyttö vastapuolen pyrkimyksistä ja menettelyistä. Suurimalta osaltaan se on kuitenkin ollut ainoastaan heikkalaisen julkisen keskustelun tavanomaista tyyliä, jolla kummatkin lujittavat kannattajajoukkojensa uskollisuutta ja peittävät asioiden todellisen laadun. Mutta yhtä varmaa on myös se, että hallituskumppanien välinen valtakamppailu on toisinaan ollut aika kiihkeätä ja veljellisyys varsin viileätä. Silti lienee erehdys vain tämän nojalla päätellä hallituksen olevan hajoamaisillaan, ei edes ed. Antikaisen äskeisen puheenvuoronkaan jälkeen. Käsittääkseni nytkin pitää paikkansa se tosiasia, minkä maalaisliiton ja sosialidemokraattien tätä edellisen yhteishallituksen yhteishallituksen aikana vastaavalaaisessa vaiheessa muuan maalaisliiton lehti ilmaisi sanoessaan, että Koljonvirrassa juoksee paljon vettä ennenkuin tämä hallitus kaatuu. Miksipä luopua omalle ryhmäkunnalleen erittäin edullisesta asemasta pikku erimielisyyksien takia!

Itsenäisyytemme ensimmäisinä vuosikymmeninä ministerit pyrkivät yleisesti ja myös pystyivät asettumaan ylä- ja ulkopuolelle puoluekiistojen ja käsittämään valtioneuvoston jäsenen koko jakamattoman kansan vastuunalaiseksi edustajaksi. Nyt sitä vastoin luokkapuolueiden mielestä heidän ministeriensä päätehtävä on ajaa mahdollisimman pontevasti edustamansa eturyhmän asioita, kaikki muu olkoon toisarvoista, mihin he voivat puuttua lähinnä vain kielteisessä mielessä. Kun oman eturyhmän puolesta taistellaan kiivaasti jokaisesta neliömetristä, kuten on sanottu, jää valtion suunnitelmallinen ja sen koko väestön etujen tasapuolinen valvominen useinkin pelkäksi kauniiksi ohjelmaksi yksityisten ministerien toisenlaisesta henkilökohtaisesta kannasta huolimatta. Kun

kerta toinen ahmii omilleen, niin „miksi en minäkin” tulee ohjeeksi. Korkeintaan sen veran sovitellaan, että tänään saat sinä ja huomenna minä, kahden kauppa ja kolmannelta korvaus. Tällainen ennaltaan kyllin tuttu on hallituksen tähänastisten toimenpiteiden yleisleima. Tasapainottaminen ja kokonaisuuden edun valvominen on jäänyt herra pääministerin tehtäväksi, ja varmaankaan se ei ole helppoa. Onpa hän saanut hyvän tukkapölyn, jolla näyttää tahdotun muistuttaa siitä, kenen kädessä ohjaket oikeastaan ovat ja kuka itse asiassa on pääministeri, kuka vain hallituksen puheenjohtaja.

Hallitus tietää varsin hyvin, että maamme talous riippuu suuressa määrin ulkomaankaupastamme ja sen vaihteluista. Nykyisiä edullisia suhdanteita pitäisi käyttää maan kilpailukyvyyn kohottamiseksi maailmanmarkkinoilla siten, että se suoriutuisi menestyksellisesti myös laskuvaiheen aikana, mikä ennemmin tai myöhemmin tulee meitä kohtamaan. Aikaisemmat katkerat kokemukset ovat siksi tuoreina muistissa, että on syytä kysyä, mitä todellista hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä korkean kustannustasomme alentamiseksi, siis kotimaisten ja ulkomaisten tuotantokustannusten välisen eron supistamiseksi mahdollisimman vähin. Syriäisestä tuntuu siltä, että hallitus on tyytynyt laskettelemaan täyttä vauhtia myötätuuleen ja hamuilemaan tänään omille kannattajapiireilleen mahdollisimman paljon huomisesta huolimatta. Tästä ovat joutuneet kärsimään eniten valtion viran- ja toimenhaltijat, jotka jo ennaltaan ovat jääneet jälkeen palkkojen yleisestä kehityksestä.

Sotakorvaussuoritusten päätyttyä kansalla on ollut täysi syy odottaa raskaan verotaakkansa helpottamista. Pikku erimielisyyksistä huolimatta hallitus näyttää olevan itseensä aika tyytyväinen tehtyään ehdotuksen liikevaihtoveron alentamiseksi. Onhan sekin tosin parempi kuin aivan ilman. Mutta kun budjetin tasapainottamiseksi ja siis myös liikevaihtoveron maksamiseksi hallitus tarvitsee lainavaroja, jotka aikanaan peritään kansalta, ei todellisesta verohelpotuksesta voi suuria puhua. Kuinka paljon tavallinen veronmaksaja loppujen lopuksi pääsee hyötymään liikevaihtoveron alentamisesta, on kiintoisaa aikanaan nähdä. Vaikeata on joka tapauksessa käsittää, miksi maalaisliitto ei asettanut ensisijaiseksi tulo- ja omaisuusveron

alentamista. Siitä olisivat selvästi hyöttyneet sekä palkannauttijat että tuottajat eivätkä suinkaan vähiten maataloustuottajat.

Leipäviljaomavaraisuutemme on yhä edelleen pelottavan alhainen. En ole huomannut tehdyn mitään merkittävää sen korottamiseksi. Kun hyvin käsitetään ulkomaankaupan merkitys talouselämällemme, olisi ehdotomasti huolehdittava siitä, ettemme omasta syystämme menettäisi ainoatakaan kauppays-täväämme ja että säilyttäisimme sen, mikä juuri tälläkin alalla on tärkeintä ja kaiken muun edellytys: vapauden.

Herra puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä tulee suhtautumaan budjettiin ja sen yksityiskohtiin täysin asiallisesti, niinkuin on tapahtunut aina ennenkin.

Ed. Österholm: Herr talman! Regeringen har haft förmånen att få lägga fram sin budgetproposition i en ekonomisk situation och ett allmänt inrikespolitiskt stämningssläge, som är betydligt gynnsammare än den sträva atmosfär och den kampberedda stämning som rådde för ett år sedan. Den ekonomiska bedömningen oroas nu inte av alarmerande prognoser om svårigheter för exporten och sysselsättningsläget. Av fjol-årets hetsiga debatter om kostnadskrisen dröjer nu kvar endast en svag återklang i propositionens motivering. Regeringen förtröstar inte utan en viss optimism på att konjunkturen skall stå sig. Med denna fördelaktiga utgångspunkt har budgeten kunnat läggas upp utan att pressas av hårda sparsamhetskrav. Den har i själva verket utformats med rätt rund hand. De flesta samhällsintressen har i stort sett fått sin skäliga omvårdnad och ur den synpunkten bör budgeten undgå en skarpare kritik. En annan sak är att det inte är lätt att upptäcka den röda tråden, den ledande tankegången i regeringens finanspolitik, för vilken budgeten skall vara ett uttryck.

Utgifterna har gått upp med 12 miljarder utöver statsförslaget för innevarande år, sådant det gestaltade sig efter omarbetningen i riksdagen. Denna ansvällning motiverar regeringen främst med att propositionen förutsätter en skattesänkning till ett belopp, som ungefär motsvarar utgiftsökningen, att utgifterna har beräknats med en större realism än förr och att det länge försummade försvaret skall få en välbehövlig

omvårdnad. Med i alla fall måste budgeten balanseras upp genom ett lån på samma belopp, 12.5 miljarder.

Beträffande skattesänkningen syns det mig, att den i två hänseenden har fått en annan utformning än man var benägen att vänta. För det första hade skattebetalarna gjort sig förhoppningar att äntligen få en lättnad på den punkten där skattebördan känns tyngst, inkomstskatten till staten. Också en utåt stark regering kan ha behov av den goodwill som skattelindringar grundlägger, men som psykologisk faktor är sänkningen av omsättningsskatten inte lika effektiv som en lindring av inkomstskatten. Regeringen manar skattebetalarna att ge sig till tåls och menar att sänkningen av inkomstskatten lämpligast kan ske i samband med reformen av skattelagstiftningen, om vilken proposition utlovas. Man har dock en viss erfarenhet av de komplikationer, som kan möta skattereformen under behandlingen här i riksdagen och man måste räkna med att det kan dröja, innan den kommer till stånd. En sänkning av skatteskalan kan genomföras när som helst inom ramen för den nuvarande lagstiftningen, då statens ställning det medger. Denna lättnad bör komma nästa år.

Inte heller hade man från början utgått från, att sänkningen av omsättningsskatten skulle gå fram över hela det vida fältet av produktion och import, där omsättningsskatten gör sina verkningar gällande, utan att den skulle begränsas till varugrupper, som har en särskild betydelse för levnads-kostnadsnivån. Regeringen har avstått från den tanken, antagligen även med beaktande av att antalet varuslag, för vilka omsättningsskatten har en direkt inverkan på index, är rätt ringa. Med då regeringen föreslår en sänkning över lag, undgår man inte att ta med i räkningen, att en sänkning längs hela linjen måhända inte kommer att tillräckligt klart bryta igenom prisbildningen och ge sig till känna i en motsvarande pris-sänkning, utan till större eller mindre del stannar på vägen någonstans mellan producenterna och konsumenterna. Regeringen måste ju dock ha övervägt också den sidan av saken och förvissat sig om att skattesänkningen kan genomföras så, att den får sin avsedda verkan på prisnivån. Detta betraktar man som en självfallen förutsättning för

att en så stor statsfinansiell operation över huvud sättes i verket, och regeringen har iklätt sig ansvaret för att reformen genomförs så, att den faktiskt kommer skattebetalarna till godo. Lyckas operationen, så har därmed tagits ett steg i riktning mot en sänkning av levnadskostnaderna som kan vara av betydelse för utvecklingens gång i fortsättningen och vara en uppmuntran för dem som trots allt inte har upphört att hoppas, att det en gång skall bli billigare att leva i vårt land.

Man tar fasta på regeringens försäkran att uppläggningsen av budgeten eftersträvat att så noggrant som möjligt uppskatta anslagen efter de verkliga behoven, så att det under nästa år inte vore nödvändigt att i samma utsträckning som förr ty sig till hushållningen med tilläggsbudgeter. Här har under efterkrigstiden presenterats en lång rad friserade budgeter, som utelämnat oundgängliga statsutgifter och upptagit förslagsanslagen till alltför låga belopp i det visserligen begripliga, men inte godtagbara syftet att göra budgetproblemet lättare att lösa. Det har varit riksdagens otacksamma uppgift att justera finansministrarnas kalkyler uppåt med risk att kritiseras för rundhänthet med statens medel. Om det visar sig att regeringens försäkran om budgetens sanningvärden håller streck och att tilläggsbudgetens betydelse kan väsentligt reduceras, så har ett viktigt framsteg gjorts till förmån för en ordnad hushållning. Man vill ändå dröja med berömmet för att se hur det går, när granskningen i statsutskottet har slutförts och det för övrigt blir klart, hur budgetens kalkyler står sig inför verklighetens krav.

Försvaret skall nu omsider bli föremål för omvårdnad. Det är inte för tidigt, för dess intressen har under efterkrigsåren varit nedvärderade och missgynnade. Detta har självfallet gjort uppgiften tung för dem som har haft att bära upp försvarets sak och det bästa möjliga av situationen. De brister, som har framträtt i manskapets kost och beklädnad har rättats till, och i stort sett lär det i denna del inte finnas mycket att anmärka på. Det har också under senare år arbetats på att förbättra manskapets och officerarnas inkvarteringsförhållanden, som på flera håll har varit otillfredsställande efter förlusten av kasärnerna i östra delen

av landet. Men ännu återstår mycket att göra, innan inkvarteringen i baracker är helt avskaffad, innan de gamla kasärnerna har försatts i hyggligt skick och både manskap, stampersonal och officerare har fått tillfredsställande bostäder. Man måste minnas att försvarsviljan och inställningen till försvaret över huvud i betydande grad är beroende av hur manskapet har det ställt under tjänstgöringstiden. Men också stampersonalen och officerarna har legitima anspråk, som bör beaktas. Med gillande följer man försvarsministrarnas bemödanden att fullfölja byggnadsprogrammet med hjälp av de visserligen blygsamma anslag som står till förfogande. Trivseln inom armén har åtskilligt att betyda för hela militärinstitutionens ställning i folkets medvetande.

Nu är det i alla fall främst fråga om grundanskaffningarna, för vilka bland kapitalutgifterna föreslås ett anslag på 1.8 miljarder. Med detta belopp kan väl de mest framträdande bristerna avhjälpas, men det är klart att det inte hjälper med ett engångsanslag. Det är för resten inte värt att göra stort väsen av detta anslag. Det är ungefär i storlekssklass med anslaget till stöd åt sockerbetsodlingen, för sänkningen av priset på konstgödsel, för ökning av järnvägarnas rullande materiel eller för att bygga en ny isbrytare. Försvarets huvudtitel i den ordinarie budgeten har fått en påökning på en halv miljard, men utgör dock endast cirka 4.5 % av statsbudgeten. Det är inte mycket i en tid, då nästan hela världen rustar upp och också småstater offrar en stor del av budgeten för militära ändamål. För mig framstår alltid omvårdnaden om försvaret som ett uttryck för omvårdnad om ungdomen. Det ligger en tyngande moralisk förpliktelse däri att det blir tillsett att det inte någonsin kan komma i fråga att ungdomen skickas i fält utan en hög utbildningsstandard och utan att det finns utrustning och förråd. Sitt förslag om grundanskaffningsanslaget motiverar regeringen med hänvisning till „våra internationella åtaganden”. Ansvar för ungdomen och landets framtid står dock över allt annat som det förpliktande motivet.

Kulturbudgeten framträder denna gång i ett annat skick än för ett år sedan. De ordinarie utgifterna har fått en påökning på 1 118 miljoner och är uppe i 20 miljarder.

Dessutom finns bland kapitalutgifterna anslag på sammanlagt 2.6 miljarder. Denna ökning av kulturanslagen är glädjande, men signalerar inga nyheter på undervisningsväsendets område utan hänför sig till en välbehövlig omskötsel av det bestående utan att man dock kan säga att bristerna i yttre hänseende beträffande skolbyggnader, inventarier och undervisningsmateriel vore på god väg att bli avhjälpata. På tal om skolbyggnaderna antecknar jag med tillfredsställelse, att regeringen har gjort Andra svenska lyceum i Helsingfors rättvisa genom att anvisa ett anslag för en byggnad. Därigenom kommer en fläck på statsläroverkens standard i landets huvudstad att i sinom tid utplånas. Det är för staten en stor och förpliktande uppgift att bygga nya skolor och att försätta de gamla i skick. Särskilt illa är det ställt med de privata läroverken, som är i trängande behov av statens hjälp för att få egna hus och kunna arbeta i tillfredsställande förhållanden. Med beklagande har jag konstaterat, att det inte finns något anslag till understöd och lån åt privatläroverken för byggnadsändamål. För folkskolans vidkommande hänför sig intresset för dagen närmast till att lagstiftningen om folkskolan och om totallönesystemets tillämpning i lärarnas avlönning äntligen bringas till ett positivt avgörande. Anmärkningen för dröjsmål träffar inte regeringen, som två gånger har avlämnat propositioner i dessa ämnen. Behandlingen har stagnerat i riksdagen och bör påskyndas. Ju längre det dröjer med förverkligandet av löftena om totallönesystemets införande, desto större tyngd får yrkandet från lärarnas sida att erhålla vederlag för den långa tid som de nödgats vänta på den löneförbättring som totallönesystemets införande utgör.

Var gång det blir tal om vara skolförhållanden, kommer man tillbaka till det beklagliga faktum, att reformen av skolsystemet i hela dess vidd inte har kunnat föras fram en tum på sin väg. Alla är medvetna om de rådande bristerna, framför allt anknyttningen mellan läroverket och folkskolan och yrkesundervisningens ställning i skolorganisationen. Senast har undervisningsministern i svaret på ett spörsmål påmint om dessa och en del andra brister. Men han har inte gett något bestämt löfte om att beredningen av totalreformen skulle komma i gång igen i en

nära framtid. Det förefaller som om han vore tillfreds med läroverkskommitténs betänkanke och de specialutredningar, som har verkställt på folkskolans område. Det är dock endast delproblem, som i de sammanhangen har behandlats. Man måste vara medveten om, att skolreformen inte kan genomföras i en handvändning genom att riksdagen stiftar en lag. Den förutsätter liksom i Sverige år eller årtionden av undersökningar och försöksverksamhet, innan klarhet kan vinnas om grundlinjerna för framtidens skola i Finland. Både andliga och materiella intressen är beroende av om man nöjer sig med att lappa på den gamla organisationen eller om skolans problem ställs under debatt och utredning i ett sammanhang med på en genomgripande reform. Man förhastar sig sannerligen inte, om man i en nära framtid sätter förberedelserna i gång, för det räcker länge förrän konturerna av en reform, som man kan ena sig om, börjar skymta fram.

Ed. P a s a n e n: Herra puhemies! Kuluvalle vuodelle tehty tulo- ja menoarvioesitys oli liian pessimistinen. Nyt käsiteltävänä olevaa esitystä lienee sen sijaan pidettävä liian optimistisena. Tämähän lähtee arvioinnista, että kansantulomme tulee kuluvana vuonna nousemaan noin 6 % suuremmaksi kuin vuonna 1953. Tältä pohjalta on arvioitu, että esim. tulo- ja omaisuusveron tuotto on 8 miljardia mk suurempi kuin se oli tänä vuonna, vaikka veroasteikko pysyy samana, ja että liikevaihtoveroa voidaan alentaa neljänneksellä, vaikka budjetin loppusummat nousevat huomattavasti entisestään.

Voidaan syystä kysyä, onko tällainen optimismi täysin oikeutettua. Talouselämämme on varsin suhdanneherkkä. Pienetkin muutokset pääasiallisten vientitavaraimme markkinoilla voivat vaikuttaa hyvin merkittävästi ja laajasti koko maamme talouselämään. On mahdollista, että vientisuhdanteet muuttuvat. Myös esiintyy muita varteenotettavia tekijöitä. Niinpä indeksikriisin onnellinen ratkaisu on vielä epävarma ja riippuu useista eri tekijöistä. Lainavarojen saanti budjetin tasapainoittamiseen niin suuressa määrin kuin on edellytetty, ei myöskään rahamarkkinain kireyden vuoksi ole ilman muuta selvä, eikä valtion kilpailua erikoisetu- ja an-

tamalla voida tuotanto- ja elinkeinoelämän kannalta pitää tällaisessa tilanteessa oikeaan osuneena. Onhan tukkuhintaindeksi nimitäin vuoden 1938 jälkeen kohonnut yli 15-kertaiseksi, kun sen sijaan rahalaitostemme ottolainaus on päässyt vain 14-kertaiseksi, joten epäsuhte kysynnän ja tarjonnan välillä rahamarkkinoilla on aivan ilmeinen. Syitä, jotka kehoittavat suurempaan pidättävyyteen kuin hallitus edellyttää, on siis olemassa.

Mutta jos hallituksen optimismia olisi pidettävä oikeana, niin eikö sen olisi juuri pitänyt kehoittaa laatimaan tulo- ja menoarvioesitys toisin, kuin nyt on tapahtunut? Nousukauden vallitessahan valtion menotuloudessa olisi pyrittävä supistuksiin ja ylijäämää osoittavaan budjettiin eikä työnnettävä inflatiota edistävää ostovoimaa entistä enemmän liikkeelle. Nyt hallitus kuitenkin antaa talousarvioesityksen, missä menojen loppusumma ylittää noin 12 miljardilla markalla vuoden 1954 varsinaisen tulo- ja menoarvion vastaavan loppusumman, jota sitäkin on pidettävä liian korkeana, ja päättyy 13 000 milj. markan vajaukseen. Sitä paitsi lisämenoarvioista ilmeisesti ei ensi vuonna-kaan voida välttyä, kun mm. siirtoväen lisäkorvauskysymys on ratkaisematta. Ei voitane muuta kuin todeta, että hallitus on jättänyt käyttämättä mahdolliseksi myöntämänsä tilaisuuden pyrkiä rahaolojemme ja talouselämämme pysyvään vakauttamiseen. Syynä lienee lähinnä se, että suuret hallituspuolueet eivät ole päässeet yksimielisyyteen menoissa, vaan on ollut taaskin noudatettava vanhaa menetelmää: tässä on sulle, tässä mulle. Siihenhän ristiriidat helposti vievät tällaisessa kahden suuren hallituksessa, joka yleensä kansalle tulee kalliiksi.

Tulo- ja menoarvioesitykseen jääneestä suuresta vajauksesta huolimatta hallitus ehdottaa liikevaihtoveron yleistä alentamista 25 %:lla. Tyydytyksellä on todettava, että edes tällainen pieni askel veronalennuksen tiellä esitetään otettavaksi. Tämä tietää kuitenkin parhaassa tapauksessa vain 3—4 %:n määräästä hintojen laskua, ja mahdollista on, että varsinkaan alussa hintojen lasku ei ole yhtä selvä ja suuri kuin valtion tulojen menetys tältä kohden. Mihinkään säännöstellyn jälleen laajentamiseen tai uusimiseen, johon asian yhteydessä myös lienee viitattu,

ei kuitenkaan olisi mentävä, sillä se merkit-
sisi takaperoista kehitystä aikana, jona ke-
hitys muualla kulkee yhä suurempaa kaupan
vapautta kohti. Valitettavaa on, että halli-
tus ei samassa yhteydessä ole päässyt yksi-
mielisyyteen rakennustarvikkeiden liikevaih-
toveron poistamisesta, jota kansanpuolueen
eduskuntaryhmän puolelta on jo kauan vaa-
dittu, mutta jota hallituspuolueiden taholta
ei ole haluttu hyväksyä, koska siihen muka
ei ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia.
Valtiotalouden kehitys on kuitenkin selvästi
osoittanut, että siihen olisi ollut mahdolli-
suudet ja että se olisi pitänyt jo aikoja sit-
ten suorittaa, — ei sosialidemokraattien eh-
dottamana veronpalautuksena, joka ilmeisesti
aiheuttaisi asiassa sotkua, täytöntöönpanovai-
keuksia ja mahdollisuuksia väärinkäytöksiin,
vaan meidän ehdottamallamme veronpoisto-
linjalla. Jos niin olisi tapahtunut jo ennen
näitä aikoja, emme todennäköisesti olisi nyt
lainkaan siinä vakavassa indeksikriisissä,
josta ulospääsyä etsimme, sillä ilmeisesti olisi
tuolla liikevaihtoveron poistolla ollut erittäin
huomattava rakennustoimintaa elvyttävä,
vuokratasoa alentava, asuntopulaa helpot-
tava ja rahanarvoa vakauttava vaikutus.

Myös ovat kansalaiset kärsimättömästi
odottaneet, että hallitus jo vihdoin olisi
välttämien verojenkin muodossa esittänyt
kevennettäväksi kohtuuttomaksi paisunutta
verotaakkaa. Tällainen odotus on ollut sitä-
kin oikeutetumpaa, kun huomattava määrä
valtion aikaisempia menoja jää ensi vuonna
pos. Myös olisi siihen ollut mahdollisuuksia
esim. supistamalla hyvän taloudenpidon vas-
taiseksi katsottavia tukipalkkioluontoisia me-
noja sekä todennäköisesti myös asutusrahas-
toon ja Valmet Oy:n osakepääoman korotuk-
seen ehdotettuja summia, ehkäpä jonkun
niistä kokonaan poistamallakin. Varmaan
lopulta nekin, joiden hyvittämiseksi näitä
avustuksia on tarkoitettu, verrattain pian
olisivat tyytyväisempiä kuin nykyisin näh-
dessään verojensa alentuvan, talouselämän
kehittyvän vakaasti ja heidänkin toimeentu-
lonsa kohenevan omatoimisen ja vastuullisen
elinkeino toiminnan tuloksena. Nämä odotuk-
set ovat kuitenkin taas raukeamassa tyhjiin.
Kansalaisia lohdutetaan sillä, että valmis-
teilla on uusi verolakiesitys. Sen laiksi val-
mistuminen ja voimaantulo tulee kuitenkin
varmaan viemään niin paljon aikaa, että

siitä ei nykyisiin vaikeuksiimme apua tule.
Se on siis heikko lohdutus veronmaksajalle,
joka varmaan jo ajattelee tuota vanhaa sa-
nanpartta: „Ennen kurki kuolee, ennen kuin
suo sulaa”. Liikevaihtoveron alennuskin, joka
sellaisenaan tietysti on paikallaan, joudutaan
esitysten mukaan pääosaltaan maksamaan
valtion ottamilla uusilla lainoilla, jotka, mi-
käli ne onnistutaan vielä saamaan, on aika-
naan maksettava takaisin, ja joiden määrällä
ennestäänkin kireät rahamarkkinat ilmeisesti
vain vaikeutuvat.

Budjettia laadittaessa on siis tälläkin
kertaa menetelty niin, että pois jääneitä
valtion menoja ei ole käytetty verojen
alennuksiin, vaan uusiin ja lisääntyviin
valtion menoihin. Esitetyt väitteet, ettei
budjettiesitykseen tosiasiaa sisältyisi li-
säyksiä, ovat aiheettomia. Siihen on hallitus-
puolueiden pyrkimystä silmällä pitäen
pantu uusia määrärahoja ja lisätty entisiä
sekä siten eliminoitu pois mahdollisuus
välttämättömien ja todella vaikuttavien vero-
helpotusten aikaansaamiseen, vaikka siihen
ainakin nyt jo olisi ollut tilaisuus.

Myös toisessa suhteessa on tämä budjetti-
esitys monille kansalaisillemme pettymys.
Virkamiehet samoin kuin elinkeinoelämän
palveluksessa työskentelevät ammattipäte-
vyyden hankkineet työntekijät ovat jo kauan
kärsivällisesti odottaneet, että heidän palk-
kauksessaan olevat ilmeiset epäkohdat korjat-
taisiin yleisen palkka- ja hintatason mukai-
siksi. Esitys jättää nämä, viran ja toimen
haltijain saamista lupauksista huolimatta,
yhä vain odottamaan ja epäoikeudenmukai-
seen asemaan, kuten tässä keskustelussa vielä
erikseen ryhmämme taholta tullaan osoitta-
maan. Korjaus tässäkin suhteessa olisi nyt
vihdoinkin jo aikaansaattava, sillä vaikeata
on heidän ymmärtää, että esim. tukipalkkioi-
hin valtiolla riittää varoja, mutta ei oikeu-
denmukaisen palkkauksen järjestelyyn omille
uskollisille palvelijoille, viran ja toimen hal-
tijoille.

Tukipalkkioista puheen ollen ei voida si-
vuuttaa sitä tosiasiaa, että tässä suhteessa
olemme tekniikan kehityksen johdosta joutu-
neet ilmeisesti uusien ratkaisujen eteen. Ylei-
senä ilmiönä voitaneen pitää sitä, että vaikka
maataloustuotannon määrä useimmissa mais-
sa lisääntyy, maatalousväestön suhteellinen
ja absoluuttinen määrä vähenee. Tämä joh-

tuu yhä yleisemmästä koneellistumisesta ja rationalisoitumisesta maataloudessakin. Maataloutemme nykyisellään ei näytä olevan kilpailukykyinen toisten maiden maataloustuotannon eikä oman maamme muiden elinkeinojen kanssa (Eduskunnasta: Niinkö arvellet!). Tämän johdosta olisi sitä kehitettävä meilläkin siihen suuntaan, että se kykenee kilpailemaan tuotteillaan. Avustuksilla, palkkioilla ja lainoilla ei mitään elinkeinoa jatkuvasti voida pitää yllä. Maatalousammattiin ja -tuotantoon tähtäävä toiminta olisi siis ehkä keskitettävä jo olemassaolevilla vanhoilla ja vasta muodostetuilla viljelmillä suoritettaviin teknillisiin parannuksiin ja niiden suorittamisen jälkeen vasta pellon laajentamiseen. Joka tapauksessa tarvitaan kokonaan uusia suunnitelmia ja menetelmiä, jotta pysyisimme tällä tärkeällä elinkeinonalalla kansainvälistäkin mittapuuta käyttäen kilpailukykyisinä ja säästyisimme sen keino-tekaisesta tukemisesta.

Kun budjettiesitys nyt tulee valtiovarainvaliokunnassa käsittelyyn, onkin toivottavaa, että varsinkin edellä kosketeltuihin seikkoihin siellä kiinnitettäisiin vakavaa huomiota.

Ed. Hietasen käyttämän puheenvuoron johdosta minä pyytäisin korostaa, että budjettiesityksen perustelut ovat täysin oikeat (Ed. Hietanen: Miltä kohtaa?). — Puolustuslaitoksen kohdalta nimenomaan (Ed. Hietanen: Mihinkä sopimuksiin se perustuu?). — Se perustuu Pariisissa tehtyyn rauhansopimukseen sekä Moskovassa tehtyyn ystävyys- ja avunantosopimukseen. Rauhansopimuksessa on määriteltä, minkälainen meillä tulee ja saa olla puolustusvoima, ja ystävyys- ja avunantosopimuksessa on nimenomaan sanottu, että Suomi uskollisena velvollisuuksilleen itsenäisenä valtakuntana sitoutuu puolustautumaan omaa maataan ja sen kautta mahdollisesti toista sopimuskumppania vastaan suuntautuvalta hyökkäykseltä kaikin käytettävissä olevin keinoin (Oikealta: Ed. Hietanen ei hyväksy niitä sopimuksia!). — Ei kai ed. Hietanenkaan tahtone väittää, että tällaisen puolustamisen voi suorittaa tyhjin nyrkein? Siinä tarvitaan nykyaikaisia välineitä, ja tämä määräraha tarkoittaa niiden hankkimista ja varaamista. Jokaisen suvereenisen valtakunnan ensimmäinen tehtävä on huolehtia maansa ja kansalaistensa turvallisuudesta (Ed. Hietanen: Sopimuksessa ei sitä määrätä!). Sitä on jo-

kainen kansalainen oikeutettu vaatimaan, ja kun sitä vielä edellyttävät myöskin meidän tekemämme ja minun nähdäkseni ed. Hietasenkin hyväksymät kansainväliset sopimuksetkin, niin minusta asiassa ei ole minkäänlaista epäselvyyttä.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 17,02.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies **Fagerholm**.

Lähetekeskustelu jatkuu:

Ed. Järvi: Herra puhemies! Olemme voineet tyydytyksellä todeta, että kansamme elintaso on viime vuosina tuntuvasti noussut. Valtiovarainministeriön kansantalousosaston talouspoliittinen tilannearviointi osoitti, että varsinkin kulumassa oleva vuosi ja todennäköisesti vielä seuraavakin muodostuvat taloudellisesti edullisiksi, ja näin ovat edellytykset jatkuvalle elintason nousulle olemassa. Tunnetut talouselämäälle koskevat säädökset, lähinnä hintoja ja palkkoja koskevat, ovat kuitenkin käytännössä johtaneet siihen, että hyvinvoinnin lisäys on jakautunut varsin epätasaisesti eri kansalaispiirien kesken. Niinpä voidaan tilastollisesti osoittaa, vaikka asia muutenkin on yleisesti tunnettu, että virkasuhteessa olevien henkisen työn tekijäin, virkamiesten ja opettajien, elintaso on viime vuosina laskenut johtuen siitä, että elinkustannukset ovat pikkuhiljaa nousseet ja heidän palkkatasonsa on samanaikaisesti jäänyt jälkeen yleisestä palkkatasosta. Virkamiesten palkat ovat asiallisesti yhä sillä tasolla, mille ne jäädytettiin keväällä 1951. Ne pari kuoppakorotusta, jotka sen jälkeen palkkausluokkiin sijoituksen tarkistuksen muodossa on suoritettu, koskivat vain vaajata kolmattaosaa virkamieskunnasta ja

merkitsivät 2.4 %:n lisäystä virkamiesten palkkaukseen käytettyihin määrärahoihin. Uusi elinkustannusindeksi, johon palkat ovat sidotut, on vuoden 1952 tammikuusta lähtien ollut jatkuvasti yli 100. Elinkustannukset ovat siitä alkaen jatkuvasti olleet siis palkkatasoa korkeammat ja ovat nyt 4 % suuremmat kuin vakauttamisen alkaessa. Näin ollen kaikki ne palkannauttijaryhmät, joiden palkat ovat olleet jäädytettynä indeksin pistelukuun 100, ovat joutuneet kokemaan mainitun prosenttiluvun suuruisen elintason laskun. Muut palkkatyöntekijät ovat saaneet palkkansa nousemaan likipitäen elinkustannusten nousua vastaavalle tasolle. En sano tätä suinkaan sen vuoksi, etten sitä heille soisi. Päinvastoin olen hyvin tietoinen siitä, että ne korotukset ovat olleet tarpeellisia, ja on olemassa ruumiillisen työn aloja, joiden palkkausta ei suinkaan vieläkään ole pidettävä tyydyttävänä. Mutta tähän suhteeseen on kajottava nimenomaan sen tähden, että kun virkamiesten palkat järjestettiin keväällä 1950, niin valtiovaltan taholta luvattiin, että niiden ja yleisen palkkatason suhde tullaan säilyttämään. Tätä lupautta ei ole täytetty. Niinpä maataloustuottajien edustajat maatalouden hintatoimikunnassa mainitun toimikunnan mietintöön liittämässään lausunnossa esittävät, että yleisen palkkatason nousu syksystä 1951 olisi laskelmissa otettava 3.4 %:n suuruisena. Teollisuuslehdessä taas sanotaan: „Jos vuoden 1951 syyskuuta pidetään lähtökohtana, on palkkatason nousu syyskuuhun 1953 mennessä todettu 6—7 %:ksi teollisuuden toimihenkilöryhmissä.” Puuttumatta tämän enempää yksityiskohtiin on todettava yleisesti jo myönnettävän, että vakauttamisen aikana ovat palkat liukuneet ylöspäin. Poikkeuksen tekevät vain virkamiehet ja ne ryhmät, joiden palkat ovat sidotut valtion virkamiesten palkkoihin.

Henkisen työn tekijäin palkkojen paikoillaan pysymisestä, mikä on merkinnyt uuteen palkkakuoppaan jäämistä, talouspolitiikkamme johdossa olevat miehet ovat hämmästyttävällä yksimielisyydellä vaienneet. Unohdettu on sekin, että samanlainen jälkeenjääminen tapahtui jo ennen vuoden 1951 vakauttamista. Virkamiehet saivat A-korotuksen pienempänä kuin muut palkannauttijat. Virkamiehille A-korotus oli 8 %, mutta muille valtion komitean suorittaman tutkimuksen

mukaan keskimäärin 11 % eli siis 3 % enemmän. Mainituissa komiteassa virkamiesjärjestöjen edustajat todistivat, että erotus oli peräti 6—8 %.

Jos sitten vertaamme palkkojen kehitystä sodan edelliseen tasoon, huomataan, että teollisuustyöväen palkat ovat nousseet miehillä 20-kertaisiksi ja naisilla 25-kertaisiksi. Kaupunkikuntien työväen palkat niin miehillä kuin naisillakin ovat nousseet 19-kertaisiksi. Tämä kehitys on varmaan ollut täysin aiheellista, eikä asianani ole tätä arvostella. Mutta on ilmeinen epäoikeudenmukaisuus tapahtunut siinä, että samanaikaisesti virkamiesten palkat ovat keskimäärin kohonneet vain 12-kertaisiksi. Näiden kertomien vertauskelpoisuus tahdotaan usein tehdä kyseenalaiseksi väittämällä, että meidän kaikkien muistissa hyvänä pidetty tasapainoinen sotien edellinen aika ei sittenkään palkkasuhteisiin nähden sovellu vertailukohdaksi. Niin lieneekin laita, koskapa jo silloin pankinjohtaja Kivialhon johdolla toiminut valtion komitea totesi, että virkamiesten palkat jo vuonna 1939 olivat noin 15 % yleisen palkkatason alapuolella. Kun ne siitä tasosta nyt, kuten mainitsin, ovat keskimäärin vain 12-kertaiset muiden palkkaryhmien ollessa noin 20-kertaiset, eivät väitteet ainakaan virkamiesten suhteen syntyntyttä epäkohtaa pienennä, päinvastoin.

Koska kuitenkin on niitä, jotka eivät hyväksy sodan edellisiä palkkoja vertailujen pohjaksi, niin vertailtakoon nykyisiä palkkoja syksyn 1950 palkkoihin, jolloin päädyimme samaan lopputulokseen, että valtiolta ei ole kyennyt lupaustaan täyttämään ja pitämään palkkatasoa vakavana. Sosiaalisesta Aikakauskirjasta voimme poimia seuraavat numerot, jotka osoittavat, miten keskituntiansiot ovat syksystä 1950 nousseet. Teollisuuden työväki: miehet 30.8 %; naiset 35.4 %; kaupunkikuntien työväki: miehet 35.4 %, naiset 25 %; valtion tie-, rata- ym. sellaiset työt: urakkatyö 30.1 % ja aikatyö 31.8 %; rautatiehallituksen varasto- ja koneosastojen alaiset työt: varasto-osastolla urakkatyö 23.8 %, aikatyö 21.1 %, koneosastolla urakkatyö 37.4 % ja aikatyö 30.7 %. Valtion virkamiesten vastaava prosentti on 18.3, joten jälkeenjääminen virkamiesten kohdalla viimeisten neljän vuoden aikana on hämmästyttävän suuri. Ottaen huomioon koko sodan jälkeisen palkkakehityksen ovat henkisen

työn tekijäin palkat 15—20 % yleisestä palkkatasosta jäljessä.

Kun viralliset tilastot osoittavat asiain tilan tällaiseksi, on ymmärrettävää, että asianomaiset palkannauttijaryhmät eivät voi enää vaieten seurata tilanteen kehittymistä yhä huonompaan suuntaan. Ilmeistä onkin, että virkamiesten ja yleensä henkisten työn tekijäin palkka-asia on omalla painollaan nousmassa sellaiseksi valtakunnalliseksi pulmakysymykseksi, jota ei enää voida vai tiololla sivuuttaa. Mitä pidemmälle aika kuluu, sitä vaikeammin se on hoidettavissa. Olisi odotanut, että nyt, kun siihen on mahdollisuutta, hallitus olisi budjettiesityksessään varannut määrärahan tarkoitusta varten. Kun näin ei ole tapahtunut, on pakko aloiteoikeutta käyttäen tuoda jälleen virkamiesten palkankorotuskysymys eduskunnan pohdittavaksi. Aikaisemmin on vastustettu virkamiesten palkkojen korotusta vetoamalla sota-korvauksiin, siirtoväen asuttamiseen ja jälleenrakennustoimintaan tai ulkomaankaupamme vaikeuksiin. Kun edellämainituista vaikeuksista jo on selvitty ja maamme taloudellinen asema on parempi kuin mitä se on ollut koskaan vuoden 1939 jälkeen, niin nyt on jo tullut aika järjestää virkamiestenkin palkkakysymys tyydyttävällä tavalla.

Ed. Junnila: Herra puhemies! Suorittaessa lisäbudjetin lähetekeskustelua viime toukokuun 25 päivänä huomautin tältä paikalta, että hallituksen oltua silloin vallassa vasta muutamia viikkoja kukaan ei voi koh-tuudella vaatia, että hallituksella jo silloin olisi esitettävänään huolellisesti ajateltu, yksityiskohtainen, yleinen talouspoliittinen suunnitelma. Mutta, huomautin edelleen, viimeistään syyskuussa, sitten kun käydään lähetekeskustelua varsinaisesta budjetista, hallituksella täytyy tällainen ohjelma olla esitettävänään. Talouspoliittiset vaikeudet eivät ole meiltä suinkaan päättäneet, vaikka viensuhdanteemme ovat parantuneet.

Tämä syyskuu budjetin lähetekeskustelui-neen ja muine sesongin alkamista osoittavine merkkeineen on saapunut, ja yleisen talouspoliittisen ohjelman tarve on käynyt yhä ilmeisemmäksi. Totta kyllä maailmankaupan liberalisoimiseen ja valuuttojen vapaan vaihtokelpoisuuden palauttamiseen liittyvät suunnitelmat, mitkä kypsyessään pakottavat meidät aikanaan hyvin syvälle meneviin talous-

politiikkamme tarkistuksiin, saattavat vielä viipyä ennen toteuttamistaan. Tässä suhteessa meillä voi vielä olla edessämme armon aikaa, jonka kuluessa meidän pitäisi mukauttaa oma kustannustasomme sellaiseksi, että meidän teollisuutemme, erityisesti meidän kotimarkkinateollisuutemme, kykenee vastaanottamaan sen kiristyvän kilpailun, jota näitten suunnitelmien toteuttaminen välttämättä aikanaan tulee merkitsemään.

Mutta vaikka tämäkään odotusaika ei muodostune ylen pitkäksi, pahinta on, että tänäkin aikana meidän kustannustasomme näyttää pyrkivän yhä vain kohoamaan tulevia vaikeuksia siten aina vain lisäten. Kaikki seuraavat näinä viikkoina huolestuneina elinkustannusindeksin kohoamista yhä lähemmäksi sitä kriittillistä pistettä, jonka saavuttaminen vuoden 1951 syksyn vakauttamis-sopimuksen mukaisesti johtaa yleiseen 5 %:n palkkojen korotukseen ja siten myös uuteen ainakin jonkin mittaiseen inflatiokierrokseen ja kustannustasomme uuteen nousuun. Huoli rahanarvon säilymisestä on kansalaisten keskuudessa lisääntymässä ja saattaa lähiaikoina johtaa erinäisiin ei toivottaviin reaktioihin.

Hallituksen asiana olisi siis jo tähän mennessä ollut esittää ohjelma näitten vaikeuksien voittamiseksi. Hallitus on istunut jo siksi kauan, että olisi pitänyt olla aikaa tällaisen ohjelman laatimiseen, ja se nojaa myös eduskunnassa siksi vankkaan enemmistöön, että sen pitäisi voida turvallisesti myös käytännössä saada laatimansa ohjelma läpi-ajetuksi. Mutta siitä huolimatta tuollaista ohjelmaa ei ole näkynyt eikä kuulunut. Herra pääministeri tosin, joka hyvin ymmärtää sellaisen ohjelman tarpeellisuuden ja jonka vilpittömään pyrkimykseen tällaisen ohjelman aikaansaamiseksi kyllä luotetaan, on eräissä viime viikkojen aikana pitämässään puheissa viittaillut tällaisen ohjelman valmistumiseen. Mutta siitä huolimatta ei konkreettisiin käytännön yksityiskohtiin kyllin syvälle menevää ja ehjäksi kokonaisuudeksi muodostunutta ohjelmaa ole hallituksen taholta esitetty eikä ilmeisesti aivan lähiaikoina esitetäkään. Vastahan hallitus asetti tätä varten uuden talousneuvoston, tosin sanoen ryhtyi perustamaan palokuntaa tulipalon jo syttyttyä.

Pääministerillä on ilmeisesti suuria vaikeuksia saada kahdesta eri suuntaan tempo-

vasta voimaryhmästä kokoonpantu hallituskensa pakotetuksi yhtenäiseen tuloksia tuottavaan toimintaan. Tästä johtuu, että kesä on hallitukselta mennyt jokseenkin hukkaan. Mutta näinhän ei voi pitkään jatkua. Yleinen mielipide alkaa yhä enemmän ja enemmän kallistua sellaiseen käsitykseen, että hallitus ei hallitse tilannetta, vaan ajautuu enemmän tai vähemmän avuttomana vaikeata talouspoliittista kriisiä kohden.

Yleisen talouspoliittisen ohjelman valmistuminen viimeistään samanaikaisesti budjetin kanssa olisi ollut välttämätöntä ei vähimmin siitä syystä, että mikä tie valittaneenkin, sillä on oleva huomattava vaikutus valtiontalouteen. Tästä syystä on vaikea ymmärtää sitä herra valtiovarainministerin täällä äsken ottamaa asennetta, että yleiset talouspoliittiset kysymykset eivät hänelle varsinaisesti kuulukaan. Niin kauan kuin yleisestä talouspoliittisesta ohjelmasta ei ole tietoa, niin kauan on kuitenkin budjetin valmistaminen enemmän tai vähemmän epärealistista puuhaa, numeroilla leikkimistä. Jos hallitus aikoo valita pisteostojen tien indeksin kurissa pitämiseksi, tämä vaatii valtion menoja erinäisiä miljardeja, ja mistä nämä miljardit otetaan, jos budjetin meno- ja tulopuoli rakennetaan sillä tavalla kuin hallitus nyt on esittänyt. Jos taas näin ei menetellä, vaan indeksin annetaan kohota 105 pisteen tasoon, se tietää ainakin tämän hetken näkymien jokseenkin varmasti ensi vuoden alkukuukausista lähtien yleistä 5 %:n palkkojen korotusta. Budjetin kautta maksettaneen virkamies- ja muita palkkoja ja eläkkeitä yhteensä ainakin 45—50 miljardia mk. Jos tähän summaan joudutaan vuoden alkukuukausista lähtien lisäämään ainakin 5 %, jo tämä tekijä yksistään lisää valtion budjetin menoja kolmatta miljardia markkaa.

Tietysti hyvällä tahdolla voidaan koettaa nähdä jonkinlaista yritystä talouspoliittisen kokonaisuohjelman laatimiseen niissä eräissä toimenpiteissä, joitten suorittamisen hallitus jo on päättänyt tai joita sen tiedetään suunnittelevan. Näitä ovat lähinnä liikevaihtoveron ja koron alennus, paluu hinnansäännöstelyyn ja uusi lievennetty tullien korotusesitys. Näistä tosin koron alennus ei lainkaan muodollisesti kuulu hallituksen toimivaltaan, mutta siitä huolimatta ainakin eräitten valtioneuvoston jäsenten tiedetään sitä hyvin innokkaasti ajavan ja Suomen Pankin

tiedetään tässä suhteessa olevan tietynlaisen painostuksen alaisena.

Kaikkien näitten toimenpiteitten teho lähestyvän indeksi- ja palkkakriisin laukaisemisen kannalta on kuitenkin erittäin epäilyttävä.

Herra pääministeri muutamia viikkoja sitten Teerijärvellä pitämässään puheessa suositteli nimenomaan liikevaihtoveron alennusta sen takia, että sen avulla voidaan vaikuttaa sekä kustannuksiin että elinkustannusindeksiin, ja myös herra valtiovarainministeri täällä äsken huomautti siitä, että liikevaihtoveron alennus vaikuttaa alentavasti sekä kustannus- että hintatasoon. Korkea, epäilemättä sellaisenaan liian korkea, liikevaihtoveromme onkin tietysti tärkeä kustannuksia korottava tekijä, mutta liikevaihtoveron alennuksen vaikutus erityisesti indeksi- ja palkkakriisin kannalta on jokseenkin mitätön. Indeksiperhehän maksaa liikevaihtoveroa vain 3—4 % tuloistaan, ja niinkuin valtiovarainministerinkin täytyi täällä todeta, näin ollen hallituksen esitys liikevaihtoveron alentamiseksi, vaikka se onkin huomattavan voimakas, ei alentane käytännössä elinkustannusindeksiä kuin pisteen verran, jos loppujen lopuksi sitäkään. Olen jokseenkin varma siitä, että ne, jotka täällä viime vuosina ovat vilpittömästi ajaneet liikevaihtoveron alentamista siinä hyvässä uskossa, että sen avulla todella voitaisiin ratkaisevasti helpottaa laajojen vähävaraisten kuluttajapiirien asemaa, tulevat kokemaan karvaan pettymyksen. Ennustajan osa on tosin epäkiitollinen, mutta pelkään pahoin, että viimeistään ensi vuoden syyskuussa, kun täällä joudutaan käymään uutta budjetin lähetekeskustelua, silloin viimeistään joudutaan toteamaan, että liikevaihtoveron alennuksella, jos se nyt toteutuu, ei saatukaan aikaan odotettua käännettä elinkustannusten kehityksessä. Kun näin on, tuntuu suorastaan onnettomalta, että kun hallitus nyt kerran on katsonut olevan varaa vähentää valtion verotuloja ensi vuoden aikana niin-kin runsaasti kuin parillakymmenellä miljardilla markalla, tämä vähennys kohdistetaan sellaiseen veroon, jonka alennus käytännössä vähiten tuntuu. Jos hallitus olisi edes puoleltästä määrästä, kymmenkunta miljardia markkaa, käyttänyt välittömän tulo- ja omaisuusveron alentamiseen, valtiovarainministeri Sukselainen olisi saanut nimensä, ellei

nyt juuri historiaan, niin ainakin ylen määrien räsitettyjen veronmaksajien kiittolliiseen mieleen finanssiministerinä, joka lopultakin pani veronalennussuunnitelmat todella jotakin merkittäväälle alulle. Nyt sen sijaan on se vaara tarjolla, että valtiovarainministeri veropolitiikallaan uudelleen vaarantaa valtion talouden tasapainon saamatta silti aikaan sellaista veronalennusta, jonka veronmaksajat todella huojuksiksi tuntuivat.

Hallitus on kuitenkin tehnyt valintansa liikevaihtoveron alentamisen hyväksi, ja jokainen veronalennus on tietysti sellaisenaan tervetullut. Kuitenkin kun näin sivullisena tarkkailee tätä hallituksen valintaa, joutuu miettimään, mitenkä väkevä on vainajien mahti elävien ylitse. Kun sosialismin suuret oppi-isät, loistavalahjainen demagogi Ferdinand Lassalle tässä suhteessa etunenässä, satakunta vuotta sitten sinkosivat anateemansa välillisiä veroja vastaan ja suosittelivat välittömiä tulo- ja omaisuusveroja luokkataistelun tehokkaana aseena, suomalainen sosialidemokratia on 100 vuotta myöhemmin, olkoonpa että se liikevaihtoveron alentamistavasta on toista mieltä kuin hallituksen enemmistö, uskollisesti samoilla linjoilla, siitä huolimatta, vaikka hyvin ansaitsevalle sosialidemokraattiselle ammattityömiehellekin tuloveron alennus tuottaisi paljon enemmän konkreettista hyötyä. Ja maalaisliitto ja kansanpuolue puolestaan uskovat olevansa veropolitiikassaan edistyksellisillä linjoilla noudattaessaan tätä sosialistien 100 vuotta vanhaa veropolitiittista doktriinia. He uskovat siihen enemmän kuin selvään jokapäiväiseen kokemukseen, joka osoittaa, missä veronalennus olisi niin talonpojalle kuin henkisen työn palkannauttijallekin todella tuntuva (Ed. Lahtela: Entäs köyhille!).

Koronalennuksen elinkustannusindeksiin vaikuttava teho on vielä paljon mitättömämpi kuin liikevaihtoveron. Niinkuin Suomen Pankkiyhdistyksen puheenjohtaja, pääjohtaja Makkonen, äskettäin eräässä haastattelulausunnossaan osoitti, 1 %:n koronalennus ei vaikuta elinkustannusindeksiin kuin 0.1:n, korkeintaan 0.2:n pisteen alennuksen, mikäli käytännössä vaikuttaisi sitäkään. Koronalennuksesta ei kerta kaikkiaan maksa vaivaa vakavassa mielessä lainkaan indeksikriisin yhteydessä puhua. Mitä koronalennukseen muuten tulee, niin maalaisliiton ja sosialidemokraattien, jotka molemmat sitä

suosittelevat, sietäisi pysähtyä miettimään menettelynsä epäloogillisuutta. Nämä molemmat, joko kustannusten tai elinkustannusten nousuun vedoten, propagoivat parhailaan toinen maataloustuotteitten hintojen, toinen palkkojen korottamista, mutta samassa hengenvedossa ne vaativat, että tallettajien, jotka muutenkin ovat joutuneet sodanjälkeisen talouspolitiikan tyhmyyksien maksajiksi, korkotuloa alennettaisiin siinä parinkymmenen prosentin tienoilla. Sitähän tietäisi se, jos talletuskorko alenisi 5.5 %:sta 4.5 %:iin (Ed. Tervo: Vähenisivät pankkienkin tulot!). — Mitä se pankkien tuloihin vaikuttaa, ministeri Tervo? Pankit elävät marginaalista eivätkä talletuskoron absoluutisesta korkeudesta. Ehkäpä maalaisliitto ja sosialidemokraatit kuitenkin ovat vain johdonmukaisia tavanmukaisessa poliittisessa menettelyssään ajatellessaan, että mitäpä säästäjistä, nehan ovat järjestymätöntä joukkoa, eikä niistä niin ollen kannata politiikan kyynillisessä pokeripelissä välittää. Tällä kertaa saatetaan kuitenkin erehtyä. Tallettajat voivat reagoida tällä kertaa tavalla, joka täytyy ottaa hyvin vakavasti huomioon.

Sekä liikevaihtoveron että koronalennuksen indeksiä alentava teho on siis hyvin mitätön. Tämän hallitus vaistonnee itsekkin, koska sen täytyy miettiä muita talouspoliittisia keinoja. Näin ollen se on turvautunut hinnansäännöstelyn palauttamiseen. Hinnansäännöstelyhän on jo palautettu sähkötariffien, raitiotie- ja bussimaksujen kohdalta ja uusia samansuuntaisia toimenpiteitä lienee tulossa. Hallitus toisin sanoen on ryhtynyt tekemään tyhjäksi sitä talouselämän vapauttamisen ja olojen normalisoimisen politiikkaa, jonka Tuomiojan hallitus pani alulle ja jota myös nykyinen hallitus ohjelmaajuluksessaan lupasi jatkaa (Ed. Tervo: Tyhmyyksiä täytyy karsia aina!). — Oliko tyhmyys se ohjelmaajulistus, ministeri Tervo? Yhtä nopeasti kuin painomuste tällaisista julistuksista on kuivunut, yhtä nopeasti hallitus on unohtanut tämän julistuksensa ja ryhtynytkin käytännössä noudattamaan aivan päinvastaista politiikkaa, politiikkaa, joka täytyy sana todellisessa merkityksessä leimata taantumukseksi (Ed. Lahtela: Oliko hintojen korotukseen aihetta!). — Kukas niitä on korottanut, ed. Lahtelako? — Ylipäänsä täytyy todeta, että kuvitelma siitä, että hinnansäännöstelyn palauttamisella tai mil-

lään muullakaan toimenpiteellä voitaisiin nykyisen kustannustasomme vallitessa, niinkuin sosialidemokraatit ja SAK nyt vaativat, olennaisesti alentaa hintatasoa, on aivan yhtä todellisuudelle vieras, yhtä lapsellinen kuin maalaisliiton vain vuosi sitten elätteleminen kuvitelma siitä, että rahapalkkojen tasoa voitaisiin noin vain alentaa 10—15 % (Ed. Tervo: Eikös kokoomus ollutkaan mukana!). — Ei ollut koskaan rahapalkkojen alentamisessa mukana, ministeri Tervo. SAK:n johtajat ovat siksi „fiksua” väkeä, että he ymmärtävät tämän asian itsekkin varsin hyvin eivätkä niin ollen ole tätä hintojen alentamista aivan vakavissaan esittäneetkään, vaan tahtovat vain kiertoteitse tukea ajan-kohtaisia palkankorotusvaatimuksiaan.

Toinen kohta, jossa nykyinen hallitus on ryhtynyt tietoisesti tekemään tyhjäksi edellisen hallituksen pyrkimystä talouselämän liberalisoimiseen ja olojen normalisoimiseen, on se menettely, jonka se on omaksunut tullikysymyksessä. Niin paradoksaaliselta kuin se saattaa tuntuakin, tuntuva tullien korotus on tässä vaiheessa askel ulkomaankaupan liberalisoinnista kohden, välttämätön askel, jota ilman ei voida ajatellakaan tuontikaupamme vapauttamista nykyisestä säännöstelystä, valuutta- ja lisenssirajoitusten kahleista. Tuomiojan hallituksen esitys tässä suhteessa merkitsee minimiä, jota vähemmällä ei tulla toimeen, ei edes siinä tapauksessa, että jossakin onnettomassa indeksi- ja palkkapoliittikan käänteessä jouduttaisiin jopa Suomen markan devalvointiin. Kotimarkkinateollisuutemme erityisesti on korkeitten kustannustemme, teollisuuden teknillisen jälkeenjääneisyyden ja osittain myös puuttuvan ammattitaidon takia siinä määrin kilpailukyvytön verrattuna vastaaviin ulkomaisiin teollisuuksiin. Mainitsen lukemattomien muiden joukosta vain yhden ainoan tätä kotimarkkinateollisuuden tullisuojaan tarvetta kuvaavan esimerkin. Paljon keskusteltu Valmet valmistaa monen muun tuotteen ohella myös seinäkelloja (Ed. Lahtela: Hyviä kelloja!). — Näitten laatu kuuluu olevan todellakin, ed. Lahtela, huomattavan hyvä, suurin piirtein kilpailevien saksalaisten kellojen veroinen. — Mutta kustannusten ja siitä johtuen hinnan ero on aivan tavaton. Näin on minulle ainakin väittänyt eräs kauppaneuvostuttavani, joka perusteellisesti tuntee tämän alan. Tämän tietolähteen mukaan Val-

metin seinäkelloja voidaan myydä yleisölle 14 950 markan hinnasta. Vastaavaanlaatuista saksalaisia kelloja, jos niitä saataisiin vapaasti viralliseen kurssiin tuoda maahan, voitaisiin myydä yleisölle 5 300 markan hinnasta, toisin sanoen hinnasta, joka ei ole paljoa enempää kuin kolmannes kotimaisen tuotteen hinnasta. Kilpaile siinä sitten ilman tullisuoja! (Ed. Lahtela: Eivätkö ne muutkin tavarat ole samassa suhteessa!). En tahdo väittää, että juuri Valmetin kelloteollisuuden tullisuojaan tarve olisi valtakunnallisesti elintärkeä asia. Se ja yksi ja toinen muukin vähemmän merkitsevä tuotannonala kaatukoon, jos on kaatuakseen, lähestyvässä kiristytävissä kilpailussa. Mutta vastaavasuuntaisia, joskin ehkä hieman vähemmän jyrkkiä esimerkkejä voidaan vaikka millä mitalla osoittaa myös paljon elintärkeämltä tuotannon aloilta (Eduskunnasta: Maatalouden!) — Myös sieltä. — Valitettavasti hallitus ei tässäkään kysymyksessä ole halunnut katsoa tosiasioita suoraan silmiin. Se tullien korotusesitys, se vesitetty esitys, minkä hallitus nyt on päättänyt antaa, on sellainen, että se aivan varmasti vuodessa parissa pakottaa uudelleen palaamaan tähän tullikysymykseen. Tietysti kotimarkkinateollisuuden suojelua voitaisiin jollakin tapaa viime vuosien mallin mukaan harjoittaa myös lisenssi- ja valuuttapolitiikalla, mutta tällaiseen teollisuuden suojeluun liittyy pakosta kovin helposti satunnaisuuden, joskus myös suosinnan ja mielivaltaisuuden leima. Kotimarkkinateollisuuden suojelu pitäisi koeteltuun perinnäiseen tapaan suorittaa kylliksi korkeilla tulleilla. Myös tässä suhteessa olisi korkea aika palata normaaleihin oloihin.

Kaiken kaikkiaan on siis asianlaita niin, että tarkastelipa kysymystä miltä puolelta tahansa, ei pääse siitä, että hallitus ei ole saanut valmistetuksi sellaista talouspoliittista ohjelmaa, joka saisi huolestuneen yleisen mielipiteen vakuuttuneeksi siitä, että hallitus pystyy todella selvittämään sekä ne ajan-kohtaisimmat vaikeudet, jotka aiheutuvat palkka- ja indeksikriisistä, että myös ne pitemmän tähtäimen talouspoliittiset pulmat, jotka liittyvät ulkomaankaupan liberalisointiin ja valuuttojen vaihtokelpoisuuden palauttamiseen. Nämä suunnitelmat, niinkuin tiedetään, tulevat aikanaan, kuten jo viitattiin, suuresti lisäämään meidän tuotantoomme kohdistuvaa ulkomaista kilpailua.

Ainoa, mitä hallitus on tähän mennessä saanut aikaan, on useiden Tuomiojan hallituksen sellaisten toimenpiteitten peruuttaminen, jotka ovat tähänneet talouselämän vapauttamiseen ja normaalien olojen palauttamiseen. Jos hallitus vielä jatkaa tähän samaan suuntaan, se voi kohta ottaa embleemikseen, tunnuskuvakseen, ravun, joka, niin kuin tiedämme, liikkuu ja varsin nopeastikin taaksepäin.

Herra puhemies! Budjetin lähetekeeskustelussa on ollut tapana kosketella muitakin kuin vain valtiontaloudellisia tai yleisiä talouspoliittisia kysymyksiä. Ulkopoliittisia kysymyksiä tällöin on kuitenkin hyvin harvoin kosketeltu, ja se arka asema, missä me yhä olemme, pakottaakin tässä suhteessa yhä suuremman pidättyvyyteen. Merkitsisi kuitenkin eduskunnan ja sen aseman tietoista väheksymistä, jos näistä kysymyksistä kokonaan tältä paikalta vaiettaisiin. Tällä hetkellä on aihetta tässäkin suhteessa eräisiin tosin enemmän tai vähemmän itsestään selviin toteamuksiin.

Todettakoon siis, että ainakin 95 % Suomen kansasta, sikäli kuin se ylipäänsä on ulkopoliittisiin kysymyksiin kiinnostunut, haluaa, että me harjoittaisimme nykyvaiheessa mahdollisimman tarkkaa puolueettomuuden politiikkaa, pysyttelisimme mahdollisimman huolellisesti erillään suurvaltojen ryhmityksistä. Ei siinä mielessä, että se valtataistelu, jota maailmassa parhaillaan käydään, ja ne arvot, jotka tässä taistelussa ovat pelissä, olisivat meille yhdentekevä asia. Niin ei ole asianlaita. Mutta meidän asemamme on siinä määrin erikoislaatuinen ja me olemme lähi-menneydessämme olleet niin lähellä tuhoutumistamme jouduttuamme, tosin vastoin tahtoaamme, kietoutumaan suurvaltojen väliin selkkauksiin, että meillä täytyy olla oikeus syrjästäpysyttelijän asemaan. Tämä on, kuten sanottu, itsestään selvää. Yhtä selvää on sekin, että pienten kansojen tällaisia toivomuksia pysyä syrjässä ei isoisten riidellessä suinkaan aina kunnioiteta. Tässä suhteessa ei kenenkään todellakaan tarvitse ryhtyä sormi ojossa pitämään opettavaisia esitelmää. Me tiedämme jokainen liiankin hyvin sekä omista kokemuksistamme että muitten pienten kansojen vaiheista, että pikku kansat eivät suinkaan suuressa maailmanpolitiikassa aina voi olla kohtalonsa herroja, että ne monesti saavat olla pelkästään

objekteina, joihin toisten toiminta kohdistuu, eikä suinkaan itsenäisesti toimivina omavommaisina subjekteina.

Mutta niin selvää kuin tämä onkin, yhtä selvää on, että meidän on tuosta puolueettomuuden linjasta poikettava vain todellisen välttämättömyyden edessä. Tästä itsestään selvästä asiasta on ollut aihetta huomauttaa sen takia, että viime viikkoina ja kuukausina on eräissä maailman suurissa keskustissa näkynyt tarpeetonta spekulointia siitä, että me olisimme jälleen ainakin jonkun pienen verran poikkeamassa siitä puolueettomuuden linjasta, jonka tiedetään olevan Suomen kansan hartaana ulkopoliittisena toiveena. Täytyy valittaa, että tällaista spekulointia on päässyt syntymään. Sen merkitystä ei tosin ole aihetta liioitella, mutta missään tapauksessa se ei ole meille hyödyksi. Suomen kansa onkin viime viikkoina tuntenut tiettyä levottomuutta. Kokemus on osoittanut meille, että meille on ylipäänsä sitä parempi, mitä vähemmän meistä ulkopoliittisissa yhteyksissä ulkona suuressa maailmassa puhutaan.

Ed. K a r v i k k o: Herra puhemies! Viime vuoden taloudellisten kauhukuvausten jälkeen tuntuu oikein leppoisalta lukea nyt annetun talousarvion yleisperusteluja ja liitteinä olevaa taloudellista katsausta, joissa hallitus tuo julki valoisat mielialansa maamme taloudellisesta kehityksestä. Ne ovat kauttaaltaan noususuhdanteitten valottamat. Tuotantovolyyymi on noussut näiden tietojen mukaan teollisuudessa 4 %, rakennustoiminnassa 13 % ja maataloudessa 3 %. Vienti-teollisuuden tuotanto nousi vuoden lopulla uudelle ennätystasolle ja koko vuoden vientitulot 12 miljardia markkaa suuremmiksi kuin oli ennakkoon laskettu. Maan valuuttatavarastot ovat runsaat ja tuontirajoituksia on voitu lieventää. Tällaiseksi muuttui todellinen kehitys sinä vuonna, jolloin kaavailtiin erinäisiä A-, T- ja K-suunnitelmia palkkojen laskemiseksi kauttaaltaan 10 %:lla, hintojen väkivaltaista pudottamista vähittäiskaupan portaassa, lapsilisien radikaalista kaventamista ja sarjaa toimenpiteitä suurteollisuuden hyväksi (Vasemmalta: Porvarien hyväksi!). Nykyinen hallitus sanoo varovasti ja kauniisti viime vuoden ennakkoarvioiden olleen liian pessimistisiä. Ne olivat jotakin paljon enemmän. Ne uhkasivat ka-

tastrofilla ja yleisellä konkurssilla koko valtakuntaa ja ne synnyttivät levottomuutta ja pelkoa niiden piirissä, jotka uhkasivat joutua kaavaviltojen suunnitelmien uhreiksi. Tästä ukkosen jylinästä ei kuitenkaan lähinnä vastannut silloinen Kekkonen neljäs hallitus. Se oli pikemminkin orkesteri, joka yritti virittää soittimensa voidakseen esittää sävelluomuksen, jonka oli säveltänyt maamme suurteollisuus.

Osa, jota suurteollisuutemme on talouspolitiikassa viime aikoina esittänyt, on ollut murheellinen ja masentava. Sillä taholla olisi todellakin aihetta syventyä vakavaan itsetutkisteluun. Kun se taisteli viime vuonna esim. lapsilisiä vastaan, se unohti, että oli itse tämän järjestelmän isä kiertääkseen palkankorotukset. Kun se ryhtyi taistelemaan palkkojen indeksisidonnaisuutta vastaan, se unohti jälleen, että oli itse syyppä siihen, että tähän järjestelmään palattiin vuonna 1950. Silloin teollisuudellamme oli lihavat vuodet, ja se suhtautui huolettomasti SAK:n vaatimuksiin, esitettiinpä tältä taholta mitä tahansa. Niin syntyi F-sopimus, jossa teollisuus hyväksyi — ja pakotti silloisen hallituksenkin hyväksymään — palkkojen sitomisen indeksiin, jopa aivan väärältä lähtöviivalta, mikä onkin sitten luonnonlain välttämättömyydellä synnyttänyt sen ikuisen taistelun pisteistä, joka nytkin on käynnissä.

Kun suhdanteet laskivat ja laihat vuodet hämmöttivät näköpiirissä, teollisuus aloitti taistelun indeksisidonnaisuutta vastaan: puhkesi ns. kustannuskriisin surullinen vaihe. Teollisuuden puolesta puhuivat jotkut asialisetkin näkökohdat, ja eräät taloudelliset toimenpiteet sen hyväksi olivat välttämättömät. Mutta miksi riehaannuttiin sellaiseen ennennäkemättömään propagandaan, joka teki asian vastenmieliseksi ja hautasi alleen järkevätkin suunnitelmat? Kun oikeiston talouseksperitit vielä antoivat voimallista sivustatukea, ei ole ihme, että tohtori Kekkonen ja hänen nelosensa lankesivat loveen, antoivat sarjan harkitsemattomia lakiesityksiä ja rakensivat budjetin, jossa ammuttiin pahasti yli maalin ja pilattiin täten hyvä päämäärä supistaa valtion menoja.

Lyhytnäköisyyttä teollisuutemme taholla osoittaa myös viime talvena kaikessa hiljaisuudessa käyty kamppailu liikevaihtoveropauituksen myöntämisestä erältä osin suur-yrityksille. Korostan: „kaikessa hiljaisu-

dessa käyty kamppailu”, koska eivät edes sosialidemokraatit rohjenneet nousta tätä suunnitelmaa vastaan, vaikka sen olisi luultu olevan läheisen asian puolueelle, joka mielellään puhuu vähäväkisten puolesta. Kansanpuolue sai yksin käydä tämän taistelun ja se kävi sen myös voitolliseen loppuun. Se oli vakuuttunut siitä, että liikevaihtovero ei pahimmin rasita suurteollisuuttamme ja että niin kauan kuin tätä epäoikeudenmukaista veroa on ylläpidettävä, kiitos sosialidemokraattien haluttomuuden poistaa sitä, ei sitä voida poistaa teollisuudeltakaan.

Mutta mitäpä menneistä, kun nyt todetaan noususuhdanteiden vallitsevan eikä „näköpiirissä havaita tekijöitä, jotka voisivat lähiaikoina muuttaa tämän kuvan”, kuten hallituksen taholta todetaan. Olisi kuitenkin mielenkiintoista tietää, tunnustaako vientiteollisuutemme nämä hallituksen mietteet oikeiksi, esim. tohtori Söderhjelm. Kun viime marraskuussa silloinen sisäministeri Heikki Kannisto eräässä kansanpuolueen tilaisuudessa Helsingissä väitti taloudellisen laskusuhdanteen pysähtyneen ja vientiteollisuuden näkymien alkavan valjeta, hintojen nousevan Englannin ja Amerikan markkinoilla ja metsähakkuiden lisääntyvän, kirjoitti närkästynyt tohtori Söderhjelm eräisiin Helsingin lehtiin vastineen, jossa hän polemisoi ministeri Kanniston lausuntoa. Tämän kirjeen lopussa — avoimen kirjeen, niinkuin hän sitä kutsui — sanotaan: „Kun en voi olettaa, että hallituksen jäsen nykyisessä vaikeassa tilanteessa koskettelisi julkisessa puheessa niin keskeisiä ja talouspolitiikkaan ratkaisevasti vaikuttavia asioita kuin vientihintoja ja metsähakkuita hankkimatta sitä ennen niistä luotettavia tietoja, ja kun ministeri Kanniston esittämät tiedot täydellisesti poikkeavat asianomaisen alan käsityksestä tilanteesta, olisi hyvin mielenkiintoista saada tietää, mitkä ministeri Kanniston lähteet ovat olleet”. Tämä on päivätty „Helsingissä 27 p:nä marraskuuta. J. O. Söderhjelm”.

Katsokaamme nykyisen hallituksen antamien tietojen valossa, minkälainen on ollut kehitys ja minkälainen se oli tuon avoimen kirjeen kirjoittamisen päivinä. „Erityisen selvään”, sanotaan taloudellisessa katsauksessa, „viennin edellytysten paraneminen on heijastunut teollisuuden tuotannossa, jonka taso on kuluvan vuoden ensi puoliskolla ollut

noin 14 % viime vuoden tasoa korkeampi. Merkittävintä nousua näyttää tapahtuneen puunjalostusteollisuudessa, jossa tilastolukujen perusteella arvioiden tuotantosuunnitelmia muutettiin jo viime vuoden syyskuussa, jolloin esimerkiksi selluloosateollisuudessa tuotanto nousi noin 100 000 tonniin kuukaudessa. Nousu on jatkunut edelleen kuluva-nakin vuonna” jne. Tuotannossa tapahtui siis nousu jo syyskuussa, mutta vielä marraskuun lopulla Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton yliasiamies, tohtori Söderhjelm yritti todistaa ministeri Kanniston lausunnon taloudellisesta noususta vääräksi. Tilastot osoittavat tuotannon kasvaneen sitten jatkuvasti tämän vuoden ensi puoliskolla kaikilla puunjalostusteollisuuden aloilla sanomalehtipaperia lukuunottamatta. Selluloosan, paperin ja vanerin tuotannossa voidaan hyvin syin odottaa päästävän uusiin huipputuloksiin, sanotaan. Metsähakkuiden kohdalla todetaan budjetin taloudellisessa liitteessä, että tuotannon nousun johdosta vanhat leimikot loppuivat. Kysyntä oli siis voimakkaasti kasvanut.

Suurteollisuudeltamme on, kuten edellä olevista viitteistä käy selville, todellakin valittavalla tavalla puuttunut talouspoliittista kaukokatseisuutta ja myös päivänpoliittista selvänäköisyyttä ja ryhtiä. Vastuu niistä vaikeuksista, jotka viime vuosina ovat puristaneet yhteiskuntaamme ja ylläpitäneet sisäistä jännitystä ja levottomuutta, jääkin omalta osaltaan teollisuuspiirimme kannettavaksi.

Entä mitalin toinen puoli, se osa yhteiskuntaa, jonka muodostavat työntekijät, palkannauttijat, ne, joiden harteilla verotaakka raskaimpana painaa? Mitä on tehty heidän hyväkseen? Neljä vuotta sitten heidät sidottiin indeksijärjestelmään ja sen jälkeen on tehty kaikki voitava elinkustannusindeksin painamiseksi keinotekoisin menetelmin alas, jotta tuo systeemi ei toimisi. Palkat oli jo kerran aikaisemmin sidottu indeksijärjestelmään, mutta kun se ei osoittautunut onnistuneeksi, Fagerholmin sosialidemokraattinen hallitus purki tuon järjestelmän. Puolitoista vuotta myöhemmin sama puolue pakotti palkannauttijapiirit uudelleen järjestelmään, jonka se itse oli tuominut. Mutta F-sopimus eli Fagerholm-sopimus olikin poliittinen sopimus, jonka avulla tahdottiin lyödä, ja lyötiinkin, silloista hallitusta. Vähät siitä, jos tuon sopimuksen seurauksena aikaansaatiin

voimakas inflatio, joka tuhosi piensäästäjien suurin kieltäytyksin aikaansaadut säästöt, vei tuhansilta vanhuksilta vanhuuden turvan ja on tehnyt työmiehen niinkuin virkamiehenkin taloudellisen toimeentulon epävarmaksi. Se vei sosialidemokraatit takaisin hallitusvastuuseen ja sehän olikin tämän sopimuksen perimmäinen tavoite. Nyt on neljä vuotta eletty palkkojen indeksisidonnaisuuden kahleissa ja sinä aikana sosialidemokraattis—maalaisliittolaisten hallitusten suurimmat valtiopoliittiset teot ovat rajoittuneet indeksipisteiden keinotekoiseen ostamiseen, minkä avulla on voitu estää palkannauttijoilta ne korotukset, joihin kohoava elinkustannusindeksi olisi heidät oikeuttanut.

Viime kuukausina on jälleen tuijotettu elinkustannusindeksiin ja puhuttu puhumasta päästyä kriittisestä 105 pisteen rajasta. Koko keskustelu on käyty sellaisella hämäänyttävällä tavalla, ikäänkuin kysymys olisi jostakin maagillisesta yhdestä pisteestä. Kyllä kysymys on viidestä pisteestä, jopa varsin kalliista viidestä pisteestä, koska elinkustannusindeksi on jo kauan vaappunut kriittisellä rajalla. Yhden pisteen ostamisesta on kuitenkin tullut niin määräävä tavoite, että joitakin viikkoja sitten jopa kookoomuksenkin taholla suositeltiin pisteostoja. Tavoitteena pitää luonnollisestikin olla elinkustannusindeksin alentaminen. Sitä toivoivat myös palkannauttijat, koska menneiden vuosien katkerat kokemukset ovat opettaneet heille, ettei indeksikorotuksista koidu heille loppujen lopuksi mitään hyötyä, korotusten kintereillä kun vaanii tavallisesti inflatio. Indeksien alentaminen voi tapahtua vain alentamalla elinkustannuksia, ei kriittiselle rajalle kivunnutta indeksipistettä. Paras palkankorotus, jonka jokainen palkannauttaja tuntee jokapäiväisessä elämässään, on menojen pienentyminen. Siihen on päästävä, mutta ellei hallitus siinä onnistu, on täytettävä sopimus, jolla aikoinaan palkat sidottiin indeksiin. Sopimukset ovat sitä varten, että niitä kunnioitetaan. Tätä periaatetta kansamme on aina kunniakkaasti vaalinut.

Pitkän haparoinnin ja hallituksen sisällä tapahtuneen sitkeän taistelun jälkeen, jonka aikana jälleen on keskusteltu pisteostoista, hallitus on päätenyt ratkaisuun, joka on oikeaan osunut. Liikevaihtoveron alentaminen neljänneksellä on tervehdyttävä toimenpide, joka antaa sysäyksen elinkustannusten

alenemiselle. Minä olen edelleenkin optimisti tämän pyrkimyksen suhteen edustajatoverini Junnilan pessimistisestä ennustelemisesta huolimatta. Jo v. 1952 helmikuussa Suomen Kansanpuolueen taholta tehtiin aloite liikevaihtoveron poistamiseksi määräajan kuluessa. Se on sen jälkeen uudestaan ja uudestaan otettu esille, kunnes nyt vihdoinkin muidenkin taholla on oltu pakotettuja kohdistamaan vakavaa huomiota liikevaihtoveron epäterveeseen ilmiöön. Pitääkö hallituksen päätös liikevaihtoveron pienentämisestä, on tosin vielä täysin avoin kysymys, siksi paljon asiasta on kiistelty hallituksen omassa keskuudessa, ovatpa sosialidemokraatit avoimesti uhkailleetkin murtaa mainitun päätöksen. Kun muistetaan, miten kielteisesti he ovat suhtautuneet kolmen vuoden ajan kaikkiin yrityksiin murentaa liikevaihtovero, ja kun tiedetään, ettei myöskään kokoomuksen taholla suhtauduta myönteisesti liikevaihtoveron alentamiseen ja poistamiseen — paitsi silloin, kun se koskee suurteollisuudelle myönnettäviä vapautuksia — on odotettavissa sosialidemokraattien ja kokoomuksen yhteisrintaman tehävän voitavansa hallituksen suunnitelman ajamiseksi karille.

Kokoomuksen kanta ei herätä ihmettelyä. Se on käsitykseni mukaan luonnollinen ja selvä pääomapiirejä edustavalle puolueelle, joka pitää välillistä verotusta oikeaan osuena veropoliittisena toimenpiteenä. Sosialidemokraattien kantaa sen sijaan on vaikea ymmärtää. He ovat puheissa ja kirjoituksissa korostaneet — ja aivan oikein — välillisten verojen rasittavan erityisesti vähävaraisia piirejä. Mutta teoissa he ovat näistä kauniista sanoista huolimatta vastustaneet liikevaihtoveron alentamiseen ja poistamiseen tähtääviä pyrkimyksiä. Niinpä kun kansanpuolue kolmatta vuotta sitten teki aloitteen liikevaihtoveron poistamiseksi määräajan kuluessa, sosialidemokraatit turvautuivat ivaan toivoen täten lannistavansa aloitteentekijät ja painavansa heille kiusallisen aloitteen unhoon. Silloin vallitsi taloudellinen nousukausi niinkuin nytkin ja tällainen tulojen vähennys olisi voitu asteittain toteuttaa. Jos sosialidemokraatit olisivat silloin halunneet tehdä totta sanoistaan ja lähteä kaatamaan liikevaihtoveroa, ei viime vuoden murheellista keskustelua kustannuskriisistä olisi tarvinnut käydä, pisteostoja ei olisi tarvinnut suorittaa ja olisi myös välttytty niiltä

hirtehisnäytelmiltä, joita sosialidemokraatit ovat viime vuosina järjestäneet eduskunnassa liikevaihtoverokysymyksen ympärillä. Pari vuotta sitten hermostuneina kansanpuolueen taistelusta liikevaihtoveroa vastaan sosialidemokraatit tekivät aloitteen liikevaihtoveron palauttamiseksi rakennustarvikkeiden osalta. Se oli kuitenkin tarkoitettu vain silmäin lumeeksi, sillä kun se tuli yllättäen hyväksytyksi eduskunnassa, se haudattiin suureen valiokuntaan. Haudankaivajina olivat aloitteentekijät. Olihan heillä hallituspuolueena kaikki edellytykset saada asia ratkaistuksi, mutta he eivät sitä tahtoneet. Suorastaan irvokas oli se näytelmä, johon sosialidemokraatit ja kokoomus syyllistyivät viime talvena, kun Tuomiojan hallitus antoi lakiesityksen liikevaihtoveron poistamiseksi rakennustarvikkeilta. Tänä päivänä ei myöskään tarvitsisi keskustella siitä maagillisesta 105 pisteen rajasta, joka on hallinnut tämän kesän keskustelua. Sosialidemokraatit ovat kuitenkin valinneet toisen tien. He ovat yrittäneet kaivaa kuoppaa kansanpuolueelle, mutta ovat itse yhä enemmän vajoamassa siihen. Kansanpuoluetta ei onnistuttu tekemään naurunalaiseksi eikä painamaan liikevaihtoveroa unohdukseen. On käynyt toisin. Kansanpuolueen taistelu on kantamassa hedelmää. Yleinen mielipide on nostatettu liikevaihtoveroa vastaan. Kansalaiset ovat hahtuneet huomaamaan, miten salakavalasti heiltä peritään veroa joka ostoksesta — 20 % veroa, joka totisesti ei ole mikään pikkuvero erityisesti vähävaraisille, suuriperheisille ja vanhuksille. Ja tämän yleisen mielipiteen edessä hallituksen on ollut pakko antaa esitys liikevaihtoveron alentamiseksi neljänneksellä. Sosialidemokraatit ovatkin tällä hetkellä säälittävässä asemassa. He eivät uskalla asettua avoimesti vastustamaan liikevaihtoveron alentamista, mutta pelkäävät esityksen tulevan hyväksytyksi ja yrittävät taktikoidella kaataa asian. Hallituksen esitys on hyväksyttävä ja kiireellinen. Sen antaminen on muutenkin viivästynyt valitettavalla tavalla. Budjetin yleisperusteluissa viitataan hallituksen nyt ehdottamallaan alennuksella pyrkivän liikevaihtoveroon, jota nykyisissä oloissa voitaisiin pitää normaalina. Jos hallitus tarkoittaa tällä, että esim. 10 %:n liikevaihtovero on muka normaalivero, se on pahasti erehtynyt. Liikevaihtovero on sodan olosuhteissa syntynyt vero, josta on päästävä

kokonaan irti mahdollisimman pian. Nyt tehtyä ehdotusta tämän verotuksen pienentämiseksi neljänneksellä on pidettävä vain ensimmäisenä toimenpiteenä. Se olisi myös saatettava voimaan mahdollisimman kiireesti, jotta se ehtisi vaikuttaa hintatasoa alentavasti. Eräänlaisena välitavoitteena hallituksen on pidettävä rakennustarvikkeiden liikevaihtoveron poistamista hyvissä ajoin ennen kevättä, jolloin rakennustoiminta jälleen elpyy.

Talousarvion taustaa vasten tarkasteltuna joutuu hallituksen suunnitelma liikevaihtoveron alentamiseksi hieman outoon valoon. Kun valtion verotuloja joudutaan kaventamaan niinkin suurella määrällä kuin 15 %:lla, sen olisi pitänyt heijastua pidättyväisyytenä menopuolella. Sen sijaan meitä ilahdutetaan budjetilla, josta on paisunut suurin Suomen tasavallan talousarvioista. Valtiovarainministeri oli turhan vaatimaton, kun hän ei halunnut loistaa pienellä eikä suurella. Hän loistaa vallan erinomaisesti suurella budjetilla. Vähennys tulopuolella on kannustanut näköjään hallituspuolueita lisäyksiin menopuolella. Mutta muutahan ei nykyisiltä hallituspuolueilta voi odottaakaan. Niiden ainoana tavoitteena hallituksessa on nyt, kuten on ollut jo monen vuoden aikana, kahmaista syötiksi omille kannattajajoukoilleen niin paljon etuja kuin mahdollista. Sama kaiku on askelten, sama toivioletki äänestäjien mielisuosioon. Tämä „valtakunnallinen pyrkimys” paistaa nytkin tämän maamme suurimman talousarvion lehdistä. Vaikka monet pakolliset menoerät ovat jääneet pois eivätkä enää rasita taloutta, ei sen ole annettu näkyä budjetissa eikä siis tuntua veronmaksajien kukkarossa, vaan tilalle on uljaassa kilpalaulannassa sysätty uusia tukimäärärahoja. Kun liikevaihtoveron alentaminen näyttäytyy vähentyvinä tuloina, ei tämän aukon täyttämiseksi ole keksitty muuta keinoa kuin ottaa laina. On todellakin omalaatuista finanssipolitiikkaa toimeenpanna veronalennuksia lainavarojen turvin.

Miksi ei tukipalkkioista ja avustuksista siirrytä valtion budjettipolitiikassa lainoihin? Se on terve tie, joka kannustaa myös saajaa ponnistuksiin. Miksi ei tukea anneta vain niille, jotka sitä tarvitsevat? Eivätkö nykyiset hallituspuolueet todellakaan voi löytää toisiaan muualla kuin yhteisillä saalistusmatkoilla? Rajoittuuko maamme kahden johtavan puolueen yhteistoiminta todellakin tähän

mammuttibudjettiin? Jos ja kun niin on, on parasta, että tämä yhteistyö katkeaa, mitä pikemmin sen parempi. Meillä on niin monta suurta ja avainasemassa olevaa ongelmaa, jotka olisi pitänyt jo vuosia sitten ratkaista, mutta jotka on kerta kerran jälkeen työnnetty syrjään siitä syystä, että hallitusohjaksissa ovat tempoilleet valtiollisen elämämme kaksi suurta, kaksi surullisen kuuluisaa suurta, ettei yhteiskunnallamme ole varaa kauemmin seurata tätä kaksinkamppailua vallasta, jota sosialidemokraatit ja maalaisliitto pitävät yllä.

Rakennustoiminta, niin sairaala-, koulu- kuin asuntorakennustoimintakin, on johdettava toisille urille. Rakennustarpeemme on huutavan suuri. Tarvitsemme riittävästi avaria ja työkelpoisia luokkahuoneita, emme uima-altaita ja suihkulähteitä. Tarvitsemme sairaansijoja, emme mittaamattomasti käytäviä ja seurustelusoppia. Tarvitsemme käytännöllisiä, siistejä asuntoja, joihin tavallinen palkallaan eläjä pääsee käsiksi, jotka tekevät nuorille mahdolliseksi perustaa oman kodin ja jotka tekevät lopun nykyisestä asutopulasta. Tarvitsemme virkamieskunnan, joka on tehtäviinsä pätevä ja joka saa tietojaan ja taitojaan vastaavan palkan. Tarvitsemme eläkejärjestelmän, joka antaa todellisen turvan niille, jotka ovat uhranneet tämän yhteiskunnan hyväksi parhaat voimansa. Tarvitsemme hallituksen, jonka yhteistyön näkyvänä tuloksena ei olisi tämänkaltaisen asiakirja, jota nyt käsittelemme, 200 miljardiin nouseva ennätysbudjetti, josta loppujen lopuksi ei edes kukaan taida vastata. Tarvitsemme hallituksen, jossa pääministerillä on työrauha, hallituksen, joka uskaltaa hallita.

Ed. Raipala: Herra puhemies! Esityksessäni tulen koskettelemaan lähinnä niitä tulo- ja menoarvion kohtia, joilla on merkitystä ratkaistaessa sitä suurta problemaa, miten voidaan valtiovalan toimenpitein järjestää maamme liian pienten tilojen asukkailla kohtuullinen elintaso oman työnsä turvin ilman jatkuvaa valtion taholta tapahtuvaa avustusta.

Selvää on, että tähän päämäärään ei päästä vuodessa eikä kahdessa, kun muistetaan, että 2—10 peltotehtaan tiloja on Suomessa tällä kertaa jo yli 200 000. Mutta siihen olisi pyrittävä määrätietoisesti jo tä-

täkin käsiteltävänä olevaa tulo- ja menoarviota käsiteltäessä. Erikoisen huolestuneena on pantava merkille se, että esim. vuodesta 1941 alkaen on näitä elinkelvottomia tiloja syntynyt uusia kokonaista 65 000. Tästä syy lankeaa sille seikalle, ettei valtiolta ole jo aikoja sitten saanut aikaan tilojen osittamisrajoituslakia, ja myöskin erittäin suuressa määrin ASO:n johdolle, joka on jatkuvasti sallinut muodostaa maanhankintalain vastaisesti suuria määriä ns. asuntoviljelys-tiloja, yhteensä noin 14 500, ja myöskin asuntotiloja noin 22 000 sellaisille seuduille, joilla ei ole riittäviä sivuansiomahdollisuuksia. Tämän järjettömyyden tunnustamista on se, että osalle näistä tiloista uusien ASO:ssa valmistettujen lisämaalakiehdotusten mukaan annettaisiin lisämaata valtion ja yhtiöiden maasta edelleenkin vuoden 1944 hinnoilla.

Jotta pientilojen luku ei jatkuvasti suure- nisi, olisi siis ensiksikin saatava aikaan tilojen osittamisrajoituslaki, jonka toimeenpano olisi uskottava maanmittaushallitukselle ja sen maanmittausinsinöörikuunnalle, jolle täl- lainen toiminta luonnostaan kuuluu. Ei tässä tarvita mitään ASO:n alaista uutta laajaa ja kallista virkakoneistoa, kuten viime valtio- päivillä käsittelemättä jäänyt ASO:ssa tehty laki edellytti. Tähän tilojen osittamisrajoit-uksen toimeenpanoon on kuuluttava lähei- sesti ns. sisarosuuslainatoiminta, jota pie- nessä määrin on jo käytetty. Varat tähän tarkoitukseen on saatu asutusrahastosta. Tä- män valtavan rahaston, jonka pääoma tällä kertaa on noin 31 miljardia, nykyinen käyttö on epätervettä, koska eduskunta ei voi yksi- tyiskohtaisemmin harkita eikä määrätä sen varojen käyttöä, esim. juuri sisarosuuslainoi- tuksen määrää. Sisarosuuslainojen kysyntä on erittäin suuri, ja siksi tulenkin myöhem- min budjetin yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan, että eduskunta tällä kohdalla siirtäessään asutusrahastoon budjetissa mai- nitut 4.5 miljardia lausuisi toivomuksen, että näistä varoista käytettäisiin sisarosuuslainoi- tukseen 800 milj. mk, jotta eduskunnallakin olisi näin tärkeässä asiassa jonkinlaista sa- nanvaltaa.

Kuten tunnettua, on lehtien ilmoitusosas- toissa jatkuvasti tilojen myynti-ilmoituksia. Näiden tilojen naapureina on useimmiten juuri liian pieniä tiloja, jotka välttämättä tarvitsisivat lisämaata, mutta niillä ei ole varojen puutteessa ostomahdollisuuksia. Täs-

sä täytyy valtiovallan ojentaa auttava kä- tensä joko myöntämällä asianomaiselle maan- ostolainaa tai ostaa koko tila valtiolle asu- tustarkoituksiin erikoisesti lisämaiksi käytet- täväksi. Ihmetystä herättää, ettei ASO:n ylijohdo ole tätä suhteellisen vaivatonta tietä käyttänyt laajemmassa määrin lisämaan hankkimiseksi, vaikka ASO:ssa on tätä var- ten olemassa valmis ns. maanostajaosto. Luu- lisin, että tällaisen toiminnan laajentamista tervehdittäisiin suurella ilolla lisämaan tar- peessa olevilla tiloilla. Jotta eduskunta voisi olla varma, että riittävä osa eli esim. 1 000 milj. mk asutusrahastoon siirretyistä va- roista tosiaan tulisi käytettäväksi maanosto- lainoitukseen ja maanostoon vapailta markki- noilta, olisi eduskunnan tulo- ja menoarvion yksityiskohtaisessa käsittelyssä lausuttava siitä toivomuksensa.

Tässä yhteydessä on paikallaan myöskin lausua kummastus siitä järjettömyydestä, että asutusasiainosastossa on syrjäytetty tär- keistä tehtävistä ja ratkaisuista miehiä, lä- hinnä agronomeja, jotka vuosikausia ovat menestyksellisesti hoitaneet toimiaan, esim. juuri lainoitus- ja ostotoimintaa. Ilmeisesti tuollaisesta kokeneitten ammattimiesten syr- jäyttämisestä on löydettävissä eräs syy ASO:n moniin erehdyksiin ja huonoon työ- tehoon erittäinkin maanhankintalain toteut- tamisessa. Minkälainen monimutkainen ja työtä hidastava diktatuuri ASO:ssa vallit- see, siitä antaa valtiovarainministeriön jär- jestelyosaston muistio viime keväältä havai- nollisen kuvan, kuten seuraava siteeraus kysymyksessä olevan mietinnön sivulta 146 osoittaa: „Asian ratkaiseminen ASO:ssa ta- pahtuu varsin monimutkaisen ja tarpeeton- takin työtä aiheuttavan menettelyn jälkeen. Esittelijän on toimitettava ratkaisuehdotuk- sensa ensin jaostopäällikölle ja sitten toimis- topäällikölle, joiden on konseptiin merkit- tävä, hyväksyttävä he ratkaisuehdotuksen vai eivät, ja varmennettava merkintä nimi- merkillään, minkä jälkeen ylijohdaja, annet- tuaan asian vielä jonkun lainopillisen toimis- ton virkamiehen tarkastettavaksi, tekee rat- kaisunsa. Osan asioista ratkaisee lainopilli- sen toimiston päällikkö ylijohdajansa sijasta. Ylijohdajalle esiteltävän asian tutkii siis säännönmukaisesti kolme tai neljä virka- miestä. Erinäisiä asioita varten on vielä vir- kamiehistä muodostettuja toimikuntia, joiden on annettava lausuntonsa ratkaisuehdotuk-

sesta. Töiden jouduttamiseksi ja yksinkertaistamiseksi olisi järjestelyosaston mielestä syytä siirtää rutiiniluontoisten asioiden ratkaisuvallta toimistopäälliköille. Tällaisia asioita ovat mm. tilojen myynnit, uudistilanjärjestämispalkkiot, laina- ja avustuspäätökset sekä yksityisiin tiedustelukirjeisiin vastaaminen.”

Samaisessa mietinnössä lausutaan sivulla 145 erittäin suorat sanat siitä, miten ASO:n johto on hidastanut maanhankintalain toteutumista laajentamalla toimintaansa toisarvoisilla työkentillä, joilla ei ole mitään tekemistä maanhankintalain toteuttamisen kanssa. Tämä arvostelu kuuluu näin: „Maanhankintalain toimeenpanon ollessa tilojen ja asutontonttien kuntoonpanotöiden osalta selostetussa mitassa vielä kesken, olisi järjestelyosaston mielestä asutustoiminnan päähuomio kiinnitettävä maanhankintalain toimeenpanon kiireelliseen loppuun saattamiseen. Kun asutusrahaston pääoman viime vuosina tapahtunut voimakas kasvaminen on johtunut lähinnä varojen siirtämisestä sanottuun rahastoon maanhankintalain toimeenpanon rahoittamista varten, olisi järjestelyosaston mielestä asutusrahastoon kertyviä varoja käytettävä ensisijaisesti maanhankintalain toimeenpanoon, kun taas normaaliajan asutustoimintaan vain sikäli, kuin niitä ei tarvita ensin mainittuun tarkoitukseen.” Päinvastaiseen suuntaan käyvillä järjestelyillä, joihin eduskunnan kuluvan vuoden tulo- ja menoarvion 19 pääluokan I luvun 2 momentin, siirto asutusrahastoon, perusteluihin sisältyvää lausumaa noudattaen näyttää joudutun, ei edistetä maanhankintalain toimeenpanon jouduttamista. Asutustoimintaan käytettävien kokonaismenojen kasvamisen välttämiseksi voitaneen myöskin MAP:n määrärahoja vähentämällä lisätä maanhankintalain toimeenpanoon tarvittavia varoja senkin vuoksi, että MAP:n lainoituksella tuetaan rakentamistöitä vanhoilla viljelmillä, joilla pitäisi olla paremmat edellytykset omin varoin tapahtuvaan rakentamiseen kuin vasta perustetuilla tiloilla ja tonteilla.

Mietinnössä puututaan myöskin siihen asiakastulvaan, joka nykyisin häiritsee ASO:n virkamiesten työrauhaa. Johtuneeko tämä tulva siitä, että ASO:n ylijohtaja on asutustilallisten liiton kunniapuheenjohtaja tai muuten vain höyly mies, on vaikea sanoa, mutta joka tapauksessa kysymyksessä ole-

vassa mietinnössä sanotaan asiasta sivulla 146 seuraavasti: „Sen yksityiskohtainen selvittäminen, missä määrin asiakaspalvelu sitoo ASO:n työvoimaa, on siksi suuritöinen, että järjestelyosastolla käytettävissään olleen ajan puitteissa ei ole ollut mahdollisuutta siihen ryhtyä. Voitaneen kuitenkin arvioida, että ohjaamalla kenttäviranomaisten käsiteltäväksi niiden hoidettavia tehtäviä koskevat tiedustelut päästäisiin huomionarvoisiin supistuksiin ASO:n henkilökunnan osalta. Kenttäviranomaisille ei tämä toimenpide aiheuttaisi ainakaan sanottavaa työmäärän lisäystä, koska ne nykyisilläänkin joutuvat tutkimaan samat asiat ASO:lle annettavaa lausuntoa varten.”

Miten vähän ASO välittää eduskunnan budjettipäätöksistä, sen osoittaa seuraava siiteeraus edellä mainitun virastovaltuutettu Koskipirtin toimikunnan muistiosta sivulta 86: „MAP:n varoista on ehkä yli miljardin markan määrä käytetty karjarakennustöiden tukemiseen. Maaseudun asunto-olojen parantamiskomitean toimittaman asuntotiedustelun mukaan maaseudun asuntovajaus vuonna 1950 oli 32 000 asuntoa, minkä ohessa asumiseen kelpaamattomia asuntoja oli 15 800 ja liian ahtaita tai korjauksen tarpeessa olevia asuntoja 76 000. Tämän johdosta ja huomioon ottaen asuntorakennustoimintaan käytettyjen lainojen kysynnän, olisi järjestelyosaston mielestä syytä pidättäytyä käyttämästä asunto-olojen parantamiseen tarkoitettuja varoja karjarakennustöiden tukemiseen, varsinkin kun puheena oleva menettely budjettipäätösten valossakin näyttää kysymyksenalaiselta.”

Siitä, minkälaisiin taloudellisiin järjestömyyksiin esim. maanhankintalain mukaisissa raivauksissa on jouduttu, mainittakoon, että edellä mainitun mietinnön sivulla 143 huomautetaan, että kovan maan pellonraivauskustannukset ovat olleet jopa 350 000 mk hehtaaria kohti sekä yleisesti 160 000—170 000 mk hehtaaria kohti. Luvut puhuvat puolestaan ilman suurempia selittelyjä.

Edellä esitetyt pistokokeet mainitusta mietinnöstä osoittavat jo selvästi, että on korkea aika saattaa asutustoiminta terveille ja puolueettomalle kannalle. Tarkasteltaessa niitä tehtäviä, joita maanhankintalain toimeenpanossa vielä on tällä hetkellä jäljellä, huomataan, että tilojen kuntoonpano-organisaatiolla on vielä valtavasti tehtäviä,

mm. vielä rakentamatta noin 56 000 rakennusta, asutusteita rakentamatta noin 2 000 kilometriä, kuivatustyöt keskeneräisinä noin 55 000 hehtaarin alalla. Lisäksi on vielä raivaamatta viljelyskelpoista maata noin 90 000 hehtaaria. Näin ollen ne määrärahat, jotka budjetissa ovat edellä mainittujen tilojen lopullisia kuntoonpanotehtäviä varten, ovat paikallaan. Myöskin asutusrahastoon siirretyt varat olisi käytettävä maanhankintalain nopeaan loppuun saattamiseen, sillä eräs syy, joka on suuresti hidastanut maanhankintalain loppuun saattamista, on se, että asutusrahastoon siirretyjä varoja ei ole käytetty kuin osaksi maanhankintalain tarkoituksiin, kuten kävi selville edellä mainitun mietinnön siteerauksista.

Asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulenkin ehdottamaan, että eduskunta lausuisi siirtäessään budjetissa mainitun 4 500 milj. markkaa asutusrahastoon toivomuksen, että näistä varoista käytettäisiin sisäsuuslainoitukseen 800 miljoonaa, maanostolainoitukseen 700 miljoonaa, maanostoon vapailta markkinoilta 300 miljoonaa sekä loppu 2 700 miljoonaa maanhankintatehtävien loppuun saattamiseen. Asutusrahastolla on lisäksi tuloja arvion mukaan ensi vuonna noin 1 miljardi markkaa, jotka myöskin, sikäli kuin vielä tarvetta ilmenee, olisi käytettävä edellä mainittuun tarkoitukseen ja vasta sitten muuhun maaseudun rakennuslainoitukseen.

Jos sitten tarkastelemme niitä tehtäviä, joita tilojen muodostamisorganisaatiolla, siis maanlunastuslautakunnilla, tarkastustoimistoilla, tarkastusoikeuksilla ja maanhankintalain toimeenpanon tarkastajilla oli viime maaliskuun lopussa, niin keskeneräisissä perustamistoinituksissa oli valmistumassa viljelystiloja 560, asuntoviljelystiloja 89, asuntotiloja 27 ja asuntotontteja 1 380. Arvioimistointitus oli kesken tai aloittamatta 9 708 tilalla tai tontilla. Lisäksi oli vireillä olevissa toimituksissa muodostumassa 1 311 lisäaluetta. Kun otetaan huomioon, että maanlunastuslautakunnat nämä tehtävät kuluvan vuoden aikana saavat melko vähiin suorituksi, tulee ihmetellen kysyneeksi, mihin tarvitaan 11 Pl:n XVI luvun 9 momentin maanhankintalainsäädännön kustannukset 783 044 250 markkaa ja lisäksi ASO:n palkkamenoihin 40 266 140 markan lisäykset. Tulenkin asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä

ehdottamaan, että näitä määrärahoja voitaisiin huomattavasti alentaa.

Sitä vastoin on olemassa eräs toinen vähäiselle huomiolle jäänyt ala, jolla voisi olla erittäin suuri vaikutus liian pienten tilojen elinkelpoisuuden parantamiseen, sikäli kun se saisi esim. niitä varoja, jotka todennäköisesti säästyvät maanhankintalain toteuttamisessa. Hyvin monilla pientiloilla on nimittäin vesiperäisiä viljelyskelpoisia maita, joiden kuivatamiseen ja hyväksikäyttöön ei ole mahdollisuuksia ennen kuin peruskuivatus on suoritettu. Kuvaavana esimerkkinä tilanteesta tällä rintamalla mainittakoon, että esim. Tampereen maanviljelysinsinööripiirillä on vesiperäisten maiden kuivatustutkimusanomuksia rästissä kymmeneksi vuodeksi nykyiselle työvoimalle, vaikkei siis ainoatakaan uutta anomusta tulisi. Tämä kohta kaipaa kiireellistä korjausta, sillä jokainen ymmärtää, että kuivatustöiden suorittamisella parannamme tilojen elinkelpoisuutta ja toiseksi tuomme maaseudulle uusia työtilaisuuksia. Tässä yhteydessä on lisäksi syytä erikoisesti painostaa sitä, että kuivatustyöt, siis esim. viemäreiden kaivu, sopivat hyvin talvella suoritettavaksi ja ovat työsaavutuksellisessa mielessä paljon parempia työkohteita kuin esim. tietyt, joissa jäätynyt maa tekee työtuloksen usein kovin mitättömäksi.

Jotta saisimme täyden käsityksen asian tärkeydestä ja laajakantoisuudesta, mainittakoon, että maanviljelysinsinööripiireissä viime vuonna oli rästissä maanparannustutkimusanomuksia 4 650 kpl ja nyt tällä hetkellä 5 027 kpl. Kun hyötyalue keskimäärin on tällaisessa kuivatushankkeessa ollut 80 hehtaaria, tietää tämä sitä, että noin 400 000 ha etupäässä juuri Suomen pientilojen maista saa odottaa 1—10 vuotta maanparannustutkimuksen suorittamista, varsinaisten kuivatustöiden aloittamisesta puhumattakaan. Mistä tämä tilanne sitten johtuu? Se johtuu yksinkertaisesti siitä seikasta, ettei maanviljelysinsinööripiireillä ole riittävästi henkilökuntaa tutkimustöiden suorittamiseen, vaan että joka vuosi rästiin jäävien anomusten määrä kasvaa, esim. vuodesta 1953 vuoteen 1954 400 anomuksella.

Kun tällä maanparannustoiminnalla erittäin suuressa määrin voidaan parantaa pientilojen elinkelpoisuutta saattamalla jo niillä olevat nyt hyödyttöminä makaavat vesiperäi-

set, useimmiten erittäin hedelmälliset maat maatalouskäyttöön, tulenkin budjetin yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan uusien maanviljelysinsinöörien toimien perustamista maanviljelysinsinööripiireihin, jotta toiminta tällä erittäin tärkeällä alalla pääsisi täyteen käyntiin ja nykyisestä suorastaan katastrofaalisesta tilanteesta selvittäisiin.

Vertailun vuoksi mainittakoon vielä, että maanhankintalain toteuttamisen yhteydessä on lisämaata pakkolunastettu tai valtiolle otettu yhteensä 23 800 ha maatalous- tai maatalouskelpoista maata ja 123 000 ha metsämaata, joten, kun lisäalueita on annettu 17 718 kpl, ei tilaa kohti ole tullut maatalousmaata kuin hieman yli 1 ha, joten kysymys on ollut lähinnä valtion metsien puuston lahjoittamisesta.

Maataloushallituksesta saamieni tietojen mukaan jo edellä mainitut rästissä olevat tutkimusanomukset 5 027 kpl käsittävät siis noin 400 000 ha vesiperäistä maata, josta kuivatuksen jälkeen on maatalouskelpoista maata noin 85 % eli noin 340 000 ha. Kun kuivatushankkeissa on keskimäärin noin 15 osakasta, saamme pienen laskutoimituksen tulokseksi, että jos edellä mainitut kuivatussuunnitelmat saadaan toteutetuiksi, niin 65 000 etupäässä juuri liian pienten tilojen isäntää saa keskimäärin yli 5 ha hedelmällistä lisämaata nyt vesiperäisinä ja tuottamattomina olevista joutomaistaan. Tätä tietä, jonka merkitys kansantaloudellisessakin mielessä on kauaskantoinen, olisi nyt määrätietoisesti käytettävä.

Lopuksi vielä yhteenvetona korostaisin, että nyt olisi maanhankintalain toteutus lopultakin saatava loppuun suoritetuksi ja hyväksytyksi uusi normaaliajan asutuslaki, jossa otetaan huomioon nykyiset muuttuneet olosuhteet maanomistusoloissamme ja myöskin maataloustekniikan nopea kehitys. Kii-reellisimpänä tehtävänä olisi estää osittamisrajoituslailla ja sisarosuslainatoiminnalla jatkuva liian pienten tilojen muodostuminen, seuraavana tehtävänä tehostetulla maanparannustoiminnalla saattaa jo tiloilla oleva vesiperäinen maa täyteen tuottokuntoon, kolmanneksi lisätyllä maanostolainoituksella tukea pienten tilojen lisämaahankintaa ja hankittava lisäksi maata asutustoimintaa varten ostamalla luonnollista tietä myyntiin tulevaa maata vapailta markkinoilta.

En kuitenkaan usko, että nykyinen ASO pääsisi edellä mainittuja suuntaviivoja noudattaen asutustoiminnassa kunnollisiin tuloksiin, varsinkin sen viime vuosien toimintaa ajatellen. Sen vuoksi onkin ensimmäinen edellytys normaaliajan puolueettomaan asutustoimintaan pääsemiseksi, että asutustoiminnan organisatio viipymättä muutetaan talouspoliittisen suunnitteluneuvoston äskettäin tekemän yksimielisen ehdotuksen mukaisesti normaalioloja vastaavaksi.

Ed. Innala: Herra puhemies! Vuodesta vuoteen hallituksen taholta on eduskunnalle vakuutettu kyseessä olevan nk. köyhänmiehen budjetin. Harvinaiseksi poikkeukseksi tästä käsillä olevan esityksen perustelujen ensi lauseessa jo todetaan taloudellisen kehityksen näyttävän huomattavasti parempaa suuntaa aikaisempiin vuosiin verrattuna. Tämä on saanut talousarvion laatijatkin hellittämään valtion tavallisesti tiukassa olevia kukkaronnauhoja niin menojen kuin tulojenkin kohdalta.

Viimeksi mainittujen osalta hallitus on päätynyt siihen oikeaan johtopäätökseen, että tähänastista raskasta verotusta on pyritävä helpottamaan nyt, kun siihen vihdoinkin nähdään ilmenevän mahdollisuuksia. Arvosteltavaksi kuitenkin jää, onko aiottua helpotusta siten toteutettuna, kuin miksi hallitus sen on suunnitellut, pidettävä parhaana ratkaisuna valtion talouden ja ennen kaikkea veronmaksajien kannalta.

Mitä näihin näkökohtiin tulee, yhdyn niiden mielipiteeseen, jotka ovat lausuneet epäilyksensä hallituksen toimenpiteen tarkoituksenmukaisuudesta sen kohdistuessa veronhuojennuksen liikevaihtoveron alaisiin tarvikkeisiin nyt suunnitelluin tavoin, alentamalla sannottua veroa neljänneksellä. Erimielisyyttä ei varmaan liene missään piireissä siitä, etteikö myös tässä kohden aikaa myöten olisi päästävä ainakin nykyistä huomattavasti lievämpään verotukseen. Muistettava kuitenkin on, että vielä enemmän kuin liikevaihtoveron, siis välillisen veron, helpottamista veronmaksajapiireissä on — rakennusaineiden liikevaihtoveroa ehkä lukuunottamatta — odotettu välittömien verojen, lähinnä valtion tuloveron alentamista nykyisestä tavattoman korkeasta tasostaan. Tätä ovat odottaneet palkansaaajat, mutta myös monet elinkeino-

alan yrittäjät. Erikoisesti on näin laita lukuisien keski- ja pienituloisten kansalaisryhmien, joihin nk. ruumiillisen työn tekijäin ohella kuuluvat henkisen työn tekijäin laajat joukot, — mainitsen heistä vain valtion ja kuntien viran ja toimen haltijat, kaupan ja teollisuuden toimihenkilöt, jopa itsenäiset yrittäjätkin ja nk. vapaitten ammattien harjoittajat ja monet muut. Näiden ryhmien kannalta, ryhmien, jotka koko sodan jälkeisen inflatioajan ovat saaneet kamppailla saadakseen jokapäiväisen toimeentulonsa ankaran verotuksen niellessä kohtuuttoman suuren osan ansiotuloista, välittömien verojen, tuloveron, alentaminen olisi ollut se ensisijainen toimenpide, johon lähinnä olisi ollut ryhdyttävä todella tuntuvaan huojennuksen aikaansaamiseksi heidän monasti tukalaan taloudelliseen asemaansa. Asian laita on näet heidän kohdallaan usein siten, että monien heidän ansiotuloistaan ei juuri korkeiden tuloverojen takia sanottavastikaan liikene varoja niiden tarvikkeiden hankkimiseen, jotka nykyisin ovat liikevaihtoveron alaisia, vaikkapa tuota veroa jonkin verran alennettaisiinkin. Tuloveroa alennettaessa he sen sijaan pystyisivät tällaisiakin tavaroita ostamaan.

Tuloveron alentaminen olisi ollut sen toivottavampi, kun verolakiemme mukaan verovelvolliset yhä vieläkin jaoitellaan eri veroluokkiin pääasiallisesti heidän siviilisäätynsä mukaan eikä sen mukaan, miten he täyttävät lähiomaistensa huoltamisvelvollisuutta. Siten niitä yksinäisiä verovelvollisia, jotka olosuhteiden pakosta joutuvat huoltamaan muita omaisiaan kuin lapsiaan tai ottolapsiaan, verotetaan kaikkein korkeimman veroluokan mukaan, ilman että he vastaavasti saavat siitä mitään lakisääteisiä helpotuksia, kuten lapsia huoltavat huomattavasti alemmassa veroluokassa olevat saavat.

Kun puheena olevaan korkeimpaan veroluokkaan kuuluvista valtaosa on pienituloisia naisia, joista edellämäinittujen henkisen työn tekijäryhmien lisäksi mm. suuri määrä tehtaisten työntekijättäriä, muodostuu heidän taloudellinen asemansa juuri korkean veroluokan ansiosta sellaiseksi, etteivät he liioin pysty jokapäiväiseen elantoonsa tarvittavien, suurimmaksi osaksi liikevaihtoverosta vapaiden tarvikkeiden lisäksi hankkimaan edes välttämättömmiksi katsottuja liikevaihtoveronalaisia tavaroita.

Valtiovallan taholta täten epäviisaasti harkittu ja johdettu verotuspolitiikka onkin johtanut siihen, että nuori, parhaassa työkuuressa ja usein myös jo ammattikasvatuksen täällä saanut työvoimamme hakeutuu ulkomaille saadakseen siellä paremmin käyttää ansiotulonsa hyväkseen. Sanottua siirtolaisuutta tapahtuu niin maaseudun nuorten kuin kaupunkilaistenkin keskuudessa huolettavan paljon. Osoitukseksi tästä muutamia lehdistössä äskettäin näkyneitä numeroita naapurimaahamme Ruotsiin siirtyneistä. Näiden tietojen mukaan Ruotsissa olevien suomalaisten luku nykyisin lienee 60 000 — 62 000 paikkeilla ja niistä yksistään Tukholmassa olevia noin 20 000. Työrekisterissä olevien suomalaisten määrä ilmoitetaan 35 000:ksi, muiden ollessa alaikäisiä ja työrekisteriin ilmoittautumattomia. Suurimman osan Ruotsin suomalaisia mainitaan olevan työansiossa olevia ammatiltaan sekatyömiehiä, metallimiehiä, kotiapulaisia, sairaanhoitajia, metsätyöläisiä ja ravintolapalvelijoita, huomattavan määrän näistä ollessa nuorta väkeä. Edellä olevat luvut — tosin vain, kuten sanottu, Ruotsia koskevat — antanevat kyllin vakuuttavasti aiheita johtopäätökseen, että uudessa verolaissa olisi syytä luopua yksinäisten, useimmiten omatta syyttään yksinäisiksi jääneiden, rankaisemisesta muita korkeammalla verolla ja että myös heidän kohdallaan olisi huomioitava verotusta lieventävänä seikkana huoltovelvollisuuden täyttäminen lähiomaisia kohtaan. Lisäksi ne antavat aiheen kiirehtiä valtion tuloveron yleistä alentamista jo ennen monasti luvattua, mutta vasta ehkä hyvinkin kaukaisessa tulevaisuudessa voimaan astuvaa verolain uudistusta.

Valtion raha-asiaain osoittaessa huononemisen oireita tai pula-ajan lähestyessä säästäväisyystoimenpiteet on aloitettu tavallisesti valtion viran ja toimen haltijakunnan osalta. Sen sijaan ei olla niinkään kärkeäitä kauliista lupauksista huolimatta korjaamaan heidän palkkaustaan silloin, kun valtion talouden havaitaan elpyvän. Näin on käynyt nytkin, vaikka on myönnetty, että osa valtion viran ja toimen haltijoille kohtuuden mukaan kuuluneista kalliimajakorotuksista on jätetty vain pelkkien parempien aikojen varalle annettujen lupauksien varaan. Hallitus ei ole nyt esillä olevassakaan talousarvioehdotuksessa ryhtynyt näitä lupauksia

täyttämään tällä kertaa suotuisasta ajankohdasta huolimatta ja siitäkään huolimatta, että asianomaiset virkamiesjärjestötkin ovat käyneet hallituksen jäseniä tästä asiasta muistuttamassa (Ed. Pakkanen: Hätyyttelemässä!). — Hätyyttelemässä. — Kun kysymyksessä ei ole mikään yleinen palkankorotus, vaan ainoastaan entisten palkankorotuksien korjaaminen oikeudenmukaiselle tasolle, olisi odottanut hallituksen vihdoin saattavan asian järjestykseen. Asian näin ollen on jätävä odottamaan, että eduskunta nyt puolestaan palauttaa mieleen ja myös toteuttaa valtion viran ja toimen haltijoille jo vuosia sitten lupaamansa korjauksen.

Samaa on sanottava useiden viran ja toimen haltijain palkkauksien tasokorotuksesta, joka monien ryhmien kohdalla vielä on loppuun saattamatta. Viittaen tässä suhteessa erikoisesti jo viimekeväisen lisämenoarviokäsitteilyn yhteydessä käyttämäni puheenvuoroon, jossa korostin varsinkin valtion naispuolisen toimisto-, konttori- ja kansliahenkilökunnan palkkauksen korjauksen välttämättömyyttä heidän tehtäviensä ja vastuunsa edellyttämään tasoon.

Lopuksi koskettelen vielä erästä palkkauksia koskevaa seikkaa. Suomi on aina moniin suurempiin maihin verrattuna useinkin vaatimattomine mahdollisuuksineen yrittänyt parhaansa mukaan suoriutua kansainvälisessä kilvassa, olipa sitten kysymys tieteestä, taiteesta tai urheilusta. Todistuksena viimeksimainitusta olivat mm. äskeiset maaottelut. Kaikkien näiden alojen edistämiseksi sekä kansainvälisen tason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi on myös varattu verraten huomattava määräraha valtion talousarvioon, kuten herra valtiovarainministerikin täällä jo huomautti. Mutta kuinka on valvottu niiden henkilöiden elintärkeitä etuja, jotka työllään vievät eteenpäin ja pitävät yllä suomalaista sivistystä ja tiedettä? Tunnettu asiana on, että tiedemiehen uralle antautuneiden on meillä ollut turvauttava ylimääräiseen ansiotyöhön voidakseen jatkaa tiedemiestoimintaansa, kun valtio ei ole katsonut voivansa maksaa heille heidän pätevyytään ja työtään yksinomaaisesti vastaavaa palkkaa. Eräänlaisena osoituksena valtiovallan haluttomuudesta tai ainakin hitaudesta järjestää tiedemiestensä ja myöskin näiden kouluttajien palkkaa sellaiseksi, että tälle monastikin suuria henkilökohtaisia uhrauksia ja pon-

nisteluja vaativalle uralle todella uskalletaan meillä lähteä, on dosenttien palkkauksen vielä ratkaisematta oleva korjaus. Toivottavaa on, että valtiovalta ryhtyessään korjaamaan ja tarkistamaan henkisen työn tekijäin palkkoja, huomioi myös tieteellisen työn riittävän suuren palkkauksen välttämättömyyden ja saattaa mm. dosenttien palkat oikeudenmukaiselle ja heidän työtään sekä pätevyytään vastaavalle tasolle, niin että tämäkin asia jo lähimmässä tulevaisuudessa tulee vihdoinkin järjestetyksi.

Ed. Tuuli: Herra puhemies! Vuoden 1955 valtion tulo- ja menoarvioesitykseen liittyvässä taloudellisessa katsauksessa, kohdassa „Tuotanto ja työllisyys”, todetaan työllisyyskehityksen näköalat suhteellisen edullisiksi. Tämän tilannearvion perusteella on käsiteltävänä oleva budjettiehdotus — huolimatta kuluneen työttömyyskauden karvaista kokemuksista — tehty lähinnä juuri sellaisten pääluokkien, so. 19 ja 20 pääluokkien, kohdalla, joiden avulla yleistä työllisyyspolitiikkaa voidaan hoitaa, suurin piirtein samantaiseksi kuin kuluvan vuoden budjetinkin on.

19 Pl:n kokonaismenot osoittavat tosin 3.5 miljardin markan vähennystä, kun taas 20 Pl:n kokonaismenot osoittavat vastaavaa lisäystä kuluvan vuoden menoihin verrattuna. Todellisuudessa on näiden pääluokkien työllisyyteen vaikuttavien kohteiden määrä kuitenkin huomattavasti vähentynyt, mitä seikkaa on pidettävä valitettavana, varsinkin kun se kohdistuu nimenomaan varsinaisiin talousarviotöihin. Uusien rautatierakennusten ja valmiiden ratojen uudistustöiden määrärahat ovat mm. vähentyneet lähes 400 milj. mk. Kun lisäksi tässä pääluokassa on patruunatehtaan palautuksesta puolustuslaitokselle menona merkitty 615 milj. mk, mikä toimenpide ei työllisyyden lisäämiseen ja ylläpitämiseen vaikuta, samoin kuin Valmet Oy:n osakepääoman korotus, on tämän työllisyyteen hyvinkin ratkaisevasti vaikuttavan pääluokan työkohteisiin kohdistunut vähennys melkoisesti suurempi, kuin vertailu kuluvan vuoden budjetin ja nyt käsiteltävänä olevan ehdotuksen välillä osoittaa. Sen sijaan 20 Pl:n lisäykset puolustuslaitoksen hankintoihin ja vähäinen lisäys tie- ja siltarakennustöihin vähäiseltä osalta korvaavat edellämainittuja vähennyksiä. Kokonaisu-

tena katsottuna budjettiehdotuksen määrärahat varsinaisia uusia työkohteita varten ovat kuitenkin valitettavan vähäiset, ja näistäkin eri työkohteisiin ehdotetuista määrärahoista monet ovat tarkoitukseen aivan riittämättömät, monasti vain nimelliset.

Budjettiehdotusta laadittaessa hallituksessa on ilmeisesti vallinnut jonkinlaista epä-tietoisuutta työllisyyden todellisesta kehityksestä, sillä vaikka varsinaisia työmäärärahoja on vähennetty, on ns. työttömyysmäärärahat kaiken varalta pysytetty entisen suuruksina kuluvan vuoden varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Näitä työttömyysmäärärahoja esiintyy 15 Pl:n, 19 ja 20 Pl:n eri kohdissa yhteensä 10 600 milj. mk. Asianomaisten menokohtien kohdalla on jätetty pois moniaita tärkeitä, ammattivirastojen ehdottamia työkohteita, ilmeisesti tarkoituksella, että tarvittaessa sitten edellä mainituilla työttömyysvaroilla asia hoidetaan. Herra valtiovarainministeri ilmoittikin, että hallituksella on ollut tarkoitus saada täten vapaammat kädet töiden järjestelyihin. Tällainen järjestely ei kuitenkaan ole valtion edun mukaista. Hallitus olisi työvoimaviranomaisilta saanut tarkan luettelon niistä paikkakunnista, joissa työttömyyttä tulee esiintymään, mutta käsiteltävänä olevassa budjettiehdotuksessa vain harvalle tällaiselle työttömyyspaikkakunnalle on esitetty varsinaisia työkohteita. Samanaikaisesti on ministeriöiden taholta paikallisilta viranomaisilta tiedusteltu sopivia työttömyyskohteita tulevaa työttömyyskautta varten juuri näille samoille paikkakunnille, vaikka nämä olivat ne esittäneet jo varsinaisiksi budjettitöiksi otettaviksi.

Yleiseksi onkin tullut käsitys, ettei varsinaisiksi budjettitöiksi saada juuri mitään esitettyjä töitä, olivatpa ne sitten kuinka välttämättömiä ja tärkeitä tahansa ja sijaitsevatpa ne sitten millä puolella Suomea tahansa. Sen vuoksi asettavatkin kaikki työvirastot toiveensa työttömyyteen, sillä vain sen ansiosta on niillä mahdollisuus saada välttämättömät rakennuksensa, suunnitelmansa ja korjaustyönsä suoritetuksi. Kun mainitut viranomaiset, tehtyään monta turhaa yritystä saadakseen ehdottamansa suunnitelman tai yrityksensä varsinaiseksi tulo- ja menoarviotöiksi, eivät siinä ole onnistuneet, joutuvat he pakostakin työttömyyden suosijoiksi, vaikka työttömyyttä sinänsä olisi kaikin tavoin

torjuttava. Tällaiseen työttömyyden suosimiseen on tässäkin budjettiehdotuksessa noudatettu järjestelmä johtava.

Toisekseen, kuten edellä olen jo maininnut, budjettiehdotuksen varsinaisiksi työkohteiksi ei ole kelpuutettu monella paikkakunnalla aivan välttämättömiä valtion virastorakennuksia, kipeästi tarvittavia rautateitä, maanteitä ja tärkeitä siltoja. Työttömyyspolitiikka on viime vuosina sanellut, minne näitä tärkeitä laitoksia saadaan, vaikka kokonaan muiden näkökohtien, tarpeiden ja perusteiden tulisi niiden sijoitus määrätä. Työttömyystyöt ovat tulleet poliittisiksi välikappaleiksi, joiden tiimoilta käydään taistelua, johon osallistuvat poliittiset järjestöt, työläispiirit, kunnat ja asianomaiset valtion viranomaiset. Eduskunnalla, jolla luulisi olevan ratkaisuvallan siinä, mitä ja minne tässä maassa valtion varoilla rakennetaan, ei työttömyystöiden suhteen ole minkäänlaista ratkaisuvalltaa. Vaikka yleensä olenkin voimakkaan ja itsenäisen hallituksen kannalla, on työttömyystöiden hoitamisessa käsittääkseni menty väärille linjoille, sillä nykyisen työllisyyspolitiikan seuraukset ovat hyvinkin turmiolliset.

Jos seuraa niitä ilmoituksia, joita esim. kaupungit ja kauppalat ovat antaneet työttömyytensä kehityksestä, voi todeta, että 31 kaupungista 14:ssä on työttömyyden työttömyyskautena 1954—1955 arvioitu olevan samansuuruinen kuin työttömyyskautena 1953—1954, neljässä kaupungissa suurempi ja kahdeksassa kaupungissa pienempi, kun taas kauppaloissa vastaavat luvut ovat: 10 kauppalassa samansuuruinen, 5 kauppalassa suurempi ja samoin 5 kauppalassa pienempi, muiden kaupunkien tai kauppaloitten jättäessä tiedusteluun vastaamatta tai eivät vastauksessaan ole voineet työllisyyden määrää arvioida. Tiedusteltaessa niitä syitä, jotka pääasiallisesti työttömyyden aiheuttavat, käy vastauksesta ilmi, että suurimpana syynä tulee olemaan rakennustöiden väheneminen vuonna 1955. Rakennustoiminta kuluvana ja aikaisempina vuosina on kaikkialla maassamme, mutta erityisesti kaupungeissa ja kauppaloissa, ollut erittäin vilkas. Tästä on aiheutunut, että maaseudulta on asutuskeskuksiin virrannut pääasiassa ammattitaidotonta työvoimaa, joka nyt rakennustoiminnan monella paikkakunnalla vähennyttyä ja jatkuvasti vähentyessä on pääasiallisena joukkona täyt-

tämässä työttömyyskortistot. Toisena tärkeänä työttömyyden aiheuttajana on ollut paikkakunnan töiden kausiluontoisuus. Tyyppillisimpinä esimerkkeinä tästä ovat satamatyöt, sahateollisuus jne. Vastauksesta ilmeni myös, että lähinnä kotimarkkinateollisuuden menekkipula alkaa aiheuttaa työttömyyttä. Toisaalta sellaisen teollisuuden aloilla, joissa paras sesonkiaika on kesällä, ovat teollisuuslaitokset kesälomien ajaksi joutuneet ottamaan maaseudulta tilapäistä työvoimaa, joka sitten syksyn tullen jää työttömäksi paikkakunnalle. Tilanne ei siis parantuneista suhdanteista huolimatta ole niinkään valoisa kuin hallituksen esityksessä edellytetään, vaan työttömyys monella paikkakunnalla on muodostumassa pysyväksi ilmiöksi. Sen vuoksi on ollut arveluttavaa lähtää vähentämään tulo- ja menoarvioehdotuksessa juuri varsinaisia työkohteita. Voitanee tietenkin sanoa, että työttömyyspaikkakunnille puuttuvat työkohteet järjestetään työttömyystöinä, mutta siinä onkin juuri asian vaarallisuus. Pidetään liian selvänä, että milloin työttömyyttä ilmenee, niin kunnat ja valtio järjestävät työttömyystöitä. Henkilöt, jotka tilapäistyötä varten ovat tulleet paikkakunnalle, jäävät sinne, vaikka voisivat palata kotiseudulleen, jossa monasti maataloudessa on työvoimapulaa, mutta eivät sitä nyt tee, koska heillä on varma tieto, että heille järjestetään työttömyystyötä, jossa palkkakin usein on parempi kuin vapaissa töissä. Onpa lukuisasti esimerkkejä, jolloin vapaista töistä on siirrytty työttömyystöihin. Työttömyystöitä pidetään asiaan kuuluvina ja luonnollisina, ja on joukko ammattitaidottomia ja vähemmän työnhaluisia ja työkykyisiä työntekijöitä, joilla ainoana työpaikkoina ovat työttömyystyöt. Tällaista tilannetta pyritään erikoisesti äärimmäisen vasemmiston taholta suosimaan, pyritäänpä vielä erinäisin ja vähemmän suositeltavin keinoin työttömyyttä lisäämäänkin. Työttömyys on, kuten sanoin, muodostunut poliittiseksi välikappaleeksi, jolla ajetaan itsekkäitä ja monasti hämäriäkin asioita.

Nykyisestä työttömyyspolitiikasta johtuu, että myös kunnat ovat joutuneet työttömyystöiden kurinmukseen. Varsinaisina talousarviotöinä voidaan usein suorittaa huomattavasti vähemmän kunnallisia töitä kuin työttömyystöitä. Tämä johtuu siitä, että kun kunnat ovat nykyisten työttömyyssohjeiden

mukaan ensi sijassa velvollisia huolehtimaan työttömyyden torjunnasta, on niiden varattava suuria summia tähän tarkoitukseen, ja kun työttömyystöinä voidaan pääasiassa suorittaa vain katu-, viemäri- ja vesijohtotöitä, jäävät monet muut kunnalliset kohteet varoja vaille. Esimerkkinä voidaan tässä mainita eräiden kaupunkien ja kauppaloiden työttömyystöiden ja muiden varsinaisten töiden suhteita. Esim. Kemissä työttömyystöitä varten on varattu 150 milj. mk, mutta varsinaisina talousarviotöinä uusiin katutöihin 10 milj. mk, uusiin viemäritöihin 3 400 000 mk ja uusiin vesijohtotöihin 2 800 000 mk. Porissa vastaavat luvut ovat: työttömyystöihin on varattu 130 milj. mk, talousarviossa edellytettiin uusiin katutöihin 2 200 000 mk, uusiin viemäritöihin 6 375 000 mk ja uusiin vesijohtotöihin 1 840 000 mk. Jyväskylässä työttömyystöihin on varattu 65 milj. mk, uusiin katutöihin 10 milj. mk, uusiin viemäritöihin 5 milj. mk ja uusiin vesijohtotöihin 1 milj. mk. Lappeenrannassa on varattu työttömyystöihin 50 milj. mk, uusiin katutöihin 1 400 000 mk, uusiin viemäritöihin 550 000 mk ja uusiin vesijohtotöihin 3 milj. mk, ja kaupungeista viimeisenä esimerkkinä Rauma: työttömyystöihin 31 600 000 mk, uusiin katutöihin 3 550 000 mk, uusiin viemäritöihin 6 650 000 mk ja uusiin vesijohtotöihin 13 600 000 mk. Kauppaloista Imatra on varannut työttömyystöihin 146 472 000 mk ja uusiin katutöihin vain nimellisen 100 000 mk, kun taas uusiin viemäritöihin ja uusiin vesijohtotöihin ei ole voitu varata ollenkaan määrärahaa. Valkeakoskella työttömyystöihin on varattu kuluvan vuoden talousarviossa 48 750 000 mk, uusiin katutöihin 4 650 000 mk, uusiin viemäritöihin 9 300 000 mk ja vesijohtotöihin ei ollenkaan määrärahaa. Varkaudessa ovat vastaavat luvut: 65 milj. mk työttömyystöihin, katutöihin 10 milj., uusiin viemäritöihin 7.5 milj. ja uusiin vesijohtotöihin 20 milj. mk, Kouvolassa 18 milj. mk työttömyystöihin, uusiin katutöihin 9.5 milj. mk, uusiin viemäritöihin 3 600 000 mk ja uusiin vesijohtotöihin 2 780 000 mk. Tässä vain eräitä esimerkkejä, mutta suhde työttömyystöiden ja varsinaisten talousarviotöiden välillä melkein kaikilla kaupunki- ja kauppala- ja paikkakunnilla on suurin piirtein sama.

Jos sanotut työt suoritettaisiin talousarviotyönä kesäaikaan ja hyvissä olosuhteissa sekä

suurelta osalta koneellisesti, tulisivat ne luonnollisesti kunnille huomattavasti halvemmiksi, mutta olisivat kunnat joka tapauksessa velvolliset järjestämään työttömilleen talvitöitä, joihin varat eivät enää riittäisi. Työttömyystöiden järjestämistä nykyisessä laajuudessaan eivät kunnat pysty enää ilman veroäyrin hinnan huomattavia korotuksia ylläpitämään. Tässä suhteessa, kun työttömyystöiden kustannukset muodostavat 1—4 mk veroäyrin hinnasta, odotetaan ensimmäisenä herra valtiovarainministerin lupaamana valtion toimenpiteenä kuntien verorasituksen lieventämiseksi työttömyystöiden ja työttömyysrasituksen lieventämistä. Minä ehdotankin tässä ensimmäisenä valtion toimenpiteenä, että se hyväksyisi myöskin kuntien huonerakennustyöt työttömyystöiksi.

Myöskin on totuttu, että työttömyyden määrää käytetään jonkinlaisena keinona valtion töiden saamiseksi paikkakunnalle. Mitä enemmän paikkakunnalla on työttömyyttä, sitä varmempaa on valtion erinäisten huonerakennustöiden, maantietöiden, siltatöiden jne. saaminen paikkakunnalle. Jos jollakin paikkakunnalla tarvitaan jokin valtion laitos ja siitä tehdään asianmukainen esitys, ei sitä paikkakunnalle saada, olipa se kuinka tarpeellinen tahansa, jos samalla ei voida esittää raskaita työttömyyslukuja. Paikkakunta, joka työttömyystilastossa on kärjessä, saa siitä nykyisen työttömyyspolitiikan vallitessa aina palkkion.

Millaisia ovat työttömyystyöt ja niiden järjestelyt? Ensinnä täytyy suoralta kädeltä myöntää, että työttömyystöinä on saatu äärettömän paljon tärkeitä ja välttämättömiä laitoksia ja töitä aikaan, mutta samalla on sanottava, että varsinaisina budjettitöinä samat työt olisi saatu aikaan huomattavasti edullisemmin. Lukemattomat ovat ne työkohteet, joita vuosikausia, ehkä kymmeniä vuosia, on rakennettu ja tehty työttömyystöinä ja siten lisätty näiden töiden kustannuksia. Lukemattomat ovat myös ne työkohteet, joihin varsinaisten budjettivarojen loputtua ja työn jouduttua keskeytetyksi on myönnetty työttömyysvaroja. Työttömyystöiden suuri epäkohta onkin juuri niiden epävarmuus. Ei koskaan tiedetä, kuinka paljon sinä ja sinä vuonna saadaan varoja tarkoitukseen ja kuinka pitkälle työ saadaan tehdyksi; kuinka paljon tarvikkeita ja kuljetuskalustoa tar-

koitukseen on varattava; kuinka pitkäksi aikaa työnjohto ja ammattimiehet on varattava ja onko niitä saatavissa; kuinka kauan tarvittavat koneet ja muut välineet joutuvat olemaan työmaalla kiinni jne. Vain ammattimiehet tietävät, mitä tällaiset epävarmuuden tekijät ja monet järjestelyhankaluudet valtiolle maksavat. Eikä tässä vielä kaikki. Työttömyystöitä rasittavat monet muutkin rasitukset, joita varsinaisilla budjettitöillä ei ole. Työttömyysohjeiden mukaan työttömyys-siirtotyömaalla oleville työntekijöille on järjestettävä mm. seuraavat edut: vapaa asunto ja sauna, vapaat matkat, asumiserolisä perheellisille, palkanerolisä ja usein valtion ravitsemiskeskuksen järjestämä muonitus, joka järjestetään alle omakustannushintojen. Edellä olevasta ilmenee, että työttömyystyömailla työntekijöillä on etuja, joita vapaille työmailla ei ole. En tarkoita tällä sitä, etteikö esim. muonitus ja ruokailu olisi syytä järjestää muulloinkin, jos työmaa on kaukana työntekijän kotipaikkakunnalta, mutta on välttämätöntä, etteivät työttömyystöissä palkka- ja muut edut ylitä vapaiden töiden etuja. Onhan aivan tavallista, että esim. jonkin asutuskeskuksen työmaalle työntekijät saapuvat naapurikunnista, mutta ei näille tarvitse järjestää vapaata kuljetusta, majoitusta, asumiserorahoja jne. Jos kysymyksessä on työttömyystyö siirtotyömaana, on nuo edut heti maksettava, vaikka samanaikaisesti vapaissa töissä käyvä naapuritalon mies ei näitä etuja saisi. Onkin todettu, että siirtotyömaalla, jota on suoritettu työttömyystyönä, palkkakustannukset työntekijää kohden ovat kuukaudessa laskeneet noin 3 000 mk, kun työmaa kesäajaksi on muutettu vapaaksi työmaaksi. On myös tapahtunut, että kun työttömyystyömaa on lopetettu ja työntekijät osoitettu vapaille työmaille, nämä ovat tehneet lakon saadakseen työttömyystyöt pitkittymään. Ei silloin ole ihme, että siirtymistä vapaista töistä työttömyystöihin tapahtuu ja syntyy ns. tekotyöttömyyttä. Tälläisellä järjestelyllä saadaan aikaan, että työttömyystyömaat ovat haluttuja työpaikkoja, kun kaiken kohtuuden nimessä työttömyystyömaiden etujen tulisi olla vapaitten työmaiden etuja huonommat. Silloin esiintyisi pyrkimystä hakeutua muualle työhön ja työntekijän oma-aloitteisuus saisi sen arvon, mikä sille kuuluu, kun nykyisin sen sijaan kynsin

hampain halutaan pysyä työttömyystyömaalla, vaikka vapaita työmaita olisi lähistöllä tarjollakin.

On luonnollisesti valitettavaa, ettei kaikille työtä haluaville voida sitä järjestää, ja tämän asiantilan korjaamiseksi onkin ryhdyttävä toimenpiteisiin. Mutta työttömyyssysteemi sellaisena, miksi se nyt on kehittynyt, ei vastaa tarkoitustaan. Kaikesta edellä olevasta johtuu, että työttömyystöinä suoritettujen valtion työt tulevat huomattavasti kalliimmiksi kuin varsinaiset budjettityöt. Työttömyystöiden kalleuteen vaikuttaa tämän lisäksi vielä, että työn ennakolta suunnittelu ja järjestely yleensä asian kiireellisuuden vuoksi puuttuu. Työhön ei saada hankituksi kykenevää työnjohtoa. Työhön täytyy ottaa työväkeä, joka saattaa olla aivan tottumaton sanotunlaiseen työhön ja jonka työteho luonnollisesti on silloin sen mukainen. Työttömyystöihin joudutaan ottamaan työhaluttomia tai osatyökykyisiä, joiden työtahti sitten saattaa määrätä koko työmaan työtahdin. Työt joudutaan yleensä suorittamaan epäedulliseen vuodenaikaan, koneita ei voida tehokkaasti käyttää ja töiden monasti keskeyttäminen aiheuttaa huomattavia lisäkustannuksia, joista tässäkin budjettiehdotuksessa on moniaita hyviä esimerkkejä. On sen vuoksi enemmän kuin paikallaan vaatimus, että valtion työt pääasiassa suoritetaan varsinaisina budjettitöinä.

Kuten edellä olen sanonut, työvoimaviranomaiset monivuotisen kokemuksensa ja hankittujen selvitysten perusteella voivat kyllin tarkoin kulloinkin osoittaa ne alueet, joilla työttömyyttä tulee ilmaantumaan. Valtion varsinaisten töiden varaaminen näille alueilla on silloin paikallaan, ja ne tulevat tarkoitetulla alueella oikeammalla tavalla lisäämään työllisyyttä. Edellytyksenä luonnollisesti tulee olla, että työvoimaviranomaisilla on mahdollisuus vaikuttaa, minä ajankohtana työ suoritetaan. Tällöin jäävät kuitenkin pois monet työttömyystöiden hankaluudet ja varjopuolet. Työt voidaan etukäteen suunnitella ja tarvikkeet, koneet ja työnjohto etukäteen varata. Työhön voidaan käyttää ammattitaitoista työvoimaa ja etukäteen tiedetään, paljonko käytettävissä on varoja, ja suunnilleen aika, jonka kuluessa työ voidaan suorittaa. Tällöin ei haittaa, että työvoimaviranomaisilla on oikeus määrätä, miltä alueelta tai paikkakunnalta työvoima saa-

daan ottaa, kunhan ei puututa siihen, keitä työmaalle otetaan. Työnjohto voi silloin valita työhön sopivimman työvoiman. Työteho ja työrauha paranevat, työmaan järjestelyt sujuvat paremmin, työ kustannukset halpenevat ja työttömyyden torjumisessa on saavutettu sama etu ja eduskunnallakin on mahdollisuus vaikuttaa, mitä töitä ja missä ja milloinkin suoritetaan. Onkin sen vuoksi toivottavaa, että valtiovarainvaliokunta niistä monista edustajien hyvistä ja tärkeistä aloitteista hyväksyy budjettiin varsinaisiksi töiksi sellaisia, joiden jo etukäteen työvoimaviranomaisen lausunnon perusteella voidaan katsoa edistävän paikkakunnan tai alueen työllisyyttä. Määrärahat näihin löytyvät vähentämällä aikaisemmin mainitsemiani työttömyysmäärärahoja.

Myös eräitä muita toimenpiteitä työttömyyden torjumiseksi on syytä harkita. Valtio maksaa esim. kansakoulujen avustuksina ja lainoina ym. avustuksina kunnille ja muille rakennuttajille yli 2 miljardia markkaa. Tämä määrä on jo sellainen, että sen turvin voidaan määrätynlaista työllisyyspolitiikkaa hyvinkin hoitaa. Huonerakennustoiminnan kehittyessä teknillisesti ei nykyisin enää ole niin suurta merkitystä sillä, minä vuodenaikana rakennustyö suoritetaan. Tämä koskee erikoisesti kerrostaloja ja suurempia rakennuksia, ja kustannuksetkaan esim. talvikautena suoritetuista töistä eivät juuri nouse kesäaikana suoritettuja töitä suuremmiksi. Tämän vuoksi on mainittuja valtion avustuksia ja lainoja myönnettäessä syytä panna ehdoksi, että työ suoritetaan talvisajkaan ja tulisi tämän koskea niin maaseutua kuin asutuskeskuksiakin.

Arava-määrärahoja on budjettiehdotuksessa lain edellyttämä 7.5 miljardia markkaa. Tämä asuntorakennustoiminnan edistämiseksi tarkoitettu määräraha, joka suurelta osalta tulee lähinnä työttömyyskeskusten so. asutuskeskusten hyväksi, merkitsee erittäin suurta punnusta työllisyystilanteen hoitamisessa. Toivottavaa olisi, että Arava entistä enemmän lainoja myöntäessään kiinnittäisi huomiota asuntojen puutteen poistamisen lisäksi myös työllisyyden hoitamiseen, koska edellä mainittu päätarkoitus ei varmaan jälkimmäisestä vahingoittuisi.

19 pääluokan II luvun 21 momentin kohdalla on esitetty 2 500 milj. markan määräraha työllisyyden ylläpitämiseksi annettavia

lainoja varten ja perustelujen mukaan tästä määrärahasta on 500 milj. mk tarkoitettu maaseudun pienteollisuutta varten. Tarkoitus on oikea, sillä juuri maaseutu tarvitsee samentunlaista elinkeinotoiminnan vilkastuttamista, jolla keinolla edes osittain voitaisiin estää liian kiivaaksi kehittynyt maaltapako ja liian suuri paine asutuskeskuksiin. Mutta kuten edellä olen jo maininnut, on monella kaupunki- ja kauppalakunnalla syntynyt melkoista pysyväistä työttömyyttä, so. rakenteellista työttömyyttä. Paikkakunnan teollisuus- tai elinkeinoelämä on liian yksipuolista, ja sen vuoksi olisi tällaisille paikkakunnille työttömyystöiden järjestämisen sijasta pyrittävä sellaiseen ratkaisuun, että tuo työttömyyden perussy poistuu. Samalla kun 19 pääluokan II luvun 21 momentin varoja käytetään pienteollisuuden edistämiseksi maaseudulla, tulisi sitä käyttää myös sellaisen teollisuuden rakentamiseen, avustamiseen ja tukemiseen, jonka toiminnalla työllisyyden vaihteluita asutuskeskuksissa voidaan lieventää ja työttömyyttä poistaa. Kun varoja työttömyysvarojen kustannuksella lisätään valtion varsinaisiin työkohteisiin 19 ja 20 pääluokissa, on budjettiehdotuksessa käsitteäkseni runsaasti määrärahoja, joiden turvin valtiovalan toimenpiteinä työllisyyttä voitaneen melko tuloksellisesti hoitaa.

Ed. Tenhiälä: Herra puhemies! Tilastot osoittavat, että kansamme elintaso on jo korkeammalla kuin se oli ennen sotiamme. Palkkaindeksiluvut ovat miltei poikkeuksetta suurempia kuin vanha elinkustannusindeksi. Tilastot osoittavat myös, että palkkasäännöstelystä huolimatta yleinen palkkataso on noussut nykyisen vakauttamisen aikana. On kuitenkin yksi palkansaajaryhmä, jonka palkat eivät ole nousseet, virkamiehet ja ne, joiden palkat määräytyvät virkamiesten palkkojen mukaan. Nämä palkat ovat pysyneet tasolla, jolle ne määrättiin keväällä 1951. Tosin on suoritettu pari palkkausluokkiin sijoituksen tarkistusta, joilla on korjattu pahimpia keskinäisiä epäsuhteita. Näillä tarkistuksilla ei kuitenkaan ole edes yritetty korottaa virkamiesten palkkoja yleiseen palkkatasaan. Keväällä 1952 valmistuneessa palkkauslautakunnan ehdotuksessa nimennomaan huomautetaan siitä. Näiden tarkistusten tarkoituksena on ollut saada virkamiesten palkat keskenään oikeaan suhteeseen,

ja näiden tarkistusten jälkeenkin on luokitukseen jäänyt vielä runsaasti epäkohtia, kuten eduskunta on kummallakin kertaa vastauksessaan hallituksen esitykseen lausunut. Nämä korotukset eivät ole voineet merkitä yleistä palkankorotusta myöskään sen vuoksi, että näissä kahdessa korotuksessa on yhteensä kolmas osa virkamiehistä saanut palkankorotusta.

Yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus vaatii, että kansan elintason noustessa kaikki kansalaisryhmät pääsevät tasapuolisesti nauttimaan siitä. Tätä oikeudenmukaisuutta ei ole kuitenkaan noudatettu valtion virkamiesten suhteen. Tähän voidaan agitatorisesti vastata, että virkamiehet kuuluvat ns. parempiosaisiin yhteiskuntaluokkiin, joten heidän asemansa on hyvä ilman palkankorotuksia. Tämä on kuitenkin mitä suurin erehdys, sillä virkamiehistöstä runsas kolmannes saa huonompaa palkkaa kuin mitä valtio tilastojen mukaan maksaa esim. sekatyömiehilleen. Sosiaalisen Aikakauskirjan mukaan nimittäin valtion eräissä tällaisissa töissä keskituntiansio sekä aika- että urakkatyö huomioon ottaen on miehillä 132:60, mikä vastaa 26 724 markan kuukausipalkkaa. Suunnilleen samanlainen keskimääräinen palkka on valtion virkamiehellä, joka kuuluu 11. palkkausluokkaan. Tässä palkkausluokassa ja sen alapuolella on 38 % valtion virkamiehistä. Palkka, jonka valtio maksaa sekatyömiehilleen, on nykyisten elinkustannusten vallitessa kovin vaatimaton, enkä olekaan maininnut sitä siksi, että se olisi jollain tavoin kadehdittava summa tai edes riittävä, vaan yksinomaan siksi, että se antaa havainnollisen kuvan siitä, millaiseen taloudelliseen ahdinkotilaan virkamiehistömme on syösty. Kun kansamme elää nyt voimakkaan taloudellisen nousun aikaa, niin on paikallaan, että virkamiestenkin palkkakysymys lopultakin järjestetään. Jos sitä ei hoideta nyt, niin voi käydä niin, että se on hoidettava jonain sellaisena ajankohtana, joka ei ole yhtä sopiva tähän tarkoitukseen. On mitä valitettavinta, että hallitus ei ole kiinnittänyt tähän asiaan mitään huomiota budjettia laatiessaan. Kaiketi on arveltu, että kun virkamiehet ovat odottaneet tähän asti, niin kaipa he jaksavat odottaa edelleenkin. Sikäli kuin tunnen mielialoja virkamiespiireissä, minun täytyy sanoa, että tällaiset luulot ovat harhaanjohtavia.

Viime syksynä eduskunta joutui puuttumaan virkamieskysymykseen sen vuoksi, että silloin eduskuntaan tuotu tulo- ja menoarvio olisi toteutettuna saattanut hallintokoneistomme sekasortoon. Nykyinen hallitus ei ole tehnyt tällaista negatiivista ehdotusta, mutta valitettavasti se ei ole tehnyt positiivistakaan ehdotusta. Se ei ole tässä asiassa tehnyt mitään, vaikka senkin pitäisi olla tietoinen sekä virkamiesten vaikeasta taloudellisesta asemasta että myös nykyisistä mahdollisuussistamme tämän asian hoitamiseen. Näinkin voidaan tietysti jonkin aikaa maata hallita, mutta se on hyvin lyhytnäköistä politiikkaa. Ei ikävistä asioista selviä sillä, että ne jätetään myöhemmin hoidettaviksi tai mahdollisesti jonkun toisen hoidettaviksi, vaan jokainen asia on pyrittävä hoitamaan silloin kun siihen on suotuisat edellytykset. Toivottavasti eduskunta tänäkin syksynä osoittaa suurempaa virkamiesasioiden tuntemusta kuin hallitus ja järjestää ne tyydyttävälle kannalle.

Virkamiesten odottama ja oikeutettu, noin 8 %:n palkkojen yleiskorotus aiheuttaisi yli 4 miljardin markan menon. Erityisesti haluaisin kuitenkin kiinnittää huomiota eräaseen virkamieskysymykseen, jonka järjestäminen ei vaadi niin suuria kuluja kuin virkamiesten palkkojen yleiskorotus, mutta jonka hoitaminen kuitenkin merkitsee jonkinlaista oikeudenmukaisuutta niiden kohdalla, jotka ovat eniten vääryyttä kärsineet. Olen jo edellä maininnut palkkaussuokkiin sijoittelussa ilmenneistä epäkohdista ja eduskunnan toimenpiteistä niiden johdosta. Vaikka palkkaussuokkiin sijoitus onkin jo saatu oikeudenmukaisemmaksi kuin mitä se oli ennen vuotta 1947, niin sitä ei kuitenkaan voida vielä pitää tyydyttävänä, vaan siinä on useita epäkohtia, jotka haittaavat valtion hallintaan kuuluvien tehtävien hoidon tarkoituksenmukaista järjestelyä ja jotka myös ovat omiaan herättämään katkeruutta niiden keskuudessa, jotka joutuvat näistä epäkohdista kärsimään.

Eduskunta onkin jo kolmasti vastauksissaan hallituksen esityksiin lausunut toivomuksen, että tarkistustyötä jatkettaisiin. Nykyinen eduskunta lausui tästä asiasta viime kesänä seuraavasti: „Eduskunta on todennut, että nyt tapahtuvan tarkistuksen jälkeenkin virkojen ja toimien palkkaussuokkiin sijoitteluun jää runsaasti epäkohtia. Kun

hallituksen esityksen luonteesta sitäpaitsi johtuu, ettei eduskunta ole voinut puuttua muiden kuin esityksen tarkoittamien virkojen ja toimien sijoitteluun, eduskunta odottaa, että virkojen ja toimien palkkaussuokkiin sijoittelun tarkistusta jatketaan.”

Tarkoituksenmukaisen virkojen ja toimien uuden luokituksen kannalta on välttämätöntä, että nykyistä palkkaussuokkia muutetaan, sillä se ei anna enää riittävästi mahdollisuuksia tyydyttävään luokitukseen. Valtiovarainministeriö kiinnittikin tähän seikkaan huomiota antaessaan 1. 4. 1954 palkkaussuokkikunnalle ohjeet palkkaussuokkiin sijoituksen täydellistä tarkistamista varten. Niissä sanotaan mm.: „Palkkaussuokkikunnalla on oikeus tehtävänsä suorittaessaan ehdottaa myös sellaiset muutokset voimassa olevaan palkkaussuokkiin, kuin se katsoo tarpeelliseksi sille annetun tehtävän suorittamisessa”. Valtion asioiden hoidon kannalta on välttämätöntä, että jo ensi vuoden kuluessa voidaan ryhtyä edellä mainittuihin toimenpiteisiin, palkkaussuokituksen tarkistukseen ja palkkaussuokka-asteikon uudistamiseen. Kun näihin tarkoituksiin tarvitaan varoja, niin olisi välttämätöntä ottaa ensi vuoden tulo- ja menoarvioon määräraha, koska muuten on varat tähän tarkoitukseen varattava ylimääräisellä tulo- ja menoarviolla. Koska kysymyksessä on määräraha, jonka tarpeellisuudesta jo nyt ollaan tietoisia, niin olisi asiallista ottaa se varsinaiseen tulo- ja menoarvioon. Eduskuntahan huomautti vastauksessaan hallituksen esitykseen kuluvaan vuoden menoarviossa näin: „Näin ollen on jo yhä uudelleen muistettava, että hallitusmuodon mukaan varsinainen tulo- ja menoarvio on kokonaisuus, jonka mukaan valtion taloutta vuoden aikana on hoidettava. Lisämenoarvio voi tulla kysymykseen vain, jos esiintyy odottamattomia uusia tarpeita, jotka eivät ole olleet tiedossa varsinaista tulo- ja menoarviota laadittaessa.”

Ottaen huomioon sen, ettei menoja olisi lisättävä nyt esitettyyn jo sangen suureen budjettiin, onkin aiheellista ja oikeudenmukaista tehdä poistoja, jotta myös virkamiesten kohdalla saadaan aikaan tarpeellinen palkkakuoppien tasaaminen. Kun kansanpuolueen ryhmä esittää runsaita supistuksia esillä olevaan budjettiin nähden ja näin ollen ikäänkuin edesauttaa varaamaan mahdollisuuksia myöskin tuntuviin veronalennuk-

siin, niin on näiden esitysten kohdalla vakavasti harkittava myös oikeudenmukaista suhtautumista virkamiehiin. Sen tähden tulenkin tekemään tästä raha-asia-aloitteen asian korjaamiseksi virkamiesten palkkakuoppien oikeudenmukaiseksi ratkaisemiseksi.

Samalla kiinnitän huomiota siihen, että vuoden 1954 menoarviosta pois jäänyt summa, joka koski tilapäisten sotilaspastorien toimia, ei ole nytkään lainkaan tulo- ja menoarviossa. Suomen kirkkokansa seuraa levottomana tällaista asiainhoitoa ja odottaa, että nuorisostamme pidetään myös hengellisesti huolta, nuorisosta, joka suorittaa tehtäviä armeijassa, ja siksi tulen myös tällä kohdalla aloitteen kautta esittämään, että tämä asia korjattaisiin. Olettaisi todella, että yhden miljoonan markan määrä liikenisikin tärkeän alan kuin armeijan sielunhoitotyön vaalimiseen.

Muuten olen sitä mieltä, että rakennustarvikkeitten liikevaihtovero olisi kokonaan poistettava.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Sellaista budjettia ei voida tehdä, joka miellyttäisi koko eduskuntaa ja sen takana olevaa Suomen kansaa. Mielestäni herra valtiovarainministerin selitys tästä budjetista oli ainakin vilpiton. Minä nimittäin olen vielä niin sinisilmäinen, että minä uskon jopa ministerienkin vilpittömyyteen ainakin suurin piirtein (Hilpeyttä). Minun on nyt kuitenkin omalta osaltani tehtävä eräitä pieniä periaatehuomautuksia tästä käsiteltävänä olevasta budjetista.

Ihmiselämän aineelliset hyvinvoinnin perusedellytykset ovat, että ihmisellä on leipää ja että ihmisellä on vaatteita ja että ihmisellä on asunto (Ed. Luukka: Eikä raha pahaa tee!). — Antaa rahan olla kapitalistien. Leipä ja muut ravintoaineet ovat vapaat liikevaihtoverosta, vieläpä valtio on näinä vuosina tukipalkkioilla toiminut niin, että syömisen puoli on ollut verrattain kohtuullisissa hinnoissa — tietysti tuottajien ja kuluttajien veromaksun ansiosta — ja osa tärkeimmistä vaatekappaleista on myöskin liikevaihtoverosta vapaa. Tullaan sitten asuntoon, jonka suuri Luther laskee kuuluvan jokapäiväiseen leipään, niinkuin täällä kaikki kunnolla katekismuksensa lukeneet tietävät. Tällä kohdalla on valtio koettanut toimia Arava- ja maaseutuasutusavustuslainojen kautta, ja

tällä toiminnalla onkin ollut vissit ja hyvät tulokset. Mutta perin omituista on, että samalla kun valtio tukee kotien rakentamista, se samalla vaikeuttaa sitä kantamalla veroa, liikevaihtoveroa niistä tarvikkeista, joita tarvitaan kotien rakentamiseksi, ja näin hankaluuttaa rakennustoimintaa kallistamalla jokaisen rakennettavan kodin hintaa. Tätä minä en ymmärrä. Kaiken järjen nimessä pitäisi päästä rakennustarvikkeiden kohdalla liikevaihtoverosta pois. Herra valtiovarainministeri täällä kyllä mainitsi, että niitäkin miljardeja tarvitaan. Mutta eiköhän valtiolta, joka on näinä vuosina lainoilla ym. järjestänyt tätä budjettia, voisi kuitenkin keksiä jotakin tulolähdettä, joka olisi sentään järjestelmämpi kuin tämä kotien rakennustarvikkeiden liikevaihtovero. Tämä tästä.

Sitten täällä kommunistit tekivät eduskunnalle esityksen — jaa, se oli viime valtiopäivillä —, rotu- ja vähemmistökansallisuuksien suojaamiseksi; sanoivat silloin, että täällä Suomessa suomenkieliset sortavat mm. ruotsinkielistä vähemmistöä. Jos näin olisi, niin tässä sodassa minä kyllä olisin rinta rinnan teidän kanssanne (Ed. Hietanen: Kenen kanssa? Meidänkö kanssa?). — Valitettavasti te siltäkin kohdalla olitte väärässä, niinkuin kaikessa muussakin. — Vaasan läänissä on sortoasia kuitenkin aivan päinvastoin. Minä otan tässä nyt pari kolme esimerkkiä, ammattikasvatusasian. Vuosikautia on yritetty suomenkielistä keskusammattikoulua suomalaiselle Etelä-Pohjanmaalle, mutta mikään hallitus ei ole eväänsä liikuttanut tämän asian hyväksi. Ovat olleet sitten minkälaiset hallitukset tahansa ja minkälainen kokoonpano, kukaan ei ole kopauttanut korvaansa Etelä-Pohjanmaan suomenkielisen väestön ammattikasvatusasiassa ja tässä keskusammattikouluasiassa. Sen sijaan valmistui nyt loistava ja suuri keskusammattikoulu — ja tämä on tosi, se on minun naapurissani Vaasassa — ruotsinkielistä Etelä-Pohjanmaata varten (Ed. Forsberg: Nythän valmistuu suomenkielinen Vaasassa!). — Kuinka? (Ed. Forsberg: Valmistuu suomenkielinen Vaasassa!). — Voi hyvä Vaasan kaupunginvaltuuston jäsen, sinun pitäisi tietää, että minä puhun nyt siitä valtion keskusammattikoulusta ja sinä puhut kaupungin ammattikoulusta, joka suomalaisille valmistui, mutta ne ovat kaksi aivan eri ammattikoulua. Lue paremmin läksysi! Minä puhun nyt siis val-

tion keskusammattikoulusta. En ollenkaan kadehdi — olkoon se minusta kaukana, — että ruotsinkielinen keskusammattikoulu tuli ja tuli Vaasaan ja tuli suuri ja komea ja maksoi huikeita summia, ja tässä budjetissa on taaskin määrärahoja tuota ruotsinkielistä ammattikoulua varten, mutta ei penniäkään taaskaan suomenkielisen Etelä-Pohjanmaan keskusammattikoulua varten. Minusta tuntu siltä, aivan niinkuin mikään hallitus ei tietäisi, mistä tässä on kysymys (Välihuuto). — Minä jatkan puhumista, äläkä häiritse minua! — Voin sanoa nyt, että suomalainen Etelä-Pohjanmaa käsittää 30 kuntaa, alueellaan 14 000 km² ja asukkaita 265 000 henkeä. Täysin pienviljelysvaltaisena maakuntana sen viljelmien keskikoko on noin 9 ha viljeltyä ja 20 ha metsämaata tilaa kohden. Alueen väestö lisääntyy nopeasti ja aikaisemmin varsin laaja siirtolaisuus tuki taloudellisen tasapainon säilymistä. Nykyisin on maakunnassa varsin virkeä pien- ja kotiteollisuus, mutta ammattitaitoisista aloitteentekijöistä ja työnjohtajista on puutetta. Mainita sopii, että tällä alueella on noin 70 vientiä harjoitettavaa sahaa. Opiskelun paine suuntautuu nyt näin ollen miltei kokonaan oppikouluihin, joita on 26 ja niistä 12 yliopistoon johtavaa, pääasiassa yksityisiä kouluja. Näissä oppikouluissa on enemmän opettajia kuin maakunnan kaikissa ammattikouluissa oppilaspaikkoja. Tällä tavalla kaikki hallitukset ovat suhtautuneet Etelä-Pohjanmaan suomenkieliseen väestöön (Ed. Raunio: Tuomiojan hallituskin?) — se ei kerinnyt vielä tekemään paljoo hyvää eikä liikaa pahaa. — Sen tähden minä vakavasti sanon tältä paikalta, että ei siitä hyvää kuulu, jos tällä tavalla sorretaan tässä maassa selvästi suomenkielistä väestöä (Ed. Raunio: Tee aloite!). Kyllä meillä täytyy olla samat oikeudet kuin ruotsinkieliselläkin väestöllä tässä maassa saada kouluopetusta ja ammattikouluopetusta (Ed. Forsberg: Tee aloite, niin kyllä minä äänestän!). — Siitä on tehty monta aloitetta.

Otan vielä seuraavan esimerkin, kuinka meitä kohdellaan, enkä tätäkään taas sano kielipoliittisista syistä. Kyllä minä tiedän, että Vasabladet ylihuomenna minut kehuu oikein hyvin, mutta ei se mitään tee. Vaasan suomalaisen lyseon ja ruotsalaisen oppikoulun, molemmat valtion kouluja, niiden molempien katot vuotivat, niinkuin valtion

talojen katot useimmiten vuotavat, ja niitä sitten käytiin korjaamaan valtion toimesta. Suomalaisen lyseon katon korjaus keskeytettiin yhtäkkiä ja sinne suomalaisen lyseon katon korjaukseen määrätty kattolevyt siirrettiin korkeammalta tulevasta käskystä ruotsalaisen koulun katon korjaamiseen, joka korjattiin loppuun saakka ja suomalaisen koulun katto jätettiin kesken (Ed. Junnila: Vieläkö se vuotaa?). — Vuotaa, vuotaa, aina kun sataa! (Naurua). — Tällaiset esimerkit puhuvat meille nyt, että jos jotakin sorretaan, niin kyllä kai täällä nyt sentään sorretaan suomenkielisiä eikä ruotsinkielisiä.

Minä otan vielä yhden esimerkin. Se, että teitä laitetaan, on äärettömän hyvä asia, ja minun täytyy sanoa, että Etelä-Pohjanmaalla onkin viime aikoina aivan huomattavasti tehty hyviä, tärkeitä ja tähdellisiä tietöitä. Mutta tuntuu minusta eräs tietty hyvin omistuiselta, kun ajattelee, kuinka paljon meillä sentään on vielä suuriin asutuskeskuksiin, niinkuin silloinen pääministeri Kekkonen mainitsi kulkieksaan siellä Lapin maille kapulasiltojakin myöten (Ed. Raunio: Ja olihan siellä savupirttejäkin!), kuinka meillä on myöskin suuriin asutuskeskuksiin johtavilla ja niitä yhdistävillä teillä vielä sangen paljon aivan välttämättömiä korjauksia ja maaseudun suuriin kyliin ja pitäjiin johtaa vielä sangen huonoja teitä, joihin pitäisi varoja saada. Meillä Vaasan edustalla on eräs saari, jonka nimi on Raippaluoto eli Replot, ja minäkin olin sitä mieltä, että sinne pitäisi saada Replotin asukkaille lautta, sellainen suuri komea autolautta, joka siellä kulkee ja joka ei ole aivan yhtä suuri kuin on Malmön ja Kööpenhaminan välillä, mutta melkein. On aivan tähdellinen asia, että tällainen saatiin sinne. No hyvä. Mutta siinä Raippaluodon vieressä pieni salmi erottaa erään Björkö-nimisen saaren, josta soudetaan helposti ylitse ja jossa saareissa on 600—700 asukasta. Sinne on nyt hyvä piiri-insinöörimme rakentanut 70 milj. markan tien ja sillan siitä lahden poikki. Minä en nyt oikein tätä käsitä. Tietysti olisi hyvä, että valtamaantie tulee jokaisen kaivonvintin luo, mutta jos tärkeysjärjestykseen pannaan asiat, — minä en muuten sano tätä sitä varten, että ne björköläiset puhuvat ruotsia — niin katson vähemmän tärkeäksi tuollaisen hirvitävän rahasumman panemisen tällaiseen, kun on tiepula ja tarvitaan joka penni tärkeys-

järjestyksessä ja tähdellisesti käyttää. Minä kyllä ymmärrän, että siellä on äärettömän hyviä huvilapaikkoja porvareille ja siellä on olemassakin jo huviloita ja sinne on sopiva ajaa komeilla automaileilla, mutta ei ole oikein valtion varojen käyttäminen näitä ajaja varten (Ed. Raunio: Pääseehan pappiinkin kastumatta!). — Kyllä minä olen päässyt huonompientkin teiden taakse ja tulen tästä lähinkin pääsemään, niin kauan kuin olen terve.

Sitten eräs loppuhuomautus. Herra valtiovarainministeri täällä mainitsi siitä, että veroja pitäisi huoventaa, mutta jos nyt ymmärsin ja kuulin oikein herra valtiovarainministerin puheen, niin hän sanoi, että nämä toimenpiteet eivät ole ehtineet tähän budjettiin vielä. Kyllä kai se näin oli, sana „ehtinyt”? (Ministeri Sukselainen: Eikö mitään ole tässä budjetissa?). Tätä veronhuojennusta on luvattu monina vuosina, että seuraavassa budjetissa helpotus tulee. Pääministeri Kekkonen puhui nimittäin persoonallisten verojen alentamisesta (Ed. Raunio: Välillistä!). Minä tarkoitan välittömiäkin (Ed. Raunio: Et ole köyhän asialla!). Ei ole kumpiakaan tässä budjetissa alennettu. Liikevaihtoveron alentaminen (Ministeri Leivo-Larsson: Se on välillinen!), liikevaihtoveron alentaminen, siten kuin se on nyt esitetty, kun joutuu ostamaan tavaraa, se ei paljon paukahda kukkarossa, sen me saamme nähdä.

Täällä sanoi edesmennyt pääministeri — nimittäin pääministerinä edesmennyt (Eduskunnasta: Kyllä se palaa vielä!), silloinen pääministeri Kekkonen, että nyt kun sotakorvaukset maksetaan, niin silloin vähenevät sekä välilliset että välittömät verot (Ed. Raunio: Eihän niitä vielä ole maksettu!). Mutta ei alennuksia ole kuulunut, vaan ihmiset edelleen tukehtuvat verojen alla. Olisi toivottavaa, että näin väkevään hallituspohjaan nojautuva hallitus olisi todellakin löytänyt jonkunlaisia keinoja, että ne ihmiset, jotka elävät palkasta, olisivat voineet saada veroihinsa huojennuksia (Ministeri Sukselainen: — ja joilla paljon on veroja, tarkoitat! — Ed. Hiltunen: Ei vähästä voi mitään huojennusta saada!).

Ed. Antila: Herra puhemies! Kun esitän ihmettelyni, ettei Etelä-Pohjanmaan suomenkielistä keskusammattikoulua koskeva

määräraha ole mahtunut tähän nyt lähetekeskustelussa olevaan menoarvioon, niin täytyy todeta numerotietojen valossa, etteivät ammattiopetus ja ammattikoulukysymykset ole olleet kovin korkeassa kurssissa taaksejääneiden vuosien aikana taloudellisesti, mutta komiteat ja toimikunnat ovat sen sijaan ahkeroineet sitä enemmän. Viralliset asiakirjat esittävät, tulkoon tässä yhteydessä mainituksi, ne yritykset, joissa on koko maan kannalta tätä ammattikouluasiata yritetty nostaa ja korjata.

Ensimmäinen huomattavin oli ammattikoulukomitean mietintö vuodelta 1928, toinen oli kansakoulusta päässeiden työskentelykomitean ehdotus vuodelta 1933, kolmantena ylioppilastulvan vastustamiskomitean mietintö vuodelta 1935, neljäntenä ehdotus teollisuus- ja ammattikoululain uudistamiseksi vuodelta 1938, viidentenä professori Peron komitean mietintö 1940, kuudentena ammattiopintojen avustamislain säätäminen 1944, seitsemäntenä ammattikasvatusneuvoston julkilausuma 1945, kahdeksantena oli ammattikasvatusneuvoston kauppa- ja teollisuusministeriölle jättämä 10-vuotissuunnitelma ammattikasvatuksen kehittämisestä 1947, yhdeksäntenä koulujärjestelmäkomitean mietintö, myöskin samana vuonna, siis 1947, kymmenentenä finanssitoimikunnan mietintö yhä voimistuvaa oppikoululinjaa vastaan vuonna 1950. Lisäksi on ollut suuri joukko yksityisten edustajien tekemiä aloitteita, ja niihin minä en tällä kerralla puutu.

Mutta suurestikaan näitten pohjalta ei tämä asia ole kaatunut eteenpäin. Todeta täytyy, että meillä tämä koululinja, jos mainitsen tältä ammattikoululinjalta vain eräitä esimerkkejä, ei ole kaatunut eteenpäin. Kun meillä v. 1938—1939 oli yleisiä ammattikouluja 22 ja niissä oppilaita 2 487, oli v. 1951—1952 näitä kouluja vain 18 ja oppilaita 1 244, siis oppilaat olivat vähentyneet 1 843:lla. Keskusammattikouluista ensimmäinen valmistui vuonna 1946—1947, jolloinkaan kouluja oli yksi, oppilaita 106. V. 1951—1952 kouluja oli neljä, oppilaita 1 031. Erikoisammattikouluja oli v. 1938—1939 8 kappaletta, oppilaita 299, v. 1951—1952 näitä kouluja oli 43 ja oppilaita oli 2 112. Edelleen maanviljelysoppilaitoksia oli v. 1938—1939 53 ja niissä oppilaita 2 126. V. 1951—1952 niitä oli 58, oppilaita 2 039, oppilaat olivat siis vähentyneet 87:llä. Meijerikou-

luja oli 1938—1939 neljä, oppilaita 93, v. 1951—1952 edelleen tämä koululuku oli sama 4, oppilaita 117.

Kun sitten katsomme kotieläinhuolto-oppilaitoksia, joita oli v. 1939 40, oppilaita 1 380, olivat nämä koulut vähentyneet v. 1951—1952 33:een ja oppilasluku 1 183:een. Oppilaita olivat vähentyneet 197:llä. Kotiteollisuusoppilaitoksia oli silloin 116, oppilaita 2 598; näitä kouluja oli v. 1951—1952 124, oppilaita 2 209, oppilaat olivat vähentyneet 389:llä. Kotitalousoppikouluja oli 45, niissä oppilaita 2 453. V. 1951 niitä oli 634, oppilaita 2 456, oppilaat olivat lisääntyneet 30:llä. Metsä- ja sahateollisuuskouluja oli 7, oppilaita 367, edelleen koululuku oli säilynyt samana, oppilaita 405. Siellä oli oppilasluku lisääntynyt 38:llä. Vielä mainitsen puutarhakoulut, joita oli 5, oppilaita 85, edelleen tämä koululuku oli pysynyt viitenä ja oppilasluku oli noussut 191:een. Sen sijaan meidän on todettava, että oppikouluissa oli vuonna 1938—1939 53 783 oppilasta, kun niitä sen sijaan oli v. 1952—1953 106 714, oppilasluku oli lisääntynyt 52 931 oppilaalla.

Nämä hajanaiset numerotiedot antavat meille jonkinlaisen kuvan koululintojen kehityksestä. Todeta täytyy, että niistä toimenpiteistä, joita nämä komiteat ja toimikunnat olivat ehdottaneet, ei ole päästy yksimielisyyteen. Ammattikoululinja on pysynyt paikallaan, monelta kohdalta ikäänkuin taantunut. Ennen kaikkea ne eivät ole yleisessä kehityksessä kyenneet seuraamaan mukana. Meidän maataloudelliset ammattikoulumme esim. ovat joutuneet suurelta osalta vain yksityisten henkilöiden avun varaan, ja näin ollen todeta täytyy, että kun maatalous on joutunut vaikeuksiin, se on omalta osaltaan vaikuttanut myöskin maataloudellisiin ammattikouluihin. Ne eivät ole tällä kerralla kilpailukykyisiä. Ne eivät ole rakennuksiltaan samaa luokkaa kuin monet muut koulut, ja näin todeta täytyy, että monessa mielessä niiden kilpailukyky on suuresti heikentynyt.

Kun edelleen sitten katsomme tuota asiaa, vaikka ehkä naapurimaihin vertaaminen ei ole paikallaan, niin tilastot osoittavat, että Ruotsissa esim. vv. 1949—1951 oli 95 000 nuorella tilaisuus saada ammattikoulutus, kun luku vastaavissa koululaitoksissa meillä jäi noin 12 000:een. Se antaa meille selvän kuvan siitä, kuinka paljon meidän nuoret ihmiset ovat jääneet vaille ammattikoulutusta,

jota heille koko itsenäisyyden ajan on luvattu, josta niin paljon on puhuttu ja jonka puolesta on paljon suunnitelmia tehty. Ne ovat kuitenkin jääneet keskeneräisiksi, ja tätä meidän täytyy tässä vaiheessa valittaa.

Toivoisin, että kun tämä budjetti joutuu valtiovarainvaliokunnan käsiteltäväksi, siellä löydettäisiin yhteinen pohja, jolla voitaisiin tätä ammatillista linjaa tukea ja hoitaa sillä tavalla, että tuolle suurelle nuorisjoukolle, joka siellä elämän tienhaarassa tällä kerralla hapuilee, annettaisiin paikka, jossa he elämäntehtävänsä suorittavat. Siinä mielessä tässä huoneessa olisi myöskin tätä kysymystä pysähdyttävä pohtimaan, ja vielä kerran toivon, että yhteistä pohjaa löytyy, ennen kuin oppikoululinja paisuu niin suureksi ja voimakkaaksi, että ammattikoululinjalle jo veronmaksajien kantokyky huomioon ottaen on mahdotonta saada minkäänlaista korjausta. Tämän olen tahtonut, herra puhemies, tässä lähetekeskustelussa valtiovarainvaliokunnalle ikäänkuin evästyksiksi esittää.

Ed. Kosola: Herra puhemies! SAK:n taholta on useaan otteeseen väitetty, että se tasapainotila, johon pyrittiin lokakuussa 1951 ja jonka perusteella hintojen ja palkkojen vakauttamista on pyritty hoitamaan, on pahasti horjahtanut. On myönnettävä, että elinkustannusindeksi on niin pitkän aikaa ollut lähellä kriittillistä 105 pistettä, että se on saattanut antaa aiheen kuluttajaväestölle ja palkkannauttijoille tyytymättömyyteen. Mutta tässä yhteydessä on muistettava, että palkat ja ansiot ovat nousseet kuluneiden kolmen vuoden aikana suunnilleen yhtä paljon. Asia erikseen on sitten, että tämä nousu ei ole jakautunut tasan kaikkien palkkannauttijaryhmien kesken, sillä mm. valtion virkamiesten sekä viran ja toimen haltijain palkkaedut ovat suurin piirtein jääneet tämän nousun ulkopuolelle. Väitettäni siitä, että palkat ja ansiot ovat kohonneet, tukevat viralliset tilastot sekä se tieto, mikä meillä kaikilla on kentältä. Jos tämä väitteeni täällä kielletään, tulen luettelemaan huomattavan suuren joukon sellaisia aloja, joilla väitämäni korotukset ovat tapahtuneet.

Nyt vaaditaan SAK:n taholta, että indeksi on hintoja alentamalla painettava lähes 105 pisteestä väkisin 100 pisteeseen tai palkkoja korotettava ja että tässä asiassa on jotain näkyvää aikaansaattava ennen lokakuun 1

päivää, jolloin SAK:n joukot siirtävät vastuun tilanteen kehittymisestä porvareille. Näin uhkaavia ei maatalouslinjalla olla, vaikka meillä on sama vajuus silmiemme edessä. Siinä, että SAK on pannut vaatimustensa toteuttamiselle määräpäivän, on samaa uhan tuntua kuin keväällä 1950, jolloin työnantajat ja hallitus olivat sen uhan edessä, että ellei muutamana sunnuntai-iltana klo 24:ään mennessä koroteta palkkoja vastoin indeksin osoittamaa edellytystä ja järjestetä sellaista indeksiautomaattia, joka vieläkin on suurelta osalta voimassa, alkaa maassa SAK:n johtama yleislakko. Eräät äsken pidetyt puheet viittaavat samaan suuntaan, vaikka ei vielä ole asioita esitetty niin suoraan ja röyhkeästi kuin silloin.

Antaisin kaikille porvareille sen kehoituksen, ettei nyt ole syytä antaa samalla tavalla perään kuin keväällä 1950. SAK:n taholta esitetty taisteluvaatimus ei ole kohdistettu yksinomaan työnantajiin ja ns. porvareihin, vaan koko yhteiskuntaa vastaan, sillä nyt on kysymys siitä, lähdetäänkö inflation tielle vai ei.

Muistutan tässä yhteydessä vielä SAK:n linjan miehiä muutamista numeroista, jotka kuvaavat sodanjälkeisten vuosien aikana tapahtunutta hintojen ja palkkojen välistä kehitystä. Heinäkuussa kuluvaan vuotta oli maataloustuotteiden luovutushintaindeksi 1511. Samassa kuukaudessa voitiin noteerata maatalouspalkkojen olevan 2455 verrattuna 100:aan ennen sotaa. Teollisuustyöväen palkat, jotka ovat SAK:oa lähinnä, ovat kohonneet samaan 100:aan verrattuna 2184:ään. Hyvä on myös muistaa valtion virkamiehetkin tässä yhteydessä. Niiden vastaava luku on 1295. Tätä taustaa vastaan on vaikea saada sellaista käsitystä, että palkkатыöväki yleensä ja nimenomaan teollisuustyöväki olisi jonkinlaisessa sorretussa asemassa tai kuopassa, ja nimenomaan, että maatalousväki olisi elintasoonsa nähden sellaisessa asemassa, että palkankorotuksiin tarvittavat indeksipisteet olisi otettava viime-mainitulta alentamalla heidän tuotteittensa hintaa. Tällaisen suunnitelman toteuttaminen ei osoittaisi sellaista tasapuolisuutta, jota näiden arkaluontoisten kysymysten hoitamisessa tarvitaan.

Maalaisliiton maatalouspolitiikka on kuluneen vuoden aikana, kuten aikaisemminkin, ollut varsin merkittävä. Aulangon puolue-

kokouksessa vaadittiin sekä viljalle että nimenomaan kotieläintuotteille kiireellistä hintojen korotusta. Mitä tällä julkilausuman osalla oikein mahdettiin tarkoittaa? Meillä on tohtori Kekkosen erään hallituksen aikaansaama valtioneuvoston päätös 13 päivästä marraskuuta 1952, jonka mukaan maatalouden hinnat määräytyvät. Aulangon kokouksen aikana ei ollut mitään sellaisia edellytyksiä olemassa, jotka olisivat vaatineet näiden maataloustuotteiden hintojen korottamista. Mikä muu merkitys kuin joukkojen hämääminen on silloin tällaisella vaatimuksella, joka on täysin ristiriidassa sellaisen voimassa olevan päätöksen kanssa, jonka puolueen johtaja on aikaansaanut ja puolueen eduskuntaryhmä hyväksynyt.

Nyt on tilanne toinen, sillä kuten tunnettu, on maatalouden hintatoimikunta tullut siihen tulokseen, että maatalous tarvitsisi prosenteissa suunnilleen yhtä paljon lisähintaa kuin palkkannauttijat palkkaa. Todettakoon tässä yhteydessä vielä, että eduskunta on aina ollut valmis hyväksymään maataloudelle ne hinnat, joita hallitus on ehdottanut, joten, jos järjestelmässä ja tuloksissa on vikaa, niin johtuu se niistä hallituksista, jotka tätä maata viime aikoina ovat hallinneet ja joissa maalaisliitto on ollut mukana sekä maatalousministerin että pääministerin salikun hallitsijoina.

Äskettäin piti nykyinen ulkoministeri muutamassa maatalousnäyttelyssä puheen, jossa hän osoitti olevansa kovin huolestunut mm. halkotilanteen kehityksestä, kuten ed. Kleemolakin täällä eduskunnassa tänään totesi. Yleisesti tunnettu tosiasiahan on, ettei nykyään kannata halkoja hakata eikä metsiä perata vähänkään pitempien matkojen takaa siitä syystä, että ulkoa tuodaan paljon halvempaa ja teknillisiltä käyttömahdollisuuksiltaan edullisempaa polttoainetta. Mutta kun luki ulkoministerin puheen, niin joutui tekemään itsellensä kysymyksen, miten on mahdollista, että polttopuutilanne on saanut mennä sellaiseksi kuin se on mennyt maassamme, jota maalaisliittolaiset niin kauan ovat hallinneet. Tällä kertaa mätänee halkoja sekä metsissä että pinoissa teiden ja ratojen varsilla. Tämä olisi voitu estää, jos ulkoministeri olisi herännyt tässä asiassa aikaisemmin ja ennen Saaren näyttelyä. Mutta kukaan Hänninen ei ole muistuttanut häntä kirjeellä.

SAK on nyt saanut palkka-alalla kilpailijan. Maalaisliiton aloitteesta ja myötävaikutuksella ovat metsäpalkat ja ansiot kohonneet kuluvan vuoden aikana 15—22 %:lla, ja nykyinen ulkoministeri on julkisesti täällä eduskunnassa luvannut, että ellei muu auta, on näihin korotuksiin tarvittavat varat otettava kantohinnasta. On myönnettävä, että metsäpalkat ovat muihin palkkoihin verrattuna olleet kuopassa, mutta sitä ovat myöskin maatalouspalkat, ja kumma kyllä, ei maalaisliittolaisilla kansanedustajilla sen enempää kuin heidän ministereilläänkään ole ollut mitään huolta tästä palkkatyöntekijäryhmästä. Vaikuttaa siltä, kuin tässäkin kysymyksessä maalaisliiton kiinnostus alkaisi määrätystä maantieteellisestä rajaviivasta, joka kulkee suunnilleen vaalipiirirajoja myöten.

Ed. Hult: Herra puhemies! Tarkasteltaessa nyt käsiteltäväksi tullutta tulo- ja menoarviota maaseudun näkökannalta on sanottava sen eroavan erittäin suuressa määrin edukseen edeltäjästään. Kekkosen neljännen hallituksen budjetti oli maalaisliiton aikaansaannos. Nyt esillä oleva budjetti on saanut muotonsa sosialidemokraattien hallituksessa mukana ollessa. Propagandassa väitetään meidän mukanaolomme merkitsevän maaseutuviihamielisyyttä, mutta teot osoittavat aivan päinvastaista. Mainitakseni esimerkkinä täällä jo ed. Kleemolan esittämän lausunnon, mm. maaseudun asuntorakennustuotantoon on varattu 2 miljardia markkaa enemmän rahaa kuin viime vuoden talousarvioon. Se osoittaa juuri sitä linjaa, mitä sosialidemokraatit tässä kysymyksessä ovat aikaisemminkin ajaneet. Vaikka itse budjetti onkin maaseudun kannalta edeltäjänsä selvästi parempi, tietenkin monet siihen merkityt määrärahat olisivat saaneet olla suuremmatkin, mikäli kokonaisuus sen olisi sallinut. On kuitenkin syytä kiinnittää huomiota siihen, että siihen merkityt monet määrärahat voitaisiin käyttää monin verroin nykyistä tehokkaammalla tavalla. Samoin on pakko todeta eräitä huoletuttavia ilmiöitä asutustoiminnan ja hintojen piiristä.

Maatalousneuvonnalla on maassamme tärkeä tehtävä maaseutuväestön jatkuvan omassa ammatissaan kehittämisen ja ajan tasalla pysymisen kannalta. Sitä harjoittaa paitsi ruotsinkielinen neuvontajärjestö kokonaista

neljä suomenkielistä neuvontajärjestöä, ja monet ASO:n toimenpiteet osoittavat, että tuo laitos pyrkii luomaan maahan kuudenneen neuvontajärjestön. Tätä käytännöllisesti katsoen valtion määrärahoista riippuvaa maatalousneuvontaa hoidettaessa nykyiseen tapaan saa maatalousseurajärjestö suurimman osan varoista. Karjalalousneuvonnan ja tarkastusyhdistystoiminnan sekä asutustilallisten neuvonnankin se hoitaa kokonaan taikka suurimmaksi osaksi, vaikka luonnollisempaa olisi, että nämä tehtävät annettaisiin pienviljelijäjäjestöille, koska maamme on pienviljelysvaltainen maa. Maatalousneuvontakomitea, johon kuului jäseniä kaikista nykyisistä neuvontajärjestöistä, jätti maatalousneuvontaa koskevan yksimielisen esityksensä valtioneuvostolle viime vuonna. Silloin ilmoitettiin, että tarkoituksena on yhdistää maatalousneuvonnan teknillinen hoito yhden ainoan järjestön hoidettavaksi vuoden 1955 alusta. Komitea katsoi, että näin saavutetaan nykyistä suurempi hyöty maatalousneuvonnasta maatalousväestölle. Nyt saa kuitenkin hakea turhaan budjetin määrärahojen asetelusta maatalousneuvonnan keskitykseen tähtäviä perusteluja. Kaikki pienviljelijäjäjestöt olivat valmiit komitean keskittämisesityksiin, samoin komiteassa mukana olleet maatalousseurajärjestön viralliset edustajat. Mutta nykyinen maatalousministeri Kallio-koski maatalousseurajärjestöjen valtuuskunnan puheenjohtajan ominaisuudessa kai voisi selvittää, miksi asiasta ei tule valmista. Onko hänen oma kantansa sama kuin eräiden maatalousseurajärjestöjen piirissä toimivien poliitikkojen, jotka näkevät maatalousseurajärjestöjen toiminnassa kyllä maatalousneuvonnankin, mutta vielä sitä tärkeämpänä poliittisen pinnalla pysymisen keinon ja propagandakoneiston tällaisia pyrkimyksiä ajaessaan? Maatalousneuvontaan uhrattavien satojen miljoonien markkojen määrärahat pitäisi irroittaa kokonaan politiikasta ja käyttää niin, että niiden avulla ei välillisestikään palveltaisi poliittisia tarkoituksia. Toivoin, että vielä tämän syksyn kuluessa voisimme saada hallituksen esityksen maatalousneuvonnan keskityksestä sellaisena, kuin asiaa tutkinut komitea on yksimielisesti esittänyt.

Toinen yhä uusia ja outoja piirteitä saava valtion varojen käyttölaitos on ASO. Sen toiminta merkitsee edelleenkin vuosittain

noin 10 miljardin markan suuruisten rahamäärien käyttöä, josta rahamäärien käytöstä ei ole kenelläkään selvyttä, miten niitä käytetään. Vaikka nyt ollaan jo kaukana sota-kauden jälkeisestä ajasta, ei näy merkkejä siitä, että asutustoiminta siirtyisi rauhanai-kaisiin uomiinsa. Me maaseudun asukkaat olemme sitä mieltä, että asutettavien ja lisä-maiden tarpeessa olevien maaseudun raken-tajien ja raivaajien valinta pitäisi jättää kuntaportaaseen, asutuslautakuntiin ja nii-den pitäisi saada keskittyä maakunnallisten asutusviranomaisten ympärille. Nykyisin Helsingistä käsin yksityiskohtiinkin puuttu-va asfalttiasutustoiminta on saanut sellaisia muotoja, joita ei olisi syytä pitemmälle jat-kaa. Voisin luetella montakin esimerkkiä siitä, mihin nykyisellä organisatiolla on asu-tustoiminnan piirissä jouduttu. Maan tar-peessa olevien valinnan suorittaa nykyisin helsinkiläinen suurvirasto. Ei ole mikään ihme, että muodollisesti pätevä ja laillinen asutustoiminta ei löydä maaseudulta niitä, joita varten se on tarkoitettu. Tilan ja lisä-maan saa sellainen, jolla on jo ennestäänkin ollut hyvä taloudellinen asema, mutta ilman jää sellainen, joka maata kipeimmin tarvit-sisi ja jota helsinkiläinen asutustoiminta ei syystä tai toisesta tunne eikä tunnusta.

Äskettäin valmistuneen talouspoliittisen perusohjelman suosituksiin kuuluu, että asu-tustoiminnan organisatio muutettaisiin niin, että siitä voisimme päättää me maaseudun asukkaat omassa maakunnassamme. Tällai-nen suositus on oikea ja maaseudun edun mukainen. Toivoisimme siis, että maatalous-ministeriö ei viivyttelä ryhtyessään talouspoliittisen suunnitteluneuvoston hyvänä pitä-mään asutustoiminnan organisation uudis-tukseen. Toivottavasti asutustoiminnan orga-nisation uudistaminen ei kohtaa samanta-paisia poliittisia estoja, mitkä ovat olleet maatalousneuvontajärjestöjen uudestijärjes-telyn ja toiminnan esteenä.

Tässä yhteydessä on myös syytä tiedus-tella, minkä verran on perää Mannerin, enti-sen Hetemäen komitean lakkauttamisaikeissa. Tietävästi se on pyytänyt maatalousministe-riöltä ohjeita ja valtuuksia. Tarkoituksena lienee selvittää mm. se, miten kalliiksi ny-kyisen asutustoiminnan organisation valmis-tamien tilojen kustannukset tulevat. Vastai-sen asutustoiminnan kannalta tällaisen selvi-tyksen saaminen olisi erittäin tärkeitä, mutta

ohjeet viipyvät. Kysyisin, miksi? Pelätäänkö kenties julkisuutta asutusvarojen käytön esittelyssä? Jos näin on, on tästä ajanoloon eniten vahinkoa asutettaville. Heidät saate-taan turhasta epäilynalaiseksi. Paitsi tilojen hintaan olisi asutustoiminnan tulosten selvit-telyssä kiinnitettävä huomiota siihen, miten asutettavat alkavat tulla toimeen tiloillaan. Jo nyt tiedämme, että asutustoiminnan kaut-ta on perustettu asunto- ja asuntoviljelysti-loja sekä lainoitettu asuntotontteja raken-nuksineen sellaisille seuduille, joissa voi asua, mutta joissa ei ole sellaista työtä, jonka avulla voisi itsensä ja perheensä elät-tää. Elinkelvottomia asutustiloja on ehkä muuallakin kuin Savossa. Uudistilan perus-tamispalkkioita on maksettu ns. ruotsalaisrai-vauksin „lämpimiksi” tehdyille valmiille ti-loillekin. Niin, on paljon sellaista, joka voi täyttää muodollisesti asutuslainsäädännön määräykset, mutta tuon muodollisuuden ta-kana on kovia kohtaloita niiden osalle, jotka valtiovalan suuresta rahankäytöstä huoli-matta ovat saaneet elääkseen sellaiset tilat tai asunnon, joista käsin työnteko ei tee mahdolliseksi perheen kunnollista elättämistä. Jonkun ulkopuolisen, muun kuin ASO:n, pi-täisi tehdä selväksi se, miten laajaa ja mistä johtuvaa ovat asutustoiminnan alalla epäön-nistumiset ja mistä ne johtuvat. Vain näin on mahdollista vastaisuudessa välttää samo-jen virheiden tekoa kuin mihin nykyinen asutustoiminta on vienyt.

Vielä haluaisin käsitellä erästä meidän maaseudun pieneläijien kannalta suurimerki-tyksellistä kysymystä. Olemme saaneet leh-distöstä lukea, että porvarillisilla piireillä on jatkuvasti kova kiire poistaa valtion talous-arviosta sellaiset määrärahat, joiden avulla on mahdollista pitää elintarvikkeiden hinnat siedettävällä tasolla, mutta jotka hinnat nou-sisivat, jos valtio ryhtyisi tervehdyttämään talouselämää poistamalla nuo määrärahat. Samaan suuntaan pyritään vastaavasti tul-leja korottamalla. Meillä maaseudun pienelä-jillä ei ole varaa herkutella, mutta sokeria mekin syömmme. Viimeksi on näkynyt juuri sokerin hinnan korotuksesta uutisia, ja nii-den suunnitelmien takana ovat maalaisliitto-laiset, kuten ed. Kleemolankin puheenvuo-rosta kävi ilmi. Toivon, että he lopettavat niin sokerin kuin muidenkin kulutustavaroit-ten hintojen korotukset, jotka ennen pitkää vievät turmioon.

Meille pienviljelijöille on maatalouden tukeminen valtion budjetin kautta tuotantopalkkioita käyttäen erittäin hyödyllinen ja suuriarvoinen asia. Suurella tyydytyksellä olemme todenneet sen, että nyt eduskuntaan saapuneessa budjettiesityksessä on säilytetty sellaiset määrärahat ja esitetty niitä lisättäväksi, jotka tekevät mahdolliseksi saada pysymään hinnat kohtuullisina, mutta jotka määrärahat tulevat kuitenkin lisäksi tuottajaintaan ja tulon muodostukseen. Pienviljelijäkin saa maaseudulla juuri tätä tietä tehokasta tukea tuotannolleen. Pelkkien hintapoliittisten toimenpiteitten avulla ei kyetä moniakaan auttamaan.

Pari vuotta sitten voimaan tullut metsänhoitoyhdistyslaki on nyt saanut käytännössä tulikokeensa. Se tarkoittaa varmasti hyvää, mutta näyttää siltä, että pienmetsänomistajia ei saada ymmärtämään metsänhoitoyhdistysten hyvyttä. Jo yhdistyksiin jäseneksi pääsy on tehty varsin hankalaksi. Pienmetsänomistajan maksama metsänhoitomaksu on pakollinen. Miksi ei edes jäsenyyttä yhdistyksiin tarjota automaattisesti, vaan vaaditaan täyttämään hankalasti saatavat jäseneksi pääsyhakemukset? Monet luulevat, että tuosta anomisesta joudutaan nyt maksamaan vielä lisämaksuja. Eikö myöskin pitäisi järjestää niin, että pienmetsänomistajat saisivat käyttää tarvitsemaansa metsäammattimiestä ilman lisäkustannuksia ainakin siihen määrään, jonka he ovat maksaneet metsänhoitoyhdistysmaksuja? Ellei näihin seikkoihin kiinnitetä pikaisesti huomiota, voi käydä niin, että metsänhoitoyhdistyslakia joudutaan pian muuttamaan siten, että pienmetsänomistajat vapautetaan maksamasta niille maksuja. Pitää niitä vastaan saada jotakin hyötyä eikä niinkuin nyt, apua pyydetäessä yhä vain lisää menoja.

Niinkuin aluksi sanoin, on nyt esitetty budjetti maaseutuasioita ajatellen paljon parempi kuin vuosi sitten maalaisliittolaisten laatima esitys. Meidän maaseutueläjiä nimissä toivoisi kuitenkin hallituksen ja eduskunnan ensi tilassa ryhtyvän toimenpiteisiin sellaisten järjestelyjen toteuttamiseksi, joita olen edellä maininnut. Ellei niihin ajoissa ryhdytä, vaaranamme sen, että maatalousmäärärahoja voitaisiin vastaisuudessaakin käyttää tehokkaalla tavalla. Syntyy oikeutettua vastustelua, ja siitä on seurauksena nykyisestäänkin kasvava paine maatalous-

määrärahoja vastaan. Tätä eivät nekään halunne, jotka esiintyvät maatalousväestön yksinomaisina etujen valvojina ja pelaavat politiikkaa jopa maatalousneuvonnallakin.

Ed. E. A. Saari: Herra puhemies! Jokin aika sitten valittiin uusia oppilaita Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteelliseen tiedekuntaan. Agronomitutkintoa suorittamaan oli tänä syksynä ilmoitettu otettavan 75 oppilasta; pyrkijöitä ilmaantui vain 45, joista 38 hyväksyttiin. Kysymys on korkeimmasta ammattiopetuksesta sellaista elinkeinoa varten, josta elää noin kolmannes Suomen kansaa. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että Kauppakorkeakouluun pyrkijöitä samanaikaisesti oli 500:n paikkeilla, joista vain noin puolet voitiin ottaa vastaan. En aio kuitenkaan tässä puuttua korkeakoulujemme ongelmiin. Otin nämä luvut tähän toista tarkoitusta varten. Ne ovat näet läheisessä syy-yhteydessä erääseen toiseen ilmiöön.

Maataloutemme poliittiset edustajat ovat viime vuosina tehneet tavattoman voimakasta propagandaa maataloutemme kannattamattomuudesta, maanviljelijän kurjasta asemasta ja hänen mahdottomuudestaan tulla omin avuin toimeen. Ilmeistä on, että eräissä piireissä aletaan lopulta uskoa, että niin todella onkin asian laita. Ainakin ylioppilaiden parissa näyttää näin käyneen. Tällaiset esitykset maataloutemme tilasta ja edellytyksistä ovat erittäin huono arvolaase kaikille niille oppilaitoksille, jotka kasvattavat maatalouden ammattimiehiä, niille tutkimuslaitoksille, joissa tiedemiehet pyrkivät kehittämään maatalouden menetelmiä, sekä ennen kaikkea suomalaisen talonpojan yritteliäisyydelle, älykkyydelle, omatoimisuudelle ja ammattitaidolle. En usko, että tällaisen ajattelutavan jatkuva levittäminen ja siihen pohjautuva talouspolitiikka on ajan mittaan eduksi maataloudelle. Tällaisille perusteille rakentuvat ne monenkirjavat maatalouden tukimäärärahat, joilla viime vuosien talousarvioita on paisutettu niin pitkälle, että suunnan tarkistukseen on ryhdyttävä. Se läksykirja, ensi vuoden talousarvio, joka meille tämän syksyn ensimmäisessä istunnossa annettiin, kertoo, että viime vuonna maatalouden ns. netto kansantuote oli noin 81 miljardia markkaa ja että samana vuonna maatalouden valtion varoista saama tuki oli lähes 23 miljardia mk, joka vastaa noin 9 000 mk

peltoalan hehtaaria kohden. Tosin tämän viimeksi mainitun summan erittely tuo esille erinäisiä lieventäviä asianhaaroja, mutta joka tapauksessa näiden kahden luvun vertailu on hyvänä osoituksena, että talouspolitiikkamme on tällä kohdalla ohjattu suhteettomuuksiin ja liian suurelta osalta tukipalkkioiden linjalle.

Maataloutemme pätevimpien asiantuntijain keskuudessa alkaa olla varsin yleinen se käsitys, että tämän elinkeinomme kehittäminen vaatii talouspolitiikkamme menettelytapojen toisenlaista suuntausta: irti tukipalkkioista sellaisiin menetelmiin, jotka pysyvästi parantavat tuotantoa ja sen taloudellisia edellytyksiä. Viittaan esim. tohtori August Jäntin näitä asioita käsittelevään ansiokkaaseen esitelmään, joka pidettiin viime syksynä Agromien Yhdistyksen kokouksessa ja joka siellä sai paljon kannatusta. Talouspoliittisen suunnitteluneuvoston perusohjelma, jonka selostus äskettäin on saatettu julkisuuteen, sisältää niinkään maatalouden osalta koko joukon samaan suuntaan tähtääviä ehdotuksia.

Suomen Kansanpuolueen piirissä olisi toivottu, että ensi vuoden talousarvio olisi sisältänyt joitakin merkkejä terveempään suuntaan kääntyvästä maatalouspolitiikasta, mutta niitä ei siitä ole löytynyt. Suomen Kansanpuolueessa on sen takia ryhdytty tutkimaan, mitä supistuksia maatalouden tukipalkkioihin voidaan esittää kohtuullisuusnäkökohdat huomioon ottaen. En ryhdy tässä vaiheessa esittämään täsmällisiä numerollisia ehdotuksia, ne tulevat kyllä aikanaan. Viittaan vain eräisiin kohtiin, joissa mielestäni tarkistus on tarpeen.

Pääasiassa väkilannoitteiden ja maatalouskalkin hankkimiseen on kahdelle eri momentille ehdotettu yhteensä 3 700 milj. mk suoranaisia palkkioita. Jos tämä summa jaettaisiin tasapuolisesti maamme pelloille, se vastaisi lähes 1 500 mk hehtaarilta. Tulemme ehdottamaan näiden palkkioiden supistamista, varsinkin kun otamme huomioon, että tänä vuodeksi on myönnetty samaan tarkoitukseen runsaasti varoja ja viime vuodelta on siirtynyt tälle vuodelle näitä siirtomäärärahoja yhteensä lähes 2 400 milj. mk.

Asiantuntijain käsityksen mukaan maamme nykyinen peltopinta-ala kuntoon pantuna ja kunnollisesti hoidettuna riittää tyydyttämään maan ravinto-omavaraisuuden. Ei siis

enää ole sellaista uudisraivauksen tarvetta kuin heti sodan jälkeen. Raivauspalkkioita voitaneen sen takia nyt muuttuneissa oloissa supistaa.

Kotimaisen juurikassokerituotannon turvaamiseen on ehdotettu 1 350 milj. mk. Kun otetaan huomioon, että sokerijuurikkaan viljelysala ei ole suurempi kuin 16 000 ha — näin ilmoittaa taloudellinen suunnitteluneuvosto, viime vuoden tilastot näyttävät vain vähän toistakymmentätuhatta hehtaaria — tuntuu summa aivan kohtuuttomalta. Se vastaa tämän laajemmankin pinta-alan mukaan laskettuna 85 000 mk hehtaaria kohden. Viikaa on ilmeisesti mm. tehtaiden rakennussuunnitelmissa. On kohtuutonta järjestää sokerista veronmaksajille tämän suuruusluokan jatkuva rasitus.

Niillä aloilla, joilla emme voi kilpailla kansainvälisillä markkinoilla viennissä, ei pitäisi päästää syntymään sellaista pysyvää tuotoksen ylijäämää, joka vaatii suuria vientipalkkioita. Niiden tarkistusta on syytä harkita.

Sodasta johtuneen poikkeuksellisen asutussuunnitelman tultua pääasiassa suoritetuksi, voidaan asutustoiminta supistaa sellaiseen mittakaavaan, joka vastaa talouselämämme kehitystä. Tässä vaiheessa voidaan sen takia hyvin ryhtyä supistamaan asutukseen käytettyjä valtion varoja. Ja mitä erityisesti ensi vuoteen tulee, on lisäksi otettava huomioon, että maanviljelijäin oma tukirahasto, metsien kantorahat, tulee kaiken todennäköisyyden mukaan nousemaan melkoisiin summiin. Viime vuonna laskettiin maatilametsien kantorahojen summa 24 miljardiksi markaksi, ja ensi vuodeksi voitaneen ennakoida samaa suuruusluokkaa oleva summa tai jonkin verran suurempi.

Kun näin kerran jouduttiin pelloilta metsään, on ehkä aihetta kosketella toistakin metsätaloudellista kysymystä, joka tosin ei liity talousarvioon aivan yhtä kiinteästi kuin edellä olevat maataloudelliset seikat. Hallitus tullee esittämään ulkomaisille polttoaineille huomattavaa tuontitullia lisätäkseen halkojen menekkiä. Palaan tähän asiaan aikanaan yksityiskohtaisesti sen tullessa täällä tulliasian yhteydessä esille. Viittaan kuitenkin jo tässä eräisiin sen periaatteellisiin puoliin.

Meillä ei tähän mennessä ole koskaan ollut sellaista olotilaa, että voitaisiin markkinoida kaikki se puu, joka on laadultaan huonom-

paa ja kooltaan pienempää kuin ainepuun vähimmäisvaatimukset. Se olisi tietenkin ihannetila. Sodan aikana tosin kuljetuksellisesti edullisissa olosuhteissa vallitsivat suunnilleen tällaiset olot. Ns. Korean suhdanteiden aikana polttopuun hinta ja menekki lisääntyivät äkisti, mutta se vaihe loppui taas lyhyeen. Silloin kuitenkin hakattiin polttopuuta runsaasti, ja joka ehti halkonsa myydä, sai korkean hinnan roskaapuustakin. Silloiset parin vuoden suuret polttopuun hakkuut synnyttivät joka tapauksessa varastot, jotka nyt vaikeuttavat halkojen menekkiä. Nämä varastot eivät kuitenkaan ole sanottavasti suuremmat, kuin mitä meille on suositeltu jatkuvasti polttopuiden varmuusvarastoina pidettäviksi. Ei polttopuiden kokonaiskulutuksessa ole tapahtunut romahdusmaista supistusta, niinkuin polttopuukysymyksen esityksistä voisi toisinaan luulla. Se on jotenkin samaa suuruusluokkaa kuin ennen so-taakin. Se seikka, että halkojen menekki nyt on pienempi kuin sodan aikana ja Korean suhdanteiden korkeimmillaan ollessa, ei kuitenkaan uhkaa metsänomistajan taloutta tappiolla. Viime hakkuukausi antoi, niinkuin sanoin, nettoa varsin runsaasti, ja tuleva hakkuukausi todennäköisesti tulee sen ylittämäänkin. Tietenkään ei olisi pahitteeksi, jos haloista saataisiin tähän vielä lisää.

Ulkomaisten polttoaineiden tuontitulli ko-hottaa asuntojen lämmityskustannuksia ja sitä tietä kokonaiselinkustannuksia, mikä seikka taas aiheuttaa pyrkimyksen palkkojen suurentamiseen. Teollisuudelle tämä tulli tie-tää toisenkin kustannuserän, nimittäin polttoainekustannusten nousua. Tällaiset seikat synnyttävät pyrkimystä muiden kustannus-erien supistamiseen, tai ellei se ole mahdol-lista, ne saattavat pakottaa tuotannon supis-tamiseen. Erityisesti vientiteollisuutemme on erittäin herkkä tällaisissa asioissa, kuten äs-keisiltä ajoilta tunnetaan.

Metsänomistajain tulot riippuvat ennen kaikkea metsäteollisuuden tuotteiden vien-nistä. Kaikki tätä vientiä vaikeuttavat seikat tuntuvat näet erittäin herkästi kantorahoissa. Kuviteltakoon esim. selluloosatehdasta tai pa-peritehdasta, jotka kumpikin käyttävät polttoainetta runsaasti. Jos polttoaineiden hinta nousee eikä voitossa ole varaa sellaiselle li-säykselle, on pakko pyrkiä supistamaan kus-tannuksia jostakin muualta, ja herkimpiä erii silloin on raakapuun kantohinta. Polt-

toaineiden tulli pyrkii siten korvautumaan tässä tapauksessa paperipuun kantohinnan alenemisella ja paperipuun hankinta-alueen supistumisella. Ei ole siis ollenkaan selviö, että polttoaineiden hinnan korotus on met-sänomistajalle eduksi. Se saattaa muodostua hänelle tappioksi.

Metsätalous on elinkeino, jonka meidän oloissamme täytyy tulla toimeen ilman tuki-palkkioita, jonkalaiseksi ulkomaisten polttoai-neiden tulli on tarkoitettu. Täytyyhän maas-sa toki olla edes jokin elinkeino, joka pystyy maksamaan ne tukipalkkiot, jotka valtion ta-lousarvioon pyritään sisällyttämään. Euroop-pa valmistautuu siirtymään vapaampaan kansainväliseen kauppaan ja valuuttojen va-paampaan vaihtoon. Suomi, jonka talouselä-mä on erittäin voimakkaasti ulkomaan kau-pan varassa, ei voi tässä kehityksessä jäädä eristyneeksi tukipalkkion muurien suojaan. Jokainen uusi tukipalkkio vaikeuttaa sopeu-tumistamme kansainvälisen kaupan nykyi-seen kehitykseen vahingoksi ennen kaikkea metsätaloudelle.

Ed. H. Miettunen: Herra puhemies! Käsiteltävänä olevan budjetin varsinaisten sivistysmenojen pääluokka, opetusministeriö ja siihen kohdistuvat hallinnonhaarat, näyt-tää kokonaisuutena katsoen melkoisen lupaa-valta. Tällä alalla, jos millä, on varojen puute ollut jatkuvana jarruna kehitykselle, ja kun nyt näyttää siltä, että jarruja saate-taan jonkin verran löysätä, on se merkki, joka on tyytyväisyydellä otettava vastaan, nimenomaan tämän pääluokan kohdalla, vai-kaakaan se koko budjetin yleisilmionä ei omaa suinkaan pelkästään positiivisia piirteitä.

10 pääluokka on saanut lisäystä kaiken kaikkiaan yli 1 118 milj. mk, mikä on jaettu niin, että vallan jokaiseen lukuun on lisäyk-siä riittänyt. Markkamääräisesti on kansa-koululaitos saanut eniten, mutta myös oppi-koulut ovat hyvin näkyvissä, mikä onkin luonnollista, kun ajattelee painetta, mikä näi-hin oppilaitoksiin kohdistuu. Onkin selvää, että välttämättömyyden pakko on lisäysten takana eikä niillä vielä mitään suuria edis-tysaskeleita kyetä ottamaan. Tyydytyksellä on myös todettava se, että Helsingin yliopis-ton monista välttämättä tarvittavista uusista oppituoleistakaan täällä monta kertaa esillä ollutta, nimittäin musiikkitieteen ja virus-opin professuurit, on sisällytetty menoar-

vioon. Sen sijaan ihmetyttää, ettei niihin yli 58 milj. markan lisäyksiin, mitkä Helsingin yliopiston kohdalla on menoarvioon otettu, ole sisällytetty määrärahaa yliopiston kansansivistystoimintaa varten. Tällainen määräraha oli vuoden 1953 budjetissa 800 000 markan suuruisena, mutta poistettiin kuluvan vuoden menoarviosta perustellen sitä sillä, että kansansivistystoiminnasta huolehtivat muut elimet.

Tuon kuuluisan ns. säästäväisyysbudjetin perustelu on kumminkin tällä kohdalla sangen kyseenalainen, sillä kaikkialla maailmassa on yliopistojen tekemä kansansivistystyö katsottu luonnollisista syistä erääksi tämän työalan kaikkein tärkeimmistä haaroista. Yliopistoihin ovat keskittyneet johtavimmat tiedemiehet, ja siksi juuri niistä saadaan pätevimmät luennoitsijat silloin, kun halutaan toteuttaa kansansivistystyön päätehtävää, saada ihmiset ymmärtämään oikein perustein sitä elämää ja yhteiskuntaa, missä me elämme.

Kansansivistystyö on aikuisten kasvatusta, kaikkien aikuisten eikä vain joidenkin erikoiryhmien. Varsinaisessa opetuksessa yliopistot antavat perussivistyksen opiskelijoilleen, jotka valmistuttuaan jättävät yliopiston. Heidät tavoittaa myöhemmissä elämänvaiheissaan yliopiston kansansivistystoiminta, mutta se ei rajoitu enää pelkästään heihin, vaan ottaa kohteekseen koulunkäynnistään riippumatta kaikki ihmiset, jotka tuntevat halua päästä entistä enemmän ymmärtämään asioita, ja ohjaa heidät harrastuksissaan oikeaan suuntaan. Yliopiston kansansivistystoiminta on näin ollen jotakin niin tärkeää, ettei meillä ole missään nimessä varaa siitä luopua, ei ainakaan 800 000 markan säästön aikaansaamiseksi, sillä se on kalleinta säästämistä, mitä voidaan ajatella. Kun yliopisto itse kerran on valmis tätä työtä suorittamaan, ei valtiovalan pitäisi asettaa sille esteitä.

On totta, että meidän maassamme ei yliopisto ole ensisijainen vapaa kansansivistystyön tekijä, vaan sellaisia ovat meillä työväenopistot, kansanopistot, opintokerhot, erilaiset sivistysjärjestöt ja kansankirjastot, mutta kun aikuiskasvatuksen merkitys on vuosi vuodelta kaikkialla maailmassa kasvanut, niin kuin käy selville UNESCO:n julkaisemista tilastoista, tulee tälle työkentälle jatkuvasti uusia voimakkeuksia. Siellä, missä

yliopistojen kansansivistystyö on voimakasta, syntyy uusia työmuotoja meillä jo vakiintuneiden linjojen kaltaisina. Siellä taas, missä meikäläiset työmuodot ovat vallitsevina, lisääntyy yliopistojen panos. Kaiken järjen mukaan olisi silloin meikäläisten yliopistojen kansansivistystoimintaa voimakkaasti tuettava eikä tukahdutettava sen vaatimatonta lähötkohtaa alkuunsa.

Vapaan kansansivistystyön varsinaiset menot kuuluvat yhteiskunnallisen sivistystyön nimellä 10 pääluokan XI lukuun. Kun tämän luvun lisäykset ovat yhteensä noin 22½ milj. mk, näyttää ensi silmäyksellä siltä, että tähän työsarkaan on kaikesta huolimatta kiinnitetty kiitettävää huomiota, mutta lähempi tarkastelu osoittaa, että suurin lisäys, 15 miljoonaa, kuuluu arviomäärärahaan työväenopistoille, joiden menot ovat lakisääteisiä, ja 7 miljoonaa on kahden kansanopiston rakentamiseen myönnettyä avustusta. Mutta — mikä on hämmästyttävää hallitukselta, jossa sosialidemokraatit ovat mukana — vähennyksinä on säilytetty ne alennukset vuoden 1953 budjettiin, jotka kuluvana vuonna ovat olleet jäännöksinä surullisen kuuluisasta maalaisliiton ns. säästäväisyysbudjetista.

Nämä alennukset ovat markkamääräisesti sangen vaatimattomia, ei täyttä 2.5 milj. markkaa, mutta haittaa niillä on voitu tehdä sitäkin enemmän, sillä ne ovat kohdistuneet työsarkoihin, jotka jo kauan ovat toimineet riittämättömin määrärahoihin ja toimineet epäitsekkäästi kohottaakseen sitä kansanosaa, joka vaikeissa olosuhteissa haluaa kehittää itseään. Vai mitä sanotaan siitä, että 200 000 mk on nipistetty valtakunnan syrjäseutujen sivistystyön ohjauksesta! Mitenkä sellainen on sopusoinnussa niihin kauniisiin puheisiin syrjäseutujen puolesta, mihin me olemme budjetin antajien taholta saaneet tottua? 200 000 markkaa! Sen palauttamiseksi budjettiin ei todellakaan tarvita ulkomaisia kulturalinoja.

Puolitoista miljoonaa on pudotettu pois avustuksista erinäisille sivistysjärjestöille, joiden toiminta on jatkuvasti vilkastunut ja monipuolistunut aiheuttaen menojen huomattavan kasvun. Tämä ei juuri todista hyvää halua ymmärtää sitä epäitsekästä työtä, mitä järjestöt kansansivistystyössä suorittavat. Lienee syytä huomauttaa, että tässä momentissa tarkoitettuja järjestöjä ovat mm. Työ-

väen Sivistysliitto ja Suomen Nuorison Liitto.

Lisäksi on 700 000 markkaa lohkaistu opintokerhotoiminnalta, jonka nyt on tarkoitus tulla toimeen 6.2 milj. markan tuella, millä summalla kerhotoja ohjaa kaksi suomenkielistä ja kolme ruotsinkielistä opintokeskusta noin 3 000 kerhon keskuudessa, käsittäen yhteensä yli 30 000 eteenpäin pyrkivää opiskelijaa, pääasiassa maaseudulta; ja tällä summalla olisi myös koulutettava opinto-ohjaajia ja suoritettava kerhojen neuvontatyötä, vieläpä annettava kirja-avustuksiaakin. „Kuka voittaa mitä tästä 700 000 markan vähennyksestä?“, voidaan hyvällä syyllä kysyä.

Kuluvan vuoden budjettiin tehtiin myös eräs muutos kansansivistysmäärärahoissa, joilla on saatu paljon harmia ja lisätyötä aikaan, vaikkei itse summaa olekaan muutettu. Tämä koskee kansantajuisien tieteellisten luentojen avustamista eli vanhinta kansansivistysmäärärahoista, momenttia, joka on ollut budjetissa aina säätyvaltiopäiviltä saakka. Kuluvan vuoden budjetissa tämä määräraha esiintyy jaettuna kahtia, toisen puoliskon ollessa paikallaan 10 Pl:n XI luvun 7 momentissa ja toisen sukeltautuessa esiin saman pääluokan XV luvun 2 momentissa raha-arpajaisten voittovaroista jaettavana, ja tämä muutos on säilytetty myös nyt esillä olevassa budjettiehdotuksessa.

Kun kysymyksessä on kaikkiaan vain 2 050 000 mk, olisi ilmeisesti valtiontaloudelle täysin mahdollista pitää summa kokonaisuena, varsinkin, kun käytännössä tuottaa erittäin suuria vaikeuksia hoitaa yhtenäistä toimintaa eri paikoista ja eri aikana tulevin varoin. Lisäksi olisi käsittääkseni syytä pyrkiä käyttämään raha-arpajaisten voittovaroja ainoastaan tilapäisluontoihin avustuksiin eikä ainakaan niin jatkuvaa luokkaa oleviin menoihin kuin tämä vanhin kansansivistysmääräraha.

Maamme eri kansansivistysjärjestöt ovat yhteisten neuvottelujen jälkeen yksimielisesti katsoneet nämä määrärahojen alennukset ja siirrot toimintaa pahasti haittaaviksi ja epätarkoituksenmukaisiksi. Itse asiassa vapaan kansansivistystyön laajentuminen ja monipuolistuminen vaatisi määrärahoja monissa tapauksissa melkoisesti nostettaviksi, mutta toistaiseksi ovat pahimmin tarvitsevat järjestöt halunneet vapaaehtoisesti luopua omista korotuspyyntöistään suodakseen näin mah-

dollisuuden korjata ne vakavat virheet, jotka tehtiin kuluvan vuoden budjettiin ja jotka jälleen ovat uhkaamassa. Palautuminen näiltä osilta vuoden 1953 määrärahoihin onkin se toivomus, jonka haluaisin valtiovarainvaliokunnalle osoittaa.

Ensimmäinen varapuhemies:
Asian käsittely keskeytetään.

Poistoja päiväjärjestyksestä.

Ensimmäinen varapuhemies:
Päiväjärjestyksestä poistetaan asiat 2)—7).

Ensimmäinen varapuhemies:
Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:o 47—56 sekä 60 ja 65 ynnä valtioneuvoston päätös voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi Suomen valtion Leningradissa omistaman kiinteistön myymisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 47;

ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto valtiovarainvaliokunnalta:

Ehdotuksen laiksi eräiden Suomen Tasavallan ja Alankomaiden Kuningaskunnan välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ehkäisemiseksi ja vastavuoroisen hallinnollisen virka-avun antamista koskevien säännösten vahvistamiseksi tulon ja omaisuuden verottamista koskevilla asioissa tehdyn sopimuksen sisältämien säännöksien hyväksymisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 48;

Ehdotuksen laiksi eräiden Suomen Tasavallan ja Norjan Kuningaskunnan välillä perinnön kaksinkertaisen verotuksen ehkäisemiseksi tehdyn sopimuksen sisältämien säännöksien hyväksymisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 49;

Ehdotuksen laiksi eräiden Suomen Tasavallan ja Norjan Kuningaskunnan välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ehkäisemiseksi tehdyn sopimuksen sisältämien säännöksiä hyväksymisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 50;

Ehdotuksen laiksi eräiden Suomen Tasavallan ja Alankomaiden Kuningaskunnan välillä kaksinkertaisen verotuksen ehkäisemiseksi ja kuolleen henkilön jäämistön verotuksessa tarvittavaa vastavuoroista hallinnollista virka-apua koskevien sääntöjen vahvistamiseksi tehdyn sopimuksen sisältämien säännöksiä hyväksymisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 51; ja

Ehdotuksen laiksi eräiden Suomen ja Belgian välillä kaksinkertaisen verotuksen ehkäisemiseksi ja eräiden muiden tulo- ja omaisuusverotusta koskevien kysymysten järjestämiseksi tehdyn sopimuksen sisältämien säännöksiä hyväksymisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 52;

valtiovarainvaliokuntaan

Evangelis-luterilaisten hiippakuntain arkkipiispan ja piispain palkkauksen perusteista annetun lain muuttamista

koskeva hallituksen esitys n:o 53;

ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto työväenasiainvaliokunnalta,

Tiedonannon niistä suosituksista, mitkä Kansainvälinen työkonferenssi hyväkyi 36. istuntokaudellaan vuonna 1953,

sisältävä hallituksen esitys n:o 54;

työväenasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto lakivaliokunnalta,

Ehdotuksen eläkesäätöitä koskevaksi lain-säännöksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 55;

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi Ahvenanmaan maakunnan viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 56; ja

Ehdotuksen laiksi lisäkorvauksen myöntämisestä korvauslain nojalla korvausta saaneille

sisältävä hallituksen esitys n:o 60;

laki- ja talousvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista rakentamisesta maaseudulla annettuun lakiin annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 65; sekä

perustuslakivaliokuntaan

Valtioneuvoston päätös 31 päivästä elokuuta 1954 eräistä poikkeuksista maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä annettuun valtioneuvoston päätökseen.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 22,56.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

28. Tiistaina 14 p. syyskuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Esitellään:

- 1) Hallituksen esitys n:o 57 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1955 .. 597
- 2) Hallituksen esitys n:o 58 laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin 660
- 3) Hallituksen esitys n:o 59 Valtioneuvoston lainanottovaltuuksista ”
- 4) Hallituksen esitys n:o 61 eräiden valtion lainausrahastoon siirrettyjen rahastojen lakkauttamista tarkoittavaksi lainsäädännöksi ”
- 5) Hallituksen esitys n:o 62 laiksi lästimaksusta annetun lain muuttamisesta ”
- 6) Hallituksen esitys n:o 63 laiksi kansaneläkkeiden lisäeläkerahastosta annetun lain kumoamisesta ”
- 7) Hallituksen esitys n:o 64 laiksi Puolustusministeriön teollisuussuojelu nimisellä tilillä tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevien varojen siirtämisestä valtiovarastoon ”

Ensimmäinen käsittely:

- 8) Ehdotukset laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta ”
- Asiakirjat: Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; lak.al. n:ot 175—177; toiv.al. n:o 403.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Siv. Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hakikila, Hautala, Honkala, Jokinen, Kujala, Kähönen, Mohell, Myllymäki, Nordfors, Pessi, Saariaho, A. Simonen, Tainio, Tervo ja Vennamo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Kähönen ja Wiherheimo sekä viikon ajaksi sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla ed. Honkala.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotuksen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1955

sisältävä hallituksen esitys n:o 57 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskustelu jatkuu:

Ed. Kytä: Herra puhemies! Valtiovarainministeri on eilisessä esityksessään luonnehtinut käsiteltäväksemme jätetyn tulo- ja menoarvion nousukauden budjetiksi. Epäilemättä hän onkin siinä oikeassa, että hänellä on ollut tilaisuus tuoda nyt käsiteltävänä oleva asiakirja eduskuntaan huomattavasti parempien suhdanteitten vallitessa kuin oli sallittu hänen edeltäjälleen vuoksi sitten. Budjettiin liitetty taloudellinen katsaus kehi-

tyksestä kuluvana vuonna antaa tästä selvän kuvan, eikä tämän katsauksen numeroihin ole sinänsä huomauttamista.

Kun budjettia täten tarjotaan erityisenä noususuhdanteen asiakirjana, on syytä hie-
man syventyä kysymykseen nykyisen nousu-
suhdanteen luonteesta ja sen jatkumisen
edellytyksistä. Näyttää nimittäin siltä, että
samalla tavoin kuin vuosi sitten silloisen
maalaisliittolaisen valtiovarainministerin hen-
gentuotteelle oli ominaista syvä pessimismi,
hänen aateveljensä nyt on erehtynyt opti-
mismiin, jolta puuttuvat reaaliset perusteet
nimenomaan silmällä pitäen tämän nousu-
kauden jatkumista niin pitkälle, että se kä-
sittäisi koko budjettivuoden.

On ensiksikin todettava, että noususuh-
danne rakentuu kovin harvan positiivisen tekijän
varaan. Teollisen tuotantomme heik-
kaus on sen yksipuolisuudessa. Jos puunja-
lostusteollisuuden tuotteiden markkinat
muuttuvat meille epäsuotuisiksi joko kysyn-
nän laimentuessa tai hintasuhteiden käydessä
epäedullisiksi, muuttuu myös nousukausi
meillä laskukaudeksi. Vapaan markkinatalou-
den piirissä johtuu jo järjestelmän luon-
teesta, että jokainen nousu johtaa myös py-
sähdykseen ja sen jälkeen yleensä laskuun,
josta jälleen myöhemmin seuraa nousu.
Emme mitenkään voi olla vakuuttuneita, että
vientituotteittemme kysyntä koko ensi vuoden
jatkuisi nykyisin hinnoin tai että kysyntää
ylimalkaan riittäisi koko nykyisin nopeasti
lisääntyvälle tuotantokapasiteetille.

Lisäksi on syytä kiinnittää huomiota maail-
man vapaiden talousjärjestöjen piirissä nyt
voimakkaana havaittavaan pyrkimykseen no-
peasti toteuttaa valuuttojen konvertibiliteetti.
Milloin näin tapahtuu ilman että meillä on
luotu edellytyksiä myöskin siirtyä valuutto-
jen vapaaseen vaihdantaan, menetämme auto-
maattisesti osan nykyisistä vientimarkkinois-
tamme, sen osan, joka meillä on nyt vain
siksi, että parempien valuuttojen puute ajaa
asianomaisten maiden ostajia markkinoil-
lemme, ja osan muustakin viennistämme pel-
kästään siksi, että ne maat, jotka ovat järjes-
täneet valuuttajensa vapaan vaihdon, eivät
tule olemaan erityisemmin kiinnostuneita sel-
laisen maan markkinoista ja tuotteista, joka
edelleen ylläpitää ulkomaankauppansa sään-
nöstelyä.

Mitä erityisesti puunjalostusteollisuutemme
vientimahdollisuuksiin tulee, on huomattava,

että me tällä hetkellä saamme Englannin
markkinoilla tuotteistamme korkeamman hin-
nan kuin Amerikan markkinoilla, joilla puun-
jalostustuotteiden hintataso muutenkin nyt
on alhaisempi, sekä että lisäksi on odotetta-
vissa sahatavaran hinnan laskua Yhdysval-
tain markkinoilla seurauksena alan lakkoliik-
keiden päättymisestä, — millä ilmiöllä epäi-
lemättä on vaikutuksensa myös meidän vien-
timme hinnanmuodostukseen. Joka tapauk-
sessa on syytä otaksua, että valuuttojen kon-
vertibiliteetin toteuttamisen jälkeen hintataso
Englannissa tulee laskemaan aiheuttaen vien-
titulojen laskun siinäkin tapauksessa, että
muuten onnistuisimme säilyttämään asemam-
me Englannin markkinoilla. Viimeksi mai-
nittu seikkakaan ei kuitenkaan ole varma.

On myös todettava, ettei budjetti osoita
merkkejä siitä, että hallituksemme olisi va-
kavasti pyrkimässä valuuttojen konvertibili-
teetin aikaansaamista varten tarpeellisten
olosuhteiden luomiseen. Tarkoitin tällä eri-
tyisesti sitä jo eilenkin kosketeltua näkökoh-
taa, että hallitus on tullien korottamista kos-
kevassa päätöksessään tyytynyt tullien nos-
tamiseen 12-kertaisiksi vuoden 1939 tasosta
laskettuna. Kotimaisen tuotannon tuen on-
gelma tulee erityisen vaikeana vastaan vapaa-
seen vaihdantaan pyrittäessä, ja sen vuoksi
olisi ollut välttämätöntä pyrkiä korkeampien
tullien avulla enemmän tasoittamaan koti-
maisten ja ulkomaisten tuotteiden hintatasoa.
Näin myöskin siksi, että tullit tunnetusti
muutenkin ovat meillä jääneet inflation ke-
hittyessä jälkeen ja meillä nyt Gatt-sopimuk-
sen tullessa ensi lokakuussa uudistettavaksi
ilmeisesti on mahdollisuudet tällaisen järjes-
telyn aikaansaamiseen.

Asiaan on syytä tässä kiinnittää huomiota,
koska sentään ei voitane edellyttää, että halli-
tus olisi hintatasojen tasoittamiskysymyksessä
valmis pitämään devaluation turmiollista
tietä tullien runsaampaa korottamista suosi-
teltavampana. On edelleen otettava huo-
mioon, että vientikaupparamme organisatio
meidän kanssamme kilpaileviin maihin ver-
rattuna on luvattoman heikko Ulkomaan-
kauppaliiton ja eräiden alojen erikoisjärjes-
töjen ansiokkaista ponnisteluista huolimatta,
mistä johtuen mahdollisuudet asemamme säi-
lyttämiseen maailmanmarkkinoilla ja uusien
markkinoiden valtaamiseen ovat rajoitetut.
Liikumme tässä alalla, jossa valtiovalta on
jatkuvasti syyllistynyt laiminlyönteihin. Si-

vumennen sanottakoon, että tästäkin budjetista saa turhaan etsiä vientimme mainontaa varten välttämätöntä suurehkoa määrärahaa. On edelleen todettava, että teollisuutemme rahoitusmahdollisuudet heikosta pääomanmuodostuksestamme johtuen ovat kovin rajoitetut ja että monet kotimarkkinateollisuuden alat eivät pysty rahoittamaan täysin terveitäkään investointikohteita. — Keväällä minulla oli tilaisuus tilastollisin tiedoin kiinnittää eduskunnan huomiota siihen, että konkurssien lukumäärä eräillä aloilla on nopeassa tahdissa lisääntymässä, ja tämä havainto pitää edelleenkin paikkansa.

Edellä esittämäni perusteella päädyn siihen, että valtiovarainministerin optimisminoususuhdanteen jatkumiseen nähden on selaista optimismia, jota ei voi perustaa varmoihin tosiasioihin. Hyvällä onnella voidaan selvittää ja toivottavasti käykin niin, ettei budjetin laadinnassa noudatettu huolettomuus saada tekijäänsä häpeään. Mutta silti on syytä esittää huolestuminen siitä, että näin syvälle koko talouselämämme kehitykseen vaikuttavan asiakirjan toteuttamismahdollisuudet suurelta osalta ovat otaksumien varassa.

Joka tapauksessa on täysi syy yhtyä siihen herra valtiovarainministerin itsensä tekemään tunnustukseen, että nyt on syrjäytetty se terve finanssipoliittinen periaate, että noususuhdanteen vallitessa valtiontaloutta on pyrittävä supistamaan. Valtiovarainministerimme on, niinkuin hyvin tiedämme, kansantaloustieteen professori, ja ymmärrämme hyvin, että hänen tieteellinen omatuntonsa on velvoittanut hänet tuomaan esiin tämän budjettiesityksessä havaittavan pahan kauneusvirheen. Mutta sopii kysyä, minkälaisia suunnitelmatalouteen perustuvan talousjärjestelmän edustajia ovat hänen sosialistiset hallitustoverinsa, jotka sallivat laatia budjetin, jolta täysin puuttuu suhdanteita tasoittava merkitys. Tätä on syytä kysyä erityisesti sen vuoksi, että noususuhdanteiden budjetti yritetään nyt saada tasapainoon voimakkaaseen lainoitukseen turvautumalla. Kun noususuhdanteessa menetellään täten, on syytä kysyä, mitkä ovat menetelmät lamakauden kohdatessa talouttamme.

Kahdessa muussakin suhteessa herättää puheena oleva valtion lainaustoiminta epäilyksiä. On ensiksikin todettava, että se on jatkoa saman suuruiselle kuluvana vuonna tapahtuneelle valtion velan teolle, joka ei voi

tapahtua tuottamatta vaurioita elinkeinoelämällemme. Kuluvan vuoden varsinainen tulo- ja menoarvio edellytti jo 9 000 milj. markan lainavaltuuksien käyttöä ja viime keväinen lisämenoarvio saatettiin tasapainoon merkitsemällä valtion tuloksi 3 500 milj. mk, jotka, niinkuin lisäbudjetin perusteluissa kauniisti sanottiin, oli hankittava valtion lainaustoimintaa tehostamalla.

Huomioon ottaen sen, että aikaisemmissa lainanottovaltuuksissa oli 500 milj. mk käyttämättä, merkitsevät esitetyt numerot valtiontalouden tasapainoittamista kuluvana vuonna 12 miljardilla markalla uutta lainaa. Summa on tavattoman suuri ja tietää pääomaköyhässä maassamme sitä, että tuotannollisen elämämme lainansaantimahdollisuudet entisestään vaikeutuvat. Onhan kaikkien rahalaitostemme ottolainauksen lisäys kuluvan vuoden alkupuoliskolla vain 18 236 milj. mk paljon puhutusta nousukaudesta huolimatta.

Teollisuuden rahantarpeen tyydyttäminen on kuitenkin maassamme pysyvä ongelma, jonka ratkaisemista valtiovaltan tulisi helpottaa eikä vaikeuttaa, niinkuin nyt tapahtuu. On muistettava, että teollisuuden oma pääoma nykyisin on vain 33 % sen pääoman kokonaistarpeesta. Vieraan pääoman tarve on näin ollen 67 % pääoman tarpeesta, ja tämä on teollisuuden ensi sijassa saatava liikepankeistamme, joista ottolainauksen lisäys kuluvan vuoden alkupuoliskolla oli vain 7 280 milj. mk.

Ilman epäilyksiä voidaan sanoa, etteivät pankkimme nykyisin voi läheskään tyydyttää teollisuutemme tervettä investointitarvetta. Seurauksena tästä on teollisuuden ekspansion hidastuminen. Myös valtiontalouden mitä merkittävimmin vaikuttavan työllisyyskysymyksen kannalta — vain yhden puolen asiasta mainitakseni — tämä merkitsee uusien työtilaisuuksien syntymisen hidastumista ja siten jatkuvasti tarvetta osoittaa huomattavia määrärahoja työttömyyden torjumiseen. Täten valtion tehostettu lainaustoiminta johtaa valtiontaloutemme todella onnettomaan syiden ja seurausten noidankehään.

Toisessakin suhteessa herättää puheena oleva lainaustoiminta epäilyksiä. Näyttää siltä, että mahdollisuudet sijoittaa jälleen valtion obligatioita 12 miljardin markan määrään ovat hyvin rajoitetut.

Kuten edellä mainitsin, on ottolainauksen kasvu rahalaitoksissamme ollut suhteellisen

hidasta. On tuskin mahdollista tänä vuonna ylittää viime vuoden tulos, joka oli 36.6 miljardia markkaa. Näin ollen valtion lainaus-toiminta tulee volyymiltaan vastaamaan noin kolmannelle rahalaitostemme ottolainauksen lisäyksestä. Huomioon ottaen äsken mainitun elinkeinoelämämme rahoitustarpeen ei yksityisiltä rahalaitoksilta kohtuudella voida vaatia suurtakaan panosta valtion lainaus-toiminnan rahoittajana. Jäävät jäljelle valtion omat rahalaitokset ja suuri yleisö.

Mitä valtion rahalaitoksiin tulee, on ensiksi todettava, ettei kansaneläkelaitos, koska sen kaikki sijoitukset kansaneläkelain 89 §:n mukaan on tehtävä tuotannollisten tarkoitusten edistämiseksi, voi väliaikaiseen lain muuttamiseen hätäkeinona ryhtymättä lainata rahaa valtion yleisen finanssitarpeen tyydyttämiseksi, josta nyt yksinomaan on kysymys. Mitä taas tulee Postisäästöpankin mahdollisuuksiin, ovat nekin varsin rajoitetut. Sanotun laitoksen talletukset ovat tosin vuoden alkupuoliskolla lisääntyneet 932 milj. mk, ja epäilemättä vuoden jälkipuoliskon tulos tulee olemaan samaa suuruusluokkaa. On kuitenkin muistettava, että Postisäästöpankin tulee edes joissakin puitteissa pyrkiä tyydyttämään myös muuta luotontarvetta — jos ei muusta syystä, niin sen vuoksi, että laitoksen muuttuessa yksinomaan varojen kerääjäksi valtion finanssitarpeita varten „Virtaset” ja muutkin voivat ruveta ajattelemaan ja siirtää rahansa sellaisiin pankkeihin, jotka myöskin heitä palvelevat.

Edellä sanotun perusteella näyttää siltä, että valtiovarainministeriön mainittua 12 miljardin lainapääomaa kootessaan on pakko voimakkaasti vedota suuren yleisön haluun lainata rahansa suoraan valtiolle. On myönnettävä, että kuluvana vuonna on varsin hyvin onnistuttu sijoittamaan valtion obligatiolainoja suoraan yleisölle. Tämä sijoitus-toiminta on kuitenkin tapahtunut kahdessaakin suhteessa täysin epäkorrekteja menettelytapoja noudattaen. Mitä ensinmainittuun tässä suhteessa harjoitettuun syntiin tulee, lankeaa siitä vastuu edellisen hallituksen valtiovarainministerille, kansanedustaja Junnilalle. Vaikka nykyinen hallitus siinä siis onkin viaton, on asiaan kuitenkin syytä puuttua siinä toivossa, ettei mitään vastaavanlaista enää uusiutuisi. Muistamme, että Pohjoismaiden Yhdyspankki anoi lupaa obligatiolainan antamiseen ja että tämä anomus

samoin kuin Kansallis-Osake-Pankin myöhemmin tehty samansisältöinen hakemus hylättiin. Asianani ei ole ratkaista, oliko Kansallis-Osake-Pankin hakemus silloisen ministeri Junnilan aikaansaama harhauttamisnööveri siistimmän fasadin saamiseksi koko jutulle, eikä myöskään, missä määrin Junnilan kannanottoon vaikutti suurpankkimme keskinäinen kilpailu. Tosiasia kuitenkin on, että täten täysin epälojaalilla tavalla estettiin yksityinen rahalaitos kilpailemasta valtion kanssa, menettely, jolle tuskin missään maassa voi löytää vastinetta.

Toinen moitteenalainen menettely tässä kilpailussa yleisön säästövaroista on tapahtunut siinä, että obligatiolainojen lainaehdot on määrätty niin edullisiksi, ettei yksityisillä rahalaitoksilla ole mitään mahdollisuuksia valtion kanssa kilpailemiseen. Näin on tapahtunut sekä käytettäessä indeksiehtoa että rahalaitosten antolainauskoron huomattavasti ylittävää korkokantaa, viimeksi mainittua muuten samanaikaisesti kuin suuret hallituspuolueemme ovat päässeet yhteisymmärrykseen siitä, että korkokantaa maassamme olisi pyrittävä alentamaan.

Tämän esityksen puitteissa ei tarkoitukseenani ole yksityiskohtaisesti käsitellä budjetti-esitykseen sisältyvien menojen arvioita. Joihinkin seikkoihin on kuitenkin niiden periaatteellisen merkityksen vuoksi pakko kajota.

Siirtoa varten asutusrahastoon esitetään 19 Pl:n V luvun 1 momentille otettavaksi 4 500 milj. mk. Lisäys kuluvasta vuodesta on 1 750 milj. mk. Kun ensin mainittuun summaan lisätään 11 Pl:n XVI luvun 7—19 momenteilla olevat maanhankinnasta aiheutuvat menot, jotka esityksen mukaan ovat 3 557 milj. mk, ja pikkumaisia jos ei haluta olla, unohdetaan saman pääluokan II luvun kohdalle merkityt ASO:n menot sekä 19 Pl:n II luvun eri momenteille otetut menot, kaiken kaikkiaan 187 milj. mk, niin voidaan todeta, että ensi vuonna on tarkoitus käyttää maanhankintalain tarkoituksiin yli 8 miljardia markkaa. Vertailun vuoksi mainittakoon, että kun finanssitoimikunta antoi toukokuun 31 päivänä 1950 päivätyn mietintönsä valtiontalouden asteittaista supistamista varten valtioneuvostolle, mikä mietintö sisältyy Suomen Pankin taloustieteellisen tutkimuslaitoksen julkaisusarjaan Taloudellisia selvityksiä n:o 1 vuonna 1950, sanotussa mietinnössä sivulla 18 selitetään ASO:n oma arvio maan-

hankintalain mukaisen asutustoiminnan menoista mm. vuodelle 1955. Tämän ASO:n itsensä tekemän arvion mukaan nämä menot tulisivat olemaan 2 270 milj. markkaa. Tosin finanssitoimikunta samalla sivulla mietinnössään sanoo, että ASO:n arvioihin on syytä suhtautua tietyin varauksin, mutta on aihetta ihmetellä, miksi arvio nyt esitetään siten ylitettäväksi, että tarkoitukseen esitetään kolminkertainen määrä. Eihän inflatio ole suurentikaan järkyttänyt vuonna 1950 tehtyjen laskelmien perusteita. Tähän ihmetykseen ei sisälly hiventäkään halua kaventaa siirtoväelle laillisesti kuuluvia oikeuksia, jotka luonnollisesti on turvattava. Kuitenkin on esitettyjen lukujen varassa pakko todeta, että joko ASO v. 1950 erehtyi täydellisesti laskelmissaan tai sitten nyt yritetään käyttää noususuhdanteen tarjoamaa tilaisuutta sellaisten määrärahojen rohuamiseen, joilla ei ole vastinetta todellisessa tarpeessa.

Toinen seikka, johon on jälleen syytä puuttua, koskee 11 Pl:n XV luvun 27 momentin kohdalle merkittyä 1 450 milj. markan suurista määrärahaa väkilannoitteiden hintojen alentamiseksi sekä saman pääluokan XXV luvun 18 momentin kohdalle merkittyä 2 225 milj. markan määrärahaa maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseen ja tuotannon edistämiseen. Näin on tehtävä siitakin huolimatta, että eräillä tahoilla näistä määrärahoista pyritään tekemään tabu, jonka kosketteluinen heti leimataan nurjamieliseksi suhtautumiseksi maatalouselinkeinon. Tarkoitukseni ei ole tässä puuttua näiden määrärahojen käytön varaan rakennetun maatalouspolitiikan tarkoituksenmukaisuuteen, koska toiset pitävät siitä huolen. Sen sijaan on syytä kiinnittää huomiota siihen omituisuuteen, että ensinmainittu määräraha jälleen on varattu vain puoleksi vuodeksi ja että sille lisämenoarviossa on näin ollen varmuudella odotettavissa jatkoa. Kun herra valtiovarainministeri on esittänyt sen kylläkin tavanomaisen ja siksi myöskin varauksin otettavan ilmoituksen, että tulot ja menot on pyritty huomioimaan mahdollisimman realistisesti, herää ihmetys, miksi tässä tahallaan on jätetty osa määrärahasta lisäbudjetin varaan. Lisäksi on aihetta kummankin määrärahan osalta kiinnittää huomiota siihen seikkaan, joka tänäkin vuonna ilmeisesti uusiintuu aikaisempien vuosien malliin, nimittäin siihen,

että kummankin momentin määrärahasta vuositain on säästynyt miljardikaupalla seuraavalle vuodelle siirrettäväksi. Tälle vuodelle tällaiset siirrot näiltä kahdelta momentilta tekevät yhteensä edelliseltä 1 961 milj. mk ja jälkimmäiseltä 1 230 milj. mk. Jotta päästäisiin eroon tällaisesta summittaisuudesta, olisi nämä määrarahat nyt arvioitava paremmin tosioloja vastaavasti ja tehtävä tästä aiheutuvat vähennykset.

Eräänä yleisarvosteluna budjettiesityksestä on edelleen syytä kiinnittää huomiota siihen, ettei hallitus ole lainkaan käyttänyt mahdollisuuksiaan niiden virkamiespalkkojen järjestämiseksi, jotka edelleen ovat vailla esim. A-korotusta. Vaikka budjettiesitys kantaa-kin monessa suhteessa runsaskätisyyden leimaa, on kuitenkin maalaisliittolais-sosialistiselle yhteistyölle ollut ominaista, ettei kumpikaan asiapuoli ole tuntenut huolta maan virkamieskunnan tarpeista. Maalaisliitolta ei tässä suhteessa ole odotettu paljoa, joten siinä suhteessa ei kylläkään ole yllätyksiä tapahtunut. Sosialidemokraatit ovat kieltä-mättä hyväksymällä nyt budjettiesityksen tältä osaltaan täysin kielteisenä osoittaneet, etteivät he aiokaan lunastaa esim. vaalien edellä virkamiehille antamia kauniita, mutta nyt vain syöteiksi osoittautuvia lupauksia. Muutenkin on todettava, että budjetin runsaskätisyydelle on suuressa määrin ominaista sattumanvaraisuus. Voidaan havaita, etteivät suuret hallituspuolueet ole kumpikaan halukkaita tuntemaan vastuuta asioiden kunnollisesta hoidosta valtakunnan yleisetua silmälläpitäen tai ylimalkaan vastaamaan mistään. Kun hallituspuolueiden yhteistyö on huono tai miltei olematon, ei tulos luonnollisestikaan voi olla kovin hyvä. Mielestäni on tilanteen paraiten luonnehtinut se pilapiirtäjä, joka esitti hallituspuolueemme kahtena metsänelävänä, joidenka hännät pääministeri on solminut yhteen. Tämä solmu ei ole estänyt kumpaakaan antamasta hännälään pääministerille lujiakin läimäyksiä. Opposition tehtävänä on nyt, samalla kun se hoitaa parlamentaarisen järjestelmän mukaan sille kuuluvaa tehtävää arvostelun esittäjänä, seurata näytelmää, joka uhkaa kehittyä siihen, että nämä eläimet itse pureskelevat hajalle nyt budjettiesityksenä annetun aikaansaannoksensa. Tähänastinen keskustelu on jo sisältänyt siitä oireita.

Sisäasiainministeri Leskinen: Herra puhemies! Hallituksen tulo- ja menoarvioehdotuksen yleisperusteluissa on esitetty selvitys huomattavista menojen lisäyksistä eri hallinnonhaarojen osalta. Niistä selviää myös, että varsinaisten menojen lisäys 7 Pl:n kohdalla eli sisäministeriön ja siihen kohdistuvien hallinnonhaarojen osalta tekee 553.5 milj. markkaa.

Lueteltaessa yksityiskohdittain mainittuja lisäyksiä havaitaan, että lääninhallituksien menot lisääntyvät vähän yli 30 milj. markalla. Tästä noin 20 milj. markkaa tulee lääninoikeuksien palkkoihin, josta uudesta järjestelmästä on annettu lakiesitys eduskunnalle. Loppulisäys aiheutuu pääasiassa vuokrien noususta ja eräiden toimien palkkauksesta lääninhallituksiin, mm. uusien läänin hallinto- ja virastotalojen aiheuttamina. Noin 28 milj. markan lisäys palotoimen menoihin aiheutuu palosuojelutulojen noususta, joilla palohallintomenoja hoidetaan. Lisäys käytetään pääasiallisesti kuntien palotoimen avustuksiin. Loput 7 Pl:n kohdalla ehdotetuista lisäyksistä kohdistuvat terveyden- ja sairaanhoidon menoihin. Lisäykset mainituissa menoissa tekevät, kun vähennyksiä ei oteta huomioon, yhteensä 580.9 milj. markkaa eli siis enemmän kuin lisäykset koko 7 Pl:n kohdalla. Kun lääninhallinnon kohdalla selostettu lisäys otetaan huomioon, ei muun ministeriön alaisen toiminnan alalle tule lainkaan varsinaista lisäystä, vaan pikemminkin päinvastoin vähennystä.

Perushankinta- ja uudisrakennusmenojen kohdalla 20 Pl:ssa sisäasiainministeriön osalta ehdotus tietää huomattavaa vähennystä, sillä perushankintamenot ovat tämän vuoden menoarviossa noin 291 milj. markkaa ja nyt käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa 213.5 milj. markkaa, uudisrakennusmenot ovat tämän vuoden menoarviossa 488.5 milj. markkaa ja ehdotuksessa 348.5 milj. markkaa, joten perushankintamenojen vähennys on yli 77 milj. markkaa ja uudisrakennusmenojen vähennys noin 140 milj. markkaa.

Niinkuin edellisestä selviää, sisäasiainministeriön hallinnonhaarojen kohdalla on jatkuvasti yritetty rationalisoida toimintoja, minkä vuoksi näkyvä menojen lisäys on pieni ja aiheutuu pääasiallisesti palkoissa tapahtuneista yleisistä korotuksista lukuunottamatta terveyden- ja sairaanhoidon menoja. Viimeksimainitut ovat jo nytkin suuresti kasvaneet,

ja tämä aiheutuu uusien suurien keskussairaaloiden valmistumisesta, lääkäri- ja sairaanhoitajakunnan palkkojen korotuksista ja kaikinpuolisesta terveyden- ja sairaanhoidon alalla tapahtuneesta kehityksestä, missä maamme luonnollisestikaan ei voi jäädä erityisesti naapurimaistamme jäljelle. Heti lähivuosina tästä syystä tulee aiheutumaan suuria lisäyksiä terveydenhoito- ja sairaanhoidomenoihimme, sillä myös sairaanhoitokalusto vaatii uudistamista ja lisäämistä vanhoissakin sairaaloissa.

Erityisiä vaikeuksia ovat tuottaneet henkilökuntakysymykset sekä lääkärien että muun sairaanhoitohenkilökunnan osalta. Lääkärien järjestöt ovat ryhtyneet yksityiskohtaisesti puuttumaan kaikkiin asioihin, palkkoihin, asuntoihin, vuokriin ym., jotka vähänkin kohdistuvat lääkärien taloudellisiin etuihin, ja vaativat aina oman kantansa hyväksymistä, vaikka se saattaa joissakin tapauksissa olla miten epäjohdonmukainen tahansa. Tietysti he myöskin käyttävät pakotteita hyvin pitkälle menevien, yhteiskunnan hoidon kannalta katsottuna varsin vähäpätöistenkin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Samoin sairaanhoitajajärjestöt ovat alkaneet käyttää palkkataistelussaan heille siitä aiheutuvaa etuoikeusasemaansa, että paikkojen tarjonta ylittää suuresti käytettävissä olevat sairaanhoitajavaimat. Ei ole tietysti mitään pahaa sanottavana siitä, että niin lääkärin kuin sairaanhoitajattaretkin mahdollisuksiensa mukaan käyttävät järjestövoimiaan etujensa suojelemiseksi. Mutta jotta yhteiskunnassa saavutettaisiin välttämätön tasapaino — niinkuin muillakin työmarkkinoilla ko. suhteissa, mikä on ensisijaisen tärkeätä, kun on kysymys sellaisista arvoista, joiden menettäminen ei ole mitenkään sen paremmin rahalla kuin muillakaan järjestelyillä korvattavissa, — olisi mitä pikimmin saatava lääkäreiksi ja sairaanhoitajattariksi koulutettavien määrä huomattavasti lisätyksi eli niin suureksi, että yhteiskunta voisi hoitaa tavallisessa järjestyksessä nämäkin asiat, ja sen vuoksi on tietysti valitettavaa, että niin Helsingin yleisen sairaalan rakennushankkeen kohdalla kuin Lappeenrantaan ehdotetun sairaanhoitajakoulun kohdalla hallituksessa käsittely päätyi kielteisesti, toisin sanoen niin, että kumpaankaan tarkoitukseen ei saatu määrärahoja.

Menoarvioon otetut edellä mainitut uudis-

rakennuksia varten ehdotetut määrärahat, jotka ovat huomattavasti tätä vuotta varten myönnettyjä pienemmät, eivät tule sairaalarakennusten osalta riittämään, jos niillä aloitettaviksi suunniteltuihin töihin ryhdytään.

Kuopion keskussairaalan, Kättilöopiston ja Helsingin yleisen sairaalan henkilökunnan asuntojen rakentamiseen varatut varat ovat liian pienet, niin pienet, että rakennustöitä ei ilmeisestikään voida aloittaa, ellei ole varmuutta lisävarojen saamisesta. Kun viime vuosina on ollut rakenteilla yhtäaikaaisesti 3 ja 4:kin keskussairaala, olisi edellä mainittujen uudisrakennustöiden aloittaminen varmennettava ja tarpeelliset koko vuoden työllisyyttä edellyttävät varat niitä varten myönnettävä. Hallitus on edellyttänyt, että kysymyksessä oleviin töihin voitaisiin myöntää lisävaroja työttömyystöihin myönnettyistä määrärahoista, mutta toisaalta valtiontilintarkastajat ovat olleet sitä mieltä, ainakin aikaisemmin, että työttömyysvaroja ei saisi käyttää niihin töihin, joille tulo- ja menoarviossa on varattu oma määrärahasa. Näin siis tästä johtuu, että katson aiheelliseksi lausua toivomuksen eduskunnalle, ennen kuin valtiovarainvaliokunta ryhtyy näitä tärkeitä kysymyksiä valiokunnassa käsittelemään, että se kiinnittäisi huomiota siihen, mitä valtiontilintarkastajat ovat periaatteessa asiasta sanoneet.

Muutama sana maaseutupoliisin asemasta. Väestön siirtymiset, tehdas- ym. laitosten perustamiset ovat aiheuttaneet sen, että poliisin työmäärä muutamissa maaseutupoliisipiireissä on aikaisempiin olosuhteisiin verrattuna tuntuvasti lisääntynyt, samalla kun tilanne toisissa olosuhteiden muuttuessa on tuntuvasti pahentunut. Tällä ei suinkaan tahdota sanoa sitä, että poliisivoimia maaseudulla yleensäkin olisi liian paljon, sillä itse asiassa meillä on maaseudulla yksi poliisitoimen haltija vain 1 500—2 000 asukasta kohti. Tämän vuoksi onkin hallituksen esityksessä työmäärän tasoittamiseksi ehdotettu, että Raaseporin, Vehmaan, Kurun, Virolahden ja Parikkalan nimismiespiireistä, joissa järjestelytilanne on jossain määrin helpottunut, vastaavasti siirrettäisiin poliisivoimia suuri- toisempiin Helsingin, Piikkiön, Lempäälän, Valkealan ja Kuusankosken nimismiespiireihin eli yksi poliisimies kuhunkin. Näin menetellen voidaan paremmin käyttää poliisivoimia siellä, missä lisäys on välttämätön tai

tarpeen vaatima. Vain pariin nimismiespiiriin, joihin nähden edellä mainittua menetelmää ei ole voitu käyttää, nimittäin Jämsän ja Paltamon nimismiespiireihin on ehdotettu perustettavaksi kumpaankin yksi uusi poliisikonstaapelin toimi. Molempiin viimeksi mainittuihin nimismiespiireihin syntyneet tehtaat ja varsinkin Paltamon nimismiespiiriin muodostunut kaivos ovat synnyttäneet uusia laajoja asutusalueita, joissa järjestyksenpito vaatii uusien poliisitoimien perustamista.

Kuten valtioneuvoston aikoinaan asettama poliisin järjestelykomiteakin on todennut, on maassamme useita pieniä nimismiespiirejä, jotka poliisin työn tasoittamiseksi ja helpottamiseksi esim. järjestämällä poliisivankiloita, hankkimalla moottorikulkuneuvoja ym. voitaisiin yhdistää suuremmiksi poliisipiireiksi. Tätä silmällä pitäen ja samalla kuitenkin ottamalla huomioon, että yleisölle koituisi mahdollisimman vähän haittaa, on hallituksen esityksessä ehdotettu, että Simon nimismiespiiri, jossa on vain 3 990 asukasta, ja Utsjoen nimismiespiiri, jossa on 1 062 asukasta, lakkautettaisiin ja siirrettäisiin vastaavasti Kemin ja Inarin piireihin, sekä että Ruotsinpyhtään ja Halikon nimismiespiirit niinkään lakkautettaisiin ja niihin kuuluvat kunnat siirrettäisiin vastaavasti Pernajan ja Uskelan nimismiespiireihin. Mainittakoon, että Ruotsinpyhtään ja Pernajan nimismiespiirejä jo pitemmän aikaa on hoitanut sama mies sekä että Halikon ja Uskelan piirien nimismiehet molemmat jo pitkän ajan ovat asuneet Salon kauppalassa, joten yleisölle ei varsinkaan viimeksi mainittujen piirien yhdistämisestä ole mitään haittaa. Jottei poliisin ja nimismiehen työmäärä yhdistetyissä nimismiespiireissä kuitenkaan tulisi liian suureksi, on katsottu tarpeelliseksi ehdottaa uuden apulaisnimismiestoimen perustamista Kemin, Pernajan ja Uskelan nimismiespiireihin sekä uuden ylikonstaapelintoimen perustamista Inarin nimismiespiiriin lakkautettujen nimismiehen toimien sijaan. Samalla kun lakkautettavien piirien konstaapelien toimet siirrettäisiin niihin piireihin, joihin ne yhdistetään, on katsottu välttämättömäksi, että Inarin Utsjoelta siirrettävän nuoremman konstaapelin toimi muutettaisiin ylikonstaapelin toimeksi ja että piiriin lisäksi perustettaisiin uusi ylikonstaapelin toimi.

Mainittakoon vielä, että äskettäin perustettu Ruokolahden nimismiespiiri, jossa on

poliisitalon käsite edellyttää, että siinä on tarvittavat huonetilat kanslia-, kuulustelu-, miehistö-, radio- ym. huoneita varten, kunnolliset pidätettyjen suojat, autotallit jne. Täytyy oikeastaan sanoa, että niin kirottua kuin työttömyys on näinä vuosina ollut, niin vain kiitos sen on tällaisia poliisitaloja parina viime vuotena saatu maahan suhteellisen runsaasti. Valitettavaa vain on, että monet suuret Etelä-Suomen piirit, joissa aina-kaan tähän mennessä ei ole esiintynyt työttömyyttä, mikä sinänsä on hyvä asia, eivät ole päässeet osallisiksi työttömyysvaroista ja ovat niin muodoin edelleenkin jääneet välttämättömä poliisitaloa vaille. Olisi näin ollen ollut enemmän kuin kohtuullista, että ainakin niihin kahteen suureen ja tärkeään poliisipiiriin, Myllykoskelle ja Vaajakoskelle, joihin rakennettavia poliisitaloja varten sisäasiainministeriö esitti määrärahoja myönnettäväksi, olisi ensi vuoden aikana vihdoinkin saatu rakennetuksi poliisitalo varsinaisen menoarvion puitteissa.

Sodan jälkeisenä aikana sisäasiainministeriö on vuodesta toiseen tehnyt esityksiä jatkuvasti huononevan poliisin moottorikulkuneuvokannan parantamiseksi. Valitettavasti nämä esitykset eivät ole johtaneet toivottuun tulokseen, eivät myöskään hallituksen piirissä tämän budjetin valmistelun yhteydessä. Aikaisempien vuosien laiminlyönneistä on ollut seurauksena, että moottorikulkuneuvokanta on yhä lukumäärältään vähentynyt ja kunnoltaan heikentynyt aiheuttaen sen, että käyttö- ja kunnossapitokustannukset ovat nousseet suhteettoman suuriksi, samalla kun poliisi ei lähestulkoonkaan ole pystynyt suoriutumaan kaikista niistä tehtävistä, jotka sille on määrätty taikka jotka sen suoritettaviksi muutoin kuuluvat. Kun sodan jälkeen armeijan käytöstä vapautunutta kalustoa varsin runsaasti siirrettiin poliisin käyttöön, on tämä samoin kuin se, että vuosittain on saatu joku määrä uutta kalustoa, edistänyt poliisin toimintamahdollisuuksia siinä määrin, että se tähän asti on jotenkuten kyennyt hoitamaan sille kuuluvat tehtävät niiden tavattomasta lisääntymisestä huolimatta. Ja kuitenkin poliisin nykyinen henkilöstön lisäys sotien edellisiin aikoihin verrattuna ei läheskään vastaa luonnollista väestön lisäystä uusien asutuskeskusten muodostumisen, liikenteen kasvun ym. seikat huomioon ottaen.

Poliisitoiminnan tarkoituksenmukaista ja menestyksellistä hoitamista varten tarvitaan sisäministeriön tekemän laskelman mukaan yhteensä noin 500 erilaista moottorikulkuneuvoa. Poliisilla oli vuonna 1946 erilaisia moottorikulkuneuvoja käytössään 456 kpl. Eri vuosina moottorikulkuneuvojen lukumäärä on poistojen ja hankintojen johdosta vaihdellut ja on se nyt 385, jotenka se mainittuna aikana on vähentynyt 71 kappaleella. Kun poliisin käytössä pitäisi olla 500 moottoriajoneuvoa ja niitä on nyt vain 385, on vajaus 115 kpl. Jo lukumäärältään siis on poliisin moottoriajoneuvokanta nyt liian pieni. Laadultaan ja kunnoltaan se on lisäksi perin heikko, sillä huomattava osa moottorikulkuneuvostoa on yli-ikäistä, joukossa lähes 20 vuoden vanhoja ja loppuun ajettuja. Onkin tarkastuksen perusteella todettu, että poliisin käytössä on jo 126 sellaista autoa, joiden liikenteessä pitäminen on valtiolle perin epätaloudellista ja niillä liikkuminen heikkoa ja sattumanvaraista. Laskelmien mukaan kulluttivat tällaiset autot vuonna 1953 korjaus-, polttoaine- yms. kustannuksineen liikaa noin 16.5 milj. mk, mikä määrä olisi voitu säästää, jos käyttöön olisi saatu esityksen mukaisesti uutta kalustoa. Vastaava luku vuonna 1952, jolloin moottorikulkuneuvojen lukumäärä oli huomattavasti suurempi, oli yli 24 milj. mk. Vaikka onkin pyritty hankkimaan vain hyviksi tunnettuja ja poliisille sopivia automerkkejä, on nykyisin olosuhteiden pakosta käytössä 40 erimerkkistä ja -mallista moottorikulkuneuvoa. Tällaisen kaluston yhtenäisen ja joustava huolto tuottaa luonnollisestikin suuria vaikeuksia.

Kuten edellä olevasta käy selville, olisi tarkoituksen ja valtion edun mukaista saada heti 126 epätaloudellisen auton tilalle uudet ja poliisin käyttöön sopivat autot. Edelleen olisi moottorikulkuneuvokantaa lisättävä niin, että mahdollisimman pian voitaisiin päästä nykyisestä 385 kappaleesta tavoiteltuun 500 moottorikulkuneuvoon. Kun tämän alivahvuuden takia olisi hankittava lisää 115 autoa, on poliisin tämänhetken kokonaistarve 241 moottorikulkuneuvoa. Jotta vastaisuudessa voitaisiin pysyä korkeintaan 10 vuotta vanhassa kannassa, jota vanhemmat moottorikulkuneuvot poliisin käytössä eivät vastaa tarkoitustaan ja ole taloudellisia, olisi ainakin yksi kymmenennes eli 50 moottoriajoneuvoa vuosittain uusittava.

Kun sisäasiainministeriö oli ehdottanut ensi vuoden tulo- ja menoarvioon otettavaksi omaan käyttöönsä 80 milj. mk, jolla saataisiin hankituksi noin 40 henkilö- ja pakettiautoa, 40 miehistöautoa ja 8 kpl. moottori-veneitä, mutta hallitus sitä ei ole ottanut huomioon, niin olisi uudelleen ryhdyttävä toimenpiteisiin mainitun määrärahan saamiseksi sisäministeriön omaan käyttöön. Tämä olisi välttämätöntä sen takia, että sisäasiainministeriö voisi nopeasti ja joustavasti toimittaa poliisikäyttöön sopiviksi katsomansa edellämäinitunlaiset moottoriajoneuvojen hankinnat.

Edellisestä myöskin selviää, että sisäasiainministeriön käytössä oleva autokanta on kokonaistarpeeseen verraten niin vähäinen, ettei voida ajatella autojen jatkuvaa käyttöä kaikkien poliisin toimialaan kuuluvien tehtävien suorittamisessa. Ellei lisäystä autokantaan kiireellisesti saada, onkin näiden tehtävien suorittamista pyrittävä rajoittamaan tai järjestämään niin, että huomattava osa näistä, siitäkin huolimatta, että tehtävien hoito siitä suuresti kärsii, suoritetaan joko vuorokulkuisia kulkuneuvoja tai tilapäisiä kuljetuksia käyttäen. Sen mukaisesti, miten autokannan lisääminen ja uusiminen ensi vuoden menoarvion yhteydessä järjestyy, täytyy siis sisäasiainministeriön ryhtyä harkitsemaan uudenlaista työnjakoa. Olisi tietysti kovin haitallista ja erittäin epäonnistunutta, jos tuo harkinta johtaisi siihen, että esim. pitäisi tinkiä taikka suorastaan laiminlyödä jo ennestäänkin aivan kriittilliseksi käynnyttä liikennevalvontaa, taikka että pitäisi taas toisaalta laiminlyödä esim. maaseutupoliisin tehtävien hoitamista sen johdosta, että pitää sieltä siirtää kalustoa ja miehistöä tärkeämmin liikennöidyille alueille.

Ehdotetut lisäykset valtion nykyisen sairaalalaitoksen käyttömenoihin aiheutuvat pääosaltaan ehdotettujen uusien virkojen ja toimien perustamisesta. Kun maassa on suuri puute varsinkin eri alojen spesialisteista, on pidetty välttämättömänä lisätä opeussairaaloissa lääkärin erikoiskoulutusmahdollisuuksia. Tämä merkitsee apulaislääkärin toimien huomattavaa lisäämistä, jolloin tällä kertaa on pyritty takaamaan myös mahdollisuudet lisääntyvään erikoislääkärin valmistumiseen ennen muuta seuraavilla aloilla: röntgenlääkärit, nukutuslääkärit, silmälääkärit, korva-, nenä- ja kurkkutautien erikois-

lääkärit. Leikkauksesta potilaalle aiheutuvaa vaaraa voidaan nykyään huomattavasti pienentää käyttämällä koulutetun erikoislääkärin apua nukutuksessa ja puudutuksessa.

Jotta kaikki sellaiset valtion sairaalat, joissa harjoitetaan huomattavaa leikkaustoimintaa, pystyisivät antamaan potilailleen asianmukaisen hoidon, on ollut välttämätöntä esittää nukutuslääkäreitä suurehkoihin sairaaloihin. Lääkintäalan suuret tulevaisuudensuunnitelmat, ennen muuta keskussairaalalain edellyttämät, vaativat jatkuvasti lisää erikoislääkäreitä, ennen kaikkea sisätautien ja kirurgisten tautien alalla. Heidän koulutusmahdollisuuksiensa luominen edellyttää Helsingin yleisen sairaalan kirurgisen ja sisätautiosaston rakennushankkeen toteuttamista. Tämän keskussairaaloiden rakentamisjärjestyksessä jo vuorossa olevan sairaalan aikaansaamiseksi on ehdotettu määräraha tulevan vuoden tulo- ja menoarvioon, kuitenkin ei itse sairaalalle, vaan ainoastaan, ja sekin erittäin vaatimattomana, sairaalan piiriin kuuluvan asuntorakennustoiminnan aloittamiseksi.

Valtion sairaaloiden toimintaa jo nyt ja varsinkin tulevaisuudessa pahasti haittaavan sairaanhoitajakoulun lieventämiseksi on pidetty tarpeellisena tehostaa sairaanhoitajakoulutusta. Tässä mielessä on eri puolilla jo toimivien sairaanhoito-oppilaitoksien toimintaa pyritty budjetin yhteydessä tehostamaan. Sen lisäksi on katsottu välttämättömäksi ehdottaa sairaanhoitajakoulun perustamista Jyväskylään. Sisäministeriö oli myöskin ehdottanut sairaanhoitajakoulun perustamista Lappeenrantaan, mutta se tuli hallituksen budjettikäsittelyssä hylätyksi. On katsottu välttämättömäksi, koska jo nykyisin toiminnassa olevien sairaanhoitolaitosten sairaanhoitajatoimia on vaikea saada täytetyksi — puhumattakaan lähimmässä tulevaisuudessa esiintyvistä tilanteesta, jolloin uusien sairaaloiden sairaanhoitajatoimet jäävät suurimmalta osalta täyttämättä — että tällaisiin tehostustoimenpiteisiin ryhdytään. Koska vuosittain valmistuvien sairaanhoitajien määrä on jatkuvasti pienempi kuin kysyntä, niin sairaanhoitajakoulutuksen lisääminen ei vastaisuudessa voi tapahtua vain ylimääräisten kursien järjestämisellä. Jatkuvan vuotuisen tarpeen tyydyttämiseksi täytyy luoda riittävän laaja vakinainen sairaanhoitajatkoulujärjestelmä.

Sairaaloiden tehokas käyttö vaatii, että potilaat voidaan poistaa sairaalasta heti, kun on havaittu, että senlaatuinen sairaalahoido ei ole enää välttämätön. Potilasta ei kuitenkaan voida lähettää kotiseudulle, ellei kunnallisten sairaanhoitoviranomaisten kautta järjestetä mahdollisuuksia hänen jatkohoidolle. Sairaalassa ollessaan potilas myös tarvitsee henkilökohtaisten asiointensa järjestelyssä apua. Näitä tehtäviä varten ovat sosiaalihoitajattaret sairaaloissa välttämättömät. Järjestelmän toteuttaminen on aikaisemmin aloitettu. Nyt on kysymyksessä sen ulottaminen kaikkiin suurimpiin valtion sairaaloihin, joissa ei vielä näitä ole, mutta joissa on havaittu yksi sosiaalihoitajatar riittämättömäksi.

On katsottu myös, että potilaan hoito öiseen aikaan vaarantuu sen johdosta, että yövalvonta on suureksi osaksi apuhoitajien tai sairaanhoitajaoppilaiden varassa. Sen vuoksi on pidetty tarpeellisenä lisätä varsinaista johtotyövoimaa, yölihoitajatar öiseen aikaan työskentelemään vähemmän pätevän työvoiman johdossa. Sen lisäksi olisi saatava ammatillisesti pätevää työvoimaa sairaalan laadusta riippuen yötyöhön.

Vielä muutama sana rajavartiolaitoksesta, joka ansaitsisi tietysti yhtä perusteellisen käsittelyn kuin edellä sairaanhoito-olomme ja poliisiolosuhteemme. Huomauttaisin tässä yhteydessä vain siitä, että rajavartioston kannalta olosuhteet ovat viimeksi kuluneina vuosina huomattavasti parantuneet lähinnä sen johdosta, että majapaikkoja, rajavartiokasarmeja, on työttömyystöinä voitu huomattavasti hankkia lisää. Kun kaikkien tiedossa on, että me emme voi olevista oloista johtuen toivoa edes rajavartioston ja sisäministeriön piirissä, että voitaisiin tuntuvasti lisätä rajavartioston henkilöstön lukumäärää, on sitäkin tärkeämpää, että vakanssikysymykset, siis vakinaistamiset, tulisivat kiireellisessä järjestyksessä hoidetuksi. Toimien ollessa ylimääräisiä ei niihin voida siirtää laitoksen vakinaisiin alempipalkkaisiinkaan toimiin nimettyjä toimenhoitajia, eivätkä myöskään puolustuslaitoksen vakinaisiin toimiin nimetyt ole halukkaita siirtymään rajavartiolaitoksen ylimääräisiin toimiin. Muualta on vaikea saada henkilöstöä, joka täyttäisi vaadittavan ammattipätevyyden ja tulisi palvelukseen ylimääräisinä toimenhaltijoina. Aivan tilapäistäkään henkilöstöä ei voida sijoit-

taa näin vaativiin ammattitehtäviin, vaikkakin toimien täyttäminen lähiaikoina tapahtuvien eroamisien vuoksi on välttämätöntä.

Toinen asia, joka tietysti vaatisi valtiovarainvaliokunnassa rajavartiostosta puheen ollen erityistä huomiota, on vuosikorjausmäärärahojen lisääminen. Ainakin seuraavien vartioiden kohdalta peruskorjaustyöt välttämättä vaatisivat sen 10 miljoonan markan hyväksymistä, jota sisäministeriön taholta ehdotettiin. Se koski Immolan kasarmialuetta Imatran kauppalassa, Onttolan kasarmialuetta Kontiolahden kunnassa, Lieksan kasarmialuetta Pielisjärven kunnassa ja Luoman vartiota Kirkkonummen kunnassa. Valtioneuvostohan on näihin tarkoituksiin hyväksynyt budjettiin vain 3 milj. markkaa, mikä varmasti on näihin peruskorjauksiin aivan riittämätön määräraha.

Perushankinnoista mainittakoon tässä yhteydessä vain palontorjuntavälineiden hankintaan välttämättömät 3 milj. markkaa. Tarkoitukseen on tässä budjetissa ehdotettu 2 milj. markkaa.

Uudisrakennuksista pitäisi tietysti niinikään huomauttaa, että hallituksen ehdotus 25 milj. markan määrärahasta kaikkiin rajavartioston asumuksiin on aivan riittämätön. Sen suunnitelman mukaan, mitä sisäasiainministeriössä on esillä olevia vuosia varten laadittu, on edellytetty, että uudisrakennuksiin tarvittaisiin yhteensä 210 milj. mk. Ehdotettu 25 milj. mk tätä taustaa vasten osoittaa, kuinka riittämättömästä määrärahasta on kysymys.

Kaikki me olemme myöskin viime aikoina panneet merkille, kuinka eräs sisäasiainministeriön piiriin kuuluva laitos on tullut täysin ylikuormitetuksi. Se on tietysti valtakunnan suojelupoliisi. Tuhkatiheään nähdään näinä päivinä uutisia siitä, kuinka eri tahoilla maattamme, rajoillamme, on tapauksia, joiden tutkiminen kaikesta huolimatta on välttämätöntä ja tärkeätä, ennen muuta tärkeätä sen estämiseksi, että tämän maan kansalaisia ja tämän maan aluetta käytettäisiin sitä itseään vastaan suunnattujen toimenpiteiden edistämiseen. Ja kuitenkin on asianlaita niin, että tämä verrattain vähäinen poliisilaitoksen piiriin kuuluva elin, valtakunnan suojelupoliisi, nykyisellään on tietysti niin lukumääräisesti kuin kalustonsa ja määrärahojensa puolesta aivan aliarvioitu, liian vähäpätöisesti varustettu näiden tehtävien tehokkaaseen hoitamiseen.

seen. On toivottavaa, että raha-asiainvaliokunta tällekin asialle omistaa huomiota, sillä senkin hoitaminen on erityisesti näissä nykyisissä olosuhteissamme tärkeätä.

Ed. E n n e: Herra puhemies! Eduskunnan käsiteltävänä oleva esitys valtion tulevan vuoden talousarvioksi kantaa sama leimaa kuin muutkin viime vuosina laaditut erinimiset talouspoliittiset ohjelmat ja suunnitelmat. Ensiksikään se ei merkitse mitään helpotusta työtätekevän kansan elämään, vaan päinvastoin elämän edelleen kiristymistä. Toiseksi se heiluu ilmassa kuten muutkin tehdyt suunnitelmat, sillä se ei perustu todellisuuteen. Kolmanneksi siinä ei huomioida läheskään tasapuolisesti maamme talouden kehittämistä kansantalouden kokonaisueta silmällä pitäen, vaan siinä samoin kuin muissakin viime ajan talouspoliittisissa suunnitelmissa katsellaan asioita hyvin yksipuolisesti. Työtätekevän väestön odotukset elämän helpottumisesta eivät talousarvioesityksessä toteudu. Tämä koskee nimenomaan verohelpotuksia, joita tavalinen kansa on kauan odottanut saavansa ja joita kaikki puolueet ovat aina lupailleet vaalien edellä. Aikaisemmin syytettiin sotakorvauksien olevan esteenä verohelpotuksille. Nyt ne on suoritettu, mutta verohelpotukset kansalle viipyvät. Mikäli voi päätellä erilaisista talouspoliittisista ohjelmista ja esillä olevasta talousarviosta, niin työtätekevällä kansalla ei ole odotettavissa mitään elämän parantumista.

Valtion talousarvio, valtion taloudenhoito sekä maan talouselämä yleensä näyttävät seuraavan niitä suuntaviivoja, joita on esitelty lukuisissa talouspoliittisissa ohjelmissa, joiden alalla on vallinnut todellinen inflatio. Ns. finanssikomitean suunnitelmista on vakauttamisohjelman, pitkän tähtäimen ohjelman ja linnarauhan kautta tultu nyt ns. talouspolitiikan perusohjelmaan, josta toinen, mahdollisesti hiukan siistitty painos on tullut äsken julkisen käsittelyn alaiseksi. Suurin ero edelliseen painokseen verraten on siinä, että uudesta painoksesta on jätetty tekijäin nimet pois — ehkä häveliäisyysyistä.

Tämän keskustelun yhteydessä ei ole mahdollisuutta puuttua perusohjelman eri yksityiskohtiin, mutta on kuitenkin vedettävä esiin eräitä sellaisia, jotka vaikuttavat koko talouspolitiikkaan ja myös valtion talousarvioon. Mitä ensiksikin tulee kysymykseen itse

suunnitelmallisuudesta kapitalistisen tuotantotavan vallitessa, tuotantotavan, jonka perusolemuksen kuuluu syvä ristiriita tuotantovälineiden omistuksen ja käytön välillä ja tuotannon anarkia, niin on sanottava, että todellista suunnitelmallisuutta on kapitalismin oloissa mahdoton toteuttaa. Tämä ei suinkaan merkitse sitä, etteikö järkevällä talouspolitiikalla voitaisi työtätekevien asemaa kohentaa ja talouselämän räikeimpiä epäkohtia ainakin lieventää. Tähän me kansandemokraatit olemme pyrkineet ja pyrimme vastakin ja olemme valmiit yhteistoimintaan muiden piirien kanssa tässä mielessä. Perusohjelmastakaan ei tämän vuoksi ole tullut eikä sen tekijöillä ole ilmeisesti ollut tarkoitukseen tehdä talouspoliittista ohjelmaa, joka lähtisi kansan enemmistön etujen suojaamisen pohjalta. Ohjelmasta on tullut, kuten edellisistäkin, yksinkertaisesti ohjelma suurkapitalistien riistomahdollisuuksien parantamiseksi.

Perusohjelma on häikäilemätön suunnitelma suuryhtiöiden ja suurpankkien enimmäisvoittojen lisäämiseksi. Sen toteutuminen merkitsee työläisten, talonpoikain, sivistyneistön ja pienyrittäjien elämän vaikeutumista nykyisestäänkin. Kuitenkin tämän ohjelman laatijoina tai ainakin sen muotoilijoina on ollut henkilöitä, jotka sanovat edustavansa edellä mainittuja kansalaispiirejä. Perusohjelman ensimmäisessä painoksessa esiteltiin kuuluisan K-ohjelman perusteet. Laatijoina olivat myös eräät sosialidemokraattiset johtajat, jotka sitten vaalitaistelussa kielsivät „isyytensä” ja pauhasivat K-ohjelmaa vastaan. Nyt he kuitenkin taasen uudelleen ohjelman toisessa painoksessa ovat hyväksyneet samat K-ohjelman perusteet, sillä uusi painos on peruskohdiltansa sama kuin edellisenkin painos.

Yhtenä ohjelman tavoitteena ilmoitetaan olevan maamme luontaisia edellytyksiä vastaavan tuotannon suuntauksen edistäminen. Kuitenkin esim. teollisuuteen nähden ohjelma on hyvin yksipuolisesti puunjalostusteollisuutta suosiva. Ohjelman laatijat eivät näe esim. metalliteollisuuden todellisia mahdollisuuksia maassamme ja kuittaavat sen ylimalkaisella maininnalla. Samoin sivuutetaan kevyesti sellainen nykyaikaisen teollistuvan maan kannalta tärkeä tuotannon ala kuin kemian teollisuus. Sellainen kuin turveteollisuus sivuutetaan siitä huolimatta, että se on

tulevaisuudessa voimateollisuutemme yksi tärkeimmistä tekijöistä. Sen sijaan puunjalostusteollisuutta käsitellään ohjelmassa hyvin yksityiskohtaisesti ja mainitun alan yhtiöiden auttamiseksi esitetään useita keinoja, jopa suoranaisia lahjoituksiakin.

Ohjelmassa todetaan verorasituksen raskaus, mutta helpotuksia esitetään vain suuryhtiöille, jotka eivät nytkään maksa veroja todellisista tuloistaan. Esim. uuden teollisuuslaitoksen käyttöomaisuudesta esitetään sallittavaksi alkuvuosina normaalia suuremmat arvonnvähennykset. Teollisuusyhtiöiden liikkeelle laskemat obligatit olisi ohjelman mukaan vapautettava omaisuusverosta ja niiden tuotto tuloverosta. Myös esitetään nykyarvoon perustuvaa käyttöomaisuuden poistioikeutta. Lisäksi esitetään, että teollisuuslaitos, joka on siirtänyt „tietyn osan” — kuinka suuren, sitä ei sanota — vuosivoitostaan erikoiseen investointirahastoon, saisi ensiksikin poistaa tämän määrän suuruisen osan omaisuudestaan. Mutta tämäkään ei riittä, vaan yhtiö saisi mainitusta summasta 10 % veron palautusta, toisin sanoen 31 %:n verohelpotuksen ja kaiken lisäksi luonnollisesti hyvän koron.

Sosialidemokraattiset johtajat suunnitteluneuvoston työvaliokunnassa yrittävät hämätä kapitalisteille esittämiensä lahjoitusten törkeyttä käyttämällä keppihevosenaan työttömyyttä. Niinpä ohjelmassa esitetään suuryhtiöille annettavaksi oikeus tehdä normaalia suurempia arvonnvähennyksiä omaisuudesta, joka on hankittu verovuonna „työllisyysnäkökohtia silmällä pitäen”. Samanlainen työllisyydellä ratsastaminen ilmenee ohjelmassa esitetyssä suhdannepidätysjärjestelmässä. Esityksen mukaan rahastoon annetut varat olisivat suoritusvuonna verottomat ja varoja ulos otettaessa „työllisyyden ylläpitämiseen”, kuten sanonta kuuluu, maksettaisiin tuloveroa vain 20 % nykyisen veroprosentin ollessa 32. Veroalennus olisi siis 37.5 %. Kaiken kukkuraksi yhtiö saisi vähentää nämä varat arvonnvähennyksinä kolmen vuoden kuluessa. Mitään määräyksiä tai ohjeita siitä, mitä tarkoitetaan työllisyysnäkökohdilla ja työllisyyden ylläpitämisellä, mitään takeita siitä, että yhtiöt tosiaankin käyttäisivät ne työllisyyden ylläpitämiseen, ei ohjelma anna. Olisi mielenkiintoista kuulla, miten suunnitteluneuvoston maalaisliittolaiset ja sosialidemokraattiset jäsenet selvittelevät joukoilleen näitä suur-

yhtiöille esittämiään lahjoituksia. Ei niissä ole ainakaan liikuttu työläisen tai talonpojan asialla, sillä on ilman muuta selvää, että suuryhtiöille annettavat lahjoitukset kiskotaan työläisiltä, talonpojilta ja muulta vähäväkiseltä kansalta muodossa taikka toisessa takaisin.

Ohjelman mukaan Kansaneläkelaitos, Postisäästöpankki ja Suomen Pankki on tarkoitus saada nykyistäänkin enemmän rahoittamaan puunjalostusteollisuuden investointeja. Tämän investointitarpeen tyydyttämiseksi on ohjelman mukaan sellaiseen kuin asuntojen rakentamiseen ja sosiaalisten laitosten kehittämiseen tarvittavan rahoituksen järjestäminen pantava toissijaiseen asemaan.

Oman lukunsa ansainnee perusohjelman se kohta, jossa käsitellään valtion taloutta ja rahapolitiikkaa. Ohjelmassa esitetään mm., että valtion talousarvio olisi laadittava siten, että laskusuhdanteen aikana menoja lisättäisiin niin, että talousarvio tulisi alijäämäiseksi, ja noususuhdanteen aikana vähennettäisiin sijoitus- ym. menoja niin, että talousarvio olisi ylijäämäinen tulojen perusteiden jäädessä kummassakin tapauksessa muuttumatta. Näin tulisi valtion talousarviosta laatijoitten kaavailun mukaan jonkinlainen suhdannepidätysrahasto n:o 2. Onko meillä nyt sitten esillä hyvänäjan talousarvio, koska talousarvioesityksen mukaan ylijäämä olisi lähes 43 milj. mk? Eiköhän vain tämä ylijäämä ole syöty jo moneen kertaan ennen tulevan vuoden loppua? Hallitus olisi varmaan ylijäämäistänyt talousarvion enemmänkin, mutta kapitalistit eivät halua maksaa enempää veroja hyvistäkään konjunktureista huolimatta, ja tavallinen kansa ei jaksaa maksaa nykyistä suurempia veroja. Tosiasiahan on se, että joka vuosi on ollut suuria vaikeuksia saada talousarvion tulo- ja meno puoli edes jotenkuten tasoihin. Talousarvion ylijäämäistäminen on mahdollista luonnollisesti verotusta lisäämällä, ja kapitalistit voisivat kantaa nykyistä paljoa suuremman verokuorman, mutta ainakaan perusohjelman laatijat eivät pysty eivätkä pyrikään lisäämään kapitalistien veroja, vaan pyrkivät aivan päinvastaiseen suuntaan, kuten jo edellä osoitin. Jäljelle jää kansan verokuorman lisääminen. Mutta silläkin on rajansa, jonka ylittäminen ei ole mahdollista.

Entä sitten talousarvion alijäämäistäminen? Miten voitaisiin pulan aikana valtion sijoit-

tustoimintaa lisätä yli tulojen määrän? Ei valtiokaan voi tyhjästä mitään nyhjästä, vaan tarvitsee varoja lisättyyn sijoitustoimintaan. Pulan aikana ei olisi myöskään valtion obligatioiden ostajia, joten lainoitustiekkin olisi tukossa. Jäljelle jää vain setelimityn vauhdin kiihdyttäminen, se tahtoo sanoa inflation irralleen päästäminen. Tosin eräät SAK:n johtajat kirjasessaan „Pitkän tähtäimen ohjelma, mitä se on ja mitä SAK siltä tahtoo”, sanovat seuraavasti: „Toisaalta on huomattava..., että setelirahoitukseen ei sinänsä merkitse lamakauden uhatessa välitöntä inflatiovaaraa...” Samaan aikaan he sen sijaan todistelivat työläisille, että palkkojen korottaminen johtaa vuorenvarmasti inflatioon ja siksi työläiset eivät saa lähteä vaatimaan palkkojensa korottamista, olipa vaikka kuinka monta palkankorotusta saamatta. Kun tällaiset talouspolitiikan asiantuntijat laativat talouspoliittisia ohjelmia, niin käsittää, minkälaisia niistä sitten tulee. Valtion talousarvio voi olla ja on määrättyiltä osiltaan suhdannerahasto kapitalistien enimmäisvoittojen turvaamiseksi, mutta suhdannepidätysrahasto siinä mielessä, kuin suunnitteluneuvosto sitä kaavailee, se ei voi olla. Siitä tulisi pannukakku, kuten tuli vuonna 1951 muodostetusta suhdannepidätysrahastostakin.

Jo edellä esittämäni huomautukset talouspolitiikan perusohjelmasta osoittavat, että valtiovarainvaliokunnan ei ole syytä seurata mainitun ohjelman suuntaviivoja käsitellessään tulevan vuoden talousarviota.

Ed. Turunen: Herra varapuhemies! Eilen alkaneessa sanansäilän käyttelyssä niin vasemman kuin oikeankin käden opposition taholta kuultiin hyvin viisaita neuvoja, tärkeitä teorioita ja valtion- ja kansantalouden näkymiä. Heidän esityksiään kuunnelllessaan ei voinut välttyä siltä ajatelmalta, että olisi ollut heidän syytä miettiä, kuinka lennokkaita teorioita esitellään talouselämämme suhteen. Tulikin mieleeni ajatus, jonka joku varsin kärevä suomalainen kansanmies lienee lausunut, että niinkuin eduskunta on kansa pienoiskoossa, niin on kansanedustaja kansalainen pienoiskoossa. Omasta puolestani en halua ryhtyä enkä pystyisikään edellä esitettyjä opposition tapaisia suuria linjoja luomaan ja luotailemaan, sen sijaan tyydyn yksityiskohtiin, jotka kiinnostavat budjettia silmäiltäessä.

En malta vielä olla myöskään vastaamatta näin sopivasta paikasta eräälle edustajatoverilleni täällä äärimmäisellä vasemmalla, hänen huomautessaan eilen nimeni puheenvuoropyyntölistalla. Hän tiedusteli, että kaipa minä nyt sitten annan puolustusministeri Skogille ja hänen pääluokalleen mitä kuuluu ja palaan ennen vanhaan tunnettuun romuttamisajatukseen. Vastasin hänelle silloin niinkuin nytkin, että jätän tämän romuttamisen edustajatoverini ja hänen tovereittensa huomaan, hehän ovat aikanaan asettuneet tämänkaltaista linjaa vastaan, ja jos he nyt haluavat siitä suurta ääntä pitää, niin olkoon se heidän asiansa.

Tarkoitukseni oli tarkastella, herra puhemies, tulo- ja menoarvion eräitä sivuja, jotka talousarviota tarkasteltaessa ovat jääneet ja nimenomaan 10 pääluokan osalta jääneet liian vähälle huomiolle. Sodanjälkeisessä talous- ja yhteiskuntaelämässämme on ollut painopiste ensisijaisesti poliittisen elämämme rahoittamisen puolella, missä varmaan kansamme valtava enemmistö voinee tunnustaa sosialidemokraattien suuren panoksen. Toisaalta on ollut selvästi havaittavissa sodan aiheuttamien vaurioiden korjaaminen, jälle rakennustyömme ja elintasomme kohottaminen. Ne ovat nielleet yhteiskuntamme varoja ja sitoneet niin poliittisia kuin taloudellisiakin intressipiirejä usein ankaraankin kamppailuun keskenään. Valitettavasti tässä tiimellyksessä eräs kolmas hyvin tärkeä sivu on jäänyt vähemmälle ja se on ollut kulttuuripoliittisen elämämme kehittäminen ja tällä siivellä nimenomaan taidekasvatuksemme laiminlyöminen. Tässä suhteessa olisi jo, melkeinpä päivälleen 10 vuotta sodan päättymisen jälkeen, elämämme tasoittuessa, talouselämämme rauhoittuessa syytä kiinnittää huomiota kulttuurielämämme kehittämiseen, sillä se on, ymmärtäisin, myös meidän yhteiskuntamme yksi menestymisen edellytyksiä.

Luonnollisesti on paljon tehty koulutoimen, korkeimman opetuksemme, oppivelvollisuus-koulujemme ja ammattikoulutuksemme hyväksi, samoin myös kansansivistyskentällä on voitu havaita voimakastakin eteenpäinmenoa, vaikka — yhtyen täällä eilen illalla edustaja Helge Mieltusen esittämiin ajatuksiin — kansansivistystyö olisi epäilemättä kaivannut runsaammin yhteiskunnan tukea, sillä se jos mikään koskee kaikkia kansalaispiirejä poliittisista, taloudellisista ja ikärajoituksistakin

huolimatta. Joka tapauksessa rippeitä, rohke-
 nisin sanoa rippeitä, on riittänyt muun kult-
 tuurielämän piiriin. Onhan luova tieteellinen
 työ saanut muutamia määrärahoja, stipendien,
 avustusten puitteissa, samoin on myöskin hie-
 man ojenneltu taiteelle, niin luovalle kuin esit-
 tävillekin taiteelle, erilaisten apurahojen kaut-
 ta tukea, mutta tämä ei suinkaan ole vähim-
 mässäkään määrässä antanut takeita siitä,
 että kulttuuririntamamme tämä siipi olisi
 tullut riittävästi huomioiduksi. Sanotaan
 luonnollisesti, että rahaa on niukalti, mut-
 ta ihmetellä täytyy, että eri vuosien bud-
 jetteja tarkkailtaessa nimenomaan kult-
 tuurielämän ja taidekasvatuksemme piiriin
 liittyvät määrärahat ovat kasvaneet vain
 niukun naukun. Niiden vuoron pitäisi jo
 vihdoinkin alkaa olla elämämme tasoittuessa
 ja elintasomme kohotessa. Aineellisen elä-
 mätason kohottua ovat luonnollisesti vaa-
 timukset myös henkisen elämänpiirimme sy-
 ventämiseksi ja laajentamiseksi sekä kohot-
 tamiseksi voimistuneet ja tulleet välttämät-
 tömiksikin.

Nykypäivän teknillisistä olosuhteista joh-
 tuen olemme me suomalaisetkin voineet, jopa
 sanoisin, planetaarisessa mielessä seurata kult-
 tuurielämän piirteitä kaikkialla maapallolla,
 sillä varsin lukuisat, tuhannet, ehkäpä kym-
 menet tuhannet kansalaiset ovat olleet ti-
 laisuudessa seuraamaan kulttuurielämän il-
 miöitä eri puolilla maailmaa. Lukuisat
 ovat myöskin ne poliitikot, jotka lähetystöissä
 tai valtuuskunnissa mukana ollen ovat olleet
 tilaisuudessa tutustumaan loistaviin kult-
 tuuri- ja taidekohteisiin niin idässä kuin län-
 nensäkin. Silmät suurina on katseltu kuva-
 taiteen, esittävän taiteen, teatteri- ja ooppera-
 taiteen luomuksia, käyty konserteissa ja tai-
 denäyttelyissä ja juhlallisesti esitetty, jopa
 julkisestikin, ajatuksia, että „ollapa meilläkin
 jotain tämän kaltaista”. Mutta annahan kun
 matkan pölyt ja väsymys on saatu hieman
 karisemaan, niin kotiloissa pulpahtaakin
 jälleen esiin vain aineellinen hyötyihminen:
 inflatio ja vakauttaminen, suot ja metsät,
 palkat ja hinnat ja näiden välillä käytävät
 kaupanteot, ne ovat sitten loppujen lopuksi
 kaikki kaikessa. Elävä taide ja sen kasvatus-
 tarpeet ovat unohtuneet. Eipä niistä edes ole
 sanottavasti riideltäkään, ei paremmin kuin
 kulttuurielämän muillakaan rintamilla. Kun
 ajattelee nykypäivän rauhallisuutta ja vertaa
 sitä aikaan muutamia vuosikymmeniä taakse-

päin, jolloin urheilurintamalla käytiin suo-
 rastaan kiihkeitä poliittisia kamppailuja työ-
 väen urheiluliikkeen määrärahoista ja anka-
 raan poliittista taistelua kulttuurikriisin puit-
 teissa maamme yliopistolaitoksen ympärillä ja
 niin pois päin, kaipaisi miltei, että myös kult-
 tuuripoliittista kriisiä ja kiistelyä olisi tä-
 män, usein halpahintaisen poliittistaloudellisen
 väittelyn ja intellyn lomassa.

Vienti- ja tuontiolosuhteistamme puheenol-
 len voidaan ehkä ilahtuneinakin todeta, että
 myöskin henkistä ja kultturellia vientiä
 maastamme on ollut muidenkin kuin vain
 kulttuurivaltuuskuntien puitteissa. Olemme
 voineet iloita siitä, että urheilumme on kan-
 sainvälisillä kentillä voinut harjoittaa todella
 vientiä, josta koko kansamme kokonaisuudes-
 saan on saanut hyvin paljon iloa. Urheilulla
 on siinä suhteessa ollut omat menestyksen
 edellytyksensä, sillä on ollut varoja enemmän
 kuin kulttuuririntaman muilla lohkoilla. Tä-
 mä kaikki on luonnollisesti ollut hyvästä. Sen
 sijaan tieteen ja tekniikan alueilla on vienti
 ollut paljon vähäisempää, taiteesta puhumat-
 takaan, koska me emme ole pystyneet tuke-
 maan nimenomaan kulttuuririntaman tätä
 tahoja.

Tarkasteltaessa 10 Pl:n määrärahoja on
 ilahduttavaa todeta, että yliopistomme saa vis-
 sin tuen ja myöskin sen toimintapiiri laaje-
 nee. Kaksi uutta professuuria, joista toinen on
 virus-opin ja toinen musiikkitieteen profes-
 suuri, on hyvin suurella tyydytyksellä otettava
 vastaan. Mutta sensijaan on murheellista
 ottaa esille käytännöllinen koulutustoimi,
 kuvataiteen ja kirjallisuuden eri alat. Näi-
 den suhteen olisi runsaasti toivomisen varaa.
 Ei ole oikein, että maamme, jota on pidetty
 kulttuurimaana ja toivottavasti sellaisena
 myöskin pysyy, täytyy raha-arpajaisten hy-
 vin satunnaisten tulojen varassa pitää yllä
 monia tärkeitä taiteen ja tieteen eri järjes-
 töjä, myös laitoksia, jotka kipeästi kaipaisi-
 vat kiinteitä ja riittävän tehokkaita määrä-
 rahoja, jotta voitaisiin odottaa myös sen mu-
 kaisia tuloksia. Sen kaltaisia kansamme „peli-
 himon” — jos niin voi sanoa — varassa ole-
 via laitoksia on maamme kansainvälisesti niin
 vahvaa nimeä kuin Jean Sibeliuksen nimeä
 kantava Sibelius-Akatemia, Konservatorio.
 Edelleen voidaan samaa sanoa taideakate-
 miamme Ateneumin kohdalla. Ei liioin teat-
 terikoulutuksemme, niin ilahduttavan lisän
 kuin se viime päivinä on Kansallisteatterin

yhteydessä pienoisnäyttämön puitteissa saanutkin, ole vielä lähestulkoonkaan maamme teatterihenkeä ja kansamme teatteriharrastusta vastaavalla tasolla, puhumattakaan sellaisesta kuin laulunäyttämöstämme Suomalaisesta Oopperasta, joka elää kituutta sellaisissa suojissa, että täytyi työttömyysvarojen turvin ryhtyä paloturvallisuus- ja paloviranomaisten vaatimuksesta suorittamaan välttämättömiä rakennuskorjaustöitä. Nämä määrärahat suhteessa moniin muihin, kieltämättä ehkä tärkeisiinkin, tuntuivat joskus naurettavan vähäpätöisiltä. Olisi odottanut, että jo näin pitkän aikaa sodan päättymisen jälkeen olisi tässäkin suhteessa voitu saada uutta aikaa ja arvioida tilanne uudelleen.

Julkisuudelle on hyvin vähän esitetty ns. taidekasvatuskomitean mietintöä, komitean, joka asetettiin jo joulukuussa 1948 ja joka sai työnsä päätökseen runsas vuosi myöhemmin, vuoden 1951 alussa. Tässä komitean mietinnössä on juuri musiikin, kuvaamataiteen ja teatteritaiteen korkeakoulutukseen nähden esitetty huomion arvoisia ja toteuttamista kipeästi kaipaavia suunnitelmia. Olisikohan niin, että kulttuurielämän poliittiset johtajat eivät nyt paremmin kuin usein aikaisemminkaan ole kulttuuripoliitikkoja, vaan yksinomaan puoluepoliitikkoja. Se olisi syvä mielipaha suomalaisen kulttuurin ystävän ja työntekijän kannalta. Eikö joskus olisi todella syytä kilpailla eduskunnassakin siitä, kuka voisi tehdä enemmän kulttuurielämämme taidekasvatusrintaman lujittamiseksi? Kun nyt valtiovarainvaliokunta ja sen sivistysjaosto ja myöhemmin eduskunta tulevien viikkojen ja kuukausien aikana joutuvat pohtimaan, mihin riittää ja mistä otetaan, ei olisi vahingoksi, jos näihinkin näkökohtiin koko laajuudessaan kiinnitettäisiin huomiota, eikä ainoastaan kiinnitettäisi huomiota, vaan myös tehtäisiin positiivisia ratkaisuja.

Tämän päivän ihmisen huoneentauluamme olisi voitava vihdoinkin laajentaa pelkkien aineellisten tyydykkeiden ulkopuolelle. Tämän ei pitäisi olla mahdotonta yhteiskunnassamme. Vaikeampienkin tehtävien eteen olemme joutuneet ja onpa meitä niihin totuttukin. Miksi emme siis itse huolehtisi keksantoon jääneistä kulttuurielämämme tavoitteista? Materiaaliset tarpeemme ovat luonnollisesti välttämättömät niin yksilön kuin yhteisöjenkin elämässä, mutta sisällön ja elämän viihtyisyyden voi antaa vain korkealle

kehittynyt ja mahdollisimman laajalle levinnyt henkinen kulttuuri, johon suomalaisenkin yhteiskunnan ja kenties juuri sen pienenä kansakuntana olisi pyrittävä.

Ed. Ö h m a n: Herr talman! Det är inte skäl att vidare förlänga den principiella diskussion som redan länge nog pågått, gällande nästa års budget, om också härutinnan ännu vore mycket att säga. Men jag kan inte underlåta att taga till tals statsverkets förhållande till Allmänna sjukhuset i Helsingfors. Jag och flere andra med mig har berört den frågan flera gånger förut, men nu måste jag få sjunga ut, att det sätt på vilket statsverket underlåter att uppfylla sina åtagna förbindelser mot Helsingfors stad, måste betraktas såsom en skandal av stora mått. Redan år 1939 avtalades mellan statsverket och Helsingfors stad, att staten skulle uppföra nya byggnader för Allmänna sjukhusets olika avdelningar, omfattande sammanlagt 1 780 sängplatser och av dessa ställa till stadens förfogande 1 000 platser, fördelade på ett avtalat sätt mellan sjukhusets olika avdelningar. Sjukhusbyggena skulle slutföras så, att sagda 1 000 platser skulle stå till stadens förfogande före utgången av år 1950. I denna dag som är har endast 405 platser erhållits och vad värre är, staten har icke ens ännu påbegynt uppförandet av de sjukhus, bl. a. de viktiga inremedicinska och kirurgiska sjukhusen, i vilka staden alltså för flera år sedan bort ha återstående 595 platser.

Detta förfaringsätt mot staden är så mycket oriktigare som staten genom att i början av 1930-talet erbjuda staden samarbete i sjukhusbyggnadsplanerna föranledde att staden då lät sitt stora sjukhusbyggnadsprojekt, som redan var färdigt utarbetat, förfalla. Hade så inte skett, skulle staden nu ha egna stora sjukhus och inte befinna sig i den kritiska belägenhet att köerna av platssökande till sjukhusen blir allt längre och längre och att stadsborna duka under i brist på möjlighet att få behövlig omvårdnad. Det som det på 1930-talet inte hade varit någon svårighet att åstadkomma, kan nu speciellt av ekonomiska skäl icke genomföras utan mycket betydande uppföringar.

Ur det allmänna och statens egen synpunkt tillkommer utöver det jag redan framhållit att universitetsundervisningen är i ett absolut behov av nya sjukhus. De gamla, re-

dan sedan länge uttjanta universitetsklinikerne har inte på länge mera varit ägnade att utgöra grund för den undervisning moderna unga läkaradepter bör få. På denna grund har också universitetsmyndigheterna träffat avtal med Helsingfors stad att använda flera av stadens sjukhus för universitetsundervisning. Staden har naturligtvis gärna stått universitetet till tjänst. Men härigenom har vi råkat i det minst sagt egenomliga läget att staden hjälper universitetet för att göra det möjligt för staten att underlätta att uppfylla sina förpliktelser mot staden. Så kan det ju dock inte få fortgå.

Med största förvåning, för att inte säga mera, konstaterar därför helsingforsaren att 1955 års budget inte innehåller något anslag för uppförande av de tidigare nämnda inre-medicinska och kirurgiska sjukhusen, för vilka dock grundningsarbetena för några år sedan slutfördes. Ett anslag om 30 miljoner mark finnes visserligen för andra byggnadskedet av bostäder för personalen vid Allmänna sjukhuset, och det är ju bra, men hjälper icke statsverket att uppfylla sina förpliktelser mot staden att giva densamma de utlovade, absolut behövliga sjukhusplatserna. Omständigheten att anslaget för sjukhusbygget saknas i budgeten är så mycket mera förvånansvärt som budgetförslaget för två år sedan redan innehöll ett sådant anslag, om det också ströks av riksdagen. Från regeringens sida har därför ofta framhållits att regeringen nog är medveten om sin skyldighet mot Helsingfors stad och jämväl försökt uppfylla den, men riksdagen har strukit föreslagna anslag för sjukhusbyggen i Helsingfors. Huru förhåller det sig med regeringens pliktuppfyllelse? Bortglömd kan saken föga vara, för vi helsingforsare har ständigt påmint om densamma.

Hos riksdagen ligger också för tillfället en motion av riksdagsman Erkki Leikola, samtidigt ordförande i Helsingfors stads sjukhusnämnd, om anslag i 1955 års budget för Allmänna sjukhusets i Helsingfors uppförande. Stadsfullmäktige i Helsingfors dryftade vid sitt senaste sammanträde den 1 september, alltså några dagar förrän budgeten fastslogs, vilka åtgärder staden borde vidtaga för att förmå staten att uppfylla sina löften. Man kunde dock inte då tro att staten faktiskt kan låta bli att uppfylla, vad den högtidligt lovat, och överlämnade därför åt

stadsstyrelsen att övervaka ärendets förlopp och i fall av behov komma med förslag till åtgärder.

Jag hoppas nu att statsutskottet observerar, vad jag här har framhållit, och rättar budgeten med stöd av den motion som kommer att inlämnas. Skandalen att staten icke uppfyller sina skriftligen åtagna förbindelser får inte bli mera eklatant än vad den redan är.

Sisäasiainministeri L e s k i n e n: Pyytäisin heti tuoreeltaan vastata ja todeta, että kansanedustaja Öhman on suurin piirtein aivan oikeassa siinä, mitä hän on täällä esiintuonut, ja yhtyisin siihen toivomukseen, että valtiovarainvaliokunta tässä asiassa tekisi välttämättömän korjauksen (Ed. Seppälä: Ei halitus hoida näitä asioita!).

Ed. N i s k a l a: Herra puhemies! Käsittävänä olevan talousarvion 12 pääluokan V luvun 2 momentille varatun siirtomäärärahan otsikossa sanotaan, että siitä voidaan myöntää helpotuksia kunnille maantiemaitten lunastusta varten. Tällä määrärahalla on tarkoitus helpottaa kuntia siitä kohtuuttomasta velvollisuudesta, mihin toukokuun 3 päivänä 1927 annettu tielaki ne asettaa. Sanotun lain 93 §:n 1 momentin mukaan kuntien tulee vastata maantien rakentamiseen, levittämiseen tai siirtämiseen tarvittavien alueiden lunastamisesta, ja kun tämä velvollisuus on vielä tulkittu koskevaksi rakennusten siirtoja ja soran, saven ja täytemaan ottopaikkoja sekä tienvarsialueen käyttöoikeuden supistamisen lunastusta, sanotun lain määräyksistä on johtunut kunnille ylivoimaisia kustannuksia ja tulee nyt edelleenkin johtumaan niin kauan kuin uusi tielaki tulee voimaan. Erityisesti tämä on rasittanut viime vuosina niitä kuntia, joiden alueella maanteitä on rakennettu tai oitettu työllisyyden turvaamista tarkoituksina töinä taikka kasvavan liikennetarpeen vaatimuksia tyydytetty.

Selvyyden saamiseksi siitä, missä määrin kunnille aiheutuu nykyisin kustannuksia maantiealueiden lunastamisesta ja siihen liittyvistä korvauksista, on Maalaiskuntien Liitto suorittanut asiaa koskevan tiedustelun. Tähän tiedusteluun on vastannut 285 maalaiskuntaa, joista saatujen tietojen mukaan näiden kuntien tulee parhaillaan rakenteilla olevia maanteitä varten lunastaa maata yhteensä 3 770 ha. Lunastuskustannukset sekä muut

korvaukset nousevat yhteensä 1222 milj. markkaan. Edellä mainittuun tiedusteluun vastanneet kunnat joutuvat vielä lunastamaan vuosina 1955 ja 1957 aloitettaviksi suunniteltujen maanteiden alueita noin 1351 ha, joiden lunastuksia ja korvauksia joutuvat nämä kunnat maksamaan yhteensä 592 milj. mk. Kaikkien maalaiskuntien osalle voi näiden aloitettaviksi suunniteltujen teiden kohdalla lunastus kohota yhteensä 900 milj. markkaan. Kustannukset jakautuvat vielä erittäin epätasaisesti eri kuntien kesken. Esimerkin vuoksi voim mainita, että eräässä Tornionlaakson kunnassa, jossa asukasluku on noin 3000 ja veroäyriä vuosittain saadaan noin 1.5 milj. mk, tämän maiden lunastuksen on laskettu nousevan 39 milj. markkaan, siis enemmän kuin kaksinkertainen määrä sanotun kunnan vuotuisesta menoarviosta. Onkin juuri erikoisesti todettava, että lunastuskustannukset tiekilometriä kohti eivät ole sitä suuruusluokkaa joka paikassa, mitä ne ovat juuri esim. Tornionlaakson valtatiellä, jossa tie kulkee nauhamaisesti pitkin jokivarren parhaita tontti- ja peltomaita sekä aiheuttaa myös rakennusten siirtoja.

Siihen epäkohtaan, mitä vuoden 1927 tielaki aiheuttaa, on eduskunta joutunut jo useassa otteessa kiinnittämään huomiota. Mm. tämä ilmenee eduskunnan vuosien 1938 ja 1948 valtiopäivillä hallitukselle lausumista toivomuksista näistä epäkohdista. Uudessa tielaissa, jonka eduskunta viime valtiopäivillä hyväksyi, on tämä epäoikeudenmukaisuus poistettu ja kunnat vapautettu kokonaan sanotusta velvollisuudesta. On siis kohtuutonta, että kunnat nykyisessä välivaiheessa ja uuteen järjestelmään siirtymisen kynnyksellä joutuvat tieoikaisujen johdosta näin poikkeuksellisen suurten rasitusten alaisiksi. Näin on sitäkin suuremmalla syyllä asianlaita, kun huomattava osa suunnitteilla olevista uusista teistä ja tieoikaisuista on tarkoitettu palvelemaan kaukoliikennettä ja niistä koitua hyöty tulee vasta toissijaisesti niiden kuntien hyväksi, joiden voimassa olevan tielain mukaan tulee lunastuskorvaukset suorittaa. Valtateiden ja maanteiden merkitys paikallisten asukkaiden ja kuntien kannalta katsottuna on siksi paljon muuttunut, että ne palvelevat koko yhteiskuntaa eikä vain tien varrella asuvaa väestöä. Tämä periaate on jo uudessa tielaissa tunnustettu ja siirretty valtion, siis kaikkien yhteiseksi velvollisuudeksi vastata

tialueiden lunastuksesta. Tämän kuntia raskastavan epäoikeuden poistaminen voisi tapahtua muuttamalla vuoden 1927 tielain 93 §:n 1 momentti sellaiseksi kuin se on nyt hyväksytyssä uudessa tielaissa, mutta siihen on tuskin tässä vaiheessa mahdollisuutta. Sen vuoksi olisi alussa mainitulle tulo- ja menoarvion 12 pääluokan V luvun 2 momentille varattava ainakin 100 milj. mk samoin siirtomäärärahana, niinkuin hallitus esittää, sillä maiden pakkolunastuksia useissa paikoin parhaillaan suoritetaan ja niistä menevät korvaukset tulevat vuosi vuodelta kasvamaan, joten se määräraha, mikä nyt on tarkoitukseen varattu, on aivan riittämätön. Tämä olisi sitäkin välttämättömpää, kun lukuisten maalaiskuntien menot ovat työttömyyden johdosta kohonneet nopeasti näinä viimeisinä vuosina, mikä asia on hallituksen keskuudessakin todettu. On myöskin harkittu, miten näitten kuntien vaikeuksia ja korkeaa veroäyriä hintaa voitaisiin valtion taholta alentaa, koska sillä tavalla voitaisiin vähävaraisten ihmisten veroja helpottaa parhaimmin. Maantiemaiden lunastusmaksun suoritus valtion varoista auttaa myös osaltaan samaa pyrkimystä ja tasoittaa sitä epäoikeudenmukaisuutta, johon voimassa oleva tielaki eräät kunnat asettaa.

Ed. H o s i a : Herra puhemies! Herra valtiovarainministeri mainitsi täällä, että niistä uusista valtion viroista, jotka tämän tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä esitetään perustettavaksi, kokonaista 557 kappaletta tulee uusien keskussairaalain osalle. Edelleen hän mainitsi, että uuden sairaalalain mahdollinen hyväksyminen vähentäisi valtion virkamiesten lukua, mutta sairaalavirkamiesten ja toimenhaltijain määräähän se sinänsä ei vähennä, vaan siirtää ne kuntainliittojen piiriin. Jos täällä tällöin kuuluikin jonkinlaisia kielteisesti sävytettyjä huomautuksia virkamiesten luvun lisäämisestä, ei arvostelu voine kuitenkaan kohdistua ainakaan sairaala-alalle. Eduskunnassa on useaan otteeseen kiinnitetty huomiota siihen työvoiman puutteeseen, mikä sairaanhoidon alalla vallitsee. Tämän tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä on myös todettu sairaanhoitajapula useaan kertaan ja myöskin se, että uusien keskussairaalain rakentaminen vaatii lisäämään sairaanhoitajakoulutusta. Käytännöllisenä ehdotuksena on Keski-Suomen sairaanhoitajakoulun perusta-

minen ja ylimääräisen sairaanhoitajakoulutuksen jatkaminen.

Sairaanhoitajahenkilökunnan tarve tulee jatkuvasti lisääntymään uusien suurien sairaalarakennussuunnitelmien aikanaan toteutuksessa.

Kun näistä sairaalarakennussuunnitelmista on puhe, niin minä tahtoisin täysin yhtyä siihen, mitä ed. Öhman sanoi täällä Helsingin yleisen sairaalan kohdalla. On myöskin ilolla todettava, että herra sisäasiainministeri ensiksi valitti, että tätä määrärahaa ei oltu otettu tulo- ja menoarvioesitykseen ja sitten yhtyi siihen kannanottoon, että valtiovarainvaliokunta suhtautuisi asiaan myönteisesti, vaikka ei hallituksessa ollut katsonut joko voivansa esittää tätä määrärahaa taikka ei ole saanut sitä lävitse. Joka tapauksessa asia on yksi niistä suurista sairaalarakennussuunnitelmista, jotka ovat ajankohtaisia. Tästä suunnitelmasta, joka vuonna 1939 on tehty, on toteutumatta melkoinen osa, nimittäin sisätautien klinikat, kirurgiset klinikat, radiologinen klinikka ja iho- ja veneeristen tautien klinikka. Tehtävä on siis melkoisen suuri.

Tästä ja muista suurista edessä olevista sairaalarakennustehtävistä johtuu luonnollisesti, että sairaanhoitohenkilökunnan tarve tulee jatkuvasti kasvamaan. Samoin se tulee kasvamaan siitä yleisestä syystä, jonka herra sisäasiainministeri täällä mainitsi. Me emme voi jäädä jälkeen sairaanhoidollisten olojen kehityksestä. Sairaanhoitajahenkilökunnan vajauksen varsinaisten sairaanhoitajien kohdalla lasketaan nyt olevan noin 12 %, terveyssisarten kohdalla noin 19 % ja kättilöiden kohdalla lähes 10 %. Asiaan olisi siis jo tämänkin takia syytä kiinnittää kaikki huomio ja kaikki mahdollisuudet tilanteen helpottamiseksi olisi tutkittava. Sairaanhoitohenkilökuntaa olisi jo tässä vaiheessa tarvittu enemmän, ja valittaa täytyy, että tälle välttämättömälle alalle on päässyt syntymään tyhjiö, joka on vaikea nopeasti täyttää. Jonkinlainen kokonaissuunnitelma tämä asian ratkaisemiseksi olisi aivan välttämätön.

Eräänä osaratkaisuna tilanteen helpottamiseksi olisi nyt syytä kokeilla ns. osa-aikatyön järjestämistä sairaanhoitotyöhön. Puuttumatta niihin syihin, jotka yleisesti puoltavat mm. naimisissa olevain naisten ja eräiden muiden ryhmien osa-aikatyötä — asiasta on juuri valmistunut komitean mietintö, jossa

nämä seikat tulevat selvitettyksi — viittaisin vain siihen, että sairaanhoitajain ja muiden heihin verrattavien piirissä on — osittain palkkauksesta, osittain työolosuhteista johtuen — alalta pois siirtyminen mm. avioliiton takia huomattavan suuri. Suomen Sairaanhoitajaliitto on kuitenkin osa-aikatyöstä antamassaan lausunnossa todennut, että sairaanhoitoammattikunnan kannalta katsoen olisi syytä suoda osapäivätyön kautta työmahdollisuus sairaanhoitajapätevyyden omaaville naimisissa oleville sairaanhoitajille samoin kuin muillekin sellaisille sairaanhoitajille, jotka syystä tai toisesta eivät voi ottaa suorittaakseen kokopäivätyötä. Edelleen on liitto esittänyt mielipiteenään, että osa-aikatyö sopii erittäin hyvin poliklinikoille, laboratorioon, veripalveluun ja yleensä erikoishoito-osastoille ja että osa-aikatyössä olevista sairaanhoitajista voitaisiin muodostaa työntekijäreservi, jota voidaan käyttää lisätyövoimaa vaativissa tilanteissa ja esim. vuosiloma-aikoina ja sairaustapauksissa. Samoin on lääkintöhallitus katsonut, että mm. röntgen-, laboratorio- ja poliklinikkahoitajien paikat ovat hyvin sopivia osa-aikatyöksi.

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä taas todetaan, että työvoimapula juuri röntgenosastoilla ja laboratorioissa on erittäin suuri, ja lisäksi keskussairaaloiden perustamisen yhteydessä ja entisten röntgen- ja laboratorio-osastojen laajentamisen johdosta tarve on edelleen lisääntymässä.

Kun nyt on käytettävissä osa-aikatyökomitean mietintö, jossa myös on selvitetty osa-aikatyön soveltamismahdollisuudet valtion virkakoneistossa, olisi mielestäni kiireellisesti ryhdyttävä käyttämään myös sairaanhoitajapulman poistamiseksi niitä keinoja, mitkä järjestetyn osa-aikatyön käytäntöön ottaminen tarjoaa.

Tämän tulo- ja menoarvioesityksen tarjoamat keinot, esitykset sairaanhoitohenkilökunnan lisäämiseksi, eivät kaiken todennäköisyyden mukaan tule läheskään riittämään sairaanhoitajapulman ratkaisemiseksi. Osa-aikatyön järjestäminenkin ei sitä tule tekemään, mutta sillä on valtion kannalta kuitenkin se etu, että on kysymys jo valmiiksi koulutetusta työvoimasta, jonka paras mahdollinen käyttömuoto olisi vain keksittävä.

Kun viime keväänä suoritettiin eräitä valtion viran ja toimen haltijain palkkauksen tarkistuksia, todettiin keskustelussa eduskun-

nassa, etteivät silloin tehdyt tarkistukset olleet riittäviä, vaan että monia tasoituksia olisi syytä edelleen suorittaa. Nyt on mm. vasemmiston taholta puhuttu tavalla, joka kenties voidaan tulkita myönteiseksi suhtautumiseksi tähän asiaan. On vain toivottava, että kun tulo- ja menoarvion käsittelyssä päästään niin pitkälle, että käytännöllisiä ehdotuksia tähän suuntaan tehdään, tämä hyvä henki säilyy. Omasta puolestani toivoisin sitä erikoisesti erään ryhmän kohdalla, joka useasta yrityksestä huolimatta on jäänyt vaille huomiota, nimittäin posti- ja lennätinlaitoksen linjahallinnon palveluksessa olevat, toisin sanoen valtion puhelimen virkailijat. Ainoa muutos, joka tulo- ja menoarvioesityksessä on tehty heidän kohdallaan, on eräs virkojen siirto ja eräs pieni lisäys erikoistehtävistä suoritettaviin palkkiomäärärahoihin. Sen sijaan esimiestehtävissä olevat puhelinvalvojat ovat jääneet sijoittamatta samaan palkkaluokkaan kuin vastaavissa muissa esimiestehtävissä olevat virkailijat tämän hallinnonalan piirissä ovat. Eipä edes alimpia palkkaluokkia, jotka ovat tehtävän päätoimisuudesta ja vastuunalaisuudesta huolimatta 5:nnessä ja 4:nnessä, ole katsottu voitavan korottaa. Tarkistus tällä alalla olisi todella aiheellinen. On tietysti monia muita tällaisia ammattialoja, joissa tarkistuksia tarvittaisiin. Tämän ja eräiden muiden kohdalla tulee mieleen ehkä jonkinlainen turhanaikainen epäily, — mutta väkisin se tahtoo tulla, — olisiko viivästymiseen näissä asioissa vaikuttanut jotakin se, että nämä ammatit ovat täysin naisten käsissä.

Ed. H e t e m ä k i: Herra puhemies! Hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen yksityiskohdissa on luonnollisesti tälläkin kerralla sekä kiittämisen että muistuttamisen aihetta, niinkuin täällä käyty keskustelukin osoittaa. Vakavimmin on käsittäkseni kuitenkin voitu moittia talousarvioesitystä kokonaisuutena sekä hallituksen talouspolitiikkaa yleensä sellaisena kuin se budjetissa ja siihen liittyvissä hallituksen muissa ratkaisuihin ilmenee. Sen vuoksi onkin tietyllä mielenkiinnolla odotettu hallituksen vastausta näihin moitteisiin. On tahdottu tietää, minkä vuoksi hallitus on talousarvioesityksessään ja muissa talouspoliittisissa ratkaisuihin usein menetellyt täsmälleen päinvastoin kuin järkevä taloudenpito

edellyttäisi. Valitettavasti emme tuota vastausta ja selvitystä ole vielä tähän mennessä saaneet. Herra valtiovarainministeri tosin esitteli monia hyviä ja kauniita asioita ja yksityiskohtia tästä budjettiesityksestä, mutta jollakin tavalla kokonaisuutena budjettiesityksestä puuttuu ryhti, ja sen vuoksi siinä budjettiesityksessä lopputulos myöskin on niin huono, voipa sanoa suorastaan keho. Uskon, että herra valtiovarainministeri myöskin on kanssani samaa mieltä tämän lopputuloksen suhteen, vaikka hän tietysti viran puolesta joutui esitystä täällä puolustelemaan.

Hallitus myöntää, että maamme elää tällä hetkellä taloudellisesti hyvää aikaa. Vienti- tuotteillamme on maailmanmarkkinoilla hyvä kysyntä ja niiden hinnat tyydyttävät. Teollisuutemme voi tulevana talvena käydä täysitehoisena (Ed. Lahtela: Jos valtio maksaa tukea!). Työllisyys on suurin piirtein turvattu. Valtion tulot näyttävät nousevan normaalia suuremmiksi. Toisaalta valtio säästyy suurelta osalta viimeisen ja edellisen vuoden korkeiksi nousseista työttömyysmenoista. Lisäksi valtio on viime vuosina vapautunut pääosasta sodan aiheuttamia jälkilaskuja. Sen vuoksi onkin aihetta kysyä, milloin meillä toden teolla päästään tervehtyttämään valtion taloutta, ellei sitä tehdä aikana, jolloin valtion tulot ovat normaalia suuremmat ja jolloin menopuolella on vapauduttu edellisten vuosien monista miljardieristä.

Hallitus kuitenkin esittää ensi vuonna eletäväksi valtion taloudessa leveämmin kuin sen laskemat säännölliset tulot sallisivat. Se esittää tehtäväksi alijäämäisen budjetin.

Herra valtiovarainministeri myönsi kyllä, että teoriassa pitäisi menetellä päinvastoin, mutta huomautti, että tämän luontoinen teoreettinen ajattelu on peräisin vieraista maista ja toisenlaisista olosuhteista. Tuollainen ajattelu ei kuitenkaan ole vain muinaisen Egyptin valtiovarainministerin Joosefin oppia, joka menestyksekkäästi varautui seitsemänä hyvänä vuonna seitsemän nälkävuoden varalle, tai samaa ajatussuuntaa suosittelevan englantilaisen Keynesin teoriaa. Se on myös nimenomaan kotoisiin kokemuksiin pohjautuvaa järkevää taloudenpitoa. Herra valtiovarainministeri katsoi, että tuollainen menettelytapa on kyllä paikallaan rikkaissa maissa, joissa valtiolla on mahdollisuuksia lisätä lainanottoaan tarpeen mukaan. Tuntuu kii-

tenkin, että päinvastoin nimenomaan köyhän maan, jonka lainanottomahdollisuudet ovat rajoitetut ja joka ei voi olla varma, saako se huonojen aikojen koittaessa luottoa vai ei, täytyisi hyvänä aikana säästää pahan päivän varalle eikä elää valtiontaloudessa yli tulojensa, niinkuin hallitus meillä nyt esittää.

Hallituksen taholta on teroitettu keskustelun kuluessa sitä, että talousarvion tulot on arvioitu hyvin yläkanttiin, mikä ilmeisesti pitääkin paikkansa. Näin ollen mitään reservejä ei jää hallitukselle käytettäväksi menojen ylityksien varalta tai ennakolta arvaamattomien menoerien peittämiseksi. Hallituksen budjettiesitys edellyttää siis sitä, ettei ensi vuonna tultaisi esittämään ainuttakaan lisämenoarviota. Tai jos sellainen tultaisiin antamaan, merkitsisi se sitä, että verotusta jouduttaisiin kiristämään tai sitten olisi yrittävä hankkia menojen rahoittamiseen lisälainaa tilanteessa, jolloin jo nyt suunniteltujen lainojen kokoon saaminen näyttää varsin epävarmalta. Vielä epärealistisemmaksi hallituksen budjettiesityksen tekee se, että jo nyt tiedetään hallituksessa olevan suunnitteilla toimenpiteitä, joiden toteuttaminen merkitsisi useiden miljardien lisämenoja. Annettujen tietojen mukaan hallituksen ministerivaliokunnassa on jo hyväksyttykin ASO:n ehdotus uudeksi lisämaalaiksi, joka merkinnee ainakin noin 5—6 miljardin lisärasitusta valtion taloudelle. Miten hallitus on suunnitellut nyt budjetissa esitetyn lisäksi rahoittaa tuon operation, siitä ei täällä ole kuultu vielä mitään.

Tässä yhteydessä ei ole aihetta lähemmin puuttua lisämaakysymykseen. Todettakoon kuitenkin näissä lisämaasuunnitelmissa se nurinkuruisuus, että maassa tällä hetkellä tarjotaan myytäväksi vanhaa hyvää peltoa hintaan, joka on halvempi kuin niiden maiden raivauskustannukset, joita nyt suunnitellaan annettavaksi lisäalueiksi (Ed. Lahtela: Siitä hän on helppo antaa!). Maatalouden nykyisen kannattamattomuuden vuoksi ei tuollaisia vapaaehtoisia kauppvoja viljelijäväestön kesken kovinkaan paljon nykyisin tapahdu. Tuntuisikin järkevämmältä siirtää vastaisessa maatalouspolitiikassa vihdoinkin huomioon puoli-ilmaisesta jakamisesta maatalouden kannattavuusedellytysten parantamiseen, ja sen jälkeen pyrkiä tukemaan pääasiassa vapaaehtoista asutustoimintaa (Keskustasta: Höpö, höpö!).

Viime vuosina varsinkin sosialidemokraatit ovat paljon puhuneet suhdanteiden tasoittamisesta. Valtion toimesta tapahtuvassa suhdanteiden tasaamisessa on budjetilla keskeinen merkitys. Se on valtiovallan luonnollisin ja yksinkertaisin väline tässä pyrkimyksessä. Tekisi kuitenkin mieli sanoa, että nyt esillä oleva budjettiesitys merkitsee itse asiassa periaatteellista sodanjulistusta koko suhdanteiden tasaamiselle valtiovallan puolelta. Sosialidemokraatit saavat vain syyttää itseään, ellei tällaisen budjettiesityksen jälkeen oteta täysin vakavalta kannalta eräitä muita heidän taholtaan tässä suhteessa esitettyjä suunnitelmia.

Nykyisen raskaan verotuksen aikana tervehditään tietysti jokaista veron alennusta ilolla. Hallitus onkin esittänyt veroja alennettavaksi varsin huomattavalla summalla, yhteensä noin 20 miljardilla markalla. Tämä alennus suuntautuu kokonaan liikevaihtoveron osalle. Syynä siihen, että tulo- ja omaisuusveron sijasta valittiin liikevaihtovero, herra valtiovarainministeri mainitsee sen, että hallituksessa on parhaillaan valmisteilla välittömän verotuksen uudistus, jonka vuoksi tulo- ja omaisuusveron alennus olisi jätettävä tähän yhteyteen. Tuollaisen muodollisen syyn esittäminen suuren veropoliittisen ratkaisun perusteena tuntuu kuitenkin haetulta, varsinkin kun tiedetään, että juuri samaan aikaan on valmisteilla myös liikevaihtoverojärjestelmämme uudistus, joka ehtinee eduskunnan käsiteltäväksi vähintään yhtä nopeasti kuin uusi tulo- ja omaisuusverolakikin (Ed. Murto: Sanopas suoraan, miksi vastustat liikevaihtoveron alennusta!). En minä sitä vastustakaan, totean vain, että tarkoituksenmukaisempaa olisi alentaa tulo- ja omaisuusveroa kuin tätä (Ed. Murto: Että herrat hyötyisivät enemmän!). Minä selitän tämänkin kohdan. — Mutta alennuksen suuntaaminen liikevaihtoveroon nykyisessä talouspolitiikassa tilanteessa on katsottava suorastaan virheelliseksi. Kun välttämättömyystarvikkeet ovat suurimmalta osalta nykyisin jo kokonaan vapaat liikevaihtoverosta, ei liikevaihtovero enää kohdistu niin raskaasti nimenomaan vähäväkiseen väestöön. Jos mainittu summa olisi käytetty tulo- ja omaisuusveron alentamiseen, olisi se merkinnyt tämän veron alenemista noin puolella nykyisestään. Täten olisi päästy esim. palknauttijoiden osalta alentamaan palkkojen veropidätyksiä

tulo- ja omaisuusveron osalta noin puolella. Tällainen olisi jo tuntunut palkansaajien kohdalla todellisenä reaalisenä ansiotason nousuna ja olisi siten ollut omiaan helpottamaan palkkarintamalla nyt esiintyvää painetta. Myöskin maatalouden kohdalla tämä olisi merkinnyt huomattavaa parannusta tilanteeseen hallituksen esittämään linjaan verrattuna. Maatalousväestön osalta nimittäin on muistettava, että siellä mainittujen välttämättömyystarvikkeiden liikevaihtoveropauden lisäksi ovat myöskin maatalouskoneet vapaat tuosta verosta. Sen vuoksi liikevaihtoveron alennus ei siellä kovinkaan paljon tunnu. Mutta jos viljelijä sen sijaan saisi alentumaan tulo- ja omaisuusveronsa puoleen, olisi sillä epäilemättä hyvinkin tuntuva merkitys, nimenomaan tässä nykyisessä vaikeassa tilanteessa maatalouden kohdalla.

Hallituksen liikevaihtoveron alentamissuunnitelman hataruuksiin kuuluu vielä se, että alennus ehdotetaan alkavaksi vasta ensi vuoden alusta, jolloin se ei siis voi vaikuttaa mitään kriittiseen loka-marras-joulukuun indeksitilanteeseen. Sen sijaan näin aikaisin ilmoitettu liikevaihtoveron alennussuunnitelma on omiaan syksyn aikana aiheuttamaan häiriöitä tuotannon ja kaupan normaalissa kulussa.

Hallitus on ehdottanut kivihiihen tullin korottamista 600 markkaan kilolta. Hallitus myöntää, että tämä ei ratkaise pienpuukysymystämme ja halkovarastojen kohtaloa, ja niinhän asia on. Täällä herra valtiovarainministeri nimenomaan huomautti, että tästä ei siinä suhteessa apua tule, mutta estetään tilanne huonontumasta. Kuitenkin pienpuun kohdalla tilanne tällä hetkellä on sellainen, että ei riitä ainoastaan, että tyydytään nykyiseen tilanteeseen, vaan on todella positiivisesti lähdettävä ratkaisemaan tätä koko kansantaloudessamme pulmaksi muodostunutta kysymystä. Pienpuukysymyksellemme ei polttoainepuolelta olekaan löydettävissä pysyvää ja kestävää ratkaisua. Esim. teollisuuden kohdalla on niin, että tämä nyt esitetty tullin korotus ei tule lainkaan muuttamaan teollisuuden polttoaineen kulutussuhteita, sillä vielä tämänkin jälkeen kivihii on hyvin paljon edullisempi ja tehokkaampi polttoaine. Pienpuukysymyksen ratkaisua onkin lähdettävä etsimään kokonaan toiselta linjalta, nimittäin sen jalostamisen linjalta. Asia on kuitenkin vielä nykyisellään ennen

kaikkea kustannuskysymys, mutta ajan oloon tekniikan kehittyessä on varmasti täältä ratkaisu löydettävissä. Nyt esitetyn tullin vaikutus teollisuuden osalta jääkin vain siihen, että teollisuuden kustannukset tulevat tuntuvasti nousemaan. Koko teollisuudelle tullin korotus merkitsee noin 5 miljardin markan lisäkustannusta. Kotimarkkinateollisuuden osalta tietää se sitä, että tällä tavoin osaksi eliminoidaan ne vaikutukset, mihinkä muilla tullien korotuksilla pyritään, nimittäin saamaan kotimarkkinateollisuutemme kilpailukykyisemmäksi ulkomaihin nähden. Vientiteollisuudessa tämä merkitsee sitä, että esim. sulfittiseluloosan kustannukset tonnia kohti nousevat noin 360 markalla ja paperin noin 240 markalla. Sensijaan että saatettaisiin alentaa kotimaista kustannustasoamme ja tehdä sille mahdolliseksi käyttää myöskin vielä tällä hetkellä epäedullisiksi osoittautuneita raaka-aineita, kuten esim. pienpuuta, hallitus nyt päinvastoin esittää tätä kustannustasoa nostettavaksi ja siten itse asiassa pitkällä tähtäimellä vaikeuttaa pienpuun käyttöönottamista teollisen jalostuksen piiriin. Tällä hetkellä me nähtävästi parhaiten voisimme edistää pienpuun käyttöönottoa pyrkimällä alentamaan pienpuuta käyttävän teollisuuden kustannuksia esim. antamalla ylimääräisiä verohelpotuksia ja lisäämällä poisto-oikeuksia niille teollisuuksille, jotka käyttävät pienpuuta raaka-aineena. Sitä paitsi olisi tietysti edelleen edistettävä teknillisiä menetelmiä, jotta pienpuuta voitaisiin tulevaisuudessa jatkuvasti ja kannattavasti käyttää raaka-aineena teollisuudessa. Siitä varmasti loppujen lopuksi on löytyvä pysyvä ja kestävä ratkaisu meidän pienpuupulmallemme.

Valtion säännöstelytoiminnan seurauksena on alettu viime aikoina yhä enemmän puhua valtiosta myös kansalaisten tulon jakajana, ikäänkuin ei enää pääperusteena tässä olisikaan se, mitä kukin kansalainen itse pystyy ansaitsemaan ja saamaan aikaan. Kun viime aikoina erilaiset lähetystöt ovat käyneet esittämässä vaatimuksiaan valtiovalle, on näissä esityksissä pistänyt silmään se, että niissä on melkein tärkeämpänä seikkana yleensä ollut toisen etupiirin toivomuksien vastustaminen kuin omien läpisaaminen. On tietysti ymmärrettävää, että kun ryhtyy mielivaltaisiin ja sattumanvaraisiin perustein puuttamaan kansalaisten tulonjakoon, silloin asioihin

pääsee vaikuttamaan sellaisetkin inhimilliset ominaisuudet kuin kateus. Mutta varmaa on, että tällä tavalla ei suinkaan helpoteta talouspolitiikan hoitoa ja taloudellisten pulmakysymysten selvittelyä. Senvuoksi useimmissa maissa onkin nyt olojen muutoinkin normalisoituessa ryhdytty päättäväisesti siirtymään vapaisiin oloihin ja valtiolle jätetty vain ne tehtävät, jotka sille luonnostaan säännöllisissä oloissa kuuluvat. Tässä suhteessa nykyinen hallituksemme näyttää läheneen päinvastaiseen suuntaan.

Keskustelun aikana on jo useissa puheenvuoroissa todettu, että hallitukselta puuttuu selvä talouspoliittinen ohjelma ja suunnitelma. Että näin on, siitä on myös hyvänä osoituksena tämä hallituksen budjettiesitys ja muut hallituksen viimeaikaiset ratkaisut. Toisten toimenpiteiden pyrkimyksenä ilmoitetaan olevan kustannustason ja hintojen alentaminen, kun taas toisessa yhteydessä tosiasiassa nostetaan kustannustasoa. Hallituksen ohjelmassa ilmoitetaan pyrittävän säännöstelyn purkamiseen, mutta käytännössä lisätään säännöstelyä. Toisella kertaa koetaan parantaa teollisuuden kilpailukykyä, mutta sitten uudella toimenpiteellä eliminoidaan edellisen vaikutus jne. Luetteloa voisi jatkaa pitkälle. Kaikki tämä osoittaa, että hallituksessa ei tällä hetkellä ole mitään selvää talouspoliittista linjaa. On sen vuoksi toivottavaa, että nyt perustettu talousneuvosto tuo tässä suhteessa hallitukselle riittävän avun. Ja tätä apua maa tarvitsee pian.

Ed. R y ö m ä: Herra puhemies! Yleisesti katsotaan, että hallitus on voinut laatia esillä olevan talousarvioehdotuksensa verraten edullisissa olosuhteissa. Eri asia sitten on, missä määrin tämä olosuhteiden edullisuus näkyy hallituksen esityksessä tai kuka näistä olosuhteista esityksen pohjalla pääsisi hyötymään. Edustajatoverini Hietanen ja Enne ovat jo edellä käsitelleet asian tätä puolta.

Herra sisäministerin puheenvuorosta sai käsityksen, ikäänkuin hänen mielestään lääkärin järjestöt ja maamme lääkärikunta olisivat liian hanakoita valvomaan etujaan. Mielestäni näin ei ole laita, lääkärikunta ja sen järjestöt ovat olleet erittäin kohtuullisia, kärsivällisiä ja pidättyväisiä toivomuksissaan.

Mitä tulee ed. Öhmanin huomautuksiin Helsingin yleisen sairaalan asioista, niin nämä huomautukset ovat epäilemättä oikeat.

Onkin vain syytä toivoa, että ed. Öhman tänä vuonna on uskollisempi allekirjoittamalleen ed. Leikolan aloitteelle, kuin mitä hän vuosi sitten oli omissa nimissään esitetylle vastaavalle raha-asia-aloitteelle.

Maamme taloudellisista olosuhteista yleensä puhuttaessa on joka tapauksessa kuitenkin ilmeistä, että kauppavaihto varsinkin Neuvostoliiton kanssa on oleellisesti myötävaikuttanut maamme taloudellisen aseman suhteelliseen edullisuuteen. On syytä tyydytyksellä tervehtiä sitä, että Neuvostoliiton kanssa kuluvan vuoden heinäkuun 17 päivänä solmittiin uusi viisivuotinen runkosopimus, jonka toteuttaminen jo sellaisenaan turvaa työ- ja toimeentulon kymmenilletuhansille maamme kansalaisille, etenkin metalli-, mutta myös muilla aloilla. Jälleen kerran on kumottu väitteet, ettei kauppavaihdon laajentamiseen Neuvostoliiton kanssa olisi muka mahdollisuuksia. Kysymys on vain siitä, halutaanko näitä mahdollisuuksia käyttää hyväksi. On välttämätöntä, että valtiovalta tekee kaikkensa maittemme välisen kauppavaihdon laajentamiseksi ja määrätietoisesti torjuu sitä vastaan suunnatun jarrutuksen.

Tyydytyksellä on pantu merkille myöskin edellämainitun kauppasopimuksen solmimisen yhteydessä annettu ulkopoliittinen tiedonanto, jonka mukaan „Neuvostoliiton hallitus ja Suomen hallitus pitävät nykytilanteessa erittäin tärkeänä jännityksen vähentämistä kansainvälisissä suhteissa. Molemmat hallitukset ovat vakuuttuneita siitä, että nykyisin on pakottava välttämättömyys yhdistää kaikkien valtioiden ponnistukset rauhan ja turvallisuuden takaamiseksi. Vain kaikkien valtioiden yhteiset ponnistukset — riippumatta niiden yhteiskunnallisesta rakenteesta — voivat suojata kansojen turvallisuuden, sillä taistelu rauhan puolesta ja uuden sodan uhkaa vastaan on kaikkien maiden yhteinen etu. Neuvostoliiton hallitus ja Suomen hallitus toimien 6 päivänä huhtikuuta 1948 solmitun ystävyys-, yhteistoiminta- ja avunantosopimuksen hengessä ja haluten antaa panoksensa rauhan ja kansojen turvallisuuden takaamisessa ilmituovat pyrkimyksensä edistää kaikin keinoin kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä sopusoinnussa Yhdistyneitten Kansakuntien järjestön periaatteiden kanssa.”

Tämä kannanilmaisuus, joka on täydellisessä sopusoinnussa maamme 10 vuotta sitten aloit-

taman suuntauksen ja siihen kuuluvien valtiopuolueiden kanssa, täsmentää tätä suuntausta nykyhetken olosuhteissa ja vastaa maamme niin poliittisia kuin taloudellisiakin etuja.

Tätä suuntausta tulee johdonmukaisesti noudattaa huolimatta määrätyltä taholta tulevastavastustuksesta, jota myös ed. Junnila eilisessä puheenvuorossaan tulkitsi. Tällaista vastustusta voitiin havaita välittömästi sen jälkeen, kun uusi kauppasopimus ja siihen liittyvä tiedonanto oli allekirjoitettu. Siitä ovat varsinkin kokoomuspuolueen ja herra Erkon lehdet pitäneet huolta.

Vastustus näyttää hakeutuneen varsinkin kahteen pääuomaan. Toinen näistä esiintyy eräänlaisessa talouspoliittisessa asussa. Hailaillaan, että teollisuutemme ei ole „kilpailukykyistä” läntisillä markkinoilla ja selitelään, että idänkauppamme suhteellisen osuuden supistamiseksi olisi niin muodoin ns. kustannustasoa alennettava. Tällaista — puutarateollisuutta yksipuolisesti suosivaa — „kustannuskriisi”-linjaa näyttää valitettavasti äskettäin valmistunut Talouspolitiikan perusohjelma suurin piirtein noudattavan. Tämä „pitkän tähtäimen” linja, joka jollakin ihmeellisellä tavalla on päässyt vaikuttamaan myös hallituksen talousarvioesitykseen, tähtää siihen, että Suomen kansan olisi kiristettävä nälkävyötään, jotta maamme talouselämä kyettäisiin entistä voimakkaammin kytkemään läntisiin markkinoihin kaikkein heilahteluineen ja vaaroineen. Todellakin ylevä päämäärä!

Vastustuksen toinen, avoimesti ulkopoliittinen päälinja puolestaan propagoi innokkaasti Suomen liittämistä ns. Pohjoismaiseen neuvostoon ja sitä tietä Pohjois-Atlantin sotaliittoon, jonka jäsenet muodostavat enemmistön sanotussa neuvostossa. Uskotellaan, että ne painavat näkökohdat, joilla kansanedustaja Heljas aikoinaan perusteli Suomen pysyttämistä Pohjoismaisen neuvoston ulkopuolella, eivät muka enää pitäisi kutiaa. Kuitenkin saimme kuluvan vuoden elokuun 9 päivänä lukea Pohjoismaisen neuvoston innokkaan kannattajan, herra Erkon Ilta-Sanomien palstoilta seuraavaa: „Pohjoismaisesta neuvostosta voidaan vetää suorat linjat Euroopan parlamenttiin ja myöskin Pohjois-Atlantin sopimusjärjestön poliittiseen, sivistykselliseen ja sosiaaliseen toimintaan.” Ja varmemmaksi vakuudeksi Yhdysvaltain se-

naatin ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Wiley käväisi elokuun 22 päivänä Helsingissä ilmoittamassa toivovansa, että Suomi liittyisi sanottuun Pohjoismaiseen neuvostoon. Näin ainakin seuraavan päivän Helsingin Sanomien mukaan.

Kun uusi kauppasopimus ja siihen liittyvä tiedonanto oli allekirjoitettu heinäkuun 17 päivänä, niin jo kaksi päivää myöhemmin Ilta-Sanomien tarjoili Pohjoismaista neuvostoon vastapainona rauhanomaiselle, Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyttä vahvistavalle suuntaukselle. „Nyt on menty yhteen suuntaan muutamia piiruja liikaa”, mainittu lehti kirjoitti heinäkuun 19 päivänä jatkaen: „Jos tahdomme edelleen antaa ulospäin vaikutelman, että olemme tasa-arvoisia neuvottelukumppaneita, niin eikö olisi nyt sopiva tilaisuus liittyä reippaasti pohjoismaiden neuvostoon.” (Oikealta: Aivan niin!) Mahtokohan erittäinkin äskeisestä välihuudahduksesta päätellen ed. Junnila eilisessä puheenvuorossaan tarkoittaa Ilta-Sanomien mainittua kirjoitusta myönteisessä vai kielteisessä mielessä lausueksaan: „..... siellä täällä maailman suurissa keskuksissa on syntynyt tarpeetonta spekulointia siitä, että me olisimme jälleen ainakin jonkun piirun verran poikenneet puolueettomuuden linjasta” (Ed. Junnila: Pitää paikkansa!) Tämä Ilta-Sanomien kirjoitus lienee juuri sellaista spekulointia, josta ed. Junnila eilen mainitsi, ja mikään ei estä lukemasta meidän pääkaupunkiamme sellaisiin maailman suuriin keskuksiin, joista sanotussa puheessa oli kysymys.

Kokoomuspuolueen ja eräät ruotsalaisen puolueen lehdet eivät toki paljastaneet korttejaan yhtä selvästi, vaan maltoivat sentään odottaa lähes kolme viikkoa, ennenkuin aloittivat yleisrynnäkkönsä Pohjoismaisen neuvoston puolesta. Tarkoituksen yhtäläisyydestä ei kuitenkaan ole mitään epäilyä. Äärimmäinen oikeisto vaatii lähentymistä Atlantin-liittoon hälventääkseen valtamerentakaisista ns. huolestumista, jota ed. Junnilan äänenkannattaja Uusi Suomi tulkitsi heinäkuun 28 päivänä, ehkäistäkseen Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden myönteisen kehityksen ja kantaakseen kortensa kekon kansainvälisen jännityksen ylläpitämisessä. Tällainen „pohjoismainen” harrastus on saman kuluneen tempun uusintaesitys, jollaista lukuisia kertoja ennenkin on käytetty. Joskaan hallitus ei ole pitänyt tarpeellisenä mainit-

tavan päättäväisesti sanoutua tästä läntisestä painostuksesta irti, niin on toisaalta sentään tunnustettava, että se ei toki kuitenkaan ole tähän painostukseen taipunut.

Tuorein esimerkki hallituksen julistamaa suuntausta vastaan kohdistuvan vastustuksen suunnitelmallisuudesta on se, että Helsingin yliopiston rehtori Ravila viime perjantaina mobilisoitiin harjoittamaan poliittista propagandaa tätä virallista suuntausta vastaan (Ed. Huttunen: Piti hyvän puheen, paljon paremman kuin Ryömä!). Herra rehtorin menettelyn törkeyttä — joka ilmeisesti on ollut lähellä ed. Huttusen sydäntä — ei lievennä se, että hänen ns. suuri puheensa mahdollisesti oli, kuten kerrotaan, erään toisen omalla tavallaan kuuluisan oikeistopoliitikon laatima (Ed. Hietanen: Jos se oli ed. Huttusen kirjoittama! — Ed. Murto: Ei Huttunen pysty paljon kirjoittamaan!). — Tuskinpa se oli ed. Huttusen kirjoittama. — Joka tapauksessa on törkeää, että yliopiston rehtori lukukauden avajaispuheessaan ryhtyy halventamaan Neuvostoliiton kansallisuuspolitiikkaa ja Neuvostoliiton johtavien miesten elämäntyötä vaivautumatta hankkimaan itselleen edes keskinkertaiseen yleissivistykseen kuuluvia tietoja niistä asioista, joista hän on puhuvinaan. Voidakseen kyllin tehokkaasti harjoittaa propagandaa kokoomuspuolueen puoleen herra Ravilan täytyi tekeytyä tietämättömäksi jopa siitäkin, mikä osuus lokakuun vallankumouksella oli Suomen itsenäisyyden saavuttamisessa.

Työväen edustajat eduskunnassa ovat aina olleet ensimmäisinä vaatimassa ja kannattamassa riittäviä määrärahoja korkeimman opeustoiminnan ja yleensä sivistyselämän hyväksi. Sitä suurempi oikeus heillä kuitenkin on vaatia, että tiedemiehen kaapuun pukeutuneet poliittiset huijarit (Hilpeyttä) eivät saa väärinkäyttää kansan myöntämiä varoja poliittiseen kiihoitukseen maan ja kansan etuja vastaan. Tällaisen vaatimuksen me esitämme.

Kokoomuspuolueen ja sen juoksupoikien harjoittama propaganda maamme virallista ulkopoliittista suuntausta vastaan on vain yhdessä mielessä hyödyllistä. Se nimittäin paljastaa, missä tarkoituksessa nämä ainekset intoilevat armeijan perushankintojen ym. asevarustelujen puolesta. Tämä tapahtuu täsmälleen samassa tarkoituksessa kuin monasti aikaisemminkin. Kokoomuspuolueen sa-

nakirjassa isänmaallisuus ja maanpuolustus eivät näy kerta kaikkiaan voivan tarkoittaa muuta kuin asettautumista imperialistisen hyökkäyspolitiikan välikappaleeksi Neuvostoliittoa vastaan. Hallitusta ei todellakaan kannata onnitella siitä, että se on hairautunut ottamaan esitykseensä kokoomuksen perushankinnat ja vieläpä määrärahan hitleriläissodan muistojen vaalimiseksi (Ed. Raunio: Älkää antako niitä kokoomuksen käsiin!). — Budjetin laadinnassa ei ole kysytty meidän mielipidettämme. Minä toivoisin, että ed. Raunio olisi läheisempien suhteittensa avulla pyrkinyt siihen vaikuttamaan. Vetoaminen sopimuksiin on läpinäkyvyydessään täysin naurettava veruke, kun samanaikaisesti vaaditaan lähentymistä Atlantin-liittoon kaikkea muuta kuin maittemme, Suomen ja Neuvostoliiton, ystävyyttä rakentavassa ja siihen tähtäävässä hengessä.

Vaikkakin äärimmäisen oikeiston vastarinta hallituksen julistamaa virallista ulkopoliittista suuntausta vastaan on suunnitelmallista ja kiihkeää, niin onneksi on ilmeistä, että Suomen kansan suuri enemmistö on rauhanomaisen suuntauksen kannalla (Oikealta: Siitä me olemme yhtä mieltä!). — On hauska kuulla, että olemme siitä yhtä mieltä. Toivottavasti tämä yksimielisyys pääsisi ilmenemään myöskin teoissa. Toivottavasti kokoomuksen taholta esitetään jotakin konkreettista lupausten tueksi. Suomen kansa ei suinkaan ole 10 vuodessa unohtanut, millaista vaaraa saksalainen militarismi ja sitä palvelevat sotaseikkailut merkitsevät Suomen itsenäisyydelle. Rauhantahtoisen kansamme järkkymätöntä kantaa tulkitsee Suomen Rauhantuustajajärjestön äskettäin julkaisema vetoamus: „Tietoisina siitä, että elämämme ja tulevaisuutemme on vastaisuudessaakin ratkaisevasti sidottu rauhan säilymiseen, kannattamme kaikkia pyrkimyksiä kansainvälisten ristiriitojen selvittämiseksi neuvotteluteitse sekä joukkotuhouksien ehdotonta kieltä ja yleisen asteittaisen aseistariisunnan aloittamista. Yhdymme maamme hallituksen ilmaisemaan käsitykseen, että „nykyisin on pakottava välttämättömyys yhdistää kaikkien valtioiden ponnistukset rauhan ja turvallisuuden takaamiseksi’, sillä ’vain kaikkien valtioiden yhteiset ponnistukset — riippumatta niiden yhteiskunnallisesta rakenteesta — voivat suojata kansojen turvallisuuden’. Annamme tukemme toiminnalle Euroopan

turvallisuuden takaamiseksi kaikkien asianomaisten valtioiden osanotolla."

On ilahduttavaa, että samoja ajatuksia sisältyy myöskin Parlamenttienvälisen liiton äskettäin Wienissä pitämän kokouksen päätöksiin. Samanaikaisesti on voitu panna merkille, että nämä ajatukset herättävät voimakasta vastakaikua kaikkien pohjoismaiden rauhantahtoisen väestön keskuudessa. Ymmärretään, että koko Pohjolan etu vaatii yhteisiä toimenpiteitä Euroopan turvallisuuden takaamiseksi ja saksalaisen militarismin hylitsemiseksi. Mikäli tämä myöskin kokoomuspuolueen taholla ymmärrettäisiin, niin se olisi tietenkin ilahduttavaa, mutta silloin ei jäisi tilaa sen tapaisille kannanilmaisuille, kuin mitä esim. ed. Junnila eilisessä puheenvuorossaan esitti.

Hallitus voi siis olla varma siitä, että sen julistama ulkopoliittinen suuntaus nauttii kansan kannatusta ja vastaa Pohjolan kansojen yhteisiä etuja. Ei kuitenkaan voida olla korostamatta hallituksen erään jäsenen äskettäin lausumia sanoja: „Meidän tulee tietysti aina pitää visusti mielessä, että ystävyys ja luottamus vaatii kestääkseen ja kehittyäkseen positiivisia tekoja." Nämä sanat tulisi sekä hallituksen että kaikkien hallituspuolueiden sanomalehtineen todellakin pitää visusti mielessä. Ei käy laatuun, että valtionapua nauttiva suojelupoliisi lavastelee ulkopoliittisia provokatioita, kuten Sallassa viime keväänä tapahtui; tai että viranomaiset ryhtyvät panemaan täytäntöön sodanaikaista väestönsuojelulakia, jonka hallituskin pari vuotta sitten tunnusti olevan ristiriidassa rauhansopimuksen kanssa. Ei myöskään ole paikallaan, että esim. Suomen Tietotoimiston sallitaan jatkuvasti muonittaa lehdistöä sotapuuhien ylistelyllä ja Neuvostoliittoa vastaan suunnatulla parjauksella. Yhtä säädytöntä on, että jopa hallituspuolueidenkin äänenkannattajat syyllistyvät mainitunlaisten sepuksien julkaisemiseen. Olisi tietenkin mieluisaa uskoa, että hallitus tarkoittaa julistamallaan ulkopoliitikalla täyttä totta. Edellytyksenä kuitenkin luonnollisesti on, että hallituspuolueiden lehdistö hylkää sotapropagandan ja asettuu johdonmukaisesti hallituksen julistaman rauhanomaisen suuntauksen kanalle.

Ed. Murto: Herra puhemies! Eduskunnalle esitetty kulumassa olevan vuoden bud-

jetti oli sellainen, että sen mukaan olisi hallitukselle asiallisesti katsoen jäänyt käytettäväksi yli 50 miljardia markkaa. Nyt esillä olevassa budjetissa ei ole kysymys aivan yhtä suuresta summasta, mutta kymmeniin miljardeihin se nousee nytkin. Turhaa on kenenkään luulla, että hallitusherrat eivät tietäisi, ettei talousarvio todellisuudessa pidä paikkaansa, vaan sen pitäisi olla todellisuudessa paljon suurempi. Kun eduskunnalle ei esitetä todellista tilannetta, merkitsee se, ettei sille anneta mahdollisuutta päättää kaikista menoista, vaan lisäbudjettien avulla eduskunta asetetaan tavallaan pakkotilanteen eteen, koska varat ovat jo suurelta osalta käytetyt eikä eduskunta voi lisäbudjettien yhteydessä käsitellä uudelleen koko valtiotaloutta. Vaikka tämä on selvästi voimassa olevien lakien vastaista, niin siten kuitenkin menetellään jatkuvasti vuodesta vuoteen.

Tämän epätodellisen talousarvion vuoksi joutuu kansantaloudellinen suunnitelmallisuus sangen omituiseen valoon. Miten voidaan laatia koko kansantaloutta koskevia suunnitelmia, kun ei edes valtion talousarvio ole läheskään totuudenmukainen eikä paikansa pitävä? Monet suunnitelmat ovatkin menneet arkistojen hyllyille taloudellisen elämän kulkiessa omaa kapitalistiselle taloudelle ominaista latuaan. Aivan äsken hajoitettiin noin 3 vuotta sitten asetettu valtakunnallinen talouspoliittinen suunnitteluneuvosto, joka muka sai työnsä valmiiksi ja lähti. Syntyihän se perusohjelma, joka käsittää lähes 300 sivua painettua tekstiä.

Vaikka tuolla suunnitelmalla ei olekaan merkitystä kansantalouden kohottamisen ja sen suunnitelmallisen johtamisen kanssa, niin siihen kuitenkin sisältyy eräs suunnitelma, johon on kiinnitettävä huomiota. Perusohjelmaan sisältyy suuri joukko sellaisia kohtia, joissa ratkaistaan, kuinka suuren osuuden työn tuloksista saavat tuotannonharjoittajat ja kuinka suuren työntekijät. Erittäin tärkeä tällöin on se, kenen osuutta pyritään määrällisesti ja suhteellisesti suurentamaan ja kenen pienentämään. Edelleen ohjelmaan sisältyy laaja rationalisoiMISSuunnitelma työnantajien voittojen lisäämiseksi, mutta ei tietenkään työläisten elinehtojen parantamiseksi. Kun perusohjelman pääsisältö on suunnitteluneuvoston työvaliokunnan yksimielisesti hyväksymä ja kun mukana ovat olleet myöskin SAK:n edustajat ja muita sos.dem.

puolueen edustajia, niin pinnalta katsoen saattaisi luulla, että siinähan se nyt on se monien kaipaama ohjelma, jonka mukaan työläisten jatkuvan elintason aleneminen loppu ja elämä alkaa kulkea parempaan päin. Kuinkas muuten työläisten edustajat olisivat voineet ohjelman hyväksyä? Mutta kun työvaliokunnassa on porvarillinen enemmistö ja vahvimmin edustettuna juuri Työnantajain Keskusliitto, niin toiveet ja luulot kyllä haihtuvat, sillä tällaiset herrat eivät vapaaehtoisesti suostu työläisten etujen mukaisiin ratkaisuihin.

Ennenkuin siirryn lähemmin tarkastelemaan, kenen etujen mukaisia perusohjelman ratkaisut ovat, on syytä lyhyesti käsitellä Sumun, Antikaisen, Lindblomin, Leskisen ym. sosialidemokraattisen puolueen johtajien asennetta perusohjelmaan ja koko suunnitelmallisuuteen.

Edellä mainitut johtajat ovat olleet hyvin innostuneita kysymyksestä suunnitelmallisuuteen. Niihin aikoihin, jolloin suunnitelmaneuvoisto asetettiin, he lähettivät kentälle kirjeen, jossa sanotaan mm. näin: „Vientiteollisuus samoin kuin yleensä pääomapiirit pitävät omana tappionaan myös sitä, että yleinen taloudellinen suunnitelmallisuus edistyy, koska se samalla rajoittaa yksityisen pääoman liikkumavapautta”. Ovatpa tosiaan kärsineet tuntevan tappion! Mutta miten työläisille on käynyt, se selviää samasta kirjeestä. Otamme seuraavan lainauksen: „Väkäyttäminen on työläisille tärkeä asia, ehkä tärkeämpi kuin millekään muulle ryhmälle, mutta palkkatyöväki saa antaa sen hyväksi oman raskaan panoksensa, samaten kuin kaikki muutkin. Palkannauttijatkaan eivät ilmeisesti saa verojen ja hintojen alennuksista jokaiselle indeksipisteelleen täysmääräistä kompensatiota. Joka tapauksessa on palkannauttijan osuutena annettu se, että kohonneista elinkustannuksista ei saada jo kuluneilta linnarauhakuukausilta korvausta jälkikäteen. Mutta uhrauksista on väärin puhua sikäli, että keneltäkään ei viedä toisen hyväksi mitään. Kaikki vain antavat jotakin yhteiseksi hyväksi, ja tämän heidän panoksensa vaikutus koituu koko yhteisön mukana hyötynä heidän omaksi hyväkseen.”

Vaikka onkin kysymys varsin vakavasta asiasta, niin moiset teoriat ja selittelyt eivät voi olla herättämättä naurua työläisten ja muiden rehellisten kansalaisten keskuudessa.

„Kaikki antavat vain yhteiseksi hyväksi.” Siinä Sumun ym. vakauttamisteorian ydin. Mitäs Antikainen, Sumu ym. heikäläiset sanovat siihen, kun viralliset tilastot kertovat, että juuri vuonna 1951, jolloin te laaditte edellä mainitun kirjelmänne, olivat kapitalistien voitot satumaisen suuria. He saivat ylimääräisiä voittoja monta kymmentä miljardia markkaa, eivätkä heidän voittonsa olleet vähäisiä seuraavinakaan vuosina. Esillä olevan budjetin talouskatsauksessa sanotaan, että viime vuonnakaan eivät kapitalistien voitot pienentyneet kuin yhdellä miljardilla markalla edelliseen vuoteen verraten, jolloin ne olivat 57 miljardia markkaa teollisuuden investointien noustessa 75 miljardiin markkaan.

Näin ovat asiat kapitalistien julkisuuteen antamien tietojen mukaan. Todellisuus saattaa olla heille ja epäilemättä onkin vielä paljon edullisempi. Väittänevätkö Sumu, Antikainen ym. sos.dem. johtajat, että heidän teoriansa „kaikki antavat vain yhteiseksi hyväksi” pitää paikkansa? Itse nämä johtajat ovat olleet jo pakotettuja myöntämään, että tuo heidän suuri voittonsa suunnitelmallisuuden kehittymisestä on tuonut työläisille jatkuvia tappioita. Puhun jälleen heidän omilla sanoillaan, etteivät voisi väittää minun vääristelleen asioita. Kuluvan syyskuun 10 päivänä Suomen Sosialidemokraatin pääkirjoituksessa sanotaan näin: „Jos on leivän ja särpimen hinta noussut, niin vieläkin enemmän on suhteellisesti kohonnut asuntojen vuokrat, sillä osoittaahan asuntaindeksi lokakuuhun vuonna 1951 verrattuna 65 %:n nousua.” Ed. Antikainen myönsi eilen pitämässään puheessa, että tämänsuuntainen kehitys on ollut tosiasia. Kun tähän Suomen Sosialidemokraatin ja Antikaisen tunnustukseen lisätään vielä se, että työläisten työn voimaperäisyys on lisääntynyt 10—15 %:lla, josta työläiset eivät ole saaneet mitään korvausta, koska palkat eivät ole nousseet, niin voidaan näiden perusteella selvästi todeta, että perusohjelman mukainen vakauttaminen on ollut työläisille sangen raskasta hommaa. Kun samassa Sosialidemokraatin pääkirjoituksessa sanotaan: „Nyt olisi suurmaaloustuottajajärjestön ja teollisuuspiirien vuoro näyttää, kykenevätkö ne antamaan jotakin tilanteen pelastamiseksi”, niin tämä todistaa, etteivät kapitalistit ole Suomen Sosialidemokraatinkaan mukaan tähän mennessä mi-

tään antaneet sen yhteisön hyväksi, josta on puhuttu. Teorianne kaikkien antamisesta on ollut selvää huijausta, ja nyt vasta nämä mainitut johtajat lausukselevat kainoja toivomuksia teollisuuspiireille, kun on kulunut kolme neljä vuotta.

Onko olemassa takeita siitä, että nyt SAK:n ja sosialidemokraattisen puolueen mainitut johtajat tulisivat ajamaan järkeväämpää ja rehellisempää politiikkaa vastaisuudessa? Olemme panneet merkille, että yllämainittujen johtajien piirissä puhutaan nyt talouspoliittisista kysymyksistä entistä sekavammin. Yksi puhuu yhtä ja toinen toista. Samat puhujatkin puhuvat samoista asioista monella tavalla. Otpa siitä sitten selvää, mikä on heidän todellinen kantansa. Ministeri Tervo sanoo, että palkkojen nousua ei saa panna toimeen, koska siitä seuraa muka tuhoisa inflatio. Antikainen puhuu, kuinka jälleen inflatiopeikko on otettu esiin. Toisaalta Antikainen arvostelee tapahtunutta kehitystä, mutta sanoo linnarauhan tekemistä kunniakkaaksi teoksi. Tanner nostaa johtajien palkkoja 40 000—50 000 markkaa kuukaudessa ja perustelee sitä sillä, että inflatio on vähentänyt johtajien realipalkkoja, mutta samalla selittää työläisille, ettei mitään inflatiota ole tapahtunut, ettei palkkojen korotuksesta työläisille ole mitään hyötyä, koska kuitenkin tulee inflatio. Näin sekavia ovat sosialidemokraattisten johtajien puheet nykyisestä taloudellisesta tilanteesta.

Virallisten papereiden mukaan ovat Antikainen, Sumu ym. hyväksyneet perusohjelmaan sisältyvän palkkasäännöstelypäätöksen uusimisen. Kapitalistien edustaja Karikoski on hyväksynyt sen sillä perusteella, ettei palkkoja tarvitsisi nostaa, vaikka hinnat nousisivatkin, Sumu ja Antikainen taas sillä perusteella, että palkkasäännöstelypäätös on liian kankea, jonka vuoksi se pitää saada joustavaksi. Sumu ja Antikainen sanovat, että jollei pistelukua alenneta sataan, on palkkoja nostettava. SAK kuitenkin sivuuttaa palkkoja koskevan kohdan hallitukselle lähettämässään kirjelmässä varsin vähällä ja esittää sen sijaan hallitukselle, että valtion varoilla on ostettava 4—5 pistettä, jotta näyttäisi siltä, että elinkustannukset eivät muka olisi nousseet. Hallitus on jo esittänyt liikevaihtoveron alentamista neljänneksellä, kuten täällä valtiovarainministerin taholta eilen mainittiin. Sos.dem. ministerit

ovat esittäneet, että liikevaihtoveroa alennettaisiin vain niiden tavaroiden kohdalta, jotka vaikuttavat eniten indeksiin.

Työnantajat ja SAK ovat yksimielisiä ainakin siitä, että palkkasäännöstelyä on nyt muutettava, samoin hallituksessa olevat sosialidemokraattiset ministerit yksimielisiä siitä, että vain indeksilukuja on pyrittävä alentamaan eikä suinkaan elinkustannuksia, joka on koko lailla toinen asia. Mitään oleellista eroa ei näiden esityksien välillä ole, sillä kaikki ne johtavat siihen, että todellisuudessa elinkustannukset nousevat ja työläiset jäävät ilman palkkojen korotusta, kuten on käynyt selvästi linnarauhassa ja sen jälkeisissäkin tapauksissa, jonka suhteen eivät Antikainen ja Sumu paremmin kuin muutkaan rohkene enää esittää vastaväitteitä eikä panna kirjelmiinsä sellaisia lausumia kuin alussa esitin. Jokainen tietää, että pisteiden ostaminen tapahtuu valtion varoilla, jotka suurimmalta osalta ovat kerätyt työläisiltä ja pienviljelijöiltä. Ed. Antikaisen eilinen puhe oli tässä kohdin hyvin vaillinainen, nähtävästi hän itsekin tunsii olevansa sangen huonolla asialla.

Suunnitelmiini kuului tehdä Sumulle ja Antikaiselle pari kysymystä, mutta nyt minun on ne pakko esittää (Oikealta: Tyhjälle salille!) — välikäsien avulla, koska nämä herrat eivät ole täällä saapuvilla. Kysymykset kuitenkin esitän. Miksi he huononsivat vuonna 1951 indeksijärjestelmän sellaiseksi, että hintojen nousut ovat olleet vuosikausia mahdollisia, mutta palkkoja ei ole tarvinnut nostaa? Tästä me heitä monessa yhteydessä varoitimme, samoin kuin koko ammatillisesti järjestynyt työväestökin, mutta heidän korvansa olivat täysin tukitut eivätkä he kuunnelleet mitään niitä ääniä, jotka tulivat työläisten taholta, vaan tarkoituksellisesti huononsivat indeksijärjestelmän sellaiseksi, että tämä nykyinen tulos on ollut mahdollista (Ed. Raunio: Tehän vaaditte palkkasäännöstelyn purkamista!).

Toinen kysymys kuuluu näin. Miksi he eivät ole yhtyneet työläisten vaatimuksiin palkkojen korottamiseksi elinkustannuksien todellista nousua vastaaviksi? Nyt kun kriittinen raja tulee ylitetyksi, niin he heräävät uusimaan palkkasäännöstelypäätöstä ja ryhtyvät pisteostoihin, mutta eivät puhu mitään siitä, että työläisten kärsimiä vahinkoja pitäisi korvata ja ettei niitä voida korvata mil-

lään muulla tavalla kuin korottamalla palkkoja. Tämä asia on nyt jo vuosien kuluessa todistettu niin moninkertaisesti, että sen pitäisi olla jo kaikille selvä.

Vielä voisi kysyä, miksi sosialidemokraattien eriävissä mielipiteessä suunnitteluneuvostolle ei puhuttu mitään tämän hetken keskeisimmästä talouspoliittisesta kysymyksestä, nimittäin palkkojen korottamiskysymyksestä, vaan tässä eriävissä mielipiteessään he loruilivat kaikkea joutavaa ollakseen muka eri mieltä porvarillisen enemmistön kanssa.

Sosialidemokraattien taholta korostetaan erikoisesti sitä, että perusohjelma on muka täystyöllisyysohjelma. Tämän vuoksi on syytä kysyä, miksi perusohjelmaan sisältyy sellainen ajatus, ettei täystyöllisyydellä tarkoiteta sitä, että kaikilla ihmisillä olisi työtä? Kuvaavasti ohjelmassa sanotaankin, että „tilapäistoimenpiteenä voi edelleenkin tulla kysymykseen työttömyystöiden järjestäminen siirtotyömaina niille soveltuvalle työvoimalle”. Sitten ehdotetaan asetettavaksi ainakin neljä komiteaa, joiden tehtäväksi annetaan tutkia työllisyyskysymystä. Kaiken kukkuraksi esitetään, että tuotannon harjoittajille myönnettäisiin erikoisia etuja, jos heidän laitoksensa tekisivät työllisyyttä ylläpitäviä sijoituksia. Tuotantolaitoksien mitkä tahansa sijoitukset luonnollisesti voidaan selettää työllisyyttä ylläpitäviksi.

Tässä eräitä periaatteita perusohjelman työllisyysohjelmasta. Perusohjelma ei vähäisessäkään määrin paranna työttömyystilannetta, vaan työttömyyskysymysten hoito tulee tapahtumaan yhtä mielivaltaisesti ja kapitalistien etujen mukaisesti kuin tähänkin saakka. Budjettiin liitetystä talouskatsauksessa sanotaan, että työttömyystilanne on nyt tyydyttävä. Työttömyyttä ei muka ole, vaan työläisistä on puutetta. Tämä lausunto on tarkoitettu tietoisesti harhaanjohtavaksi. Tiedämme, että ministeri Sumu ei anna avata työttömyyskortistoja, vaikka työttömiä on monissa kunnissa satamäärin ja on ollut koko kesän ajan. Arviolaskelmien mukaan nousee työttömien lukumäärä jo nyt kymmeneen tuhansiin. Työttömyys lisääntyy jatkuvasti monista syistä. Esim. viime hakuukautena oli huomattavasti vähemmän metsätyöläisiä työssä, vaikka hakattiin puutavaraa enemmän kuin edellisenä vuonna. Virallisten tilastojen mukaan teollisuuden tuotanto on nyt suurempi kuin aikaisemmin, mutta työläisten

lukumäärä ei ole lisääntynyt, vaan pikemminkin vähentynyt. Perusohjelmassa esitetään monia ratkaisuja tuotannon rationalisoimiseksi. Esim. metsätöitä pyritään järjestämään niin, että työläisiä tarvittaisiin mahdollisimman vähän. Kun vuonna 1946 tammiukuussa oli metsätöissä kaikkiaan noin 300 000 ihmistä, oli niitä vuonna 1950 tammiukuussa noin 150 000. Kuukausivahvuus oli 1946 140 000, mutta kymmenvuotiskautena 1942—1951 se oli vain 95 000 ja nyt vieläkin vähemmän. Niillä työläisillä, jotka vielä työskentelevät metsätöissä, koetetaan teettää työtä paljon enemmän kuin aikaisemmin maksamatta lisääntyneestä työstä mitään palkkaa. Perusohjelman laatijoita ei huoleta vähääkään se seikka, mihin joutuvat ne sadattuhannet pienviljelijät ja metsätyöläiset, jotka menettävät maaseudulla työmahdollisuutensa. Kuten sanottu, teollisuus ei ota vastaan uutta työvoimaa.

Edellä esitetyistä yksityiskohdista käy selville, mikä on perusohjelman todellinen sisältö. Samoin käy selville sekin, että tämän hetken talouspoliittisten kysymysten ytimenä on kysymys siitä, alennetaanko työläisten elintasoa ja kuinka paljon.

Täällä ed. Junnilan tänään käyttämästä puheenvuorosta kävi selville, kuinka teollisuus- ja pankkipääoman edustajat eivät ole tyytyväisiä niihin toimenpiteisiin, joihin suunnitteluneuvosto ja valtiovalta ovat ryhtyneet työnantajien etujen turvaamiseksi, vaan he vaativat vielä lisätoimenpiteitä. Vuosien kuluessa ovat työläiset aktiivisen toimintansa avulla voineet torjua monia hyökkäyksiä ja estää elintasonsa vieläkin suuremman huonontumisen. Tämä on tosiasia siitakin huolimatta, että SAK on jatkuvasti ollut täysin väärillä linjoilla ja koettanut tehdä voitavansa työläisten rauhoittamiseksi, kuten he äsken sanoivat. He ovat väsymättä koettaneet selvittää, kuinka muka heidän suunnitelmansa, perusohjelmat ja muut, tuottavat työläisille paremmat olot. Sanoihan ministeri Sumu, kuinka muka perusohjelman aikaansaaminen tyydyttää työväenliikettä. Siis Sumun mukaan perusohjelman laatiminen on osa työväenliikkeestä, johon Karikoski ja muut kapitalistien edustajat osallistuvat.

Suomen työläiset eivät kannata tällaista politiikkaa, vaan vaativat, että työläisten palkat on heti korotettava todellisia elinkustannuksia vastaavalle tasolle. Pisteotot on lope-

tettava ja indeksijärjestelmä korjattava siten, etteivät työläiset joudu vuosikausia kärsimään nousseista hinnoista. Veroja on alennettava siten, että siitä hyötyvät työläiset, pienviljelijät ja muut työtätekevään väestöön kuuluvat väestökerrokset ja ettei hyöty koidu suuryhtiöille. Kaikille työttömille on järjestettävä työtä kunnollisella palkalla. Erikoisesti on huomiota kiinnitettävä maaseudun pienviljelijöiden ja metsätyöläisten uhanalaiseen asemaan ja taattava heille elinmahdollisuudet kotiseuduillaan. Näin on tehtävä siksi, että työväestön ostokyky lisääntyisi ja että taloudellinen elämä elpyisi. On lopetettava sellainen politiikka, joka yksinomaan pyrkii siihen, että kapitalistien voitot olisivat mahdollisimman suuret. Mutta ennenkuin työläiset voivat saavuttaa nämä tavoitteet, on heidän luotava voimakas yhteisrintama. Ellei myöskin täällä eduskunnassa tiukasti ja yksimielisesti noudateta niitä toivomuksia, jotka työläiset ovat valitsemilleen edustajille antaneet, ei työläisten etujen mukaisia ratkaisuja saada lävitse.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 17,07.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Talousarvion lähetekeskustelu jatkuu:

Ed. E. Leikola: Herra puhemies! Valtion tulo- ja menoarvio on paisunut niin laajaksi, että sitä ei kannata jokaisen kansanedustajan ryhtyä ruotimaan, mutta on siinä kuitenkin joukossa paljon sellaista, joka vaatii yksityiskohtaisempaa käsittelyä, eikä vain tarkoituksella pyrkii jollakin tavalla pääsemään poliittisessa mielessä luodun tekeleen kimp-

puun, vaan todella tarkoituksella antaa valtiovarainvaliokunnalle viitteitä siitä, miten eräitä yksityiskohtia olisi käsiteltävä. Tyydyn tällä kerralla koskettelemaan siis vain suhteellisen pientä yksityiskohtaa, nimittäin sairaalalaitoksen osuutta valtion budjetissa, ja vaikka tämä rahallisesti onkin tällä kertaa suhteellisen vähäinen osa, niin sillä on kuitenkin erittäin laaja ja tärkeä merkitys koko kansantaloudessa, kansanterveydessä.

Sisäasiainministeri jo esitti valittelunsa siitä, että valtioneuvostossa erityisesti lääketieteen opetusta varten suunnitellut sairaalat eivät ole päässeet armoon, ne ovat edelleenkin jääneet erittäin vähälle huolenpidolle huolimatta siitä, että nimenomaan tässä suhteessa on olemassa melkoisen suurta vajausta. Mikä tällaiseen olotilaan on syynä, sitä on ilman muuta vähän vaikea ymmärtää, mutta kun seuraa asioiden kehitystä muutamien vuosien ajalla, sanokaamme ajalla sotien jälkeen, niin huomaa aivan erityisen suuntauksen, erityisen leiman siinä määrärahojen jaossa, joka sairaalalaitokseen on kohdistunut.

On selvää, että sairaita ihmisiä ei voida hoitaa, ellei ole olemassa hoitolaitoksia ja ellei ole olemassa sellaista henkilökuntaa, joka pystyy sairaita ihmisiä hoitamaan. Tässä kiistämättä ensimmäisenä edellytyksenä olisi-kin riittävän ammattihenkilökunnan kasvataminen. Tämä ajatustapa onkin varhempina vuosina ollut vallitsevana, ja niinpä sotien jälkeen välittömästi pyrittiin luomaan edellytyksiä sairaalalaitoksen laajemmalle kehittymiselle, nimenomaan sillä tavoin, että pyrittiin luomaan edellytyksiä sairaanhoitohenkilökunnan kouluttamiseen. Mutta pitkälle eivät joutuneet nämä suunnitelmat, kun jo yleinen puoluepolitiikka pääsi sotkeutumaan tähän itsestään selvältä tuntuvaan asiaan. Kun olosuhteiden pakosta pääkaupunki on kasvanut tietynlaiseen merkitykseen, jota on pidettävä suurempana kuin yleensä tavallisia asutuskeskuksia maassamme, niin tämä oli tietenkin omiaan herättämään suurta kauteutta ympäri maan ja suuret voimat koottiin yhteen, jotta saataisiin pääkaupungin mahdollisuudet tässä suhteessa tehdyksi niin vähäisiksi kuin suinkin.

Kun tarkastellaan eri vuosina menoarvioesityksissä ja hyväksytyissä menoarvioissa niitä summia, joita on myönnetty sairaalalaitokseen, lähinnä niitä summia, joita on myönnetty tämän laitoksen investointeihin, niin

huomataan, että sotien jälkeen aluksi oli pyrkimyksenä, niinkuin sanottu, opetuslaitosten kehittäminen. Mutta hyvin nopeasti tämä suuntaus heitettiin syrjään, jätettiin kesken jo aloitettu työ ja investointi ohjattiin ulkopuolelle opetuskeskusten, lähinnä poliittisten suuntaviivojen mukaan (Vasemmalta: Höpö, höpö!). — Tämä ei ole lainkaan mitään „höpö-höpöä”, se voidaan numerollisesti todistaa. En millään tavalla tässä halua hyökätä minkään erityisen „kuppikunnan” kimppuun, mutta on varmaa, että moni täällä istuvista kansanedustajista on päässyt tänne kansaneduskuntaan tiettyjen sairaalalaitosten investointiajatusten avulla.

Tämä olkoon pienenä esipuheena niihin numerotietoihin, jotka tästä esillä olevasta tulo- ja menoarvioehdotuksesta olen poiminut. Kaiken kaikkiaan hallitus esittää sairaalalaitosta varten investoitavaksi hiukan päälle 200 milj. markkaa tulevana vuonna. Edellisinä vuosina tämä investointi on ollut seuraavan suuruinen: vuonna 1951 898 milj. markkaa, vuonna 1952 1 475 milj. markkaa, vuonna 1953 1 422 milj. markkaa ja tänä vuonna noin 800 milj. markkaa ja tulevalle vuodelle ehdotetaan ainoastaan 210 milj. markkaa. On vaikeata ymmärtää, mikä on aikaansaanut tällaisen äkkisästäväisyyden (Ed. Tuurna: Ymmärtämättömyyttä!). Mutta jos jollakin tavalla tätä ajatusta verrataan siihen kehitykseen, joka sairaalalaitoksen investoinnissa on ollut näkyvissä, niin voidaan ehkä jollakin tavalla tämäkin omituisuus ymmärtää. Viime vuosina, siis neljänä viime vuotena, on investoitu yhteensä noin 4.5 miljardia markkaa ja tällä summalla on rakennettu useita keskussairaaloita lähinnä maaseutukeskuksiin. Kaikki ne eivät ole vielä täysin valmiita, mutta ovat lähes valmiita. Tästä ei ole sanottava mitään pahaa. Päinvastoin on lausuttava kiitos siitä, että maaseutukin on saanut huomattavan osuuden sairaalalaitoksen investoinneista. Mutta jotakin on sanottava siitä, että samanaikaisesti on opetustoimen kehittämisen jäänyt täysin kesken. Kun nämä maaseutukeskukset ovat vähitellen tulleet jo sairaalalaitoksia täyteen, niin silloin ei enää valtion kukkarosta riitä lainkaan tämän alan kehittämiseen.

Mitä tulee erityisesti Helsingin kaupungin asemaan tässä kehityksessä, niin on todettava, että valtion menettely on juuri Helsingin kaupunkia kohtaan ollut lievimminkin sanoen

erittäin merkillistä. Saadakseen täällä Helsingin kaupungissa sairaalalaitoksen opetusolot mahdollisimman hyvälle kannalle valtio turvautui sopimusteitse Helsingin kaupunkiin sillä tavalla, että nämä kaksi taloustekijää päättivät yhteisvoimin rakentaa tänne Helsinkiin kunnolliset opetussairaalat yliopiston tarkoituksia varten. Tästä tehtiin kirjallinen sopimus kesäkuun 9 päivänä 1939 ja allekirjoitettiin se toisaalta Suomen valtion puolesta ja toisaalta Helsingin kaupunginhallituksen puolesta (Ed. Käkälä: Lääkintöhallituksen puolesta!). — Suomen valtion puolesta on tässä asiakirjassa (Ed. Käkälä: Lääkintöhallituksen puolesta! — Ed. Tuurna: No, se on se sama!). — Asiakirjassa mainitaan Suomen valtion puolesta (Ed. Käkälä: Asiakirjassa on lääkintöhallituksen nimet!). Suomen valtion puolesta joka tapauksessa. Sen aikainen hallitus on tehnyt Helsingin kaupungin kanssa sopimuksen (Ed. Käkälä: Vain lääkintöhallitus! — Oikealta: Olkoon nyt niin!). — Minä voisin kyllä ed. Käkälälle esittää tämän asiakirjan. Ehkä minä en tarkkaan osaa lukea sisältä, mutta kyllä tämä näyttää olevan, „Suomen valtion puolesta” tämä asiakirjan allekirjoitus (Ed. Turka: Sano vielä yhden kerran!). Ja tässä asiakirjassa on erittäin mielenkiintoisia kohtia, jotka osoittavat, että Helsingin kaupungin asukkaita ei ilmeisestikään pidetä täysin tasa-arvoisina Suomen kansalaisina (Vasemmalta: Vähän parempina!).

Minä tämän mainintani voin varsin hyvin todistaa. Täällä sanotaan mm. seuraavalla tavalla: „Rakennettavan sairaalan poliklinikalla hoidetaan helsinkiläisten poliklinillisiä tapauksia potilasmäärään nähden rajoituksesta”. Mutta vain sillä ehdolla tämä hoitaminen tapahtuu, että Helsingin kaupunki osallistuu toisella puolella rakennus- ja ylläpitokustannuksiin. Niin kuin ehkä useat arvoisat kansanedustajat tietävät, niin helsinkiläisiä ei yleensä oteta vastaan Helsingin kaupungissa valtion sairaalaan huolimatta siitä, että helsinkiläiset ovat yhtä hyviä kansalaisia kuin muutkin (Oikealta: Parempia!). Tämä sopimus, joka on allekirjoitettu vuonna 1939, on jäänyt suurelta osalta kuolleeksi kirjaimeksi, enkä sanoisi mitään, jos tämän sopimuksen toteutuminen riippuisi eduskunnasta. Onhan niin, että jos eduskunta ei myönnä tarkoitukseen varoja, niin sopimus ei ole toteutettavissa. Mutta ihme-

tellä sopii, että hallitus, joka aikoinaan on tämän valtion puolesta tehdyn sopimuksen hyväksynyt, ei edes yritäkään esittää määrärahoja tämän sopimuksen täyttämiseksi.

Sopimuksessa sanotaan mm., että se on irtisanottavissa aikaisintaan vuonna 2000. Mutta nähtävästi tällä irtisanomisellakaan ei ole mitään merkitystä, koska itse sopimuspaperikin on katsottu suuressa määrin arvottomaksi (Ed. Käkelä: Eduskunta on sanonut, että se on tarkistettava! — Välihuutoja oikealta).

Puhemies (koputtaa): Puhuja jatkaa.

Puhuja: Herra puhemies! Minä lausun tyydytykseni siitä, että hallitus on vihdoin viimein edes kättilöopetusta ajatellut positiivisessa hengessä ja merkinnyt, tosin erittäin vähäisen määrän, 30 milj. mk, tulevan vuoden menoarvioon. Tämä on jonkinlainen oire siitä, että Helsingin kaupunkiinkin voidaan ajatella rakennettavaksi sairaanhoitolaitoksia. Mutta 30 milj. mk on kovin vähäinen summa, jotta sillä päästäisiin paljonkaan alkua pitemmälle.

Edelleen lausun tyydytykseni siitä, että Helsingin yleisen sairaalan henkilökunnan asuntojen rakentaminen on myöskin otettu tulevan vuoden rakennusohjelmaan. Tosin momentille merkitty 30 milj. mk on aivan liian vähäinen summa, jotta sillä saataisiin paljoakaan aikaan. Mutta toivottavasti tulevan vuoden lisämenoarvioissa saadaan tämä määräraha riittävästi kasvatetuksi.

Herra puhemies! Helsingin yleisen sairaalan rakennustoiminnan jatkamista varten on jätetty raha-asia-aloite. On erittäin toivottavaa — ja tämän kohdistan nimenomaan niiden arvoisien kansanedustajien mieleen, jotka ovat jo saaneet toiveensa tyydytetyiksi sairaala-alalla, erikoisesti näitten mieleen haluaisin laskea tämän jätetyn raha-asia-aloitteen läpiviemisen — ja uskoa kuitenkin sopii, että vaikka hallituksessa ei ole ollut riittävästi selkärankaa sopimusten pitämiseen nähden, toivottavaa kuitenkin on, että eduskunta tässä suhteessa tekee voitavansa.

Ed. Heikura: Herra puhemies! Taloudellisten suhdanteiden edullinen kehitys on antanut nykyiselle hallitukselle mahdollisuudet laatia esillä olevan tulo- ja menoarvioesityksen vuodelle 1955 myönteisempien näkymien valossa kuin mitä oli tilanne ja mahdollisuus viime vuonna. Olihan nimenomaan vuoden

1953 syyssuvella vielä maan talouselämän näkymät erittäin synkät, koska ulkomaankaupan vientitulojen määrissä odotettiin kymmeniä miljardeja pienempiä vientikaupan tuloja, mitä edellisenä vuotena. Tästä johtuen odotettiin myöskin liikevaihtoveron ym. verojen ja tullitulojen vähentymistä sekä odotettavan työllisyystilanteen osalta kymmenien miljardien sitomisvelvoitetta työllisyyden hoitamiseen. Kuitenkin vuoden 1953 viimeisen neljänneksen ajalla tapahtunut suotuista muutos aikaansai huomattavan paranemisen taloudellisiin suhdanteisiin, koska puutavaran ja sen jalosteiden kysyntä ja sijoitusmahdollisuudet parantuivat ulkomailla jonkin verran nousevan hintatason mukana ja niin ulkomaankaupan vientitulojen ja vero- ja tullitulojen lisääntyminen laskettuja suuremmiksi oli seurauksena, ja näin voitiin jo kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioon sisällyttää määrärahalisäyksiä eduskunnan myöhemmässä käsittelyvaiheessa. Onkin ollut onneksi, että talouselämän noususuhdanne on vallinnut kuluvanakin vuonna jatkuvasti ja että maan vientiteollisuuden kehittämistoimenpiteet ovat olleet vallitsevia mm. puunjalostusteollisuutemme ym. osalta. Hallitus onkin laskenut maan kokonaistuoton ja kansantulon nousun vuoden 1954 aikana olevan noin 6 % suuremman, mitä se oli vuosi sitten. Niinikään taloudellisen suhdanteen parantamista on ilmentämässä myöskin suurempi työllisyyden vallitseminen kuin se oli v. 1952, koska metsä- ym. lisääntyneet rakennustyöt ovat työllisyyttämme parantaneet.

Tulo- ja menoarvion mukaisesti nykyinen hallitus näyttääkin olettavan, että tämä parempi suhdannekehitys voidaan myös ensi vuoden ajalla säilyttää, joskaan ei kokonaisuudessaan kansantulon nousu edelleen voi olla yhtä vakuuttava, mitä se on ollut kuluvan vuoden aikana. Näin toivotaan, että pakolliset työllisyyden ylläpitomenot voidaan pitää ensi vuoden aikana kohtuudessa ja että työttömyysmäärärahoista osa mahdollisesti voidaan käyttää vapaammin työttömyyskortistoja avaamatta työllisyyden ylläpitämiseksi vapailla työmailla.

On tyydytyksellä todettava, että työttömyyden ylläpitoon on esillä olevassa tulo- ja menoarviossa varattu edelleen suunnilleen sama määräraha, mitä kuluvan vuoden menoarviossa on, ja että sen käytön perustelujen muutos mahdollistaa niiden joustavampaa

käyttöä myöskin työllisyyden ylläpitämiseen vapailla työmailla.

On edelleen tyydytyksellä todettava, että taloudellisten suhdanteitten parantumisen seurauksena on hallitus katsonut voivansa esittää helpotuksia myöskin kansalaisten verorasitukseen, minkä näissä olosuhteissa hallitus on pitänyt tärkeimpänä ja mahdollisena toteuttaa nimenomaan liikevaihtoveron alentamisen tiellä 25 %:lla. Onkin ilmeistä, että nimenomaan liikevaihtoveron alentamisen kautta kaikille etupiireille avautuu edellytykset saada ostamiaan rakennus- ym. kulutus- tarvikkeita halvemmalla ja tasapuolisesti, maaseutu- ja kaupunki- ja teollisuusalueitten väestöjä ajatellen. On vain kysymys siitä, voidaanko käytännössä valvoa riittävän tehokkaasti, että liikevaihtoveron alennuksen aiheuttamat tavaroiden hinta-alennukset käytännössä myös saavat kaikki ostaja- ja kuluttajapiirit niistä ostamistaan tavaroista, joita liikevaihtoveron alennus koskee. Kaupalle ja liike-elämälle lankeaa myöskin melkoinen vastuu tämän toteuttamisessa oikeudenmukaisena. Joka tapauksessa liikevaihtoveron alentamisen toteuttaminen käytännössä luo edellytyksiä myöskin korkean kustannustasomme alenevan suunnan saavuttamiseen, mihin kiitetty vastainen kilpailukykyimme maailman markkinoilla. Kun maamme kustannustason erät maan talousmiehet arvioivat viime vuonna olevan noin 20 % korkeamman kuin muissa Euroopan maissa, niin tämä osoittaa tulevaisuutta ajatellen maamme tuotanto- ja ulkomaan viennillä olevan vissejä vaikeuksia, ellemmme pysty maassamme kustannustasoa järkevästi hoitamaan.

Hallituksen tulo- ja menoarvioesityksessä on tyydytyksellä todettava, että mm. maatalouspääluokan kohdalla valtion määrärahojen lisäys 1 427.2 milj. markan määrällä edelleen edellisen vuoden tulo- ja menoarvion määrärahoista on osoitus valtiotalouden parantuneista mahdollisuuksista. Tästä ym. lisämäärärahoista ja tuesta pääsevät osallisiksi maatalouskoulujemme määrärahat, maanparannusmäärärahat, väkilantojen hintojen alennus, asunto-olojen parannus, maaseudun vesi- ja viemärijohtojen rakentamistoiminta ym.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön määrärahojen lisäys yli 895 milj. markalla antaa mahdollisuudet myöskin saada maanteittemme ja kyläteitten hoitokustannuksiin yhteensä noin 700 milj. markan lisämää-

rärahan ensi vuonna, jota on tyydytyksellä tervehdittävä. On kuitenkin sanottava, että maaseudun ja maatalouden saaman osuuden tulo- ja menoarvion antamasta tuesta pitäisi olla sittenkin mittavampi ja suurempi kuin se myönteisistä piirteistä huolimatta sittenkin on. On nimittäin huomattava, etteivät maatalouden ja maaseudun taloudelliset elinehdot ja näkymät ole viime vuosina olleet lohdullisia, eikä maatalouden kannattavuus niin rusohohteista kuin täällä erät piirit ovat katsoneet olevan. Maatalous on nimittäin vuoden 1949 jälkeen kokenut kaksi melko raskasta hallakautta, joiden aiheuttamat menetykset ovat aiheuttaneet maanviljelijäväestölle yhteensä noin 10 miljardin markan taloudelliset menetykset, mikä lisäksi kohdistui vähävaraisimpaan maatalousväestön osaan Pohjois-Suomessa, Keski-Pohjanmaalla, Pohjois-Satakunnassa, joita hallavahinkoja vain pieneltä osalta yhteiskunta ja valtio on korvannut. Niinikään meillä on maatalous kokenut vuoden 1952 jälkeen kolme epäedullista ja sateista suvea, joiden aiheuttamat satotappiot ja menetykset ovat useita miljardeja. Vuoden 1953 suven poikkeukselliset tulvat aiheuttivat, tosin rajoitetussa osassa maattamme Pohjois-Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla, yli 2 000 maanviljelijälle yli 100 milj. markan satomenetyksen, jota valtiolta ei ole korvannut lainkaan siitä huolimatta, vaikka vähäiset hirvivahingot vuosittain korvataan. Myös tämän suven kohtuuttoman runsaat vesisateet ovat aiheuttaneet runsaasti tulvavahinkoja, eikä niittenkään korvaamisesta näy esitystä täällä tulo- ja menoarvioesityksessä. Minulla on sellainen käsitys, että kun tämän sateisen suven aikana kasvaneen sadon määrä on vihdoin saatu korjatuksi, niin eri alueilla saadaan noin 10—30 % alempi satotulos hehtaarilta kuin viime vuonna. Pohjoisemmalla tulva-alueella on talven rehu- ja heinäsatot laadullisesti huomattavasti heikompaa. Perunan ruttoisuus alentaa sen satomäärää. Ruis ja kevätilja saadaan laadullisesti useilla alueilla heikompaa, ja satomäärätkin hehtaaria kohden ovat heikompia. Näin siis maatalouden ja maaseudun talouselämän vaikeudet lisääntyvät, ja niitä lisäävät edelleen ulkolaisten polttoaineiden lisääntyvä maahantuonti ja pienpuun menekien vaikeutuminen.

Olisi toivonut, että maaseudun elinehdot olisivat saaneet osakseen suurempaa huo-

miota, mitä tulo- ja menoarviossa on osoitettu. Erikoisesti olisi vesiperäisten maitten peruskuivauksiin saatava suuremmat määrärahat, sillä tätä odottavat, paitsi maaseudun työllisyyden ylläpito, myös uusiutuvat tulvavahingot ja niitten lieventämistoimenpiteet Pohjois-Satakunnassa, Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla jne., samoin ne viime vuosien halla-aikojen menetykset, joihin edellä on viitattu. Myös vesiperäisten maiden kuivatussuunnitelmien aikaansaamista varten olisi pitänyt tulo- ja menoarviossa osoittaa suurempia määrärahoja teknillisen insinööri-työvoiman lisäämiseen ja palkkaamiseen maanviljelys-insinööripiireissä, koska myös täällä on työvoiman puutetta.

Edelleen vesiperäisten metsämaitten kuivattamismäärärahoihin olisi pitänyt sisällyttää suurempia määrärahoja kuin metsänparannuslakimme rajoitetut säännökset edellyttävät. Olivathan sota- ja sen jälkeisinä vuosina metsänparannus- ja metsänkuivatus-työmme minimaalisen pienet, ehkä vain $\frac{1}{4}$ ennen sotaa vallinneesta työsuorituksesta. Nyt olisi taloudellisesti parantuneitten suhdanteitten aikana muistettava enemmän niitä useita miljoonia hehtaareja vesiperäisiä metsämaitamme, jotka odottavat kuivatus- ja ojitustöitä ja jotka luovat peruskuivatettuina vankan perustuksen metsätalouden vastaiselle merkitykselle kansantaloudessamme ja elinkeinoelämässämme. Siis vesiperäisten maa- ja metsämaitten kuivattamisen tehostamiseen toivon hallituksen vaikuttavan niiden työllisyysmäärärahojen käytössä, joita menoarviossa on työttömyysmenoina esitetty. Maaseudun työvoiman käyttö näillä aloilla siis on kansantaloudellisesti puollettavissa, koska kuivatusalueet tulevaisuuteenkin nähden voivat helpottaa maaseudun väestön yhteisiä elinehtoja.

Myös maaseudun liikennealojen kehittämis-työssä olisi odottanut suurempia tienparannusmäärärahoja kuin on esitetty. Uusia maanteitä rakentamalla syrjäisille seuduille voitaisiin metsiemme antimet taloudellisesti käyttää kansantalouden parhaaksi. On tyydytyksellä todettava, että pika- ja valtateitten rakennustöitä saatettiin viime vuonna käyntiin melkoisesti eri puolilla maata, mutta sen seuraamuksena tätä edellisen hallituksen huomio ei kiintynyt syrjäseutujen maanteiden rakennukseen ja tienparannustöihin. Pohjois-Satakunnassa, esimerkin mainitak-

seni, vuonna 1953 saatiin parikymmentä miljoonaa markkaa Kihniön, Karvian sekä Ikaalisten ja Karvian kuntien välisen yhdystien rakentamiseen, mutta pikatien hankkeen tehokkaampi käyntiinpano ja valtatieiden rakennukset ovat jättäneet unhoon nämä syrjäpitäjien yhdystierakennukset. Toivonkin, että tämä hallitus, ainakin työttömyysmäärärahoja käyttäessään, huomioisi tämänlaatuisia maantierakennushankkeita eri puolilla maata.

Maaseudun asunto-olojen parantamistoimenpiteet olisivat vaatineet suurempia määrärahoja asutusrahastoon, sillä maaseudun rakennustoiminta ja asuntotuotanto saa nykyisin vain $\frac{1}{3}$ siitä, mitä kaupunki- ja teollisuusseutujen asuntotuotanto Aravan kautta saa. Kun lainauskorko maaseudulla on kolme kertaa korkeampi, niin maaseutu ja sen rakentajat on saatettu epäedullisempaan asemaan. Tässäkin toivoisi oikeudenmukaisempia käytännöllisiä toimenpiteitä nykyiseltä hallitukselta ja myös valtiovarainvaliokunnalta, joka näitä asioita joutuu käsittelemään.

Meillä olisi paljon muitakin maakunnallisia kysymyksiä, joita hallitus ei ole riittävästi huomioinut tulo- ja menoarvioesityksessä, mutta niitten yksityiskohtaiseen esille tuomiseen ei riitä aikaa. Lausun vain toivomuksen, että sikäli kuin eduskunnan raha-asia-aloitteissa tuodaan esille perusteltuja maakunnallisia esityksiä perkaushankkeista, tulvavahinkojen korvauksista, maatalous- ja pienviljelijäkoulujen rakennustoiminnan tukemisesta, valtiovarainvaliokunta ja nykyinen hallitus tukisi sellaisia toimenpiteitä, joita kohtuus ja oikeussyillä voidaan puolttaa.

Ed. Niiranen: Herra puhemies! Tulo- ja menoarvioehdotuksen eri pääluokille sijoitetut armeijamenojen lisäysehdotukset kohoa- vat yli 3 miljardin markan. Suurin on ehdotus yli 2 miljardin markan sijoittamiseksi armeijan perushankintoihin. Vuoteen 1951 verraten on vastaavien menojen lisäys lähes 6 miljardia markkaa. Erityisesti perushankintojen rahoituksen aloittamista tarkoittavan ehdotuksen johdosta on syytä viitata eräisiin ehdotusta edeltäneisiin vaatimuksiin ja toimenpiteisiin.

Tämän asehankintaohjelman suunnitelmat ovat lähtöisin armeijan pääesikunnasta. Niiden toteuttamisvaatimus esitettiin eduskunnalle syksyllä 1951 kokoomuspuolueen puo-

luesihteeri Honkalan johdolla tehdyssä aloitteessa. Sen perusteluissa valitettiin, että nimenomaan „sotamateriaalihankintaa ei ole voitu suorittaa.” Ehdotus päättyi toivomukseen perushankintaohjelman aikaansaamisesta ja rahoittamisesta 7 vuoden aikana 106 miljardilla markalla „sotavarustuksen” hankkimiseksi, kuten aloitteen perusteluissa sanotaan. Kokoomukselaisten kansanedustajien ohella sen puolesta äänesti osa maalaisliittolaisia ja sosialidemokraattisiaakin edustajia, tullen se kuitenkin eduskunnassa hylätyksi. Rinnan tämän vaatimuksen kanssa alettiin sodanaikaisen, suojeluskuntien olemassaoloa edellyttävän lain nojalla väestönsuojelun nimellä järjestää täydellisiä sotilaallisia yksiköjä armeijan ulkopuolelle. Selvästi rauhan-sopimuksen vastaisena joutui hallitus keskeyttämään puuhan, mutta sitä on eri naamioiden edelleenkin puolisalaisena jatkettu. Kokoomuspuolueen sanomalehdet ovat nyttemmin kohottaneet vaatimuksen puuhan virallistamisesta aloitetulla pohjalla. Sen tuloksena olemme saaneet sisäasiainministeriön määräyksen väestösuojien rakentamisesta asuintaloihin. Edellä mainitut lehdet ovat tämän johdosta tuoneet julki ilonsa turvallisuuden tunteen ja suojan tuojana atomipommi- ja vetypommiuhkaa vastaan!

Kokoomuspuolueen ja sen myötäeläjien inspiroimana on tapahtunut myöskin reserviupseeriliiton toiminnan uudelleen järjestely ja aktivisointi. Sen apuelimeksi on perustettu reserviupseerien liitto. Reserviupseeriliitto on „Lapuan vuosina” perustettu suoriuttamaan Neuvostoliiton-vastaisen sodan valmistelutehtäviä (Ed. Seppälä: Jaa-ha!). Sen toiminnan rahalliset ja henkiset johtajat edelleen ovat suurpankeissa, sotasyllisissä ja asekatkijöissä. Liiton käytetyintä „henkistä” voimaa ja sen laatua kuvastavat mm. sotasyllisinä tuomittujen nimet Linkomies, Tanner ja Kukkonen samoin kuin vehkeilevien kenraalien Heinrichs, Oesch, Airo ja Talvela. Näiden järjestöjen johdossa olevien pyrkimyksiä kuvastavana on mm. kenraali Heinrichs eräässä puheessaan todennut reserviupseerien olleen viime vuosina „hiljaisessa jatkosodassa”. Joskaan hän ajatuksellaan ei voi ilmaista koko reserviupseeriston asennoitumista, paljastaa se kuitenkin armeijan ja poliittisen elämän johdossa olevien määrättyjen piirien toiveet ja pyrkimykset. Tälle perustalle pohjautuvan myrkykylvön ohella kysymyksessä olevat järjestöt harjoittavat

myös avointa toimintaa sotilaallisen opastuksen ja koulutuksen antamiseksi armeijan ulkopuolisille henkilöille. Ovatpa toimintavälineinä jopa konepistoolitkin, kuten äskeisissä maan käsittävissä ampumakilpailuissa. Samoista piireistä lähtöisin olevien suunnitelmien ja vaatimusten mukaisesti on maassamme toteutettu myöskin armeijan uudelleen organisointi. Siten on luotu rauhansopimuksen määräyksen ylittävä, koko reservistömme vahvuista armeijaa johtamaan kykenevä runko-organisatio.

Kaikkien edellä mainittujen toimenpiteiden edelleen kehittämiseksi on vaadittu ja aikaansaatu kertausharjoitusten järjestäminen. Täten on toteutettu hiljaisen jatkosodan kävijöiden suunnitelma: heidän tarkoituksperiensä edistämistä palvelevan armeijan ja sen liepeille rakentuvien puuhien perusjärjestely. Tarvitaan vain enemmän aseita! Tätä varten jo kaukonäköisesti tehtiin kolme vuotta sitten eduskunta-aloitekin, ja kun toiminta edistyy, tarvitaan myös liittolaisia! Tätäkään ei ole unohdettu. „Pieni valtio ei voi olla suurten voimaryhmittymien ulkopuolella”, kuuluu huuto johdettuna käytännölliseen johtopäätökseen vaatimuksella maamme liittämistä „pohjoismaisen neuvoston” kautta „läntiseen voimaryhmään”. Kun tulokset eivät ole kyllin nopeita, on asiaa koetettu auttaa sotilaallisten tietojen luovuttamisella sinne, kuten eräässä eduskunnan oikeusasiamiehelle jätetyssä kantelussa mainitaan. „Hiljaiseen jatkosotahenkeen” perustuvat ja USA:n johtamien liittoutumien pyrkimykset ja toiminnat suuntautuvat täten yhteen.

„Suomea vastaan hyökkäys voi tulla vain länneestä”, kuuluu ulkoministerin varoitus edellä mainitun toiminnan ja pyrkimysten liikaa innoittamille. Tie rauhan turvaamiseen on mitä arvovaltaisimmalla tavalla jälleen julkituotu neuvostoliittolais-suomalaisessa tiedonannossa 17 päivältä heinäkuuta 1954. Siinä sanotaan: „Neuvostoliiton hallitus ja Suomen hallitus toimien 6 päivänä huhtikuuta 1948 solmitun ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen hengessä ja haluten antaa panoksensa rauhan ja kansojen turvallisuuden takaamiselle ilmituovat pyrkimyksensä edistää kaikin keinoin kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä sopusoinnussa Yhdistyneiden Kansakuntien järjestön periaatteiden kanssa.” Mitkä ovat hallituksen käytännölliset johtopäätökset tästä? Armeijan sisällä ja sen liepeillä tapah-

tuvaan, „Suomea vastaan” hyökkäystä valmis-
televien kansain liittoutumaan pyrkivien veh-
keilyn, jopa vakoilun jatkamisen edelleen
salliminen; rauhansopimuksen 18 artiklan
selvien määräysten sekä ystävyys-, yhteistyö-
ja avunantosopimuksen ja edellä mainitun
lausunnon hengen ja pyrkimysten vastainen
ehdotus miljardien myöntämisestä asehan-
kintoihin; kokoomukselaisen sotapuolueen ja
sen asekätkentäpureiden vaatimuksiin suos-
tumisen ehdottaminen ja siten heidän vehkei-
lyjensä edelleen auttaminen; kilpavarustelun
vaaralliselle tielle siirtyminen. Herrat! Tä-
mäkö on panoksenne rauhan ja kansojen tur-
vallisuuden takaamiselle, jota muutama kuu-
kausi sitten vannoitte teoilla suorittavanne?
Ennenkuin jatkatte, etteköhän pysähdy ja
ajattele pelinne seurauksia? Kansamme ko-
kemukset tässä suhteessa eivät ole vielä ko-
vinkaan vanhoja.

Ed. Pasanen ym. ovat täällä jälleen julis-
taneet, että „Suomi velvollisuuksilleen uskol-
lisena” jne. suorittaa nyt ehdotettua aseva-
rustelua. En tiedä, miten on ed. Pasasen
uskollisuuden laita, mutta epäillä sitä sopii
sotasyyllisten asekkaiden ja muiden veh-
keilijöiden kohdalla, jotka julistavat jatka-
vansa „hiljaista jatkosotaa”. Tunnettua on,
että porvarilliset sananselittäjät ovat ennen
näitä päiviä osanneet taidon sanojensa kau-
niisti asettamisessa samanaikaisesti puuhaten
tai sallien puuhattavan muuta. Nämä seikat
tietäen ei voi välttyä vaikutelmalta, että siltä
taholta tulevat vannomiset sopimustemme
täyttämistä sisältävät liian paljon hyvää
ollakseen totta. Nämä piirithän puuhaavat
edellä mainituin ja monin muin tavoin juuri
niitä sopimuksia vastaan, joiden täyttämisen
nimeen täällä vannotaan.

Kun ministeri Sukselainen hallituksen ni-
missä puolusteli kysymyksessä olevaa määrä-
rahaehdotusta samoin perustein, aiheuttaa se
hänelle ja hallitukselle tiedustelun: mitä on
tehty edellä osoitetun tapaisten armeijan si-
sällä ja sen liepeillä tapahtuvan, jatkosotahen-
keen nojaavan kasvatustyön ja puuhien estä-
miseksi, sekä: katsooko hallitus ehdotuksel-
laan noudattavansa ystävyys-, yhteistyö- ja
avunantosopimuksen 3 artiklan samoin kuin
neuvostoliittolais-suomalaisen julkilausuman
sisältöä ja henkeä?

Ed. E. Nurminen: Herra puhemies!
Valtion talousarvio on aina mielenkiintoinen

asiakirja. Sitä selaillessa tuntee vissiä mie-
lenkiintoa ensinnäkin sen yleissisältöön, onko
se ns. kansanbudjetti vai suosiiko se kansan
yhteisille tarpeille kaukaisempia tarkoituseriä.
Yleisvaikutuksena on sanottava, että nyt
esilläoleva talousarvio on edeltäjänsä ilah-
duttavasti myönteisempi. Monet edellisessä
budjettiesityksessä häikäilemättömästi ja il-
man asiantuntemusta poispyyhityt määrära-
hat on pelastettu takaisin. Kansan kulttuuri-
tarpeet ja sosiaalinen turvallisuus on otettu
huomioon asiallisemmin kuin vuosi sitten.
Terveysten- ja sairaanhoidon tarpeet niin-
ikään ovat saaneet jonkin verran huomiota,
joskin nimenomaan sairaalat ovat jääneet
lapsipuolen asemaan. Ei voidakaan välttyä
esittämästä painavaakin arvostelua muuta-
mien yksityiskohtien suhteen talousarvioesi-
tyksessä. Eräät määrärahat ovat typistetyt
liian pieniksi, jolloin voidaan edellyttää ni-
iden merkityksen jäävän tarkoituksettomaksi,
ja useita välttämättömäksi katsottavia tar-
peita on jätetty kokonaan talousarvion ulko-
puolelle.

Puuttumatta tässä yhteydessä muuhun
kuin nimenomaan joidenkin yksityiskohtien
esille tuomiseen, jotka mielestäni olisi valtio-
varainvaliokunnassa pyrittävä korjaamaan,
on ensiksi mainittava sellaisesta sosiaaliselle
linjalle kuuluvasta asiasta kuin on varattomien
perheenäitien ja lasten lomauttamistoiminta.
Eräät naisjärjestöt ovat ylläpitäneet jo yli
20 vuotta omine varoineen rasittuneita ja va-
rattomia perheenäitejä sekä lapsia varten
lomakoteja, johon toimintaan on saatu valtion
tukea ainoastaan hoitopäivämaksujen osalta
 $\frac{2}{3}$ kustannuksista eli 200 markkaa päivää ja
henkilöä kohden, joka on varsin riittämätön.
Kiinteistöjen hankinta ja ylläpito, niiden
korjaukset ja muut kiinteistöjä rasittavat kul-
lut on täytynyt hankkia pääasiassa lainoitus-
teitse. Vuosittaiset lainojen lyhennykset ja
korot muodostuvat näin ollen kohtuuttoman
raskaaksi taakaksi, kun vapaaehtoisia tietä
tapahtuvan toiminnan järjestely jo muuten-
kin vaatii ei vain varoja jokapäiväisiä kulu-
tusmenoja varten, vaan sangen paljon huolta
ja käytännöllistä työtäkin. Olisikin kohtuul-
lista, että valtio edes halpakorkoisin lainoin
tulisi mukaan tähän toimintaan, koskapa sitä
ei vielä toistaiseksi ole voitu lakisääteisesti
hoitaa.

Vuonna 1954 lomautettiin näissä äsken
mainitsemisiani 19 eri lomakodissa eri puo-

lilla maata yhteensä 1 296 äitiä, jotka kaikki olivat vapaalla paikalla ja taatusti eivät olisi varattomuutensa vuoksi voineet kustantaa itselleen ensimmäistäkään lomaa elämänsä aikana maksullisissa lomanviettopaikoissa. Tällöin tuli hoitopäivien luvuksi yhteensä 13 819 päivää. Lapsia lomautettiin niinikään samoin perustein kaikkiaan 1 210, joista alle kouluikäni oli yli 800. Eivät ole suuren suuret hoitopäivämaksuihinkaan myönnetty varat. Asetus edellyttää niiden käytön suhteen, kuten jo äsken mainitsin, että saajan on pantava $\frac{1}{3}$ hoitopäivämeneihin valtion tuen lisäksi. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että järjestöjen panoksen täytyy olla paljon suurempi, että edes kohtuulliseksi katsottava ja riittävä ruoanpito on mahdollinen näissä lomakodeissa. Olisi oikeudenmukaista ja yhteiskunnan siveellisiin velvollisuuksiin täysin kuuluvaa, että edellä mainitsemani epäkohta korjattaisiin ja että valiokunta merkitsisi tähän tarkoitukseen raha-asia-aloitteessa esitetyn määräsunnan.

Eräs epäkohta ilmenee myöskin budjetissa opetusministeriön päälukokan kohdalla, johon pyydän kiinnittämään huomiota. Kouluhallituksen taholta on jätetty aikoinaan valtiovarainministeriön järjestelyosastolle esitys, jossa ehdotetaan perustettavaksi kouluruokailun tarkastajan virka kouluhallitukseen. Tätä tarkoitettavaa määrärahaa ei nyt kuitenkaan talousarviossa löydy. Sen jälkeen kun vuonna 1943 säädettiin pakollisesta kouluateriaasta kansakoulussa, on koulukeittolaitoiminta maassamme vilkastunut huomattavasti, ja tätä nykyä voidaan laskea, että kansakoulun oppilaiden ateriat maksavat valtiolle ja kunnille suunnilleen 1.5 miljardia markkaa vuodessa. Myös oppikouluissa on koulukeittolaitoimintaa yhä laajemmalla mitalla. Samoin on varsinkin kansakouluissa ja kansanopistoissa runsaasti sekä myös jonkin verran oppikouluissa oppilasasuntoloita. Tätä oppilaiden terveyden ja kuntoisuuden ylläpidon kannalta varsin tärkeätä toimialaa varten ei ole olemassa toistaiseksi yhtenäistä asiantuntevaa johtoa, mistä on seurauksena, että varsinkin koulukeittolat monesti eivät vastaa niille asetettavia vaatimuksia. Myöskin FAO:n neuvottelukunnan ravitsemusjaoston taholta on kiinnitetty huomiota kouluruokailun puutteisiin. Samoin on valtioneuvoston jokin aika takaperin asettaman ravitsemustoimikunnan keskuudessa pohdittu samaa

asiaa ja päädytty samoin myöskin toteamukseen, että kouluruokailun terveellisyydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta ei tosiasiallisesti kukaan viranomainen huolehdi eikä sillä ole tarkkailua eikä ohjausta. Löytyy lukuisasti esimerkkejä eri puolilta maata, jotka puhuvat tarkkailun ja valvonnan puolesta, eikä vähiten liene kiinnostusta tämän 1.5 miljardia markkaa vaativan suuren taloudellisen toiminnan ekonomisesti tarkoituksenmukaiseen puoleen. Mikäli tiedot ovat oikeita, on keskusteluissa tämän asian yhteydessä huomautettu, että tämä asia kuuluisi lähinnä kunnille. Mutta kuntien osuus rahoituksessa jää vain $\frac{1}{3}$:ksi, kun valtion panos on tässä tapauksessa rahallisesti laskien noin 1 miljardi markkaa. Tällaisten rahamäärien käytön valvonta pitäisi ilman muuta olla selvä asia. Toisaalta on ymmärrettävissä, että yksi virkailija ei tässä asiassa koko maa huomioon ottaen voi varsinaista tarkkailua suorittaa, mutta silläkkin on jo merkitystä, että on olemassa yhtenäiset suunnitelmat ja johto sekä kokonaiskäsitely esim. ravitsemuksellisesta sekä taloudellisesta puolesta koulukeittolaitoiminnassa. Kouluruokailukustannuksissa saatetaan nimittäin kahden toisiinsa verrattavissa olevan kunnan menot oppilasta ja päivää kohden erota jopa 16 markalla. Pyydänkin valiokunnan kiinnittämään huomiota tähän unohdettuun, mutta ensiarvoisen tärkeään asiaan, sillä nyt ei ole kysymys suinkaan suuresta rahasummasta tällaisen viran perustamisessa, vaan ehdotus tietää hiukan yli 500 000 markan menoerää valtiolle, siis puoli miljoonaa markkaa, joka ei suinkaan ole paljon yhden miljardin markan suuruisen menoerän ohjausta ja suunnittelua varten.

Tulemme sitten niihin surullisiin sairaalamäärärahoihin. Kuopion keskussairaalan rakennustyöt ovat lainmukaisesta ajasta jo aika pahasti jäljessä. Kuitenkin esitetään talousarvioon vain vaatimaton 75 milj. markan määräraha rakennustöitä varten. Rakennustyöt voidaan aloittaa suunnittelutöiden ja piirustusten valmistuttua saamani tiedon mukaan jo vaikka tämän kuukauden aikana. Kun nyt urakkatarjoukset voidaan pyytää täydellisten piirustusten ja suunnitelmien avulla, tulevat urakkatarjoukset olemaan täsmällisiä ja mahdollisuudet väärinkäsityksiin ja tulkintoihin pienenevät. Mikäli koko sairaalakompleksi voidaan rakentaa samanaikaisesti kokonaisurakkana, tulee rakentaminen

rakennuttajalle erittäin taloudelliseksi ja rakennusaika mahdollisimman lyhyeksi. On kuitenkin melko vaikeata ja uhkarohkeatakin lähteä alkuun näin pienellä pääomalla, mistä nyt on talousarviossa kysymys. Siitä huolimatta että Kuopion seudut ovat vaikeimpia työttömyysalueita, jolloin työllisyysnäkökohdatkin puolustavat rakennustöiden aikaansaamista, ei talousarviota laadittaessa ole tarpeeksi huomioitu näitäkään seikkoja. On välttämätöntä, että sairaalan rakennustoimikunnalle annetaan suuremmat toimintamahdollisuudet ja ennen kaikkea varmuus, että työt voivat jatkua ensi vuoden ajan keskeytymättä, ja siksi pitäisi ehdottomasti saada määräraha tarkoituksenmukaisemmaksi.

Huomiota ansaitsee myöskin Iisalmen postitaloasia, joka sekin on kokonaan unohtunut budjetin laatijoilta. Paitsi sitä, että Iisalmen postin nykyinen toimitalo on sitä käyttävälle suurelle yleisölle varsin ahdas ja epäkäytännöllinen, on uuden postitalon rakentamisen tarpeellisuutta tähdentämässä myöskin se, että postin virkamieskunta joutuu jokapäiväistä vastuunalaista, suurta tarkkuutta ja huolellisuutta vaativaa sekä tärkeää yhteiskunnallista työtään suorittamaan huutavan puutteellisissa ja epäterveellisissä olosuhteissa. Jatkuvasti kasvavan postiliikenteen paineen alla ovat nämä olosuhteet vuosi vuodelta käyneet yhä kaaosmaiseimmiksi. Epäterveellisiä työolosuhteita todistaa posti- ja lennätinlaitoksen ylilääkärin ja Iisalmen kaupungin ammattientarkastajan asiasta antamien lausuntojen lisäksi henkilökunnan keskuudessa vallinnut keuhkotuberkuloosi, jonka uhrina konttorin henkilökunnasta mm. kuusi henkilöä on sodan jälkeisten vuosien kuluessa joutunut sairaalaan. Sairauksista on yksi johtanut kuolemaan ja toiset asianmukaiseen sairaalahoitoon. Tuorein ja erittäin vakava tällainen tapaus on kestänyt jo yli vuoden. On mainittava, että muuan työhuoneista on pimeä, ilman ikkunoita ja ilman tuuletusmahdollisuutta. Ei liene tarpeetonta myöskään tähdentää, että postilaitoksen omistama miljooniin nouseva autokalusto joudutaan säilyttämään ympäri vuoden taivasalla, koska sille ei voida osoittaa tarpeellista suojaa.

Tämän jälkeen olisi annettava vähän kiitostakin, ja kiitosmaininnan ansaitsee määrärahan palauttaminen talousarvioon vapaaeh-

toisen alkoholistihuollon, lähinnä yksityisluontoisten huoltokotien avustamiseksi. Vuonna 1953 oli sanottu määräraha 4 milj. markkaa ja, kuten sain kuulla, pelkän väärinkäsityksen vuoksi on nyt esillä olevasta talousarvioehdotuksesta pudonnut pois yksi miljoona siitä, mitä alunperin oli tarkoitettu esittää. Se olisikin valiokunnan korjattava ja palautettava momentille tämä yksi miljoona takaisin. Alkoholistihuolto on yksi sosiaalisen huoltomme kenties epäkiitollisimpia, mutta sitäkin tärkeämpiä huoltomuotoja. Se on välttämätön alkoholismin uhrien itsensä takia, mutta sanoisin, että se on ehkä ainakin yhtä tärkeä, ellei tärkeämpi heidän perheidensä takia. Huoltokodissa määrääjän oleva mies on turvassa ja kotiväki saa olla sen ajan edes hänen suhteensa huoleton. Myöskin vaimo ja lapset saavat tällöin rauhallisemman kotielämän mahdollisuuden, jota ei suinkaan voida heiltä kadehtia. Yksityisluontoisia huoltokoteja, jotka ottavat vastaan vapaaehtoisia alkoholisteja, on meillä nyt kaikkiaan neljä, sillä yksi jouduttiin perustamaan viime vuoden lopulla, koska pyrkijöitä on runsaasti enemmän kuin mitä niitä entisiin huoltokoteihin voidaan sijoittaa. Viimeksi perustettu koti saatiin aikaan yksityisen luoton avulla, ja niin ollen asianomainen yhdistys on hankalassa taloudellisessa tilanteessa. Kun huoltokotien lukumääräkin on lisääntynyt entisestään, puhuu tämäkin sen puolesta, että määrärahaa olisi syytä lisätä.

Pyydänkin valiokuntaa sekä aikanaan myös eduskuntaa suhtautumaan myönteisesti edellä esittämiini asioihin sekä niitä koskeviin rahasia-aloitteisiin käsitellessään ensi vuoden talousarviota.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Maatalouspolitiikan ajankohtainen pulmakysymys on ehdottomasti vähänpuoleisesti maata käyttöönsä saaneen talonpoikaisväestön eli toisin sanoen talonpoikaisväestömme suuren enemmistön elinehtojen turvaaminen nyt ja tulevaisuudessa. Ensi kädessä tämän pulman selvittämiseksi pitäisi maanomistusoloja radikaalisesti uudelleen järjestellä vähämaisten ja, käyttäkseni alajärveläistä sanontaa, ns. „reppumiesten” etuja tyydyttävällä tavalla sekä samalla talonpoikaiston valitseman, olosuhteisiimme parhaiten soveltuvan karjataloustuotannon suosimisen ja edistämisen tiellä.

Valtakunnan virallinen maatalouspolitiikka ei ole kuitenkaan näitä tehtäviä ja päämääriä hyväksynyt. Päinvastoin se on kallistunut kokoomuspuolueen tyrkyttämiin asutustoiminnan lopettamiseen ja leipäviljatuotannon suosimiseen. Äskettäin valmistunut suunnitteluneuvoston rakentama talouspoliittinen perusohjelma ja nyt käsiteltävän hallituksen talousarvioesityksen maatalousbudjetti luonnehtivat parhaiten virallisen maatalouspolitiikkamme suuntaa. En tahdo väittää, että talousarvio sisältäisi kaikki suunnitteluneuvoston kirjoittamat Sven Dufvamaiset ohjeet, joiden olemus on lyhyesti luonnehdittu sanomalla „päin mäntyyn aina vaan”. Mutta selvä sukulaissuhde suunnitteluneuvoston esittämän perusohjelman ja hallituksen budjettiesityksen välillä on kiistaton, sen osoittaa asian lähempi tarkastelu.

Propagandakeinoin ja hintapolitiittisin toimenpitein vuodesta 1948 lähtien tavoiteltu leipäviljaomavaraisuus on suunnitteluneuvostolla ohjelmassaan maatalouden tuotantosuunnassa johtavana päämääränä. Tämän saavuttamiseksi suositellaan varsin moniaita toimenpiteitä leipäviljatuotannon kannattavuussuhteen lisäämiseksi maataloustuotannossa. Tällaisista toimenpiteistä mainittakoon eräitä. Maidon meijereihin kuljetusavustusten lopettamista esitetään. Lehmien ja meijeriin vietävän maidon erikoisverolle asettamista niinkään esitetään karjataloustuotteiden markkinoimisrahaston ylösrakentamiseksi. Suunnitteluneuvostolla ei näy myöskään olevan asiallisesti mitään sitä vastaan, vaikka hallituksen pöydällä oleva uusi viljan hintojen korottamisvaatimus hyväksyttäisiin. Hallituksen esitykset maatalouspääluokalla myötäilevät varsin pitkälle näitä ohjeita. Pienviljelijäin AIV-rehun valmistusmahdollisuuksien tukemiseen ei näy siellä markkaakaan. Järjestelyt, joita on suoritettu karjatalouden vaatimattomissa tukimäärärahoissa, ennakoivat ilmeistä meijerikuljetusmaksujen lopettamista. Pienviljelijäin maatalouskonehankintojen avustamiseen on varattu vaatimaton 54 milj. mk, vaikka todellinen tarve olisi moninkertainen. Leipäviljatuotannon lisäämissuuntauksen, jota itsepäisesti talonpoikaistolle tyrkytetään, on talonpoikaisto jo punninnut ja kevyeksi havainnut. Esim. Keski-Suomen Maanviljelysseuran Vuosikirjasta 1953 näkyy eittämättä, mikä sopii talonpojalle. Maanviljelysseuran toimialueella

96 kirjanpitotilaa, joiden keskipeltopinta-ala on vähän yli 15 ha, saa peltohehtaarin, antamasta keskimääräisestä rahatulostaan karjatalouden tietä 83.9 %. Sen sijaan viljatalous antaa rahatuloja vain 11.2 %. Kun tämä tapahtuu näin tuoreessa puussa eli viljelysedellytyksiltään näinkin kookkailla tiloilla, niin kuinka silloin onkaan laita niiden tilojen kohdalla, joiden peltoala on pienempi? Onhan viimeisen maatalouslaskennan mukaan maassamme yli 10 % tiloista alle 10 peltohehtaarin viljelmiä, vastaavan luvun Keski-Suomessa kohotessa yli 82 %:n.

Näin ollen voimme todeta, että leipäviljapoliitikkojen edustama suuntaus on jyrkässä ristiriidassa maamme talonpoikaissäestön valtavan enemmistön etujen kanssa. Ristiriidassa se on luonnollisesti myöskin koko työläiskansan etujen kanssa. Onhan maamme ja Neuvostoliiton kauppasopimuksilla turvattu puuttuvan leipäviljan saanti maahamme edullisin hinnoin. Nykyäänkin tuodaan maahamme Neuvostoliitosta taatusti hyvää ruista alle 13 mk kilo, kun sen sijaan kotimaisen viljan, jonka laatu on hyvin riippuvainen ilmoista ja Jumalasta, tuottajahinta hiipii jo neljännelle kymppille kilolta. Ristiriidassa tämä suuntaus on myöskin maamme rauhanomaisen kansantalouden rakentamisen päämäärien kanssa, koska eräänä ja pääasiallisena leipäviljaomavaraisuusvouhkailun kannustimena ovat laskelmat, että maamme ja Neuvostoliiton kauppavaihto joskus tyrehdytetään.

Käsitellessään asutustoimintaa leimaa suunnitteluneuvosto maanhankintalain toteuttamisen järkipärisen maatalouden kehittämisen jarruksi. Tältä pohjalta se esittelee asutustoiminnan tulevat tehtävät. Maassamme kuuluu olevan tällä hetkellä 5 914 maanhankintalain mukaan tilansajiksi kelpuutettua, joille ei ole tilaa vielä annettu. Suunnitteluneuvosto kehoittaa kiireesti asettamaan tenttiin nämä tiloita jääneet. Heille on tarjottava tällä hetkellä tähteinä olevia 4 231 tilaa ja tällä tavalla heidät on poistettava maansaantiin oikeutettujen kirjoista. Mitä tämän jälkeen asutustoiminnassa tulee tehdä, se sanotaan harvinaisen selkeästi ja avomielisesti ohjelmaluonnoksen sivulla 27: Vuoden 1955 alkuun mennessä siirrytään normaaliajan asutustoimintaan ja silloin ohjelmaluonnoksen mukaan „uusia asunto- ja asuntoviljelystiloja perustetaan vain sinne,

missä tilojen harjoittajilla on mahdollisuus hankkia pääasiallinen toimeentulo tilan sijaitsemispaikkakunnalla olevasta vakituiseksi katsottavasta ansiotyöstä". Tämän ohjelmakohdan jälkeen herää kysymys, mihin suunnitteluneuvoston ohjelmasta ovat joutuneet uudet viljelystilat. Eikö sellaisia aiota enää tehdä? Kyllä niitä ohjelman mukaan tehdään, mutta teko tapahtuu vanhojen, liian pienien tilojen yhdistämisen kautta. Näin nimenomaan siitä syystä, koska ohjelmassa esitetyt tuotannolliset tavoitteet katsotaan mahdolliseksi saavuttaa nykyiselläkin peltoalalla.

Mahtaakohan näillä ohjelmakohdilla olla jotakin tekemistä sen kanssa, että uudis-, laidun- ja kivenraivausmäärärahoja esitetään talousarvioon vain 660 milj. mk, vaikka vuoden 1953 tilinpäätös osoittaa niitä tarvittun viime vuonna 1 008 milj. mk.

Suositellessaan samaan aikaan uusien elinkelvottomien tilojen tekoa ja vanhojen elinkelvottomien tilojen yhdistämistä ovat ohjelman tekijät saman tien esittäneet eräänlaisen yhteiskunnallistaloudellisen arvion elinkelvottomien tilojen eduista nykyisissä olosuhteissa. Määritelmä kuuluu seuraavasti: „Pienviljelyksellä on taloudellisessa mielessä se etu, että se ei ole niin suhdanneherkkää kuin useat muut elinkeinot. Pienviljelijätaloudet kykenevät määrättyssä mielessä joustavammin sopeutumaan siihen vaihtelevaan työvoiman kysyntään, minkä suhdannevaihtelut useiden muiden elinkeinojen piirissä aiheuttavat." Voisiko tuon vielä selkeämmin sanoa? Kun ei suunnitella eikä löydetä toimenpiteitä työttömyyden poistamiseksi, niin suunnitellaan se, mihin suolataan, tai paremminkin sanoen, pannaan naftaliiniin se työvoima, jota kapitalistit aina joskus tarvitsevat. Pienviljelmätaloudet on nyt huomattu siksi talousmuodoksi, jonka väestö kykenee kantamaan työttömyyden kirouksen pitääkseen samalla tarjontavalmista työvoimaa kapitalistien saatavissa.

Jos suunnitteluneuvoston hahmoittelemaa maatalousohjelmaa, jota hallituksen budjettiesitysikin, kuten havaitaan, varsin pitkälle myötäilee, aiotaan tässä maassa noudatella, niin eipä taida olla aurinkoinen kansakullan huomen. Onneksi näissä asioissa on ajattelun, sanan ja tekojenkin valta muillakin kuin ohjelman laatijoilla.

Ed. Saloranta: Herra puhemies! Työllisyystilanteen hoitamiseen on maassamme tarvittu valtion ja kuntien varoja yhä lisääntyvässä määrin. Niinpä viime työttömyyskauden, 1953—1954 aikana, joka oli ehkä vaikein, on erilaisia määrärahoja yksin valtion osuutena käytetty yli 23 miljardia markkaa. Parantuneen taloudellisen tilanteen huomioden tulevan talvikauden työttömyys, kuten hallituksen taholta oletetaan, jäänee viimealasta ehkä huomattavastikin vähäisemmäksi, mutta silti se on vakavasti huomioitava.

Tämän päivän radion päivä uutisissa viralliselta taholta kerrottiin olevan metsätöissä tällä hetkellä noin 7 000:n vajaus, siis täysin päinvastoin, mitä ed. Murto täällä äsken väitti kertoessaan maassa olevan työttömyyttä ja vaatien työttömyyskortiston pikaista avaamista (Ed. Murto: Missä niitä metsätöitä on?). Vaikkakin työttömyys on kieltämättä valitettava ilmiö, joka on yhteiskunnan taholta hoidettava, tuntuu kuitenkin siltä, että tämän asian kohdalla sen torjumisessa ja hoitamisessa ei ole likimainkaan tähän saakka oikeaan osuttu. Niissä työttömyysohjeissa, jotka viime keväänä eduskunta hyväksyi, määritellään kunnan ensisijaisena velvollisuutena olevan ryhtyä toimenpiteisiin työttömyyden torjumiseksi ja työttömyydestä aiheutuvan puutteen lieventämiseksi. Valitettavasti on kuitenkin pantu merkille, että monessa tapauksessa ja monessakin mielessä on harjoitettu keinottelua valtion kustannuksella työllisyysasiaä hoidettaessa. Varoittavana tuoreena esimerkkinä oli tämän kuun 9 päivän Suomen Sosialidemokraatissa uutinen, jonka mukaan hallitusneuvos Hakkarainen oli haastattelijalle kertonut havaitun, että eräässä kunnassa olivat kunnan työviranomaiset aikoneet irtisanoa työläisiä vakituista töistä saadakseen työpaikan muutetuksi varatyömaaksi ja sitten myöhemmin ottaakseen työntekijät uudelleen varatöihin. Samoin korttityöttömyyden torjunnassa valtion varat ovat sijoittuneet kovin epätasaisesti eräille seuduille maassa. On alueita, kuten Etelä-Pohjanmaalla monia kuntia, jotka ovat vilpittömästi pyrkineet torjumaan ja hoitamaan työllisyysasiat ilman valtion varoja, joskin on todettava sen rasittaneen suuresti kunnan taloutta. Ei ole mikään salaisuus, etteikö myös näissä kunnissa olisi korttityöt-

tömyys saavuttanut laajat mittasuhteet, jos kunnan työasioita hoitavat viranomaiset olisivat päästäneet ohjaket löysälle käsistään. Mutta kun tilanne on ollut näinä vuosina sellainen kuin on, että ainoastaan työttömyystöinä on suurempia töitä suoritettu, on näitä kuntia tavallaan rangaistu siitä, koska vapaisiin ja maaseudulle sopiviin työkohteisiin, kuten kuivatus- ja tietöihin, ei ole juuri lainkaan saatu valtion avustuksia ja lainaa ja näin tärkeät ja välttämättömät työkohteet odottavat yhä toteuttamista.

Kun on tehty esityksiä virastoille vapaan työmaan saamiseksi, on aina saatu vastaus: onko teillä tarpeeksi työttömiä? On ollut havaittavissa sekavuutta vielä monessakin mielessä. Viime työttömyyskautena saattoi samasta sanomalehdestä lukea uutisia otsikoituna, että ensinnäkin työttömyyskortistoon ilmoittautuu joka päivä uusia työttömiä joukoittain, kun taas toisaalla samassa lehdessä on otsikko, että metsätöissä on työvoimajauasta. Niinpä „Maalaiskunta” lehdessä esitetään samaan luokkaan kuuluva esimerkki: „Kunnan eräällä kyläkunnalla ovat vapaat työt kokonaan loppuneet, miehet odottelevat uusien töitten alkamista, mutta turhaan. Lopulta he menevät ilmoittautumaan kortistoon. Saman kunnan toisella kylällä potee eräs vapaa työmaa työvoiman puutetta, mutta tästä ei tiedetä ensin mainitulla kylällä paremmin kuin työasiain lautakunnasakaan. Kortisto avataan ja loputkin miehet tältä miespulaa kärsivältä vapaalta työmaalta lähtevät ilmoittautumaan kortistoon toivossa, että sopivampaa ja mahdollisesti parempipalkkaista työtä tätä kautta järjestäisi.” Ja sama Maalaiskuntien Liiton lehti jatkaa: „Tällaista työvoiman siirtymistä vapailta työmailta kortiston kautta varatyömaille on tapahtunut yleisesti varsinkin metsätöitten osalta.” Minkä vuoksi näin on? Syitä on useitakin. Työttömyystöissä on nykyisin eräitä etuja, joita ei vapailta työmaille ole. Tällaisia ovat mm. palkanero, ilmainen kuljetus työmaalle, majoitus jne. Me käytännön elämää maaseudulla tuntevina tiedämme, että juuri vapaiden työmaiden muodossa voidaan terveesti ja parhaiten hoitaa maaseudun työllisyysasiaa. Maaseudun osuushan koko maan työttömyydestä on runsaasti 60 %. Erinomaisen sopivina työkohteina voidaan mainita pari kolme, kuten viljelys- ja vesiperäisten metsämaiden kuivatustyöt, kun-

nan- ja kyläteiden rakentaminen ja parantaminen ja asutuslainoituksen avulla rakentaminen. Vielä on merkittävä erityisen myönteisesti lainoituksen järjestäminen maaseudun pienteollisuuden edistämiseksi, jolla varsinkin vastaisuudessa on monessakin mielessä varsin suuri merkitys. On hallitukselle lausuttava tunnustus, että tätä määrärahaa on voitu lisätä 150 milj. markkaa tämänvuotisesta, joten tarkoitukseen tulisi ensi vuonna käytettäväksi 500 milj. markkaa. On luonnollista, että tämäkään määrä suuren kysynnän huomioon ottaen ei läheskään riitä tarkoitukseen.

Ed. Tuuli täällä eilen mainitsi, että työttömyystöinä suoritettavaksi sopii erinomaisesti isojen kerrostalojen sekä koulujen rakentaminen sekä kaupungeissa että maaseudulla myös talven aikaan eikä koske juuri hintaan. Meillä on kyllä kotikunnasta varsin kielteinen esimerkki. Rakennettiin kunnan omana työnä kolmiopettajainen kivinen kansakoulu työllisyyttä silmällä pitäen talven aikana. Tämän koulun kouluhallituksen hyväksymä normaalihinta oli 21 029 300 markkaa, mutta rakennuskustannukset muodostuivat kokonaisuudessaan noin 27 milj. markaksi pääasiassa epäedullisena vuoden aikana rakennettuna. Tietämäni mukaan, kuten täällä on myös keskusteluissa mainittu, kaikilla maanviljelysin-sinööripiireillä on tutkittuja ja suunniteltuja kuivatustyöitä useaksi vuodeksi. Kun tasapuolisesti myönnetään valtion lainaa ja avustusta, niin näitä töitä voidaan toteuttaa juuri työllisyyttä ylläpitäen ja korttityöttömyyttä torjuen. Olen varma, että kunnat maksavat osuutensa sikäli kuin ne talvityönä tulevat kalliimmaksi, samoin majoituksen jne.

Kun nyttemmin on vahvistettu laki yleisistä teistä, joka astuu voimaan vuoden 1958 alusta, ja näin valtava reformi odottaa maaseudun tieoloja, olisi juuri tärkeää, että nyt tänä välikautena saatettaisiin rakentamalla ja parantamalla nykyisiä kunnan- ja kyläteitä sekä asutustaita siihen kuntoon, että ne voitaisiin uuden lain voimaan tullessa paikallisteiksi vastaanottaa. Tieosakkaat ja kunnat ovat valmiit ryhtymään rakentamiseen, kunhan valtion osuus saataisiin, ja näin vapaina työmaina myös talvella ja osakkaiden toimesta järjestettynä työt tulisivat huomattavasti halvemmiksi kuin valtion teettämät vastaavanlaatuiset työt, samalla edistäen työllisyyttä. On vielä huomattava, että aina-

kin maaseudulla työttömyys kohdistuu ensisijaisesti ammattitaidottomiin työntekijöihin, joille edellä mainitut työkohteet ovat juuri sopivia. On vielä käsittääkseni merkitystä sillä, että rehellinen työmies ja pikkutilan isäntä ja poika mieluummin ansaitsevat toimeentulonsa vapaalla kuin korttityömaalla.

On myönteisesti merkitsevä pantava, että esillä olevan tulo- ja menoarvion nimikkeiden mukaisesti hallitus voi työttömyysmäärärahoista myöntää työllisyyden lieventämistarkoituksessa varoja mainittuihin vapaisiin työkohteisiin. Toivottavasti valtiovarainvaliokunta ja eduskunta hyväksyy hallituksen esityksen ja mieluummin lisää tarkoitukseen lainoitus- ja avustuspäämäärärahoja, koska tarve ja monessa mielessä oikeaan osunut käyttö takaisi tähänastista tarkoituksenmukaisemman tuloksen myös työllisyysasian hoidossa.

Ed. Salmela-Järvinen: Herra puhemies! Täällä on jo useissa puheenvuoroissa lausuttu julki mielihyvä siitä, että hallituksen esitys vuoden 1955 tulo- ja menoarvioksi on tänä vuonna paljon miellyttävämpi asiakirja kuin se, mikä meille tarjottiin tarkasteltavaksi viime vuonna. Tosin on myöskin ehditty huomauttaa, että hallitus on ollut liian optimistinen tätä talousarviota laatiessaan, samalla kun tietenkin on moitittu liian suuresta avokätisyydestä varojen käytössä. Säästäväisyys on tietysti hyvä ja kannatettava asia. Mutta jos sitä harrastetaan kansakunnan elämälle tärkeiden arvojen kustannuksella, se saattaa muodostua haitalliseksi ja myöhemmin antaa aiheita entistä suurempien menoeriin. Sellaisista aikaisempaan säästäväisyyspolitiikkaan pohjautuvista vihdoin väistämättömiksi tulleista menoeristä on tässäkin asiakirjassa esimerkkejä.

Kun taas arvostelu liiallisesta optimismista esitetään samalta taholta, jossa viime syksynä katseltiin maailmaa savenkarvaisten silmälasien lävitse, ei siihenkään voi kiinnittää enempää huomiota kuin nykyiseen säännusteluun: kun sanotaan, että tulee poutaa, niin sataa, ja taas päinvastoin. On kuitenkin syytä kysyä niiltä, jotka viime syksynä puhuivat kustannuskriisistä aivan selvänä ja kiistattomana tosiasiana, missä tämä kriisi nyt vaikuttaa. Jos valtion talousarvio viime vuonna olisi laadittu heidän kaavailujensa mukaisesti, voisimme ehkä tällä hetkellä todellakin elää sängen vakavaa, maamme kaik-

kein vähävaraisimpien ja avuttomimpien kansalaispiirien elämää ja toimeentuloa koskevan kriisin varassa. Että pahin on saatu korjatuksi, ei suinkaan ole niiden ansio, jotka säästäväisyyspolitiikan nimessä pyrkivät supistamaan mm. sosiaalisia menojamme monessa kohdin suorastaan olemattomiksi.

On luonnollista, että valtion talousarvioehdotus ei milloinkaan tule niin saumattomaksi, ettei siinä löydetä arvostelun ja moitteenkin sijaa silloinkin, kun arvostelu tahdotaan säilyttää asiallisella pohjalla. Hallituksen pyrkimys verohelpotuksiin on tietenkin kiitollisuudella huomioitava, mutta ei voi tuntea aivan jakamatonta mielihyvää liikevaihtoveron alentamisen johdosta, kun aikaisempien kokemusten valossa jää odottamaan tällaisen toimenpiteen tuloksia. Yksikään perheemme ei varmaankaan vuodattaisi kaipauksen kyyneliä, vaikka koko liikevaihtovero, ainakin välttämättömyystarvikkeilta, saataisiin poistetuksi, mutta joutuu kysymään, tuleeko todellakin ja minkä verran helpotusta kuluttajien kohdalle nyt ehdotetusta liikevaihtoveron vähentämisestä. Herra valtiovarainministeri ei tuntunut itsekään olevan tästä helpotuksesta kovin varma, koska hän eilen pitämässään budjetin esittelypuheessa mainitsi, että pienempi kuin 25 %:n alennus ei voi tulla kysymykseen, koska se saattaisi huveta kaupan ylempiin jakeluportaisiin ulottumatta vähittäiskauppaan asti. Uskaltaisinkin aikaisempiin kokemuksiin vedoten ennustaa, että nyt kysymyksessä olevakin alennus ja sen teho saattaa pysähtyä vähittäiskauppaporttaaseen, niin että kuluttajat eivät siitä hyödy yhtään mitään. Näin ollen olisi ollut paljon tehokkaampaa alentaa liikevaihtoveroa niistä kohteista, joissa se lähinnä vaikuttaa hintatason alenemiseen, esim. poistamalla rakennusaineiden liikevaihtovero ja pyrkimällä verotuksen alentamiseen kunnallisverotuksen kohdalla, jossa se kaikkein epäoikeudenmukaisimmin rasittaa vähävaraisia veronmaksajia.

Myönteisenä seikkana tässä esityksessä on myöskin merkittävä kättilöopiston rakentamistyön aloittamiseen varattu määräraha. Tosin ei se sinänsä vielä voi merkitä asian lopullista ratkaisua, sillä onhan jokin summa tätä varten saatu arvioon jo aikaisemminkin, mutta nyt näyttää siltä, että pitkällisestä epäroinnista on luovuttu ja lopullisesti päätetty rakentamiseen ryhtyä. Päätöstä on ter-

vehdittävä ilolla, mutta samalla huomautettava, että rakentamista on jatkettava nopeassa tahdissa, sillä kättilöiden puute on tämän pitkän epäröimisvaiheen aikana jo tullut sietämättömäksi ja kasvaa alituisesti.

Alussa jo huomautin, että tämä asiakirja on sisällöltään paljon lohdullisempi kuin viime syksynä käsitelty, mutta yksiä ja toisia viimesyksyisen hallan vaurioita on tässäkin vielä havaittavissa. Mm. on tässä talousarvioehdotuksessa lastenkotien avustamiseen merkitty jonkun verran suurempi määräraha kuin edellisenä vuotena, mutta 14 Pl:n XIV luvun 4 momentille on edelleenkin merkitty sama 5 milj. mk, joka sille jäi viime vuoden säästämistoimenpiteiden jälkeen. Se on säilynyt ikäänkuin elävänä ja varoittavana esimerkkinä siitä, miten tuollaisen summittaisen säästämisen vallassa saatetaan poistaa määrättyiltä momenteilta summia, jotka sinänsä valtiontalouden kannalta ovat merkityksellisiä, mutta joiden poistaminen merkitsee sille toiminnalle ja niille laitoksille, jotka näiltä momenteilta ovat saaneet avustuksia, monta kertaa suorastaan olemassaoloa uhkaavia vaikeuksia. Kaikki supistukset ja viivytykset merkitsevät myös sitä esim. lastenkotien kohdalla, että joku pienokainen jää ilman suojaa tai joku äiti ilman apua elämänsä ehkä kaikkein raskaimpana hetkenä. Nämä supistukset kohdistuvat maan hiljaisimpiin ja vähävoimaisimpiin kansalaisiin, jotka eivät suurta meteliä itsestään ja asioistaan pidä, ja siksi epäkohdat saattavatkin jatkua vuosikautia, kunnes vähitellen kasvavat niin suuriksi, ettei niitä enää voi olla huomioimatta, mutta silloin ne ehkä saattavat olla jo vaikeasti korjattavissa.

Laki lastenkotien valtionavusta vuodelta 1950 säättää, että lastenkodit voivat saada avustusta noin puolet hyväksytyistä perustamiskustannuksista. Tähän mennessä ei ainoakaan — aikaisemmin enempää kuin lain voimassaolon aikana perustetuista kodeista — liene saanut avustusta edes 20 % perustamiskuluistaan, tuskin sitäkään. Voitanee tietysti sanoa, että kun kodit on rakennettu ja saatu kuntoon ilman suurempaa valtionapua, ne varmasti ehkä eivät sitä tarvitsekaan. Tiedossa kuitenkin on, että laitokset on useassa tapauksessa rakennettu velkapääomien turvin ja niiden ylläpitäjät joutuvat kamppailemaan raskaan korkotaakan alaisina. Esim. Ensi-Kodeilla, jotka myöskin ovat lain

mukaan oikeutettuja saamaan valtionapua, on lainoja lähes 100 milj. mk, joista suurin osa normaalikorkoisia lainoja. Huomattavan osan rakennuskustannuksista syntyneistä veloista on muodostanut myöskin liikevaihtovero, joka on tilitetty valtiolle ja josta nämä yhteiskunnalliset laitokset edelleenkin jatkuvasti joutuvat maksamaan korkoa yksityisille rahalaitoksille. Tähän on taas käytettävä osa niistä avustuksista, joita sekä valtiolta että kunnilta kuin myös yksityisiltä lahjoittajilta saadaan. On syytä kysyä, onko tämä yhteiskunnallisessa mielessä kannattavaa taloudenpitoa ja tekeekö yhteiskunta oikein täten jättäessään osan omista velvollisuuksistaan yksityisten kansalaisten hoidettavaksi. Valtio avustaa monessa muodossa muita kansalaisryhmiä ja helpottaa heidän toimeentuloaan kaikenlaisten avustuslainojen ym. turvin. Miksi juuri lastensuojelulaitokset jätetään syrjittyyn asemaan?

Lastenkotien tarve lisääntyy jatkuvasti ja niitä on lisää rakennettava. Mitään apua ei tule epämääräisen tunteilun varassa esitetyistä teorioista, joiden mukaan lastenhoito olisi järjestettävä jollain muulla tavalla. Kun lastenkodin vastakohtana yhä edelleenkin monessa murheellisessa tapauksessa on täydellinen hoidon puute, ei ole mitään muuta mahdollisuutta kuin rakentaa koteja.

Suosittelenkin valtiovarainvaliokunnalle sen aloitteeni hyväksymistä, jossa ehdotan lastenkotien perustamiskustannuksiin merkittäväksi lisäystä 20 milj. mk. Samalla olisi myös etsittävä ulospääsyä Ensi-Kotien vaikeasta velkatilanteesta, ja tässä mielessä tulen toisessa aloitteessani ehdottamaan, että näille kodeille myönnettäviä halpapakorkoisia lainoja varten otettaisiin talousarvioon määräraha.

Ed. Me i n a n d e r: Herr talman! Det är gammal tradition, att budgetdebatten tillåter diskussion om vad som helst inom det dagpolitiska fältet, men jag kommer att försöka vara originell genom att hålla mig till budgeten.

Läget är ju i dag betydligt gynnsammare än det var i fjol, när riksdagen stod inför samma förrättning, och den budget som vi diskuterar är också ett uttryck för att läget är gynnsammare. Men också i andra avseenden råder en skillnad mellan nu och då. Då lydde den stora frågan utanför och innanför regeringen: Hade nedskärningarna i budget-

förslaget måhända drivits för långt? I dag undrar man i stället, om budgeten kanske är för rundhänt. Också finansministern har uppenbarligen ansatts av samma frågeställning; han har, förefaller det, haft ett behov av att inför de höga siffrorna understryka budgetkalkylens realism.

Hur förhåller det sig med den saken? Är budgeten så realistisk att den synpunkten måste understrykas? Ja, svaret på denna fråga kan inte ges i dag, utan den kan ges först långt senare. Det beror på faktorer, som ingen i dag kan överblicka. Låt oss hoppas att finansministern har rätt. Det är nämligen riktigt att systemet med tilläggsbudgeter och framför allt systemet med de stora överskridandena av förslagsanslagen är ett otyg, ett utslag av löslig hushållning.

Men saken har också en annan sida. Om ett anslag höjs i realismens namn, är det inte alls säkert att de underordnade myndigheterna, som skall disponera anslaget, kommer att uppfatta förhöjningen som en justering för att göra det hela mera verklighetstroget. Det kan hända att de i stället ser en chans att förbättra själva prestationerna, att disponera mera pengar än förr. De betraktar anslagshöjningen som en signal av annan innebörd än finansministern avsett. Inte ens de lagbundna utgifterna löper så oelastiskt och mekaniskt att man inte kan få dem att växa eller sjunka, beroende på ens önsknings. Och ännu större möjligheter ger de icke lagbundna utgifterna till verkliga anslagsförhöjningar, om i realismens namn de disponibla anslagen ökas. Det finns således en risk för att realismen politiskt skall leda till ökad utgiftsvolym utan att vi för den skull slipper undan tilläggsbudgeterna. Men det är en fråga som vi inte kan få svar på, innan vi ser, i vilken mån det kommer tilläggsbudgeter. Men realismens politik i budgeteringsögonblicket måste i varje händelse kompletteras med en fastare finanspolitisk hand över förvaltningsmaskineriet under hela budgetåret. Att bara skriva en budget, som är avsedd att vara mer realistisk, räcker inte.

Jag vill och vågar inte säga emot finansministern, när han gör gällande att budget-siffrorna är hållfasta och förtroendeingivande. Jag skall bara med honom hoppas att han kommer att få rätt. Men en sak måste jag få påpeka. Under de senaste åren har statshushållningens slutsumma regelbundet

och ibland mycket kraftigt överskridit budgetens. Det är ganska lätt att styra finanserna i ett läge, när detta inträffar. Att bokslutet regelbundet har visat högre siffror än budgeten, har berott på två orsaker: å ena sidan under många år inflationen och å den andra den realekonomiska förbättring som vi kunnat avnjuta. Särskilt under detta år har den allmänna konjunkturförbättringen gjort det möjligt att spränga ramen för de ursprungliga budgetkalkylerna. Om det nu skulle hända — och så snabbt skiftar väderleken, att inte ens finansministern och hans experter kan förneka möjligheten — om det skulle hända att läget stramar till så att inkomsterna flyter in sämre än vad man kalkylerat, då är det illa ställt. Vi har ingen elasticitet i hushållningen, som gör det möjligt för oss att ta emot en sådan förändring. Jag tror att det är värre att spå fel i optimistisk anda än att göra det i pessimistisk riktning, och jag är orolig för att felkalkylerna denna gång hellre går i optimistisk än i pessimistisk riktning.

Men som sagt, låt oss tro att budgeten som teknisk prestation är hållfast. Kvar står i alla fall den skrämmande höga utgiftsvolymen. Finansministern argumenterar att volymen inte är högre nu än förr, och det är bra, om det förhåller sig så, men den har inte heller kunnat pressas ner. Jag vet att finanshushållningen är politiskt pansrad i sin nuvarande gestaltning. Det blir mera en demonstration för framtiden än en handling med betydelse i nuet, om man påtalar de höga utgifterna. Men det är nödvändigt att hålla tanken på att de måste ner levande för att vid första lyckliga tillfälle kunna genomföra den. Framför allt måste uppmärksamheten fortgående vara fäst vid de omfattande inkomstöverföringar av olika slag som finns i budgeten. Jag vill säga att när man ofta tycker att vår socialpolitik inte är tillräckligt utvecklad, beror detta inte så mycket på brist på god vilja, utan på att vi utnyttjar statshushållningen till så mycket annat än socialpolitisk välfärdsverksamhet. Om vårt vägväsende och annan är i dåligt skick, beror det inte på att inte skattebetalarna skulle pressas, utan det beror på att pengarna används till sådant som ur allmän synpunkt måste betraktas som mindre viktigt. Jag vill understryka detta inte minst med tanke på att en del kretsar tycks gå med planer på

att ytterligare utöka inkomstöverföringarna. Jag hörde inte utan obehag riksdagsman Antikainens förkunnelse att vi måste börja sköta indexpolitiken med subventioner. Jag är med om att ingenting är värre i dagens läge än en ny inflationsrusch, men det nästvärsta, tror jag, är ny subventionsrusch, och kan inte regeringen undgå inflationen på annat sätt än genom att på mycket kort sikt betala ut subventioner, så är det illa ställt med dess stabiliseringsförmåga.

Regeringen har varit i den lyckliga ställningen att den har kunnat föreslå skattesänkning, och för det är den förtjänt av en applåd. Jag tror att det skulle vara möjligt att lägga fram tankegångar på den linjen att budgeten i stället borde överbalanseras och att man därför inte skulle skynda med att lätta skattebördan. Man kan troligen diskutera budgetsiffrorna och komma till resultatet att vi strängt taget knappast skulle ha råd med en skattesänkning. Men så osäkra och famlande är sådana kalkyler dömda att bli, att om också åtgärden i viss mån innebär ett språng ut i det okända, kan en skattesänkning nu rekommenderas och försvaras. Jag tror också att skattesänkningen lätt kommer att stimulera den ekonomiska verksamheten i landet med så mycket att skatteintäkterna inte behöver sjunka med lika stora belopp som rent matematiskt kunde förutsättas.

När nu ett utrymme för skattesänkningar ges, är det alltid möjligt och nödvändigt att diskutera, hur detta utrymme bäst borde disponeras. Jag vill för min del säga att jag tycker att regeringens linje i detta läge har varit den rätta. Visserligen hade det varit mycket välkommet och länge efterlängt att få en sänkning av inkomst- och förmögenhetsskatten, men till detta kan man säga att i fjol en sådan sänkning dock genomfördes, och där till ligger det mycket i regeringens uppfattning att i samband med den nya skattereformen inträder den lämpliga tidpunkten för ytterligare en sänkning. Jag tror att den nya skattereformen inte kan fås i hamn, om man inte i det sammanhanget planerar en mycket kännbar skattesänkning, och under sådana förhållanden finner jag att regeringen har haft goda skäl för att denna gång låta detta programnummer stå över. Jag vill också säga att åtminstone enligt min bedömning det har varit synnerligen an-

geläget att få omsättningsskatten ner. En indirekt beskattning av denna form är visserligen ur många synpunkter en god beskattningstyp, men skatteprocenten är hos oss ohjälpligt så hög att verkningarna är olyckliga. Och i synnerhet när vi börjat stegvis så avveckla omsättningsbeskattningen, att vi befriar den ena varugruppen efter den andra från skatt, blir skillnaden mellan beskattade och icke beskattade varor så stor att allvarliga störningar inträffar inom näringslivet. Det uppstår ondska försök att slingra sig undan skatten. Vi kommer inte ifrån dessa missförhållanden med mindre vi småningom steg för steg får skatteprocenten ner, vartill regeringens förslag är en högst aktionsbjudande början. Man kan visserligen diskutera, om inte regeringen hade i någon form kunnat återuppta det projekt som var uppe i fjol, när man ville stadga en högre skatteprocent för vissa klart lyxbetonade varor. Inte så mycket därför att det hade betytt något väsentligt för statens finanser, för lyxbeskattningen ger mycket litet, men ett sådant grupp hade kanske ändå ur psykologisk och politisk synpunkt varit att rekommendera trots att det inneburit en ganska besvärlig diskriminering i praktiken. En annan möjlighet, som har skymtat här i många uttalanden i går och i dag, vore att välja ut vissa lämpliga punkter och med större tyngd låta skattesänkningen gälla för dem, och särskilt har byggnadsmaterialen i det här sammanhanget kommit upp. Jag tror inte att det på litet längre sikt är en lycklig väg. Byggnadskostnaderna kan inte sänkas så mycket som folk i allmänhet tror även om byggnadsmaterialen blir utan omsättningsskatt. Och att ytterligare gå på den linjen att man särbehandlar vissa varor, tror jag inte för min del är en lycklig väg.

Om regeringen tror och om något annan tror att skattesänkningen, sådan den nu har planerats, är ett effektivt instrument i kampen mot det stigande indexet, är jag dock för min del av annan åsikt. Vi skall inte räkna med att denna omsättningsskattesänkning kommer att lösa våra bekymmer i det sammanhanget. För det första träder den i kraft alltför sent, först den 1 januari. Oberoende av index är denna långa väntan på en betydelsefull händelse en otrevlig sak, som skapar osäkerhet och stockningar inom näringslivet och kan störa det lugna arbetet.

Om läget i dag verkligen är så gynnsamt som regeringen och dess experter har gjort gällande, tror jag det hade varit möjligt att sänka omsättningsskatten redan den 1 oktober, och då hade åtgärden fått en alldeles annat betydelse för strävandena att hålla index i schack.

Jag nedvärderar betydelsen av skattesänkningen som ett led i kampen mot levnadskostnadernas stegring inte minst därför att jag tror att samma kritik kan riktas mot alla de övriga skattepolitiska åtgärder, som här föreslagits som alternativ till regeringens. Att sänka inkomst- och förmögenhetsskatten i detta läge skulle enligt min mening ännu mindre vara ägnat att tjäna strävandena att stabilisera levnadskostnaderna än sänkningen av omsättningsskatten. En sänkning av inkomst- och förmögenhetsskatten skulle väl tvärtom leda till en viss köpkraftsökning, som kunde vara ägnad att stimulera prisökningen och på detta sätt försvåra stabiliseringssträvandena. Den begränsade och diskriminerande omsättningsskattesänkningen, som har lekt socialdemokraterna i hagen, kunde kanske rent matematiskt sett ha räddat några fler poäng eller hellre tiondedelar av poäng i kampen mot indexförhöjningarna, men skillnaden ur denna synpunkt mellan regeringens linje och den socialdemokratiska är inte enligt min mening så stor att den kunde överbäga alla de negativa synpunkter som vidlöder det socialdemokratiska programmet.

Ed. Salminen: Herra puhemies! Kun tarkastelee eduskunnalle nyt annettua esitystä valtion ensi vuoden tulo- ja menoarvioksi, saattaa panna merkille, että se suurin piirtein noudattelee sodan jälkeisten vuosien vastaavia asiakirjoja. Valtiovarainministeriössä on punakynällä korjailtu vanhoja momentteja, joihin myöhemmissä käsittelyvaiheissa on sitten tehty pienempiä muutoksia. Mutta mitään uusia suuria uria siinä ei auota eikä puututa niihin pulmiin, jotka vaativat kiireellisiä ratkaisuja talouselämän alalla ja joilla olisi jotakin merkitystä tulevaisuutta silmällä pitäen. Kuitenkin juuri nyt on aika, jolloin pitäisi käydä käsiksi talouspolitiikkamme perusvirheisiin ja näin helpottaa siirtymistä rauhan ajan normaaliseen talouteen, johon yleensä muualla vapaassa maailmassa näyttään pyrittävän. Kiistojen ja epäröintien

jälkeen on päädytty vähäisiin verojen ja tullen järjestelyihin, joissa niissäkin esiintyy huomattavia ristiriitaisuuksia koko kansantaloutta silmällä pitäen. Mutta mistään tervehdyttämishojelmasta ei valitettavasti voida puhua. Täytyy näin ollen päätyä siihen, ettei hallitus näe nykyisissä oloissa suurestikaan korjaamisen tarvetta, vaan että sama lisenssi-järjestelmä, samat valuuttasäännöstelymääräykset, samat tukipalkkiot ja samansuuntaiset hinnan tasaukset kuin tähänkin asti on säilytettävä ad infinitum, loputtomiin. Kuitenkin on asianlaita niin, että sinä hetkenä, kun valuuttojen vapaa vaihdanta on tosiasia, meillä seisovat pyörät lukemattomissa tuotantolaitoksissa, ja edessä ovat kysymykset, kuinka hoidetaan suuret työttömäin armeijat ja ruokitaan nälkäiset suut. Tiedän, että varsinkin kommunistilehdissä viitataan kintaalla koko konvertibiliteetille ja kustannuskriisille, mutta vastuuntuntoisen hallituksen ja terveesti ajattelevien poliitikkojen pitäisi ottaa vaari ajan merkeistä ja toimia sen mukaan.

Siirtyminen rauhan talouteen ei tapahdu missään vaivattomasti. Se edellyttää ehkä huomattaviakin uhrauksia ainakin hetkellisesti eri kansalaispiireiltä. Mutta sitä ennen ja sen vuoksi täytyy tapahtua tuntuvia muutoksia kansalaisten taloudellisessa ajattelutavassa ja suhtautumisessa talouselämän ilmiöihin. Se taas onnistuu vain sillä ehdolla, että ne henkilöt, järjestöt ja puolueet, jotka voivat vaikuttaa kansalaisten suhtautumiseen talouselämän kysymyksiin, selvästi ja objektiivisesti tekevät valistustyötä maan yhteistä menestystä silmällä pitäen.

Mutta onko niillä, jotka vastaavat maan asioista, rohkeutta ja halua näin menetellä, sitä sopii kysyä. Viime vuosien kuluessa on ihmisten mieliin iskostettu paljon vääriä käsityksiä ja harhaluuloja, joista olisi vapauttava. On esim. naiivia uskotella itselleen ja muille, että kaikkien elinkeinojen on annettava tekijöilleen yhtä suuret tulot, ja on kohtalokas erehdys, jos tämän tavoitteen saavuttamiseksi mennään monikirjavien tukipalkkioiden ja avustusten tielle, kuten meillä viime vuosien kuluessa on valitettavan suuressa mitassa tehty. Puoluepoliittisessa tarkoituksessa on sotien jälkeen keksitty mitä eriskummallisimpia teorioita ja ohjelmia, joiden mukaisesti talouspolitiikkaamme on ohjailtu, ja niin päädytty siihen sotkuiseen

verkkoon, jossa me nyt pyristelemme ja josta etsimme ulospääsyä. Eri elinkeinojen haarat, vieläpä eri tarvikkeetkin, on monilukuisin ja ja usein varsin epämääräisin määräyksin kytkeyty toisiinsa niin, että jos yhdessä kohdassa tehdään pienikin muutos, koko vyyhti sotkeutuu ja seuraukset tuntuvat pitkin linjaa. Mitä pikemmin talouselämä vapautuu poliittisten haitteiden oivalluksista, sitä parempi. Vasta silloin, kun ihmiset saadaan tajuamaan, että hinnat ja palkat määräytyvät omien, meistä ihmisistä useinkin riippumattomien sääntöjen mukaan, että tässä maailmassa vallitsee niukuuden laki, joka ei salli meidän tyydyttää kaikkia mielihalujamme, että meidän tulee säästää eikä syödä enemmän kuin tienaa, kuten teki hullu poika Huittisista, vasta silloin voimme toivoa saavamme asiamme järjestykseen.

Tämän moraalisen saneerauksen tulee lähteä alkuun maan hallituksesta ja tästä eduskunnasta. Se vaatii toimenpiteitä poliittisilta järjestöiltä, SAK:lta, työnantajajärjestöiltä, maatalousjärjestöiltä. Kaikki ne voivat tehdä paljon talouselämämme tervehdyttämiseksi ja talouspolitiikkamme ohjaamiseksi oikeille raitteille. Ellei tähän päästä, niin valtion tulo- ja menoarvio kyllä tulee vuodesta toiseen pysymään eräänlaisena tulonsiirtoinstrumentina, valtiokonttori yleisenä avustuskassana ja talouselämämme potemaan vakavaa sisäistä sairautta. Valtiovallasta on oleva jatkuvasti vastakkaisten taloudellisten puolueiden leikkikaluna ja parlamentarismi saa vakavia vaurioita, kun sen pääasialliseksi tehtäväksi tulee päättää aineellisista etunäkökohdista muiden kulttuuritehtävien jäädessä taka-alalle.

Mitä pikemmin onnistumme pääsemään vapaille vesille ulkomaankaupassa, sitä parempi. Kuinka paljon vahinkoa onkaan säännöstely sillä alalla saanut aikaan ja kuinka suuresti se on aiheuttanut hämähäperäistä keinottelua, sitä ei kukaan voi arvioida. Paitsi niitä sisäisiä järjestelyjä, joihin olen viitannut, on tärkeitä, ettei valtiovallan toimesta luoda vaikeuksia ulkomaankaupan terveille kehitykselle sinä ajankohtana, jolloin vapautuksen hetki koittaa. On syytä varoa, ettei pitkäaikaisilla sopimuksilla kahlehdita ulkomaankauppaamme siinä määrin, että menetetään niitä etuja, joita vapaa kauppa meille soisi. Vapaat markkinat ja vanhat kauppatuttavat on säilytettävä ja uusia hankittava kaikin voimin. Vastoin niitä ajatuksia, joita ed.

Ryömä täällä esitti, olen sitä mieltä, ettei poliittisten tekijäin ole annettava määrätä toimenpiteitä ulkomaankaupan piirissä. Meidän on vihdoin syytä ottaa oppia siitä ohjeesta, jota suurvallat ulkopoliitikassaan ja ulkomaankaupassaan noudattavat, nimittäin „right or wrong, my country”, oikein tai väärin, minun maani on kysymyksessä. Kauppa on kauppa, sen jokainen valtio ymmärtää, ja kauppa käy parhaiten rauhanomaisissa oloissa, eikä se vaadi kauppasopimuksiin poliittisia rauhanjulistuksia tai muunlaisia tunteen purkauksia. Kauppaa on tehtävä kaupallisten periaatteiden mukaan joka ilmansuunnalla, myytävä sinne, mistä saadaan paras hinta ja ostettava sieltä, mistä halvimalla saadaan kunnollista tavaraa (Ed. Hietanen: Kukas niitä ehtoja asetteli? Jälleenrakennuspankki niitä asetteli! — Ed. Luukka: Hyvä iltasaarna!).

Ed. Lindqvist: Herra puhemies! Esillä olevan vuoden 1955 tulo- ja menoarvion erittelyn ja arvioinnin suorittivat täällä mainiosti edustajat Hietanen, Enne, Murto, Ryömä ym., joten minä en enää siihen puoleen kajoa. Sen sijaan tekee mieleni kohdistaa sanani muutama pieniin yksityiskohtiin, jotka talousarviossa esiintyvät. Niistä täällä hyvin vähän on puhuttu. Enemmän täällä on puhuttu höllynpölyä, kuten edellisen puhuja, joka täällä määritteli, että palkat määrää joku yliluonnollinen voima, eikä työnantaja, kapitalisti.

Mutta mennäänpä näihin maanpäällisiin asioihin. Tämän vuoden talousarviossa on 10 Pl:n XVI luvun 8 momentilla ollut 1 milj. markan määräraha vuoden 1918 punakaarti- laisten vielä hoitamatta olevien hautojen kunnostamista varten (Ed. L. Mattila: Onko se paha?). — Ei, varsin hyvä, mutta näyttää olevan paha, koska 1955 vuoden talousarviossa on tämä määräraha ja momentti poistettu (Ed. L. Mattila: Eihän niitä aina voi hoitaa!). Tämän vuoden talousarviossa olevan määrärahan turvin voidaan kunnostaa vain osa näistä hoitamattomista haudoista. Ministeriöön tähän mennessä jätettyjen yhdeksän anomuksen mukaan, jotka ovat saapuneet Loimaalta, Udestakaupungista, Nauvolta, Piikkiöstä, Västerkvarnasta, Simonkylästä ym., siis yhdeksän haudan hoitamisen ja kuntoonsaattamiskustannukset nousevat nyt jo yli 1 milj. markan. Näin ollen ei tällä

määrärahalla saada kunnostetuksi kuin pieni osa vielä hoitamatta olevista haudoista. Nyt jo on tiedossa, että hoitamattomia ja kunnostamattomia ja kunnostamista vaativia hautoja on Kärkölässä, Nousiaisissa, Nikkilässä, Ylöjärvellä, Kerppoossa, Marttilassa, Ahvenistossa, Alastarossa, Vampulassa ja monella muulla paikkakunnalla. Tuntuu hyvin omituiselta, että hautojen kunnostamiseen tarvittava määräraha on jätetty pois talousarviosta. On selvää, että tähän tarkoitukseen tarvittaisiin vielä useana vuotena määräraha, jotta nämä unohduksissa olevat haudat saataisiin kulttuurivaltion arvoa vastaavaan kuntoon, jos maamme haluaa sellaisena esiintyä. On sentähden tärkeää, että asianomainen momentti palautetaan talousarvioon ja siinä varataan aloitteessa ehdotettu määräraha vuoden 1918 punakaartilaiden huoltamatta ja hoitamatta olevien hautojen kuntoon saattamiseksi.

Hallitus ei ole vielä kukaan esittänyt määrärahaa vuoden 1918 kansalaissodan punaisella puolella vahinkoja kärsineiden korvauksien järjestämiseksi. Virallisestikin on jo tunnustettu, että punakaartilaiset taistelivat vakamuksensa puolesta, mutta he taistelivat enemmästäkin, he taistelivat Suomen itsenäisyyden, riippumattomuuden, kansanvallan ja rauhan puolesta. Historian kulku on sen eittämättömästi vahvistanut. Mutta kärsimistään vääryyksistä ja vahingoista, esim. omaisuutensa menettämisestä ym., he eivät ole valtiovallan taholta tasa-arvoisessa asemassa valkoisten puolella taistelleisiin nähden. Valkoisten puolella taistelleet ovat jo 36 vuoden ajan saaneet nauttia yhteiskunnan huoltoturvaa. Heidän eläkeasiansakin turvattiin jo 28 päivänä huhtikuuta vuonna 1919 annetulla lailla, jota vielä täydennettiin lailla 29 päivästä toukokuuta 1931, jolloin valkoisten puolella kaatuneiden omaiset, lesket, lapset tai muut sukulaiset suoraan ylenevässä polvessa turvattiin eläkkein, vieläpä niin, että vuonna 1931 annetulla lailla turvattiin eläkkeet Viron, Annuksen ja Karjalan retkiin osallistuneille, vaikka osallistuminen oli vapaaehtoista ja toiminta tapahtui maan rajojen ulkopuolella. Valkoisten puolella taistelleet ja heidän omaisensa ovat olleet 36 vuotta etuoikeutetussa asemassa punaisten puolella vahinkoja kärsineisiin nähden. Olisi vihdoinkin korkea aika myös aineellisesti turvata tasa-arvoisuus eikä vain puheissa pinnallisesti

tunnustaa sitä. Tämän toteuttamiseksi olisi vuoden 1955 tulo- ja menoarvioon otettava määräraha oikeuden tekemiseksi punaisten puolella vahinkoja kärsineille. Vähennettäkään armeijan perushankintamäärärahasta tähän tarkoitukseen tarvittava summa 100 000 000 mk.

Talousarvion käsittelyn yhteydessä sekä muulloinkin on eduskunnan enemmistön taholta suhtauduttu edustajain tekemiin aloitteisiin varsin halveksivasti. Useimmissa tapauksissa ne hylätään summamutikassa. Vieläpä moititaan yksityisiä edustajia siitä, että he tekevät aloitteita ja käyttävät perustuslain takaamaa aloiteoikeuttaan. Porvarillinen lehdistö rummuttaa tätä julkisuudessa samaan tyyliin. Tällainen menettely kohdistuu itseään eduskuntaa vastaan. Sillä tahdotaan tehdä merkityksettömäksi ja ala-arvoiseksi koko eduskunnan työ ja edustajain aloiteoikeus, ja kuitenkin edustajain tekemät aloitteet syntyvät paikkakunnallisista välttämättömistä tarpeista. Edustajathan parhaiten tuntevat paikalliset olosuhteet ja voivat siten täydentää aloitteilla koko valtakunnan yleisen tarpeen vaatimuksia. Tokkopahan yksikään edustaja viitsii nähdä vaivaa aloitteen tekemiseen vain leikin vuoksi. Luulen, että he jokainen tekevät aloitteet kipeiden puutteiden poistamiseksi, mitä he ympärillään näkevät ja toteavat. Olisi sen tähden kiinnitettävä edustajain tekemiin aloitteisiin vakavampaa huomiota nyt, kun valtiovarainvaliokunta alkaa puida ensi vuoden talousarviota. Kuinka välttämättömän tarpeen vaatimia nuo edustajain aloitteet ovat, otan vain muutamia esimerkkejä omasta vaalipiiristäni, koska ne parhaiten tunnen.

Olen tehnyt aloitteen Lahden postitalon rakentamiseksi. Täällä ed. Nurminen puhui Iisalmen postitalon rakentamisen välttämättömyydestä. Se on varmaan samanlainen kysymys. Lahden postitalo on tavattoman ahdas. Siellä on kestävämmän ahtaan tilat. Postin työntekijät työskentelevät hyvin ahtaissa, epäterveellisissä ja epähygieenisissä olosuhteissa. Koko postin käsittely tapahtuu sellaisessa paikassa ja semmoisessa talossa, joka on 40 vuotta sitten rakennettu. Kaupunki on tässä 40 vuodessa kasvanut yli 40 000 henkeä, mutta kuitenkin posti toimii edelleen samassa ahtaassa paikassa. Lahden kaupunki on luovuttanut tontin postitalon rakentamista varten. Luulisi tällaiseen tar-

koitukseen varoja myönnettävän, mutta niitä ei esiinny vielä esillä olevassa talousarviossaakaan. Sama koskee Lahden—Hämeenlinnan valtatiellä olevaa Lahden—Vesijärven rautatien ylikulkusiltaa. Tämä silta, joka on rakennettu jo 45 vuotta sitten, ei kykene enää läpäisemään nykyaikaista valtavaksi kasvannutta liikennettä tällä osalla. Viranomaisten on täytynyt antaa liikkumiskiello sillalla kahta autoa rinnakkain ajettaessa, ja sen täytyy tapahtua yhtämittaisessa jonossa. Tämä haittaa liikenteen kulkua aiheuttaen ruuhkaa jne. On selvää, että tämän sillan rakentaminen on sellaisen liikekeskuksen kuin Lahden kohdalta välttämätön. Kuitenkaan ei tähänkään tarkoitukseen talousarviossa näytä esiintyvän määrärahaa, ja hallituksen tiedossa on, minkälainen solmukohta tämä on.

Lahden ja Kouvolan valtatie Uudenkylän ja Mankalan asemien välillä sijaitsee vielä kaksi tasoylikäytävää sen jälkeenkin, kun Sitikkalan ylikulkusilta on rakennettu. Näillä tasoylikäytävillä tapahtuu lukuisia liikenneonnettomuuksia, joista tuhoisin tänäkin kesänä oli moottorikiitojunan ja kuorma-auton yhteentörmäys, jolloin liikenne pysähtyi pitkäksi ajaksi ja kumpainenkin ajoneuvo oli hinattava pois paikalta. Nämäkin epäkohdat voitaisiin poistaa, epäkohdat, joissa joka vuosi tapahtuu lukuisia onnettomuuksia, rakentamalla 2.5 km uutta maantietä rautatien eteläpuolelle. Siinä on jo valmis vanha maantiepohja ja pengertämällä Salpausselän etelärinnettä saataisiin varsin hyvä, suora ja routimaton tie ja näin vapauduttaisiin kahdesta vakavasta tasoylikäytävästä, jotka ovat aiheuttaneet sekä ihmishengen menetyksiä että lukuisia vaurioita ja aineellisia menetyksiä. Tämän tien rakentaminen on hyvin pieni kustannus valtiolle, mutta se auttaisi huomattavasti liikennettä ja poistaisi ihmishenkiä vaativia uhkaavia liikenneonnettomuuksia.

Edelleen on saman maantien Kausalan ja Jokuen puoleisessa osassa rakentamatta kahden kilometrin pituinen pätkä, nk. Veittosen tie, joka on ollut suunnitteilla jo silloin, kun minä olin nuori poika (Ed. Luukka: Siitä on kauan!). Siitä on kauan, siitä on yli 30 vuotta, ja kuitenkin tämän kahden kilometrin pituisen maantiepätkän rakentaminen ei ole edistynyt suunnittelua pitemmälle. Tämän tien kahden puolen on pieniä mutkia viimeisten työttömyyskausien aikana

oiottu, mikä tietysti on hyvä. Mutta kaikkein vaikein, nämä Kausalan Teilimäen mutkat ja suuret mäet ne siellä edelleen haittaavat liikennettä, ja tätä kahden kilometrin pätkää eivät valtion varat näköjään kannata rakentaa.

Edelleen on Lahden ja Vääksyn välinen maantie. Useammat varmaan ovat matkailuliikenteenkin yhteydessä käyneet Vääksyn kanavalla ja tuntevat tämän tien mutkaisuu-den ja mäkisyyden. Tämänkin tien rakentaminen olisi välttämätöntä ja tärkeää. Ei kuitenkaan tällekkään tielle, jonka rakentamisen suunnitelmatkin ovat tietämäni mukaan olemassa, ole vielä määrärahoja ja Herra tiesi, koska niitä näyttää tulevankaan.

Edelleen olisi tärkeää rakentaa Mankalan voimalaitokselta Kymentaan kylään uusi tie 7 km:n pituudelta, jotta ei tarvitsisi rakentaa kallista monia kymmeniä miljoonia markkoja maksavaa ylikulkusiltaa Iitinvirran lossipaikan yli, jollainen suunnitelma on myöskin olemassa (Ed. Luukka: Älä kaikkia teitä samalla kertaa esitä!). — Kunhan nyt saataisiin edes yksi tie kuntaa kohti, mutta kun ei yksikään tule rakennetuksi. Ei ole päästy edes alkuunkaan (Eduskunnasta: Pitäisi puhua vain yhdestä, että menisi läpi!). — Täytyy puhua niistä puutteista ja epäkohdista, mitkä paikkakunnalla vallitsevat. Edelleen on Nastolan kunnassa Seestan ja Kumian välinen tie, Asikkalan—Vesivehmaan ja Kalkkisten lossin välinen maantie, ns. Kopsuon tie, joka on tavattoman vaikeasti liikennöitävä. Se olisi välttämätöntä rakentaa. Padasjoella Porasan ja Kasiniemen välinen tie jne. Tällaisia tierakennuksia ja paikkakunnalla välttämättömiä uudistuksia vaativia töitä olisi hyvin paljon, mutta yhteenkään niistä tämän vaalipiirin alueella ei näytä olevan määrärahaa. Ei edes 3 milj. markkaa esiinny Pellinkosken perkauksen toimittamiseksi Padasjoen pitäjässä. Tästä on jo vuosikausia sitten suoritettu tutkimukset ja laskelmat, ja alentamalla Pellinkoskea 80 cm, joka maksaisi nykyisen arvion mukaan 3 milj. mk, saataisiin yli 200 ha maata viljelykseen, joka olisi hyvään tarpeeseen paikkakunnan pienviljelijäväestölle.

Kun nämä aloitteet nyt tulevat käsiteltäviksi tämän talousarvion yhteydessä valtiovarainvaliokunnassa, niin suosittelisin, että edustajat suhtautuisivat näihin, kuten muidenkin edustajien paikallisesti tekemiin aloit-

teisiin, myönteisesti ja koettaisivat löytää näille tilan tulevan vuoden talousarviossa. Tällä tavoin päästäisiin sellaiseen konkreettiseen talousarvioon, jossa ei tarvitsisi määrärahoja ja hintoja perustella ja laskea jonkin yli-inhimillisen voiman avulla, kuten tässä ed. Salminen äsken esitteli. Tässä mielessä suositteaisin valtiovarainvaliokunnalle, että se kiinnittäisi vakavaa huomiota nyt esitlemiini aloitteisiin, kuten kaikkien toistekin edustajain paikallisiin aloitteisiin.

Ed. Rytkönen: Herra puhemies! Ryhmämme kannan ja samalla maamme työtätekevien kerrosten suhteen maamme poliittisen suunnan kehitykseen nyt käsiteltävänä olevan valtion tulo- ja menoarvion puitteiden ilmaisevana on selvästi lausunut ed. Hietanen. Hänen käyttämänsä puheenvuoro näyttää kuitenkin olleen myrkyä eduskunnan äärimmäisen oikeiston ja sotakiikkoisten piirien kaavailuille paisuttava armeijan menot ja erittäinkin perushankintamenot entistäänkin huijaavampiin määriin. Ei ole millään puolustettavissa se tosiasia, että armeijan varsinaiset menot, joista suurin osa menee taisteluvälineiden hankintaan, on nostettu yli 2 miljardia markkaa suuremmiksi vuoden 1953 menoja. Vaikka edustajat Österholm ja Pasanen, mutta aivan erikoisesti viimeksi mainittu, pyrkivät selittämään menojen nousun aiheutuvan valtiosopimusten velvoitusten täyttämistä, mm. Pariisin rauhansopimuksen sekä Suomen ja Neuvostoliiton kesken solmitun ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen velvoitusten täyttämistä, niin vakuuttelut eivät mitenkään vaikuta luottamusta herättäviltä. Jos asiantila olisi siten, kuten edustajat Österholm ja Pasanen ovat uskotelleet eduskunnan jäsenille puolustellessaan sotaministeri Skogin kantaa, johon armeijan menojen paisuttamissuunnitelma ilmeisestikin perustuu, niin sitäkin suuremmalla syyllä tällöin olisi lähdeittävä siitä, että ensimmäiseksi olisi kiinnitettävä mitä vakavin huomio maassamme toimivain fascististen järjestöjen maan ja kansan etujen vastaisen toiminnan olemassaoloon ja samalla olisi syytä pitää selvänä lähtökohtana armeijassa tähän saakka harjoitetun täysin epäisänmaallisen kasvatushengen poisjuurimista niin upseeriston kuin myöskin sotilaiden keskuudesta, mikäli viimeksimainittujen kohdalla sel-

laista ilmenee, sillä harvemmin sitä siellä ilmenee.

Pääsyyllisiä epäisänmaallisen fascistisen hengen kasvattamiselle näyttävät kuitenkin olevan armeijan korkeimman upseeriston parissa liikkuvat ainekset. On suorastaan mitä vakavinta maan ja kansan etujen kavaltamista sellainen, että maassa toimii entisten suojeluskuntalaisten ja fascististen sotilaspriirin johtamat reserviupseerikerhot, joiden fascistiluontoista johtavaa työtä rahoitetaan erilaisille järjestöille myönnettyillä avustuksilla, jotka nekin varmasti kulkevat valtion tulo- ja menoarvion kautta. Mutta sisäasiainministeriö ja puolustusministeriö eivät näytä käsittävän, mikä vaara on uhkana kansakunnan edulle ja isänmaan riippumattomuudelle. Tästä vaarasta osoitettakoon seuraavat esimerkit, että ei ainakaan voitaisi sanoa puhutun palturia asiasta.

Reserviupseeriliitolla toimii Iisalmen reserviupseerikerho. Iisalmen reserviupseerikerhon johtokunnan muodostaa 6 varsinaista ja 2 varajäsentä. Johtokunnan ohjauksen alaisena toimii kaksijäseninen urheilukerho ja „hengellinen kerho”, tosin sitaateissa „hengellinen kerho”. Viimeksimainitun kokoonkutsujana on lääkintämajuri ja tuberkuloosihuoltopiirin lääkäri A. J. Huuskonen. Reserviupseerikerhon tilintarkastajina ovat lääkintäkapteeni Akseli Harlin ja kapteeni Usko Rauhamaa, varalla ovat kapteeni Jorma Rauhamaa ja luutnantti Erkki Korpinen. Jäsenkerääjinä toimivat maanmittausinsinööri kapteeni Viljo Åberg ja vänrikki Kari Korpijaakko. Reserviupseerikerhon varapuheenjohtajana on luutnantti Janne Julkunen ja sihteerinä luutnantti Alpo Ujanen. Rahastonhoitajana on maanmittausinsinööri kapteeni Viljo Åberg (Ed. L. Mattila: Kaikkihan ne ovat upseereita!). RU-kerhon johdossa olevat henkilöt, mitä maata yleensä ne ovat?

Lääkintämajuri, tuberkuloosihuoltopiirin lääkäri A. J. Huuskonen toiminut suojeluskunta-aktiivina aina vuodesta 1918 lähtien, ottanut osaa luokkasotaan valkoisten puolella vuonna 1917—1918 (Ed. L. Mattila: Eihän hän voinut molemmilla puolilla olla!), ottanut osaa molempiin sotiin vuonna 1939—1944, ollut sotilaslääkärinä, tällä kertaa lukeutuu kansanpuolueeseen, — itse Pasasen ryhmään, — puolueeseen (Ed. L. Mattila:

Järkevä mies siinäkin suhteessa.) ja sen Iisalmen osaston johtokuntaan, Iisalmen kaupungin valtuuston jäsen, valtuuston vaalilautakunnan jäsen, kaupunginvaltuuston enemmistön valitsemana edustajana Savon Lastenlinnan edustajistossa (Ed. L. Mattila: Nauttii suurta luottamusta näköjään!), voimistelu- ja urheiluseura Iisalmen Visan puheenjohtaja vuodesta 1951 lähtien, seuran, jossa tällä kertaa on jäsenenä 500 nuorta ihmistä (Eduskunnasta: No niin, sillä tavalla!), urheiluseura Visan Kuopion piirikokousedustaja, urheiluseura Suistamon Sisun varapuheenjohtaja, Sortavala-seuran puheenjohtaja (Eduskunnasta: Montako jäsentä?), Karjala-seuran juhlatomikunnan puheenjohtaja, Suomen Punaisen Ristin Iisalmen osaston puheenjohtaja (Ed. Pasanen: Kyllä on mainio mies!), Reumayhdistyksen ry. Iisalmen osaston johtokunnan jäsen, mahdollisesti on vielä muuallakin, josta ei nimet kaikista näy.

Hammaslääkäri, lääkintäkapteeni Akseli Harlin, ollut suojeluskunta-aktiivi vuodesta 1918 lähtien ja Iisalmen entisen suojeluskuntapiirin tarkastavana lääkärinä (Ed. Tuurna: Ai, ai!). Entisestä puoluekannasta ei tarkempaa tietoa, mutta on nyt kokoomuspuolueen Iisalmen osaston jäsen tällä kertaa (Ed. L. Mattila: Tulossa kansanpuolueeseen!), toimii kouluhammaslääkärinä Iisalmissa ja toiminut valkokaartilaisten riveissä vuonna 1917—1918.

Edelleen kapteeni Aaro Hänninen, entisen Iisalmen suojeluskuntapiirin komentaja, ottanut osaa luokkasotaan valkokaartilaisten riveissä suojeluskuntalaisena jo silloin. Sotien 1939—1944 aikoina toiminut Iisalmissa suojeluskuntapiirin komentajana, on entinen isänmaallisen kansanliikkeen jäsen, lukeutuu nyt kokoomuspuolueeseen ja sen Iisalmen osastoon, Iisalmen kaupunginvaltuuston valitsema irtaimen omaisuuden tarkastaja (Ed. Tuurna: Ai, ai!), Sotainvalidiiden Veljesliiton Pohjois-Savon piirihallituksen varsinainen jäsen sekä saman liiton liittokokouksen varaedustaja.

Maanmittausinsinööri, kapteeni Viljo Åberg, nyt kokoomuspuolueen Iisalmen osaston jäsen, ollut suojeluskunnassa poikaosastossa jo nuoruusvuosista lähtien, voimistelu- ja urheiluseura Iisalmen Visan jäsen ja seuran palkintotuomari, Pohjois-Savon Suunnistajat ry:n puheenjohtaja, — Suunnistajiin

palataan myöhemmin — Iisalmen Ampujat ry:n jäsen. Mainittakoon tässä yhteydessä, että vaimo, Tora Åberg on tällä kertaa Iisalmen Kalevala-kuoron toinen sihteeri ja saman kuoron liittokokousedustaja Iisalimesta (Eduskunnasta: No, eihän se toisessa liitossa voinut olla jäsenenä!).

Kapteeni Simo Kähäri, Soinlahti Osakeyhtiön toimitusjohtaja, kokoomuspuolueen Iisalmen osaston jäsen, ollut suojeluskunnassa nuoruusvuosista lähtien, Iisalmen maalaiskunnan kansallisseuran johtokunnan jäsen, Rotary-klubin Iisalmen kerhon toinen sihteeri, voimistelu- ja urheiluseura Iisalmen Visan jäsen (Ed. Pakkanen: Mitäs pahaa ne ovat sitten tehneet?), Pohjois-Savon Suunnistajat ry:n ja Iisalmen Ampujat ry:n jäsen.

Kapteeni, insinööri Aarne Hämäläinen (Ed. L. Mattila: Eiväthän nämä ole tätä budjettia tehneet!) — nämä kuuluvat aivan erottamattomasti tähän ja tämän käsittelyyn — voimistelu- ja urheiluseura Iisalmen Visan jäsen, kokoomuspuolueen Iisalmen osaston, metsästys- ja kalastuskerhon jäsen, muuttanut Iisalmeen Lappeenrannasta ja Lappeenrantaan Turusta, mikäli ei virkoja ollut siellä sitä ennen.

Kapteeni, kansakoulunopettaja Usko Rauhamaa, entisestä puoluekannasta ei tällä kertaa tarkempia tietoja, nyt kokoomuspuolueen Iisalmen osaston jäsen, Iisalmen suojeluskunnan paikallisessa osastossa toiminut, voimistelu- ja urheiluseura Iisalmen Visan jäsen ja palkintotuomari, metsästys- ja kalastuskerhon, Pohjois-Savon Suunnistajat ry:n ja Iisalmen Ampujat ry:n jäsen, kaupungin viran ja toimen haltijoiden jäsen.

Kapteeni Jorma Rauhamaa, Iisalmen Kauppa Osakeyhtiön johtaja, ollut isänmaallisen kansanliikkeen jäsen, suojeluskunnan jäsen, ollut tutkintolaisena syytettynä asekkäennästä, voimistelu- ja urheiluseura Iisalmen Visan jäsen, metsästys- ja kalastuskerhon, Iisalmen Ampujat ry:n ja Pohjois-Savon Suunnistajat ry:n jäsen, nyt kokoomuspuolueen jäsen.

Lutnantti, sosiaalis sihteeri Vilho Kiuru, tällä kertaa kansanpuolueen jäsen, voimistelu- ja urheiluseura Iisalmen Visan jäsen ja palkintotuomari, Iisalmen seudun Karjala-seuran johtokunnan jäsen, urheiluseura Suistamon Sisun johtokunnan jäsen, mahdollisesti myös muissakin porvarillisissa joukko-

järjestöissä, joista ei vielä tällä kertaa nimeä ole näkyvissä.

Lutnantti Alpo Ujanen, prokuristi, kokoomuspuolueen Iisalmen osaston jäsen (Ed. Pakkanen: Ei kokoomuspuolueessa niin paljon jäseniä olekaan!). Entisestä puoluekannasta ei ole tietoa. Ollut suojeluskunnassa sen poikaosastoon liittymisestä lähtien. Iisalmen seudun invaliidit ry:n tilintarkastaja yhdessä vänrikki Saku Korhosen kanssa. Muita tarkempia tietoja ei ole vielä, ehken tulee hänestä myöhemmin.

Lutnantti Allan Tamminen, prokuristi, nyt kokoomuspuolueen jäsen, ollut suojeluskunnassa sen poikaosastossa nuoresta lähtien, entinen isänmaallisen kansanliikkeen jäsen, Rissasen Kirjakauppa Osakeyhtiön toimitusjohtaja.

Lutnantti Erkki Korpinen, varatuomari ja kiinteistön välitystoimiston pitäjä, ollut suojeluskunnassa. Nyt kokoomuspuolueen Iisalmen osaston jäsen, metsästys-, kalastuskerhon ja Iisalmen Ampujat ry:n jäsen.

Lutnantti Janne Julkunen — nämä eivät perustu mihinkään omatekoisesti tekaistuihin tietoihin, vaan täysin kokoomuksellaisesta Iisalmissa ilmestyvästä Salmetar-lehdestä kaikki lainattuna henkilötiedot (Ed. Pakkanen: Valpon entiset paperit!) — kokoomuspuolueen jäsen, kaupunginvaltuuston valitsemana väestönsuojelulautakunnan puheenjohtaja, palolautakunnan puheenjohtaja ja majoituslautakunnan puheenjohtaja, muuttanut Iisalmeen vuoden 1907 vaiheilla, perustanut oman kulta- sekä kelloseppäliikkeen 1919, tullut mukaan voimistelu- ja urheiluseuran Iisalmen Visan toimintaan 1907 vaiheilla, kaupungin urheilulautakunnan jäsenenä ollut vuosina 1920—1945 ja sen puheenjohtajana 1939, ollut kaupunginvaltuuston jäsen 1930—1945, verotuslautakunnan jäsenenä 1925—1927 ja 1935 (Eduskunnasta: Selvä rikollinen!), kaupungin sähkölaitoksen johtokunnan jäsen 1933—1941, kuulunut kaupungin palolautakuntaan aina vuodesta 1933 lähtien ja on nyt sen puheenjohtaja tällä hetkellä, väestönsuojelulautakuntaan vuodesta 1938 lähtien ja sen puheenjohtaja, kunnallisverotuksen tutkijalautakuntaan 1940—1941, majoituslautakuntaan 1940 lähtien, ollen sen puheenjohtajana 1946 lähtien, osallistunut valkokaartilaisien riveissä luokkasotaan 1917—1918 (Eduskunnasta: Eikö muina vuosina?). Hänestä sanotaan kokoomuslehden Salmetta-

ren n:ossa 93/54, että Iisalmen suojeluskunta sai monella tapaa nauttia hänen palveluksistaan, mutta se ulottui paljon laajemmallekin, varsinkin hänen toimiessaan sotilasohjaajana ja -kouluttajana, aluepäällikkönä ja myöhemmin suojeluskuntapiirin palveluksessa. Osallistunut hyökkäyssotaan Rutajärven suunnalla sekä toiminut Iisalmen vss.-päällikkönä sodan aikana, ylennetty reservivänrikiksi 1945 ja reserviluutnantiksi 1940, saanut mm. Suomen urheilun hopeisen ansiomitalin, toiminut Iisalmen VPK:n varapäällikkönä 1926—1929. On Ylä-Savon metsästys- ja kalastuskerhon hallituksen sekä Iisalmen Ampujat ry:n hallituksen jäsen. Voimistelu- ja urheiluseura Visan 50-vuotisjuhlakertomuksen yhteydessä Salmetar, kokoomuslehti, mainitsee n:ossa 5. 6. 1954: „Janne Julkunen ei kaipaa visalaisten eikä iisalmelaisten piirissä tarkempaa esittelyä. Hän on koko maakunnalle tuttu hahmo urheilumiehenä ja varsinkin tarkkana ajanottajana.”

Vänrikki Saku Korhonen, August Räihän kirjakaupan hoitaja. Ollut IKL:n jäsen, nyt kokoomuspuolueen jäsen, Iisalmen entisen suojeluskuntapiirin esikunnan jäsen, voimistelu- ja urheiluseura Iisalmen Visan johtokunnan jäsen, vu-seura Iisalmen Visan palokintotuomari, Iisalmen seudun invaliidit ry:n tilintarkastaja, Sotainvaliidiin Veljesliiton Iisalmen alaosaston tilintarkastaja. Iisalmen seudun invaliidit ry:n jäsen, Sotainvaliidiin Veljesliiton Iisalmen alaosaston jäsen, Metsästys- ja kalastuskerhon ry:n jäsen, Iisalmen Ampujat ry:n jäsen, Iisalmen seudun yksityisyrittäjät ry:n tilintarkastaja.

Vänrikki, merkonomi Risto Soininvaara. Toiminut suojeluskunnan Iisalmen poikaosastossa. Kansallisten nuorten johtokunnan jäsen. RU-kerhon johtokunnan varajäsen. Voimistelu- ja urheiluseura Visan jäsen. Mahdollisesti myös metsästys- ja kalastuskerhon sekä Iisalmen ampujat ry:n jäsen. Myyntimiehet ry:n Kuopion osaston yhdisties Iisalmissa.

Vänrikki Kari Korpiaakko. Kansallisten nuorten Iisalmen osaston jäsen. Vu-seura Iisalmen Visan jäsen. Reserviupseerikerhon fascistisesta toiminnasta voidaan mainita seuraavaa, josta jo edellä ainakin suurin osa selvisi.

Edellä olevasta ja henkilötietoihin perustuvista seikoista selviää, missä ja minkälaisien järjestöjen puitteissa reserviupseeriker-

hon toiminta liikkuu. Sitä vastoin on syytä muutamalla esimerkillä tuoda esille, miten ja minkälaisia tilaisuuksia reserviupseerikerho järjestää. Reserviupseerikerhon omassa piirissä on järjestetty esitelmätilaisuuksia mm. tämän vuoden aikana 21. 4. 54, jossa esitelmöitsijänä on esiintynyt kenraaliluutnantti Oesch. Esitelmä perustunut Karjalan kannaksen taisteluihin 1944. Tilaisuudessa ollut kuulijoita myös Kiuruvedeltä ja Lapinlahdelta, josta selviää, että kerho ulottaa toimintansa Iisalmesta käsin sanottuihin kuntiin. Salmetar-lehdessä 23. 3. 1954. Iisalmen Ampujat ry. järjestävät jatkuvasti ampumakilpailuja. Salmetar-lehdessä 1. 6. 1954 otsikolla „Heusala ampui maailmanennätystuloksen”. Ammunnat olleet helatorstaina Ohenmäen ampumaradalla 1954. Jäsenten väliset ammunnat pidetty 11. 5. 1954 Ohenmäen ampumaradalla. Ote Iisalmesta ilmestyvästä Salmetar-lehdestä. Mukana maanmittausinsinööri Viljo Åberg RU-kerhon johdon jäsen. Käsitelty mm. nuorisoammuntakysymystä, josta lehti kertoo. Ja 14. 2. 1954, jossa esitelmöitsijänä aseteknikko V. Salmi. Voimistelu- ja urheiluseura Iisalmen Visan toimesta järjestetään yleisiä juhlia, joista näkyvin tämän vuoden aikana on ollut 50-vuotisjuhla kesäkuussa, jonka juhla valmistelun selostuksessa sanotaan, että 5 000 asukkaan kaupungissa ei ole tarpeeksi reservejä kahdelle erilaiselle seuralle. Tarkoitetaan ilmeisestikin Työväen Urheiluliiton alaista seuraa. Haastattelun on antanut Salmetar-lehdelle kelloseppä Aarne Lyytikäinen 3. 6. 1954. Mannerheim-liiton juhla pidetty Lapinlahdella 9. 6. 1954, jossa ollut läsnä 250 henkeä. Iisalmen Visan yhteydessä toimii Visan pojat, joka järjestää leirielämätilaisuuksia. 7. 7. 1954 Salmetar-lehdessä ollut Iisalmen maalaiskunnan Noanlahdessa pidetyn tilaisuuden selostus: Iisalmen kaupungin ja maalaiskunnan kansallisseurat ovat viettäneet — kokoomuspuolueen miehet tietävät, mitä ovat kansallisseurat — jäseniltä 12. 7. 1954 metsästys- ja kalastuskerholla. Salmettaressa 11. 5. 1954: Iisalmen seudun suunnistajat ry. harjoittaa suunnistamisharjoituksia maastoon. Ilmoitus Salmettaressa 10. 6. 1954: Voimistelu- ja urheiluseuran Iisalmen Visan alainen seura Iisalmen Latu, sisarseura. Mannerheim-liiton kokouksia pidetään Iisalmen lasten päiväkodissa, Salmetar 16. 4. 1954. Iisalmen Visan yhteydessä toimii Sini-

Nuoret, nuorison urheilua johtava seura. Maininta Salmettaren pikku-uutisissa 14. 4. 1954. Iisalmen Latu johtaa nuorten lentopallokoulutusta. Salmetar 16. 4. 1954. Suomen Punainen Risti järjestänyt Punaisen Ristin viikon tilaisuuden 11. 4. 1954 Iisalmen kauppatorilla. Tilaisuuden avannut kaupunginjohtaja Eino Korpiaakko. Salmetar 16. 4. 1954. Pohjois-Savon suunnistajat ry. pitäneet Pohjois-Savon käsittävän neuvottelutilaisuuden Iisalmessa 25. 4. 1954. Salmettaren maininta. Puheenjohtajana toiminut diplomi-insinööri Viljo Åberg, RU-kerhon johtokunnan jäsen. Metsästys- ja kalastuskerho harjoittaa ns. „riistapolkuammuntoja”. Pikku-uutinen Salmettaressa 20. 7. 1954. Suomen Punainen Risti järjestänyt „vanhusten juhlat” 15. 6. 1954 Iisalmen kansakoululla (Naurua). Uutinen Salmettaressa 17. 6. 1954. Iisalmen Visan alaisena toimii Maila-Veikot, järjestänyt harjoituksen 27. 5. 1954 Ahjolan kentällä. Metsästys- ja kalastuskerhon sisarseura Iisalmen seudun metsästäjät r.y. järjestänyt taas jälleen „riistapolkuammunnan” 18. 7. 1954 Koljonvirran tilalla. Salmetar 20. 7. 1954. Minä en kaikkea koko tätä asiapitoista aineistoa lukisi, mutta haluaisin edellä olevat esimerkit asettaa jonkunlaiseksi koetinkiveksi siitä, miten fascistista on reserviupseerikerhon toiminta ja millä tavoin ohjataan nuorisonkasvatusjärjestöjä yleensä näiden järjestöjen puitteissa, joista pyritään sanomaan, että ne eivät ole vaarallisia järjestöjä eivätkä maan ja kansan etujen vastaisia järjestöjä.

Vaikka lähdetäisiin siitä, että armeijan perushankintoihin lisätään yli 2 miljardia markkaa, mikä yli 2 miljardia käytettäisiin valtion omistamien postitalojen rakentamiseen, niin sellaisia postitoimipaikkoja, joita on suunnitteilla rakentaa mm. Iisalmeen, jonka kustannusarvio on 112 milj. mk, voitaisiin rakentaa lähes 18 postitoimipaikkaa koko maahan. Vaikkapa vastaavasti lähdetäisiin siitä, että sanottu yli 2 miljardia markkaa käytettäisiin omakotien rakennustöiden rahoittamiseen, määrärahalla voitaisiin rakentaa 2 000 omakotitaloa, joiden rakennuskustannukset olisivat 1 milj. mk.

Valtion omistamien liikenne- ja tuotantolaitosten työntekijöillä ei läheskään kaikilla ole kunnollista asuntoa. Valtion omistamissa tuotantolaitoksissa ja sen hallussa olevissa työpaikoissa maksetaan palkkaa, joka ei kun-

nolla riitä kaikkein välttämättömimmän toimeentulon hankintaan työntekijälle ja perheelle. Metsähallitus ja sen työntekijät voivat olla siitä todistajina, lukuunottamatta eräitä korkeampipalkkaisia johtajia. Syrjäiset seudut, maaseudun kolkat, joissa asuu satoja tuhansia ihmisiä, ovat välttämätöntä maantietä vailla. Pienviljelijät elävät taloudellisessa ahdingossa valtion heikon tuen vuoksi. Jo sanotut näkökohdat huomioon ottaen pitäisi sosialidemokraattisen puolueen ja maalaisliiton eduskuntaryhmien jäsenillä olla selvillä, miten paljon tärkeämpiä valtion varojen sijoituskohteita on olemassa kuin armeijan perushankinnat ja niiden lisääminen. Ei ole laisinkaan ihmeteltävä, jos tavallisen työläisen ja talonpoikaisrahvaan verotaakka on noussut vuosi vuodelta, tapahtuen verotuksen nousu milloin valtion tuloveron, milloin kunnallisveron kautta riippuen siitä, miten vallassa olevat piirit kullakin hetkellä ovat havainneet edullisemmaksi suorittaa ns. sisäisen tulonsiirron tavallisen kansalaisen pettämistarkoituksessa.

Olisi paikallaan, että valtiovarainvaliokunnan sosialidemokraattiset ja maalaisliittolaiset jäsenet yhtyisivät ryhmämme esittämään kantaan armeijan perushankintoihin varattujen lisättyjen määrärahojen käytöstä ja suuromistuksen sekä tulojen tähänastista tehokkaammasta verotuksesta. Olisi välttämätöntä, että valtiovarainvaliokunta hyväksyisi ryhmämme aloitteen 50 milj. markan varaamisesta Iisalmen postitalon rakennustöiden aloittamiseksi jo 1955 vuoden alussa, jotka määrärahat eivät varmasti ole yhtä hukkaan heitettyjä kuin perushankintoihin lisättyinä.

Ed. Kaitila: Herra puhemies! On nykyisen hallituksen taloudellista ajattelua valaisevaa, joskaan ei valitettavasti miellyttävää, hiukan tarkastaa, miten on päästy tähän loppusummaltaan suurimpaan budjettiin, mikä meillä koskaan on annettu. Verrattaessa nimittäin budjettiesitystä ensinnä viime vuoden menoihin tilinpäätöksen mukaan voidaan todeta, että valtiolta on viime vuodesta pudonnut pois tavallaan automaattisesti yli 20 miljardin suuruusluokkaa oleva määrä menoja. Niinpä esim. valtion velan poistomenot ovat vähentyneet yli 5 miljardia, työttömyysmenot toistakymmentä, sudannepidätysspalautukset yli 4 miljardia jne. Verrattaessa budjettiesitystä taas tämän vuo-

den budjetoituihin menoihin, on menojen pois putoaminen sekin melkein yhtä suuri ja ainakin noin 15 miljardin suuruusluokkaa. Budjetin loppusumman pitäisi siis liikkua josakin 175 miljardin paikkeilla 195 miljardin sijasta, jos budjetti muulta osaltaan olisi rakennettu entiselle pohjalle. Mutta se on kuitenkin siis parikymmentä miljardia suurempi.

Osa tästä lisäyksestä johtuneen arviomäärärahojen tarkemmasta arvioinnista ja osa eräiden valtion toimialojen niin sanoakseni normaalista kasvusta. Huomattava osa siitä on kuitenkin johtunut budjettiin nyt miljardikaupalla pannuista uusista menoista tai entisten menojen tosiasiallisista korotuksista. Siellähän on sokerijuurikaspalkkioita, vientipalkkioita, ASO:n määrärahojen korotuksia, Valmet-rahoja jne., siis suurimmalta osalta tukipalkkioluontoisia lisämenoja. Kokoomuksen pääpuhuja lausui täällä eilen käsityksenään, että tässä budjetissa veronmaksajien kustannuksella suoritetusta valtion varojen niin sanoakseni „ylimääräisestä lisäjakelusta” on suurimman osan saanut sosialidemokraattinen puolue. Asia lienee sentään kuitenkin päinvastoin. Suurin voittaja tässä taistelussa budjetista, joka lienee hallituksen sisällä käyty, on ollut kuitenkin maalaisliitto. Mutta saipa ne kumpi tahansa, tällainen jakelupoliittikka tuskin ilahduttaa tavallisia kansalaisia ja veronmaksajia, sillä tosiasiallisesti on tälläkin kertaa, vaikka hiukan toisessa muodossa, taas käynyt samalla tavoin kuin silloin, kun sotakorvaussuoritukset loppuivat. Niistäkin säästyneet miljardit jaettiin kahden suuren puolueen hallituksessa uusille momenteille, sen sijaan ei verorasitusten lieventämiseksi, kuten kansalaiset olisivat toivoneet. Samaa politiikkaa nytkin ilmeisesti jatketaan, ja kahden suuren puolueen hallitus istuu ainakin niin kauan, kuin jotakin jaettavaa vielä on. Tyypillistä esimerkiksi on, että hallituspuolueiden piirissä tietävästi — yksityisesti todennäköisesti, mutta joka tapauksessa — jo nyt ennakkollisesti hiukan harkitaan ja suunnitellaan, mihin menoihin upotettaisiin ne 9 miljardia markkaa, jotka seuraavana vuonna tietävästi vapautuvat korvausobligatioiden indeksikorotuksesta.

Minun käsitykseni mukaan ensi vuoden budjetti olisi kuitenkin pitänyt rakentaa suunnilleen entiselle pohjalle, kuitenkin niin, että budjetissa automaattisesti säästyneitä

miljardeja ei olisi hävitetty olemattomiin ja entisiäkin tukipalkkioluontoisia määrärahoja olisi päinvastoin vähennetty. Näin syntyneestä kokonaissäästöstä olisi osa ensin, minun henkilökohtaisen käsitykseni mukaan, pitänyt käyttää kahden sellaisen valtion toiminnanhaaran parempaan kuntoon saattamiseen, joihin nähden kaikkina sodan jälkeisinä vuosina on erityisesti kitsasteltu ja ne laiminlyöty ja tätä laiminlyöntiä vuodesta vuoteen perusteltu välttämällä, ettei niihin ole suinkaan varoja, vaikka muihin tarkoituksiin olisikin näinä vuosina liennyt. Näistä toinen on, siitä olen aivan eri mieltä edellisen puhujan ja hänen ryhmänsä kanssa, puolustuslaitoksen perushankinnat, joka nyt sentään onkin jossain määrin otettu huomioon, ja toinen valtion palveluksessa olevien aseman parantaminen ja vakaannuttaminen. Loput budjettisäästöstä olisi empimättä ollut käytettävä verojen alennuksiin, joissa silloin olisi päästy hallituksen esittämää alennusta pitemmälle ja myös pysytty terveemmällä valtiotaloudellisella pohjalla.

Eräät puhujat ovatkin täällä jo aikaisemmin puuttuneet kysymykseen valtion viran ja toimen haltijain taloudellisesta asemasta. Ei kuitenkaan ole nähdäkseni tullut riittävän selvästi korostetuksi sitä, että tämä kysymys on vain osa eräästä suuremmasta kokonaisuudesta, nimittäin kysymyksestä koko maamme toimihenkilökunnan, viranhaltijain, teknillisen ja kaupallisen henkilökunnan sekä yleensä vastuullista työtä tekevien ruumiillisen ja henkisen työn tekijäin asemasta, jota kysymystä ei vielä kukaan osata meillä ottaa kokonaisuutena ja riittävän vakavasti.

Oman lisänsä valtion viran ja toimen haltijain palkkauksesta käytyyn keskusteluun on täällä antanut sosialidemokraattien pääpuhujat ed. Antikainen eilen. Puheessaan hän mainitsi minun viime keväänä valtion palkkauslautakunnalle antamastani yleisohjeesta. Täytynee hänen puheenvuoronsa perusteella kai olettaa, ettei puheenvuoron käyttäjä oikein hallinnut sitä kysymystä, josta hän tässä asiassa puhui.

Tilanne viime keväänä oli valtion palkkojen kohdalta lyhyesti sanottuna seuraava: valtion palkkauslautakunta oli — eduskunnan toivomusta noudattaen — istunut jo vuoden ajan selvittämässä valtion palkkojen keskinäisiä suhteita. Se oli tullut yksimieliseksi eräistä aivan ilmeisistä epäkohdista, jotka

olisi pitänyt korjata, mutta ei mistään muusta. Vaikeutena luonnollisesti oli se, että kun palkkauslautakunnassa suunniteltiin ja harkittiin yhden viranhaltijaryhmän tason korottamista, katsoivat kaikki muut ryhmät, jotka aikaisemmin olivat samassa palkkaluokassa, että he kärsivät vääryyttä, jos noille toisille annetaan palkankorotus, mutta heille ei. Lyhyesti sanoen, vaikeus oli siinä, ettei ollut mitään objektiivista mittaa tai kiinteää pohjaa, jolle valtion palveluksessa olevien palkkataso kokonaisuutena ja eri ryhmien väliset suhteet olisi voitu rakentaa. Tarkoituksena lienee ollut, että korjausesitys edellämainituissakin, aivan ilmeisissä epäkohdissa olisi voitu saada järjestetyksi aikaisintaan vuoden 1955 budjetissa, mutta todennäköisimmin vasta vuoden 1956 alusta. Valtion palkkauslautakuntahan oli aivan hajoamistilassa, puheenjohtaja oli ilmoittanut eroavansa ja jäsenet olivat täysin erimielisiä siitä linjasta, mitä palkkauslautakunnassa oli noudatettava.

Kun tilanne oli tällainen, pidin ensinnäkin itsestään selvänä, että mainitut yleisesti tunnustetut epäkohdat ja jälkeenjäämiset, siis esim. terveyssisarret, kättilöt, luotsit, eräät poliisilaitoksen, puolustuslaitoksen ja postija lennätinlaitoksen henkilöryhmiin kuuluvat jne., oli heti viivyttelämättä korjattava, jotta he eivät olisi epäoikeudenmukaisesti joutuneet vieläkin yhä odottamaan kuukausia ja vuosia. Niinpä annettiinkin viime keväänä heidän osaltaan ns. virkamieslisäbudjetti, jonka eduskunta hyväksyi ja joka merkitsi palkkaluokkien ja vastaavasti eläkkeiden tarkistusta noin 7 000 valtion viran ja toimen haltijalle jo tämän vuoden heinäkuun 1 päivästä lähtien. Samassa yhteydessä korotettiin valtion palveluksessa olevien pukuavustusta, joka sekkin oli jäänyt jälkeen, kaikille tähän avustukseen oikeutetuille.

Seuraava tehtävä oli saattaa koko kysymys valtion viran ja toimen haltijain palkkauksesta kestäväälle pohjalle. Sen toteuttamiseksi annoin valtion palkkauslautakunnalle juuri tämän ed. Antikaisen mainitseman ohjeen. Tämän ohjeen ydinkohta oli seuraava: „Valtiovarainministeriö katsoo, että valtion virkamiesten tulee saada virkasuhteestaan johtuen sellaiset taloudelliset oikeudet, mitkä vastaavat yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien pysyväksi muodostunutta ansiotasoa siihen liittyvine muine taloudellisine oikeuk-

sineen." Valtion palkkaus ei siis olisi jäänyt aivan kuin riippumaan ilmassa, vaan siihen olisi tullut eräs kiinteä tai suhteellisen kiinteä vertauskohta tai pohja: yleinen palkkataso. Samalla tunnustettiin valtion viran ja toimen haltijoille oikeus saada palkkansa tämän yleisen palkkatason mukaiseksi.

Sen asian selvittäminen, missä suhteissa valtion palkat olivat yleiseen palkkatasaan, annettiin juuri tätä tarkoitusta varten sosiaalidemokraattis-maalaisliittolaisen hallituksen itsensä jo edellisessä keväänä asettamalle ns. palkkatasokomitealle, jonka työtä kuitenkin nyt kiirehdyttiin. Tiedossa silloin oli, ettei palkkatasokomitean ja palkkauslautakunnan yhteinen ehdotus voinut asian laajuuden vuoksi valmistua ennenkuin seuraavan vuoden budjettiin. Sen minä myönnän, että minulle asianomaiselta virkamiestaholta annettiin ymmärtää, että palkkatasokomitean työ olisi jo silloin hiukan pitemmällä kuin mitä se tosiasiallisesti oli. Mutta oli miten hyvänsä, minä käsitin silloin ja käsitän vielä tänä päivänä, että tämä on oikea tie valtion palveluksessa olevien palkkakysymyksen kestävälle ratkaisulle, sillä se tekee mahdolliseksi poistaa valtion palkoista niiden jälkeenyjäämisen ja saada ne tasoltaan yleisen ansiotason mukaisiksi. Toiseksi on tällöin objektiivinen pohja myös valtion palkkojen keskinäisten suhteiden tarkistamiseksi. Kolmanneksi koko nykyinen palkkausasteikko tulee muuttaa ja korottaa tosioloja vastaavaksi.

Tällaiselta näytti tilanne viime keväänä. Ei ole suinkaan meidän nyt hallituksen ulkopuolella olevien syytä, että tilanne palkansaajien kohdalla on nyt sikäli muuttunut, että nykyisen hallituksen talouspoliittiset toimenpiteet tai toimettomuus, kumminpäin vain halutaan sanoa, on herättänyt oikeutettua levottomuutta palkansaajien keskuudessa yleensä ja erityisesti valtion palveluksessa olevien keskuudessa heidän aikaisemmista karvaista kokemuksista nyt oppittua pelkäämään, että heidän palkkansa taas vuosikausiksi mahdollisesti jää jälkeen. Siitä se aktiviteetti, jota nyt asianomaiset järjestöt täysin ymmärrettävistä syistä osoittavat. Tuntuksikin siltä, että sosiaalidemokraattien, jotka nyt hallituksessa istuvat näitä asioita ratkaisemassa, sopisi jopa tehdäkin jotakin valtion palveluksessa olevien hyväksi eikä ainoastaan puhua.

Mitä taas tulee toiseen kysymykseen, vero-

jen alennuksiin, on syytä panna merkille, että niihin nähden näyttää täällä eduskunnassa olevan yhtä monta mieltä kuin on miestä. Yksi ehdottaa yhden veron alentamista toinen toisen. Tärkeintä minusta kuitenkin on, että tässä budjetissa sentään edes johonkin tulokseen päästäisiin. Kansanpuolue on jatkuvasti ollut sitä mieltä — se on yleinen peruslinja — että meidän pitää päästä verorasituksen huomattavaan alentamiseen kaikkien veromuotojen kohdalla. Ajallisesti ensimmäiselle tilalle se on kuitenkin asettanut liikevaihtoveron alentamisen. Näin se on tehnyt sekä yleisistä kansantaloudellisista syistä, jotta hinta- ja kustannustasoa saataisiin painetuksi alemmaksi, että toisaalta yksityistaloudellisista syistä, jotta kaikki ihmiset voisivat saada ostetuksi tarvitsemansa tavarat halvempaan hintaan.

Tänä päivänä me kuitenkin tapaamme poliittisessa elämässä ei niinkään harvinaisen, mutta siitä huolimatta toistuessaan aina hiukan hymyilyttävän kuvaelman. Sosiaalidemokraatit ilmoittavat nyt olevansa kaikkein innokkaimpia liikevaihtoveron poistajia rakennustoiminnan kohdalla. Tavalliset ihmiset eivät kuitenkaan liene unohtaneet, että vuosi sitten täällä eduskunnassa budjettia käsiteltäessä sosiaalidemokraateilla niinkuin koko eduskunnalla olisi ollut erinomainen käytännöllinen mahdollisuus todella poistaa liikevaihtovero rakennustoiminnalta eikä siitä ainoastaan propagandassaan puhua. Silloinhan, nimittäin viime joulukuussa, jolloin tämän vuoden budjetti lyötiin kiinni, oli valtiovarainvaliokunnassa ja eduskunnassa silloisen hallituksen esitys, joka tarkoitti liikevaihtoveron poistamista perusrakennustarvikkeilta (Sos.dem. ryhmästä: Ei se ollut tosisaan annettu!). — Niin, näyttää siltä, että sosiaalidemokraatit eivät ole tosisissaan silloin, kun puhutaan rakennustarvikkeiden liikevaihtoverosta. Sen sijaan edellinen hallitus teki siitä todella esityksen eduskunnalle (Keskustasta: Aivan epäkelpo esitys!). — No niin, jos sosiaalidemokraatit ja muut olisivat silloin äänestäneet — mitään muutahan ei olisi tarvittu tässä kysymyksessä — myönteisesti, niin liikevaihtovero olisi jo tämän vuoden alusta lähtien ollut tosiasiallisesti poissa rakennustoiminnalta. Asia oli jo niin pitkälle viety, että valtion tuloja arvioitaessa budjetissa — siinäkin budjetissa, jonka mukaisesti me nyt elämme — tämä oli

otettu suorastaan huomioon. Valtiotaloudellisia vaikeuksia ei siis suinkaan olisi ollut (Eduskunnasta: Siitähän tuli susi!). Paitsi sitä, että tämä toimenpide olisi huomattavasti auttanut viime keväistä työllisyystilannetta ja siten säästänyt työttömyysvaroja, se lisäksi olisi täydellä painolla vaikuttanut elinkustannusindeksiin, joskaan ei indeksin laskemistavasta johtuen vielä tämän vuoden lokakuussa, mutta sitä tervehdyttävämpänä tulevana vuonna. Käsitykseni on, että jos nykyinen hallitus olisi kirjoittanut tämän syksyn budjettiesityksensä hiukan toisin, siihen olisi vielä nytkin mahtunut jo vuosi siten esitetty noin 3.5 miljardin suuruusluokkaa oleva rakennustarvikkeiden liikevaihtoveron poistaminen yleisen liikevaihtoveron alentamisen lisäksi, joka sekä alentanee rakennuskustannuksia kyllä, mutta ainoastaan pari, korkeintaan 3 prosenttia (Vasemmalta: Mahtuu se vieläkin!). — Mahtuupa vieläkin. Ehkä voidaan koettaa. — Valitettavasti maalaisliitto ei kuitenkaan silloin enempää kuin nytkään ollut tästä kysymyksestä riittävän kiinnostunut.

Kaikkein omalaatuisin ilmiö oli kuitenkin viime syksynä se, että sosialidemokraattien ja maalaisliiton viime talviselle kielteiselle kannalle rakennustarvikkeiden liikevaihtoveron poistamiseksi antoi sivustatukea myös silloinen hallituspuolue kokoomuspuolue, joka noudatti ns. Junnilan linjaa: veronalennukset oli rajoitettava omaisuusveroon ja liikevaihtoveron palauttamiseen erälle suurille puunjalostusyhtiöille.

Oli miten hyvänsä, nyt tämä kipeä kysymys on edessä ja ratkaisua vaativana. Toivon joka tapauksessa, ettei tällä kertaa keskinäinen riita veronalennusmuodosta sentään tule mitätöimään koko veroalennussuunnitelmaa ja estämään sen toteuttamista. Sellainenkin vaara on näet valitettavasti aina olemassa täällä Suomen eduskunnassa.

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Täällä on budjettikeskustelun yhteydessä kiinnitetty huomiota myös verorasituksen suuruuteen. On lähinnä puututtu valtion tuloveron alentamisvaatimuksiin ja myös liikevaihtoveron alentamiseen. Eräs verotusmuoto on kuitenkin joko kokonaan unohdettu tai siihen on puututtu vain sivumennen. Tarkoitan kunnallisverotusta. Budjetin kautta hoidetaan monia sellaisia menoeriä, jotka vai-

kuttavat kuntien talouteen ja niin ollen myös kunnallisveroäyriin suuruuteen. Tällaisia menoeriä ovat opetusmenot, terveyden- ja sairaanhoitomenot, sosiaaliset määrärahat sekä myöskin työttömyyden hoitamisesta aiheutuvat menot, vain suurimmat menoerät mainitakseni.

Kun tarkastelee näiden menoerien kohdalta budjettiesitystä, niin voi todeta, ettei tälläkään kertaa esityksessä ole pyritty kuntien raskasta kuormaa keventämään, vaan pikemminkin päinvastoin. Jos valiokunta ja eduskunta eivät näissä kohdin tee korjauksia, tulee kunnallisen veroäyriin hinta edelleenkin nousemaan. Edustajien ja eduskuntaryhmien ei pitäisi enää lisätä kuntien taloudellisia rasituksia, kuten viime vuosina on jatkuvasti tapahtunut, vaan pyrkiä niitä edes jossain määrin keventämään. Tilanne on muodostunut jo monien kuntien kohdalta suorastaan huolestuttavaksi. Eduskunnan enemmistö on vuodesta toiseen jatkuvasti lisännyt kuntien lakimääräisiä menoja siirtämällä monia sellaisia yhteiskunnallisia tehtäviä kunnille, jotka luonteensa puolesta kuuluisivat valtiolle. Seurauksena on ollut kuntien taloudellisen aseman vaikeutuminen ja veroäyriin hinnan voimakas kasvu. Tällä tavoin on myös pystytty verorasitusta siirtämään vähävaraisille veronmaksajille, palkansaaajille ja pienviljelijöille, kun taas yhtiöt ja muut suurituloiset ovat korjanneet hyödyn alentuneen kokonaisverotuksen muodossa.

Osoituksena siitä, kuinka suuria valtion kunnille asettamat lakimääräiset velvoitukset ovat, on paikallaan esittää lukuja jostaakin määrätystä kunnasta. Esitän laskelman eräästä tyypillisestä Etelä-Suomen maalaiskunnasta, Humppilasta, jota nyt voidaan pitää varallisuuteensa nähden tuollaisena keskitason kuntana. Humppilan kunnan veroäyriin hinta oli vuonna 1953 11 mk. Siitä käytettiin lakimääräiseen opetus- ja sivistystoimeen 2 mk 64 p., sosiaalimenoihin 1 mk 96 p., terveyden- ja sairaanhoitomenoihin 1 mk 45 p. Kun tähän vielä lisätään työttömyyden aiheuttamat menot, jotka sekä viime että kuluvana vuonna nousevat yli 2 markan veroäyriä kohden, tekevät tässä luetellut pakolliset verot yli 8 mk veroäyriä. Tulkoon todetuksi, että kunnan osuus mm. vanhuusavustuksista ja kansaneläkkeiden lisäeläkkeistä on pyöreästi markka veroäyriä kohti. Tämä markka, joka merkitsee 1 % verovel-

vollisen tuloista, peritään myös köyhiltä veronmaksajilta, monilta eläkkeenkin saajilta, myös kansaneläkkeen saajilta — näin siitäkin huolimatta, vaikka kansaneläkelaitoksen vuosittainen ylijäämä kohoaa yli 10 miljardin markan. Jos esim. nämä lisäeläkeosuudet ja vanhuusavustukset suoritettaisiin kokonaan joko kansaneläkelaitoksen varoista tai valtion budjetin kautta ja kunnat vapautettaisiin näistä menoista, merkitsisi se veroäyrin hinnan alenemista keskimäärin noin 1 markalla.

Kuntien vapauttaminen kokonaan työttömyysrasituksista tai näiden rasitusten lieventäminen olisi myöskin keino, jolla aivan ratkaisevasti voitaisiin kuntien taloutta ja samalla köyhien veronmaksajien asemaa helpottaa.

Esittämäni esimerkit Humpin kunnan osalta eivät tietenkään sellaisinaan päde kaikkien maamme kuntien kohdalla. Meillä on Pohjois- ja Itä-Suomessa monia kuntia, varsinkin maalaiskuntia, joiden taloudellinen asema on vielä paljon vaikeampi ja joissa myöskin lakimääräiset velvoitteet nousevat huomattavastikin korkeammiksi. Tilastojen perusteella voidaan kuitenkin arvioida, että mainitut lakimääräiset velvoitteet liikkuvat 7 ja 10 markan välillä veroäyriä kohden. Viime vuosien kehitys on hyvin voimakkaasti siirtänyt verotuksen painopistettä, kuten on tullut todetuksi, valtion verotuksesta kunnan verotukseen. Vuonna 1950 perittiin kunnallisveroa koko maassa 28.7 miljardia ja valtion veroa 36.7 miljardia, siis valtion veroa perittiin huomattavasti enemmän. Vuonna 1951 nousi kunnallisverojen kokonaismäärä jo miltei valtion verojen määrään, ja vuonna 1952 kunnallisverot nousivat kaikkiaan 57 miljardiin valtion tuloveron jäädessä huomattavasti jälkeen ollen se 51 miljardia markkaa. Viime vuonna on ero edelleen kasvanut, sillä kunnallisverojen kokonaismäärä nousee noin 60 miljardiin markkaan, kun taas valtion tulovero liikkuu 52 miljardin markan seuduilla. Vuodesta 1950 lähtien on kunnallisveron siten noussut yli 100 %:lla, kun taas valtion tulovero on noussut vain 40 %. Sama kehitys on havaittavissa myöskin veroäyrien hinnoissa. Sotaa edeltäneinä vuosina oli veroäyrin keskimääräinen hinta kaupungeissa ja kaupaloissa 7 markan seuduilla. Vuonna 1947 keskimääräinen veroäyrin hinta yli 10 markkaa ja kulvana vuonna se liikkuu siellä 12

markan seuduilla. Tämän budjetin mukaan tulee tuo sama nouseva kehityslinja edelleen jatkumaan. Tällainen kehitys vastaa täysin maamme suurteollisuuden ja samalla myös kokoomuspuolueen pyrkimyksiä. Mutta sitä täytyy todella ihmetellä, kuinka nykyinen ja sitä edeltäneet hallitukset sekä myöskin eduskunnan enemmistö ovat antaneet tukensa tällaiselle veropolitiikalle. Jokainen menoerä, joka siirretään valtiolta kunnille, merkitsee vähävaraisen kansan kokonaisverokuorman kasvua ja vastaavasti suurtuloisten verokuorman alenemista. Tällaisen linjan ei pitäisi olla eduskunnan enemmistön kannan mukainen eikä siis eduskunnan enemmistöä tyydyttävä.

Jos haluttaisiin vähentää kuntien rasituksia jollakin tietyllä summalla, sanokaamme nyt vaikka 10 miljardilla markalla, ja perittäisiin tuo menetys valtiolle tuloverona, niin silloin tapahtuisi merkittävä veronsiirto pienituloisilta suurituloisille. Tämä valtion menojen menetys voitaisiin ja se pitäisikin kokonaan periä maamme vienti- ja suurteollisuudelta. Mutta vaikka se perittäisiin tasaisina lisäyksinä kaikilta valtionveroa maksavilta kansalaisilta, niin silloin tuo siirto kannattaisi. Siitä hyötyisivät kaikki ne veronmaksajat, joiden tulot ovat miljoonan markan alapuolella — tämä summa hieman vaihtelee veroäyrin suuruudesta riippuen, mutta liikkune 800 000—1 000 000 markan seuduilla — kun taas mainittua summaa suurempien tulojen saajat joutuisivat luonnollisesti maksamaan enemmän veroa. Tämän perusteella tuntuisi siltä kuin meidän kansandemokraattien lisäksi myös sosialidemokraattien ja maalaisliiton kannattaisi lieventää kuntien rasituksia ja samalla alentaa kunnallista veroäyriä.

Ryhmämme taholta tehtiin jo viime vuonna yrityksiä kuntien työttömyysrasitusten lieventämiseksi ja muidenkin kunnallisten velvoitteiden vähentämiseksi. Valitettavasti ne eivät kuitenkaan silloin saaneet vastakaikua muissa ryhmissä. Tällä kertaa näyttää tilanne hieman muuttuneen. Useilla kunnallispäivillä on vaadittu kunnallisten rasitusten lieventämistä. Asiaan ovat puuttuneet myös sekä Kaupunkiliitto että Maalaiskuntien Liitto. Eilen täällä herra valtiovarainministeri mainitsi, että tuota jakoa kuntien ja valtion välillä olisi tarkistettava, tarkoittaen kunnallisten rasitusten supistamista. Samoin

ed. Antikainen piti tärkeänä, että kunnille myönnettäisiin halpakorkoista lainaa budjetin kautta veroäyrin hinnan alentamiseksi. Tämä ed. Antikaisen lausunto merkitsee, jos sitä voidaan pitää sosialidemokraattisen ryhmän kannanilmaisuna, niinkuin uskallan olettaa, sitä, että sosialidemokraattinen ryhmä on hylännyt aikaisemmin ajamansa korkean veroäyriteorian ja siirtynyt kannattamaan kunnallisten rasitusten keventämistä.

Jo tässä budjetissa olisi aikaansaattava joi-takin verohelpotuksia kunnille, vaikka hallitus onkin tuon asian kylmästi sivuuttanut. Asia on erittäin kipeä. Se on sitä sekä kaupunki- että maalaiskunnille. Ja tämä kuntien aseman keventäminen on helposti toteutettavissa SKDL:n, maalaisliiton ja sosialidemokraattien yhteistyöllä, jos sitä vain todella halutaan.

On tietysti tärkeää saada aikaan myös verolakien uudistus, johon seikkaan täällä eräissä puheenvuoroissa on viitattu, jolloin voitaisiin uudelleen määritellä veron jakaantuminen. Ryhmämme pitää tärkeänä, että niin pienet tulot, mitkä tarvitaan välttämättömään elämiseen, vapautettaisiin kokonaan, oli sitten kysymys valtion tai kunnan verosta. Täten vapautuisivat monet sellaiset vanhukset, joilla on vain vähäiset eläke- ja muut tulot käytettävinsään ja jotka todella tarvitsevat nuo tulonsa jokapäiväiseen elämiseen. Samaten olisi maatalouden verotuksesta poistettava ns. isännän palkan verotus ja siirryttävä verottamaan tilan suuruuden mukaan. Näin voitaisiin pientilojen verotaakkaa keventää ja samalla parantaa pientaatalouden kannattavuutta. Asettamalla yhtiöt saman suuruisen verorasituksen alaisiksi, mikä on vastaavan suuruiset tulot omaavilla fyysillisillä henkilöillä sekä omaisuus- että tuloveroon nähden, nousisivat valtion verotulot huomattavasti. Yhtiöiden, ennen kaikkea suuryhtiöiden, verotuksen tehostamisella ja verotarkkailun parantamisella voidaan myös vuosittain koota miljardeja markkoja, sillä muutama kuukausi sitten täällä eduskunnassakin todettiin, että yksi ainoa yhtymä, Yhtyneet Paperitehtaat Valkeakoskelta, oli onnistunut salaamaan verotettavia tulojaan noin 1 000 milj. markkaa. Verolakien uudistukseen olisi toden teolla ja kiireellisesti käytävä käsiksi eikä siirrettävä sitä vuoteen 1956, kuten hallitus valtiotai-ministerin ilmoituksen mukaan on suunnitellut.

Kansan kokonaisverorasitus, ennen kaikkea raskaan kunnanveron huomioiden on nyt korkeampi kuin koskaan ennen. Sen alentaminen vaatisi kiireellisiä toimenpiteitä, se vaatii toimenpiteitä jo tämän budjetin yhteydessä.

Täällä on puututtu myöskin liikevaihtoveron alennukseen, ja valtiovarainministeri ilmoitti hallituksen antavan esityksen, joka esitys on huomioitu budjettia laadittaessa. Olisi tietysti ollut parempi, jos liikevaihtoveroa olisi alennettu lähinnä niiltä tarvikkeilta, joita kutsutaan ns. yleisiksi kulutus-tarvikkeiksi, mutta on myönnettävä, että tällainenkin alennusmuoto, jota hallitus esittää, on parempi kuin ei mitään. Kuitenkin on unohdettu eräs ryhmä, maamme pienteollisuus. Sitä rasittaa liikevaihtovero, ja hallituksen tuon esityksen antaessaan olisi pitänyt myöskin huomioida nämä pienyrittäjät, jotta heidän kilpailukykynsä olisi parantunut suuryrityksiin verrattuna, jos heidät kokonaan olisi vapautettu liikevaihtoverosta.

Täällä on eri puheenvuoroissa osoitettu, miten ns. kansantulomme nousee ehkä 5—6 % viime vuoteen verrattuna. On myös arvioitu vientitulojen nousevan huomattavasti, ehkä parikymmentä miljardia markkaa. Tavallinen työläinen ja virkamies ei kuitenkaan tätä nousua huomaa eikä pääse siitä osalliseksi, koska hänen palkkansa ei nouse, vaikka tarvikkeiden hinnat nousevat ja verorasitus kunnan verotuksen muodossa kasvaa. Samoin on vaikea saada köyhää pienviljelijää uskomaan, että hän on saanut osuutensa nousevasta kansantulosta ja parantuneista vientikonjunkttureista, kun rahojen hankinta välttämättömien menojen peittämiseksi käy yhä vaikeammaksi. Ed. Antikainen eilen puheenvuorossaan totesi, etteivät palkansaajat ole päässeet osallisiksi nousevasta kansantulosta. Samaten maalaisliiton edustajien taholta todettiin, että maatalous ei myöskään ole saanut osuutta tästä nousevasta kansantulosta. Kummaltakin taholta, niin sosialidemokraattien kuin maalaisliitonkin taholta, todisteltiin, että tuo kansantulon nousu on todellisuus. Näin ollen, koska nämä kaksi suurta ryhmää, sen paremmin palkansaajat kuin maatalousväestökään, eivät ole tuosta tulosta päässeet osalliseksi, eivät siitä myöskään varmaankaan ole päässeet osalliseksi pienyrittäjät, niin jonkun muun ryhmän on silloin tarvinnut tuo nouseva kansantulo

saada hyödykseen. Se on suuri summa, 6 % kansantulosta, se liikkuu kymmenissä miljardeissa markoissa, ja eiköhän nyt voitaisi noin niinkuin yhteistoimin hakea tuo noussut kansantulo jostakin — luulen, että sen löydämmeikin helposti, jos lähdemme sitä etsimään (Ed. Hietanen: On tiedossa!) — ja jakaa se sitten sekä palkansaajille että maataloudelle. Silloin voitaisiin lohkaista aimo annos tästä nousseesta tulosta ja parantaa näiden kummankin ryhmän mahdollisuuksia. Meidän ryhmämme on valmis tällaiseen toimenpiteeseen ja kuten täällä äsken välihuudossa mainittiin, niin osoite kyllä löytyy, mistä nuo vientitulot ja nousseet kansantulot löydetään.

Valtiovarainvaliokunnan ja eduskunnan on siis todella syytä siirtää rasituksia sinne, minne menevät niin vientitulot kuin nouseva kansantulokin. Vähentämällä kunnallisia rasituksia ja huomalla siten edellytykset verotaakan alentamiseen voidaan tavalliselle kansalaiselle osoittaa, että hänellekin on riittänyt joku muru parantuneista taloudellisista suhdanteista.

Ed. Hakala: Herra puhemies! Täällä käydyissä keskusteluissa ovat jo valtiovarainministeri Sukselainen ja ed. Tuuli kiinnittäneet huomiota siihen hämmästyttävään epätasaisuuteen, millä viime vuosina on valtion investointimenoja jaettu maan eri osien kesken. Kumpikin näistä puhujista totesi työtömyysmäärärahojen oleellisesti vaikuttaneen tähän. Minä väittäisin, että syyt ovat kyllä syvemmälläkin. Ei tämä ole vain sattumanvaraista näitten viime vuosien investointimenojen jakelua. On syytä kiinnittää näihin syihin julkisuudessaakin huomiota sen tähden, että tässä on kysymys tähän meidän kansanvaltaamme periytyneestä systeemistä, joka antaa tilaisuuden nurkkapatriotismiin siihen määrään, kuin se täällä on vallalla. On aivan ymmärrettävää se, että jokainen yksityinen kansanedustaja meistä ajaa oman maakuntansa ja oman kotiseutunsa asioita (Ed. Lahtela: Kuppikuntansa!). Se on maailman luonnollisimpia asioita, nehän me tunnemme, tai ainakin luulemme tuntevamme parhaiten ja niitä me täällä ajamme, eikä se vaikutin suinkaan ole kaikkein huonoimpia näistä edustajain tekojen takana olevista vai-
kuttimista.

Tiedän, että valtaosa nyt jo tehdyistä ja parhaillansa täällä salissa tekeillä olevista aloitteista on paikallista ja maakunnallista laatua. Mutta kuulkaa, siihen kehoittaa ja suorastaan pakottaa tämä meidän järjestelmämme, jossa eduskunta joutuu budjetin yhteydessä ja muutoinkin päättämään, pan-naanko joku seminaari Kemijärvelle vai Rovaniemelle, sijoitetaanko joku korkeakoulu Ouluun taikka Tampereelle, rakennetaanko joku maantie tai rautatie jonkun talon ikkunain alta vai sen toisen talon ikkunan alta, kaikki asioita, jotka pitäisi ratkaista jossain vallan toisessa elimessä ja vallan toisin perustein kuin sattumanvaraisin äänestyksin täällä valtiopäivillä. Tätä luetteloa voisi jatkaa hyvinkin pitkälle ja siitä jokainen vähänkin vanhempi kansanedustaja muistaa aivan tragikoomillisia esimerkkejä.

Sanoin, että yksityisen edustajan on näin lupa ja tässä tilanteessa suorastaan pakko-
kin edustaa omaa maakuntaansa. Hänen aloitteensaahan löytävät kohtalonsa niin-
kuin taas tänäkin syksynä valtiovarainvalio-
kunnassa, mutta huomatkaa — jos löytävät,
sillä valtiovarainvaliokunta muodostuu — ja
kielelläni on melkein sana — on muodostunut
siksi paikaksi, jossa joku tai suorastaan koko-
nainen ryhmä saman puolen väkeviä naisia
ja miehiä vie lävitse suhteettoman paljon yh-
den kulmakunnan asioita (Ed. Koivisto: Turkuako tarkoitat?). Se ei ole enää oikein,
sillä valtiovarainvaliokunta kolleegiona on
edustamassa tai sen ainakin pitäisi edustaa
tasapuolisuutta. Onko näin tapahtunut viime
vuosina, vai onko tämä meidän systeemimme
tälle valiokunnalle antama valta johtanut ha-
koteille, se olisi kyllä mielenkiintoinen tut-
kimuksen aihe. On muistettava — katselin
kalenteria juuri tänä päivänä ennen tänne
nousuani ja totesin, että valtiovarainvalio-
kunnan 33 varsinaisesta ja varajäsenestä on
kahdesta vaalipiiristä yhteensä 10, kummas-
takin 5 edustajaa. Se on aika paljon yhden
vaalipiirin osalle, 5 edustajaa, koska keski-
määrin vaalipiiriä kohden tulee vain noin 2
edustajaa. Jos sattuu vielä olemaan niin,
että valtiovarainministeri on samasta vaali-
piiristä kuin on 5 edustajaa valtiovarainva-
liokunnassa, ja sattuu vielä, että valtiova-
rainvaliokunnan sihteeri on vähän saman
puolen miehiä, niin siinä on aikamoinen voi-
main keskitys sattumalta ja ihan noin
sivusta erääseen vaalipiiriin (Ed. Koivisto:

Eikä puheenjohtajakaan ole kaukana!). Pelkään kuitenkin, että tämä tällainen nurkkapoliittinen ei pysähdy vain eduskunnan ja sen valiokuntain piiriin. Pahempi asia on se, että hallitus on eräinä aikoina ollut peräti määrätietoisesti koottu maantieteen mukaan ja että eri hallitusten toimista voi löytää kyllä hyvin selvästi nurkkapatriottista jälkeä, joka, sen pahempi, tahtoo jäädä meidän konservatiiviseen budjettiimme, joka kirjoitetaan aina tulevana vuonna aina edellisen vuoden budjetin mukaan käyttäen pikkusen punakynää, ja sillä tavalla jäävät ne jäljet, jotka yhtenä vuotena sinne tulevat, vuosikausiksi vaikuttamaan. Onhan meillä ollut hallitus, josta kerrottiin, että siihen ei haluttu ketään, joka edustaisi jotakin vaali-
piiriä, joka oli Keski-Suomea etelämpänä.

Minä en tänään puutu tässä parannusehdotuksiin, se ei ole tarpeellista, koska uskon, että tuo Montesquieun vanha kansanvallan toimialain kolmijakoisuus on tällä kohdalla paras lääke, kun sitä seuraa sitten aktiivinen, julkinen kritiikki (Ed. Hietanen: Tule sinne valtiovarainvaliokuntaan!). — Minähän olin siellä välillä (Ed. Hietanen: Niin, välillä, mutta tule pitemmäksi!).

Kun seuraavassa poimin eräitä negatiivisia esimerkkejä viime vuosien varrelta, niin luulen, että sieltä huudetaan minulle vastaan, että olen nurkkapatriotti, niinkuin olenkin ja minun on pakko olla. Mutta olen peräti si-
suuntunut näistä esimerkeistä ja tekee mieleni lukea ne pöytäkirjaan. Minun on nimittäin tältä paikalta Pohjois-Hämeen edustajana puhuessani pakko sanoa, että en oikein ymmärrä sitä syrjintää, joka, sanoisin, hallinnon alalta toiselle käy lävitse tuota maakuntaa kohtaan. Se on maakunta, joka, luulen, maksaa aika huomattavan osan valtakunnan veroista eikä se vallan pienestä ole porua nostonut. Mutta nyt ollaan kyllä niin pitkällä, että kysymys ei ole vain tästä yhdestä maakunnasta, vaan kysymys on tasapainosta, tästä maantieteellisestä suhteesta meidän budjetissamme, ja siitä on pakko puhua.

Jos lähdetään liikkeelle sisäministeriön kohdalta ja mennään siitä sitten eteenpäin loppua kohti, niin silloin on ensimmäinen asia — siitä on kyllä puhuttu täällä monta kertaa, mutta taitaa nyt olla vallan sopiva aika puhua, kun kaikki helsinkiläiset ovat poissa täältä jo näin myöhäisenä ajankohtana — tällä Helsingillä on sitten ihmeellinen vetovoima kaik-

kiin mahdollisiin laitoksiin nähden. Minä totesin nyt budjetissa sellaiselle opistolle kuin Kättilöopistolle ehdotetun uutisrakennusmäärärahan. Sen kohtalosta on taisteltu eräitten vuosien aikana ja kysytty, eikö tällaista opistoa voisi nyt sijoittaa jonnekin muualle maahan kuin nimenomaan Helsinkiin, mutta ei voi. Ja meidän myönnämme kiltisti taas 50 miljoonaa siihen, että tämä jatkaa olemassaoloansa täällä Helsingissä. Totta kai! (Ed. Murtomaa: Ei ole Tampereella riittävästi synnyttäjiä. Pitäisi olla ahkerampia!). — Minä luulen, että niitäkin riittää.

Jatkan eteenpäin. Asia, joka kiinnostaa hyvin monia tässä maassa hyvin laajalta alueelta, on läänijakoasia. Me tiedämme Tampereella, että on kipeämpiäkin kohtia kuin Ylä-Satakunnan läänijako, mutta sanottava on, että kyllä järjetön on Ylä-Satakunnankin kohdalla läänin raja. On Pohjois-Karjalan, on Keski-Suomen lääni, jotka odottavat tällä kohdalla asioitten kehittämistä, ja tämä vanhentunut läänijako on suorastaan kehityksen esteenä.

Kun tullaan opetusministeriön pääluokkaan, niin silloin on jälleen todettava, että kyllä tämän maan laittomaisella äärellä, tällä Helsingillä, on siinäkin suhteessa järkyttävä vetovoima. Ajatelkaa näitä viime vuosien taisteluja tästä korkeakoulujen sijoittamisesta. On muistettava, että eläinlääketieteellinen korkeakoulu oli ehdottomasti sijoitettava Sörkkään, sille ei löytynyt tästä maasta mitään muuta paikkaa kuin nimenomaan Sörkkä. Entä yliopiston voimistelulaitos, joka tulee toimimaan omana liikuntakasvatuskorkeakouluna. Se ei lähde täältä Helsingistä, se ei lähde tuolta Pöllölästä pois, jossa se on ollut sijoitettuna mitä epämuikavimpiin oloihin, kunhan se vain saa olla Helsingissä. Ja on aivan varmaa, ja se on nyt jo hyvin todennäköisesti ratkaisussaankin, että sellainen korkeakoulu, tosin yksityinen, kuin Yhteiskunnallinen Korkeakoulu, joka voitaisiin epäilemättä muuallekin sijoittaa, se pysyy täällä, ja pelkään, että tämä eduskunta, jossa maaseutu sentään toistaiseksi vielä edustaa enemmistöä, tulee myöntämään peräti kiltisti Yhteiskunnallisen Korkeakoulun uutisrakennusta varten sen tarvitseman valtionavun, eräitä kymmeniä tai ehkä eräitä satoja miljoonia. Minä luulen, että herra valtiovarainministeri, joka on asianomaisen korkeakoulun rehtori, on varmaan niitä miehiä, joka pitää

sen täällä, mutta ei meistäkään näytä olevan tässä talossa tälle kohdalle minkäänlaisen lain paniijaa. Kun puhutaan opettajainvalmistuslaitoksista, niin mieleeni etsimättä tulee esimerkki, jonka jo sanoin alussa. Ei ole kovin kauan aikaa taaksepäin siitä, kun me äänestimme tässä salissa erään väliaikaisen opettajakorkeakoulun sijoituksesta. Keskusvirasto oli ehdottanut sitä Pohjois-Hämeeseen, mutta täällä kamari ratkaisi sen Ouluun. Tähän voidaan nyt sanoa vastaan, että sen puolestahan äänestivät, sen Oulun puolesta, useimmat pohjoishämäläiset kansanedustajatkin (Ed. Lahtela: No, kun se oli keskellä Suomea!). On muistettava, kun opettajainvalmistuslaitoksesta puhutaan, niin ei meillä Pohjois-Hämeessä ole ainuttakaan niitä ja meidän yksi ainoa pieni kulmakuntamme edustaa jo kymmenesosaa koko maan kouluista ja opettajakunnasta. Opettajainvalmistuslaitoksia on maassa toistakymmentä. Jos tampere-lainen, pirkkalalainen, lempääläinen, kangas-alalainen nuori ihminen haluaa lähteä valmistumaan opettajaksi, niin hän joutuu painumaan jonnekin Raumalle, jonnekin Jyväskylään, useissa tapauksissa Kajaaniin. Meillä on torniolaisia ja kemijärveläisiä, jotka ovat siellä koulutuksensa saaneet (Ed. Lahtela: On hyvä, että opettajaksi valmistautuva käy koulua muualla kuin Tampereella!) ja maksavat kamalia rahoja siitä, että joutuvat käymään ulkopuolella, kun niitä olisi kokomoinen määrä omalla paikkakunnalla käymään.

Mitä tulee oppikouluihin, niin kouluhallituksen viimeinen tutkimus osoittaa, että maan kaupungeista Tampere on heikoimmassa asemassa erään pienen kaupungin jälkeen maaseudulla (Eduskunnasta: Mikä se on?). — Se on Oulu (Ed. Koivisto: Onhan se keski-suuri kaupunki!). Ei tässä ole kysymys nyt taas oppikoulujen yliarvostamisesta ja ammattikoulutuksen sivuuttamisesta, koska sillä kohden Tampere on hoitanut oman osuutensa ja me olemme odottaneet eräitä vuosia, jopa toistakymmentä vuotta, että valtio olisi tehnyt edes lain määräämän osuutensa (Eduskunnasta: Kas, kun ette peri velkaa!). Mutta kysymys on tässä oppikoulukysymyksessä tämän polven lasten oikeudesta kouluun, vai onko niin, ed. Lahtela, että tamperelaisen tehtaalaisen lapsi ei ole oikeutettu koulunkäyntiin sen tähden, että hän on Tampereelta? (Ed. Lahtela: Kyllä niitä on monta muuta-

kin, jolla ei ole tilaisuutta käydä koulua maailmassa!).

Paikallispatiotismihan kokoistaa ennen muuta liikenteen alalla. Sen tuloksena on tapahtunut, että Pohjois-Häme, ihan näitä viimeisiä työttömyystalvia lukuunottamatta, jotka muodostavat tietysti omalta osaltaan oman poikkeuksensa, on saanut sodanjälkeisten vuosien aikana noin keskimäärin 2 1/2 tai 3 milj. mk teitten peruskorjauksiin. Sen lävitse kulkee eräitä vilkkaasti liikennöityjä valtateitä (Ed. Lahtela: Onko betonipäällys?). — Ei ole saatu. — Minä totesin ilokseni nyt, että jos maanteistä mennään rautateihin, niin lopultakin on tämän vuoden budjetissa päästy niin pitkälle, että kaikki muut vilkkaasti liikennöidyt radat on uudestaan kiskotettu, koska nyt on päästy kantaradalla siihen, että Haapamäen—Tampereen väli, joka on ollut todellinen pullonkaula tavarankuljetuksessa, muutetaan nyt 43 kilon kiskoille lopultakin. Se merkitsee silloin sitä, että raskaat tavarajunat pääsevät jakamatta jatkamaan eteenpäin Tampereelta. Tähän saakka ne on täytynyt muuttaa heikommille vetureille Tampereella, ja se on muodostanut kerta kaikkiaan kiusallisen pullonkaulan. Voidaan tietysti selittää näitä asioita, totta kai niihin on jokin selitys olemassa, mutta minua ihmetyttää, että nämä asiat ruuhkautuvat tällä tavalla, että jokaisessa asiassa on meidän pohjoishämäläisten kohdalla tällainen selitys heti kuin hyllyltä otettavissa.

Jos puhun sitten sellaisesta liikenteenharrasta kuin lentoliikenteestä, niin sen kohdalla tunteilematta on sanottava, että Tampereelta lopetti valtion johtama yhtiö muutama vuosi sitten liikenteen, pani Tampereen ja Tampereen talousalueen kokonaan pannaan. Täällä lennetään sentään maassa eräisiin kaupunkeihin nyt jo, mutta Tampereelle tämä miltei monopoliasemassa oleva yhtiö ei lennä eikä aio lentää, ja Tampereen lentokenttä on maassamme ainoa, jota valtio ei hoida eikä pidä yllä. Minä soitin tie- ja vesirakennushallitukseen ja sieltä kamreeri ilmoitti, että hän suoraa päätä ei pysty sanomaan, mitä Tampereen kenttään on vuosittain myönnetty kunnossapitomäärärahoja, mutta sanoi, että se ei ole kovinkaan paljon, olisikohan 300 000 markkaa vuodessa, samaan aikaan kun pitkin maata heitetään ei vain satoja miljoonia, vaan miljardeja lentokenttien kehittämiseen. Tähänkin on tietysti

epäilemättä selityksiä olemassa, mutta minä pyytäisin niitä selvityksiä, mitenkä ne kaikki asiat ruuhkautuvat vallan näin yhteen tämän yhden seudun kohdalle (Keskustasta: Onhan sinne lentolinja!) — Kyllä, se on erikseen järjestetty. Meidän on ollut pakko järjestää, että me pääsemme jonnekin ulos liikkeelle; mutta se ei merkitse suinkaan sitä, että me olisimme sillä tavoin koko maan lentoverkostossa mukana. Meillä on vain yksi ainoa lentolinja, eikä mitään muuta (Eduskunnasta: Eikös sieltä pääse suoraan ulkomaille lentämään?). — Tampereelaisten kustannuksella. Te lennätte kaikki muut valtion verovaroilla tuetun yhtiön koneissa (Toinen varapuhemies koputtaa: Ei saa häiritä puhujaa!).

Oma lukunsa on sitten teknillisen opetuksen ala, johon kuuluu Tampereen tunnettu ja tähän asti erittäin arvostettu teknillinen oppilaitos kouluineen ja opistoineen. Sen valmistamat miehet palvelevat maan teollisuutta kaikkialla. Sen sijaan, että tämän oppilaitoksen nykyisissä oloissa mitä ahtaimpia ja puutteellisimpia suojia olisi jo ennen sotaa tehdyn päätöksen mukaisesti edes vähän uusittu, nyt on 200 miestä varten tarkoitussuussa koulussa tänä vuonna 885 oppilasta. Tästä oppilaitoksesta on revitty sodan jälkeisinä vuosina eräs tärkeä osasto pois, ja minnekä se on siirretty? Tietysti Helsinkiin! Totta kai tänne. Ei voi välttää sitä tuntoa, että tarkoituksena ei olekaan ollut edistää ollenkaan tämän vanhan ja hyvässä maineessa olevan oppilaitoksen kehitystä, vaan hajottaa sitä. Nythän on ollut pakko mennä siihen, että kaupunki on joutunut rahoittamaan tämän oppilaitoksen uudisrakennusta ennakolta. Ehkä nyt viimeisen puolentoista vuoden aikana istuneiden kahden komitean jälleen toteama tämän oppilaitoksen uudisrakennuksen välttämättömyys johtaa eteenpäin, aukaisee silmiä, ehkä nyt ei sivusta päästä vaikuttamaan asian kulkuun niinkuin tähän asti.

Olen suorittanut eräitä poimintoja, niitä voisi vielä jatkaa, ne puhuvat omaa kieltään. En ole tehnyt tätä suinkaan kateudesta. Myönnän, että meidän velvollisuutemme täällä on ennen muuta hoitaa maan niiden osien kehittämistä, jotka ovat heikoimmassa asemassa (Ed. Lahtela: Se on oikein!). Se on meidän velvollisuutemme ja se on meidän oikeutemme. Mutta olen tämän puhunut sen

tähden, ettei totuus unohtuisi, vaan että tähän kaikkeen kiinnitettäisiin huomiota ja että tällä kohdalla saisimme kansanvaltaisen järjestelmämme toimimaan kitkattomasti, nautisematta. Tarvitsemme todellakin, niinkuin herra valtiovarainministeri sanoi näistä investointimenoista puhuessaan, tasapainoon pääsemistä.

Lopuksi en voi — puhemiehen luvalla — olla puuttumatta erääseen kipeään epäkohtaan, joka ei kuulu lainkaan näihin nurkkapatrioottisiin eikä ollenkaan talouspoliittisiin eikä sisäpoliittisiin kysymyksiin, vaan koskee meidän maamme ulkopoliittista asemaa. Pyytäisin kiinnittää siihen meidän peräti toimekkaan ulkoministerimme huomiota. Hän tunnetusti ehtii ja on ehtinyt saada aikaan tämän viimeksi kuluneen vuoden aikana useita peräti suurta huomiota herättäneitä aloitteita. Ehkäpä hän ehtisi puuttua sellaiseen sinänsä pieneltä näyttävään, mutta meille, tälle pienelle maalle paljon merkitsevään yksityiskohtaan kuin Suomen aluevesirajain määrittelyyn. Ne ovat tällä kertaa, hyvät edustajatoverit, täysin epämääräisiä. Ne on kyllä kerran määritelty Suomen itsenäiseksi tullessa Tarton rauhansopimuksessa. Silloin sovittiin, että aluevesirajat Suomenlahdella ovat neljä meripenikulmaa merelle päin rannasta tai sellaisesta ulomasta karista, joka on aina merenpinnan yläpuolella. Tätä sopimusta sovellettiin sitten vastaavasti myöskin muihin Suomen rannikkoihin nähden. Tarton rauhansopimus on tunnetuista syistä kumoutunut, ja aluevesirajoista ei uusissa sopimuksissa ole mitään määräyksiä. Se merkitsee, että maamme vesialue on vailla aluevesirajasopimuksien suojaa. Se on tietävästi tähän mennessä merkinnyt eräitä riidanalaisia tapauksia. Epämääräisyys vaikeuttaa suuressa määrässä mm. merivartiointia ja tullivalvontaa. Toimenpiteet tässä asiassa olisivat todellakin kiireellisiä. Minä pyydän sulkea ne herra ulkoministerin suosioon, jos hän joskus sattuu kuulemaan, että näistä asioista on täällä puhuttu (Eduskunnasta: Kyllä se lukee!). — Toivottavasti.

Toinen varapuhemies: Tämän asian käsittely keskeytetään.

Poistoja päiväjärjestyksestä.

Toinen varapuhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan asiat 2)—7).

8) Ehdotukset laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Esitellään puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt lak.al. n:ot 175—177, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. Åsvik: Herra puhemies! Ehdotan, että käsiteltävänä oleva asia pantaisiin pöydälle tulevan perjantain täysistuntoon.

Ed. Rytkönen: Kannatan ed. Åsvikin tekemää ehdotusta.

Toinen varapuhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle.

Kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Åsvik ed. Rytkösen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle eduskunnan ensi perjantaina pidettävään täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toinen varapuhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksyy ed. Åsvikin ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna keskiviikkona kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 22,55.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

29. Keskiviikkona 15 p. syyskuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoitusasiat:

Ilmoituksia:

Esitellään:

1) Hallituksen esitys n:o 57 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1955 ..	662
2) Hallituksen esitys n:o 58 laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin	697
3) Hallituksen esitys n:o 59 Valtioneuvoston lainanottovaltuuksista	„
4) Hallituksen esitys n:o 61 eräiden valtion lainausrahastoon siirrettyjen rahastojen lakkauttamista tarkoittavaksi lainsäädännöksi	„
5) Hallituksen esitys n:o 62 laiksi lästimaksusta annetun lain muuttamisesta	„
6) Hallituksen esitys n:o 63 laiksi kansaneläkkeiden lisäeläkerahastosta annetun lain kumoamisesta	„
7) Hallituksen esitys n:o 64 laiksi Puolustusministeriön teollisuussuojelunimisellä tilillä tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevien varojen siirtämisestä valtiovarastoon	„

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Antila, Hakkila, Hautala, Henriksen, Hiilelä, Honkala, Huttunen, Jokinen, V. Kaasalainen, Kajala, Kosola, Kähönen, V. Leskinen, Myllymäki, Pesonen, Pessi, Rannio, Seppä, A. Simonen, Suominen, Tainio, Tervo, Vennamo ja Väyrynen.

Lomanpyyntö.

Vapautusta eduskuntatyöstä saa tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi ed. Hiilelä.

Kansliatoimikunnan ja pankkivaliokunnan jäsenet.

Puhemies: Ed. Myllymäki pyytää lääkärintodistuksella osoitetun sairautensa perusteella vapautusta eduskunnan kansliatoimikunnan ja pankkivaliokunnan jäsenyydestä.

Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Eduskunta päättäneen jättää valitsijamiesten tehtäväksi uuden jäsenen valitsemisen pankkivaliokuntaan ed. Myllymäen sijaan.

Hyväksytään.

Puhemies: Ilmoitetaan, että kansliatoimikunnan jäsenen vaali suoritetaan ensi perjantain istunnossa.

Puhemiehen huomautus sopimattomasta kielenkäytöstä.

Puhemies: Tarkastettuani viime istunnon keskustelupöytäkirjaa olen havainnut, että ed. Ryömä on puheenvuorossaan käyttänyt valtiopäiväjärjestyksen 58 §:n vastaisesti sopimattomia sanoja yksityisistä henkilöistä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotuksen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1955

sisältävä hallituksen esitys n:o 57 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskustelu jatkuu:

Ed. Jämsén: Herra puhemies! Tarkastellessamme tämänhetkistä tilannetta nimenomaan maaseudun kansan näkökulmasta on todettava, että se ei näytä erityisen ilahduttavalta. Jos kohta meidän onkin kiitollisuudella otettava vastaan se sato, jonka tänäkin kesänä olemme viljelyksiltämme saaneet kansamme ravinnoksi ja viljelijäin työn tulokseksi korjata, niin tosiasiaksi kuitenkin jää, että se muodostui ainakin pohjois- ja keskiosissa maata, joilla seuduilla asuvien lukuisen viljelijäin luona olen saanut tilanteeseen tutustua, varsin heikoksi.

Epätasaisesta heilimöimisajasta johtuen on ruissato kärsinyt pahoin, eikä kevätiljoista-kaan saada sateiden aiheuttamien vaurioiden vuoksi laadultaan ja määrältään normaalia satoa. Tuskin lienee maassamme kapanalaa perunapeltoa, jonka juuristoonkin perunarutto ei olisi jo päässyt tuhoaan tekemään. Vaivoin korjuuseen saadun heinän laatu ei myöskään anna aiheita tulevana talvena odottaa korkeita tuotantomääriä karjasta. Lisäksi tulvavesi on monin paikoin alavilla seuduilla ja vesistöjen varsilla aiheuttanut suuria vaurioita. Näin ollen suurin osa meikäläisestä kansasta, jonka olisi saatava toimeentulonsa ja jaksettava suorittaa myös yhteiskunnan sille asettamat velvoitukset edellä kuvattua vaurioituneesta sadosta ynnä maaseudulla olevista niukoista ja satunnaisista lisäansiolähteistä, pääasiassa metsätöistä ja pienteollisuuden harjoittamisesta, saaduilla tuloilla, on joutunut ja joutumassa toimeentulotaistelussaan sellaisten vaikeuksien keskelle, että vertailukohteita niiden suuruuteen nähden tuskin lienee muiden kansalaispiirien kohdalla löydettävissä.

Kun asiantila maaseudulla on tällainen, ei sovi ihmetellä, että kansalaiset siellä odotta-

vatkin yhtä hyvin eduskunnalta kuin hallitukselta myönteisiä toimenpiteitä todella vakavaksi muodostuneen tilanteen helpottamiseksi.

Vuoden 1955 budjettiesityksestä panimme mielihyvin merkille herra valtiovarainministerin pyrkineen ja pyrkivän tulo- ja menoarvion niin rakentamiseen, että koko kansamme kipeästi kaipaamille veronalennuksille voitaisiin luoda edellytyksiä. Ymmärrän, että liikevaihtoveron alentaminen on jo yksi tervetullut uutinen todellisten vaikeuksien keskellä eläville kansalaisille. Mutta olisin toivonut — ja uskon, että se on kaikkien maa-laisliittolaisten toivomus — että sentään jo tämän budjettiesityksen tiimoilta olisi löydetty mahdollisuus liikevaihtoveron lisäksi tapahtuvan välittömän verotuksenkin alentamiseksi. Kun siihen pääsemiseksi valitettavasti ei näytä olevan vielä reaalisia mahdollisuuksia olemassa, olisi mielestäni kuitenkin pitänyt enemmän voida osoittaa määrärahoja nimenomaan sellaisiin tarkoituksiin, jotka ensi sijassa palvelevat todellisissa vaikeuksissa kamppailevien elämän nousua.

Tällöin tulee mieleen erikoisesti kuivatusmäärärahat, joiden tarpeellisuutta ei kukaan tämänkin kesän tiimoilta asioita katsellen voine kiistää. Esim. Vaasan läänissä on runsaasti vähävaraisia viljelijöitä, jotka ovat lähettäneet jo vuosia sitten anomukset kuivatustöiden aloittamisesta, mutta määrärahojen niukkuuden vuoksi on töiden suorittaminen siirtynyt epämääräiseen tulevaisuuteen. Ja niin useimmiten hyötyn verrattuna suhteellisen pienillä kustannuksilla, joihin kuitenkin vähävarainen viljelijäväki ei omin voimin pysty, viljelykselle ja metsän kasvuun kelpaaviksi saatavat alueet ja jo viljellytkin, joutuvat olemaan tuottamattomina tai suoranaisena rasituksenakin omistajilleen.

Olisin odottanut budjettiesityksessä suurempaa huomiota kuivatuksen mahdolliseksi tekemiseksi ja toivon vakavasti, että jo lähivuosina voidaan runsaammin irroittaa valtion varoja monin paikoin maamme kipeästi kaivatun peruskuivatuksen hyväksi.

Tällä on eräissä puheenvuoroissa arvosteltu asutustoimintaa ja sen määrärahoja. Minusta tuntuu, kuin kyseiset puheenvuoron käyttäjät olisivat jo pyrkineet ikäänkuin keräämään tämän budjetin lähetekeskustelun yhteydessä taskuunsa kiviä, joilla voisivat lingota kuoliaaksi toivottavasti jo pian edus-

kuntaan tulevat uudet lisämaa- ja asutuslakiesitykset. Vakaa käsitykseni on, että asustoitinnan jatkaminen nimenomaan yhteiskunnan avun turvin on mitä suuriarvoisinta ja välttämättömintä työtä maan kovaosaisimpien toimeentulon elvyttämiseksi. Ja juuri tässä mielessä asutukseen käytetyt ja käytettävät varat ovat koko kansantalouden kannalta mitä hyödyllisimmän sijoitettuja pääomia. Siitä tulemme kyllä vakuuttuneiksi liikkeussamme esim. Keski-Suomen lukuisilla asutusalueilla.

Edelleen minua ihmetyttää budjettiesityksestä puhuttaessa se, että sähköistamisavustummäärärahaa on siinä pienennetty. Nyt kun vielä kaikkein vaikeimmasti hoidettavat harvaan asutut seudut ovat sähköistämättä, toivoisin, jotta näidenkin sähköä elämänsä nousun edistämiseksi kipeästi kaipaavien seutujen sähköistäminen tulisi toteutetuksi, määrärahan sentään ennallaan pysymistä.

Keski-Suomen osalta odotin ja pidän suorastaan välttämättömänä määrärahaa sillan rakentamiseksi valtakunnan runkotielle Viitasaaren kirkonkylän lähellä sijaitsevaan Hännilänsalmeen, jolloin kyseisen tien Mämmensalmen lossin valmistumisen jälkeen pahin liikenne-este tulisi poistetuksi, samoin Kinulasta Alvajärven asemalle rakennettavan tien alullepanemista, joista, herra puhemies, olen jättänyt raha-asia-aloitteet tulevan vuoden tulo- ja menoarvioon otettavaksi. Toivonkin, että eduskunta ne myöskin hyväksyy.

Ed. Koivusilta: Herra puhemies! Tältä paikalta on lausuttu, että hallitus on ollut liian optimistinen laatiessaan ensi vuoden tulo- ja menoarvion. Eräissä toisissa puheenvuoroissa taas on väitetty aivan päinvastaista. On vaikeaa varmasti ennustella puoleen taikka toiseen, mutta melko laimeasävyisistä puheenvuoroista voi päätellä, että hallitus on löytänyt kokolailla keskitien.

Hallitus on esityksessään noudattanut pidättyvää politiikkaa, joka onkin tällä kertaa ainoa mahdollinen, koska Suomen kansa haluaa vielä edelleenkin elää yli varojensa. Kestää varmaan kauan, ennen kuin se saadaan oppimaan taas säästäväiseksi. Sitä ei voida opettaa yhdellä budjetilla. Se on tehtävä vähitellen. — On selvää, että kansantulon jakaminen tasapuolisesti tuottaa vaikeuksia niin meillä kuin kaikkialla maail-

massa, ja täysin onnelliseen tilaan ei ole vielä missään päästy.

Tässä tulo- ja menoarviossa löytyy selviä merkkejä hallituksen halusta viitoittaa polkua parempiin aikoihin. Kun tulo- ja omaisuusveron alentamiseen ei voitu mennä — mikä on kovin valitettava asia — mentiin liikevaihtoveron linjalle, jotta kaikki kansalaiset saisivat osansa tästä ensimmäisestä tuntuvasta veronalennuksesta. Tämä oli mielestäni aivan oikeaan osunut toimenpide. Myöskin siitä, että lopultakin on budjettiin saatu tilaa huomattavalle määrärahalle puolustusvoimiemme surkean tilan korjaamiseksi, on hallitukselle lausuttava tunnustus. On turhaa ja perin vanhanaikaista arvostella tätä kohtaa negatiivisesti. Se oli välttämättömyys, ed. Niiranen!

Ed. Antikaiselle haluaisin huomauttaa, että vaikka hän sanoo sosialidemokraattisen puolueen suhtautuvan myöntämielisesti maatalousammattiin, niin kuitenkin hän tämän puolueen ensimmäisenä puheenvuoron käyttäjänä puhuu erittäin ajattelemattomia ja törkeitä sanoja juuri ko. ammatin harjoittajia vastaan. Koska tiedän, että sos. dem. puolueen rakkaus maamme pääelinkeinoa kohtaan on ns. lukkarin rakkautta, joka voimakkaammin esiintyy sellaisenakin vain vaalien alla, en ed. Antikaisen puheenvuoroa tässä rupea ruotimaan, mutta kysyisin, miten ed. Antikainen ja myöskin ed. Koivunen aikovat ruokkia Suomen kansan silloin, jos Juutinrauma sattuu menemään heistä riippumattomista syistä tukkoon eikä idästä päinkään samoista syistä riitä elintarvikkeita yli oman tarpeen. Eiköhän sentään tehdä niin, että tuetaan yhdessä tätä Suomen maatalousammattiakin? Niinhän ne tukevat muutkin maat. Jos meillä joskus joudutaan maksamaan 180 mk voikilosta jonkin toisen maan työtä tekevien ravitsemiseksi, niin kyllä he puolestaan taas maksavat dumpatessaan meidän markkinoillemme ulosvientitavaroitaan. Maataloutta meillä tuetaan, se myönnettäköön, mutta ei liioitellen. Eihän se ole ainoa ala, jota meillä tuetaan. Työllisyyden takia erikoisesti kaupungeissa meillä tuetaan voimakkaasti kotimaista teollisuutta. Ei tänne esim. anneta tuoda hyviä ja halpoja ulkolaisia maatalouskoneita, vaan on käytettävä kovin heikkolatuksia ja kalliita kotimaisia koneita, jotka nostavat lyhytikäisyydellään ja alituksilla korjauksillaan kustannuksia huomattavasti

maatalousammattissa. Kirpeä esimerkki kotimaisen teollisuuden tukemisesta on juuri paljon puhuttu Valmet.

Kun työväestön palkat on turvattu indeksillä ja hallitus pitää jatkuvasti huolta siitä, että työttömänä ei tarvitse olla, ei pitäisi jatkuvasti nalkuttaa heidän taholtaan siitä, kuinka muka maatalousammattia tuetaan liian paljon. Eihän maatalouskaan pidä suurta ääntä siitä, kuinka työväelle annetaan jatkuvasti kymmeniä jopa satoja miljardeja markkoja verorahoja työttömyystöihin. Myöskin näitä maataloudelle myönnettyjä määrärahoja voidaan pitää määrärahoina, jotka estävät työttömyyttä juuri maata viljelevän väestön parissa.

Kun katselee näin maalaisen silmillä elämää, jota eletään täällä kaupungeissa, oppii vähitellen ymmärtämään, mikä on syy siihen, että maaseutu autioituu. Täällä on hyvä olla. Täällä ei näe puutetta mistään. Jokainen kävelee hyvin puettuna, niin viran ja toimen haltijat kuin työläisetkin. Ravintolat ja elokuvateatterit ovat täynnä ihmisiä, mutta siellä maaseudulla näkee työn uuvuttamia kasvoja, heikosti puettuja ihmisiä, joilla useilla on 10—15 vuotta sitten hankittu puku päällään ja sekin vain hyvin harvoin, sunnuntaisin. Ei pientilan eikä keskikokoisenkaan tilan isännän, emännän eikä lastenkaan indeksiin sovi ravintolat, elokuvat eikä viinajonotkaan. Heillä on ilonaan kuraiset, pimeät tiet, sateen liottamat pellot, ja kuitenkin te olette heille kateellisia. Kuka teistä kaupunkilaisista on palannut täältä takaisin maaseudulle muuta kuin silloin, kun ulkomailta tuleva, teidän mielestänne halpa ravinto lakkasi saapumasta tänne. Silloin me maalaiset olimme serkkuja, sukulaisia, jotka nyt taas olisi unohdettava ja jätettävä heitteille. Te kaupunkilaiset väitätte yleensä maksavanne paljon veroja. Se myönnettäköön, mutta te olette varmasti saaneet sen tulon, josta te maksatte veroa. Mutta kuinka on laita niiden maanviljelijäin, jotka kasvattavat vuosittain 10 000—15 000 nuorta ihmistä teille tänne työtä tekemään (Eduskunnasta: Ai 10 milj. markkaa!). Se on halpa hinta ihmisestä. He maksavat veronsa silloinkin, kun halla, tulva ja loppumattomat sateet ovat tuhonneet heidän viljansa, palkansa, niin kuin on käynyt tänäkin vuonna.

Tähän asti maanviljelijät ovat pärjänneet kuluttamalla metsäpääomiaan. Mutta kun

suurimmalla osalla heistä on metsää vain 5—15 ha, alkavat ne nyt olla niin loppuun hakattuja, että sekin turva on poissa. Mistä löytyvät ne rahat, jotka tarvitaan lisänä työttömyysvaroihin, silloin kun epäystävällisen maatalouspolitiikan uhreina yhä suuremmat massat työntyvät maaseudulta tänne kaupunkeihin? On turhaa puhetta sellainen, että maamme maatalous on saatava kannattamaan itsensä, jos maahan tuodaan tullisuojaatta suurien valtiojohtoisten maiden dumping-hinnoilla lähettämää viljaa. Lopetettakoon viljan tuonti kokonaan ja annettakoon kotimaiselle viljalle sellainen hinta, että sitä maanviljelijät tuottavat, tai sitten tullisuoja. Silloin säästetään se valuutta, joka nykyisin menee viljan tuontiin. Ja varmasti tällä toimpiteellä on edullinen vaikutus myöskin siihen, että voin ja sianlihan ylituotannosta vältytään ja samalla myöskin vientipalkkioista.

Olen iloinen siitä, että hallitus on budjetia laatimassaan sentään osoittanut suurempaa maaseutuystävällisyyttä kuin täällä eräät puheenvuoron käyttäjät ja että nykyinen hallitus näyttää ymmärtävän, mistä löytyy tämän kansan perusrunko, jonka versojen varaan rakentuu terveisin osa siitä yhteiskunnasta, jossa elämme.

Ed. K ä m ä r ä i n e n: Herra puhemies! Hallituksen esitys valtakunnan talousarvioksi on aina mielenkiintoinen teos. Se on tosiaankin oikea nykyaikainen Maamme kirja, niin kuin eräs poliitikko parikymmentä vuotta sitten täällä talousarviosta sanoi. Talousarvioesityksestähän käy selville, millaiseksi hallitus maan taloustilanteen näkee. Talousarvioesitys myöskin osoittaa, miten hallitus suhtautuu eri elinkeinoryhmien pyrkimyksiin.

Käsiteltävänä oleva tulevan vuoden talousarvioesitys esittää maan talouselämästä hyvin paljon valoisampia näköaloja, kuin mitä oli asianlaita kuluvan vuoden talousarvioesityksessä vuosi sitten. Viime syksynähän oli edesvienti vaikeuksissa, ja sen vuoksi oli edessä pelottavana tekijänä laaja työttömyys. Ja se pelko ei ollutkaan aiheeton, sillä työttömyyshän muodostui meillä viime syksynä ja talvena erittäin vaikeaksi. Se tuli maksamaan valtiolle ja kunnille huikeita summia, yhteensä yli 30 000 milj. mk.

On tyydytyksellä todettava, että hallitus aikoo hoitaa täystyöllisyyden tulevana tal-

vena ilman korttisysteemiä vapaina toinä, ja siihen toki onkin mahdollisuuksia, koska hyödyllisiä työkohteita on olemassa miten paljon tahansa aivan loppumattomiin. Kunnille sillä olisi erittäin suuri merkitys. Kuntien vapauttaminen työttömyystöiden hoidosta helpottaisi kuntien asioiden hoitoa ja alentaisi varsin tuntuvasti sitä raskasta verokuormaa, jonka alla kuntien verovelvolliset nykyisin huokaavat.

Edellisten talvien työttömistä maaseudulla pienviljelijät ja heidän perheittensä jäsenet muodostivat huomattavan osan. Tänä rahatalouden aikakautena pienviljelijöidenkin talous kysyy tietysti joka päivä rahaa, ja kun sitä rahaa taloudesta ei läheskään riittävästi saada, on turvauduttava aina syksyllä ja talvella ansiotöihin, ja jos niitä ansiotöitäkään ei ole saatavissa, on ilmoitauduttava työttömyyskortistoon. Kotona olisi pientiloilla kyllä syksyllä ja talvellakin paljon tehtävää. Uudisviljelyksiä olisi syksyllä raivattava ja talvella pitäisi ajaa viljelyksille maanparannusaineita, suomutaa ja savea, muuten ei niitä uudisviljelyksiä, joita viime aikoina on raivattu ja yhä raivataan, saada kasvukuntoon ja ilman niitä eivät vanhatakaan viljeltykset kunnossa pysy. Siksi toivon valtiovainvaliokunnan hyväksyvän raha-asiaaloitteen, jossa ehdotetaan maksettavaksi pienviljelijöille palkkioita mudan ja saven ajosta. Organisaatio tämän asian hoitamiseen olisi valmis. Maamiesseurojen ja pienviljelijäyhdistysten neuvot, jotka vuosikymmenien ajat ovat suorittaneet uudisviljelyspalkkioista suunnitelmien teon ja tarkastukset, voisivat mudan ja savenajopalkkioitakin varten suunnitelmat ja tarkastukset hoitaa.

Uudisviljelyspalkkiolain turvin on parin viime vuosikymmenen aikana raivattu satoja tuhansia hehtaareja uutta peltoa maamme pientiloille. Mutta tästä huolimatta suurella osalla pientiloja ovat peltoalat yhä vielä liian pienet. Peltoa pitäisi saada yhä lisää, mutta monen pienviljelijän kohdalla on vaikeutena jo edellä mainittu rahatalojen vähyys, ja siitä syystä monien pienviljelijöiden on etsittävä syksyisin ja talvisin ansiotöitä, vaikka omaa työtä uudisviljelyksillä olisi kyllä olemassa. Kotiseudullani Ylä- ja Pohjois-Savossa olen kuullut lukuisten pienviljelijöiden tätä valittavan, ja he toivoisivat, että myöskin vanhoilla pientiloilla olisi uudisviljelysraivauksessa saatava aikaan samanlainen en-

nakkorahoitus, kuin maanhankintalain mukaan muodostetuilla tiloilla on kaiken aikaa ollut olemassa. Siellä maanhankintatiloillaan saa uudispellon raivaaja $\frac{1}{4}$ palkkiosta heti, kun raivaussuunnitelma on tehty ja se on täällä ASO:ssa hyväksytty. Muilla pientiloilla saadaan palkkiosta toinen puoli vasta seuraavana keväänä, kun suunnitelma on edellisenä syksynä tehty ja puolet siitä toteutettu. ASO:ssa on tästä etumaksujärjestelmästä vain hyviä kokemuksia, ja minulle sanottiin, että vahinkoja ei ole ASO:lle näistä etumaksuista tullut muissa kuin niissä tapauksissa, jolloin korkein oikeus on antanut purkupäätöksen. Mutta sitä purku-uuhkaahan ei toki vanhoilla pientiloilla ole olemassa.

Sitten muutama sana maataloustuotteitten hintakysymyksestä, josta täällä ed. Antikainen edellisessä istunnossa puhui. Voimassa olevan valtioneuvoston päätöksen mukaan maataloustuotteiden hintoja olisi jo tämän kuun 1 päivään mennessä pitänyt korottaa 4.7 %. Mutta tuo pieni hintojen tarkistus on vielä saanut hallituksessa odottaa ratkaisuaan. Täällä käydyssä keskustelussa ed. Antikainen vaati tämän valtioneuvoston päätöksen kumoamista. Tämän johdosta on syytä huomauttaa, että valtioneuvoston maataloustuotteiden hintapäätös vuodelta 1952 on meille maanviljelijöille yhtä tärkeä kuin palkannauttijoille palkkojen indeksisidonnaisuus. Sallisikohan ed. Antikainen, että palkkoja koskeva indeksipäätös kumottaisiin? Se valtioneuvoston hintapäätös koskee niiden maaseudulla elävien ihmisten palkkaa, jotka tekevät työtä maataloudessa ja tuottavat elintarpeita kansakunnalle. Pyydän huomauttaa, että sosiaaliministeriön toimittamien tutkimusten mukaan saivat pieni- ja keskikokoisten tilojen viljelijät Sisä-Suomen alueella kirjanpitovuonna 1952—1953 palkkaa 25—27 mk tunnilta. Pitääkö ed. Antikainen ja SAK tätä ansiota, johon sisältyy äärettömän paljon raskasta työtä ja pitkästi toistakymmentä tunnin työpäiviä, siis ylityötä, ja kaiken lisäksi monta murhetta epäedullisten sääsuhteiden vuoksi, liian korkeana, kun toiselta puolen palkkataso teollisuudessa on miehille siinä 160 markan vaiheilla tunnilta?

Kun julkisuudessa on viime päivinä esitetty, että esim. voin tuottajahinta on loka-kuusta 1951, jolloin vakauttamissopimusohjelmasta sovittiin ja jolloin maataloustuotteiden hinnat vahvistettiin 25 % alle tuotanto-

kustannusten, noussut 33 %, on syytä huomauttaa, että näin ei ole asianlaita. Pelervo-Seuran markkinatutkimusosastosta saatujen tietojen mukaan oli meijerien tilityshinta 4 %:n maidosta lokakuussa vuonna 1951 19:36 kilolle ja viime heinäkuulla, josta on viimeinen laskelma suoritettu, oli vastaava hinta 19:52. Maidon tuottajahinta, johon sisältyy voin ja juuston valmistus, on siis noussut näiden 3 vuoden aikana 16 penniä kilolta eli 0.8 %. Maatalouden hintatointimikunnan ehdotuksen mukaan tulisi maidon tuottajahinta nyt nousemaan 28 penniä kilolle. Näin tulisi maidon tuottajahinta olemaan keskimäärin 19:80 mk. Onko tämä kuluttajien mielestä ehkä liian korkea hinta arvokkaasta ravintoaineesta, kun I luokan kalja kuluttajille elintarvekaupoissa maksaa 42 mk litralta, jonka ravintoarvosta ei liioin voitane puhua? Tekee mieli kysyä, mitähän maito maksaisi, jos se olisi teollisuuden tuote. Kyllä sen hinta olisi varmaan moninkertainen nykyiseen tasoon verrattuna. SAK ja ed. Antikainen varmaankaan ei protestoisi täällä sitä vastaan. Voin hinta kuluttajille vähittäiskaupassa oli lokakuussa 1951 keskimäärin 300 mk. Se oli näin alhaalla siitä syystä, että silloin maksettiin ns. subventioita, syöntipalkkioita, mutta ne syöntipalkkiot yhteisellä sopimuksella poistettiin ja siinä sopimuksessa oli SAK mukana. Sen vuoksi voin kuluttajahinta vähittäiskaupassa nousi vuonna 1951 marraskuussa, siis kuu-kautta myöhemmin, 446 markkaan, kun taas voin vastaava hinta viime heinäkuussa oli 416 mk, siis 30 mk alhaisempi kuin mitä se oli marraskuussa 1951. Sianlihan tuottajahinta oli lokakuussa 1951 234 mk ja viime heinäkuussa se oli keskimäärin 169 mk, hinnan lasku 65 mk kilolle eli kokonaista 27 %. Sianlihalle on taattu tuottajahinta 210 mk, mutta nykyinen hinta on 40—60 mk siitä alle. Hallituksen olisi syytä ensi tilassa hoitaa asiat niin, että tuo takuuhinta 210 mk saavutettaisiin.

Tässä yhteydessä on syytä huomauttaa, että hinta, jonka kuluttajat joutuvat elintarpeista maksamaan, on huomattavasti korkeampi kuin mitä tuottajat tuotteistaan hintaa saavat. Esim. lihan kohdalla tämä hintaero on erittäin suuri. Mutta sosialidemokraattien tai kommunistien lehdet, jotka viime päivinäkin ovat elintarpeitten korkeista hinnoista kirjoittaneet, eivät ole arvostelleet ni-

den hinnoissa kauppojen osuutta. Eikä ed. Antikainenkaan täällä sanaakaan kauppiaiden yrittäjävoitosta puhunut, joille ansio tulee hyvin paljon vähemmällä työllä ja vaivalla kuin mitä viljelijäväki joutuu kaikkien tuotteitten viljelystyöissä suorittamaan. Eiköhän kuluttajaväenkin ja heidän edustajiensa olisi syytä pyrkiä kaventamaan sitä marginaalia, mitä liikkeet maataloustuotteiden kaupassa saavat.

Ed. Antikainen puhui täällä kansantulon oikeudenmukaisesta jakamisesta. Se on kysymys, joka meitäkin kiinnostaa. Mutta sitä oikeudenmukaisuutta ei saavuteta sillä tiellä, jota ed. Antikainen täällä esitteli. Hänhän näki jokseenkin kaiken pahan olevan elintarvikkeitten hinnoissa ja budjettiin otetuissa maatalousmäärärahoissa. Ed. Antikainen ei muistanut, että meillä kotimarkkinateollisuuskin pyörii kokonaan tullisuojan varassa, ja ne kotimarkkinateollisuuden tuotteet ovat hyvin paljon korkeammassa hinnassa kuin vastaavat hinnat eräissä toisissa maissa ovat. Muutamana esimerkkinä mainitsen, että erään maaseudun sähköyhtymän voimalaitoksen turbiinin hinnat kuluvana kesänä olivat, kotimainen alin tarjous 49.9 milj. markkaa, ulkolainen samanlainen turbiini 27.2 milj. markkaa, hinnanerotus siis 22.7 milj. markkaa. Minulla on tässä edessäni Ilta-Sanomien leikkele vuodelta 1951. Siinä kerrotaan, että rautatiehallitus tilasi Länsi-Saksasta 20 uutta veturia 21 milj. markan hinnalla, kotimaiset tarjoukset olivat 55 milj. markkaa kappaleelta. Eikös siinä ole jo hinnaneroa? Sama on tietysti hintasuhde niitten koneitten ja työaseitten hinnoissa, joita maatalous joutuu ostamaan ja käyttämään.

Ei voi olla oikeudenmukaista se, että meillä pitäisi maatalousväestön tuottaa elintarpeita täällä pohjoisen napapiirin rajoilla eteläisempien maitten hintoihin, jossa karja käy suurimman osan vuotta laitumella ja jossa halla ei vie viljaa niin kuin meillä niin usein tapahtuu, ja siitä huolimatta ostaa kotimaisia kallishintaisia koneita ja työkaluja, että kotimarkkinateollisuus saisi runsaita voittoja ja teollisuustyöväestö korkeita palkkoja. Tämä tie ei ole yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden tie, josta ed. Antikainen täällä puhui, vaan se on yhteiskunnallisen vääryyden ja maaseudun kurjistumisen tie. Sitä tietä ei tule maalaisliitto eikä maaseudun talonpoikaiskansa koskaan taivaltamaan.

Ed. Nederström-Lundén: Herra puhemies! Esillä oleva hallituksen esitys vuoden 1955 tulo- ja menoarvioksi ei ole sellainen kun viime vuoden vastaava esitys, nk. kuuluisaksi tullut Niukkas-budjetti. Siinä hän oli suoranaisella raivopäisyydellä käyty käsiksi valtion kunnille antamiin avustuksiin ja aiottiin yhdellä kertaa siirtää useita tuhansia miljoonia kustannuksia kuntien kannettavaksi ja siten lisätä kunnallista verotusta. Lukuisia lakeja aiottiin muuttaa käden käänteessä ja siten avata portit valta-vaan tavallisen kansan riistoon. Säästetyt valtion varat olisi ilmeisesti käytetty, kuten 4 167 miljoonaa hinnantasausraslastosta, suuromistuksen hyväksi. Ilmeisesti olisi rahoja pyrittä käyttämään myös kansanpuolueen Pasasen suulla esittämiin sotatoimen rahoitamisiin.

Edellä mainitun budjetin syntyminen saatiin ehkäistyksi kansandemokraattien ja sosiaalidemokraattien yhteistoiminnalla äänestämällä lakiehdotus yli vaalien, jolloin se menetti täytöntulomahdollisuuden. Nyt esillä oleva budjettiesitys ei ole sellainen. Mutta samoja piirteitä on kuitenkin olemassa. Huolimatta siitä, että monin numeroin ja taulukoin on todistettu nykyiset paremmat taloudelliset mahdollisuudet, ei kuitenkaan katsota voitavan edes kansakoulutalojen rakentamista avustaa pitkäaikaisilla kuoletuslainoilla samassa määrin kuin aikaisemmin. On ehdotettu 250 miljoonaa vähennystä ja hallitus ilmoittaa aikovansa muuttaa ja supistaa avustuserusteita. Tämä tapahtuu samaan aikaan, kun uusia kouluja tarvitaan uusien vuosiluokkien astuessa opetusvelvollisuuden piiriin, jolloin koulutaloista on huutavaa puutetta ja kunnan rahavarat niukat. Kansakoulun kohdalla on riittämätön määräraha kesävirikistuksen antamiseksi sairaille ja heikoille kansakoululapsille ja yksityisten oppikoulujen rakennuslainoiksi aikaisemmin myönnetty 100 miljoonaa on jätetty pois.

Hallituksen suhtautuminen kansan tarpeisiin on monilla muillakin aloilla ihmetystä herättävä. Maassamme on vielä runsaasti seutuja, minne kaivataan sähköä. Nyt on hallituksen taholta kuitenkin katsottu ajan tulleen supistaa sähköistämisen tukemiseen varattuja varoja kokonaista 250 miljoonaa. Maaseudun vähävarainen väestö elää raskaan verotaakan alla. Rahatulot ovat pienet ja ne

menevät verojen maksuun. On välttämätöntä, että valtion taholta autetaan sähköistämisasiassa, sillä ei ole eduksi eikä kunniaksi, että vain varakkaat voivat hankkia itselleen sähkön. Vähävaraisia tulee ilmeisesti koskemaan myöskin maidonkuljetusmaksujen pienentäminen 280 miljoonalla. Näyttää siltä, että ehdotus tulee raskaasti koskemaan saariston muutenkin vaikeuksissa elävää kansaa.

Jotain olisi hallituksen pitänyt yrittää myöskin tehdä vanhusten huollon suhteen. Kansaneläke on sellainen, että sillä ei kerta kaikkiaan varaton voi tulla toimeen kärsimättä hätää ja puutetta. Kansaneläke on nopeasti saatava sellaiseksi, että vanhuus tulee turvatuksi. Tämän asian hoitamista varten olisi pitänyt varata rahoja. Samoin on laita vanhuusavustusten. Menoarviossa näkyy vanhuusavustusten kohdalla säästöä. On selvää, että vanhusten joukko pienenee, mutta ihmetellä täytyy, mitä indeksiä käytetään maksettaessa vanhuusavustuksia. Pienistä avustuksista, jotka vaihtelevat parin kolmen tuhannen vaiheilla, on viime aikoina indeksiin vedoten suoritettu vähennyksiä useita satoja markkoja. Kun avustus toimeentuloa varten vanhuksilla on näin alhainen, on väärin, että ajankohtana, jolloin elinkustannus nousee, tehdään vanhusten avustusten kohdalla vähennyksiä. Vanhuusturvan parantaminen on ensiluokkaisena tärkeä asia, ja tässä suhteessa on pidettävä annetut lupaukset. Myöskin olisi hallituksen pitänyt varata varoja niiden henkilöiden avustamiseen, jotka ovat työkyvyttöminä kansaneläkkeen ulkopuolella.

Kansanpuolue yritti selvittää nykyistä menoarvioehdotusta joksikin mammutbudjetiksi, toisin sanoen, että hallitus on liian avokätisesti mukamas antanut kansan tarpeisiin määrärahoja. Liian pienet ovat kuitenkin monet sosiaalipääloukan määrärahat. Lastentarhojen, lastenseimien ja lastenkotien avustamiseen ja rakentamiseen ei ole riittänyt lisättyjä varoja. Tämän yhteydessä täytyy todella ihmetellä, miten näitä varoja jaetaan ja hoidetaan. Kunnat ja yksityiset lastenhuoltolaitokset kärsivät varojen puutetta, jopa siinä määrin, että on kysymys lasten ruoasta ja vaatetuksesta. Mutta määrärahoihin jää säästöjä. Kutka ovat ne henkilöt, jotka antavat sellaisia määrärahoja, että tällaista voi tapahtua? Olisi tarpeellista, että naisministerit kiinnittäisivät asiaan huo-

miota ja tekisivät kaikkensa, jotta ei laadita sellaisia määräyksiä, jotka estävät tarpeelliset määrärahojen saannit.

Vajaamielisten lasten hoitokysymys on edelleen ratkaisematta. Ei asia vielä muutu sillä, että annetaan kymmenelle vajaamieliskasvatuskodille 3 000 mk kuukaudessa ja myönnetään viimevuotisen 4 000 markan lisäksi 360 000 mk ja pienehköihin korjauksiin 150 000 mk, silloin kun tuhannet vajaamieliset omaisineen odottavat eduskunnan, monien hallitusten, lautakuntien ja komiteoiden antamien lupauksen täyttämistä. Varsin viihe-likseksi täytyy arvostella sellainen menettely, että sosiaaliministeriön taholta vielä jarrutetaan kuntien omatoimisuutta tällä alalla omien pienien laitosten aikaansaamiseksi ja vedotaan tehtyihin suunnitelmiin suurien laitosten rakentamiseksi. Vajaamielisten lasten hoidon kohdalla on hallitsevissa piireissä harjoitettu suoranaista asian pettämistä, harhaanjohtamista, ja päädytty miltei täydelliseen toimettomuuteen. Otaksuisi, että ainakin naisministerit ymmärtäisivät tämän asian ja vajaamielisten lasten äitien hätä kannustaisi heitä joihinkin suurempiin yrityksiin. Olisi tarpeen valtion suoranaisesti itse ja omakohtaisesti ryhtyä ratkaisevasti järjestämään vajaamielisten lasten asiaa.

Menoarvio ei ole mikään suuri tavallisen kansan kohdalla, kuten kansanpuolue haluaa esittää, ja siksi täytyy kansanpuolueen ed. Karvikolle sanoa, että on turha puhua kauniita sanoja siitä, mitä me tarvitsemme, täytyy suhtautua myönteisesti varojen antamiseen ja työskennellä niiden täyttymisen puolesta. On väärin, että menettelee siten kuin ministerit Kaitila ja Karvikko ollessaan sosiaaliministereinä. He lähtivät palkallisen synnytyslomalain kaatamisen tielle antamalla oman kelvottoman esityksensä, mikä estäisi miltei valmiina olevan, paremman esityksen voimaantumisen. Meidän maamme monet vähävaraiset äidit odottavat maksullisen synnytysloman aikaansaamista lastensa ja itsensä suojelemiseksi. On väärin puhua kauniita sanoja lapsilisistä ja muista hyvistä asioista silloin, kun itse ollaan ensimmäisinä niitä vastustamassa ja julkisena periaatteena ilmoitetaan, että sosiaalihuoltomme alalla on kasvannaisia, jotka pitäisi poistaa. Sosiaalihuoltomme ei suinkaan ole vielä läheskään täydellinen, joten on aihetta vain lisätä sitä, mutta ei vähentää.

Kansa seuraa suurella mielenkiinnolla menoarviokäsittelyä. Se seuraa sitä siksi, että se toivoo saavansa ahdistettuun asemaansa helpotusta. Kansa odottaa verohelpotusta, sillä liian raskaat verot painavat niin henkistä kuin ruumiillista työtä tekevää. Verot painavat raskaina ja perin epäoikeudenmukaisina maaseudun pieneläjää. Kansa odottaa, että verotaakka siirretään niille, jotka nytkin ovat hyötyneet ja edelleen hyötyvät vilkastuneesta talouselämästä, jotka hyötyvät alhaisiksi painetuista palkoista ja suuromistukseen kohdistuvasta verohelpotuksesta.

Kansa odottaa myöskin, että hallituksen ja eduskunnan on toimittava siten, että oikeutettu palkankorotus annetaan työntekijöille. Monenlaiset huijaukset, pisteostot ym. ovat kansan tiedossa, ja nykyiseen olotilaan ollaan perinpohjin kyllästyneitä. Kansa vaatii tänä päivänä palkkoihinsa oikeudenmukaiset korjaukset. Samalla odottavat valtion hallinnon piirissä olevissa laitoksissa, kaivoksissa, työpaikoilla ym. työskentelevät, että heidänkin terveyttään ja työmahdollisuuksiaan suojellaan. Työnsaantimahdollisuus täytyy olla jokaisella kansalaisella, ja tässä mielessä on menoarvio huolella laadittava.

Työllisyysnäkökohdat sekä sairassijojen suuri puute huomioon ottaen onkin keskussairaaloitten laajentamista ja rakentamista kiirehdittävä. Tällöin olisi tarkoitukseen varattava enemmän varoja kuin menoarviossa on. Samoin pitäisi kättilöopiston kohdalla pyrkiä siihen, että työt todella aloitettaisiin ja rakennettaisiin uusi kättilöopisto eikä ainoastaan pidetä momentilla jonkinlaista määrärahaa siirtämällä sitä ja saattamalla määräraha vuosien jälkeen tarkoitukseen vanhentuneeksi.

Saakoot oikeutetun korvauksen vaivoistaan ne, joiden työn tuloksena tämä todettu eteenpäin meno on tapahtunut, ja katsokoot ne, jotka pitävät hallitusohjia käsissään, että mahdollisuuksia varataan uudelle eteenpäin menolle. Edellytyksiä on olemassa, maan rikaudet on tuotava esiin ja ryhdyttävä niitä käyttämään, mutta työkansalle on annettava nykyistä suurempi osuus tuloksista.

Hallituksen esityksessä on puutteellisuksia, mitkä on syytä korjata, ja toivoo täytyy, että eduskunta sanoo painavan sanansa rauhanomaisen työn turvaamiseksi maassamme, että sotaiset mielialat ja niihin liittyvät rahalliset ehdotukset hylätään ja tunnustetaan

yleiseksi periaatteeksi rauhanomainen rakentava yhteistyö niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin, sillä se antaa takeen kansamme jatkuvalle vapaudelle ja hyvinvoinnille.

Pääministeri Törngren: Herra puhemies! En ollut aikonut puuttua tähän keskusteluun, koska talousarvion esittäminen on ensi kädessä valtiovarainministerin tehtävä ja koska en ylipäänsä ole kiinnostunut sellaisesta väittelystä, josta ei ole suurempaa positiivista hyötyä. Keskustelun kulku antaa kuitenkin minulle aiheen sanoa muutaman sanan.

Olen mielihyvin havainnut, että vaikkakin eräät puhujat ovat käyttäneet eduskunnan puhujalavaa oman propagandansa levittämiseen, niin toiset ovat käsitelleet varsinkin tämän hetken talouspoliittisia ongelmiamme rakentavassa mielessä. Olen vakuuttunut siitä, että hallitus edessä olevissa ratkaisuisaan on valmis huomioimaan täällä tässä mielessä esitetyt näkökohdat.

On sanottu, että hallituksen talousarvioehdotuksesta ja sen talouspolitiikasta puuttuu suunnitelmallisuutta. Ne, jotka näin sanovat, eivät silloin ota huomioon, että eri puolueitten piirissä ollaan eri mieltä siitä, mitä talouspoliittinen suunnitelmallisuus merkitsee. Käsittääkseni nykyinen hallitus jo kokoonpanonsa johdosta ei voi sokeasti seurata toisen eikä toisen suuren osapuolen ajatuksia suunnitelmallisuudesta eikä myöskään ulkopuolisten, vaan sen on yritettävä sovittaa ristiriitaiset näkökohdat niin, että eri suunnitelmat sekä kannanotot voidaan sulattaa yhteen. Menetellessään näin hallituksen luonnollisesti pitää ottaa huomioon myös ne yleiset taloudelliset välttämättömyydet, ennen kaikkea rahan arvon säilyttäminen, joiden tärkeys meidän kaikkien — kaiken sen jälkeen, mitä viimeisten kymmenen vuoden aikana olemme kokeneet — olisi jo korkea oivaltaa. Ei myöskään saa unohtaa, että tällainen yhteensulattamisprosessi vie enemmän aikaa ja että se tuottaa suurempia vaikeuksia kuin hallituksen ulkopuolella olevat huomioitajat aavistavatkaan. Sen havaitsimme kesällä ja syksyllä 1951, jolloin ns. vakauttamisohjelma syntyi. Nyt olemme vastaavanlaisessa tilanteessa. Käsitykseni mukaan nytkin on pyrittävä hallituksen omassa piirissä löytämään ratkaisu neuvottelujen ja yhteisymmärryksen tietä.

Esitin molempien hallituksessa olevien suurpuolueiden jäsenille jo 10. 8. oman näkemykseni talouspoliittisesta tilanteesta ja sen asettamista vaatimuksista sekä hahmottelin ne pääpiirteet, joiden mukaan tilanne olisi hoidettava. Olen myöskin useissa puheissani kesän aikana — viimeksi Teerjärvellä — kosketellut samoja asioita. Koska sanomalehdistö auliisti on selostanut puheitani, ei minun tarvinne tässä toistaa, mitä aikaisemmin olen esittänyt. Olisi myöskin väärin, jos minä tältä paikalta, hallituksen päämiehenä, koskettelisin asioita, joita ei vielä ole puitu loppuun. Tämä kahdestakin syystä: toisaalta senvuoksi, että se vaikeuttaisi edessä olevaa työtämme hallituksen piirissä, toisaalta taas siksi, että hallitus muutamia päiviä sitten asetti talousneuvoston, jolta se odottaa lausuntoa nimenomaan näistä kysymyksistä. Ovathan talousneuvostossa edustettuna myös ne piirit, jotka eivät nykyään, valitettavasti kyllä, ole hallituksessa mukana, joten ne talousneuvoston kautta voivat saada äänensä kuuluville. Tämä on mielestäni varsin tärkeätä, sillä nykyoloissamme tuskin voidaan toteuttaa tämäntapaisia ratkaisuja ilman suurten intressiryhmien myötävaikutusta.

Lähetekeskustelussa on mm. tähdennetty sitä, että hallitus muka ei olisi yrittänyt jo kesän aikana saada ratkaisua aikaan. Voin mainita, että jo kesäkuussa laadin luettelon niistä kysymyksistä, joita olisi käsiteltävä talouselämän tasapainon säilyttämiseksi, ja niiden toteuttamisjärjestyksestä. Valitettavasti tätä aikataulua ei ole voitu noudattaa. Tämä johtuu niistä syistä, joihin edellä olen viitannut, sekä myös siitä, että kuluneen kesän aikana on ollut ratkaistavana paljon muita tärkeitä asioita, jotka ovat viivästyttäneet näitten asioiden käsittelyä ja jotka ovat olleet siksi kiireellisiä, ettei niitä ole voitu lykätä tuonnemmaksi. Mainittakoon tässä vain, että heinäkuun puolivälissä päättyivät kauppaneuvottelut Neuvostoliiton kanssa sekä että muutamia viikkoja sen jälkeen ratkaistiin kysymys metsä- ja uittotoissa maksettavista palkoista. Tämän lisäksi on paikallaan todeta, että talouspoliittinen suunnitteluneuvosto ei saanut työtään määräaikana valmiiksi, vaan että lopullinen ratkaisu perusohjelman kohdalosta siirrettiin parilla viikolla eräitten suunnitteluneuvoston jäsenten toivomuksesta. Näin ollen suunnitteluneuvoston toimintaa ei voitu lopettaa eikä ajankohtaisiin pulmaky-

symyksiin päästy käsiksi. Myös uuden talousneuvoston nimittäminen vaati, kuten tunnettua, aikansa.

Olen kuitenkin vakuuttunut siitä, että nyt, kun talousarvioesitys on saatu eduskuntaan, voidaan vihdoinkin täydellä teholla käydä käsiksi siihen talouspoliittiseen vyyhteen, josta täällä eduskunnassa on talousarvioesityksen yhteydessä puhuttu. Vielä ei ole mitään tässä suhteessa menetetty, mutta nyt on korkea aika. Olisi todella kiirehdittävä asioiden käsittelyä, sillä armonaikaa ei enää ole pitkälti. Emme nimittäin saa luottaa siihen, että yleiset suhdanteet, jotka meidän kannaltamme katsottuina nyt ovat hyvät, tulevat jatkumaan pitkälti ensi vuoden puolelle. Jos näin todella kävisi, saamme tietysti olla iloisia, mutta olisi toiselta puolen edesvastuutonta rakentaa talouspolitiikkaamme tähän olettamukseen. Suhdannekehityksestä huolimatta olemme kuitenkin sisäisten pulmiemme takia pakotetut parin kuukauden kuluessa hoitamaan sekä palkka- että hintakysymykset, jotta pystymme estämään uuden inflatorisen kehityksen syntymisen. Tämä on tärkeätä myös sen vuoksi, että käsitykseni mukaan meidän pitäisi nyt valmistautua ulkomaankaupan vapauttamiseen ja valuuttojen konvertointiin. Edellinen on jo melko laajasti toteutettu Länsi-Euroopan maissa ja jälkimäinen, siis valuuttojen keskinäinen vapaa vaihdettavuus, on parastaikaa pohdittavana. Meidän pyrkimyksemme tässä mielessä tietysti vaikeutuvat suuresti, jos emme nyt pysty estämään hintojen ja palkkojen liikehtimistä ylöspäin.

Meidän on muistettava, että sotien rasakaista menetyksistä olemme lopullisesti suoriutuneet vasta sitten, kun kansantaloutemme on joustavasti sopeutunut vallitsevaan maailmanmarkkinatilanteeseen ja valtion talous on järjestetty kestäväälle pohjalle. Tämä on vielä edessämme ja siihen pääsemme vain, jos työskentelemme yhtä sitkeästi näiden tavoitteiden hyväksi kuin mitä kansamme on uurastanut sotien välittömien vaurioiden korjaamiseksi.

Tämän päämäärän saavuttamiseksi tarvitaan kärsivällisyyttä, yhteisymmärrystä ja ennen kaikkea hyvää tahtoa, ja sitä kaivataan sekä hallitukselta ja eduskunnalta että kansalta kokonaisuudessaan. Suomen kansa on tunnettu siitä, että se vaikeina aikoina voi saada suuriakin aikaan. Nyt on vaikeasti

ratkaistavia talouspoliittisia pulmia edessämme. Ne eivät kuitenkaan ole verrattavissa aikaisempiin vastaaviin pulmiimme. Ne ovat ratkaistavissa, mikäli emme itse lyhytnäköisellä ja harkitsemattomalla politiikallamme pilaa mahdollisuuksiamme.

Ed. Kiviahon: Herra puhemies! Kun täällä seuraa näitä puheenvuoroja, saa sellaisen käsityksen, että huolimatta maalaisliiton ja sosialidemokraattien hallitusvastuusta he eivät olisi vastuussa hallituksessa tulo- ja menoarvion laatimisesta ensi vuodelle.

Ed. Antikainen täällä teki voimakkaita hyökkäyksiä maaseutuväestöä vastaan väittäen maatalouden saavan suhteettoman paljon tukimäärärahoja. Sosialidemokraatit täällä eduskunnassa yleensä tekevät parhaansa lyödäkseen kiilaa työläisen ja talonpojan väliin. Mutta luulisi sosialidemokraattisten edustajien käsittävän, että ilman valtion tukitoimenpiteitä eivät toisetkaan elinkeinonhaarat tule toimeen. Ellei maaseudun lisääntyvälle väestölle saada toimeentulomahdollisuuksia maaseudulla, on sen hakeuduttava liikekeskuksiin, joissa on työväkeä jo työtilaisuuksiin nähden liikaakin. Meillä on 300 000 sellaista pientilallista, joiden peltopinta-ala on alle 10 hehtaaria ja jotka ovat ansiotöiden tarpeessa. Ellei lisämaakysymystä ratkaista oikealla tavalla ja maaseudun maatomia saada sijoitetuksi omalle tilalleen työskentelemään, on maatalus jatkuvasti kiihtyvä ilmiö. Ei ole liikekeskusten työläisten kannalta samantekevää, onko maaseudulla työtä vai ei. He sen myös hyvin käsittävät.

Täällä ed. Kleemola puhui maaseudun asioista koskettelematta tärkeimpiä kysymyksiä maaseudulla. Työtilaisuuksien järjestäminen maaseudulle on hallituksen tulo- ja menoarvion mukaan jäänyt hyvin vähään. Valtionavustukset maanparannustöiden kustantamiseksi ovat jääneet liian pieniksi, samoin kyläteiden rakentamiseksi varattu määräraha. Vesistöjen laskemis- ja säännöstelytyöt on suunniteltu tulo- ja menoarviossa melkein olemattomiksi. Niinpä Etelä-Pohjanmaan järvisuudelle ei ole suunniteltu enempää vesistöjen lasku- ja säännöstelytyötä kuin maanteiden rakentamisiakaan. Näissä kunnissa on jatkuvasti työttöminä tuhansiin nouseva määrä ihmisiä talven aikana. Heille on järjestettävä työttömyystöitä. Kun olemme

päässeet korttiaikakaudesta kulutustarpeiden osalta, on työ saatava myös pois kortilta täysin vapaaksi. Kun lisäksi nykyiset työttömyysohjeet sosiaalidemokraattien ja maalaisliiton tuella säilytetään sellaisina, ettei suuressa osassa maata yli kolmen hehtaarin omistajat pääse työttömyyksiin, ja kuntien rasitukseksi säilytetään suuri osa työttömyystöiden kustannuksista, ei työttömyystyölinja ole oikea tapa ratkaista työllisyyskysymystä maassamme. Ehkä tässä seurataan kokoomuksen linjaa, jonka mukaan terveellinen työttömyys on talouselämän kannalta välttämätöntä. Maaseudun väestön yksimielinen vaatimus on: enemmän kunnollisia asuntoja maaseudulle, valtion maanteitä syrjäseuduille, vesiperäisten maiden kuivatuksia, syrjäseutujen sähköistäminen on toteutettava, maata otettava yhtiöiltä ja muilta maakeinottelijoilta maattomille ja vähämaisille. Uskon, että nämä maaseutuväestön vaatimukset tulevat niin voimakkaiksi, että ne pakottavat hallituksessakin olevat ottamaan ne huomioon tulo- ja menoarvioita laadittaessa tulevaisuudessa.

Otan erään esimerkin siitä, miten epätaloudellista on, kun työkohteiden avaaminen tapahtuu vasta työttömyyden pakottamana. Vuodesta 1950 lähtien on talvikuukausina suoritettu Evijärven ja Lappajärven säännöstelytyötä työttömyystyönä. Tarkoitukseen on tähän mennessä käytetty noin 100 milj. mk. Keväällä olisi työtä johtavien insinöörin käsityksen mukaan saatava työtä jatkaa, koska se on silloin siinä vaiheessa, että sen lopettaminen hallituksen työttömyystöiden lopettamispäätöksellä tuottaa suurta vahinkoa. Jos hallitus olisi ottanut tulo- ja menoarvioon tie- ja vesirakennushallituksen ehdotuksen mukaisesti määrärahan töiden jatkuvaksi suorittamiseksi, olisi se tullut paljon edullisemmin suoritetuksi. Kun tiedetään, että työttömyys on järvisedulla pysyvä ilmiö ja työttömiä joudutaan lähettämään Keski-Suomeen ratatöihin, niin kuin viime aikoina on tapahtunut, olisi odottanut, että hallitus varaisi joitakin töitä tämän järvisedun työttömyysohjelman sisäpuolelle. Keski-Suomen pientilalliset ja työläiset eivät voi päästä omista kunnissaan olevaan Suolahden—Haapajärven ratatyöhön, kun työ teetetään työttömyystyönä, ja monessa Keski-Suomen kunnassa ei ole edes avattu kortistoakaan talven aikana. Kun tulo- ja meno-

arvio nyt menee valtiovarainvaliokuntaan, toivon, että järvisedun työkohteissa samoin kuin Suolahden—Haapajärven ratatyössäkin siirrytään vapaalle työlinjalle ja myönnetään tulo- ja menoarviosta ne varat, jotka joudutaan työttömyyksiin myöntämään. Sitä vaatii työläisten, pientilallisten, kuntien ja valtiotaloudenkin etu. Tähän suuntaan johdettu työllisyyspolitiikka saa kansamme tuen (Ed. Koskinen: Kuka ne on kirjoittanut nuo puheet? — Puhuja: Kyllä ne on omat kirjoittamat!).

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! Hallituksen esittämän valtion tulo- ja menoarvion perusteluissa keuhataan maamme talouselämässä vallitsevan korkean suhdanteen. Näin itsensä hallituksen taholta osoitetaan nyt, kuinka väärillä perusteilla lepäsi se kustannustason alentamishjelma, jonka pohjalle rakentui viime syksynä eduskunnalle annettu Niukkas-budjetti, jolla yritettiin kansalta riistää sosiaalinen turva ja kunnilta suuri osa valtion avustuksia ja alentaa mutenkin kansan elintasoa. Se yrityshän osittain saatiin torjutuksi ja pelastetuksi monet huoltolait, joita yritettiin huonontaa. Mutta nyt eduskunnalle jätetyssä hallituksen tulo- ja menoarviossa on monia Niukkas-budjetin piirteitä. En tässä halua kajota esityksen niihin kohtiin, joissa ehdotetaan vähennystä sosiaaliin huolto-, kansakoulu- ja kunnille tuleviin valtion avustuksiin. Mutta nykyisessä menoarviossa on eräs piirre, työ-määrärahojen vähentäminen, kuten edeltäjässä, Niukkas-budjetissa, ja siihen haluan tehdä muutamia reunamuistutuksia.

Hallituksen esityksen perustelujen ensimmäisellä sivulla sanotaan, että „noususuhdanteiden vallitessa ei hallituksen käsityksen mukaan valtion ole aihetta harjoittaa investointeja enempää kuin välttämättömät tarpeet edellyttävät”. Tämän mukaisesti sitten valtion työ- ja investointimäärärahoja on pyritty vähentämään. Se ilmenee mm. uusien rautateiden rakentamisen kohdalla. Niinpä esimerkkinä mainittakoon, että valtion tilinpäätöksen mukaan vuonna 1953 käytettiin uusien rautateiden rakentamiseen 1 108 815 300 markkaa, mutta nyt hallitus esittää tähän tarkoitukseen vain 479 milj. markkaa, vaikka radat, jotka ovat rakenteilla, ovat vielä pahasti kesken. Kainuun ja Koillis-Pohjanmaan kohdalla tämä on erit-

täin valitettavaa. Onhan esim. Kontiomäen—Taivalkosken rautatien rakennustyö vielä kesken, vaikka se on ollut rakenteilla jo lähes 20 vuotta. Kaikki myöntävät radan tarpeellisuuden ja vältävät, että sen valmistuminen avaisi mahdollisuudet näillä alueilla olevan metsäomaisuuden hyödyksikäytölle ja uusien teollisuuslaitosten rakentamiselle. Tämä lieventäisi myös siellä vakituiseksi muodostunutta työttömyyttä. Hallitukset ovat kuitenkin hyvin vastenmielisesti taipuneet myöntämään rahoja radan rakentamiseen, vaikka eduskuntakin sitä on jo erään toivomusaloitteen yhteydessä kiirehtinyt. Esimerkkinä hallituksen toimenpiteistä mainittakoon, että viime keväänä täällä Helsingissä käyneelle Taivalkosken ja Suomussalmen kunnan lähetystölle luvattiin radan valmistuvan liikenteelle Ämmänsaareen saakka tähän syksyyn mennessä. Mutta tuskin lähetystö ennätti palata kotiin, kun mainitulta työmaalta vähennettiin työvoimaa useita satoja miehiä, vaikka nämä olisivat olleet ansiotyön tarpeessa. Näinpä sitten radan valmistuminen on viivästynyt taas. Maamme hallitukset näyttävät järjestelmällisesti omaksuneen sen machiavellimaisen valtioteorian, ettei hallitsijan tarvitse koskaan täyttää kansalle antamia lupauksia (Oikealta: Kyllä täytyy täyttää!). Tuosta päätellen eivät nykyiset hallitukset ole luopuneet siitä keskiaikaisesta valtioteoriasta.

Sama voidaan sanoa myöskin maantiemäärärahoista. Hallituksen esityksen perusteissa tosin epäsuorasti mainitaan, että viime vuosina on Pohjois-Suomeen rakennettu paljon maanteitä, joten siihen ei tarvitse nyt enää kiinnittää huomiota. Mitähän tästä sanoisivat esim. Suomussalmen, Kuhmon, Taivalkosken, Kuusamon ja yleensä harvaan asuttujen seutujen ihmiset, jos heidän äänillään eduskuntaan valitut edustajat, nykyisen hallituksen ministeritkin, menisivät siitä heiltä kysymään. Kun näillä perukoilla asuu ihmisiä, joilla on lähimmälle maantielle matkaa 10, jopa 30 km, ja kun he joutuvat repussa kantamaan elintarvikkeet kymmenien kilometrien päästä, eivät nämä ihmiset olisi kovinkaan iloisia hallituksen suunnitelmista vähentää tierakennusmäärärahoja. Vaikka hallitukset ovat eri vuosina työttömyystöihin tiemäärärahojen nimellä käyttäneet eräitä miljardeja, on niistä suuri osa kulunut lumen lapiointiin ja routiintuneen maan syte-

miseen. Valmistaa ei ole paljonkaan tullut ja muutamien tienmutkien oikaisut eivät ole parantaneet näiden syrjäseutuihmisten kulkumahdollisuuksia, jotka asuvat kaukana maanteistä. Eiköhän uusien teiden rakentaminen sinne, missä ne ovat vielä rakentamatta, olisi asetettava ensi tilalle? Pitäisihän nyt ensin olla tyydyttävät kulkuyhteydet kaikille perukoille, ja puhuttakoon vasta sitten maanteiden asfalttipäällystymisestä, kuten kokoomuspuolueen taholta lähinnä viime aikoina on erikoisesti haluttu puhua.

Tuntuu hyvin oudolta, ettei hallitus menoarvioesityksessään ole esittänyt määrärahaa tulvien vuoksi aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi. Tämä on herättänyt jo nyt arvostelua tuolla maakunnissa. Kainuussakin tulvat alensivat heinäsadon arvon miltei puoleen normaalista. Viljasato myöskin suuresti heikkeni lakoutumisen seurauksena ja perunasato ruton vuoksi. Tämä sadolle tullut vahinko on verrattavissa hallan aiheuttamiin vahinkoihin, joista aikaisempina vuosina saatiin toki jonkinlainen korvaus. Nyt hallitus näyttää unohtaneen koko asian. Menoarvioesityksessään hallitus kyllä esittää vientiteollisuudelle tukemismäärärahoja, ja onhan oikeinpa lakikin olemassa esim. kurssitappioiden korvaamiseksi vientiteollisuudelle. Valtio on ottanut maksaakseen suurteollisuuden ulkolaisia lainoja, ja eräinä vuosina näihin tukitoimenpiteisiin on käytetty useita satoja miljoonia markkoja — muka sillä verukkeella, että vientiteollisuus on kärsinyt tappiota. Jos tällaista tappiota olisi syntynyt, mikä kylläkään ei tunnu uskottavalta, on se kapitalistien itsensä aiheuttaman virheellisen talouspolitiikan seurausta, kun sen sijaan maanviljelijöille tänäkin kesänä tulvan aiheuttama vahinko ei johdu heistä itsestään, vaan luonnon oikusta. Siksi tuntuukin siltä, että heillä on parempi oikeus saada siitä korvaus.

Muistuu tässä mieleeni, miten viime syksynäkin eduskunnan enemmistö myönsi puunjalostusteollisuudelle hinnantasausrahastosta yli 4 000 milj. markan avustuksen, josta meillä Kainuussa toimiva Kajaanin puutavarayhtiökin sai 240 milj. markkaa. Mainittu yhtiö paljon mainostettu tappio muuttui virallisen tilinpäätöksenkin mukaan lähes 100 milj. markan voitoksi. Tulvan aiheuttamat vahingot Kainuun talonpojille ovat raha-arvoltaan kokonaan toista luokkaa,

mutta hallitus näyttää unohtaneen maataloutta kohdanneen tulvavahingon, ja näin pienviljelijäin työstään saama palkka jääpi entistään pienemmäksi. Joka tapauksessa pienviljelijöilläkin on oikeus saada työstään toimeentulo ja siksi SKDL:n eduskuntaryhmä tulee esittämään tulvavahinkojen korvaamista.

Maaseudulla on herättänyt tyytymättömyyttä myös se, että sähköistäminen on hidastunut viime vuoden aikana. Lainoja, puhumattakaan avustuksista, ei ole moni saanut, koska määrärahat ovat vähentyneet. Mutta hallitus esittää nyt vielä supistettavaksi maaseudun sähköistämismäärärahaa 150 milj. markalla. Kainuussa, niinkuin muuallakin, maaseudun sähköistäminen on juuri siirtynyt niille harvaan asutuille seuduille, joissa se luonnollisesti tulee kalliimmaksi valopistettä kohden kuin tiheämmin asutuissa seuduissa. Kun näillä alueilla väestö on myös vähävaraista, niin yhteiskunnan tukitoimenpiteet näiden alueiden sähköistämiseksi ovat entistä välttämättömmät. Siksi sähköistämismäärärahoja pitäisi lisätä eikä suinkaan vähentää, niinkuin hallitus näkyy esityksessään tekevän.

Tämä pieni viittaus hallituksen esittämän valtion tulo- ja menoarvion eräisiin kohtiin osoittaa, että köyhän asia on unhoitettu. Ellei eduskunta muuta hallituksen esitystä ja lisää määrärahoja rautateiden ja maanteiden rakentamiseen, tulvavahinkojen korvaamiseen, maaseudun sähköistämiseen jne., niin se merkitsee työttömyyden lisääntymistä ja kaikin puolin työtä tekevän väestön elämäntilanteen heikkenemistä. SKDL:n eduskuntaryhmä tulee toimimaan edellä mainittujen määrärahojen korottamiseksi. Kun siitä eräät muutkin ryhmät ja yksityiset edustajat ovat antaneet lupauksia, niin onkin toivottava, että menoarvio saadaan näiltä kohdin muutetuksi.

Ed. Åsvik: Herra puhemies! Maatalouselinkeinon harjoittamisen on lukuisissa eri yhteyksissä todettu vaikeutuneen, ja pääasiallisena syynä tähän kehitykseen on todettu olevan sen, että maatalouden tuotantoyksiköt, viljelmät, ovat suurimmalta osaltaan liian pieniä. Siitä on myöskin johtunut, että esim. keskikokoinen perhe ei ole saanut omalta tilaltaan riittävästi toimeentuloa. Näin onkin useiden tuhansien nuorien työkykyis-

ten kansalaisten ollut pakko siirtyä teollisuuskeskuksiin ja jopa maan rajojen ulkopuolellekin työn ja toimeentulon etsintään.

Vallitsevaan olotilaan kuitenkin saataisiin huomattava parannus, jos laajat vesien vaivaamat viljelyskelpoiset maat kuivattaisiin ja annettaisiin lisämaiksi liian pienille tiloille.

Täällä toissa yönä käyttämässään puheenvuorossa ed. Raipala puhui lämpimästi pienviljelijäin lisämaan tarpeesta, mutta kuitenkin päätyi toteamaan — tai toisin sanoen astui siitä, mistä aita on matalin — että insinööritoimia olisi lisättävä ennen kuin tiedettäisiin, missä määrin maata on saatavissa. Minä en vastusta insinööritoimien lisäämistä, mutta on sanottava, että meillä on jo nyt tutkittu eri maanviljelysinsinööripiirien toimesta lisämaansaantimahdollisuuksia huomattavassa määrin. Puuttuu vain tarpeeksi suurta määrärahaa ja hyvää tahtoa täällä eduskunnassa jo valmiitten suunnitelmien toteuttamiseksi. Mainittakoon, että maataloushallituksen antamien tietojen mukaan oli jo vuonna 1952 koko maassa hyväksymistään ja toteuttamistaan odottamassa 934 maanparannushanketta. Niiden hyötyalue käsitti 88 000 ha. Kustannusarvion on laskettu kohoavan 2 100 milj. markkaan. Hyväksymistään odottavien hankkeitten määrä on sen jälkeen jatkuvasti lisääntynyt. Tutkimuksien ja käsittelyn alaisena on noin 5 000 hanketta, joissa hyötyalue on arvioitu noin 80 000 hehtaariksi. Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla vaikeuttavat tilojen pienuuden lisäksi toistuvat tulvavauriot maatalouselinkeinon harjoittamista. Tältä alueelta on myös tilastotietojen mukaan tapahtunut suurimmat väestönsiirtymiset maan rajojen ulkopuolelle. Vaasan maanviljelysinsinööripiirin tämän vuoden suunnitelmien mukaan, jotka koskevat valtion vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesityksessä tarkoitettuja hankkeita, joissa vanhat tilat ovat enemmistönä, on tänä vuonna valmiina maataloushallituksessa odottamassa hyväksytyksi tuloa 160 maanparannushanketta. Niiden hyötyalue kohoaa 21 800 hehtaariin ja kustannusarvio on noin 550 milj. markkaa. Mutta ilmeisesti ed. Raipala agronomiemiehenä haluaa kuulla konkreettisempaa vielä. Otankin tässä muutamia huomattavimpia esimerkkejä Etelä-Pohjanmaalta. Ja tulkoon mainituksi, että nämä esimerkit odottavat nyt jo valmiina myöskin maataloushallituksessa.

Esitän seuraavia esimerkkejä, mainiten kunnittain kustannusarvion ja hyötyalueen. Alavus, Peräseinäjoki, Haapaluoman perkaus 7 170 000 mk, hyötyalue 327.85 ha. Jalasjärvi, Peräseinäjoki, Liikaluoman yläosan perkaus, kustannusarvio 5 800 000 mk ja hyötyalue 193.03 ha. Jurva ym., Murtoluoman yläosan perkaus 9 400 000 mk, hyötyalue 852.92 ha. Kauhajoki, Rytiluoman perkaus 6 500 000 mk, 559.17 ha. Kvevlax, Lapp-sundås nedre ym. perkaus 19 875 000 mk, 680.94 ha. Korsnäs, Helenelundsträskin perkaus 6 250 000 mk, 263.93 ha. Kurikka, Ilmajoki, Nevaluhdanluoman perkaus 14 400 000 mk, 680.03 ha. Laihia, Nokisaaren ym. ojen perkaus 4 380 000 mk, 226.81 ha. Lappfjärd, Sideby Stubbmossdiketin perkaus 4 300 000 mk, 223.96 ha. Malax, Fallbäckenin ja sivuojien perkaus 7 226 000 mk, 733.29 ha. Petalax, Pörtom Ågrens- ja Velkmossbäckarna perkaus 5 300 000 mk, 427.34 ha. Solf, Korsholm Pundarsbäcken R III 2 912 030 mk, 217.01 ha. Teuva, Jurva, Luomanperän alueen kuivatus 13 500 000 mk, 849.03 ha. Vähäkyrö, Vehkurin- ja Isonluhdan ojat ym. 9 480 000 mk, 437.17 ha. Ja viimeksi Övermark Norrskogs- ja Södermossdiketin perkaus 7 100 000 mk ja hyötyalue 363.64 ha. Mainitut 15 kuivatushanketta, joiden yhteinen kustannusarvio on 123 593 000 mk, tuottaisi 7 036.12 ha hyötyaluetta yksinomaan Etelä-Pohjanmaalla. Kuivatustöiden suorittaminen tarjoaisi myöskin samalla huomattavan suuria työtilaisuuksia näiden alueiden väestölle, joka joutuu hyvin paljon kärsimään työttömyydestä. Kun kuivatushankkeita on mainitun laajan alueen eri puolilla, voivat kuivatustyöt tarjota työtilaisuuksia väestölle kotipaikkakunnalla tai sen välittömässä läheisyydessä.

Hallituksen vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesityksen 11 Pl:n X luvun 7 momentilla esitetään, että valtion avustuksiin maanparannustöiden kustantamiseksi myönnettäisiin 588 830 000 markan siirtomääräraha. Kokonaisuudessaan se on edellä sanottuun tarpeeseen nähden liian vähäinen. Jotta maanhankintalain mukaiset työt saataisiin suoritetuksi sellaisten hankkeiden kohdalla, joissa vanhat tilat ovat enemmistönä, ja kun maanparannustyöt osaltaan voivat vähentää maaseudun työttömyyttä, olisi määrärahaa hallituksen ehdotuksesta korotettava.

Toivon, että valtiovarainvaliokunta ottaa huomioon nimenomaan tätä asiaa koskevat aloitteet.

Ed. Jussila: Herra puhemies! Viime keväänä lisäbudjetin käsittelyn yhteydessä jouduttiin täällä kiinnittämään huomiota kotimaiseen tuotantoon ja sen turvaamiseen. Teollisuuden ja maataloustuotannon tukeminen olivat silloin esillä, Valmetin tukemisesta puhuttiin lujasti ja kotimainen sokerintuotanto oli myös voimakkaasti esillä. Teollisuuden tukemiseen on täällä viime aikoina useasti jouduttu palaamaan. On myönnetty verohelpotuksia ja muuta tuotantosuojaa, jotta teollisuutemme pyörät pyörisivät. Se on tietenkin tärkeä asia. Työtä pitää järjestää, vaikka tuotanto tuleekin kalliiksi. Teollisuuden puolella sitä pidetään itsestään selvänä asiana, ja siksi teollisuuden saamasta tuesta ei julkisuudessa paljon puhuta, Valmetin ylimääräistä tukea lukuunottamatta. Mutta maatalouspuolen tuesta pidetään jatkuvasti suurta ääntä, vaikka monessa yhteydessä on voitu osoittaa, että nämä kaksi pääelinkeinoamme, maatalous ja teollisuus, tarvitsevat tukea samassa suhteessa. Ero on vain siinä, että maatalouden tuki näkyy budjetissa, teollisuus saa tukea hienommassa muodossa.

Haluan toistaa, mitä tältä paikalta olen jo aikaisemmin lausunut, että se nk. maatalouden tukeminen, joka budjetissa näkyy ja josta niin suurta ääntä pidetään, ei itse asiassa suinkaan ole niinkään selvästi maatalouden tukemista, vaan kuluttajaväestön auttamista. Sillä kuluttajat saavat meidän maassamme ostaa maataloustuotteita halvemmalla, kuin mitä niiden tuotantokustannukset ovat. Nk. maatalouden tuki voitaisiin huomattavalta osalta järjestää toisellakin tavalla, siten kuin teollisuudessaakin on asian laita. Tulkoon esimerkkinä mainituksi, että kotimainen raakasokerituotantomme ei nyt suinkaan saa yhtään enempää tukea kuin ennenkään, vaikka määräraha näkyy budjetissa. Ennen Tuomiojan hallituksen päätöstä ei tukea näkynyt ollenkaan, vaikka käytännössä se oli yhtä suuri kuin nykyisinkin.

Tämän vanhastaan tunnetun asian, teollisuuden ja maatalouden saaman tuen, pitäisi olla myös sosialistien tiedossa. Tunnustihan viime keväänä mm. herra kauppatministeri

Tervo tämän täällä eduskunnassa, ja viimeksihän täällä ed. Junnila esimerkillä osoitti, mitenkä saksalaisen teollisuuden tuotteita saa meillä $\frac{1}{3}$ -hinnalla siitä, mitä kotimainen vastaava tuotanto meillä maksaa. Siitä huolimatta täällä ed. Antikainen sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän puolesta erittäin häikäilemättömästi — niinkuin täällä on jo aikaisemmin sanottu — syyttää maataloustuotantoamme ja maatalousväestöämme. — Se ei tietenkään ole ensi kertaa, kun sillä taholla asetetaan maataloutemme aivan väärään valoon.

Kun ed. Antikainen haluaa kaiken maataloustuen ottaa pois, on syytä kysyä tasapuolisuuden nimessä, vaatiiko hän samaa myös teollisuuden kyseen ollessa. Ed. Antikainen muuten oli sekoittanut nk. maatalouden tukimäärärahoihin paljon sellaista, mikä ei siihen kuulu, muuten ei päästä yli 20 miljardin markan, niinkuin hän täällä mainitsi. Tähän summaan sisältyy varmaan mm. sodan jälkilaskuja, esim. maanhankintalaista johtuvat määrärahat.

Ed. Antikainen sanoo, että maatalouden on itse autettava itseään. Luuleeko ed. Antikainen, että maatalousväestö ei itse tätä tiedä? Ankarat olosuhteet ovat kyllä sen vuosisatojen kuluessa maatalousväestölle opettaneet ja se opetus on syöpynt heidän sisimpäänsä. Kyllä talonpoika on auttanut itse itseään ja myös muita. Ajatelkaamme vaikka karjalaista talonpoikaa, joka ei suinkaan saanut täyttä korvausta menetyksistään, ja kanta-Suomen talonpoikaa, joka ei myöskään ole saanut täyttä korvausta uhrauksistaan. Ed. Antikaisen sietäisi laskea, kuinka paljon suuremmaksi hänen nimittämänsä maatalouden tuki eri vuosina olisi budjetissamme tullut, jos täysi korvaus olisi maksettu kaikista niistä uhrauksista, mitä maatalousväestömme sodan takia on tehnyt.

Puuttumatta tarkempaan ed. Antikaisen syytöksiin ja uhkauksiin täytyy vain ihmetellä, että toisen päähallituspuolueemme taholla niin ankarasti hyökätään toista vastaan. Joutuu tässä kysymään, mistä se johtuu. Johtuukohan se vanhastaan tunnetusta maatalousvihamielisyydestä, vai johtuukohan se mahdollisesti siitä, että SAK:n herrat johtajat muuten vain ovat hermostuneita, kun työmarkkinoilla jo melko pitkään on ollut suhteellisen rauhallista? Haluaisivatkohan herrat johtajat jo taas käyttää SAK:n tun-

nettua joukkovoimaa, ja missä tarkoituksessa? Tämmöisiä ajatuksia nousi pakostakin mieleen kuunnellessa ed. Antikaisen jyrkkää kieltä. Ed. Antikainen puhui jostakin määräajasta, jonka kuluessa hallituksen pitäisi palkkakysymykset hoitaa. Tätä joutuu ihmettelemään erikoisesti siksi, että eihän indeksi vielä ole saavuttanut sitä rajaa, jolloin palkkoja sopimusten mukaan pitäisi tarkistaa. Onko kenties niin, että sopimuksista ja päätöksistä ei sillä taholla aiotakaan pitää kiinni?

Tässä yhteydessä meidän on syytä kääntää katsemme toisaalle, so. maataloustuotteiden hintapäätökseen, joka maatalouden harjoittajille merkitsee samaa kuin palkannautijoille palkkapäätös, joka myös on indeksiin sidottu. Maatalouspuolella on jo sivuutettu kriittinen raja, mutta maataloustuotteiden hintapäätöksen mukainen hintojen korotuspäätös on lykätty tuonemmaksi, ja vielä ei ole tietoa, mikä lopullinen ratkaisu on, saako maatalous sen korvauksen, mitä aikaisemmin tehdyt päätökset edellyttävät, vai jääkö se ilman korvausta. Ed. Antikainen täällä vaati päätöksen kumoamista. Suostuuko ed. Antikainen myös palkkapäätöksen kumoamiseen ja indeksisidonnaisuudesta luopumiseen palkkojen kyseen ollessa? On syytä taas kerran alleviivata sitä, että asioita pitäisi hoitaa tasapuolisesti. Ei voi olla maallamme onneksi, jos asioihin sillä tavalla suhtaudutaan kuin ed. Antikainen täällä toissa päivänä suhtautui maatalouteen.

Haluan pariin seikkaan maataloustuotteiden hintapäätöksistä kiinnittää huomiota, so. sianlihan ja kananmunan tavoitehintoihin. Kuten tunnettua, on valtioneuvoston päätöksellä vahvistettu sianlihan hinnaksi 210 mk ja kananmunille 205 mk kilolta, mutta lähimainkaan näitä hintoja ei ole saatu, vaan hinnat ovat jo pitkän aikaa olleet useita kymmeniä markkoja vahvistettujen hintojen alle kiloa kohti. Päätöksen mukaan ohjehinta sianlihalle edellyttäisi nyt syyskuussa 223 markan kilohintaa; kuitenkin joutuu sianlihan tuottaja myymään sen hintaan 165—170 markkaa kilolta, vieläpä eräillä paikoilla huomattavasti sen alle. Ensi kuussa pitäisi hinnan olla 242 markkaa kilolta, mutta tietämäni mukaan herra kauppaministeri kaavailee sianlihan vientiä järjestäessään vain 180 markan kilohintaa. On täysi syy kysyä, mitä tämä tällainen merkitsee.

Katsovatko sosialistit, että päätökset on tehty vain muodon vuoksi, ilman että niitä on tarkoitustakaan noudattaa? Mitä sanoisi ed. Antikainen tai herra kauppaministeri Tervo, jos siellä palkkannauttijain puolella olisi vastaava tapaus: palkkapäätös edellyttäisi 210 markan tuntipalkkaa ja todellisuudessa maksettaisiin 30 % vähemmän eli 165 mk tunnilta. Oltaisiinko siellä puolella rauhallisia? Sama nurinkurisuus vallitsee kananmunien hinnoissa. Useita kymmeniä markkoja kiloa kohti saa tuottaja vähemmän kuin päätökset edellyttävät. Se merkitsee tällä puolella samaa kuin siellä palkkannauttijapuolella se, että työtä pitäisi tehdä paljon alle palkkapäätöksen. Ja kutka ihmiset joutuvat tästä kärsimään, so. tekemään runsaasti alipalkattua työtä? Se on pääosaltaan se osa kansaa, joka elää suurimmissa vaikeuksissa. Olen täällä jo aikaisemmin mm. numeroilla, päteillä tilastoilla osoittanut, että kananmunien tuottajat ovat melkein yksinomaan pienviljelijöitä, sillä valtaosa kanoista pidetään pikkutiloilla, suurelta osalta aivan kääpiötiloilla, alueilla, missä sivuansiomahdollisuudet ovat vähäiset. Ei niillä pikkutilallisilla, erikoisesti pikkutilojen emännillä, jotka kanoja hoitavat, suinkaan ole helpot oltavat, kun kananmunakilo on liian halpa, kuten jo pitkät aika on asianlaita ollut. On syytä muistaa, että tämäkin on kotimaista tuotantoa, arvokasta elintarviketuotantoa, jonka avulla eräille sadoilletuhansille henkilöille järjestyy työtä, henkilöille, joita ei voida sijoittaa muualle työhön. Ei ole vähäksi arvioitava kotimaisen tuotannon merkitystä työllisyyskysymyksen kannalta. Ne, jotka sanovat, että ulkomailta saa halvemmalla maataloustuotteita, — siihenhän kuluttajapiirit usein vetoavat, — unohtavat juuri mainitun työllisyyskysymyksen. Siksi sitä on tässäkin yhteydessä syytä erikoisesti korostaa.

On mielenkiintoista nähdä, miten mainitut hintapäätökset järjestetään, aiotaanko jatkuvasti mm. kananmunien ja sianlihan tuottajat pitää räikeästi alipalkattuina vai onko tarkoitus asia jollakin tavalla korjata. Asian korjaamista vaikeuttaa varmasti se, että maatalousministeriöllä itse asiassa on varsin vähän sanomista maataloustuotteiden hintakysymyksissä. Herra kauppaministeri järjestellee maataloustuotteiden vientikysymyksiä ja siinä yhteydessä niiden hintoja ja hintaministeri valvoo hintoja. Kun herrat ministerit

Tervo ja Sumu ilmeisesti ja tunnetusti ovat samalla linjalla kuin Antikainen, on varsin vähän toiveita oikeudenmukaisista maataloustuotteiden hinnoista. Kyllä tässäkin asiassa olisi paljonkin korjaamisen aihetta. Mitä sanoisi teollisuutemme, jos teollisuuden tuotteiden hinnanmuodostus kulkisi samansuuntaisia linjoja, jolloin ammattiministerillä ei olisi juuri mitään mahdollisuutta hoitaa kysymyksiä, jotka luonnostaan hänelle kuuluisivat? Nurjamieliseen suhtautumiseen maataloutta kohtaan eivät tietenkään yksin sosialistit ole syyppaita, vaan muutkin kuluttajapiirejä edustavat puolueet. Kansanpuolueen ed. Saari on täällä myös toissapäivänä lehtitietojen mukaan säestänyt ed. Antikaista maatalouskysymyksissä, ja monet muut aikaisemmat kannanilmaukset osoittavat, että valitettavasti muut piirit eivät tunne maataloustemme perusolemusta ja sen merkitystä ja tehtäviä.

On vielä eräs puoli maataloustuotannosta, joka sietää tässä yhteydessä muutaman sanan, ja se on puutarhatuotannon nykyinen tila. Olisi luonnollista ja järkevää, että kotimaan tuotantoedellytyksiä tälläkin alalla pyrittäisiin tehokkaasti hyväksi käyttämään. Puutarhapuolella, niin vihannesviljelyksessä kuin hedelmäpuolellakin, on menty viime vuosina huomattavasti eteenpäin, se on tyydytyksellä todettava, mutta paljon pitemmällä oltaisiin, jos jo aikaisemmin olisi eräistä toimenpiteistä viranomaisen puolelta huolehdittu. Se on puutarhatuotteiden kauppaa koskeva kysymys. Kotimaan puutarhatuotanto ei ole riittävästi suojattu ulkolaista kilpailua vastaan, ei se nauti sellaista tuotantosuojaakin kuin joku teollisuutemme; siksi epäkohtia puutarhatuotteiden kaupassa on tukuittain, sen takia ei puutarhatuotantomme ole voinut riittävän nopeasti kehittyä, siksi puutarhatuotteittemme jalostusteollisuus ei ole kehittynyt riittävän laajalle pohjalle ja siitä johtuu mm. se, että maassa omenoita pilaantuu tonneittain hyvän sadon sattuessa, kuten tänä vuonna. On jotain nurinkurista siinä, että suhteellisen hyvää omenaa joudutaan myymään esim. 5 mk kilolta, ja alan tehdas voi ottaa vastaan tälläkin hinnalla omenoita vain parin päivän ajan ja sen jälkeen se lopettaa ostot tällä hinnalla. Tämän päivän Ilta-Sanommat kyllä suosittelee sitä, että omenoiden hintaa alennettaisiin, mutta jokainen järkevä ihminen ymmärtää, ettei 5 markan kilohinnasta voida enää paljon alentaa. Tällaisia

ääniähan Ilta-Sanomien ja eräät muut tšekäläiset lehdet julistavat harva se päivä, siihen on totuttu. Kansan on kuitenkin syytä harkita, mikä näissä asioissa on totuus.

Puutarhaviiljelijät kaipaavat ennen kaikkea varmuutta siitä, että tyydyttävät kannattavaisuusedellytykset turvataan. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että ulkomailta tuonti järjestetään järkevasti, niin että se ei tapa kotimaan tuotantoa. Tähän on meillä mahdollisuuksia. Ulkomaankaupan järjestelyissä on tämä seikka paremmin kuin tähän asti järjestettävä. Jos niin tehdään, saavat puutarhaviiljelijät varmuuden siitä, että kannattaa yrittää tehdä sitä varten investointeja ja suunnitelmia. Tämä luo mahdollisuudet mm. laadun parantamiseen. Kotimainen jalostusteollisuus tällöin myös kehittyy, joka seikka myös on välttämättömyys, jos aiotaan säästyä niiltä ikäviltä yllätyksiltä, mitä tänä syksynä mm. on ollut, jolloin omenista eräin paikoin maassamme ei tuottaja saa juuri minkäänlaista hintaa. Mainittakoon kuitenkin, että täällä Helsingissä omenoiden hinta näkyy olevan tuntuvasti korkeampi.

Eduskunnassa on parhaillaan tekemäni aloite, jossa näihin mainittuihin seikkoihin on kiinnitetty huomiota. Toivottavaa on, että asia saadaan jollakin tavoin kehitetyksi suuntaan, sillä tämäkin tuotannon ala on kansallemme tärkeä. Myöskin kotimainen puutarhatuotanto kaippa oikeata ymmärtämystä muiden piirien taholta. Hyvällä tahdolla ja sovitteluilla esim. kaupan portaan kanssa ja tietenkin valtiovalan myötävaikutuksella meillä on mahdollisuutta kehittää kotimaista puutarhatuotantoa niin vihanneksien kuin hedelmäpuolellakin siten, että se paljon paremmin kuin tähän asti palvelee niin tuottajia kuin kuluttajiaakin.

Eräänä kuvaavana esimerkkinä nurinkurista tilanteesta tällä puutarhapuolella voidaan mainita mm. liikevaihtoverokysymys. Eräät tuotteet ovat liikevaihtoverosta vapaat, mutta toisissa se on. Eräistä puutarhatuotteista tehdyissä hilloissa ei ole liikevaihtoveroa, mutta sellaisista tuotteista kuin omenista ei juuri hilloa valmisteta; mehua ja sosetta voidaan valmistaa, mutta se on taas liikevaihtoveron alaista. Kyllä on jo tosiaan korkea aika silloin, kun liikevaihtoverokysymys täällä ratkaistaan, korjata tämäkin epäkohta.

Käsiteltävänä olevan tulo- ja menoarvion

maatalouspääluokan kohdalla on eräs kohta, johonka erikseen on huomiota kiinnittävä. Se on 11 Pl:n XXV luvun entinen 18 momentti, eräiden kotimaisten siementen tukitoista aiheutuvien tappioiden korvaaminen ja viljelyskorvaukset, joka määräraha on kokonaan jäänyt pois ensi vuoden budjetista. On syytä tiedustella ja vakavasti, onko hallituksen piirissä sovittu siitä, että lakia, joka tänä vuonna lakkaa olemasta voimassa ja jonka perusteella kysymyksessä oleva määräraha budjetissa on ollut, jatketaan, jolloin määrärahaakin tarvitaan. Tämä lakihan on laki kotimaisen siementuotannon edistämisestä vuosina 1950—1954, annettu kesäkuun 9 päivänä 1950. Tämä on asia, joka on saatava järjestykseen. Ei voida ajatella, että maataloudelta otettaisiin pois silloin, kun muut saavat sen mitä ennenkin tai sitä runsaammin. Voin vakuuttaa, että meidän piirissämme ollaan valmiita tasapuolisesti suhtautumaan eri piirien tarpeisiin myös budjettikysymyksissä. Siksi on oikeus toivoa, että myös muut piirit oikein ymmärtävät maataloutta ja suovat sille samanlaiset edellytykset ja samanlaisen turvan kuin muutkin piirit maassamme nauttivat.

Ed. M. Mattila: Herra puhemies! Täällä on eri puheenvuoroissa ohimennen käsitelty pienpuukysymystä halkojen ja myös tuotavien polttoaineiden valossa. Silti lienee paikallaan ottaa esille eräitä näkökohtia tästä kysymyksestä.

Hiljattain loppuun saatetun valtakunnan metsien arvioinnin ensimmäiset tulokset ovat huomattavasti muuttaneet tähänastista käsitystämme metsävarojemme ja metsätaseemme kehityksestä. Metsätaseemme oli ennen toista maailmansotaa suunnilleen tasapainossa, ehkä hieman kasvuvuottoinen. Sodan aikana syntyi huomattava hakkuusäästö. Välittömästi sotaa seuranneina vuosina metsiämme hakattiin yli kestävien hakkuumahdollisuuksien, mutta vuosina 1948—1952 on syntynyt säästöä noin 2.5 milj. m³, jos kasvua käytetään mittapuuna. Tällä hetkellä meillä on mahdollisuuksia lisätä melkoisesti metsiemme hakkuumäärää kestävää puuntuotantoa vaarantamatta.

Erityiseksi ongelmaksi muodostuu tällöin pienpuun menekki kysymys. Ulkomaisten polttoaineiden käyttö on lisääntynyt verraten

voimakkaasti. Erityisen silmäänpiistävä on kehitys ollut polttoöljyn tuonnissa, joka on yli kymmenkertainen 1930-luvun lopulla esiintyneeseen tuontiin verrattuna. Vuosi vuodelta lisääntynyt fossiilisten polttoainien tuonti on ollut omiaan vastaavasti vähentämään halkojen menekkiä sekä siten metsätöitä vähentämällä on ollut lisäämässä työttömyyttä. Kun yleensä lasketaan, että 1 tonni kivihiiltä vastaa 5 m³ polttopuuta, tietää jokaisen 200 000 tonnin suuruisen kivihiilierän maahantuonnin lisäys 1 milj. m³:n supistusta polttopuun käytössä ja teoreettisesti laskien noin 3 300 miehelle vuoden työttömyyttä. Osaltaan tietää 200 000 tonnin lisäys kivihiilen tuonnissa 800 milj. markan määräisen valuuttaerän menetystä ulkomaille. Syynä ulkomaisten polttoainien käytön lisääntymiseen kotimaisten kustannuksella on ollut hintasuhteiden kehittyminen halkojen käyttöä ajatellen epäedulliseen suuntaan. Tällä hetkellä maksaa halko rannikkokaupungeissa lähes kaksi kertaa niin paljon kuin polttoarvoltaan vastaava määrä kivihiiltä, ja lähes yhtä epäedullinen on suhde myös koksien kohdalla. Tähän asiantilaan vaikuttaa huomattavasti myös se seikka, että markkamme on nykyisin yliarvioitu valuutta. Mutta vaikka tämäkin otetaan huomioon, jää polttoainien hinnoissa huomattava marginaali halkojen vahingoksi.

Vaikka viime vuosina on usein alleviivattu ulkolaisen valuutan säästämisen tarpeellisuutta, on ulkomaisen polttoaineen tuonti jatkuvasti lisääntynyt, ja käytettiin sen ostoon esim. vuonna 1952 yli 17 miljardia markkaa, vaikka kotimainen halko on ollut samanaikaisesti suurissa menekkivaikeuksissa. Vielä oudommaksi muodostuu kuva, kun muistetaan, että vuonna 1952 käytettiin hintantasaustarpeita 1 300 milj. mk tuontipolttoainien kuluttajahintojen alentamiseksi. Valtion laitoksetkin ovat yhä suuremmassa määrin ryhtyneet käyttämään ulkolaista polttoainetta. Niinpä valtionrautatiet käyttivät vuosina 1930—1938 73 % halkoja koko polttoainemäärästä, mutta vuonna 1953 tämä luku oli alentunut 40 %:iin. Valtion kaikki laitokset käyttivät polttopuuta koivuhaloiksi muunnettuna vielä vuonna 1951 yhteensä 2 667 000 pinokuutiometriä, mutta valtion polttoainetoimiston arvion mukaan tämä määrä pysähtyy tänä vuonna 1 620 000 pinokuutiometriin.

Metsätalous ja siihen perustuva puutavarankuljetus, jalostaminen ja kauppa ovat tärkeimpiä tekijöitä ansiotilaisuuksien muodostamisessa maassamme. Merkitsevähän metsätyöt maaseudun asukkaille huomattavia raha-ansioita, joiden poisjääminen johtaa työttömyyteen. Mutta ansiotilaisuudet punoutuvat edelleen monivaiheisina puutavarojen ja niistä saatavien jalosteiden ympärille, niiden kuljettamisesta metsästä lopulliseen käyttöpaikkaansa tai vientisatamaan, ettei nähtävästi ainoakaan väestöryhmä jää tässä ansioista suoraan tai välillisesti osattomaksi. Joka tapauksessa puutavaran menekillä on mitä suurin vaikutus siihen, missä määrin meillä vuosittain työttömyyttä esiintyy. Erikoisen suurissa määrissä juuri pienpuun menekki vaikuttaa maaseudun työttömyyden muodostumiseen. Voidaanhan pienpuun valmistusta, joka varsinkin toisiin tavaralaatuihin nähden edellyttää huomattavaa työmenekkiä kuutiometriä kohti, suorittaa haitatta juuri niinä vuodenaikoina, jolloin maaseudulla ei ole sadonkorjuu- ym. ansiotöitä tarjolla. Onhan tunnettua, että sellaisilla paikkakunnilla, joilla pienpuun menekki on hyvä, työttömyyttä on vähän. Enimmät näistä maaseutupaikkakunnista, joilla työttömyyttä vuosittain huomattavasti esiintyy, ovat syrjäisiä seutuja, joissa kuitenkin miltei poikkeuksetta voitaisiin lisätä pienpuun menekkiä ja olisi mahdollisuuksia työttömyyskysymyksen ratkaisemiseksi juuri tätä tietä.

Kaikkein vaikein pulma on polttopuun, halkojen menekki. Meillä oli halkoja varastossa inventointitilaston mukaan vuonna 1950 10.2 milj. pinokuutiometriä. Mutta 31. 5. 1954 suoritettun laskelman mukaan niitä oli varastossa jo 16.5 milj. kuutiometriä, mikä summa on 134 000 kuutiometriä suurempi kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna nämä varastot olivat. Varastot ovat siis jatkuvasti lisääntyneet. Kun teollisuus käyttää markkinapolttoaineistamme noin 55—60 %, on niiden kokonaiskulutuksen määrä verraten herkästi suhdanteiden vaihteluista riippuva. Laskukausina supistuu kaikkienkin polttoainien kulutus, mutta jyrkimmin halkojen kohdalla, ne kun arvioidaan teknillisesti ja taloudellisesti epäedullisimmaksi polttoaineeksi. Täten polttopuun sekä teollisuuden käyttämän raakapuun tarve ja kulutus vaihtelevat normaalioloissa samansuuntaisesti, mikä tietenkin soveltuu sängen huonosti yhteen työl-

lisyyspoliittisten tarpeiden kanssa. Poikkeusolosuhteissa, sellaisissa kuin sodan jälkeen vallinneissa, joille tyypillistä on ollut fossiilipolttoaineiden ostomahdollisuuksien jyrkät äkkinaiset vaihtelut, äsken saamamme kuva saattaa olennaisesti muuttua. Kivihiiilen ja koksen tuonnin vaikeutuessa saa halkokin vallitsevasta suhdanneasemasta riippumatta käyttäjiä, mutta sen helpottuessa haloista taas kiireesti luovutaan. Halkoja pidetään meillä yleensä jonkinlaisena hätä- tai korvikepolttoaineena. Tästä johtuu myös suurelta osalta koko halonhankintatoiminnan epätasaisuus. Ulkomaisten polttoaineiden saannin alkaessa näyttää uhatulta ryhdytään yhteiskunnan polttoainehuollon turvaamisen välttämättömyyteen vedoten erilaisiin toimenpiteisiin halkojen tuotannon kiihdyttämiseksi ja päästäänkin täten ehkä suuriin hankintamääriin. Mutta kun halkojen hankinnan pitkä tuotantoprosessi sitten on päätynyt, saadaankin kenties havaita, että niitä ei enää kukaan tarvitse eikä osta. Syntyneet varastot muodostavat oman probleeman ja seurauksena on joka tapauksessa, että uuteen tuotantoon ei kenelläkään ole sanottavaa halua. Se saattaa-kin taas helposti painua pienen murto-osaan aikaisemmasta määrästä.

Hyvän kuvan vaihtelujen laajuudesta antavat seuraavat numerot: hankintakautena 1945—1946 meillä hankittiin 27 milj. pinokuutiometriä, hankintakautena 1949—1950 vastaava määrä oli 2.8 milj. pinokuutiometriä ja viime hankintakautena 1953—1954 tämä määrä oli 6.2 milj. pinokuutiometriä. Vuotuiset hakkuumäärät vaihtelevat täten vielä paljon jyrkemmin kuin kulutusluvut.

Työllisyyden kannalta olisi tietysti tärkeintä kehittää sääätöjärjestelmä, joka tehokkaasti hillitsee juuri näitä vaihteluita.

Mutta tällaiset tavattoman suuret hakkuumäärien vaihtelut eivät ole haitallisia ainoastaan työllisyyden tai yleisen suhdannekehityksen kannalta, vaan ne häiritsevät myös koko halkojen hankintaa elinkeinona. Nehän ovat omansa luomaan otollista maaperää keinotellulle, joka ei suinkaan ota huomioon yhteiskunnan tarpeita ja joka liiankin usein tuottaa sekä metsille että metsänomistajille suuria vahinkoja. Toisaalta ne karkoittavat alalta varsinaiset vakavat, pitemmällä tähtäimellä toimivat polttopuun hankintaliikkeet, jotka ilman säännöllistä jatkuvaa menekkiä eivät voi ylläpitää hankintaorganisaatiotaan

eivätkä siten myöskään voi tehokkaasti auttaa kriisitilanteen tullen. Määrävaihteluihin liittyvät suuret hintaheilahtelut ovat lisäksi antaneet niille halkohankinnoista sangen karvaita kokemuksia taloudellisessa mielessä.

Kuten mainitsin, on halkoja tällä hetkellä varastossa kevätkesällä toimitetun inventoinnin mukaan 16.5 milj. pinokuutiometriä, mikä nykykulutuksella vastaa $2\frac{1}{2}$ —3 vuoden käyttöä. Osa varastosta on lisäksi niin vanhaa, että sitä uhkaa pilaantumisen vaara. Sitä paitsi suurehkot polttoaineverastot eivät liene varastoidut muuta kuin vähäisessä määrin sellaisella tavalla, että ne kestäisivät pitkäaikaista säilytystä. Eri polttoainekomiteat ovat päätyneet sellaiseen tulokseen, että maassamme pitäisi turvata noin 8 milj. pinokuutiometrin suuruisen halkojen menekki vuosittain. Usein väitetään korkeiden kantohintojen olevan halkojen menekin esteenä. Kovan kysynnän aikana ovat kantohinnat saattaneet joksikin aikaa nousta varsin korkeiksikin, mutta se on myös ainoa kustannustekijä, joka on pienentynyt markkinoiden huonontuessa. Koko maan keskiarvona se viime hankintakaudella jäi jo alle 200 markan pinokuutiometriltä. Menekkipulan ratkaisua ei siis voida löytää kantohintojen alenemisesta. Tuotantoprosessin rationalisointi sen sijaan voi aikaansaada huomattavia säästöjä. Hyvin alas painuvista kantohinnoista on se haitta vielä, että yhä laajemmat alueet jäävät kokonaan hankintatoiminnan ulkopuolelle ns. nollarajan taakse.

Professori Matti Jalavan laskelman mukaan koivua käytettiin huippuvuotena 1938 7 % koko teollisuuden raakapuusta, vaikka sen osuus metsävaroista ja kasvusta on noin 20 %. Koivun käytöstä menee vain 10 % teollisuuden raaka-aineeksi, kun taas männyn kokonaiskäytöstä yli puolet ja kuusen kokonaiskäytöstä noin 70 % käyttää teollisuus raaka-aineenaan. Polttopuukysymystä on pohdittu monissa komiteoissa ja viimeksi polttoaineneuvostossa. Sen piirissä ei kuitenkaan ole löydetty konkreettisia ratkaisuja asialle sen vuoksi, että kuluttajapiirien ja teollisuuden edustajat eivät ole valmiita hyväksymään ehdotuksia, jotka olisivat riittävästi lisänneet halkojen kilpailukykyä.

Vuonna 1927 toimitetun tutkimuksen mukaan käsittivät halot maaseudun kotitarvepuusta 9.6 milj. m³ vuodessa. Halkojen käyttö ei ole meillä kuitenkaan lisääntynyt,

ja sanotaankin, että markkinakäyttö on nykyisin rauhan aikana noin 8 milj. m³:n molemmin puolin. Tällä hetkellä lasketaan markkinakäytön päättyvän noin 6 milj. m³:iin. Myöskään maaseutulaisten halkojen kotikäytössä ei liene tapahtunut lisäystä, vaikka maaseudun asuntokanta on huomattavasti lisääntynyt, koska on siirrytty puuta säästävempiin rakennus- ja lämmitysmenetelmiin, mikä on vuorostaan johtanut siihen, että yhä enemmän pienpuuta, lähinnä halkoja, on liennyt markkinoille. Järeän puun menekki on ensi sijassa riippuvainen ulkomaan markkinoista, mutta sen sijaan pienpuun menekki on kaikkein suurimmassa määrin kotimaan markkinoiden varassa. Tästä johtuu, että pienpuun menekin parantaminen näyttää suurimmassa määrin mahdolliselta. Polttopuun menekin tarvetta lisää huomattavasti se seikka, että sitten Korean noususuhdanteen jälkeen hakkuutoiminta on ollut hyvin vähäistä. Rahantarpeensa tyydyttämiseksi siis monet metsänomistajat ovat siten joutuneet hakkaamaan metsästään yksinomaan arvopuuta, mikä on ikäänkuin säästänyt pienen puun, lähinnä polttopuun, hakkuutoimintaa varten. Samaan suuntaan on vaikuttanut yhä lisääntyvä pyrkimys metsänhoidon tehostamiseen heikkolatuista puuta hakkaamalla.

Pienen puutavaran menekin lisäämiseksi on meillä esitetty erilaisia toimenpiteitä, esim. teollisuuden kehittäminen sellaiseksi, että sitä laajennettaisiin kapasiteetiltaan, jolloin se pystyisi enemmän käyttämään. Mutta tämä ei parantaisi ainakaan syrjäisimpien seutujen mahdollisuuksia. Toisena sellaisena mahdollisuutena mainitaan uusien tehtaitten rakentaminen metsäseudulle, ja se olisikin varmaan hyvä ratkaisu, mutta se vaatii rahaa ehkä niin paljon, että sellaisia määriä ei ole kuin valtiolla. Polttoaineneuvoston ehdotus, että ryhdyttäisiin tutkimaan valtakunnan voimaverkostoon liittyvien, polttoainetta käyttävien varavoima-asemien rakentamismahdollisuuksia varsinaisille metsäseuduille, lienee hyvin paikallaan senkin takia, että tänä kesänä, vaikka vettä on tuntunut tulevan liikaakin, on puhuttu, että meillä on vesivoimasta puutetta. Sitten on neljäntenä sellaisena mahdollisuutena mainittu tullisuojan pitämistä kotimaiselle tuotannolle. Voimassa olevan tullitariffin mukaan kaikki kivennäiset polttoaineet, koksia lukuunottamatta, ovat vapaita sekä

kaikki lämmitykseen käytettävät polttoöljyt myös. Epäilemättä tullaan väittämään, että ulkomaisten polttoaineiden tullit korottaisivat elinkustannuksia ja teollisuuden tuotantokustannuksia. Tätä ei tietysti voidakaan kieltää, mutta elinkustannusten nousun osalta asia olisi helposti hoidettavissa sen menetelmän avulla, että kyseessä olevan tullen tuottamia tuloja käytettäisiin polttopuun hankintakustannusten alentamiseen. Vaikka teollisuuden tuotantokustannusten kohoaminen sinänsä onkin valitettavaa, ei asiaa kuitenkaan ole yliarvioitava.

Polttoaineneuvosto on mietinnössään katsonut kotimaisten polttoaineiden riittävän menekin välttämättömäksi seuraavista syistä: 1) varmistettaisiin mahdollisuus kriisitilanteitten varalle; 2) työllisyysvaihteluiden tasottamiseksi; 3) ulkomaisten valuuttojen säästämiseksi sekä 4) metsänhoidon asettamien vaatimusten tyydyttämiseksi. Kriisitilanteitten varalta olisi käsittääkseni pyrittävä siihen, että myöskin polttopuuta olisi varastossa ainakin jossain määrin yli tarpeen, jotta aina olisi käytettävissä kuivaa polttopuuta.

On nurinkurista, että työttömyys metsien äärellä on suurinta. Oulun ja Lapin läänissä on $\frac{1}{3}$ maamme työttömistä, vaikka maan asukasmäärästä siellä asuu vain $\frac{1}{8}$. Esitäinkin, että valtiovarainvaliokunta ensi vuoden budjettia käsitellessään vakavasti harkitsisi pienpuun menekkiin liittyviä kansantaloudellisesti erittäin tärkeitä kysymyksiä.

Ed. J a a k k o l a: Herra puhemies! Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä, ensi vuoden talousarvioehdotuksessa on varattu 10.5 miljardia markkaa työllisyyden turvaamiseksi maassa. Edellisen työttömyyskauden todellisen käytön, 23 miljardin, mittapuuta käyttäen summa ei tunnu suurelta, ja hyvä olisi, jos se riittäisi. Ehkä näin tulee tapahtumaan nykyisistä talouselämän merkeistä päättäen. Tämän talousarvioehdotuksen perustelut lupaavat lisäksi, että kyseistä työllisyyden turvaamiseen merkittyä määrärahaa tullaan käyttämään työttömyyden torjuntaan muutenkin kuin työttömyyskortiston välityksellä. On tyydytyksellä todettava hallituksen aikomukset käyttää näitä varoja entistä enemmän maanparannus-, kuivatus-, metsänparannus- ym. työkohteisiin. Meillä on kautta maan mittaamaton määrä tällaisia töitä odot-

tamassa tekijöitään, ja kokemus osoittaa näissä töissä voitavan edullisesti talvellaikin käyttää työvoimaa. Maanparannus- ja kuivatus töihin varatut määrärahat ovat huomattavasta lisäyksestään huolimatta edelleen niin vähäiset, ettei niillä voida lähestulkoonkaan tyydyttää sitä suunnatonta kuivatustarvetta, jonka nämä sadekesät erikoisesti ovat esille tuoneet. Näille työmaille tarvitaan kipeästi lisää työvoimaa ja rahaa. Sama on asianlaita metsänparannuspuolella. Tällä työmaalla on maassamme myös töitä loputtomasti. Työmaat jakaantuvat lisäksi kautta maan ja työnjohtoakin on helposti järjestettävissä. Lisäksi sellaiset työt kuin esim. kahtena viime vuotena kokeillut risusavottatyöt, paitsi sitä, että ne ovat ensiluokan metsänhoitotöitä, lisäävät metsänhoitoharrastusta etenkin pienmetsänomistajien keskuudessa.

Taloudellinen suunnitteluneuvosto on ohjelmassaan esittänyt, että veronmaksajien raskasta verokuormaa on helpoin vähentää alentamalla kuntien menoja ja laskelmalla kunnallista veroäyriä hintaa. Tarkastan tätä mahdollisuutta ottamalla muiden lakisäteisten rasitteiden lisäksi huomioon ne suunta- viivat, joilla valtio vastustaa työttömyyttä maassa. Nykyään voimassa oleva Tuomiojan hallituksen antama päätös työttömyyssohjeiksi, jotka eduskunta viime keväänä hyväksyi ja jotka pohjautuvat jo ministeri Murron aikoinaan antamiin vastaaviin ohjeisiin, asettaa kunnat ensisijaiseen vastuuseen työttömyyden torjumisesta. Näin onkin oikein, sillä kuntahan muodostaa perusjärjestön, joka parhaiten voi hoitaa tämänluontoisia asioita eri paikkakunnilla. Mutta se jaoitus, millä työttömyyden aiheuttamat kustannukset jaetaan valtion ja kuntien kesken, ei ole oikea. Työttömyyssohjeiden mukaan perusosuuden 0.5 %:n jälkeen jaetaan työttömien sijoitusvelvoite valtion ja kuntien kesken eri kunnissa eri tavalla riippuen varallisuusluokituksista. Nyt on sillä tavalla, että me olemme eri kunnissa tulleet huomaamaan, että tämä on epäoikeudenmukainen jakoperuste. Tätä vastaan on esim. Maalaiskuntien Liiton taholta tehty huomautuksia ja pyydetty ottamaan perustaksi, silloin kun kunnille jaetaan näitä työttömyysvelvoitteita, paitsi varallisuusluokitus, myöskin kuntalaisten yleinen veronmaksukyky, siis verotulot ja työttömien lukumäärä kunnassa. Vaikeina työttömyysvuosina, joita viime aikoina on ollut, on sel-

västi tullut esille, että kuntien osuus työttömyysrasituksista on suhteeton ja tilanne on kestämaton. Esim. vuonna 1953 tekivät työttömyysmenot suuressa osassa maalaiskunnistamme 2—3 mk veroäyriä kohti. Vaikein oli tapaus pienessä Himangan kunnassa, jossa työttömyysmenot tekivät 4 mk 11 penniä kunnallista veroäyriä kohti.

Monessa maalaiskunnassa on useina edellisinä vaikeina työttömyyskausina mennyt ja näyttää edelleen menevän vuosittain työttömyyden hoitamiseen yhden uuden täydellisen kansakoulun rakennuskustannuksia vastaava määrä verovaroja. Lainoja ei ole saatavissa. Millä kunnat täyttävät kansakoulujen rakennus- ym. lain velvoittamat rasitukset, jos ne jatkuvasti vuodesta toiseen joutuvat keskittämään kaikki voimansa työtilaisuuksien järjestämiseksi työttömille? Voidaanko tällaiset tapaukset silmien edessä antaa kunnille ohjeeksi: alentakaa veroäyriä hintaa muutamalla markalla. Kuntien tehtävänä ei käsitteäkseni voi olla yleisenä työnantajana oleminen näin laajassa mittakaavassa. Monella vähämetsäisellä alueella sijaitsevalla kunnalla, jonka alueella ei ole metsätöitä sanottavastikaan, tuottaa lisäksi vaikeuksia sopivien työttömyystyökohteitten löytäminen. Täällä annettaneen ohjeeksi, että on lähetettävä miehet kuntien osuudeltakin valtion siirtotyömaille. Meillä on kokemus siitä, että työttömät kannattaa omassa kunnassa sijoittaa minkälaiselle työmaalle tahansa, ennen kuin lähettää valtion siirtotyömaalle, koska kunnat joutuvat valtion siirtotyömaille sijoitettujen työttömien kohdalta maksamaan moninkertaisesti sen, mitä noille miehille suoraan palkkana maksetaan.

Sitten huomautan, että kunnilla ei ole käytettävissä töiden suunnittelijoita, ei työnjohtajia eikä työkoneteita. Valtiolla on valmiit koneistot, on tie- ja vesirakennushallitus alaisensa virkakoneiston kanssa, on maanviljelysinsinööripiirit, on koneet, on riittävästi työkohteita ja on riittävästi töiden suunnittelijoita, ja näille työmaille voidaan vaikeinakin aikoina sijoittaa rajattomasti väkeä työhön. Käsityksemme mukaan onkin jo aika luopua siitä sotien jälkeisestä epäterveestä käytännöstä, että suurin osa valtion käyttämistä suunnattomista työttömyysmäärärahoista käytetään työttömyyskortiston välityksellä. Myös kuntien talouden tasapainon säilyttäminen vaatii luopumaan tästä tavasta.

Vapaat työmaat auki. Tätä tietä päästään varmasti ajanoloon pienimmillä työllisyysvaroilla sekä valtion että kuntien kohdalta. Tyydytyksellä onkin nyt todettavissa, että tässä ensi vuoden talousarvioesityksessä rivien välissä ja riveillä luvataan työllisyysvaroja entistä enemmän käyttää ohi työttömyyskortiston. Tämäkin on yksi normaalioloihin palaamisen enne aikakautenamme. Tämän myös ennen muita maamme kunnalliseksi huomioi tyydytyksellä.

Pääpaino viime vuosien työttömyystöissä on pantu tienparannustöihin. On osittain rakennettu uusia maanteitä, on ollut käynnissä vanhojen maanteiden perinpohjaisia oikomis- ja uusimisia, mikä kaikki on välttämätöntä nykyisen ja tulevan valtavan maantielikenteen kasvun takia. Näissä tiedoissa ovat pääosaa näytelleet ns. valtatiet, jotka yhdistävät eri keskuspaikkoja toisiinsa ja palvelevat pääasiassa kauttakulkuliikennettä. Nyt on tullut ajankohtaiseksi näiden uusien valtaväylien tiealueiden lunastaminen. Voimassa olevan, vuonna 1927 annetun tielain mukaan paikallisten kuntien tulee vastata näiden alueiden lunastuksesta. Tämä velvollisuus on rasittanut ja tulee edelleen lähivuosina rasakana rasittamaan useita maalaiskuntia. Viime keväänä kääntyivät Porin ympäristön kunnat Maalaiskuntien Liiton puoleen pyytään apua asian hoitamisessa. Maalaiskuntien Liitto suorittikin kautta maan tiedustelun, paljonko kukin kunta joutuu lunastamaan tiealueita ja niillä olevia taloja ja laitteita sekä mitä se eri kunnille maksaa. Suomenkielisten maalaiskuntien alueella tulee tiedustelussa annettujen yksityiskohtaisten tietojen mukaan vuosina 1955—1957 parhaillaan rakenteilla olevien teiden tiealueiden lunastaminen näille kunnille maksamaan noin 1 700 000 mk. Vuosina 1955—1957 aloitettaviksi suunniteltujen maanteiden alueiden lunastaminen tuo lisäksi aikanaan kustannuksia kunnille noin 800 milj. mk. Tämä lunastusrasitus lankeaa eri kuntien kesken varsin epätasaisesti. Mainittakoon, että eräissä kunnissa saattaa tämä menoerä olla 100 milj. markan suuruusluokkaa. Varsinkin sellaiset kunnat, jotka ovat lähellä kaupunkia ja liikennesolmukohtia, ovat ylivoimaisten vaikeuksien edessä. Yhtenä tuntemani esimerkkinä mainitsen Ulvilan kunnan, jonka tiedossa on Porin—Helsingin ja Porin—Rauhan uusien valtateitten tiealueiden lunastus-

maksuja noin 40 milj. mk. Lisäksi on tiedossa, että uuden Porin—Tampereen tien lunastus aivan lähiaikoina tulee eteen noin 25 milj. markan suuruisena. Luvut ovat valtavia tällaiseen tarkoitukseen, ja niitä nostaa se, että kuntien alueella Porin kaupungin ympärillä on asutustiheytyksiä tielinjoilla, joiden tiellä on asuntotaloja, maanviljelystaloja, jopa tehdaslaitoksia, joita on siirrettävä pois tieltä, joiden tontteja ja muita haittoja on korvattava, ja nämä korvaukset joutuu nykyisen lain mukaan kunta yksin maksamaan. Tällaisten odottamatta tulneiden rasitteiden kantaminen vie kuntien talouden kokonaan rappiolle.

Vuoden 1927 tielain 93 §:n nojalla valtioneuvosto voi helpottaa tai kokonaan vapauttaa kunnan tiealueiden lunastusvelvollisuudesta. Tänä vuonna hyväksytyssä ja vahvistetussa uudessa tielaissa ovat kunnat kokonaan vapautetut edellä mainituista lunastusvelvoitteista. Niinikään on valtio viime vuosina talousarvioissaan varannut määrärahoja edellä mainittuja helpotuksia varten. Käsiteltävänäkin olevaan talousarvioon on tarkoitukseen siirtomäärärahana merkitty 15 milj. mk. Huomioon ottaen sen, että nämä tiet ovat valtakunnan runkoteitä ja että ne ovat rakennetut pääasiassa työttömyystöinä, ei voida pitää oikeudenmukaisena rasittaa näillä valtavilla kustannuksilla yksinomaan paikallisia kuntia.

Viitaten edellä olevaan olemme tehneet raha-asia-aloitteen lisäykseksi edellä mainittuun talousarvion määrärahaan, jonka toivomme valtiovarainvaliokunnan ja eduskunnan ottavan suosiolliseen huomioonsa.

Sosiaaliministeri **Leivo-Larsson**: Herra puhemies! Eduskunnan taholta on sanottu, että nyt eduskunnalle jätetty budjetti on mammuttibudjetti, ja erikoisesti on kiinnitetty huomiota siihen, että sosiaalimenoissa on tapahtunut lisääntymistä. Toiset ovat olleet sitä mieltä, että sosiaalimenojen kohdalla ovat menot liian suuret, toiset taas ovat olleet sitä mieltä, että nämä määrärahat, jotka sosiaalibudjettiin ovat varatut, ovat kautta linjan liian pienet. Tähän on huomautettava, että eduskunnallahan on tilaisuus nostaa näitä määrärahoja, sehän on täysin demokratian mukaista eikä sitä millään tavalla haluta hallituksen taholta eduskunnan piirissä estää. Jos kerran katsotaan, että joku

asia on sellainen, että on nostettava määrärahoja, niin eduskuntahan sen viime kädessä päättää. On kuitenkin todettava, että viimevuotiseen verrattuna nousu on ollut kuitenkin huomattava ja että tässä suhteessa sosiaalista turvallisuutta on pidetty paremmin silmällä, kuin mitä viimevuotinen budjetti olisi edellyttänyt, jos se sellaisena olisi tullut hyväksytyksi kuin se eduskunnalle esitettiin. Nousu ei kuitenkaan ole 3 miljardia, niinkuin täällä eräs puhuja eilen sanoi. Sehän on vain näennäinen sen takia, että eräs suuri määräraha, joka koskee lisäläkkeitä, on siirretty nyt 14 pääluokkaan.

Eduskunnassa on myöskin useita aloitteita, jotka tarkoittavat sosiaalipoliittisen turvallisuuden lisäämistä, ja näitten kohdalla eduskunta joutuu merkitsemään oman kantansa, vaikka uskonkin, että monen tällaisen aloitteen kohdalla eduskuntakin joutuu toteamaan, että valtion pussissakin on pohja. Miten syvällä se pohja tulee vastaan, herättää useimmiten erimielisyyttä, ei niinkään paljon se, että valtion pussissa on tämä pohja. Minä puolestani toivon hartaasti oman pääluokkani kohdalla, että eduskunta ei vähennä niitä määrärahoja, jotka ministeriössä on harkittu tarpeellisiksi, eräillä kohdilla toivoisin sen päinvastoin niitä lisäävän.

Mitä sosiaalipoliittiseen toimintaan meidän maassamme muuten tulee, niin on todettava, että vaikka meillä sosiaalinen uudistustyö onkin ollut sodan jälkeen käynnissä varsin viireästi siitäkin huolimatta, että sodan seuraukset ovat meitä kaiken aikaa rasittaneet, vallinne kuitenkin periaatteessa yksimielisyys siitä, että sosiaalipoliittisia uudistuksia on jatkuvasti kehitettävä. Tämän kysymyksen ajankohtaisuutta lisää osaltaan se, että kansantaloutemme on vähitellen vapautunut sotien aiheuttamista rasituksista, vaikka tietysti on muistettava, että kansantalouttamme rasittaneet sotakorvaukset ovat edelleenkin rasituksena valtion velkojen muodossa. Nämä sodista aiheutuneet kustannukset, sellaiset kuten invalidien, sotaorpojen, sotaaleskien ja siirtoväen avustamisen muodossa tapahtuvat kustannukset, ovat keventymässä taloudellisessa mielessä, vaikkakin otettaisiin huomioon se, että näitä rasituksia on suurena määrin lieventänyt se ulkomailta saatu apu, joka nyt vähitellen on jäänyt melkein olemattomaksi, jos en sanoisi aivan olemattomaksi. Toisaalta on myöskin huomattava, että eräitä avustuk-

sia on korotettu, joten niiden kohdalla on kustannuksia valtion kassassa jouduttu lisäämään.

On myöskin huomattava ja muistettava se, että määrättyihin uudistuksiin sosiaalisella alalla velvoittaa meitä jäsenyytemme kansainvälisessä työjärjestössä, jonka kohdalla esimerkkinä voitaneen mainita, että kun vuoden 1952 työkonferenssissa hyväksyttiin sosiaaliturvallisuuden minimitasoa koskeva sopimus, niin vain vaivoin tämä sopimus on Suomessa ratifioitavissa, tuskin ollekaan kokonaisuudessaan, ja tämä kuitenkin osaltaan johtuu siitä, että meillä maan erikoinen luonne, nimenomaan juuri pienviljelijävaltaisuus, saa aikaan sen, että meillä erilaiset vakuutukset eivät ole yhtä helposti toteutettavissa kuin suuremmissa teollisuusmaissa. Parastaikaa on sosiaaliministeriössä vireillä hyvin monia tärkeitä sosiaalipoliittista uudistusta koskevia kysymyksiä, niitä on joko ministeriön omasta aloitteesta herätettyjä taikka komiteoissa harkittavana olevia ja osittain jo valmistuneita komitean mietintöjä, jotka odottavat toimenpiteitä edelleen. Tällaisia uudistuksia ovat mm. vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutusjärjestelmän uudistaminen, edelleen vajaamielisten hoito, josta täällä on useissa puheenvuoroissa mainittu, lasten elatusten suorittamisen tehostaminen, köyhäinhuoltolainsäädännön uusiminen, joka sekin olisi varsin kiireellinen asia, sitten on erilaisia työaikalakeja, jotka kaikki olisi saatava vähitellen jo käsitellyiksi, sillä nehan ovat vaeltaneet hallituksesta eduskuntaan ja jääneet eduskunnassa puolitiehen ja jälleen on uusi hallitus antanut uudet esitykset. Ammattientarkastuksen uudistaminen on myöskin sellainen asia, joka todella vähitellen pitäisi saada aikaan, niinkään sairausvakuutus, jonka yhteydessä tulevat esille kokonaisuudessaan sairaalaolijamme koskevat kysymykset ja myöskin äitiysvakuutusta koskevat toimenpiteet. Monet sellaiset kysymykset kuin työllisyyskysymykset, asuntopoliittiset kysymykset jne., ovat myöskin nivellettävissä yleiseen sosiaalipolitiikkaan. Mutta millä tavalla nämä kaikki asiat voidaan lähitulevaisuudessa hoitaa, se on niin laaja kysymys, että sitä ei tietysti yhden puheenvuoron puitteissa voi ottaa käsiteltäväksi. Haluan kuitenkin vain mainita näistä, ja varsinkin niille, jotka ovat moittineet hallitusta siitä, että hallitus ei ole kiinnittänyt

huomiota näihin kysymyksiin, nimenomaan siinä mielessä, että hallituksessa todellakin on näitä asioita pohdittu, mutta samalla todettu, että kaikkia asioita ei voi yhdellä kertaa saada toteutetuiksi.

Mitä nimenomaan kansaneläkelainsäädännön uudistamiseen tulee, niin se on tällä hetkellä suurimman kiinnostuksen kohteena. Sosiaalivakuutuskomiteahan antoi mietintönsä heinäkuun lopulla ja tämä sisältää ehdotuksen voimassa olevan kansaneläkelainsäädännön uudistamiseksi. Tässä uudistusehdotuksessa komitea on lähtenyt siitä, että vakuutusmaksuihin perustuva eläkkeen maksuosaa olisi vuonna 1920 ja sen jälkeen syntyneille noin $\frac{1}{4}$ keskimääräisestä vuositulosta vakuutusaikana. Tämä koskisi siis myös nuorena myönnettäviä työkyvyttömyyseläkkeitä. Vanhana vakuutukseen tulleiden hyväksi tapahtuneesta tasoituksesta ja järjestelmän muutoksesta johtuisi kuitenkin myös, että heti lain tultua voimaan kaikkien kansaneläkkeiden keskimääräiset maksuosat nousisivat nykyisestä 3 800 markasta 21 000 markkaan vuodessa. Yleisistä varoista suoritettavat eläkkeiden tukiosat, siis nykyistä lisäeläkettä vastaavat osat, jotka maksettaisiin tulottomille ja vähätuloisille eläkkeenmaksuosan saajille ja niille vanhuksille ja työkyvyttömille, jotka eivät omien vakuutusmaksujensa perusteella saa eläkkeen maksuosaa, nousisivat myöskin. Tämä suoritettava eläkkeen tukiosa maksettaisiin valtion ja kuntien varoista samojen periaatteiden mukaan kuin voimassaoleva kansaneläkelain mukainen lisäeläke ja vanhuusavustuslain mukainen vanhuusavustus. Tässä on tietysti otettava huomioon silloin kun arviota näistä asioista laaditaan, että silloin lähdetään siitä, että niin hyvin eläkkeen saajan omaisuus kuin hänen tulonsa, hänen omat hankkimansa tulot arvioidaan nykyisestäään uudelleen. Eläkkeen tukiosaan koskeviin säännöksiin on ehdotettu mm. seuraavat eläketurvan tehostamista tarkoittavat muutokset nykyisiin lisäeläkkeisiin verrattuna: yksinäisten eläkkeen saajien eläkkeen tukiosa on korotettu suhteessa samassa taloudessa asuvien puolisoitten eläkkeeseen, koska yksinäisen henkilön elinkustannukset lähinnä asuntomenojen vuoksi nousevat suuremmiksi, eläkkeen tukiosaa korotettaisiin 30 %:lla, jos eläkkeen saajan vaimo, joka itse ei saa kansaneläkettä, on täyttänyt 60 vuotta. Tämä korotus voidaan

erityisistä syistä tehdä muulloinkin. Tämä vain noin aivan lyhyenä mainintana siitä, mihin tämä uusi kansaneläkejärjestelmä pyrkii, ja samalla mainintana myöskin siitä, että hallituksen piirissä siis vakavasti harkitaan vanhuksen kysymyksen kohdalla parannuksen aikaansaamista. Tämä kysymys on kuitenkin erittäin suuri kysymys. Uudistus sellaiseen ei ole aivan helposti toteutettavissa, ja sen takia on tämän asian valmistelu hallituksessakin varmasti kaikesta kiirehtimisestä huolimatta vievä oman aikansa. Toisaalta on myöskin huomattava, että hallitus ei tässä vaiheessa ole lähtenyt esittämään pikkuparannuksia, kun kerran sillä on tämä suuri uudistus tuotavanaan eduskuntaan, ja niin kuin se toivoo, mahdollisimman läheisessä tulevaisuudessa.

Mitä sosiaalipoliittisen toiminnan kehittämiseen muutoin meidän maassamme tulee, mainittakoon, että eduskunta on 3 päivänä toukokuuta 1949 lausunut toivomuksen: „että hallitus ensi tilassa ryhtyisi toimenpiteisiin perusteellisen eri kansalaispiirien tarpeet tasapuolisesti huomioon ottavan kansantaloutemme kantokykyä vastaavan sosiaalisen ohjelman laatimiseksi”. Tätä ohjelmaa laatimaan on tarkoitus asettaa komitea ja komitean jäsenistä niinkuin puheenjohtajastakin on par'aikaa ollut neuvotteluja.

Lopuksi haluaisin todeta, että sosiaalipoliitiikan niinkuin monien muidenkin asioiden kehitystä ovat häirinneet usein tapahtuneet hallitusten vaihdokset ja eräänlainen epävakaisuus asioiden hoidossa yleensä. Toivottavaa olisi, että sosiaalipoliitiikan alalla saataisiin aikaan tarpeiden ja toteuttamismahdollisuuksien inventointi, jolloin näitä asioita voitaisiin käsitellä sekä rauhallisesti että tasapuolisesti liiallisten konjunktuuriluontoisten heittelyiden häiritsemättä.

Ed. Nieminen: Herra puhemies! Viimeksi käydyin maailmansodan päättymisen jälkeen on maassamme harjoitettu asutustoimintaa maanhankintalain pohjalla. Tällöin on tullut asutetuksi pääasiassa siirtoväki ja jonkin verran on muodostettu uusia tiloja myöskin muille maan tarpeessa oleville sekä annettu lisämaita eräille elinkelvottomille pienviljelystilaille. Mutta tämä asutustoiminta ei kuitenkaan ole vastannut niitä toiveita ja vaatimuksia, joita maaseudun vähävarainen pienviljelijäväestö ja maan tarpeessa

olevat tilattomaan väestöön kuuluvat ihmiset kehittyvän aikakautemme asutustoiminnalle asettavat. Todellisen parannuksen aikaansaamiseksi asutustoiminnan alalla on kansandemokraattinen eduskuntaryhmä jättänyt eduskunnalle useitakin lakialoitteita uusiksi asutuslaeiksi, viimeksi kuluvan vuoden keväthalvella mm. lakialoitteen laiksi maan käytön perusteista siihen liittyvine lakeineen. Nämä lakialoitteet on eduskunnan enemmistö hylännyt, paitsi kuluvan vuoden valtiopäiville jätetyt, joita eduskunta ei vielä ole ehtinyt käsitellä. Näin on edelleenkin asutustoiminta maassamme puutteellisen maanhankintalain varassa. Maanhankintalaki, vaikka onkin puutteellinen, kuten monessa yhteydessä on tullut todetuksi, antaa kuitenkin edellytykset paljon laajemman ja tehokkaamman asutustoiminnan hoitamiseen, kuin käytännössä on tapahtunut. Syy lain soveltamisen laimeuteen ei suinkaan ole ollut siinä, etteikö maata haluvia anojia tai tarkoitukseen sopivaa maata olisi ollut riittävästi. Molempia on ollut enemmän kuin maanhankintaelimet ovat halunneet tai ehtineet käsitellä. Syy on ollut lain toimeenpanijoissa, jotka ovat jarruttaneet tarpeettomasti toimituksia. Niinpä toimenpiteet maanhankintalain toteuttamisessa ovat vielä pahasti kesken, mikä edellyttäisi maanhankintaelinten työn tehostamista. ASO:sta saamiene tietojen perusteella on maanlunastuslautakunnissa vielä kesken sellaisia toimituksia, joista asianomainen elin on jo ehtinyt antaa päätöksensä ja myöntänyt tilan tai lisämaan annettavaksi, yli 7 800 tapausta. Näistä on 71 siirroväkeen kuuluvaa, 5 261 muita tilan saajia ja noin 2 500 lisämaan saajaa. Minkä verran maansaantianomuksia on vielä ratkaismatta, ei tällä hetkellä ole tiedossani, mutta varmaa on, että niidenkin luku nousee melkoiseksi. Maanlunastuslautakuntien työn vitkallisuuden ja töiden ruuhkautumisen on väitetty johtuvan siitä, että maanlunastuslautakuntia on ollut liian vähän ja että niiden työkenttä on ollut liian laaja. Tämä selitys onkin lähinnä totuutta, vaikka eräissä maanlunastuslautakunnissakin on harjoitettu tahallista jarrutusta. Näin ollen maanhankintalain toteuttaminen kaikessa laajuudessaan olisi edellyttänyt maanlunastuslautakuntien työn tehostamista ja niiden luvulista lisäämistä. Nyt on kuitenkin käynyt päinvastoin. Viime vuonna on lakkautettu

14 ja tänä vuonna 6 maanlunastuslautakuntaa. Jäljellä on enää 27, joista niistäkin on ollut aikomus vähentää vielä tänä vuonna 3.

Kuten edellä esitetyistä numeroista on havaittavissa, on maanhankintalain toteuttaminen vielä pahasti kesken, mutta sen toimeenpanoelimiä on jo ryhdytty laajassa mitassa lopettamaan. Se osoittaa selvästi, että hallitusvastuussa olevat poliittiset ryhmittymät ovat tahallisesti ja määrätietoisesti lähteneet lopettamaan maanhankintalain toimeenpanoa, ennenkuin sen tarkoitus on toteutunut. Näyttää siltä, että heille ei maaseutuväestön toimeentulon turvaaminen ole tärkeätä, mutta sen sijaan työttömyyden jatkuva laajeneminen ja suurtyönantajien halvan työvoiman varaaminen on heidän päätaivoitteenaan. Se ei suinkaan ole kansan edun mukaista, puhumattakaan, kuinka maaseudun vähävarainen väestö joutuu siitä kärsimään.

Ed. Tiitu: Herra puhemies! Esillä oleva hallituksen esitys valtion tulo- ja menoarvioksi vuodeksi 1955 antaa riittävästi aihetta moniin huomautuksiin ja korjausesityksiin. Mm. kuivausmäärärahat ovat liian pienet.

Viimeiset kesät ovat todistaneet sen, että peruskuivatus meillä yleensä on liian heikkoa. Varsinkin Etelä-Pohjanmaan tasaisissa, lakeita viljelyksiä omistavat talonpojat ovat useina perättäisinä satokausina puutteellisen peruskuivatuksen takia menettäneet huomattavan osan vuoden sadosta. Menetykset ovat vielä erityisen raskaat sen takia, että jäljelle jääneen sadon korjauskustannukset epänormaalien sääsuhteiden takia ovat alavilla pehmeillä mailla tulleet tavattoman kalliiksi. Lapuanjokilaaksossa monin paikoin heinäsatokin pilaantui siksi, että sitä jokitulvan takia ei voitu aikanaan korjata. Myöskin kevätiljat tulva osittain turmeli, ja loput kevätiljoista liiallinen kosteus ja tulvat kypsyttivät kesken, joten tulvan aiheuttamat tulomenetykset Etelä-Pohjanmaalla ovat tavattoman suuret. Toivottavasti nämä ikävät tosiasiat jouduttavat sekä Lapuanjoen että Kyronjoen uomien lavennus- ja perkaustoimenpiteitä. Tulva-alueiden maanviljelijät toivovat, että jo esillä olevassa talousarviossa vähemmän tärkeiltä momenteilta siirretään varoja vesistöjen laskemis- ja peruskuivatus-

momenteille. Siellä ne parhaiten palvelevat koko kansamme parasta.

Myöskin varsinainen asutustoiminta, varsinkin sisäsuuslainoitus, vaatisi lisää määrärahoja. Valtiovallan velvollisuus olisi huolehtia sisäsuuslainoituksesta, koska asiat viime vuosina on hoidettu niin, että varat maaseudun pankeista ovat siirtyneet asutuskeskusten pankkeihin ja maaseudun pankkien rahoitusmahdollisuudet siten ovat huomattavassa määrin heikentyneet. Perusvika meidän yhteiskunnassamme ja kansantaloudestamme onkin nykyään siinä, että valtiolta viime vuosina maataloustuotteiden hintapolitiikallaan on hoitanut asiat niin, että raha maaseudulta on huomattavassa määrässä siirtynyt asutuskeskuksiin. Maataloustuotteiden hinnat vuodesta 1951 saakka ovat valtioneuvoston päätöksen perusteella olleet 25 % alle tuotantokustannusten, ja tätäkään valtioneuvoston päätöstä ei ole pyritty noudattamaan, vaan maataloustulo on vielä tästäkin painunut alas. Valtioneuvosto on määrännyt kuluneeksi satokaudeksi mm. sianlihalle keskimääräiseksi tavoitehinnaksi 210 mk kilolta ja kananmunille 205 mk kilolta. Myöskään tätä valtioneuvoston päätöstä ei ole pyritty noudattamaan. Sianlihan tuottajahinta on edelleen 160—175 markkaa kilolta (Eduskunnasta: Täytyyhän sitä köyhänkin läskiä syödä!).

Suurta hämmästyä on herättänyt se, että tätä koskevaan eduskuntakyselyyni hallituksen piiristä on vaikea löytää vastauksen antajaa. Hallitus itsekin ei ole selvillä siitä, minkä ministeriön alaisuuteen tällaisen tärkeän valtioneuvoston päätöksen valvominen ja seuraaminen kuuluu. Tällainen ikävä asiantila on valituaan todettava. En tästä syytä yksin nykyistä hallitusta, sillä tällainen olotila on seurausta entisten hallitusten toiminnasta (Välihuuto). — Myöskin Tuomiojan hallitus on tätä olotilaa edesauttanut. — On selvää, että tällainen olotila ajanoloon lamaanuttaa kaiken yritteliäisyyden maaseudulta ja lopulta ehkä tuhoaa kokonaan itsenäisen talonpoikaissäestön. On jo tässä vaiheessa vakavasti kysyttävä, onko tällaista olotilaa jatkettava. Viime vuosien maataloustuotteiden hintapolitiikan seuraukset jo puhuvat riittävän synkkää kieltä.

Mainitsin jo, että raha maaseudulta on siirtynyt asutuskeskuksiin. Uutta luottoa maaseutupankeista talletusten vähentämisen

takia on vaikea saada. Tästä johtuen uusia yrityksiä maaseudulle ei nykyään synny, vaan jo olevatkin yritykset potevat käyttövarain puutetta ja useat yritykset ovat jo samasta syystä joutuneet lopettamaan toimintansa. Tulos tästä on, että maaseutuväestöä entistä suuremmassa määrässä olojen pakosta siirtyy asutuskeskuksiin ja asutuskeskusten Arava-miljardeja on jatkuvasti lisättävä, ja lopputuloksena on, että maaseutu vähitellen alkaa autioitua. On hyvin vakavasti harkittava, onko meillä varaa jatkaa tällaista maaseudun autioittamispolitiikkaa. On otettava huomioon, että meillä ei ole omia raaka-aineita metallialan teollisuudelle, joten meidän teollisuutemme ei voi kilpailla ulkomaisen teollisuuden kanssa ulkomaisilla markkinoilla.

Valtiovallan harjoittaman maataloustuotteiden hintapolitiikan seurauksena nykyvuosien työttömyys on siirtynyt huomattavassa määrässä asutuskeskuksista maaseudulle. Mm. Lapualla on kahtena viimeksi kuluneena työttömyyskautena ollut vaikea työttömyys-tilanne ja sitä ennen Lapualla ei työttömyydestä tiedetty juuri mitään. Nykyistä maataloustuotteiden hintapolitiikkaa jatkamalla me vähitellen joudumme siihen asemaan, että suurin osa väestöstämme on siirtynyt asutuskeskuksiin teollisuuden palvelukseen, teollisuuden, jota me tullien ja lisenssien avulla pidämme pystyssä. Mikä pahinta, me joudumme vähitellen kokonaan riippuvaisuuteen teollisuustuotteistamme ulkomaisista markkinoista.

Nykyinen talouspoliittinen linja on meille kansakuntana hyvin vaarallinen linja, jolta linjalta olisi viipymättä päästävä pois. Parannuksen nykyiseen tilanteeseen saamme aikaan vain sillä, että usko maatalouden tulevaisuuteen palautetaan (Eduskunnasta: Oikein!) ja maataloustuotteiden hinnat lailla asetetaan tuotantokustannuksia vastaaviksi. Tämä toimenpide lopettaa muuttoliikkeen maalta asutuskeskuksiin. Suomen talonpoika ei pyydä yhteiskunnalta muuta kuin oikeutta.

Lopuksi meidän jokaisen on hyvä jatkovasti pitää mielessä se ehdoton tosiasia, että sanotun oikeuden myöntäminen maata viljelevälle väestölle pelastaa meidän kansamme tulevilta vaikeilta koettelemuksilta. Yleismaailmallisina talouskriisikausina me emme voi tarjota jatkuvasti kasvavalle asutuskes-

kusten väestölle riittävästi työmahdollisuuksia (Eduskunnasta: Oikein puhuttu!).

Ed. Junnila: Herra puhemies! Olen pyytänyt puheenvuoron sen takia, että ed. Kytä näkyy täällä eilen arvostelleen — siinä sävyssä, joka hänelle joskus ennenkin on ollut ominaista — edellisen hallituksen päätöstä, jolla kiellettiin eräiden yksityisten rahalaitosten anomukset saada laskea liikkeelle indeksiehtoisia obligatiolainoja. Minä tietysti edellisen hallituksen valtiovarainministerinä kannan täysin määrin vastuun tästä päätöksestä. Mutta ed. Kytän valitukseksi on aihetta todeta, että tämä ei ole suinkaan yksinomaan valtiovarainministerin ratkaistava asia, vaan päätös tehtiin koko valtioneuvostossa, ja valtioneuvosto oli päätöstä tehdessään yksimielinen. Muunlainen päätös ei hevin olisi voinut tulla kysymyksenäkään sen jälkeen, kun asiantuntijaelimet, finanssi-toimikunta ja pankkitarkastusvirasto, olivat asettuneet kysymyksessä olevien anomusten suhteen kielteiselle kannalle. Kun ed. Kytä siis haluaa tehdä täällä valtioneuvoston jäsenten motiivit epäilyksen alaisiksi, tämä kohdistuu kaikkiin kysymyksessä olevaa päätöstä tekemässä olleisiin valtioneuvoston jäseniin, myöskin hänen omiin puoluetoverihinsa, entisiin ministereihin Kannistoon ja Karvikkoon, jotka olivat läsnä eivätkä suinkaan panneet eriväliä mielipidettään valtioneuvoston pöytäkirjaan (Oikealta: Tehdään Kytästä ministeri!).

Kysymys indeksiehdon soveltamisesta rahaja luotto-oloissa on vaikea ja samalla mielenkiintoinen kysymys, josta voitaisiin pitkäänkin keskustella, voitaisiin esittää argumentteja puolesta ja vastaan. Ed. Kytän kanssa, joka menestyksellä kilpailee kommunistien kanssa asiattomien, henkilökohtaisten vihjausten tekemisessä, ei asiallista keskustelua kuitenkaan maksa vaivaa yrittääkään (Ed. Kytä: Onkos yritetty?).

Ed. Miikki: Herra puhemies! Esillä oleva valtion vuoden 1955 talousarvio päättyy aika nättiin summaan 195 miljardiin markkaan. Aikaisemmat puheenvuorojen käyttäjät ovat jo käsitelleet sen miltei joka kohdan, joten ei minun olisi enää tarvinnut ollenkaan koko juttuun kajota. Tulenhan sitä paitsi valtiovarainvaliokunnassa sitä yksityiskohdittain käsittelemään. Mutta haluan kum-

minkin hiukan kajota eräisiin asioihin, mm. valtion yhtiöitten asioihin erikoisesti voimatalouden kohdalta.

Menoarviota tarkkaillessa teki sen havainnon, että Kymen lääniin ei ole markkoja liioin liennyt. Yhteen siltaan on myönnetty määrärahat, samoin Parikkalan yhteiskoulu on ehdotettu otettavaksi valtion haltuun ja myöskin eräät kaakkaisen rajaseudun kunnat on nyt ehdotettu kuuluviksi rajaseudun piiriin. Tähän asti niitä on joka vaiheessa vastustettu. Tämä on suurella tyydytyksellä merkittävä muistiin.

Myöskin Jaakkiman kristilliselle kansanopistolle, jota paraillaan rakennetaan Ruokolahdelle, ehdotetaan avustusta kokonaiset 5 milj. mk. Opiston kustannusarvio on 85 milj. mk, joten olisi toivonut, että avustus olisi ollut edes 20 milj. mk. On sentään liikaa vaadittu, että siirto-opisto, millainen tämä mainittu Jaakkiman kristillinen kansanopisto on, täytyy miltei kokonaan rahoittaa lainavaroilla. Se tulee tällä tavoin paikkakunnalle kovin suureksi rasitukseksi.

Valtion yhtiölle Valmetille on merkitty 510 milj. mk. Summa on sama, jonka hallitus esitti keväällä lisämenoarviossa. Olisi ollut näimpää, jos tämä summa olisi jo silloin myönnetty. Mutta kun eduskunnassa näyttää olevan paljon sellaisia edustajia, joista on mukavaa saada jokaisesta asiasta pitää aina suukopua, niin suotakoon heille se ilo, että saavat tähänkin asiaan jälleen kajota (Ed. E. Leikola: Ensi vuonna uudestaan!).

Mennäkseni sitten varsinaiseen aiheeseeni, maamme voimatalouskysymykseen, on ensiksi huomautettava, että muutamien viimeisten vuosien aikana vallinneet voimataloudelle suotuisat vesisuhteet ovat johtaneet siihen varsin yleisesti vallalla olevaan käsitykseen, että maassamme on rakennettu vesivoimaa riittävästi ja että se voimapulahan uhka, jota asiantuntijat ovat eri yhteyksissä väläytelleet, on liioiteltu. Tällaiseen tulokseen tuli mm. eräs talousmies, kun valtionvarainvaliokunta oli Pohjois-Suomessa metsäretkellä. Hän oli sitä mieltä, että voimalaitosrakennustoimintaa on edistetty ehkä tarpeettoman nopeasti, sitä olisi siis supistettava ja varoja käytettävä enemmän valtion metsien hoitoon ja kuljetusyhteyksien parantamiseen sekä Pohjois-Suomen teollisuuden kehittämiseen. Epäilemättä näissä puheissa on paljon perää, mutta tämän vuoden kevään kokemukset osoittavat kuitenkin

kin toista. Vähälumisen talven ja sateettoman kevään vuoksi vesistöjen vesimäärät ovat niin vähäiset, että jo nyt on tuntuva puute vesivoimasta, eivätkä kesän sateet suuren haihtumisen vuoksi sanottavasti ole korjanneet tilannetta. Lasketaan, että tämän syksyn sekä tulevan talven aikana on poltettava erilaisia polttoaineita voiman kehitykseen niin paljon, että ne kivihilleksi muutettuna vastaavat noin 1 milj. tonnin kivihilimäärää, ehkäpä enemmänkin. Rahassa tämä merkitsee noin 4 000—5 000 milj. mk, josta suuri osa on ulkomaan valuuttaa. Vesivoiman puutteen vuoksi voidaan siis yhden ainoan vuoden kuluessa joutua polttamaan kivihiltä suunnitteen saman verran kuin yhden keskikokoisen vesivoimalaitoksen rakentaminen maksaa. Mitä tämä merkitsee kansantaloudellemme ja valuuttavarannollemme, on itsestään selvää. Näitten näköalojen edessä on myönnettävä, että voimalatouden asiantuntijat ovat olleet oikeassa sanoessaan, että vesivoimatuotantomme ei ole tarpeeksi vankalla pohjalla ja että vesivoimamme olisi rakennettava ripeämmin kuin tähän asti on tapahtunut.

Tehdessään esityksen Kemijoki-laista keväällä vuonna 1952 oli silloinen hallitus lakiehdotuksensa perusteluissa viittannut voimantuutteen mahdollisuuteen lähitulevaisuudessa, ellei uusien voimalaitosten rakentamiseen ryhdytä. Nykyinen tilanne maamme voimalatoudessa osoittaa selvästi, että silloinen hallitus on ollut oikeassa esittäessään Kemijoki Oy:n perustamisen muodossa uuden, laajan voimalatousohjelman toteuttamista. Se seikka, että vuonna 1952 annetun Kemijokilain perusteella ei voitu ryhtyä tuota ohjelmaa toteuttamaan, ei ole eduskunnan vika, vaan johtuu siitä, että lakiin pujahtanutta muodollista virhettä pyrittiin käyttämään hyväksi eduskunnan silloin tekemän päätöksen muuttamiseksi, mistä oli seurauksena, että jo tähän mennessä on hukattu yli puolitoista vuotta kallista aikaa. Eduskunnan tekemä Kemijoki-lain muutosesitys ei asiallisesti poikkea alkuperäisen lain periaatteesta. Sana „yhtenäinen”, joka siihen tuli, on tarkoitettu ohjeeksi niin valtioneuvostolle kuin myöskin Kemijoki Oy:lle siinä mielessä, että niiden olisi pyrittävä saamaan aikaan kaikkien Kemijoen vesivoiman omistajien kesken sellainen yhteistoiminta, että Kemijoki-yhtiöstä muodostuisi se keskeinen yhteisö, jonka puitteissa Kemijoen vesivoimien rakentami-

nen tapahtuisi. Tähän tähtäsi hallitus antaessaan vuonna 1952 esityksensä Kemijokilaista, ja tämä olisi varmaankin myös kokomaan eikä vähimmin Pohjois-Suomen etujen mukaista.

Useilla tahoilla on väitetty, että Kemijoki Oy:stä ei voi muodostua edellä tarkoitettua kaikkien Kemijoen vesivoiman omistajien yhteistä yritystä. Tietämäni mukaan ei sopimusta vielääkään ole saatu aikaan, joskin neuvotteluja asiasta on käyty myönteisessä hengessä ainakin erään suuren yhteisen voimanomistajan kanssa. Kemijoki-asiaa tutkimaan asetetulle komiteallekaan ei yksityisten vesivoiman omistajien taholta ole virallisesti ilmoitettu, että yhteistoiminnan edellytyksiä ei olisi olemassa. Tätä tarkoittavat lausunnot ovat eräitten yksityisten henkilöitten ajatuksia, joilla pikemminkin pyritään repimään yhteistoiminnan mahdollisuuksia kuin niitä rakentamaan. Ei näin ollen voida etukäteen lähteä siltä pohjalta, ettei yhteistoimintaa voitaisi saada aikaan, vaan päinvastoin on pyrittävä saamaan myös yksityiset vesivoiman omistajat mukaan Kemijoen yhteiseen ja yhtenäiseen rakentamiseen niin suuressa määrin kuin mahdollista. Tämän vuoksi ohjeeksi tarkoitettu sana yhtenäinen, joka tuli lakiin, on tarpeellinen. Ellei kaikesta huolimatta toivotunlaista yhteistoimintaa syntyisi, varaa laki, joka ei millään tavoin pyri loukkaamaan yksityisten vesivoiman omistajien oikeuksia, mahdollisuuden koskivaihtojen avulla erilliseenkin yrittäjätoimintaan Kemijoen vesistön alueella.

Kun on myöskin pyritty väittämään, että yhtenäinen rakentaminen ei ole järkipäristä rakentamista, huomautan, että esim. Oulujoen kosket on rakennettu yhtenäisen suunnitelman mukaan, eikä kukaan voine todistaa, että ne eivät olisi rakennetut myös järkipärisesti. Joku itseään korostava tekijämies voinee näin väittää. Ihmeellistä vain, että eduskunnassakin on joitakin sellaisia, jotka tällaisen väitteen uskovat.

Julkisuudessa on esitetty sellaisia väitteitä, että Kemijoki Oy:n rakennustöiden rahoitus tulisi pääasiassa tapahtumaan budjettivarojen. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa, sillä esim. siihen voimalaitosten rakennustoimintaan, joka valtion voimayhtiöiden toimesta on suoritettu sodan jälkeen ja jonka kustannukset rakenteilla olevien voimalaitosten ja johtojen tähänastiset kustannuk-

set mukaan luettuna ovat noin 34 500 milj. mk, on budjettivaroja käytetty ainoastaan noin 4 500 milj. mk kaikki työttömyyslainat mukaan luettuina eli noin $\frac{1}{8}$ näistä menoista. Huomautan, että vain $\frac{1}{8}$ on valtion budjettivaroja käytetty valtion voimalaitosten rakentamiseen. Muu osa on tullut joko Kansaneläkelaitoksen, Postisäästöpankin, Suomen Pankin tai yksityispankkien luottoina tahi sitten voimalaitosyhtiöitten omina sijoituksina. Huomautan, että esim. Imatran Voima maksaa vuosittain veroa lähes 1 miljardi markkaa. Jos esim. Imatran Voima voisi tehdä samoin, kuin eräät yhtiöt tässä joku vuosi takaperin tekivät, kun ne vaativat omia verorahojaan takaisin ja niille myönnettiin 4 miljardia markkaa, ja saisi sen 1 miljardia markkaa vuodessa takaisin, se tuskin tarvitsisi paljon pankkiluottoakaan rakennustoimintaansa. Näin ollen ei ole todennäköistä, että vastaisuudessaakaan jouduttaisiin budjettivaroja käyttämään puheena oleviin tarkoituksiin suhteellisesti enemmän, varsinkin kun olosuhteet luottomarkkinoilla sentään ovat nykyisin paremmat kuin välittömästi sootaa seuranneina vuosina. Silloin oli vaikeuksia. Esim. konehankinnat viivästyivät tavattomasti, koska niitä ei kotimaassa pystytty valmistamaan ja ulkomailla vaadittiin useita vuosia ennen kuin esim. generaattorit saatiin maahan, vaikka tilaukset olivat ajoissa tehdyt. Jos kansaneläkelakia muutetaan, tulee voimatalouden investointitoiminta kokonaisuudessaan tietysti suuresti vaikeutumaan. Tällöin on ehkä pakko turvautua entistä enemmän rahoitukseen budjettitietä, sillä sähkövoimaa on joka tapauksessa saatava jatkuvasti lisää, jos tässä maassa aiotaan teollisuutta ja tuotantoelämää kehittää.

Tulkoon tässä mainituksi, miten maamme rakennettu vesivoima jakaantuu. Maassamme oli kesäkuun 1 päivänä 1954 rakennettu vesivoimaa 5 230 milj. kWh:n vuosituotantoa vastaava määrä ja rakenteilla oli 1 670 milj. kWh vastaava määrä, josta aluksi kaksikoneistaisen Petäjäskosken osuus on 460 milj. kWh. Omistussuhteen perusteella nämä jakaantuvat seuraavasti: valtionenemmistöiset 2 395 milj. kWh eli 45.8 %, kunnalliset ja osuustoiminnalliset 380 eli 7.3 %, yksityinen teollisuus 2 455 eli 46.9 %. Nuojuan voimalaitoksen ensimmäinen koneisto nostaa valtionenemmistöisten yhtiöitten osuuden 49 %:iin. Nuojuahan on nykyään jo käytössä, joten

prosentti on 49 eli lähes puolet kaikista rakennetuista vesivoimista. Rakenteilla on ainoastaan valtionenemmistöisten yhtiöitten voimalaitoksia, voimayhtiöillä 1 430 milj. kWh ja Enso-Gutzeit-yhtiöllä 240 milj. kWh. Yksityisiksi teollisuuslaitoksiksi on luettu kaikki nekin voimalaitosyhtiöt, joissa valtiolla ja kunnilla tosin on osuus, mutta ei määräämisvaltaa. Tosiasiassa siis valtion osuus on suurempi kuin tuo 49 %. Valtion yhtiöiksi on taas luettu ainoastaan Imatran Voima Oy, Oulujoki Oy ja Enso-Gutzeit Oy, jonka viimeksi mainitun suoranainen osuus rakennetusta vesivoimasta on 365 milj. kWh eli 7 %. Kunnallisiin laitoksiin on laskettu myös puolet Mankalan voimalaitoksesta, mutta ei sellaisia yhtiöitä, joissa kaupunki tai maalaiskunnat ovat ainoastaan vähemmistönä.

Sotien jälkeen käyttöön saatu vesivoima jakaantuu seuraavasti: valtionenemmistöiset 1 130 milj. kWh, 40.7 %, Enso-Gutzeit 330, 11.9 %, kunnalliset 245 milj. kWh, 8.8 %, yksityinen teollisuus 1 070, 38.6 %. Mikäli sotien jälkeen käyttöön saatuaan vesivoimaan lisätään myös rakenteilla olevat vesivoimalaitokset, on omistussuhteitten jakaantuminen seuraava: voimayhtiöt 2 560, 57.6 %, Enso-Gutzeit 570, 12.7 % eli valtion yhtiöt 3 150 milj. kWh, 70.4 %, kunnalliset 245, 5.5 %, yksityinen teollisuus 1 070, 24.1 %.

Kemijoen rakentamisesta on riitaa ollut käynnissä. Tulkoon sen vuoksi mainituksi, miten Kemijoen vesistön rakentamattoman osan omistussuhteet ovat jakaantuneet. Ne ovat suunnilleen, aivan tarkkaa laskelmaa niistä ei ole, seuraavat: valtio ja valtion yhtiöt 51.47 %, maanomistajat 19.93 %, Pohjolan Voima 10.50 %, yksityinen teollisuus 18.10 %.

Kun on väitetty, — jopa julkisessa sanassa ja eduskunnan kahvilassa kuulee aina sellaisia väitteitä — että valtion voimalaitosyritykset tulevat suhteettoman kalliiksi yksityisiin voimalaitosyrityksiin nähden, tehtäköön tässäkin kohden vertailuja esimerkkinä Oulujoki Oy:n ja Pohjolan Voima Oy:n rakennuskustannukset sekä Pyhäkosken ja Isohaaran suunnilleen samanaikaisesti rakennettujen voimalaitosten rakennuskustannukset vuotuisen energiamäärään nähden. Pyhäkoski on tullut maksamaan 4 132 milj. mk, teho 610 milj. kWh eli vuotuista kWh-ta kohden 6:77 mk. Isohaarasta ei ole tarkkaa tietoa, paljonko se on tullut maksamaan,

mutta on ilmoitettu, että se on tullut maksamaan 2 974 milj. mk, sen teho on 275 milj. kWh ja se on tullut maksamaan vuotuista kWh:ta kohden 10: 80 mk. Pyhäkoski maksaa 6: 77 mk vuotuista kWh:ta kohden, Isohaara 10: 80 mk vuotuista kWh:ta kohden. On syytä merkitä nämä muistiin, ja kun teille tulee propagandamiehiä haastamaan, niin lyökää numerot pöytään ja kuunnelkaa, mitä heillä on siihen vastaan sanomista.

Jos vertaillaan Oulujoen neljää valmista voimalaitosta Pyhäkoskea, Jylhämää, Pälliä ja Nuojuaa sekä toisaalta Pohjolan Voima Oy:n Isohaaraa ja Jumiskoa, molemmissa on otettu huomioon vesistön säännöstelytyöt ja voimalaitosten välinen voimansiirto sekä muutettu rakennuskustannukset nykymarkoiksi, neljä Oulujoen voimalaitosta on tullut maksamaan 27 791 milj. mk eli 18: 65 mk vuotuista kWh:ta kohti, käsittäen teho 1 490 milj. kWh. Pohjolan Voima Oy:n voimalaitokset maksavat 8 300 milj. mk, teho 350 milj. kWh, tullut maksamaan 23: 70 mk vuotuista kWh:ta kohden. Siis Oulujoen voimalaitokset, joita valtio rakentaa, ovat tulleet maksamaan 18: 65 mk vuotuista kWh:ta kohden, ja Pohjolan Voima Oy:n voimalaitokset, joita kuuluisa rakentaja rakentaa, ovat tulleet maksamaan 23: 70 mk vuotuista kWh:ta kohden. Tämän mukaan on siis Pohjolan Voima Oy:n voimalaitoksista saatava energia yli 25 % kalliimpaa kuin Oulujoen voimalaitoksien energia.

Kun keväällä Kemijoki-lakia käsiteltäessä ed. Lahtela ei sanonut luottavansa valtion herroihin, vaan pani kaiken toiveen yksityisiin firmoihin, niin tuo ihmetytti minua kovasti, kun me maalaisliittolaiset olemme aina voimakkaasti tapelleet suuria firmoja vastaan. Mikähän sorti äänen suuren, äänen suuren ja soresan? Pohjautuuko tuo ajatus vielä siltä ajalta, kun Pohjois-Suomessa sanottiin, että suuret ovat Luojan työt, mutta vielä suuremmat ovat Kemi-yhtiön työt, vai onko hänellä jotakin erikoista myönteistä näköpiirissään tällä kertaa? Hän ei ole kumminkaan mitään sellaista esittänyt. Minulla on aivan päinvastainen kokemus kotiseudultani. Imatran Voiman ja Vuoksen varren asukkaiden Siitolan kylän maanomistajien kesken ei ole koskaan ollut mitään erimielisyyksiä mm. vahingonkorvauksista ja pakkolunastuksista. Imatran Voiman taholta on aina pyritty etukäteen sopimaan oletetuista

vahingoista ja jos niitä ei ole voitu milloin etukäteen määritellä, vaan on täytynyt jättää myöhemmin toimitettavan arvion varaan, niin arviosummat ovat tyydyttäneet vahinkoa kärsineitä. Poikkeuksena on vain yksi pientilanomistaja, mutta hän on aivoinvaliidi eikä hänen kanssaan edes naapuri voi sopia pienemmistä asioista. Kokonaan toista on ollut sentään Enso-Gutzeit-yhtiö, joka aikoinaan oli yksityinen, nyt tosin valtion. Tämän yhtiön kanta Vuoksen kalavesien omistuksessa on ollut kokonaan toinen. Ei ole edes haluttu ottaa puheeksi jonkinlaisen korvauksen maksamista kalaveden omistajille, vaikka Vuoksen kalakanta on täysin tuhattu mainitun yhtiön toimesta. Patoon tehtiin kyllä kalaportaat, mutta niistä ei ole kukaan koskaan nähnyt kalan nousevan. Ja kun voimalaitospato rakennettiin yli kosken, nuo portaavat täysin kuivalla maalla, niin että paras-kaan korkeushyppääjä ei pysty hyppäämään, saatikka sitten kalat. Ehkä seiväshyppääjä Landström voi jotenkin seipään kanssa alaportaalle hypätä, mutta muuten se on mahdotonta. Miten sinne kala sitten hyppää, kun ei sinne voi edes tavallinen urheilija hypätä, kun kala on tunnetusti vesiäläin ja tarvitsee vettä noustakseen.

En ole asiantuntija voimalaitusrakennustöissä, mutta uskon, että ammattimiehet ovat rakentaneet ja rakentavat edelleen myös valtion omistamia voimalaitoksia, vaikka Pohjolan Voiman toimitusjohtaja käytti, kun keväällä puhuimme tuolla eduskunnan ravintolassa, sanontaa, että „Petäjäskoskella poikaset tehdä nihraavat voimalaitosta”. Valtiovarainvaliokunta kävi kuukausi takaperin mainitulla voimalaitostyömaalla. Ei tuo meistä nihraamiselta näyttänyt, eikä siinä saakaan nihrata, sillä voimalaitoksen täytyy valmistua vuonna 1956. En ole myöskään käynyt Isohaaran voimalaitoksen patoja katsomassa, mutta kerrotaan, että sivupadoissa on vuotoja ja maanviljelijät ovat tästä huolestuneita sekä pelkäävät katastrofia. Minun kotini ja peltoni ovat aivan Imatran voimalaitoksen patojen vieressä, 5 metriä alapuolella Vuoksen vedenpinnan. Ei minua tuo huolestuta, että pato hajoaa, sillä minä olen nähnyt alunalkaen, millä huolella tuo pato rakennettiin, ja vaikka se sodan aikana sai parikymmentä suurta lentopommia niskaansa, se kesti myöskin mainiosti tämänkin ryöpyn.

Jos Imatran pato murtuisi, niin jäisi koko suuri Linnansuon alue vesijätöksi ja minunkin kotini lähtisi seilaamaan suoraa päätä Neuvostoliittoon. No, saisinpahan minäkin siellä katonharjalla ehkä sitten käydä kurkistelemassa, mitä Neuvostoliitossa on.

Valtion voimalaitosten rakentamista varten ei talousarviossa ole tällä kertaa ehdotettu mitään määrärahaa, sillä Oulujoen viimeisten koskien ja Kemijoen Petäjäskosken voimalaitosten rahoitus on järjestetty muulla tavoin. Olen kumminkin halunnut ottaa tämän asian sen vuoksi esille, kun yksityisten firmojen taholta jatkuvasti tehdään voimakasta propagandaa valtion voimalaitosyritystä vastaan. Mm. toimitusjohtaja Aallon erästä julkisuudessa pidetystä esitelmästä — se on ollut myöskin lehdissä — saa sen käsityksen, että valtio olisi pakotettava luovuttamaan koskiosuuksiaan yksityisyrityksiin käyttöön. Ja eduskunnassakin näyttää olevan tällä ajatuksella puoltajia. Olen sitä mieltä, että eduskunnan ja hallituksen on otettava näistäkin asioista täysi selvitys ennen kuin lähtee propagandamiesten jäljessä juoksemaan.

Ed. K o k k o l a: Herra puhemies! Maamme taloudellinen kehitys on kuluneen vuoden aikana ollut erittäin hyvä, niinkuin täällä on useissa puheenvuoroissa voitu todeta ja minkä esityksessään myöskin hallitus toteaa arvioidessaan kansantulon nousevan viime vuodesta noin 6 %:lla. Kaiken lisäksi näyttää kehitys edelleen jatkuvan suotuisissa merkeissä, ja jollei mitään yllättävää tapahdu, niin on meillä täysi syy olettaa, että kansantulo ensi vuonna tulee nousemaan noin 10 % suuremmaksi kuin 1953. Toivottavaa on, ettei mainittu myönteinen kehitys ole tuottanut harmaita hiuksia niille talouselämämme erikoistuntijoille, jotka vuosi sitten näkivät taloudellisen kehityksemme olevan romahduksen partaalla, jopa niin mustana, että ulospääsyä etsittiin palkanalennusten ja sosiaalisten ja kulttuurellisten takaiskujen muodossa. Eduskunnasta löytyi kuitenkin riittävä määrä tervettä lautamiesjärkeä, joka osasi ja pystyi kirjoittamaan tämän vuoden tulo- ja menoarvion huomattavasti tyydyttävämpään muotoon kuin esityksen tehnyt hallitus. Ilmari Turja neuvoo näytelmässään „Tuomari Martta” vanhan tuomarin suulla nuorempaa kollegaansa ottamaan avukseen

terveen lautamiesjärjen silloin, kun teoreettiset tiedot eivät johda oikeaan lopputulokseen. Antaan teoreettiselle tietämiselle arvon on syytä toivoa, että maamme talousasiantuntijat silloin tällöin turvautuisivat vanhan tuomarin neuvoon. Ehkä se useissa tapauksissa auttaisi nopeammin pääsemään lopulliseen ja oikeudenmukaisempaan ratkaisuun myöskin suurissa taloudellisissa kysymyksissä.

Myönteisen taloudellisen kehityksen seurauksena on hallitus katsonut voivansa alentaa liikevaihtoveron tuottoa 25 %:lla. Se aiheuttaa mainitun veron tuotossa yli 16 miljardin markan vähennyksen. Kaikki verohuojennukset ovat erittäin paikallaan, sillä tämän maan kansalaiset ovat olosuhteitten pakosta tunteneet verotuksen paineen aivan liian raskaana sodan jälkeisinä vuosina. Edellyttäen, että täällä mainittu arvio liikevaihtoveron alennuksen vaikutuksesta elinkustannusindeksiin pysähtyy vain 1 %:iin, niinkuin ed. Junnila eilen puheessaan sanoi, ei näin huomattavan miljardimäärän osoitetta voida pitää oikeaan osuneena. Kun varsinaisen palkallaan eläjän osuus supistuu näin pieneen, niin olisi olettanut hallituksen löytävän mainitun miljardimäärän käytölle sellaisia ratkaisuja, jotka olisivat tehneet enemmän oikeutta palkkatyöntekijälle. Ei ole otettu huomioon, että indeksi on useiden vuosien ajan pyörinyt 103—104 pisteen nurkilla ja että sen seurauksena palkkatyöntekijät ovat palkasta riippuen jokaiselta tunnilta kärsineet 5—10 markkaan nousevan palkan menetyksen. Olisi ollut kohtuullista, että olisi pyritty etsimään niitä keinoja, joilla indeksilukuja voitaisiin painaa 3—4 pistettä alle 100:n, jotta palkannauttijat olisivat saaneet hyvityksen menetykselleen ja samalla tunteneet nousseen kansantulon tuoton omassa elämässään. Kun näin ei ole tapahtunut, niin on pidettävä palkkatyöntekijäin taholta esitettyjä vaatimuksia palkkojen korotuksista kohtuullisina, sillä totta kai heillekin kuuluu osa nousseen ja edelleen nousevan kansantulon tuotosta. Jatkuvasti ei voida pysyttää indeksilukua erilaisilla ostoilla 104 pisteessä ja antaa palkkatyöntekijäin alentuneessa elintasossaan tuntea kansantulon nousu. Heidän vaatimustaan ei voi pitää väärään osuneena, vaan osoituksena siitä, että terve lautamiesjärki toimii heidänkin keskuudessaan.

Ed. Leikola mainitsi täällä eilen, ettei menoarviossa ole helsinkiläisiä huomioitu riittävässä määrässä. Ehkä asianlaita niin on. En tiedä aivan tarkalleen, mitkä ovat helsinkiläisten vaatimukset tässä suhteessa, mutta Kaakkois-Suomen edustajana voin vielä suuremmalla syyllä todeta, ettei paljon kärsineen rajaläänimme tarpeita ole sanottavastikaan huomioitu tulo- ja menoarviossa. Hallitus ei ole nähnyt valtion investointitarpeita läänissämme juuri ollenkaan, vaikka ne pistävät jokaisen ohikulkijan silmään. Kotkan keskussairaалalle ei ole esitetty markkaakaan siitä huolimatta, että sanotun keskussairaalan asiakirjat on vuosia takaperin kirjoitettu valtion toimesta. Ehkä minä korjaan, sanon „lääkintöhallituksen puolesta“, niinkuin oli eilenkin puhetta. Kotkan yhteislyseo, joka on valtion oppikoulu, työskentelee eri puolilla kaupunkia vuokratuissa huoneistoissa, ja jokainen ymmärtää, ettei koulu voi täydellä tehollaan työskennellä näissä olosuhteissa. Kotkan kaupunki on pyrkinyt edesauttamaan tilannetta lahjoittamalla tontin, päättänyt maksaa valtion puolesta pääpiirustusten laatimisen, mutta siitä huolimatta ei markkaakaan näy vielä tässä tulo- ja menoarviossa. Jokainen ohikulkija näkee myöskin Kouvolan sivuuttaessaan, että yhden maamme suurimman rautatiesolmukohdan asemarakennukset jatkuvasti huutavat ohikulkijalle valtion köyhyyttä tai pitäisikö sanoa, että ne huutavat valtion saamattomuutta asioitten hoidossa, puhumattakaan monista jo tutkituista maanteistä, silloista ja oikoradoista. Näin siitä huolimatta, että kausiluontoiset työt aiheuttavat jatkuvasti huomattavaa työttömyyttä ja ovat jo vuosikausia tehneet sen, että Kouvolan työvoimapiiri on ollut yksi tämän maan vaikeimmin hoidettavista.

Voidaan tietysti sanoa, että asiat voidaan hoitaa ja on hoidettu työttömyysvarojen turvin ja tullaan niin edelleenkin tekemään. Valtion investointi työttömyysvaroilla lisää kuitenkin huomattavasti kuntien velvollisuuksia ja aiheuttaa erittäin suuria vaikeuksia kuntien taloudenhoidolle, varsinkin kun kuntien sijoitusvelvollisuudet useissa tapauksissa ovat erittäin epäoikeudenmukaisia. Normaalin rakennustoiminnan pitäisi valtion taholta tapahtua asianomaisten määrärahojen puitteissa, jolloin ne tulisivat huomattavasti paremmin jo etukäteen suunnitelluiksi. Ei voi nimittäin olla epäilystäkään siitä, etteikö

työttömyyden torjuntaan viime työttömyyskautena käytettyä 23.3 miljardin markan määrärahaa olisi voinut käyttää huomattavan paljon edullisemmin sekä valtion että varsinkin työntekijäin kannalta katsottuna, jos huomattava osa siitä olisi ollut määrättyihin tarkoituksiin aikaisemmin osoitettu ja työt olisi suunniteltu riittävän ajoissa. Tämän lisäksi lienee syytä suhtautua epäilyksin hallituksen tässä tulo- ja menoarviossa esittämään kantaan: työllisyyden turvaamiseen varattuja varoja voitaisiin käyttää sielläkin, missä työttömyyttä ei esiinny. Ehkä näin Helsingin tarpeet tulevat hyvin huomioituksi, mutta minä luulisin, että rahaa saat-
taa silloin jäädä käyttämättä siellä, missä todellista tarvetta esiintyy.

Kuluneen vuoden aikana on puhuttu myöskin erittäin voimallisesti vientimme kustannustason alentamisesta ja etsittiin keinoja sen toteuttamiseksi. Valtio on pyrkinyt omalta osaltaan tilannetta korjaamaan osoittamalla huomattavia määrärahoja rautateitten ja maanteitten rakentamiseen, jotta kuljetuskustannukset saataisiin pieneneen ja jotta päästäisiin käsiksi edullisimmalla tavalla raaka-ainelähteisiimme, ja se on tietysti kaikki hyvin, sitä kauttahan avataan uusia työmahdollisuuksia ja muutenkin taloudellinen elämä elpyy paikkakunnilla, joissa ennen ei ole avautunut sellaisia mahdollisuuksia. Tässä kehityksessä pyritään valitettavasti jatkuvasti unohtamaan, kun puhutaan kuljetuskysymyksistä, erittäin huomattava tekijä meidän maamme vientiä ajateltaessa, ja se on satamien ja talvimerenkulkuliikenteemme teho. Jokainen kaupparenkulusta perillä oleva tietää, ettemme merijäänsärkijäin puutteessa pysty hoitamaan talvimerenkulkuamme kansantaloudellisesti läheskään edullisimmalla tavalla. Meidän kalustomme on suurimmaksi osaksi jo aikaansa elänyt ja sitä on aivan liian vähän. Meillä pitäisi olla lähimmän 5—10 vuoden suunnitelmissa kahden tai ainakin kahden, mieluummin kolmen suuren merijäänsärkijän rakentaminen, niin suuren, että ne suunnitteen olisivat Sisun luokkaa.

Mehan tiedämme, että jokaisena vähänkin epäedullisempana talvena sulkeutuvat Pohjanlahden satamat miltei järjestään Raumaa ja Poria lukuunottamatta, samoin tapahtuu itäisellä Suomenlahdella Haminan, Kotkan ja Loviisan mennessä kiinni. On myöskin

selviö tällöin, että kun tavaraa joudutaan kuljettamaan aina Kemistä ja Pohjanlahden pohjoisista satamista etelään Turkuun ja Hankoon asti, vastaavasti Vuoksenlaaksosta, jonka edullisin vientipaikka olisi Hamina ja Kotka, edelleen Hankoon, me tiedämme, että kustannukset nousevat huomattavan paljon. Jollen minä väärin muista, niin insinööri Kairamo sanoi Kemin kauppakamarin järjestämällä neuvottelupäivillä, että mm. Kemistä selluloosatonnin vienti talvisaikana nostaa hintaa 2 000 markalla tonnia kohti, kun se pitää laivata täällä etelässä. Satamakaupungit ovat pyrkineet tilannetta helpottamaan sillä tavalla, että ne ovat suurimaksi osaksi hankkineet satamajäänsärkijöitä, mutta ei se auta, vaikka kaupungit hoitavat oman asiansa, kun toisaalta meiltä puuttuvat merijäänsärkijät. Hallitus kyllä esittää tulo- ja menoarviossaan ensi vuodelle 100 milj. mk tätä varten, mutta kun tällaisen Sisun luokkaa olevan laivan hinta on 1 200 miljoonaa, niin voi todeta, että jos tällaisella vauhdilla meidän talvimerenkulkuamme pyritään edistämään, niin on kalustomme kymmenen vuoden kuluttua suurimaksi osaksi romutettavassa kunnossa ja maan taloudelliselle elämälle on aiheutettu huomattavia tappioita. On syytä toivoa, että valtiovarainvaliokunta moninkertaistuttaa hallituksen tarkoitukseen esittämän määrärahan.

Kuljetuskysymyksiin liittyy välittömästi satamiemme kehittäminen. Asia on kuitenkin niin, että meidän maamme luontaiset ja edullisimmat satamat sijaitsevat pienissä kaupungeissa, joilla ei ole mahdollisuuksia omin voimin rakentaa satamiaan kilpailukykyisiksi. Vientisatamakaupungit ovat tässä suhteessa kyllä tehneet voitavansa, mutta ne ovat ylivoimaisen tehtävän edessä. Siitä antavat selvän todistuksen kyseessä olevien kaupunkien taseet, jotka osoittavat huomattavaa velkaantumista. Osoituksena kaupunkien omista panoksista asian auttamiseksi esitän muutamia numeroita, jotka valitettavasti ovat vuodelta 1952, mutta eivät liene paljonkaan vuoden 1953 aikana muuttuneet. Hamina—Kotka, käsiteltynä talousalueittain — tässä on Hamina—Kotka, Rauma—Pori, joka muodostaa yhtenäisen, Oulu—Kemi samoin yhtenäisen alueen — nämä kaupungit välittivät meidän viennistämme 1952 yli 60 %. Ensiksi mainitut Hamina ja Kotka uhrasivat mainittuna

vuonna satamiensa kunnossapitoon 364.7 milj. markkaa. Näistä ne rahoittivat itse 204.8 milj. markkaa ja tulot eivät kuitenkaan nousseet kuin 238.7 milj. markkaan. Tuulaaki on tästä poissa, mutta tuulaaki ei yleensä näiden kaupunkien kohdalla näyttele kovinkaan suurta osaa, koska tuonti meidän maahamme ei juuri suuntaudu näiden kaupunkien kautta. Rauma—Pori uhrasi vastaavana aikana samana vuonna 377.6 milj. markkaa ja sai tuloja ainoastaan 123.8 milj. markkaa. Oulu—Kemissä uhrattiin 376.2 milj. markkaa, tulojen ollessa ainoastaan 58.6 milj. markkaa. Voidaan tietysti väittää, että kaupungeille jää satamistaan huomattavia välillisiä tuloja, mutta tämä ei pidä paikkaansa, sillä varsinaisista vientisatamistamme vain Rauma ja Pori saattavat sääsuhteiltaan edullisina talvina työskennellä ympäri vuoden. Muut vientisatamamme ovat sen sijaan vuosittain 2—6 kuukautta suljettuina ja tänä aikana nämä kaupungit joutuvat hoitamaan viennin tarvitseman kausiluontoisen työntekijämäärän työllisyyskysymyksen, mitä kautta kaupunkien satamistaan saama tulo luisuu pois.

Valtio on satamien rakennuskustannuksiin osallistunut viimeksi kuluneiden vuosien varrella summilla, jotka ovat aivan riittämättömiä. Ensi vuoden talousarviossakin on ehdotettu tarkoitukseen 50 milj. markkaa. Summa voi jostakin tuntuu melkoiselta, mutta kun tietää, että kaksipuoleinen laituri tulee tänä hetkenä maksamaan noin 3 milj. markkaa metriltä, niin ei tarvitse olla kovinkaan suuri matemaatikko pystyäkseen toteamaan, että tämän valtion avustuksen turvin pystytään parhaassa tapauksessa rakentamaan syvälaituritilaa koko maassa 20 juoksumetriä, ja se ei ole kovinkaan paljon. Lisäksi näyttää siltä, että jos kansaneläkelain muutos tulee, kansaneläkelaitos ei pysty enää rahastoimaan, nämä satamat joutuvat entistä suurempiin vaikeuksiin, koska ne eivät saa lainoja sieltä, mistä ne ovat tähän asti saaneet, voidakseen rakentaa näitä satamia.

Kun ulkomaankauppa on maallemme elintärkeä, on vientisatamien rakentamista pidettävä valtakunnallisena tehtävänä, johon valtiovallan pitäisi suhtautua kaikella vakaavuudella ja antaa sille mahdollisimman suuri tukensa sekä suoranaisena avustuksena että ennen kaikkea huoakeakorkoisena lainana. Muuten me jäämme satamiemme kilpailuky-

vyssä auttamattomasti jälkeen ja tulemme aiheuttamaan maallemme jatkuvasti kienties korvaamattomia vahinkoja.

Ed. Palovesi: Kun tämän talousarvion lähete keskustelussa on esitetty mm. valtiovarainvaliokunnalle runsaasti toivomuksia määrärahojen lisäyksistä ja samalla korostettu eri yhteiskuntaryhmien ja -piirien taloudellisia vaikeuksia, niin lienee paikallaan lyhyesti sen lisäksi, mitä täällä on jo tehty, esittää maatalousväen vaikeuksia niistä huolestuttavista näköaloista, mitkä maatalousväen tielle ovat ajautuneet.

Lienee aiheellista palauttaa mieliin viime vuoden ajalta se ajankohta, jolloin täällä eduskunnassa hyväksyttiin valtioneuvoston päätös maataloustulon vakauttamisesta. Koska tämä valtioneuvoston päätös oli pitkällisten neuvottelujen tulos, niin me maatalousväen edustajina sen tosin vastenmielisesti hyväksyimme sen johdosta, että tämän päätöksen hengen mukaisesti maatalousammatin harjoittajille ei tehty läheskään täyttä oikeutta, vaan maataloustulon vakauttaminen jäädytettiin tasolle, joka merkitsee maataloudelle tietoisesti huomattavaa tappiota. Tämän päätöksen käsittelyn yhteydessä niin perustulakivaliokunnassa kuin myöskin täällä eduskunnassa pidettiin puolin ja toisin tärkeänä ja selvänä, että hyväksyttävän valtioneuvoston päätöksen mukaisesti mm. maataloustuotteiden hintakehitys määräytyy. Nyt on kuitenkin valittava todettava, että huomattava sianlihan ja kananmunien hintojen aleneminen on aiheuttanut maataloudelle varsin raskaan tulonvähennyksen. Hinta- ja palkkaneuvoston omaksuma kanta maataloustuotteiden soveltamisesta on kuitenkin valtioneuvoston päätöksen vastainen. Kun hinta- ja palkkaneuvosto vetoaa siihen, että maatalous on hintojemme alentamisesta saanut korvauksen lisääntyneiden satojen muodossa, niin on sanottava, että tämä perustelu on täysin kestämaton, sillä valtioneuvoston päätöksessä nimenomaan tuloa määrättäessä perusteena on pidettävä tuotteiden määrää, mikä saatiin satovuonna 1950—1952. Maatalousväki ei voi tällaista tulkintaa, joka on asiallisesti väärä ja maataloudelle täysin epäoikeudenmukainen, hyväksyä, vaan vaatii, että hyväksytyn valtioneuvoston päätöksen mukaisesti maataloudelle osoitetaan se oikeus, mikä sille kuuluu. Nähtäväksi jää, miten

nämä kysymykset uusitussa talousneuvostossa ja hallituksessa tulevat kehittymään, mutta varsin omalaatuiselta kuitenkin tuntuu, että SAK:n taholta ollaan valmiita kieltämään maataloudelta sille voimassa olevan valtioneuvoston päätöksen mukainen hyvitys, mutta samalla vaaditaan indeksikorotusta palkkoihin, jotka ovat jo muutenkin liukuneet ylöspäin suunnilleen vaaditun indeksikorotuksen määrään saakka (Ed. Koskinen: Mitenkäs metsätyömiesten palkat?).

Kun tällainen hintataistelu maatalousväen leivän ja tulojen kaventamiseksi on olemassa samaan aikaan, kun maatalouden tulot ovat huomattavasti heikon kasvukauden johdosta vähentyneet, on täysin aiheellista todeta se huolestunut mieliala, joka tällä hetkellä maatalousväen keskuudessa vallitsee. Tosiasiaan on, että kuluvan kesän jatkuvat kaatosateet suurine tulvineen ovat aiheuttaneet maataloudelle raskaan menetyksen niin sadon määrään kuin myöskin sadon laatuun nähden. Niinpä runsaista jatkuvista sateista on ollut seurauksena, että yleensä viljan laatu on suuresti kärsinyt. Myytävän viljan kauppakuntoiseksi saaminen kohtaa myöskin erittäin suuria vaikeuksia. Runsaista sateista myöskin on aiheutunut voimakas perunarutto, joka jo eräin osin maatamme on aiheuttanut viljelijöille niin suuren menetyksen, että melkein koko perunasato on jo tuhoutunut. Kun tämän lisäksi vielä todetaan, kuten edellä mainittiin, sianliha- ja kananmunamarkkinoilla vallitseva menekkipula ja huomattava hintakato, niin eivät todellakaan omaa työtään tekevän pienviljelijäväen tulevaisuuden näköalat ole ruusunhohteiset. Kielteisenä puolena tässä tulo- ja menoarviossa maatalouden kannalta katsottuna on vielä se, että väkilantamääräraha on 250 milj. markkaa pienempi kuin viime vuonna, ja kun viljelmien lukumäärä samanaikaisesti on lisääntynyt samalla kuin rahtivastuksiin on määrärahaa käytetty markkamääräisesti sama summa kuin viime vuonna, joudutaan avustussuunnitelmaa tämän hallituksen esityksen mukaan valitettavasti pienentämään 300—600 mk ha kohti.

Maataloutemme suuri rakenteellinen heikkous on jatkuvasti siinä, että viljelystilojen joukossa on luvattoman suuri määrä liian pieniä elinkelvottomia tiloja.

Osittainen parannus vallitsevaan tilaan on löydettävissä vain siten, että uusi lisämaa-

laki, joka on hallituksessa tietojemme mukaan jälleen esittelykunnossa, saadaan mahdollisimman pian eduskunnassa hyväksytyksi. Näin menetellen voidaan jopa kymmenille tuhansille perheille maaseudulla ojentaa auttava käsi ja toimeentuloon sisältyvää turvaa, joka toimenpide koko yhteiskuntamme kannalta katsottuna on välttämätön.

Kun ed. Hetemäki eilen käyttämässään puheenvuorossa leimaa koko lisämaalakiesityksen tarpeettomaksi, jopa yhteiskuntamme kannalta katsottuna vahingolliseksi operatioksi, joka aiheuttaa valtiolle suuria taloudellisia rasituksia, ja samalla tuo esille tietoja, että valmista viljelysmaata on huomattavasti saatavissa jopa alhaisempaan hintaan, mitä uuden pellon raivauskustannukset edellyttävät, niin olisi tarpeellista saada lähemmin tietoja, mistä näitä halpoja viljelys-tiloja ja viljelysalueita vapaaehtoisin kaupoin näin halpaan hintaan on saatavissa. Mielestäni voimme täysin yhtyä ed. Hetemäen ajatukseen siitä, että nämä ylen halvat valmiit viljelysmaat on valtion toimenpitein lunastettava ja kohtuullista korvausta vastaan annettava niille, jotka tosiasiallisesti ovat maan tarpeessa. Nämä rajoitetut ja pienet mahdollisuudet maakysymyksen hoitamisessa eivät voi kuitenkaan tehdä tyhjäksi lisämaakysymyksen pikaista ja tarkoituksenmukaista hoitamista.

Ed. Wiherheim: Herra puhemies! Kun tätä keskustelua on seurannut, on joutunut tekemään eräitä havaintoja.

Muodollisestihan budjetin lähete keskustelu on evästystä valtiovarainvaliokunnalle sen ryhtyessä yksityiskohtaisesti läpikäymään hallituksen talousarvioesitystä. Edustajat voivat tehdä muistutuksiansa, ehdottaa lisäyksiä tai poistojakin hallituksen ehdotuksiin ja siten kiinnittää valtiovarainvaliokunnan huomiota tarpeelliseksi katsomiinsa kohtiin. Mutta asiallisesti on budjetin lähete keskustelu kuitenkin tarkoitettu myös tilaisuudeksi, jossa eduskunnan jäsenet voivat haastaa hallituksen jäsenet debattiin ajankohtaisista kysymyksistä. Juuri tästä syystä on kehitetty myös se käytäntö, että puhemies sallii keskustelun liikkua niin lavealti kuin ylimalkaan parlamentissa käytävä keskustelu voi liikkua.

Näinä päivinä on kuitenkin voitu todeta, että hallituksen jäsenet eivät hevin antaudu

debattiin eduskunnassa. Herra pääministerin äskeinen puhe itse asiassa vain vahvistaa säännön. Hänen takinliepeittensä varjoon piilottautuvat muut hallituksen jäsenet. Kun sisäministeri käytti puheenvuoron, se ei ensisijaisesti ollut vastaamista edustajain tekemiin huomautuksiin, vaan hän valitteli eräitä puutteita oman hallituksensa budjettiesityksessä. No, kukaan ei kai odottanutkaan, että ulkoasiainministeri olisi puuttunut niihin muistutuksiin, joita hänelle eräissä puheenvuoroissa tehtiin ja jotka koskivat olennaisia kohtia hänen viranhoidossaan. Erittain tiukasti on täällä arvosteltu myös maatalous- ja asutuspolitiikkaa, mutta asianomaiset ministerit ovat pysyneet vaiti. Ei valtiovarainministerikään ole keskusteluun kajonnut sen erän perästä, kun hän ilmoitti, ettei hänellä ole tässä hallituksessa mitään tekemistä varsinaisen talouspolitiikan kanssa (Naurua). Mutta eipä hän ole pitänyt tarpeellisenä vastata edes siihen kritiikkiin, joka on kohdistunut mitä ilmeisimpiin finanssi-poliittisiin kysymyksiin (Keskustasta: Vielä hän sitä ehtii!). Muitakin samantapaisia esimerkkejä voisi tämän keskustelun tiimoilta luetella. Niin, sosiaaliministeri Leivo-Larssonin äskeistä puhetta voisi ehkä pitää ilahduttavana poikkeuksena.

On totta, että edustajien käyttämät puheenvuorot monesti ovat ylen pitkiä, jopa esitelmän kaltaisia, ja että ne voisivat vielä venyä, jos asianomaiset tietäisivät, että he saavat ministerin kiistakeskusteluun. Sen vuoksi ei kai kukaan vaatinekaan, että hallituksen jäsenten pitäisi ihan jokaiseen muistutukseen tai puheenvuoroon heti suoralta kädeltä vastata, mutta silti on aivan ilmeistä, että nykyinen käytäntö ei vastaa tarkoitustaan. Kyllä ministerien täytyy kyetä osallistumaan keskusteluun ja heidän on pystyttävä vastaamaan niihin muistutuksiin, joita heidän politiikkaansa vastaan tehdään (Keskustasta: Kyllä ne kykenevät, kun aika joutuu!). — Mutta eivätpä tunnu vastaavan (Keskustasta: Niillä on muita kiireitä!). — Niin, mutta täällä on eduskunta koolla (Keskustasta: Pitää antaa aikaa!).

Ellei muutosta aikaansaada, ei voitane välttää sitä, että välikysymysten määrä kasvaa. Jo nyt on kyselyjen luku varsin suuri ja ilmeisesti yhä lisääntyy. Budjettikeskustelujen kehittäminen varsinaisiksi debateiksi voisi puhdistaa ilmaa ja tuoda poliittiseen

elämään uutta joustavuutta. Se välitön kosketus eduskunnan ja hallituksen välillä, jota parlamentarismen terve kehitys vaatii, edellyttää myös sellaisia keskustelutilaisuuksia, joihin ei sisälly välikysymyskeskustelujen kovaa jännitystä. Minä valitan, että herra pääministeri ei ole saanut hallituksensa jäseniä uskaltautumaan mittelemaan voimiaan eduskunnan kanssa (Eduskunnasta: Hyvä, hyvä!).

Ed. Pohjala: Herra puhemies! Täällä on tämän budjettikeskustelun aikana kiinnitetty huomiota siihen, että valtion sairaalat eivät ole päässeet toimimaan täydellä teholla. Jatkuvasti on kalliita sairaalaosastoja suljettuina työvoiman puutteen vuoksi, ja kuitenkin taasen toiselta puolelta jatkuvasti aukastaan uusia sairaaloita tietämättä, mistä niihin saadaan työntekijöitä. Joitakin uusia lääkärinvirkoja on lisätty tämän budjetin puitteissa, ja se on täysin välttämätöntä. Mutta ei tällä vielä saada osastoja käyntiin.

On paljon puhuttu täällä sairaanhoitajapulasta, ja tämä budjetti pyrkii ratkaisemaan sairaanhoitajapulaperustamalla uusia sairaanhoitajakouluja. Tämä on tietenkin kannatettava toimenpide. Mutta ei pulan todellinen syy ole löydettävissä sittenkään tältä alueelta. Sairaanhoitajapula johtuu ennen kaikkea tämän ammattikunnan alhaisesta, epäoikeudenmukaisesta palkkauksesta. Tästä johtuu, että monet sairaanhoitajat nykyään siirtyvät toisille elämänurille. On usein sanottu, että kato on suurin tässä suhteessa avioliiton vuoksi. Tämä ei sinään pidä paikkaansa, sillä onhan meillä muillakin aloilla avioliitossa olevat naiset joutuneet hakemaan ansiotyötä kodin ulkopuolelta. Mutta sairaanhoitajaäiti, kun hän lähtee ansiotyöhön, hakee usein jotakin muuta työtä kuin sairaanhoitajatyötä, sillä tässä työssä palkkaus on siksi alhainen, ettei hän voi saada mitään apua kodin välttämättömiin tehtäviin, ja siksi hän lähtee muille työaloille. Tietenkin osatyöaikakäsymyksen järjestäminen sairaaloissa toisi, vähän ainakin, helpotusta tilanteeseen, ja erikoisesti toivoisinkin, että valtiovarainvaliokunta kiinnittäisi huomiota juuri työvoimatilanteen suhteen tähän osatyöjärjestelyyn.

Siitä huolimatta, että sairaanhoitajien palkkaus on tunnetusti varsin alhainen, on valtiovalta viime aikoina pyrkinyt jälleen

poistamaan sairaanhoitajilta niitä etuja, joita näillä on tähän asti ollut, tai korottamaan niitä korvauksia, joita eduista on suoritettu. Tässä on menty siis siihen, että työntekijältä on poistettu jo saavutettuja etuisuuksia, ja tämä on aiheuttanut äärettömän kriittillisen tilanteen tällä kertaa.

Sairaanhoitajan työpäivä on usein kaksijaksoinen. Hänen työaikansa on 47 tuntia viikossa läpi vuoden, kun taas esim. valtion virastoissa työskentelevien viran ja toimen haltijain työaika on 37 tuntia viikossa talvella ja 32 tuntia viikossa kesällä. Kun ottaa huomioon tämän sairaanhoitajan pitemmän työviikon sekä valtion virastoissa työskentelevien viran ja toimen haltijain ylimääräiset vapaapäivät, tulee sairaanhoitajan työvuosi noin 600 tuntia eli noin 3 kuukautta valtion virastojen henkilökunnan työvuotta pitemmäksi. Jos ajatellaan jo 600 tunnin vaikka kuinkakin alhaista palkkaa, niin silloin huomataan, miten alhainen kokonaisuudessaan on sairaanhoitajan palkka.

Sairaanhoitajan työ on lisäksi sen laatuista, ettei hän voi kieltäytyä ylityöstä. Kun työvoimatilanne sairaaloissa on niin kireä, ettei mistään reservityövoimasta voi olla puhettakaan, syntyy osastoilla hyvin usein sellaisia tilanteita, että edeltä suunniteltuja työvuoroja on muutettava. Vaikka ylityö korvattaisiinkin vastaavalla vapaa-ajalla, ei tämä korvaus kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että asianomaisen on alituisesti tilanteiden mukaan oltava valmis työvuorojen vaihtoon sekä ylityöhön.

Ellei sairaanhoitajien palkkaukseen saada nopeata korjausta, ei myöskään tulevaisuudessa pystytä uusia sairaaloita aukaisemaan ja entisissäkin sairaaloissa joudutaan jatkuvasti osastoja sulkemaan. Työvoimatilanne valtion sairaaloissa on tällä kertaa kestänyt. On sattunut ilmiöitä, että joku uusi sairaala kutsuu ympäristön sairaaloista sairaanhoitajia vierailulle ja kehoittaa näitä jättämään entiset toimipaikkansa ja hakemaan uuteen sairaalaan. Tällaisia ilmiöitä ei aikaisemmin ole sattunut. Olisi hyvä, että käytettäisiin palkkakäsymyksen hoitamiseen näihin vierailuihin uhrattu aika ja että todellakin tämä työvoimatilanne valtion sairaaloissa kokonaisuudessaan tällä kertaa otettaisiin tarkan huomion kohteeksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

- 2) Ehdotuksen laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin

sisältävä hallituksen esitys n:o 58;

3) Valtioneuvoston lainanottovaltuuksia

koskeva hallituksen esitys n:o 59;

- 4) Eräiden valtion lainausrahastoon siirrettyjen rahastojen lakkauttamista tarkoittavaa lainsäädäntöä

koskeva hallituksen esitys n:o 61;

- 5) Ehdotuksen laiksi lästimaksusta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 62;

- 6) Ehdotuksen laiksi kansaneläkkeiden lisäeläke-rahastosta annetun lain kumoamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 63; sekä

- 7) Ehdotuksen laiksi Puolustusministeriön teollisuussuojelu nimisellä tilillä tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevien varojen siirtämisestä valtiovarastoon

sisältävä hallituksen esitys n:o 64.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 17,59.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

30. Perjantaina 17 p. syyskuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

- 1) Kansliatoimikunnan jäsenen vaali

Siv.
699

Ensimmäinen käsittely:

- 2) Ehdotukset laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta 700
Asiakirjat: Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; lak.al. n:ot 175—177; toiv.al. n:o 403.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hakkila, Hiltunen, Honkala, Huttunen, Kajala, A. Kinnunen, Kuittinen, Kähkönen, Lepistö, V. Leskinen, Myllymäki, Pessi, Raipala, Rytinki, Saariaho, Salmela-Järvinen, A. Simonen, Tainio, Turunen ja Väyrynen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Pessi, ulkomaanmatkan vuoksi edustajat Saariaho, Tainio ja Väyrynen, virkamatkan vuoksi ed. V. Leskinen sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Huttunen, Raipala, Karjalainen ja Kosola.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Ed. Kleemola pyytää valiokuntapaikkojen järjestelyn vuoksi vapautusta perustusvaliokunnan jäsenyydestä ja ed. Kämäräinen lakivaliokunnan jäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomuksia.

Anomuksiin suostutaan.

Puhemies: Eduskunta jättäneet valitsijamiesten tehtäväksi uusien jäsenten valitsemisen vapautuksen saaneiden sijaan.

Hyväksytään.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan kokous on heti täysistunnon päätyttyä.

Ed. Palovesi: Eduskunnan valitsijamiesten kokous eräiden valiokuntapaikkojen järjestelyn vuoksi pidetään tänään heti tämän täysistunnon keskeydyttyä tai päättyttyä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Kansliatoimikunnan jäsenen vaali.

Puhemies: Päiväjärjestyksen 1) asiana on kansliatoimikunnan jäsenen vaali ed. Myllymäen sijaan. Pyydän tekemään ehdotuksia.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. Hietanen: Ehdotan jäseneksi kansliatoimikuntaan ed. Stenbergin.

Ed. Ryömä: Kannatan ed. Hietasen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Hietanen ed. Ryömän kannattamana ehdottanut kansliatoimikunnan jäseneksi ed. Stenbergin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muita ehdotuksia ei ole tehty, on eduskunnan katsottava valitseen jäseneksi kansliatoimikuntaan ed. Stenbergin.

2) Ehdotukset laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Esitellään puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty lak.al. n:ot 175—177, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. N. Nurminen: Herra puhemies! Asevelvollisuuslain muuttamista koskevat aloitteet ovat olleet esillä jokaisessa sodan jälkeen valitussa eduskunnassa. Nyt käsiteltävänä olevien aloitteiden oleellimmat kohdat koskevat asevelvollisten palvelusajan lyhentämistä 6 kuukaudeksi, rauhansopimuksen vastaisten säännösten poistamista, reserviharjoitusten lopettamista, joilla kansaamme valmistellaan sodan tielle, ja kieltoa armeijan käyttämisestä työtaisteluissa.

Puolustusasiainvaliokunta on asettunut muutoksiin nähden kielteiselle kannalle perustellen käsitystään sillä, että nykyinen asevelvollisuuslaki on ollut voimassa vasta suhteellisen vähän aikaa eivätkä olosuhteet ole siten muuttuneet, että esittämämme muutokset olisivat tarpeellisia.

Olemme aikaisemmissa käsittelyissä selvin tosiasioin osoittaneet, kuinka juuri noihin asevelvollisuuslain kohtiin nojaten maamme johdettiin onnettomiin sotiin silloisten valtaapitävien herrojen taholta. Niinpä SAK:n entinen puheenjohtaja, nykyinen maaherra Erkki Härmä lausui: „Pieni, edesvastuu-

ton klikki oli eduskuntaa kuulematta ja suurinta osaa hallitustakin harhaan johtaen yhdistänyt maan Saksan natsien rikolliseen sotapolitiikkaan, ettei kaikilla johtavilla paikoilla olevista, varsinaisesta kansasta puhumattakaan, ollut tietoa sen sodan luonteesta ja tarkoituksesta, johon maa edesvastuuttomasti oli syösty.” Näin todettiin, mutta nyt jälleen kymmenen vuotta sodan päättymisestä yritetään maataamme viedä samalle turmion tielle. Esimerkkejä on armeijan piirissä kuvastuvasta sotahengestä. Asevelvollinen X kertoi, että eräs upseeri sanoi: „Ei meidän tarvitse kestää kuin kaksi kuukautta, kun amerikkalaiset joukot ehtivät Norjasta apuun. Tämä on helppoa, kun talvisodan aikaanakin kestimme kolme kuukautta. Meillä on nyt lentokenttiä ja uusia rakennetaan.” Tätäkö varten pääesikunnan taholta opastetaan amerikkalaisia upseereja tutustumaan lentokenttiimme ja niiden laitteisiin, kuten mm. Luonetjärvellä ja Kauhavalla.

Edesmenneen kokoomuspuolueen hallituksen puolustusministeri Hetemäki lausui 18. 3. 1954 Katajanokan upseerikerholla maanpuolustuksen kannatussäätiön apurahojen jakotilaisuudessa mm. näin: „Puolustustahto ilmenee näkyvimmin niitten aineellisten uhrausten suuruudesta, mitä kukin on valmis puolustuslaitoksemme hyväksi tekemään. Tämän tahdon ilmaisemiseen käytännössä ei nyt enää ole olemassa estettä.” Tätä kokoomuksen ohjettako nyt sos.dem. puolueen ministeri Skog toteuttaa ehdottaen yli 2 miljardia armeijan perushankintamenoihin! Tämäkö on alkua kokoomuksen aloitteen 106 miljardin markan perushankintaohjelman toteuttamiseen! Näinkö toteutetaan Suomen ja Neuvostoliiton hallitusten julkilausumaa rauhasta, jossa sanotaan: „Molemmat hallitukset ovat vakuuttuneet siitä, että nykyisin on pakottava välttämättömyys yhdistää kaikkien valtioiden ponnistukset rauhan ja turvallisuuden takaamiseksi. Vain kaikkien valtioiden yhteiset ponnistukset, riippumatta niiden yhteiskunnallisesta rakenteesta, voivat turvata kansojen turvallisuuden, sillä taistelu rauhan puolesta uuden sodan uhkaa vastaan on kaikkien maiden yhteinen etu.”

Ennen vaaleja eduskunta päätti tämän vuoden varsinaisessa talousarviossa, että kertausharjoituksia ei tänä vuonna toimeenpanna. Tämä koski nähtävästi hyvin kipeästi sotahenkisiin, koska mm. Kokkolan reservi-

upseerikerhon 20-vuotisjuhlissa 14. 3. 1954 entinen ikl:nen kansanedustaja, Reserviupseeriliiton hallituksen jäsen, reservimajuri Yrjö Saarinen valitteli: „Näin maanpuolustustyö rinnastettiin joihinkin tukipalkkioihin. Näin kauas on jo luisuttu talvisodan vaiheista. Reserviupseeriliitolla on nyt vastuu maanpuolustushengen vaalimisesta. Meidän on tänään muistettava, että sotiemme jälkeen on itsenäisyytemme ollut vaarassa useita kertoja, se on ollut hiuskarvan vaarassa, ja tälläkin hetkellä joka päivä tehdään työtä itsenäisyytemme hävittämiseksi.” Näin julkeasti esiintyvät ne, jotka isänmaan olivat myymässä natsi-Saksalle, ne, jotka järjestivät asekatkoja kansamme tuhoksi ja jotka tälläkin hetkellä lietsovat sotahenkeä. Ja tällaiset muka ovat maanpuolustushengen vaalijoita. Miten sitten Reserviupseeriliitto vaalii maanpuolustushenkeä? Viime vuoden toimintakertomuksen mukaan se on mm. järjestänyt itsenäisyyspäivän juhlia maanpuolustushengessä, Suomen marsalkan muistojuhlia, ja jatkosodan muistomitalikysymystä ja reservin kertausharjoituksia on käsitelty kerhoissa jne.

Tässä yhteydessä, kun on kysymys reserviharjoitusten järjestämisestä, on tarpeellista tuoda esiin se laaja sotilaallisuusontoinen toiminta, jota Reserviupseeriliitto harjoittaa. Vuoden 1953 toimintakertomuksen mukaan siihen kuului 153 reserviupseerikerhoa, ja se edustaa noin $\frac{2}{3}$ reserviupseereista eli noin 20 000 jäsentä. Liiton toiminta on järjestetty täysin sotilaspiiriorganisation mukaan. Niinpä vuoden 1953 toimintakertomuksessa todetaan: „Työssä on ollut erittäin tehokas apuna edellisenä toimintavuonna toteutettu piiriorganisatio”. Toimintaan kuuluvat harjoitukset ja kilpailut sotilasaseilla, mm. konepistooleilla, kuten radiossakin ilmoitettiin. Maastoharjoituksia pidetään kuin suojeluskunnassa aikoinaan. Teoreettista koulutusta ovat ohjaamassa luennoilla sellaisetkin kenraalit kuin Heinrichs, Öhqvist, Oesch, Airo jne. Aiheina mainitaan olleen mm. viime sotien sotatoiminta, taisteluaseiden kehitys, atomienergia, sotilaspsykologia, sotilaspoliittinen kehitys jne. Eikö tämäkin jo osoita, kuinka puolustuslaitoksen lisänä toimii järjestö, joka toimeenpanee paljon laajempia kertausharjoituksia kuin mitä tapahtuu varsinaisessa puolustuslaitoksessa. Siitä, kuinka laajaksi kertausharjoitusten toteutta-

minen on suunniteltu, antaa kuvan reserviupseeriharjoituksia käsitelleen komitean mietintö. Siinä esitetään, että harjoituksia toimeenpantaisiin kertausharjoituksina ja upseerien vapaaehtoisena harjoituksena. Harjoitukset tapahtuisivat sota- ja taisteluharjoituksina, ampumaleireissä, kotiseutupalvelun harjoituksissa, maasto- ja kertausharjoituksina jne. Näitä kertausharjoituksia voitaisiin harjoittaa joko joukko-osastoissa tai aluejärjestöjen esikuntien yhteydessä. Tässä on organisatio, jonka takaa kurkistelee vanhan suojeluskuntavainaan haamu, jota johtamassakin Reserviupseeriliitossa ovat entiset iikollit ja suojeluskuntapomot. Tämä toiminta niveltyy kiinteästi armeijan aluejärjestön ohjaukseen, ja kansa pyritään näin saamaan lähelle harjoituksia ja mukaankin, jos mahdollista, ns. väestösuojelumuoistelmien kautta. Eräässä sodanaikaisessa aseveljien työjärjestön kirjasessa esitetäänkin, kuinka kansa on kypsyttävä sotaan. „Sammakkoakaan ei voi panna kuumaan vesikattilaan, koska se hyppää heti ilman muuta pois, mutta keittäminen tapahtuu ilman vaikeuksia, kun panee sammakon vesikattilaan, jossa on kylmää vettä. Kun kattilaa vähitellen kuumennetaan, sammakko ei ollenkaan huomaakaan kuolemanvaaraa.”

Edellä esittämäni tosiasiat osoittavat, että jälleen monin tavoin yritetään toteuttaa samaa konstia, kansan valmistamista sodan tielle. Siitä, kuinka suureksi on laskettu reserviharjoitusten toimeenpaneminen armeijan sisällä, antaa edellä mainittu komitea tiedoksi: „Puolustusvoimien vuoden 1952 vahvuudet osoittavat, että samanaikaisesti olisi voinut tällaisissa harjoituksissa vuoden eri aikoina maavoimissa olla vähintään 2 203 ja enintään 11 972 reservin upseeria, laivastossa vähintään 2 219 ja enintään 2 631 sekä lentojoukoissa vähintään 925 ja enintään 1 996 reservin upseeria”. Tämä osoittaa, että eräin ajoin olisi puolustuslaitoksessa palveluksessa enemmän reserviupseereita kuin mitä on sen varsinainen kantahenkilökunta. Tällaisten toimenpiteiden edelleenkin toteuttamista ei voi sallia. Armeijasta ei saa uudelleen muodostua nyrkkiä sotilaspoliitikkojen välikappaleeksi, vaan on armeijan oltava osaltaan turvaamassa kansanvaltaista kehitystä ja rauhaa.

Edellä olevan perusteella esitänkin evästyksenä suurelle valiokunnalle, että se hy-

väksyisi käsittelynsä pohjaksi puolustus-
asiainvaliokunnan mietintöön liittämämme
vastalauseen mukaiset lakiesitykset.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely ju-
listetaan päättyneeksi ja asia lähetetään
suureen valiokuntaan.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täys-
istunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,15.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

31. Tiistaina 21 p. syyskuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Esitellään:

- 1) Ed. Paasion ym. rah.al. n:o 29 korotetun määrärahan osoittamisesta maamme tunnetuksi tekemisen tehostamiseksi
- 2) Ed. Värysen ym. rah.al. n:o 30 määrärahan osoittamisesta neljännen jaoston palauttamiseksi Vaasan hovioikeuteen
- 3) Ed. Sävelän ym. rah.al. n:o 31 määrärahan osoittamisesta kihlakunnantuomarin ja notaarin viran perustamiseksi Kankaanpään tuomiokuntaan
- 4) Ed. Heinosen ym. rah.al. n:o 32 määrärahan osoittamisesta lastenhoitajien palkkauksen korottamiseksi
- 5) Ed. Öhmanin ym. rah.al. n:o 33 määrärahan osoittamisesta ruotsinkielisen lakikirjapainoksen esitöihin
- 6) Ed. Antikaisen ym. rah.al. n:o 34 korotetun määrärahan osoittamisesta korvaukseksi maaseudun poliisimiehille matkakustannuksista omassa piirissä ..
- 7) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 35 arviomäärärahan osoittamisesta korvaukseksi maalaispoliiseille matkakuiluista omassa piirissä
- 8) Ed. Helteen ym. rah.al. n:o 36 määrärahan osoittamisesta kansliakustannusten korvaamiseksi maaseudun poliisikonstaapeleille
- 9) Ed. Kilpeläisen ym. rah.al. n:o 37 määrärahan osoittamisesta Helsingin poliisikunnan palkkauksen tarkistamiseksi
- 10) Ed. Nordströmin ym. rah.al. n:o 38 määrärahan osoittamisesta Vaasan

Siv.

727

”

728

”

”

”

”

”

”

”

kaupungin henkikirjoitustoimen yhdistämiseksi kaupungin poliisilaitokseen erityiseksi henkikirjoitustoimittoksi

11) Ed. Kukkosen ym. rah.al. n:o 39 korotetun määrärahan osoittamisesta uusien toimien perustamiseksi Joensuun poliisilaitokseen

12) Ed. Käkelän ym. rah.al. n:o 40 määrärahan osoittamisesta eräiden virkojen ja toimien perustamiseksi keskusrikospoliisiin

13) Ed. Koskisen ym. rah.al. n:o 41 määrärahan osoittamisesta poliisin kenttätöitä suorittavan henkilöstön ulkomaille tapahtuvan opintovaihdon tukemiseksi

14) Ed. Sepin ym. rah.al. n:o 42 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi kuntien sairaanhoitomeneihin

15) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 43 määrärahan osoittamisesta eräiden apulaisylilääkärin, apulaislääkärin ja fysiologin toimien perustamiseksi Helsingin yleiseen sairaalaan

16) Ed. Stenbergin ym. rah.al. n:o 44 korotetun määrärahan osoittamisesta kahden teknillisen apulaisen ylimääräisen toimen perustamiseksi Helsingin yleiseen sairaalaan

17) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 45 määrärahan osoittamisesta apulaisyli-lääkärin viran perustamiseksi Turun lääninsairaalan röntgenosastolle

18) Ed. Hiilelän ym. rah.al. n:o 46 määrärahan osoittamisesta korva-, nenä- ja kurkkutautien apulaislääkärin viran perustamiseksi Tampereen yleiseen sairaalaan

Siv.

728

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

19) Ed. Torven ym. rah.al. n:o 47
määrärahan osoittamisesta invalidisai-
raalan rakentamiseksi Ouluun

20) Ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 48
määrärahan osoittamisesta uuden kes-
kussairaalaapiirijaon perusteella muo-
dostettavien keskussairaalain käyttöme-
nojen suorittamiseen

21) Ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o
49 määrärahan osoittamisesta eräiden
Niuvanniemen sairaalan mielisaira-
hoitajain palkkauksen korottamista var-
ten

22) Ed. Käkälän ym. rah.al. n:o 50
määrärahan osoittamisesta Lappeenran-
nan sairaanhoitaja- ja terveyssisarkou-
lun koulurakennuksen suunnittelu- ja
perustamistöitä varten

23) Ed. Keloveden ym. rah.al.
n:o 51 määrärahan osoittamisesta
Etelä-Saimaan sairaanhoitajatar-ter-
veyssisarkoulun perustamiseksi Etelä-
Saimaan keskussairaalan yhteyteen....

24) Ed. Puhakan ym. rah.al. n:o 52
määrärahan osoittamisesta terveyssisar-
koulutuksen järjestämiseksi Pohjois-
Karjalan keskussairaalan yhteyteen....

25) Ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 53
määrärahan osoittamisesta Porin sai-
raanhoitaja-terveyssisarkoulun rakenta-
miseen

26) Ed. Äsvikin ym. rah.al. n:o 54
määrärahan osoittamisesta avustukseksi
kuntouttamlaitoksen rakentamiseksi
Vaasaan

27) Ed. Huttusen ym. rah.al. n:o 55
määrärahan osoittamisesta avustukseksi
ja lainaksi Kaatumatautisten Hoitoyh-
distys r.y:lle sen ylläpitämien kaatu-
matautiparantoloiden vedenhankintajär-
jestelyistä aiheutuvien kustannusten
suorittamista varten

28) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 56
määrärahan osoittamisesta apulaisyli-
lääkärin toimen perustamiseksi Suomen
Punaisen Ristin sairaalan aivokirurgi-
selle osastolle

29) Ed. Ryömän ym. rah.al. n:o 57
määrärahan osoittamisesta Porin kau-
punginsairaalan korjaus- ja laajennus-
töiden loppuun saattamista varten

30) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah.al.
n:o 58 määrärahan osoittamisesta syn-

Siv.

728

729

nytysosaston perustamiseksi Pelkosen-
niemen kunnansairaalaan

31) Ed. Kämäräisen ym. rah.al. n:o
59 korotetun määrärahan osoittamisesta
kuntien yksityisten sairaaloiden avusta-
miseen

32) Ed. Partasen ym. rah.al. n:o 60
määrärahan osoittamisesta Kuhmon
kunnansairaalan peruskorjaus- ja laa-
jennustöitä varten

33) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 61
määrärahan osoittamisesta Pelkosen-
niemen kunnansairaalaassa suoritettavia
peruskorjauksia ja synnytysosaston ra-
kentamista varten

34) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 62
määrärahan osoittamisesta avustukseksi
Enontekiön kunnalle kunnanlääkärin
virka-asunnon rakentamiseen

35) Ed. Suomisen ym. rah.al. n:o 63
korotetun määrärahan osoittamisesta
avustuksiksi lastenhoidon opetuslaitok-
sille lastenhoitajien koulutuksesta ai-
heutuvia kustannuksia varten

36) Ed. Väänäsen ym. rah.al. n:o 64
korotetun määrärahan osoittamisesta
avustukseksi Savon Lastenlinnalle las-
tenhoitajien koulutuksesta aiheutuvia
kustannuksia varten

37) Ed. E. Leikolan rah.al. n:o 65
korotetun määrärahan osoittamisesta
Suomen osuutta varten pohjoismaisen
farmakopean kustannuksiin

38) Ed. Stenbergin ym. rah.al. n:o
66 määrärahan osoittamisesta insuliinin
ja muun tarvittavan hoidon maksut-
tomaksi järjestämiseksi vähävaraisille
sokeritautisille

39) Ed. Nederström-Lundénin ym.
rah.al. n:o 67 määrärahan osoittami-
sesta varattomien röntgen- ja radium-
hoitoa saavien sairasmatalippujen kor-
vaamiseen

40) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 68
määrärahan osoittamisesta varattomien
röntgen- ja radiumhoitoa saaneiden po-
tilaiden matkalippujen korvaukseen ..

41) Ed. Malkamäen ym. rah.al. n:o
69 määrärahan osoittamisesta avustuk-
seksi Tuberkuloosiliitto r.y:lle tuber-
kuloosipotilaiden jälkihuoltoja ja valis-
tustöitä varten

42) Ed. Aition ym. rah.al. n:o 70

Siv.

729

730

	Siv.		Siv.
määrärahan osoittamisesta Tuberkuloosiliitto r.y:n välityksellä jaettaviksi avustuksiksi invalidiavustuksista osatomiksi jääneille tuberkuloosi-invaliideille	730	toksen Lahden autokorjaamon korjaushallin laajentamista varten	730
43) Ed. L. Mattilan ym. rah.al. n:o 71 määrärahan osoittamisesta tullipäällysmiesten, ylitullivartijain ja tullivartijain palkkauksen korottamiseen.....	„	56) Ed. R. Virtasen ym. rah.al. n:o 84 määrärahan osoittamisesta kotiuttamisrahan maksamiseksi asevelvollisuutensa suorittaneille	„
44) Ed. Pasasen ym. rah.al. n:o 72 määrärahan osoittamisesta eräiden virkojen ja toimien perustamiseksi puolustuslaitokseen	„	57) Ed. Mustosen ym. rah.al. n:o 85 korotetun määrärahan osoittamisesta ulkomaalaisten sotilaiden hautojen hoidosta johtuviin kustannuksiin	731
45) Ed. Tenhiälän ym. rah.al. n:o 73 määrärahan osoittamisesta sivutoimisten pappien palkkaamiseksi eräisiin joukko-osastoihin	„	58) Ed. H. Mieltusen ym. rah.al. n:o 86 määrärahan osoittamisesta yliopiston kansansivistystoimintaa varten	„
46) Ed. Tenhiälän ym. rah.al. n:o 74 määrärahan osoittamisesta sivutoimisten eläinlääkärien palkkaamiseen eräisiin joukko-osastoihin	„	59) Ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 87 määrärahan osoittamisesta sosiaalitarkastajan viran perustamiseksi kouluhallitukseen	„
47) Ed. Tenhiälän ym. rah.al. n:o 75 määrärahan osoittamisesta aluevalvojien palkkaamiseen	„	60) Ed. Saalastin rah.al. n:o 88 määrärahan osoittamisesta yksityisluontoisten oppikoulujen korkeiden lukukausimaksujen tasoittamiseksi	„
48) Ed. Saariahon ym. rah.al. n:o 76 korotetun määrärahan osoittamisesta puolustuslaitoksen koulutus- ja kasvatusvälineiden hankkimista varten.....	„	61) Ed. Malkamäen ym. rah.al. n:o 89 määrärahan osoittamisesta Hämeenlinnan tyttölyseon ottamiseksi valtion haltuun	„
49) Ed. Kilpeläisen ym. rah.al. n:o 77 korotetun määrärahan osoittamisesta rationalisointikoulutusta ja -tutkimuksia varten puolustusvoimissa.....	„	62) Ed. Helteen ym. rah.al. n:o 90 määrärahan osoittamisesta Lohjan yhteiskoulun ottamiseksi valtion haltuun..	„
50) Ed. Kilpeläisen ym. rah.al. n:o 78 määrärahan osoittamisesta aloitepalkkioiden suorittamiseksi puolustusvoimissa	„	63) Ed. Jämsénin ym. rah.al. n:o 91 määrärahan osoittamisesta Viitasaaren yhteiskoulun ottamiseksi valtion haltuun	„
51) Ed. Kilpeläisen ym. rah.al. n:o 79 korotetun määrärahan osoittamisesta apurahoiksi ulkomailla opiskeleville puolustusvoimien piirissä	„	64) Ed. Honkalan ym. rah.al. n:o 92 määrärahan osoittamisesta tyttölyseoiden yhden vieraiden uusien kielten ja vastaavasti toisen kotimaisen kielen nuoremman lehtorin viran muuttamiseksi vanhemman lehtorin viraksi	„
52) Ed. Saariahon ym. rah.al. n:o 80 korotetun määrärahan osoittamisesta puolustusvoimain liikuntakasvatustoimintaa varten	„	65) Ed. Malkamäen ym. rah.al. n:o 93 määrärahan osoittamisesta Tampereen tyttölyseon käsityön ja kotitalouden opettajain palkkojen korottamista varten	„
53) Ed. Häppölän ym. rah.al. n:o 81 määrärahan osoittamisesta jäänsärkijäalusten korjausta ja varustusta varten	„	66) Ed. Malkamäen ym. rah.al. n:o 94 määrärahan osoittamisesta käsityön ja kotitalouden opettajain virkojen perustamiseksi Turun tyttölyseoon	„
54) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 82 määrärahan osoittamisesta puolustuslaitoksen erinäistä palvelutoimintaa varten	„	67) Ed. Kytän ym. rah.al. n:o 95 määrärahan osoittamisesta avustukseksi maassamme toimiville vieraskielisille oppikouluille	„
55) Ed. Raunion ym. rah.al. n:o 83 määrärahan osoittamisesta puolustuslai-		68) Ed. Österholmin ym. rah.al. n:o 96 määrärahan osoittamisesta palkkioiksi	

oppikoulujen kerhonohjaajille ja kuraattoreille	
69) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 97 määrärahan osoittamisesta uskonnon lehtorin viran perustamiseksi Heinolan seminaariin	
70) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 98 määrärahan osoittamisesta käsityöopettajanviran perustamiseksi Savonlinnan seminaariin	
71) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 99 korotetun määrärahan osoittamisesta kansakouluntarkastajain kanslia- ja vuokramenoihin	
72) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 100 määrärahan osoittamisesta kansakoulunopettajien kurseja ja opintopäiviä varten	
73) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 101 määrärahan osoittamisesta kesäkurssien järjestämiseksi moniopettajaisten kansakoulujen alakoulunopettajille	
74) Ed. Malkamäen ym. rah.al. n:o 102 määrärahan osoittamisesta kokeilukeskikoulujen perustamista varten	
75) Ed. Kokkolan ym. rah.al. n:o 103 korotetun määrärahan osoittamisesta kesävirikistuksen toimittamiseksi kesäsiirtoloissa varattomille etupäässä sairaille ja heikoille kansakoululapsille ..	
76) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 104 määrärahan osoittamisesta kansakouluihin kuuluvan keskikoulun ylläpitämiseen kokeilutarkoituksessa Sallan kunnassa	
77) Ed. Innalan ym. rah.al. n:o 105 määrärahan osoittamisesta kurssien järjestämiseksi huonokuuloisten lasten opettajille	
78) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 106 määrärahan osoittamisesta rakennusavustukseksi saamelaisen kristilliselle kansanopistolle	
79) Ed. Karjalaisen ym. rah.al. n:o 107 korotetun määrärahan osoittamisesta sivistystyön järjestämiseen metsä- ja uittotyömailla	
80) Ed. Paasivuoren ym. rah.al. n:o 108 määrärahan osoittamisesta palkinnoiksi vuoden parhaasta lapsi- ja nuorisoeelokuvasta	
81) Ed. Salmela-Järvisen ym. rah.al. n:o 109 määrärahan osoittamisesta aika-	

Siv.

731

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

kauslehdentoimittajille myönnettäviä matka-apurahoja varten.....	
82) Ed. Mohellin ym. rah.al. n:o 110 määrärahan osoittamisesta Hämeen linnan entisöimis- ja korjaustöitä varten..	
83) Ed. Österholmin ym. rah.al. n:o 111 korotetun määrärahan osoittamisesta Svenska Språkvårdsnämnden i Finland nimiselle laitokselle	
84) Ed. Hakalan ym. rah.al. n:o 112 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Suomen Merimieslähetyksseuralle Lontoon toimitalon rakentamista varten ..	
85) Ed. Meinanderin rah.al. n:o 113 määrärahan osoittamisesta kulttuurihistoriallisen ja arkeologisen tutkimuksen toimeenpanemiseksi Kemi- ja Ounasjoen voimalaitoksien vaikutuspiiriin kuuluvalla alueella.....	
86) Ed. Roineen ym. rah.al. n:o 114 määrärahan osoittamisesta Suomen Rauhantuulustajat r.y:n työn tukemiseksi ..	
87) Ed. Rosnellin ym. rah.al. n:o 115 korotetun määrärahan osoittamisesta opintokerhotoiminnan tukemiseen	
88) Ed. Rytösen ym. rah.al. n:o 116 määrärahan osoittamisesta avustukseksi varattomien urheilijoiden kilpailumatkoista aiheutuvien matkakustannusten peittämiseen	
89) Ed. Kytän ym. rah.al. n:o 117 määrärahan osoittamisesta uusien virkojen ja toimien perustamista varten maanmittauslaitokseen	
90) Ed. Karvosen ym. rah.al. n:o 118 korotetun määrärahan osoittamisesta kartoittajan toimien perustamista varten maanmittauslaitokseen	
91) Ed. Kytän ym. rah.al. n:o 119 määrärahan osoittamisesta uusien virkojen ja toimien perustamista varten maanmittauskonttoreihin	
92) Ed. Sävelän ym. rah.al. n:o 120 määrärahan osoittamisesta taimiston tarkastajan viran perustamiseksi maataloushallitukseen	
93) Ed. Koskisen ym. rah.al. n:o 121 määrärahan osoittamisesta puutarhahoidon tarkastajan palkkauksen parantamista varten	
94) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 122 määrärahan osoittamisesta ns. rajaseutulisän maksamiseksi kotitalous-, maata-	

Siv.

732

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

Siv.	Siv.
lous- ja kotiteollisuusoppilaitosten opettajille harvaan asutuissa ja syrjäseutujen kunnissa palvelukseen astumisajasta riippumatta	107) Ed. Kähösen ym. rah.al. n:o 135 korotetun määrärahan osoittamisesta salaojitussavustuksia ja -lainoja varten
733	733
95) Ed. Partasen ym. rah.al. n:o 123 määrärahan osoittamisesta Sotkamon emäntäkoulun rakentamiseen	108) Ed. Raipalan ym. rah.al. n:o 136 määrärahan osoittamisesta ylimääräisten maanviljelysinsinöörien tointen perustamista varten maanviljelysinsinööripiireihin
,,	,,
96) Ed. Hamaran ym. rah.al. n:o 124 määrärahan osoittamisesta kotitaloudellisille oppilaitoksille valtion avustuksina suoritettujen ylläpitomenojen palautuksia varten	109) Ed. Pakkasan ym. rah.al. n:o 137 määrärahan osoittamisesta Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankista kalastusvälineiden hankkimiseen ammattikalastajille myönnettävien lainojen korkohyvitystä varten
,,	,,
97) Ed. Hamaran ym. rah.al. n:o 125 määrärahan osoittamisesta kotitaloudellisten oppilaitosten opettajain palkkojen parantamista varten	110) Ed. Österholmin ym. rah.al. n:o 138 määrärahan osoittamisesta käytännöllisiin tuloksiin tähtäävien kalastustutkimusten toimittamista varten
,,	,,
98) Ed. Pasasen ym. rah.al. n:o 126 korotetun määrärahan osoittamisesta yksityisluontoisten maataloudellisten oppilaitosten rakennusavustuksia varten ..	111) Ed. Österholmin ym. rah.al. n:o 139 määrärahan osoittamisesta avustukseksi tuoreen silakan kulutuksen lisäämistä tarkoittavaan propagandatoimintaan
,,	,,
99) Ed. Honkalan ym. rah.al. n:o 127 korotetun määrärahan osoittamisesta rakennusavustuksiksi yksityisluontoisille maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppilaitoksille	112) Ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o 140 määrärahan osoittamisesta kalastusvenemoottoreissa käytettävän nestemäisen polttoaineen hinnan alentamiseen
,,	734
100) Ed. Forsiuksen ym. rah.al. n:o 128 määrärahan osoittamisesta maa- ja kotitaloudellisten ammattioppilaitosten kaluston ym. hankintaan	113) Ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o 141 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi luonnonvoimien tai muun sellaisen syyn takia veneensä tai pyydyksensä menettäneille ammattikalastajille
,,	,,
101) Ed. Pakkasan ym. rah.al. n:o 129 määrärahan osoittamisesta maamiesopiston perustamiseksi Ahlmanin koulutilalle	114) Ed. Kleemolan ym. rah.al. n:o 142 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi maa-, metsä- ja kotitalouden edistämistyötä suorittaville neuvontajärjestöille
,,	,,
102) Ed. Saalastin ym. rah.al. n:o 130 määrärahan osoittamisesta kotiteollisuusneuvonta-asemien ammattiopettajien palkkaamiseen maaseudulle	115) Ed. Murtomaan ym. rah.al. n:o 143 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi maa- ja kotitaloudellisille neuvontajärjestöille
,,	,,
103) Ed. Rönkön ym. rah.al. n:o 131 korotetun määrärahan osoittamisesta maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen virkojen järjestelyä varten	116) Ed. Hetemäen ym. rah.al. n:o 144 määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen liikkuvaa koetoimintaa varten ..
,,	,,
104) Ed. Sauran ym. rah.al. n:o 132 määrärahan osoittamisesta uusien virkojen ja toimien perustamiseksi maatalouden taloudelliseen tutkimuslaitokseen ..	117) Ed. Sarjalan ym. rah.al. n:o 145 määrärahan osoittamisesta viljavuustutkimuksia varten
,,	,,
105) Ed. Rapion ym. rah.al. n:o 133 korotetun määrärahan osoittamisesta työvoiman palkkaamiseksi maanviljelysinsinööripiireihin	118) Ed. Sauran ym. rah.al. n:o 146 korotetun määrärahan osoittamisesta puutarhanhoidon edistämiseen
,,	,,
106) Ed. Kleemolan ym. rah.al. n:o 134 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi maanparannustöitä varten	119) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o
,,	

	Siv.		Siv.
147 korotetun määrärahan osoittamisesta poronhoidon edistämiseen	734	131) Ed. Sepin ym. rah.al. n:o 159 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi AIV-rehusäiliöiden rakentamiseen pien-tiloille	735
120) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 148 määrärahan osoittamisesta avustukseksi ja lainaksi Paliskuntain Jäädättämö Oy:lle jäädättämön rakentamiseksi Rovaniemelle	"	132) Ed. Koskisen ym. rah.al. n:o 160 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi AIV-rehusäiliöiden rakentamiseen pienviljelijöille	"
121) Ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 149 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi veden laadun tutkituttamiseen ja veden puhdistuksessa tarvittavien laitteiden kehittämiseen	"	133) Ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 161 määrärahan osoittamisesta asutustarkastajain kanslia-apurahan korottamista varten	"
122) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 150 määrärahan osoittamisesta petojen poronomistajille aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen	"	134) Ed. Torven ym. rah.al. n:o 162 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi sellaisille uudistilan rakentajille, jotka maanhankintalain mukaan eivät ole maansaantiin oikeutettuja tai ovat saaneet tilan haltuunsa ennen 15 päivää joulukuuta 1943	"
123) Ed. Karvosen ym. rah.al. n:o 151 määrärahan osoittamisesta laiduntalousneuvonnan tehostamiseen pientiloilla	"	135) Ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 163 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi maanparannustöihin maanhankintalainsäädännön mukaan maata saaneille	"
124) Ed. Partasen ym. rah.al. n:o 152 määrärahan osoittamisesta Puolangan, Ristijärven ja Juuan kuntien liittämiseksi maataloudellisen rajaseutu-toiminnan piiriin	"	136) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 164 korotetun määrärahan osoittamisesta aikaisemman asutuslainsäädännön ja pika-asutuslain mukaisilla tiloilla suoritettaviin tie- ja kuivatustöihin....	"
125) Ed. Korsbäckin ym. rah.al. n:o 153 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Svenska Lantbrukssällskapens i Finland Förbund nimiselle liitolle koneneuvonnan ja koneenhoidon konsulentin palkkaamista varten	"	137) Ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 165 määrärahan osoittamisesta korkohyvityksen maksamiseen pitempiaikaista luottoa lähinnä perheviljelmän käsittävän tilan haltijalle viljelysten perusparannuksia varten myöntäneille rahalaitoksille	"
126) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 154 korotetun määrärahan osoittamisesta uudis- ja laidunraivauspalkkioihin	"	138) Ed. Forsiuksen ym. rah.al. n:o 166 määrärahan osoittamisesta Paimion maatalouskerhonneuvojaopiston opettajien palkkojen parantamista varten	"
127) Ed. Niirasen ym. rah.al. n:o 155 korotetun määrärahan osoittamisesta kivenraivauspalkkioihin	"	139) Ed. Raipalan ym. rah.al. n:o 167 määrärahan osoittamisesta Työtehoseura r.y:lle kone- ja työopetustoimintaa varten Matkun kartanon konekoulutuskeskuksessa	"
128) Ed. Sepän ym. rah.al. n:o 156 määrärahan osoittamisesta sikatalouskoeaseman perustamiseksi Seinäjoelle ..	"	140) Ed. Haapasen ym. rah.al. n:o 168 määrärahan osoittamisesta maataloustuotteiden kotimaisten kuluttajahintojen alentamiseen	"
129) Ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 157 määrärahan osoittamisesta pienviljelijäkurssitoiminnan takia Uudenmaan maamieskoululla tehtäviin rakennusten uudistus- ja korjaustöihin sekä kaluston ja opetusvälineiden hankintaan	"	141) Ed. Rapion ym. rah.al. n:o 169 korotetun määrärahan osoittamisesta	

Siv.	Siv.
avustuksiksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen	735
142) Ed. Rönkön ym. rah.al. n:o 170 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen	735
143) Ed. Ryhdän ym. rah.al. n:o 171 korotetun määrärahan osoittamisesta yksityismetsätalouden edistämistä ja valvontaa varten	"
144) Ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 172 määrärahan osoittamisesta kenttäsahaustoiminnan ammattitaidon ja välineiden kehittämiseen	"
145) Ed. E. A. Saaren ym. rah.al. n:o 173 määrärahan osoittamisesta erikoistutkijan ja laskuapulaisen palkkaamiseen metsäntutkimuslaitokseen	"
146) Ed. Kytän ym. rah.al. n:o 174 korotetun määrärahan osoittamisesta maatalousministeriön propagandaa ja matka-apurahoja varten	"
147) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 175 määrärahan osoittamisesta poroaidan rakentamiseen Suomen ja Norjan rajalle	"
148) Ed. Aition ym. rah.al. n:o 176 määrärahan osoittamisesta ylijäämäkalansaaliin käytön edistämiseen	"
149) Ed. Jussilan ym. rah.al. n:o 177 määrärahan osoittamisesta ylijäämäkalansaaliin käytön edistämiseen ..	736
150) Ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 178 korotetun määrärahan osoittamisesta maitotaloustuotannon tukemiseen ..	"
151) Ed. Raption ym. rah.al. n:o 179 korotetun määrärahan osoittamisesta maitotaloustuotannon tukemiseen	"
152) Ed. Saalastin ym. rah.al. n:o 180 määrärahan osoittamisesta kotimaisten siementen tukiostoista aiheutuvien tappioiden korvaamiseen ja viljelys-korvauksiin	"
153) Ed. J. Wirtasen ym. rah.al. n:o 181 määrärahan osoittamisesta pienpuun menekin lisäämismahdollisuuksien selvittämiseksi	"
154) Ed. Sauran ym. rah.al. n:o 182 määrärahan osoittamisesta tutkimuksen toimittamista varten pienpuutavaran jalostamiseksi ja sen käytön edistämiseksi teollisuudessa	"
155) Ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 183 määrärahan osoittamisesta lihasrappautumistaudin syiden tutkimiseksi ja sopivien torjuntamenetelmien kehittämiseksi	736
156) Ed. Aittoniemen ym. rah.al. n:o 184 määrärahan osoittamisesta kotieläinten puutostauteja koskevan tutkimuksen ja torjunnan tehostamiseksi ..	"
157) Ed. M. Leskisen ym. rah.al. n:o 185 määrärahan osoittamisesta korvaussiksi meijeristä hankalan matkan takana oleville karjanhaltijoille kotivoin valmistamisesta	"
158) Ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 186 määrärahan osoittamisesta vuoden 1953 tulvavahinkojen korvaamiseksi Pohjois-Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla	"
159) Ed. Raption ym. rah.al. n:o 187 määrärahan osoittamisesta maanviljelijöille aiheutuneiden sade- ja tulvavahinkojen korvaamiseksi	"
160) Ed. Karjalaisen ym. rah.al. n:o 188 määrärahan osoittamisesta eräiden virkojen ja toimien perustamiseksi tie- ja vesirakennushallintoon	"
161) Ed. Raption ym. rah.al. n:o 189 määrärahan osoittamisesta tie- ja vesirakennuspiirien työntekijäin ikälisien maksamiseen	"
162) Ed. Nordströmin ym. rah.al. n:o 190 määrärahan osoittamisesta tie- ja vesirakennushallinnon insinöörien ulkomaisia opintomatkoja varten	"
163) Ed. E. Leikolan ym. rah.al. n:o 191 määrärahan osoittamisesta työmarkkinatutkimuslaitoksen perustamiseksi kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön	"
164) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 192 korotetun määrärahan osoittamisesta helpotuksiksi kunnille maantietalueiden lunastamiseen	"
165) Ed. Hakalan ym. rah.al. n:o 193 määrärahan osoittamisesta nuorison ilmailuharrastuksen tukemiseksi ..	"
166) Ed. Honkalan ym. rah.al. n:o 194 korotetun määrärahan osoittamisesta matkailuliikenteen edistämiseksi ..	"
167) Ed. Kokkolan ym. rah.al. n:o 195 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi vientisatamia ylläpi-	"

täville kunnille satamien kehittämistä ja kunnostamista varten

168) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 196 korotetun määrärahan osoittamisesta vientisatamia ylläpitäville kunnille satamien kehittämistä ja kunnostamista varten

169) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 197 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Kokkolan kaupungille laiturin rakentamiseksi Ykspihlajan satamaan

170) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 198 määrärahan osoittamisesta lentokentän aikaansaamiseksi Keski-Pohjanmaalle ..

171) Ed. Larsonin ym. rah.al. n:o 199 määrärahan osoittamisesta Maarianhaminan lentokentän kiitoradan pidentämiseksi ja toisen kiitoradan rakentamiseksi kentälle

172) Ed. Lindblomin ym. rah.al. n:o 200 määrärahan osoittamisesta asuntorakennustoiminnan kehittämiseksi suoritettavia tutkimuksia varten

173) Ed. Wiherheimon rah.al. n:o 201 määrärahan osoittamisesta teoreettisen sähkötekniikan professorin viran perustamiseksi Teknilliseen korkeakouluun

174) Ed. Innalan ym. rah.al. n:o 202 määrärahan osoittamisesta maanmittaustekniikan lehtorin viran perustamiseksi Helsingin teknilliseen oppilaitokseen ..

175) Ed. Kuittisen ym. rah.al. n:o 203 määrärahan osoittamisesta Kaakkois-Suomen keskusammattikoulun palkkauksia varten

176) Ed. Hykkäälän ym. rah.al. n:o 204 määrärahan osoittamisesta työvaatteiden hankkimiseksi keskusammattikoulujen oppilaille

177) Ed. Hykkäälän ym. rah.al. n:o 205 määrärahan osoittamisesta ammattioppilaitosten työpajoja varten

178) Ed. Kulovaaran ym. rah.al. n:o 206 määrärahan osoittamisesta ammattikoulujen kurssitoimintaa varten

179) Ed. Wiherheimon rah.al. n:o 207 määrärahan osoittamisesta avustukseksi kauppaopistoille ja -kouluille

180) Ed. Enteen ym. rah.al. n:o 208 korotetun määrärahan osoittamisesta

Siv.

737

käytännöllisgeologisia tutkimuksia varten

181) Ed. Äsvikin ym. rah.al. n:o 209 määrärahan osoittamisesta malmiesiintymien tutkimusten jatkamiseksi Korsnäsin kunnassa

182) Ed. V. Virtasen ym. rah.al. n:o 210 määrärahan osoittamisesta ylimääräisen osastopäällikön viran perustamiseksi patentti- ja rekisterihallitukseen..

183) Ed. Kleemolan ym. rah.al. n:o 211 määrärahan osoittamisesta maakunnallisten pienteollisuusliittojen neuvontatyön tukemiseen

184) Ed. Wiherheimon ym. rah.al. n:o 212 määrärahan osoittamisesta maakunnallisten käsi- ja pienteollisuusliittojen suorittaman neuvontatyön tukemiseen

185) Ed. E. A. Saaren ym. rah.al. n:o 213 määrärahan osoittamisesta Suomen Ulkomaankauppaliiton ulkomaille suuntautuvan julkaisutoiminnan tukemiseen

186) Ed. Turkan ym. rah.al. n:o 214 korotetun määrärahan osoittamisesta rakennusavustuksiksi kunnallisille ja yksityisille teknillisille, ammatti- ja kauppaoppilaitoksille niiden omia rakennuksia varten

187) Ed. Alangon ym. rah.al. n:o 215 korotetun määrärahan osoittamisesta Tuberkuloosiliitto r.y:n toiminnan tukemiseen

188) Ed. Hakalan ym. rah.al. n:o 216 määrärahan osoittamisesta yksityisten ammattioppilaskotien perustamis- ja ylläpitokustannuksiin

189) Ed. A. Leikolan ym. rah.al. n:o 217 määrärahan osoittamisesta Helsingin diakonissalaitoksen vajaamielishoitolaan henkilökunnan asuinrakennusten rakentamisen avustamiseen

190) Ed. Salmela-Järvisen ym. rah.al. n:o 218 korotetun määrärahan osoittamisesta lastenkotien rakennuskustannusten avustamiseen

191) Ed. Paasivuoren ym. rah.al. n:o 219 määrärahan osoittamisesta perheenäitien lomamatkojen tukemiseen

192) Ed. Torven ym. rah.al. n:o 220 määrärahan osoittamisesta maksutto-

Siv.

737

„

„

„

„

738

„

„

„

„

„

„

	Siv.		Siv.
mien lomamatkojen järjestämiseksi vähävaraisille äideille	738	sesta avustuksiksi kodeissa hoidettavina olevien vajaamielisten lasten vähävaraisille vanhemmille	739
193) Ed. Torven ym. rah.al. n:o 221 määrärahan osoittamisesta kesävirkeytyksen järjestämiseksi alle kouluiän oleville lapsille	"	205) Ed. Stenbergin ym. rah.al. n:o 233 määrärahan osoittamisesta kansaneläkelain ulkopuolelle jääneiden työkyvyttömiä eläkekysymyksen järjestämistä varten	"
194) Ed. Brander-Wallinin ym. rah.al. n:o 222 määrärahan osoittamisesta kesävirkeytyksen järjestämiseksi alle kouluiän oleville lapsille	"	206) Ed. Turkan ym. rah.al. n:o 234 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi kansaneläkelain ulkopuolelle jääneille työkyvyttömillä	"
195) Ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 223 korotetun määrärahan osoittamisesta yksityisten perustamien alkoholihuoltoloiden perustamis- ja kunnossapitokustannuksiin	"	207) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 235 määrärahan osoittamisesta vuoden 1918 kansalaissodassa punaisella puolella vahinkoja kärsineiden korvauksen järjestämiseen	"
196) Ed. Kähösen ym. rah.al. n:o 224 määrärahan osoittamisesta lisäkorvauksen myöntämiseksi eräille elinkortonsa kertakaikkisena nostaneille sotainvaliideille	"	208) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 236 määrärahan osoittamisesta vuonna 1918 punaisten puolella henkensä menettäneiden vielä hoitamatta olevien hautojen kunnostamiseen	"
197) Ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 225 määrärahan osoittamisesta lisäkorvauksen myöntämiseksi eräille sotainvaliideille	"	209) Ed. Sepin ym. rah.al. n:o 237 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi pienviljelijöille ja pienasuntojen omistajille heidän talouksiensa sähköistämistä varten	"
198) Ed. Heinosen ym. rah.al. n:o 226 määrärahan osoittamisesta vähävaraisten perheellisten sotalaskien sairausavustuksiin	"	210) Ed. Turusen ym. rah.al. n:o 238 määrärahan osoittamisesta palkinnoiksi taloudellisimpien rakennusten suunnittelijoille ja rakentajille	"
199) Ed. Väänäsen ym. rah.al. n:o 227 määrärahan osoittamisesta vähävaraisten suuriperheisten äitien lomaleirimatkoja varten	"	211) Ed. Salmisen rah.al. n:o 239 korotetun määrärahan osoittamisesta korvaukseksi posti- ja lennätinlaitokselle vapaakirjeoikeudesta ja postirahan vapaudesta	"
200) Ed. Stenbergin ym. rah.al. n:o 228 määrärahan osoittamisesta varattomien ja vähävaraisten siviiliorpojen sekä alaikäisten lasten hoitoon sidottujen siviilileskien elatuksen turvaamiseen	"	212) Ed. Aition ym. rah.al. n:o 240 määrärahan osoittamisesta valtion viran ja toimen haltijoiden palkkausluokkien tarkistamista varten	"
201) Ed. Heljaksen ym. rah.al. n:o 229 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi raittiustyötä suorittaville järjestöille	"	213) Ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 241 määrärahan osoittamisesta sairaanhoitajatyövoiman lisäämiseksi valtion sairaaloihin	"
202) Ed. Hiltusen ym. rah.al. n:o 230 määrärahan osoittamisesta Sokeain Keskusliitto r.y:lle avustukseksi raaka-ainevarastojen täydentämistä varten ..	"	214) Ed. Peltosen ym. rah.al. n:o 242 määrärahan osoittamisesta korvaukseksi valtion rautateille alennuskuljetuksista	"
203) Ed. Mohellin ym. rah.al. n:o 231 määrärahan osoittamisesta tutkimuksen toimittamiseksi huonokuuloisten lasten opetuksen järjestämisestä ..	739	215) Ed. Ryttingin ym. rah.al. n:o 243 korotetun määrärahan osoittamisesta maaseudun sähköistämisen tukemiseen	"
204) Ed. Nederström-Lundénin ym. rah.al. n:o 232 määrärahan osoittami-			

216) Ed. Partasen ym. rah.al. n:o 244	
korotetun määrärahan osoittamisesta maaseudun sähköistämisen tukemiseen	739
217) Ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 245	
määrärahan osoittamisesta Pohjois-Suomen jälleenrakentajille maksamatta jätettyjen indeksikorotusten hyvittämiseksi	„
218) Ed. Kauhasen ym. rah.al. n:o 246	
määrärahan osoittamisesta Outo-kummun pienkiinteistöjen vesijohtoja viemäriverkoston rakentamiseen	„
219) Ed. Tenhiälän ym. rah.al. n:o 247	
määrärahan osoittamisesta valtion virkamiesten palkkausluokkiin sijoituksen tarkistamista varten	„
220) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 248	
määrärahan osoittamisesta valtion virkamiesten palkkojen korottamiseen ...	„
221) Ed. Murron ym. rah.al. n:o 249	
määrärahan osoittamisesta korvauksiksi kunnille työttömyyden torjunnasta johtuvista kustannuksista	740
222) Ed. Turusen ym. rah.al. n:o 250	
määrärahan osoittamisesta suunnitelman laatimiseksi maan korkeamman musiikki-, kuva- ja näyttämötaidekasvatuksen kehittämiseksi	„
223) Ed. Raunion ym. rah.al. n:o 251	
määrärahan osoittamisesta korvauksen suorittamiseksi maahan tuotettujen ala-arvoisten autojen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille ammattiautoilijoille	„
224) Ed. Heinosen ym. rah.al. n:o 252	
määrärahan osoittamisesta lisäkorvaukseksi eräille meripalveluksessa kuolleiden ja kadonneiden henkilöiden vanhemmille	„
225) Ed. Larsonin ym. rah.al. n:o 253	
määrärahan osoittamisesta liikenteen ylläpitämiseksi kelirikkoaikana Turun ja Maarianhaminan sekä saariston välillä	„
226) Ed. Peltosen rah.al. n:o 254	
määrärahan osoittamisesta eräiden uusien virkojen perustamiseksi rautatielaitoksen linjahallintoon	„
227) Ed. Antikaisen ym. rah.al. n:o 255	
määrärahan osoittamisesta tallimiehen tointen perustamiseksi rautatielaitoksen linjahallintoon	„

Siv.

228) Ed. Antikaisen ym. rah.al. n:o 256	
määrärahan osoittamisesta ylimääräisten vaunusiivoojan tointen perustamiseksi rautatielaitoksen linjahallintoon	740
229) Ed. Antikaisen ym. rah.al. n:o 257	
määrärahan osoittamisesta eräiden rautatielaitoksen linjahallinnon toimenhaltijain virkapuku- ja pukuavustuskysymyksen järjestämistä varten	„
230) Ed. Peltosen rah.al. n:o 258	
määrärahan osoittamisesta yhden 1 lk. koneinsinöörin viran perustamiseksi valtionrautateiden konetoimistoon	„
231) Ed. Saariahon ym. rah.al. n:o 259	
määrärahan osoittamisesta valtion rautateiden linjahallinnon yp. sähkötarastajien palkkausluokkatarkistusta varten	„
232) Ed. Kytän ym. rah.al. n:o 260	
määrärahan osoittamisesta juna- ja asemamiesten palkkausten parantamiseen..	„
233) Ed. Peltosen ym. rah.al. n:o 261	
määrärahan osoittamisesta valtionrautateiden liikennepaikkojen luokittelun järjestämiseksi	„
234) Ed. Salmisen rah.al. n:o 262	
määrärahan osoittamisesta eräiden ylimääräisten tointen perustamiseksi posti- ja lennätinlaitokseen	„
235) Ed. Salmisen rah.al. n:o 263	
määrärahan osoittamisesta ylimääräisten kirjurin tointen perustamiseksi posti- ja lennätinlaitokseen	„
236) Ed. Hosian ym. rah.al. n:o 264	
määrärahan osoittamisesta posti- ja lennätinlaitoksen linjahallinnossa palvelvien valtion puhelimen viran tai toimen haltijain palkkauksen parantamiseen	„
237) Ed. Paasion ym. rah.al. n:o 265	
määrärahan osoittamisesta postiljoonien palkkauksen parantamiseen	„
238) Ed. Karvosen ym. rah.al. n:o 266	
määrärahan osoittamisesta Maanselän metsäradan rakentamiseen ja valtion metsien kuljetusmahdollisuuksien muun parantamisen tehostamiseen	„
239) Ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 267	
määrärahan osoittamisesta massa- ja paperitehtaan perustamista Iijoen suulle koskevia tutkimus- ja suunnitteluitä varten	741

Siv.

Siv.	Siv.
240) Ed. Henrikssonin ym. rah.al. n:o 268 määrärahan osoittamisesta liikennetunnelin rakentamiseksi Hankoon	kosken—Säynätsalon—Jyväskylän rautatien rakennustöiden aloittamiseen ... 741
241) Ed. Forsiuksen ym. rah.al. n:o 269 määrärahan osoittamisesta Huopalahden—Ojakkalan välisen radan rakentamisen aloittamiseksi	254) Ed. Högströmin ym. rah.al. n:o 282 määrärahan osoittamisesta alikäytävätunnelin rakentamiseksi valtionrautateitten rata-alueelle Hangon kaupungissa
242) Ed. Mohellin ym. rah.al. n:o 270 määrärahan osoittamisesta Riihimäen ja Toijalan välisen rataosan rakentamiseksi kaksiraiteiseksi	255) Ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 283 määrärahan osoittamisesta Vaajakosken ylikäytäväsillan rakennustöiden loppuun suorittamiseen
243) Ed. Hallbergin ym. rah.al. n:o 271 määrärahan osoittamisesta Onkamon—Parikkalan ratasuunnan tutkimista varten	256) Ed. Mohellin ym. rah.al. n:o 284 määrärahan osoittamisesta ylikulkusillan rakentamiseksi Hämeenlinnan ratapihan yli
244) Ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 272 määrärahan osoittamisesta pukuavustuksen maksamiseksi veturitallien henkilökuntaan kuuluville ja heihin verrattaville toimenhaltijoille	257) Ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 285 määrärahan osoittamisesta ylikäytäväsillan rakentamiseksi Lievestuoreen asemalle
245) Ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 273 määrärahan osoittamisesta rautatieläisten omakotirakennustoimintaa varten..	258) Ed. Kuittisen rah.al. n:o 286 määrärahan osoittamisesta Suhosen ylikäytäväsillan rakentamiseksi
246) Ed. Karvikon ym. rah.al. n:o 274 määrärahan osoittamisesta huoltorakennuksen rakentamiseksi valtionrautateiden Turun varikolle	259) Ed. Ikosen ym. rah.al. n:o 287 määrärahan osoittamisesta Poronkylän ylikäytäväsillan rakentamiseen
247) Ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 275 määrärahan osoittamisesta Kokkolan rautatieaseman veturitallin laajennustöihin	260) Ed. Niirasen ym. rah.al. n:o 288 määrärahan osoittamisesta Joensuu—Koveron rautatien rakentamiseen
248) Ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 276 määrärahan osoittamisesta lepohuonerakennuksen rakentamiseksi Kokkolan rautatieasemalle	261) Ed. Kalavaisen ym. rah.al. n:o 289 määrärahan osoittamisesta Kotkan yhteislyseon koulutalon rakentamista varten
249) Ed. Keloveden ym. rah.al. n:o 277 määrärahan osoittamisesta Vainikkalan ratapihan laajentamiseen	262) Ed. Sundmanin ym. rah.al. n:o 290 määrärahan osoittamisesta Loviisan—Lahden kapearaiteisen rautatien lunastamiseksi valtiolle
250) Ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 278 määrärahan osoittamisesta Jyväskylän—Suolahden rautatien uusimiseksi	263) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 291 määrärahan osoittamisesta Lahden—Vesijärven rautatien ylikulkusillan rakentamiseen
251) Ed. Rapion ym. rah.al. n:o 279 määrärahan osoittamisesta Tampereen—Seinäjoen rautatien Tampereen puoleisen teollisuusratajakson rakennustöiden aloittamiseen	264) Ed. Kuittisen y.m rah.al. n:o 292 määrärahan osoittamisesta oikoradan Lappeenranta—Hamina—Kotka rakentamista varten
252) Ed. Koivusillan ym. rah.al. n:o 280 määrärahan osoittamisesta Lahden—Loviisan rautatien ostamiseksi valtiolle	265) Ed. Niemisen ym. rah.al. n:o 293 määrärahan osoittamisesta tarkoituksenmukaisten työturvallisuuslaitteiden sekä ruokailu- ym. tilojen hankkimiseksi Pieksämäen vaunukorjauspajalle
253) Ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 281 määrärahan osoittamisesta Jämsän-	266) Ed. Brander-Wallinin ym. rah.al. n:o 294 määrärahan osoittamisesta

	Siv.		Siv.
lainoiksi kunnille kunnalliskotien rakentamista ja korjaamista varten	742	lainoiksi työllisyyden turvaamista varten	743
267) Ed. Enteen ym. rah.al. n:o 295 määrärahan osoittamisesta kunnille myönnettäviksi lainoiksi niiden talouden parantamista varten	„	280) Ed. Wiherheimon rah.al. n:o 308 määrärahan osoittamisesta avustuslainoiksi maaseudun pienteollisuudelle..	„
268) Ed. Brander-Wallinin ym. rah.al. n:o 296 määrärahan osoittamisesta vanhusten asuntojen korjauslainoiksi ..	„	281) Ed. Raipalan ym. rah.al. n:o 309 korotetun määrärahan osoittamisesta maanparannuslainoiksi	„
269) Ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 297 määrärahan osoittamisesta sähköistämislainoiksi vähävaraisille pienviljelijöille ja heihin verrattaville henkilöille	„	282) Ed. Turkan ym. rah.al. n:o 310 korotetun määrärahan osoittamisesta posti- ja lennätinlaitokselle toimitalojen ja henkilökunnan asuntojen rakentamista varten	„
270) Ed. Ryhdän ym. rah.al. n:o 298 määrärahan osoittamisesta halpakorkoiksi avustuslainoiksi meijerien rakentamiseen Pohjois-Suomessa ja itäisellä rajaseudulla	„	283) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 311 määrärahan osoittamisesta postitalon rakentamiseksi Lahteen	„
271) Ed. Ryhdän ym. rah.al. n:o 299 määrärahan osoittamisesta halpakorkoiksi sähköistämislainoiksi syrjäseutujen pienviljelijöille	„	284) Ed. Kokkolan ym. rah.al. n:o 312 korotetun määrärahan osoittamisesta autojen hankkimiseksi posti- ja lennätinlaitokselle liikenteestä poistettavien tilalle	„
272) Ed. Ryttingin ym. rah.al. n:o 300 määrärahan osoittamisesta sähköistämislainoiksi pienviljelijöille	„	285) Ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 313 määrärahan osoittamisesta postitalon rakentamiseksi Iisalmeen	„
273) Ed. Sepin ym. rah.al. n:o 301 määrärahan osoittamisesta sähköistämislainoiksi pienviljelijöille ja pienasuntojen omistajille	„	286) Ed. Rytkösen ym. rah.al. n:o 314 määrärahan osoittamisesta postitalon rakentamiseksi Iisalmen kaupunkiin	„
274) Ed. Sauran ym. rah.al. n:o 302 korotetun määrärahan osoittamisesta lainoiksi salaajituksiin	„	287) Ed. Alangon ym. rah.al. n:o 315 määrärahan osoittamisesta Tampereen postitalon rakennustöitä varten ..	„
275) Ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 303 määrärahan osoittamisesta avustuslainoiksi meijerien rakentamista ja laajentamista varten Pohjois-Suomessa, Pohjois-Karjalassa, Savossa ja Keski-Suomessa sekä itäisellä rajaseudulla ..	743	288) Ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 316 määrärahan osoittamisesta Jyväskylän postiautovarikon rakentamiseen....	„
276) Ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 304 korotetun määrärahan osoittamisesta kuntien sisäroslainoitukseen ..	„	289) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 317 määrärahan osoittamisesta postitalon rakentamiseksi Ouluun	„
277) Ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 305 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuslainoiksi maaseudun pienteollisuutta varten maaseudun elinehtojen parantamiseksi ja työllisyyden turvaamiseksi	„	290) Ed. Järven ym. rah.al. n:o 318 määrärahan osoittamisesta Oulun postiautovarikon rakennustöiden aloittamista varten	„
278) Ed. Pesosen ym. rah.al. n:o 306 korotetun määrärahan osoittamisesta lainoiksi vesi- ja viemärijohtolaitteiden rakentamiseen maaseudulle	„	291) Ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 319 määrärahan osoittamisesta lainoiksi posti- ja lennätinlaitoksen henkilökunnalle perustettavia asunto-osakeyhtiöitä varten	„
279) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 307 määrärahan osoittamisesta avustus-	„	292) Ed. Rantamaan ym. rah.al. n:o 320 korotetun määrärahan osoittamisesta puhelin- ja lennätinverkon laajentamiseen ja parantamiseen	„
		293) Ed. Lehdon ym. rah.al. n:o 321 määrärahan osoittamisesta Loma-	

	Siv.		Siv.
liitto ry:lle lainaksi Lepolammen loma-		306) Ed. Heikuran ym. rah.al. n:o	
kodin laajentamista varten	744	334 määrärahan osoittamisesta avustuk-	
294) Ed. Kilpeläisen ym. rah.al. n:o		seksi ja lainaksi Parkanon yhteiskoulun	
322 määrärahan osoittamisesta avustus-		koulurakennuksen laajentamiseen.....	744
lainaksi Invaliidien ammattioppilaitok-		307) Ed. R. Virtasen rah.al. n:o 335	
sen asuntorakennusta varten.....	,,	määrärahan osoittamisesta rakennuslai-	
295) Ed. Sarjalan ym. rah.al. n:o 323		naksi Karkkilan yhteiskoululle	,,
korotetun määrärahan osoittamisesta ra-		308) Ed. R. Virtasen ym. rah.al. n:o	
kennuslainoiksi maaseudun asunto-olo-		336 määrärahan osoittamisesta raken-	
jen parantamiseen	,,	nuslainoiksi yksityisille oppikouluille ..	,,
296) Ed. Wiherheimon rah.al. n:o		309) Ed. Kokkolan ym. rah.al. n:o	
324 määrärahan osoittamisesta lainoiksi		337 korotetun määrärahan osoittami-	
kaupungeissa ja kauppalloissa toimiville		sesta lainoiksi ammatillisten oppilaitos-	
käsi- ja pienteollisuusyrityksille	,,	ten uudisrakennuksia varten.....	,,
297) Ed. Salmela-Järvisen ym. rah.al.		310) Ed. Ahosen ym. rah.al. n:o 338	
n:o 325 määrärahan osoittamisesta hal-		määrärahan osoittamisesta avustuslai-	
pakorkoisiksi lainoiksi Ensi Kodeille ..	,,	noiksi yksityisoppikoulujen omistajille	
298) Ed. Kähösen ym. rah.al. n:o 326		koulutalojen rakennuskustannuksiin ..	,,
korotetun määrärahan osoittamisesta		311) Ed. Tuurnan ym. rah.al. n:o	
asutustoiminnassa tarpeellisia maanpa-		339 määrärahan osoittamisesta lainoiksi	
rannus-, tienteko-, raivaus- ja raken-		yksityisille oppikouluille koulutalojen	
nustöitä varten	,,	rakentamista varten	745
299) Ed. Tauriaisen ym. rah.al. n:o		312) Ed. Miikin ym. rah.al. n:o 340	
327 korotetun määrärahan osoittami-		määrärahan osoittamisesta lainaksi	
sesta kodinperustamislainoihin	,,	Jaakkiman kristillisen kansanopiston	
300) Ed. Karvosen ym. rah.al. n:o		jälleenrakennustyön suorittamiseen	,,
328 määrärahan osoittamisesta metsä-		313) Ed. Luukan ym. rah.al. n:o 341	
hallituksen insinööriosaston konekorjaa-		määrärahan osoittamisesta lainaksi Hä-	
moiden käytettäväksi	,,	meenlinnan meijerikoululle	,,
301) Ed. Nordforsin ym. rah.al. n:o		314) Ed. Honkalan ym. rah.al. n:o	
329 määrärahan osoittamisesta avustus-		342 korotetun määrärahan osoittami-	
lainaksi Sailors Home säätiölle meri-		sesta rakennuslainoiksi yksityisluontoi-	
mieskodin rakentamista varten	,,	sille maatalous-, kotitalous- ja kotiteol-	
302) Ed. Enteen ym. rah.al. n:o 330		lisuusoppilaitoksille	,,
määrärahan osoittamisesta rakennuslai-		315) Ed. Pöykön ym. rah.al. n:o 343	
naksi Helsingin tullikamareissa työ-		määrärahan osoittamisesta Perä-Pohjo-	
kentelevien tullimiesten asuntotaloa		lan kasvinviljelyskoeaseman kunnosta-	
varten	,,	mista varten	,,
303) Ed. A. Leikolan ym. rah.al. n:o		316) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o	
331 määrärahan osoittamisesta Helsin-		344 määrärahan osoittamisesta Lapin	
gin diakonissalaitoksen vajaamielishoi-		kansanopiston opistorakennuksen raken-	
tolan henkilökunnan asuinrakennusten		tamiseen	,,
rakentamiseen annettavaa kuoletuslai-		317) Ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o	
naa varten	,,	345 määrärahan osoittamisesta sellu-	
304) Ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o		loosa- ja paperitehtaan perustamiseksi	
332 määrärahan osoittamisesta lainaksi		Närpiön kuntaan	,,
Porin diakonissalaitokselle.....	,,	318) Ed. Ryttingin ym. rah.al. n:o	
305) Ed. Niskalan ym. rah.al. n:o		346 määrärahan osoittamisesta Pudas-	
333 määrärahan osoittamisesta avustuk-		järven kunnan kunnanlääkärin virka-	
seksi ja lainaksi Tervolan kunnalle		talon rakentamista varten	,,
yhteisen vanhainkoti-, sairaala- ja ter-		319) Ed. Antikaisen ym. rah.al. n:o	
veystralorakennuksen rakentamista var-		347 määrärahan osoittamisesta vuokra-	
ten	,,	asuintalon rakentamiseksi veturimiehille	
		Pasilaan	,,

Siv.	Siv.
320) Ed. Öhmanin ym. rah.al. n:o 348 määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan kirjaston uudisrakennuksen rakentamista varten	332) Ed. Rönkön ym. rah.al. n:o 360 määrärahan osoittamisesta Runnille perustettavaa emäntäkoulua varten
321) Ed. Kleemolan ym. rah.al. n:o 349 korotetun määrärahan osoittamisesta maanparannustöiden konehankintoihin	333) Ed. Mohellin ym. rah.al. n:o 361 määrärahan osoittamisesta Riihimäen kauppalan tyttölyseon rakentamiseen
322) Ed. Kämäräisen ym. rah.al. n:o 350 määrärahan osoittamisesta palkkioiksi pienviljelijöille maanparannusainneiden ajosta	334) Ed. V. Virtasen ym. rah.al. n:o 362 määrärahan osoittamisesta piirustusten hankkimiseksi Savonlinnan tyttölyseon uudisrakennusta varten
323) Ed. Niemisen ym. rah.al. n:o 351 määrärahan osoittamisesta väkirehujen hintojen alentamiseen	335) Ed. Hiltusen ym. rah.al. n:o 363 määrärahan osoittamisesta Varkauden yhteislyseon rakentamiseen
324) Ed. Antilan ym. rah.al. n:o 352 määrärahan osoittamisesta Työtehoseuralle maatalouden rakennustutkimuksen suorittamista ja rakennusten tyyppipiirustusten laatimista varten	336) Ed. N. Kaasalaisen ym. rah.al. n:o 364 määrärahan osoittamisesta Tyrvään yhteiskoulun ottamiseksi yhteislyseona valtion haltuun
325) Ed. V. Virtasen ym. rah.al. n:o 353 määrärahan osoittamisesta piirustusten hankkimiseksi Savonlinnan seminaarin uudisrakennuksia varten	337) Ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 365 määrärahan osoittamisesta Porin lyseon lisärakennusta varten
326) Ed. Suomisen ym. rah.al. n:o 354 korotetun määrärahan osoittamisesta helpotuksen myöntämiseen kunnille maanticalueiden lunastusta varten	338) Ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 366 määrärahan osoittamisesta Porin tyttölyseon lisärakennusta varten
327) Ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 355 määrärahan osoittamisesta lainoiksi varattomien perheenäitien ja lasten lomatoimintaa harjoittaville naisjärjestöille	339) Ed. Korsbäckin ym. rah.al. n:o 367 määrärahan osoittamisesta Korsholman emäntäkoulun koulurakennuksen rakentamiseen
328) Ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 356 määrärahan osoittamisesta lainan antamiseksi Tuusulan kansanopistolle opettaja- ja oppilasasuntojen sekä pajan, konehallin ja käsityöhuoneyhdistelmän rakentamista varten	340) Ed. Lepistön ym. rah.al. n:o 368 määrärahan osoittamisesta eläinlääketieteellisen korkeakoulun rakennustöihin
329) Ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 357 määrärahan osoittamisesta Askolan kunnan Tiilälän kylässä olevan Purolan tilan ostamiseksi Bergmanin koulua varten	341) Ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 369 määrärahan osoittamisesta Kouvolan lyseon uuden rakennuksen piirustuksia varten
330) Ed. E. Leikolan ym. rah.al. n:o 358 määrärahan osoittamisesta Teknillisen korkeakoulun päärakennuksen rakentamiseksi Otaniemeen	342) Ed. Innalan ym. rah.al. n:o 370 määrärahan osoittamisesta Helsingin tyttönormaalilyseon rakennuksen laajentamiseksi
331) Ed. Tiitun rah.al. n:o 359 määrärahan osoittamisesta karja- ja talousrakennuksen rakentamiseksi Ruuskalan koulutilalle	343) Ed. Turusen rah.al. n:o 371 määrärahan osoittamisesta Joensuun tyttölyseon koulutalon rakentamista varten
	344) Ed. Helteen ym. rah.al. n:o 372 määrärahan osoittamisesta Karjaan yhteiskoulun rakentamista varten
	345) Ed. Innalan ym. rah.al. n:o 373 määrärahan osoittamisesta Seinäjoen tyttölyseon koulurakennuksen laajentamista varten
	346) Ed. Koivusillan ym. rah.al. n:o 374 määrärahan osoittamisesta Orimat-

Siv.	Siv.
tilan yhteiskoulun koulutalon rakennus- töiden aloittamiseen	360) Ed. Karvikon ym. rah.al. n:o 388 määrärahan osoittamisesta Turun yhteislyseon rakennustöiden aloitta- mista varten
347) Ed. Sepän ym. rah.al. n:o 375 määrärahan osoittamisesta Seinäjoen ly- seon rakennustöiden aloittamista var- ten	361) Ed. Kämäräisen ym. rah.al. n:o 389 määrärahan osoittamisesta kiertä- vän maamieskoulun perustamiseksi Ylä- Savoon
348) Ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 376 määrärahan osoittamisesta Kittilän yhteislyseon rakennustöiden aloittami- seen	362) Ed. Lindhin ym. rah.al. n:o 390 määrärahan osoittamisesta avustukseksi ja lainaksi Överby skola för landsbyg- dens yrken nimiselle koululle kouluta- lon rakentamista varten
349) Ed. Peltosen ym. rah.al. n:o 377 määrärahan osoittamisesta Keski- Suomen keskusammattikoulun rakenta- miseen	363) Ed. Lindhin ym. rah.al. n:o 391 määrärahan osoittamisesta erinäisten kurssien järjestämiseksi Eriksgårdin maatalouskoululla
350) Ed. Tuurnan ym. rah.al. n:o 378 määrärahan osoittamisesta avustuk- siksi yksityisille oppikouluille koulu- huoneistojen rakentamista varten	364) Ed. Pakkasen ym. rah.al. n:o 392 määrärahan osoittamisesta amma- tinvalinnanohjauksen keskustoimiston perustamiseksi kulkulaitosten ja yleis- ten töiden ministeriön työvoima-asiain osaston yhteyteen
351) Ed. Raunion ym. rah.al. n:o 379 määrärahan osoittamisesta Riihi- mäen tyttölyseon rakennustöiden aloit- tamista varten	365) Ed. Tikkaajan ym. rah.al. n:o 393 määrärahan osoittamisesta Etelä- Pohjanmaan suomenkielisen keskusam- mattikoulun rakentamiseksi Seinäjoelle ..
352) Ed. Nederström-Lundénin ym. rah.al. n:o 380 korotetun määrärahan osoittamisesta kättilöopiston rakentami- seen	366) Ed. J. Wirtasen ym. rah.al. n:o 394 määrärahan osoittamisesta keskus- ammattikoulun perustamiseksi suomen- kieliselle Etelä-Pohjanmaalle
353) Ed. Miettisen ym. rah.al. n:o 381 määrärahan osoittamisesta Helsin- gin Maunulaan rakennettavaa valtion yhteiskoulutaltoa varten	367) Ed. Turkan ym. rah.al. n:o 395 määrärahan osoittamisesta Pohjois- Pohjanmaan keskusammattikoulua var- ten
354) Ed. Pasasen ym. rah.al. n:o 382 määrärahan osoittamisesta Mikkelin kuuromyökkäinkoulun rakennusten pii- rustuksia varten	368) Ed. Raunion ym. rah.al. n:o 396 määrärahan osoittamisesta Etelä- Hämeen keskusammattikoulun oppilas- asuntolan rakentamista varten
355) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 383 määrärahan osoittamisesta Kittilän yhteislyseon koulurakennuksen raken- tamiseen	369) Ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 397 määrärahan osoittamisesta Keski- Suomen keskusammattikoulun rakenta- miseen
356) Ed. Hiilelän ym. rah.al. n:o 384 määrärahan osoittamisesta Tampe- reen toisen tyttökoulun uudisraken- nusta varten	370) Ed. Rosnellin ym. rah.al. n:o 398 määrärahan osoittamisesta raken- nussuunnitelmien aikaansaamiseksi val- tion keskusammattikoulua varten Poh- jois-Satakuntaan
357) Ed. Torven ym. rah.al. n:o 385 määrärahan osoittamisesta Tuiran kes- kikoulun rakentamiseksi Ouluun	371) Ed. Kosken ym. rah.al. n:o 399 korotetun määrärahan osoittami- sesta keskusammattikoulujen kaluston ja koneistojen hankkimiseen
358) Ed. Pöykön ym. rah.al. n:o 386 määrärahan osoittamisesta metsänhoito- koulun perustamiseksi Pohjois-Suomeen	
359) Ed. Lukkarisen ym. rah.al. n:o 387 määrärahan osoittamisesta Keski- Suomen sairaanhoitaja-terveyssisarkou- lun koulu- ja asuntolarakennuksen suunnittelu- ja perustamistöitä varten..	

	Siv.		Siv.
372) Ed. Kauhasen ym. rah.al. n:o 400 määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan keskusammattikoulun oppilas-asuntolan rakentamista varten	748	Lapin tie- ja vesirakennuspiirin piirikonttorin henkilöstöä varten	748
373) Ed. Turkan ym. rah.al. n:o 401 määrärahan osoittamisesta Lapin keskusammattikoulun ensimmäistä rakennusvaihetta varten	748	385) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 413 määrärahan osoittamisesta Pellon tiemestaritukikohdan rakentamista varten	749
374) Ed. Brander-Wallinin ym. rah.al. n:o 402 määrärahan osoittamisesta Porin valmistavan tyttöjen ammattikoulun lisärakennuksen rakentamista varten ..	748	386) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 414 määrärahan osoittamisesta Tornion tukikohdan rakennustöitä varten	749
375) Ed. Kuittisen ym. rah.al. n:o 403 määrärahan osoittamisesta Kaakkois-Suomen ammattioppilaitoksen ottamiseksi valtion haltuun	748	387) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 415 määrärahan osoittamisesta asentajien asuinrakennusten rakentamiseksi Rovaniemelle	749
376) Ed. Hamaran ym. rah.al. n:o 404 määrärahan osoittamisesta käsityö-opettajavalmistuksen tehostamiseksi ..	748	388) Ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 416 määrärahan osoittamisesta uudella rajaseudulla suoritettavia tiejärjestelyjä varten	749
377) Ed. Häppölän ym. rah.al. n:o 405 määrärahan osoittamisesta Hollolan kiinteätä naiskotiteollisuuskoulua varten	748	389) Ed. Kosolan ym. rah.al. n:o 417 määrärahan osoittamisesta Lapuanjoen vesistöalueen tulvasuojelua varten ..	749
378) Ed. Forsbergin ym. rah.al. n:o 406 määrärahan osoittamisesta Korsholman emäntäkoululle koulurakennusten rakentamiseen	748	390) Ed. Erkkilän ym. rah.al. n:o 418 määrärahan osoittamisesta korvauksiksi vuonna 1954 tulvavahinkoja kärsineille maanviljelijöille	749
379) Ed. Käkälän ym. rah.al. n:o 407 määrärahan osoittamisesta Lappeenrannan teknillisen koulun uudisrakennusta varten	748	391) Ed. Hetemäen ym. rah.al. n:o 419 määrärahan osoittamisesta moottorikulkuneuvojen hankkimiseen poliisitoimintaa varten	749
380) Ed. Hetemäen ym. rah.al. n:o 408 määrärahan osoittamisesta lainan myöntämiseksi Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunnalle Teekkarikylän rakennustyöstä aiheutuneiden luottojen vakauttamista varten	748	392) Ed. Pasasen ym. rah.al. n:o 420 määrärahan osoittamisesta puolustuslaitoksen kaluston ja tarvikkeiden perushankintoihin ja korjauksiin sekä tutkimuksiin, kokeiluihin ja matkoihin niitä varten	749
381) Ed. Flinckin ym. rah.al. n:o 409 määrärahan osoittamisesta Tampereen teknillisen oppilaitoksen lisärakennusta varten	748	393) Ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 421 määrärahan osoittamisesta poliisitalon rakentamiseksi Sippolan kuntaan	749
382) Ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 410 määrärahan osoittamisesta Tampereen teknillisen oppilaitoksen uudisrakennuksen rakentamiseen	748	394) Ed. Hakalan ym. rah.al. n:o 422 määrärahan osoittamisesta Tampereen teknillisen oppilaitoksen uudisrakennusta varten	749
383) Ed. Enteen ym. rah.al. n:o 411 korotetun määrärahan osoittamisesta geologisen tutkimuslaitoksen tutkimusvälineiden uusimista varten	748	395) Ed. Kytän ym. rah.al. n:o 423 korotetun määrärahan osoittamisesta moottoriajoneuvojen ja muun teknillisen kaluston hankkimiseksi liikkuvalla poliisille liikenteen valvonnan tehostamista varten	749
384) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 412 määrärahan osoittamisesta virkamiestalon rakentamiseksi Rovaniemelle	748	396) Ed. Heljaksen ym. rah.al. n:o 424 korotetun määrärahan osoittamisesta Kuopion keskussairaalan rakennustöitä varten	749
		397) Ed. Ohmanin ym. rah.al. n:o 425 määrärahan osoittamisesta Helsin-	749

Siv.	Siv.
gin yleisen sairaalan sisä- ja kirurgisten tautien klinikkarakennuksen rakentamista varten	määrärahan osoittamisesta Merikarvian satamaan johtavan Halluskerin väylän syventämiseksi
749	750
398) Ed. Ohmanin ym. rah.al. n:o 426 määrärahan osoittamisesta kattiloiden hankkimiseksi Helsingin yleisen sairaalan Meilahden alueelle rakennettavaan lämpö- ja voimarakennukseen....	411) Ed. Rapon ym. rah.al. n:o 439 määrärahan osoittamisesta Merikarvian satamaan johtavan laivaväylän ruoppaamiseen
„	„
399) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 427 määrärahan osoittamisesta Helsingin uuden sädehoitoklinikan suunnittelu- ja louhintatöitä varten	412) Ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 440 määrärahan osoittamisesta Himangan sataman ruoppaamiseen
„	„
400) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 428 määrärahan osoittamisesta Etelä-Saimaan keskussairaalaan perustettavan sädehoitokeskuksen hoito-osaston rakentamista ja osastolle tarpeellisten välineiden hankkimista varten	413) Ed. Äsvikin ym. rah.al. n:o 441 määrärahan osoittamisesta Kaskisten sataman laajennustöitä varten
„	„
401) Ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 429 määrärahan osoittamisesta Tampereen keskussairaalan rakennustöiden aloittamista varten	414) Ed. Mannisen ym. rah.al. n:o 442 määrärahan osoittamisesta uittokanavan rakentamiseksi Taipaleen kanavan viereen
„	„
402) Ed. Tienarin ym. rah.al. n:o 430 määrärahan osoittamisesta Tampereen keskussairaalan rakentamiseen ..	415) Ed. Rosnellin ym. rah.al. n:o 443 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Porin kaupungille Mäntyluodon sataman uuden osan laiturien nostokurkien ja varastosuojien rakentamista varten
„	„
403) Ed. Nederström-Lundénin ym. rah.al. n:o 431 korotetun määrärahan osoittamisesta Turun keskussairaalan laajentamiseen	416) Ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 444 määrärahan osoittamisesta Inhotunjärven vesistön perkaamiseen
„	„
404) Ed. Kulovaaran ym. rah.al. n:o 432 korotetun määrärahan osoittamisesta Turun keskussairaalan laajentamiseen	417) Ed. Keloveden ym. rah.al. n:o 445 määrärahan osoittamisesta Kyynelmysjärven—Kaislasen ja siihen liittyvien järven vedenpinnan alentamiseen ..
750	751
405) Ed. Ryömän ym. rah.al. n:o 433 määrärahan osoittamisesta Kokemäenjokilaakson aluetta palvelevan mielisairaalan rakentamiseen	418) Ed. Eskolan ym. rah.al. n:o 446 korotetun määrärahan osoittamisesta vesistöjen laskemista varten
„	„
406) Ed. Wickmanin ym. rah.al. n:o 434 määrärahan osoittamisesta Kallanin merimajakan rakentamiseen	419) Ed. Kujalan ym. rah.al. n:o 447 määrärahan osoittamisesta Kollinlammen alueen kuivaamiseen
„	„
407) Ed. Teirin ym. rah.al. n:o 435 määrärahan osoittamisesta Pietarsaaren sataman uuteen laiturin johtavan väylän ruoppaamista varten	420) Ed. Wickmanin ym. rah.al. n:o 448 määrärahan osoittamisesta Kruunupyyn joen keskijuoksun perkaamiseen..
„	„
408) Ed. Kujalan ym. rah.al. n:o 436 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Kotkan ja Haminan satamien kehittämistä ja kunnostamista varten	421) Ed. Wickmanin ym. rah.al. n:o 449 määrärahan osoittamisesta Perhonnejoen perkaamiseen
„	„
409) Ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 437 määrärahan osoittamisesta Merikarvian satamaan johtavan Halluskerin väylän ruoppaamista varten	422) Ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 450 määrärahan osoittamisesta Liminkaojan perkaamiseen
„	„
410) Ed. Sävelän ym. rah.al. n:o 438	423) Ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 451 määrärahan osoittamisesta Vääräjoen perkaamiseen
	424) Ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 452 määrärahan osoittamisesta Siikajoen perkaamiseen
	425) Ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 453 määrärahan osoittamisesta

	Siv.		Siv.
Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan perus-		440) Ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o	
kuivatustöitä varten	751	468 määrärahan osoittamisesta Porvoon	
426) Ed. A. Kinnusen ym. rah.al.		kunnassa olevan Rödkärrinon per-	
n:o 454 määrärahan osoittamisesta Oh-		kaamiseen	751
tuanon yläjuoksun perkaamiseen	„	441) Ed. Ryttingin ym. rah.al. n:o	
427) Ed. A. Kinnusen ym. rah.al.		469 määrärahan osoittamisesta Iijoen	
n:o 455 määrärahan osoittamisesta Ah-		perkaamiseen	„
venlammesta Pyhäjokeen johtavan Vii-	„	442) Ed. Rapon ym. rah.al. n:o 470	
relänojan perkaamiseen	„	määrärahan osoittamisesta ns. Pitkäjär-	
428) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o		ven Juupajoen kuivatushanketta var-	752
456 määrärahan osoittamisesta Kemijo-		ten	
kisuun puutavaraerottelulta etelään		443) Ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o	
johtavan rannikkoväylän ruoppaamista		471 määrärahan osoittamisesta Olha-	
varten	„	vanjoen perkaamiseen	„
429) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o		444) Ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o	
457 määrärahan osoittamisesta Pellin-	„	472 määrärahan osoittamisesta Kuusa-	
kosken perkaamiseen	„	mon kunnan Liikasen kylän ja Sallan	
430) Ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o		kunnan Hautajärven kylän välisten	
458 määrärahan osoittamisesta Vöyrin-		suoalueiden kuivatus- ja asutussuunni-	
joen alajuoksun perkaamiseen	„	telmien laatimista varten	„
431) Ed. Jaakkolan ym. rah.al. n:o		445) Ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o	
459 määrärahan osoittamisesta Kylmä-		473 määrärahan osoittamisesta Kuiva-	
pihlajan väylällä olevan matalikon pois-	„	joen perkaamiseen	„
tamiseksi	„	446) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah.	
432) Ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o		al. n:o 474 määrärahan osoittamisesta	
460 määrärahan osoittamisesta Särki-		Kuolajoen perkaamiseen	„
järven laskuhankkeen toteuttamista var-	„	447) Ed. Äsvikin ym. rah.al. n:o	
ten	„	475 määrärahan osoittamisesta Maalah-	
433) Ed. Aiton ym. rah.al. n:o 461		den kunnassa olevan Fallbäckenin ja	
määrärahan osoittamisesta Alasjärven		sen sivujoen perkaamiseen	„
vesijättöalueen kuivatustöiden aloitta-	„	448) Ed. Äsvikin ym. rah.al. n:o 476	
mista varten	„	määrärahan osoittamisesta Luomanpe-	
434) Ed. Mannisen ym. rah.al. n:o		rän alueen kuivattamiseen	„
462 määrärahan osoittamisesta Konne-		449) Ed. N. Nurmisen ym. rah.al.	
kosken perkaamiseen	„	n:o 477 määrärahan osoittamisesta Hir-	
435) Ed. Korsbäckin ym. rah.al. n:o		vijoen ja sen sivuhaarojen perkaami-	
463 korotetun määrärahan osoittami-		seen	„
sesta jokien perkaamiseen	„	450) Ed. Heikuran ym. rah.al. n:o	
436) Ed. Torven ym. rah.al. n:o 464		478 määrärahan osoittamisesta Karvian-	
määrärahan osoittamisesta Ristijärven		joen perkaamiseen	„
ja Ristiojan suoalueiden kuivattamista	„	451) Ed. Murron ym. rah.al. n:o 479	
varten	„	määrärahan osoittamisesta Taivalkosken	
437) Ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o		kunnassa olevien Kutin ja Koivujärven	
465 määrärahan osoittamisesta Vepsän-		alueiden kuivattamiseksi	„
joen ja sen sivujokien perkaamiseen ..	„	452) Ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o	
438) Ed. Murron ym. rah.al. n:o 466		480 määrärahan osoittamisesta Purmon-	
määrärahan osoittamisesta Korppiojan		joen perkaamiseen	„
perkaamiseen	„	453) Ed. Ahosen ym. rah.al. n:o 481	
439) Ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o		määrärahan osoittamisesta sillan raken-	
467 määrärahan osoittamisesta Espoon		tamiseksi Suolahden—Koiviston maan-	
kunnassa olevan Kuttuträskin lasku-	„	tielle	„
ojan perkaamiseen	„	454) Ed. Hiltusen ym. rah.al. n:o	
		482 määrärahan osoittamisesta Virtasal-	

men—Sianleuan kanavasillan ja Voisalmenn sillan rakentamiseen					
455) Ed. Rytingin ym. rah.al. n:o 483 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Tannilan lossipaikalle ..					
456) Ed. Kuittisen ym. rah.al. n:o 484 määrärahan osoittamisesta Saimaan kanavan yli johtavan maantiesillan rakentamiseen Lauritsalan kauppalan kohdalla					
457) Ed. Kujalan ym. rah.al. n:o 485 määrärahan osoittamisesta Hirvikosken sillan rakentamiseen					
458) Ed. Puhakan ym. rah.al. n:o 486 määrärahan osoittamisesta Lylykosken maantiesillan rakentamiseen					
459) Ed. Niirasen ym. rah.al. n:o 487 määrärahan osoittamisesta Pielisjoen sivukanavan sillan rakentamiseen ..					
460) Ed. Mannisen ym. rah.al. n:o 488 määrärahan osoittamisesta Puutosalmenn sillan rakentamiseen					
461) Ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 489 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Nokian kauppallalle Nokiankosken yli johtavan maantiesillan uudelleen rakentamista varten					
462) Ed. Torven ym. rah.al. n:o 490 määrärahan osoittamisesta maantiesillan rakentamiseksi Oulujoen yli Muhoksen kunnan Laitasaaren kylän kohdalle ..					
463) Ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 491 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Lammin lossille					
464) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 492 määrärahan osoittamisesta Ristisalmenn sillan rakentamiseen					
465) Ed. Raipalan ym. rah.al. n:o 493 määrärahan osoittamisesta Salmin sillan rakentamiseen Ikaalisten kunnassa					
466) Ed. Rapion ym. rah.al. n:o 494 määrärahan osoittamisesta Salmin maantiesillan rakentamiseen Ikaalisten kunnassa					
467) Ed. Raipalan ym. rah.al. n:o 495 määrärahan osoittamisesta Kyröskosken sillan rakentamistyön loppuunsaattamiseksi					
468) Ed. Pasasen ym. rah.al. n:o 496 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Puumalan salmeen					
Siv.					
469) Ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 497 määrärahan osoittamisesta Iijoen maantiesillan rakentamiseen	752				
470) Ed. Nederström-Lundénin ym. rah.al. n:o 498 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Kemiön saarelta mantereelle	”				
471) Ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 499 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Hännilänsalmeen	”				
472) Ed. Jämsénin rah.al. n:o 500 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Hännilänsalmen lossipaikalle ..	”				
473) Ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 501 määrärahan osoittamisesta Mämmensalmen sillan rakennustöiden loppuunsaattamiseen	”				
474) Ed. Hietasen ym. rah.al. n:o 502 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Kivisalmenn yli	”				
475) Ed. Hultin ym. rah.al. n:o 503 määrärahan osoittamisesta Nokisenkosken sillan rakentamiseen Rautalammin kunnassa	753				
476) Ed. Hykkäälän ym. rah.al. n:o 504 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Lammin ylikulkupaikalle	”				
477) Ed. Haapasalon ym. rah.al. n:o 505 määrärahan osoittamisesta Mikkelin—Heinolan maantien Karikon, Otavan ja Hietasen siltojen rakentamista varten	”				
478) Ed. Tikkaon ym. rah.al. n:o 506 määrärahan osoittamisesta Kyrönjoenn maantiesillan rakentamiseen	”				
479) Ed. Jämsénin rah.al. n:o 507 määrärahan osoittamisesta Suolahdenn—Haapajärven radan tiepohjan lunastamiseen	”				
480) Ed. Paloveden ym. rah.al. n:o 508 korotetun määrärahan osoittamisesta kunnan- ja kyläteidenn avustamiseen	”				
481) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 509 korotetun määrärahan osoittamisesta kunnan- ja kyläteidenn avustamiseen	754				
482) Ed. Paloveden ym. rah.al. n:o 510 korotetun määrärahan osoittamisesta helpotusten myöntämiseksi kunnille maantiealueidenn lunastusta varten ..	”				

Siv.	Siv.
483) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah. al. n:o 511 korotetun määrärahan osoittamisesta helpotuksen myöntämiseksi kunnille maantieteiden lunastusta varten	järven—Kauhajärven välisen tien rakentamiseen
754	754
484) Ed. Jaakkolan ym. rah.al. n:o 512 korotetun määrärahan osoittamisesta helpotusten myöntämiseksi kunnille maantieteiden lunastamista varten	496) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 524 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Savukosken kunnan Värriön kylästä Sodankylän kunnan Kelujärven kylään
„	„
485) Ed. Kähösen ym. rah.al. n:o 513 korotetun määrärahan osoittamisesta maanhankintalain toimeenpanon yhteydessä rakennettavia yleisiä teitä varten	497) Ed. Soinisen ym. rah.al. n:o 525 määrärahan osoittamisesta Liperin —Arvinsalmen maantien peruskorjauksiin
„	„
486) Ed. Rytkösen ym. rah.al. n:o 514 määrärahan osoittamisesta Lapinsalon—Heinäperän—Ahokylän asutustien rakentamista varten	498) Ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 526 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Myllymäen tieltä Saarijärven kirkolle
„	755
487) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 515 korotetun määrärahan osoittamisesta asutustien kuntoonpano- ja kunnossapitokustannuksiin	499) Ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 527 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Seinäjoelta Kars-tulaan
„	„
488) Ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 516 määrärahan osoittamisesta Jaalan-gan asutusalueen ja Siivikon välisen maantien rakentamiseen	500) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 528 määrärahan osoittamisesta Pelkosenniemen—Sodankylän maantien rakentamis-ta varten
„	„
489) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 517 määrärahan osoittamisesta maan-tien rakentamiseksi Vian asemalta Vanttausjärven maantielle	501) Ed. J. Wirtasen ym. rah.al. n:o 529 määrärahan osoittamisesta maan-tien rakentamiseksi Kauhajoen kirkolta Jalasjärven Koskuelle
„	„
490) Ed. Pöykön ym. rah.al. n:o 518 määrärahan osoittamisesta Vanttausjärven asutustien jatkamiseksi Vian ase-malle	502) Ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 530 määrärahan osoittamisesta Kuusa-mon—Taivalkosken maantien kunnosta-miseen
„	„
491) Ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 519 määrärahan osoittamisesta tien ra-kentamiseksi Vian asemalta Vanttausjärven tielle	503) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah. al. n:o 531 määrärahan osoittamisesta Äkäslompolon—Muotkavaaran maantien rakentamiseksi
„	„
492) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 520 määrärahan osoittamisesta Posion kunnan Aholan—Mourujärven—Maa-ninkavaaran maantien rakentamiseen ..	504) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah. al. n:o 532 määrärahan osoittamisesta maantiesuunnan tutkimiseksi Kelanky-lästä Siuruan jokilaakson kautta Pu-dasjärven—Ranuan tiehen
„	„
493) Ed. Ryttingin ym. rah.al. n:o 521 määrärahan osoittamisesta maan-tien rakentamiseksi Pudasjärven Pu-hoskylästä Suomussalmen Näljängälle ..	505) Ed. Rantamaan ym. rah.al. n:o 533 määrärahan osoittamisesta maan-tien rakentamiseksi Savonrannan kir-konkylästä Pirttimäen kylään
„	„
494) Ed. Ryttingin ym. rah.al. n:o 522 määrärahan osoittamisesta maan-tien rakentamiseksi Pudasjärven Särki-vaarasta Taivalkosken Virkkuseen	506) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 534 määrärahan osoittamisesta kelirik-koteiden rakentamiseksi Utsjoen kun-taan
„	„
495) Ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 523 määrärahan osoittamisesta Menki-	507) Ed. Roineen ym. rah.al. n:o 535 määrärahan osoittamisesta Vihinie-men—Maasillan maantien rakentami-seen
	„

	Siv.		Siv.
508) Ed. Hiltusen ym. rah.al. n:o 536 määrärahan osoittamisesta Enonkosken — Hanhivirran — Sappulahden maantien rakentamiseen	755	521) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 549 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Savukosken kunnan Värriön kylästä Tanhuan kylän kautta Kelujärvelle	756
509) Ed. Kulovaaran ym. rah.al. n:o 537 määrärahan osoittamisesta Mietoisten—Raision Somersojan tieosan rakentamiseen	„	522) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 550 määrärahan osoittamisesta Enontekiön kirkolta Leppäjärven ja Palojärven kyliin johtavan polkutien kunnostamiseen	„
510) Ed. Kulovaaran ym. rah.al. n:o 538 määrärahan osoittamisesta maantiesuunnan tutkimiseksi Vehmaan kunnan Ennyisten kylästä Kalannin kunnan kautta Uuteenkaupunkiin	„	523) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 551 määrärahan osoittamisesta Koivun —Rovaniemen maantien rakentamiseen ..	„
511) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 539 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Mankalan voimalaitokselta Iitin kunnan Kymentaan kylään	„	524) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 552 määrärahan osoittamisesta Aholan — Mourujärven — Maaninkavaaran maantien rakentamiseen	„
512) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 540 määrärahan osoittamisesta Nastolan kunnan Seestaan ja Kumian välisen tien kunnostamiseen	„	525) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 553 määrärahan osoittamisesta Peltovuoman—Nunnasen tietyötä varten ..	„
513) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 541 määrärahan osoittamisesta Padasjoen kunnan Porasan ja Kasiniemen kylien välisen tien kunnostamiseen ..	„	526) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 554 määrärahan osoittamisesta Könkään —Tepaston tietyön loppuun saattamista varten	„
514) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 542 määrärahan osoittamisesta Asikkalan kunnan Kopsuon tien kunnostamiseen	„	527) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 555 määrärahan osoittamisesta Sierilän —Pekkalan maantien parantamista varten	„
515) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 543 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Lahden kaupungista Heinlammin ym. kylien kautta Mikkelin läänin rajalle	„	528) Ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 556 määrärahan osoittamisesta Syysjärven—Mierasjärven—Utsjoen maantiettyötä varten	„
516) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 544 määrärahan osoittamisesta ns. Veitosten tien rakentamiseen	„	529) Ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 557 määrärahan osoittamisesta Posion kunnan Raistakan tiestä Kitkan tukinsiirtolaitokselle johtavan tien jatkamiseksi Kurkijärven itäpähän tulevaan tiehen	„
517) Ed. E. Kilven ym. rah.al. n:o 545 määrärahan osoittamisesta Lahden —Vääksyn maantien kunnostamiseen ..	756	530) Ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 558 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Muhoksen kunnan Muhosperän tieltä Suokylän tiehen ..	„
518) Ed. E. Kilven ym. rah.al. n:o 546 määrärahan osoittamisesta Nastolan kunnan Ahtialan kylän kohdalla olevan tien korjaamiseen	„	531) Ed. Niemisen ym. rah.al. n:o 559 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Savonrannan kirkonkylästä Pirttimäen kohdalle Enonkosken—Sapun maantielle	„
519) Ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 547 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Pylkönmäen Timpersuntista Multian Sipilään	„	532) Ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 560 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Haapaveden kirkonkylästä Juustomäkeen	„
520) Ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 548 määrärahan osoittamisesta Pellon—Konttajärven—Marrasjärven—Meltauksen maantien rakentamiseen	„	533) Ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 561 määrärahan osoittamisesta	

	Siv.		Siv.
maantien rakentamiseksi Pyhäjoen— Kalajoen maantieltä Merijärven—Kala- joen maantiehen		sillan—Ruoveden maantien oikaisua varten	757
534) Ed. Pöykön ym. rah.al. n:o 562 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Rovaniemen kauppalasta Kuusamon—Posion maantielle	756	546) Ed. Sepin ym. rah.al. n:o 574 määrärahan osoittamisesta maantien ra- kentamiseksi Kurun kunnan Riuttas- korven kylästä Kortteen pysäkillä	”
535) Ed. Pöykön ym. rah.al. n:o 563 määrärahan osoittamisesta Rovaniemen —Koivun maantien rakentamiseksi	”	547) Ed. Sepin ym. rah.al. n:o 575 määrärahan osoittamisesta Teiskon—Jä- minkipohjan maantien oikaisemista var- ten	757
536) Ed. Kuittisen ym. rah.al. n:o 564 määrärahan osoittamisesta Simpe- leen—Kaukopään maantien rakentami- seen	”	548) Ed. Hietasen ym. rah.al. n:o 576 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Viitasaaren Suo- vanlahden kylästä Rautalammin Ker- konkosken kylään	”
537) Ed. Ahosen ym. rah.al. n:o 565 määrärahan osoittamisesta Mämmensal- men kiertotien töiden loppuunsaatta- mista varten	”	549) Ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 577 määrärahan osoittamisesta tieoikai- sujen toimittamiseksi Helsingin—Hä- meenlinnan maantiellä Nurmijärven ja Vihdin kuntien kohdalla	”
538) Ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 566 määrärahan osoittamisesta Kuurin ja Kivisen tasoylikäytävien välisen maantien rakentamiseksi	”	550) Ed. Aition ym. rah.al. n:o 578 määrärahan osoittamisesta Kustavin saaristotien Mietoisten—Raision tie- osuuden rakentamista varten	”
539) Ed. Tauriaisen rah.al. n:o 567 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Pesiönlahdelta Heinjär- velle	”	551) Ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 579 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Kittilän kunnan Könkään kylästä Lompolon kautta Pul- jujärven kylään	”
540) Ed. Tauriaisen rah.al. n:o 568 määrärahan osoittamisesta Suomussal- men yli johtavan maantien pengerrys- töitä varten	”	552) Ed. E. Saaren ym. rah.al. n:o 580 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Kuortaneen pitäjän Mäyrin kylästä Lehtimäen maantielle ..	”
541) Ed. Tauriaisen rah.al. n:o 569 määrärahan osoittamisesta maantien ra- kentamiseksi Pudasjärven Puhokselta Kurkikylän kautta Suomussalmen Lei- nosenvaaraan	”	553) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 581 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Kemijärven Sallan maantiestä Posiolle	758
542) Ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 570 määrärahan osoittamisesta Sodan- kylän kunnan Kelujärven kylän ja Sa- vukosken kunnan Tanhuan kylän väli- sen tien rakennustöiden loppuunsaatta- miseen	”	554) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 582 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Inarin Syysjärveltä Utsjokisuulle	”
543) Ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 571 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Sodankylän kun- nan Kierungin kylästä Molkojärven ky- lään	”	555) Ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 583 määrärahan osoittamisesta Ve- telin Kalliojärven ja Lappajärven Itä- kylän välisen kylätien rakentamiseksi maantieksi	”
544) Ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 572 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Rovaniemen Saa- ren kylästä Ounasjokivartta Markkasu- vannon lossille	”	556) Ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 584 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Toholammin— Lestijärven maantiestä Ullavan maan- tiehen	”
545) Ed. Sepin ym. rah.al. n:o 573 määrärahan osoittamisesta Karjulan	”	557) Ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 585 määrärahan osoittamisesta Ul-	

lavan Korven—Toholammin maantie- osan kunnostamiseen					
558) Ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 586 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Himangan kunnan Hillilän kylästä Eskolan rauta- teasemalle					
559) Ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 587 määrärahan osoittamisesta Ora- vaisten kunnan Välitälön kylästä Yli- härmään johtavan ns. Ekotien raken- tamiseksi maantiekse					
560) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah. al. n:o 588 määrärahan osoittamisesta Pellon—Raaujärven maantien korjaa- miseen					
561) Ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 589 määrärahan osoittamisesta yhdys- maantien rakentamiseksi Posion—Kuu- samon ja Kemijärven—Kuusamon maan- teiden välille					
562) Ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 590 määrärahan osoittamisesta Java- ruksen—Vuojärven maantien rakennus- työn jatkamiseen					
563) Ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 591 määrärahan osoittamisesta tien ra- kentamiseksi Jeesiöjärven kylästä Ves- majärven kylään Kittilän kunnassa ..					
564) Ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 592 määrärahan osoittamisesta Sääks- järven—(Oksakosken maantien paranta- miseen					
565) Ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 593 määrärahan osoittamisesta Jyväskylän— Äänekosken maantieosuuden oikai- semiseen					
566) Ed. Jämsénin ym. rah.al. n:o 594 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Kolhon—Keuruun maantieltä Tiusalan pysäkin kautta Haapamäen—Keuruun maantielle					
567) Ed. Jämsénin rah.al. n:o 595 määrärahan osoittamisesta maantien ra- kentamiseksi Kinnulan kirkonkylästä Alvajärven asemalle					
568) Ed. Pakkasen ym. rah.al. n:o 596 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Kurun pitäjän Riu- taskylästä Virtain pitäjän Kortteen pysäkillä					
	Siv.				Siv.
	758	569) Ed. Rytkösen ym. rah.al. n:o 597 määrärahan osoittamisesta Syvärinpään —Olkimäen maantien rakentamiseen ..			758
	„	570) Ed. Jokisen ym. rah.al. n:o 598 määrärahan osoittamisesta Perniön kunnassa Pohjanjärven kohdalla ole- van tienoikaisutyön loppuun saattami- seksi		„	
	„	571) Ed. Rosnellin ym. rah.al. n:o 599 määrärahan osoittamisesta ns. Myön- tään yhdyntien rakentamiseen yleisiä maanteitä vastaavaan kuntoon		759	
	„	572) Ed. Murron ym. rah.al. n:o 600 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Oulaisista Käräsä- mäen Venetpaloon		„	
	„	573) Ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 601 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Multian kunnan Sydänmaan maantieltä Keuruun kun- nan Pihtisulun—Tieahon maantielle ..		„	
	„	574) Ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 602 määrärahan osoittamisesta Kana- vuoren—Kelkkamäen maantien raken- tamista varten		„	
	„	575) Ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 603 määrärahan osoittamisesta Orive- den—Länkipohjan tieosuuden korjaa- miseen		„	
	„	576) Ed. Rytkösen ym. rah.al. n:o 604 määrärahan osoittamisesta Viina- mäen—Siikajärven maantien rakenta- miseen		„	
	„	577) Ed. Rapion ym. rah.al. n:o 605 määrärahan osoittamisesta Pohjois- Satakunnan kunnan- ja kyläteiden pa- rantamiseen		„	
	„	578) Ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 606 määrärahan osoittamisesta Kovelah- den—Karvian maantien parannustöiden suorittamiseen Ikaalisten kunnassa		„	
	„	579) Ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 607 määrärahan osoittamisesta Kihniön —Karvian maantien rakentamiseen ..		„	
	„	580) Ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 608 määrärahan osoittamisesta maan- tien rakentamiseksi Ahteensalmelta Pih- lajaveden—Valkeajärven maantiehen ..		„	
	„	581) Ed. Tauriaisen rah.al. n:o 609 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Suomussalmella Kian- nan vesistön itäpuolitse Juntusrantaan ..		„	

Toinen käsittely:

582) Ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 19; lakivaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 8.

583) Ehdotukset laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 20; puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; lak.al. n:ot 175—177; toiv.al. n:o 403.

Pöydällepanoa varten esitellään:

584) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös hinta- ja palkkaneuvostosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta

585) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös erästä poikkeuksesta maataloustuotteiden hintojen määräämisestä annettuun valtioneuvoston päätökseen

586) Lakivaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta laiksi lisäyksestä kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annettuun asetukseen sekä metsäkiinnityslain muuttamisesta

587) Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon tie- ja vesirakennushallituksen kanavaosaston johtajan palkkauksen korottamiseksi

588) Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Vöyrinjoen alajuoksun perkaamista varten

589) Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 3 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Syvärinpään — Olkimäen maantien rakentamista varten

Siv.

759

762

766

„

„

„

„

„

590) Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 4 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maantien rakentamiseksi Rovaniemen Saarenkylästä Markkasuvannon sillalle

591) Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 5 eräiden määrärahan ottamista vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen tarkoittavien toivomusaloitteiden johdosta

Siv.

766

„

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Haapasalo, Hakkila, Hallberg, Honkala, Junnila, V. Kaasalainen, Kajatsalo, Karjalainen, Korsbäck, Kukkonen, V. Leskinen, Lindblom, Myllymäki, Palovesi, Pessi, Salmela-Järvinen, Seppä, Sukselainen, Tervo, Törngren ja V. Virtanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Haapasalo, Hallberg, V. Kaasalainen, Kukkonen, Palovesi, Pessi, Salmela-Järvinen, Seppä ja V. Virtanen, ulkomaanmatkan vuoksi lokakuun 1 päivään edustajat V. Leskinen ja Törngren, lokakuun 3 päivään ed. Lindblom, lokakuun 6 päivään saakka edustajat Pasanen ja Saari sekä huomispäivästä alkaen kahden viikon ajaksi edustajat T. Kinnunen, Koskinen, Lepistö ja Lindh.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvaan syyskuun 15 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 66—69, jotka nyt on edustajille jaettu.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Luetaan eduskunnan valitsijamiehiltä saapunut kirjelmä.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet.

Helsingissä

17. p:nä syyskuuta 1954.

N:o 8.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he saamansa kehoituksen mukaisesti ovat toimittaneet valiokuntien täydennysvaaleja, ja että valituiksi ovat tulleet:

perustuslakivaliokuntaan jäseneksi ed. Kleemolan sijaan ed. M. Mattila;

lakivaliokuntaan jäseneksi ed. Kämäräisen sijaan ed. Koivusilta;

ulkoasiainvaliokuntaan jäseneksi edesmenneen ed. Niukkasen sijaan ed. Kleemola;

pankkivaliokuntaan jäseneksi ed. Myllymäen sijaan ed. Koivunen ja ed. Niukkasen sijaan ed. Luukka;

maatalousvaliokuntaan jäseneksi edesmenneen ed. Lampisen sijaan ed. Kämäräinen.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen.”

Valtiontilintarkastajain ja heidän varamiestensä vaali vuodeksi 1955.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta kehoittaisi valitsijamiehiä hallitusmuodon 71 §:n mukaisesti valitsemaan vuodeksi 1955 viisi valtiontilintarkastajaa sekä varamiehen kullekin heistä.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Eduskunnan kirjaston hallituksen jäsenet.

Puhemies: Eduskunnan kirjastosta 20 päivänä elokuuta 1948 annetun lain 3 §:n

1 momentin mukaan kuuluu eduskunnan kirjaston hallitukseen viisi kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä ja näiden varamiehet, joista eduskunnan valitsijamiehet valitsevat kolme ja niistä yhden puheenjohtajaksi sekä varamiehen kullekin heistä. Tämän mukaisesti puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi valita kolmivuotiskaudeksi eduskunnan kirjaston hallitukseen kolme jäsentä ja niistä yhden puheenjohtajaksi sekä varamiehen kullekin heistä.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Valtakunnanoikeuden jäsenet.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi valtakunnanoikeudesta 25 päivänä marraskuuta 1922 annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaisesti jättää valitsijamiesten tehtäväksi valita kolmivuotiskaudeksi 1955—1957 valtakunnanoikeuteen kuusi jäsentä sekä varajäsenen kullekin heistä.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Puhemies: Edustajien tekemät rahasia-aloitteet ovat esillä keskuskansliassa.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

Valiokuntaan lähettämistä varten esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

1) Korotetun määrärahan osoittamista maamme tunnetuksi tekemisen tehostamiseksi

tarkoittava ed. Paasion ym. rah.al. n:o 29;

2) Määrärahan osoittamista neljännen jaoston palauttamiseksi Vaasan hovioikeuteen

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 30;

- 3) Määrärahan osoittamista kihlakunnantuomarin ja notaarin viran perustamiseksi Kankaanpään tuomiokuntaan

tarkoittava ed. Sävelän ym. rah.al. n:o 31;

- 4) Määrärahan osoittamista lastenhoitajien palkkauksen korottamiseksi

tarkoittava ed. Heinosen ym. rah.al. n:o 32;

- 5) Määrärahan osoittamista ruotsinkielisen lakikirjapainoksen esitöihin

tarkoittava ed. Öhmanin ym. rah.al. n:o 33;

- 6) Korotetun määrärahan osoittamista korvaukseksi maaseudun poliisimiehille matkakustannuksista omassa piirissä

tarkoittava ed. Antikaisen ym. rah.al. n:o 34;

- 7) Arviomäärärahan osoittamista korvaukseksi maalaispoliiseille matkakuluista omassa piirissä

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 35;

- 8) Määrärahan osoittamista kansliakustannusten korvaamiseksi maaseudun poliisikonstaapeleille

tarkoittava ed. Helteen ym. rah.al. n:o 36;

- 9) Määrärahan osoittamista Helsingin poliisikunnan palkkauksen tarkistamiseksi

tarkoittava ed. Kilpeläisen ym. rah.al. n:o 37;

- 10) Määrärahan osoittamista Vaasan kaupungin henkikirjoitustoimen yhdistämiseksi kaupungin poliisilaitokseen erityiseksi henkikirjoitustoimistoksi

tarkoittava ed. Nordströmin ym. rah.al. n:o 38;

- 11) Korotetun määrärahan osoittamista uusien toimien perustamiseksi Joensuun poliisilaitokseen

tarkoittava ed. Kukkosen ym. rah.al. n:o 39;

- 12) Määrärahan osoittamista eräiden virkojen ja toimien perustamiseksi keskusrikospoliisiin

tarkoittava ed. Käkelän ym. rah.al. n:o 40;

- 13) Määrärahan osoittamista poliisin kenttätöitä suorittavan henkilöstön ulkomaille tapahtuvan opintovaihdon tukemiseksi

tarkoittava ed. Koskisen ym. rah.al. n:o 41;

- 14) Määrärahan osoittamista avustuksiksi kuntien sairaanhoitomenoihin

tarkoittava ed. Sepin ym. rah.al. n:o 42;

- 15) Määrärahan osoittamista eräiden apulaisylilääkärien, apulaislääkärien ja fysiologin toimien perustamiseksi Helsingin yleiseen sairaalaan

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 43;

- 16) Korotetun määrärahan osoittamista kahden teknillisen apulaisen ylimääräisen toimen perustamiseksi Helsingin yleiseen sairaalaan

tarkoittava ed. Stenbergin ym. rah.al. n:o 44;

- 17) Määrärahan osoittamista apulaisylilääkärien viran perustamiseksi Turun lääninsairaalan röntgenosastolle

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 45;

- 18) Määrärahan osoittamista korva-, nenä- ja kurkkutautien apulaislääkärien viran perustamiseksi Tampereen yleiseen sairaalaan

tarkoittava ed. Hiilelän ym. rah.al. n:o 46;

- 19) Määrärahan osoittamista invalidisairaalan rakentamiseksi Ouluun

tarkoittava ed. Torven ym. rah.al. n:o 47;

- 20) Määrärahan osoittamista uuden keskussairaalapiiriin perusteella muodostettavien keskussairaalain käyttömenojen suorittamiseen

tarkoittava ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 48;

21) Määrärahan osoittamista eräiden Niuvanniemmen sairaalan mielisairaanhoidajain palkkauksen korottamista varten

tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 49;

22) Määrärahan osoittamista Lappeenrannan sairaanhoitaja- ja terveyssisärskoulun koulurakennuksen suunnittelu- ja perustamistöitä varten

tarkoittava ed. Käkälän ym. rah.al. n:o 50;

23) Määrärahan osoittamista Etelä-Saimaan sairaanhoitajatar-terveyssisärskoulun perustamiseksi Etelä-Saimaan keskussairaalan yhteyteen

tarkoittava ed. Keloveden ym. rah.al. n:o 51;

24) Määrärahan osoittamista terveyssisärskoulutuksen järjestämiseksi Pohjois-Karjalan Keskussairaalan yhteyteen

tarkoittava ed. Puhakan ym. rah.al. n:o 52;

25) Määrärahan osoittamista Porin sairaanhoitaja-terveyssisärskoulun rakentamiseen

tarkoittava ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 53;

26) Määrärahan osoittamista avustukseksi kuntouttamislaitoksen rakentamiseksi Vaasaan

tarkoittava ed. Äsvikin ym. rah.al. n:o 54;

27) Määrärahan osoittamista avustukseksi ja lainaksi Kaatumatautisten Hoitoyhdistys r.y:lle sen ylläpitämien kaatumatautiparantoloiden vedenhankintajärjestelyistä aiheutuvien kustannusten suoriittamista varten

tarkoittava ed. Huttusen ym. rah.al. n:o 55;

28) Määrärahan osoittamista apulaisylilääkärin toimen perustamiseksi Suomen Punaisen Ristin sairaalan aivokirurgiselle osastolle

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 56;

29) Määrärahan osoittamista Porin kaupunginsairaalan korjaus- ja laajennustöiden loppuun saattamista varten

tarkoittava ed. Ryömän ym. rah.al. n:o 57;

30) Määrärahan osoittamista synnytysosaston perustamiseksi Pelkosenniemen kunnansairaalaan

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah.al. n:o 58;

31) Korotetun määrärahan osoittamista kuntien yksityisten sairaaloiden avustamiseen

tarkoittava ed. Kämäräisen ym. rah.al. n:o 59;

32) Määrärahan osoittamista Kuhmon kunnansairaalan peruskorjaus- ja laajennustöitä varten

tarkoittava ed. Partasen ym. rah.al. n:o 60;

33) Määrärahan osoittamista Pelkosenniemen kunnansairaalassa suoritettavia peruskorjauksia ja synnytysosaston rakentamista varten

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 61;

34) Määrärahan osoittamista avustukseksi Enontekiön kunnalle kunnanlääkärin virka-asunnon rakentamiseen

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 62;

35) Korotetun määrärahan osoittamista avustukseksi lastenhoidon opetuslaitoksille lastenhoitajien koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia varten

tarkoittava ed. Suomisen ym. rah.al. n:o 63;

36) Korotetun määrärahan osoittamista avustukseksi Savon Lastenlinnalle lastenhoitajien koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia varten

tarkoittava ed. Väänäsen ym. rah.al. n:o 64;

37) Korotetun määrärahan osoittamista Suomen osuutta varten pohjoismaisen farmakopean kustannuksiin

tarkoittava ed. E. Leikolan ym. rah.al. n:o 65;

38) Määrärahan osoittamista insuliinin ja muun tarvittavan hoidon maksuttomaksi järjestämiseksi vähävaraisille sokeritautisille

tarkoittava ed. Stenbergin ym. rah.al. n:o 66;

39) Määrärahan osoittamista varattomien röntgen- ja radiumhoitoa saavien sairasmatalippujen korvaamiseen

tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. rah.al. n:o 67;

40) Määrärahan osoittamista varattomien röntgen- ja radiumhoitoa saaneiden potilaiden matkalippujen korvaukseen

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 68;

41) Määrärahan osoittamista avustukseksi Tuberkuloosiliitto r.y:lle tuberkuloosipotilaiden jälkihoitoa ja valistustyötä varten

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah.al. n:o 69;

42) Määrärahan osoittamista Tuberkuloosiliitto r.y:n välityksellä jaettaviksi avustuksiksi invalidiavustuksista osattomiksi jääneille tuberkuloosiinvalideille

tarkoittava ed. Aition ym. rah.al. n:o 70;

43) Määrärahan osoittamista tullipäälysmiesten, ylitullivartijain ja tullivartijain palkkauksen korottamiseen

tarkoittava ed. L. Mattilan ym. rah.al. n:o 71;

44) Määrärahan osoittamista eräiden virkojen ja toimien perustamiseksi puolustuslaitokseen

tarkoittava ed. Pasasen ym. rah.al. n:o 72;

45) Määrärahan osoittamista sivutoimisten pappeiden palkkaamiseksi eräisiin joukko-osastoihin

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. rah.al. n:o 73;

46) Määrärahan osoittamista sivutoimisten eläinlääkärin palkkaamiseen eräisiin joukko-osastoihin

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. rah.al. n:o 74;

47) Määrärahan osoittamista aluevalvojien palkkaamiseen

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. rah.al. n:o 75;

48) Korotetun määrärahan osoittamista puolustuslaitoksen koulutus- ja kasvatusvälineiden hankkimista varten

tarkoittava ed. Saariahon ym. rah.al. n:o 76;

49) Korotetun määrärahan osoittamista rationalisointikoulutusta ja -tutkimuksia varten puolustusvoimissa

tarkoittava ed. Kilpeläisen ym. rah.al. n:o 77;

50) Määrärahan osoittamista aloitepalkkioiden suorittamiseksi puolustusvoimissa

tarkoittava ed. Kilpeläisen ym. rah.al. n:o 78;

51) Korotetun määrärahan osoittamista apurahoiksi ulkomailla opiskeleville puolustusvoimien piirissä

tarkoittava ed. Kilpeläisen ym. rah.al. n:o 79;

52) Korotetun määrärahan osoittamista puolustusvoimain liikuntakasvatustoimintaa varten

tarkoittava ed. Saariahon ym. rah.al. n:o 80;

53) Määrärahan osoittamista jäänsärkijälusten korjausta ja varustusta varten

tarkoittava ed. Häppölän ym. rah.al. n:o 81;

54) Määrärahan osoittamista puolustuslaitoksen erinäistä palvelutoimintaa varten

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 82;

55) Määrärahan osoittamista puolustuslaitoksen Lahden autokorjaamon korjaushallin laajentamista varten

tarkoittava ed. Raunion ym. rah.al. n:o 83;

56) Määrärahan osoittamista kotiuttamisrahan maksamiseksi asevelvollisuutensa suorittaneille

tarkoittava ed. R. Virtasen ym. rah.al. n:o 84;

57) Korotetun määrärahan osoittamista ulkomaalaisten sotilaiden hautojen hoidosta johtuviin kustannuksiin

tarkoittava ed. Mustosen ym. rah.al. n:o 85;

58) Määrärahan osoittamista yliopiston kansansivistystoimintaa varten

tarkoittava ed. H. Miettusen ym. rah.al. n:o 86;

59) Määrärahan osoittamista sosiaalitarkastajan viran perustamiseksi kouluhallitukseen

tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 87;

60) Määrärahan osoittamista yksityisluontoisten oppikoulujen korkeiden lukukausimaksujen tasottamiseksi

tarkoittava ed. Saalastin rah.al. n:o 88;

61) Määrärahan osoittamista Hämeenlinnan tyttölyseon ottamiseksi valtion haltuun

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah.al. n:o 89;

62) Määrärahan osoittamista Lohjan yhteiskoulun ottamiseksi valtion haltuun

tarkoittava ed. Helteen ym. rah.al. n:o 90;

63) Määrärahan osoittamista Viitasaaren yhteiskoulun ottamiseksi valtion haltuun

tarkoittava ed. Jämsénin ym. rah.al. n:o 91;

64) Määrärahan osoittamista tyttölyseoiden yhden vieraiden uusien kielten ja vastaavasti toisen kotimaisen kielen nuoremman lehtorin viran muuttamiseksi vanhemman lehtorin viraksi

tarkoittava ed. Honkalan ym. rah.al. n:o 92;

65) Määrärahan osoittamista Tampereen tyttölyseon käsityön ja kotitalouden opettajain palkkojen korottamista varten

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah.al. n:o 93;

66) Määrärahan osoittamista käsityön ja kotitalouden opettajain virkojen perustamiseksi Turun tyttölyseoon

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah.al. n:o 94;

67) Määrärahan osoittamista avustukseksi maassamme toimiville vieraskielisille oppikouluille

tarkoittava ed. Kytän ym. rah.al. n:o 95;

68) Määrärahan osoittamista palkkioiksi oppikoulujen kerhonohjaajille ja kuraattoreille

tarkoittava ed. Österholmin ym. rah.al. n:o 96;

69) Määrärahan osoittamista uskonnon lehtorin viran perustamiseksi Heinolan seminaariin

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 97;

70) Määrärahan osoittamista käsityöopettajan viran perustamiseksi Savonlinnan seminaariin

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 98;

71) Korotetun määrärahan osoittamista kansakouluntarkastajain kanslia- ja vuokramenoihin

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 99;

72) Määrärahan osoittamista kansakoulunopettajien kursseja ja opintopäiviä varten

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 100;

73) Määrärahan osoittamista kesäkurssien järjestämiseksi moniopettajaisten kansakoulujen alakoulunopettajille

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 101;

74) Määrärahan osoittamista kokeilukeskikoulujen perustamista varten

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah.al. n:o 102;

75) Korotetun määrärahan osoittamista kesävirastuksen toimittamiseksi kesäsiirtoloissa varattomille etupäässä sairaille ja heikoille kansakoululapsille

tarkoittava ed. Kokkolan ym. rah.al. n:o 103;

76) Määrärahan osoittamista kansakouluhin kuuluvan keskikoulun ylläpitämiseen kokeilutarkoituksessa Sallan kunnassa

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 104;

77) Määrärahan osoittamista kurssien järjestämiseksi huonokuuloisten lasten opettajille

tarkoittava ed. Innalan ym. rah.al. n:o 105;

78) Määrärahan osoittamista rakennusavustukseksi saamelaisten kristilliselle kansanopistolle

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 106;

79) Korotetun määrärahan osoittamista sivistystyön järjestämiseen metsä- ja uittotyömailla

tarkoittava ed. Karjalaisen ym. rah.al. n:o 107;

80) Määrärahan osoittamista palkinnoiksi vuoden parhaasta lapsi- ja nuorisotelokuvasta

tarkoittava ed. Paasivuoren ym. rah.al. n:o 108;

81) Määrärahan osoittamista aikakauslehdentoimittajille myönnettäviä matka-apurahoja varten

tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. rah.al. n:o 109;

82) Määrärahan osoittamista Hämeen linnan entisöimis- ja korjaustöitä varten

tarkoittava ed. Mohellin ym. rah.al. n:o 110;

83) Korotetun määrärahan osoittamista Svenska Språkvärdsnämnden i Finland nimiselle laitokselle

tarkoittava ed. Österholmin ym. rah.al. n:o 111;

84) Määrärahan osoittamista avustukseksi Suomen Merimieslähetykselle Lontoon toimitalon rakentamista varten

tarkoittava ed. Hakalan ym. rah.al. n:o 112;

85) Määrärahan osoittamista kulttuurihistoriallisen ja arkeologisen tutkimuksen toimeenpanemiseksi Kemi- ja Ounasjoen voimalaitoksien vaikutuspiiriin kuuluvalla alueella

tarkoittava ed. Meinanderin rah.al. n:o 113;

86) Määrärahan osoittamista Suomen Rauhanpuolustajat r.y:n työn tukemiseksi

tarkoittava ed. Roineen ym. rah.al. n:o 114;

87) Korotetun määrärahan osoittamista opinto-kerhotoiminnan tukemiseen

tarkoittava ed. Rosnellin ym. rah.al. n:o 115;

88) Määrärahan osoittamista avustukseksi varattomien urheilijoiden kilpailumatkoista aiheutuvien matkakustannusten peittämiseen

tarkoittava ed. Rytkösen ym. rah.al. n:o 116;

89) Määrärahan osoittamista uusien virkojen ja toimien perustamista varten maanmittauslaitokseen

tarkoittava ed. Kytän ym. rah.al. n:o 117;

90) Korotetun määrärahan osoittamista kartoittajan toimien perustamista varten maanmittauslaitokseen

tarkoittava ed. Karvosen ym. rah.al. n:o 118;

91) Määrärahan osoittamista uusien virkojen ja toimien perustamista varten maanmittauskonttoreihin

tarkoittava ed. Kytän ym. rah.al. n:o 119;

92) Määrärahan osoittamista taimiston tarkastajan viran perustamiseksi maataloushallitukseen

tarkoittava ed. Sävelän ym. rah.al. n:o 120;

93) Määrärahan osoittamista puutarhanhoidon tarkastajan palkkauksen parantamista varten

tarkoittava ed. Koskisen ym. rah.al. n:o 121;

94) Määrärahan osoittamista ns. rajasentulisän maksamiseksi kotitalous-, maatalous- ja kotiteollisuusoppilaitosten opettajille harvaan asutuissa ja syrjäseutujen kunnissa palvelukseen astumisajasta riippumatta

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 122;

95) Määrärahan osoittamista Sotkamon emäntäkoulun rakentamiseen

tarkoittava ed. Partasen ym. rah.al. n:o 123;

96) Määrärahan osoittamista kotitaloudellisille oppilaitoksille valtion avustuksina suoritettujen ylläpitomenojen palautuksia varten

tarkoittava ed. Hamaran ym. rah.al. n:o 124;

97) Määrärahan osoittamista kotitaloudellisten oppilaitosten opettajain palkkojen parantamista varten

tarkoittava ed. Hamaran ym. rah.al. n:o 125;

98) Korotetun määrärahan osoittamista yksityisluontoisten maataloudellisten oppilaitosten rakennusavustuksia varten

tarkoittava ed. Pasasen ym. rah.al. n:o 126;

99) Korotetun määrärahan osoittamista rakennusavustuksiksi yksityisluontoisille maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppilaitoksille

tarkoittava ed. Honkalan ym. rah.al. n:o 127;

100) Määrärahan osoittamista maa- ja kotitaloudellisten ammattioppilaitosten kaluston ym. hankintaan

tarkoittava ed. Forsiuksen ym. rah.al. n:o 128;

101) Määrärahan osoittamista maamiesopiston perustamiseksi Ahlmanin koulutilalle

tarkoittava ed. Pakkasen ym. rah.al. n:o 129;

102) Määrärahan osoittamista kotiteollisuusneuvonta-asemien ammattiopettajien palkkaamiseen maaseudulle

tarkoittava ed. Saalastin ym. rah.al. n:o 130;

103) Korotetun määrärahan osoittamista maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen virkojen järjestelyä varten

tarkoittava ed. Rönkön ym. rah.al. n:o 131;

104) Määrärahan osoittamista uusien virkojen ja toimien perustamiseksi maatalouden taloudelliseen tutkimuslaitokseen

tarkoittava ed. Sauran ym. rah.al. n:o 132;

105) Korotetun määrärahan osoittamista työvoiman palkkaamiseksi maanviljelysinsinööripiireihin

tarkoittava ed. Rapion ym. rah.al. n:o 133;

106) Korotetun määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi maanparannustöitä varten

tarkoittava ed. Kleemolan ym. rah.al. n:o 134;

107) Korotetun määrärahan osoittamista salaojitusavustuksia ja -lainoja varten

tarkoittava ed. Kähösen ym. rah.al. n:o 135;

108) Määrärahan osoittamista ylimääräisten maanviljelysinsinöörien tointen perustamista varten maanviljelysinsinööripiireihin

tarkoittava ed. Raipalan ym. rah.al. n:o 136;

109) Määrärahan osoittamista Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankista kalastusvälineiden hankkimiseen ammattikalastajille myönnettävien lainojen korkohyvitystä varten

tarkoittava ed. Pakkasen ym. rah.al. n:o 137;

110) Määrärahan osoittamista käytännöllisiin tuloksiin tähtäävien kalastustutkimusten toimittamista varten

tarkoittava ed. Österholmin ym. rah.al. n:o 138;

111) Määrärahan osoittamista avustukseksi tuoreen silakan kulutuksen lisäämistä tarkoittavaan propagandatoimintaan

tarkoittava ed. Österholmin ym. rah.al. n:o 139;

112) Määrärahan osoittamista kalastusvenemootto-reissa käytettävän nestemäisen polttoaineen hin-nan alentamiseen

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o 140;

113) Määrärahan osoittamista avustuksiksi luon-nonvoimien tai muun sellaisen syyn takia veneensä tai pyydyksensä menettäneille ammattikalastajille

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o 141;

114) Korotetun määrärahan osoittamista avustuk-siksi maa-, metsä- ja kotitalouden edistämistyötä suorittaville neuvontajärjestöille

tarkoittava ed. Kleemolan ym. rah.al. n:o 142;

115) Korotetun määrärahan osoittamista avustuk-siksi maa- ja kotitaloudellisille neuvontajärjestöille

tarkoittava ed. Murtomaan ym. rah.al. n:o 143;

116) Määrärahan osoittamista Keski-Suomen liik-kuva koetoimintaa varten

tarkoittava ed. Hetemäen ym. rah.al. n:o 144;

117) Määrärahan osoittamista viljavuustutkimuksia varten

tarkoittava ed. Sarjalan ym. rah.al. n:o 145;

118) Korotetun määrärahan osoittamista puutar-hanhoidon edistämiseen

tarkoittava ed. Sauran ym. rah.al. n:o 146;

119) Korotetun määrärahan osoittamista poron-hoidon edistämiseen

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 147;

120) Määrärahan osoittamista avustukseksi ja lai-naksi Paliskuntain Jäädättämö Oy:lle jäädättä-mön rakentamiseksi Rovaniemelle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 148;

121) Määrärahan osoittamista avustuksiksi veden laadun tutkituttamiseen ja veden puhdistuksessa tarvittavien laitteiden kehittämiseen

tarkoittava ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 149;

122) Määrärahan osoittamista petojen poronomis-tajille aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 150;

123) Määrärahan osoittamista laiduntalousneuvon-nan tehostamiseen pientiloilla

tarkoittava ed. Karvosen ym. rah.al. n:o 151;

124) Määrärahan osoittamista Puolangan, Risti-järven ja Juuan kuntien liittämiseksi maatalou-dellisen rajaseututoiminnan piiriin

tarkoittava ed. Partasen ym. rah.al. n:o 152;

125) Määrärahan osoittamista avustukseksi Svenska Lantbrukssällskapet i Finland Förbund nimiselle liitolle kone- ja koneenhuollon konsulen-tin palkkaamista varten

tarkoittava ed. Korsbäckin ym. rah.al. n:o 153;

126) Korotetun määrärahan osoittamista uudis- ja laidunraivauspalkkioihin

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 154;

127) Korotetun määrärahan osoittamista kiven-raivauspalkkioihin

tarkoittava ed. Niirasen ym. rah.al. n:o 155;

128) Määrärahan osoittamista sikatalouskoease-man perustamiseksi Seinäjoelle

tarkoittava ed. Sepän ym. rah.al. n:o 156;

129) Määrärahan osoittamista pienviljelijäkurssi-toiminnan takia Uudenmaan maamieskoululla teh-täviin rakennusten uudistus- ja korjaustöihin sekä kaluston ja opetusvälineiden hankintaan

tarkoittava ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 157;

130) Määrärahan osoittamista avustuksiksi pien-
viljelijöille metsien kasvukunnon parantamiseksi

tarkoittava ed. Rapion ym. rah.al. n:o 158;

131) Määrärahan osoittamista avustuksiksi AIV-
rehusäiliöiden rakentamiseen pientiloille

tarkoittava ed. Sepin ym. rah.al. n:o 159;

132) Määrärahan osoittamista avustuksiksi AIV-
rehusäiliöiden rakentamiseen pienviljelijöille

tarkoittava ed. Koskisen ym. rah.al. n:o 160;

133) Määrärahan osoittamista asutustarkastajain
kanslia-apurahan korottamista varten

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 161;

134) Määrärahan osoittamista avustuksiksi sellai-
sille uudistilan rakentajille, jotka maanhankinta-
lain mukaan eivät ole maansaantiin oikeutettuja
tai ovat saaneet tilan haltuunsa ennen 15 päivää
joulukuuta 1943

tarkoittava ed. Torven ym. rah.al. n:o 162;

135) Määrärahan osoittamista avustuksiksi maan-
parannustöihin maanhankintalainsäädännön mu-
maan maata saaneille

tarkoittava ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 163;

136) Korotetun määrärahan osoittamista aikaisem-
man asutuslainsäädännön ja pika-asutuslain mu-
kaisilla tiloilla suoritettaviin tie- ja kuivatustöihin

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 164;

137) Määrärahan osoittamista korkohyvityksen
maksamiseen pitempiaikaista luottoa lähinnä per-
heviljelmän käsittävän tilan haltijalle viljelysten
perusparannuksia varten myöntäneille rahalaitok-
sille

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 165;

138) Määrärahan osoittamista Paimion maatalous-
kerhoneuvojaopiston opettajien palkkojen paran-
tamista varten

tarkoittava ed. Forsiuksen ym. rah.al. n:o
166;

139) Määrärahan osoittamista Työtehoseura r.y:lle
kone- ja työopetustoimintaa varten Matkun kar-
tanon konekoulutuskeskuksessa

tarkoittava ed. Raipalan ym. rah.al. n:o 167;

140) Määrärahan osoittamista maataloustuotteiden
kotimaisten kuluttajahintojen alentamiseen

tarkoittava ed. Haapasen ym. rah.al. n:o 168;

141) Korotetun määrärahan osoittamista avustuk-
siksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen

tarkoittava ed. Rapion ym. rah.al. n:o 169;

142) Korotetun määrärahan osoittamista avustuk-
siksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen

tarkoittava ed. Rönkön ym. rah.al. n:o 170;

143) Korotetun määrärahan osoittamista yksityis-
metsätalouden edistämistä ja valvontaa varten

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah.al. n:o 171;

144) Määrärahan osoittamista kenttäsahaustoimin-
nan ammattitaidon ja välineiden kehittämiseen

tarkoittava ed. M. Mattilan ym. rah.al.
n:o 172;

145) Määrärahan osoittamista erikoistutkijan ja
laskuapulaisen palkkaamiseen metsäntutkimus-
laitokseen

tarkoittava ed. E. A. Saaren ym. rah.al.
n:o 173;

146) Korotetun määrärahan osoittamista maata-
lousministeriön propagandaa ja matka-apurahoja
varten

tarkoittava ed. Kytän ym. rah.al. n:o 174;

147) Määrärahan osoittamista poroaidan rakenta-
miseen Suomen ja Norjan rajalle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 175;

148) Määrärahan osoittamista ylijäämäkalansaa-
liin käytön edistämiseen

tarkoittava ed. Aition ym. rah.al. n:o 176;

149) Määrärahan osoittamista ylijäämäkalansaa-
liin käytön edistämiseen

tarkoittava ed. Jussilan ym. rah.al. n:o 177;

150) Korotetun määrärahan osoittamista maito-
taloustuotannon tukemiseen

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 178;

151) Korotetun määrärahan osoittamista maito-
taloustuotannon tukemiseen

tarkoittava ed. Rapion ym. rah.al. n:o 179;

152) Määrärahan osoittamista kotimaisten siemen-
ten tukistoista aiheutuvien tappioiden korvaa-
miseen ja viljelyskorvauksiin

tarkoittava ed. Saalastin ym. rah.al. n:o 180;

153) Määrärahan osoittamista pienpuun menekin
lisäämismahdollisuuksien selvittämiseksi

tarkoittava ed. J. Wirtasen ym. rah.al.
n:o 181;

154) Määrärahan osoittamista tutkimuksen toi-
mittamista varten pienpuutavaran jalostamiseksi
ja sen käytön edistämiseksi teollisuudessa

tarkoittava ed. Sauran ym. rah.al. n:o 182;

155) Määrärahan osoittamista lihasrappautumis-
taudin syiden tutkimiseksi ja sopivien torjunta-
menetelmien kehittämiseksi

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 183;

156) Määrärahan osoittamista kotieläinten puutos-
tauteja koskevan tutkimuksen ja torjunnan tehos-
tamiseksi

tarkoittava ed. Aittoniemen ym. rah.al.
n:o 184;

157) Määrärahan osoittamista korvauksiksi mei-
jeristä hankalan matkan takana oleville karjan-
haltijoille kotivoin valmistamisesta

tarkoittava ed. M. Leskisen ym. rah.al.
n:o 185;

158) Määrärahan osoittamista vuoden 1953 tulva-
vahinkojen korvaamiseksi Pohjois-Satakunnassa ja
Etelä-Pohjanmaalla

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 186;

159) Määrärahan osoittamista maanviljelijöille ai-
heutuneiden sade- ja tulvavahinkojen korvaami-
seksi

tarkoittava ed. Rapion ym. rah.al. n:o 187;

160) Määrärahan osoittamista eräiden virkojen ja
toimien perustamiseksi tie- ja vesirakennus-
hallintoon

tarkoittava ed. Karjalaisen ym. rah.al.
n:o 188;

161) Määrärahan osoittamista tie- ja vesiraken-
nuspiirien työntekijäin ikälisien maksamiseen

tarkoittava ed. Rapion ym. rah.al. n:o 189;

162) Määrärahan osoittamista tie- ja vesiraken-
nushallinnon insinöörien ulkomaisia opintomatkoja
varten

tarkoittava ed. Nordströmin ym. rah.al.
n:o 190;

163) Määrärahan osoittamista työmarkkinatutki-
muslaitoksen perustamiseksi kulkulaitosten ja
yleisten töiden ministeriöön

tarkoittava ed. E. Leikolan ym. rah.al. n:o
191;

164) Korotetun määrärahan osoittamista helpotuk-
siksi kunnille maantietealueiden lunastamiseen

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 192;

165) Määrärahan osoittamista nuorison ilmailu-
harrastuksen tukemiseksi

tarkoittava ed. Hakalan ym. rah.al. n:o 193;

166) Korotetun määrärahan osoittamista matkailu-
liikenteen edistämiseksi

tarkoittava ed. Honkalan ym. rah.al. n:o 194;

167) Korotetun määrärahan osoittamista avustukseksi vientisatamia ylläpitäville kunnille satamien kehittämistä ja kunnostamista varten

tarkoittava ed. Kokkolan ym. rah.al. n:o 195;

168) Korotetun määrärahan osoittamista vientisatamia ylläpitäville kunnille satamien kehittämistä ja kunnostamista varten

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 196;

169) Määrärahan osoittamista avustukseksi Kokkolan kaupungille laiturin rakentamiseksi Yksipihlajan satamaan

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 197;

170) Määrärahan osoittamista lentokentän aikaansaamiseksi Keski-Pohjanmaalle

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 198;

171) Määrärahan osoittamista Maarianhaminan lentokentän kiitoradan pidentämiseksi ja toisen kiitoradan rakentamiseksi kentälle

tarkoittava ed. Larsonin ym. rah.al. n:o 199;

172) Määrärahan osoittamista asuntorakennustoitinnan kehittämiseksi suoritettavia tutkimuksia varten

tarkoittava ed. Lindblomin ym. rah.al. n:o 200;

173) Määrärahan osoittamista teoreettisen sähkötekniikan professorin viran perustamiseksi Teknilliseen korkeakouluun

tarkoittava ed. Wiherheimon rah.al. n:o 201;

174) Määrärahan osoittamista maanmittaustekniikan lehtorin viran perustamiseksi Helsingin teknilliseen oppilaitokseen

tarkoittava ed. Innalan ym. rah.al. n:o 202;

175) Määrärahan osoittamista Kaakkois-Suomen keskusammattikoulun palkkauksia varten

tarkoittava ed. Kuittisen ym. rah.al. n:o 203;

176) Määrärahan osoittamista työvaatteiden hankkimiseksi keskusammattikoulujen oppilaille

tarkoittava ed. Hykkäälän ym. rah.al. n:o 204;

177) Määrärahan osoittamista ammattioppilaitosten työpajoja varten

tarkoittava ed. Hykkäälän ym. rah.al. n:o 205;

178) Määrärahan osoittamista ammattikoulujen kurssitoimintaa varten

tarkoittava ed. Kulovaaran ym. rah.al. n:o 206;

179) Määrärahan osoittamista avustukseksi kaupapaistoille ja -kouluille

tarkoittava ed. Wiherheimon rah.al. n:o 207;

180) Korotetun määrärahan osoittamista käytännöllisgeologisia tutkimuksia varten

tarkoittava ed. Enteen ym. rah.al. n:o 208;

181) Määrärahan osoittamista malmiesiintymien tutkimusten jatkamiseksi Korsnäsin kunnassa

tarkoittava ed. Äsvikin ym. rah.al. n:o 209;

182) Määrärahan osoittamista ylimääräisen osastopäällikön viran perustamiseksi patentti- ja rekisterihallitukseen

tarkoittava ed. V. Virtasen ym. rah.al. n:o 210;

183) Määrärahan osoittamista maakunnallisten pienteollisuusliittojen neuvontatyön tukemiseen

tarkoittava ed. Kleemolan ym. rah.al. n:o 211;

184) Määrärahan osoittamista maakunnallisten käsi- ja pienteollisuusliittojen suorittaman neuvontatyön tukemiseen

tarkoittava ed. Wiherheimon ym. rah.al. n:o 212;

185) Määrärahan osoittamista Suomen Ulkomaankauppaliiton ulkomaille suuntautuvan julkaisutoiminnan tukemiseen

tarkoittava ed. E. A. Saaren ym. rah.al. n:o 213;

186) Korotetun määrärahan osoittamista rakennusavustuksiksi kunnallisille ja yksityisille teknillisille, ammatti- ja kauppaoppilaitoksille niiden omia rakennuksia varten

tarkoittava ed. Turkan ym. rah.al. n:o 214;

187) Korotetun määrärahan osoittamista Tuberkuloosiliitto r.y:n toiminnan tukemiseen

tarkoittava ed. Alangon ym. rah.al. n:o 215;

188) Määrärahan osoittamista yksityisten ammattooppilaskotien perustamis- ja ylläpitokustannuksiin

tarkoittava ed. Hakalan ym. rah.al. n:o 216;

189) Määrärahan osoittamista Helsingin diakonissalaitoksen vajaamielishoitolan henkilökunnan asuinrakennusten rakentamisen avustamiseen

tarkoittava ed. A. Leikolan ym. rah.al. n:o 217;

190) Korotetun määrärahan osoittamista lastenkotien rakennuskustannusten avustamiseen

tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. rah.al. n:o 218;

191) Määrärahan osoittamista perheenäitien lomamatkojen tukemiseen

tarkoittava ed. Paasivuoren ym. rah.al. n:o 219;

192) Määrärahan osoittamista maksuttomien lomamatkojen järjestämiseksi vähävaraisille äideille

tarkoittava ed. Torven ym. rah.al. n:o 220;

193) Määrärahan osoittamista kesävirikistyksen järjestämiseksi alle kouluikäisille lapsille

tarkoittava ed. Torven ym. rah.al. n:o 221;

194) Määrärahan osoittamista kesävirikistyksen järjestämiseksi alle kouluikäisille lapsille

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. rah.al. n:o 222;

195) Korotetun määrärahan osoittamista yksityisten perustamien alkoholihuoltoloiden perustamis- ja kunnossapitokustannuksiin

tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 223;

196) Määrärahan osoittamista lisäkorvauksen myöntämiseksi erälle elinkorkonsa kertakaikkisena nostaneille sotainvalideille

tarkoittava ed. Kähösen ym. rah.al. n:o 224;

197) Määrärahan osoittamista lisäkorvauksen myöntämiseksi erälle sotainvalideille

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 225;

198) Määrärahan osoittamista vähävaraisten perheellisten sotaaleskien sairausavustuksiin

tarkoittava ed. Heinosen ym. rah.al. n:o 226;

199) Määrärahan osoittamista vähävaraisten suuri-perheisten äitien lomaleirimatkoja varten

tarkoittava ed. Väänäsen ym. rah.al. n:o 227;

200) Määrärahan osoittamista varattomien ja vähävaraisten siviiliorpojen sekä alaikäisten lasten hoitoon sidottujen siviilileskien elotuksen turvaamiseen

tarkoittava ed. Stenbergin ym. rah.al. n:o 228;

201) Korotetun määrärahan osoittamista avustuksiksi raittiustyötä suorittaville järjestöille

tarkoittava ed. Heljaksen ym. rah.al. n:o 229;

202) Määrärahan osoittamista Sokeain Keskusliitto r.y:lle avustukseksi raaka-ainevarastojen täydentämistä varten

tarkoittava ed. Hiltusen ym. rah.al. n:o 230;

203) Määrärahan osoittamista tutkimuksen toimittamiseksi huonokuuloisten lasten opetuksen järjestämisestä

tarkoittava ed. Mohellin ym. rah.al. n:o 231;

204) Määrärahan osoittamista avustuksiksi kodeissa hoidettavina olevien vajaamielisten lasten vähävaraisille vanhemmille

tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. rah.al. n:o 232;

205) Määrärahan osoittamista kansaneläkelain ulkopuolelle jääneiden työkyvyttömiä eläkekysymyksen järjestämistä varten

tarkoittava ed. Stenbergin ym. rah.al. n:o 233;

206) Määrärahan osoittamista avustuksiksi kansaneläkelain ulkopuolelle jääneille työkyvyttömille

tarkoittava ed. Turkan ym. rah.al. n:o 234;

207) Määrärahan osoittamista vuoden 1918 kansalaissodassa punaisella puolella vahinkoja kärsineiden korvauksen järjestämiseen

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 235;

208) Määrärahan osoittamista vuonna 1918 punaisten puolella henkensä menettäneiden vielä hoitamatta olevien hautojen kunnostamiseen

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 236;

209) Määrärahan osoittamista avustuksiksi pienviljelijöille ja pienasuntojen omistajille heidän talouksiensa sähköistämistä varten

tarkoittava ed. Sepin ym. rah.al. n:o 237;

210) Määrärahan osoittamista palkinnoiksi taloudellisimpien rakennusten suunnittelijoille ja rakentajille

tarkoittava ed. Turusen ym. rah.al. n:o 238;

211) Korotetun määrärahan osoittamista korvaukseksi posti- ja lennätinlaitokselle vapaakirjeoikeudesta ja postirahan vapaudesta

tarkoittava ed. Salmisen rah.al. n:o 239;

212) Määrärahan osoittamista valtion viran ja toimen haltijoiden palkkausluokkien tarkistamista varten

tarkoittava ed. Aition ym. rah.al. n:o 240;

213) Määrärahan osoittamista sairaanhoitajatyövoiman lisäämiseksi valtion sairaaloihin

tarkoittava ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 241;

214) Määrärahan osoittamista korvaukseksi valtion rautateille alennuskuljetuksista

tarkoittava ed. Peltosen ym. rah.al. n:o 242;

215) Korotetun määrärahan osoittamista maaseudun sähköistämisen tukemiseen

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah.al. n:o 243;

216) Korotetun määrärahan osoittamista maaseudun sähköistämisen tukemiseen

tarkoittava ed. Partasen ym. rah.al. n:o 244;

217) Määrärahan osoittamista Pohjois-Suomen jälleenrakentajille maksamatta jätettyjen indeksikorotusten hyvittämiseksi

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 245;

218) Määrärahan osoittamista Outokummun pienkiinteistöjen vesijohto- ja viemäriverkoston rakentamiseen

tarkoittava ed. Kauhasen ym. rah.al. n:o 246;

219) Määrärahan osoittamista valtion virkamiesten palkkausluokkiin sijoituksen tarkistamista varten

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. rah.al. n:o 247;

220) Määrärahan osoittamista valtion virkamiesten palkkojen korottamiseen

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 248;

221) Määrärahan osoittamista korvauksiksi kun-
nille työttömyyden torjunnasta johtuvista kustan-
nuksista

tarkoittava ed. Murron ym. rah.al. n:o 249;

222) Määrärahan osoittamista suunnitelman laati-
miseksi maan korkeamman musiikki-, kuva- ja
näyttämötaidekasvatuksen kehittämiseksi

tarkoittava ed. Turusen ym. rah.al. n:o 250;

223) Määrärahan osoittamista korvauksen suorit-
tamiseksi maahan tuotettujen ala-arvoisten auto-
jen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille
ammattiautoilijoille

tarkoittava ed. Raunion ym. rah.al. n:o 251;

224) Määrärahan osoittamista lisäkorvaukseksi
eräille meripalveluksessa kuolleiden ja kadonnei-
den henkilöiden vanhemmille

tarkoittava ed. Heinosen ym. rah.al. n:o 252;

225) Määrärahan osoittamista liikenteen ylläpitä-
miseksi keli-rikko-ajana Turun ja Maarianhami-
nan sekä saariston välillä

tarkoittava ed. Larsonin ym. rah.al. n:o 253;

226) Määrärahan osoittamista eräiden uusien vir-
kojen perustamiseksi rautatielaitoksen linja-
hallintoon

tarkoittava ed. Peltosen rah.al. n:o 254;

227) Määrärahan osoittamista tallimiehen tointen
perustamiseksi rautatielaitoksen linjahallintoon

tarkoittava ed. Antikaisen ym. rah.al. n:o 255;

228) Määrärahan osoittamista ylimääräisten vau-
nusiivoojan tointen perustamiseksi rautatielaitok-
sen linjahallintoon

tarkoittava ed. Antikaisen ym. rah.al. n:o 256;

229) Määrärahan osoittamista eräiden rautatie-
laitoksen linjahallinnon toimenhaltijain virkapuku-
ja pukuavustuskysymyksen järjestämistä varten

tarkoittava ed. Antikaisen ym. rah.al. n:o 257;

230) Määrärahan osoittamista yhden 1 lk. kone-
insinöörin viran perustamiseksi valtionrautateiden
konetoimistoon

tarkoittava ed. Peltosen rah.al. n:o 258;

231) Määrärahan osoittamista valtion rautateiden
linjahallinnon yp. sähkötarkastajien palkkausuok-
katarkistusta varten

tarkoittava ed. Saariahon ym. rah.al. n:o 259;

232) Määrärahan osoittamista juna- ja asemamies-
ten palkkausten parantamiseen

tarkoittava ed. Kytän ym. rah.al. n:o 260;

233) Määrärahan osoittamista valtionrautateiden
liikennepalkkojen luokittelun järjestämiseksi

tarkoittava ed. Peltosen ym. rah.al. n:o 261;

234) Määrärahan osoittamista eräiden ylimääräis-
ten tointen perustamiseksi posti- ja lennätinlai-
tokseen

tarkoittava ed. Salmisen rah.al. n:o 262;

235) Määrärahan osoittamista ylimääräisten kir-
jurin tointen perustamiseksi posti- ja lennätin-
laitokseen

tarkoittava ed. Salmisen rah.al. n:o 263;

236) Määrärahan osoittamista posti- ja lennätin-
laitoksen linjahallinnossa palvelevien valtion pu-
helimen viran tai toimen haltijain palkkauksen
parantamiseen

tarkoittava ed. Hosian ym. rah.al. n:o 264;

237) Määrärahan osoittamista postiljoonien palk-
kauksen parantamiseen

tarkoittava ed. Paasion ym. rah.al. n:o 265;

238) Määrärahan osoittamista Maanselän metsä-
radan rakentamiseen ja valtion metsien kuljetus-
mahdollisuuksien muun parantamisen tehostamiseen

tarkoittava ed. Karvosen ym. rah.al. n:o 266;

- 239) Määrärahan osoittamista massa- ja paperitehtaan perustamista Iijoen suulle koskevia tutkimus- ja suunnittelutöitä varten
- tarkoittava ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 267;
- 240) Määrärahan osoittamista liikennetunnelin rakentamiseksi Hankoon
- tarkoittava ed. Henrikssonin ym. rah.al. n:o 268;
- 241) Määrärahan osoittamista Huopalahden—Ojakalan välisen radan rakentamisen aloittamiseksi
- tarkoittava ed. Forsiuksen ym. rah.al. n:o 269;
- 242) Määrärahan osoittamista Riihimäen ja Toijalan välisen rataosan rakentamiseksi kaksiraiteiseksi
- tarkoittava ed. Mohellin ym. rah.al. n:o 270;
- 243) Määrärahan osoittamista Onkamon—Parikkalan ratasuunnan tutkimista varten
- tarkoittava ed. Hallbergin ym. rah.al. n:o 271;
- 244) Määrärahan osoittamista pukuavustuksen maksamiseksi veturitallien henkilökuntaan kuuluville ja heihin verrattaville toimenhaltijoille
- tarkoittava ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 272;
- 245) Määrärahan osoittamista rautatieläisten omakotirakennustoimintaa varten
- tarkoittava ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 273;
- 246) Määrärahan osoittamista huoltorakennuksen rakentamiseksi valtionrautateiden Turun varikolle
- tarkoittava ed. Karvikon ym. rah.al. n:o 274;
- 247) Määrärahan osoittamista Kokkolan rautatieaseman veturitaliin laajennustöihin
- tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 275;
- 248) Määrärahan osoittamista lepohuonerakennuksen rakentamiseksi Kokkolan rautatieasemalle
- tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 276;
- 249) Määrärahan osoittamista Vainikkalan ratapihan laajentamiseen
- tarkoittava ed. Keloveden ym. rah.al. n:o 277;
- 250) Määrärahan osoittamista Jyväskylän—Suolahden rautatien uusimiseksi
- tarkoittava ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 278;
- 251) Määrärahan osoittamista Tampereen—Seinäjoen rautatien Tampereen puoleisen teollisuusratajakson rakennustöiden aloittamiseen
- tarkoittava ed. Rapion ym. rah.al. n:o 279;
- 252) Määrärahan osoittamista Lahden—Loviisan rautatien ostamiseksi valtiolle
- tarkoittava ed. Koivusillan ym. rah.al. n:o 280;
- 253) Määrärahan osoittamista Jämsänkosken—Säynätsalon—Jyväskylän rautatien rakennustöiden aloittamiseen
- tarkoittava ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 281;
- 254) Määrärahan osoittamista alikäytävätunnelin rakentamiseksi valtionrautateitten rata-alueelle Hangon kaupungissa
- tarkoittava ed. Högströmin ym. rah.al. n:o 282;
- 255) Määrärahan osoittamista Vaajakosken ylikäytäväsillan rakennustöiden loppuun suorittamiseen
- tarkoittava ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 283;
- 256) Määrärahan osoittamista ylikulkusillan rakentamiseksi Hämeenlinnan ratapihan yli
- tarkoittava ed. Mohellin ym. rah.al. n:o 284;

257) Määrärahan osoittamista ylikäytäväsillan rakentamiseksi Iidevestuoreen asemalle

tarkoittava ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 285;

258) Määrärahan osoittamista Suhosen ylikäytäväsillan rakentamiseksi

tarkoittava ed. Kuittisen rah.al. n:o 286;

259) Määrärahan osoittamista Poronkylän ylikäytäväsillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Ikosen ym. rah.al. n:o 287;

260) Määrärahan osoittamista Joensuun—Koveron rautatien rakentamiseen

tarkoittava ed. Niirasen ym. rah.al. n:o 288;

261) Määrärahan osoittamista Kotkan yhteislyseon koulutalon rakentamista varten

tarkoittava ed. Kalavaisen ym. rah.al. n:o 289;

262) Määrärahan osoittamista Loviisan—Lahden kapearaiteisen rautatien lunastamiseksi valtiolle

tarkoittava ed. Sundmanin ym. rah.al. n:o 290;

263) Määrärahan osoittamista Lahden—Vesijärven rautatien ylikulkusillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 291;

264) Määrärahan osoittamista oikoradan Lappeenranta—Hamina—Kotka rakentamista varten

tarkoittava ed. Kuittisen ym. rah.al. n:o 292;

265) Määrärahan osoittamista tarkoituksenmukaisten työturvallisuuslaitteiden sekä ruokailu- ym. tilojen hankkimiseksi Pieksämäen vaunukorjauspajalle

tarkoittava ed. Niemisen ym. rah.al. n:o 293;

266) Määrärahan osoittamista lainoiksi kunnille kunnalliskotien rakentamista ja korjaamista varten

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. rah.al. n:o 294;

267) Määrärahan osoittamista kunnille myönnettäviksi lainoiksi niiden talouden parantamista varten

tarkoittava ed. Enteen ym. rah.al. n:o 295;

268) Määrärahan osoittamista vanhusten asuntojen korjauslainoiksi

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. rah.al. n:o 296;

269) Määrärahan osoittamista sähköistämislainoiksi vähävaraisille pienviljelijöille ja heihin verrattaville henkilöille

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 297;

270) Määrärahan osoittamista halpapakorkoiksi avustuslainoiksi meijerien rakentamiseen Pohjois-Suomessa ja itäisellä rajaseudulla

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah.al. n:o 298;

271) Määrärahan osoittamista halpapakorkoiksi sähköistämislainoiksi syrjäseutujen pienviljelijöille

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah.al. n:o 299;

272) Määrärahan osoittamista sähköistämislainoiksi pienviljelijöille

tarkoittava ed. Ryttingin ym. rah.al. n:o 300;

273) Määrärahan osoittamista sähköistämislainoiksi pienviljelijöille ja pienasuntojen omistajille

tarkoittava ed. Sepin ym. rah.al. n:o 301;

274) Korotetun määrärahan osoittamista lainoiksi salaojituksiin

tarkoittava ed. Sauran ym. rah.al. n:o 302;

275) Määrärahan osoittamista avustulainoiksi merijien rakentamista ja laajentamista varten Pohjois-Suomessa, Pohjois-Karjalassa, Savossa ja Keski-Suomessa sekä itäisellä rajaseudulla

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 303;

276) Korotetun määrärahan osoittamista kuntien sisarusuuslainoitukseen

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 304;

277) Korotetun määrärahan osoittamista avustulainoiksi maaseudun pienteollisuutta varten maaseudun elinehtojen parantamiseksi ja työllisyyden turvaamiseksi

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah.al. n:o 305;

278) Korotetun määrärahan osoittamista lainoiksi vesi- ja viemärijohtolaitteiden rakentamiseen maaseudulle

tarkoittava ed. Pesosen ym. rah.al. n:o 306;

279) Määrärahan osoittamista avustulainoiksi työllisyyden turvaamista varten

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 307;

280) Määrärahan osoittamista avustulainoiksi maaseudun pienteollisuudelle

tarkoittava ed. Wiherheimon rah.al. n:o 308;

281) Korotetun määrärahan osoittamista maanparannuslainoiksi

tarkoittava ed. Raipalan ym. rah.al. n:o 309;

282) Korotetun määrärahan osoittamista posti- ja lennätinlaitokselle toimitalojen ja henkilökunnan asuntojen rakentamista varten

tarkoittava ed. Turkan ym. rah.al. n:o 310;

283) Määrärahan osoittamista postitalon rakentamiseksi Lahteen

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 311;

284) Korotetun määrärahan osoittamista autojen hankkimiseksi posti- ja lennätinlaitokselle liikenteestä poistettavien tilalle

tarkoittava ed. Kokkolan ym. rah.al. n:o 312;

285) Määrärahan osoittamista postitalon rakentamiseksi Iisalmeen

tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 313;

286) Määrärahan osoittamista postitalon rakentamiseksi Iisalmen kaupunkiin

tarkoittava ed. Rytkösen ym. rah.al. n:o 314;

287) Määrärahan osoittamista Tampereen postitalon rakennustöitä varten

tarkoittava ed. Alangon ym. rah.al. n:o 315;

288) Määrärahan osoittamista Jyväskylän postiautovarikon rakentamiseen

tarkoittava ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 316;

289) Määrärahan osoittamista postitalon rakentamiseksi Ouluun

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 317;

290) Määrärahan osoittamista Oulun postiautovarikon rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Järven ym. rah.al. n:o 318;

291) Määrärahan osoittamista lainoiksi posti- ja lennätinlaitoksen henkilökunnalle perustettavia asunto-osakeyhtiöitä varten

tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 319;

292) Korotetun määrärahan osoittamista puhelin- ja lennätinverkon laajentamiseen ja parantamiseen

tarkoittava ed. Rantamaan ym. rah.al. n:o 320;

293) Määrärahan osoittamista Lomalitto ry:lle lainaksi Lepolammen lomakodin laajentamista varten

tarkoittava ed. Lehdon ym. rah.al. n:o 321;

294) Määrärahan osoittamista avustusalainaksi Invalidien ammattioppilaitoksen asuntolarakennusta varten

tarkoittava ed. Kilpeläisen ym. rah.al. n:o 322;

295) Korotetun määrärahan osoittamista rakennuslainoiksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen

tarkoittava ed. Sarjalan ym. rah.al. n:o 323;

296) Määrärahan osoittamista lainoiksi kaupungeissa ja kauppaloissa toimiville käsi- ja pien-teollisuusyrityksille

tarkoittava ed. Wiherheimon rah.al. n:o 324;

297) Määrärahan osoittamista halpakorkoisiksi lainoiksi Ensi Kodeille

tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. rah.al. n:o 325;

298) Korotetun määrärahan osoittamista asutus-toiminnassa tarpeellisia maanparannus-, tienteko-, raivaus- ja rakennustöitä varten

tarkoittava ed. Kähösen ym. rah.al. n:o 326;

299) Korotetun määrärahan osoittamista kodin-perustamislainoihin

tarkoittava ed. Tauriaisen ym. rah.al. n:o 327;

300) Määrärahan osoittamista metsähallituksen insinööriosaston konekorjaamoiden käytettäväksi

tarkoittava ed. Karvosen ym. rah.al. n:o 328;

301) Määrärahan osoittamista avustusalainaksi Sallors Home säätiölle merimieskodin rakentamista varten

tarkoittava ed. Nordforsin ym. rah.al. n:o 329;

302) Määrärahan osoittamista rakennuslainaksi Helsingin tullikamareissa työskentelevien tullimiesten asuntotaloa varten

tarkoittava ed. Enteen ym. rah.al. n:o 330;

303) Määrärahan osoittamista Helsingin diakonissalaitoksen vajaamielishoitolan henkilökunnan asuinrakennusten rakentamiseen annettavaa kuole-tuslainaa varten

tarkoittava ed. A. Leikolan ym. rah.al. n:o 331;

304) Määrärahan osoittamista lainaksi Porin diakonissalaitokselle

tarkoittava ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 332;

305) Määrärahan osoittamista avustukseksi ja lainaksi Tervolan kunnalle yhteisen vanhainkoti-, sairaala- ja terveystalorakennuksen rakentamista varten

tarkoittava ed. Niskalan ym. rah.al. n:o 333;

306) Määrärahan osoittamista avustukseksi ja lainaksi Parkanon yhteiskoulun koulurakennuksen laajentamiseen

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 334;

307) Määrärahan osoittamista rakennuslainaksi Karkkilan yhteiskoululle

tarkoittava ed. R. Virtasen rah.al. n:o 335;

308) Määrärahan osoittamista rakennuslainoiksi yksityisille oppikouluille

tarkoittava ed. R. Virtasen ym. rah.al. n:o 336;

309) Korotetun määrärahan osoittamista lainoiksi ammatillisten oppilaitosten uudisrakennuksia varten

tarkoittava ed. Kokkolan ym. rah.al. n:o 337;

310) Määrärahan osoittamista avustuslainoiksi yksityisoppikoulujen omistajille koulutalojen rakennuskustannuksiin

tarkoittava ed. Ahosen ym. rah.al. n:o 338;

311) Määrärahan osoittamista lainoiksi yksityisille oppikouluille koulutalojen rakentamista varten

tarkoittava ed. Tuurnan ym. rah.al. n:o 339;

312) Määrärahan osoittamista lainaksi Jaakkiman kristillisen kansanopiston jälleenrakennustyön suorittamiseen

tarkoittava ed. Miikin ym. rah.al. n:o 340;

313) Määrärahan osoittamista lainaksi Hämeenlinnan meijerikoululle

tarkoittava ed. Luukan ym. rah.al. n:o 341;

314) Korotetun määrärahan osoittamista rakennuslainoiksi yksityisluontoisille maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppilaitoksille

tarkoittava ed. Honkalan ym. rah. al. n:o 342;

315) Määrärahan osoittamista Perä-Pohjolan kasvinviljelyskoeaseman kunnostamista varten

tarkoittava ed. Pöykön ym. rah.al. n:o 343;

316) Määrärahan osoittamista Lapin kansanopiston opistorakennuksen rakentamiseen

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 344;

317) Määrärahan osoittamista selluloosa- ja paperitehtaan perustamiseksi Närpiön kuntaan

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o 345;

318) Määrärahan osoittamista Pudasjärven kunnan kunnanlääkäarin virkatalon rakentamista varten

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah.al. n:o 346;

319) Määrärahan osoittamista vuokra-asuintalon rakentamiseksi veturimiehille Pasilaan

tarkoittava ed. Antikaisen ym. rah.al. n:o 347;

320) Määrärahan osoittamista Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan kirjaston uudisrakennuksen rakentamista varten

tarkoittava ed. Öhmanin ym. rah.al. n:o 348;

321) Korotetun määrärahan osoittamista maanparannustöiden konehankintoihin

tarkoittava ed. Kleemolan ym. rah.al. n:o 349;

322) Määrärahan osoittamista palkkioiksi pienviljelijöille maanparannusaineiden ajosta

tarkoittava ed. Kämäräisen ym. rah.al. n:o 350;

323) Määrärahan osoittamista väkirehujen hintojen alentamiseen

tarkoittava ed. Niemisen ym. rah.al. n:o 351;

324) Määrärahan osoittamista Työtehoseuralle maatalouden rakennustutkimuksen suorittamista ja rakennusten tyyppipiirustusten laatimista varten

tarkoittava ed. Antilan ym. rah.al. n:o 352;

325) Määrärahan osoittamista piirustusten hankkimiseksi Savonlinnan seminaarin uudisrakennuksia varten

tarkoittava ed. V. Virtasen ym. rah.al. n:o 353;

326) Korotetun määrärahan osoittamista helpotuksen myöntämiseen kunnille maantiealueiden lunastusta varten

tarkoittava ed. Suomisen ym. rah.al. n:o 354;

327) Määrärahan osoittamista lainoiksi varattomien perheenäitien ja lasten lomatoimintaa harjoittaville naisjärjestöille

tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. rah.al. n:o 355;

328) Määrärahan osoittamista lainan antamiseksi Tuusulan kansanopistolle opettaja- ja oppilasasuntojen sekä pajan, konehallin ja käsityöhuoneyhdistelmän rakentamista varten

tarkoittava ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 356;

329) Määrärahan osoittamista Askolan kunnan Tiilään kylässä olevan Purolan tilan ostamiseksi Bergmanin koulua varten

tarkoittava ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 357;

330) Määrärahan osoittamista Teknillisen korkeakoulun päärakennuksen rakentamiseksi Otaniemeen

tarkoittava ed. E. Leikolan ym. rah.al. n:o 358;

331) Määrärahan osoittamista karja- ja talousrakennuksen rakentamiseksi Ruuskalan koulutilalle

tarkoittava ed. Tiitun rah.al. n:o 359;

332) Määrärahan osoittamista Runnille perustettavaa emäntäkoulua varten

tarkoittava ed. Rönkön ym. rah.al. n:o 360;

333) Määrärahan osoittamista Riihimäen kauppalan tyttölyseon rakentamiseen

tarkoittava ed. Mohellin ym. rah.al. n:o 361;

334) Määrärahan osoittamista piirustusten hankkimiseksi Savonlinnan tyttölyseon uudisrakennusta varten

tarkoittava ed. V. Virtasen ym. rah.al. n:o 362;

335) Määrärahan osoittamista Varkauden yhteislyseon rakentamiseen

tarkoittava ed. Hiltusen ym. rah.al. n:o 363;

336) Määrärahan osoittamista Tyrvään yhteiskoulun ottamiseksi yhteislyseona valtion haltuun

tarkoittava ed. N. Kaasalaisen ym. rah.al. n:o 364;

337) Määrärahan osoittamista Porin lyseon lisärakennusta varten

tarkoittava ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 365;

338) Määrärahan osoittamista Porin tyttölyseon lisärakennusta varten

tarkoittava ed. Pohjalan ym. rah.al. n:o 366;

339) Määrärahan osoittamista Korsholman emäntäkoulun koulurakennuksen rakentamiseen

tarkoittava ed. Korsbäckin ym. rah.al. n:o 367;

340) Määrärahan osoittamista eläinlääketieteellisen korkeakoulun rakennustöihin

tarkoittava ed. Lepistön ym. rah.al. n:o 368;

341) Määrärahan osoittamista Kouvolan lyseon uuden rakennuksen piirustuksia varten

tarkoittava ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 369;

342) Määrärahan osoittamista Helsingin tyttönermaaliyseon rakennuksen laajentamiseksi

tarkoittava ed. Innalan ym. rah.al. n:o 370;

343) Määrärahan osoittamista Joensuun tyttölyseon koulutalon rakentamista varten

tarkoittava ed. Turusen rah.al. n:o 371;

344) Määrärahan osoittamista Karjaan yhteiskoulun rakentamista varten

tarkoittava ed. Helteen ym. rah.al. n:o 372;

345) Määrärahan osoittamista Seinäjoen tyttölyseon koulurakennuksen laajentamista varten

tarkoittava ed. Innalan ym. rah.al. n:o 373;

346) Määrärahan osoittamista Orimattilan yhteiskoulun koulutalon rakennustöiden aloittamiseen

tarkoittava ed. Koivusillan ym. rah.al. n:o 374;

347) Määrärahan osoittamista Seinäjoen lyseon rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Sepän ym. rah.al. n:o 375;

348) Määrärahan osoittamista Kittilän yhteislyseen rakennustöiden aloittamiseen

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 376;

349) Määrärahan osoittamista Keski-Suomen keskusammattikoulun rakentamiseen

tarkoittava ed. Peltosen ym. rah.al. n:o 377;

350) Määrärahan osoittamista avustuksiksi yksityisille oppikouluille kouluhuoneistojen rakentamista varten

tarkoittava ed. Tuurnan ym. rah.al. n:o 378;

351) Määrärahan osoittamista Riihimäen tyttölyseon rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Raunion ym. rah.al. n:o 379;

352) Korotetun määrärahan osoittamista kätilöopiston rakentamiseen

tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. rah.al. n:o 380;

353) Määrärahan osoittamista Helsingin Maunulaan rakennettavaa valtion yhteiskoulutaloa varten

tarkoittava ed. Miettisen ym. rah.al. n:o 381;

354) Määrärahan osoittamista Mikkelin kuuromykkäinkoulun rakennusten piirustuksia varten

tarkoittava ed. Pasasen ym. rah.al. n:o 382;

355) Määrärahan osoittamista Kittilän yhteislyseon koulurakennuksen rakentamiseen

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 383;

356) Määrärahan osoittamista Tampereen toisen tyttökoulun uudisrakennusta varten

tarkoittava ed. Hiilelän ym. rah.al. n:o 384;

357) Määrärahan osoittamista Tuiran keskikoulun rakentamiseksi Ouluun

tarkoittava ed. Torven ym. rah.al. n:o 385;

358) Määrärahan osoittamista metsänhoitokoulun perustamiseksi Pohjois-Suomeen

tarkoittava ed. Pöykön ym. rah.al. n:o 386;

359) Määrärahan osoittamista Keski-Suomen sairaanhoitaja-terveysisäkköskoulun koulu- ja asuntolarakennuksen suunnittelu- ja perustamistöitä varten

tarkoittava ed. Lukkarisen ym. rah.al. n:o 387;

360) Määrärahan osoittamista Turun yhteislyseon rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Karvikon ym. rah.al. n:o 388;

361) Määrärahan osoittamista kiertävän maamieskoulun perustamiseksi Ylä-Savoon

tarkoittava ed. Kämäräisen ym. rah.al. n:o 389;

362) Määrärahan osoittamista avustukseksi ja lainaksi överby skola för landsbygdens yrken nimselle koululle koulutalon rakentamista varten

tarkoittava ed. Lindhin ym. rah.al. n:o 390;

363) Määrärahan osoittamista erinäisten kurssien järjestämiseksi Eriksgårdin maatalouskoululla

tarkoittava ed. Lindhin ym. rah.al. n:o 391;

364) Määrärahan osoittamista ammatinvalinnanohjauksen keskustoimiston perustamiseksi kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön työvoimaasiain osaston yhteyteen

tarkoittavat ed. Pakkasen ym. rah.al. n:o 392;

365) Määrärahan osoittamista Etelä-Pohjanmaan suomenkielisen keskusammattikoulun rakentamiseksi Seinäjoelle

tarkoittava ed. Tikkaon ym. rah.al. n:o 393;

366) Määrärahan osoittamista keskusammattikoulun perustamiseksi suomenkieliselle Etelä-Pohjanmaalle

tarkoittava ed. J. Wirtasen ym. rah.al. n:o 394;

367) Määrärahan osoittamista Pohjois-Pohjanmaan
keskusammattikoulua varten

tarkoittava ed. Turkan ym. rah.al. n:o 395;

368) Määrärahan osoittamista Etelä-Hämeen kes-
kusammattikoulun oppilasarustuksen rakentamista
varten

tarkoittava ed. Raunion ym. rah.al. n:o 396;

369) Määrärahan osoittamista Keski-Suomen kes-
kusammattikoulun rakentamiseen

tarkoittava ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 397;

370) Määrärahan osoittamista rakennussuunnitel-
mien aikaansaamiseksi valtion keskusammattikou-
lua varten Pohjois-Satakuntaan

tarkoittava ed. Rosnellin ym. rah.al. n:o 398;

371) Korotetun määrärahan osoittamista keskus-
ammattikoulujen kaluston ja koneistojen hankki-
miseen

tarkoittava ed. Koskisen ym. rah.al. n:o 399;

372) Määrärahan osoittamista Pohjois-Karjalan
keskusammattikoulun oppilasarustuksen rakenta-
mistä varten

tarkoittava ed. Kauhasen ym. rah.al. n:o 400;

373) Määrärahan osoittamista Lapin keskusam-
mattikoulun ensimmäistä rakennusvaihetta varten

tarkoittava ed. Turkan ym. rah.al. n:o 401;

374) Määrärahan osoittamista Porin valmistavan
tyttöjen ammattikoulun lisärakennuksen rakenta-
mistä varten

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. rah.al.
n:o 402;

375) Määrärahan osoittamista Kaakkois-Suomen
ammattioppilaitoksen ottamiseksi valtion haltuun

tarkoittava ed. Kuittisen ym. rah.al. n:o 403;

376) Määrärahan osoittamista käsityönopeuttajaval-
mistuksen tehostamiseksi

tarkoittava ed. Hamaran ym. rah.al. n:o 404;

377) Määrärahan osoittamista Hollolan kiinteitä
naiskotiteollisuuskoulua varten

tarkoittava ed. Häppölän ym. rah.al. n:o 405;

378) Määrärahan osoittamista Korsholman emäntä-
koululle koulurakennusten rakentamiseen

tarkoittava ed. Forsbergin ym. rah.al. n:o 406;

379) Määrärahan osoittamista Lappeenrannan tek-
nillisen koulun uudisrakennusta varten

tarkoittava ed. Käkelän ym. rah.al. n:o 407;

380) Määrärahan osoittamista lainan myöntämi-
seksi Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunnalle
Teekkarikylän rakennustyöstä aiheutuneiden luot-
tojen vakauttamista varten

tarkoittava ed. Hetemäen ym. rah.al. n:o 408;

381) Määrärahan osoittamista Tampereen teknilli-
sen oppilaitoksen lisärakennusta varten

tarkoittava ed. Flinckin ym. rah.al. n:o 409;

382) Määrärahan osoittamista Tampereen teknilli-
sen oppilaitoksen uudisrakennuksen rakentamiseen

tarkoittava ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 410;

383) Korotetun määrärahan osoittamista geologi-
sen tutkimuslaitoksen tutkimusvälineiden uusimista
varten

tarkoittava ed. Enteen ym. rah.al. n:o 411;

384) Määrärahan osoittamista virkamiestalon ra-
kentamiseksi Rovaniemelle Lapin tie- ja vesiraken-
nustiirien piirikonttorin henkilöstöä varten

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 412;

385) Määrärahan osoittamista Pellon tiemestari-tukikohdan rakentamista varten

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 413;

386) Määrärahan osoittamista Tornion tukikohdan rakennustöitä varten

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 414;

387) Määrärahan osoittamista asentajien asuinrakennusten rakentamiseksi Rovaniemelle

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 415;

388) Määrärahan osoittamista uudella rajaseudulla suoritettavia tiejärjestelyjä varten

tarkoittava ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 416;

389) Määrärahan osoittamista Lapuanjoen vesistö-alueen tulvasuojelua varten

tarkoittava ed. Kosolan ym. rah.al. n:o 417;

390) Määrärahan osoittamista korvauksiksi vuonna 1954 tulvavahinkoja kärsineille maanviljelijöille

tarkoittava ed. Erkkilän ym. rah.al. n:o 418;

391) Määrärahan osoittamista moottorikulkuneuvojen hankkimiseen poliisitoimintaa varten

tarkoittava ed. Hetemäen ym. rah.al. n:o 419;

392) Määrärahan osoittamista puolustuslaitoksen kaluston ja tarvikkeiden perushankintoihin ja korjauksiin sekä tutkimuksiin, kokeiluihin ja matkoihin niitä varten

tarkoittava ed. Pasasen ym. rah.al. n:o 420;

393) Määrärahan osoittamista poliisitalon rakentamiseksi Sippolan kuntaan

tarkoittava ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 421;

394) Määrärahan osoittamista Tampereen teknillisen oppilaitoksen uudisrakennusta varten

tarkoittava ed. Hakalan ym. rah.al. n:o 422;

395) Korotetun määrärahan osoittamista moottori-ajoneuvojen ja muun teknillisen kaluston hankkimiseksi liikkuvalla poliisilla liikenteen valvonnan tehostamista varten

tarkoittava ed. Kytän ym. rah.al. n:o 423;

396) Korotetun määrärahan osoittamista Kuopion keskussairaalan rakennustöitä varten

tarkoittava ed. Heljaksen ym. rah.al. n:o 424;

397) Määrärahan osoittamista Helsingin yleisen sairaalan sisä- ja kirurgisten tautien klinikarakennuksen rakentamista varten

tarkoittava ed. Öhmanin ym. rah.al. n:o 425;

398) Määrärahan osoittamista kattiloiden hankkimiseksi Helsingin yleisen sairaalan Meilahden alueelle rakennettavaan lämpö- ja voimakeskukseen

tarkoittava ed. Öhmanin ym. rah.al. n:o 426;

399) Määrärahan osoittamista Helsingin uuden sädehoitoklinikan suunnittelu- ja louhintatöitä varten

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 427;

400) Määrärahan osoittamista Etelä-Saimaan keskussairaalaan perustettavan sädehoitokeskuksen hoito-osaston rakentamista ja osastolle tarpeellisten välineiden hankkimista varten

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 428;

401) Määrärahan osoittamista Tampereen keskussairaalan rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 429;

402) Määrärahan osoittamista Tampereen keskussairaalan rakentamiseen

tarkoittava ed. Tienarin ym. rah.al. n:o 430;

403) Korotetun määrärahan osoittamista Turun keskussairaalan laajentamiseen

tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. rah.al. n:o 431;

404) Korotetun määrärahan osoittamista Turun keskussairaalan laajentamiseen

tarkoittava ed. Kulovaaran ym. rah.al. n:o 432;

405) Määrärahan osoittamista Kokemäenjokilaakson aluetta palvelevan mielisairaalan rakentamiseen

tarkoittava ed. Ryömän ym. rah.al. n:o 433;

406) Määrärahan osoittamista Kallanin merimajakkan rakentamiseen

tarkoittava ed. Wickmanin ym. rah.al. n:o 434;

407) Määrärahan osoittamista Pietarsaaren sataman uuteen laituriin johtavan väylän ruoppaamista varten

tarkoittava ed. Teirin ym. rah.al. n:o 435;

408) Määrärahan osoittamista avustuksiksi Kotkan ja Haminan satamien kehittämistä ja kunnostamista varten

tarkoittava ed. Kujalan ym. rah.al. n:o 436;

409) Määrärahan osoittamista Merikarvian satamaan johtavan Halluskerin väylän ruoppaamista varten

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 437;

410) Määrärahan osoittamista Merikarvian satamaan johtavan Halluskerin väylän syventämiseksi

tarkoittava ed. Sävelän ym. rah.al. n:o 438;

411) Määrärahan osoittamista Merikarvian satamaan johtavan laivaväylän ruoppaamiseen

tarkoittava ed. Rapion ym. rah.al. n:o 439;

412) Määrärahan osoittamista Himangan sataman ruoppaamiseen

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 440;

413) Määrärahan osoittamista Kaskisten sataman laajennustöitä varten

tarkoittava ed. Äsvikin ym. rah.al. n:o 441;

414) Määrärahan osoittamista uittokanavan rakentamiseksi Taipaleen kanavan viereen

tarkoittava ed. Mannisen ym. rah.al. n:o 442;

415) Määrärahan osoittamista avustukseksi Porin kaupungille Mäntyluodon sataman uuden osan laiturien nostokurkien ja varastosuojien rakentamista varten

tarkoittava ed. Rosnellin ym. rah.al. n:o 443;

416) Määrärahan osoittamista Inhotunjärven vesistön perkaamiseen

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 444;

417) Määrärahan osoittamista Kyynelmysjärven—Kaislasen ja siihen liittyvien järvien vedenpinnan alentamiseen

tarkoittava ed. Keloveden ym. rah.al. n:o 445;

418) Korotetun määrärahan osoittamista vesistöjen laskemista varten

tarkoittava ed. Eskolan ym. rah.al. n:o 446;

419) Määrärahan osoittamista Kollinlammen alueen kuivaamiseen

tarkoittava ed. Kujalan ym. rah.al. n:o 447;

420) Määrärahan osoittamista Kruunupyyn joen keskijuoksun perkaamiseen

tarkoittava ed. Wickmanin ym. rah.al. n:o 448;

421) Määrärahan osoittamista Perhonjoen perkaamiseen

tarkoittava ed. Wickmanin ym. rah.al. n:o 449;

422) Määrärahan osoittamista Idminkaojan perkaamiseen

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 450;

423) Määrärahan osoittamista Vääräjoen perkaamiseen

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 451;

424) Määrärahan osoittamista Siikajoen perkaamiseen

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 452;

425) Määrärahan osoittamista Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan peruskuivatustöitä varten

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 453;

426) Määrärahan osoittamista Ohtuanojan yläjuoksun perkaamiseen

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 454;

427) Määrärahan osoittamista Ahvenlammesta Pyhäjokeen johtavan Viirelänojan perkaamiseen

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 455;

428) Määrärahan osoittamista Kemi jokisuun puutavaraerottelulta etelään johtavan rannikkoväylän ruoppaamista varten

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 456;

429) Määrärahan osoittamista Pellinkosken perkaamiseen

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 457;

430) Määrärahan osoittamista Vöyrinjoen alajuoksun perkaamiseen

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o 458;

431) Määrärahan osoittamista Kylmäpihlajan väylällä olevan matalikon poistamiseksi

tarkoittava ed. Jaakkolan ym. rah.al. n:o 459;

432) Määrärahan osoittamista Särkijärven laskuhankkeen toteuttamista varten

tarkoittava ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 460;

433) Määrärahan osoittamista Alasjärven vesijätöalueen kuivatustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Aition ym. rah.al. n:o 461;

434) Määrärahan osoittamista Konnekosken perkaamiseen

tarkoittava ed. Mannisen ym. rah.al. n:o 462;

435) Korotetun määrärahan osoittamista jokien perkaamiseen

tarkoittava ed. Korsbäckin ym. rah.al. n:o 463;

436) Määrärahan osoittamista Ristijärven ja Ristiojan suoalueiden kuivattamista varten

tarkoittava ed. Torven ym. rah.al. n:o 464;

437) Määrärahan osoittamista Vepsänjoen ja sen sivujokien perkaamiseen

tarkoittava ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 465;

438) Määrärahan osoittamista Korppiojan perkaamiseen

tarkoittava ed. Murron ym. rah.al. n:o 466;

439) Määrärahan osoittamista Espoon kunnassa olevan Kuttuträskin laskuojan perkaamiseen

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o 467;

440) Määrärahan osoittamista Porvoon kunnassa olevan Rödkärrinjoen perkaamiseen

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. rah.al. n:o 468;

441) Määrärahan osoittamista Iijoen perkaamiseen

tarkoittava ed. Ryttingin ym. rah.al. n:o 469;

442) Määrärahan osoittamista ns. Pitkäjärven Juupajoen kuivatushanketta varten

tarkoittava ed. Rapion ym. rah.al. n:o 470;

443) Määrärahan osoittamista Olhavanjoen perkaamiseen

tarkoittava ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 471;

444) Määrärahan osoittamista Kuusamon kunnan Liikasen kylän ja Sallan kunnan Hautajärven kylän välisten suoalueiden kuivatus- ja asutussuunnitelmien laatimista varten

tarkoittava ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 472;

445) Määrärahan osoittamista Kuivajoen perkaamiseen

tarkoittava ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 473;

446) Määrärahan osoittamista Kuolajoen perkaamiseen

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah.al. n:o 474;

447) Määrärahan osoittamista Maalahden kunnassa olevan Fallbäckenin ja sen sivuojien perkaamiseen

tarkoittava ed. Äsvikin ym. rah.al. n:o 475;

448) Määrärahan osoittamista Luomanperän alueen kuivattamiseen

tarkoittava ed. Äsvikin ym. rah.al. n:o 476;

449) Määrärahan osoittamista Hirvijoen ja sen sivuhaarojen perkaamiseen

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 477;

450) Määrärahan osoittamista Karvianjoen perkaamiseen

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 478;

451) Määrärahan osoittamista Taivalkosken kunnassa olevien Kutin ja Koivujärven alueiden kuivattamiseksi

tarkoittava ed. Murron ym. rah.al. n:o 479;

452) Määrärahan osoittamista Purmonjoen perkaamiseen

tarkoittava ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 480;

453) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Suolahden—Koiviston maantielle

tarkoittava ed. Ahosen ym. rah.al. n:o 481;

454) Määrärahan osoittamista Virtasalmen—Sianleuan kanavasillan ja Voisalmen sillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Hiltusen ym. rah.al. n:o 482;

455) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Tannilan lossipaikalle

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah.al. n:o 483;

456) Määrärahan osoittamista Saimaan kanavan yli johtavan maantiesillan rakentamiseen Lauritsalan kauppalan kohdalla

tarkoittava ed. Kuittisen ym. rah.al. n:o 484;

457) Määrärahan osoittamista Hirvikosken sillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Kujalan ym. rah.al. n:o 485;

458) Määrärahan osoittamista Lylykosken maantiesillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Puhakan ym. rah.al. n:o 486;

459) Määrärahan osoittamista Pielisjoen sivukanan sillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Niirasen ym. rah.al. n:o 487;

460) Määrärahan osoittamista Puotossalmen sillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Mannisen ym. rah.al. n:o 488;

461) Määrärahan osoittamista avustukseksi Nokian kauppialalle Nokiankosken yli johtavan maantiesillan uudelleen rakentamista varten

tarkoittava ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 489;

462) Määrärahan osoittamista maantiesillan rakentamiseksi Oulujoen yli Muhoksen kunnan Laitasaaren kylän kohdalle

tarkoittava ed. Torven ym. rah.al. n:o 490;

463) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Lammin lossille

tarkoittava ed. Tuulin ym. rah.al. n:o 491;

464) Määrärahan osoittamista Ristisalmen sillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 492;

465) Määrärahan osoittamista Salmin sillan rakentamiseen Ikaalisten kunnassa

tarkoittava ed. Raipalan ym. rah.al. n:o 493;

466) Määrärahan osoittamista Salmin maantiesillan rakentamiseen Ikaalisten kunnassa

tarkoittava ed. Rapon ym. rah.al. n:o 494;

467) Määrärahan osoittamista Kyröskosken sillan rakentamistyön loppuunsaattamiseksi

tarkoittava ed. Raipalan ym. rah.al. n:o 495;

468) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Puumalan salmeen

tarkoittava ed. Pasasen ym. rah.al. n:o 496;

469) Määrärahan osoittamista Iijoen maantiesillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 497;

470) Määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Kemiön saareilta mantereelle

tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. rah.al. n:o 498;

471) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Hännilänsalmeen

tarkoittava ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 499;

472) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Hännilänsalmen lossipaikalle

tarkoittava ed. Jämsénin rah.al. n:o 500;

473) Määrärahan osoittamista Mämmensalmen sillan rakennustöiden loppuunsaattamiseen

tarkoittava ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 501;

474) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Kivisalmen yli

tarkoittava ed. Hietasen ym. rah.al. n:o 502;

475) Määrärahan osoittamista Nokisenkosken sillan rakentamiseen Rautalammin kunnassa

tarkoittava ed. Hultin ym. rah.al. n:o 503;

476) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Lammin ylikulkupaikalle

tarkoittava ed. Hykkäälän ym. rah.al. n:o 504;

477) Määrärahan osoittamista Mikkelin—Heinolan maantien Karikon, Otavan ja Hietasen siltojen rakentamista varten

tarkoittava ed. Haapasalon ym. rah.al. n:o 505;

478) Määrärahan osoittamista Kyrönjoen maantiesillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Tikkaajan ym. rah.al. n:o 506;

479) Määrärahan osoittamista Suolahden—Haapajärven radan tiepohjan lunastamiseen

tarkoittava ed. Jämsénin rah.al. n:o 507;

480) Korotetun määrärahan osoittamista kunnan- ja kyläteiden avustamiseen

tarkoittava ed. Paloveden ym. rah.al. n:o 508;

481) Korotetun määrärahan osoittamista kunnan- ja kyläteiden avustamiseen

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 509;

482) Korotetun määrärahan osoittamista helpotusten myöntämiseksi kunnille maantietalueiden lunastusta varten

tarkoittava ed. Paloveden ym. rah.al. n:o 510;

483) Korotetun määrärahan osoittamista helpotuksen myöntämiseksi kunnille maantietalueiden lunastusta varten

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah.al. n:o 511;

484) Korotetun määrärahan osoittamista helpotusten myöntämiseksi kunnille maantietalueiden lunastamista varten

tarkoittava ed. Jaakkolan ym. rah.al. n:o 512;

485) Korotetun määrärahan osoittamista maanhankintalain toimeenpanon yhteydessä rakennettavia yleisiä teitä varten

tarkoittava ed. Kähösen ym. rah.al. n:o 513;

486) Määrärahan osoittamista Lapinsalon—Heinäperän—Ahokylän asutustien rakentamista varten

tarkoittava ed. Rytkösen ym. rah.al. n:o 514;

487) Korotetun määrärahan osoittamista asutustien kuntoonpano- ja kunnossapitokustannuksiin

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 515;

488) Määrärahan osoittamista Jaalangan asutusalueen ja Siivikon välisen maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 516;

489) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Vian asemalta Vanttausjärven maantielle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 517;

490) Määrärahan osoittamista Vanttausjärven asutustien jatkamiseksi Vian asemalle

tarkoittava ed. Pöykön ym. rah.al. n:o 518;

491) Määrärahan osoittamista tien rakentamiseksi Vian asemalta Vanttausjärven tielle

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 519;

492) Määrärahan osoittamista Posion kunnan Aholan — Mourujärven — Maaninkavaaran maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 520;

493) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Pudasjärven Puhoskylästä Suomussalmen Näijängälle

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah.al. n:o 521;

494) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Pudasjärven Särkivaarasta Taivalkosken Virkkuseen

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah.al. n:o 522;

495) Määrärahan osoittamista Menkijärven — Kauhajärven välisen tien rakentamiseen

tarkoittava ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 523;

496) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Savukosken kunnan Värriön kylästä Soudankylän kunnan Kelujärven kylään

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 524;

497) Määrärahan osoittamista Liperin — Arvinsalmen maantien peruskorjauksiin

tarkoittava ed. Soinisen ym. rah.al. n:o 525;

498) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Myllymäen tieltä Saarijärven kirkolle

tarkoittava ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 526;

499) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Seinäjoelta Karstulaan

tarkoittava ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 527;

500) Määrärahan osoittamista Pelkosenniemen — Sodankylän maantien rakentamista varten

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 528;

501) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kauhajoen kirkolta Jalasjärven Koskuelle

tarkoittava ed. J. Wirtasen ym. rah.al. n:o 529;

502) Määrärahan osoittamista Kuusamon—Taivalkosken maantien kunnostamiseen

tarkoittava ed. Liedeksen ym. rah.al. n:o 530;

503) Määrärahan osoittamista Äkäslompolon — Muotkavaaran maantien rakentamiseksi

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah.al. n:o 531;

504) Määrärahan osoittamista maantiesuunnan tutkimiseksi Kelankylästä Siuruan jokilaakson kautta Pudasjärven — Ranuan tiehen

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah.al. n:o 532;

505) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Savonrannan kirkonkylästä Pirttimäen kylään

tarkoittava ed. Rantamaan ym. rah.al. n:o 533;

506) Määrärahan osoittamista kelirikkoteiden rakentamiseksi Utsjoen kuntaan

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 534;

507) Määrärahan osoittamista Vihiniemen — Maasilan maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Roineen ym. rah.al. n:o 535;

508) Määrärahan osoittamista Enonkosken — Hanhivirran — Sappulahden maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Hiltusen ym. rah.al. n:o 536;

509) Määrärahan osoittamista Mietoisten — Räsion Somerojan tieosan rakentamiseen

tarkoittava ed. Kulovaaran ym. rah.al. n:o 537;

510) Määrärahan osoittamista maantiesuunnan tutkimiseksi Vehmaan kunnan Ennyisten kylästä Kalannin kunnan kautta Uuteenkaupunkiin

tarkoittava ed. Kulovaaran ym. rah.al. n:o 538;

511) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Mankalan voimalaitokselta Iitin kunnan Kymentaan kylään

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 539;

512) Määrärahan osoittamista Nastolan kunnan Seestaan ja Kumman välisen tien kunnostamiseen

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 540;

513) Määrärahan osoittamista Padasjoen kunnan Porasan ja Kasiniemen kylien välisen tien kunnostamiseen

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 541;

514) Määrärahan osoittamista Asikkalan kunnan Kopsuon tien kunnostamiseen

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 542;

515) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Lahden kaupungista Heinlammin ym. kylien kautta Mikkeliin läänin rajalle

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 543;

516) Määrärahan osoittamista ns. Veittosten tien rakentamiseen

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 544;

517) Määrärahan osoittamista Lahden — Vääksyn maantien kunnostamiseen

tarkoittava ed. E. Kilven ym. rah.al. n:o 545;

518) Määrärahan osoittamista Nastolan kunnan Ahtialan kylän kohdalla olevan tien korjaamiseen

tarkoittava ed. E. Kilven ym. rah.al. n:o 546;

519) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Pylkönmäen Timpersuntista Multian Sipilään

tarkoittava ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 547;

520) Määrärahan osoittamista Pellon — Konttajärven — Marrasjärven — Meltauksen maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 548;

521) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Savukosken kunnan Värriön kylästä Tanhuan kylän kautta Kelujärvelle

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah.al. n:o 549;

522) Määrärahan osoittamista Enontekiön kirkolta Leppäjärven ja Palojärven kyliin johtavan polkujen kunnostamiseen

tarkoittava ed. Koiviston nm. rah.al. n:o 550;

523) Määrärahan osoittamista Keivun — Rovaniemen maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 551;

524) Määrärahan osoittamista Aholan — Mourujärven — Maaninkavaaran maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 552;

525) Määrärahan osoittamista Peltovuoman — Nunnasen tietyötä varten

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 553;

526) Määrärahan osoittamista Kōnkään—Tepaston tietyön loppuun saattamista varten

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 554;

527) Määrärahan osoittamista Sierilän—Pekkalan maantien parantamista varten

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 555;

528) Määrärahan osoittamista Syysjärven—Mierasjärven—Utsjoen maantiettyötä varten

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah.al. n:o 556;

529) Määrärahan osoittamista Posion kunnan Raistakan tiestä Kitkan tukinsiirtolaitokselle johtavan tien jatkamiseksi Kurkijärven itäpäähen tulevaan tiehen

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 557;

530) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Muhoksen kunnan Muhosperän tieltä Suokylän tiehen

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 558;

531) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Savonrannan kirkonkylästä Pirttimäen kohdalle Enonkosken—Sapun maantielle

tarkoittava ed. Niemisen ym. rah.al. n:o 559;

532) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Haapaveden kirkonkylästä Juustomäkeen

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 560;

533) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Pyhäjoen—Kalajoen maantieltä Merijärven—Kalajoen maantielle

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah.al. n:o 561;

534) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Rovaniemen kauppalaista Kuusamon—Posion maantielle

tarkoittava ed. Pöykön ym. rah.al. n:o 562;

535) Määrärahan osoittamista Rovaniemen—Koivun maantien rakentamiseksi

tarkoittava ed. Pöykön ym. rah.al. n:o 563;

536) Määrärahan osoittamista Simpeleen—Kaukopään maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Kuittisen ym. rah.al. n:o 564;

537) Määrärahan osoittamista Mämmensalmen kiertotien töiden loppuunsaattamista varten

tarkoittava ed. Ahosen ym. rah.al. n:o 565;

538) Määrärahan osoittamista Kuurin ja Kivisen tasoylikäytävien välisen maantien rakentamiseksi

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah.al. n:o 566;

539) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Pesionlahdelta Heinjärevelle

tarkoittava ed. Tauriaisen rah.al. n:o 567;

540) Määrärahan osoittamista Suomussalmen yli johtavan maantien pengerrystöitä varten

tarkoittava ed. Tauriaisen rah.al. n:o 568;

541) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Pudasjärven Puhokselta Kurkikylän kautta Suomussalmen Leinosenvaaraan

tarkoittava ed. Tauriaisen rah.al. n:o 569;

542) Määrärahan osoittamista Sodankylän kunnan Kelujärven kylän ja Savukosken kunnan Tanhuan kylän välisen tien rakennustöiden loppuunsaattamiseen

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 570;

543) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Sodankylän kunnan Kierungin kylästä Molkojärven kylään

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 571;

544) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Rovaniemen Saaren kylästä Ounasjokivartta Markkasuvannon lossille

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 572;

545) Määrärahan osoittamista Karjulan sillan—Ruoveden maantien oikaisua varten

tarkoittava ed. Sepin ym. rah.al. n:o 573;

546) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kurun kunnan Riuttaskorven kylästä Kortteen pysäkillä

tarkoittava ed. Sepin ym. rah.al. n:o 574;

547) Määrärahan osoittamista Teiskon—Jäminkipohjan maantien oikaisemista varten

tarkoittava ed. Sepin ym. rah.al. n:o 575;

548) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Viitasaaren Suovanlahden kylästä Rautalammin Kerkonkosken kylään

tarkoittava ed. Hietasen ym. rah.al. n:o 576;

549) Määrärahan osoittamista tieoikaisujen toimittamiseksi Helsingin—Hämeenlinnan maantiellä Nurmijärven ja Vihdin kuntien kohdalla

tarkoittava ed. M. Mattilan ym. rah.al. n:o 577;

550) Määrärahan osoittamista Kustavin saaristotien Mietoisten—Raision tieosuuden rakentamista varten

tarkoittava ed. Aition ym. rah.al. n:o 578;

551) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kittilän kunnan Könkään kylästä Lompolon kautta Puljujärven kylään

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 579;

552) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kuortaneen pitäjän Mäyryn kylästä Lehtimäen maantielle

tarkoittava ed. E. Saaren ym. rah.al. n:o 580;

553) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kemijärven Sallan maantiestä Posiolle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 581;

554) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Inarin Syysjärveltä Utsjokisuulle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 582;

555) Määrärahan osoittamista Vetelin Kalliojärven ja Lappajärven Itäkylän välisen kylätien rakentamiseksi maantiekksi

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 583;

556) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Toholammin—Lestijärven maantiestä Ullavan maantiehen

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 584;

557) Määrärahan osoittamista Ullavan Korven—Toholammin maantieosan kunnostamiseen

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 585;

558) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Himangan kunnan Hillilän kylästä Eskolan rautatieasemalle

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 586;

559) Määrärahan osoittamista Oravaisten kunnan Vältitalon kylästä Ylihärmään johtavan ns. Ekotien rakentamiseksi maantiekksi

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah.al. n:o 587;

560) Määrärahan osoittamista Pellon—Raaujärven maantien korjaamiseen

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah.al. n:o 588;

561) Määrärahan osoittamista yhdysmaantien rakentamiseksi Posion—Kuusamon ja Kemijärven—Kuusamon maanteiden välille

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah.al. n:o 589;

562) Määrärahan osoittamista Javaruksen—Vuojärven maantien rakennustyön jatkamiseen

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 590;

563) Määrärahan osoittamista tien rakentamiseksi Jeesiöjärven kylästä Vesmajärven kylään Kittilän kunnassa

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah.al. n:o 591;

564) Määrärahan osoittamista Sääksjärven—Oksakosken maantien parantamiseen

tarkoittava ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 592;

565) Määrärahan osoittamista Jyväskylän—Äänekosken maantieosuuden oikaisemiseen

tarkoittava ed. Kiviahon ym. rah.al. n:o 593;

566) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kolhon—Keuruun maantieltä Tiusalan pysäkin kautta Haapamäen—Keuruun maantielle

tarkoittava ed. Jämsénin ym. rah.al. n:o 594;

567) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kinnulan kirkonkylästä Alvajärven asemalle

tarkoittava ed. Jämsénin ym. rah.al. n:o 595;

568) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kurun pitäjän Riutaskylästä Virtain pitäjän Kortteen pysäkille

tarkoittava ed. Pakkasen ym. rah.al. n:o 596;

569) Määrärahan osoittamista Syvärinpään—Olkimäen maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Rytkösen ym. rah.al. n:o 597;

570) Määrärahan osoittamista Perniön kunnassa Pohjanjärven kohdalla olevan tienoikaisutyön loppuun saattamiseksi

tarkoittava ed. Jokisen ym. rah.al. n:o 598;

571) Määrärahan osoittamista ns. Myöntään yhdystien rakentamiseen yleisiä maanteita vastaavaan kuntoon

tarkoittava ed. Rosnellin ym. rah.al. n:o 599;

572) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Oulaisista Kärsämäen Venetpaloon

tarkoittava ed. Murron ym. rah.al. n:o 600;

573) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Multian kunnan Sydänmaan maantietä Keuruun kunnan Pihtisulun—Tieahon maantielle

tarkoittava ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 601;

574) Määrärahan osoittamista Kanavuoren—Kelkamäen maantien rakentamista varten

tarkoittava ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 602;

575) Määrärahan osoittamista Oriveden—Länkipohjan tieosuuden korjaamiseen

tarkoittava ed. Suonpään ym. rah.al. n:o 603;

576) Määrärahan osoittamista Viinamäen—Siikajärven maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Rytkösen ym. rah.al. n:o 604;

577) Määrärahan osoittamista Pohjois-Satakunnan kunnan- ja kyläteiden parantamiseen

tarkoittava ed. Rapion ym. rah.al. n:o 605;

578) Määrärahan osoittamista Kovelahden—Karvian maantien parannustöiden suorittamiseen Ikaalisten kunnassa

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 606;

579) Määrärahan osoittamista Kihniön—Karvian maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah.al. n:o 607;

580) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Ahteensalmelta Pihlajaveden—Valkeajärven maantiehen

tarkoittava ed. Koivusen ym. rah.al. n:o 608; sekä

581) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Suomussalmella Kiannan vesistön itäpuolitse Juntusrantaan

tarkoittava ed. Tauriaisen rah.al. n:o 609.

582) Ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 19 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 8, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

P u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 19. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. K u j a l a: Herra puhemies! Nyt käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä pyritään vankityövoiman käytön lisäämiseen siviililuontoisissa töissä. Tällaista pyrkimystä ei ole yleensä hyväksytty. Vielä vähemmän se on tarkoituksenmukainen maassamme tällä hetkellä, jolloin työttömyydestä on muodostunut pysyvä ilmiö.

Kysymykseen, onko tämä lakiehdotus hyödyllinen, voidaan palata tämän asian kolmannen käsittelyn yhteydessä, mutta tässä käsittelyssä on kuitenkin syytä kiinnittää huomiota siihen oikeusturvallisuutta vaarantavaan tekijään, joka sisältyy tähän lakiehdotukseen. 2 luvun 11 §:n 2 momentin määräys tässä ehdotuksessa kuuluu seuraavasti: „Jos vankisiirtolaan määrätty siellä tekee rikoksen, tai ei noudata vaadittavaa järjestystä, on hänet heti lähetettävä vankisiirtolasta kärsimään rangaistustaan vankilassa säädettyssä järjestyksessä. Tällöin vankisiirtolassa oloaikaa ei lueta rangaistusajaksi, ellei oikeusministeriö erityisistä syistä toisin mää-

raa." Tällainen määräys laissa merkitsee sitä, että vankilaviranomaisille jää valta määrätä jonkun tuomion saaneen rikoksenteikijän vapausraaistusaajan pituudesta.

Ei yleensä ole hyväksytty lainsäädännössä sellaista periaatetta, että jonkun kansalaisen vapauden menetys tulisi riippuvaiseksi hallinnollisista määräyksistä, ja sen vuoksi on erityisen tärkeää, että 2 luvun 11 §:n sekä 4 luvun 1 a §:n säännökset muutetaan sellaisiksi, ettei vankilaviranomaisille tällaista valtaa jää. Oikeuslaitos saattaa tuomita jonkun rikoksenteikijän määrätiksi ajaksi vankilaan, ja rikoksenteikijällä ei ole mitään mahdollisuutta itsellään valita, joutuuko hän sovittamaan rangaistuksensa työsiirtolassa, vankisiirtolassa tai tavallisessa vankilassa. Määräysvalta tästä tämän lakiehdotuksen mukaan jää vankilaviranomaisille. Mutta jos tuomittu sitten työ- tai vankisiirtolassa ei käyttäytyäkään vankilaviranomaisten mielestä sillä tavalla kuin he haluaisivat, he voivat määrätä hänet takaisin vankilaan ja samalla olla huomioon ottamatta sitä aikaa, jonka asianomainen on jo rangaistustaan sovittanut vanki- tai työsiirtolassa. Tällainen lainsäädäntö on perin arveluttavaa. Siksi, herra puhemies, yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulen tekemään lakiin vastaavat muutosehdotukset.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

2 luvun 11 a §.

Keskustelu:

Ed. K u j a l a: Herra puhemies! Ehdotan, että 11 a §:n 2 momentin loppu, joka nyt lakiehdotuksessa kuuluu: „Tällöin vankisiirtolassa oloaika ei lueta rangaistusajaksi, ellei oikeusministeriö erityisistä syistä toisin määrää”, muutetaan seuraavan sisältöiseksi: „Tällöin vankisiirtolassa oloaika luetaan rangaistusajaksi, ellei oikeusministeriö erityisistä syistä toisin määrää”.

Ed. T a u r i a i n e n: Kannatan ed. Kujalan tekemää ehdotusta.

Ed. Ö h m a n: Herr talman! Den av rdm. Kujala påpekade omständigheten utgör icke

någon förändring i nuvarande lagstiftning, utan den bestämningen finnes redan nu. Det förefaller mig som om det inte skulle vara skäl att göra någon ändring. Därtill kommer, att fängelsemyndigheterna mycket styvt håller på denna bestämning, emedan de säger, att de icke annars har någon möjlighet att disciplinärt hålla ordning på de personer som förflyttas till dessa arbetsinrättningar.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Kujala ed. Tauriaisen kannattamana ehdottanut, että 11 a §:n 2 momentin jälkimmäinen lause saisi seuraavan sanamuodon: „Tällöin vankisiirtolassa oloaika luetaan rangaistusajaksi, ellei oikeusministeriö erityisistä syistä toisin määrää”. Kutsun tätä ed. Kujalan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Kujalan ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Eskola, Flinek, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hamara, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kalavainen, Kalliokoski, Karvikko, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kulovaara, Kyttä, Kähkönen, Käkälä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lepistö, Lindh, Lukkarinen, Luukka, Malkamäki, L. Mattila, M. Mattila, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Mohell, Muikku, Niskala, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salmi-

nen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikka-oja, Turkka, Turunen, Tuuli, Tuurna, Ven-
namo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miet-
tinen, Murto, Mustonen, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virta-
nen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestää edustaja Meinander.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edus-
tajat:

Haapasalo, Hakkila, Hallberg, Hietanen, Hiltunen, Honkala, Jokinen, Junnila, V. Kaasalainen, Kajatsalo, Karjalainen, Kors-
bäck, Kukkonen, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lindblom, Murtomaa, Myllymäki, Palovesi, Pessi, E. A. Saari, Salmela-Järvinen, Seppä, Törngren, Wiherheimo ja V. Virtanen.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu
132 jaa- ja 40 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 26.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luvun nimike hyväksytään keskustelutta.

4 luvun 1 a §.

Keskustelu:

Ed. K u j a l a: Herra puhemies! Ehdotan,
että pykälän 3 momentin alku, joka hallituk-
sen esityksessä kuuluu: „Jollei työsiirtolaan
määrätty sinne määräajassa saavu tai nou-
data siellä vaadittavaa järjestystä taikka jos
hän sieltä luvatta poistuu, on hänet lähetet-
tävä vankilaan kärsimään koko rangaistuk-
sensa”, muutettaisiin seuraavan sisältöiseksi:
„Jollei työsiirtolaan määrätty sinne määrä-

ajassa saavu tai noudata siellä vaadittavaa
järjestystä taikka jos hän sieltä luvatta pois-
tuu, on hänet lähetettävä vankilaan kärsi-
mään jäljellä oleva rangaistuksensa”. Uutta
tulisi siis olemaan „jäljellä oleva”.

Ed. T a u r i a i n e n: Kannatan ed. Kujala-
lan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Kujala
ed. Tauriaisen kannattamana ehdottanut, että
1 a §:n 3 momentin viidennellä rivillä oleva
sana „koko” poistettaisiin ja sijalle tulisi
„jäljellä oleva”. Kutsun tätä ed. Kujalan
ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”;
jos „ei” voittaa, on ed. Kujalan ehdotus hy-
väksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen,
Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Eskola,
Flinck, Forsberg, Forsius, Hakkila, Halinen,
Hamara, Hautala, Heikura, Heinonen, Hel-
jas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä,
Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä,
Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jussila,
Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, Kaitila, Ka-
jala, Kalavainen, Kalliokoski, Karvikko, Kar-
vonen, Kauhanen, Kekkonen, Kilpeläinen, T.
Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta,
Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kulo-
vaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kämäräinen,
Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Lei-
kola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson,
Lepistö, Lindh, Lukkarinen, Luukka, Malka-
mäki, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H.
Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Mohell,
Muikku, Niskala, Nordfors, Nordström, E.
Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen,
Partanen, Pasanen, Peltonen, Pohjala,
Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Ranta-
maa, Raunio, Ryhti, Rytinki, Rönkkö, Saa-
lasti, E. Saari, Saariaho, Salminen, Salo-
ranta, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen,

V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikka, Turka, Turunen, Tuuli, Tuurna, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Lienes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestää edustaja Pesonen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Haapasalo, Hakala, Hallberg, Hietanen, Hiltunen, Honkala, Jokinen, Junnila, V. Kaasalainen, Kajatsalo, Karjalainen, Korsbäck, Kukkonen, V. Leskinen, Lindblom, Murto-maa, Myllymäki, Palovesi, Pessi, E. A. Saari, Salmela-Järvinen, Seppä, Törngren, Wiherheimo ja V. Virtanen.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 133 jaa- ja 40 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 25.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luvun nimike, voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

583) Ehdotukset laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 20 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä puolustusasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitelty lak. al. n:ot 175—177, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

P u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 20.

Keskustelu:

Ed. Å s v i k: Herra puhemies! Ehdotukset laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta ovat olleet käsiteltävinä jokaisessa sodan jälkeen valitussa eduskunnassa. Mielestämme solmiamamme sopimukset Neuvostoliiton kanssa, niin rauhansopimus kuin sopimus ystävyydestä, yhteistyöstä ja avunannosta, ovat se perusta, jolle puolustusvoimamme olisi rakennettava. Näillä sopimuksilla on maamme rauhaa, demokraattista kehitystä ja riippumattomuutta turvaava luonne. Suomen ja Neuvostoliiton hallitusten antama tiedonanto rauhasta on toimintaohje, joka tulisi eduskunnan toimenpiteinä soveltaa käytäntöön. Nyt onkin entistä selvempänä tullut esiin maamme tekemien sopimusten kansainvälistä rauhaa ja oman maamme turvallisuutta takaava luonne. Entistä selvemmin on näkyvissä sopimuksista johtuvat tehtävät, toimia omalta kohdaltammamme sovitteluratkaisujen aikaansaamiseksi kansainvälisten riitakysymysten ratkaisemisessa sekä joukkotuhoojien kieltämiseksi. Tunnettua on, mikä hirtittävä uhka koko ihmiskunnalle on atomi- ja vetypommeissa. Siksi on tehtävä, niinkuin Suomen ja Neuvostoliiton hallitukset kehoittavat, että „nykyisin on pakottava välttämättömyys yhdistää kaikkien valtioiden ponnistukset rauhan ja turvallisuuden takaamiseksi”. Meidän täytyy oman maamme, synnyinmaamme, rauhan turvaamisen nimessä päästä vakuutetuiksi siitä, että armeijassamme pyritään kasvattamaan demokraattisessa hengessä rauhan ja isänmaan puolustajia. Meidän kansandemokraattien mielestä armeijasta pitäisi muodostua sellainen laitos, jossa nuoria kansalaisia kasvatetaan kansanvaltaiseen ajattelutapaan ja siten, että he ymmärtävät valtiosopimustemme merkityksen ja velvoitteet oman kansamme edun mukaisesti. Armeijassamme palvelevien upseerien ja varusmiesten tulee kansamme perusjoukkojen tahdon mukaisesti toimia niin, että meidänkin maamme armeija on demokraattisen kehityksen ja rauhan turvana rinnan Neuvostoliiton ja muiden rauhaa rakastavien maiden kanssa. Ne maamme historiassa esiintyneet rikokset ja virheet, joista Suomen kansa on niin paljon saanut kärsiä, on ar-

meijamme historianopetuksessa tuotava totuudenmukaisesti esiin.

Eduskunnalle on syytä mainita sanomalehtipöimintojen esimerkein siitä, miten tosiasioita on korvattu väärennyksillä maamme historian opetuksessa. Erään ratsumiehen kertoma perustui yliluutnantti O. Sirvon, 1/HRR:n päällikön, oppitunnilla rykmentin perinteistä ja Suomen historiasta pitämiin luentoihin. Yliluutnantti Sirvo on sanonut: „Meillä on aina ollut vastassamme ylivoimainen vihollinen, mutta kun kansamme on totunut karuun elämään, on se myös oppinut sankarillisesti puolustamaan kotikontujaan ja usein saanut voittoja juuri tästä syystä. Me olemme ennen kaikkea hiihtävä ja sitkeä kansa, sitävastoin vihollisemme on saanut voittoja vain siksi, että sillä on aina ollut niin suuret armeijat käytettävissään. Vaikka meillä ei olekaan motorisoituja osastoja, kuten naapurillamme, voimme esimerkiksi käyttää vielä nytkin, ja tarjoavathan siihen Karjalan suoperäiset maat hyvät edellytykset tulevassakin sodassa.” Onkin kysyttävä, mahdettaanko kunnossa pidetyllä itärajan bunkkerilinjalla opettaa sotilaita samassa säilyssä. Niitä ed. Kilpeläisen tiedon mukaan kunnostetaan koulutustarkoituksia varten.

Monet sotilaiden kertomat ja antamat tiedot historian oppitunneilla harjoitettavasta historian väärennyksestä puhuvat korutonta kieltään asioiden tilasta. Niinpä Kouvolan varuskunnassa vaikuttava eversti Inkinen on käyttänyt erittäin hyvin „historiaa” hyväkseen lietsossaan vihaa Neuvostoliittoa kohtaan. Hänen sanojensa mukaan maamme on saanut itsenäisyytensä vasta kovien taistelujen jälkeen. Tästä historian väärennyksestä ottaa osansa myös Hennalassa vaikuttava sotilaspastori Huuskonen, joka on keksinyt nerokkaan keinon viime sotiemme rikollisuuden peittämiseen. Hänen mukaansa Jumalaan oppi kansamme turvautumaan sotien aikana, sillä sotahan oli Jumalan tahto. Upseeristo kieltää armeijassa politikoinnin varusmiehiltä, mutta puuttuu päivän politiikkaan oppitunneilla. Eräänä huipputapauksena lie nee siinä suhteessa pidettävä luutnantti Vesterisen oppituntia JR 1:ssä Tuirassa. Hän on osoittanut Porkkalan aluetta kartalta ja sanonut: „Se on vaarallinen paikka tuo Porkkalan niemi, tuollainen sillanpääasema vihollisellamme aivan pääkaupunkimme vieressä.”

Tällaisen yhtenäisen eri puolille maatamme ulottuvan väärän ja kansallemme vahingollisen hengen ilmaukset eivät voi olla lähtöisin ainakaan niistä ohjeista, joita annettiin pääesikunnan koulutusosaston taholta välittömästi sodan päätyttyä. Vuoden 1945 aikana laadittiin koulutusosastolle uudet ohjeet isämaan historian ja yhteiskuntaopin opetuksen, jotka mm. julkaistiin sitten kirjaseana vuoden lopussa. Onkin syytä kysyä, mistä ohjataan edellä mainituin esimerkein osoitettua koulutusta armeijassamme ja mihinkä ovat joutuneet viralliset koulutusohjeet.

Nyt käsiteltävänä olevien aloitteiden oleelliset kohdat koskevat 1, 5, 7, 10, 11 ja 47 §:iä, kuten asevelvollisten palvelusajan lyhentämistä 6 kuukauteen, rauhansopimuksen vastaisten säännösten poistamista, reserviharjoitusten lopettamista, joilla kansaamme valmistellaan sodan tielle, ja kieltoa armeijan käyttämisestä työtaistelussa. Juuri näihin asevelvollisuuslain kohtiin nojaten maamme johdettiin onnettomiin sotiin silloisten valtaa pitävien herrojen taholta. Voimassa olevan asevelvollisuuslain 1 §:n 2 momentin mukaan voidaan naisetkin kutsua sotilasluontoiseen palvelukseen. Aloitteessamme esitämme 2 momentin poistamista, koska se tarjoaa laajan mahdollisuuden kansalaisten siviilielämän rajoittamiseen ja säännös on muutenkin vastoin valtiosopimuksiamme sekä ilmausta militaristisesta hengestä. Nykyinen valtio- ja kansantaloudellinen tila vaatisi, ei suinkaan ehdottaa sotamäärärahojen lisäystä, kuten hallituksen taholla suunnitellaan, vaan puolustusmenojen supistamista. Asevelvollisten palvelusajan lyhentämisellä 180 päivään voitaisiin tällainen supistus aikaansaada, varsinkin kun samanaikaisesti suoritettaisiin armeijan organisaatiossa vastaava supistaminen. Kansantaloudellisesti asevelvollisten palvelusajan lyhentämisellä saavutettaisiin huomattava hyöty asevelvollisten vapautuessa täten hyödylliseen kansantaloudellisesti tuottavaan työhön. Palvelusajan lyhentämisestä olisi myös se hyöty, että asevelvollisten nykyiset asunot olot saataisiin paremmiksi käytettävänä olevassa kasarmutilassa. Asevelvollisuuslain 5 §:n siten muuttaminen, että asevelvollisten palvelusaika lyhennetään nykyisestä 240 päivästä 180 päivään, on täysin perusteltu ja tarpeellinen. Erikoiskoulutuksen saaneille esitämme palvelusajaksi 270 päivää.

Voimassaolevan asevelvollisuuslain 7, 11 ja

47 §:ssä olevia säädöksiä on käytetty mm. sisäpoliittisissa tarkoituksissa. Niihin nojautuen sotilaita on komennettu työtaistelujen alaisiin töihin ja työtaistelujen alaisissa töissä olevien henkilöiden suojaamiseen, vieläpä painostamaan työtaistelussa olevia työläisiä taipumaan työnantajien esittämiin vaatimuksiin. Voimassaolevan asevelvollisuuslain säädökset ovat näin ollen ristiriidassa perustuslain työntekijöille takaamien oikeuksien kanssa. Säännöksiä, jotka sisältävät voimassaolevan lain 7, 10 ja 11 §:iin, käytettiin mm. vuosina 1939 ja 1941 reserviläisten ylimääräisiin kertausharjoituksiin kutsumisessa, siis liikekannallepanon toteuttamisessa, jolloin samalla valtakunta, eduskunta sivuutetaan, johdettiin sotaan. Mainituissa pykälissä olevat säädökset ovat myöskin ristiriidassa rauhansopimuksen kanssa.

Lakialoitteet n:ot 175 ja 176 asevelvollisuuslain muuttamisesta osoittavat aloitteiden hyväksymisen välttämättömyyden. Näin ollen emme ole voineet yhtyä valtiokunnan mietinnössä esitettyyn lakialoitteiden hylkäämiseen, vaan esitämme, että lakialoitteet 175 ja 176 hyväksyttäisiin.

Herra puhemies! Ehdotan, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakialoitteet n:o 175 ja 176 ja että molemmista äänestettäisiin erikseen.

Ed. N. Nurmisen: Kannatan ed. Äsvikin tekemiä ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Äsvik ed. N. Nurmisen kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi hyväksyttäisiin lakialoite n:o 175. Kutsun tätä ed. Äsvikin 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Äsvik ed. N. Nurmisen kannattamana ehdottaa käsittelyn pohjaksi lakialoitteen n:o 176. Kutsun tätä ed. Äsvikin 2) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Äsvikin 1) ehdotuksesta.

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan hylkäävän ehdotuksen, äänestää

„jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Äsvikin 1) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Flink, Forsberg, Forsius, Halinen, Hamara, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hosia, Hult, Hutunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Karvikko, Karvonen, Kauhanen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leivonen, Leivo-Larsson, Lepistö, Lindh, Lukkarinen, Luukka, Malkamäki, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Mohell, Muikku, Niskala, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Turkka, Turunen, Tuuli, Tuurna, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hietanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Lienes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Äsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Eskola, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hiltunen, Honkala, Jokinen, Junnila,

V. Kaasalainen, Kalliokoski, Karjalainen, Kekkonen, Koivunen, Korsbäck, Kukkonen, V. Leskinen, Lindblom, Murtomaa, Myllymäki, Palovesi, Pessi, Salmela-Järvinen, Seppä, Törngren, Wiherheimo, V. Virtanen ja Öhman.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 131 jaa- ja 40 ei-ääntä; poissa 28.

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Äsvikin 2) ehdotuksesta.

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Äsvikin 2) ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Flinck, Forsberg, Forsius, Halinen, Hamara, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Karvikko, Karvonen, Kauhanen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lepistö, Lindh, Lukkarinen, Luukka, Malkamäki, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Mohell, Muikku, Niskala, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen, Partanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Turkka, Turunen, Tuuli, Tuurna, Vennamo, Wickman, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hietanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Mietinen, Murto, Mustonen, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Puhakka, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Äsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Eskola, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hiltunen, Honkala, Jokinen, Junnila, V. Kaasalainen, Kalliokoski, Karjalainen, Kekkonen, Koivunen, Korsbäck, Kukkonen, V. Leskinen, Lindblom, Murtomaa, Myllymäki, Palovesi, Pessi, Salmela-Järvinen, Seppä, Törngren, Wiherheimo, V. Virtanen ja Öhman.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 131 jaa- ja 40 ei-ääntä; poissa 28.

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 66—69 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto sivistysvaliokunnalta,

Kasvatus, tiede- ja kulttuuriaineiston maahantuontia koskevan sopimuksen hyväksymistä

tarkoittava hallituksen esitys n:o 66;

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 67;

Ehdotuksen laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 68; ja

Ehdotuksen laiksi tullien kantamisesta vuonna 1955

sisältävä hallituksen esitys n:o 69.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

584) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös hinta- ja palkanneuvostosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10;

585) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös eräästä poikkeuksesta maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä annettuun valtioneuvoston päätökseen,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11;

586) Ehdotuksen laiksi lisäyksestä kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annettuun asetukseen sekä metsäkiinnityslain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 5;

587) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon tie- ja vesirakennushallituksen kanavaosaston johtajan palkkauksen korottamiseksi

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1;

588) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Vöyrinjoen alajuoksun perkaamista varten

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2;

589) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Syvärinpään—Olkimäen maantien rakentamista varten

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 3;

590) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maantien rakentamiseksi Rovaniemen Saarenkylästä Markkasuvannon sillalle

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 4; sekä

591) Eräiden määrärahan ottamista vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen tarkoittavien toivomusaloitteiden johdosta

laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 5.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,55.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

32. Perjantaina 24 p. syyskuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Kolmas käsittely:

- 1) Ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta 770
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 19; lakivaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 8.
- 2) Ehdotukset laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta 773
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 20; puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; lak.al. n:ot 175—177; toiv.al. n:o 403.

Ensimmäinen käsittely:

- 3) Ehdotukset laiksi lisäyksestä kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annettuun asetukseen sekä laiksi metsäkiinnityslain 12 §:n muuttamisesta 775
Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 5.

Ainoa käsittely:

- 4) Valtioneuvoston päätös 31 päivästä joulukuuta 1953 hinta- ja palkanuostosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10; mainittu päätös.
- 5) Valtioneuvoston päätös 31 päivästä elokuuta 1954 erästä poikkeuksesta maataloustuotteiden hintojen määräämi-

sestä annettuun valtioneuvoston päätökseen 775

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11; mainittu päätös.

6) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon tie- ja vesirakennushallituksen kanavaosaston johtajan palkkauksen korottamiseksi 779

Asiakirjat: Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1; ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 414.

7) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Vöyrinjoen alajuoksun perkaamista varten 780
Asiakirjat: Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. Rosenbergin toiv.al. n:o 421.

8) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Syvärinpään—Olkimäen maantien rakentamista varten „

Asiakirjat: Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. Rytkösen ym. toiv.al. n:o 538.

9) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maantien rakentamiseksi Rovaniemen Saarenkylästä Markkasuvannon sillalle 781

Asiakirjat: Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 559.

10) Ehdotukset toivomuksiksi eräiden määrärahojen ottamisesta vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen 783

Asiakirjat: Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 5; toiv.al. n:ot 412, 415, 417, 418, 423, 425, 426, 427, 429, 433, 436, 437, 439, 443, 450, 457, 458, 459, 464, 465, 466, 478, 480, 481, 494, 496, 497, 506, 518, 521 ja 522.

Siv.

775

Siv.

770

773

775

779

780

781

783

Pöydällepanoa varten
esitellään:

11) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista

12) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös maitotaloustuotannon tukemiseksi Pohjois-Suomessa, itäisellä rajaseudulla ja ulkosaaristossa annettavista avustuksista

13) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta

14) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös juuston hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta ..

15) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös juuston luovuttamisesta valtiolle

16) Talousvaliokunnan mietintö n:o 5 lakialoitteen johdosta laiksi Jyväskylän entisen yleisen sairaalan rakennusten ottamisesta valtion invaliidisairaalaiksi

17) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista rakentamisesta maaseudulla annettuun lakiin annetun lain muuttamisesta

Siv. blom, Lindh, Luukka, Mohell, Myllymäki, Pasanen, Pessi, Pöykkö, Rankila, Rapio, E. A. Saari, A. Simonen ja Törngren.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

784 Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Kähönen, Luukka, Mohell, Pöykkö ja A. Simonen, ulkomaanmatkan vuoksi 1 päivään lokakuuta ed. Kosola, 6 päivään lokakuuta ed. Leivo-Larsson ja 12 päivään lokakuuta edustajat Hautala, Kiviaho ja Rapio.

Ed. Kiviahon ym. kysymys, joka koskee maaseudun asunto-olojen parantamista, ja maatalousministerin siihen antama vastaus.

” Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiehelle osoitettuna, saapunut maatalousministeri Kalliokosken vastaus ed. Kiviahon ym. kysymykseen, joka koskee maaseudun asunto-olojen parantamista.

785 Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

” Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

” Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuoden 1936 asutuslain mukaisesti on asutuslautakuntien välityksellä myönnetty vähävaraisille rakentajille lainoja, avustuksia ja palkkioita maaseudulla asuintalojen ja talousrakennusten rakentamiseen ja korjaamiseen. Maatalousministeriön viimeksi antamilla ohjeilla on supistettu avustuksien ja palkkion saajien piiriä.

Maaseudun asuntotilanne on vaikea. Yli 30 000 perhettä on vailla omaa asuntoa. Lähes 100 000 perhettä asuu pikaisen korjauksen tarpeessa olevissa asunnoissa. ASO:ssa odottaa 15 000 lainaa, avustus- ja

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hakkiila, Hautala, Jokinen, T. Kinunen, Kiviaho, Koskinen, Kosola, Kähönen, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lind-

palkkioanomusta ratkaisua. Kymmenet tuhannet vähävaraiset rakentajat ovat jättäneet voimassa olleiden ohjeiden mukaisesti laina-, avustus- ja palkkioanomuksensa asutuslautakunnille. Ellei heille nyt avustusta ja palkkiota myönnetä, saavat anojat kärsiä tuhansiin markkoihin nousevan tappion, joka aiheutuu jo yksin piirustusten, kustannusarvion ja työselitystenkin hankkimisesta anomuksien mukaan.

Avustukset ja palkkiot ovat vähävaraisille maaseudun rakentajille suuresta merkityksestä. Ilman niitä ei vähävarainen rakentaja voi selviytyä rakennusmenoistaan. Avustukset ja palkkiot jouduttavat rakennusten valmistumista ja parantavat niiden laatua.

Lainan, avustuksen ja palkkion anojia on suuresti huolestuttanut anomusten hidastunut käsittely. Nyt aiotaan suurimmalle osalle anojista antaa hylkäävä päätös uusien ohjeiden mukaisesti. Tämä ei ole maaseudun vaikean asuntotilanteen huomioon ottaen oikeaan osunut toimenpide.

Edellä esitetyn nojalla ja viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esittävät allekirjoittaneet valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä riittävän määrärahan turvaamiseksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen myönnettäviä lainoja, avustuksia ja palkkioita varten ja niitä koskevien anomusten käsittelyn jouduttamiseksi?

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1954.

Aleksi Kiviaho.	Pauli Puhakka.
Matti Koivunen.	Hugo Manninen.
Lauri Myllymäki.	Hemming Lindqvist.
Toivo Äsvik.	Martti Leskinen.
N. Nurminen.	Paavo Aitio.
Raimo Virtanen.	Usko Seppi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle jätetyssä viime toukokuun 21 päivälle päivätyssä kirjoituksessa kansanedustaja Aleksi Kiviaho m. ovat valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asian-

omaisen jäsenen vastattavaksi esittäneet seuraavan kysymyksen:

„Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä riittävän määrärahan turvaamiseksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen myönnettäviä lainoja, avustuksia ja palkkioita varten ja niitä koskevien anomusten käsittelyn jouduttamiseksi?”

Vastaukseksi tähän kysymykseen saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Kyselyssä tarkoitettua valtioneuvoston päätöksen mukaan jaettavaan rakennusavustuksiin ja -palkkioihin on kuluva vuoden varsinaisen tulo- ja menoarvion momentin 11 Pl. XVI: 8 kohdalla osoitettu 450 000 000 markkaa, josta osa on varattava kunnille suoritettaviin lainojen hoitopalkkioihin ja eräisiin muihin toimeenpanokustannuksiin. Rakennuslainoihin on tulo- ja menoarvion momentin 19 Pl. II: 12 kohdalla osoitettu 1 700 000 000 markkaa.

Vuonna 1953 jäi n. 15 000 hakemusta kokonaan tai osittain käsittelemättä käytettävissä olleiden määrärahojen loppumisen vuoksi. Kuluvanakin vuonna on näiden sekä uusien saapuneiden hakemusten käsittely vielä viivästynyt ensiksikin sen johdosta, että tulo- ja menoarvio ei valmistunut vuoden alkuun mennessä, eikä varoja niin ollen saatu ajoissa riittävästi käytettäväksi. Toiseksi on käsittelyä huomattavasti viivästytänyt valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnan 31 päivänä maaliskuuta 1954 tekemä päätös avustusten ja palkkioiden myöntämisestä koskevista uusista tiukennetuista määräyksistä, joilla samalla muutettiin hakemusten käsittelyjärjestystä. Näiden määräysten johdosta jouduttiin asutusasiainosastossa olleet hakemukset palauttamaan asutuslautakunnille, josta ne saapuivat takaisin kesäkuun alkupuolella. Näistä viivytyksistä huolimatta on sekä avustus- ja palkkio- että lainamäärärahoista jo tähän mennessä suurin osa käytetty. Mahdollisuuksien mukaan on asutusasiainosaston työvoimaa pyritty siirtämään enemmän näitä töitä suorittamaan. Tiukennettujen määräysten johdosta joudutaan avustus- ja palkkiohakemuksia entistäkin enemmän hylkäämään, mutta toisaalta voidaan päätökset kylläkin hyväksyttyihin hakemuksiin antaa nopeammin. Myös

käytettävissä olevat lainavarat ovat aivan liian vähäiset, mistä johtuen vain tärkeimmiksi katsottavat hakemukset voidaan hyväksyä. Hallitus pitää näin syntynyttä tilannetta erittäin valitettavana ja harkitsee tämän vuoksi mahdollisuuksia esittää lisäyksiä kysymyksessä mainittuihin määrärahoihin.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 1954.

Maatalousministeri *Viljami Kalliokoski*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Riksdagens Herr Talman riktad skrivelse av den 21 sistlidne maj ha riksdagsmannen Alekski Kiviaho m.fl. med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för säkerställandet av ett tillräckligt anslag för lån, understöd och premier, som skola beviljas för förbättrande av bostadsförhållandena på landsbygden och för påskyndandet av handläggningen av ansökningarna rörande dessa lån, understöd och premier?”

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamst anföra följande:

Till byggnadsunderstöd och -premier, som i enlighet med i spörsmålet avsedda statsrådsbeslut skola utdelas, har under 11 Ht. XVI kap. 8 mom. i statsförslaget för innevarande år anvisats ett anslag av 450 000 000 mark, varav en del skall reserveras till premier, som skola tilldelas kommunerna för länens förvaltning och till vissa andra verkställighetskostnader. Under 19 Ht. II kap. 12 mom. i statsförslaget har anvisats 1 700 000 000 mark till byggnadslån.

Under år 1953 lämnades ca 15 000 ansökningar helt eller delvis obehandlade på grund av att de disponibla anslagen togo slut. Även under innevarande år har handläggningen av dessa och nyinkomna ansökningar ännu fördröjts först och främst till följd av att statsförslaget icke blev färdigt till början av året och man sålunda icke i

tid fick tillräckligt med medel till sitt förfogande. För det andra fördröjdes handläggningen märkbart genom statsrådets finansutskotts beslut den 31 mars 1954 angående nya skärpta bestämmelser rörande beviljandet av understöd och premier. Genom detta beslut ändrades samtidigt handlägningsordningen för ansökningarna. Till följd av dessa bestämmelser var man tvungen att till kolonisationsnämnderna återställa de ansökningar, som funnits i kolonisationsavdelningen, och kommo de tillbaka i början på juni. Trots dessa dröjsmål har största delen av anslagen för såväl understöd som premie och lån hittills använts. Man har såvitt möjligt försökt koncentrera kolonisationsavdelningens arbetskraft på dessa arbeten. Till följd av de skärpta bestämmelserna nödgas man mera än förut förkasta ansökningar om understöd och premie, men å andra sidan kunna besluten till de godkända ansökningarna nog givas snabbare. De disponibla länemedlen äro även alltför små, varav det kommer sig att blott de angelägnaste ansökningarna kunna godkännas. Regeringen finner den sålunda uppkomna situationen synnerligen beklaglig och prövar fördenskull möjligheterna att föreslå tillägg till i spörsmålet nämnda anslag.

Helsingfors den 20 september 1954.

Lantbruksminister *Viljami Kalliokoski*.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 8, jota on valmistelevalti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 19, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Kujala: Herra puhemies! Hallituksen esitys rangaistusten täytäntöönpa-

nosta annetun asetuksen muuttamisesta laajentaa vankilaviranomaisten oikeutta käyttää vankilatyövoimaa siviililuontoisissa töissä. Vankityövoiman käyttöä tämäntapaisissa töissä ei ole yleensä milloinkaan hyväksytty. Vangilla ei näet ole mahdollisuutta valvoa palkka- ja työehtojaan. Kokemus onkin aina osoittanut, että vangin on tehtävä työtä niillä ehdoilla, jotka viranomaiset hänelle kulloinkin sanelevat. Näistä seikoista johtuen vankityövoima tulee työnantajalle taloudellisesti edullisemmaksi kuin vapaa työvoima. Siitä muodostuu palkkoja alentava tekijä.

Lakivaliokunnassa asiantuntijana kuultu SAK:n toinen sihteeri Hiironen mainitsi, että maassamme jo tällä hetkellä eräät työnantajat ovat esittäneet palkoista ja työehdoista neuvoteltaessa, että elleivät työläiset näillä ja näillä ehdoilla suorita tätä työtä, niin he käyttävät vankityövoimaa ja nämä kyllä suorittavat työn niillä ehdoilla, kuin he sanelevat.

Lakivaliokunnalle kyllä selvitettiin toisaalta, että vanki- ja työsiirtoloiden perustaminen tulee valtiolle taloudellisesti edulliseksi. Se pienentää vankeinhoitomenoja, sanottiin, ja kerrottiin näitten vankisiirtoloiden tuottavan jopa voittoa valtiolle. Tämä perustelu on sitä laatua, ettei se anna maastamme oikeusvaltion kuvaa. Ei mielestäni ole kunniaksi Suomen valtiolle, että vankityövoiman käyttö tuottaa sille voittoa.

Vankityövoiman käyttöön on kiinnitetty huomiota myöskin kansainvälisesti. Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi 28 päivänä kesäkuuta 1930 suosituksen sopimukseksi vankityövoiman käytöstä. Tämän sopimuksen ratifioi Suomen eduskunta 5 päivänä joulukuuta 1935. Tämän sopimuksen 2 artiklassa sanotaan mm.: „Tätä sopimusta sovellettaessa on nimityksellä „pakollinen työ” ymmärrettävä kaikenlaista työtä tai palvelusta, joka jonkin rangaistuksen uhalla vaaditaan joltakin henkilöltä ja johon mainittu henkilö ei ole vapaaehtoisesti tarjoutunut”. Tämä on selvä määräys, joka koskee myöskin meidän maamme vankityövoiman käyttöä.

Tämän lain käsittelyn yhteydessä on tähän asiaan kiinnitetty huomiota myöskin eduskunnan ulkopuolella. Useat sanomalehdet ovat kirjoittaneet tästä hallituksen lakiehdotuksesta ja myöskin sen käsittelystä täällä

eduskunnassa. Viimeksi tästä asiasta kirjoitti artikkelin Uusi Suomi tämän kuun 22 päivänä. Lähtemättä tarkemmin selvittämään, mitä Uuden Suomen artikkeliin sisältyi, on syytä puuttua kuitenkin erääseen sen kohtaan, siihen väitteeseen, että lakivaliokunnan mietintöön liittämämme vastalause kansainvälisen sopimuksen osalta olisi aiheeton, koska tämän sopimuksen 2 artiklan c)-kohdassa sanotaan, että sellainen pakollinen työ on sallittua, jota vaaditaan henkilöltä tuomioistuimen päätöksen nojalla ehdolla, että tätä työtä tai palvelusta suoritetaan julkisen viranomaisen valvonnan alla.

Tällainen määräys sisältyy tämän sopimuksen 2 artiklan c)-kohtaan, mutta on huomautettava tässä yhteydessä, että Uuden Suomen artikkelin kirjoittaja — niinkuin todennäköisesti suuren valiokunnan enemmistökin — on jättänyt lukematta saman artiklan ja saman kohdan lopussa olevan säädöksen, jossa sanotaan, että pakollinen työ tuomioistuimen määräämänä on sallittua vain siinä tapauksessa, että pakollista työtä vaadittaessa tuomioistuimen päätöksellä ei sen suorittajaa saa luovuttaa yksityiselle henkilölle. Tätä seikkaa kansainvälisessä sopimuksessa pidetäänkin erikoisen tärkeänä, sillä siitä on vielä määräys 4 artiklassa, jossa sanotaan: „Asianomaiset viranomaiset alkoot määrätä tai salliko määrättävän pakollista työtä suoritettavaksi yksityisten, yhtiöitten tai yksityisoikeudellisten juridisten henkilöiden hyväksi”.

Vankilatyövoimaa on meidän maassamme sotien jälkeisenä aikana käytetty yksityisten metsätöissä ja monissa muissa töissä, vieläpä kaivoksessa, kuten Lohjan Kalkkivuori Oy:n kaivoksessa. Tässä kohden on jo aikaisempi käytäntö maassamme selvästi ristiriidassa tämän kansainvälisen sopimuksen kanssa, ja nyt käsiteltävänä olevalla lakiehdotuksella pyritään vielä tätä oikeutta laajentamaan ja ristiriitaa tämän sopimuksen kanssa lisäämään.

Lisäksi vielä sisältyy samaan sopimukseen useita muita ehtoja, jotka täytettynä vasta antavat oikeuden teettää pakollista työtä sellaisella henkilöllä, jonka tuomioistuin on tuominnut. 12 artiklassa sanotaan, että pakollista työtä teetettäessä sen pitää tapahtua työaikaan nähden samojen säädösten alaisena kuin vapaan työvoiman käyttökin kussakin

maassa. Meidän maassamme ei vankityövoima ole 8 tunnin työaikalain alainen.

Sopimuksen 14 artiklassa on määräys, että pakollisesta työstä on palkka maksettava käteisellä rahalla ja taksojen mukaan, jotka eivät saa olla alemmat kuin mitä on voimassa samanlaatuisesta työstä sillä alueella. Tätäkään määrystä ei ole maassamme vankityövoimaan nähden noudatettu. Yhdellekään vangille työsiirtoloissa ei ole maksettu koko palkkaa käteisellä rahalla. Hän saa rahaa vain sen verran, kuin vankilaviranomaiset hänelle luovuttavat. Hänen ruoastaan ja muusta ylläpidostaan viranomaiset pitävät mielensä mukaan. Samoin pidättävät yksityiset työnantajat työkalujen kulumisesta ym. kysymättä lainkaan vangilta, onko tällainen hänen mielestään oikeutettua. Vangilla ei ole mitään mahdollisuutta puolustaa etujaan. Jos hän ryhtyy vastarintaan, lähetetään hänet siirtolasta vankilaan, ja aika, jonka hän on siirtolassa palvelut, on mennyt hukkaan, sillä sitä ei tämän lain mukaan oteta lyhennykseksi hänen tuomioonsa.

Vielä tämän sopimuksen 15 artiklassa on määräys, että pakollista työtä tekevän tulee olla tapaturma- ja muihin sosiaalisiin säädöksiin nähden samassa asemassa kuin vapaa työntekijä. Mitään näistä ehdoista ei Suomen vankityövoiman käyttö työsiirtoloissa ole täyttänyt. Mitään näistä määräyksistä ei myöskään sisälly nyt hyväksyttävänä olevaan lakiin. Tällä lailla pyritään vain laajentamaan entistä mielivaltaa, se pyritään tekemään kansainvälisen sopimuksen vastaisesti, sopimuksen, jonka Suomen eduskunta on yksimielisesti hyväksynyt. Tuntuu oudolta, jos eduskunta vuonna 1954 hyväksyy lain, joka on ilmeisessä ristiriidassa sopimuksen kanssa, jonka Suomen eduskunta on ratifioinut vuonna 1935.

Vielä herättää kummastusta se, miksi nyt pyritään lisäämään vankityövoiman käyttöä, kun ei kyetä turvaamaan työtä vapaanakaan olevalle työvoimalle. Eri puolilta maamme on kantautunut viestejä siitä, kuinka paikkakunnalle on perustettu vankityösiirtola, mutta paikkakuntalaisille työttömille ei ole kyetty järjestämään työtä. Kaikkeaa tätä on hallitus perustellut esityksessään humaanisilla näkökohdilla. Yhdyn hallituksen perusteluissaan esittämään ajatukseen vankien humanisesta ja kasvattavasta käsittelystä,

mutta se on mahdollista järjestää nykyisissäkin vankiloissa, ettei vankisiirtoloita tarvitse perustaa kilpailemaan siviililuontoisten töitten teettämisessä vapaina olevien työntekijöitten kanssa. Tämän lisäksi eduskunta tämän asian toisessa käsittelyssä hyväksyi lakiehdotuksen sellaisessa muodossa, että siihen sisältyy myöskin oikeusturvallisuutta vaarantavia näkökohtia.

Näihin seikkoihin perustuen ehdotan, herra puhemies, lakivaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisesti, että eduskunta hylkäisi nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen.

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! Täällä jo ed. Kujala mainitsi, että SAK:n edustaja valiokunnassa lausui, että on merkkejä olemassa siitä, että työnantajat pyrkivät vankityövoimaa hyväksi käyttäen alentamaan muiden työntekijöiden palkkaym. työehtoja.

Minulla oli viime kesänä tilaisuus käydä eräässä vankisiirtolassa, ja täällä vahvistui, keskustellessani siellä olevien miesten kanssa, sama käsitys, mikä SAK:n edustajalla valiokunnassa oli. Tosin työnjohtajan taholta vakuutettiin — kysymyksessä oli metsätyömaa — että samoja palkkanormeja täällä noudetaan kuin vapaissakin töissä. Mutta metsätyöpalkkanormithan ovat suuressa määrin venyviä. Metsien luokittelun avulla kyetään palkka pitämään hyvinkin alhaisena, ellei työntekijä pysty puolustautumaan metsien luokittelua suoritettaessa. Vapaat työntekijät ammatillisten järjestöjen ja luottamusmiesten avulla kykenevät puolustamaan etujaan, mutta kokonaan toinen on tilanne, kun on kysymys vangeista. Heillä ei ole mahdollisuutta tinkiä palkoista, vaan työnantaja saa yksin luokitella metsät ja siten määritellä työntekijäin palkat. Lisäksi selveni se seikka, että mainitulla työmaalla työnantaja pidättää työntekijöiden palkasta työkalujen kulumiseen 15 %. Ei ainakaan vapaille metsätyöläisille verotusviranomaiset ole antaneet oikeutta vähentää tällaista summaa palkoista työkalujen kulumiseen, joten tässäkin on ilmeistä ja aivan selvää, että työnantaja saapi vankityövoimasta sellaisia etuja, joita muiden työntekijöiden kohdalla ei saa.

Käsitykseni siis siitä, että vankityövoiman avulla voidaan alentaa ja tinkiä muidenkin työntekijöiden palkkojen alentamista, vah-

vistui aivan samalla tavalla kuin SAK:n edustaja valiokunnassa lausui. Ihmetellä vain saa, että SAK:n edustaja valiokunnassa kuitenkin ei vastustanut lain hyväksymistä, vaikka totesikin lausunnossaan, että tällaista tapahtuu ja että tämä on epäedullista vapaiden työntekijöiden kannalta.

Kannatan ed. Kujalan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Kujala ed. Tauriaisen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on lakiehdotus hylätty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Käkelä, Kämäräinen, Lahtela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lukkarinen, Malkamäki, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Peltonen, Pesonen, Raipala, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävellä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu,

Tikkaoja, Turkka, Turunen, Tuuli, Tuurna, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen ja Öhman.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Haapanen, Hietanen, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Puhakka, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen ja Åsvik.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Hakkila, Hautala, Innala, Jokinen, T. Kinnunen, Kiviaho, Koskinen, Kosola, Kähönen, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindblom, Lindh, Luukka, Mohell, Myllymäki, Pasanen, Pessi, Pohjala, Pöykkö, Rankila, Rapio, E. A. Saari, A. Simonen, Törn gren ja Österholm.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 133 jaa- ja 39 ei-ääntä; poissa 27.

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotukset laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Yllämainitut lakiehdotukset sisältävät lak. al. n:ot 175—177, joita on valmistelevasti käsitelty puolustusasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 20, esitellään kolmanteen käsittelyyn sekä ainoaan käsitte lyyn samassa yhteydessä käsitelty toiv.al. n:o 403.

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan, sen jälkeen pää-

tetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista ja sitten ainoassa käsittelyssä ed. Helteen ym. toivomusaloitteesta n:o 403.

Keskustelu:

Ed. R. Virtanen: Herra puhemies! Lakialoite n:o 177, joka sisältää asevelvollisten työsuhteen ja työnsaannin turvaamista tarkoittavan lainmuutoksen voimassa olevaan asevelvollisuuslakiin, on ollut eduskunnan käsiteltävänä ryhmämme taholta tehdyn aloitteen pohjalla jo aikaisemminkin.

Ennen asevelvollisuuttaan nuoret joko ovat varsinaisessa ansiotyössä tai suorittavat ammattiopintoja, josta ja ennen kaikkea maassamme harjoitetusta palkkapolitiikasta johtuen heidän taloudellinen asemansa on heikko, eikä palveluksesta saatu päivärahakaan riitä edes tupakan ym. tarvikkeiden ostoon, puhumattakaan tanssi- ja teatterilippujen hankkimisesta.

Saatuana asevelvollisuutensa suoritetuksi ei läheskään kaikilla ole mahdollisuutta päästä heti ansiotyöhön tai muuten hankkia toimeentuloaan. Myös monien niin työ- kuin juhlaavaatteetkin ovat käyneet asevelvollisuusajalla pieniksi pakottaen uusien hankintaan. Tästä johtuen asevelvollisuudesta vapautuvat joutuvat vaikeaan taloudelliseen asemaan. Valtaosa asevelvollisia on työläisiä ja pienviljelijäkodeista, joten vanhemmakaan vähävaraisina elinkustannusten yhä noustessa eivät voi avustaa poikiaan.

Valiokunta ehdottaa aloitteen hylättäväksi ja viittaa perusteluissaan voimassa olevaan asevelvollisuuslain kohtaan, jossa sanotaan: „Palvelukseen kutsutun työsuhdetta alkoon työnantaja palveluksen takia katkaisko, paitsi asetuksella tarkemmin säädetävissä tapauksissa”. Siitä huolimatta löytyy useita tapauksia, jolloin työsuhte on katkaistu hyvin lyhyen ajan kuluessa asepalveluksen päätyttyä, minkä valiokuntakin perusteluissaan toteaa lausuaan: „Kun kuitenkin nykyisten säännösten puitteissa työnantajalla on mahdollisuus vapautua lain tarkoittamista velvoituksista” jne. Tämän lisäksi ei kaikilla asepalveluksesta vapautuvilla ole aikaisempaa työsuhdetta, kuten pienviljelijäin pojilla ym, eikä heillä näin ollen ole edes muodollisiakaan takeita työn saannista vapaututtuaan asepalveluksesta. Asepalvelus on val-

tion asettama velvoitus nuorille kansalaisille, josta johtuen valtion ensisijainen velvollisuus on myöskin turvata työsuhteiden jatkuvuus sekä luoda työsuhteen saamiseen mahdollisuudet sellaisille, joilla ei aikaisempaa työsuhdetta ole.

Valiokunta hylätessään aloitteen ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus kiireellisesti ryhtyisi toimenpiteisiin asevelvollisuuslain ja siitä annettujen asetusten siten täydentämiseksi ja tarkistamiseksi, että asevelvollisten työsuhteen säilyminen tulisi turvatuksi. Onkin vain toivottava, että hallitus kiireellisesti ryhtyisi ponnessa esitettyihin toimenpiteihin ja antaisi eduskunnalle esityksen asevelvollisuuslain muuttamiseksi siten, että aloitteessa ja toivomusponnessa esitetty asevelvollisten työsuhteiden ja työn saannin turvaamista tarkoittava ajatus tulisi huomioiduksi.

Ed. R y ö m ä: Mielestäni täytyy pitää valitettavana, että eduskunta ei toisessa käsittelyssä hyväksynyt esillä olevia lakiehdotuksia. Tämä on sitäkin valitettavampaa, kun ensimmäisen ja toisen käsittelyn yhteydessä esitettiin varsin valaisevia esimerkkejä ja todistuksia siitä hengestä, jota eräissä yhteyksissä puolustuslaitoksen piirissä esiintyy. Näiden mainittujen eimerkkien lisäksi on syytä lyhyesti kosketella eräitä vielä tuoreempia tapauksia. Viime sunnuntaina vietettiin eräänlaisia maanpuolustusjuhliksi nimitettyjä tilaisuuksia eri puolilla maata.

Ensimmäinen varapuhemies: Kehoitän edustajaa puhumaan kovempaa.

Puhuja: Niinpä oli Joensuussa myöskin vietetty tämäläistä juhlatilaisuutta ja puhujana oli esiintynyt kenraali Oesch valitellen suojeluskuntajärjestön ja Aseveliliiiton lakkauttamista. Porissa oli esiintynyt entinen kansanedustaja J. Pusa väittäen kymmenen vuotta sitten tehtyä rauhaa häpeälliseksi, uskotellen, että ns. „vapaussota” velvoittaisi Suomea taistelemaan lännen suoja-muurina itää vastaan ja edelleen kehuskellen suojeluskuntatyön kantamaa hänen käsityksensä mukaan „maailman kauneinta hedelmää”. Itse rauhansopimusta oli entinen kansanedustaja Pusa väittänyt maanpuolustushengen tappioksi ja sitten vedonnut Suomen aiteihin kehoittaen heitä kasvattamaan lap-

siaan sotaan ja kertomaan näille sankaritarinoita sodasta.

Ensimmäinen varapuhemies: Kehoitän puhujaa jatkamaan lavalta.

Puhuja (jatkaa puhujalavalta): Ei tarvinne mainitakaan, että entinen kansanedustaja Pusa samassa puheessaan ei kyennyt pidättäytymään naapurikansamme hänen hengenheimolaisilleen ominaisesta „ryssittelystä”. Lopuksi herra Pusa oli tässä ns. maanpuolustusjuhlassa pitämässään puheessa ilmoittanut vetäneensä kymmenvuotismuiston merkeissä lipun puolitankoon rukoillen samalla, että se mahdollisimman pian voitaisiin vetää tangon huippuun Laatokan rannalla.

Samassa tilaisuudessa oli esiintynyt eräs toinenkin entinen kansanedustaja, Nuorsaari, joka puolestaan oli ilmoittanut pelkäävänsä, että Suomen kansa unohtaa sen suuruuden ajan, joka hänen käsityksensä mukaan valitsi hieman toistakymmentä vuotta sitten.

Näiden tilaisuuksien aktiivisimpana järjestäjänä on esiintynyt tunnettu Reserviupseeriliitto, mutta ainakin Porissa olivat myöskin puolustusvoimat olleet virallisesti edustettuina tilaisuudessa, ja näiden tilaisuuksien kunniaksi olivat armeijan suihkuhävittäjät lennelleet juhlapaikkojen yläpuolella.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kehoitän puhujaa palaamaan asiaan!

Puhuja: Kun mainitunlaisen maanpuolustusintoilun puolustukseksi on useissa yhteyksissä vedottu maamme solmimiin valtiotopimuksiin, mm. ystävyyssovimukseen, niin saanen, herra puhemies, esittää kokoomuspuolueelle, jonka entiset kansanedustajat mainitulla tavalla ovat kunnostautuneet, kysymyksen, mihinkä kohtaan ystävyyssovimuksessa mainitsemani puhujat ovat saattaneet nojata.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta päättää pysyä toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puolustusasiainvaliokunnan mietintöön sisältyvä, toivomusaloitteeseen pohjautuva ponsi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset laiksi lisäyksestä kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annettuun asetukseen sekä laiksi metsäkiinnityslain 12 §:n muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 5, joka sisältää yllämainitut lakiehdotukset.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Valtioneuvoston päätös 31 päivästä joulukuuta 1953 hinta- ja palkkaneuvostosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Valtioneuvoston päätös 31 päivästä elokuuta 1954 eräästä poikkeuksesta maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä annettuun valtioneuvoston päätökseen.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelu:

Ed. Jussila: Herra puhemies! On valittavaan todettava, että hallitus on mennyt tekemään semmoisen lykkäämispäätöksen, joka nyt täällä on esillä. Maatalousväestö on huolissaan tämän johdosta, eikä ole ihme, jos sen luottamus valtioneuvoston päätöksiä kohtaan, silloin kun maataloustuotteiden hinnoista on kysymys, on alkanut pahasti horjua. Yleisesti tunnetaan, että sosialistit ovat olleet ja ovat edelleen vastustamassa maataloustulon vakauttamispäätöksen toteuttamista, siis sen päätöksen, jota he innokkaasti olivat syksyllä 1952 ajamassa. Tämä on erittäin valitettavaa, ja täytyykin ihmetellä, että siltä taholta on tälle tielle lähdetty. Ovathan heidän edustamansa piirit suuresti riippuvaisia samansuuntaisista päätöksistä kuin mitä tämäkin päätös on. Me maalaisliitossa olemme käsittäneet, että päätökset on tehty ja tehdään siinä mielessä, että niitä noudatetaan. Se on meidän kantamme, olkoonpa sitten kysymyksessä palkkapäätös tai päätös maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä tai mikä muu päätös hyvänsä. Tätä samaa reilua peliä on oikeus odottaa myös muilta, myös sosialidemokraateilta, jotka yhdessä maalaisliiton kanssa nyt ovat hallitusvastuussa. Mitä sillä taholla sanottaisiin, jos palkkapäätökseen nähden olisi nyt vastaava tilanne, mitä maatalouspuolella on. Ei kai tulisi kysymykseen, että eri verukkeilla asiaa lykättäisiin, jotta kenties jollakin keinoin saataisiin koko asia haudatuksi. Ei se ole reilua peliä. Siksi on oikeus odottaa, että sosialistit vielä harkitsevat asiaa ja tarkistavat tässä suhteessa kantansa, niin että maataloustuotteiden hinnankorotus järjestetään niin, että maatalous saa korvauksen menetyksistään. Tätä edellyttää valtioneuvoston päätös maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä, annettu 13 päivänä marraskuuta 1952.

Asian järjestämisellä on kiire, sillä tuotteiden hintojen nostamispäätös olisi pitänyt jo paljon aikaisemmin tehdä. On syytä mainita, että hintatoimikunnan laskelmat viime tammikuussa jo olisivat osoittaneet, että

maataloustuotteiden hintoja olisi pitänyt tarkistaa, ellei hintatoimikunta olisi saanut sosiaaliselta tutkimustoimistolta aivan vääriä tietoja maatalouden palkkojen kehityksestä. On ihmeellistä, että sosiaalisesta tutkimustoitomistosta tammikuussa voidaan antaa sellaisia palkkatietoja, että maatalouspalkkoissa olisi tapahtunut 1800 milj. markan vähennys eli 8 %:n palkanalennus siitä, mitä se elokuun laskelmien mukaan sitten todellisuudessa oli. On syytä kysyä, mistä tämä tällainen johdetaan. Maatalouspalkkojen osuus itse asiassa hintalaskelmassa on varsin pieni. Viimeisessä laskelmassa on maatalouspalkkoissa tapahtunut 394 milj. markan nousu, joka vastaa 2.3 %. Tällä ei ole ollut ratkaisevaa osuutta siihen, että hintoja nyt pitäisi tarkistaa. Ratkaiseva tekijä on ollut maataloustuotteiden hintojen lasku.

Tässä yhteydessä onkin syytä lyhyesti tarkastella, mikä on pääasiassa aiheuttanut sen, että maataloustuotteiden hintoja nyt olisi korotettava. Pääasiallinen syy on se, että sianlihan ja kananmunien hinnat ovat olleet paljon alle nk. tavoitehintoja. Sianlihan ja kananmunien tuottajat ovat siis kärsineet pääasiassa vahingon. Jos tavoitehinnoissa olisi pysytty, niin mitään maataloustuotteiden hinnan tarkistusta valtioneuvoston päätökseen ei nyt tarvittaisi. Olisi luonnollista, että ne saisivat hyvityksen, jotka ovat vahingonkin kärsineet. Näistä tavoitehinnoista sanotaan mainitun päätöksen 3 §:ssä seuraavasti: „Valtioneuvosto määrittää maatalousministeriön esityksestä seuraavaa satovuotta varten maaliskuun 15 päivään mennessä ruukiin, vehnän, voin ja juuston hinnat sekä sianlihalle ja kananmunille keskimääräiset tavoitehinnat siten, että 2 §:ssä mainitulla tavalla lasketun maataloustulon ja yleisen palkkatason suhde pysytetään samana kuin se oli lokakuussa vuonna 1951”.

Jos nyt tarkastellaan, mikä on ollut tavoitehintaa ja todellinen hinta, niin huomataan, että ero on ollut varsin suuri. Sianlihan tavoitehintahan on ollut 220 mk, nyt se on muutettu 210 markkaan, mutta todellisesti on saatu hintaa sianlihasta 24:83 vähemmän, tehden tämä yhteensä 1500 milj. markkaa. Tämän summan siis sianlihantuottajat ovat kärsineet, kun lasketaan aikaisemman tavoitehinnan mukaan. Jos lasketaan vahinko nykyisen tavoitehinnan mukaan, on menetys ollut 928 milj. markkaa. Tällä kertaa on

tavoitehintaa, joka vaihtelee kuukausittain, 223 mk, todellisuudessa hinta on 55—60 markkaa kiloa kohti halvempi.

Vastaava ilmiö, ja vielä räikeämpänä, tavataan kananmunien hintojen puolella. Kananmunan tuottajien vahingot ovat olleet 873 milj. markkaa, sillä kananmunien hinta on ollut alle tavoitehintojen 31:17. Tällä kertaa hintaero on vielä paljon räikeämpi. Tavoitehintaa tässä kuussa on 230 markkaa, mutta todellisuudessa hinta on noin 100 mk kiloa kohti alhaisempi.

On syytä myös tarkastaa, ketä ovat nuo vahinkoa kärsineet. Ottakaamme esim. kananmunan tuottajat. Arvoisilla kansanedustajilla, tai suurimmalla osalla nykyisiä kansanedustajia, on ollut tilaisuus saada selvitys asiasta. Viitataan tässä suhteessa tekemääni kyselyyn viime joulukuulta, koskien kananmunien hintoja. Siinä kyselyssä on tilasto, joka osoittaa, minkä kokoisilla tiloilla kanoja pidetään. Ja tilasto on pätevä, se on saatu maataloushallituksesta ja on laskettu v. 1950 suoritettun maatalouslaskennan mukaan. Tämä tilasto osoittaa, että kaikista kanoista, mitä meidän maassamme pidetään, on alle 2 hehtaarin tiloilla 22.9 %, alle 10 hehtaarin tiloilla 62 % ja alle 15 hehtaarin tiloilla 77 %. Ne ovat siis pientilalliset, useassa tapauksessa juuri kaikkein pienimmät viljelijät, jotka meillä kanoja hoitavat, ja kuten aikaisemmin on sanottu, alueilla, joilla ei ole sivuansiomahdollisuuksia sanottavasti, so. pääasiassa Lounais-Suomessa ja ruotsalaisella Pohjanmaalla. Näitten seutujen pienviljelijät ovat siis joutuneet kärsimään siitä, että noita tavoitehintoja ei ole noudatettu.

Mistä tämä sitten on johtunut? Minä luulen, että herra kauppaministerillä on tässä suhteessa hyvin ratkaiseva valta, sillä nämä asiat olisi voitu hoitaa kaikkein parhaiten sillä tavalla, että vienti olisi järjestetty niin, että hinnat kotimaassa olisivat muodostuneet lähelle sitä, mitä tavoitehinnat ovat.

Haluaisin erikoisesti sosialidemokraateille sanoa sen, että heidän on syytä harkita, millä tavalla he hoitelevat pienviljelijöitten asiaa. Ei ole oikein, että ainoastaan propagandapuheissa puhutaan pienviljelijöitten asioitten hoitamisesta. Niitä pitäisi hoitaa myöskin todellisuudessa. On toivottavaa, että sosialidemokraatit tässä suhteessa tarkistavat kantansa, että mahdollisimman pian

tämä asia saadaan järjestykseen siten kuin maataloustuotteiden hintapäätös edellyttää.

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! On valitettavaa, että ratkaisu tämän ja monen muun tärkeän talouspoliittisen kysymyksen kohdalla on jatkuvasti lykkääntynyt. Tavalisesti on niin, että kun jokin asia pitkistyy, niin se myöskin mutkistuu. Ja niin varsin helposti saattaa käydä tämänkin asian kohdalla. Millä tavalla hallitus tämän asian niin selvittää, että siinä tehdään oikeutta maatalousväelle, se lähiaikoina nähdään. Ne merkit, joita on olemassa julkisuudessa tämän asian hoitamisen kohdalla, osoittavat, että helppoa ei ole päästä oikeaan ratkaisuun. Onhan sen valtioneuvoston päätöksen, jonka perusteella maataloustulo määrätään, kumoamista avoimesti vaadittu, ja vaatimus on tullut hallituspuolueitten, tai erään hallituspuolueen taholta. Kuitenkin maatalousväestön kannalta on asia tietenkin niin, että niin kauan kuin palkat on tiukasti sidottu indeksiin, niin kauan on tärkeätä, että myöskin niitten ihmisten palkka, joiden palkka riippuu maataloustuotteitten hinnoista, on myöskin oikealla tavalla turvattu. Onhan niin, että meidän maataloustulomme on lähinnä työtuloa ja näin ollen siinä saatu tulo on täysin verrattavissa mihinkä tahansa työstä saatuun tuloon. Siten kananmunien ja sianlihan hinta esim. ei ole mitään muuta kuin viljelijän palkkaa, ja näin ollen ei ole yhdenmukaista, minkälainen tämä palkka on.

Niinkuin täällä edellä ed. Jussila mainitsi, meillä ovat viime aikoina esim. äsken mainittujen tärkeitten tuotteitten tuottajahinnat olleet varsin paljon alle sovittujen tavoitehintojen. Kun esim. SAK:n taholta on julkisuudessa esitetty vaatimuksia, että maataloustuotteitten hintoja on vielä nykyisestäänkin huomattavasti alennettava, niin joutuu kysymään, mitä tällä tarkoitetaan. Tarkoitaanko tällä sitä, että viljelijän palkkaa vielä nykyisestäänkin olisi alennettava, vaiko sitä, että valtiovalan olisi ryhdyttävä voimakkaisiin pisteostoihin syöntipalkkioita käyttämällä? Joka tapauksessa on tilanne viljelijäväestön kohdalla tältä osalta juuri sellainen, että minä luulisin, että palkkatyöväki ei tämännäköisestä olotilasta hyväksyisi alkuunkaan. Mitä hyödyttää määrätä jokin ohjehinta, kun sitä ei edes haluta noudattaa. Tämähän käy-

tännössä tietäisi sitä, että esim. palkkatyöläisille ilmoitetaan palkaksi määrätty tunti-palkka ja sitten kun tulee tilinmaksu, siitä vedettäisiin muutama kymppi pois noin vain ilman muuta ja vielä senkin jälkeen sanotaan, että nämä palkat ovat liian korkeat. Mitähän palkkatyöväki ja SAK sen jälkeen tekisi? Näin on juuri nyt käynyt maatalousväestön kohdalla, kun aivan tietoisesti on pidetty ohjeintoja alle sen, mitä juhlallisesti ja yhteisellä sopimuksella aikoinaan on sovittu.

Kun on julkisuudessa tarkastellut eri tahoilta tulleita kannanilmauksia, niin on merkille pantavaa, että yhtä hyvin SAK:n kuin henkisen työn tekijäin taholta on yhtäpitävästi selitetty ja vaadittu, että sinä hetkenä kun todetaan, että elinkustannusindeksi menee yli kriittillisen pisteen, välittömästi sen jälkeen on myöskin suoritettava yleinen palkkojen korotus. Näin ei vielä ole tapahtunut, koska elinkustannusindeksi on alle tuon kriittillisen pisteen. Mutta tämä on SAK:n ja henkisen työn tekijäin taholta yhteisesti ilmoitettu. Nyt maatalouden kohdalla on tapahtunut kehitys päinvastaiseen suuntaan, vaikka tämä päätös perustuu prikulleen samantapaiseen valtioneuvoston päätökseen kuin palkkatyöväenkin palkkatason turvaaminen, ja siitä huolimatta näillä tahoilla puhutaan siitä, että vielä nykyisestäään pitäisi alentaa maataloudesta toimeentulonsa saavien ansioita. Näin siis samanlaista valtioneuvoston päätöstä tulkitaan täsmälleen eri tavoilla. Kun nimenomaan SAK:n edustajat ovat esittäneet, että tämä nyt voimassa oleva valtioneuvoston päätös on täysin väärä, niin mielellään kysyisi, pitäisivätkö SAK:n edustajat siinäkin tapauksessa sitä vääränä, jos suoritettut laskelmat osoittaisivat, että maatalous on saanut niin runsaasti tuloja, että elintarvikkeitten hintoja pitäisi nykyisestäään alentaa. Luulen, että tämä riemu-mielin hyväksyttäisiin kuluttajien taholla. Mutta kun sama päätös edellyttää päinvastaisia toimenpiteitä, niin silloin sanotaan, että päätös on kumottava, perusteet ovat väärät. Jopa eräässä yhteydessä on esitetty vaatimus, että vähin, mitä ne henkilöt voisivat tehdä, jotka kuuluvat maatalouden hintatoimikuntaan ja jotka ovat olleet tällaista näitten laskelmien pohjalla tapahtunutta ratkaisua tekemässä, on se, että he eroavat tuosta toimikunnasta. Me kyllä maalaisliitto-

laisellakin taholla hyvin käsitämme sen, että ratkaisun teko ei nykyoloissa ole suinkaan helppoa, koska hallituksen on samaan aikaan myöskin vastattava siitä, että inflatio tässä maassa ei lähde liikkeelle. Mutta me emme myöskään voi hyväksyä mitään sellaista ratkaisua, joka tehdään yksipuolisesti niin, että rahanarvo tässä maassa pelastetaan vain alentamalla maatalousväestön jo muutenkin liian alhaista elintasoa.

Ed. Alanko: Herra puhemies! Täytyy ihmetellä, että maalaisliiton taholta lähdettiin tässä asiassa tällä tavalla liikkeelle, kuin mitä tapahtui, ja otettiin kilveksi pienviljelijät (Ed. Pakkanen: Nehän ne kananmunat juuri tuottavat!). Kyllä on lyhyt muisti maalaisliiton piirissä, elleivät he jaksa muistaa viime vuoden aikana tapahtuneita yrityksiä juuri heidän puolueensa taholta kaaventaa nimenomaan pienviljelijäin leipää. Eikö tunnettu K-ohjelma sisältänyt koko linjan, joka koski nimenomaan maaseudun pieneläjäin ja pienviljelijäin kohdalla tulon pienentymistä? Kenenkä taholta tämä esitys tehtiin? Ei suinkaan sosialidemokraattien, kuten nyt ed. Jussila yritti vierittää syyn sosialidemokraattien syyksi. Kyllä kai se tehtiin Kekkosen hallituksen taholta Kekkos-Niukkan-budjetin yhteydessä. Se ei nyt ole niin vanha asia, etteikö tuo nyt pitäisi olla vielä selvästi muistissa.

Kun maalaisliitto nyt yrittää tässä pröystäillä, niin on syytä odottaa kohdakkoin, kun tapahtuu ratkaisu palkkatyöväen kohdalle kuuluvan hyvityksen saamisessa, millä tavalla silloin reagoidaan hallituspiireissä, kun se asia ratkaistaan. Se nähdään myöskin ehkä parin kolmen viikon sisällä. Ennakolta ei lupaa hyvää nimenomaan maalaisliiton politiikka tässäkin kysymyksessä, koska nykyinen herra valtiovarainministeri, yksi maalaisliiton kellokkaista, on jo julkisuudessa tuonut julki ajatuksen: eikös lähdetä uudestaan pisteestä 100. Ovatko nämä kauniita kehityksen oireita nimenomaan pienviljelijöitäkin ajatellen, jotka pääosan ansiostaan saavat nimenomaan palkkatyöstään?

Tässä hiukan vastinetta herroille maalaisliittolaisille, jotka yrittävät tänne meille päin heittää syytöksiä nykyisestä kehityksestä.

Ed. Jussila: Herra puhemies! On syytä ed. Alangolle huomauttaa, että nyt on

kysymyksessä maataloustuotteiden hintapäättös, ja se osoittaa, että nyt on sivuutettu kriittinen raja ja valtioneuvoston päätöksen mukainen korjaus pitäisi tehdä, mutta ei ole vielä sivuutettu kriittistä rajaa sillä toisella puolella, palkkapuolella, joten ed. Alangon on syytä tätä asiaa vähän harkita, ennen kuin hän menee tällaisia vastineita esittämään.

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! Kun ed. Alanko tässä yhteydessä mainitsi myöskin palkkatyöväkeä ja yleensä siis palkansaajia koskevan valtioneuvoston päätöksen, niin sehän ei kuulu tämän asian käsittelyn yhteydessä käsiteltäväksi. Ne ovat asioita erikseen. On kyllä tietysti totta, että niillä on määrättyllä tavalla yhteyttä toistensa kanssa, koska ne ratkaisut, mitä tässä suhteessa tehdään, tietysti omalla tavallaan vaikuttavat vastaiseen talouspolitiikkaan. Mutta kun nimenomaan juuri sosialidemokraattien taholta nyt esitetään huomautuksia sitä laillisessa järjestyksessä tehtyä päätöstä ja sen perusteella suoritettuja laskelmia kohtaan, on syytä palauttaa mieliin, että silloin, kun tämän tapainen valtioneuvoston päätös tehtiin, sen perusteisiin tuli myöskin maininta siitä, että maataloustulot kytketään yleiseen palkkatasoon, juuri ja nimenomaan SAK:n ja sosialidemokraattien vaatimuksesta. Nyt kun tämä suurella määrällä omalta osaltaan on vaikuttanut siihen, että maatalouden saama tulo on jäänyt jälkeen, niin tuntuu oudolta, että samalta taholta nyt ollaan sitten kaikkein kärkeäimmin tätä asiaa arvostelemassa. Emme me maalaisliittolaiset silloin olleet kovin innokkaita tähän menemään. Kyllä te hyvät edustajatoverit muistatte, että tämä asiahan meni silloin niin tiukalle, että hallitus oikeastaan siihen jo kertaallensa kaatuikin ja vasta ankarien neuvottelujen ja hieromisen jälkeen saatiin tämän tapainen ratkaisu, jota sosialidemokraatit ja SAK ajoivat niinkuin käärmettä pyssyyn.

Ed. Alanko: Herra puhemies! On se nyt ihmeellistä, että ed. Jussila koettaa sanoa, ettei minun puheenvuoroni kosketellut ensinkään sitä kysymystä, millä hän tämän keskustelun aloitti. Minä nimenomaan äskeisessä puheenvuorossani jo mainitsin, että hän yritti syyttää ja vierittää syyn yleensä pienviljelijäin elämän vaikeuttamisesta sociali-

demokraattien syyksi. Ei suinkaan ollut kysymys mistään irrallisesta kananmunahintakysymyksestä ed. Jussilan puheen teemana.

Vastasin jo äsken ja otin muutamia esimerkkejä siitä, missä todellinen syy lepää, kun on kysymys maaseudun pienviljelijäin elämästä, heidän elämänsä helpottamiskysymyksistä taikka heidän elämänsä vaikeuttamisista, ja kyllä kai minä selvästi toin julki ne faktat, joilla nimenomaan maalaisliiton hallitusherrain taholta viime vuonna yritettiin kaventaa pienviljelijäin leipää. Ei suinkaan se voi muuttaa toiseksi tätä asiaa? Jos yritätte, niin silloin asetatte itsenne naurun alaiseksi. Siitä on mustaa valkoisella painettu ja täällä eduskunnassa luettu viime vuonna kesällä ja syksyllä, mitä teidän hallituksenne esitti nimenomaan pienviljelijäin elämän vaikeuttamiseksi.

Ed. Jussila: Herra puhemies! Olen pyrkinyt pysymään tässä asiassa, mikä nyt on käsiteltävänä. Pyydän ed. Alangolle huomauttaa, mitä sen 3 §:ssä sanotaan. Minä luin sen alkuosan ja siinä puhutaan mm. kananmunien tavoitehinnoista, ja osoitin myöskin tilastolla, kutka pitävät meidän maassamme kanoja. He ovat pienviljelijöitä, ja näiltä te haluatte riistää sen oikeuden, mikä heillä on. Heidän palkkansa muodostuu sen avulla, mitä he saavat mm. kananmunista. Ed. Alangon on syytä tämä asia tutkia ja tulla valikka sinne Lounais-Suomeen tutkimusretkille.

En halua puuttua siihen osaan, mitä hän puhui K-ohjelmista. Se ei kuulu tämän asian yhteyteen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon tie- ja vesirakennushallituksen kanavaosaston johtajan palkkauksen korottamiseksi.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsitteilyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Tuulin ym. toiv.al. n:o 414, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Vöyrinjoen alajuoksun perkaamista varten.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Rosenbergin toiv.al. n:o 421, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Syvärintään — Olkimäen maantien rakentamista varten.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Rytkösen ym. toiv.al. n:o 538, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Rytkönen: Herra puhemies! Syvärintään—Olkimäen maantien rakentamishanke Varpaisjärven kunnassa on ollut viireillä jo pitkän aikaa. Työn rakentamisen on kunta ottanut suorittaakseen 4. 4. 1951. Kuopion lääninhallituksen vahvistama raken-

nusaika on päättynyt 4. 4. 1954. Maantie on kuitenkin edelleen rakentamatta.

Kunnan ja rakennettavan tien suunnalla asuvien ihmisten heikko taloudellinen asema sekä aikaisempien työttömyysvuosien aiheuttamat lisääntyneet menot kunnalle ovat estäneet sanotun maantien rakentamisen. Rakennettavan maantien vaikutuspiiriin lukeutuu yli 100 asuntoa ja pienviljelystilaa. Että tiettömän matkan takana asuvat ihmiset saisivat maantien, paikalliset asukkaat ovat jo omatoimisesti suorittaneet tien mittauksen, tielinjan aukaisun suurimmalta osalta ja kustannusarvion laadituttamisen. Kustannusarvion mukaan noin 10 kilometrin pituisen tien rakentaminen tulisi maksamaan yli 10 milj. markkaa. Edellä mainitun määrän irtiottaminen maantien rakentamiseksi joko Syvärintään—Olkimäen maantiesuunnan varrella asuvilta ihmisiltä tai Varpaisjärven kunnalta kohtaa aivan voittamattomia vaikeuksia heikkojen taloudellisten mahdollisuuksien vuoksi. Paikallisen tietojenkannan taholta onkin käännytty tie- ja vesirakennushallituksen puoleen tarkoituksessa, että se ottaisi rakennussuunnitelmiinsa ja rakentamiseen Syvärintään—Olkimäen maantien. Saatujen tietojen mukaan tie- ja vesirakennushallitus onkin suhtautunut esitykseen myönteisesti ehdolla, että sillä olisi tien rakentamiseen tarvittavat varat käytettävissä.

Kulkulaitosvaliokunnan enemmistö on päättänyt hylkäävään mietintöön kuultuaan asiantuntijana tie- ja vesirakennushallituksen pääjohtajaa Kuusistoa. Hylkäävän mietinnön perusteluksi on enemmistö ottanut ne näkökohdat, että valtiolla ei ole mahdollisuutta irroittaa varoja esitetyn maantien rakentamiseen, ja toiseksi, että tie- ja vesirakennushallitus on antanut osittaisen lupauksen kyseessä olevan maantien ottamisesta rakennussuunnitelmiinsa. Perustelujen kummankaan kohdat eivät vaikuta todennäköisiltä ja uskottavilta. Jos ryhmämme esitys Syvärintään—Olkimäen maantien rakentamisesta hyväksytään eduskunnassa, joka olisi välttämättä tehtävä, niin esim. voitaisiin vaikkapa armeijan perushankinnoista irroittaa 10 milj. markkaa sanotun maantien rakennustöiden rahoittamiseen. Työ tulisi silloin varmasti suoritetuksi ja tiettömän matkan takana asuvat ihmiset autetuksi pääsemään osallisiksi maantiestä ja sen vaikutuspiiristä. Toinen seikka, että tie- ja vesira-

kennushallitus on antanut puolittaisen lupauksen kyseessä olevan maantien ottamisesta rakennussuunnitelmiinsa, ei mitenkään ole pahasta. Jos nyt eduskunta myöntäisi määrärahat seuraavaan lisämenoarvioon edellä jo useasti sanotun maantien rakentamiseksi, niin koko asia kaatuisi eteenpäin ja tie- ja vesirakennushallitus saisi arvokkaan, vakkakin pienen lisän toimintojansa varten.

Herra puhemies! Ehdotan, että ryhmämme toivomusaloite n:o 538 10 milj. markan lisäyksestä vuoden 1954 valtion tulo- ja menoarvioon Syvärinpään—Olkimäen maantien rakentamiseksi hyväksyttäisiin.

Ed. M. Leskinen: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Rytkösen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Rytkösen ed. M. Leskinen kannattamana ehdotanut, että toivomusaloite n:o 538 hyväksyttäisiin. Kutsun tätä ed. Rytkösen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan hylkäävän ehdotuksen, äänestää „jaa”, jos „ei” voittaa, on ed. Rytkösen ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Eskola, Flinek, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Heikura, Heinonen, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Huttunen, Hykkäälä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Kallio-koski, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Käkälä, Kämäräinen, Lahela, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, Lukkarinen, Malkamäki, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Miettunen, M.

Miettunen, Miilki, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Saalasti, E. Saari, Salmela-Järvinen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Turkkala, Tuuli, Tuurna, Wickman, Wiherheimo, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Hult, Kelovesi, E. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Lienes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Puhakka, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytkönen, Ryömä, Rönkkö, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, R. Virtanen, Väänänen ja Åsvik.

„Tyhjää” äänestää edustaja Heljas.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Haapanen, Hakkila, Hautala, Hetemäki, Hietanen, Häppölä, Jokinen, Kajala, Kajat-salo, Kauhanen, Kekkonen, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Kiviaho, Koskinen, Kosola, Kähönen, E. Leikola, Leinonen, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindblom, Lindh, Luukka, Mohell, Myllymäki, Nederström-Lundén, Pasanen, Pessi, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rapio, Rytinki, E. A. Saari, Saari-aho, Salminen, A. Simonen, Turunen, Törn-gren ja Vennamo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 118 jaa- ja 38 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 42.

Eduskunta on yhtynyt valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon maantien rakentamiseksi Rovaniemen Saarenkylästä Markkasuvannon sillalle.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsitte-

lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Frimanin ym. toiv.al. n:o 559, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Ed. Friman: Herra puhemies! Kulkulaitosvaliokunta esittää hylättäväksi toivomusaloitteemme n:o 559. Hylkäämisehdotuksensa perusteluiksi se esittää mietinnössä ensiksikin sen, että tien rakentaminen Saarenkylän ja Markkasuvannon välillä Rovaniemen maalaiskunnassa ei ole lähiaikoina välttämätön, ja toiseksi, ettei tien rakentamiseksi ole tehty valmista suunnitelmaa.

Jos vakavasti tarkastellaan ensin mainitua perustetta, niin se tuntuu haetulta. Ne, jotka tuntevat olosuhteet Ounasjoen alajuoksulla, ovat yksimielisiä tämän tien rakentamisen tarpeellisuudesta asukkaiden toimeentulon kannalta. Pitäähän itäpuolen asukkaitten aina ylittää vuolas joki maantielle päästäkseen. Ei liene länsipuolen vanhan tien tarvitsijoiden joukossa myöskään yhtään liikennöitsijää tai muuta tien tarvitsijaa, jotka eivät tuntisi vanhan länsipuolen tien heikkoutta nykyisen tarpeen tyydyttäjänä. Tieviranomaiset ovat kuluneen syksyn aikana joutuneet pakosta korjaamaan vanhaa tietä, vaikka ovat tietävästi sitä mieltä, ettei mutkaisen, pohjattoman ja huonon tien korjaaminen ole järkevää. Parhailtaan mm. kaitetaan oja mahdottoman mutkaisen vanhan tien molemmille puolille. Kuivemmaksihan tie täten saadaan, mutta syvät ojat mutkaisella tiellä tekevät sen vaarallisemmaksi liikennöidä. Tällaisella korjaamisella ei voida saada tiestä nykyisen kauttakulkuliikenteen tarvetta tyydyttävää, vaan sitä varten on lähiaikoina joka tapauksessa rakennettava uusi tie.

Toisena hylkäämisperusteena valiokunta on esittänyt valmiin suunnitelman puutteen. Suunnitelman laatiminen on ensimmäinen tehtävä. Vaikka se ei olekaan mikään suuri työ, ei sitä voida suorittaa, jollei valtion ammattimiehille anneta siihen tilaisuutta ja varata varoja tarkoitukseen. Jotta tämän tien rakentamisessa päästäisiin alkuun ja jotta Ounasjoen alajuoksun paikallinen kaut-

takulkuliikenne voitaisiin tyydyttävästi hoitaa lähiaikoina, ehdotan, herra puhemies, että aloitteemme n:o 559 hyväksyttäisiin.

Ed. Tainio: Kannatan ed. Frimanin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Friman ed. Tainion kannattamana ehdottanut, että toivomusaloite n:o 559 hyväksyttäisiin. Kutsun tätä ed. Frimanin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan hylkäävän mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Frimanin ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, Eskola, Flinck, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hakala, Halinen, Hallberg, Hamara, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hiihelä, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Junnila, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Karvikko, Karvonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivusilta, Kokkola, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Käkälä, Kämäräinen, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Leikola, Leinonen, Lukkarinen, Malkamäki, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murto-maa, Nordfors, E. Nurminen, Paasio, Paasi-vuori, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Salmela-Järvinen, Saloranta, Sarjala, Saura, Seppä, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tienari, Tiitu, Tikkaaja, Tuuli, Tuurna, Wickman, Wiherheimo, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Enne, Friman, Karjalainen, Kelovesi, E. Kilpi, A. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Liedes, Lindqvist, Manninen, Miettinen, Murto, Mustonen, Nieminen, Niiranen, Niskala, N. Nurminen, Puhakka, Roine, Rosenberg, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksen, Torvi, Turkka, R. Virtanen, Väyrynen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestää edustaja Lahtela.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Haapanen, Hakkila, Hautala, Hetemäki, Hietanen, Häppölä, Jokinen, Kajala, Kajatsalo, Kallikoski, Kauhanen, Kekkonen, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Kiviaho, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kähönen, E. Leikola, Leivola-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindblom, Lindh, Luukka, Mohell, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nordström, Pasanen, Pessi, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rapio, Rosnell, Rytinki, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, A. Simonen, Turunen, Törngren ja Venamo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 114 jaa- ja 39 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 45.

Eduskunta on yhtynyt valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Ehdotukset toivomuksiksi eräiden määrärahojen ottamisesta vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainoaan käsitellyyn siinä valmistelevasti käsitelty toiv.al. n:ot 412, 415, 417, 418, 423, 425, 426, 427, 429, 433, 436, 437, 439, 443, 450, 457, 458, 459, 464, 465, 466, 478, 480, 481, 494, 496, 497, 506, 518, 521 ja 522, jotka sisältävät yllämainitut ehdotukset.

Puhemies: Käsitelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Toivomusaloitteemme n:o 426, jossa esitettiin määrärahan ottamista kuluvan vuoden lisämenoarvioon luotsivartiorakennuksen rakentamiseksi Utön luotsiasemalle, on hallitus huomionnut ensi vuoden budjettiesityksessä. Mainittua tarkoitusta varten on tulo- ja menoarvioon 20 Pl. II:52 momentilla ehdotettu 6 milj. mk uuden, tilavuudeltaan 800 m³ käsittävän luotsirakennuksen rakentamiseksi. Hallitus aivan oikein perusteluissaan mainitsee, että nykyinen luotsivartiorakennus on täysin rappeutunut, minkä vuoksi uuden rakentaminen on välttämätöntä.

Tämä hallituksen myönteinen suhtautuminen asiaan on tyydytyksellä todettava. Toivottavasti valtiovarainvaliokunta ja eduskunta budjettikäsittelyssään yksimielisesti tulevat hyväksymään Utön luotsivartiorakennuksen rakennustöiden alkamista varten varatun 6 milj. markan määrärahan.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Eduskunnan kulkulaitosvaliokunta on valinnut helpon, mutta arveluttavan tien käsitellessään edustajain toivomusaloitteita, joissa tahdotaan eduskunnan kautta kiinnittää hallituksen huomiota erinäisiin asioihin talousarviota laadittaessa. Mietinnössä esitetään raukeamaan noin 30 aloitetta, joita ei ole ilmeisestikään tutkittu ja käsitelty valiokunnassa sen tarkemmin. Tunnen mm. Keski-Suomesta tapauksia, jotka eivät ole tulleet hallituksen talousarvioesityksessä huomioduksi, vaikka asiat kaipaisivatkin siellä huomiota. Tällaisina aloitteina esitetään nyt raukeamaan mm. Mämmensalmen sillan rakennustyöt Äänekosken maalaiskunnassa sekä Kanavuoren—Kelkkamäen maantien rakennustöiden aloittaminen, vain eräitä mainitakseni. Tällainen menettely, johon eduskunnan kulkulaitosvaliokunta on turvautunut siirtämällä aloitteiden käsittelyn niin myöhään, että hallituksen talousarvioesitys on jo eduskunnalle annettu, on joutuisa, mutta arveluttava tie. Tällä tavoin loukataan valtiopäiväjärjestyksen edustajille suoma aloiteoikeutta.

Ed. Wickman: Herr talman! Jag begärde ordet för att göra ungefär ett uttalande, liknande föregående talaress. Det är ett

bedrövligt aktstycke, som här föreligger till behandling. Kommunikationsutskottet har företagit sig en masslakt av motioner, som i vederbörlig tid inlämnats till riksdagen i avsikt att bli sakligt behandlade och eventuellt kunna beaktas, när statsförslaget uppgöres för nästa år. Man kan inte tänka sig, att kommunikationsutskottet skulle ha så mycket arbete att den inte skulle ha tid att behandla initiativ, som inlämnats av riksdagsmännen i vederbörlig ordning. Här är platsen att säga ut att om ett sådant förfarande i fortsättningen praktiseras, undergräver man en av de rättigheter som riksdagsmännen har att motionera och försöka påverka rikets budget. Jag uttalar därför här ifrån denna plats en bestämd protest mot att kommunikationsutskottet på detta sätt behandlat dessa motioner. Här är säkerligen många initiativ, som har varit värda en saklig behandling, och utskottet skall icke försöka här komma med något försvär för att det skulle ha så mycket arbete att det inte hunnit i tid beakta dessa motioner.

Också jag har här bland dessa motioner en, som jag står för. Jag vill här varken tala för den eller ännu mindre föreslå dess godkännande; jag vill endast uttala min bestämda protest mot denna behandling. Och jag hoppas, att också riksdagens ledning i fortsättningen ser till att utskottet verkligen på allvar beaktar riksdagsmännens lagliga rättigheter (Ed. Kaitila: Hyvin puhuttu!).

Ed. V. Kaasalainen: Kulkulaitosvaliokunnan menettelytapaa (Eduskunnasta: Älä yritä puolustaa!) on erittäin ankarin sanoin täällä moitittu. Edustajat eivät nähtävästi muista sitä, että näiden valtiopäivien alussa aloiteaika alkoi vasta huhtikuun puolella, ja niin tärkeitä kuin lienevätkin edustajain tekemät toivomusaloitteet, valtioneuvoston kirjapaino ei ehtinyt niitä toimittaa kulkulaitosvaliokunnalle vasta kuin useita viikkoja myöhemmin. Kun sitten eduskunta kiirehti lähtemään kesälomalle ja ilmoitettiin, ettei mitään muuta kuin kaikkein tärkeimmät asiat saa ottaa enää täysistunnoissa esille, niin kulkulaitosvaliokunta — asiasta neuvoteltiin myöskin puhemiesneuvostossa — katsoi, etteivät nämä ole semmoisia asioita, joiden vuoksi pitäisi eduskunnan istunto-kautta keväällä pidentää. Näin ehti hallitus antaa esityksensä. Se antoi sen ajoissa, niin-

kuin pitikin. Täten valiokunta joutui toteamaan, että 31 aloitetta oli jäänyt käsittelemättä ennen kuin hallitus antoi esityksensä. Mutta edustajat lienevät kuitenkin huomanneet tämän ja tehneet raha-asia-aloitteen, joka joutuu budjetin yhteydessä käsiteltäväksi, niin että mitään valtakuntaa mullistavaa tai perustuslakia järkyttävää oikeuden loukkausta ei ole tapahtunut (Ed. Raunio: Ne puhuvat muuten vain!).

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toivomusaloitteet katsotaan rauenneiksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

11) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12;

12) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös maitotaloustuotannon tukemiseksi Pohjois-Suomessa, itäisellä rajaseudulla ja ulkosaaristossa annettavista avustuksista,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13;

13) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14;

14) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös juuston hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15;

15) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös juuston luovuttamisesta valtiolle,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16;

16) Ehdotuksen laiksi Jyväskylän entisen yleisen sairaalan rakennusten ottamisesta valtion invaliidisairaalsaksi

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 5; sekä

17) Ehdotuksen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista rakentamisesta maaseudulla annettuun lakiin annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,23.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

33. Tiistaina 28 p. syyskuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista rakentamisesta maaseudulla annettuun lakiin annetun lain muuttamisesta 788

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 65.

2) Ehdotus laiksi Jyväskylän entisen yleisen sairaalan rakennusten ottamisesta valtion invalidisairaalaaksi ”

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 61; toiv.al. n:ot 127 ja 129.

Ainoa käsittely:

3) Valtioneuvoston päätös 13 päivästä toukokuuta 1954 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista ”

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12; mainittu päätös.

4) Valtioneuvoston päätös 13 päivästä toukokuuta 1954 maitotaloustuotannon tukemiseksi Pohjois-Suomessa, itäisellä rajaseudulla ja ulkosaaristossa annettavista avustuksista ”

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13; mainittu päätös.

5) Valtioneuvoston päätös 3 päivästä kesäkuuta 1954 valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta 789

Siv.

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14; mainittu päätös.

6) Valtioneuvoston päätös 31 päivästä toukokuuta 1954 juuston hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta 789

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15; mainittu päätös.

7) Valtioneuvoston päätös 31 päivästä toukokuuta 1954 juuston luovuttamisesta valtiolle ”

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16; mainittu päätös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

8) Talousvaliokunnan mietintö n:o 6 lakialoitteen johdosta laiksi apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta .. 790

9) Kululaitosvaliokunnan mietintö n:o 6 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisäystä vuoden 1954 tuloja menoarvioon makuu- ja tavaravau-
nujen hankkimista varten ”

10) Kululaitosvaliokunnan mietintö n:o 7 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa lisäystä vuoden 1954 tuloja menoarvioon rautatien rakentamiseksi Jyväskylästä Jämsänkoskelle ”

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Friman, Hakala, Hakkila, Hautala,

Kekkonen, T. Kinnunen, Kiviaho, Kleemola, Koskinen, Kosola, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindblom, Lindh, Miettinen, Myllymäki, Pasanen, Rankila, Rapio, E. A. Saari, Soininen, Tervo, Tiitu, Törngren, Vennamo ja Virolainen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Hakala, virkatehtävien vuoksi ed. Virolainen sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Friman, Miettinen, Rankila, Soininen, Tiitu ja Vennamo.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan syyskuun 24 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 70, 72—75 sekä 78 ja 79, jotka nyt on edustajille jaettu.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista rakentamisesta maaseudulla annettuun lakiin annetun lain muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 65, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus laiksi Jyväskylän entisen yleisen sairaalan rakennusten ottamisesta valtion invalidisairaalaksi.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainitun lakiehdotuksen.

lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. A. Simosen ym. lakial. n:o 61, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Valtioneuvoston päätös 13 päivästä toukokuuta 1954 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Valtioneuvoston päätös 13 päivästä toukokuuta 1954 maitotaloustuotannon tukemiseksi Pohjois-Suomessa, itäisellä rajaseudulla ja ulkosaaristossa annettavista avustuksista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Valtioneuvoston päätös 3 päivältä kesäkuuta 1954 valuutan säännöstelemisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Kulovaara: Ilmoitan, että suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 13.

6) Valtioneuvoston päätös 31 päivältä toukokuuta 1954 juuston hinnoista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Valtioneuvoston päätös 31 päivältä toukokuuta 1954 juuston luovuttamisesta valtiolle.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 70, 72—75, 78 ja 79 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi ulkomaanedustuksesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 70;

lakivaliokuntaan

Ehdotukset laeiksi sotaväen rikoslain sekä sota-uomioistuinista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta ynnä laiksi sodan aikana eristettyjä henkilöitä ja miehitetyn alueen asukkaita koskevasta oikeudenkäynnistä ja heihin sovellettavista rangaistuksista

sisältävä hallituksen esitys n:o 72;

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 73;

Ehdotuksen laiksi leimaverolain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 74; ja

Ehdotuksen laiksi tulitikkuverosta

sisältävä hallituksen esitys n:o 75;

työväenasiainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 78; sekä

Ehdotuksen laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 79.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

8) Ehdotuksen laiksi apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 6;

9) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon makuu- ja tavaravaunujen hankkimista varten

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 6; ja

10) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon rautatien rakentamiseksi Jyväskylästä Jämsänkoskelle

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 7.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,09.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

34. Perjantaina 1 p. lokakuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:o 10 a ja 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 9.

2) Ehdotukset laiksi lisäyksestä kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annettuun asetukseen sekä laiksi metsäkiinnityslain 12 §:n muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 21; lakivaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 5.

3) Ehdotus laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista rakentamisesta maaseudulla annettuun lakiin annetun lain muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 22; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 65.

4) Ehdotus laiksi Jyväskylän entisen yleisen sairaalan rakennusten ottamisesta valtion invalidisairaalaaksi

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 23; talousvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 61; toiv.al. n:ot 127 ja 129.

Ensimmäinen käsittely:

5) Ehdotus laiksi apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 6; ed. E. Leikolan ym. lak.al. n:o 62.

Ainoa käsittely:

6) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon makuu- ja tavaravaunujen hankkimista varten

Asiakirjat: Kululaitosvaliokunnan mietintö n:o 6; ed. Peltosen ym. toiv.al. n:o 452.

7) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon rautatien rakentamiseksi Jyväskylästä Jämsänkoskelle

Asiakirjat: Kululaitosvaliokunnan mietintö n:o 7; ed. Myllymäen ym. toiv.al. n:o 473.

Pöydällepanoa varten esitellään:

8) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18 hallituksen esityksen johdosta laiksi Suomen valtion Leningradissa omistaman kiinteistön myymisestä

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19 hallituksen esityksen johdosta laiksi Ahvenanmaan maakunnan viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta

10) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20 vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten

11) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

12) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen joh-

Siv.

802

”

801

802

804

”

”

”

”

”

”

dosta laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä 804

Siv.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiesille.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hakilla, Hautala, Heljas, Hiltunen, T. Kinnunen, Kiviaho, Koskinen, Kosola, Kuusinen, Leivo-Larsson, Lepistö, Lindh, Myllymäki, Pasanen, Rapio, Ryhti, E. A. Saari, Sukselainen, Turkka, Turunen ja Vennamo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Heljas, Ryhti ja Turkka.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime syyskuun 24 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 71 ja 77, jotka nyt on edustajille jaettu.

Ed. Heikuran ym. kysymys, joka koskee maanhankintalain mukaisen asuttamistyön turvaamista, ja maatalousministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiesille osoitettuna, saapunut maatalousministeri Kalliokosken vastaus ed. Heikuran ym. kysymykseen, joka koskee maanhankintalain mukaisen asuttamistyön turvaamista.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Maanhankintalain toimeenpanossa maassamme on saavutettu mittavia tuloksia, ollen ko. asutustoimenpiteet niitä, jotka ovat lujittaneet koko yhteiskuntaelämän perusteita. Kuitenkin korkeimman oikeuden v. 1942 jälkeen antamat monet purkupäätökset ovat horjuttaneet maansaajissa sitä oikeusturvaa, mikä po. maanlunastuslain säännösten piti heille turvata. Selventääkseen MHL:n erinäisten pykälän säännöksiä ja turvatakseen suoritettun asuttamistyön tulokset antoi Kekkonen hallitus aikoinaan eduskunnalle esityksen. Viime eduskunta suurella äänten enemmistöllä myös hyväksyi sen, joskin sen ollessa perustuslain luontoinen eduskunnan suuri vähemmistö kykeni äänestämään sen yli vaalien. Nyt vaalien jälkeen uusi eduskunta joutui käsittelemään tätä lepäämässä olevaa lakiehdotusta, jonka maatalousvaliokunta suurella äänten enemmistöllä hyväksyi, suositellen sen hyväksymistä myös eduskunnassa. Kuitenkin eduskunnassa 18/5 -54 asian ollessa ratkaisukäsittelyssä tuli ko. lisämaalaki hylätyksi, koska tarvittavaa 2/3 määräenemmistöä ei saatu lain hyväksymisen puolelle. Täten siis tämä lisämaalaki lopullisesti raukesi. On sanomattakin selvää, että tämä eduskunnan hylkäävä päätös loi erittäin vakavan tilanteen niitten maansaajien keskuudessa, jotka tätä ennen olivat MHL:n mukaisessa järjestyksessä saaneet maata joko viljelys- tai asuntoviljelystiloina taikka lisämaina liian pieniin tiloihinsa. Näitten joukossa on tuhansia sellaisia maansaajia, joita uhkaavat ns. purkutoimenpiteet, samalla kun maanlunastuslautakunnilla on suuri määrä sellaisia lisämaahakemuksia, joista korkeimman oikeuden antamat tulkintapäätökset huomioonottaen on annettava hylkäämispäätökset, koska eduskunnan hyväksymä purkulakikaan ei nykyisessä muodossaan kykene niiden antamista kaikissa tapauksissa estämään. Eduskunnan hylkäyspäätöstä on siis syvästi valitettava, ja sen seurauksena on vaarassa raunioitua myös mittava määrä sellaista asutustyötä, jonka yhteiskunnan perustuksen lujittava vaikutus lienee kiistaton.

On selvää, että eduskunnan päätös lisämaalaista on synnyttänyt syvää huolestuneisuutta niitten keskuudessa, jotka MHL:n mukaisessa järjestyksessä olivat maata saaneet tai jotka odottivat hakemuksiinsa myönnteistä päätöstä. Kun lisämaan saantilin liian pieniin tiloihin kiteytyy po. tilojen elinkelpoisuuden vahvistaminen ja parantaminen, niin oli tämä myös elinkysymys niille tuhansille ahkerille ahertajille, jotka vaikeissa olosuhteissa ovat isänmaallensa arvokkaita palveluksia tehneet niin sodan kuin rauhan aikana. Nämä lisämaan hakijat käsittävät myös, että ko. lisämaalain puitteissa oli tarkoitus selvittää erinäisiä tulkinnanalaisia säännöksiä ja siten saattaa onnelliseen päätökseen MHL:n puitteissa suoritettava asuttamistyö. Kun tämä ei olisi ilmeisesti enää vaatinut muuta kuin n. 90 000 ha maan alan käyttämistä asutukseen valtion maata sekä n. 30 000—40 000 ha maata yhtiöitten maita, jotka tekevät enää n. 6—7 % siitä maa-alasta, mitä MHL:n mukaan on tähän saakka käytetty, niin olisi eduskunnan pitänyt hoitaa tämä kysymys myönteiseen päätökseen. Kun näin ei ole käynyt, niin ko. maansaaajat odottavat niin hallituksen kuin eduskunnankin kiireellisiä toimenpiteitä ja tulevat vetoamaan valtiovallan käyttäjiin. Niin suoritettun MHL:n mukaisen asuttamistyön tuloksien turvaamisen kuin lisämaan saajain kannalta olisi tämä maansaaajain oikeusturvan palauttaminen ajankohtaisestikin vakava kysymys, jonka järjestely ja hoitaminen kuuluu järjestyneelle valtiovallelle.

Tässä yhteydessä ei voida unohtaa sitä, että normaaliajan asutus- eli maankäyttölakia on kiirehdittävä, mutta sitä ennen olisi tämä MHL:n mukaisen asuttamistyön loppuun saattaminen kiireellisin, minkä takia MHL:n erinäisten säännösten muutokset ja selvennykset joko yhtenä tai useampana erillisenä lakiesityksenä olisi aikaansaattava. Näistähän voisi ajatella erillisiä lakiesityksiä, joista yksi koskisi valtion maitten ja toinen yhtiöitten maitten käyttöä MHL:n mukaiseen asutukseen. Asian vakavuus edellyttäisi, että MHL:n muutosesitykset saataisiin vielä kiireellisinä ja että niiden käsittelyä eduskunnassa ei saisi estää eduskunnan kesäloma-aikakaan.

Kun laajat maansaaajapiirit ovat eri puolilla maata tuoneet julki monessa yhteydessä syvän valittelunsa lisämaalain hylkäyspää-

töksen johdosta ja ne odottavat vieläkin hallituksen ja eduskunnan kiireellisiä toimenpiteitä asiassa, niin olemme edellä olevalla halunneet saattaa sen myös hallituksen tietoisuuteen, toivoen hallituksen vastauksen luovan maansaaajillekin valaistusta siitä, mitä suunnitelmia hallituksella asiassa on.

Edellä esitettyyn viitaten ja nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että maansaaajat ovat erittäin huolestuneita siitä, että lepäämässä ollut ns. lisämaalaki tuli eduskunnassa hylätyksi; ja jos on,

mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä siinä tarkoitetun asuttamistyön turvaamiseksi ja lisämaitten saannin varmistamiseksi liian pienille tiloille valtion ja yhtiöitten maista?

Helsingissä 30 päivänä toukokuuta 1954.

Eino E. Heikura. Arvi Ikonen.
Eeli Erkkilä. Toivo Antila.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle jätetyssä viime toukokuun 30 päivälle päivätyssä kirjoituksessa kansanedustaja Eino E. Heikura ym. ovat valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittäneet seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että maansaaajat ovat erittäin huolestuneita siitä, että lepäämässä ollut ns. lisämaalaki tuli eduskunnassa hylätyksi; ja jos on,

mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä siinä tarkoitetun asuttamistyön turvaamiseksi ja lisämaitten saannin varmistamiseksi liian pienille tiloille valtion ja yhtiöitten maista?”

Vastaukseksi tähän kysymykseen saan kunnioittaen ilmoittaa, että kyselyssä tarkoitusta asiasta maatalousministeriön valmistaamat lakiesitykset ovat jo olleet valtio-

neuvoston 22 päivänä heinäkuuta 1954 asettaman ministerivaliokunnan käsiteltävänä ja ovat lakiesitykset parhaillaan valtioneuvostossa harkittavana.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 1954.

Maatalousministeri *Viljami Kalliokoski*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Riksdagens Herr Talman riktad skrivelse av den 30 sistlidne maj ha riksdagsmännen Eino E. Heikura m.fl. med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Har Regeringen fäst avseende därvid, att jordtagarna äro särskilt bekymrade över, att s.k. lagen om tillskottsjord, som lämnades att vila, har förkastats i Riksdagen; och om så är,

vad har Regeringen gjort eller ämnar den göra för att trygga det däri avsedda kolonisationsarbetet och säkerställa möjligheten att från staten och bolag tillhörig jord få tillskottsjord åt alltför små lägenheter?”

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamst meddela, att de av lantbruksministeriet utarbetade lagförslagen beträffande i spörsmålet åsyftade ärende redan varit under behandling i det av statsrådet den 22 juli 1954 tillsatta ministerutskottet och äro lagförslagen som bäst i statsrådet under omprövning.

Helsingfors den 25 september 1954.

Lantbruksminister *Viljami Kalliokoski*.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineeverosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 10 a ja otetaan jatkettuun toiseen käsittelyyn siinä sekä saman va-

liokunnan mietinnössä n:o 10 ja valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmis-televasti käsitelty hallituksen esitys n:o 9, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 10 a, josta ilmenee, että suuri valiokunta asian uudelleen käsiteltyään on päättänyt pysyä ennen tekemässään päätöksessä. Eduskunnan on nyt päätettävä, hyväksyykö se suuren valiokunnan hylkäävän ehdotuksen vai pysyykö se koko lakiehdotukseen nähden ennen tekemässään päätöksessä.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. L. Mattila: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys moottoriajoneuvojen polttoaineeverosta ei ole tekemässä ensimmäistä tuttavuuttaan eduskunnan kanssa. Kuten tiedämme, on mainittu esitys ollut eduskunnan käsiteltävänä jo viime kevättalvella, tullen silloin hyväksytyksi täysistunnossa. Ennen mainittua täysistuntokäsittelyä oli hallituksen esitys ollut luonnollisesti käsiteltävänä asianomaisissa valiokunnissa, nimittäin valtiovarainvaliokunnassa ja suuressa valiokunnassa. Näissä valiokunnissa asian käsittelyn yhteydessä kuultiin asiantuntijoina runsaasti henkilöitä, jotka edustivat erilaisia ammatti- ja intressiryhmiä ja joiden asiantuntemusta ei varmaankaan kukaan voine vakavissaan asettaa kyseenalaiseksi.

Asiantuntijat päätyivät poikkeuksesta siihen varmaan ja yksimieliseen lopputulokseen, että hallituksen esitys olisi oikeudenmukaisena ja joustavana hyväksyttävä. Valtiovarainvaliokunta antoi lausunnossaan aivan oikein arvon ammattimiesten mielipiteille suositellen lakiesityksen hyväksymistä. Suuren valiokunnan erittäin niukka enemmistö sitävastoin piti itseään kuulemiaan asiantuntijoita pätevämpänä ja päätyi lausunnossaan esittämään esityksen hylkäämistä.

On ymmärrettävää, että täällä eduskunnassa tulee istuntokausien kestäessä joukottain asioita, jotka ovat luonteeltaan poliittisia ja joihin eri puolueitten eduskuntaryhmät näin ollen kysymysten periaatteellisesta

luonteesta riippuen suhtautuvat omien poliittisten näkemystensä mukaan. Tällainen suhtautuminen ei suinkaan aina ole parhaana takeena kokonaisuuden edun kannalta onnellisimman ratkaisun syntymiselle, ei edes aina silloin, kun on kysymyksessä tosin luonteeltaan syvästi poliittiset kysymykset. Silloin taas kun kysymyksessä on puhtaasti käytännöllinen lainsäädäntötyö, jonka tarkoituksena on lainsäädännöllä turvata kansalaisille mahdollisimman oikeudenmukainen ja tasapuolinen asema yhteiskunnassa saattamalla heidät yhteiskunnan asettamien velvoitteitten ja räsitusten suhteen suhteellisesti samankuntoiseen asemaan, silloin asian politisoiminen on suorastaan tuomittavaa (Ed. Vennamo: Kuka on politisoinut?).

Käsiteltävänä olevaa asiaa ei tosiaan voitane millään taholla väittää luonteeltaan poliittiseksi. Sitä hämmästyttävämpää onkin ollut havaita se into, jolla alati alttiin poliittisen taktiikkapelin huumaan antautuneen ylijohtaja Vennamon taholta on tästä asiasta ryhdytty muovailemaan keppihevosta, jolla ratsastaen asianomainen ilmeisesti kuvittelee pystyvänsä ratsastamaan yhä useammille oville käyntikorttein ja pyykkipinnoin varustettuna — niinkuin kerrotaan tapahtuneen. Vastaavanlaisia pyrkimyksiä on ollut löydetävissä myös eräiden sosialidemokraattisten edustajien esiintymisessä. Ilahduttavaa on kuitenkin ollut havaita, että niin maalaisliiton kuin sosialidemokraattienkin ryhmästä on vielä löytynyt edustajia, jotka ovat rohkeasti ja päättäväisesti uskaltaneet asettaa kylmän asiallisuuden poliittisen taktikoinnin edelle. Tästä he ansaitsevat vilpittömän kunnioituksen.

Moottoriajoneuvojen polttoaineveroesityksen käsittelyn eri vaiheet ja sen yhteydessä annetut asiantuntijalausunnat ovat kaikkien edustajien tiedossa. Kun kuitenkin eduskunnan suuri valiokunta on lausunnossaan jälleen päätnyt esittämään lakiesityksen hylättäväksi, on syytä olettaa, ettei erällä taholla ole vielääkään ymmärretty pätevien asiantuntijain lausuntoja tai mikä vielä pahempi, on ymmärretty ne täysin väärin. Jos näin on, lienee asiallista vielä tältäkin paikalta lyhyesti kerrata ne asialliset ja painavat näkökohdat, joihin asiantuntijoiden lausunnot perustuvat.

Ennen sitä on kuitenkin syytä todeta, ettei asiantuntijain valinnassa ole ollut aina-

kaan suuressa valiokunnassa tai sen jaostossa erimielisyyttä lain hyväksymisen kannalla olevien ja sitä vastustavien edustajien kesken. Kummallakin mielipideryhmällä on ollut täysin samat mahdollisuudet asiantuntijain nimeämiseksi, ja tätä mahdollisuutta ovat myöskin lakia vastustavat edustajat tasaveroisina muiden kanssa käyttäneet. Näin ollen ei siis voitane asiantuntijain objektiivisuutta asettaa millään taholla kyseenalaiseksi.

Ryhtyessään syysistuntokauden alettua käsittelemään asiaa päätti suuren valiokunnan jaosto vielä kertaalleen kuulla asiantuntijoina Ammattiautoliittoa, joka on maamme ammattiautoilijain virallinen maan käsittävä keskusjärjestö, kulkulaitosministeriötä, Yleistä Autoliittoa, Suomen Autobiiliiklubia ja ennen tässä asiassa kuulematonta herra valtiovarainministeriä. Tämän lisäksi kuuli jaosto eräitä sen puheille pyrkineitä Oulun ja Kokkolan seuduilta olevia linjaliikennöitsijöitä ja erästä Oulusta olevaa kuorma-autoilijaa. Näistä viimeainitut ilmoittivat lähteneensä kotikulmiltaan liikkeelle luullen eduskunnan käsittelevän tielaitoskomitean mietinnössä mainittua eduskuntaan vielä saapumatonta esitystä, joka tarkoittaa nyt käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä täysin erillään olevaa bensiinintulliin liitettävää 10 markan ylimääräistä teiden rakennusmaksuehdotusta. Kysyttäessä nyt käsiteltävänä olevan polttoaineveron vaikutusta linja-autojen taksoihin ilmoittivat tätä alaa edustavat asiantuntijat, ettei lain hyväksyminen voimissään tapauksessa antaa aihetta linja-autotaksojen korottamiselle. Tämän kannan on myöskin Linja-autoliitto virallisesti omaksunut perustellen kantaansa mm. sillä, että esinekohtaisesta verotuksesta luovuttaessa jää luonnollisista syistä pois nyt varavaunuista niiden käyttämättömänä ollessakin pakosta suoritettava esinekohtainen vero. Näin ollen katsoo liitto veronkannon siirtyessä koskemaan yksinomaan liikenteessä olevaa tuottavaa kalustoa päästävän entistä oikeudenmukaisempaan lopputulokseen.

Herra valtiovarainministeri katsoi lausunnossaan edellisen hallituksen esityksen tähtäävän rationalisointiin ja entistä joustavampaan käytäntöön. Kun tähän liittyy vielä pyrkimys veronkannon halvempaan perimistapaan, piti hän esitystä oikeaan osuneena. Lisäksi totesi herra valtiovarainminis-

teri esityksen asettavan verotettavat entistä oikeudenmukaisempaan asemaan ajoneuvosta saatavaan hyötyyn nähden, joten tältäkin kannalta olisi esitys herra valtiovarainministerin käsityksen mukaan hyväksyttävä.

Suomen Automobiliklubin edustaja piti liikenneturvallisuuden kannalta tärkeänä poliisivoiman vapauttamista entistä enemmän nykyisestä ajoneuvoverotarkkailusta suorittamaan varsinaista ajotapataarkkailua. Tämän pyrkimyksen tekisi hallituksen esityksen hyväksyminen mahdolliseksi veronkannon tapahtuessa polttoainetta ostettaessa.

Kun käsiteltävänä olevasta asiasta on yritetty tehdä myöskin maaseudun ja asutuskeskusten välinen kiistakysymys, mainitsi asian tuntija hänen edustamansa järjestön piirissä suoritettua puolueettoman tutkimuksen ajomäärän jakautumisesta kaupunkiliikenteessä olevien ja maaseutuliikenteessä olevien ajoneuvojen välillä. Tämän tutkimuksen mukaan oli asiasta tietoja antaneiden kaupunkiautoilijain keskimääräinen ajokilometrimäärä vuosittain 15 929 km ja maaseutulaisten 16 020 km. Tämän perusteella on syytä todeta lainmuutoksen aiheuttaman rasituksen jakaantuvan melko tasaisesti asutuskeskusten ja varsinaisen maaseudun kesken. Kun lisäksi maassamme liikenteessä olevasta autokannasta on noin 50 % rekisteröity kaupungeissa tai muissa asutuskeskuksissa, ei voitane ainakaan väittää maaseudun rasituksen tuntuvasti lisääntyvän.

Yleisen Autoliiton edustaja totesi henkilöautojen käytön ja omistuksen yleistyneen myöskin vähemmän varakkaitten pienyritystien ja palkansaajien piiriin. Näiden piirien autonomistumahdollisuuksia — useasti kiipeästä tarpeesta huolimatta — on ollut nykyinen esinekohtainen ajoneuvovero pahasti haittaamassa, koska mainittujen piirien ajoneuvojen tarpeesta huolimatta ajettu vuotuinen kilometrimäärä on saattanut jäädä 10 000—20 000 km:iin. Tällöin on nykyinen verotusjärjestelmä suhteettoman suurella määrällä lisännyt ajokilometriä kohden laskettavia kustannuksia.

Kulku- ja liikenne ministeriön edustaja piti hallituksen esityksen hyväksymistä tärkeänä veronkannon aiheuttamien kulujen vähentämiseksi ja entistä oikeudenmukaisemman verotusjärjestelmän aikaansaamiseksi. Kun nykyinen järjestelmä kankeutensa ja epätarkeyden mukaisuutensa ansiosta aiheuttaa ni-

menomaan maaseudulla useiden työpäivien menetyksiä autonomistajille, heidän joutuaan kuljettamaan vuosittain verotuksen toimittamiseksi rekisteriotteitaan nimismiehille edelleen lääninhallitukselle lähetettäväksi, ja taas noutamaan mainitut otteet pitkienkin matkojen takaa verotuksen tapahduttua, poistaisi ehdotettu polttoaineverotus mainitut epäkohdat.

Erityisen suuri paino on asetettava niille lausunnoille, joita ammattimaista autoliikennettä edustavan Ammattiautoliitto r.y:n edustaja eri yhteyksissä on esittänyt. Yhtenä tärkeimmistä periaatteista, lausui mainitun liiton edustaja, moottoriajoneuvoveroa määrittäessä on pidettävä sitä, että mainitun veron tulee rasittaa ammatinharjoittajia vain siinä suhteessa kuin asianomainen saa ajoneuvonsa avulla hyötyä. Kun maassamme esim. kuorma-autoilijoiden kohdalla on työllisyys vain noin 60-prosenttinen, on väärin, jos ne autoilijat, jotka ilman omaa syytään joutuvat olemaan työttöminä suuren osan vuotta, joutuvat yhtä raskaan moottoriajoneuvoverotuksen kohteeksi kuin nekin, jotka saavat työskennellä paikkakunnilla, joilla vallitsee täystyöllisyys.

Ammattiautoilijain piirissä suoritettujen laskelmain mukaan tulisi hallituksen esityksen hyväksyminen merkitsemään nykyiseen järjestelmään verrattuna veron pysymistä ennallaan tai vähäistä laskua aina 30 000 km. vuotuisen ajomäärään saakka. Sitä vastoin vuotuisen ajokilometrimäärän ylittäessä mainitun 30 000 km. rajan tulisi lainmuutos aiheuttamaan vähäistä veron lisäystä. Kun kuitenkin taksalaskemat ovat suoritettua mainitun 30 000 km. vuotuisen ajomäärän mukaan, saavuttaa mainitun rajan ylittävä ammatinharjoittaja Ammattiautoliiton laskelmain mukaan tulon lisäyksenä, peruskustannusten jakaantuessa suuremman ajokilometrimäärän osalle, bensinikustannusten nousua vastaavan täyden compensation niihin ammatinharjoittajiin verrattuna, jotka jäävät mainittuun taksalaskelmarajaan tai sen alle. Näin siis asianantajat.

Olen tämän asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa eri yhteyksissä lausunut mielipiteenäni, ettei suurten kustannusten rasittamaa ammattiautoilijakuntaa saa lainsäädännön muutoksen tai muiden toimenpiteiden kautta asettaa uusien rasitusten alaiseksi. Maamme ammattiautoilijakunta, joka laa-

jemmaltikin ottaen vastaa varsin korkeita ammattitaidon ja pätevyyden vaatimuksia, on kuluneiden vuosien aikana osoittanut pystyvänsä puutteellisella ja usein epätydyttävällä yli-ikäisellä kalustolla suorittamaan ne tärkeät tehtävät, joita sille on maamme liikenteen hoidossa annettu. Tunnustaa täytyy, ettei maamme ammattiautoilijakuntaa suinkaan aina kuluneina vuosina ole valtiovallan taholta asetettu esim. uusien autojen maahantuonnin yhteydessä täysin oikeudenmukaiseen asemaan muiden autontarvitsijaryhmien kanssa.

Myöskin verotus- ja taksakysymysten kohdalla on ammattiautoilijakunnalla ollut useaan otteeseen perusteltua aihetta arvostella valtiovallan toimenpiteitä. Nämä ovat kuitenkin erillisiä kysymyksiä, joiden, erityisesti uusien ajoneuvojen maahantuonnin ja jakelun, kohdalla on pikaisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotka takaavat ammattiautoilijoille entistä paremmat työskentelymahdollisuudet. Nyt käsiteltävänä olevassa moottoriajoneuvojen polttoaineveroa koskevassa asiassa ei minulla ole pienintäkään aihetta epäillä tunnetusti hyvin ammattiautoilijain etuja vaalineen arvovaltaisen järjestön kannanottojen oikeudenmukaisuutta. Päinvastoin kuultuani myöskin muita asiantuntijoita tunnen voivani tässäkin asiassa asettua ammattiautoilijakuntaa edustavan Ammattiautoilijain liiton r.y:n kannan taakse ja siten hyväksyä käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen luottaen edellä viittaamiini lausuntoihin siinä, ettei ammattiautoilijain taloudellinen rasitus lisäännä.

Herra puhemies! Asian käsittelyn yhteydessä suuren valiokunnan jaostossa on lausuttu myöskin mielipiteitä siitä, että eduskunnan tulisi lausua hallitukselle toivomus, jonka mukaan hallituksen tulisi tutkia mahdollisuuksia ns. ylellisyysautoja koskevan esinekohtaisen veron säilyttämiseksi ja myönteisessä tapauksessa veron määräämistä koskevan esityksen antamiseksi eduskunnalle. Mielestäni voisi eduskunta varsin hyvin tämän kaltaisen toivomuksen esittää. Kuitenkin pidän tällöin ehdottoman välttämättömänä, ettei mainittu vero saisi koskea missään tapauksessa minkään painoluokan autoja, jotka ovat ammattimaisessa tai siihen verrattavissa olevassa liikenteessä.

Kaikien edellä esitetyn perusteella esitänkin, herra puhemies, että eduskunta päät-

täisi pysyä asiassa ennen tekemässään päätöksessä. Samalla ilmoitan tulevani tekemään asian kolmannessa käsittelyssä ehdotuksen äsken mainitsemani toivomuksen esittämiseksi hallitukselle esinekohtaisen veron säilyttämiseksi ylellisyysautoille mainitsemillani varauksilla.

Kulkulaitosministeri Miettunen: Herra puhemies! Suuren valiokunnan enemmistö on esillä olevassa asiassa aikaisemman kannanottonsa mukaisesti, mutta vastoin eduskunnan tekemää ratkaisua, asettunut hylkäävälle kannalle. Pidän tätä suuren valiokunnan kannanottoa nyt, niinkuin viime kerrallakin, valitettavana.

Minun on hyvin vaikea ymmärtää sitä kiivautta, jota eräillä tahoilla on osoitettu tätä lakiehdotusta vastaan, sillä kokonaisrasituksen ei esitetyn muutoksen johdosta lisääntyisi. Rasituksen jakaantuminen kyllä poikkeaisi entisestä, ja siitä ilmeisesti vastustus johtuukin.

On väitetty, että esitetty muutos siirtäisi rasitusta autojen hyötykäytön osalle ja suosisi vähemmän hyödyllistä autojen käyttöä. Aivan niin yksinkertainen ei asia kuitenkaan ole. Linja- ja kuorma-autoliikenteessä, joka on kokonaan laskettava hyötykäyttöön, hyötyisivät esitetystä muutoksesta yleensä kaikki ne autoilijat, joilla syystä tai toisesta on ajoja keskimäärää vähemmän, ja lisärasitusta saisivat ne, joilla ajoja on keskimäärää runsaammin. Kun kuljetusmaksut yleensä määräytyvät keskimääräisten kustannusten mukaan, seuraa siitä, että auton pidosta aiheutuvat kiinteät kustannukset, kuten korko, kuoletus ja moottoriajoneuvosta menevä esinekohtainen vero, rasittavat huomattavasti raskaammin niitä autoilijoita, joilla keskimäärää vähemmän ajoja saaneina on myöskin ansiotuloja vastaavasti vähemmän. Päinvastoin taas nämä kiinteät kustannukset jäävät keskimäärää runsaammin ajoja ja ansioita saavien autoilijoiden kohdalla vastaavasti samaa ansiotulomäärää kohti laskettuna pienemmiksi. Siten esitetty muutos aivan selvästi kuorma- ja linja-autoliikenteessä suosisi heikompiä yrittäjiä ja siirtäisi rasitusta vauraammille yrittäjille. Aivan samoin tapahtuisi ammattimaisessa henkilöautoliikenteessä tähän ammattikuntaan kuuluvien yrittäjien kesken. Yksityisten henkilöautonomistajien piirissä tapahtuisi aivan samoin

rasitusten siirtoa siten, että keskimäärää vähemmän ajoja suorittavat saisivat muutoksesta etua ja keskimäärää enemmän ajavat lisärasitusta. Sikäli kuin koko ryhmänä ottaen yksityiset henkilöautonomistajat suorittavat ajoja suhteellisesti vähemmän kuin ammattiautoilijat, mikä lienee pidettävä todennäköisenä, tapahtuisi tältä osalta epäilemättä sellaista rasituksen siirtoa hyötykäytön osalle, jota voidaan kyllä arvostella. Mutta kokonaisuutena ottaen tämä epäkohta sittenkin olisi suhteellisen vähäinen muutoksen tuomiin etuihin verrattuna. Liikennemaksujen korotuksiin ei tämä muutos missään olosuhteissa antaisi aihetta, koska nykyisillä maksuillakin yhä edelleen jäisivät parempaan asemaan ne, joilla ajoja on runsaammin.

Epäilemättä tässä asiassa onkin niin, että eniten melua esitetyn muutoksen johdosta ovat pitäneet ne nykyisin edullisemmassa asemassa olevat liikennöitsijät, joilla ajoja on runsaammin ja jotka siten esitetystä muutoksesta joutuisivat jossain määrin kärsimään. Sen sijaan ammattiautoilijoista ne maan hiljaiset, jotka nykyisin ovat heikommassa asemassa ja muutoksesta hyötyisivät, eivät ole korottaneet ääntänsä, vaan ovat jääneet odottamaan hiljaisina luottaen siihen, että oikeudenmukaisuuteen pyrittäessä ei heidänkään asiaansa kokonaan unohdeta. Varsinaiset ammattiautojärjestöt, niinkuin täällä edellä todistettiin, ovat olleet valmiita muutoksen hyväksymään, vaikka heidänkin piirissään on luonnollisesti edellä esitetystä syistä johtuen eriäviä mielipiteitä (Ed. Hiltunen: Ammattiautoilijat eivät hyväksy sitä!).

Eduskunta on tähän asiaan perusteellisesti paneutunut ja saanut käsittelyn aikana kaikki asiatiedot. Jokaisella edustajalla on siten ilmeisesti asiasta oma valistunut mielipiteensä ja järkkymätön vakaumuksensa, jonka mukaisesti hän äänestyksessä menettelee. Kun minun mielipiteeni ja vakaumukseni asiassa on toinen kuin suuren valiokunnan enemmistön, pyydän, herra puhemies, kannattaa ed. L. Mattilan täällä tekemää ehdotusta, että eduskunta päättäisi pysyä asiassa ennen tekemässään päätöksessä, joka oli syntynyt kypsän harkinnan tuloksena.

Ed. N. Nurminen: Herra puhemies! Nyt käsiteltävänä oleva laki moottoriajoneu-

vojen polttoaineverosta on eräs niistä viimeisistä tekeleistä, joita edellinen kokoomuspuolueen johtama hallitus jätti eduskunnan käsiteltäväksi. Tämän lain hyväksyminen tietäisi jälleen verorasituksen siirtoa varakailta vain tilapäisajoihin autoa käyttäviltä henkilöiltä köyhemmän kansan kannettavaksi. Hallitus esittää, että oleellisinta lain muutoksessa on muka vain se, että siirryttäisiin hankalasta ns. esinekohtaisesta moottoriajoneuvoverosta polttoaineveron linjalla korottamalla bensiinin tullia ja liikevaihtoveroa 2:50 mk kilolta. Hallituksen esitykseen yhtyi valtiovarainvaliokunta, tosin vain yhden äänen enemmistöllä. Valtiovarainvaliokunta sanoo mietinnössään, että henkilöautojen verorasitus alenisi keskimäärin hieman. Kuorma- ja linja-autojen keskimääräinen verorasitus nousisi. Siinä myönnetään, että korotusta tapahtuisi kuorma- ja linja-autojen verossa. Mutta henkilöautoja käyttävät myöskin vuokra-autoilijat, joten he joutuisivat tuntuvaan veronlisää saamaan. Kun valtiovarainvaliokunnan mietinnössä sanotaan, että uuden järjestelmän seurauksena verorasituksen suuruus tulisi riippuvaiseksi ajoneuvon käytöstä, niin silloin on tultukin asian ytimeen. Varakkaat henkilöt, jotka ajavat loistoautoilla omaksi mukavuudekseen hyvillä teillä suhteellisesti lyhyitä matkoja, hyötyisivät lain muutoksesta, mutta ne, jotka käyttävät autoja ammattimaiseen liikenteeseen, joutuvat ajamaan paljon, ja silloin luonnollisesti heillä verot lisääntyisivät.

Kun eduskunnan valiokuntiin oli keväällä hankittu asiantuntijoiksi Helsingissä olevien autoilijain keskusjärjestöjen herroja, niin he antoivat hallituksen esitystä puoltavia lausuntoja. Nähtävästikin nämä asiantuntijaherrat edustivat omaa hyvänsä. Ne lausunnot taas, joita on jätetty suurelle valiokunnalle varsinaisten ammattiautoilijain taholta, esittävät kaikki, että bensiiniveron korottaminen saattaa ammattimaisen autoliikenteen sellaiseen tilanteeseen, että vaaditaan autoliikennemaksujen korottamista, so. rasituksen siirtämistä suuren yleisön kannettavaksi. Helsingin vuokra-autoilijat esittävät kantanaan, johon sanovat kautta maan vuokra-autoilijoiden yhtyneen, että he joutuisivat bensiiniveron korottamisen johdosta maksamaan yli 100 % suuremman veron kuin autorekisteriveron muodossa. He sanovat joutuvansa käyttämään bensiiniä huomattavasti

enemmän kuin monet muut autojen käyttäjät, koska heillä on noin 50 % hyödytöntä ajoa.

Valtiovarainvaliokunta lausuu edelleen, että verorasitus tulisi myös verrannolliseksi ajoneuvosta saatuun hyötyyn toisaalta ja ajoneuvon aiheuttamaan teiden kulutukseen toisaalta. Tähän on sanottava, että Keski- ja Pohjois-Suomessa ja rajaseuduilla ovat maantiemme vielä suurelta osaltaan niin huonossa kunnossa, että ne kuluttavat ajoneuvoja suhteellisesti enemmän kuin Etelä-Suomen paremmilla teillä ja lisäksi bensiinin kulutus on suhteellisesti suurempi kilometriä kohden, joten verorasitus lisääntyisi sen johdosta eivätkä suinkaan pitkät matkat koidu hyödyksi. — Tässä yhteydessä onkin huomautettava, että eduskunnan pitäisi myöntää enemmän varoja näiden kehojen teiden kuntoonsaattamiseksi, mutta ei suinkaan niin, että siitä koituva rasitus pantaisiin niiden kannettavaksi, jotka joutuvat käyttämään näitä huonoja teitä. — Pohjois-Suomen Linja-autoliiton ja Ammattiautoliiton Rovaniemen, Oulun, Kokkolan ja Iisalmen seutujen paikallisjärjestöjen edustajat esittävät kantanaan: „Mitä huonokuntoisemmilla teillä ja raskaammalla kalustolla liikennöiminen tapahtuu, sitä suuremmiksi muodostuvat vaikeudet”. He jatkavat: „Jos nyt liikenneveroa ja polttoaineiden hintoja vielä korotetaan, tietää se ennestäänkin heikon pohjan romahtamista liikenteen alta. Väistämätön totuus asiassa on se, että mikäli liikenteen jatkuminen lähinnä Pohjois-Suomen maanteillä halutaan turvata vielä senkin jälkeen, kun ko. rasituksia on lisätty, on samalla myöskin liikennetaksoja tuntuvasti nostettava eli toisin sanoen lisärasitukset säilytettävä viime kädessä matkustavan yleisön kannettavaksi. Ellei taksoja nosteta, merkitsee se liikenteen loppumista ensimmäiseksi siellä, missä liikennekustannukset ovat suurimmat. Tämä olisi jo varsin nurinkurista tieolojen parantamista.” Näin sanovat ne, joilla on asiassa kokemusta. Tähän on vielä lisättävä, että näin jätettäisiin syrjäseudut ilman liikenneyhteyksiä.

Hallituksen laskelmatkin bensiiniveron muodostuksesta 100 km kohti on tehty virheelliseksi. Edellä mainitut linja-autoilijat sanoivat, että 100 km kohti kuluu bensiiniä keskimäärin 35 kg, kun hallituksen esitys perustuu 30 kiloon. Diesel-käyttöisiä linja-

autoja on vain noin 30 % ja kuorma-autoja 20 %, joten ei pidä paikkaansa sekään väite, että niitä olisi enemmistö ja että laki muka ei koskisi raskasta liikennettä.

Edellä esittämänikin jo osoittaa, että kysymys ei olekaan niin pikkujutusta kuin hallituksen esityksen puoltajat esittävät, vaan eräästä huomattavasta veronkorotusyrityksestä, jonka suuri kansan enemmistö joutuisi maksamaan kohonneina rahtikustannuksina tavaroissa ja liikennemaksuissa. Eduskunnalla on ratkaisu käsissään. Kansan edun mukaista on hylätä hallituksen esitys.

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Ryhmämme kanta tähän lakiin nähden on kaiken aikaa ollut kielteinen. Tämä kannanotto on johtunut siitä, kuten täällä on tullut jo todetuksikin, että tämän lain avulla pyritään siirtämään verorasitusta yksityisautoilijoilta ammattimaisen liikenteen kannettavaksi, sekä toisaalta myöskin siitä, että syrjäisten seutujen huonojen teiden käyttäjät hallituksen esityksen voimaan tultua joutuisivat muita epäedullisempaan asemaan. Kuinka suuresta veronsiirrosta on tällä kertaa kysymys, sitä on vaikea määritellä, koska tässä yhteydessä ei määrätä bensiinille tulevaa tullin korotusta. Tämä laki tarkoittaa vain esinekohtaisen verotuksen poistamista. Meillä voimassa olevan tullilain mukaan on nykyisin bensiinin tulli 14 mk kilolta, ja voimassa olevan lain mukaan on hallituksella myös valtuus edelleen korottaa tätä bensiinin tullia aina 20 markkaan asti kilolta. Jos hallitus käyttäisi koko valtuuttaan, nousisi polttoaineen hinta jo pelkästään tullin osalta 6 mk kilolta, ja tähän on vielä lisättävä se hinnannousu, jonka liikevaihtoveron ja välityspalkkioitten nousu aiheuttaisi. Kun puhutaan jostain 2:50 markan hinnan noususta, niin se on vain puhetta, jolle ei ole annettava vakavampaa arvoa, koska ei ole mitään takeita siitä, että hallitus todella tyytyisi tuohon 2:50 markan hinnankorotukseen. Samaan luokkaan kuuluu myöskin lupaus siitä, että ammattimaiselle liikenteelle korvattaisiin aiheutunut kustannusten nousu. Esityksen antaneella hallituksella sen paremmin kuin nykyiselläkään ei ole mitään suunnitelmia, millä tavoin tuo korvaus käytännössä pystyttäisiin järjestämään. Ne, jotka väittävät, että polttoaineveroon siirtyminen toisi oikeudenmukaisuutta verotukseen, koska silloin

maksettaisiin veroa ajomäärän ja polttoainekulutuksen mukaan, unohtavat, että meillä on voimassa tulovero, jota maksavat ammattimaisen autoliikenteen harjoittajat tuloistaan aivan samaten kuin muutkin väestöpiirit. Ammattiautoilijat osaavat varsin hyvin laskea, että jos heidän polttoainekulutuksensa on kymmenkertainen verrattuna esim. huviajoa varten autoa pitävään yksityisautoliijaan, on ammattiautoilijan veromäärä myöskin kymmenkertainen, ja tällaista uudistusta verolakeihin eivät ammattiautoilijat halua. Lain puolesta intoilijoiden on syytä myös muistaa, että 67 edustajaa pystyy estämään tämän lain voimaantulon, ja olen varma siitä, että ainakin tuo määrä edustajia tulee tarvittaessa löytymään.

Ed. Junnila: Herra puhemies! Pyydän, että asia pannaan pöydälle eduskunnan ensi tiistain istuntoon.

Ed. Teir: Herr talman. Denna fråga, som ju inte är av stor varken ekonomisk eller politisk betydelse, har blåsts upp alldeles onödigt. I synnerhet har man på vänsterhåll gjort skällande att det är fråga om att överföra skattetungan i fråga om bilskatten på enskilda yrkesgrupper, eller med andra ord att gynna en del skattebetalare på andras bekostnad.

Under alla de omgångar lagförslaget har diskuterats i riksdagen har sakkunniga hörts. Inom statsutskottet och stora utskottets delegation hördes sakkunniga redan i våras, och samtliga sakkunniga var hundraprocentigt för ett godkännande av lagförslaget. Det var också majoriteten i riksdagen senaste vår. När saken sedan återförvisades till stora utskottet, har igen en delegation hört sakkunniga, och lagförslagets motståndare var också i tillfälle att namnge sakkunniga vid delegationens sammanträden. Detta skedde också. Oberoende av vem som hade uppgivit de sakkunniga var dessa överraskande eniga och samstämmiga i att förorda ett godkännande av lagförslaget. Det är ju sällan så många sakkunniga i olika instanser och vid olika tillfällen är så rörande enhälliga och enstämmiga. Bland de sakkunniga må här endast nämnas Yrkesbilisternas förbund, Linjeautomobilförbundet, Allmänna bilförbundet, Automobilklubben, SOK, OTK, kommunikationsministeriet, länsstyrelsen i

Nylands län och herr finansministern i den nuvarande regeringen. Allt vad man kan uppfinna i frågan om sakkunskap har hörts, och samtliga sakkunniga har förordat förslaget, som enligt deras mening är både förnuftigt, rationellt och rättvist.

Mot bakgrunden av detta framstår stora utskottets beslut märkligt, eftersom majoriteten i stora utskottet stannat för att lagförslaget skulle förkastas. Det är ju att helt underkänna sakkunskapens betydelse vid frågornas avgörande. Man måste verkligen fråga sig, huruvida det är någon mening med att höra sakkunniga i riksdagens utskott, när deras åsikt och uppfattning ej tillmätas någon betydelse; detta med desto större skäl eftersom alla sakkunniga intagit samma ståndpunkt, ehuru de hörts i olika omgångar och i olika instanser. Riksdagen och dess utskott behöver mer än väl sina sakkunniga, och det är fatalt att de råd och upplysningar dessa lämnar ej tillbörligen beaktas av de beslutande organen.

Det lönar sig knappast numera att här vidare tala om lagförslagets stora förtjänster.

Det har redan talats alldeles för mycket i denna sak, som slutligen är av en ganska liten betydelse. Jag vill ändå framhålla den sociala sidan av denna fråga. Det är utan vidare klart att lagförslaget tillgodoser sociala krav vid beskattningen, vilket det nuvarande systemet ej gör. Under arbetslöshetsperioder skall yrkesbilisterna nu betala skatt för sin bil fast den står oanvänd. Detta är ej rättvist, då man betänker att det samtidigt kan finnas en annan yrkesbilist, som kan få köra hela tiden och förtjäna bra. Enligt det nuvarande systemet betalar de samma skatt, ehuru den ena kan förtjäna flera gånger mera. Det lagförslag som nu ligger i riksdagen, innebär en kännbar social förbättring i detta avseende, emedan skatt betalas i förhållande till hur mycket man kör. Om bilen står stilla och ej användes, betalas ej heller skatt. Det borde ju ligga i öppen dag, att detta är både rättvist och socialt berättigat. Den som kör mera, sliter också vägarna mera och, framför allt, han förtjänar också bättre och har en större skattebetalningsförmåga än en som kör mindre. Det kan ju ej vara rätt att skatt skall betalas också när bilen står till följd av reparation eller på grund av menförestider.

Det allra viktigaste är dock att lagförslaget innebär en sällsynt lyckad rationalisering av beskattningssystemet och möjliggör en iskränkning av tjänstemännens antal i länsstyrelserna. Dessutom skulle våra polismyndigheter få mera tid att ägna sig åt andra, viktigare göromål än att kontrollera att skatten är erlagd. Exempelvis när det gäller att övervaka själva trafiken och förebygga olyckor i densamma, har polisen en mycket större uppgift att fylla. Nu är emellertid polisen överhopad med uppgifter än på det ena och än på det andra området. Därför vore det bra, om lagförslaget skulle godkännas och polisen lösöras från sina kontrolluppgifter i samband med bilskatten. Det nya systemet skulle också medföra det att bilskatten säkert blir erlagd, vilket ingalunda alltid behöver vara fallet enligt det nu gällande tunga och bedrägliga systemet.

Det finns ingen i detta nu som är anhängare av det nuvarande systemet och då det ej framkommit något annat antagbart bättre förslag, finns det enligt min mening ingen annan möjlighet än att godkänna lagförslaget.

Jag tänker ej här bemöta de påståenden som lagförslagets motståndare gjort i saken, men jag hänvisar till att samtliga dessa påståenden och uttalanden har övertygande och fullständigt vederlagts av de sakkunniga under behandlingen i utskottet. Trots att de sakkunniga uttalar sig på ett visst sätt, har lagförslagets motståndare dock uttalat sig i en annan riktning för att påverka opinionen i en viss av dem önskvärd riktning. Yrkesbilisternas åsikt har framförts av deras förbunds representant, men det har ej hindrat att man gör gällande, att detta förbunds medlemmar hyser en annan uppfattning. Det är ändå rätt märkligt, att man hör en organisation och sedan påstår att den har en annan uppfattning än vad dess lagligen utsedda representant har sagt. Man kan ju säga att det är samma sak som om FFC besluter någonting, och en av dess medlemmar ej godkänner åtgärden. Vilken betydelse skulle riksdagen i ett dylikt fall tillmäta denna enskilda medlems uttalande eller missnöje? Så länge det finns organiserade facksammanslutningar, skall de även föra sina medlemmars talan genom sina organ, så länge dessa organ sitter och åtnjuter medlemmarnas förtroende. Allt annat prat är betydelselöst.

Trots att man borde ha denna sak klar för sig har lagförslagets motståndare lyckats uppmönstra missnöjda enskilda yrkesbilister för att på detta sätt manifesteras att yrkesbilisterna är missnöjda trots att deras eget förbund och deras olika sammanslutningar förordar lagförslaget. Det är inget riktigt förfarande och allra minst är det tilltalande.

Emedan motståndarna till lagförslaget ej kunnat bindande bevisa någonting som kunde ge stöd för deras påståenden, utan de sakkunnigas uttalanden går i rakt motsatt riktning i samtliga fall, kan man ej komma till annat resultat än att lagförslaget borde godkännas.

Ed. E. Leikola: Herra puhemies! Kannatan ed. Junnilan tekemää ehdotusta, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitetaan seuraavia puhujia lausumaan mielipiteensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Junnila ed. E. Leikolan kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksyy ed. Junnilan ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi tiistain istuntoon.

2) Ehdotukset laiksi lisäyksestä kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annettuun asetukseen sekä laiksi metsäkiinnityslain 12 §:n muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 21 ja otetaan toiseen käsitteilyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 5 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 5, joka sisältää yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 21. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei viriä.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta ensimmäisen lakiehdotuksen 34 a ja 34 b §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä toisen lakiehdotuksen 12 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista rakentamisesta maaseudulla annettuun lakiin annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 22 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 6 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 65, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 22. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 6 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi Jyväskylän entisen yleisen sairaalan rakennusten ottamisesta valtion invaliidsairaalaksi.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 23 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä talousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 valmistelevasti käsitelty ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 61, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 23.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. E. Leikolan ym. lak.al. n:o 62, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon makuu- ja tavaravaunujen hankkimista varten.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Peltonen ym. toiv.al. n:o 452; joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 6.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon rautatien rakentamiseksi Jyväskylästä Jämsänkoskelle.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ainoaan käsittelyyn.

lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Myllymäen ym. toiv.al. n:o 473, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Keskustelu:

Ed. Suonpää: Herra puhemies! Esillä olevassa toivomusaloitteessa perustellaan Jämsänkoskelta Korpilahden, Muuramen ja Säynätsalon kautta Jyväskylään johtavan rautatien tarpeellisuutta. Hankkeen hyöty ei rajoitu yksinomaan näille paikkakunnille, joiden kautta se kulkee, vaan on sillä paljon laajempi merkitys yhdistämällä mm. Tampereen ja Jyväskylän seudut lyhyemmällä rautatiellä ja samoin Keski-Suomen seudut paremmin Etelä-Suomeen. Kyseinen rautatie saattaisi rautatien piiriin mm. Enso-Gutzeitin Säynätsalon tehtaat, samoin Korpilahdella sijaitsevat sahailaitokset. Tämä rautatie saisi epäilemättä runsaasti kuljetettavaa Jämsänkoskella ja Kaipolassa sijaitsevilta puunjalostusteollisuuden laitoksilta. Rautatien rakentamista ovat puoltaneet mm. rautatierakennuskomitea ja metsätalouskomitea, samoin rautatiehallituksen asiantuntijat pitävät tämän radan rakentamista välttämättömänä.

Herra puhemies! Ehdotan aloitteen mukaisesti eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus antaisi eduskunnalle esityksen 100 milj. markan määrärahan ottamisesta lisäyksenä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon rautatien rakentamista varten Jyväskylästä Säynätsalon, Muuramen ja Korpilahden kautta Jämsänkoskelle.

Ed. Seppi: Herra puhemies! Kannatan ed. Suonpään tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Suonpää ed. Sepin kannattamana ehdottanut, että toivomusaloite hyväksyttäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan hylkäävän ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Suonpään ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Brander-Wallin, Erkilä, Eskola, Forsberg, Forsius, Haapasalo, Hallberg, Hamara, Heikura, Heinonen, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiltunen, Honkala, Hosia, Hult, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Högström, Ikonen, Innala, Jaakkola, Jokinen, Junnila, Jussila, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajat-salo, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kokkola, Korsbäck, Kuittinen, Kukkonen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kämä-räinen, Lahti, Laine, Larson, Lehto, A. Lei-kola, Leinonen, V. Leskinen, Lindblom, Luukka, Malkamäki, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Mohell, Muikku, Murtomaa, Niskala, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Partanen, Pesonen, Pohjala, Pöykkö, Raipala, Rankila, Rantala, Raunio, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, Saari-aho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Soininen, Sukselai-nen, Sundman, Suonpää, Teir, Tervo, Tiitu, Tikkaaja, Tuuli, Tuurna, Wickman, Wiher-heimo, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Alanko, Enne, Flinck, Friman, Haapanen, Hakala, Hietanen, Hiilelä, Jäm-sén, Kelovesi, E. Kilpi, A. Kinnunen, Koivu-nen, Kujala, Kuusinen, M. Leskinen, Lienes, Lindqvist, Lunkkarinen, Manninen, Murto, Mustonen, Nederström-Lundén, Nieminen, Niiranen, N. Nurminen, Pakkanen, Peltonen, Pessi, Puhakka, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suomi-nen, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi, Vennamo, R. Virtanen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Antikainen, Palovesi ja Sävelä.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edus-tajat:

Aaltonen, Aitio, Hakila, Halinen, Hau-tala, Heljas, Kajala, S.-K. Kilpi, T. Kinnu-nen, Kiviaho, Koskinen, Kosola, Lahtela, E.

Leikola, Leivo-Larsson, Lepistö, Lindh, Miettinen, Myllymäki, Pasanen, Rantamaa, Rapio, Ryhti, E. A. Saari, Salmela-Järvinen, Saura, Seppä, A. Simonen, Tenhiälä, Tienari, Turkka, Turunen ja Törngren.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 117 jaa- ja 46 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 33.

Eduskunta on yhtynyt valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 71 ja 77 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto puolustusasiainvaliokunnalta,

Maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta, merisotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden, sairaiden ja haaksirikkoineiden aseman parantamisesta, sotavankien kohtelusta sekä siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana tehtyjen Genèven sopimusten hyväksymistä

tarkoittava hallituksen esitys n:o 71; ja

maatalousvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi uudis- ja kivenraivauspalkkioista sisältävä hallituksen esitys n:o 77.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan istuntoon:

8) Ehdotuksen laiksi Suomen valtion Leningradissa omistaman kiinteistön myymisestä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18;

9) Ehdotuksen laiksi Ahvenanmaan maakunnan viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19;

10) Vahvistamatta jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten

laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20;

11) Ehdotuksen laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; ja

12) Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,55.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

35. Tiistaina 5 p. lokakuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Kolmas käsittely:

1) Ehdotukset laiksi lisäyksestä kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annettuun asetukseen sekä laiksi metsäkiinnityslain 12 §:n muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 21; lakivaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 5.

2) Ehdotus laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista rakentamisesta maa-seudulla annettuun lakiin annetun lain muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 22; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 65.

3) Ehdotus laiksi Jyväskylän entisen yleisen sairaalan rakennusten ottamisesta valtion invalidisairaalaksi

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 23; talousvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 61; toiv.al. n:ot 127 ja 129.

Toinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:ot 10 a ja 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 9.

Ensimmäinen käsittely:

5) Ehdotus laiksi Suomen valtion Leningradissa omistaman kiinteistön myymisestä

Siv.

809

”

”

810

822

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18; hallituksen esitys n:o 47.

6) Ehdotus laiksi Ahvenanmaan maakunnan viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19; hallituksen esitys n:o 56.

7) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä ..

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 79.

8) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 78.

Ainoa käsittely:

9) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20; yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

Pöydällepanoa varten esitellään:

10) Talousvaliokunnan mietintö n:o 7 toivomusaloitteen johdosta lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon vaatetustarvikkeiden hankkimiseksi valtion sairaaloille

11) Talousvaliokunnan mietintö n:o 8 toivomusaloitteen johdosta lisäyksestä

Siv.

822

”

”

”

824

vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kuopion keskussairaalan rakennustöitä var-
ten 824

Siv.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hakkila, Kleemola, Leivo-Larsson, Miettinen, Myllymäki, E. A. Saari ja Turunen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat yksityisasiain vuoksi tästä istunnosta ed. Kleemola ja ensi perjantain istunnosta ed. Henriksson.

Uusi hallituksen esitys.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella syyskuun 24 päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 76, joka nyt on jaettu edustajille.

Eduskunnan tietoon saatettu valtioneuvoston päätös.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tar-koituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitet-
tuna, saapunut mainitun lain nojalla annettu

Valtioneuvoston päätös 23 päivästä syys-kuuta 1954 Pohjois-Suomessa ja itäisellä ra-jaseudulla syömäviljan hinnan alentamiseksi myönnettävistä avustuksista.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saa-tettu eduskunnan tietoon jakamalla se edus-tajille.

Ed. L. Mattilan ym. kysymys, joka koskee auton-kuljettajien työturvallisuutta, ja kulkulaitosten ja yleisten töiden ministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjes-tyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, pu-hemiehelle osoitettuna, saapunut kulkulaitos-ten ja yleisten töiden ministeri Miettusen vastaus ed. L. Mattilan ym. kysymykseen, joka koskee autonkuljettajien työturvalli-suutta.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen pai-nettuna jaettu edustajille ja otetaan edus-kunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momen-tin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viimeksi kuluneitten vuosien aikana on useaan otteeseen järkyttänyt lainalaista yh-teiskuntaa tieto uusista ja uusiintuvista, am-mattiaan harjoittaviin autonkuljettajiin koh-distuneista raaoista väkivallanteoista. Näissä tapauksissa on säännöllisesti ollut kysymyk-sessä henkisesti kieroönkasvaneitten yhteis-kunnanvastaisten yksilöitten ryöstön tarkoi-tuksessa suorittama veriteko kohdistettuna autonkuljettajaan, joka pahaa aavistamatta on ollut suorittamassa vaativaa tehtäväänsä ja jonka huomio yleensä on ollut matkustajan turvallisuuden säilyttämiseksi täydelleen suunnattuna liikenteeseen. Kun mainitunlais-ten rikosten jatkumiselle ei toistaiseksi ole yh-teiskunnan taholta saatu nykyisin toimenpi-tein asetetuksi riittäviä esteitä ja kun tällai-set rikokset näyttävät edelleenkin jatkuvan, on, käsityksemme mukaan, viranomaisen ta-holta ryhdyttävä asiaan kiinnittämään en-tistä suurempaa huomiota. Koska murhasta voimassa olevan lain mukaan säännöllisesti seuraa elinkautinen kuritushuonerangaistus eikä tällaista rangaistusta kärsivällä henki-löllä ole mahdollisuutta ilman armahdustoi-menpiteitä päästä ehdonlaiseen vapauteen ja koska alaikäisiä rikoksentekejiä koskevia rangaistuksia tuskin voidaan voimassa olevan järjestelmän puitteissa korottaa, voidaan to-deta, että puheena oleva rikos säännöllisesti johtaa syyllisen elinkautiseen eristämiseen.

Kun viime aikoina sattuneet tapaukset osoittavat, ettei tämä rangaistuksen uhka yksinään pysty pidättämään rikollisia luonteita po. kammottavien veritöiden tekemisestä, on sen vuoksi välttämätöntä harkita muita keinoja tällaisten rikosten suorittamisen ehkäisemiseksi.

Edellä sanottuun sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämmeikin kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kyselyn:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että maassamme on jatkuvasti viimeksi kuluneitten vuosien aikana tapahtunut useita murhia ja murhayrityksiä, jotka ovat kohdistuneet ammattiaan harjoittaviin autonkuljettajiin, ja jos on, niin mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä tällaisten koko yhteiskuntaa kuohuttavien tapausten estämiseksi tai vähentämiseksi sekä tutkimusten suorittamiseksi mm. siitä, voidaanko suojalaitteista ja suojelutoimenpiteistä annettujen määräysten muuttamisella palauttaa työturvallisuus ammattiaan harjoittavien autonkuljettajien kohdalla.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1954.

Leo I. Mattila.	Aare Leikola.
Aukusti Pasanen.	Armi Hosia.
Esa Kaitila.	Kaarlo Kajatsalo.
Harras Kytä.	Artturi Tienari.
Juho Tenhiälä.	Eino Saari.
Helge Miettunen.	

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kirjeessä 10 päivästä syyskuuta 1954, N:o 506, olette Te, Herra Puhemies, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa minulle lähettänyt jäljennöksen kansanedustaja Leo I. Mattilan ym. kysymyksestä

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että maassamme on jatkuvasti viimeksi kuluneitten vuosien aikana tapahtunut useita murhia ja murhayrityksiä, jotka ovat kohdistuneet ammattiaan harjoittaviin autonkuljettajiin, ja jos on, niin mihin toi-

menpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä tällaisten koko yhteiskuntaa kuohuttavien tapausten estämiseksi tai vähentämiseksi sekä tutkimusten suorittamiseksi mm. siitä, voidaanko suojalaitteista ja suojelutoimenpiteistä annettujen määräysten muuttamisella palauttaa työturvallisuus ammattiaan harjoittavien autonkuljettajien kohdalla.”

Kysymykseen vastaan kunnioittaen seuraa-

vaa:

Valtioneuvosto asetti 28 päivänä tammi-kuuta 1954 professori Brynolf Honkasalon puheenjohtajana komitean valmistamaan ehdotuksen rikoslain erinäisiä rikoksia koskevien säännösten osittain tapahtuvasta uudistamisesta oikeusministeriön hyväksyttävän työsuunnitelman mukaisesti. Oikeusministeriö on sittemmin antanut tälle rikoslakikomitealle ohjeen, jonka mukaan yksilöön, lähinnä henkeen ja ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvia rikoksia tarkoittavien säännösten tarkistaminen on ensinnä käsiteltävä. Tässä yhteydessä rikoslakikomitea tulee tutkimaan, mitä mahdollisuuksia on lainsäädännön muuttamiseksi siten, että rangaistuksia autonkuljettajan murhaan syyllistyneille kovennettaisiin nykyisestään ja tuomitut riittävän tehokkaasti eristettäisiin muusta yhteiskunnasta.

Suomessa on kymmenvuotiskautena 1945—54 murhattu 18 autonkuljettajaa ja lisäksi on tapahtunut ainakin 17 ryöstöä tai murhan yritystä. Kaksi kolmannesta on ollut sellaisia tapauksia, joissa murhantekijöitä on ollut kaksi tai useampia, ja on useimmat murhat suoritettu ampuma-aseella. Sekä Suomessa että ulkomailla on harkittu monenlaisia teknillisiä keinoja näiden murhien estämiseksi, mutta mitään niistä ei kuitenkaan vielä ole arvostettu kyllin päteväksi. On ehdotettu otettavaksi käytäntöön salaisia merkkilaitteita, panssarilasia, radiopuhelimia, magneettiharavaa ampuma-aseen paljastamiseksi, kaasu- tai väripistoolia, patukkaa ja siihen yhdistettyä kaasupistoolia ym. Mainittakoon, että Ruotsin vuokra-autonomistajain liitto toimeenpani 1949 kilpailun sopivien teknillisten tai muiden laitteiden löytämiseksi. Kilpailulautakunnalle saapui noin 400 erilaista ehdotusta, jotka sanottu järjestö yhdessä valtion kriminaalitekniillisen laitoksen kanssa tutki ja joista ei ainoatakaan voitu hyväksyä. Parhaillaan kokeillaan kasetin tapaista lai-

tetta, joka olisi vaikeasti tiirikoitavissa ja jossa kuljettaja säilyttäisi päivän kassan. Tarkoituksena on saattaa päivän kassa asiattomille arvottomaksi ja siten vähentää murhaan johtavia motiiveja. Mikäli tällainen onnistutaan saamaan aikaan, on ruotsalainen autojärjestö luvannut antaa Suomen Ammattiautoliitolle tässä kohden kaiken saatavissa olevan avun.

Selvänä on pidettävä, että jos onnistunut ja hinnaltaan kohtuullinen turvalaite saadaan aikaan, tullaan se määräämään pakolliseksi kaikkiin henkilövuokra-autoihin.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1954.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri

Martti Miettunen.

Till Riksdagens Herr Talman.

I skrivelse av den 10 september 1954, N:o 506, har Ni, Herr Talman, i det syfte, som omförmåles i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, tillställit mig en avskrift av följande av riksdagsman Leo I. Mattila m. fl. inlämnade spörsmål:

„Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid att det under de senaste åren inträffat många mord och mordförsök, som riktat sig mot chaufförer i utövning av sitt yrke, och, om så är, vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga för att förebygga sådana fall, vilka uppröra hela samhället, eller för att åtminstone reducera deras antal samt för att få till stånd undersökningar, huruvida ändring av föreskrifterna för skyddsanordningar och skyddsåtgärder vore ägnade att återställa tryggheten i arbetet för chaufförer i utövning av sitt yrke?”

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamst anföra följande:

Statsrådet tillsatte den 28 januari 1954 en kommitté under ordförandeskap av professor Brynolf Honkasalo att utarbeta förslag till partiell revision av strafflagens stadganden rörande särskilda brott i enlighet med en av

justitieministeriet godkänd arbetsplan. Justitieministeriet har sedermera givit denna strafflagskommitté direktivet att först behandla de stadganden, vilka avse brott mot individen, främst mot den själsliga och kroppsliga integriteten. I samband därmed kommer strafflagskommittén att undersöka, i vilken mån möjligheter föreligga för en sådan ändring av lagstiftningen, att straffen för dem, som gjort sig skyldiga till mord på chaufför, skärpas och de dömda tillräckligt effektivt isoleras från det övriga samhället.

I Finland ha under decenniet 1945—1954 mördats 18 chaufförer, och dessutom ha åtminstone 17 rån eller mordförsök inträffat. Två tredjedelar ha varit sådana fall, där mördarna ha varit två eller flere, och de flesta morden ha begåtts med skjutvapen. Såväl i Finland som i utlandet har man prövat tekniska hjälpmedel av många slag till förhindrande av mord av ifrågavarande slag, men intet av dessa hjälpmedel har hittills befunnits fullgott. Det har föreslagits hemliga signalanordningar, pansarglas, radiotelefoner, magneträfsor för avslöjande av skjutvapen, gas- eller färgpistoler, batonger, kombinerade med gaspistoler m. m. Det må nämnas, att droskbilägarnas förbund i Sverige år 1949 utlyste en tävlan om lämpliga tekniska och andra anordningar. Till tävlingsnämnden ingingo ca 400 olika förslag, vilka sagda organisation tillsammans med statens kriminaltekniska inrättning granskade, men av vilka icke ett enda kunde godkännas. För närvarande prövas en kassetliknande anordning, som är svår att dyrka upp och vari chauffören kan förvara dagskassan. Avsikten är att göra dagskassan oåtkomlig för obehöriga och på så sätt reducera motiven för mord. Om en sådan anordning kan fås till stånd, har den svenska organisationen lovat att lämna yrkeschaufförernas förbund i Finland i detta avseende allt möjligt bistånd.

Det måste anses självklart, att, om en lyckad skyddsanordning till skäligt pris kan fås till stånd, denna kommer att göras obligatorisk för alla droskbilar.

Helsingfors den 1 oktober 1954.

Minister för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena *Martti Miettunen,*

Pankkivaliokunnan puheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että pankkivaliokunta on kulu van lokakuun 1 päivänä valinnut vapautuksen saaneen ed. Myllymäen sijaan puheenjohtajakseen ed. Murron.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan kokous on huomenna keskiviikkona kello 13.

Ed. Palovesi: Eduskunnan valitsijamiesten kokous pidetään ensi perjantaina tämän kuun 8 päivänä kello 14 alkavan eduskunnan täysistunnon päätyttyä. Kokouksessa suoritetaan valtiontilintarkastajien ja heidän varamiestensä vaali, valtakunnan oikeuden jäsenten ja heidän varamiestensä vaali sekä eduskunnan kirjaston hallituksen jäsenten ja varamiesten vaali.

Ehdokaslistat näitä vaaleja varten on jätettävä valitsijamiesten puheenjohtajalle viimeistään vaalipäivänä kello 10. Ehdokaslistoja otan vastaan perjantaina, siis vaalipäivänä, kello 9,30—10 edustajien työhuoneessa n:o 18.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laiksi lisäyksestä kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annettuun asetukseen sekä laiksi metsäkiinnityslain 12 §:n muuttamisesta.

Yllämainitut lakiehdotukset sisältävä hallituksen esitys n:o 5, jota on valmistelevasti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 5 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 21, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotukset.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista rakentamisesta maaseudulla annettuun lakiin annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 65, jota on valmistelevasti käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 6 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 22, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi Jyväskylän entisen yleisen sairaalan rakennusten ottamisesta valtion invalidisairaalaksi.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. A. Simosen ym. lak.al. n:o 61, jota on valmistelevasti käsitelty talousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 23, esitellään kolmanteen käsittelyyn sekä ainoaan käsittelyyn samassa yhteydessä käsitelty toiv.al. n:ot 127 ja 129.

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan, sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta ja sitten ainoassa käsittelyssä toivomusaloitteista n:ot 127 ja 129.

Menettelytapa hyväksytään.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy talousvaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteen n:o 127 hylkäämisestä.

Eduskunta yhtyy niinikään talousvaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteen n:o 129 raukeamisesta.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 10 a ja otetaan jatkettuun toiseen käsittelyyn siinä sekä saman valiokunnan mietinnössä n:o 10 ja valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 9, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 10 a, josta ilmenee, että suuri valiokunta asian uudelleen käsiteltään on päättänyt pysyä ennen tekemässään päätöksessä. Eduskunnan on nyt päätettävä, hyväksyykö se suuren valiokunnan hylkäävän ehdotuksen vai pysyykö se koko lakiehdotukseen nähden ennen tekemässään päätöksessä.

Menettelytapa hyväksytään.

Puhemies: Viime istunnossa ed. L. Mattilan ed. M. Miettusen kannattamana tekemä ehdotus, että eduskunta päättäisi pysyä ennen tekemässään päätöksessä, otetaan nyt huomioon.

Keskustelu:

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Ed. L. Mattila, joka eduskunnan viime perjantain istunnossa niin voimakkaasti puolsi lakiesitystä, näyttää ottaneen tämän kysymyksen kokonaan yksityisessä käytössä olevien henkilövaunujen kannalta. En kiellä ed. Mattilan asiantuntemusta yksityisten käytössä olevien ja pääasiassa huvitarkoituksiin käytettyjen autojen kohdalla, mutta kun tullaan raskaamman liikenteen kohdalle, niin ed. Mattilan asiantuntemus näyttää olevan täysin nollassa.

Tämän kysymyksen yhteydessä on vakavaa aihetta puuttua itse asian periaatteelliseen luonteeseen, siis siihen, että tällä toimenpiteellä yritetään siirtää veronmaksua niille yrityksille ja kansalaisille, jotka hyödyttävät liikenteen kautta kansantalouttamme, ja toisaalta suositaan niitä, jotka vähentävät valuuttavarojamme usein huviajeluun ja ehkä myös muutamit kilpa-autoiluunkin. Jos hallitus olisi esitystä antaessaan ottanut huomioon kansantaloudellisen linjan, niin tuskin tämä esitys olisi tällaisena nähnyt päivänvaloa. Näyttääkin siltä, että hallitus esitystä antaessaan on lähtenyt siitä, että kun kerran suuri osa valuutastamme on tuhlatu kaikenlaatuisten ja -merkkisten henkilövaunujen ja moottoripyörien maahantuontiin, niin niille kansalaisille, jotka näitä vaunuja ostavat, pitää antaa erikoishyvitystä niiden ajamisesta. Muuhun käsitykseen ei voi tulla, koska kunnollisten kuormavaunujen saanti suurin piirtein on tälläkin hetkellä mahdottomuus. Tähän kysymykseen on kuitenkin mahdollisuus palata toisessa yhteydessä, mutta se niivetty kuitenkin jo tähänkin yhteyteen.

Ed. Mattila alleviivasi puheessaan useaan kertaan Ammattiautoliiton kantaa asiassa. Autoliitto on tosin antanut tämän lausunnon perehtymättä lain sisältöön niin tarkoin, että olisi voinut määritellä siitä lopullisen kantansa. Oli erinomainen onni, että tämä asia on levännyt riittävän kauan suuressa valiokunnassa, joten automiehillä on ollut tilaisuus selvittää tämä kysymys itselleen. Nyt he ovat sen tehneet, ja mikä on tulos? Tulos on se, että ammattiautoliikenteen miehistä noin 90 % vastustaa tämän lain voimaantuloa. Ed. Mattilalta ei tietysti voi vaatia niin paljon, että hän tietäisi esim. Helsingin automiesten kantaa asiassa, joten on syytä ilmoittaa hänelle, että Helsingin automiehetkin ovat kielteisellä kannalla.

Ihmettelen myös suuresti sitä, että herra kulkulaitosministeri käyttämässään puheenvuorossa puolusti lakia ilmoittamalla, että se jakaa rasitukset tasapuolisesti ajojen suhteessa ja näin maanteiden rasitus tulee oikeudenmukaisesti jaetuksi. Näin ei kuitenkaan ole asia todellisessa käytännössä. Esim. ne kuormavaunujen kuljettajat, jotka ajavat talvisin tukkeja tai muuta puutavaraa metsäitä myöten vesistöjen varsille tai rautateiden vartein, rasittavat varsinkin vähän maantietä, mutta käyttävät bensiniä sitä

enemmän. Myös uusien maanteiden laitto on sen laatuista työtä, ja samoin rakennuksien pohjatyöt, ettei siinä maantietä paljoakaan kuluteta, mutta bensiiniä kyllä kaksi kertaa niin paljon kuin maantieajossa kilometriä kohti. Sen jälkeen tulevat rakennusajot ynnä paljon muuta sellaista ajoa, jossa ei maantien pintaa paljonkaan kuluteta. Sen jälkeen tulevat kylätiet ja tilustiet. Näiden kautta liikennöidään huomattavan paljon, mutta ajaako kuorma-autoilija näitä teitä ed. Mattilan tavoin joutumatta ottamaan osaa tien hoito- ja korjauskustannuksiin? Näin ei ole asianlaita, vaan kuorma-autoilijat saavat liikennettä harjoittaessaan maksaa vielä tiemaksuja, jotka ovat monasti suuremmat kuin koko vuotuinen rekisterimaksu. Ei ed. Mattilaa nämä maksut rasita, vaan hän on vielä valmis lisäämään verokuorman entisten lisäksi autoilijoiden kannettavaksi. En tarkoita sanalla „autoilija” niitä kansalaisia, joilla ehkä on Autoklubin merkki lakissa, mutta käyttävät kuitenkin autoa pääasiassa huviajeluun. En ollenkaan väitä, etteikö ole kansalaisia, jotka tarvitsevat henkilövaunua toimensa vuoksi. Mutta kun seuraa liikennettä esim. Turku—Helsinki valtatiellä, niin ei voi tulla muuhun käsitykseen kuin siihen, että ainakin 2/3 henkilöliikenteestä on huviajelu, koska linjavaunulla kulkien voi matkan suorittaa nopeasti ja paljon taloudellisemmin.

Hallituksen esityksessä mainitaan, että 30 000 ajokilometriä autolla on se raja, joka ei vielä tiedä lisäkustannuksia. Tämä tietysti pitääkin suurin piirtein paikkansa pieniin vaunuihin nähden, jos niillä on ajettu erittäin hyvillä maanteillä. Mutta olisi mielenkiintoista tutkia, kuinka suuri osa kuorma-autoliikenteestä voi käyttää vain kunnostettuja maanteitä ja kuinka suuri osa työskentelee vaikeasti liikennöitävillä teillä. Käytännössä voidaan todeta, että tuo raja saavutetaan jopa 15 000 kilometrin kohdalla sellaisilla työmailla ajettuna kuorma-autojen kohdalla, joissa bensiinin kulutus on normaalia puolta suurempi. Näin ollen ei voida suoraan viivaisesti puhua mistään 30 000 ajokilometrin rajasta, koska valtavasti suurin osa ainakin maaseudulla olevista kuormavaunuista ajaa huomattavan osan vuodesta juuri näillä vaikeasti liikennöitävillä teillä. Luulisi jokaisen jo sen jälkeen, kun kaupunkienkin autoilijat ovat tätä vastustaneet heille epä-

taloudellisenä, käsittävän, että maaseudun liikennöitsijät ovat sitä vastustamassa yksimielisesti.

Tässä yhteydessä on myöskin syytä muistuttaa siitä, että ammattimainen auto liikenne on jo muutenkin erittäin raskaan verotuksen alaisena. Se tapahtuu jokaisen autoilijan kohdalla suurin piirtein harkinnan tuloksena, joten ei olisi syytä tätä kuormaa enää lisätä entisestään, mikä on selvästi hallituksen esityksen tarkoitus. Autoilijat eivät suinkaan halua kieltäytyä verojen maksusta, jos se tapahtuu tasapuolisesti ja kansantalouden kokonaisuutta ajatellen, mutta jos samanaikaisesti alennetaan selvästi yleisyysveron piiriin kuuluvien autoverojen, niin ei voi olla mukana tällaista lakia hyväksymässä.

Oletan, että eduskunnassa on niin paljon sosiaalista henkeä, että se hylkää tämän kokoomuksen ja kansanpuolueen yhteisen esityksen veroruuvin kiristämisestä kansalaisilta, jotka hyödyttävät liikenteessä koko kansantaloutta. Eivätkö autoilijat olekaan yksityisyrittäjiä, siis niitä, joiden etuja te olette väittäneet puolustavanne, vai katsotteko te, että yksityisyrittäjä on vain se, joka ajaa dollarihymyllä tai muulla henkilövaunulla tyydyttääkseen pääasiassa omaa mukavuuttaan? Minä olen aina tämän teidän kantanne ymmärtänyt, joten se ei tule tälläkään kertaa tähän käsitykseen mitään muutosta tekemään, mutta on kuitenkin syytä siitäkin asian puolesta joskus huomauttaa sen vuoksi, ettei teille jäisi sitä käsitystä, että nekin kansalaiset voivat ajatella, jotka joutuvat hankkimaan toimeentulonsa ammattimaisesta autoliikenteestä.

Mitä tulee sitten bensiinin hinnan korotukseen 2 1/2 markalla, niin ei todellinen korotus suinkaan jää tähän 2 1/2 markkaan, koska se tietää jo tukkuportaassa 4 %:n korotusta ja vähittäismyyntiportaassa myöskin sen normaalisesta myyntiprosentista. Näin ollen bensiini nousee vielä ainakin 35 penniä lisää sille 2 1/2 markalle, joten todelliseksi korotukseksi tulee tosiasiassa 2:85. Senkin pitäisi olla kaikille selvä.

Ed. Mattila kyllä tekee kyselyjä eduskunnalle automiesten turvallisuudesta (Ed. L. Mattila: Oliko se paha?) — ei se ole paha asia, mutta kun samanaikaisesti yrittää viedä leivän ja ottaa hengen kiduttamalla, tappamalla nälkään, niin se on jo jotakin toista (Hilpeyttä).

Toivon, että suuren valiokunnan hylkäävä päätös tulisi eduskunnan päätökseksi. Jollei näin käy, niin on käytettävä niitä perustuslain suomia keinoja, joilla voidaan tämä laki ehkäistä voimaan tulemasta (Eduskunnasta: Jokisen Kallekin on jo henkiiheverissä!).

Ed. V e n n a m o: Herra puhemies! Eduskunnan edellisessä istunnossa on väitetty suuren valiokunnan enemmistön kannan moottoriajoneuvojen polttoaineveroa koskevan lain hylkäämisestä olevan perusteettoman ja rakentuvan jopa henkilökohtaisiin poliittisiin juonitteluihin. Vaikkakaan ei kannata vastata tällaisiin asiattomiin puheenvuoroihin, on syytä kuitenkin esiintuoda niitä perusteita, joilla suuren valiokunnan enemmistö mielestäni täysin asiallisesti päätyi lakiesityksen hylkäävään kantaan.

Jos otetaan huomioon myyntipalkkiot ym., niin lakiesitys johtaisi yli 3 markan hinnan nousuun bensiinikilolta tällä erää. Asian ydin on kuitenkin siinä, että kysymyksessä on periaatteellisesti erittäin tärkeä ratkaisu. Lakiesitys verotuksen rationalisoinnisen varjolla nimittäin haluaa ratkaista myös sen periaatelinjan, että korotetun bensiiniveron kautta ne, jotka joutuvat käyttämään teitä, yksinomaan maksavat yhteiskunnalle teistä aiheutuvan rasituksen. Monesta voi tällainen periaate tuntua kohtuulliselta ja asialliselta. Tämän periaatteen hyväksyminen tietää kuitenkin aivan uutta suuntaa Suomen tiepolitiikassa. Pitkällisen taistelun ja lainsäädäntötyön jälkeen on nimittäin tämän vuosisadan alkupuolella päädytty siihen, että tiet on ylläpidettävä verovoilla. On lähdetty siitä, että tällä tavoin laaja Suomen maaseutu ja syrjäseudut saatetaan talouselämämme kilpailussa tasaveroiseen asemaan asutuskeskusten kanssa. Alkuun tämän vuosisadan alussa maanomistaja ja talonpoika olivat velvolliset kantamaan tierasituksen joko itse osallistumalla tien kunnossapitoon tai maksamalla tästä aiheutuvat kustannukset. Vuosisadan alussa maaseutuväki piti tällaista rasitusta kohtuuttomana, erittäinkin kun tietä voi käyttää kuka Suomen kansalainen tahansa. Näin onkin pitkällisen lainsäädäntötaistelun jälkeen päädytty siihen, että tiet ylläpidetään verovoilla. Nyt kuitenkin veron perinnän rationalisoinnisen varjolla, jota rationalisointia ei kukaan tässä eduskunnassa vastusta, harhaanjohtavasti ja

salakavalasti halutaan uudelleen siirtää tierasitus tien käyttäjän eli ennen kaikkea maaseutuväestön kannettavaksi. Tosin tien rakentaminen ja kunnossapito, kun koneet sen nykyisin suorittavat, jäisi käytännössä valtion hoidettavaksi, mutta näitten töitten vaatima rahamäärä tulisi tien käyttäjän eli siis ennen kaikkea maaseutuväestön suorittaa. Laskelmien mukaan tämä tietäisi 600—800 milj. mk vuodessa lisämenoa maaseutuväestöllemme. Ei nimittäin kukaan voine kieltää sitä tosiasiaa, että matka nielee autossa bensiiniä ja että jos bensiinin hinta nousee, niin autolla matkustaminen tulee kallimmaksi. Kun siis matkat ovat maaseudulla ja nimenomaan syrjäseuduilla, niin viimeksi mainitut joutuvat bensiiniveron korotuksen maksamaan. Ei myöskään voitane kieltää sitä tosiasiaa, että jos kadun varsilla seisovilta autoilta poistetaan esinekohtainen vero, mutta valtion verontuotto pysyy ainakin entisellään, etteikö joku toinen eli maaseutuväki joudu tätä lisäveroa maksamaan. Samoin nousee traktorin bensiinin hinta.

Asiassa on lisäksi mielestäni kiinnitettävä huomiota eräisiin muihinkin seikkoihin. Huonot tiet ja vanhat autot kuluttavat enemmän bensiiniä. Eivätkö huonot tiet ja autot ole useimmiten syrjäseuduilla? Myös lienee tunnettu tosiasia, että rikkaitten autot seisovat katujen varsilla asutuskeskuksissa ja näitä autoja käytetään vuosittain suhteellisen vähän. Eikö ylellisyysautojen omistajien veronkanto-kyky ole parempi kuin syrjäseutujen asukkaiden? Nyt kuitenkin tällä lailla halutaan ylellisyysautojen omistajien kohdalta alentaa autoveroa, mutta muiden kohdalta lisätä. Lakiesitys johtaisi myös siihen, että ammattiautoilijat eli ne, jotka elävät autoilla, joutuvat lisätyjen kustannusten alaisiksi bensiinin hinnan noustessa, ja ilmeisesti he eivät ainakaan kaikki voi siirtää lisääntyneitä kustannuksia auton käyttäjän eli kuluttajan kannettaviksi. Varmaa on myös, että syrjäseuduilla nollaraja laajenee kuljetuskustannusten noustessa bensiinin hinnan kallistumisen vuoksi, ja kantohintakin jossain määrin alenee tai vastaavasti jää nousematta.

Kun siis esillä oleva lakiesitys kiertotietä ja salakavalasti uudelleen siirtäisi tierasituksen maaseutuväestön kannettavaksi, koska tien käyttäjän bensiinin hinnan nousun kautta tulee tierasitus kustantaa, niin en voi päätyä muuhun kuin hylkäävään kantaan.

Samaan tulokseen on tullut myöskin suuren valiokunnan enemmistö, eivätkä tätä tosiasiaa mitkään vääristelyt tai henkilökohtaiset loukkaukset voi poistaa.

Ed. V. Virtanen: Herra puhemies! Jo perjantaina tämän asian käsittelyn yhteydessä saatiin täällä kuulla kiivailuja lain hyväksymisen puolesta. Ennen kaikkea ed. L. Mattila piti suorastaan oppitunnin, jolla hän luuli vaikuttavansa toisiin edustajiin. Suuren valiokunnan asiantuntijain lausuntoja hän selitti osittain täysin omaan lukuunsa. Se ristikuulustelu, jota ed. L. Mattila suoritti niiden asiantuntijain kohdalla, jotka eivät olleet asiasta hänen kanssaan samaa mieltä, oli suuren valiokunnan jaostossa ikävää kuunneltavaa. Nyt hän sitten kirkkain äänin selittää näidenkin asiantuntijoiden lausunnot vähintäänkin ihmeellisesti (Ed. L. Mattila: Päinvastoin!).

Itse asia, polttoaineverolakiesitys, ei ole niitä kaikkein suurimpia asioita, mutta näyttää olevan niin, että mitä pienempi asia täällä eduskunnassa, sen enemmän siitä puhutaan (Eduskunnasta: Älä puhu sitten!). — Aion lopettaakin pian.

Koko asiahän on lähtenyt liikkeelle siksi, että esinekohtaisen veron kanto nykyisin on järjestetty erittäin hankalaksi ja monimutkaiseksi. Se kaipaa korjausta, siitä olemme yksimielisiä. Mutta köyhät ovat valtion keinot, ellei se pysty toteuttamaan kyseessä olevan veronkannon uudistamista ja yksinkertaistamista muulla kuin nyt ehdotetulla tavalla, joka siirtää veronkannon toisilta toisille. Ministeri Miettunen täällä lausui, ettei veron kokonaisrasitus lisäännä. Mutta tästä hän ei nyt olekaan kysymys. Myönnän ministeri Miettuselle, että kokonaisrasitus ei täällä kerralla lisäännä, mutta sen jakautuminen muuttuu kokonaan toiseksi. Sen avulla siirretään ammattimaisen liikenteen harjoittajille verotaakkaa lisää ja samanaikaisesti monet yksityisauton omistajat saisivat tuntuva verohelpotuksen. Sivumennen sanoen en vielääkään ole selvillä siitä, miksi heidän taholtaan nyt niin ponnekkaasti esiinnyttään tämän lain hyväksymisen puolesta. Eihän sen kautta saatu hyöty kuitenkaan ole kuin muutama tuhatlappunen, minkä summan yksityisauton omistajalle täytyy sentään olla verrattain vähäpätöinen asia, semminkin kun ottaa huomioon, että autolla liikkeussa heille

tapahtuu useinkin myöskin säästöä: eihän silloin voi ainakaan ravintolaan poiketessa suorittaa omakohtaista alkoholiveroa.

Kun on joutunut osallistumaan lain käsittelyyn suuren valiokunnan jaostossa sekä nyt että edellisellä kerralla, olen tullut vakaan harkinnan jälkeen sellaiseen lopputulokseen, että lakiesitys olisi tällä kerralla hyödyttävä. Perusteluni ovat yksinkertaiset ja jo ennenkin täällä lausutut. 1) Lakiesityksen johdosta verorasitus siirtyisi niille, jotka joutuvat käyttämään autoa elinkeinonaan, ammattinaan, ja se kai nyt olisi kohtuutonta. 2) Lain hyväksyminen tietäisi taksojen kohoamista ainakin harvaanasutuilla syrjäseuduilla, joiden elämä ei muutenkaan ole kaidehdittavaa. Tämä tapahtuisi ainakin tavara-autoliikenteessä. Se tietäisi noilla syrjäseuduilla mm. elintarvikkeiden hintojen kohoamista vaikkapa vain vähäisenkin, mutta kuitenkin se tuntuu kohtuuttomalta tänä ajankohtana. 3) Lain päätarkoitus, esinekohtaisen veron hankalan perimissysteemin poistaminen, on ja täytyy olla mahdollista muutakin tietä toteuttaa.

Nämä seikat mielestäni riittävät puhumaan lain hylkäämisen puolesta. Suuri valiokunta on tehnyt perusteellista työtä, joten, herra puhemies, toivon, että suuren valiokunnan omaksuma kanta muodostuisi myöskin eduskunnan kannaksi.

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! Hallituksen esityksen perusteluissakin myönnetään se tosiasia, että bensiinin hinnan korottaminen 2:50 markalla kiloa kohti lisäisi ainakin linja-autojen veroa 15 000 markalla vuodessa. Tällöin linja-autojen keskimääräiseksi ajomatkaksi on arvioitu 55 000 km. Mistä tuo määrä on saatu, en tiedä, mutta Helsingin linja-autoyhdistyksen kuuluvien liikennöitsijäin keskimääräinen ajomatka autoa kohti vuodessa on noin 60 000 km. Hallituksen esityksen mukaiset laskelmat on tehty sillä perusteella, että linja-auto kuluttaa bensiiniä 30 litraa 100 km kohden. Helsingin linja-autoyhdistyksestä ilmoitettiin juuri, että tuo määrä on liian alhainen, sillä linja-auton keskimääräinen kulutus on vähintään 35 litraa 100 km kohden. Kun ajomatka jo täällä Helsingin piirissä on suurempi kuin hallituksen esityksen laskelma, kohoaisi vero linja-autoa kohti ainakin 20 000 markalla vuodessa. Monet Helsingin piirssi-

autoilijat ovat minulle näyttäneet kirjanpitoonsa, josta on näkynyt, että heidän bensiinin kulutuksensa on vuodessa noin 5 000 litraa. Kun monet autoilijat asuvat kaupungin ulkopuolella 10—30 kilometrin päässä, heidän bensiinin kulutuksensa on suurempi, ja lisäksi tulee tuottamatonta ajoa. Tuollaisellakin bensiinin kulutuksella hallituksen esityksen mukaan kohoaisi autovero kaksinkertaiseksi nykyisestään. Näin kaupunkiajuriinkin kohdalla. Mutta kun siirrytään maaseudulle, jossa yleensä matkat ovat pitempiä, siellä veron kohoaminen olisi vieläkin suurempi. Varsinkin kaukaisilla, harvaan asutuilla seuduilla veron kohoaminen olisi kaikista suurin.

Kainuussa olen keskustellut useiden autoilijoiden kanssa, ja niin kuorma- kuin henkilöautoilijatkin ovat laskelmilla osoittaneet, miten heidän veronsa tulisi kohoamaan. Niinpä eräskin pirssiautoilija näytti mittarista, miten hän vuoden aikana, jonka auto hänellä on ollut, on ajanut 70 000 km. Yksinkertaisella laskutoimituksella saa selville, miten tämänkin autoilijan vero tulisi kohoamaan. Se olisi kolminkertaistunut nykyisestään. Mainittakoon, että Kajaani—Suomussalmi-linjalla, joka on keskipitkä linja kainuulaisissa oloissa, vero kohoaisi 30 000 markalla kuusi päivää viikossa liikennöitsevälle linja-autolle. Kun ajattelemme sellaisia pitkiä linjoja kuin Kajaani—Kuusamo ja Oulu—Kuusamo, niin autoveron kohoaminen näillä linjoilla olisi huomattavasti edellä mainittuja suurempi.

Kuka maksaa tämän veron kohoamisen? Monin paikoin kilpailu on niin ankara, että ajetaan alle normaalitaksujen, ja vähävaraisimmilla on jo kuluneet autot, eivät he voisi kestää tuollaista veron kohoamista. Jo nyt on kuulunut autoilijoiden keskuudessa ääniä liikennemaksujen kohottamisesta, jos laki hyväksytään, ja se ilmeisesti tulisi johtamaan siihen. Harvaanasutuilla seuduilla pitkien autokuljetusten takana asuvat ihmiset jo nytkin joutuvat maksamaan tarvikkeiden hinnassa suuremman kuljetusmaksun kuin muualla asuvat. Hallituksen esityksen mukaan tämä vain suurenisi, ja on valitettavaa, että hallitus on pyrkinyt lisäämään juuri syrjäseuduilla asuvien ihmisten rasituksia kaikista enemmän tällä esityksellä.

Hallituksen esityksen puolestajajat ovat väittäneet, että rekisterimaksun periminen

on niin suuritöinen, että sen vuoksi mainittu vero olisi siirrettävä bensiiniin. Tuntuu oudolta, jos sitä ei voisi yksinkertaistaa, mutta sitähan ei ole yritettykään. Nykyisen käytännön mukaan muut verot voi maksaa yksinkertaista postisiirtotiliä käyttäen. Täytyy ihmetellä, että herrat eivät ole keksineet esim. radiokuunteluluvan maksun järjestämistä yhtä monimutkaiseksi kuin autorekisterimaksun maksaminen. On aivan selvää, että autorekisterimaksun suorittamisenkin voi yksinkertaistaa, mutta ne verukkeet ovat vain harhaanjohtamismielessä esitettyjä. Pää-tarkoitus on pyrkiä siirtämään autovero entistä enemmän suuremmilta yrittäjiltä ja ylellisyytenä autoa pitäviltä pienyrittäjien ja vuokra-autoja käyttävän yleisön maksettavaksi. Suuremmilla liikkeillähän on nimittäin varavaroja, jotka eivät ole niin täydellä teholla käytössä, ja niiden kohdalla vuotuinen ajomatka autoa kohti jääpi alhaisemmaksi kuin sellaisella, jolla on vain yksi auto.

Kun silmäilee hallituksen esitystä, huomaa, että sen on allekirjoittanut Junnila. Eihän voida toivoakaan, että tällainen suurpääoman edustaja välittäisi siitä, jos pienyrittäjien, tässä tapauksessa ammattimaista autoliikennettä harjoittavien, verot kohoaisivat. Outoon valoon joutuu kansanpuolue ja ne eräät maalaisliittolaiset, jotka ovat joskus sanoneet puolustavansa pienyrittäjiä. Mutta se kiihkeys, jolla Mattila kansanpuoluetta edustaen on esiintynyt hallituksen esityksen puolesta, osoittaa, että ohjelmaa ja teot ovat kaksi eri asiaa. Samaa todistaa eräiden maalaisliittolaistenkin esiintyminen. Kun nykyinen hallitus, jossa on harvaanasuttuja seutuja edustavia ministereitä, vaatii bensiiniveron kohottamista, se tuntuu uskomattomalta. Mutta juuri viime perjantainahan täällä ministeri Miettunen puhui erikoisen voimakkaasti bensiiniveron kohottamisen puolesta. Hän kyllä visusti varoi kajoamasta siihen, että juuri hänen valitsijansa syrjäseuduilla tästä tulisivat kärsimään kaikista eniten. Junnila näyttää saaneen seuraa asianajajakseen pienyrittäjien äänillä valituista edustajista. On asian käsittelyn yhteydessä ollut ilahduttavaa todeta, että maalaisliitosta on useita edustajia noussut puolustamaan valitsijoidensa etuja, vastustamaan pienyrittäjien verojen lisäystä, vastustamaan vuokra-autoja käyttävän yleisön rasitusten lisäämistä. Toi-

vottavaa onkin, että laki tulee täällä hylätyksi, niinkuin suuressa valiokunnassakin tapahtui.

Ed. E. Leikola: Herra puhemies! Minä heti kärkeen ilmoitan, että minulle henkilökohtaisesti on aivan yhdentekevää, millä tavalla tämä autovero maksetaan, ja ajanakin suunnilleen niin paljon autoa, että maksettiin se niin taikka näin, niin minä suunnilleen saman verran joudun maksamaan (Ed. Vennamo: Niin ne rikkaat miehet!). — No niin, rikkaat ja köyhät, jotka vain riittävästi ajavat autoa. — Mutta minä tulín kiinnittäneeksi huomiota, koska olen joutunut suuressa valiokunnassa asianomaisessa jaostossa kahteen kertaan perehtymään tähän asiaan, tämän kuun 2 päivänä Sosialidemokraatissa painettuun lähetettyyn kirjoitukseen, jossa allekirjoittajana on Ammattiautoliitto ry., ja tämä Ammattiautoliitto ry. siis 2 päivänä tätä kuuta ilmoittaa julkisesti olevansa hallituksen esityksen takana.

Kun tämä lakiesitys viime keväänä oli täällä esillä ja nähtävästi pantiin pöydälle, jotta kansa saisi kaikkialla siihen tarkasti perehtyä ja lausua mielipiteensä, niin tällaista mielipiteen ilmaisua ei ole asianmukaisessa järjestyksessä ollut missään nähtävänä (Ed. Lahtela: Täällä se tulee esille!), eikä vielä tähän päivään mennessä ole esim. lehtikirjoituksissa noin yleisön puolelta ollut muuta kuin tänä päivänä Suomen Sosialidemokraatissa on eräs pirssiautoilija esittänyt omaa mielipidettänsä, joka on tosin hallituksen esityksen vastainen (Ed. Jokinen: Ja tuntee asian!). Mutta kun tämä kysymys näin eduskunnassa esitettyjen puheenvuorojen valossa tuntuu sellaiselta, että siinä vähäväkin kerta kaikkiaan lopullisesti kaadetaan, niin on kovin kummallista, että nämä vähäväkiset vapaassa Suomen tasavallassa eivät ole kovin pitkän kesän aikana millään tavalla puuttuneet tähän kysymykseen omien järjestöjensä kautta. Ilmeisesti niillä on ollut niin pitkiä ajomatkoja, ansainneet niin hyviä päivärahoja, ettei ole kannattanut savotasta pois lähteä. Joka tapauksessa ei mitään virallista mielipideilmaisua ole tullut. Ainoastaan on saatu muutamilta yksityisiltä autojärjestöosastoilta tuollaista omakohtaista valistusta, joka sekín on pysähtynyt enemmän tai vähemmän henkilökohtaiseen valistukseen, joten kun täällä ed. Vennamo mainitsi, että

tämä lakiesitys on aikaansaatu, jotta voitaisiin salakavalasti ja harhaanjohtavasti siirtää veroa yhdeltä kansanluokalta toiselle, niin minusta tuntuu, että tämä salakavaluus ja harhaanjohtavuus ei ainakaan ole ollut hallituksen esityksen takana, koska sitä julkisesti on jo niin kauan täällä käsitelty. Sen sijaan tuntuvat vähän harhaanjohtavilta ja salakavalilta ne yksityiset mielipiteet, joita täällä on koetettu edustajille syöttää.

Puhutaan paljon ns. ylellisyysautoista. Kukaan ei oikein tiedä, mitä ne ovat ne ylellisyysautot, mutta olkoot mitä ovat ja pantakoon niille sitten vaikka ylimääräinen vero, ei asia ole siitä kiinni, vaan se on siitä kiinni, että jokainen luulee olevansa ensinnäkin autonkuljettajan valitsema tänne eduskuntaan ja toisaalta luulee olevansa asian tuntija autoliikenteen alalla. Kun tätä kysymystä on valiokuntavaiheissa käsitelty, niin kaikki ainakin tähän saakka tunnustetut asiantuntijat ovat pitäneet tätä lakiesitystä kehityksen vaatimana. Mutta näyttää siltä, että kansanedustajat yleensä ovat suurempia asiantuntijoita joka alalla kuin kukaan toinen. Ainakin näyttää tällä alalla jokainen itseänsä riittävässä määrin kiittävän.

Herra puhemies! Kuten sanottu, minulla ei ole mitään henkilökohtaisesti tämän lakiesityksen puolesta taikka vastaan, eikä myöskään minun valitsijani ilmeisesti vedä minua tilille siitä, äänestin kuinka päin tahansa. Mutta kun kaikki asiantuntijat ovat lakiesitystä kannattaneet ja kun hallitus on sitä kannattanut sekä ed. Junnilan allekirjoituksella että myöskin hänen seuraajansa puoltamana, niin tuntuu vähän kummalliselta, etteikö sitten jo voitaisi samaa ajatusta mennä puoltamaan, ja tästä syystä minä varauksetta kannatan hallituksen esitystä.

Ed. K o r s b ä c k: Herr talman! De motiv som i diskussionen har framförts för och emot detta lagförslag, har i många avseenden varit mycket ensidiga. Detta gäller särskilt de uttalanden som har gjorts till försvar för lagförslaget. Såsom understrukits medför det föreslagna systemet en betydelsefull förenkling av skatteuppbörden. Denna förenkling berör dock endast bensindrivna motorfordon. För motorfordon som drivas med annat bränsle kommer olägenheterna och kostnaderna att förbli lika stora som hittills. Någon förenkling av skattesystemet åstad-

kommes således icke för det mycket stora antal motorfordon som drives med annat bränsle än oblandad bensin. I regeringens proposition och statsutskottets betänkande framhålls att skattebördan för lastbilar, taxibilar och bussar blir något större än nu, men att tilläggskostnaden per körkilometer dock blir så liten att någon förhöjning av körtaxorna icke behöver befaras. Denna slutsats är säkert alltför optimistisk. Det kan tvärtom tas för givet att yrkesbilisterna kommer att kräva förhöjning av taxorna så snart trafikskostnaderna stiger.

I lagförslaget stadgas bl.a. att traktorer är fria från skatt på bränsle. Utom ramen för detta stadgande faller dock traktorer och skördetröskor som drives med bensin. För dessa kommer driftkostnaderna att stiga avsevärt genom de föreslagna förhöjda bensinpriserna. För bensintraktorer har visserligen återbäring av bensintullen erhållits de senaste åren, men denna återbäring är helt beroende av om riksdagen framdeles beviljar medel för sänkning av lantbrukets produktionskostnader, eller ej. Någon garanti för befrielse från skatt för bensintraktorer och skördetröskor finns således inte. Denna detalj borde ha observerats när lagförslaget uppgjordes.

Riksdagen har nu endast två möjligheter, antingen att förkasta lagförslaget eller godkänna det i enlighet med regeringens proposition, som stadgar, att lagen skall träda i kraft från den 1 januari 1955, men den skall tillämpas i fråga om bensinpriset från 1 december. Då det högst sannolikt är omöjligt att verkställa lagen i en så nära framtid, vore det bäst att nu förkasta lagförslaget med hemställan om ny proposition i frågan. Vid uppgörandet av denna borde även andra system för en förenklad skatteuppbörd övervägas. Ett sådant system vore t.ex., att bilägare skulle få köpa stämpelmärken på postanstalterna till belopp, motsvarande den påförda skatten. Stämpelmärkena skulle klistras i registerutdraget eller i körkortsboken, och kontrollen över erlagd skatt skulle ske i samband med bilbesiktningen.

För egen del kommer jag, herr talman, att på grund av dessa omständigheter rösta för stora utskottets förslag.

Ed. Lahtela: Herra puhemies! Ed. Mattila tämän asian ollessa viime perjan-

taina käsiteltävänä asettui niin korkealle jalukselle, että luulisi hänen olevan autoalalla erikoisen hyvän ammattimies ja tuntevan myös koko maan olot paljon paremmin kuin Kypylän kilparadan, jossa hän kuluttelee bensiiniä.

Ed. Mattila sanoi, että suuren valiokunnan niukka vähemmistö hylkäsi käsiteltävänä olevan lain. Eikö ed. Mattila muistanut, että lain hyväksymisen puolesta äänestivät pääasiassa helsinkiläiset, joille laki tuo helpotusta, ja että näitä oli vain 19 ja hylkääjiä 25? Se ei ole suinkaan mikään niukka vähemmistö, joka tämän lain on hylännyt. Ed. Mattila leimasi kaikki ne edustajat, jotka eivät hyväksy tätä lakia, poliittisiksi keinottelijoiksi, ja lisäksi kaikenlaisia muitakin verukkeita hän ovelana liikemiehenä osasi hyväksyä käyttäen. Suuren valiokunnan enemmistö ei siis ollut hänen mielestään muuta kuin tuulta taivasta ja se pienempi ryhmä, johon hän kuului, oli ainoaa järjellä varustettua massaa.

Ed. Mattila myös väitti, että bensiinin hinnankorotus ei aiheuta kuljetustaksojen nostamista ollenkaan ja että sellainenkin ajatus, että kuljetustaksat olisi nostettava, on hänen selityksensä mukaan aivan olematon. Tällaista lausuntoa en ed. Mattilalta liikemiehenä olisi odottanut, sillä hänen pitäisi liikemiehenä käsittää se, että kun kustannuksia tulee lisää, tulkoonpa ne sitten liikemiehille tai muille, se tietää menojen lisäyksen ja hintojen noston, samoin tavaroissa kuin kuljetusmaksuissakin. Mitä valtuuksilla ed. Mattila, joka ei tietääkseni ole automies, menee väittämään, ettei kuljetusmenojen lisäys tiedä taksojen korotusta? Hänellä on ihmeellinen käsitys. Jos hän olisi joku linja-autonkuljettaja tai ammattimainen kuorma-autoliikennöitsijä, niin sitten hän voisi sanoa, ettei hän ainakaan tule vaatimaan kuljetuskustannusten korotusta, vaikkapa bensiinin hintaa nostettaisiin 10 markkaa litralta. Kauppiaalta se kävisikin hyvin päinsä, sillä hän voi nostaa tavaranhintoja vaikka kuljettaisi tuotteet ilmaiseksi. Mutta toista on sen, joka kuljettaa liikemiehille tavaraa ja jonka pitää saada elinkeinonsa vain siitä kuljetuksesta. Hänen on myös pidettävä huoli, että hän kykenee laskunsa maksamaan. Minun on vaikea käsittää sitä, että liikemies voi mennä sanomaan, etteivät kustannukset aiheuta hintojen nostoa, koska minä olen elämäni ajan

nähty sen, että lisäkustannuksista aina seuraava hintojen nousu, olkoon se millä alalla hyvänsä, ja ellei niin ole, niin kyllä vararikkoja tulee. Sehän pitäisi ainakin kauppiaan tietää, että menoja vastaavat tulot on saatava, jos aikoo liikettään harjoittaa.

Kyllä kai ed. Mattilakin, jos hän on käynyt tässä maassa muuallakin kuin Käpylän kilparadalla, tietää, että maanteissa on suuri ero. Onhan maassamme kestopäällysteisiä teitä ja sellaisiakin teitä, joita hädin tuskin pääsee autolla liikkeelle. Ja onhan tiedossa, että kestopäällysteisiä teitä ajaen päästään bensiinin käytössä puolta vähemmällä kuin sellaisilla teillä, jotka ovat huonossa kunnossa. Kun maaseudullekin valtio on rakentanut kestopäällysteisiä teitä ja nähtävästi juuri siihen osaan maata, missä ed. Mattila hurjastelee autoillaan (Naurua) ja kun maaseudulla on teitä, joita hädin tuskin päästään autolla liikkeelle ja niillä on kuitenkin liikennöitävä, ja kun ammattiautoilijat sanovat, että hyvällä tiellä kuluu bensiiniä puolta vähemmän, niin eikö bensiinin hinnan nostosta aiheutuva rasitus siirry tätä tietä niiden autoilijoiden kannettavaksi, jotka liikennöivät huonoilla teillä, ja myös niiden kansalaisten kannettavaksi, jotka ovat näiden huonojen teiden varsilla, vaikka ed. Mattila ei niitä rasituksia halua tasata (Eduskunnasta: Mattila haluaa!) eikä hän ole myöskään myötävaikuttamassa siihen, että syrjäseutujen teitä edes korjattaisiin, mutta on kyllä sillä kannalla, kuten muutkin kansanpuolueen miehet, että täällä etelässä pitää lyödä betonipäällyste kaikille teille navetta-
teistä alkaen. Kun bensiiniä kuluu enemmän kilometriä kohti huonolla tiellä kuin hyvällä tiellä ja kun valtio pitää huonossa kunnossa toisia teitä ja toisia päällystää betonipäällyksellä, niin eikö rasitus siirry tätä tietä yksinomaan vain huonojen teiden varsilla asuville kansalaisille ja eikö ed. Mattila yritä toisten kansalaisten kustannuksella valtion kukkaroa täyttää ja omaa kukkaroaan myös siinä sivussa paisuttaa? Minun käsitykseni mukaan ne, jotka tällaista verotusta yrittävät järjestää tietäessään, että maassamme eivät ole kaikki tiet samanlaisia ja että toisilla teillä kuluu kaksi kertaa niin paljon bensiiniä kilometriä kohti kuin toisilla, ovat niitä, jotka siirtävät verorasituksen sinne, missä huonot tiet ovat. Kun olen siinä käsityksessä, että näin tapahtuu ja kun

näin on asianlaita, niin en tule hyväksymään tätä lakia tässä muodossa ensinkään, koska se tietää sitä, että siellä, missä on huonot tiet, on maksettava enemmän bensiiniveroa. Jos bensiinin kulutus pannaan verotuksen pohjaksi ja sitä kuluu esim. 30 litraa 100 kilometrillä hyvillä teillä ja kaksi kertaa niin paljon huonoilla teillä, niin eivätkö ne joudu maksamaan kaksinkertaisen veron, jotka ajavat huonoilla teillä? Tämä on aivan samanlainen yritys kuin se, että vientimaksut puutavarasta pantiin koko maassa samanlaisiksi, vaikka kantohinta oli Etelä-Suomessa 7—8 kertaa suurempi kuin Pohjois-Suomessa nol-larajan läheisyydessä. Tämä on samanlainen järjetön yritys. Ensinnä olisi pitänyt tiet luokitella (Eduskunnasta: Sepä justiin!), millä tiellä kukin autoliikennettä harjoittaa, ja sitten määrätä verot, paljonko kullakin tiellä olisi kilometriltä maksettava. Se olisi paljon parempi kuin tämä bensiinin hintaan sisällytetty tievero. Se tekisi oikeutta niillekin, jotka liikennöivät huonoilla teillä, ja lisäksi rasisusta niille, jotka saavat liikennöidä valtion kukkarolla laitetuilla betonipäällysteisillä teillä. On huomioitava sekin, että huonoilla teillä liikennöivillä moottoriajoneuvoilla on paljon suurempi kulutus yksin liikenneajoneuvossa kuin niillä, jotka valtion laittamia betonipäällyksisiä teitä ajavat. Siinä he jo saavat maksaa tavattoman suuren lisäveron verrattuna ed. Mattilan käyttämiin valtion betonipäällysteisiin teihin. Jos tällainen yritys olisi tehty muualla kuin kansanpuolueen taholta, niin sen ymmärtäisi, mutta kun puolue perustettiin harjoittamaan tasapuolisuutta ja oikeudenmukaisuutta tässä maassa, niin tällainenko se on se teidän oikeudenmukaisuutenne, jota te tässä ajatte? (Keskustasta: Pienyrittäjäin puolesta!).

Minä ihmettelen, että herra kulkulaitosministeri täällä (Vasemmalta: Oikein, Matti!) välittämättä siitä, mitä tämä bensiinin hinnan korotus vaikuttaa Lapin läänin alueelle, asettui puolustamaan tällaista verotusta (Ed. Hiltunen: Siitä on tullut jo helsinki-läinen!). Johtuuko tämä siitä, että Kemien ja Oulun välillekin laitetaan rautatien viereen kestopäällyksistä maantietä, vai mistä tällainen johtuu? Pitäisi muistaa, että ensinnä tiet on kaikkialla saatettava samanlaiseen kuntoon, jos kerran mennään tällaiseen polttoaineverotukseen (Oikealta: Kemi-järvellä on hyvät tiet!). Minä en jaksa kä-

sittää, mistä sellainen mielipide johtuu. — Onko hänkin näiden Helsingin herrain luvmoissa (Eduskunnasta: On! — Naurua.) jo niin perusteellisesti, että hän ei muista enää, että Pohjois-Suomessa on sellaisia teitä, että jeepiä täytyy käyttää, kun ei muulla moottoriajoneuvolla pääse. Parempi olisi pitää huolta niiden huonojen teiden korjaamisesta kuin asettaa niille lisää rasituksia. (Ed. Hiltunen: Ja muistaa niitä pohjolan pienviljelijöitä!). — Niitä kyllä pitäisi muistaa muidenkin, ed. Hiltusesta alkaen, mutta Hiltunenkin aikanaan, kun oli valtiovarainministerinä, unohti lappalaiset hyvin perusteellisesti (Hilpeyttä. — Ed. Salminen: Ei hän ole ehdokkaana siellä!). — Se ei minun käsitykseni mukaan saa ratkaista kenenkään kantaa, mistä on ehdokkaana tai mistä on tullut valituksi, vaan päämääränä tulee kaikkien pitää sitä, mikä on oikeuden- ja kohtuuden mukainen eikä tällaisia veroperusteita järjestellä hyväksyttäväksi eduskunnalle ja sitten vielä niitä puolustaa. Se, että täältä löytyy henkilöitä, jotka siirtäisivät verorasituksen itseltään muille, on minusta ihmeellistä. Kun kerran helsinkiläisen ja monen muun asutuskuslaisen on loistoauto kannattanut ostaa tarpeettomasti, niin kyllä heidän pitäisi myös maksaa siitä kohtuullinen vero eikä pyrkiä sitä veroa siirtämään niiden kansalaisten ja niiden liikennöitsijäin kustannukseksi, jotka joutuvat palvelemaan tätä maata huonoilla teillä ja elämään huonojen teiden varsilla (Oikealta: Kaikenlaisia ministereitä niitä on!). Minä toivoisin, että tässä eduskunnassa eräitä kaupunkilaisia lukuunottamatta kaikki edustajat asettuisivat tällaista yritystä vastaan. (Ed. Hiltunen: Eivätkö kaupunkilaisetkin saisi tulla mukaan?). — Saisivat tulla, mutta niiltä minä en ole koskaan ennen totunut saamaan mitään hyvää (Naurua) enkä nähnyt, että he edes harrastaisivat sitä, muulloin kuin silloin, kun on kaupunkilaisten kukkaron täyttämisestä kysymys, — siinä he kyllä pitävät puolensa, olkoot he puolella tai toisella, samalla tavalla kuin aravalaissa. Ei siinä ollut enää eroa, kunhan se vain oli kaupunkilainen, niin kyllä se muisti, että rahat pitää saada valtiolta irti. Minä toivoisin, että eduskunta suurella äänten enemmistöllä hylkäisi tämän lain ja asettuisi suuren valiokunnan hylkäävälle kannalle. Eivät ne asiantuntijat, jotka täällä kaupungissa ovat, vaikkakin ne olisivat autoliittojen her-

rojakin, ole ottaneet huomioon sitä, mitä siellä maalla sanotaan (Vasemmalta: Oikein, Matti!). Eivät ne ole niiden asialla olleet, eikä suinkaan se, ettei sanomalehtiin ole tästä asiasta kirjoiteltu, ole mikään asiallinen peruste. Kaikki syrjäseutujen automiehet ovat odottaneet, ettei eduskunta tällaista vääryyttä tee heille, vaan että sieltä löytyy sen verran oikeudenmukaisia edustajia, että hylkäävät tämän lain. Minun käsitykseni mukaan niin pitäisi tehdä, jos kerran katsotaan, etteivät syrjäseutulaiset joudu maksamaan tätä veroa enempää kuin kaupunkilaisetkaan (Eduskunnasta: Niin se tehdäänkin!). Järjestäkää ensinnä verotuspohja selkiseksi, jos bensiinin hintaakin korotetaan, että se tulee koskemaan kaupunkilaisia ja asfalttiteiden varsilla olevia samalla lailla kuin syrjäseutulaisia, niin minä en ole veronkorotusta vastaan. Mutta siinä muodossa, jossa se nyt on, minä olen sitä vastaan jyrkästi, enkä tule hyväksymään koskaan, niin kauan kuin minulla on vaikutusvaltaa täällä eduskunnassa, tällaisia lakeja, joilla aiotaan syrjäseudut panna lystit maksamaan. Satoja miljoonia tässäkin yritetään kupata syrjäseutulaisilta valtion kukkaraan.

Ed. M. Mattila: Herra puhemies! Niiden samanlaisuudesta johtuu, että allekirjoittanut saa osan siitä arvostelusta, joka täällä esitetään tämän lain hyväksymistä vastaan, ja sen vuoksi ajattelin lausua oman mielipiteeni eduskunnan pöytäkirjoihin.

Kun täällä viime perjantaina ja tänäänkin on käytetty puheenvuoroja moottoriajoneuvojen polttoaineasiasta, esitettiin, vasemmalta varsinkin, että ammattiautoilijat vastustavat tämän lain hyväksymistä. Mutta viime perjantaina oli sanomalehdissä Ammattiautoliiton julkilausuma, missä esitettiin, ettei liitto, joka edustaa maan järjestäytyneitä taxi- ja kuorma-autoilijoita, vastusta lain hyväksymistä, koska kysymyksessä on lähinnä veronkantotavan rationalisointitoimenpide. Lisäksi julkilausumassa viitattiin lain perusteluihin, joissa hallitus lupaa hyvittää ammattiautoilijoita, jos uusi veronkantotapa aiheuttaisi heille verorasituksen nousua (Eduskunnasta: Mahdotonta käytännössä!). Tämä lie-nee siis Ammattiautoliiton virallinen kanta. Samassa julkilausumassa mainitaan lisäksi erilaisista lähetystöistä, jotka ovat käyneet esittämässä eriäviä mielipiteitään tästä asias-

ta, että ne eivät ole edustaneet Ammattiauto-liittoa. Samoin lienee tulkittava niiden yksityisten henkilöiden toimenpiteitä, jotka täällä eduskunnassa ovat ammattiautoiljoitten nimissä esiintyneet tätä lakia vastaan. Ylitar-kastaja Tötterman on tutkinut voimassa ole- van verotustavan ja hallituksen esityksen mukaisen verotuksen suhdetta toisiinsa ja tu- lee sellaisiin toteamuksiin, jotka täällä on jo muuten kovin monta kertaa lausuttu, ettei näillä ole käytännössä kovinkaan suurta eroa toisistaan. 5 tonnin kuorma-autoilla muodos- taa siis 32 000 ajokilometrin ajo vuodessa sen pisteen, missä verotus molemmilla ta- voilla on yhtä suuri. Tämän ajokilometri- määrän alle jäävältä osalta on uuden esityk- sen mukaan jo verotus halvempi ja yli me- nevältä osalta jonkin verran kalliimpi, kui- tenkin vain siksi vähän, että 40 000 ajokilo- metrin kohdalla verotus on 0.54 % suurempi ja 50 000 ajokilometrin kohdalla korotus on 30 penniä kilometriltä eli 0.87 %, ja 60 000 ajokilometrin kohdalla korotus on 1.22 %. Kun kuorma-autojen keskimääräinen ajokilo- metrimäärä vuodessa jää alle 30 000 kilo- metrin, ei lakiesityksessä pitäisi olla mitään pahaa. Jos ajatellaan niitä, jotka ajavat yli 32 000 kilometriä vuodessa, niin heille ajosta tullut suurempi taloudellinen tulos on kor- vaamassa melko suurella marginaalilla tätä pientä veronlisäystä. Linja-autoille, jotka ajavat suuria kilometrimääriä, lakiesitys on epäedullisempi, mutta Linja-autoliitto on kaiken aikaa ollut lakiesityksen hyväksymi- sen kannalla. Se perustelee kantaansa sillä, että koko asia merkitsee heille markkamää- räisesti siksi vähän, ettei sen takia kannata vastustaa, koska samalla käytännölliseen rekisteröimisasioiden hoitoon saataisiin huo- mattavia etuisuuksia. Ensinnäkin veron saisi maksaa vähitellen, ja hitaasta virasto- työstä välttyttäisiin. Bensiinikäyttöisille linja- autoille vero nousisi vähän, mutta muille se laskisi.

On sanottu, että syrjäseutujen automiehet joutuisivat lakiehdotuksen hyväksymisestä kärsimään, mutta minusta se ei pidä paik- kaansa, koska juuri syrjäseuduilla kelirikot, lumiesteet ja ajojen puute ovat tekijöitä, jotka panevat autot seisomaan määrätyiksi ajoiksi. Nykyisen lain mukaan niistä on täl- löinkin maksettava veroa, vaikka ei ajeta- kaan. Samoin on laita, jos auto on korjaa- mossa. Sanotaan, että syrjäseutujen huonot

tiet kuluttavat polttoainetta suhteettoman paljon ja tekevät uuden lain epäedulliseksi. Mutta on huomattava, että näiden seutujen ajoja rasittavana tekijänä on siis lähinnä juuri tuo ajojen puute. Totuus lienee se, että syrjäseutujen mies hyötyy siitä, että ve- rotus määräytyy auton käytön mukaan. Huo- noilla teillä ajaminen on sittenkin paljon enemmän kalusto- kuin verorasitusta.

Maaseutua ajatellen on muistettava myös ministeri Miettusen täällä mainitsemat luvut bensiinin käytöstä maaseudulla ja kaupun- gissa. Kaupungeissa kulutetaan yli 55 % maassa käytettävästä bensiinistä ja maaseu- dulla alle 45 %. Tämä osaltaan selvittää sitä, että uusi järjestelmä tekisi maaseudulle oikeutta enemmän kuin mitä täällä on ylei- sesti mainittu. Myös maatilatalouksissa voi- taisiin entistä enemmän käyttää kuorma- autoa työmenekin tasaajana, kun veroa tar- vitsisi maksaa vain siltä ajalta, minkä auto on käytössä, olkoon ajoja tai ei, eikä siis neljännes- tai puolivuositain, kuten voi- massa olevan lain mukaan on tehtävä.

Lisäksi sattuu meillä neljännesvuosi siksi pahasti huhtikuun alkuun, että maaseudulla ei vielä silloin päästä ajamaan, joko keliri- kon tai lumiesteiden takia, ja näin auto jou- tuu seisomaan osan siitä ajasta, jolloin siitä on vero maksettava.

Rationalisoinnin kannalta lakiesitys on hyvä. Virastotyövoimaa voitaisiin vähentää noin 70 hengellä (Ed. Lahtela: Ei niitä vä- hennetä yhdelläkään, lisätään vain!), sekä samalla välttyttäisiin lääninhallituksessa vuo- den vaihteessa olleesta ruuhkasta, jotka ovat jokaiselle automiehelle kiusallisia, ja valtiolle varoja näin säästyisi ainakin 10 miljoonaa. Uskoisin, että maamme maaherrat juuri tästä syystä ovat yksimielisesti olleet lakiehdotuk- sen hyväksymisen kannalla, mutta myös on maaherroihin vaikuttamassa se seikka, että polttoaineverotus saisi aikaan entistä tasa- vertaisemman verotusmuodon tieverkostojen käyttöön nähden ja samalla moottoriajoneu- vojen omistajat tietäisivät ottavansa osaa tie- kustannuksiin ajoonsa nähden oikeassa suh- teessa olevilla määrillä. Näin tulisivat siis eri moottoriajoneuvoja käyttävät ryhmät kes- kenänsä samanarvoiseen asemaan.

Vielä on otettava huomioon pari seikkaa tämän lakiesityksen arvostelusta. Ensiksikin nykyinen autovero on määrätty v. 1947 ja on siis kohta liian vanha. Se tulee siis joka

tapauksessa pian uusittavaksi, mikä nykyisen järjestelmän voimaan jäädessä varmasti tietää autoveron nousua lähiaikoina. Toiseksi Suomessa ajalee vuosittain kymmeniä, ehkä satoja ulkomaalaisia autoja täysin verovapaasti — tämä perustunee kansainväliseen vastavuoroisuuseriaatteeeseen — ja vasta vuoden täällä oltuaan joutuvat verotettaviksi. Tämän lakiehdotuksen hyväksyminen saattaisi nämä välittömän verotuksen piiriin kansainvälistä tapaa silti loukkaamatta.

Herra puhemies, kannatan hallituksen esityksen hyväksymistä.

Ed. Kuittinen: Herra puhemies! Hallituksen esitys laiksi moottoriajoneuvon polttoaineverosta on ollut useammassa eri vaiheessa käsittelyn alaisena. Siinä ehdotetaan siirryttäväksi yksinomaan bensiiniverotuksen pohjalle, ja sitä tietä muka saavutettaisiin parempi tulos verojen kokoamiseksi.

Valtiovarainvaliokunnan vähennismistö on kuitenkin tullut siihen käsitykseen, ettei sille pohjalle olisi vielä tässä vaiheessa mentävä, koska tämän järjestelmän mukaan bensiinin hinta tulisi kohoamaan huomattavasti ja sillä olisi haitallinen vaikutus tavaraliikenteeseen ammattiautoilijan osalta. Seuraavana astena olisi tietysti kuljetushintojen kohoaminen, jota emme voisi välttää. Näin ollen olisi tässä siirryttävä entiselle pohjalle. Lain hyväksyminen merkitsisi ammatillisen liikkeen verorasituksen kasvua niillekin henkilöille, jotka vain tekevät suoranaista työtä, hyödyllistä kuljetustyötä metsä- ja yleensä rakennustarvikkeiden kuljetuksessa pitemmillä matkoilla.

Täällä on väitetty, että ammattiautoilijat olisivat kaikki olleet tämän hallituksen esityksen kannalla. Viime sunnuntaina olen ollut vuokra-autoilijain kokouksessa, jossa he ovat tiukasti sanoneet, etteivät missään tapauksessa vuokra-autoilijat ole sillä kannalla, mitä ehkä on täällä joskus ja sanomalehtiin julkisuuteen annettu. He perustelivat kantansa sillä, että jos tälle tielle lähdetään, niin silloin tullaan huonompaan asemaan kuin missä tähän saakka on oltu. Aivan oikein Pohjolan edustaja ed. Lahtela mainitsi, että niissä paikoissa, missä on lyhyet matkat, esim. Helsingin kaupungissa, tavarankuljetus käy nopeasti, täällä ei kulu bensiiniä sannottavasti. Mutta jos mennään ajomatkoihin, missä on 100 km, 150 km, jopa 230 km

päätökohdasta toiseen, niin se merkitsee silloin tavarankuljetuksessa huomattavaa osaa. Toiset taas ovat väittäneet, että naftan hinta tulisi jäämään ja se olisi halpa kuljetus näillä pitemmillä matkoilla, mutta varmaa on, että jos tälle linjalle lähdetään, niin naftankin hinta voi olla 10 markkaa kilolta korkeampi hyvin pian. Tämä on vaarallinen asia, jos tälle tielle lähdetään. Täällä esimerkiksi mainitsen, kun olen seurannut näitä asiakirjoja, ei ole kuin kahdessa maassa vielä osittain käytännössä tämä linja, ja meidän autokantamme on nuorta, me olemme vasta vuosien 1922—1923 jälkeen alkaneet saada itsellemme ulkomailta autoja, joiden avulla on kuljetustyötä tehty. On liian aikaista meidän lähteä tälle uudelle linjalle, ennenkuin se on oikealla tavalla perusteltu. Pitäisin tärkeänä, että eduskunta hylkäisi tämän asian tässä muodossa. Jos korjausta tarvitsemme, niin siihen on käytettävä enemmän asiantuntemusta kuin hallituksen esityksessä nyt on olemassa, ja siksi minä yhdyin niihin ajatuksiin, jotka ovat tämän lain hylkäämisen kannalla.

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Ed. Leikola täällä äsksen mainitsi puheenvuorossaan, että ne edustajat, jotka ovat vastustaneet tätä esitystä, luulevat olevansa autojen ammattimiehiä. En tiedä, minkälainen ammattimies ed. Leikola on autoalalla (Oikealta: Kumpi Leikola?). Sen kyllä tiedän, että hän pilleri- ja tippa-alalla on erikoinen ammattimies, mutta epäilen hänen ammattikykyään sentään autojen alalla, sitä minä ainakin uskallan vakavasti epäillä (Oikealta: Se on hyvä mies siinäkin!).

En ole saanut näitä omia mielipiteitäni siitäkään huolimatta, että olen ollut hyvin paljon kosketuksissa autoalaan ja ollut eri osastoissakin, joissa asiaa on käsitelty, ja olen itse harjoittanut autoliikennettä noin kymmenen vuotta. Sen verran täytyy sentään automiehenkin osata laskea, että voi numeroissa päätyä määrättyyn tulokseen. Mutta koska ei ed. Leikola eivätkä ne henkilöt, jotka tätä asiaa haluavat hoitaa, näytä kiinnittävän omakohtaiseen laskelmaan minkäänlaista merkitystä, niin on ehkä syytä jollakin tavoin ed. Leikolaakin tässä valistaa.

Hallituksen esityksessä puhutaan 30 000 kilometrin rajasta, mutta esim. ed. Leikolan henkilöauto varmaan syö bensiiniä 15 litraa

100:lla. Se on se normaalimäärä, mitä yleensä pirsiautot ja tuollaiset autot kuluttavat bensiiniä (Ed. Murtomaa: Se on liian paljon!). Niin, kansanauto, jolla maalaisliitto ajaa, kulkee vähemmällä, minä myönnän sen (Ed. Luukka: Hevosella!). — Näin ollen 15 litraa polttoainetta vaativa auto kuluttaa siis jo 12 000 kilometrin ajossa bensiiniä 1 800 litraa. 2:50 markan korotus tietää näin ollen 4 500 mk, mikä on sama kuin niiden vuotuinen rekisterimaksu. Bensiini tulee vielä nousemaan korkeammalle kuin tuo 2:50 mk, joten jo 10 000 kilometrin kohdalla saavutetaan se todellinen raja pirsiautolla, vaikka hallitus puhuu 30 000 kilometrin ajosta. Taksa auton ajossa on pienillä vaunuilla 22 mk juoksukilometritä. Jos nyt ajatellaan, että ajettaisiin siis normaalimatka, millä päädytään tasapainoon, tuo 12 000 km, niin se tietäisi tuloa 284 000 mk. Se on siis bruttotulo. Kun ostetaan bensiiniä 1 800 litraa, niin siihen menee 35 markan hinnan mukaan — hinta on Pohjanmaalla kalliimpikin — siihen menee 63 000 mk. Tuloksi ei jää enää kuin 221,000 mk. Kun tästä vielä vähennetään auton kuoletukset, remontit, rasvaukset ja korot, joihin vähäisimmänkin laskutavan mukaan täytyy laskea, mikäli aiotaan liikennettä harjoittaa, ainakin 175 000 mk vuodessa ja kun veroina menee vuosittain noin 40 000—50 000 mk, niin tulot 12 000 kilometrin ajolta loppuvat kesken. Tässä kohdassa olisi oltu muuten tasoissa, mutta tulot loppuvat kesken. Näin ollen on jokaisen vuokra-autoilijan ainakin maaseudulla ajettava vähintään kaksi kertaa tuo 12 000 kilometrin määrä, mikäli hän aikoo hankkia elatuksen henkilöautoliikenteestä itselleen. Näin ollen siis jokainen kilometrin ajo tämän jälkeen tuottaa selvää tappiota jokaiselle auton omistajalle tai ajurille, siitä ei pääse yli eikä ympäri.

Kuorma-autoliikenteen kohdalla tämä asia on vielä räikeämpi, koska täällä, kuten ed. Lahtela mainitsi, suuri osa kuorma-autoliikenteestä joudutaan harjoittamaan sellaisilla teillä, joilla bensiinin kulutus on aina 40 litraa 100 km kohden, jopa siitäkin enemmän (Ed. E. Leikola: Viisikinkymmentä!), vaikka hyvillä maanteillä ajettuna normaali kulutus on vain 23—25 litraa 100 kilometrillä.

Kun näin on asian laita, niin tämä pitäisi vähitellen oppia niidenkin, jotka täällä haluavat väittää, ettei tästä syntyisi vahinkoa

autonkuljettajille. Pyydän, että arvoisat herat ottaisivat kynän käteensä ja ryhtyisivät tekemään kustannuslaskelmia autokuljetuksen osalta.

Ed. L. Mattila: Herra puhemies! Tällä ed. Jokinen ensimmäisessä puheenvuorossaan, jota liiallinen asiallisuus ei ollut häiritsemässä (Ed. Seppälä: Ihan!), tunnusti kyllä ammattiautoliiton olevan hallituksen esityksen kannalla. Ed. Jokinen kuitenkin väitti, että autoilijakannasta 90 % on tätä ammattiautoliiton kantaa vastaan. En tiedä, onko tämän päivän sosialidemokraattisissa järjestöissä systeemi sellainen, että 10 %:n vähemmistö sanelee järjestön kannan. Minulla kuitenkin ei ole syytä uskoa, että ammattiautoliitossa näin olisi asian laita.

Ed. Jokinen puheenvuorossaan leimasi tämän hallituksen esityksen ja sen puolesta esitetyt kannanotot kokoomuksen ja kansanpuolueen asiaksi. Voin ed. Jokiselle vilpittömästi lausua, että ainakaan tänä päivänä ei ammattiautoliitto tietämäni mukaan kuulu näihin kumpaankaan puolueeseen siitä huolimatta, että ammattiautoliitto on johdonmukaisesti pysynyt omaksumassaan kannassa ja puoltanut hallituksen esityksen hyväksymistä.

Kun ed. Vennamo täällä mainitsi, että matka nielee bensiiniä ja jos bensiinin hinta nousee, merkitsee se automatkustamisen kaldistumista, hän jätti kuitenkin sanomatta, että automatkustuskustannukset riippuvat myöskin monista muista tekijöistä kuin bensiinin hinnasta. Jos bensiinin hintaa korotettaessa samalla muita kustannuksia vastavasti lasketaan esim. poistamalla moottoriajoneuvoista nyt voimassa oleva esinekohtainen verotus, ei tapahdu minkäänlaisia kustannusten nousuja automatkustamisessa.

Olisin halunnut parilla sanalla ed. Lahtelalle, jota henkilökohtaisesti monistakin syistä sangen suuresti kunnioitan, mainita, että lausunnossani rajoitin pääasiassa siteeraamaan ammattiautoliiton sekä muiden asian tuntijain lausuntoja. Tunnustan kyllä ed. Lahtelan ehkä itseäni paremmaksi automieheksi, mutta samalla lausun, että kantani tässä asiassa perustui siihen henkilökohtaiseen kokemukseen, jonka olen useiden vuosien aikana hankkinut helsinkiläisenä vuokrautoilijana ja ammattimaisena kuorma-autoilijana, siis yksinomaan ammattiautoilijana.

Tulkoon tässä vielä todetuksi, että saamieni tietojen mukaan sekä autojen omistussuhteet että bensiinin kulutus jakautuvat suunnilleen tasan asutuskeskusten ja varsinaisen maaseudun välillä. Näin ollen on tarpeetonta yrittää tästä asiasta tehdä, kuten jo edellisessä istunnossa mainitsin, maaseudun ja kaupungin välistä kiistakysymystä.

Lopuksi haluaisin mainita, että asiantuntijoita kuultaessa esim. Kulutusosuuskuntien Keskusliiton edustaja mainitsi, että heidän osuusliikkeensä jäsenliikkeet ovat kautta linjan todenneet, että hallituksen esityksen hyväksyminen olisi mainituille liikkeille eduksi huolimatta siitä, että he suorittavat pääasiassa juuri maaseutukuljetuksia. Mainitsipa asianomainen asiantuntija hallituksen esityksen hyväksymisen tietävän näille elintärkeille kustannuksille lähes $\frac{1}{2}$ prosentin keventymistä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään.

5) Ehdotus laiksi Suomen valtion Leningradissa omistaman kiinteistön myymisestä.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 47, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Ehdotus laiksi Ahvenanmaan maakunnan viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 56, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 79, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

8) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 78, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

9) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20 ja otetaan ainoaan käsit-

tellyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20.

Keskustelu:

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Kesäkuussa 1951 eduskunta vaalien edellä melkoisella enemmistöllä hyväksyi allekirjoittaneen lakialoitteen varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten eli ns. halpakorkoisen sähköistämislainan myöntämistä koskevan lain. Silloisen kauppa- ja teollisuusministeri Tervon esityksestä ei tasavallan presidentti kuitenkaan lakia syyskuussa 1951 vahvistanut. Kauppaministeri Tervo perusteli hylkäävää esitystään sillä, ettei maaseutu-eivätkä myöskään syrjäseudut tarvitse halpakorkoisia sähköistämislainoja. Tällainen perustelu oli luonnollisesti täysin asiaton, niinkuin maaseutuväestö hyvin tietää. Perustuslain mukaan lakialoitteen piti tulla heti tämän jälkeen eduskunnassa uudistettuun käsittelyyn, niinkuin perustuslakivaliokunta lausunnossaan 2 päivästä tokokuuta 1953 on todennut.

Haluamatta tässä yhteydessä puuttua siihen kysymykseen, mitkä maaseudulle vihamieliset voimat ovat pystyneet lykkäämään tämän uusintakäsittelyn yli kolmella vuodella, eduskunta nyt joutuu joka tapauksessa ottamaan asiassa uudistetun ja lopullisen kannan. Vaikkakin lakialoitteeni on tarkoitettu olemaan voimassa vain vuoden 1955 loppuun, niin sillä on kuitenkin edelleenkin maaseudulle ja sen syrjäseuduille tärkeä merkitys. Maaseudun sähköistäminen on jo edistynyt niin pitkälle, että nimenomaan vain syrjäseudut ja kalliimmat sähköistämisaueet ovat vielä ilman sähköä. Eivätkö juuri tällöin nämä alueet useasti ja kiireellisesti tarvitse halpakorkoisia lainoja, kun pienenkin tilan sähköistäminen nykyisten kustannusten mukaan maksanee noin 200 000 mk. Hallituksellahan on mahdollisuus jatkaa lakia yli vuoden 1955, jos se katsotaan tarpeelliseksi, niinkuin arvelisin. Valtiovarainvaliokunnassa sosialidemokraatit, kokoomus, kansanpuolue ja ruotsalaiset olivat yksimielisesti ja jokainen edustaja lain hylkäämisen kannalla. Hehän eivät halua tuntea ja hy-

väksyä maaseudun ja nimenomaan sen syrjäseudun väestön tarpeita. Näin lakialoite tuli valtiovarainvaliokunnassa hylätyksi. Turhaa on tällöin kommunistien syytellä maalaisliittoa ja kepulikonsteilla saattaa maalaisliiton vakava tahto tämän lakialoitteen hyväksymisessä kysymyksenalaiseksi. Maalaisliitto on kokonaisuudessaan ja jokaista kansanedustajaa myöten maaseudun syrjäseutujen halpakorkoisten sähköistämislainojen takana (Ed. Hietanen: Eipä ed. Laine ollut!). Meillä on tästä myöskin ryhmän päätös. Sosialidemokraateilla, kokoomuksella, kansanpuolueella ja ruotsalaisilla on kuitenkin enemmistö eduskunnassa. Toivoisin, että he eivät täällä eduskunnassa käyttäisi enemmistövoimaansa maaseutua vastaan, vaan muistaisivat myös maaseudun syrjäseutujen vähäväkistä väestöä.

Herra puhemies! Ehdotan, että lakiehdotus hyväksyttäisiin.

Ed. Laine: Herra puhemies! Valitan, että en valtiovarainvaliokunnassa ollut läsnä ensinkään, kun tätä asiaa käsiteltiin (Ed. Hietanen: Niin, kun menit ulos!). Vasta asian toisessa käsittelyssä, kun mietintöä oli hyväksymässä ja nuijimassa kiinni, astuin paikalle, ja kun en ensinkään ollut asiasta tietoinen, jätin tällöin kokonaan äänestämättä tämän lakiehdotuksen. Käsitykseni on aina ollut se, että otan asian ratkaisevaan käsittelyyn osaa vasta silloin, kun olen asiaan perehtynyt. Nyt olen tutkinut tätä mietintöä ja tämän ehdotuksen aikaisempia vaiheita, ja ilmoitan, että olen valmis hyväksymään tämän lain ja tulen myös sen tekemään ja toivon, että eduskunta nyt tosiaankin hyväksyisi tämän lain, ja sen vuoksi yhdyin kannattamaan ed. Vennamon tekemää ehdotusta.

Ed. Partanen: Herra puhemies! Ehdotan, että asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Ed. Ryhtä: Herra puhemies! Meidän maamme syrjäisimmät seudut ovat jääneet sähköistämiskysymyksessä viimeiseksi, ja sen vuoksi tämä laki olisi ollut tarpeellinen. Kun kuitenkin asian käsittely tällä hetkellä ei ratkea, koska asia on pyydetty pöydälle, pyydän kannattaa asian pöydälle jättämistä.

Ensimmäinen varapuhemies:
Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitetaan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies:
Keskustelun kuluessa on ed. Partanen ed. Ryhdän kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies:
Koska muita ehdotuksia ei ole tehty, on asia jäävä pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies:
Edustajille jaetut hallituksen esitys n:o 76 ja valtioneuvoston päätös voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

sivistysvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi kansanopistojen valtionavusta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 76; sekä

perustuslakivaliokuntaan

Valtioneuvoston päätös 23 päivältä syyskuuta 1954 Pohjois-Suomessa ja itäisellä rajaseudulla syömäviljan hinnan alentamiseksi myönnettävistä avustuksista.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

10) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon vaatetustarvikkeiden hankkimiseksi valtion sairaaloille

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 7; sekä

11) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kuopion keskussairaalan rakennustöitä varten

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 8.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,43.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

36. Perjantaina 8 p. lokakuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta 826

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:o 10 a ja 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 9.

2) Ehdotus laiksi Suomen valtion Leningradissa omistaman kiinteistön myymisestä 828

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 24; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18; hallituksen esitys n:o 47.

3) Ehdotus laiksi Ahvenanmaan maakunnan viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 25; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19; hallituksen esitys n:o 56.

4) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä .. „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 26; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 79.

5) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 27; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 78.

6) Ehdotus laiksi apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta „

Siv.

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 28; talousvaliokunnan mietintö n:o 6; ed. E. Leikolan ym. lak.al. n:o 62.

Ainoa käsittely:

7) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten 829

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20; yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

8) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon vaatetustarvikkeiden hankkimiseksi valtion sairaaloille 834

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 7; ed. Pohjalan ym. toiv. al. n:o 118.

9) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kuopion keskussairaalan rakennustöitä varten „

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 8; ed. E. Nurmisen ym. toiv.al. n:o 140.

Esitellään:

10) Ed. A. Leikolan ym. lak.al. n:o 178 laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta „

11) Ed. A. Leikolan lak.al. n:o 179 laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta „

Pöydällepanoa varten esitellään:

12) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17 sen johdosta, että eduskunnan

tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä

13) Talousvaliokunnan mietintö n:o 9 eräiden toivomusaloitteiden johdosta määrärahan ottamisesta vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen

14) Kululaitosvaliokunnan mietintö n:o 8 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa toimenpiteitä posti- ja lennätintalon rakentamiseksi Lappeenrantaan

15) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21 hallituksen esityksen johdosta laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

16) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksen johdosta laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

17) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23 hallituksen esityksen johdosta laiksi evankelis-luterilaisten hiippakuntain arkkipiispan ja piispain palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta

Siv. räinen, Liedes, Nieminen, Niiranen, Seppi, Sävelä, Tikkaaja ja Wickman.

835

Eduskunnan tietoon saatettu valtioneuvoston päätös.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tar-
koituksessa kuin talouselämän säännöstelemi-
sistä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä tou-
kokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on sää-
detty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitet-
tuna, saapunut mainitun lain nojalla annettu

Valtioneuvoston päätös 30 päivästä syys-
kuuta 1954 erästä poikkeuksesta maatalous-
tuotteiden hintojen määräämisestä annettuun
valtioneuvoston päätökseen.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saa-
tettu eduskunnan tietoon jakamalla se edus-
tajille.

Ed. Innalan ym. lakialoitteen n:o 180 esittelemättä jättäminen.

Puhemies: Sen johdosta, että hallitus
on antanut eduskunnalle esityksen n:o 73,
joka sisältää ehdotuksen laiksi tulo- ja omai-
suusverolain väliaikaisesta muuttamisesta,
ovat ed. Innala ym. tehneet säädetyssä ajassa
lakialoitteen n:o 180, jossa lakiehdotuksen 48
§:ään sisältyvää veroasteikkoa on muutettu
sitä, että I ja II veroluokka on ehdotettu
täysin samansisältöisiksi sekä II veroluokka
säilytetty muutettuna. Kun aloite näin ollen
asiallisesti merkitsee veroluokkien vähentä-
mistä kolmesta kahteen ja kun hallituksen
esitys ei sisällä mitään ehdotusta voimassa
olevan veroluokituksen muuttamisesta, ei mie-
lestäni hallituksen esitys suoranaisesti anna
aihetta tämänsisältöisen lakialoitteen teke-
miseen, joten en katso voivani sitä esitellä.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi
edustajat Friman, Haapasalo, Hakkila, Hau-
tala, Henriksson, T. Kinnunen, Korsbäck,
Koskinen, Kämäräinen, Lepistö, Liedes, Myl-
lymäki, Nieminen, Niiranen, Rytinki, Ryö-
mä, Seppi, Sävelä, Tikkaaja, Turkka ja
Wickman.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä
istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat
T. Kinnunen, Lepistö ja Ryömä, ensi viikon
ajaksi ed. Ryhtä sekä tämän kuun 25 päi-
vään saakka ulkomaanmatkan vuoksi edus-
tajat Friman, Haapasalo, Korsbäck, Kämä-

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaine-
verosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö
n:o 10 a ja otetaan jatkettuun toi-

seen käsittelyyn siinä sekä saman valiokunnan mietinnössä n:o 10 ja valtiovainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 9, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 10 a, josta ilmenee, että suuri valiokunta asian uudelleen käsiteltyään on päättänyt pysyä ennen tekemässään päätöksessä. Eduskunnan on nyt päätettävä, hyväksyykö se suuren valiokunnan hylkäävän ehdotuksen vai pysyykö se koko lakiehdotukseen nähden ennen tekemässään päätöksessä.

Menettelytapa hyväksytään.

Puhemies: Viime istunnossa suoritettiin keskustelu loppuun. Keskustelussa ed. L. Mattila ed. M. Miettusen kannattamana ehdotti, että eduskunta päättäisi pysyä ennen tekemässään päätöksessä.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on eduskunta päättänyt pysyä ennen tekemässään päätöksessä.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Enne, Erkkilä, Flinck, Haapanen, Heikura, Heinonen, Helle, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Hykkäälä, Jaakkola, Jokinen, Kalavainen, Kauhanen, Kelovesi, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Koivunen, Kokkola, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Käkälä, Lahtela, Lehto, Leivo-Larsson, M. Leskinen, V. Leskinen, Lindblom, Lindqvist, Lukkarinen, Malkamäki, Manninen, Miettinen, Mohell, Muikku, Murto, Mustonen, Nederström-Lundén, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pesonen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rantala, Rantamaa, Rappio, Raunio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Saalasti, Salmela-Järvinen, Sarjala, Soininen, Stenberg, Sundman, Suominen, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Tervo, Tiekso-

Isaksson, Torvi, Turkka, Vennamo, R. Virtanen, V. Virtanen, Väyrynen ja Åsvik.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Anttila, Eskola, Forsberg, Forsius, Hakala, Halinen, Hamara, Heljas, Hetemäki, Hosia, Häppölä, Högstrom, Inanala, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kajala, Kajatsalo, Kalliokoski, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kekkonen, Kleemola, Koivisto, Koivusilta, Kosola, Kukkonen, Kyttä, Kähönen, Lahti, Laine, Larson, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, Lindh, Luukka, L. Mattila, M. Mattila, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Nordfors, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Peltonen, Pohjala, Rankila, Ryhtä, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sinkkonen, Sukselainen, Teir, Tenhiälä, Tienari, Tiitu, Tuuli, Tuurna, Törngren, Wiherheimo, Virolainen, J. Wirtanen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Ahonen, Hallberg, Huttunen, Ikonen ja Pasanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Friman, Haapasalo, Hakkila, Hautala, Henriksson, Honkala, Junnila, T. Kinnunen, Korsbäck, Koskinen, Kämäräinen, Lepistö, Liedes, Myllymäki, Nieminen, Niiranen, Raimola, Rytinki, Ryömä, Seppi, Sävelä, Tikka-oja, Turunen ja Wickman.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 85 jaa- ja 85 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 24.

Puhemies: Kun äänet ovat menneet tasan, on työjärjestyksen 45 §:n 3 momentin mukaan arvan ratkaistava.

Äänestysuurna on pantu yksi „jaa”- ja yksi „ei”-lippu. Se ehdotus, jota koskeva lippu uurnasta ensiksi nostetaan, on voittanut.

Pyydän ed. Karvikkoa nostamaan liput.

Ed. Karvikko nostaa ensin „jaa”-lipun ja sitten „ei”-lipun.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi Suomen valtion Leningradissa omistaman kiinteistön myymisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 24 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 18 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 47, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 24. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi Ahvenanmaan maakunnan viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 25 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 19 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 56, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 25. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei viriä.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 ja 2 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 26 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 79, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 26. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 27 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 5 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 78, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 27. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei viriä.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 28 ja otetaan toiseen käsittelyyn

lyyn siinä sekä talousvaliokunnan mietinnössä n:o 6 valmistelevasti käsitelty ed. E. Leikolan ym. lak.al. n:o 62, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 28.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu vahvistamatta jätetty lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20. Viime istunnossa on ed. Vennamo ed. Laineen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hyväksyttäisiin.

Keskustelu:

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Siltä varalta, että eduskunta vastoin luuloani hylkäisi esillä olevan halpakorkoisen sähköistämislainan, ehdotan, herra puhemies, eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavan toivomuksen: „Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa kiireellisesti eduskunnalle lakiesityksen varojen varaamisesta halpakorkoisten sähköistämislainojen myöntämiseksi maassamme tarpeellisessa laajuudessa”.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Esillä oleva lakialoite varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistyslainoja varten hyväksyttiin vuoden 1950 valtiopäivillä 97 äänellä 63 vastaan, mutta jäi tasavallan presidentin vahvistusta vaille. Vahvistamatta jätetyn lakiehdotuksen käsittely on pantu vireille vasta näillä valtiopäivillä. En halua kuitenkaan tässä yhteydessä puuttua asiaan siihen puoleen, mistä syystä ei vahvistamatta jätetyn lakiehdotuksen käsittelyä ole

pantu vireille jo aikaisemmillä valtiopäivillä. Perustuslakivaliokunnan antamassa lausunnossa selvitetään asian tämä puoli. Maaseudun sähköistämisen tarpeellisuutta on sitä vastoin korostettava.

Maassamme on vielä laajoja alueita sähköistämättä. Näitä laajoja alueita on maamme pohjoisosassa, Kainuussa, pitkällä rannikkoalueilla jne. Minulla on ollut tilaisuus kuluneen kesän aikana tutustua mm. Lounais-Suomen alueen useihin saaristokuntiin ja sain havaita, että laajat alueet olivat vielä vailla sähkövaloa. Suurin osa näistä sähköistämättömistä alueista on vähävaraisia syrjäseutuja, joilla ei ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia sähköverkoston rakentamiseen. Asiantuntijoiden taholtakin annettiin ymmärtää, että maaseudun sähköistäminen on viime vuosien aikana vaikeutunut, koska sähkön tarpeessa olevilla henkilöillä ei ole ollut varoja. Avustukset, joita valtion taholta on maaseudun sähköistämistä varten viime vuosina myönnetty, ovat menneet sähköistämislaitoksille ja maakunnallisille yhtiöille, mikä tietysti on vaikuttanut alentaen sähköistämiskustannuksiin, mutta suoranaisia lainoja tai avustuksia ei varsinaisesti ole viime vuosien aikana myönnetty sähkön kuluttajille. Aikoinaan tällaisia varoja myönnettiin, josta oli seurauksena laajojen alueiden nopea sähköistyminen. Tunnettu tosiasia on, että sähkön hankkiminen tulee maksamaan esim. 3—4 hehtaarin suuruiselle tilalle noin 150 000 mk liittymismaksuineen ja sisäjohtoasennuksineen. Pelkän asuntotilan sähkön hankkimiskustannuksen on laskettu nousevan keskimäärin 100 000 markkaan. Kustannukset eivät ole näin ollen vallan vähäisiä, vaan ne asettavat vähävaraisten seutujen asukkaille voittamattomia vaikeuksia. Moni perhe on juuri tästä syystä pakotettu luopumaan sähköstä, vaikka se olisi myös alueen ja yleisen edun mukaista.

Nyt esillä olevan lakiehdotuksen tarkoituksena on halpakorkoisten sähköistämislainojen myöntäminen vähävaraisille sähköä tarvitseville. Lain 1 pykälässä sanotaan mm: „Tästä määrärahasta voidaan myöntää lainaa pientilallisille, joiden tila käsittää peltoa enintään 15 ha, sekä muille heihin verrattaville vähävaraisille henkilöille, joilla ei kuitenkaan ole maatilaa, sellaisten osuus- ja liittymismaksujen suorittamiseen ja osakkeiden merkitsemiseen, jotka oikeuttavat sähkövir-

ran hankkimista ja jakelua varten tarvittavien laitteiden rakentamiseen”.

Tämän lain avulla voitaisiin sähköistämisen ulottaa myös maamme syrjäisimmille ja vähävaraisimmille seuduille. Siksi lakiehdotus SKDL:n ryhmän käsityksen mukaan olisi hyväksyttävä.

Täällä ed. Vennamo jo asian käsittelyn yhteydessä mainitsi, että maalaisliiton ryhmällä on ryhmäpäätös lain hyväksymisen puolesta. Tämän johdosta on tietysti sanottava, että hyvä on. — Saman ryhmän ed. Laine mainitsi puheenvuorossaan, että hän katuu sitä menettelyä, että ei äänestänyt valtiovarainvaliokunnassa lain hyväksymisen puolesta, vaan pidättäytyi äänestämästä ja ratkaisi tällä menettelyllä valiokunnan hylkäävän mietinnön syntymisen. Tämänkin johdosta on tietysti sanottava, että hyvä on, kun asia on jo ed. Laineelle selvinnyt ja kanta muuttunut myönteiseksi.

Täytyy kuitenkin hieman ihmetellä maalaisliiton ryhmän menettelyä, jonka nimissä lakiehdotus on tehty, tämän asian monivaiheisen ja pitkän käsittelyn yhteydessä. Tunnettu tosiasiahan on, että laki hyväksyttiin eduskunnassa 12 päivänä kesäkuuta 1951. Kolme viikkoa lain hyväksymisen jälkeen toimitettiin eduskuntavaalit. Vaalien jälkeen osa maalaisliittolaisista ministereistä muutti mieltänsä ja he olivat lain hyväksymistä vastaan. Tästä oli seurauksena, että 14 päivänä syyskuuta 1951 tasavallan presidentti päätti jättää puheena olevan lakiehdotuksen vahvistamatta.

Kun vahvistamatta jätetty lakiehdotus tuli uudelleen käsittelyyn näillä valtiopäivillä myös vaalien jälkeisenä aikana, siirtyi asian käsittely valtiovarainvaliokunnalle. Mainitun valiokunnan kahdeksannessa jaostossa lakiehdotus oli valmisteltavana, sen hyväksymistä puolsi ainoastaan SKDL:n ryhmän edustaja muiden ryhmien edustajien ollessa lakiehdotuksen hylkäämisen kannalla, myöskin maalaisliittolaisen edustajan. Valtiovarainvaliokunnassa asian ensimmäisessä käsittelyssä olivat maalaisliiton edustajat SKDL:n kanssa lain hyväksymisen kannalla. Mutta valiokunnan toisessa ja ratkaisevassa käsittelyssä äänestykseen ryhdyttäessä yksi maalaisliiton ryhmän edustajista poistui valiokuntahuoneesta ja yksi edustaja pidättäytyi äänestyksestä, — kuten hän täällä itse viime istunnossa tunnusti, —

jotta asiassa ei olisi syntynyt myönteistä päätöstä.

Tämä lyhyt kertomus asian tähänastisesta monivaiheisesta käsittelystä osoittaa maalaisliiton ryhmän menettelyn ja suhtautumisen maaseudun tärkeään sähköistämiskysymykseen. Sitä ei voida sanoa miksiäkään muuksi kuin rumaksi taktikoimiseksi köyhän kansan osan kustannuksella. Toivottavasti tämä tärkeä asia saa tänään eduskunnassa enemmistön kannatuksen puolelleen ja näin ollen poistuu päiväjärjestyksestä.

Herra puhemies! Yhdyn esityksiin, joita täällä on tehty lakiehdotuksen hyväksymiseksi, ja myöskin tehtyyn toivomusponteen.

Ed. Palovesi: Herra puhemies! Siitä huolimatta, että maaseudun sähköistäminen on edistynyt maassamme viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana niin reippaasti, että se alkaa olla loppupuolella, on todettava, että laajoilla alueilla syrjäisimmillä seuduilla on sähköistys vielä joko kokonaan aloittamatta tai parhaillaan rakennussuunnitelmien alaisena.

Koska maaseudun sähköistäminen varsin huomattavasta valtionavustuksesta huolimatta on muodostunut harvahan asutuksen omaavalla maaseudulla suhteellisen kalliiksi, kustannuksien noustessa pienilläkin viljelys-tiloilla liittymismaksujen ja sisäasennustöiden osalta yhteensä jopa 200 000 markkaan, niin on luonnollinen asia, että moniin tuhaan nousee niiden vähävaraisten tilojen lukumäärä, jotka taloudellisista syistä ovat jääneet sähköistuksen ulkopuolelle. Suurista sähköistämiskustannuksista on myöskin aiheutunut, että kymmeniätuhansia sähköistykseen liittyneitä köyhempiä koteja ja tiloja rasittaa korkeakorkoinen rahalaitoksilta saatu laina, joka vielä useille liittyjille on myönnetty vain lyhytaikaisena ja tilapäisluontoisena.

On valitettavaa, että tämä lakiesitys halpakorkeisten ja pitkäaikaisten lainojen myöntämiseksi vähävaraisille sähköistykseen liittyjille, jonka eduskunta kolme vuotta sitten hyväksyi, ei ole nähnyt käytännössä päivänvaloa. Koska lakiesityksen hyväksyminen ja lain käytännöllinen merkitys ei ole menettänyt vieläkään merkitystään, vaan tulisi auttamaan pääasiallisesti niitä vähävaraisia maaseudun asukkaita, jotka ilman tämänkaltaista yhteiskunnan tukea eivät tule pääse-

mään sähköistuksen piiriin, niin puolestani yhdyn niihin, jotka pitävät tämän lakiesityksen hyväksymistä tarpeellisena.

Siinä tapauksessa, että tämä lakiesitys ei tule hyväksytyksi, kannatan, herra puhemies, ed. Vennamon tekemää ehdotusta toivomusponnen hyväksymisestä.

Ed. Partanen: Herra puhemies! Ai-noaan käsittelyyn esitelty ehdotus varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten on eduskuntakäsittelyyn nähden joutunut harvinaislaatuiseen monivaiheisen ja pitkäväteisen käsittelyn alaiseksi. Ei ole tarpeellista tässä yhteydessä enää käydä kertaamaan lakiehdotuksen käsittelyn eri vaiheita, sillä täällä on jo aikaisemmin kajottu asian tähän puoleen. Sen sijaan on täysin paikallaan kosketella lyhyesti lakiehdotukseen sisältyvän asian periaatteellista puolta.

Lakialoitteen tekijän ed. Vennamon ja koko maalaisliiton eduskuntaryhmän syvällisenä ja pyyteettömänä tarkoituksena on ollut ja on edelleen tänä päivänä auttaa maamme vähävaraisia kansalaisia pääsemään osalliseksi myös sähköistämisen kautta koituvasta elinehtojen parantumisesta ja puutteellisen elämän kohentumisesta. Kun lähtökohta on tämä, joutuu tässä yhteydessä kysymään, ovatkohan lakiehdotuksen vastustajat halunneet itselleen selvittää asian kaikkein olennaisimman sisällön. Tuskinpa vain näin on. Toisekseen saattaa hyvällä syyllä olettaa, että on tahdottu jälleen tarkoituksella ummistaa silmät silloin, kun vähävaraisen pien-tilajäväestön karu elämän todellisuus on avautunut näköpiiriin. Näin joutuu pakostakin, ei vain epäilemään, vaan uskomaan, kun tiedetään, miten valtiovarainvaliokunnassa ja muualla lakiehdotusta vastustamaan asettuneet sosialidemokraatit maakuntia kiertäessään selittävät toimivansa vähävaraisen kansanosan etujen ajajina. Asennoituminen ratkaisujen edessä ja sitä seuranneet teot osoittavat kuitenkin täysin päinvastaista, kuten nyt esillä olevan asian yhteydessäkin voidaan jälleen selvästi todeta. Samoin on ollut asianlaita lisämaalakiasian käsittelyn yhteydessä (Oikealta: Se on asia erikseen!).

Kun on kysymys vähävaraisen pien-tilajäväestön oikeutettujen etujen turvaamisesta, niin vanhurskautta ja oikeudenmukaisuutta muille opettavan oikeiston kannanottoa ei

tarvitse lainkaan ihmetellä, sillä vanhastaan tiedetään ja tunnetaan, miten heille on mieluista ja toivottavaa, että yhteiskunnassa säilyy köyhyyden ja pimeyden painon alla elävä kansanluokka. Köyhiä ihmisiä on oltava paljon, silloin on vastaavasti runsaasti nöyräselkäisiä ja notkeaniskaisia käskyläisiä, ja tämä taas on oikeiston yhteiskunnallisten ja taloudellisten tarkoituserien mukaista (Ed. E. Leikola: Eivät kaikki köyhät ole nöyriä!).

Tiedämme myöskin, etteivät kommunistitkaan todenteolla taistele köyhän kansan elinehtojen parantamiseksi, vaikka täällä ed. Aitio äsken yritti niin todistaa (Ed. Hietanen: Miten se asia Kainuussa on?). He kyllä tietävät ja tuntevat, että köyhyydessä ja pimeydessä kommunismi parhaiten versoo ja kasvaa, ja se on heille poliittisesti edullista (Ed. Hietanen: Kysykää vain Kainuun talonpojilta! — Ed. Murto: Miksette poista tästä maasta köyhyyttä!). Useimpien maasamme toimivien maaseudun sähköyhtymien alueella on varsin runsaasti syrjäisillä seuduilla sijaitsevia asumuksia ja asutusryhmiä, joiden väestö on tunnetusti vähävaraista ja puutteellisissa oloissa elävää pien-tilajäväestöä. Nämä alueet tai osia niistä kuuluu parhaillaan toteutettavan maaseudun sähköistämishojelman piiriin, niissä puitteissa kuin maaseudun sähköistämiskomitea aikoinaan on sähköistämislajisuuden suunnitellut. Näin ollen nämä alueet täyttävät sähköistämislainan asetetut yleiset edellytykset. Tästä huolimatta sähköistämistä ei kuitenkaan käytännössä näillä alueilla voida toteuttaa. Ja miksi näin on? Siksi, ettei näillä poloisilla ihmisillä ole rahaa, millä suorittaa yleisesti vahvistettuja sähköyhtymien liittymismaksuja ja asennustöistä aiheutuvia ym. kustannuksia. Lapsirikkaiden perheiden niukka toimeentulo, verot ja muut rasitukset nielevät tarkoin kaiken sen, mitä vähäiset pientilat ja työansiot tuottavat. Paikalliset rahalaitokset eivät nykyisissä luotto-olosuhteissa kykene sähköistämislainojen merkittävässä määrin myöntämään. Tilanne on suoraan sanoen tukala.

Maaseudun Sähköyhtymien Liiton laatiman maaseudun sähköistämishojelman mukaan, joka pohjautuu edellä mainitsemäni komitean mietintöön, suunnitellun rakennusvaiheen tulisi olla toteutettu vuoteen 1957 mennessä. Toisaalta rakennustilanne vuoden 1953 lopussa oli tilaston mukaan seuraava:

Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n alueella oli vuoden 1953 loppuun mennessä ohjelmasta toteutettu 64 %, joten jäljelle jää 36 %. Revon Sähkö Oy:n alueella vastaavat prosenttiluvut ovat 77 ja 23, Suur-Savon Sähkö Oy:n alueella vastaavasti 64 ja 36 ja Savon Voima Oy:n alueella 60 ja 40. Edelleen on Sähkö Oy Kainuun-Valon alueella ohjelmasta toteutettu 74 %, joten jäljelle on jäänyt 26 %, Keski-Suomen Valo Oy:n alueella vastaavasti 67 ja 33 %, Rovakaaren Sähkö Oy:n alueella 79 ja 21, Koillis-Lapin Sähkö Oy:n alueella 86 ja 14, Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:n alueella 74 ja 26, Tornionjokilaakson Sähkö Oy:n alueella 82 ja 18, Koillis-Pohjan Sähkö Oy:n alueella ohjelmasta on toteutettu 52 % ja toteuttamatta 48 % — eli yhteensä tässä edellä mainittujen 11 maaseudun sähköytymän alueella keskimäärin ohjelmasta toteutettu 67 % ja toteuttamatta 33 %.

Kun nyt tilanne käytännössä on sellainen, että rakentamattoman osan tuosta ohjelmasta muodostavat juuri edellä kosketellut heikko-varaiset alueet, ja jos valtion varoilla tapahtuva lainoitus toden teolla aiotaan estää, ei edellä mainitun ohjelman läpiviemiseen ole olemassa riittäviä taloudellisia mahdollisuuksia.

Kun vuoden 1952 aikana erällä sodan hävittämällä alueella voitiin ed. Vennamon esityksestä ja eduskunnan päätöksellä jakaa halpakorkoista lainaa näiden alueiden vähävaraisille, oli sen vaikutus varsin tuntuva ja sähköistys pääsi huomattavasti edistymään. Tämä voitiin selvästi havaita esim. Sähkö Oy Kainuun-Valon alueeseen kuuluvissa rajaseudun kunnissa, Kuhmossa, Hyrynsalmella ja muuallakin. Kun varoja taroituksen oli tällöinkin vähän ja vain yhtenä vuotena, eivät läheskään kaikki lainan saantiin oikeutetut ehtineet saada näitä varoja. Toinen naapuri sai, toinen jäi ilman, kun varat loppuivat. Kun yleisvaikutus oli jo näiden vähäisten varojenkin tiimoilta positiivinen, on tarkoituksenmukaista tällä linjalla jatkaa valtion lainoitus toimintaa. Hyväksymällä nyt esillä olevan lakiehdotuksen voi eduskunta osoittaa ainakin periaatteessa sen, että se tahtoo tunnustaa myöskin syrjäseutujen vähävaraiset pienviljelijät ja muut korpieläjästä tasaveroiksi tämän maan kansalaisiksi, eikä pyri rankaisemaan heitä, että he ovat olosuhteiden pakosta joutuneet asu-

maan sellaisille alueille maassamme, jossa leipä on hujassa ja raha raskaan kiven alla. Kun eduskunta myöntää valtavia avustus- ja lainapääomia mm. Valmetille ja valtio tukee yksityistäkin teollisuutta, jakaa Aravamiljardeja kaupunkeihin 1 %:n korolla jnp., ei tällöin ole lainkaan väärin, jos se hoitaa myönteisesti myöskin maaseudun syrjäseutujen köyhän asiaa.

Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Vennamon eduskunnan edellisessä istunnossa tekemää ehdotusta lakiehdotuksen hyväksymisestä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Vennamo ed. Laineen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hyväksyttäisiin. Edelleen ed. Vennamo ed. Aition kannattamana ehdottaa siltä varalta, että lakiehdotusta ei hyväksyttäisi, hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus antaisi kiireellisesti eduskunnalle lakiesityksen varojen varaamisesta halpakorkoisten sähköistämislainojen myöntämiseksi maassamme tarpeellisessa laajuudessa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Mitä ed. Vennamon ehdotukseen lakiehdotuksen hyväksymisestä tulee, niin koska valtiovarainvaliokunnan mietinnössä esitetyistä syistä lakiehdotusta ei enää voida hyväksyä ehdotetussa muodossa muuttamattomana, en katso voivani asettaa sanotua ehdotusta äänestettäväksi.

Puhemiehen menettelyn johdosta lausuvat

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Herra puhemies on katsonut, että esillä olevaa lakiesitystäni halpakorkoiseksi sähköistämislainalaksi ei voida esitellä eduskunnalle, koska eduskunnan kesäkuussa 1951 hyväksymä laki ei voi tulla voimaan taannehtivasti. Tällainen kannanotto on mielestäni perusteeton. Kolme vuotta sitten eduskunnan puhemies tuli siihen tulokseen, että tätä vahvistamatta jäänyttä, eduskunnan hyväksymää lakiesitystä ei voida vielä esitellä eduskuntakäsittelyyn, vaan vasta tänä vuonna, niinkuin on nyt tapahtunut. Nyt herra puhemies kielletty esittämästä asiaa äänestykseen sen vuoksi, että tämä eduskunnan hyväksymä

laki on tullut eduskunnan käsittelyyn liian myöhään. Tällaisissa kannanotoissa täytyy olla jokin virhe, sillä näin menetellen, kuin sähköistämislainain kohdalla on tapahtunut, voidaan estää kansanedustajan laillisessa järjestyksessä tekemän lakialoitteen laillinen käsittely. Jos herra puhemiehen nykyinen kanta on oikea, on aikaisempi kanta syksyllä 1951 ollut väärä, ja jos syksyn 1951 kanta taas on oikea, niin herra puhemiehen nykyinen kanta on väärä. Tarvitaan siis välttämättä perustuslakivaliokunnan käsittelyä tämän Gordionin solmun avaamiseksi ja lain saattamiseksi voimaan kunkin kohdalla. Sitä paitsi on huomattava, että jokainen kansalainen käsittää lain velvoittavan vain määrärahan ottamiseen kuluva ja ensi vuoden tulo- ja menoarvioon, mutta sitä vastoin halpakorkoisten sähköistämislainojen todella myöntäminen yksityistapauksissa on lakitekstin mukaan nimenomaan „voidaan” sanan varassa. Se seikka, että taaksepäin ei voida enää ottaa esim. vuoden 1952 tulo- ja menoarvioon määrärahaa, ei voi oikeuttaa kieltäytymään käsittelemästä laillisesti kysymyksessä olevaa lakiesitystä, eikä varsinkaan tällä perusteella voida estää, jos eduskunta niin tahtoo, lain perusteella otettavaksi kuluva ja ensi vuodeksi tarpeellinen määräraha. Kuluva ja ensi vuoden määrärahatahan voidaan panna tulo- ja menoarvioon niin suuriksi, että tänä aikana tyydytetään myös jo menneitten lain voimassaolovuosien tarpeet. Samaan tulokseen on tullut myöskin perustuslakivaliokunta lausunnossaan 28 päivästä toukokuuta kuluva vuotta todetessaan yksimielisesti, että lakiesitys on myöhistyneenäkin käsiteltävä. Valtiovarainvaliokunta on myös asiallisesti käsitellyt lain.

Mainitulla perusteella ehdotankin, herra puhemies, että herra puhemiehen menettely lähetetään perustuslakivaliokunnan tutkittavaksi asian vaatimia toimenpiteitä varten.

Ed. Hietanen: Pyydän kannattaa ed. Vennamon tekemää ehdotusta.

Keskustelu puhemiehen menettelystä julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Vennamo ed. Hietasen kannattamana ehdottanut, että eduskunta ei tyytyisi puhemiehen menettelyyn, vaan päättäisi lähettää asian

perustuslakivaliokuntaan. Kutsun tätä ed. Vennamon ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy puhemiehen menettelyn, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Vennamon ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Flinek, Forsius, Hakala, Hallberg, Hamara, Heinonen, Heljas, Helle, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Hykkäälä, Högström, Jokinen, Junnila, Kajala, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kekkonen, Kilpeläinen, Koivisto, Kokkola, Kosola, Kuittinen, Kukkonen, Kulo-vaara, Käkelä, Larson, Lehto, E. Leikola, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindblom, Lunkkarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, Miikki, Mohell, Muikku, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Raipala, Rantala, Raunio, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saura, Seppä, Seppälä, A. Simonen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Tervo, Turkka, Tuurna, Törngren, Wiherheimo, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väyrynen, Öhman ja Österholm.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Aittoniemi, Antila, Enne, Erkkilä, Eskola, Forsberg, Haapanen, Halinen, Heikura, Hietanen, Hosia, Huttunen, Häppölä, Jaakkola, Jussila, Jämsén, Järvi, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kajatsalo, Karvikko, Kelovesi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Kiviaho, Kleemola, Koivunen, Koivusilta, Kujala, Kuusinen, Kyttä, Kähönen, Lahtela, Lahti, Laine, A. Leikola, Leinonen, M. Leskinen, Lindqvist, Manninen, L. Mattila, M. Mattila, Miettinen, H. Miettinen, M. Miettinen, Murto, Murtomaa, Mustonen, Nederström-Lundén, Niskala, N. Nurminen, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rankila, Rantamaa, Rapio, Roine, Rosenberg, Rosnell, Ryhtä, Rytönen, Rönkkö, E. Saari, E. A. Saari, Saloranta, Sarjala, V. Simonen, Sinkkonen,

Soininen, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Teir, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Tienari, Tiitu, Torvi, Tuuli, Vennamo, Virolainen, R. Virtanen, Väänänen ja Äsvik.

„Tyhjää” äänestävät edustajat Hult, Ikonen, Kaitila, Lindh, Nordfors ja Saalasti.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Friman, Haapasalo, Hakkila, Hautala, Henriksson, Innala, T. Kinnunen, Korsbäck, Koskinen, Kämäräinen, Liedes, Myllymäki, Nieminen, Niiranen, Pohjala, Rytinki, Ryömä, Seppi, Sävelä, Tikkaola, Turunen ja Wickman.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 79 jaa- ja 92 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 22.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Vennamon ehdotuksen.

Puhemiehen menettely lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään, kunnes perustuslakivaliokunnan lausunto on saatu.

8) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon vaatetustarvikkeiden hankkimiseksi valtion sairaaloille.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Pohjalan ym. toiv.al. n:o 118, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotus toivomukseksi lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon Kuopion keskussairaalan rakennustöitä varten.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ainoaan käsittelyyn

siinä valmistelevasti käsitelty ed. E. Nurminen ym. toiv.al. n:o 140, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 8.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

10) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä ed. A. Leikolan ym. lak.al. n:o 178; ja

11) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä ed. A. Leikolan lak.al. n:o 179.

Puhemies: Edustajille jaettu valtioneuvoston päätös voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

perustuslakivaliokuntaan

Valtioneuvoston päätös 30 päivästä syyskuuta 1954 erästä poikkeuksesta maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä annettuun valtioneuvoston päätökseen.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

12) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17;

13) Määrärahan ottamista vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen

tarkoittavien eräiden toivomusaloitteiden johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 9;

14) Toimenpiteitä posti- ja lennätintalon rakentamiseksi Lappeenrantaan

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 8;

15) Ehdotuksen laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21;

16) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22; sekä

17) Ehdotuksen laiksi evankelis-luterilaisten hiipakuntain arkkipiispan ja piispain palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,53.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

37. Tiistaina 12 p. lokakuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta 842

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:o 10 a ja 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 9.

2) Ehdotus laiksi Suomen valtion Leningradissa omistaman kiinteistön myymisestä 843

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 24; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18; hallituksen esitys n:o 47.

3) Ehdotus laiksi Ahvenanmaan maakunnan viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta ”

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 25; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19; hallituksen esitys n:o 56.

4) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä .. ”

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 26; työväenasiaainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 79.

5) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä 844

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 27; työväenasiaainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 78.

6) Ehdotus laiksi apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta ”

Siv.

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 28; talousvaliokunnan mietintö n:o 6; ed. E. Leikolan ym. lak.al. n:o 62.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

7) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 844

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21; hallituksen esitys n:o 68.

8) Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 845

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22; hallituksen esitys n:o 67.

9) Ehdotus laiksi evankelis-luterilaisten hiippakuntain arkkipiispan ja piispain palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta ”

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23; hallituksen esitys n:o 53.

Ainoa käsittely:

10) Valtioneuvoston päätös 29 päivästä heinäkuuta 1954 metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä ”

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17; mainittu päätös.

11) Ehdotukset toivomuksiksi eräiden määrärahojen ottamisesta vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen ”

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 9; toiv.al. n:ot 114—117, 119, 120, 122, 123, 139 ja 141.

12) Ehdotus toivomukseksi toimenpiteistä posti- ja lennätintalon rakentamiseksi Lappeenrantaan ”

Siv.

Uusia hallituksen esityksiä.

Asiakirjat: Kululaitosvaliokunnan mietintö n:o 8; ed. Käkelän ym. toiv.al. n:o 419.

**Pöydällepanoa varten
esitellään:**

- 13) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18 eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnastaan vuonna 1952 antaman kertomuksen johdosta 846
- 14) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24 hallituksen esityksen johdosta laiksi leimaverolain muuttamisesta ”
- 15) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25 hallituksen esityksen johdosta laiksi tulitikkuverosta ”
- 16) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3 toivomusaloitteiden johdosta, jotka tarkoittavat määrärahojen ottamista hallituksen esitykseen vuoden 1955 tulo- ja menoarvioksi ”

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Antikainen, Friman, Haapasalo, Hakkila, Heikura, E. Kilpi, Korsbäck, Kämäräinen, Liedes, Miikki, Myllymäki, Nieminen, Niiranen, Ryhtä, Rytinki, Seppi, Soininen, Sukselainen, Sävelä, Tervo, Tikka-oja, Turunen, Wickman ja V. Virtanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta ulkomaanmatkan vuoksi ed. Antikainen sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Heikura ja Miikki sekä 16 päivään saakka samasta syystä ed. V. Virtanen, viikon ajaksi sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla ed. Soininen sekä 19 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. Sukselainen.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 8 päiväältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 80—84, jotka nyt on edustajille jaettu.

Ed. Österholmin ym. kysymys, joka koskee väärinkäytöksiä lisenssitöiden alalla, ja oikeusministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiehelle osoitettuna, saapunut oikeusministeri Puhakan vastaus ed. Österholmin ym. kysymykseen, joka koskee väärinkäytöksiä lisenssitöiden alalla.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Till Riksdagens Herr Talman.

De utredningar, som verkställts angående licensväsendet och utövningen av de befogenheter som tilldelats dess verkställande organ, har avslöjat missbruk och lagstridigt förfarande i talrika fall, vilka tillsammans skapat intrycket att synnerligen allvarliga missförhållanden varit rådande på detta område av förvaltningen. En del av de personer, som beträffs med brottsliga handlingar, har ställts till ansvar i laga ordning inför domstol, men beträffande andra, vilka vid utredningen blivit föremål för uppmärksamhet, har rättsliga åtgärder tillsvidare inte inletts. För deras vidkommande fortgår utredningen eller har frågan om väckande av åtal hänskjutits till åklagarmyndigheternas prövning.

I samband med en del rättegångar har det framgått att begångna brott hunnit bli preskriberade. Då omprövningen av frågan om att väcka åtal mot dem, som ådragit sig misstankar vid undersökningen, syns draga ut på tiden, kan det befaras att ifrågavarande personer kommer att undslippa att

bära hela det rättsliga ansvaret för sina gärningar. Om så komme att ske, skulle medborgarnas rättskänsla kränkas och samhällsmoralen undergrävas. Den föreställningen syns redan ha vunnit utbredning att det finns skyldiga, som på grund av sin samhällsställning komme att undgå rättsliga åtgärder. En sådan uppfattning är ägnad att ådraga rättskipningen missaktning och bör därför bekämpas. Detta kan ske endast genom resoluta åtgärder, som inte låter något tvivel kvarstå om rättstillämpningens opartiskhet. Behandlingen av åtalsfrågorna bör därför påskyndas med allt allvar. Då så emellertid inte syns ske, föreligger anledning att efterlysa nödiga åtgärder från regeringens sida.

Med hänvisning till det som ovan anförts anholder vi att med stöd av RO 37 § 1 mom. till besvarande av vederbörande medlem av statsrådet få framställa följande spörsmål:

På vilken ståndpunkt befinner sig frågan om väckande av åtal mot personer, vilka vid undersökningen angående licensväsendet ådragit sig misstankar för att ha gjort sig skyldiga till missbruk; och

har Regeringen för avsikt att påskynda behandlingen av åtalsfrågorna så att det inte behöver befaras att brott, som begåtts i samband med licensbeivllningen, komme att bli pre-skriberade?

Helsingfors den 28 september 1954.

John Österholm. Nils Meinander.

Suomennos.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Lisenssitointa ja sen toimeenpanevalle elimelle annettujen valtuuksien käyttöä koskevat tutkimukset ovat monissa tapauksissa paljastaneet väärinkäytöksiä ja lainvastaista menettelyä, jotka yhdessä ovat luoneet vaikutelman tällä hallinnon alalla vallinneista erittäin vakavista epäkohdista. Rikollisesta toiminnasta kiinni joutuneista henkilöistä on osa asetettu laillisessa järjestyksessä vas-

tuuseen tuomioistuimessa, mutta muiden suhteen, jotka selvityksen yhteydessä ovat joutuneet huomion kohteeksi, ei ole toistaiseksi ryhdytty oikeudellisiin toimenpiteisiin. Heidän osaltaan selvitystä jatketaan tai kysymys syytteen nostamisesta on siirretty syyttäjäviranomaisten harkittavaksi.

Eräiden oikeudenkäyntien yhteydessä on ilmennyt, että tehdyt rikokset ovat ehtineet vanhentua. Kun ratkaisu syytteen nostamisesta niitä vastaan, jotka tutkimuksen yhteydessä ovat joutuneet epäluulon alaisiksi, näyttää viivästyvän, on syytä pelätä kysymyksessä olevien henkilöiden välttävän tekonsa koko oikeudelliselta vastuulta. Jos niin tapahtuisi, loukattaisiin kansalaisten oikeudentuntoa ja heikennettäisiin yhteiskuntamoraalia. Se ajatus näyttää jo voittaneen alaa, että on syyllisiä, jotka yhteiskunnallisen asemansa perusteella välttyisivät oikeudellisilta toimenpiteiltä. Sellainen käsitys on omansa aiheuttamaan oikeudenkäytön halveksimista ja sen vuoksi sitä vastaan on taisteltava. Tämä saattaa tapahtua vain päättävin toimenpitein, jotka eivät jätä mitään sijaa oikeudenkäytön puolueettomuutta koskeville epäilyksille. Syytettä koskevien kysymysten käsittelyä on sen vuoksi kaikella vakavuudella kiirehdittävä. Kun näin ei kuitenkaan näytä tapahtuvan, on syytä tiedustella tarpeellisia toimenpiteitä hallituksen taholta.

Edellä esitettyyn viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Missä vaiheessa on kysymys syytteiden nostamisesta niitä henkilöitä vastaan, jotka lisenssitointa koskevien tutkimusten yhteydessä ovat joutuneet epäilyksen alaisiksi syyllistymisestä väärinkäytöksiin, ja

onko Hallituksen tarkoituksena kiirehtiä syytteen nostamista koskevien kysymysten käsittelyä siten, ettei ole aihetta pelätä lisenssien myöntämisen yhteydessä tehtyjen rikosten vanhene- mistä?

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1954.

John Österholm. Nils Meinander.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kirjeen ohella 29 päiväältä viime syyskuuta olette Te, Herra Puhemies, valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa allekirjoittaneelle valtioneuvoston jäsenelle lähettänyt jäljennöksen ed. Österholmin ym. jättämästä kysymyksestä, jossa nämä esittämänsä perusteluin tiedustelevat:

„Missä vaiheessa on kysymys syytteiden nostamisesta niitä henkilöitä vastaan, jotka lisenssitointia koskevien tutkimusten yhteydessä ovat joutuneet epäilyksen alaisiksi syyllistymisestä väärinkäytöksiin, ja

onko Hallituksen tarkoituksena kiihkeä syytteen nostamista koskevien kysymysten käsittelyä siten, ettei ole aihetta pelätä lisenssien myöntämisen yhteydessä tehtyjen rikosten vanhene-
mista?”

Kysymykseen saan kunnioittaen vastata, että lisenssitointia koskevien tutkimusten toimittaminen ja siinä ilmenneiden rikkomusten syytteen ilmoittaminen oli 12 päivään elokuuta 1954 saakka sitä varten asetetun komitean tehtävänä. Kun komitea oli suorittanut pääosan työstään, mutta eräiden asioiden selvittely vaati vielä lisätutkimuksia, siirsi valtioneuvosto sanottujen keskeneräisten asioiden käsittelyn mainittuna päivänä oikeuskanslerinvirastolle, jonka tehtävänä tutkimusten loppuunsaattaminen ja syytteen nostaminen näissä tapauksissa on. Kun kysymyksessä tarkoitettu asia näin ollen on maan korkeimman lainvalvojan hoidossa, ei liene aihetta varoa, ettei syytteitä ennen syyteoikeuden vanhenemista pantaisi vireille niissä tapauksissa, joissa niihin on aihetta.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1954.

Oikeusministeri Y. W. Puhakka.

Till Riksdagens Herr Talman.

Jämte skrivelse av den 29 sistlidna september har Ni, Herr Talman, i det syftemål, varom förmåles i 37 § 1 mom. riksdagsord-

ningen, tillställt undertecknad medlem av statsrådet en avskrift av riksdagsman Österholms m. fl. spörsmål, vari dessa på anförda grunder framställa följande fråga:

„På vilken ståndpunkt befinner sig frågan om väckande av åtal mot personer, vilka vid undersökningen angående licensväsendet ådragit sig misstankar för att ha gjort sig skyldiga till missbruk, och

har Regeringen för avsikt att påskynda behandlingen av åtalsfrågorna så att det inte behöver befaras att brott, som begåtts i samband med licensbeivllningen, komme att bli preskriberade?”

På denna fråga har jag härmed äran som svar anförä, att förrättandet av undersökningar rörande licensväsendet och anmälandet av därvid yppade överträdelser till åtal intill den 12 augusti 1954 ankom på den för ändamålet tillsatta kommittén. Sedan kommittén utfört huvuddelen av sitt arbete, men utredningen av vissa ärenden erfordrade ytterligare undersökningar, överförde statsrådet sagda dag behandlingen av nämnda icke slutförda ärenden till justitiekanslersämbetet, på vilket det ankommer att slutföra undersökningarna. Då det i spörsmålet avsedda ärendet sälunda ombetrotts den högste övervakaren av lagarna i landet, torde skäl ej föreligga att befara, att åtal icke komme att väckas, förrän åtalsrätten preskriberats, i de fall, då skäl därtill prövas föreligga.

Helsingfors den 7 oktober 1954.

Justitieminister Y. W. Puhakka.

Eduskunnan kirjaston hallituksen jäsenet ja varajäsenet.

Puhemies: Eduskunnan valitsijamiehiltä on saapunut kolme kirjelmää, jotka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
8 p:nä lokakuuta 1954.
N:o 9.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he ovat eduskunnan kirjastosta annetun lain 3 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla valinneet kolmivuotiskaudeksi eduskunnan kirjaston hallitukseen kolme jäsentä sekä kullekin niistä varajäsenen, ja että valituiksi ovat tulleet:

Tammio, E. H. I. lakit.lis., eduskunnan sihteeri, puheenjohtajaksi ja hänen varamiehekseen Hakala, Jaakko, pastori,

Kalavainen, Meeri, opintosihteeri, ja hänen varamiehekseen Torvi, Irma, opintosihteeri,

Annala, Juho Anton, kirkkoherra, ja hänen varamiehekseen Kaitila, Esa, professori.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi

Meeri Kalavainen.”

Valtakunnanoikeuden jäsenet kolmivuotiskaudeksi
1955—1957.

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
8 p:nä lokakuuta 1954.
N:o 10.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he saamansa kehoituksen mukaisesti ovat valinneet kolmivuotiskaudeksi 1955—1957 valtakunnanoikeuteen kuusi jäsentä sekä varajäsenen kullekin niistä, ja että valituiksi ovat tulleet:

Lahtela, Matti, kunnallisneuvos, ja hänen varamiehekseen Leppälä, Juhani, kunnallisneuvos,

Hakkila, Väinö, pormestari, ja hänen varamiehekseen Kulovaara, Esko, lakit.lis.,

Ahmavaara, Arvi, laamanni, ja hänen varamiehekseen Lehtonen, Oskari, lakit.lis.,

Tuominen, Erkki, lainop. kand., ja hänen varamiehekseen Kujala, Toivo, kansanedustaja,

Lindman, Sven, professori, ja hänen varamiehekseen Rydman, Eero, ylipormestari,

Väyrynen, Vilho, varatuomari, ja hänen varamiehekseen Simonen, Aarre, varatuomari.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi

Meeri Kalavainen.”

Valtiontilintarkastajat ja heidän varamiehensä
vuodeksi 1955.

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
8 p:nä lokakuuta 1954.
N:o 11.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he saamansa kehoituksen mukaisesti ovat toimittaneet hallitusmuodon 71 §:n 2 momentin edellyttämän viiden valtiontilintarkastajan ja heidän varamiestensä vaalin vuodeksi 1955, ja että valituiksi ovat tulleet:

Tarkkanen, E. M., kunnallisneuvos, ja hänen varamiehekseen Kämäräinen, Kalle, maanviljelijä,

Rantala, Viljo, pienviljelijä, ja hänen varamiehekseen Karjalainen, Eetu, vastastonhoitaja,

Koivisto, Erkki, kirkkoherra, ja hänen varamiehekseen Leikola, Aare, dipl.ins.,

Aaltonen, Antti, taloudenhoitaja, ja hänen varamiehekseen Riihinen, Vilhelm, taloudenhoitaja,

Ryhtä, Niilo, konsulentti, ja hänen varamiehekseen Laine, Lauri, maatalousteknikko.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi

Meeri Kalavainen.”

Puhemies: Eduskunta päättäneen ilmoittaa eduskunnan kirjaston hallituksen jäsenten vaalista valtioneuvostolle ja Helsingin Yliopistolle, jotka kumpikin valitsevat jäsenen ja varajäsenen sanotun kirjaston hallitukseen, ja valtakunnanoikeuden jäsenten vaalista hallitukselle ja valtakunnanoikeuden puheenjohtajalle sekä valtiontilintarkastajain vaalista hallitukselle.

Hyväksytään.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Vennamo: Suuren valiokunnan kokous on huomenna keskiviikkona kello 13.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi moottoriajoneuvojen polttoaineverosta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 9, jota on valmistelevaltiokunnan mietinnössä n:o 3 ja suuren valiokunnan mietinnöissä n:o 10 ja 10 a, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Keskustelu:

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Kun esinekohtaisen autoveron rationalisointi on erittäin tärkeä ja kiireellinen asia, mutta eduskunta on kuitenkin hyljännyt esillä olevan hallituksen esityksen, niin, herra puhemies, ehdotan hallitukselle lausuttavaksi tämän asian yhteydessä seuraavan toivomusponnen: „että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle lakiesityksen, jolla moottoriajoneuvojen verotus järjestettäisiin käytännölliseksi ja nykyistä huomattavasti yksinkertaisemmalla tavalla, verorasitusta omistajaryhmältä toiselle kuitenkin siirtämättä”.

Ed. L. Mattila: Herra puhemies! Kantanan ed. Vennamon tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Vennamo ed. L. Mattilan kannattamana ehdot-

tanut hyväksyttäväksi toivomuksen: „että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle lakiesityksen, jolla moottoriajoneuvojen verotus järjestettäisiin käytännölliseksi ja nykyistä huomattavasti yksinkertaisemmalla tavalla, verorasitusta omistajaryhmältä toiselle kuitenkin siirtämättä”. Kutsun tätä ed. Vennamon ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Olisi äänestettävä ed. Vennamon ehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Vennamon ehdotus hyväksytty.

„Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Alanko, Brander-Wallin, Flinck, Forsius, Hallberg, Hamara, Heinonen, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Huttunen, Hykkäälä, Jokinen, Junnila, Järvi, Kaitila, Kajala, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kauhanen, Kilpeläinen, Kleemola, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kulovaara, Käkälä, Larson, Lehto, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindblom, Lindh, Lukkarinen, Malkamäki, Meinander, Mohell, Muikku, Niskala, E. Nurminen, Paasio, Paasivuori, Pelttonen, Pesonen, Pohjala, Rantala, Rapio, Raunio, Salmela-Järvinen, Saura, A. Simonen, Sundman, Suominen, Turkkala, Törnngren, Wiherheimo, R. Virtanen ja Väyrynen.

„Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Aittoniemi, Antila, Enne, Erkkilä, Eskola, Forsberg, Haapanen, Hakala, Halinen, Hautala, Heljas, Helle, Hietanen, Honkala, Hosia, Häppölä, Ikonen, Jaakkola, Jussila, Jämsén, N. Kaasalainen, Kajatsalo, Kalliokoski, Karvikko, Kekkonen,

Kelovesi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kiviaho, Koivisto, Koivunen, Koivusilta, Kosola, Kujala, Kukkonen, Kuusinen, Kyttä, Kähönen, Lahtela, Lahti, Laine, A. Leikola, E. Leikola, Leinonen, M. Leskinen, Lindqvist, Luukka, M. Mattila, H. Miettunen, M. Miettunen, Murtomaa, Mustonen, Nederström-Lundén, Nordfors, Nordström, N. Nurminen, Pakkanen, Palovesi, Partanen, Pasanen, Pessi, Puhakka, Pöykkö, Rankila, Rantamaa, Roine, Rosenberg, Rosnell, Rytönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, E. Saari, E. A. Saari, Saariaho, Salminen, Saloranta, Sarjala, Seppälä, V. Simonen, Sinkkonen, Stenberg, Suonpää, Tainio, Tauriainen, Teir, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Tienari, Tiitu, Tuuli, Tuurna, Vennamo, Virolainen, J. Wirtanen, Väänänen, Äsvik ja Öhman.

„Tyhjää” äänestävät edustajat V. Kaasalainen ja L. Mattila.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Antikainen, Friman, Haapasalo, Hakila, Heikura, Hult, Högström, Innala, E. Kilpi, Korsbäck, Kämäräinen, Liedes, Manninen, Miettinen, Miikki, Murto, Myllymäki, Nieminen, Niiranen, Raipala, Ryhtä, Rytinki, Seppi, Seppä, Soininen, Sukselainen, Sävelä, Tervo, Tikkaaja, Torvi, Turunen, Wickman, V. Virtanen ja Österholm.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 62 jaa- ja 101 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 34.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Vennamon ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi Suomen valtion Leningradissa omistaman kiinteistön myymisestä.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 47, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 18 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 24, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi Ahvenanmaan maakunnan viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 56, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 19 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 25, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 79, jota on valmistelevasti käsitelty työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 26, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

- 5) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 78, jota on valmistele- vasti käsitelty työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 5 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 27, esitellään kolmanteen kä- sittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä pää- tetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely juliste- taan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

- 6) Ehdotus laiksi apteekkilaitoksesta annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. E. Leikolan ym. lak.al. n:o 62, jota on val- mistelevasti käsitelty talousvaliokunnan mie- tinnössä n:o 6 ja suuren valiokunnan mietin- nössä n:o 28, esitellään osittain kolman- teen, osittain ainoaan käsitte- lyyn.

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan, sen jälkeen pääte- tään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotukses- ta ja sitten ainoassa käsittelyssä talousvalio- kunnan mietinnössä ehdotetusta toivomus- ponnesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakie- dotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely juliste- taan päättyneeksi.

Talousvaliokunnan mietinnössä ehdotettu toivomusponsi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

- 7) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikai- sesta muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietin- tö n:o 21 ja otetaan ensimmäiseen kä- sittelyyn siinä valmistelevasti käsi- telty hallituksen esitys n:o 68, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on val- tiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Val- tiovarainvaliokunta tutki tämän hallituksen esityksen ja totesi, että sen pyrkimyksenä on vain verohelpotuksen antaminen lähinnä suu- rille osakeyhtiöille ja ennen kaikkea kahdelle suurelle liikepankille.

Valiokunnassa suurella enemmistöllä tämä hallituksen esitys hylättiin. Samalla todet- tiin, että se oli sanasta sanaan samanlainen, minkä Tuomiojan hallitus muutama kuu- kausi sitten oli jättänyt, ja valiokunta asiaa tutkittuaan totesi, että kun jonkinlainen jär- jestys tässä maassa pitää verohelpotuksiinkin nähden olla olemassa, samoin kuin yleensä- kin asioiden hoitoon nähden, niin silloin nämä suuryhtiöt ja liikepankit eivät ensi kä- dessä ole tuon verohelpotuksen tarpeessa.

Tämän asian yhteydessä on annettava tun- nustus valiokunnan sosialidemokraattisille ja maalaisliittolaisille edustajille, jotka eivät taipuneet tällä kertaa suurpankkien harjoit- tamaan painostukseen. Tämä näiden ryhmien kannanotto on sitäkin merkittävämpi, kun tiedetään, että hallituksen jäsenet olivat tä- hän painostukseen taipuneet.

Näin ollen on mitä toivottavinta, että suu- ri valiokunta päätyisi samanlaiseen lopputu- lokseen kuin valtiovarainvaliokuntakin tä- män lain yhteydessä on päätenyt.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

—————
Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 8) asia.

9) Ehdotus laiksi evankelis-luterilaisten hiippakuntain arkkipiispan ja piispain palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 53, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

—————
Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 10) asia.

11) Ehdotukset toivomuksiksi eräiden määrärahojen ottamisesta vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt toiv.al. n:ot 114—117, 119, 120, 122, 123, 139 ja 141, jotka sisältävät yllämainitut ehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 9.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Ehdotus toivomukseksi toimenpiteistä posti- ja lennätintalon rakentamiseksi Lappeenrantaan.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Kärkelän ym. toiv.al. n:o 419, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 80—84 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

lakivaliokuntaan

Avioliittolain 10 ja 67 §:n sekä rikoslain 20 luvun 14 a §:n muuttamista

koskeva hallituksen esitys n:o 80;

valtiovarainvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssiviraston virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 81;

laki- ja talousvaliokuntaan

Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle annetun kirkkolain 463 a ja 464 b §:n muuttamista

koskeva hallituksen esitys n:o 82;

maatalousvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi asutuslautakunnista annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 83; sekä

työväenasiainvaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi työttömyyskassoista, joilla on oikeus saada apurahaa valtionvaroista, annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 84.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

13) Eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnastaan vuonna 1952 antaman kertomuksen johdosta

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18;

14) Ehdotuksen laiksi leimaverolain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24;

15) Ehdotuksen laiksi tulitikkuverosta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25; sekä

16) Määrärahojen ottamista hallituksen esitykseen vuoden 1955 tulo- ja menoarvioksi

tarkoitettavien toivomusaloitteiden johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,21.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

38. Perjantaina 15 p. lokakuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 852

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 29; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21; hallituksen esitys n:o 68.

2) Ehdotus laiksi evankelis-luterilaisen hiippakuntain arkkipiispan ja piispain palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 30; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23; hallituksen esitys n:o 53.

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta „

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22; hallituksen esitys n:o 67.

4) Ehdotus laiksi leimaverolain 30 §:n muuttamisesta 853

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24; hallituksen esitys n:o 74.

5) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta .. „

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25; hallituksen esitys n:o 75.

Ainoa käsittely:

6) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä heinäkuuta 1954 metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä „

Siv.

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17; mainittu päätös.

7) Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1952 853

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18; mainittu kertomus.

8) Ehdotukset toivomuksiksi eräiden määrärahojen ottamisesta hallituksen esitykseen vuoden 1955 tulo- ja menoarvioiksi 854

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3; toiv.al. n:ot 238, 264, 267, 268, 270, 279, 282, 286, 288, 290 ja 295.

Pöydällepanoa varten esitellään:

9) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös eräästä poikkeuksesta maataloustuotteiden hintojen määräämisestä annettuun valtioneuvoston päätökseen ... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Aittoniemi, Friman, Haapasalo, Kekkonen, Korsbäck, Kämäräinen, Lepistö, Liedes, Malkamäki, Myllymäki, Nieminen, Niiranen, E. Nurminen, Peltonen, Ryhtä, Rytinki, Saariaho, Seppi, Soininen, Sukkelainen, Sävelä, Tervo, Tikkaola, Turunen, Wickman, V. Virtanen ja Väyrynen.

Ilmoitusasiat:**Lomanpyynnöt.**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta ulkomaanmatkan vuoksi edustajat Aittoniemi ja Lepistö, sairauden vuoksi edustajat E. Nurminen ja Turunen sekä yksityisasiain vuoksi ed. Väyrynen.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet kauppa- ja teollisuusministeri Tervon vastaukset ed. Sepän ym. kysymykseen, joka koskee kananmunien tuottajahintaa, ja ed. Tiitun kysymykseen, joka koskee sianlihan ja kananmunien tavoitehintoja.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maataloustuotteiden kaupassa on viime vuosien aikana kananmunien hinnoissa tapahtunut huomattavia ja erittäin haitallisia vaihteluja. Nämä hintaheilahtelut ovat suuresti vaikeuttaneet kananmunien tuottajien taloudenhoitoa ja useissa tapauksissa aiheuttaneet tuntuja tappioita. Kun kananmunien tuotanto on suurelta osalta keskittynyt pienille tiloille muodostuen näiden pääasialliseksi toimeentulolähteeksi, nämä menetykset ovat kohdistuneet raskaina talouksiin, joilla muutenkin on suuria vaikeuksia voitettavanaan.

Seurattaessa viimeisten 12 kuukauden ajalta kananmunien hintojen kehitystä, voidaan todeta, että ainoastaan yhden kuukauden aikana keskihinta on ylittänyt ohjehinnan, muiden kuukausien aikana se on ollut hyvinkin huomattavasti alle ohjehinnan. Pelervo-Seuran markkinatutkimuslaitoksen laskemat kananmunien keskimääräiset luovutus-

hinnat mk/kg sekä valtioneuvoston päätöksen mukaiset tuotannon suuruuden mukaan eri kuukausille lasketut ohjehinnat mk/kg sekä näiden erot ilmenevät seuraavasta:

Vuosi ja kk	Keskim. luovutus-hinta	Ohjehinta	Ero tus ohjehinnasta	
			mk	%
1953	VI	162:75	189:—	—26:25 14,0
	VII	195:80	212:—	—16:20 7,6
	VIII	235:20	218:—	+17:20 7,9
	IX	218:50	237:—	—18:50 7,8
	X	220:35	261:—	—40:65 15,6
	XI	179:25	263:—	—83:75 31,8
	XII	145:95	202:—	—56:05 27,7
	1954	I	148:40	185:— —36:60 19,8
		II	144:05	183:— —38:95 21,2
		III	168:80	202:— —33:20 16,4
		IV	196:20	202:— —5:80 2,9
		V n. 155:—	168:—	—13:— 7,7

Edellä olevista numeroista selviää, että suurin heilahdus on tapahtunut viime marraskuussa, jolloin keskihinta oli 83:75 eli 31,8 % ohjehintaa alempi, ja useimpien kuukausien aikana ero on ollut yli 10 %. On aivan ilmeistä, että näiden kuukausien aikana tuotanto on ollut hyvin voimakkaasti tappiollista. Kun ohjehintaa on pidettävä kannattavaisuuden minimirajana ja kananmunien tuotanto kuukausittain vaihtelee 1,5—2 miljoonaan kiloon, voidaan varovaisen arvion mukaan laskea, että kuluneiden 12 kuukauden aikana on tuottajille aiheutunut hintojen alaisuuden johdosta yli 500 miljoonan markan tappiot. Kun tämä sattuu kannattamattomien pienten tilojen kohdalle, on sen merkitys sitäkin suurempi. Erikoisen valitettavaa on se, että ne yrittäjät, jotka pysyväisesti ovat pyrkineet kananmunan tuotantoa jatkamaan ja kehittämään, ovat joutuneet vaikeuksiin.

Paraillaan käynnissä olevan valtioneuvoston myöntämän tukipalkkion turvin tapahtuvan 100 000 kananmunakilon viennin järjestelyn yhteydessä on jälleen käynyt selvästi ilmi, että kananmunien laatu on erittäin heikko. Kun vuosien 1937—40 aikana kelpasi kauppatavarasta vientiin keskimäärin 75—85 %, niin tällä hetkellä vain noin 15—20 % kananmunista voivat läpäistä vientitarkastuksen. Syynä laadun alhaiseen tasoon on kananmunien kaupan alalla vallitseva täydellinen hajanaisuus. Tuottajapiireissä onkin se käsitys, että syynä kananmuna-

markkinoiden epävakaisuuteen ovat kaupalliset tekijät.

Valtiovalta ei ole laisinkaan hoitanut kananmunakaupan valvontaa. Heinäkuun 3 päivänä 1941 annetun elintarvikelain nojalla meillä on annettu lukuisia määräyksiä erilaisten ruokatarvikkeiden käsittelystä kaupassa, mutta kananmunien kauppa on täysin vapaata. Tavarankäsittelyssä saattaa tapahtua mitä törkeimpiä virheitä. Tästä on ollut seurauksena, että, usein tuottajasta riippumatta, kuluttajat saavat ala-arvoista tavaraa kananmunakaupassa. Se taas aiheuttaa kulutuksessa heilahteluja, jotka vaikuttavat edelleen hintoihin. Mikäli valtiovalta käyttää hyväkseen elintarvikelain suomia mahdollisuuksia, voidaan kananmunakauppaa suuresti tervehdyttää. Tuottajat joutuvat silloin kiinnittämään suurempaa huomiota laatuun ja taso tässä suhteessa paranee. Kuluttajat saavat parempaa tavaraa ja kulutus suurenee ja tulee tasaisemmaksi. Myös viennin tullessa kysymykseen sen järjestämiseen silloin on huomattavasti paremmat edellytykset kuin nyt.

Edellä lausutun nojalla ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus tietoinen, että kananmunien tuottajahinta on jo pidemmän aikaa ollut huomattavasti alle ohjehinnan, ja aikooko Hallitus kii-reellisesti ryhtyä toimenpiteisiin kananmunien tuottajille tästä aiheutuneiden tappioiden korvaamiseksi.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 1954.

Mauri Seppä.	Matti Raipala.
Kalervo Saura.	N. Kosola.
Saara Forsius.	Irma Hamara.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa edellytetyssä tarkoituksessa ovat kansanedustajat Mauri Seppä ym. esittäneet Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallitus tietoinen, että kananmunien tuottajahinta on jo pidem-

män aikaa ollut huomattavasti alle ohjehinnan, ja aikooko Hallitus kii-reellisesti ryhtyä toimenpiteisiin kananmunien tuottajille tästä aiheutuneiden tappioiden korvaamiseksi?”

Vastaukseksi tähän kysymykseen, joka on toimitettu allekirjoittaneelle ministerille, saan kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Kananmunien tuotanto on tunnetusti suurten vaihtelujen alainen. Tuotannon viimeaikaisesta voimakkaasta kasvusta johtuen ovat kananmunien hinnat viimeksi kuluneen vuoden aikana pysytelleet yleensä vahvistettujen tavoitehintojen edellyttämää tasoa alemmina. Hallitus on pyrkinyt vientipalkkioiden turvin tapahtuvan viennin avulla tukemaan hintoja. Markkinoille tulevien kananmunien heikko laatu on kuitenkin, kuten kysymyksen tekijätkin toteavat, estänyt riittävän viennin. Niinpä vientiin kuluvana vuonna tähän mennessä vapautetusta 300 tonnista on viety vain 119 tonnia. Tämän asiantilan korjaamiseksi valmistellaan kauppa- ja teollisuusministeriössä parhailaan voimassa olevan elintarvikelain pohjalta kananmunien kauppaa ja laatuvaatimuksia koskevia määräyksiä. Niiden tappioiden korvaaminen, joita kananmunien tuottajille on aiheutunut sen johdosta, että hinnat ovat olleet tavoitehintoja alhaisempia, ei kuitenkaan ole jälkikäteen käytännössä mahdollista.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1954.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Penna Tervo*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte, varom i 37 § 1 mom. riksdagsordningen förmåles, har riksdagsman Mauri Seppä m. fl. till vederbörande medlem av Regeringen för besvarande ställt följande spörssmål:

„Är Regeringen medveten om, att producentpriset för ägg redan en längre tid betydligt understigit normpriset, och ärnar Regeringen vidtaga skyndsamma åtgärder för att ersätta äggproducenterna för de härav förorsakade förlusterna?”

Som svar på detta spörsmål, som överstyrt till undertecknad minister, får jag vördsamt anföra följande:

Äggproduktionen är såsom känt underkastad stora växlingar. På grund av den kraftigt ökade produktionen under senaste tid ha äggprisen under det förflutna året i allmänhet understigit den av de fastställda riktpriisen förutsatta nivån. Regeringen har strävat att stöda prisen genom en med stöd av exportpremier anordnad export. De i marknaden utsläppta äggens svaga kvalitet har likväl, såsom även spörsmålsställarna konstatera, förhindrat en tillräcklig export. Sålunda har av under innevarande år för export frigivna 300 ton ägg hittills exporterats endast 119 ton. För att avhjälpa detta missförhållande förberedas i handels- och industriministeriet för närvarande på basen av gällande livsmedelslag bestämmelser angående handel med och kvalitetsfordringar för ägg. Erläggande av en retroaktiv ersättning för de förluster, som förorsakats äggproducenterna på grund av att prisen varit lägre än normprisen, är likväl i praktiken icke möjligt.

Helsingfors den 7 oktober 1954.

Handels- och industriminister *Penna Tervo*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Marraskuun 13 päivänä 1952 Valtioneuvosto antoi ns. valtalain perusteella päätöksen maataloustuotteiden hintojen määräämisestä. Tämän päätöksen 1 ja 3 § ovat seuraavan sisältöiset:

1 §. Vakavan ja oikeudenmukaisen hinta- ja palkkatason aikaansaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä maataloustulon vakauttamiseksi ynnä maataloustuotannon edistämiseksi ja ohjaamiseksi sekä maatalousväestön aseman turvaamiseksi ryhdytään tässä päätöksessä määrättyihin toimenpiteisiin.

3 §:n 1 momentti. Valtioneuvosto määrää maatalousministeriön esityksestä seuraavaa satovuotta varten maaliskuun 15 päivään mennessä rukiin, vehnän, voin ja juuston hinnat sekä sianlihalle ja kananmunille keskimääräiset tavoitehinnat siten, että 2 §:ssä mainitulla tavalla lasketun maataloustulon ja

yleisen palkkatason suhde pysytetään samana kuin se oli lokakuussa 1951.

Edellä mainittujen pykälien perusteella Valtioneuvosto on määrännyt kuluneeksi sato-kaudeksi mm. sianlihalle keskimääräiseksi tavoitehinnaksi 210 markkaa kilolta ja kananmunille 205 markkaa kilolta.

Juuri umpeen kuluneena satokautena mainittuja keskimääräisiä tavoitehintoja ei ole pyrittykään noudattamaan, vaan sekä sianlihan että kananmunien tuottajahinnat ovat jatkuvasti olleet huomattavasti alle tavoitehintojen. Sianlihan ja kananmunien tuottajahinnat nykyisin vaihtelevat 160 markasta 175 markkaan kilolta. Tämän asian käsitteilyn yhteydessä on huomattava, että maataloustuotteiden hinnat ovat jatkuvasti lokakuusta 1951 saakka olleet Valtioneuvoston ns. valtalain perusteella antaman päätöksen mukaisesti 25 % alle tuotantokustannuksien, mikä yhdessä tavoitehintojen jatkuvan laskun kanssa on entisestään vaikeuttanut maatalojen väestön toimeentuloa. Parhaana todistuksena maatalojen väestön vaikeasta taloudellisesta asemasta on se, että raha maaseudulta on huomattavassa määrässä siirtynyt asutuskeskuksiin. Maaseutupankeista on nykyisin talletusten vähentymisen takia miltei mahdoton saada uutta luottoa.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän Valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että sianlihalle ja kananmunille määrättyjä keskimääräisiä tavoitehintoja ei ole noudatettu, ja jos on, mitä Hallitus aikoo tehdä sanotun epäkohdan korjaamiseksi siten, että tavoitehinnat saavutetaan ja että maatalous saa korvauksen menetetyistä tuloista?

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1954.

Kustaa Tiitu.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa edellytetyssä tarkoituksessa on kansanedustaja Kustaa Tiitu esittänyt Hallituksen

asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että sianlihalle ja kananmunille määrättyjä keskimääräisiä tavoitehintoja ei ole noudatettu, ja jos on, mitä Hallitus aikoo tehdä sanotun epäkohdan korjaamiseksi siten, että tavoitehinnat saavutetaan ja että maatalous saa korvauksen menetetystä tuloista?”

Vastaukseksi tähän kysymykseen, joka on toimitettu allekirjoittaneelle ministerille, saan kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Kansanedustajien Mauri Sepän ym. tekemään kananmunien tuottajahintaa koskevaan kysymykseen vastatessani olen kananmunien osalta jo esittänyt, että kananmunien hinnat ovat, lähinnä tuotannon viimeaikaisesta voimakkaasta kasvusta johtuen, viimeksi kulu-
neen vuoden aikana pysytelleet yleensä vahvistettujen tavoitehintojen edellyttämää tasoa alemmina. Hallitus on pyrkinyt vientipalkkioiden turvin tapahtuvan viennin avulla tukemaan hintoja. Markkinoille tulevien kananmunien heikko laatu on kuitenkin estänyt riittävän viennin. Niinpä vientiin kuluvana vuonna tähän mennessä vapautetusta 300 tonnista on viety vain 119 tonnia. Tämän asian-
tilan korjaamiseksi valmistellaan kauppa- ja teollisuusministeriössä parhaillaan voimassa olevan elintarvikelain pohjalla kananmunien kauppaa ja laatuvaatimuksia koskevia määräyksiä.

Sianlihan hintatason muodostumiseen on samoin vaikuttanut voimakkaasti kasvanut tarjonta. Hinnanmuodostusta on pyritty tukemaan viennin avulla. Tähän mennessä on kuluvan vuoden aikana viety maasta 4 050 tonnia sianlihaa ja aivan lähipäivinä tullaan vientiin vapauttamaan 1 000 tonnia. Kuluvan vuoden kokonaisviennin voidaan arvioida nousevan 6 000 tonniin, mikä vastaa siankasvat-
tajien viennin suhteen vuoden alussa esittämiä suuntaviivoja. Sanotun, vientipalkkioiden avulla tapahtuvan viennin kautta onkin tuottajahintatasoon voitu vaikuttaa siten, että hintataso viime aikoina on kohonnut keskimäärin n. 175:—190:— markkaan kilolta saavuttamatta kuitenkaan vielä tavoitehintatasoa. Tällä hetkellä ei vielä voida sanoa, tuleeko nouseva suunta jatkumaan. Toisaalta on maa-

talouden hintatoimikunta ehdottanut muun ohessa sianlihan tavoitehinnan alentamista 10:— markalla kilolta sekä kananmunien tavoitehintaa 5:— markalla kilolta.

Niiden tappioiden korvaaminen, joita tuottajille on aiheutunut sen johdosta, että hinnat ovat olleet tavoitehintoja alhaisemmat, ei ole jälkikäteen käytännössä mahdollista.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1954.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Penna Tervo*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte, varom i 37 § 1 mom. riksdagsordningen förmåles, har riksdagsmannen Kustaa Tiitu till vederbörande medlem av Regeringen för besvarande framställt följande spörsmål:

„Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid, att de för svinkött och ägg fastställda genomsnittliga riktpri-
sen icke tillämpats, och om så är, vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga för att rätta detta missförhållande sålunda, att riktpri-
sen uppnås och att lantbruket erhåller ersättning för den förlorade inkomsten?”

Som svar på detta spörsmål, som tillställts undertecknad minister, får jag vördsamt anföra följande:

I mitt svar på riksdagsman Mauri Seppäs m. fl. spörsmål angående producentpri-
sen för ägg har jag i fråga om äggen redan anfört, att äggpri-
sen, närmast på grund av den under senaste tid starkt ökade produktionen, under det förflutna året i allmänhet understigit den av de fastställda riktpri-
sen förutsatta nivån. Regeringen har strävat att stödja pri-
sen genom en med tillhjälp av exportpremier anordnad export. De i mark-
naden utsläppta äggens svaga kvalitet har likväl förhindrat en tillräcklig export. Så-
lunda har av de 300 ton ägg, som under inne-
varande år hittills frigivits för export, endast 119 ton exporterats. För avhjälpande av detta missförhållande förberedas i handels- och industriministeriet för närvarande med stöd av gällande livsmedelslag bestämmelser rörande handeln med och kvalitetsfordringar för ägg.

Prisnivån för svinkött har likaså påverkats av det kraftigt ökade utbudet. Även härvid har man strävat att stödja prisbildningen medelst export. Under innevarande år har hittills exporterats 4 050 ton svinkött och alldeles i dagarna kommer ytterligare 1 000 ton att frigges för export. Den totala exporten under innevarande år kan beräknas uppgå till 6 000 ton, vilket motsvarar de riktlinjer svinuppfödarna i början av året uppdrogo för exporten. Genom sagda export, som sker med stöd av exportpremier, har producentprisnivån även kunnat påverkas sålunda, att prisnivån under senaste tid i genomsnitt uppgått till ca 175—190 mk per kg. För närvarande kan det likväl ännu icke förutsägas, huruvida den stigande tendensen kommer att fortgå. Å andra sidan har lantbrukets priskommission bl. a. föreslagit en sänkning av riktpriiset för svinkött med 10 mk per kg och riktpriiset för ägg med 5 mk per kg.

Ett retroaktivt erläggande av ersättning för de förluster, som förorsakats producenterna på grund av att prisen understigit riktpriisen, är i praktiken efteråt icke möjligt.

Helsingfors den 8 oktober 1954.

Handels- och industriminister *Penna Tervo*.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n välikäisestä muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 29 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 21 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 68, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 29.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

- 2) Ehdotus laiksi evankelis-luterilaisten hiippakuntain arkkipiispan ja piispain palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 30 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 23 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 53, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 30. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 6 §, voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

- 3) Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 67, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22.

Keskustelu:

Ed. Hiltunen: Herra puhemies! Ehdotan, että tämä asia pannaan pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Ed. Käkelä: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Hiltusen tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitän seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Hiltunen ed. Käkälän kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi viikon perjantain istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska muuta ehdotusta ei ole tehty, on eduskunta hyväksynyt ed. Hiltusen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi perjantain istuntoon.

4) Ehdotus laiksi leimaverolain 30 §:n muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 74, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 75, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä heinäkuuta 1954 metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17 ja otetaan ainoaan käsit-

telyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17.

Keskustelu:

Ed. Koskinen: Ehdotan, että tämä asia pantaisiin pöydälle eduskunnan ensi tiistaina pidettävään istuntoon.

Ed. Henriksson: Kannatan ed. Koskisen tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja sitä on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoiton seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Koskinen ed. Henrikssonin kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta on hyväksynyt ed. Koskisen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

7) Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1952.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18 ja otetaan ainoaan käsiteltyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu kertomus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotukset toivomuksiksi eräiden määrärahojen ottamisesta hallituksen esitykseen vuoden 1955 tulo- ja menoarvioksi.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsitte-
lyyn siinä valmistelevasti käsitelty toiv.al.
n:ot 238, 264, 267, 268, 270, 279, 282, 286,
288, 290 ja 295, jotka sisältävät yllämainitut
ehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maa-
talousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Pöydällepano.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pan-
naan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen
mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon

9) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saa-
tettu valtioneuvoston päätös eräästä poikkeuksesta
maaloustuotteiden hintojen määrittämisestä annet-
tuun valtioneuvoston päätökseen,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö
n:o 19.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täys-
istunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,10.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

39. Tiistaina 19 p. lokakuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 29; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21; hallituksen esitys n:o 68.

2) Ehdotus laiksi evankelis-luterilaisen hiippakuntain arkkipiispan ja piispain palkkauksen perusteista annetun lain muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 30; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23; hallituksen esitys n:o 53.

Ainoa käsittely:

3) Valtioneuvoston päätös 29 päivästä heinäkuuta 1954 metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17; mainittu päätös.

4) Valtioneuvoston päätös 30 päivästä syyskuuta 1954 erästä poikkeuksesta maataloustuotteiden hintojen määräämisestä annettu valtioneuvoston päätöksen

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19; mainittu päätös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

5) Lakivaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta laeiksi

Siv.

858

„

„

„

„

„

sotaväen rikoslain sekä sotatuomioistuinten ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta ynnä laiksi sodan aikana eristettyjä henkilöitä ja miehitetyn alueen asukkaita koskevasta oikeudenkäynnistä ja heihin sovellettavista rangaistuksista

6) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomuksen johdosta

7) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa määrärahan ottamista vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen Vaajakosken poliisiaseman rakentamiseen

8) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa esityksen antamista ja kolain muuttamisesta

9) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa muutoksenhaun yksinkertaistamista tilusteistä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetusta toimitusmiesten päätöksestä

10) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle annetun kirkkolain 463 a ja 464 b §:n muuttamisesta

11) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden valtion lainausrahastoon siirrettyjen rahastojen lakkauttamista tarkoittavaksi lainsäädännöksi

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 27 hallituksen esityksen johdosta laiksi lästimaksusta annetun lain muuttamisesta

Siv.

859

„

„

„

„

„

„

„

13) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 28 hallituksen esityksen johdosta laiksi Puolustusministeriön teollisuus-suojelu nimisellä tilillä tulo- ja meno-arvion ulkopuolella olevien varojen siirtämisestä valtiovarastoon 859

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Kajala, Lehto, Myllymäki, V. Siimonen, Soininen, Sukselainen, Sävelä, Tiitu, Turunen ja Wiherheimo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Wiherheimo, yksityisasiain vuoksi ed. Lehto, tämän viikon ajaksi ulkomaanmatkan vuoksi ed. Kajala sekä marraskuun loppuun saakka sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla ed. Soininen.

Eduskunnan tietoon saatettu asetus.

Puhemies: Ilmoitetaan, että hallituksen oikeuttamisesta antamaan tarpeen vaatimia säännöksiä Suomen vientikaupan turvaamiseksi 28 päivänä joulukuuta 1945 annetun lain 2 §:ssä mainitussa tarkoituksessa on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut sanotun lain nojalla annettu

Asetus 8 päivästä lokakuuta 1954 Saksan Liittotasavallan kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta.

Tämä asetus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Ed. Forsbergin ym. kysymys, joka koskee kansaneläkelainsäädännön uudistamista, ja sosiaaliministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, pu-

Siv. hemiehelle osoitettuna, saapunut sosiaaliministeri Leivo-Larssonin vastaus ed. Forsbergin ym. kysymykseen, joka koskee kansaneläkelainsäädännön uudistamista.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Till Riksdagens Herr Talman.

Gällande folkpensionslagstiftning har, omsett i praktiken, tyvärr inte blivit den värdefulla sociala reform, som den är avsedd att vara. Genom den omfattande fonderingen kommer en alltför liten del av de influtna premierna den nulevande generationens åldringar till godo. Och under det att folkpensionsanstaltens fonder springer i höjden, åvälvs staten och kommunerna dryga utgifter för tilläggs pensioner. I en del avseenden kan dessutom allvarligen ifrågasättas det rättvisa i de grunder, enligt vilka pensionerna utbetalas.

Regeringen är inte okunnig om det ohållbara i folkpensionslagstiftningens nuvarande uppbyggnad, eftersom den i sitt regeringsprogram utlovat åtgärder för förbättrade folkpensioner. Dessa åtgärder har dock tills vidare uteblivit. Däremot har medlemmar av regeringen offentligen i tal varnat för en sådan reform av folkpensionssystemet att fonderingarna skulle minskas, m. a. o. försvarat det största felgreppet i nu gällande lagstiftning. Även från ledande håll inom folkpensionsanstalten har det nuvarande systemet offentligen försvarats. Detta har varit ägnat att uppväcka oro och misströstan bland folkpensionärerna, som tycker sig se hoppet om förbättrade pensioner gäkat.

Med anledning härav anhåller undertecknade att med stöd av 37 § 1 mom. RO till besvarande av vederbörande medlem av statsrådet få framställa följande spörsmål:

Har Regeringen för avsikt att vidta åtgärder för åstadkommande av en

ny, rättvis och ändamålsenlig folkpensionslagstiftning, och om så är, när ämnar Regeringen vidta dessa åtgärder?

Helsingfors den 14 september 1954.

John Forsberg. Albin Wickman.
Bertel Lindh.

Suomennos.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Voimassa oleva kansaneläkelainsäädäntö ei valitettavasti käytäntöön sovellettuna ole muodostunut siksi arvokkaaksi sosiaalseksi uudistukseksi, joksi se oli tarkoitettu. Laajan rahastoinnin johdosta tulee kertyneistä vakuutusmaksuista aivan liian pieni osa nykyisen sukupolven vanhusten hyväksi. Ja samaan aikaan, jolloin kansaneläkelaitoksen rahastot paisumistaan paisuvat, joutuvat valtio ja kunnat suuriin menoihin lisäeläkkeiden johdosta. Eräissä suhteissa voidaan sitä paitsi niiden perusteiden oikeudenmukaisuus, joiden nojalla eläkkeet suoritetaan, saattaa vakavasti kysymyksenalaiseksi.

Hallitus ei ole tietämätön kansaneläkelainsäädäntömme nykyisen rakenteen kestämyydestä, koska se hallitusohjelmassaan on luvannut toimenpiteitä kansaneläkkeiden parantamiseksi. Näihin toimenpiteisiin ei kuitenkaan toistaiseksi ole ryhdytty. Sitä vastoin ovat hallituksen jäsenet julkisesti puheissaan varoittaneet kansaneläkejärjestelmän uudistamisesta siten, että rahastointi vähenisi, toisin sanoen puolustaneet voimassa olevan lainsäädännön suurinta virhettä. Myös kansaneläkelaitoksen johdon taholta on julkisesti puolustettu nykyistä järjestelmää. Tämä on ollut omansa aiheuttamaan levottomuutta ja epätoivoa kansaneläkkeensaajien keskuudessa, jotka nyt katsovat pettyneensä parannettuja eläkkeitä koskevissa toiveissaan.

Tämän johdosta allekirjoittaneet esittävät valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallituksen tarkoituksena ryhtyä toimenpiteisiin uuden, oikeuden- ja tarkoituksenmukaisen kansan-

eläkelainsäädännön aikaansaamiseksi; ja jos on, milloin Hallitus aikoo ryhtyä näihin toimenpiteisiin?

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1954.

John Forsberg. Albin Wickman.
Bertel Lindh.

Eduskunnan Herra puhemiehelle.

Kirjelmällä viime syyskuun 20 päivältä Herra Puhemies on valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt jäljennöksen seuraavasta kansanedustaja Forsbergin ym. jättämästä Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi esitetystä kysymyksestä:

„Onko Hallituksen tarkoituksena ryhtyä toimenpiteisiin uuden, oikeuden- ja tarkoituksenmukaisen kansaneläkelainsäädännön aikaansaamiseksi; ja jos on, milloin Hallitus aikoo ryhtyä näihin toimenpiteisiin?”

Kysymyksen johdosta saan kunnioittavasti vastata seuraavaa:

Nykyisen kansaneläkejärjestelmän heikoudet, ennen kaikkea eläkkeiden pienuus, ovat yleisesti tunnetut ja hallitus pitää niiden korjaamista erittäin kiireellisenä tehtävänä, minkä vuoksi sosiaaliministeriön taholta useaan otteeseen kiirehdyttiin sosiaalivakuutuskomitean työskentelyä ja komitean mietinnön valmistuttua pyydettiin asianomaisia järjestöjä ja virastoja kiireellisesti antamaan siitä lausuntonsa. Mainittujen lausuntojen saavuttua otetaan asia viipymättä käsiteltäväksi, jotta kansaneläkelainsäädännön uudistamista koskeva hallituksen esitys voitaisiin antaa Eduskunnalle mahdollisimman pian.

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 1954.

Sosiaaliministeri *T. Leivo-Larsson*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Medelst skrivelse av den 20 sistlidna september har Ni, Herr Talman, i det syfte

varom i 37 § 1 mom. riksdagsordningen för-
mäles, tillställ mig en avskrift av följande
av riksdagsman Forsberg m. fl. till veder-
börande medlem av Regeringen för besva-
rande riktade spörsmål:

„Har Regeringen för avsikt att vid-
ta åtgärder för åstadkommande av en
ny, rättvis och ändamålsenlig folkpen-
sionslagstiftning, och om så är,
när ämnar Regeringen vidta dessa
åtgärder?”

På grund av spörsmålet får jag vördsamt
anföra följande:

Det nuvarande folkpensionssystemets svag-
heter, framför allt pensionernas litenhet, äro
allmänt kända och regeringen betraktar de-
ras avhjälpande som en synnerligen bråds-
kande uppgift, varför även socialförsäkrings-
kommitténs arbete från socialministeriets
sida flere gånger påskyndades och, då kom-
mitténs betänkande fullbordats, anhöll man
om att vederbörande organisationer och äm-
betsverk skyndsamt skulle avgiva sina utlå-
tanden därom. Efter det nämnda utlåtan-
den inkommit, upptages ärendet ofördröjligen
till behandling, för att Regeringens pro-
position med förslag till förnyelse av folk-
pensionslagstiftningen så snart som möjligt
skall kunna avlätas till Riksdagen.

Helsingfors den 13 oktober 1954.

Socialminister *T. Leivo-Larsson*.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

- 1) Ehdotus laiksi leimaverolain 33 §:n väliaikai-
sesta muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hal-
lituksen esitys n:o 68, jota on valmistele-
vasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mie-
tinnössä n:o 21 ja suuren valiokunnan mie-
tinnössä n:o 29, esitellään kolmanteen
käsittelyyn.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa
käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakieh-
dotuksen hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

- 2) Ehdotus laiksi evankelis-luterilaisten hiippa-
kuntain arkkipiispan ja piispain palkkauksen
perusteista annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hal-
lituksen esitys n:o 53, jota on valmistele-
vasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mie-
tinnössä n:o 23 ja suuren valiokunnan mie-
tinnössä n:o 30, esitellään kolmanteen
käsittelyyn.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on,
mitä tulee toisessa käsittelyssä päätetyn laki-
ehdotuksen julistamiseen kiireelliseksi, suu-
ren valiokunnan mietinnössä siitä esitetty eh-
dotus. Jos suuren valiokunnan ehdotus hy-
väksytään, päätetään lakiehdotuksen hyväk-
symisestä tai hylkäämisestä, mutta jos ehdo-
tus lakiehdotuksen julistamisesta kiireelli-
seksi hylätään, on päätös tehtävä lakieho-
dotuksen hyväksymisestä jätettäväksi lepää-
mään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettä-
viin varsinaisiin valtiopäiviin tai sen hylkää-
misestä. Ensin sallitaan keskustelu asiasta
kokonaisuudessaan ja sen kuluessa on esitet-
tävä kaikki ehdotukset, jotka halutaan asiassa
tehdä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään kiireelliseksi yk-
simielisesti.

Lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely juliste-
taan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poiste-
taan 3) asia.

- 4) Valtioneuvoston päätös 30 päivältä syyskuuta
1954 erästä poikkeuksesta maataloustuotteiden
hintojen määrittämisestä annettuun valtioneuvoston
päätökseen.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mie-
tintö n:o 19 ja otetaan ainoaan käsit-
telyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllä-
mainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaettu asetus voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan

Asetus 8 päivältä lokakuuta 1954 Saksan Liittotasavallan kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

5) Ehdotukset laeiksi sotaväen rikoslain sekä sota-uomioistuinten ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta ynnä laiksi sodan aikana eristettyjä henkilöitä ja miehitetyn alueen asukkaita koskevasta oikeudenkäynnistä ja heihin sovellettavista rangaistuksista

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 6;

6) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomuksen johdosta

laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 6;

7) Määrärahan ottamista vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen Vaajakosken poliisiaseman rakentamiseen

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7;

8) Esityksen antamista jakolain muuttamisesta tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8;

9) Muutoksenhaun yksinkertaistamista tilusteistä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetusta toimitusmiesten päätöksestä

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9;

10) Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle annetun kirkkolain 463 a ja 464 b §:n muuttamista

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10;

11) Ehdotuksen laiksi eräiden valtion lainausrahastoon siirrettyjen rahastojen lakkauttamista tarkoittavaksi lainsäädännöksi

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26;

12) Ehdotuksen laiksi lästimaksusta annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 27; sekä

13) Ehdotuksen laiksi Puolustusministeriön teollisuussuojelu nimisellä tilillä tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevien varojen siirtämisestä valtiovarastoon

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 28.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,06.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

40. Perjantaina 22 p. lokakuuta 1954

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi työaikalain muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 31; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 17.

2) Ehdotus laiksi leimaverolain 30 §:n muuttamisesta

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 32; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24; hallituksen esitys n:o 74.

3) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta ..

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 33; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25; hallituksen esitys n:o 75.

Ensimmäinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22; hallituksen esitys n:o 67.

5) Ehdotukset laeiksi sotaväen rikoslain sekä sotatoumioistuimista ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta ynnä laiksi sodan aikana eristettyjä henkilöitä ja miehitetyn alueen asukkaita koskevasta oikeudenkäynnistä ja heihin sovellettavista rangaistuksista

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 72.

Siv.

876

878

”

”

879

6) Ehdotukset laeiksi eräiden valtion lainausrahastoon siirrettyjen rahastojen lakkauttamisesta

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26; hallituksen esitys n:o 61.

7) Ehdotus laiksi lästimaksusta annetun lain muuttamisesta

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 27; hallituksen esitys n:o 62.

8) Ehdotus laiksi Puolustusministeriön teollisuussuojelu nimisellä tilillä tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevien varojen siirtämisestä valtiovarastoon ..

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 28; hallituksen esitys n:o 64.

9) Ehdotus laiksi Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle annetun kirkkolain 463 a ja 464 b §:n muuttamisesta ..

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 82.

Ainoa käsittely:

10) Valtioneuvoston päätös 29 päivä heinäkuuta 1954 metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17; mainittu päätös.

11) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1953

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 6; mainittu kertomus.

12) Ehdotus toivomukseksi määrärahan ottamisesta vuoden 1955 tulo- ja

Siv.

879

”

”

”

880

909

menoarvioesitykseen Vaajakosken poliisiaseman rakentamiseen

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7; ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 165.

13) Ehdotus toivomukseksi esityksen antamisesta jakolain muuttamisesta ..

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8; ed. Salorannan ym. toiv.al. n:o 149.

14) Ehdotus toivomukseksi muutoksenhaun yksinkertaistamisesta tilusteistä annetun lain 10 §:ssä tarkoitusta toimitusmiesten päätöksestä

Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9; ed. Vennamon ym. toiv.al. n:o 156.

Pöydällepanoa varten esitellään:

15) Talousvaliokunnan mietintö n:o 10 toivomusaloitteen johdosta ennakolta ehkäisevän sairaanhoidon kehittämisestä

16) Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteiden johdosta lisäyksestä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon kertausharjoituksia varten

17) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta

18) Lakivaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen johdosta avioliittolain 10 ja 67 §:n sekä rikoslain 20 luvun 14 a §:n muuttamisesta

19) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksesta annetun lain muuttamisesta

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Heljas.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hakkila, Jokinen, Karvonen, Kulo-

Siv. vaara, Myllymäki, Salminen, Soininen, Turunen, Törngren ja V. Virtanen.

911

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat täksi päiväksi sairauden vuoksi edustajat Kulo-vaara ja Salminen, yksityisasiain vuoksi ed. Jokinen sekä ulkomaanmatkan vuoksi ed. Törngren, 21 päivästä 26 päivään saakka lääkärintodistuksen perusteella ed. Turunen, 22 päivästä 30 päivään saakka sairauden vuoksi ed. V. Virtanen, tämän kuun 23 päivän ja ensi kuun 9 päivän välisenä aikana ulkomaanmatkan vuoksi ed. Tiitu sekä kuu-kaudeksi alkaen tästä istunnosta lääkärintodistuksen perusteella ed. Hakkila.

Uusi hallituksen esitys.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluva lokakuun 15 päivästä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 86, joka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan tietoon saatettu valtioneuvoston päätös.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut mainitun lain nojalla annettu

Valtioneuvoston päätös 15 päivästä lokakuuta 1954 erästä poikkeuksesta maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä annettuun valtioneuvoston päätökseen.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Ensimmäinen varapuhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitetuina, saapuneet ministeri Miettusen vastaus ed. Lindhin ym. kysymykseen, joka koskee isännänpalkan verotusta, kauppa- ja teollisuusministeri Tervon vastaus ed. Laineen kysymykseen, joka koskee sianlihan tuottajahintaa, maatalousministeri Kalliokosken vastaus ed. Ryttingin kysymykseen, joka koskee asukkaiden ottamista Pudasjärven kunnan Asmuntisuon asutusalueelle, ministeri V. Simosen vastaus ed. Kytän ym. kysymykseen, joka koskee huoneenvuokralainsäädäntöä tarkistamaan määrätyn komitean kokoonpanoa, sekä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri Miettusen vastaus ed. Haapasalon ym. kysymykseen, joka koskee valtionrautateiden Pieksämäen vaunukorjauspajan täydentämistä.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Till Riksdagens Herr Talman.

Som känt fastställer finansministeriet årligen de grunder, enligt vilka penningvärdet av det arbete, som skattskyldig utfört till förmån för sitt jordbruk, skall med hänsyn till beskattningen beräknas. Såsom jordbruksbeskattningen i vårt land är utformad, väger denna s. k. husbondebekskattning tyngst särskilt för de små jordbruken. Med beaktande härav är det av största vikt att denna beskattning sker efter skäliga och reella grunder.

Skattenämnderna, som önskar uppnå en rättvis fördelning av skattebördan mellan de enskilda skattskyldiga, strävar givetvis även till en differentiering av den „husbondelön”, som påföres de olika skattskyldiga. Då finansministeriet städe påpekat, att vid uträkningen av normvärdena beaktats, att på mindre lägenheter arbetet för husbonden icke räcker till för hela året, med-

för detta att den ovannämnda differentieringen i praktiken uppnås sålunda, att skattenämnden icke går under men väl överskrider det av ministeriet förutsatta normvärdet.

I de direktiv, som finansministeriet utfärdat för uppskattningen av husbondens arbete vid årets beskattningar, har ifrågasvarande arbetsvärde för de mindre lägenheternas del väsentligt höjts i jämförelse med tidigare år. Denna förhöjning uppgår i landets södra delar till ca 9 % och i de nordligaste trakterna, där grunderna självfallet är lägre, till över 17 %.

Till följd av denna förhöjning och på grund av de omständigheter, som ovan anförts, har det visat sig att innehavarna av mindre jordbruk vid årets beskattningar påförts eller kommer att påföras ett så högt arbetsvärde att detta icke svarar mot de faktiska förhållandena.

På grund av det, som ovan framhållits, och med beaktande av att rättelse i ifrågasvarande beskattning svårigen kan uppnås i ordinär besvärsväg, anhåller undertecknade om att i stöd av riksdagsordningens 37 § 1 mom. till besvarande av vederbörande medlem i statsrådet få framställa följande spörsmål:

Är Regeringen medveten om, att värdet av det arbete, som småbrukarna utfört till förmån för sitt jordbruk, i år beräknas efter sådana grunder, som för småbrukarna medför en skatteförhöjning och ställer dem i en i jämförelse med andra skattskyldiga orättvis ställning; och

vilka åtgärder ärnar Regeringen vidtaga för att denna orättvisa måtte kunna förhindras?

Helsingfors den 14 september 1954.

Bertel Lindh. Arthur Larson.

Suomennos.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kuten tunnettua, vahvistaa valtiovarainministeriö vuosittain ne perusteet, joiden mukaan verotuksessa arvioidaan sen työn rahavarvo, jota verovelvollinen suorittaa maata-

loutensa hyväksi. Kun ottaa huomioon, millaiseksi maatalouden verotus maassamme on muodostunut, on tämä ns. isännänpalkan verotus raskain ns. pienissä maatalouksissa. Tätä ajatellen on mitä suurimmasta merkityksestä, että tämä verotus tapahtuu koh- tuullisten ja tosiasioita vastaavien perusteiden nojalla.

Verolautakunnat, jotka haluavat saada verotaakan jakaantumaan oikeudenmukaisesti yksityisten verovelvollisten kesken, koettavat tietenkin arvioida sen „isännänpalkan”, joka merkitään erilaisille verovelvollisille. Kun valtiovarainministeriö aina on korostanut, että normiarvoja laskettaessa on otettu huomioon, että pienimmillä tiloilla isännän työ ei riitä koko vuodeksi, johtaa tämä edellä mainitussa arvioinnissa siihen, että verolautakunta ei alita, vaan pikemminkin ylittää ministeriön edellyttämän normiarvon.

Niissä ohjeissa, jotka valtiovarainministeriö on antanut isännäntyön verottamista varten kuluvan vuoden verotuksissa, on kysymyksessä olevan työn arvoa pienempien tilojen osalta oleellisesti korotettu aikaisempiin vuosiin verrattuna. Tämä korotus nousee maan eteläosissa noin 9 %:iin ja pohjoisimmissa osissa, joissa arvioimisperusteet tietenkin ovat alemmat, yli 17 %:iin.

Tästä korotuksesta ja edellä esitetyistä seikoista on osoittautunut olevan seurauksena, että pienempien maatalouksien haltijoille tämän vuoden verotuksissa on merkitty tai tullaan merkitsemään niin korkea työnarvo, että se ei vastaa tosiasiallisia olosuhteita.

Edellä esitetyn perusteella ja ottaen huomioon, että oikaisu kysymyksessä olevassa verotuksessa on vaikein saavutettavissa varsinaista valitustietä, esittävät allekirjoittaneet valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallituksen tiedossa, että sen työn arvo, jonka pienviljelijät suorittavat maataloutensa hyväksi, arvioidaan tänä vuonna sellaisten perusteiden mukaisesti, jotka aiheuttavat pienviljelijöille veron korotuksen ja saattavat heidät muihin verovelvollisiin katsoen epäoikeudenmukaiseen asemaan; ja

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tämän epäoikeudenmukaisuuden estämiseksi?

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1954.

Bertel Lindh. Arthur Larson.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Teille Herra Puhemies osoittamassaan kirjelmässä kuluvan syyskuun 14 päivästä ovat kansanedustaja Bertel Lindh ym. esittäneet valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallituksen tiedossa, että sen työn arvo, jonka pienviljelijät suorittavat maataloutensa hyväksi, arvioidaan tänä vuonna sellaisten perusteiden mukaisesti, jotka aiheuttavat pienviljelijöille veron korotuksen ja saattavat heidät muihin verovelvollisiin katsoen epäoikeudenmukaiseen asemaan; ja

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä tämän epäoikeudenmukaisuuden estämiseksi?”

Vastauksena tähän kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtiovarainministeriö antoi 12 päivänä maaliskuuta 1954, siis jo pari kuukautta ennen nykyisen hallituksen toimikauden alkamista, ohjeet verovelvollisen ja hänen perheensä jäsenten maa- ja metsätalouden hyväksi tekemän työn arvon arvioimisesta vuodelta 1953 toimitettavaa verotusta varten. Näissä ohjeissa, joissa palkkausaluiden jakoa jonkun verran muutettiin, korotettiin ns. isännän palkkaa 5 hehtaarin kohdalla jonkun verran, samalla kun sitä 10 hehtaarin kohdalla I ja II palkkausalueissa alennettiin. Koska verotustyö on vuodelta 1953 toimitettavan verotuksen osalta jo aivan loppuvaiheessaan ja veroluettelot on jo suurimaksi osaksi kirjoitettu, ei tällä hetkellä enää ole mahdollista aikaansaada muutoksia tässä verotuksessa noudatettuihin ohjeisiin.

Kysymys verovelvollisen maataloutensa hyväksi tekemän työn arvon arvioimisesta pien-tiloilla, joilla isännän koko työaikaa ei voida

tehokkaasti käyttää tilan hyväksi, on varsin vaikea. Lähtökohtana voidaan tosin pitää oman perheen kirjanpitoliloilla suorittaman työn kokonaisarvoa, joka otetaan kustannuksena huomioon puhdasta tuottoa arvioitaessa, mutta itse isännän työn osuuden arvioimisessa on kuitenkin turvauduttava arvioon. Pientiloillahan muiden perheen jäsenten, vieläpä alaikäisten lastenkin osuus työn kokonaisarvosta on usein huomattavan suuri. Huomioon on myöskin otettava maatalouden heikompi kannattavuus pientiloilla ja sen erilainen kannattavuus eri osissa maata.

Yleisluontoisena ohjeena verovelvollisen ja hänen perheensä jäsenten työn arvon arvioimisessa voidaan pitää sitä, etteivät työn arvot ja verotettava puhdas tuotto silloinkaan, kun perheen työntekijät ovat verovelvollisen iässä, saa ylittää maatalouden osoittamaa ylijäämää, jolla tarkoitetaan sitä maatalouden tuottoa, jossa oman perheen suorittaman työn arvoa ei ole otettu vähennyksenä huomioon.

Hallitus tulee vahvistettaessa ohjeita verovelvollisen ja hänen perheensä jäsenten työn arvon arvioimiseksi vuodelta 1954 toimitettavaa verotusta varten kiinnittämään huomion näihin näkökohtiin sekä huolehtimaan siitä, että työn arvot yhdessä verotettavan puhtaan tuoton kanssa tulevat mahdollisimman hyvin vastaamaan verovelvollisen maataloudestaan saamaa todellista tuloa.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1954.

Ministeri *Martti Miettunen*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Eder Herr Talman riktad skriftelse av den 14 sistlidna september har riksdagsman Bertel Lindh m. fl. till vederbörande medlem av Regeringen för besvarande ställt följande spörsmål:

„Är Regeringen medveten om, att värdet av det arbete, som småbrukarna utfört till förmån för sitt jordbruk, i år beräknas efter sådana grunder, som för småbrukarna medför en skatteförhöjning och ställer dem i en jämförelse med andra skattskyldiga orättvis ställning; och

vilka åtgärder ärnar Regeringen vidtaga för att denna orättvisa måtte kunna förhindras?”

Som svar på detta spörsmål får jag anföra följande:

Finansministeriet utfärdade den 12 mars 1954, således redan ett par månader före den nuvarande regeringens tillträde, föreskrifter angående beräkning vid beskattningen för år 1953 av värdet av det arbete, som den skattskyldige och medlemmarna av hans familj utfört till förmån för lant- och skogsbruket. I dessa föreskrifter, där fördelningen av avlöningsområdena i någon mån ändrats, höjdes den s. k. husbondelönen för 5 ha något, samtidigt som den sänktes för 10 ha på I och II avlöningsområdena. Då beskattningsarbetet för år 1953 redan nått slutskedet och skattelängderna till största delen äro utskrivna, är det icke numera möjligt att verkställa ändringar av de vid beskattningen tillämpade föreskrifterna.

Frågan om beräkningen av värdet av det arbete, som den skattskyldige utfört till förmån för sitt lantbruk, på smålängheter, där husbondens hela arbetstid icke kan effektivt utnyttjas till förmån för lägenheten, är mycket svår. Som utgångspunkt kan visserligen betraktas totalvärdet av det arbete, som den egna familjen utfört på bokföringslägenheter, vilket värde beaktas såsom kostnad vid beräkningen av den rena avkastningen, men vid beräkningen av värdet av husbondens eget arbete måste ungefärliga uppskattningar likväl tillgripas. På smålängheter är ju de övriga familjemedlemmarnas, t. o. m. de minderåriga barnens andel av arbetets totala värde ofta mycket betydande. Därjämte bör även lantbrukets svagare räntabilitet på smålängheter och dess varierande räntabilitet i olika delar av landet beaktas.

Som en allmän regel vid beräkningen av värdet av den skattskyldiges och medlemmarnas av hans familj arbete kan betraktas, att arbetets värde och den beskattningsbara rena avkastningen icke ens då familjemedlemmarna uppnått skattskyldig ålder får överstiga lantbrukets överskott, varmed avses den lantbruksavkastning, där värdet av familjens eget arbete icke beaktats som avdrag.

Regeringen kommer vid fastställandet av föreskrifter för beräkningen av värdet av

den skattskyldiges och medlemmarnas av hans familj arbete vid beskattningen för år 1954 att fästa uppmärksamhet vid dessa synpunkter samt draga försorg om, att arbetets värde tillsammans med den beskattningsbara rena avkastningen så mycket som möjligt kommer att motsvara den verkliga inkomst, som den skattskyldige erhållit av sitt lantbruk.

Helsingfors den 15 oktober 1954.

Minister *Martti Miettunen*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Jo useita viikkoja on tuottajille maksettu parhaasta nuoren sian lihasta 160—175 markkaa kilolta. Siitä huolimatta, että tuottajan saama hinta on alapuolella kannattavaisuuden, on esim. pääkaupungin lihakaupoissa sianlihan vähittäismyyntihinta 300—320 markkaa kilolta, joka peritään suurimmasta osasta ruhoa. Osa menee kyllä halvempaan hintaan, mutta se muodostaa vain pienen osan eikä sitäkään myydä alle tuottajahinnan. Tuottajalta menee myös korvauksetta eläimen veri, sisäelimet ja suolet.

Sianlihan tuottaminen mainituilla hinnoilla on mahdotonta, jos muiden kustannusten lisäksi sianhoidosta maksetaan palkka. Sekä yksityisten että yhtymien sikaloissa sian kasvattaminen tuottaa nyt tappiota.

Kun näin on, johtuu ajattelemaan, onko sianlihan jakelu kuluttajille niin kallista ja arvokasta työtä, että palkkio saa muodostua lähes yhtä suureksi kuin sian kasvattaja saa suorittamalla rahallisen uhrauksen porsaan ostohintana, ruokintamenot, eläimen hoitotyöt ja yleismenot yhteensä. Tilanteen korjaamiseksi olisi jotain tehtävä.

Edellä lausutun nojalla ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että parhaan sianlihan tuottajahinta on 160—175 markkaa kilolta, mutta vähittäismyyntihinta suurimmalta osalta 300—320 markkaa kilolta, joten jakelukustannukset vievät valtaosan kuluttajain maksamasta hin-

nasta, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, että myös sian kasvattaja saisi työtään vastaavan palkan?

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 1954.

Lauri Laine.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa edellytetyssä tarkoituksessa on kansanedustaja Lauri Laine esittänyt hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että parhaan sianlihan tuottajahinta on 160—175 markkaa kilolta, mutta vähittäismyyntihinta suurimmalta osalta 300—320 markkaa kilolta, joten jakelukustannukset vievät valtaosan kuluttajain maksamasta hinnasta, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, että myös sian kasvattaja saisi työtään vastaavan palkan?”

Vastaukseksi tähän kysymykseen, joka on toimitettu allekirjoittaneelle ministerille, saan kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Hallitus on maataloustuloa koskevien kysymysten yhteydessä usein joutunut kiinnittämään huomiota sianlihan tuottajahinnan kehitykseen. Sianlihan valtion varoin tuetun maastaviennin johdosta on sen tuottajahinta kääntynyt nousuun ja lienee se tällä hetkellä — kyselyssä mainitun 160—175 markan kilohinnan asemesta — noin 175—195 markkaa kilolta, saavuttamatta vielä siten tavoitehintaa. Vastaavasti lienee tukkumyyntihinta ruholta keskimäärin noin 204 markkaa kilolta vapaasti myymälässä toimitettuna. Tällä hetkellä on vaikeata arvioida, tuleeko hintakehitys jatkuvan viennin tukemana pysymään nousevana.

Sianlihan vähittäismyyntihinnan kuin myös kaupan jakelupalkkion vapauduttua hintasäännöstelystä ei jakelupalkkiota enää ohjata hallinnollisin keinoin. Kyselyssä mainittu vähittäiskauppahintataso, 300—320 markkaa, vaikuttaa kuitenkin, vaikka varaus

„suurimmalta osalta” otettaisiinkin huomioon, varsin korkealta. I lk:n sianlihan vähittäismyyntihinta lienee tällä hetkellä keskimäärin noin 240 markkaa kilolta, ääriarvojen eri palojen mukaan vaihdellussa 60—350 markkaan kilolta. Vähittäismyyntipalkkio lienee vastaavasti nykyisin noin 15 % vähittäismyyntihinnasta ja sisältää se muun ohessa varastointikulut sekä kuljetuskustannukset jakelupisteeseen.

Jakelukustannusten osuus ei edelläesitettyjen lukujen pohjalla siten muodostu niin suureksi kuin kyselyssä on edellytetty. Vain kuitaakin siltä kuin kyselyssä olisi vertauskohtina käytetty tuottajahinnan osalta koko ruholta päineen ja sorkkineen saatua kilohintaa sekä vähittäismyyntihinnan kohdalla „suurimmalta osalta” parhaista paloista saatavia hintoja.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1954.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Penna Tervo*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syftemål, varom förmäles i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, har riksdagsman Lauri Laine till vederbörande medlem av regeringen för avgivande av svar riktat följande spörsmål:

„Har Regeringen beaktat, att producentpriset på fläsk av bästa kvalitet är 160—175 mark per kg, men detaljhandelspriset för det mesta 300—320 mark per kg, varför distributionskostnaderna sluka lejonparten av det av konsumenten erlagda priset, och, om så förhåller sig, vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller har den för avsikt att vidtaga i syfte att förskaffa även svinuppfödaren en lön, som motsvarar hans arbete?”

Som svar på detta spörsmål, som tillställts undertecknad minister, får jag vördsamt anföra följande:

Regeringen har i samband med frågorna rörande inkomsten av lantbruk ofta kommit att fästa sin uppmärksamhet vid utvecklingen av fläskets producentpris. Beroende på

den med statsmedel stödda exporten av fläsk har producentpriset tenderat att stiga och torde för närvarande — i stället för det i spörsmålet nämnda priset 160—175 mark per kg — utgöra ca 175—195 mark per kg utan att därigenom ännu ha uppnått riktpriiset. I motsvarighet därtill torde partipriiset för kroppen i medeltal vara ca 204 mark per kg fritt i butik. För ögonblicket är det svårt att bedöma, huruvida prisutvecklingen med stöd av den fortsatta exporten alltså kommer att visa en uppåtgående tendens.

Sedan fläskets minutförsäljningspris även som handels distributionsprovision befriats från prisreglementering, kan distributionsprovisionen icke längre dirigeras med administrativa medel. Den i spörsmålet nämnda minuthandelsprisinivån, 300—320 mark, verkar emellertid, även om reservationen „för det mesta” beaktas, tämligen hög. Minutförsäljningspriset på fläsk av I kl. torde för ögonblicket i medeltal vara ca 240 mark per kg, medan gränsvärdena beroende på biten variera från 60 till 350 mark per kg. Minuthandelsprovisionen torde i motsvarighet därtill för närvarande uppgå till ca 15 % av minutförsäljningspriset, och den torde inkludera bl. a. upplagringskostnaderna samt transportkostnaderna till distributionspunkten.

Distributionskostnadernas andel blir således i enlighet med ovan anförda siffror icke så stor som i spörsmålet förutsattes. Det verkar, som om i spörsmålet som jämförelsepunkter i fråga om producentpriset hade använts det för hela kroppen från huvudet till klövarna erhållna kilogrampriset samt i fråga om minutförsäljningspriset det „för det mesta” för de bästa bitarna erhållna priset.

Helsingfors den 14 oktober 1954.

Handels- och industriminister *Penna Tervo*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kuluvana syksynä on aloitettu Pudasjärven kunnan Siuruan kylässä Asmuntisuon asutusalueella tienteko- ja kuivatustyöt. Alueelle on tarkoitettu muodostaa yli yhdeksänkymmentä asutustilaa ja asukkaiksi ottaa

Kuusamosta asukkaat. Kuusamolaisille maanturvitsijoille onkin turvattava maansaanti, mutta käsitykseni mukaan ei ole oikein se, että sellaisen kunnan alueelle, jossa on omasta takaa maanturvitsijoita niin paljon, heille ei ole voitu kuin vain pienelle osalle antaa viljelystila tai lisämaata entiselle liian pienelle tilalle oman kunnan alueelle muodostetuilta asutusalueilta eikä muualtakaan, vaan määrätään otettavaksi mainituin tavoin asukkaat muualta. Täten käypi sillä lailla, että oman kunnan alueella asuvat maanturvitsijat saavat jatkuvasti asua suurien perheittenkin kanssa toisten nurkissa huonemiehenä.

Viljelystilaa tai lisämaata koskevia hakemuksia on Pudasjärven kunnan asutuslautaan jätetty noin 250 kappaletta ja uusia tullaan vielä jättämään. Rakenteilla oleville Jaalangan ja Nuorunkaojan asutusalueille on otettu asukkaat maanhankintalain perusteella. Syrjäsuon ja Malisensuon asutusalueitten perustamisesta ja tilojen muodostamisesta sinne on pidetty hiljattain vuoden 1936 asutuslain mukainen alkukokous. Siinä on todettu, että näillekin alueille on hakijoita moninkertaisesti se määrä, mikä tiloja voidaan muodostaa. Kun näille asutusalueille ei ole vielä tehty kuivatus- eikä tienrakennussuunnitelmaa, niin tilojen muodostaminen on vielä kaukana, sillä suunnitelmien tekeminen vie usein pitkän ajan.

Asmuntisuon asutusalueella on jo kuivatus-, tienteko- ja alustavat tilojen palstoitustyöt aloitettu. Alueelle voidaan ryhtyä lähiaikoina nimeämään asukkaita ja rakentamaan. Kokemus on osoittanut, että kuivatus-, tienteko- ja rakennusmäärärahojen pienuuden vuoksi ei ole saman kunnan alueelle mahdollisuutta usealle suuremmalle asutusalueelle saada riittävän suuria määrärahoja. Jos nyt Asmuntisuon asutusalueelle tuodaan kaikki asukkaat toiselta paikkakunnalta, niin Pudasjärven maanturvitsijat joutuvat odottamaan vielä vuosia, ehkä kymmeniä, ennen kuin he saavat maata, jona aikana he vanhentuvat ja menettävät työkykynsä, niin kuin tähän mennessä on usein tapahtunut. Jos Asmuntisuon asutusaluetta on tarkoitus oikeudenmukaisesti asuttaa, niin pudasjärveläisille asutustilan hakijoille olisi varattava vähintään puolet perustettavista tiloista. Ei ole saatu tietoa, miten muuten aiotaan turvata pudasjärveläisten maantar-

vitsijain maantarve omalla paikkakunnalla, missä on sekä viljelyskelpoista että metsämaata riittävästi kaikille, jos vain saadaan varoja asutusalueitten kuivattamiseen, tien-tekoon ja rakentamiseen.

Edellä olevan perusteella ja viittaamalla valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin saan kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittää seuraavan kysymyksen:

Tietääkö Hallitus, että Pudasjärven kunnan Asmuntisuon asutusalueelle on tarkoitus tuoda kaikki asukkaat kunnan ulkopuolelta; ja jos tietää,

mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta paikkakunnan viljelystilojen ja lisämaan anojille tulisi turvatuksi tilojen ja lisämaiden riittävä saanti?

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1954.

Eino Rytinki.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle jätetyssä syyskuun 14 päivänä 1954 päivätyssä kirjoituksessa kansanedustaja Rytinki on valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten Valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittänyt seuraavan kysymyksen:

„Tietääkö Hallitus, että Pudasjärven kunnan Asmuntisuon asutusalueelle on tarkoitus tuoda kaikki asukkaat kunnan ulkopuolelta; ja jos tietää,

mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta paikkakunnan viljelystilojen ja lisämaan anojille tulisi turvatuksi tilojen ja lisämaiden riittävä saanti?”

Vastaukseksi tähän kysymykseen saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Käytännöllisesti katsoen ovat kaikki maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeuteiksi katsotut Pudasjärven kuntalaiset jo saaneet maata. Sensijaan on Kuusamon kunnassa siellä vallitsevien erikoisolosuhteiden

johdosta Kuusamon ja Sallan kuntien maanhankintalain mukainen muiden kuin siirtoväkeen kuuluvien maansaajien tiloille sijoittaminen vielä alkuvaiheessaan. Kaikille Kuusamon ja Sallan maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeutetuille ei kuitenkaan voida asutustarkoituksiin sopivan maan puutteen johdosta antaa heidän maansaantioikeuttaan vastaavaa tilaa kotipaikkakunnaltaan. Tämän vuoksi ovat asutusviranomaiset joutuneet harkitsemaan n. 150 kuusamolaisen maansaajan sijoittamista muihin kuntiin, mihin toimenpiteeseen laki antaakin mahdollisuuden.

Kun Pudasjärven ja Ranuan kuntien rajalla oleva Asmuntisuon alue tie-, kuivatus- ja muut olosuhteet huomioonottaen on todettu erittäin sopivaksi kiireelliseen maanhankintalain mukaiseen asuttamiseen, on tälle yhteiselle asutusalueelle tähän mennessä maanlunastuslautakunnan toimesta maastoon paaletettu noin 90 maanhankintalain mukaista tilaa. Kaikkiaan on asutusalueelle tarkoitus muodostaa noin 130 tilaa, joista noin $\frac{2}{3}$ tulee Pudasjärven kunnan alueelle. Muodostumassa olevien tilojen asuttamista varten on Kuusamon kunnasta tähän mennessä siirretty 93 maanhakijan maansaantihakemukset Pudasjärven kunnan asukkaanottolautakunnalle. Suunnitellessaan Asmuntisuon alueen käyttöä lähinnä Kuusamon rintamamiesten asuttamiseen ovat asutusviranomaiset olleet yhteydessä asiasta myös Pudasjärven kunnan viranomaisiin.

Kuten kyselyssä on todettu, on Pudasjärven kunnassa tehty runsaasti vuoden 1936 asutuslain mukaisia maansaantihakemuksia. Kun suoritettujen viljelyskelpoistutkimuksien mukaan Pudasjärven kunnassa on ainakin n. 17 000 ha sellaista viljelyskelpoista maata, jota voidaan tarkoituksenmukaisesti käyttää asutustarkoituksiin, ei Asmuntisuon alueen käytön kuusamolaisten rintamamiesten asuttamiseen voida millään tavalla katsoa vaarantavan vuoden 1936 asutuslain mukaista asutustoimintaa Pudasjärven kunnassa. Eri puolilla Pudasjärven kuntaa onkin tällä hetkellä vireillä useita vuoden 1936 asutuslain mukaisia toimituksia. Näissä toimituksissa tultaneen, mikäli tilat vanhentuneen vuoden 1936 asutuslain mukaan voidaan katsoa saatavan elinkelpoisiksi, muodostamaan yhteensä 119 viljelystilaa, 2 asuntotilaa ja 20 lisäaluetta. Lisäksi tultaneen vielä

kuluvana vuonna määräämään useita asutus-suunnitelmia laadittavaksi parhaillaan käsitelyn alaisena olevien maansaantihakemusten johdosta.

Kun vuoden 1936 asutuslain mukaisten kuntoonpanotöiden suorittamista varten on valtion tulo- ja menoarviossa osoitettu erityinen määräraha, ei maanhankintalain mukaisten kuntoonpanotöiden rahoittaminen näihin tarkoituksiin erikseen osoitetuista varoista aiheuta viivästystä perustettavien vuoden 1936 asutuslain mukaisten tilojen kuntoonpanotöiden rahoittamiselle. Käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa tullaan mahdollisuuksien mukaan edistämään vuoden 1936 asutuslain mukaiseen asutustoimintaan liittyvien kuntoonpanotöiden suorittamista Pudasjärven kunnassa.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1954.

Maatalousministeri *Viljami Kalliokoski*.

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Riksdagens Herr Talman riktad skrivelse av den 14 september 1954 har riksdagsmannen Eino Rytinki med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Har Regeringen reda på att man har för avsikt att till Asmuntisuo kolonisationsområde i Pudasjärvi kommun taga alla åbor utanför kommunens gränser och om så är

vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar Regeringen vidtaga för att tillförsäkra ortens sökande av odlingslägenhet och tillskottsjord möjlighet att få lägenheter och tillskottsjord?”

Som svar på detta spörsmål får jag vördsam samt anföra följande:

Praktiskt taget alla sockenbor i Pudasjärvi, som ansetts berättigade till erhållande av jord enligt jordanskaffningslagen, ha redan erhållit jord. Till följd av de säregna förhållanden, som råda i Kuusamo, är däremot placeringen därstädes av andra än till den förflyttade befolkningen hörande jordta-

gare enligt jordanskaffningslagen för Kuusamo och Salla kommuner ännu i sitt begynnelseskede. Till följd av brist på för kolonisationsändamål lämplig jord kunna samtliga enligt jordanskaffningslagen för Kuusamo och Salla kommuner till erhållande av jord berättigade dock icke tilldelas lägenhet, som skulle motsvara deras rätt till erhållande av jord, från hemorten. På grund härav ha kolonisationsmyndigheterna nödgats taga under omprövning en placering av ca 150 kuusamobor i andra kommuner, till vilken åtgärd lagen även giver möjlighet.

Då Asmuntisuo område, som är beläget på gränsen mellan Pudasjärvi och Ranua kommuner, med beaktande av väg-, torrläggnings- och övriga förhållanden har konstaterats vara synnerligen lämpligt för en brådskande kolonisation enligt jordanskaffningslagen, har på detta enhetliga kolonisationsområde genom jordinlösningsnämndens försorg hittills utpålats i terrängen ca 90 i jordanskaffningslagen avsedda lägenheter. Avsikten har varit att på kolonisationsområdet bilda inalles ca 130 lägenheter, varav ca $\frac{2}{3}$ skulle komma på Pudasjärvi kommuns område. För kolonisation av de under bildning varande lägenheterna ha från Kuusamo kommun hittills överflyttats 93 jordsokäres ansökningar om jord till åbonämnden i Pudasjärvi kommun. Vid planeringen av Asmuntisuo områdes användning närmast för kolonisation av frontmän från Kuusamo ha kolonisationsmyndigheterna även stått i kontakt med de kommunala myndigheterna i Pudasjärvi.

Såsom i spørsmålet konstaterades, ha i Pudasjärvi kommun inlämnats talrika ansökningar om jord enligt 1936 års kolonisationslag. Då det i enlighet med verkställda odlingsduglighetsundersökningar i Pudasjärvi kommun finnes åtminstone ca 17 000 ha sådan odlingsduglig jord, som på ett ändamålsenligt sätt skulle kunna begagnas för kolonisationsändamål, kan Asmuntisuo områdes disposition för kolonisation av frontmän från Kuusamo på intet sätt anses äventyra i 1936 års kolonisationslag avsedd kolonisationsverksamhet i Pudasjärvi kommun. I olika delar av Pudasjärvi kommun har för närvarande anhängiggjorts ett flertal förrättningar enligt 1936 års kolonisationslag. För så vitt lägenheterna enligt den föräldrade kolonisationslagen av år 1936

kunde fås livsdugliga, torde vid dessa förrättningar komma att bildas inalles 119 odlingslägenheter, 2 bostadslägenheter och 20 tillskottsområden. Dessutom torde man under innevarande år komma att bestämma, att ett flertal kolonisationsplaner skola uppgöras i anledning av de ansökningar om erhållande av jord, vilka som bäst äro under behandling.

Då det i statsförslaget anvisats ett särskilt anslag för utförande av i 1936 års kolonisationslag avsedda istandsättningsarbeten, förorsakar finansieringen av i jordanskaffningslagen avsedda istandsättningsarbeten ur medel, anvisade särskilt för dessa ändamål, icke några dröjsmål med finansieringen av istandsättningsarbetena på de i 1936 års kolonisationslag avsedda lägenheter, som skola bildas. Inom ramen för de till buds stående anslagen kommer man i mån av möjlighet att främja utförandet av de istandsättningsarbeten, som ansluta sig till kolonisationsverksamheten enligt 1936 års kolonisationslag.

Helsingfors den 14 oktober 1954.

Lantbruksminister *Viljami Kalliokoski*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime elokuun 26 päivänä valtioneuvosto asetti komitean tekemään ehdotuksia voimassa olevan huoneenvuokralainsäädännön tarkistamiseksi. Komiteaan määrättiin jäseniksi puheenjohtajan ja kahden virkamiesjäsenen lisäksi yksi Vuokralaisten Keskusliiton ja yksi Suomen Asuntokiinteistöliiton edustaja. Sen sijaan ei komiteaan lainkaan määrätty jäsentä maan tiettävästi jäsenmäärältään suurimmasta kiinteistönomistajia edustavasta järjestöstä Suomen Pienkiinteistöliitosta.

Suomen Pienkiinteistöliitto edustaa nimensä mukaisesti pienempien asuntokiinteistöjen omistajia ja muodostavat sen jäsenkunnassa puisten asuinrakennusten omistajat enemmistön. Viimeksimainittuun seikkaan on kiinnitettävä erityisesti huomiota sen vuoksi, että vuokralainsäädäntöä uudistettaessa nimenomaan puurakenteisten kiinteistöjen erikoisasema joudutaan erikseen selvittämään, niinkuin äskettäin julkisuuteen saatetussa Talouspoliittisen suunnitteluneuvoston esityk-

sessä „Talouspolitiikan perusohjelma” nimenomaan lausutaan. Myös on todettava, että Suomen Pienkiinteistöliitto on täysin puolueeton järjestö, joka edustaa kaikkiin maamme poliittisiin puolueisiin kuuluvia kiinteistönomistajia, mistä johtuen sen esittämällä mielipiteillä on huomattava kantavuus.

Edellä lausutun perusteella ja kun ei voida pitää tasapuolisuuden ja oikeudenmukaisuuden vaatimuksia tyydyttävänä, että tällaisen suuren, maamme laajoja pienkiinteistönomistajapiirejä edustavan järjestön edustus on puheena olevan komitean asettamisessa kokonaan sivuutettu, esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että huoneenvuokralainsäädäntöä tarkistamaan määrätyn komitean asettamisessa on kokonaan sivuutettu Suomen Pienkiinteistöliiton edustamat laajat kiinteistönomistajapiirit; ja jos on,

aikooko Hallitus kiireellisesti ryhtyä toimenpiteisiin mainitun puutteen korjaamiseksi?

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 1954.

Harras Kyttä. Leo I. Mattila.
Kaarlo Kajatsalo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kirjelmällä 23 päivästä syyskuuta 1954 Herra Puhemies on valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt allekirjoittaneelle ministerille jäljennöksen edustajien Harras Kytän, Leo I. Mattilan ja Kaarlo Kajatsalon jättämästä, valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esitetystä kysymyksestä:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että huoneenvuokralainsäädäntöä tarkistamaan määrätyn komitean asettamisessa on kokonaan sivuutettu Suomen Pienkiinteistöliiton edustamat laajat kiinteistönomistajapiirit; ja jos on,

aikooko Hallitus kiireellisesti ryhtyä toimenpiteisiin mainitun puutteen korjaamiseksi?”

Vastauksena tähän kysymykseen ilmoitan kunnioittavasti:

Elokuun 26 päivänä 1954 päätti valtioneuvosto asettaa komitean voimassa olevan huoneenvuokrasäännöstelylainsäädännön tarkistamista varten ja tekemään esityksen sen tarpeellisesta korjaamisesta. Komitean puheenjohtajaksi kutsuttiin hallintoneuvos Artturi Kustaa Ikkala sekä jäseniksi sosiaaliministeriön hallitusneuvos Artturi Ossian Tuominen, Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtaja Pertti Kalla, Vuokralaisten Keskusliiton puheenjohtaja talousneuvos Helmer Lehti ja Suomen Asuntokiinteistöliiton toiminnanjohtaja, majuri Olavi Wiias.

Tässä komiteassa ovat siis puheenjohtajan ja kahden virkamiesjäsenen lisäksi Vuokralaisten Keskusliitto ja Suomen Asuntokiinteistöliitto edustettuina. Näin edustettuna on tämä tarkistuskomitea jo useina vuosina aikaisemmin aina erikseen asetettuna toiminut. Ainoastaan vuonna 1951 asetetun komitean kokoonpano oli laajemmalla pohjalla niin, että siinä olivat edellämainittujen lisäksi edustettuina myös Suomen Pienkiinteistöliitto ja Henkisen Työn Keskusliitto.

Näin monijäsenistä komiteaa ei hallitus tällä kertaa kuitenkaan halunnut asettaa seuraavista syistä:

Asuntotilanne on useilla paikkakunnilla kehittynyt varsin suotuisaan suuntaan niin, että huoneenvuokrasäännöstelyä on voitu huomattavassa määrässä sekä lieventää että purkaa. Niinpä lopetettiin 24. 2. 1954 annetulla valtioneuvoston päätöksellä huoneenvuokrasäännöstely kokonaan 9:ssä kaupungissa, 11 kauppalassa ja 39:ssä maalaiskunnassa, jotapaitsi sitä lievennettiin 13:ssa kaupungissa, 8:ssä kauppalassa ja 16:ssa maalaiskunnassa, ja on huoneenvuokrasäännöstely tämän jälkeen voimassa enää vain 26:ssä kaupungissa, 18:ssä kauppalassa ja 28:ssä maalaiskunnassa. Samalla kun hallitus katsoo, että huoneenvuokrasäännöstelyn lakkauttaminen koko laajuudessaan ei vielä tällä hetkellä voi tulla kysymykseen, koska on pidettävä huolta siitä, että häätötilanne ei pääse pahenemaan, hallituksen mielestä säännöstelyn purkaminen ja sen lieventäminen kuitenkin

kin suotuisien kokemusten kannustamana on jatkuvasti toteutettavissa pääasiallisesti mainittua menettelytapaa noudattaen eli siis aseteittain ja alueittain.

Hallitus on myös sitä mieltä, että mainitunlaisen purkamis- ja lieventämismenettelyn ohella ratkaisevampien periaatteellisten ja rakenteellisten muutosten tekeminen huoneenvuokrasäännöstelymääräyksiin jo mainitusta syystä tuskin lienee mahdollista, mutta on hallitus kuitenkin katsonut tarpeelliseksi määräysten tarkistamisen, varsinkin kun lähes 3 vuotta jo on kulunut viimeisen komitean tarkistusmietinnön jättämisestä valtioneuvostolle ja kun lukuisia esityksiäkin on tehty tässä tarkoituksessa.

Hallituksen saaman tiedon mukaan on Suomen Asuntokiinteistöliitossa 8 613 jäsentä 54:ssä kaupungissa ja kauppalassa, edustaen jäsenet likipitään yhtä monta taloa, tilavuodeltaan yhteensä noin 30 miljoonaa kuutiometriä. Taloista on noin puolet puutaloja ja niistä suuri osa pieniä puutaloja.

Hallituksen mielestä on komitean kokoonpanossa näin ollen sekä vuokranantajien että vuokralaisten etujen valvominen riittävässä määrin huomioon otettu, ja on komiteassa tarpeellinen asiantuntemus myös niitten erikoiskysymysten ratkaisemiseksi, jotka liittyvät nimenomaan puutaloihin, edustettuna, minkä vuoksi hallituksen käsityskannan mukaan komitea tässä suppeammassa kokoonpanossa on pätevä käsittelemään sille uskottua tehtävää.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1954.

Ministeri *Vieno Simonen*.

Till Riksdagens Herr Talman.

Medels skrivelse av den 23 september 1954 har Ni, Herr Talman, i det syfte, som omförmåles i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, tillställt undertecknad minister en avskrift av följande spörsmål, som av riksdagsmännen Harras Kyttä, Leo I. Mattila och Kaarlo Kajatsalo inlämnats för att föreläggas vederbörande medlem av statsrådet:

„Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid att kommittén för revision av lagstiftningen om hyresreglementering

blivit tillsatt med åsidosättande av de vidsträckta fastighetsägarkretsar, som representeras av Suomen Pienkiinteistöliitto benämnde förbund, och om så är,

ärnar Regeringen skyndsamt vidtaga åtgärder för att avhjälpa denna brist?”

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Den 26 augusti 1954 beslöt statsrådet tillsätta en kommitté att granska gällande lagstiftning om hyresreglementering och att utarbeta förslag till nödiga ändringar däri. Till ordförande i kommittén kallades förvaltningsrådet Artturi Kustaa Ikkala samt till ledamöter regeringsrådet i socialministeriet Artturi Ossian Tuominen, verksamhetsledaren vid Helsingfors stads hyresnämnder Pertti Kalla, ordföranden i Vuokralaisten Keskusliitto benämnda förbund, ekonomieradet Helmer Lehti, och verksamhetsledaren vid Finlands Bostadsfastighetsförbund, major Olavi Wiias.

I denna kommitté finnas sålunda utöver ordföranden och tvenne tjänstemannaledamöter representanter för Vuokralaisten Keskusliitto och Finlands Bostadsfastighetsförbund. Med denna sammansättning ha revideringskommittéer med här avsedda uppgift varit tillsatta redan under flera år tidigare. Endast den år 1951 tillsatta kommittén hade en sammansättning på bredare bas sålunda, att den utöver de förenämnda omfattade representanter även för Suomen Pienkiinteistöliitto och Centralförbundet för Intellectuellt Arbete.

Regeringen önskade emellertid icke denna gång tillsätta en kommitté med så många medlemmar. Skälen härtill voro följande:

Bostadssituationen har på många orter utvecklats i mycket gynnsam riktning så, att det blivit möjligt att i betydande utsträckning dels mildra, dels helt avskaffa hyresreglementeringen. Sålunda upphävdes genom ett statsrådsbeslut 24. 2. 1954 hyresreglementeringen i hela 9 städer, 11 köpingar och 39 landskommuner, varjämte reglementeringen genom samma beslut mildrades i 13 städer, 8 köpingar och 16 landskommuner, varför sålunda numera endast 26 städer, 18 köpingar och 28 landskommuner äro underkastade hyresreglementering. Samtidigt som regeringen anser, att det ännu icke i detta skede

kan bli fråga om att helt upphäva hyresreglementeringen, enär det är nödvändigt att se till, att vräkningssituationen icke försämraras, finner regeringen det dock med tanke på de gynnsamma erfarenheterna möjligt att häva och mildra regleringen, huvudsakligen enligt nämnda förfarande, dvs. gradvis och på vissa områden.

Regeringen anser även, att några mera avgörande principiella och strukturella ändringar i hyresreglementeringslagstiftningen redan av nämnda skäl knappast äro möjliga vid sidan av detta förfarande, som går ut på att upphäva och mildra reglementeringen, men har dock funnit skäl att låta granska bestämmelserna, i synnerhet som närmare 3 år förflutit, sedan senaste kommitté inlämnade sitt revideringsbetänkande till statsrådet, och då även en mängd framställningar i saken gjorts i detta syfte.

Enligt uppgift har Finlands Bostadsfästighetsförbund 8 613 medlemmar i 54 städer och köpingar och företrädare i det närmaste lika många gårdar med en volym av sammanlagt omkring 30 miljoner kubikmeter. Av husen är ungefär hälften trähus och en stor del av dem små trähus.

Enligt regeringens mening har kommittén fått en sådan sammansättning, att tillvaratagandet av såväl hyresvärdarnas som hyresgästernas intressen blivit i tillräckligt hög grad beaktat, och kommittén besitter sakkunskap för att kunna lösa även de specialfrågor, som äro förknippade speciellt med trähusen, varför kommittén enligt regeringens uppfattning i denna mera inskränkta sammansättning är kompetent att fullgöra den uppgift, som anförtrots den.

Helsingfors den 15 oktober 1954.

Minister *Vieno Simonen*.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Pieksämäellä sijaitsevan valtionrautateiden vaunukorjauspajan rakennustoiminta on heittänyt ansaittua arvostelua alaa tuntevien henkilöiden ja paikallisen väestön keskuudessa.

Ensimmäisen kerran ryhdyttiin laajennustöihin v. 1943, jolloin aloitettiin puuverstas- ja kuivaamorakennuksen työt. Alueelta kaa-

dettiin puut, suoritettiin perustuksen kaivuuja valettiin rakennuksen anturat sekä hankittiin paikalle kaikki tarvittavat rakennusaineet. Sitten yhtäkkiä keskeytettiin työt ja miljoonia markkoja vaatinut rakennusalue on nykyisin — lentopallokenttänä.

Muutamaa vuotta myöhemmin, v. 1950, aloitettiin uusi rakennustyö toisella puolella ratapihaa. Tällöin piti ryhtyä pajarakennusta laajentamaan. Vanhaan pajarakennukseen olisi saatu kolme seinää rakentamalla tilava uusi osasto, johon ilmoitettiin sijoitettavan pyöräsorvi ja rengastusosasto. Jälkeen kaivettiin pohja, valettiin anturat ja tuotiin rakennustarvikkeet, mutta jälleen myös seisautettiin rakennustyöt. Pysähdys töissä tapahtui siinä vaiheessa kun rautatiehallitukselle oli lähetetty piirustukset pilarien valamista varten. Tilannetta pahentaa vielä se, että osa rakennustarvikkeista, mm. sementti, jätettiin pilaantumaan. Uutta osastoa varten tuotiin myös korjauspajalle suuri sähkövasara, joka vuosikaupalla on seisunut tämän jälkeen taivasalla pilaantumassa, kun sille ei ole riittänyt varastotilaa.

Jos edellä mainitut laajennukset olisi toimitettu, olisi Pieksämäen vaunukorjaamon korjausteho suuresti lisääntynyt. Nykyisellään korjauspajan työnsuorituksia hidastaa se, että vaununpyörät on lähetettävä rengastusta varten Pasilaan ja sorvausta varten Kouvolaan, Riihimäelle, Hyvinkäälle tai Pasilaan. Pyörien rahtikulut jo nousevat vuodessa moneen miljoonaan markkaan puhumattakaan siitä viivästyisestä, mikä aiheutuu työssä pyörien ollessa matkalla korjauspajalta toiselle. Pieksämäen vaunukorjauspajan epätäydellisyydestä johtuu myös se, ettei siellä ole kyetty järjestämään jatkuvasti työtä työlläisille, vaikka korjausta odottavien vaunujen määrä nousee usein satoihin, vaan mm. viime talven aikana työskenneltiin siellä vain osapäivin, mikä taas aiheutti Pieksämäen kauppalalle taloudellisia menetyksiä.

Edellä esitetyn nojalla ja viitaten valtioväijärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esittämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, ettei sellainen tuhmaava rakennustoiminta, kuin mitä Pieksämäen

vaunukorjauspajalla on jo kahteen otteeseen tapahtunut, saisi jatkua; ja aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin, että Pieksämäen vaunukorjauspaja saadaan täydennetyksi siten, ettei rautatielaitoksellemme koituisi miljoonien markkojen lisäkuluja rahteina ja työajan menetyksenä työssä, joka voitaisiin erittäin hyvin suorittaa myös ko. vaunukorjauspajalla?

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 1954.

K. F. Haapasalo. Viljo Virtanen.
Onni Hiltunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kansanedustaja K. F. Haapasalo ym. ovat Teidän, Herra Puhemies, välityksellänne jättäneet valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla, sellaisena kuin mainittu lainkohta on 5 päivänä marraskuuta 1948 annettussa laissa, asianomaisen hallituksen jäsenen vastattavaksi seuraavan, 30 päivänä syyskuuta 1954 päivätyn ja seuraavan lokakuun 1 päivänä tiedokseni tulleen kysymyksen:

„Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä, ettei sellainen tuhlaava rakennustoiminta, kuin mitä Pieksämäen vaunukorjauspajalla on jo kahteen otteeseen tapahtunut, saisi jatkua; ja aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin, että Pieksämäen vaunukorjauspaja saadaan täydennetyksi siten, ettei rautatielaitoksellemme koituisi miljoonien markkojen lisäkuluja rahteina ja työajan menetyksenä työssä, joka voitaisiin erittäin hyvin suorittaa myös ko. vaunukorjauspajalla?”

Kysymyksen johdosta saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Kuopion konepajan alaisena toimivan Pieksämäen vaunukorjauspajan laajentamistarve on ollut tunnettua pitkän aikaa. Jo vuonna 1940 Viipurin menetyksen jälkeen ryhdyttiin suunnittelemaan laajennusta, joka käsitti vaunuseppäosaston rakentamisen, pyörien korjausosaston järjestelyn ja kattilahuoneen laajennuksen. Vuonna 1941 saatiin töiden alkuunpanoa varten tarvittavat mää-

rärahat. Sanottuna vuonna hankittiin rakennusaineita ja suoritettiin metsänraivaus yms. töitä. Varsinaisen rakennustyön jatkamisen keskeytti kuitenkin tällä kertaa se, ettei kululaitosten ja yleisten töiden ministeriö, silloisen ylityöllisyyden vallitessa, myöntänyt rakennuslupaa, ennenkuin vuoden 1943 lopussa. Silloin rautatiehallitus oikeutettiin suorittamaan varsinaista rakennustyötä sille myönnetyn työvoimakiintiön puitteissa. Tällä työvoimalla aloitettiin jälleen nämä rakennustyöt vuonna 1944.

Maamme olosuhteet olivat kuitenkin tällöin muuttuneet. Rauhanteossa oli luovutettavalla alueella sijainnut Viipurin konepaja menetetty. Valtionrautateiden liikkuvan kaluston korjaustilojen tarve oli, muuttuneet olosuhteet huomioonottaen, kokonaisuudessaan arvioitava uudelleen. Kun tähän uuteen vaiheeseen liittyi myös Pieksämäen vaunukorjauspajan laajennus, oli rakennustyöt toistaiseksi keskeytettävä. Paikalle hankitut rakennusaineet käytettiin vallinneen yleisen tarveainepulan vuoksi muihin valtionrautateiden rakennustarkoituksiin.

Vuoteen 1952 mennessä kehitettiin uusi laajakantoinen rakennusohjelma, joka vasta edellä mainitun vuoden loppuun saatiin kietyttyä siihen muotoon ja suuruuteen, mikä laajojen, mm. Rastorin toimittamien tutkimusten avulla katsottiin oikeaksi. Tähän laajennussuunnitelmaan sisällytettiin nykyinen nosto-osasto, joka suunnitelman toteuduttua toimii ruokalarakennuksena, varasto-, huolto- ja toimistohuoneina. Tilanne tuli kuitenkin tällä välin sellaiseksi, että oli tarpeellista lisätä Pieksämäen vaunukorjauspajan korjauskapasiteettia, jota varten kokonaisuunnitelmaan sopivan sorvaamon — kyselyssä tätä sanotaan pajaksi — laajennus työstökoneineen päätettiin käytettävissä olevin varoin suorittaa. Kun oletettiin, että tarvittavia ja ulkomailta hankittavia koneita varten saataisiin tuontilisenssi, yritettiin perustamistyöt saada suoritetuiksi niin, että rakennuksen pohja konehankinnan tultua suoritetuksi olisi ollut sellaisessa vaiheessa, että koneiden asentamiseen voitaisiin heti niiden tultua hankituksi ryhtyä. Lisenssejä ei kuitenkaan tähän mennessä ole saatu. Ainoa kone, joka hankittiin tilaisuuden tullen, on kyselyssä mainittu ilmajoustovasara (sähkövasara), mikä hyvin säilyneenä odottaa muiden koneiden saapumista. Koneen käyt-

täminen tällä välin muualla ei olisi tilanhankintuksien ja koneen vaatimien suurten perustöiden takia ollut edullista. Tämän koneen hankkiminen oli mahdollista sen vuoksi, että hankkijatoiminimellä oli jo vuonna 1950 konetta varten hankittu tuontilisenssi.

Viipurin luovutuksen yhteydessä menetettyä vaunukorjaustilaa, yhtä vähän kuin lisääntyvästä tavarajunaliikenteestä johtuvaa korjaustilan tarvetta, josta Pieksämäen vaunukorjauspajan uudelleen rakentaminen muodostaa erään huomattavan osan, ei ole voitu vieläkään tyydyttää. Syynä tähän on ollut varojen puute, etenkin, kun varoja on ensi sijassa ollut pakko sitoa Hyvinkään konepajan rakennustyön loppuun saattamiseen. Näin ollen tämä asia on nyt yhtä ajankohtainen kuin se oli vuonna 1943 tai 1950.

Helsingissä lokakuun 18 päivänä 1954.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri

Martti Miettunen.

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen, sådant detta lagrum ändrat lyder i lagen den 5 november 1948, har riksdagsman K. F. Haapasalo m. fl. genom Eder förmedling, Herr Talman, till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av svar riktat följande den 30 september 1954 dagtecknade och den 1 oktober 1954 till min kännedom komna spörsmål:

„Vilka åtgärder har Regeringen för avsikt att vidtaga i syfte att för framtiden förhindra en sådan slösaktig byggnadsverksamhet, som redan i två repriser har bedrivits vid Pieksämäki vagnsreparationsverkstad, och

har Regeringen för avsikt att vidtaga åtgärder i syfte att komplettera Pieksämäki vagnsreparationsverkstad sålunda, att våra järnvägar icke åsamkas till miljoner mark uppgående tillläggskostnader i form av frakter och förlust av arbetstid vid arbete, som mycket väl kan utföras även vid ifrågavarande vagnsreparationsverkstad?”

Med anledning av spörsmålet får jag vördsamst anföra följande:

Utvidgningsbehovet vid Pieksämäki vagnsreparationsverkstad, som arbetar under verkstaden i Kuopio, har länge varit känt. Redan år 1940 efter förlusten av Viborg började en utvidgning planeras, som skulle omfatta uppförande av en vagnssnickeriavdelning, reglering av reparationsavdelningen och en utvidgning av pannrummet. År 1941 erhöles för arbetets igångsättande erforderliga anslag. Sagda år anskaffades byggnadsmaterial och utfördes skogsröjning m. fl. arbeten. Fullföljandet av det egentliga byggnadsarbetet avbröts likväl denna gång därav, att ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena med hänsyn till det dåvarande översysselsättningsläget icke beviljade byggnadstillstånd före slutet av år 1943. Vid den tidpunkten bemyndigades järnvägsstyrelsen att låta utföra det egentliga byggnadsarbetet inom ramen för den beviljade arbetskraftskontingenten. Med denna arbetskraft igångsattes dessa byggnadsarbeten år 1944 igen.

Förhållandena inom vårt land hade emellertid då förändrats. Vid freden hade den på det avträdde området belägna verkstaden i Viborg gått förlorad. Behovet av reparationsutrymmen för statsjärnvägar nas rörliga materiel måste med beaktande av de ändrade förhållandena i sin helhet omvärderas. Då även utvidgningen av Pieksämäki vagnsreparationsverkstad hade hänförts till detta nya skede, måste byggnadsarbetet tillsvidare avbrytas. Det till orten anskaffade byggnadsmaterialet användes på grund av den allmänna materialbristen till andra på statsjärnvägar ankommande byggnadsföretag.

Före år 1952 utarbetades ett nytt vitsyftande byggnadsprogram, som först mot slutet av sagda år utkristalliserade sig i den form och det omfång, som med tillhjälp av omfattande undersökningar befunnos berättigade. I denna utvidgningsplan inkluderades den nuvarande uppfodringsavdelningen, vilken, sedan planen förverkligats, fungerar som matserveringsbyggnad samt lager-, service- och byrålokaliteter. Läget blev emellertid småningom sådant, att det visade sig nödvändigt att öka Pieksämäki vagnsreparationsverkstads reparationskapacitet, varför beslut fattades att med disponibla medel

igångsätta en utvidgning av den för totalplanen lämpliga svarvarverkstaden, som i spørsmålet kallas verkstad. Då det förutsattes, att för de erforderliga maskinerna, som måste anskaffas från utlandet, skulle erhållas importlicens, gjordes ett försök att få grundningsarbetena utförda sålunda, att byggnadens grund, när maskinanskaffningen var klar, skulle befinna sig i ett sådant skede, att maskinerna omedelbart vid sin ankomst skulle kunna börja uppmonteras. Licens har emellertid icke hittills kunnat erhållas. Den enda maskin, som av en tillfällighet har kunnat anskaffas, är den i spørsmålet nämnda luftfjäderhammaren (elektriska hammaren), vilken väl bibehållen inväntar de övriga maskinernas ankomst. Maskinens användning i avvaktan därpå är icke med hänsyn till det bristande utrymmet och de erforderliga omfattande grundningsarbetena tillräddig. Anskaffningen av denna maskin möjliggjordes därigenom, att den levererande firman redan år 1950 hade skaffat sig importlicens därför.

Det i samband med avträddandet av Viborg förlorade vagnsreparationsutrymmet har icke kunnat ersättas, lika litet som det till följd av den ökade godstågstrafiken föränledda reparationsbehovet, varav ombyggnaden av Pieksämäki vagnsreparationsverkstad representerar en betydande del, hittills kunnat tillfredsställas. Skälet därtill har varit brist på medel, i all synnerhet som det har visat sig nödvändigt att i främsta rummet investera medel i slutförandet av byggnadsarbetena vid Hyvinge verkstad. Under sådana förhållanden är ifrågavarande ärende i detta nu lika aktuellt, som det var år 1943 eller år 1950.

Helsingfors den 18 oktober 1954.

Minister för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena *Martti Miettunen*.

Valiokuntien jäsenet.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että suhteellisia vaaleja koskevien määräysten 13 §:n mukaan tulevat valtioneuvoston jäseniksi nimitettyjen edustajien Vennamon ja Saalastin sijaan suureen

valiokuntaan jäseniksi varajäsenet Väänänen ja N. Kaasalainen.

Ensimmäinen varapuhemies: Valtioneuvoston jäseniksi nimittämisen johdosta puhemiesneuvosto ehdottaa jätettäväksi eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi valita ed. Peltosen sijaan jäsen valtiovarainvaliokuntaan, ed. Saalastin sijaan jäsen sivistysvaliokuntaan ja varajäsen maatalousvaliokuntaan, ed. A. Simosen sijaan varajäsen lakivaliokuntaan sekä jäsen pankkivaliokuntaan ja samoin laki- ja talousvaliokuntaan ja ed. Vennamon sijaan jäsen valtiovarainvaliokuntaan.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi työaikalain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 31 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 17, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Tienari: Herra puhemies! Eduskunnassa nyt toiseen käsittelyyn tullut työaikalain muutosesitys koskee erästä tuotantoelämämme tärkeintä suoritusporrasta, työnjohtajia, jotka tähän saakka ovat olleet työaikaansa nähden niin sanoakseni lainsuojattomia. On näet pidetty itsestään selvänä, että työnjohtaja toimii jo sellaisessa asemassa, ettei muka ole ollut tarpeen hänen suojelunsa työaikaan nähden, vaan että kyllä hän jo vastuunalaisen asemansakin vuoksi pystyy tässä suhteessa itseään suojelemaan yli hänen voimiensa käyviltä ylityö- ym. vaatimuksilta.

Valitettavasti käytännöstä saadut kokemukset ovat osoittaneet tällaiset kuvitelut

vain toiveajatteluksi vailla reaalista pohjaa. Varsinkin sotien jälkeisinä vuosina, jolloin kansakuntamme jännitti kaikki voimansa selviytyäkseen sen kannettavaksi säilytetyistä ja melkein pä ylivoimaisilta näyttäneistä sotakorvaussuorituksista, joutuivat työnjohtajat kantamaan henkisesti kenties raskaimman vastuun, mutta monet heistä saivat luopua paineen ollessa kiihkeimmillään viikko ja kuukausi toisensa jälkeen jokaiselle palkanauttijalle niin peräti tärkeistä vapaa-ajoihin ja monessa tapauksessa myös valitettavasti terveydestään. Ei näet sillä hyvä, että tällainen sotakorvausteollisuuden palveluksessa ollut työnjohtaja näinä epänormaaleina työvuosina joutui tekemään jatkuvasti luonnottoman pitkiä työpäiviä, useimmiten ilman ylityökorvausta, vaan myös hän kotiin tultuaan vei muassaan monen monet työpäikoilla esiintyvät ongelmat, jotka sitten askaruttivat hänen mieltään usein jopa läpi yön. Oli sen vuoksi aivan luonnollista, että työnjohtajat järjestöjensä avulla ryhtyivät vähitellen itse hankkimaan itselleen edes jonkinlaista suojaa yllirasittumisen vaaroja vastaan ja saadakseen itselleen myös täysin oikeutettun palkkahyvityksen mainituista ylityösuurituksista.

Siksi onkin työnjohtajien kannalta katsottava jo melkoiseksi edistysaskeleeksi Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Suomen Teknillisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliiton välillä 23 päivänä joulukuuta 1949 allekirjoitettu sopimus, jonka mukaan työnjohtajien ylityön korvaamisessa käytännöllisesti katsoen noudatetaan samoja sääntöjä, kuin mitä työntekijöihinkin nähden on työaikalaisissa säädetty. Niin huomattava edistysaskel kuin mainittu sopimus jo olikin tässä suhteessa, niin liittyi sen soveltamiseen eräs suuri heikkous. Kysymyksessä oleva sopimus ei näet ulottunut kaikkiin työnantajiin. Sen ulkopuolelle ovat jääneet työnantajaliittoihin kuulumattomat sekä suurella vaivalla aikaansaatuun sopimukseen yhtymättömien työnantajaliittojen alaiset työnantajat. Sellaiset työnjohtajat, jotka ovat vailla mainitun sopimuksen suojaa, ovat ennen kaikkea juuri niitä tapauksia, joissa työväensuojelumääräyksiä todella kipeimmin kaivattaisiin. Asianomaisen työnjohtajaliiton johtomiehiltä saamieni tietojen mukaan on nimittäin olemassa useitakin sellaisia teollisuuslaitoksia, joissa on jatkuvasti tuhkatihedään vaihtuvien

työnjohtajiensa kanssa ollut riitoja ylityökorvauksista. Työnjohtajalle on näet työsuhteen alkaessa luvattu ylityökorvaukset, joita ei sitten kuitenkaan ole maksettu asianomaisen voimatta saada oikeutetuille vaatimuksilleen minkäänlaista juridista tukea. Näin olen ei ole ainoastaan työnjohtajien edun mukaista tässä suhteessa saada lainsäädännöllinen uudistus aikaan, vaan muodostuu tämä uudistus suureksi hyödyksi maamme koko tuotantoelämälle ja siten myös työnantajille. Eduskunnan tämänpäiväisessä istunnossa toiseen käsittelyyn tullut työaikalain muutosesitys hyväksyttynä tuleekin vihdoinkin tekemään oikeutta tuotannollisesti erittäin suuriarvoista työtä suorittaville työnjohtajille, joiden epäoikeudenmukainen lainsuojattomuuden tila näin saadaan vihdoinkin päättyämään.

Sallittaneen minun kuitenkin vielä palauttaa mieliin, että mainittu lakiesitys oli jo vuosikautia saanut maata valtioneuvostossa ilman, että oli katsottu tarpeelliseksi antaa asiaa eduskunnan käsiteltäväksi. Vasta Tuomiojan hallitus silloisen sosiaaliministerin, professori Kaitilan toimesta päätti antaa asiasta esityksen eduskunnalle. Viime kevään ja tämän syksyn aikana on tämä tärkeä työaikalain muutosesitys ollut sitten erittäin monivaiheisen eduskuntakäsittelyn alaisena. Niinpä työväenasiainvaliokunta teki lakiesitykseen tiettyjä parannuksia, jotka suuri valiokunta on myös katsonut tarpeellisiksi. Lakiesitystä suuressa valiokunnassa käsiteltäessä esiintoi sosiaaliministeriön asianomainen virkamies vakavan epäilyksensä, että ilman määrättyä lakiteknillistä tarkistusta sanotun lakiesityksen 15 §:ään ei hänen mielestään lakia voida vahvistaa käytäntöön otettavaksi työväenasiainvaliokunnan ja myös suuren valiokunnan mietintöjen edellyttämässä muodossa.

Koska tällaisella, enemmän muodollista laatua olevalla seikalla ei saisi mielestäni vaarantaa esillä olevan tärkeän työaikalain muutosesityksen lopullista vahvistamista, pyydän saada, herra puhemies, kunnioittaen ehdottaa lakiesityksen yksityiskohtaisen käsittelyn yhteydessä eduskunnan hyväksyttäväksi, että 15 §:n loppuosa, joka alkaa sanoilla „Edellä 4 kohdassa mainitussa tapauksessa” muutettaisiin kuuluvaksi seuraavasti: „Edellä 4 kohdassa mainitussa tapauksessa on kuitenkin työntekijän säännöllistä työai-

kaa viimeistään seuraavan kalenterikuukauden aikana lyhennettävä tilapäiseen työhön käytetyllä ajalla tai työntekijälle hänen suositumuksellaan suoritettava palkan lisäksi erillinen rahakorvaus, joka on suuruudeltaan sama kuin tilapäiseen työhön käytetyltä ajalta tuleva peruspalkka ja jota alkoon sisällytettävä 17 §:n 4 momentissa eikä 18 §:n 5 momentissa tarkoitettuun erilliseen kuu-kausikorvaukseen. Jos erimielisyyttä ilmaantuu siitä, onko työn teknillinen laatu sellainen kuin 3 kohdassa on sanottu, voidaan kysymys alistaa työneuvoston ratkaistavaksi."

Paitsi sitä, että nyt käsiteltävä lakiesitys tulisi varmemmin vahvistetuksi, edellä esittämäni muutosesitys merkitsisi myös suurempaa vapautta työnjohtajalle saada enemmän lomaa yhtäjaksoisesti.

Lakiesityksen muilta kohdilta ehdotan, että se hyväksyttäisiin suuren valiokunnan mietinnön mukaisesti.

Ed. Huttunen: Herra puhemies! Ehdotan, että tämä asia pantaisiin pöydälle eduskunnan ensi tiistain istuntoon.

Ed. Hakala: Herra puhemies! Kannatan ed. Huttusen ehdotusta.

Ensimmäinen varapuhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja tätä ehdotusta on kannatettu, kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Huttunen ed. Hakalan kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon. Kutsun tätä ed. Huttusen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, on asia jäävä pöydälle seuraavaan istuntoon.

Asia pannaan pöydälle seuraavaan istuntoon.

2) Ehdotus laiksi leimaverolain 30 §:n muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 32 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 24 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 74, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 32. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 30 §, voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 33 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 25 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 75, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 33. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Ensimmäinen varapuhemies: Päiväjärjestyksen 4) asia poistetaan.

5) Ehdotukset laeiksi sotaväen rikoslain sekä sota-tuomioistuinten ja oikeudenkäynnistä niissä annetun lain muuttamisesta ynnä laiksi sodan aikana eristettyjä henkilöitä ja miehitetyn alueen asukkaita koskevasta oikeudenkäynnistä ja heihin sovellettavista rangaistuksista.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 72, joka sisältää yllämainitut lakiehdotukset.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Ehdotukset laeiksi eräiden valtion lainausrahas-toon siirrettyjen rahastojen lakkauttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 61, joka sisältää yllämainitut lakiehdotukset.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotus laiksi lästimaksusta annetun lain muuttamisesta

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 27 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 62, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 27.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

8) Ehdotus laiksi Puolustusministeriön teollisuus-suojelu nimisellä tilillä tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevien varojen siirtämisestä valtiovaras-toon.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 28 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 64, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 28.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

9) Ehdotus laiksi Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle annetun kirkkolain 463 a ja 464 b §:n muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 82, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10.

Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelis-luterilaiseen uskontunnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa tämän asian käsittelyyn.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisesti suureen valiokuntaan.

10) Valtioneuvoston päätös 29 päivästä heinäkuuta 1954 metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17 ja otetaan ainoaan käsitelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsitelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17.

Keskustelu:

Ed. Koskinen: Herra puhemies! Valtioneuvoston päätös metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä, joka on annettu 29 päivänä heinäkuuta 1954, on antanut paljon puheenaihetta metsätyöntekijäin keskuudessa. Kun syvenny perusteellisesti tähän valtioneuvoston päätökseen ja siihen palkankorotukseen, johon tässä kerrotaan pyrityn, ei ole ensinkään ihme, jos metsätyöntekijöiden keskuudessa tunnetaan voimakasta katkeruutta tätä palkkapäätöstä kohtaan. Viime aikoina ja erikoisesti vaalien edellä puhuttiin paljon metsätyöntekijöiden kurjista palkoista. On ilahduttava piirre, että maalaisliitto on vihdoinkin edes lähtenyt puhumaan ja propagandaa tekemään tässä tärkeässä asiassa. Metsätyömiehet eivät ole tunteneet mitään ihailua maalaisliittoa tai muitakaan porvareja kohtaan juuri sen vuoksi, että kaikissa vaiheissa kautta vuosikymmenien on porvaristo pitänyt huolen siitä, että metsätyömiehen taloudellinen asema on ollut mahdollisimman kurja (Keskustasta: Älä haasta riitaa!). 1930-luvulla se saavutti huippunsa, jolloin metsätyömies ajettiin niin ahtaalle, että silloiset köyhäinhuoltolautakunnat joutuivat antamaan lisäpalkan metsätyömiehille jakamalla heidän perheilleen jauholappuja. Silloin oli sama teema kuin sen jälkeisinä vuosinakin, ettei muka yhtiöiden kannata maksaa kunnollista palkkaa. Mutta tosiasia kuitenkin on se, että samanaikaisesti kun yhtiöt teettivät töitä metsätyömiehillä nälkäpalkoilla, nousivat yhtiöiden vuosivoitot valtaisiin summiin.

Kun katselemme tätä valtioneuvoston päätöstä eri palkka-alueilla, toteamme, että päiväpalkka on seuraava: Lapin palkka-alueella 775 mk päivä, Perä-Pohjolan samoin 775 mk, Iijoen 735 mk, Kainuun 735 mk,

Keski-Pohjanmaan 660 mk, Etelä-Pohjanmaan 660 mk, Lounais-Suomen 660 mk, Päijänteeseen 660 mk, Kallaveden 660 mk, Pielisjärven 705 mk, Suur-Saimaan 660 mk, eteläisen rannikon 660 mk ja Ahvenanmaan 705 mk. Kun näistä päiväpalkoista peritään verot, on paikallaan kysyä teiltä, herrat porvarit, paljonko tästä palkasta jää perheen huoltoon. Suurin virhe tässä metsätyömiesten palkkauksessa on se, että metsätyömiehet, joista on huomattava joukko pienviljelijäväestöön kuuluvia, eivät ole ammatillisesti järjestäytyneitä, joten porvarit voivat pitää tätä työntekijäryhmää jatkuvasti peukalo-ruuvien alla.

Nyt käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös antaa tosin pienen palkanlisän metsä- ja uittotyöntekijöille, mutta se ei ole läheskään riittävä, kun otetaan huomioon, ettei metsätyöntekijä voi suorittaa työtä jokaisena päivänä kuten tehdastyöläinen, vaan hän on usein pakotettu olemaan rokulissa epäedullisten sääsuhteitten vuoksi. Myös työvälineiden kunnostaminen vaatii oman aikansa ja pidentää työpäivän pituutta. Usein myös matkat työpaikalle ovat pitkät, ja asuminen perheestä erillään tuottaa lisäkustannuksia. Monille muille työntekijäryhmille maksetaan päivärahaa sen vuoksi, että he joutuvat työnsä tai toimensa vuoksi asumaan toisella paikkakunnalla kuin perheensä. Metsä- ja uittotyöläinen on tämänkin edun ulkopuolella. Työkalukorvausta maksetaan myös yleensä muille, mutta metsätyöntekijä ei saa työvälineistään minkäänlaista korvausta. Nämä kustannukset kuitenkin vähentävät metsätyömiehen ansiotuloa. Tämän lisäksi on metsätyö vielä kausiluontoista, sillä suoritettujen tutkimusten mukaan meillä on vain noin 15 000 vakinaista metsätyömiestä, jotka suorittavat ympäri vuoden metsätöitä. On selvää, että työnhaku vaatii aina aikansa. Lisäksi tämä tapahtuu palkatta samoin kuin siirtyminen työmaalta toiselle. Kaikki nämä vähentävät metsätyömiesten ansiotasoa. Työnantajat laskevat meillä metsätyömiesten palkat täysin virheellisesti, nimittäin tehtyjen työtuntien perusteella, eikä siinä edes huomioida välineiden kunnostamiseen käytettyä aikaa, mikä kuitenkin on välttämätön toimenpide työtuloksen saavuttamiseksi. Maa-seututyöntekijäin liiton vaatimus tässä asiassa oli varsin kohtuullinen, joten hallituksen olisi pitänyt se ottaa huomioon.

Tämä päätös ei tyydytä metsä- ja uittotyöntekijöitä. Uuden hallituksen olisikin kiireellisesti annettava uusi palkkapäätös, jossa metsä- ja uittotyöntekijäin edut tulisivat oikeudenmukaisesti huomioituiksi. Sen vuoksi ehdotan, herra puhemies, että perustuslakivaliokunnan mietinnön perusteluihin otetaan sosialidemokraattien I vastalauseessa esittämä kohta, joka kuuluu: „Metsätyöntekijäin ansiotaso, ottaen huomioon työn raskaus ja epäsäännölliset työolot, jää yleistä palkkatasoa alhaisemmaksi, joten hallituksen olisi annettava metsä- ja uittotyöläisten palkkauksesta uusi päätös, jolla metsätyöläisille turvataan riittävä toimeentulo”. Kun tämä tarkoittaa käytännössä sen asian toteuttamista, joka on ollut maalaisliiton propagandavälineenä kentällä, niin uskon, että maalaisliittolaiset herrat kuin myöskin rouvat tulevat mukaan tässä asiassa. Ellette näin tee, niin silloin ette vastaa omista puheistanne tässäkin asiassa, ettekä ole köyhän asialla.

Ed. M u i k k u: Herra puhemies! Käsittävänä oleva valtioneuvoston päätös metsä- ja uittotyöläisten palkkojen säännöstelystä ja siihen liittyvä perustuslakivaliokunnan mietintö on kiistaton todistus siitä, että metsätyöläiset, eräs tämän maan kaikkein raskaimman työn tekijäryhmä, joka käsittää noin 200 000 työntekijää, tahdotaan porvarilliselta taholta jatkuvasti pitää palkkaukseen nähden loiseläjän asemassa. Näistä asiakirjoista käy myöskin selville, ininkuin täällä jo ed. Koskinen mainitsi, mitä arvoa on annettava niille krokotiilin kyyneleille, joita mm. nykyinen pääministeri Kekkonen ym. maalaisliittolaiset ovat vuodattaneet jopa täältä pöntöstä käsin metsä- ja uittotyöläisten palkkojen parantamisen puolesta.

Valtioneuvoston päätös, johon myöskin perustuslakivaliokunnan porvarillinen enemmistö maalaisliittolaisia myöten on yhtynyt, edellyttää saavutettavan metsä- ja uittotoissa niin ruhtinaallisia palkkoja, kuin täällä jo ed. Koskinen mainitsi, vieläpä — huomautan — tässä valtioneuvoston päätöksessä sanotaan: „metsätoissa on täysi-ikäisen, työkykyisen ja kysymyksessä olevaan työhön totuneen päiväpalkka” jne. oleva 660—755 mk ja urakkapalkoin 850—970 mk päivässä. Tämähkö oli se tavoite, jonka vuoksi kyyneleitä vuodattivat mm. maalaisliittolaiset pienviljelijöiden puolesta, kun puhuivat metsä-

työläisten palkkausoloista? Ei ole harvinaista kuulla lausuttavan mielipideilmausta siitä, että tukkijätkä on sellainen poika, joka ansiotuloillaan lyö laudalta virkamiehetkin, ainapa professoria myöten, kuten esim. ed. Irma Karvikko kerran, virkamiespalkkauksien ollessa esillä pienoisparlamentissa, metsätyöläisiä mairitteli. Ehkä nyt tämän palkkakorjauksen jälkeen samaisella taholla lienee vielä suurempaa kademieli-syyttä metsätyöläisten korkeiden palkkojen tiimoilta.

Tässä huoneessa on paljon edustajia, jotka tuntevat todellakin metsätyöläisten aseman, tietävät, mitä vaikeuksia heillä on hakiessaan työtä. Mutta kun täällä on paljon niitäkin, jotka käsittävät tuon metsätyön sellaiseksi alaksi, jossa ei ole mitään muuta kuin että vain tuolla Jumalan kauniissa luonnossa valkoisten hohtavien hankien keskellä jotain hommaillaan, niin haluan lyhyesti valottaa vielä kerran tästä pöntöstä käsin, mitä kaikkea liittyy sen ansion tavoitteluun, mitä metsätoista yleensä on saavutettavissa.

Ensiksikin metsätyöläisen täytyy olla terve. Mitä varten? Sitä varten, että metsätyössä joka ainoa liike, joka ainoa kirveen isku, vaatii voimaa ja ponnistusta. Siellä ei ole kone auttamassa. Myöskään ei siellä sovi säikähtää, jos tulee purevakin pakkanen tai tuiskusää, jos kerran aikoo ottaa sieltä toimeentulonsa. Niinikään on huomattava, että metsätyöt suoritetaan harvaan asutulla seudulla, missä ei ole mahdollisuutta suorittaa työtä kotoa käsin. Tämä merkitsee myöskin hyvin paljon. Työntekijän, joka aikoo hankkia toimeentulonsa metsätyöstä, täytyy hakeutua sille työmaalle, sen täytyy hassata, menettää työpäiviä, sen täytyy vielä kantaa rahallisiakin kustannuksia, ilman että kukaan sitä korvaa. Tämän lisäksi sen on vielä pidettävä työkauden kestäessä yhteyttä perheeseen, perheen huoltokysymyksen hoitamiseksi, sekin vaatii jossakin määrässä kustannuksia. Kun joudutaan asumaan perheen ulkopuolella, niin ruokatalous tulee huomattavasti kalliimmaksi hoitaa, kuin mitä se olisi perheen piirissä. Ei ole samantekevää hoitaa siellä kämpillä ruokataloutta kuin kodin piirissä. Tämän lisäksi on vielä huomattava, että metsätoissa täytyy ravinnon olla voimakasta. Siellä ei vain pelkällä perunalla ja piimänsintulla voida työtä suorittaa. Niinikään on vielä huomattava, että työntekijän,

joka suorittaa metsätyötä, täytyy varautua määrättyihin kustannuksiin. Ensiksikin ajomiehellä täytyy olla hevonen ja sellaiset ajopelit, että ne kestävät raskaankin kuormituksen, ja ne maksavat paljon rahaa. Kun on kysymys hakkuumiehestä, ei hänkään säästy noin vain muutamalla markalla. Hänellä täytyy olla määrättyt työvälineet, kirveet, sahat, vankarit jne., ja hänen itsensä täytyy ne kustantaa. Edelleen metsätyöläisen pukuvalio, vaikka siihen ei liitykään kovinkaan paljon hännystakkeja eikä frakkeja, tulee sittenkin maksamaan hyvin paljon. Rukkaset, puserot, housut, vaikka ne ovatkin pihkan kyllästämisiä, eivät kestä sentään määrätömästi, niitä täytyy hyvin usein uusia ja varmasti useammin kuin jollakin muulla alalla työskentelevän. Mainitsen vaikka omalta kohdaltani. Voin ostaa rukkaset, kengät, joita pidän vuosikaupalla. Näin ei voi tehdä metsä- ja uittotyöläinen, heidän täytyy uhrata paljon enemmän ja useammin uusia tätä ns. vaate-, jalkine- ja käsinevaliota.

Kun on tällainen kysymys meillä edessä, niin minä sanoisin, että en uskoisi tässä salissa olevan niin edesvastuuttomia kansanedustajia, että kun tiedetään tilanteen olevan tällainen, tarjottaisiin, niinkuin tämä palkkapäätös edellyttää, tunti- tai päiväpalkalla työskentelevälle 15 000—18 000 markan kuukausiansiota ja urakkanormilla työskentelevälle 20 000—22 000 markan kuukausiansiota. Kun tästä otetaan verot ja maksetaan kaikki nämä viulut, mitä minä mainitsin, niin kyllä minä sanon, että täytyy olla omaatuntoa vailla sen, joka noin vain laskee reippaasti, että tämä saa riittää. Nämäkin palkat on mahdollista saavuttaa vain siinä tapauksessa, jos luonnon esteet eivät millään tavalla haittaa työn suoritusta, niin että työntekijä saa joka ainoan arkipäivän käyttäjä teholliseen työhön. Kysytään joskus, miten näin vaatimattomilla palkoilla on yleensä mahdollisuus hoitaa perhetaloutta. Niin, se onkin kysymys, johon meidän tämänkin asian ollessa esillä tarvitsisi paneutua vakavassa mielessä, ja minun on sanottava, että kun tätä kysymystä selvitetään, tarkastellaan, miten se taloudenhoito voi olla mahdollista, niin se ei ole millään tavalla imartelevaa maamme työnantajapiireille. Metsätyöläisen ruokavaliassa, mitä hän käyttää kotonaan, on leipäkannikka, kalan suolavesi ja perunahaudikat. Ne ovat sellaisia, jotka tunnetaan hy-

vin. Kaikki se, mitä siitä on ohi, on ylellisyystavaraa. Minä äsken mainitsin, että tuon työn suorittajan on pidettävä joskus yhteyttä perheeseensä. Se yhteydenpito ei ole kovinkaan helppoa. Kun on laiha kukkaro, jolla pitäisi perhettä huoltaa, ei ole kovinkaan mieluisaa mennä sinne kotiin tervehtimään nälän näivettämää emäntää ja heikosti ruokittuja lapsia.

Minä odottaisin, että oikeistopiirien taholla tähän asiaan suhtauduttaisiin vakavasti. Herra puhemies, kannatankin ed. Koskisen tekemää esitystä. Tässä asiassa eivät pelkät toiveet mitään merkitse, tässä tarvitaan radikaalisia toimenpiteitä.

Ed. Erkkilä: Herra puhemies! Metsätyöllä on erittäin suuri merkitys kansantaloudessa, onhan suurin osa viennistämme metsätalouden tuotteita. Työllisyyskysymyksenä se on maaseudulla pääasiallinen työkohte, erikoisesti Pohjois- ja Itä-Suomessa, jossa myöskin suuri osa pienviljelijäväestöstä saa kipeästi kaipaamansa rahatulot metsätoista. Siksi siinä työskenteleville ihmisille on pyrittävä luomaan tasavertaiset toimeentuloedellytykset muiden ammattiryhmien rinnalla.

Nyt käsiteltävänä olevassa valtioneuvoston päätöksessä onkin pyritty metsä- ja uittotyöväen palkkausta parantamaan ja sitä on parannettukin. Onko se riittävä, siitä tietysti voidaan olla eri mieltä. Mielestäni asiaa ei ole vielä kukaan tarpeeksi hyvin hoidettu, kun otamme huomioon, miten erikoisissa ja vaikeissa oloissa hakkuu-, ajo- ja uittomiehet joutuvat työskentelemään. Lisäksi nämä työt ovat kausiluontoisia, joten ansiotulo niistä jää suhteellisen vähäiseksi. Metsätyöt vaativat pitkäaikaista tottumusta ja ammattitaitoa ja ovat siis todella ammattityötä, vaikka sitä ei useinkaan tahdota tunnustaa. Vain vähäinen osa metsätyöväestä voi suorittaa työtä kotoa käsin. Usein on lähdeittävä pitkienkin matkojen taakse pois kotoa viikoiksi, jopa kuukausiksi, jolloin asumiskustannukset nousevat paljon suuremmiksi kuin monilla muilla työaloilla, joissa voidaan työskennellä kotoa käsin ja joissa palkkaus on parempi ja työnsaanti varmempaa, niinkuin esim. teollisuudessa. Lisäksi metsätyö on raskasta vaativan paljon voimakasta ravintoa ja kuluttaen vaatteita tavallista enemmän. Huonoilla ilmoilla työskentely metsissä on mahdotonta, joten työpäiviäkin tulee vähemmän kuin sel-

laisissa töissä, joissa voidaan työskennellä suojassa sateelta ja myrskyiltä, minkä vuoksi metsä- ja uittotyön ansion tulisi olla suurempi kuin keskimäärin muissa vastaavissa töissä.

Tämän kysymyksen hoitaminen ei ole kuitenkaan niin yksinkertainen asia, vaikka haluakin asian kunnolliseen hoitamiseen olisi. Laajoilla metsäalueilla on kantohinnan nollaraja niin lähellä, että suuret alueet jäävät sen ulkopuolelle. Esimerkkinä mainitsen, että niinkin asutulla seudulla kuin Pyhäjokilaaksossa, joka on minun kotimaakuntani, esim. Kärämäen pitäjässä olevalla Kärämäenjoen asutusalueella ovat asutustilalliset yrittäneet myydä metsää viime kesän aikana, ja heille on tarjottu sekahalkokuutiosta vähän yli 10 markkaa kantohintaa. Otettakoonpa nämä puut vaikka aivan ilmaiseksi, ei sillä sanottavasti voida työpalkkoja korottaa. Asiantila on tietysti vähän parempi arvokkaampiin puutavaroihin nähden. Lisäksi maassamme on runsaasti sellaisia alueita, joissa ei nykyisillä kustannuksilla voida ottaa puutavaraa ollenkaan, vaikka siellä juuri metsänhoidon kannalta olisi välttämätöntä näin tehdä, joten kantohinnasta on vaikea ainakin palkan korotusta ottaa.

Tuskinpa myöskään puutavarafirmat enempää kuin teollisuuspuolen työntekijätäkään ovat valmiita omasta osuudestaan metsä- ja uittotyömiehille palkankorotusta antamaan. Siksi suoranainen palkankorotus näyttää vaikealta suuremmassa määrin kuin valtioneuvoston käsiteltävänä oleva päätös edellyttää, minkä asiantuntijat sanovat merkitsevän 15—20 % korotusta, jos se päätöksen mukaisesti toteutetaan.

Perustuslakivaliokunta sanoo tätä päätöstä koskevassa mietinnössään mm. näin: „Käsiteltävänä olevalla valtioneuvoston päätöksellä voimaansaatetun metsä- ja uittotyöväen palkkojen korotuksen merkitys riippuu olennaisesti siitä, millä tavoin päätöstä ja sen nojalla annettuja tarkempia määräyksiä käytännössä sovelletaan”. Tämän vuoksi olisi hallituksen toimesta pyrittävä tehokkaasti valvomaan, että niitä todellakin noudatetaan. Varmasti tästä valvonnasta suurelta osalta riippuu, saavatko metsätyömiehet heille tässä päätöksessä tarkoitettun palkankorotuksen. Metsän luokitus ym. seikat vaikuttavat ratkaisevasti työtulokseen ja siten myöskin palkkaan.

Tämän asian hoitamisessa on myöskin mahdollisuus toista tietä saada metsä- ja uittotyömiesten asemaa paranemaan ja se on veroalennuksen tie, josta eri yhteyksissä on täällä mainittu. Se saattaa olla jopa parempikin keino kuin suoranainen palkankorotus, josta voi jopa suurin osa mennä veroihin hyödyttämättä saajaa juuri ensinkään. Mutta veroalennus merkitsee sitä, että työmies saa kouraansa suuremman tilin veronalennuksen jälkeen kuin ennen sitä, ja sehän tässä on kaikista tärkeintä. Kun on tiedossa, että hallitus on ottanut tämän asian huomioon ja asettanut hallitusneuvos Suontaustan johdolla toimikunnan asiaa tutkimaan ja tekemään kiireellisesti ehdotuksen asian hoitamiseksi, meillä lienee aihetta toivoa, että tämä metsä- ja uittotyöväen palkkauksen korjaamiseksi tarkoitettu veroalennus vihdoinkin nopeasti toteutetaan ja siten annetaan metsä- ja uittotyömiehille heidän ansaitsemansa palkkojen korotus.

Tässä yhteydessä ei tätä verotusasiaa kuitenkaan voida hoitaa, siksi onkin päähuomio kiinnitettävä siihen, että työnantajat käsiteltävänä olevan päätöksen oikealla tavalla tulkitsevat ja myöskin käytännössä toteuttavat.

Edellä olevan perusteella ehdotan, herra puhemies, että perusteluihin otettaisiin näin kuuluva uusi toinen kappale: „Eduskunta toteaa, että valtioneuvoston metsätyöpalkkojen korottamista koskevan päätöksen jälkeen useat työnantajat ovat jättäneet korotuksen suorittamatta, ja kehoittaa hallitusta seuraamaan tarkoin tilannetta niin, että metsätyöntekijät todella saavat päätöksen edellyttämän korotuksen palkkoihinsa ja että ansiotasot ja toimeentulomahdollisuudet, työn raskaus ja laatu huomioonottaen, vastaavat muissa elinkeinoissa työskentelevien asemaa”.

Ed. Rytinki: Herra puhemies! Käsiteltävänä olevan perustuslakivaliokunnan mietinnön perusteluista käy selville, että valtioneuvoston päätöksellä voimaansaatettu metsä- ja uittotyöläisten palkkojen korotus siihen määrään, mihin valtioneuvosto on päätöksellään pyrkinyt, jäisi riippumaan siitä, millä tavoin päätöstä käytännössä sovelletaan. Kun näin on, niin käsitykseni on, että valtioneuvoston päätöksen hyväksyminen tietää sitä, kuten on jo tapahtunutkin, että metsätyömiesten palkat jäävät edelleen kuoppaan eikä saavuteta sitä palkankorotusta, mikä

valtioneuvoston päätöksellä edellytetään saavutettavan, kun se jää riippumaan työnantajain harkinnasta. Olisi ollut toivottua, että hallitus olisi eri palkka-alueilla maksettavia yksikköpalkkoja korottanut enemmän. Näin tehtynä olisi paremmin saavutettu oikeudenmukaisuus eri työntekijöitten palkkojen suhteessa toisiinsa.

Metsätyö on raskasta. Se on ammattimiesten työtä. Se vaatii rautaisen terveyden. Se kuluttaa enemmän kuin kaksi kertaa vaatteita ja ruokaa verrattuna siihen, mitä monissa muissa paremmin palkatuissa ammateissa kuluu. Se vaatii työntekijältä taitoa pitää työvälineet kunnon ja terävinä. Metsätyömiehille ei myöskään makseta ikälisiä eikä päivärahoja. Kun näin on, niin metsätyömiesten palkat olisi saatava vastaamaan nykyistä paremmin niitä palkkoja, joita maksetaan rakennusmiehille, muurareille, rappareille ja monille muille eri ammattialoilla työskenteleville työntekijöille.

Kun valtioneuvoston päätöksen yksityiskohtiin ei voida tehdä muutoksia, on se hyväksyttävä tai hylättävä. Kun muuta mahdollisuutta ei ole olemassa, niin esitys on hyväksyttävä, sillä tietäähän se parannusta metsä- ja uittotyöläisten voimassaoleisiin palkkoihin. Mutta samalla kun esitys hyväksytään, olisi eduskunnan hyväksyttävä hallitukselle kehoitus, että se antaisi uuden esityksen, jossa metsä- ja uittotyöläisten palkat korotetaan siihen määrään, että ne vastaavat nykyistä paremmin teollisuudessa ja muissa eri ammattitoissa maksettavia palkkoja.

Perustuslakivaliokunnan mietintöön on liitetty tosin kaksi erillistä vastalauseetta, joissa kehoitetaan hallitusta antamaan uusi esitys. Mutta kun tarkastelee vastalauseita yksityiskohtaisemmin, niin ennen kaikkea toinen vastalause, jonka allekirjoittajat ovat SKDL:oon kuuluvia edustajia, on sellainen, että sitä eivät voi muut hyväksyä kun tietysti SKDL:n eduskuntaryhmä. Vastalauseetta ei voi kukaan hyväksyä, joka todella haluaa metsätyöläisten palkkoja korotettavaksi eri puolilla maata sillä tavalla, että palkkojen suuruudessa huomiodaan, minkälaisissa olosuhteissa työmiehet työskentelevät, ja se, millä alueella maata työt sijaitsevat. SKDL:n vastalauseessa esitetään, että esim. Iijoen palkka-alueella, näillä syrjäisillä metsätyömailla, olisi päiväpalkka 813 mk, tuntipalkka 99 mk ja urakkapalkka 1 040

mk, mutta Ahvenanmaalla ja Pielisjärvellä vastaavasti päiväpalkka 871 mk, tuntipalkka 102 mk ja urakkapalkka 1 118 mk. Kainuussa ja Keski-Pohjanmaalla päiväpalkka olisi 904 mk, tuntipalkka 107 mk ja urakkapalkka 1 157 mk. Kun näin on, täytyy kysyä, onko oikeudenmukaista esityksenne, että Iijoen palkka-alueella, Taivalkosken, Pudasjärven, Yli-Iin, Iin ym. pitäjien syrjäisillä metsätyömailla on maksettava pienempiä palkkoja, kuin mitä esim. vastalauseessanne ehdotatte maksettavaksi Ahvenanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja eräillä muilla palkka-alueilla.

Jos todella SKDL:n edustajat olisivat tarkoittaneet saada metsä- ja uittotyöläisten palkat oikeudenmukaisemmiksi, mitä he vastalauseessaan sanovat esittävänsä, niin Iijoen palkka-alueella pitäisi palkkojen olla vähintään samansuuruiset kuin esim. Kainuun palkka-alueella (Ed. Niiranen: Ei siitä tule mitään!). Mitä luulisitte meille sanovan Iijoen palkka-alueella työskentelevien metsätyöläisten, jos me hyväksyisimme teidän SKDL:läisten esityksen, että Ahvenanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla on maksettava korkeammat palkat kuin te esitätte, kuten jo mainitsin, näillä syrjäisillä korpiseuduilla olevilla metsätyömailla maksettavaksi (Ed. Murto: Mitä palkkasäännöstelypäätös sanoo!)? Tämä teidän vastalauseenne todistaa sen, että teillä ei ole tarkoitustaan saada todella metsä- ja uittotyöläisten palkkoja oikeudenmukaiselle pohjalle. Te tässä asiassa pidätte suurta ääntä ja esiinnytte suurellesesti, niin kuin olette täällä monen muunkin asian yhteydessä esiintyneet (SKDL:n ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!). — Pitää paikkansa.

Herra puhemies, kannatan ed. Erkkilän tekemää ehdotusta.

Ed. Partanen: Herra puhemies! Parissa ensimmäisessä puheenvuorossa täällä sosialidemokraattien suulla voimakkaasti paasattiin metsätyöpalkkojen puolesta. Maalaisliiton taholta voidaan myös sanoa, että aina siitä alkaen kuin tässä maassa on metsätyötä ansiotyönä suoritettu, palkkataso näissä töissä on ollut epäsuhteessa muilla työaloilla, esim. teollisuudessa, maksettuihin palkkoihin. Metsä- ja uittotyöt ovat aina olleet alipalkattuja.

On myönnettävä, että korjauksia tämän epäkohdan poistamiseksi on vähin erin tehty, mutta valitettavasti ei tähän mennessä täysin riittävästi.

Käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä viimeisimpänä toimenpiteenä on jälleen merkittävä parannus. Voidaan todeta, että tällä päätöksellä lienee päästy suurin piirtein puoliväliin sen palkkakuopan tasoittamisessa, mikä on ollut olemassa metsä- ja uittotyöpalkkojen ja muiden ansiotyöalojen yleisen palkkatason välillä.

Kukaan ei varmaankaan kiellä metsiämme ja metsätöiden merkitystä kansantaloutemme eräänä kaikkein tärkeimmistä kulmakivistä. Tiedämmehän, että puunjalostusteollisuutemme ja vientimarkkinamme rakentuvat metsissämme metsätyön kautta ja sen avulla saatavien raaka-aineiden varaan aivan ratkaisevasti. Kun näin on, tulisi myös raskasta metsätyötä suorittaville maksaa palkka sellaisena, että se olisi oikeassa suhteessa muilla työaloilla maksettaviin palkkoihin.

Laajoilla alueilla maassamme väestön toimeentulo on pääasiallisesti riippuvainen metsätyöansioista. Metsissä suoritettavat työt ovat ammattitaitoa ja hyvää fyysillistä kuntoa vaativia, aivan kuten ed. Muikkukin äsken täällä voimakkaasti todisteli, vaikkakin valitettavasti sekoitti sillit ja punajuuret sekaisin. Vaatteiden ja ravintoaineiden kuluus edelleen näissä töissä on suurempi kuin millään muulla yhtä laajassa mitassa suoritettavalla työalalla. Työaika on epäsäännöllistä sääsuhteista ja töiden kausiluontoisuudesta johtuen. Metsätyöansion varassa suuremmassa tai pienemmässä mitassa elävien pienviljelijämetstätyöläisten taloudellinen asema on yleensä heikko. Heidän käydessään metsäansiotöissä jäävät usein välttämättömät maatalouteen ja yleensä kotiin kohdistuvat työt vastaavasti suorittamatta. Kun palkkataso on jatkuvasti alhaisempi kuin muilla ansiotyöaloilla, jäävät metsätyöntekijät yleisessä elintasokehityksessä jälkeen muista yhteiskunta- ja väestöpiireistä. He eivät voi raskaankaan raatamisen hinnalla pitää yllä perheelleen esim. kunnollista asumistasoa. Rakennukset, joissa he perheineen asuvat, ovat usein ahtaita, köyhyydessä kyhättyjä ja rappeutuneita. Talviseen aikaan tällaiset asunnot ovat kylmiä ja vetoisia, epäterveel-

lisiä asumuksia. Pienviljelijä-metsätyöläiset ja metsätyöläiset yleensä eivät voi kouluttaa lapsiaan näiden mahdollisia henkisiä opiskeluedellytyksiä vastaavasti. Moni opintielle erikoisen sopiva nuori tyttö tai poika jää metsätyöläisen lapsena elämäniäkseen suorittelemaan jotakin hänen todellisia taipumuksiaan ja kykyjään vastaamatonta työtä tai tehtävää. Tällaiset henkilöt helposti katke-roituvat ja omaksuvat sikäli kielteisen elämäntähtäyksen, että se voi purkautua myöhemmin esiin tekoina, jotka eivät yhteiskunnan kannalta ole suotavia, jopa alttius rikosten tielle luisumiseen on tällöin ilmeistä.

Mainitut esimerkit ovat vain eräitä niistä epäkohdista, mitä metsätyöläisten alipalkkauksesta johtuu. Metsätyöntekijäin alhaisen palkkatason kielteiset vaikutukset kohdistuvat varsin suureen osaan maamme kansalaisia. Nousihan esim. vuonna 1946 tammikuun lopussa metsätyöntekijäin määrä aina 300 000:een. Emme ole siis niinkään toisarvoisen asian kanssa tekemisissä silloin, kun käsittelemme metsätyöläisten palkka-asioita, sillä niiden satojentuhansien metsätyöntekijäin perheet ja heidän toimeentulonsa on myöskin otettava lukuun, kun kysymystä kokonaisuudessaan käsitellään. Maalaisliiton taholla on metsä- ja uittotyöläisten palkkakysymykset tajuttu oikeassa valossa ja palkkatason parantamiseksi on työskennelty ja tuloksiakin saavutettu.

Nyt käsiteltävänä olevan asiaa koskevan valtioneuvoston päätöksen johdosta on sanottava, ettei se ratkaise palkkakysymystä täydellisesti, ja sen vuoksi olisikin metsätyöntekijöille myönnettävien verohelpotusten muodossa ratkaistava ns. kuoppakorotuksen jäljelle jäänyt osa. Metsätyöansioiden verotuksen sopivalla järjestelyllä tämä käy mahdolliseksi. Sen vuoksi on toivottavaa, että eduskunnan kaikissa ryhmissä löytyy riittävästi hyvää tahtoa asian saattamiseksi myönteiseen ratkaisuun, silloin kun asia joutuu täällä ratkaisuvaiheeseen. Valitettavasti on todettava, että kommunistit ovat esilläkin olevan asian yhteydessä lähteneet selvästi huutokauppalinjalle. He ovat tehneet metsätyöläisten ansioasioista huutokauppatavaraa määrättyssä propagandatarkoituksessa. Metsä- ja uittotyöpalkkojen todellinen korjaaminen vaatii toteutuakseen asiassa esiintyvien eri katsomuskantojen yhteensovittamista. Täl-

löin on verotuslinja loppujen lopuksi onnistunein, kun vain se saadaan oikein käytäntöön soveltumaan.

Ed. Jämsén: Herra puhemies! Metsätyöt merkitsevät maassamme erästä perustekijää, jonka vaikutuksesta koko talouselämämme on varsin suuressa määrin riippuvainen. Näin ollen nyt käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös, jolla määritellään kyseisestä tärkeästä työstä saatava palkka, on mielestäni niin merkittävää suuruusluokkaa oleva ja lisäksi monitahoinenkin asia, että se ansaitsee kyllä mitä vakavinta huomiota osakseen. Meillähän on tilanne kehittynyt sellaiseksi, niinkuin täällä useassa puheenvuorossa on jo todettu, että ne kansalaiset, jotka joutuvat toimeentulonsa hankkimaan raskaasta, kuluttavasta ja korkean ammattitaidon vaativasta, usein vielä kaukana kotoa ja vaikeissa olosuhteissa suoritettavasta metsätyöstä, ovat ilmeisesti eräs yhteiskuntamme suurimmissa toimeentulovaikeuksissa kamppaileva työntekijäryhmä.

Siitä, että näin todella on asianlaita, pääsemme selvyyteen tarkastellessamme tilastotietoja esim. vuodesta 1948 lähtien. Ne osoittavat metsätyöntekijäin palkkatason jääneen huomattavasti jälkeen mm. teollisuustyöväen palkoista. Tästä onkin sitten ollut seuraamuksena se, että metsätyömiehiä, ammattitaitoisiaakin heistä, on suoraan ikäänkuin pakotettu jättämään työnsä ja kotiseutunsa sekä siirtymään paremman toimeentulon toivossa jo ennestään runsaasti kansoitettuihin liikekeskuksiin, joissa, se todettakoon, osa on onnistunutkin pääsemään vakinaiseen työhön käsiksi ja siten saavuttanut turvatumman toimeentulon, osan kuitenkin joutuessa lisäämään työttömyyskortistoissa olevien lukumäärää. Sitä vastoin metsätyöissä on — ja ellei asiaan saada korjausta, tulee edelleen ilmenemään — monin paikoin ammattitaitoisesta työvoimasta jopa puutetta.

Kun tilanne on tällainen, pitäisi olla kaikille selvä, että jo yksin yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus, kuin myös kansantaloudelliset näkökohdat, edellyttävät sen korjausta.

Täällä käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös, joka saamieni tietojen mukaan merkitsee noin 15—20 %:n palkkojen korotusta,

osoittaa sitä, että asia on sentään kulkeutunut myönteiseen suuntaan. Edellyttäen, että tätä päätöstä rehellisesti noudatetaan, on sillä jo oma merkityksensä. Mutta me, jotka olemme työskennelleet metsätyöissä, tiedämme, kuinka valitettavan usein — ainakin silloin, kun työvoimaa on riittävästi saatavana taikka se on enempi tilapäistä eikä aina niin valvutunutta oikeuksistaan kiinni pitämään kuin vanhat tekijät, — pyritään yhtiöiden taholta palkkakysymyksissä tinkimään kiertämällä hakkuualueille lain mukaan kuuluvia luokitus- ja maksuperusteita. Perustuslakivaliokunta onkin aivan oikeassa todetessaan, että käsiteltävänä olevalla valtioneuvoston päätöksellä voimaan saatetun metsä- ja uittotyöväen palkkojen korotuksen merkitys riippuu olennaisesti siitä, millä tavoin päätöstä ja sen nojalla annettuja tarkempia määräyksiä käytännössä sovelletaan. Tämän vuoksi olisi hallituksen toimesta pyrittävä tehokkaasti valvomaan, että niitä tarkoin noudatetaan.

Merkitseekö sitten kyseisen valtioneuvoston päätöksen edellyttämä palkankorotus sitä, että tilanne sen kautta on saatettu asialliseen järjestykseen? Minun mielestäni ei näin ole asian laita. Ottaen kuitenkin huomioon maan syrjäseuduilla — ja siellähän suurimmat metsävaramme ovat — tälläkin hetkellä vallitsevat kantohinnat, ovat ne niin alhaiset, — eikä puutavaraa kaikkialla edes osteta millään hinnalla — että ainakaan kantohintojen kustannuksella tapahtuva palkkojen korotus ei ole asiallisesti perusteltavissa eikä mahdollistakaan. Mutta sitä vastoin asia olisi hoidettava niin, että nyt käsiteltävänä olevan valtioneuvoston päätöksen asiallisen käytäntöön soveltamisen lisäksi ryhdytään pikaisiin toimenpiteisiin metsä- ja uittotyöntekijöiden verotuksen alentamiseksi. Näin raskasta, mutta koko maan talouselämän kannalta tärkeää metsätyötä tekevät kansalaiset saisivat työnsä tuloksista entistä suuremman osan omaan vapaaseen käyttöönsä, ja nimenomaan veronalennuksilla edesautettaisiin myös pyrkimystä työsaavutusten lisäämiseksi.

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! Sitä, että maalaisliiton taholla on haluttu metsätyöläisten ja uittotyöläisten palkkakysymyksiin voimakkaasti tarttua, ei ole kaikilla tavoilla oikein ymmärretty eikä haluttu ym-

märtää. Meidän mielestämme tämä on kuitenkin aivan luonnollista, koska maaseutuväestöä edustavana puolueena kai juuri lähinnä maalaisliitolle kuuluu pitää huoli siitä, että siellä työskentelevien ihmisten elämänehtoja parannetaan. Tässähän me olemme tekemisissä sellaisen valtavan satatuhantisen metsätyöläis-pienviljelijäin ryhmän kanssa, joiden elämä suuressa määrin riippuu siitä, mitenkä ensinnäkin vuosittain metsätöitä järjestyy ja toiseksi, millä tavalla tästä tärkeästä työstä palkkaa maksetaan (Eduskunnasta: Mitä se vaikuttaa kantorahaan? — Onko hallitus nyt sitten yksimielinen?).

Kun täällä on nimenomaan sosialidemokraattien taholla, varsinkin ensimmäisessä puheenvuorossa, arvosteltu maalaisliittoa ja nimenomaan arvosteltu myöskin päätöksen perusteella, jonka valtioneuvosto teki, on syytä muistaa, että tämä päätös on hallituksessa syntynyt ilman vastalauseita. Sen on edellinen hallitus tehnyt niin, että siellä olevat ryhmät, sekä sosialidemokraatit että maalaisliitto, ovat olleet sen yksimielisesti hyväksymässä. Kun ed. Koskinen kuitenkin vähän noin railakkaaseen tapaansa täällä tätä arvosteli ja hieman hyökkäili maalaisliittoa vastaan, niin tulee mieleen, että taitaa olla niin, että tämä puhe oli kirjoitettu noin viikko pari sitten, siis edellisen hallituksen aikana, koska ei nyt oikein hyvältä tunnu, että sen jälkeen, kun yksimielisesti jotain sovitaan, täällä sitten ainakaan nämä ryhmät siitä asiasta erikoista riitaa lähtevät virittämään (Eduskunnasta: Tämä on lapsen-uskoa!). — Voi olla, nuori mies kun on, on vielä vähän sinisilmäinen, mutta ehkä vanhemmiten viisastuu näissäkin asioissa.

Täällä on maalaisliiton taholtakin jo eri puheenvuoroissa osoitettu, että asiallisilla syillä ne toimenpiteet, joilla metsätyöläisten ansiotasoa nostetaan, ovat perusteltavissa. Minä en lähde niitä tässä yhteydessä kertailemaan. Totean vain, että on varmasti oikein, että kansantalouden kannaltakin näin ensiarvoisen tärkeästä työstä maksetaan sellainen palkka, että se on oikeudenmukaisessa suhteessa siihen ansiotasoon, mitä muillakin tärkeillä aloilla maksetaan. Nythän on niin, että esim. teollisuustyöväestön keskimääräinen ansiotaso on ollut 25—30 % korkeampi kuin vastaavasti keskiansiotaso metsätöissä.

Myöskin on voitu panna merkille, että kun meillä, varsinkin parina viime vuonna,

on ollut työttömyyttä melkoisesti, niin ansiot metsätöissä ovat saattaneet jäädä niin vähäisiksi, että työttömyystöissä maksetut palkat, ansiot, ovat nousseet korkeammiksi kuin metsätöissä. Näin on voinut käydä niinkin oudosti, että samaan aikaan, kun määrättyillä alueilla on ollut puutettu metsätyövoimasta, samaan aikaan on entistä runsaammin ilmoitautunut väkeä työttömyyskorteille. Tämän tapainen kehityshän on joka suhteessa väärää ja tämäkin omalta osaltaan on hoidettavissa vain siten, että metsätöissä ansiota korotetaan sillä tavalla, että ensisijaisesti maaseudun väestö hakeutuu näihin ja vasta sitten, jos ei voida riittävästi sijoittaa väkeä metsätöihin, toisella tilalla järjestetään näitä tilapäistöitä. Täällä on myöskin eri puheenvuoroissa mainittu jo siitä, että niin tärkeätä kuin onkin, että näitä ansioita korotetaan, niinkuin tämän päätöksen perusteella tapahtuu, jos käytännössä vain se loppuun saakka viedään, niinkuin on välttämätöntä, tällä linjalla yksistään ei tätä kysymystä kuitenkaan kyetä hoitamaan. Myöskin on perusteltu sitä, miksi asia näin on. Onkin hyvin ymmärrettävää, että varsinkin huonona aikana, jolloinka metsänmyyntejä tulee vähän, kantohinta painuu alas. Tällöin entistä suuremmassa määrin käy niin, että nollaraja tulee lähemmäs kuljetusreittejä. Tämähän on silloin onnetonta kehitystä, jos maaseudulla ei metsätöitä synny riittävässä määrin.

Ajatellen myöskin niitä suhdannevaihteluja, joita meillä aina on aika ajoin, on varmasti oikeata pyrkiä metsätyöläisten palkkakysymystä hoitamaan myöskin toisella linjalla, joka ei välittömästi vaikuta kantohintaan. Täällä onkin mainittu tästä toisesta tiestä, siis veronalennusten tiestä. Tämä on myöskin asiallisesti perusteltavissa. Nythän on niin, että virkamies esim. liikkueessaan oman toimipaikkansa ulkopuolella on oikeutettu siitä nostamaan päivärahaa, joka on verovapaata. Tämä on yleisesti kaikkialla hyväksytty. Edelleen, jos teollisuustyöläinen tekee pitempää työpäivää kuin 8-tuntista, niin hänellä on suojanaan laki. Lakisääteisesti on määrätty, missä suhteessa hän saa ylimääräistä korvausta siitä, että hän tekee ylityötä; 2 tuntiin saakka tämä korotus on 50 % ja siitä ylimenevältä osalta 100 %. Vaikka meillä verotus onkin progressiivinen, joka merkitsee sitä, että tällä tavalla ansion

kohotessa myöskin vero vastaavasti nousee, jää siitä kuitenkin teollisuustyöläiselle hyvitystä, kun hän tekee ylityötä. Vielä on syytä mainita, että ylityö teollisuudessa yleensä tapahtuu työnjohdon toivomuksesta, yleensä perin harvoin työläisten omasta toivomuksesta.

Miten on laita metsätyöläisen kohdalla? On kai ilman muuta selvää, että jos metsätyöläinen tekee työtä 8 tuntia, niin 8 tunnin ahkeran ponnistelun jälkeen hänen pitäisi saada sellainen palkka, joka vastaa keskimääräistä ansiota myöskin teollisuuden puolella. Meillähän onkin normeerattu tämä. Aikaisemminhan laskettiin, että 4.2 m³:n hakkuu edellyttäisi tai vastaisi juuri tällaista 8 tunnin työpäivän ponnistelua. Nytemmin, kun normia on alennettu, tämä määrä on 3.6 m³. Siis pitäisi riittää 3.6 kuutiometrin hakkuu, jotta olisi tullut tällainen ansioidinkin nähden 8 tunnin työpäivää vastaava suoritus tehdyksi. Me tiedämme kuitenkin, että meillä metsätyöläiset ovat yleensä ammattiväkeä ja että he pyrkivät mahdollisimman suureen tulokseen päivässä, siis myöskin ylittävät monessa tapauksessa tämän keskimääräisen normiluvun, siis toisin sanoen asiallisesti ottaen he tällöin tekevät ylityötä. Mutta palkitaan heitä tästä ylityöstä? Heitä ei siitä palkita, vaan heitä rangaistaan. Koska heidän ansionsa tällöin tulevat suuremmiksi kuin siinä tapauksessa, että hakkuusuoritus olisi 3.6 m³, niin veron progressiivisuus merkitsee sitä, että heidän ansiostaan vedetään valtion kukkaroon ja yhteiskunnalle yleensä entistä suurempi osa. Näin siis ylityö tässä tapauksessa ei ole tullut palkituksi, vaan se on tullut rangaistuksi. Kun näin on, niin eikö silloin kaiken oikeuden ja kohtuuden mukaan ole kehitettävä verolainsäädäntöämme sellaiseksi, että metsätyöläistenkin kohdalla voidaan tehdä oikeutta? Mikä linja tässä on myöskin käytännön huomioon ottaen paras, sitä on tietysti vaikea ainakaan maallikon mennä sanomaan näin suoralta kädeltä, mutta meillähän, niinkuin täällä mainittiin, on sitä varten asetettu elin hallintoneuvos Suontaustan johdolla tätä kysymystä selvittelemään, ja mitään muuta niin hartaasti ei ole syytä odottaa kuin sitä, että tämä elin nopeasti saa työnsä valmiiksi ja voi tehdä hallitukselle esityksiä siitä, miten myöskin veronalennusteitse voidaan metsätyöläisten ansiomahdollisuuksia parantaa. Niinkuin sa-

nottu, tämä on siinäkin mielessä oikea linja, että myöskin huonoina aikoina tämä linja pätee ja tällä tavalla tehdään pysyvässä mielessä oikeutta tälle tärkeälle työlle.

Ed. Lindqvist: Herra puhemies! Kun on kuunnellut tämänpäiväistä keskustelua metsätyöläisten palkoista, niin on voinut todeta, että täällä ainakin puheissa on tavattoman paljon ollut metsätyöläisten ystäviä. Mutta kun on kuunnellut heidän ehdotuksiaan metsätyöläisten palkkojen korottamisesta, niin ne sisältävät vain hurskaita toivomuksia eikä mitään muuta. Kun täällä ed. Rytinki kävi armottomasti meidän SKDL:n ehdotuksemme kimppuun, niin on myönnettävä, että tässä on kirjoitusvirhe. Meidän esityksessämme sanotaan: palkkausalue 1 ja 2 ja sitten 5 ja 4, kun pitäisi olla 3 ja 4. Jokainen huomaa, että tässä on siis selvä virhe, jonka virheen tulen täällä myöhemässä esityksessä korjaamaankin. Jos olisin saanut puheenvuoroni ennen ed. Rytingin puheenvuoroa, niin häneltä olisi säästynyt tämä hermotäristyksellinen vuodatus, minkä hän täällä esitti.

Nyt esillä oleva valtioneuvoston päätös metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelystä ja tämän päätöksen perusteella edellytetyt palkkojen korotukset eivät tyydytä metsä- ja uittotyöläisiä, sillä palkkoja tulisi korottaa vähintään 30 %:lla. Tämän päätöksen ei luulisi tyydyttävän myöskään eduskunnan enemmistöä, sillä eduskunnan istunnossa 4 päivänä helmikuuta 1954 käsiteltäessä kansandemokraattien tekemää välikysymystä metsätyöläisten palkoista sekä maalaisliiton että sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän taholta puhuttiin palkkojen korottamisen tarpeellisuudesta ja todettiin, että ne ovat 30 % jäljessä. Tämän keskustelun perusteella eduskunta hyväksyi pönten, jossa hallitusta veloitettiin toimenpiteisiin metsätyöläisten palkkojen korottamiseksi. Mutta nyt esillä oleva valtioneuvoston päätös ei sillä keskustelussa voimakkaasti esiintynyttä 30 %:n korotusta. Meidän kansandemokraattien taholta esitettiin jo tällöin esitys metsätyöläisten palkkojen korottamiseksi 30 %:lla. Vaalien ohittaminen ei muuta käsitystämme asiasta tälläkään kertaa, sillä tiedämme ja toteamme, että metsätyöläisten palkkojen korottaminen 30 %:lla vuoden 1951 tasoon on välttämättömyys. Perustuslakivaliokunnassa

käsitellessämme valtioneuvoston metsä- ja uittotöiden palkkojen säännöstelypäätöstä kuultiin useita asiantuntijoita. Metsä- ja Uittotyöväen liiton edustaja totesi, etteivät tässä päätöksessä edellytetyt palkankorotukset ole riittäviä, vaan että korotuksen tulisi olla vähintään 30 %, että edes jonkinlaista parannusta heidän palkkoihinsa voitaisiin saada. Muut asiantuntijat selittivät, että on edellytetty palkkojen korotus suuremmaksi kuin tämä päätös edellyttää. Mutta kun heiltä kysyttiin, onko tämän päätöksen perusteella jo tapahtuneita palkkojen korotuksia todettavissa, eivät he tienneet siitä mitään.

Esillä olevan päätöksen seuraukset olivat vain edellytysten, toivomusten ja laskutikkujen varassa. Tällainen epämääräisyys ei voinut tyydyttää meitä kansandemokraatteja ja siksi oli välttämätöntä hankkia todellisia tietoja sieltä, mistä niitä oli saatavissa, metsätyöläisten keskuudesta.

Niinpä suuntasin matkani Lammin, Padasjoen, Asikkalan ym. kuntien alueille siellä työskentelevien metsätyöläisten pariin saadakseni todelliset tiedot palkkojen kehityksestä. Ensimmäisenä poikkesin Lammin pitäjässä erään metsätyöläisen kotiin, jonka paikkakuntalaisilta sain tietää jatkuvasti hankkivan toimeentulonsa metsätöissä. Isäntä oli 36-vuotias ja oli yli 10 vuotta säännöllisesti tehnyt ammatikseen metsätyötä. Kertojalla oli 5-henkinen perhe. Keskipäiväansio on 600 à 700 mk. Sen saavuttamiseksi on valoisana aikana täytynyt tehdä 12-tuntisiaikin työpäiviä. Syksyllä ja talvella ei saavuteta tätäkään määrää. Kertoja ihmetteli mm. sitä, ettei paikkakunnalta löydy laisinkaan kolmannen luokan metsää, jossa normihinnat olisivat korkeammat, ei sittenkään, vaikka halkoja on täytynyt tehdä latvuksista ja pienistä puista varsin harvassa metsässä. Metsä on niin huonoa, että esim. puolen metrin pinnon aikaansaamiseksi on puita kanneltava laajalta alalta, ja tällaistakaan metsää ei lueta kolmannen luokan metsäksi, ettei tarvitsisi maksaa siitä kuuluvaa korkeampaa hakkuupalkkaa. Kertojan mielestä tarvitsisi tämänlaatuista metsistä, mistä siellä halkoja tehdään, saada vähintään 300—340 mk kuutiolta nykyisen 270 markan asemesta, jotta pääsisi edes 800 markan päiväansioon. Paikkakunnalla olevista metsistä hakattaessa pääsee vain harvoin kolmen kuutiometrin mää-

rään, joten keskimääräinen päivän hakkuu jää alle kolmen kuution.

Lammin ja Padasjoen kuntien rajan läheisyydessä poikkesin erääseen torppaan, jossa sattui olemaan muutamia metsätyöläisiä sunnuntaipäivän vietossa, joukossa yksi työnjohtajakin. Hakkuut tapahtuvat siellä valtion metsistä, joten siellä maksetaan esim. lehtikuusista hakattavista haloista 290 mk ja muista 280 mk kuutiometriltä, sekä paperipölkyn teosta 6 mk juoksumetriltä. Hinnat ovat jokseenkin samat kuin aikaisemmin. Syyskuun 1 päivän jälkeen, jolloin korotuksien pitäisi olla jo tapahtuneita, ei niitä ole huomattavassa määrässä tapahtunut. Keskipäiväansio täälläkin jäi 600—700 markkaan. Jos jonakuna päivänä pääsee 800, harvemmin 900 markkaan, niin sadesäiden, sahan viilaamisen ja työvälineiden vaurioitumisen ja korjaamisen tähden keskipäiväansioksi jää vain tuo 600 à 700 mk. Kaikkien läsnäolevien mielipide siellä oli se, että palkkoja olisi korotettava vähintään 30 %:lla vuoden 1951 palkkapäätöksen tasosta. Mutta nyt voimassa olevan palkkapäätöksen edellyttämiä korotuksia ei paikkakunnalla yleisesti tunneta. Näin teetetään työtä vanhoilla hinnoilla, vaikka uusi päätös on olemassa.

Padasjoen Porasan seudulla poikkesin useampaan asumukseen. Osoittautui, että monien perheiden huoltajat ansaitsevat eläntönsä metsätöillä. Valkeakosken tehtaat suorittavat täällä hakkuuta ja maksavat halkomotin teosta nyt 270 mk, kuten ennenkin. Paperipuun hakkuusta maksetaan nyt, kuten aikaisemminkin, 12 mk 2 metrin pölistä. Minkäänlaisista korotuksista ei ole ollut tietoaakaan. Nämä jatkuvasti metsätöissä ansionsa hankkivat työläiset lausuivat toivomuksensa, että heidän palkkojansa korotettaisiin kiireellisesti. He huomauttivat, ettei siellä lainsäädäntöpaikalla ole varmaan käsitystäkään siitä, kuinka raskaita metsätyöt ovat ja kuinka suuressa määrässä sateet, pitkät matkat, niistä aiheutuvat maksut, työvälineiden hankinta, särkyminen, korjaaminen, esim. sahan viilaaminen kerran päivässä, vähentää ansioita. He kertoivat metsien olevan varsin huonot. Todetaksemme tämän metsien kunnan suuntasimme metsätyöläisten kanssa matkamme metsään, heidän työpaikalleen. Tapasimme siellä halkopinon, joka oli koottu jo kasaan. Siitä sai selvän käsityksen, kuinka suuren työn takana halkometrin ai-

kaansaaminen todellakin on. Pino oli 15 sylen pituinen ja siinä oli 60 m³ halkoja. Mutta pinosta löytyi vain yksi sellainen tyvipuu, joka oli tarvinnut halaista; siis vain kaksi halaistua halkoa. Kaikki muut olivat ns. makkarahalkoja, kuten metsämiehet sanovat, joiden läpimitta oli 1—5 cm. Työntekijät kertoivat, että tällaisista puista mottia tehtäessä pääsee korkeintaan 2 m³:n määrään päivässä. Kun näidenkin keppihalkojen teosta on maksettu vain 270 mk kuutiolta, jäi päiväansio 540 markkaan. Nyt on paikakunnalle ilmaantunut uusi hakkauttaja, Myllykoski Oy, joka maksaa samansuuruisia hintoja kuin edellä on mainittu muiden yhtiöiden hakkuutöistä. Mutta tämä yhtiö vaatii 2 m:n pituiset paperipuupöylit rengastettavaksi molemmista päistä. Metsätyöläiset näyttivät paikan päällä, miten rengastaminen tapahtuu. Kokeilinpa sitä minäkin ja toteamus oli, että tämä työ vaatii lisääaikaa jokaista pölkkyä kohti ja hidastaa työtä. Mutta Myllykoski-yhtiö ei maksa lisämaksua tästä työstä, vaan samanlaista hintaa kuin toisetkin yhtiöt, joiden pöllejä ei tarvitse rengastaa. Tällä on mm. metsätyöläisten työvälineitä lisätty yhdellä kappaleella, ja sen kuljettaminen, säilyttäminen ja käyttäminen vaatii oman aikansa ja huolensa.

Edellämainitunlaisten kanssa yhtäpitäviä tietoja saimme muidenkin pitäjien metsätöiden kohdalta. Mitään korotuksia ei tämän vuoden aikana ole tapahtunut. Joka paikassa esitettiin vakava toivomus, että palkat pitäisi korottaa vähintään Metsä- ja Uttotyöväen liiton esittämällä 30 %:lla.

Paitsi sitä, että metsätyöläisten palkat ovat alhaisia, vaikuttaa heidän ansioihinsa vähentävästi hintojen nousu, joka on tapahtunut 1951:n jälkeen, josta ajasta lähtien palkat eivät ole koonneet. Sosiaalisen Aikakauskirjan tämän vuoden n:on 7—8 mukaan on elintarvikkeiden hinnoissa tapahtunut seuraavat kohoamiset: meijerivoin hinta on noussut 38.7 %, kotivoi 42.6 %, margariini 92.1 %, ruisjauhot 19.1 % ja vehnäjauhot 21.8 %, vain muutamia mainitakseni. Yleensä niiden tarvikkeiden hinnat, joita metsätyöläiset pääasiassa käyttävät elannokseen, ovat jatkuvasti koonneet. Työvälineiden ja vaatteiden hinnoissa on metsätyöläisten oman kertoman mukaan tapahtunut myös seuraavat kohoamiset. Niinpä sahan hinta, joka vuonna 1951 oli 127 mk, maksaa nyt 165—

185 mk, viilat, jotka viime vuonna maksoivat 30—40 mk, maksavat nyt 80 mk, 5":n viila, joka ennen maksoi 80 mk, nyt 125 mk. Haalarit maksoivat ennen 1 000 mk, nyt 1 500—1 600 mk. Hansikkaat maksoivat viime vuonna 200 mk, nyt 405 mk. Jokainen tietää, että metsätöissä kuluu sekä vaatteita että jalkineita huomattavasti enemmän kuin muissa töissä (Eduskunnasta: Rukkasia siellä tarvitaan eikä hansikkaita!). — Käsitesekaannus siellä näkyy olevan — ja kun hinnat jatkuvasti nousevat, vähentää se ansiotuloa. Sitä vähentää myös työvälineiden korjaus ja kunnostaminen. Uuden sahanterän kuntoon saataminen vaatii 3—4 tuntia. Kun saha katkeaa kesken päivän, sitä ei voi kunnostaa ylityönä, se on kunnostettava heti, jos mieliä saada siltä päivästä jotain tuloa. Se vie päivästä pois 2—4 tuntia. Viilat ovat pehmeitä, kestävät vain korkeintaan kaksi kertaa viilata, toiset vain kerran, ja niiden ostaminen jatkuvasti viila päivää kohti alentaa päiväansiota jo tältä kohdalta lähes puolen halkomotin ansiomäärällä.

Tällä tavalla ovat metsätyöläisten palkat jääneet jälkeen ja hinnat kohoavat, ja he ovat joutuneet tavattoman vaikeaan asemaan, kuten täällä jo useissa puheenvuoroissa on todettu. Mutta samaan aikaan niiden yhtiöiden, jotka metsänhakkuita suorittavat, voitot ja hyvinvointi ovat huomattavasti kasvaneet. Otan vain yhden esimerkin, Yhtyneet Pape-ritehtaat Oy:n. Sillä on ollut mahdollisuus sijoittaa yli 4 000 milj. markkaa Kaipolan tehtaitten rakentamiseen, eivätkä velat huomattavassa määrin ole samaan aikaan lisääntyneet, joten siis näiden rakennusten rakentamiseen tarvittavat varat on täytynyt nylkeä metsätyöläisten selkänahasta.

Edelleen siellä metsätyöläisten keskuudessa liikkeussani he lähettivät lisenssiviranomaisille sellaisia terveisiä, että lisenssiviranomaiset eivät niinkään paljon hyörisi lisenssien myöntämisessä ylellisyysautoihin ja -tavaroihin, vaan antaisivat lisenssejä sahanterien tuontia varten Ruotsista, koska he väittivät, että ruotsalaiset sahanterät ovat parempia, ja osoittivat, että heidän on täytynyt käyttää salakuljetettuja teriä, jotka maksavat 450 mk kappale, ja tämä puolestaan taas lisää kustannuksia, kun kuitenkin halutaan kunnollisia työvälineitä käyttää. Edelleen he sanoivat, että viekää nyt sinne valtapaikalle, asioista määrääville terveisiä, ettei meitä var-

ten järjestettäisi hakkuu- ja ojankaivu- ja muita sellaisia kilpailuja. He sanoivat, että me käsitämme asian niin, että kun metsä- ja maatyöläiset ovat kaikkein heikommin palkkattuja, työskentelevät hajallaan metsissä ja pelloilla eivätkä voi käyttää täydessä laajuudessa yhteenliittymisen etuja, niin näillä kilpailuilla meitä vain pyritään kiihottamaan ponnistuksiin mahdollisimman alhaisilla palkoilla ja prenikoiden toivossa. Mutta me emme elä mestarititteillä emmekä „prenikoilla” ja „metkuilla”, vaan tarvitsemme parempia palkkoja, jotta työkunto säilyisi ja saataisiin perheelle edes jonkinlaista ihmisarvoa vastaava toimeentulo.

Edellä olevasta selviää, etteivät metsätyöläisten palkat ole kohonneet ja että heidän palkkojensa korottaminen on kiireellinen ja välttämätön toimenpide. Käynnit metsätyöläisten kodeissa osoittavat, että puute on huutava ja että jotain on tehtävä. Ja se tehtävä on, että korotetaan metsä- ja uittotyöläisten palkkoja vähintään 30 %:n määrällä vuoden 1951 palkkapäätökseen verrattuna. Tämä epäoikeudenmukaisuus ei saa jatkua raskasta metsätyötä tekevien ja heidän perheittensä puutteen ja leivän kustannuksella.

Ei luulisi tämän asian korjaamisen olevan vaikeata. Tämän epäkohdan olemassaolon tunnustivat täällä helmikuussa käydyssä metsätyöpalkkoja koskevassa keskustelussa kolmen suurimman eduskuntaryhmän puhujat. Näiden kolmen eduskuntaryhmän voimilla tämä asia voidaan nyt korjata niin, ettei tarvitse suosittelaa asian korjaamiseksi muunnettua tietaktiikkaa, kuten kokoomuksen Ahmavaara helmikuussa täällä teki vastustaessaan metsätyöpalkkojen korotuksia tarkoittavia ehdotuksia. Toivon, että maalaisliitosta löytyisi niin paljon metsätyöläisten elämää ja heidän ahdinkonsa tuntevia edustajia, että yhdessä meidän kansandemokraattien ja toivottavasti sosialidemokraattien kanssa saataisiin aikaan päätös, eikä vain puheet, jolla hallitus velvoitettaisiin antamaan uusi metsätyöpalkkoja koskeva päätös, jolla niitä korotettaisiin todella 30 %:n määrällä 1951 palkkatasoon verrattuna.

Herra puhemies! Edellä lausumaani viitaten ehdotan, että perustuslakivaliokunnan perusteluihin otettaisiin II vastalauseessa oleva ehdotus. Edelleen ehdotan, että samassa yhteydessä korjataan siellä oleva virhe, että palkka-alueuokittelussa kohta tulisi

olemaan 1 ja 2, 3 ja 4. Näin tulee varmaan Rytinkikin tyydyttyksi.

Pääministeri Kekkonen: Herra puhemies! Täällä on eräissä puheenvuoroissa esitetty tietoja siitä, että työnantajat eivät ole noudattaneet niitä ohjepalkkoja, jotka hallitus on määrännyt. Hallituksen velvollisuus luonnollisestikin on seurata tätä kysymystä, ja se tulee huolehtimaan siitä, että annettuja määräyksiä ohjepalkkoista tullaan noudattamaan. Erikseen on syytä tässä mainita, että komitealle on annettu tehtäväksi valmistaa lakiesitys siitä, että metsätyöläisille voitaisiin suorittaa verohelpotus. Edellinen hallitus teki jo tästä kysymyksestä periaatepäätöksen.

Ed. Tainio: Herra puhemies! Metsätyöläisten pitkäaikainen ja sitkeä taistelu elinehtojensa ja palkkojensa parantamisen puolesta on vihdoin johtanut ainakin osittaiseen tulokseen. Jo se, että virallisestikin nyt myönnetään metsätyöläisten palkkojen olleen elinkustannuksiin nähden kuopassa, on määrätynlainen saavutus. Se on saavutus, varsinkin kun muistaa, että aina aikaisemmin, kun metsätyöläisten palkkapäätös on ollut eduskunnassa käsiteltävänä, kaikki ryhmämme taholta tehty palkankorotusesitykset ovat jatkuvasti tulleet hyläytyiksi. Tässä suhteessa tapahtuneeseen myöhäiseen herätykseen ovat tietysti osaltaan vaikuttaneet viime keväänä suoritettut valtiolliset vaalit, niinkuin edellinen puhuja jo osoitti. Siinä ei tietysti olisi mitään pahaa, jos tämä vaalien aikaansaama synnintuntoon tuleminen johtaa todelliseen parannukseen, tässä tapauksessa tietysti metsätyöläisten palkkojen korottamiseen siitä kuopasta, missä ne ovat vuosikausia olleet. Onko näin todella tapahtunut, tahdotaanko metsätyöläisille vaalien edellä annetut lupaukset nyt lunastaa, sitä on syytä vielä tarkastaa.

Perustuslakivaliokunnassa, samoin kuin julkisuudessa tapahtuneessa keskustelussa, on esitetty, että näin todella olisi tapahtunut. On esitetty, että viime kesänä suoritettu urakkapalkkojen määräämisperusteiden tarkistus ja käsiteltävänä oleva palkkapäätöksen mukainen palkkojen korotus merkitsisi 15—18, jopa 20 %:n palkkojen korotusta, kuten esim. maalaisliittolainen „Maakansa” hiljakoin kirjoitti. Puuttumatta tässä yhteydessä

vielä siihen, olisiko tuollainen palkkojen korotus riittävä, on ensin tarkistettava, pitävätkö esitetyt väitteet palkkojen korotuksista 15—20 %:lla paikkansa. Yksikään perustuslakivaliokunnan kuulemista asiantuntijoista ei voinut esittää minkäänlaisia esimerkkejä tällaisten väitteiden tueksi. Sellaisia on vaikea esittääkin, koska niitä ei ole. Sen sijaan käsiteltävänä oleva metsätyöpalkkapäätös jo sinänsä kumoaa tuollaiset väitteet. Vertaamalla käsiteltävänä olevan palkkapäätöksen mukaisia palkanormeja aikaisemmin maaliskuun 1 päivänä 1951 annetun palkkapäätöksen mukaisiin normeihin voidaan jo todeta, miten asiat todellisuudessa ovat. Niinpä aikaisemman palkkapäätöksen mukaan päiväansio metsätyöissä oli esim. 5—9 palkkausalueella 625 mk. Käsiteltävänä olevan palkkapäätöksen mukaan samoilla palkkausalueilla päiväansio on 660 mk. Kukaan ei voine väittää, että metsätyöläisten päiväansio olisi noussut 15, vielä vähemmän 20 %:lla. Kuten havaitaan, korotus on vain vähän yli 5 %.

Samoin on laita uitto- ja metsätyöissä maksettaviin tuntipalkkoihin nähden. Edellämaituilla palkkausalueilla ne olivat aikaisemman palkkapäätöksen mukaan 76 mk ja käsiteltävänä olevan päätöksen mukaan 80 mk. Tässäkin tapauksessa havaitaan niiden kohonneen vain vähän yli 5 %.

Entäpä sitten urakkapalkkoissa. Ensiksi on syytä lainata käsiteltävänä olevan palkkapäätöksen 4 §:n 2 momentin urakkapalkkoja koskeva määräys. Siinä sanotaan: „Metsätöiden yksikköpalkkoja laskettaessa on perusteena käytetty allamainittuja urakkapalkanormeja, jotka osoittavat täysi-ikäisen, työkykyisen ja metsätöihin tottuneen miehen normaalisella urakkavauhdilla saavutettavaa keskimääräistä päiväansiota”. Tällaiseksi keskimääräiseksi päiväansioksi urakkatöissä käsiteltävänä olevan palkkapäätöksen mukaan määrätään 850 mk. Aikaisemman päätöksen mukaan se oli 800 mk. Kuten havaitaan, ei tässäkin löydy 15—20 %:n palkankorotusta. Eihän 50 markan päivapalkan korotus minkään ihmeellisen laskennan avulla osoita urakkapalkkojen nousseen väitettyä määrää. Korotus on vain noin 6 % eikä enempää. Nähdään siis, että ne, jotka puhuvat jostakin 15—20 %:n metsätöiden urakkapalkkakorotuksesta, joko tahallaan vääristelevät tai sitten asiaan lähemmin tutustumatta puhuvat sellaisesta tietämättömyydestään, ehken har-

haan johdettuina. Ettei kysymys jäisi kenelkään epäselväksi, esitettäköön vielä joku esimerkki yksikköpalkkahinnoista.

Aikaisemman palkkapäätöksen nojalla laaditun hinnoittelutaulukon mukaan maksettiin 1 palkkausalueella yksimetrisestä, 4,5 tuumaisesta puolipuhasta mäntyisestä paperipölystä kolmannessa oksaisuus- ja ensimmäisessä tiheysluokassa tekopalkkaa 7: 71 markkaa. Käsiteltävänä olevan palkkapäätöksen mukaan laaditun hinnoittelutaulukon mukaan nyt vastaavasti maksetaan 8: 20 markkaa. Korotus on siis noin 7 %. Kaksimetrisestä honkapölystä maksettiin aikaisemman päätöksen palkkataulukon mukaan 7: 02 markkaa ja käsiteltävänä olevan palkkapäätöksen mukaan 7: 47 markkaa. Tässäkin tapauksessa korotus jää alle 8 %. Samanlaisia esimerkkejä voi esittää enemmänkin, mutta on kai turha vaivata ja kuluttaa aikaa niiden esittämiseen. Uskoisin, että edellä esitetystäkin jo selviävät tosiasiat metsätyöläisten palkkausasiassa.

Perustuslakivaliokunnan mietintöön liittämässämme vastalauseessa olemme jo kiinnittäneet huomiota siihen, että siirtämällä kokonaisia kuntia määrätyn palkkausalueen ylemmältä palkkausvyöhykkeestä alempaan palkkausvyöhykkeeseen on palkkapäätöksessä oleva vähäinenkin palkankorotus huomattavalta osaltaan menettänyt merkitystään. Niinpä ensimmäisellä palkkausalueella on Kemijärven, Rovaniemen ja Pellon kunnat sekä osa Yli-Tornion ja Posion kunnista siirretty kolmannelle palkkausvyöhykkeelle toiseen. Tällainen siirto merkitsee urakkapalkanormien alentumista 2 %:lla. Tämän lisäksi on korostettava, ettei metsäajojen urakkapalkkojen määräämisperusteissa ole suoritettu minkäänlaista tarkistusta, joten metsäajourakkapalkkoissa ei ole tapahtunut siinäkään suhteessa minkäänlaista korotusta. Ajomiesten urakkapalkat jäävät siis siitakin syystä entistään enemmän jälkeen. Tämä on sitäkin epäoikeudenmukaisempaa, kun aikaisemmin vuonna 1948 joulukuussa silloisen Fagerholmin hallituksen aikana ja 1950 joulukuussa silloisen Kekkosen hallituksen aikana suoritettiin metsä-ajopalkkakertoimen alennus, joka yhteensä merkitsi hevosmiesten palkkojen alentamista noin 15 %:lla.

Käsiteltävänä olevan valtioneuvoston päätöksen mukainen palkkojen korotus ei kuitenkaan vielä merkitse tosiasiallisesti metsä-

työläisten elintason nousua. On nimittäin muistettava, että sinä aikana, mikä on kulu-
nut edellisen palkkapäätöksen antamisesta,
ovat myöskin tarvikkeiden hinnat nousseet,
niinkuin täällä jo edellä esitettiin. Mei-
jerivoi maksoi 1951 300 mk kilolta, nyt se
maksaa 416 mk. Metsätyöläinen sai siis
vuonna 1951 annetun palkkapäätöksen mu-
kaisella päiväpalkalla voita 2 kg 80 g. Käsi-
teltävänä olevan palkkapäätöksen mukaisella
päiväpalkalla hän saa voita nykyisellä hin-
nalla vain 1 kg 300 g, juustoa vastaavasti 3
kg 600 g:n asemesta 2 kg 600 g, margariinia
6 kg 250 g:n asemesta 3 kg 300 g. Ruis-
jauhoja hän saa käsiteltävänä olevan palkka-
päätöksen mukaisella päiväpalkalla 2 kg ja
vehnäjauhoja noin 3 kg vähemmän kuin ai-
kaisemman palkkapäätöksen mukaisilla pal-
koilla ja hinnoilla jne.

Kuten havaitaan, palkkapäätöksen mukai-
nen vähäinen palkankorotus ei siis paranna
metsätyöläisten reaali-palkkaa lähimainkaan
edes sille tasolle, missä se oli vuonna 1951.
Tuskin tarvitsee esittää enempää esimerkkejä
todistaakseen, ettei käsiteltävänä olevan palk-
kapäätöksen mukainen metsätyöpalkkojen ko-
rotus todellisuudessa korjaa metsätyöläisten
vaikeaa taloudellista asemaa. Näin ollen on
täysin perusteltu perustuslakivaliokunnan
mietintöön liittämämme vastalauseen mukai-
nen esitys.

Kun täällä ed. Rytinki erikoisesti kiivaili
metsätyöläisten palkkojen puolesta ja tahtoi
osoittaa, että meidän esityksemme ei todella-
kaan kaikissa tapauksissa merkitsisi metsä-
työläisten aseman paranemista, palkkojen ko-
rotusta, on syytä mainita niihin väitteisiin,
mitä hän esitti, että hän itse on tällä kertaa
hurskastelija.

Tarkastellessa maalaisliiton tässä istun-
nossa valiokunnan perusteluihin esittämää
lisäystä voi todeta, että se ei sano yhtään
mitään. Maalaisliiton esityksen ensimmäinen
kohta kiinnittää huomiota metsätyöpalkkojen
tarkkailuun. Siitä on jo lausuma myös pe-
rustuslakivaliokunnan mietinnössä. Perustus-
lakivaliokunnan mietinnössä sanotaan asia-
ta: „Käsiteltävänä olevalla valtioneuvoston
päätöksellä voimaan saatetun metsä- ja uitto-
työväen palkkojen korotuksen merkitys riip-
puu olennaisesti siitä, millä tavoin päätöstä
ja sen nojalla annettuja tarkempia määräyksiä
käytännössä sovelletaan. Tämän vuoksi
olisi hallituksen toimesta pyrittävä tehok-

kaasti valvomaan, että niitä tarkoin nouda-
tetaan.” Kuten havaitaan, perustuslakivalio-
kunnan mietinnössä on siis jo se, mitä maa-
laisliiton taholta täällä lisäyksesityksessä ehdo-
tetaan. Näin ollen tämä ei tuo yhtään mi-
tään lisää ja on hurskastelua vain hurskas-
telun vuoksi.

Entäpä sitten toinen osa äsken esitetyssä
maalaisliiton ehdotuksessa. Siinä sanotaan:
„ja että ansiotaso ja toimeentulomahdollisuu-
det, työn raskaus ja laatu huomioon ottaen,
vastaavat muissa elinkeinoissa työskentelevien
asemaa”. Paljon sanoja peräkkäin, mutta aja-
tusta on hyvin vaikea löytää. On ihan sel-
vää, että tällaisella ei käytännössä ole mitään
merkitystä. Se on jälleen sitä samaa hurs-
kastelua, josta ed. Rytinki täällä äsken niin
paljon ääntä piti ja josta hän meitä syytti.
Jos sitä vastoin otetaan huomioon kansande-
mokraattien vastalauseen esityksen mukainen
esitys, se todellakin merkitsee metsätyöläis-
ten palkkoihin reaalistakin korotusta. Se on
konkreettinen, se on selvä, siitä ei päästä
mihinkään.

Kaiken sen jälkeen, mitä tässäkin istun-
nossa metsätyöläisten alhaisista palkoista on
puhuttu eri puolueiden, mm. maalaisliitto-
laisten, taholta, uskoisin eduskunnassa löyty-
vän niin paljon todellisia metsätyöläisten
etujen puolustajia ja tosiasioita tajuavia,
että saadaan sellainen ratkaisu, joka edes
jossain määrin tyydyttää metsätyöläisiä.
Metsätyöläisten katseet ovat todellakin nyt
kääntyneet eduskuntaan, ja he odottavat it-
sellensä oikeutta, niiden lupauksen täyttämistä,
joita vaalien edellä annettiin. Jos he
eivät sitä saa, silloin heillä ei todellakaan ole
muuta tietä kuin ryhtyä järjestyneenä
omalla joukkovoimallaan asioita ajamaan.

Herra puhemies, yhtyen ed. Lindqvistin
täällä tekemään esitykseen pyydän saada
esittää lisäksi siihen loppuun seuraavan li-
säyksen: „sekä että metsäajomiesten palkat
korotetaan vastaavasti”.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Jos
maalaisliittolaiset ja sosialidemokraattiset
kansanedustajat olisivat viime kesän aikana
pitäneet nyt esittämänsä puheet puoluei-
densa ministereille, niin metsätyöläisten asia
saattaisi olla hiukan paremmassa järjestyk-
sessä kuin nyt on asianlaita. Valtioneuvoston
pätös 29. 7. 1954 metsä- ja uittotöiden palk-
kojen säännöstelemisestä ei ole korjannut sa-

nottavastikaan metsätoista saatavia ansioita. Tämän ovat todenneet ja myöskin todistanee mm. keskisuomalaiset metsätyömiehet. Tyytymättömyys ja arvostelu tästä päätöksestä vastuun kantavia maalaisliittolaisia ja sosialidemokraattisia ministereitä kohtaan onkin näin ollen ymmärrettävä ja oikeutettu. Maakuntamme metsätyöläiset ovat pyytäneet esiintuomaan väärentämättömänä käsityksensä siitä tavasta, millä hallituspuolueet ovat sulautuneet metsätyöläisten palkka-asiaan.

Elo—syyskuun vaihteessa saivat metsätyöläiset lukea eräiden sanomalehtien palstoilta hallituksen erään jäsenen lausunnon, jonka mukaan metsätyöpalkat tulevat viime syyskuun alusta lähtien kohoamaan 15—20 %. Syyskuun ajalta metsätyömiesten verokirjoihin tehdyt merkinnät todistavat kuitenkin, että nämä hyvältä kuulostaneet lupaukset huomattavasta palkkain korotuksesta olivat pötypuheita. Esittelen tässä vain yhden niistä monista verokirjojen antamista todistuksista, joista näkyy metsätyöläisperheen elintaso kaikessa harmaudessaan. Samalla siitä käy ilmi uuden palkkasäännöstelypäätöksen merkitys alkaneen hakkuukauden ansioihin.

Verokirjan haltija on Myllymäellä asuva Toivo Lakianperä, todellinen metsätyöläinen. Parisenkymmentä vuotta, so. koko työkykyisen ikänsä, hän on raatanut puutavara-yhtiöiden hakkuilla saaden niistä ainoat tulonsa. Kuluvan vuoden alusta elokuun loppuun mennessä on Lakianperän verokirjaan merkitty tuloja yhteensä 128 329 mk. Kuukauden keskiansioksi tästä tulee 16 070 mk ja keskipäiväansioksi 640 mk. Syyskuun ansiot, siis uuden palkkapäätöksen aikana muodostuneina, ovat kohonneet 15 329 markkaan. Näitä syyskuun palkkoja maksettaessa on noudatettu uutta taksakirjaa, tosin sellaisin poikkeuksin, että kymmenjalkaisen teosta on maksettu muutama kymmenen penniä yli taksakirjan määräysten, ja vastapainoksi tälle korotukselle on kuusijalkaisen teosta maksettu 49 penniä vähemmän kuin kirja määrää. Tehdyn tavaran laatu on pääasiassa ollut kuusijalkaista, mutta työnantaja on sallittu ja laillista. Veronpidätykset, joita Lakianperän tuloista on otettu 7 015 mk syyskuun loppuun mennessä, pois lukien on tälle 6-päiselle perheelle jäänyt toimeentulon järjestämiseen yhdeksän kuukauden ajalle yhteensä 137 402 mk. Näistä ansioista päivää

kohden on riittänyt 509 mk. Miten nämä markat on käytetty välttämättömmän ravinnon hankintaan perheelle, tämän selvittämiseen ei perheenäiti tarvinnut miettimisaikaa: 4—5 litraa maitoa, voita 1/4 kiloa, sokeria 1/2 kiloa ja leipää, joka itse leipoen tulee maksamaan 60 mk päivää kohden. Lihan käytöstä ruokavaliossa voidaan puhua vahvasti alleviivaten sanoja „joskus” ja „nokare”. Siinä lyhyesti ja koruttomasti kerrotaan ne hengenpitimet, joilla elää 6-henkinen metsätyöläisperhe, jonka huoltaja ei pane pyhäpukua päälleen, vaan käy loppuunkuluneissa riitineissään vuolemassa kulta puutavarayhtiöiden kassaholveihin. Tällaisia Lakianperän Toivoja lapsineen ja vaimoineen on maassamme paljon. Katkerina ja syyttävinä he vaativat hallitukselta ja eduskunnalta päätöksiä, joilla taataan ihmisarvoiseen elämään mahdollisuudet antava palkka metsätyöläisille, jotka perheineen ovat tällä hetkellä hädetyt alle nälkärajan.

Perustuslakivaliokunnan kansandemokraattiset jäsenet esittävät mietinnön perusteluihin otettavaksi uuden kappaleen, jonka mukaan mm. Keski-Suomessa maksettava urakapäivänormi nostettaisiin 190 markalla siitä, mitä hallitus päätöksellään on määrännyt. Hallituksen päätöksessä tämä urakapäivänormi on 850 mk ja SKDL:n edustajain esittämänä 1 040 mk. Maakuntamme metsätyöläiset pitävät tätä ehdotustamme vähimpänä mahdollisena korjauksena palkkoihinsa. Erittäin tärkeänä he pitävät niinkään vastalauseessamme olevaa määräystä, että yksikköpalkkojen määrääminen suoritetaan niin, että urakanormit todella voidaan saavuttaa. Nykyisen taksakirjan tulkintahan on — käyttäkseni erään kinnulaisen metsätyöläisen sanontaa — siten, että ne ovat kuin kangaspuut, joissa on reikiä riittämiin, joihin työnantaja voi mielin määrin siirrellä palkkatappia.

Metsätyöläiset ovat suorastaan ihmeissään siitä, miksi meidän esittämäämme palkankorotukseen eivät ole yhtyneet myös sosialidemokraattiset ja maalaisliittolaiset edustajat. Tätä ihmetystä he perustelevat mm. lähettämillään muistiinpanoilla viime helmikuussa vaalien alla kuulemistaan maalaisliittolaisten ja sosialidemokraattisten kansanedustajaehdokkaiden puheista ja samalta ajalta talteenottamistaan edellä mainittujen puolueiden lehtien kirjoituksista. Haluan tässä yhtey-

dessä esittää näistä runsaista vastaanottamistani ainehistoista vain pienen osan ja nekin sanomalehdistä, koska asia niissä on prättäytynä eikä muistin varassa ylöspantuna.

Sosialidemokraattinen Työn Voima kirjoittaa puolilihavalla ladotussa pääkirjoituksessaan viime helmikuun 6 päivänä mm. seuraavaa: „Metsätyöläisen palkkataso on nykyisin niin kurja, että sitä ei voida puolustaa millään tekosyyllä. Se on niin kohtuuton, että sitä ei saisi sotkea tavallisten vaalikastusjuttujen joukkoon. Tilanne olisi korjattava, jos vain vähänkään järkeä ja vastuuntuntoa on saatavissa liikkeelle. Vähintään 30 %:n korotus nykyisiin normeihin olisi toteutettava heti.” Tämä on sama esitys, mikä nyt kansandemokraattien vastalauseessa on eduskunnan käsiteltävänä.

Saman pääkirjoituksen loppupontena on sosialidemokraattisille edustajille osoitettu seuraavanlainen testamentti: „Mikäli parannuksia metsätyöläisten oloihin ei saada toteutetuksi ennen vaaleja, on näissä vaaleissa valittavan sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän otettava metsätyöläisten asia uudessa eduskunnassa erikoisesti sydämenasiakseen ja ajettava se myös läpi, mikäli voimat suinkin riittävät”. (Ed. Koskinen: Ihan oikein! — Eduskunnasta: Eivät riittäneet!) — Tämän mukaan ei ollut mikään sopuilu kysymyksessä metsätyöläisten palkoista päätettäessä, vaan 30 % palkankorotuksen läpiajaminen. Toivottavasti sosialidemokraattiset kansanedustajat tulevat myös tämän testamentin lunastamaan.

Metsätyöläisten nimissä esittäisin kuitenkin tässä yhteydessä kysymyksen valtionmetsäpalkkalautakunnassa istuville ihmisille. Pyydän heitä selvittämään, ovatko palkkalautakunnassa olevat työläisten edustajat, SAK:n toinen puheenjohtaja Antikainen, Maaseututyöväen Liiton puheenjohtaja Auer, kansanedustaja Lepistö ja Karvonen (Vasemmalla: Eivät ne työläisten edustajia ole!), — niin, siellä ei muita työläisten edustajien nimellä kulkevia ole — ovatko nämä edellä mainitut edustajat pitäneet todella metsätyöläisten palkka-asiaa sydämenasianaan? Ovatko he esim. ottaneet huomioon sitä voimaa, mikä ammatillisesti järjestäytyneellä työväestöllä on silloin, kun on neuvoteltu metsätyöläisten palkka-asiasta metsäpalkkalautakunnassa? (Ed. Koskinen: Metsäpalkkalautakunnassa on vähemmistö meikä-

läisiä!). Tämän lisäksi haluaisin tiedustella sosialidemokraattisilta ministereiltä, miksi vain eräiden heistä kerrotaan olleen korkeampien palkankorotusten hyväksymisen kannalla silloin, kun syyskuun alusta voimaan tullutta metsäpalkkapäätöstä valtioneuvostossa käsiteltiin.

Maalaisliitto ei suinkaan jäänyt sosialidemokraatteja huonommaksi heitellessään viime helmikuussa metsätyöläisille palkankorotuslupauksia. Helmikuun 6 päivän Keskisuomalaisessa julkaistu maalaisliiton puoluehallituksen allekirjoittama vaalijulistus lupasi: „Metsätoissa on maksettava niin ajo- kuin hakkuumiehillekin samanlainen palkka, joka vastaa muusta samanlaisesta ammattityöstä maksettavaa palkkaa”. Tätä puoluehallituksen julistusta elävöitettiin ja siihen pumpattiin henkeä monella tavoin. Erään metsätyöläisen talteen panemassa lehden helmikuun 24 päivän numerossa kirjoitettiin: „Tahdotko, että metsätoita suorittavan pienviljelijän ja metsätyöläisen palkkoja korotetaan? Jos tahdot, niin vahvista maaseudun poliittisia voimia. Sen teet äänestämällä maalaisliittoa.” (Ed. Rytinki: Niitä on korotettu!). Maalaisliitolle kannatuksensa antaneetkaan pienviljelijät ja metsätyöläiset eivät ole tyytyväisiä tähän päätökseen, jonka maalaisliittolaiset ministerit ovat antaneet. Viimeisin todistus tästä oli omin korvin kuultavissa viime sunnuntaina Äänekosken maalaiskunnan Metsäpirtillä, jossa maalaisliittolaiset talonpojat nimenomaan teroittivat, että vähintään 30 %:n korotus niin ajo- kuin hakkuupalkkoihin on välttämätön. Mutta maalaisliittolaiset ministerit, vieläpä maalaisliiton edustajat perustuslakivaliokunnassa ovat ylen tyytyväisinä tähän päätökseen olleet hylkäämässä kaikkia korjausesityksiä. Mitä täällä nyt tehty maalaisliiton edustajain ehdotukset pitävät sisällään, siitä edustajatoverini Tainio sanoi jo tyhjentävästi.

Valtioneuvoston päätös metsäpalkoista on todistus, miten edesvastuuttomasti eräät puolueet voivat suhtautua valitsijoilleen antamiinsa lupauksiin ja puolueensa nimissä allekirjoitettuihin vaaliohjelmiin. Eduskunnalla on vielä tässä yhteydessä tilaisuus korjata asia ja antaa hallitukselle selvät ohjeet siitä, millainen tulee olla uusi, ensi tilassa annettava metsäpalkkapäätös. Tällaiset ohjeet ovat perustuslakivaliokunnan kansandemokraattisten jäsenten esittämässä vastalauseessa. Met-

sätyöläiset odottavat ja myöskin vaativat eduskunnalta päätöstä, joka velvoittaisi hallituksen toimenpiteisiin riittävien palkkorotusten suorittamiseksi välittömästi.

Herra puhemies! Yhdyn kannattamaan ed. Tainion täällä tekemää lisäystä siihen mietinnön perusteluihin otettavaan kappaleeseen, jonka ed. Lindqvist aikaisemmin esitti.

Ed. K a j a t s a l o: Herra puhemies! On suurella tyydytyksellä todettava, että edesmennyt valtioneuvosto on kiinnittänyt huomiota suuren alipalkkaisessa asemassa olevan työntekijäryhmän, metsä- ja uittotyöläisten, palkkoihin. Tämän työntekijäryhmän uutteisuus ja aherrus ensimmäisenä panee liikkeelle sen vihreän kullan virran, jonka vuolaudesta maamme vauraus ja kansamme hyvinvointi riippuu, jolla hankitaan maalle arvokasta ulkomaista valuuttaa ja myöskin ne kassareservit ja rahastot, joita tuhlaamaan uusi hallitus on niin urhoollisesti astunut.

Meille esitetyn valtioneuvoston päätöksen mukainen metsä- ja uittotyöläisten palkkojen korotus ei kuitenkaan ole riittävä. Se ei vielä pysty nostamaan metsä- ja uittotyöläisiä siitä suuresta kuopasta, johon he jo vuoden 1951 palkkapäätöksellä yhdessä henkisen työn tekijöitten ja aikapalkalla toimivien liike-elämän sekä valtion ja kuntien palveluksessa olevien kanssa jäivät. Metsätyöläinen on nyt toivorikkaana kiipeämässä ylös tuon kuopan jyrkkää sivua ja jos pieni tuki alapäästä voi häntä auttaa tavoittamaan kuopan reunan, tahdomme omalta osaltamme olla häntä siinä tukemassa.

Vertailu metsä- ja uittotyöläisten ja muun työväestön palkkojen kesken osoittaa, että ansiot metsätyöissä vielä tämän korotuksen jälkeenkin jäävät liian pieniksi. Ne eivät kestä arvostelua esim. teollisuustyöväen saamien ansioiden rinnalla puhumattakaan rakennustyöväen ja rakennusalalla toimivien palkoista. Minun täytynee huomauttaa, että en suinkaan pidä eri ammattialoilla toimivien työntekijöitten palkkoja liian suurina, mutta myöntänemme, että metsä- ja uittotyöläinen, joka hänkin suorittaa kansantaloudellemme tärkeitä tehtäviään, ansaitsee saada työstään kunnollisen palkan ja itselleen sekä perheelleen riittävän toimeentulon. Minun ei tässä seurassa tarvinne lähemmin kertoa metsätyöläisen työn vaikeudesta ja rasittavuudesta, pitkistä työmatkoista, pi-

meän ja pakkasen haitoista jne. Useimmilla meidän joukostamme on riittävästi kokemusta siitä tai ainakin jonkinlainen mielikuva. Riittänee kun sanon, että se on mitä suurimmassa määrässä ammattimiehen työtä, jossa työntekijän lisäksi tulee itsensä hankkia työvälineet ja vapaa-aikanaan myöskin ne kunnostaa. Työkalujen hoito erikoisesti vaatii suurta ammattitaitoa ja siihen käytetty aika tulisi myöskin jollakin tavalla huomioida ansiotasoa laskettaessa. Jos laskemme, että työkalujen kunnostamiseen kuluu metsätyöläiseltä päivittäin vain keskimäärin 1 tunti, tulisi laskiessamme metsätyöläisten tuntiansiota nyt annettujen päiväpalkanormien mukaan jakajana olla 9 eikä 8. Silloin saatu tulos keskituntiansiossa urakkatyöissä Etelä-Suomessa osoittaa, että nuo ansiot jäävät noin 102 markan nurkille ja Pohjois-Suomessakin keskituntiansio urakkatyöissä nousee vain noin 125 markkaan tuntia kohti. Näissä palkoissa on vielä paljonkin parantamisen varaa.

Mistä sitten johtuu metsä- ja uittotyöläisten tavaton alipalkkaisuus, jota on jatkunut vuodesta toiseen? Vastaus on lyhyt ja selvä. Tarjokkaita näihin töihin on liian paljon. Ja saman tien voimme tehdä toisenkin toteamuksen, heitä on tarkoituksellisesti liian paljon. Maassamme saattaa tosin ajoittain ja paikkapaikoin hakkuiden ollessa suurimmillaan esiintyä tilapäistä metsätyövoiman puutetta. Mutta ylisummaan maasta löytyy nuo 350 000 metsätyöläistä, jotka vuosittain tarvitaan. Ne tulevat niiltä sadoiltatuhansilta pienviljelmiltä, joilla erikoisesti miesväki talvisin, joskus kesäisinkin, potee kroonillista työttömyyttä. Jos tarkastelemme pientilojen ja metsätyöläisten jakaantumista maan eri osien kesken, havaitsemmekin niissä merkittäviä yhdenmukaisuutta.

Minulla on tilasto vuodelta 1950 ja silloin alle 5 peltotehtaan tilat ja metsätyöläisten luku maan eri lääneissä olivat seuraavat. Uudenmaan läänissä oli tällaisia pientiloja 10 552 kpl ja metsätyöläisiä vastaavasti hakuukautena 17 000, Turun ja Porin läänissä 32 315, metsätyöläisiä 40 000, Ahvenanmaalla pikkutiloja 2 107, metsätyöläisiä 2 000, Hämeen läänissä tiloja 20 077, metsätyöläisiä 35 000, Kymen läänissä pikkutiloja 9 960 ja työväkeä 18 000, Mikkelin läänissä tiloja 16 024, metsätyöläisiä 35 000, Kuopion läänissä pikkutiloja 32 999 ja vastaavasti työväkeä 66 000, Vaasan läänissä pikkutiloja

33 818 ja työväkeä 55 000, Oulun läänissä tiloja 25 910 ja metsätyöläisiä 46 000, Lapin läänissä pieniä tiloja 10 674 ja metsätoissa miehiä 23 000. Yhteensä mainittuna vuonna 1950 oli maassamme alle 5 peltotehtaan tiloja 204 436 ja näiltä tiloilta lähti metsätöihin mies talosta, kaksi parhaasta, kaikkiaan 337 000 miestä. Näitten pientilojen ja samalla maaseudun työnpuutteessa olevien ja siis halvan työvoiman lukua on erikoisesti sodan jälkeisinä vuosina huikeasti lisätty. Kun meillä v. 1941 oli alle 1 peltotehtaan viljelmää 39 644, oli vastaava luku v. 1950 51 499. Vastaavasti oli v. 1941 1 à 2 peltotehtaan viljelmää 21 982 ja v. 1950 28 044. 2—3 peltotehtaan viljelmää oli v. 1941 28 371 ja v. 1950 39 476 sekä 3—5 peltotehtaan viljelmää v. 1941 43 219 ja v. 1950 59 924 eli yhteensä alle 5 peltotehtaan viljelmää v. 1941 oli 147 543 kpl ja v. 1950 äskes mainitsemani luku 204 436. Näitten pikkutilojen lisäys oli siten 10 vuoden aikana noin 40 %.

Havaitsemme, että maaseudulle on kaikkina näinä vuosina sidottu väestöä, jolla ei omilla tiloillaan ole riittävästi työtä ja jolle ei myöskään ole pystytty eikä tahdottukaan järjestää riittävästi muita ansiomahdollisuuksia. Näin on jatkuvasti ollut saatavissa halpaa tilapäistyövoimaa sekä maatalouteen että metsätöihin. Maalaisliitto onkin varsin selvästi nähnyt tämän työvoiman suuren arvon maaseudulle — ilmoittihan ministeri Virolainen jo kesällä maatyöläisen arvoksi 10 milj. markkaa. Samanaikaisesti kun maaseudulla on ollut työvoiman runsautta, on muilla työaloilla kysyntä ylittänyt tarjonnan ja hinta on tietysti vastaavasti noussut. Koko ajan on tälle uutteralle ja työnhaluiselle väestöryhmälle pitänyt elämän ylläpitämiseksi syöttää valtion armoleipää erilaisten avustusten ja tukipalkkioiden muodossa, jotka yhteinen kansa maksaa.

Tässä maaseudun pirstomisessa ja sen vaatyöllisyyden aikaansaamisessa ovat erikoisesti kunnostautuneet maalaisliitto ja koko vasemmistomme. Sopinee kysyä, minkä takia nämä väestölle ei ole maaseudulla järjestetty riittävästi työtä, ei edes kolmen suuren hallituksen aikana. Eikö olisi ollut edullisempaa käyttää ne yli 20 miljardia, jotka maaseutu kuluneina vuosina vuosittain on saanut erilaisina avustuksina, tukipalkkioina, lisinä ja lainoina ja joka summa nykyisen hallituksen

toimesta pian nousee yli 30 miljardin markan, eikö olisi ollut edullisempaa järjestää sillä jatkuvia työtilaisuuksia maaseudun työn ja ansiotulojen puutteessa olevalle pienviljelijäväestölle ja käyttää nuo valtavat summat maaseudun perusparannuksiin, salaojitukseen, tienraivauksiin ja kuivatuksiin, sen sijaan, että näilläkin rahoilla on annettu työtä autotehtaille itäisillä mailla. Ei ole myöskään vasemmistomme tähän mennessä suuria välittänyt pienviljelijäperheitten ansioiden parantamisesta ja heidän toimeentulonsa helpottamisesta. Jos kommunistit, sosialidemokraattinen puolue ja SAK todella olisivat halunneet metsä- ja uittotyöläisten palkkoja nostaa, ei heiltä olisi siihen voimaa puuttunut. Hyvää tahtoa on vain puuttunut. Kommunistien edun mukaista on lisäksi ollut pitää nämä väestöryhmät mahdollisimman alhaisella elintasolla, sitä menestyksellisempää on tässä joukossa ollut heidän henkinen kylvönsä. Sosialistit ja SAK eivät ymmärrettävistä syistä ole halunneet olla nostamassa tämän vientiteollisuuden kustannuksiin niin suoranaisesti vaikuttavan työntekijäryhmän palkkoja, sen sijaan voidakseen omiensa parissa vetää palkkaruuvia sitäkin kireämmälle. Tuskinpa edes tämäkään ed. Koskisen ehdotus on muuta kuin propagandaele. Kuitenkin toivomme sen saavan tukeen eduskunnassa niin laajan kannatuksen, että se tulee hyväksytyksi ja ensi tilassa myös toteutetuksi.

Herra puhemies! Yhdyn kannattamaan ed. Koskisen tekemää ehdotusta (Eduskunnasta: Ympäri käydään, yhteen tullaan!).

Ed. P u h a k k a: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös metsätyöläisten palkkojen korottamisesta ei täytä sitä palkkakuoppaa, jossa metsätyöläiset ovat. Päätöksen mukaan päiväpalkka alimmissa palkka-alueissa nousee vain 35 mk eli 660 markkaan päivässä. Tuntipalkka nousee samoin alimmissa palkka-alueissa 4 mk tunnilta eli 80 markkaan. Nuorille työntekijöille palkkapäätös ei tee edelleenkaan oikeutta, sillä heille voidaan maksaa jopa 60 % täysi-ikäisen palkasta ja tästäkin vielä ammattitaidosta riippuen vähentää 10 %. Nuorten työntekijäin palkka voi näin ollen olla 43 mk tunnilta. 8-tunnin työpäivänä 15—17-vuotiaitten ansio jää tällä perusteella 344 markkaan päivässä. En usko, että tällai-

nen palkka riittää edes ruokaan, puhumattaakaan vaatteista ja muista nuoren ihmisen tarpeista. Urakkapalkkojen osalta ei korotus käytännössä ei useissa tapauksissa vaikuttanut mitään, vaan puutavarayhtiöt tulkinnavaraista metsien luokittelua hyväkseen käyttäen ovat kiertäneet palkkojen korotuksen. Mainitsen muutaman esimerkin tällaisesta.

Ilomantsin kunnan Möhkön kylässä oleva Enso-Gutzeit Oy:n pinotavaraleimikko olisi minun käsitykseni mukaan kuulunut yksinkertaiseen metsäluokkaan ellei aivan huonoon, mutta käytännössä siitä maksettiin vain keskinkertaisen ja hyvän metsäluokan väliltä. Olipa sellaisiakin palstoja, jotka olisivat kuuluneet keskinkertaiseen metsäluokkaan, mutta työntekijäin ilmoitusten mukaan maksettiin niistä vain hyvän metsän ohjepalkka. — Muutama esimerkki siitä, mitä tämä käytännössä vaikuttaa. Keskinkertaisessa metsässä ennen syyskuun alun korotusta oli Itä- ja Keski-Suomessa puolipuhtaan kuusipaperipuu-juoksumetrin ohjepalkka 5:92. Korotuksen jälkeen olisi siitä pitänyt maksaa 6:05, mutta kun keskinkertaisessa metsäluokassa on siirrytty käyttämään hyvän metsän ohjepalkkaa, niin tarvitaankin maksuun 5:58 eli 34 penniä vähemmän kuin ennen korotusta. Tällä tavoin metsien tulkinnavaraista luokittelua hyväkseen käyttäen ovat puutavarakapitalistit käytännössä kiertäneet palkkapäätöksen mukaiset korotukset, eivätkä palkkatarkastajat muuten kuin vaatimuksen jälkeen ole tarttuneet asiaan. Mielestäni palkkatarkastajain pitäisi oma-aloitteisesti käydä suorittamassa tarkastukset, ettei työntekijäin tarvitsisi, kuten nykyään, vielä pyyntönsäkin jälkeen kuukausimääriä odottaa tarkastuksen suorittamista.

Eräs toinen keino, jolla yhtiöt ovat työntekijäin kustannuksella voittojaan lisänneet, on pinotavaran pituuden pidentäminen. Ohjeet määräävät, että latvaläpimitaltaan 7" paksummista on maksettava 100:n ja 10" paksummista 200 %:n korotus. Mutta tätä kiertääkseen yhtiöt ovat poikkeuksesta siirtyneet teettämään 4 m tai sitä pitempää pinotavaraa. On selvää, että 2-metrinen vahvuus usein riittäisi 7", mutta 4-metrinen tai sitä pitempänä ei enää riitäkään, ja näin kierretään tuo 100:n tai 200 %:n korotuksen maksaminen. Toisaalta, kuta pitemmäksi pinotavara tulee, sitä vaikeammaksi käy työn suorittaminen, ja sekin osaltaan vaikuttaa

ansioitten supistumiseen. Emme voi tietenkään sanoa, etteikö menettely olisi laillinen. Tosiasiaksi kuitenkin jää, että toimenpiteen tarkoitus on metsätyöläisten ansioitten pientäminen ja siten yhtiöitten voittojen lisääminen.

Kuten näemme, hyvin useissa tapauksissa puutavarayhtiöt ovat metsien tulkinnavaraista luokittelua ja muita toimenpiteitä hyväkseen käyttäen kiertäneet urakkapalkkojen osalta voimaan tulleen korotuksen. Mutta vastaavtko sitten voimassa olevat palkat elinkustannusindeksiä? Kysymykseen on vastattava kieltävästi. Elinkustannusindeksin mukaan indeksiperheen pitäisi saada vuodessa lähes 370 000 mk. Metsätyömiehet eivät nykyisten palkanormien mukaan pääse läheskään tällaiseen tulokseen. Totesimme alussa, että päiväpalkka nykyisten palkanormien mukaan on Länsi- ja Itä-Suomessa 660 mk täysi-ikäisille työntekijöille. Jos kerromme tämän vuodessa olevien työpäivien luvulla, joka on pyöreästi 310, saamme vuosipalkaksi 204 600 mk eli noin 165 000 mk vähemmän, kuin mitä elinkustannusindeksin edellyttämän palkan pitäisi olla. Urakkapalkaksi saamme samaa laskutapaa käyttäen 263 500 mk, joka sekin on yli 100 000 mk vähemmän, kuin indeksi edellyttää.

Haluun tällä osoittaa, etteivät päätöksen tehneet hallituspuolueet ole lunastaneet ennen vaaleja antamia lupauksia, vaan niiden hallituksessa olevat ministerit ovat toimineet suurpääoman ohjeitten mukaisesti, välittämättä panna täytäntöön edes eduskunnan päätöstä siinä laajuudessa, kuin mitä viime helmikuussa tehty päätös edellyttää. Hallituspuolueista maalaisliiton vaali-ohjelmassa ja sosialidemokraattien vaali-ohjelmassa oli lupaus, että metsätyöläiset nostetaan pois palkkakuopasta, mutta niin ei ole tapahtunut. Pakosta metsätyöläiset ja metsätoissa työskentelevät pienviljelijät, jotka muodostavat vuosittain metsätoissa olevista hevosmiehistä noin 90 % ja hakkuumiehistä yli 50 %, toteavat, ettei päätöstä tehneitten hallituspuolueitten lupauksiin ole luottamista. Samalla he toteavat, ettei tätäkään pientä korotusta olisi tullut, elleivät metsätyöläiset edellisenä talvena olisi yksimielisesti toimineet palkkojen korottamisen puolesta ja saaneet eduskuntaa tekemään palkkapäätöstä, jonka mukaan hallituksen on ollut pakko edes nimeksi metsätyöläisten

palkkoja korottaa. Tämän vuoksi korotusta ei ole virheellisesti nimitettävä „Kekkonen korotukseksi”, vaan metsätyöläisten omatoimisuuden kautta saaduksi tulokseksi.

Me kansandemokraatit olemme alunpitäen olleet sitä mieltä, että metsätyöläisten nostamiseksi pois palkkakuopasta on suoritettava ainakin 30 %:n korotus. Samalla on metsien luokittelua muutettava siten, ettei huonoissa metsissä voida käyttää, kuten nykyään, hyvän metsän ohjepalkkoja. Tämä voidaan järjestää hakattavan puumäärän lisäämisellä eri metsäluokkiin. Me olemme useissa yhteyksissä korostaneet, että metsätyöläisten palkkojen korottaminen ja tekemämme aloitteen mukainen 30 %:n erikoisveron alennus ovat sitäkin välttämättömämmät, kun metsätyöläiset joutuvat tekemään kalliita työ- ja työhakumatkoja ja menettämään työpäiviä. Lisäksi on otettava huomioon, että metsätyöläisille tuottaa perheestään erossa asuminen lisäkustannuksia. Vähäiseksi ei voida arvioida myöskään sitä, että metsätyöläisten vaatteiden kulutus on erittäin suuri.

Kun nykyisten hallituspuolueitten lupaukset ovat yhdensuuntaisia esityksemme kanssa, ei liene vaikeata saada aikaan esityksemme mukaista uutta palkankorotuspäätöstä, jolla metsätyöläisten palkkakuoppa täytetään, ja siten myöskin nykyiset hallituspuolueet lunnastavat metsätyöläisille antamansa lupaukset.

Ed. Ikonen: Herra puhemies! Täällä jo pääministeri ilmoitti, että hallituksen taholta tullaan seuraamaan kiinteästi sitä, että valtioneuvoston päätöstä metsätyöpalkkojen korotuksen suhteen tullaan myös noudattamaan. Täällähän useassa puheenvuorossa kiinnitettiin juuri tähän huomiota ja sen takia saatu ilmoitus jo tässä vaiheessa oli erittäin hyvä kuulla.

Kun puhutaan metsätyöläisten ja uittotyöläisten palkkakysymyksestä, tullaan hyvin lähelle maaseudun niitä työmuotoja, joista pienviljelijät saavat ansiotulonsa. Mitä vähemmän maatalous pystyy antamaan ansiotuloja, sitä suuremmassa määrin ne on hankittava muualta ja meidän oloissamme metsätyöläisistä. Ne viime aikoina tehdyt maataloutta koskevat päätökset nähtävästi tulevat vaikuttamaan siihen, että metsätyöläisten lukumäärä entisestäänkin kasvaa, sillä ei voi-

da odottaa, ettei sellaisessa tilanteessa, joka syntyy silloin, kun maataloustuloon vaikuttavia tekijöitä entisestäänkin kavennetaan, juuri tältä alalta olisi entistäkin suurempi määrä hakeutumassa metsätöihin.

Metsätyöläisten elintason kohottamiseksi on meillä tehtävissä vielä paljon. On luonnollista, että tärkeimpänä tehtävänä on siinä palkkatason tarkistus sille tasolle, että se on oikeudenmukainen muitten ansiotasojen kanssa, ottamalla huomioon juuri ne tekijät, joista on täällä useassa puheenvuorossa mainittu ja jotka metsätyömaalla ovat erikoisraitteena, nimittäin työn vaikeus, työn sesonkiloontisuus, erinomaisen suuri kulutuksen lisäys ja vielä kaiken lisäksi useimmassa tapauksessa se, että nämä työmaat ovat verrattain etäällä varsinaisilta asuinpaikkakunnilta.

Mutta toinen, joka on yhtä tärkeä, on se, että metsätyössä työskentelevien, meidän oloissamme valtaosaltaan pienviljelijöitten, elintasoa, maatalouden omavaraisuutta on nostettava. Me olemme täällä eduskunnassa saaneet nähdä, että monet asuttamislait ovat tulleet hylätyiksi, joidenka avulla oli tarkoitus lisätä metsätyössä työskentelevien pienviljelijäin omavaraisuutta maatalouden puolelta. Täällä eräissä sosialidemokraattien puheenvuoroissa on hyökätty nimenomaan maalaisliittolaisia vastaan, että ne ovat olleet jarruttamassa metsätyöläisten elintason nousua. Näitten samanlaisten puheenvuorojen käyttäjien olisi syytä tutkiskella joko omassa itsessään tai vähintään omassa ryhmässään, ovatko he tehneet kaiken voitavansa metsätyössä työskentelevien pienviljelijöitten omavaraisuusasteen lisäämiseksi. Täällä me näemme, että lisämaalaki, joka on eräs elintason kohottamismielessä tärkeä tekijä, on tullut hylätyksi nimenomaan sosialidemokraattien kielteisen suhtautumisen kautta.

Nykyinen palkkapäätös ei vielä sellaiseenaan tarjoa vakavaa ansiotasoa metsätyöläisille. Meidän oloissamme sesonkityönä metsätyö ei nähtävästi tule koskaan tarjoamaan vakavaa ansiotyötä metsätyöläisille. Meidän on luotava heille joitakin muita elintasoon vaikuttavia tekijöitä, ja silloin jää taas ainoaksi mahdolliseksi maatalouden omavaraisuusasteen lisääminen. Toisena jo täällä esitettyä muotona on verohelpotus. Tästä myöskin pääministeri ilmoitti, että on annettu komitean tehtäväksi kiireellisesti tutkia, millä tavalla tämä olisi parhaiten järjestet-

tävissä. Vaikka tämä komitea mietinnössään päätyisikin sellaiseen tulokseen, että valtion verotuksessa on annettava huomattava helpotus metsätyön osalta, ei se sittenkään niin suuria tule merkitsemään kuin varsinaisen kunnallinen verorasitus metsätyöläistenkin osalta on. Silloin kun tullaan kunnallisen hallinnon piiriin, tämän komitean työ varmasti tulee vaikeutumaan, ellei kuntien ja valtion välisiä suhteita tässä sitten ryhdytä rahalla tasoittamaan. On pitäjiä, joissa kunnallisen veroäyrin suorittavat pääasiallisesti metsätyöläiset metsätyöstä saadun palkkatulon kautta; mm. Rautavaaran kunta on yksi sellainen. Ja silloin, jos lähdetään verohelpotuksia riittävän tehokkaasti antamaan, täytyisi kääntyä juuri tutkimaan kunnallisverorasituksen suuruutta ja sitä, millä tavalla tässä voidaan jotakin aikaansaada. Sosialidemokraatit ovat suurieleisesti viime aikoina esittäneet, että he ovat olleet valmiit 5 miljardin markan halpakorkoisen lainan antamiseen kunnallisveroäyrin hinnan alentamiseksi. Mutta tämä tällainen teoria sinänsä tietenkin voisi vaikuttaa yhtenä vuotena veron alentamiseksi ehkä sillä markalla, mitä he esittävät, mutta ei se sellaisenaan ratkaise niitä perustekijöitä, jotka olisi verohelpotuksien yhteydessä kunnille annettava, vaan olisi päästävä sellaisiin ratkaisuihin, että me entistäkin suuremmassa määrin pyrimme kunnilta poistamaan niitä lakisääteisiä menoja, jotka ovat vaikeuttamassa kuntien taloutta ja kohottamassa veroäyrin hintaa.

Onko sitten nykyisellään mahdollista ja missä määrin metsätyöläisten rahallista palkkaa nostaa? On väitetty, että maalaisliittoalaisten suhtautuminen metsätyöläisten palkkoihin olisi kielteistä sen johdosta, että se vaikuttaisi kantohintoihin. Ovatpa eräät tukkiyhtiöitten edustajat varsinkin eräillä alueilla nyt puutavaran ostoja suorittaessaan ilmoittaneet, että tämä Kekkonen metsätyöläisten palkan korotus on vienyt siihen, että puutavaran kantohintoja ei voida nostaa. Meidän on syytä muistaa, että viimevuotiset tilinpäätökset samaisilla yhtiöillä ovat olleet sellaiset, että niissä on huomattavan suuria voittoja, ja on muistettava, että tällaisen väitelmän jälkeenhän ei puutavaran hakkuuta kannattaisi suorittaa ollenkaan niillä alueilla, joissa ei ole kantohintaa. Ja vielä on muistettava se, että metsätyöläisten palkan osuus ei saa olla siinä, että se vain kantohintojen

muodossa yksistään roikkuu ja riippuu. Silloinhan me emme voisi huonoina puutavaran markkinakausina maksaa metsätyöläisille minkäänlaisia palkkoja. Me olemme nähneet, että puutavaran hinnat eivät suinkaan määräydy sen mukaan, minkälaisia ovat metsätyöläisten palkat, vaan siihen vaikuttavat muut meistä riippumattomat tekijät. Me tiedämme, että silloin kun ulkomaiset ostajat haluavat mielellään ostaa puutavaraa, kantohinnat myöskin nousevat, siitä huolimatta, vaikka samanaikaisesti onkin olemassa jo, vaikkakin vähäinen, metsätyöläisten palkkojen korotus. Sen takia on hyvin tärkeätä, että tällainen väitelmä, jota puutavarayhtiöitten edustajat kentällä esittävät, tulee tarkoin tutkituksi, ja varsinkin tällaiset rengastumat, joita tällä hetkellä puutavaran ostomarkkinoilla on, olisi saatava estetyksi.

On vaikeata tietenkin sanoa, missä määrin olisi reaali-palkkaa nostettava. Se on silloin suurempi, jos muut metsätyöläisten ansioon ja elintasoon vaikuttavat tekijät saavat täällä kielteisen päätöksen, mutta jos me lähdemme siitä, että me pyrimme todellakin kaikki, taikka suurempi osa eduskunnasta, tätä elintasoja kohottamaan, silloin meidän on otettava lähtökohdaksi kaikki ne tekijät, jotka ansio- ja elintasoon vaikuttavat. Silloin tulevat kysymykseen mainitsemani maatalouden omavaraisuusasteen lisääminen, verohelpotus ja reaali-palkka. Jos osa näistä tekijöistä jää eduskunnassa suorittamatta, niin on luonnollista, että silloin toista osuutta on vastaavasti kohotettava.

Vielä voisimme lyhyesti palata tuohon jo äsken selvittämäni kohtaan, kuka maksaa sitten ne viulut, jotka reaali-palkan noston kautta tulevat metsätyöläisten ansion kohottamiseksi. Väittäisin jatkuvasti, että sitä ei tulla ottamaan kantohinnoista, vaan se on otettava niistä voittovaroista, jotka yhtiöille vuosittain jäävät puutavaran teollistamisen kautta.

Sosialidemokraattien hyökkäily ihmetyttää monestakin syystä. Täällä jo kansanpuolue, joka on uudeksi metsätyöläisten palkkojen innokkaaksi ajajaksi ilmoittautunut, sanoi, miksi SAK ei ole tehnyt tässä kaikkea voitavaansa. Metsätyöläisen asema on niin heikko ja työn sesonkiluontoisuudesta johtuen metsätyöläisten joukko on sellaisessa asemassa, ettei se voi riittävän tehokkaasti ajaa omia etujaan. Vasta sen jälkeen, kun

me olemme sille luoneet sellaiset omavaraisuusasteet, että se voi myöskin tätä osaa valvoa, se voi itse itseänsä auttaa. SAK:n kielteinen suhtautuminen on hyvin ymmärrettävissä, sillä samasta puusta eri vaiheiden aikana muodostuneet ansiotasot, joista osa saadaan metsissä, mutta valtaosa ansiotasosta saadaan varsinaisilla jalostuspaikoilla, ja siitä saadun tuloksen jakautuminen on SAK:lla paljon helpommin hoidettavissa teollisuuden osalta, jonka työläiset jo ovat saaneet paremman ansiotason ja lyhemmän työpäivän. He eivät näytä, SAK:laiset, tosiaankaan paljon piittaavan siitä jatkuvasti köyhtyvistä pienviljelijämetsätyöläisestä, vaan he kiinnittävät suurimman huomion niiden ansiotason korostamiseen, joiden ansiotaso tällä hetkellä on huomattavasti korkeampi kuin metsätyöläisten. Kuulin äsken, että Helsingissä erään teollisuuslaitoksen työläiset ovat viime aikoina vaatineet lisää palkankorotusta, siitä huolimatta, vaikka heidän tuntiansionsa on tällä hetkellä 270 mk. Se on, jos vertaamme sitä vaikka uuteen valtioneuvoston päätökseen, moninkertaisesti suurempi kuin mitä metsätyöläisten osuutena on. Sen takia sopii toivoo, että me jatkuvasti eduskunnassa pyrimme siihen, että ensin korjaamme niitten elintaso, jotka ovat suuremmassa vaikeudessa, s.o. maataloudesta ansionsa saavien pienviljelijämetsätyöläisten. Meidän ei tarvitse katsoa heidän kohtaloansa muualta kuin kunnalliskodista. Me näemme, että valtaosa maatalouspitäjissä olevista kunnalliskotien asukkaista on metsätyöläisiä, jotka kaiken uurastuksensa jälkeen eivät ole saaneet minikäänlaista vanhuuden turvaa.

Ed. Alanko: Herra puhemies! Täällä on kaikissakin puheenvuoroissa tuotu esille se toteamus, että metsätyöläisten työ- ja palkkaasiat ovat pahasti jäljessä muista palkkatyöläisten eduista. Myöskin maalaisliiton taholta on täällä tänään sanottu näin: „Ellei tämä asia tämän keskustelun jälkeen järjesty, on tällöin vakavasti sanottava: alkää leikkikö kaikkein heikoimmin palkattujen ja raskasta työtä tekevien ihmisten kustannuksella”. Erikoisesti on syytä vedota kahteen suureen hallituspuolueeseen, joilla valtaa ja voimaa on tämän asian järjestämiseksi, ja uskoisin myöskin, että SKDL:kin lähtisi tässä asiassa mukaan. Käsitykseni mukaan pitäisi kiireellisesti toimia sellaisten kansalaisten elintason

nostamiseksi, joiden päiväansio on 700—800 mk. Lunastakaamme tämä vekseli, jonka tähän olemme täällä allekirjoittaneet. Pelkät puheet eivät enää riitä.

Ed. Karvonen: Herra puhemies! En halua toistaa sitä, mitä ovat jotkut toiset sanoneet. Tämä keskustelu on mielestäni mennyt liian laajalle alueelle. Minusta tuntuu siltä, että muutamista seikoista täytyy oikaisuja tehdä.

Ensiksikin täällä ovat kuulemma jotkut sanoneet, että sosialidemokraateilla on enemmistö metsäpalkkalautakunnassa, joka on ohjeita antava elin ja antaa siis määrätty ohjeet sosialiministeriölle valtioneuvostossa. Tähän haluan sanoa, että sosialidemokraateilla on siellä kolme ääntä käytettävissään ja toisilla viisi ääntä, ja jos kuka laskee sen, että kolmella viittä ääntä vastaan voi asian ratkaista toisin puolin, täytyy vähintään Huhdan laskuoppi olla siinä käytettävissä.

Sitten täällä ed. Ikonen äsken mainitsi mm. siitä, että SAK:n kielteinen suhde metsäpalkkoihin on ollut vaikuttamassa, että ne ovat alhaiset, ja se johtuu muka siitä hänen käsityksensä mukaan, että SAK haluaa siis muille ammatillisille ryhmille, jotka ovat helpommin järjestettävissä ja siis paremmin voivat hoitaa asioita, hankkia metsäpalkkojen kustannuksella etuja. Kun minäkin olen sekä SAK:n jäsen että myöskin Metsätyöläisten Liiton jäsen, niin voisin sanoa tässä, että kuka hyvänsä tällaista kantaa esittää, on väärässä sen tähden, että ei SAK palkkatyöläisten edustajana katso sitä, mikä ryhmä on kysymyksessä, mutta se lähtee ja on lähtenyt aina siitä, että se pyrkii ns. yleiseen sosiaaliseen tasoon, jossa kaikkein heikoimmin palkatuille pyritään aina ensi sijassa saamaan parannusta, mutta elleivät voimat riitä, niin seuraus on, että hyvistä yrityksistä huolimatta me emme saa sitä. Jollei SAK olisi tätäkään nyt käsiteltävää päätöslauselmaa ollut tukemassa, niin eihän tätäkään olisi saatu.

Maaseututyöväen Liitto on esittänyt pitkän aikaa, että metsäpalkkoja korotettaisiin yleensä 20 %:lla. Se on meidän käsityksemme mukaan sellainen, joka olisi ollut käytävä lävitse. Sikäli kuin normi tulee kysymykseen, niin normi urakkapalkkojen kohdalta ei ratkaise siitä syystä, että se ei ole millään tavalla takauspalkka, jonka metsä-

työläinen saa, vaan tavoitepalkka, johon määrättyllä työnsaavutuksella ja määrättyissä oloissa voi ammattitaitoinen työläinen päästä. Sen tähden sillä urakkapalkkojen kohdalla ei ole suurta merkitystä. Urakkapalkkojen kohdalta minun nähdäkseni olisi paljon viisaampaa, että koko normi poistettaisiin ja siirryttäisiin siis urakkapalkkoissa pelkästään ns. kappaletyöpalkkaan, jossa se määrättäisiin. Silloin työmies tietäisi, mistä on kysymys.

Mitä tulee kysymykseen taas siitä, että tässä verohelpotuksilla päästäisiin eteenpäin, niin minun mielestäni tämä on jo niin monipiippuinen juttu, että tämän valtioneuvoston päätöksen yhteydessä sitä juttua ei voida ratkaista. Ensinnäkin, jos annetaan verohelpotus valtionverossa, niin pienipalkkaisimmille ei tule valtionveroa, niin että se ei mitään vaikuttaisi tässä suhteessa. Jos taas ajatellaan kuntaa, jossa veronmaksajilta otetaan palkkatyötä 73—75 % kunnanveroa, ja palkkatuloista muodostavat metsätyöläiset ainakin eräissä kunnissa noin 60 %, niin millä tavalla silloin kuntain asiat hoidetaan. Nähdäkseni kysymyksen todellista kiertämistä on, jos tämän päätöksen yhteyteen yhdistetään joku veronhelpotus. Tässä on vain sanottava se, mikä on päätöksessä, ja samalla hyväksyttävä toivomus, minkä sosialidemokraattiset perustuslakivaliokunnan jäsenet ovat esittäneet, että valtioneuvostoa kehoitetaan antamaan uusi esitys. Siinä suhteessa minä siis kannatan ed. Koskisen tekemää ehdotusta.

Ed. Hult: Herra puhemies! Nyt esillä olevasta valtioneuvoston päätöksestä metsä- ja uittotyöpalkkojen säännöstelystä on käytetty täällä paljonkin puheenvuoroja ja näillä puheenvuoroilla on yritetty lunastaa sitä vekseliä, joka tosiaan vaalien edellä eräillä tahoilla, ennen kaikkea juuri maalaisliiton taholla, metsätyöntekijöitten keskuudessa tehtiin. Täällä on myöskin esitetty suorastaan virheellisiä tietoja metsätyöpalkkojen korotuksesta, sillä tämä valtioneuvoston päätöshän edellyttää 5—6 %:n korotusta metsätyöpalkkoihin. Ei ole siis kysymys tässä vaiheessa mistään 15—20 %:n korotuksesta. Tämä korotus on käytännössä, niin kuin jo edellisissä puheenvuoroissa on todistettu, häipynyt taivaan tuuliin sen takia juuri, että työnantajalla on vapaat kädet luokitella metsät tämän palkkapäätöksen saa-

tuaan uudelleen. Näissä luokitteluissa on päädytty siihen, että tosiaan on voitu maksaa jopa alhaisempia palkkoja kuin ennen tämän korotuksen toteuttamista.

Täällä on esitetty erilaisia vaihtoehtoja metsätyöpalkkojen korottamiseksi. Mm. ed. Pakkanen esitti, että metsätyöpalkkoja voidaan korottaa niinkin, ettei se vaikuta kantohintoihin. Olen aivan samaa mieltä, että siihen on meillä mahdollisuus, mutta ei sillä keinoin saada mitään ratkaisevaa aikaan, kuin ed. Pakkanen esitti. Hänhän katsoi, että verotuksen avulla voidaan yksinomaan tämä korjaus saada aikaan. Mutta se korjaus, vaikka metsätyöntekijöitten palkat kokonaan poistetaan valtionverosta, on niin vähäpätöinen, että sillä ei ole mitään ratkaisevaa merkitystä. Myöskin käytäntö on osoittanut, että korkeatkaan metsätyöpalkat eivät vaikuta alentavasti kantohintoihin, sillä työnantajilla, teollisuuspiireillä, on varaa maksaa nykyiselläänkin korkeampia niin kantohintoja kuin työpalkkojakin, jos vain on hyvää tahtoa. Korkeakonjunktuurit silloin, kun metsätöitä on riittävästi, ovat selvästi osoittaneet, että silloin myös metsätyöpalkkoja on voitu korottaa huomattavastikin, ja siitä huolimatta kantohinnatkin ovat kohonneet. Näin ollen kireän pakkotilanteen edessä työnantajat ovat itse paljastaneet, että heillä on mahdollisuus metsätyöpalkkojen korottamiseen, jos he vain sitä haluavat. Myöskään, jos metsätyöpalkkoja korotetaan vaikkapa kantohintojen kustannuksellakin, niin valtaosa maamme pienviljelijäväestöstä ei joudu tästä kärsimään, koska käytäntö nykyisellään on vienyt siihen, että pienmetsänomistajat myyvät hankintakauppoina kaikki metsät omalta maaltaan. Heille on aivan samantekevää, saavatko he hinnan työstä vai kantohintana. Heille jää eduksi se, kun he siirtyvät sen jälkeen muualle metsätöihin tehtyään omasta metsästään, koska sitä ei voida tehdä kuin korkeintaan kerran 10 vuodessa, että he saisivat korotettua palkkaa työstään ja heidän ansiotasonsa silloin kohoaisi huomattavasti.

Ansiota vähentävänä tekijänä metsätoissa on myöskin se vähäinen erotus, mikä metsäpalkoissa luokittelun yhteydessä on saatu aikaan hyvän ja huonon metsän välillä, sillä erotus on aivan liian pieni. Jokainen metsätöitä tehnyt henkilö tietää, että hyvästä metsästä tekee puolta enemmän puutavarayksi-

köitä, tehtäköönpä mitä laatua tahansa, kuin huonosta metsästä. Erotus tällä kertaa on sellainen, että se ei läheskään korvaa hyvän ja huonon metsän erotusta. Metsätyöntekijöitten keskuudessa onkin yleisesti vallalla sellainen käsitys, että kun metsätyöpalkkoja korotetaan, niin lisättäköön tätä huonon ja hyvän metsän erotusta ja korotettakoon palkkoja ennen kaikkea juuri huonojen metsien kohdalla. Myöskin täsmällistettäköön määräyksiä niin, ettei jää niin laajaa tulkinnaa varaa hyvän ja huonon metsän sijoittamisessa asianomaisiin luokkiin.

Kun täällä puhuttiin siitä kulutuksesta, mikä metsätyöntekijällä on ammattiaan harjoittaessaan, niin ed. Kinnunen huomautti välihuutona, että rukkasia siellä kuuluu, mutta ei hansikkaita. Minä sanoisin Kinnuselle, että käypäs koettamaan metsätöihin ilman hansikkaita pelkät rukkaset kädessä 30 asteen pakkasessa, niin sen jälkeen tulee varmasti toisenlainen kannan määrittely.

Täällä on mainittu monia tekijöitä metsätyöpalkkojen alhaisuuteen. Eräs tekijä on metsätyöntekijöitten järjestäytymättömyys. Täällä on ihmeellistä kyllä juuri porvarillisten puolueitten taholta korostettu sitä, miksi ei SAK ole puuttunut tähän asiaan. Toivotaan vain, että se vastaisuudessa puuttuu voimakkaammin, että tämänkin asia saadaan oikeille raiteille. Mutta maalaisliittolaisilla on myöskin mahdollisuus juuri siellä metsätyöntekijöitten keskuudessa, niidenkin pienviljelijöitten, jotka päätoimeentulonsa saavat metsätöistä, keskuudessa harjoittaa propagandaa siitä, että liittyvät ammatillisiin järjestöihinsä ja tätä kautta voivat hankkia itselleen oikeutta ja etuja ja tällä tavoin järjestäytymisen kautta voivat vaikuttaa myönteisesti oman asemansa parantamiseksi ja kohottamiseksi. Minä uskon, että tässä me löydämme yhteisen pohjan juuri maalaisliiton kanssa.

Täällä arvosteltiin maalaisliittolaisten taholta, miksi nyt sosialidemokraatit hallituskumppaniaan näin tölväilevät tässä yhteydessä. Minun nähdäkseni mikään hallitusyhteistyösopimus ei edellytä sitä, ettei asiassa voi myöskin sanoa kumppaniaankin vastaan, jos asia sitä vaatii ja edellyttää, sillä ei mikään sopimus edellytä, että kaikki asiat nielään kaikkine karvoineen. Aina asioista on

varaa keskustella ja oikeus myöskin esittää arvostelunsa niistä.

Palkkalautakunnassa, kuten täällä mainittiin, olivat sosialidemokraatit sillä kannalla, että metsätyöpalkkoihin olisi saatava 20 %:n korotus. Myöskin sen tavan, jolla juuri maalaisliittolaiset täällä ovat esittäneet metsätyöpalkkoja korotettavaksi verotusta alentamalla, minä hyväksyn kyllä, mutta metsätyöntekijät itse sanovat, että eivät he halua erikoisasemaa, he haluavat vain, että heille tehdään oikeutta, että heille korotetaan palkkaa, että he voivat maksaa samassa suhteessa veroja kuin muutkin, eivätkä tarvitse mitään erikoisasemaa. Jos, niinkuin aikaisemmin on menetelty, että voidaan antaa joku 10 %:n alennus tulosta, ja kun metsätyöntekijöitten vuosiansio esim. Savossa keskimäärin jää pitkälle alle 200 000 markan vuodessa, niin siitä tulosta 10 %:n vähennyksen lopullinen vaikutus varsinaiseen veroon on niin vähän, että sillä ei ole merkitystä. Jotakin muuta tietä on tätä palkankorotusta saatava aikaan. Ja kun täällä on näin mahtipontisesti puhuttu kolmen ryhmän suulla asiasta, niin uskon, että tämän jälkeen, kuten ed. Alanko mainitsi, onkin helppo tämä kysymys hoitaa pois päiväjärjestyksestä, tehdä metsätyöntekijöistä muihin palkansaajiin rinnastettavia henkilöitä. Mutta minä vähän epäilen, että kun asia tulee ratkaisuun, niin sieltä nousee maalaisliiton keskuudesta se „vanha Aatami” esille, joka eräässä keskustelussa, jota olin kuulemassa tässä viime viikolla, tuli myöskin esille, jolloinka eräs vanha maalaisliittolainen sanoi, että „minä en jaksa käsittää sitä, että maalaisliittokin vanhana talonpoikaismielisenä lähtee sosialistien ja kommunistien kanssa kilpailemaan metsätyöntekijöitten palkkoistakin”. Luulen, että tämä suunta on siellä enemmänkin vallalla ja näkyvissä. Puhutaan vain, mutta tekoja ei haluta tehdä. Näperrellään jonkun pienen, muutaman markan antavan erikoisverohelpotuksen kimpussa, kun sitä vastoin palkkoja selvästi korotamalla tässä päästäisiin paljon parempaan ja oikeudenmukaisempaan tulokseen.

Herra puhemies! Yhdyn kannattamaan ed. Koskisen tekemää esitystä.

Ed. Mustonen: Herra puhemies! Tämän keskustelun kuluessa on esitetty niin paljon tosiasioihin nojautuvaa todistusaineis-

toa metsätyöläisten palkkojen markkamääräisestä vähäisyydestä, ja niitä on esitetty tässä salissa ja sanomalehdistössä myöskin aikaisemmin, niin ettei minulla siihen asian puoleen ole mitään lisättävää enkä sen vuoksi halua kuluttaa eduskunnan aikaa. Voinen todeta, että puheenvuorojen sisältö, jos puheenvuorot otetaan sellaisina kuin ne sanotaan, on osoittamassa, että metsätyöläisten palkkojen korottamisen välttämättömyys tunnustetaan tällä kerralla hyvin paljon yleisemmin kuin on joskus aikaisemmin tapahtunut. Eräänlaisena hyvin laajalle levinneen mielipiteen ilmaisuna haluaisin pitää sitäkin tosiasiaa, että eduskunnan käsiteltäväksi jätettiin näiden valtiopäivien alussa kolme eri aloitetta, joissa kaikissa jokseenkin yhtäpitävästi on esitetty eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että metsä- ja uittotyöpalkkoja on tuntuvasti korotettava. Asianomainen valiokunta ei ole vielä antanut näistä aloitteista mietintöään eikä niistä sellaisenaan siis ole ahetta tässä yhteydessä puhua tämän enempää. Mutta aloitteiden alustavan käsittelyn yhteydessä valiokunnassa kuultavana olleilla asiantuntijoilla on ollut kerrottavana mielestäni paljon sellaista, jolla tässäkin yhteydessä on merkitystä ja joista seikoista eräaseen haluan viitata. Se koskee metsätyöläisten elintasoa meillä ja eräissä meille läheisissä naapurimaissa.

Eräässä tätä asiaa selvittelemään pyrkivässä tutkielmassa, joka tutkimus sivumennen sanottuna on suoritettu valtion virastossa ja jonka pitäisi ainakin hallituksen jäsenille olla selvillä, on jouduttu toteamaan, että jos otetaan huomioon vain elintarvikkeet ja suomalaisen metsätyöläisen ostokyky merkitään 100:lla, niin lähimmän porvarillisen naapurimaamme Ruotsin metsätyöläisen ostokyky, siis hänen elintasonsa, on merkittävä 200:lla ja Norjan 140:llä. Mikäli elintasoa kuvastavia vertailulukuja esitettäessä otetaan huomioon ravinnon lisäksi välttämätön vaatetus ja lähtökohdaksi suomalaisen metsätyöläisen 100-luku, saadaan ruotsalaisen metsätyöläisen elintason vertausluvuksi 154 ja norjalaisen noin 130. Eräissä tämän vertailevan tutkimuksen kohteena olleissa maissa on todettu metsätyöläisten elintason olevan suhteellisesti vieläkin korkeamman suomalaisen ammattiveljensä elintason verrattuna. Kaikissa tapauksissa tutkimus on osoittanut, että suomalaisen metsätyöläisen elintaso on häm-

mästyttävän paljon toisten, maantieteellisesti meille läheisten maiden metsätyöläisten elintasoa alhaisempi, nimenomaan sellaisten maiden, joissa puutavarahakkuilla ja puuta raaka-aineenaan käyttävillä teollisuuksilla on huomattava merkitys.

Kaikkien metsätyöläisten palkkausta koskevien tosiasiaain on täytynyt tätä päätöstä tehtäessä olla hallituksen tiedossa, myöskin näiden tosiasioitten, joihin minä tässä juuri viittasin, myöskin niiden mielialojen, jotka asiasta metsätyöläisten ja heidän toimeentuloansa läheltä seuraavien keskuudessa ovat aivan yleisiä, yleisiä myöskin hallituspuolueisiin lukeutuvien ja näitä puolueita kannattavien keskuudessa. Niiden olisi pitänyt olla myös metsäpalkkalautakunnan tiedossa, lautakunnan, joka on tämän päätöksen alkupe- räisen ehdotuksen tekijä. Viime talven ja viime kevään aikana lähes kaikki pohjois-suomalaiset sanomalehdet kirjoittelivat hyvin ahkeraan asiasta ja, eräitä kokoomuslaisia sanomalehtiä luonnollisestikin lukuunottamatta, jokseenkin yksimielisesti olivat sitä mieltä, että todellinen korjaus metsätyöpal- koissa on saatava aikaan. Mutta kun tätä taustaa vastaan katselee ja tähänastiseen päätökseen vertailee käsiteltävänä olevaa hallituksen palkkapäätöstä, niin ei voi olla toteamatta, että se on suunnilleen yhtä tyhjän kanssa. Kysyin äskettäin eräältä hakuilta suorittavalta metsätyönjohtajalta, paljonko hallituksen päätös käytännössä — ei siis paperilla ja painettuina taulukkoina —, korottaa yksikköpalkkoja. Hän vastasi omalla tavallaan rehellisenä miehenä, että se riippuu hyvin ratkaisevasti hänestä ja hänen toimeksiantajistaan, riippuu toisin sanoen siitä, miten hakattava metsä luokitellaan. Niin todella on. Jos muut tilanteen kehitykseen vaikuttavat tekijät eivät sitä aiheuta, niin hallituksen päätös metsätyöpalkkojen korottamisesta 5—6 %:lla, niinkuin tässä päätöksessä edellytetään, jää suunnilleen olemattomaksi.

Hallituksen päätöksessä edellytetään, että täysi-ikäisen, täysin työkykyisen ja metsätöihin täysin tottuneen miehen urakka-ansio suurimmassa osassa maata kohoaa 850 markkaan päivässä. Tätä ansiotasoa arvosteltaessa on pakko ottaa huomioon pari tekijää. Ensimmäinen on se, että metsätyöläisellä ei parhaimmassakaan tapauksessa kuukauden mitaiseen aikaan sisälly työpäiviä sitä määrää,

kuin kuukaudessa on arkipäiviä. Yleensä niitä sisältyy siihen vain 18, parhaimmassakin tapauksessa 20. Toiseksi hän useimmissa tapauksissa joutuu työskentelemään toisella paikkakunnalla kuin missä hänen perheensä elää. Hän joutuu työssä ollessaan pitämään yllä kahta taloutta. Hänen välttämättömät menonsa ovat siitä syystä suuremmat kuin ne muutoin olisivat. Mutta silläkin edellytyksellä, että hän saa palkkana sen, mitä hallituksen päätöksessä edellytetään, hänen kuukausiansionsa jää 15 000—16 000 markkaan. Kun siitä luonnollisestikin vähennetään verot, niin täytyy pitää suoranaishana ihmeenä, että metsätyöläiset voivat ollenkaan tulla toimeen.

Hallituksen päätöstä tai oikeammin niitä päätöksiä, joita viime kevään jälkeen metsätyöpalkoissa on tehty, on eräillä tahoilla pyritty hyvin paljon liioitellen kaunistelemaan. Kajaanissa ilmestynyt maalaisliittolainen Kaiuun Sanomat kirjoitti muutamia päiviä sitten, että tämä maalaisliittolaisten aikaansaama metsätyöpalkkojen korotus merkitsee sanottujen palkkojen korottamista noin 20 %:lla. Samoista prosenttiluvuista on puhuttu muissakin yhteyksissä ja äskettäin ed. Erkkilä puhui myöskin samoista prosenteista, vähän noin väljemmin: 15—20 %. Näin puhuttaessa tavallisesti viitataan metsätyöpalkkalautakunnan keväällä tekemään yksikköpalkkojen virheellisyyksien oikaisupäätökseen. Puhutaan siitä, että tällä päätöksellä palkkoja on korotettu kautta linjan, siis kaikenlaisissa metsissä ja kaikenlaisen puutavaran teossa. Niin asia kuitenkin ei ole. Sellaiset puheet ja kirjoittelut ovat metsäpalkkalautakunnan oikaisupäätöksen täysin virheellistä tulkintaa. Se koski vain niiden virheellisyyksien korjaamista, joita yksikköpalkkojen siihenastiseen määräämispäätökseen eräiden puutavaralaatujen teon ja metsien osalta sisältyi. Metsäpalkkalautakunnan oikaisupäätöksellä pyrittiin siihen, että työntekijä voisi saada päätöksen mukaisen palkan riippumatta siitä, minkälaisessa metsässä hän työskentelee ja mitä puutavaraa tekee. Mutta muuta se ei sisällä. Kenellä tässä suhteessa on epäilyksiä olemassa, hän voi hankkia selkeyden vertaamalla aikaisempaa ja keväällä annettua yksikköpalkkataulukkoa toisiinsa. Palkkauksen perusteita, palkkanormeja metsäpalkkalautakunta ei missään tapauksessa ole muuttanut eikä sillä ole ollut siihen val-

tuuksiakaan. Ainoaksi korotukseksi jää tämän päätöksen mukainen 5—6 %:n korotus ja merkitsee se 35—50 markkaa päivässä parhaissakin tapauksissa.

Päätöksen korjaaminen siten kuin valio-kunnan mietintöön liittyvässä II vastalauseessa esitetään, on mielestäni kiireellinen välttämättömyys. Sen vuoksi minäkin yhdyin kannattamaan täällä ed. Tainion tekemää ehdotusta.

Jos niillä lausunnoilla, joita täällä on esitetty tämän illan kuluessa, on jotakin merkitystä, niin tämän ehdotuksemme hyväksymiseen ei pitäisi olla mitään esteitä. Pitkän matkaa toistakymmentä maalaisliittolaista ja sosialidemokraattista edustajaa on puhunut meidän kanssamme täysin samaan henkeen: palkkoja on korotettava. Se palkkapäätöksen mukainen korotus, mikä on tapahtunut, on riittämätön. Jos me annamme hallitukselle ohjeen korottaa palkkoja toisen kerran jo tämän vuoden kuluessa, niin luulis, että hallituksen täytyy olla kovin kovapäinen, jos se jättää eduskunnan tässä lausuman mielpiteen huomioon ottamatta.

Ed. Karvonen on poistunut tästä salista. Mutta kun hän siinä kiistassa, jota täällä käytiin metsätyöpalkkalautakunnan kokoonpanosta, mainitsi, että tuossa lautakunnassa ei ole muuta kuin kolme sosialidemokraattista jäsentä, niin minä olisin halunnut häneltä kysyä, millä tavalla tämä 3-luku on mahdollinen, koska metsäpalkkalautakuntaan tietojeni mukaan kuuluu ainakin sen puheenjohtajana Rafael Rinne, jäsenenä kansanedustaja Lepistö, kansanedustaja Antikainen ja Maaseututyöväen Liiton puheenjohtaja tai sihteeri, en muista nyt kumpi, Auer. Kyllä näistä yksin laskien kaikissa tapauksissa saa 4. Kun metsäpalkkalautakunnassa on 8 jäsentä, niin jos sosialidemokraatit ovat kaikki olleet paikalla ja puheenjohtaja on niin halunnut, niin se olisi voinut ratkaista tämän ehdotuksen sellaiseksi kuin he olisivat halunneet. Ed. Karvonen jättikin mainitsematta sen, kuinka monta heitä on ollut tuossa tilaisuudessa, jossa tästä tärkeästä asiasta on tehty ehdotus.

Ed. Hallberg: Herra puhemies! Tästä asiasta, josta on paljon täällä keskusteltu, ei liene kukaan eri mieltä siitä, etteikö todella ole niin, että metsätyöläisten palkat ja metsätyöläisten asema on aivan toinen kuin jon-

kun muun, esim. tehdastyöläisen jne. (Eduskunnasta: Taas tuli uusi metsätyöläinen puhumaan!). Siitä ei olla eri mieltä. Ja ettei myöskään täällä oikealla ole tätä asiaa kokonaan unohdettu eikä jätetty huomiotta metsätyöläisten asemaa, todistaa, että tämän eduskunnan alkaessa minä tein siitä aloitteen, nimittäin että metsätyöläisten palkkoja laskettaessa otettaisiin huomioon ennen kaikkea se, mitä he itse ovat ainakin henkilökohdaisesti pitäneet tärkeimpänä — heidän kanssaan keskustellessa —, nimittäin, että välittömiä veroja alennettaisiin. Asiahan on tietysti vaikea näinkin järjestää, mutta sittenkin katsoisin, että tällä tavalla se luultavasti menisi helpointa tietä. Ei silti, etteikö myöskin näitä metsätyömiesten palkkoja sinänsä olisi tarkistettava, mutta se lienee enemmän työnantajien ja työntekijöiden välinen asia ja heidän neuvottelujensa tulos, kuin että siitä täällä pitkälti keskustellaan. Niinhän se on joka työalalla.

Mitä sitten metsätyöläisiin yleensä tulee, niin senhän me tiedämme, että suurin osa heistä on pienviljelijöitä, sellaisia, joilla on jokunen hehtaari maata ja joku hehtaari viljelysmaata, pari lehmää jnp. He käyttävät metsätoissa, nämä pienen tilansa tulot eväinä, varsinkin maitotuotteen. Uuden hallituksen esitys ei millään tavalla minun mielestäni puolla näitä pienviljelijöitä ja metsätyöntekijöitä tässäkään suhteessa, sillä kun lasketaan, että he käyttävät tämän oman lehmänsä maidon tuotteen siellä metsätoissa ollessaan, niin he tietystikään, ainakin minä käsitan niin, eivät tule saamaan mitään hyvitystä siihen nähden, mitä edellyttää se viiden markan maitolitrin hinnan alennus (Ed. Hietanen: Sillähän palkkaa pitää korottaa!). — Se ei ole sillä hyvä, ei siitä maitolitra miksikään muutu. Sen sijaan jos lasketaan, että on 6-henkinen perhe ja se ostaa 6 litraa maitoa päivässä, se on 30 mk, ja 900 mk kuukaudessa. Tämän saa kyllä toisen lajin työmiehen hyväkseen, mutta ei metsätyömiestä silloin, kun hän käyttää tämän maidon omasta lehmästään. Tässä on yksi kaunis kukkanen juuri pienviljelijäin etuja ja tällaisen metsätyömiehen etuja katsoen nykyisessä hallitusohjelmassa.

Minun on hyvä ollakseni siitä, että täällä herra pääministeri ja ainakin muistaakseni ed. Jämsén ja Pakkanen maalaisliitosta pu- huivat aivan samaan suuntaan kuin minun

tekemäni aloite edellyttää, että metsätyömiesten välittömiä veroja vähennettäisiin, ja myöskin on tiedotettu, että tätä varten on kolmen hallintoneuvoksen komitea tai toimikunta, joka tätä asiaa nyt järjestää. Uskon, että kerran oikeiston taholtakin tehty tällainen aloite menee yksimielisesti läpi, koska tämä juuri edellyttää sitä, mitä täällä on tästä asiasta puhuttu (Eduskunnasta: Ne puhuvat vain, eivät ne tee sitä!). — Niin, valitettavasti. Minä olen aloitteen tehnyt, ja nyt puhun siitä vielä ja toivon, että aloitteeni tulee täällä eduskunnassa yksimielisesti hyväksytyksi metsätyöläisten hyväksi. Se on sellainen, joka välittömästi vaikuttaa heidän tuloihin. On puhuttu siitä, että se vaikuttaa myöskin metsänomistajiin sikäli, että kantorahat alenevat ja muuta. Kyllä minä olen myöskin sitä mieltä, että jos näitä palkkoja sinänsä korotetaan, niin ei se ainakaan metsän kanto- hintaa korota samalla, sillä tämän palkankorotuksen täytyy välittömästi vaikuttaa niihin kustannuksiin, mitä on metsän ulosotossa, ja siinä on kantohinta ensimmäisenä vaarassa. Mutta olkoon tämän asian kanssa miten tahansa, se taas, että se muka otettaisiin ilman muuta metsänostajan tilinpäätöksen mukaan taikka siitä voitosta, minkä hän saa, se kai ei ole meidän määrättävissä, sen määräävät jo suuremmat konjunktuuritekijät. Silloin kun konjunktuurit ovat hyvät, metsätyöpal- kat ovat korkealla; kun konjunktuurit ovat huonot, niin nämä palkat ovat matalalla. Ja niin se on joka alalla.

Mitä sitten tulee tähän, että sidottaisiin tällä tavalla metsätyömiesten palkat suoraan siihen, että ne olisi maksettava sen, joka met- sän ostaa, minusta se on aivan samanlaista, kuin nykyinen hallitus näyttää sitovan tule- van eduskunnan käsiä niin, ettei täällä saa enää äänestää muuta kuin sen mukaan, mitä nykyinen hallitus päättää.

Ed. Lindqvist: Herra puhemies! Ehdotustemme yhtenäistämiseksi luovun äsken tekemästäni ehdotuksesta ja kannatan ed. Tainion tekemiä esityksiä.

Ed. Lahtela: Herra puhemies! Minulla ei olisi ollut aihetta puhua tämän asian yhteydessä, ellei ed. Koskinen olisi alkanut asian käsittelyä niin mahtavasti kuin hän teki.

Ed Koskinen hyökkäsi erikoisen räikeästi mm. maalaisliittoa vastaan puheena olevassa metsätyöpalkka-asiassa ja leimasi maalaisliitolaiset metsätyöläisten palkkojen vastustajiksi ja kehui sen puolueen, johon hän itse kuuluu, metsätyöläisten etujen ajajaksi. Hän vetosi mm. siihen, että metsätyöläisten palkat ovat sen vuoksi alhaiset, etteivät he ole ammatillisesti järjestäytyneet. Ed. Koskisen olisi pitänyt muistaa se, mitä sosialidemokraatit ovat sanoneet puheissaan ja kirjoittaessaan sanomalehdissään ja miten he ovat myöskin toimineet metsätyöläisten palkkoja koskevissa asioissa, ennen kuin hän kohdisti räikeät sanansa maalaisliittoon. Eihän siitä ole kulunut monia vuosia, kun sosialidemokraatit puhuivat ja kirjoittivat metsätyöläisistä siinä vaiheessa, kun metsätyöläisten alhaisia palkkoja verrattiin mm. teollisuustyöväestön korkeisiin palkkoihin. Silloin selitettiin ed. Koskisen kehumien puolueen jäsenten taholta, ettei maassamme ole varsinaisia metsätyöläisiä ja että teollisuustyöväki on ammattityöväkeä. Vieläpä vedottiin siihen, että eikö ole hyvä, että ne pienviljelijät ja muut maatalouden harjoittajat, jotka suorittavat metsätöitä, sinä aikana, jolloin heillä ei ole kotona työtä, saavat metsätöitä alemmallakin palkalla saadaakseen siitä rahaa.

Ed. Koskinen peitotessaan maalaisliittoa vetosi siihen, että metsä- ja uittotyöläisten palkat ovat sen vuoksi alhaiset, etteivät he ole ammatillisesti järjestäytyneet, kuten minä jo edellä sanoin. Ed. Koskisen olisi pitänyt ottaa huomioon se, että metsätyöläiset ovat yrittäneet ammatillisesti järjestäytyä. Olihan muutamia vuosia sitten mm. Pohjois-Suomessa Metsä- ja Uittotyöläisten liitto, joka oli SAK:n jäsen. Kun Pohjois-Suomen metsätyöläiset yrittivät toimia palkkojensa korottamisen hyväksi pyytäen lakkolupaa keskusjärjestöltään SAK:lta, kieltäytyi SAK siitä antamasta, vaikka sen jäsenten enemmistönä ja johdossa ovat mm. sen puolueen johtohenkilöt, johon ed. Koskinen kuuluu. Kun puheena oleva lakkolupa-anomus hylättiin ja anojat siitä huolimatta tekivät lakon, erotti SAK sanotun metsä- ja uittotyöläisten ammattiliiton SAK:sta. Käsitykseni mukaan edellä sanottu teko osoittaa, että ed. Koskisen muiden puolueiden moittiminen olisi sopinut siihen puolueeseen, johon hän itse kuuluu ja jota hän kehui, vaikkakin hän kohdisti moitteensa muihin. Se on samaa menettelyä, kun

selitetään, että rikkaruohotkin ovat vehnänkorsia. Eihän mikään muu puolue ole tähän mennessä vastustanut metsä- ja uittotyöläisten palkkojen korottamista niin tehokkaasti kuin SAK, juuri se puolue, jonka jäsenenä ja johdossa ovat enemmistönä ed. Koskisen kehumat sosialidemokraatit.

Miten sitten olisi metsätyöläisten palkat järjestettävä? On hyvin helppo sanoa, että nostetaan vain palkkaa aivan samalla tavalla kuin nostettiin mm. teollisuustyöväen palkkoja vielä senkin jälkeen, kun oli tehty sopimus, että palkat pysytetään paikallaan. Mihin on menty tässä maassa, kun teollisuustyöväen palkkoja on korotettu sellaiseen tasoon, että ne ovat 40 % korkeammat metsätyöläisten palkkoja, nimittäin päiväansion perusteella laskettuna? Puhumattakaan niistä mukavuuksista, jotka teollisuustyöväellä metsätyöläisiin verrattuna on, ja puhumattakaan siitä työtehosta, joka kummallakin saralla täytyy olla, jos aikoo elää.

Käsitykseni mukaan olisi metsätyöpalkkojen parantamisessa erikoisesti kiinnitettävä huomiota verohelpotuksiin ja muihin sellaisiin toimenpiteisiin, jotka eivät veisi eri osia maata erilaisiin tuloksiin.

Kun ottaa huomioon sen, että maassamme on nyt jo paljon alueita, joista ei nykyisillä palkoillakaan kannata puita ottaa ulos, eikö se, että metsätyöpalkkoja suoranaisesti korotetaan, veisi siihen, mitä täällä on esitetty, että nollaraja siirtyy vielä lähemmäksi joki-vartta? (Ed. Karvonen: Annetaan lakkolupa sitten!). — Ei siinä auta lakkolupa, jos ei kannata puita ulosottaa ollenkaan. Saavat olla lakossa, mutta ilman palkkaa, ellei työttömyyksiä järjestetä. — Eikö se vie, niinkuin jo sanoin, siihen, että nollaraja siirtyy yhä lähemmäksi pääuittoväyliä ja että siitä seuraa työttömyyttä eri seuduille maata hyvin runsaasti? Sen pitäisi olla aivan selvä asia, kun nyt jo nollaraja on mm. niin laajan vesistön alueella kuin Kemijoki melko lähellä pääväylää, josta ei kannata puita ottaa. 500 000 kiintokuutiometriä lahoon vuosittain nollarajan takana oleviin valtion metsiin ja ne lahoavat puut estävät 760 000 kiintokuutiometriä puun kasvua vuosittain. Näin selittävät metsäammattimiehet. Pitäisikö nollaraja vetää vielä alemmaksi Kemi-jolle, jos yksinomaan mentäisiin siihen, ettei oteta huomioon muuta kuin kylmästi korotetaan palkkoja? Kuulkaa, eivät näitä palkkoja

maksa porvarit, niinkuin siihen aina vedotaan, että maksakoot porvarit. Onhan mm. Kemijokisuulla valtion omistama puuteollisuuslaitos Veitsiluoto, jossa eivät suinkaan porvarit ole määräämässä. Se on renkaassa ollut niin kauan, kuin minä muistan, kaikkien niiden suurempien puutavarayhtiöiden kanssa, jotka siellä ovat toimineet, mm. sen kirottun Kemi-yhtiön kanssa. Kuinka tämän Veitsiluodon kukkaro on lihonut, minä haluaisin kuulla, kun luullaan, että porvarien kukkaro siellä liho. Kemi-yhtiö muutti nimeä. Sen osakkeiden nimellisarvo on 2 000 markkaa, mutta niitä saa tuolta pörssistä, niin paljon kuin haluaa ostaa, 1 600—1 700 mk kappale. Ei se osoita sitä, että olisi lihonut sekään laitos. Kun Veitsiluodossa tuli muutamia vuosia sitten vesijohto rakennettavaksi teollisuuslaitokselle, siihen piti saada 96 milj. markkaa verorahoja. Ei se osoita, että siellä olisi näiden taholta nyljetty, vaikka minäkin olen sitä mieltä, että nylkemistä olisi harjoitettu. Niiden tulostaso ei kuitenkaan todista sitä, vaikka minullakin on sellainen vaisto, että ne ovat nylkeneet. Mutta mainitut tapahtumat osoittavat, että ei ole kaikki se nylkemistä, jos yrittäjä häviää yrityksessään. Silloin kun näistä palkka-asioista puhutaan, pitäisi ottaa maamme erilaiset olot myöskin huomioon eikä järjestää asioita niin, ettei kannata enää suuressa osassa syrjäseutuja ollenkaan puutavaraa hakata. Tietysti on eräille etelä-suomalaisille erinomaisen hyvä, jos puutavaran hakkuu siirtyy pois maamme itärajalta ja Pohjois-Suomesta, mutta tämän valtakunnan kansalaisia ovat nekin, jotka asuvat Pohjois-Suomessa ja itärajalla kaukana teollisuuslaitoksista, kaukana rautateistä ja muista laitteista. Suurena syynä on myöskin puutavaran nollarajan uittoväylien lähentämiseen se, ettei ole rakennettu maanteitä eikä rautateitä puheena oleville metsäalueille (Ed. Raunio: Tee aloite!). — Minä olen tehnyt monta, mutta en ole vielä kuullut, että ed. Raunio olisi yhdestäkään aloitteesta äänestänyt aloitteen hyväksymisen puolesta. Kulkulaitosvaliokunnassa on nykyin kymmenkunta aloitetta. Minä toivon, että ed. Raunio kannattaa niitä aloitteita. Ne siirtävät monessa tapauksessa valtion metsien nollarajankin paljon edemmäksi, kuin missä se nyt on (Eduskunnasta: Tehtaan piipun varjoon!), mutta eihän siitä näytä suurta huolta pidettävän, mitä metsäseutujen tieverkoston kehittä-

täminen vaatii. Ei ole tämäkään asia niin yksinkertainen, kuten usein täälläkin vedotaan, että nostetaan vain palkkoja ja porvarit maksamaan. Jokin järjestys täytyy olla silloin kun puhutaan näistä asioista, ettei tehdä vielä huonommaksi Pohjois-Suomen ja syrjäisten seutujen asemaa, mitä se nyt on. Se on minun käsitykseni mukaan jo kyllin huono.

Me kuulumme täällä kansanpuolueen miehenkin mielipiteet näistä asioista (Eduskunnasta: Se on oikein!). Hän näki vian olevan siinä, että tässä maassa on asutusta harjoitettu ja ihmisiä sijoitettu maaseudulle liian paljon, joten on liikatarjontaa metsätyömaille ja näin ollen palkat ovat alhaalla (Eduskunnasta: Kuka sellaista puhuu?). — Kyllä täällä pöntössä oli joku sellainen herra! Missä oltaisiin, jos maaseudulta olisi edes kymmenen vuotta siirretty kaikki liika väestö tänne kaupunkiin ja asutuskeskuksiin, kun täällä nytkin tuntuu olevan työttömyyttä joka vuosi? Ja mihinkä valtion miljardit ovat uponneet sen vuoksi, että maaseudulla eivät ole ihmiset saaneet toimeentulomahdollisuuksia? Sen vuoksi on täytynyt myöntää tällekin vuodelle 7.5 miljardia kaupunkien ja asutuskeskusten rakentamiseen 1 %:lla 45 vuodeksi valtion varoja, kun ei ole pidetty huolta siitä, että maaseudulla saisivat elinmahdollisuudet ne kansalaiset, jotka eivät halua kaupunkiin. Tällaisilla toimenpiteillä vedetään ihmisiä kaupunkiin ja asutuskeskuksiin, kykenemättä täällä kuitenkaan antamaan leipää muulla kuin sillä keinoin, että maksetaan vientipalkkioita ja muita palkkioita. Se minun käsitykseni mukaan ei tuo hyvää tulosta, että meidän täytyy teollisuuttakin tukea vientipalkkioin (Eduskunnasta: Niinkuin maatalouuttakin!).

Täällä myöskin vetosi mainittu kansanpuolueen puhuja tukemispalkkiokysymyksiin (Eduskunnasta: Kuka niistä?). Tuntuu olevan vielä se käsitys kaupunkilaisilla, että ne varat, joita nyt käytetään maatalouden tukemispalkkion nimellä, olisivat todella jotakin maataloudelle tulevaa hyvitystä, köyhäinapua (Eduskunnasta: Miksi sitten vaaditte niitä?). — Näin selitetään ja tuntuu siltä, että välihuutaja ed. Rauniokin on samaa mieltä. Eikö koko tukipalkkiokysymys, käytettäköön siihen kuinka paljon miljardeja hyvänsä, ole kuluttajain leivän hinnan maksamista? (Eduskunnasta: Maalaisliittolainen ostaa meijeristä

halvemmalla!). — Ja maksaa sitten veroissa sen — (Eduskunnasta: Enemmän kuluttaja maksaa!). — Suorittaa ensin työn 25 % halvemmalla palkalla ja myy tuotteet halvemmalla kuin mikä niiden palkkojen mukaan hinta olisi, sitten vie maidon meijeriin ja ostaa tukipalkkion avulla alennettuun hintaan voita ja maksaa veroissa sen (Eduskunnasta: Vähän se on, mitä maatalous veroa maksaa!). — Se ei hyödytä niitä, jotka maataloutta harjoittavat, mutta kyllä niitä, jotka pysyvät maataloudesta erossa ja maksavat maataloudenharjoittajille oman ruokansa ja sitten puhuvat ihan täytenä totena, että se on maatalouden saamaa tukipalkkiota (Eduskunnasta: Miten ne syöntipalkkiot?), vaikka se on oman ruokansa osalta maksamista (Eduskunnasta: Oikein!).

En minä ainakaan käsitä, mitä puheena olevalla asialla on tekemistä metsätyöpalkkakysymyksen kanssa, johon vedottiin. Mutta kun kerran siihen sallittiin vedota, niin kai saa sanoa jotain toiselta puoleltakin, että ei totuus unohtuisi. Minä toivoisin, että vähennettäisiin sellaisia puheenvuoroja, miten ed. Koskinen täällä alkoi tämän keskustelun, sillä on muistettava aina, että hyvä porsas tekee paljon pienempiä porsaita, ja mitä metsään huutaa, siihen myöskin metsä vastaa.

Ed. Hautala: Herra puhemies! Käyty keskustelu on todistanut, että asiassa, joka on esillä, on paljon korjaamisen ja huomion aihetta eduskunnallekin.

Metsätyöpalkat ovat todellakin kuopassa, niinkuin varsin monessa yhteydessä on täällä todistettu. Epäilemättä perustuslakivaliokuntakin on vakavasti asiaan kiinnittänyt huomiota niinkuin hallituskin, joka on tämän esillä olevan päätöksen antanut. Tähän perustuslakivaliokunnan mietintöön liittyy pari huomion arvoista vastalauseita. Varsinkin on näin sanottava erikoisesti juuri ed. Jokisen ym. allekirjoittamasta vastalauseesta (Eduskunnasta: Oikein!). Mutta tämän lisäksi tuntuu siltä, että kun metsätyöpalkat ovat kuopassa ja niihin on aihetta kiinnittää hallituksen erikoistoimenpitein huomiota, saavutettaisiin myöskin metsätyöläisten suurille joukoille sekä ajoissa ahertaville pienviljelijöille merkittävä etu siitä, että metsätoissa ja -ajoissa saatuja tuloja ei verotettaisi niin voimakkaasti kuin tapahtuu. Tämän vuoksi minun mielestäni olisi tärkeätä kiinnittää

tähänkin asian puoleen huomiota, ja se saataisi tapahtua tämän asian yhteydessä lisäämällä tähän pieni lisäkappale. Sen vuoksi, herra puhemies, ehdotan, että tähän mietintöön lisättäisiin seuraava kappale:

„Sen ohella, että metsätyöpalkkojen tarkistus toteutetaan ja niiden valvontaan kiinnitetään lisättyä huomiota, on eduskunnan mielestä myöskin tärkeätä, että metsätoissa ja -ajoissa saatuihin tuloihin ryhdytään suunnittelemaan verohelpotusta”.

Ed. Rönkkö: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Hautalan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään. Selostus ja äänestykset tapahtuvat ensi tiistaina.

11) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1953.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu kertomus.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelu:

Ed. Tenhiälä: Herra puhemies! Työväenasiainvaliokunta on käsitellessään kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomusta kiinnittänyt jälleen huomiota vakuutettujen eläketurvan lisäämismahdollisuuksien toteuttamiseen. Näin tehtiin jo käsitellessä vuoden 1952 toimintakertomusta. Asiantuntijat ovat myöntäneet, että varoja on korotettujen eläkemaksujen suorittamiseen. Onkin mitä aiheellisinta mahdollisimman pian päästä siihen, että kansaneläkelain tarkoitus toteutetaan, toisin sanoen vakuuteuille maksetaan edes vähänkin todellista eläketurvaa vastaava eläke.

Mainittakoon tässä yhteydessä, että varsinaisiin vanhuuseläkkeisiin käytetty summa viime vuonna oli 1 236.6 milj.mk, ollen keskimääräinen vanhuusavustus vuodessa 3 383 mk. Työkyvyttömyyseläkkeisiin ja lisäeläke-

keisiin käytetty vuotuismäärä oli 1 760 milj. mk, ollen keskimääräinen työkyvyttömyyseläke vuodessa 4 039 mk ja keskimääräinen lisäeläke vuodessa 26 820 mk. Näihin eläkeisiin jaettiin näin ollen 3 148 865 676 mk. Lienee mielenkiintoista verrata tähän summaan kerättyjä vakuutusmaksuja, joita oli 7 697 175 550 mk. Lyhyesti sanoen 7.5 miljardia kerätään ja noin 3 miljardia jaetaan. Mainittakoon vielä, että jo tuottoina saadut korot nousevat nykyisin lähes 3 miljardiin markkaan. Eläkkeen saajia oli vuoden päättyessä 179 132 henkeä. Työväenasiainvaliokunta on kansaneläkelaitoksen sijoitusten kohdalla tahtonut korostaa kuntien ja maataloustuotannon kohdalla vallitsevaa luoton tarvetta. Onhan varoja vuonna 1953 sijoitettu yli 10 miljardia markkaa, koko sijoituksen määrän noustessa viime vuoden lopussa yli 43 miljardiin markkaan. On kerrassaan ylevää lukea näin suurista summista. Olisi todella lohdullista, jos näistä miljardeista voitaisiin edes suurin osa käyttää vanhusten eläketurvaan. Tätä ovat monet vakuutusmaksunsa täsmälleen suorittaneet vanhukset huokailleet ja odottaneet jo vuosikausia.

Koko kansaneläkelain korjaus olisi nopeasti saatava aikaan. Edellisen hallituksen sosiaaliministeri vastasi erääseen kyselyyn juuri tässä kuussa seuraavasti: „Nykyisen kansaneläkejärjestelmän heikkoudet, ennen kaikkea eläkkeiden pienuus, ovat yleisesti tunnetut, ja hallitus pitää niiden korjaamista erittäin kiireellisenä tehtävänä, minkä vuoksi sosiaaliministeriön taholta useaan otteeseen kiirehdiittiin sosiaalivakuutuskomitean työskentelyä ja komitean mietinnön valmistuttua pyydettiin asianomaisia järjestöjä ja virastoja kiireellisesti antamaan siitä lausuntonsa. Mainittujen lausuntojen saavuttua otetaan asia viipymättä käsiteltäväksi, jotta kansaneläkelainsäädännön uudistamista koskeva hallituksen esitys voitaisiin antaa eduskunnalle mahdollisimman pian.” On jo todella kiire. Kansaneläkelaitos on muodostunut kansan silmissä suureksi hämähäkiksi, joka hohtavalla seitillänsä lupaa ihanat piekukset väsyneille ja työn kourissa nääntyneille kansalaisille, jotka sitten saavatkin kokea, että kun heistä on ensin puserrettu pakollisin maksuin irti rahat, saakin henkiriepu riippua miten parhaaksi näkee vanhaksi tullaan.

Kansaneläkelain ylevän päämäärän mukaista ei liene sekään, että laitoksesta on muodostunut poliittisten henkilöitten maallinen Mekka, jonne he suuntaavat pyhiinvaellusretkensä suurten puolueitten sijoittamina johtajina juosten milloin kaksi milloin kolme rinnan. Suomen kansan vanhusten on vaikea ymmärtää sitä, kuinka äskeinen hallitus muutamaa tuntia ennen hajoamistaan sijoitti pari ministeriään laitoksen johtoon. En tahdo tällä puuttua niihin henkilöihin, jotka sieltä saivat lähteä. Saattaahan olla niin, että juuri poliittisten realiteettien perusteella monikin henkilö istuu kauankin väärällä paikalla. Mikäs on istuessa, ovathan palkat kansaneläkelaitoksessa suuri tekijä nousten lähes 180 milj. markkaan ilman varsinaisia piiritarkastajien ja piiriasiamiesten palkkoja, joista muodostuu yli 93 milj. mk lisää. Kansaneläkelaitokseen turvautuvan poliitikon tie on todella ruusuilla tanssimista verrattuna siihen räpämiseen, jota käyvät Suomen vanhukset. En tahdo tällä silti aliarvioida niitä kansaneläkelaitoksen johtajia, jotka tekevät „uskossa ja toivossa työtään”, sillä jos he ovat tarpeeksi suurella vakanssilla, on heille jo painajaista kylliksi varoituksessa: Olkaa kauniisti, muuten entiset ministerit tulevat!

On todella korkea aika saada kansaneläkelaitos tarkoitustaan vastaavaksi. Siksi olisi hallituksen mahdollisimman pian annettava esitys koko lain muuttamisesta. Korjauksen välttämättömyys on myönnetty. Missä viipyvät toimenpiteet? Hallituksen esitystä olisi näin ollen kiirehdiittävä. Olisi pyydettävä ministereitä ajattelemaan vanhuksia, joita mahtuu kansaneläkelaitokseen lähes 200 000 (E. Hiltunen: 300 000!), entisiä ministereitä vain pari kolme.

Ed. L. Mattila: Herra puhemies! Ehdotan, että käsiteltävänä oleva asia pantaisiin pöydälle eduskunnan ensi tiistaina pidettävään täysistuntoon.

Ed. Tienari: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. L. Mattilan tekemää pöydällepanoehdotusta.

Ensimmäinen varapuhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja sitä on kannatettu, kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelun kuluessa on ed. L. Mattila ed. Tienarin kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle eduskunnan seuraavaan täysistuntoon. Kutsun tätä ed. L. Mattilan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksyy ed. L. Mattilan ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

12) Ehdotus toivomukseksi määrärahan ottamisesta vuoden 1955 tulo- ja menoarvioesitykseen Vaajakosken poliisiaseman rakentamiseen.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Ahosen ym. toiv.al. n:o 165, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsitte-ly'n pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkävään mietintöön.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Ehdotus toivomukseksi esityksen antamisesta jakolain muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Salorannan ym. toiv.al. n:o 149, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsitte-ly'n pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 8.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkävään mietintöön.

Asia on loppuun käsitelty.

14) Ehdotus toivomukseksi muutoksenhaun yksinkertaistamisesta tilusteistä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetusta toimitusmiesten päätöksestä.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan ainoaan käsitte-lyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Venamon ym. toiv.al. n:o 156, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsitte-ly'n pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 9.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkävään mietintöön.

Asia on loppuun käsitelty.

Ensimmäinen varapuhemies: Edustajille jaettu hallituksen esitys n:o 86 ja valtioneuvoston päätös voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

lakivaliokuntaan

Ehdotuksen laiksi kirjanpitolain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 86; ja

perustuslakivaliokuntaan

Valtioneuvoston päätös 15 päivästä lokakuuta 1954 erästä poikkeuksesta maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä annettuun valtioneuvoston päätökseen.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

- 15) Ennakoita ehkäisevän sairaanhoidon kehittämistä

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 10;

- 16) Lisäystä vuoden 1954 tulo- ja menoarvioon kertausharjoituksia varten

tarkoittavien toivomusaloitteiden johdosta laadittu puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 2;

- 17) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20;

- 18) Avioliittolain 10 ja 67 §:n sekä rikoslain 20 luvun 14 a §:n muuttamista

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 7; sekä

- 19) Ehdotuksen laiksi ulkomaanedustuksesta annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 18,03.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.